

GRVER-00482

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

600 ΒΕΡΟΙΑΣ

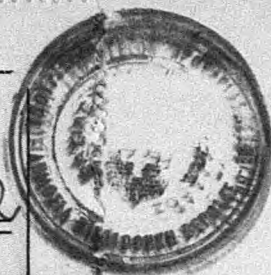
2127111111

Αριθ. εις

4042

Εξ αγοράς

Χωρεά
Ταυτογνηστ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

B

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

ΑΙΕΧΙΟΤΣ
ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

ΥΠΟ

ΑΧΙΛΛΕΩΣ Δ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Αρ. 56 4042

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
1889

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

ΕΠΙ

ΑΧΙΛΛΕΟΥ Α ΤΕΡΠΙΑΝΤΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΑΡΙΣΗ

1889

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΗΙ ΣΚΙΑΙ
ΤΟΥ ΠΕΦΙΛΗΜΕΝΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ
ΑΧΙΛΛΕΩΣ

« Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέρει »

Ο ΑΔΕΛΦΟΣ

ΠΑΝΤΟΛΕΩΝ Δ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

LAINE HT

ΤΟΥ ΠΕΡΙΛΗΜΜΕΝΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ

ALEXANDER

« 130100000 100 1000 100 100 100 »

ZQJFA 0

HAYTOWEN, A. LEOPOLDINE

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μόλις ἔνδεκα τυπογραφικὰ φύλλα ἐκ τοῦ ἀνὰ χειρὰς Β' τόμου τῆς ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ εἶχον ἐκτυπωθῆ, ὅτε βάσκανος Μοῖρα ἀώρως ἀφύρπασεν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν τὸν πολυφίλητον συγγραφέα τῇ 12^ῃ Φεβρουαρίου 1887.

Ἡ ἀπορρήγανσθεῖσα οἰκογένεια, τιμῶσα τὴν μνήμην τοῦ μεταστάντος, ἐζήτησε νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον, εἰς ὃ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου εἰργάσθη ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνος ἀνὴρ, καὶ ἀπεφάσισε νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν δημοσιότητα ἅπασαν τὴν χειρογράφον ὑλὴν τῆς ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ. Ἀλλ' ὅτε, συνελθόντες ἀπὸ τῆς πρώτης καταπλήξεως, εἰς ἣν περιεσταμεν ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίως προσβαλούσης ἡμᾶς ἀνηκέστου συμφορᾶς, ἐκπληκτοὶ εἶδομεν, ὅτι ἔλειπον ἀπὸ τοῦ τέλους ἱκανὰ τῶν χειρογράφων, ἥτοι μέρος τοῦ ἑνδεκάτου καὶ δωδεκάτου κεφαλαίου, ἐν ᾧ καλῶς ἐγινώσκομεν, καθότι αὐτὸς ὁ ἴδιος πολλάκις ἐρωτηθεὶς εἶπεν ἡμῖν, ὅτι ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἦτο ἔτοιμον πρὸς ἐκτύπωσιν.

Καὶ τὰ μὲν χειρογράφα ἐκεῖνα ἀτυχῶς δὲν εὑρέθησαν, τίς οἶδε, ποῦ καὶ πῶς ἀπολεσθέντα ἐν τοιαύταις ἀπογνώσεως στιγμαῖς· ἀλλ' ἀντὶ τούτων, πρὸς εὐτυχίαν τῆς τε ἐπιστήμης καθόλου καὶ τῆς μαθητιώσης νεολαίας, εὑρέθη ἀνὴρ διακρινόμενος μεταξὺ τῶν νεωτέρων συναδέλφων αὐτοῦ, ὁ σεμνὸς καὶ ἀξίος ἱεροφάντης τῆς φιλανθρώπου τοῦ θείου Ἱπποκράτους ἐπιστήμης, ὁ φίλος κ. Γεώργιος Χ. Βάφας, ὅστις ἀνέλαβε μετ' αὐταπαρνήσεως οὐ τῆς τυχούσης, ἀμα τῇ πρώτῃ παρακλήσει ἡμῶν, τὸ βαρὺ καὶ λίαν δυσχερὲς ἔργον τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐκ τοῦ παρόντος τόμου ἑλλειπόντων χειρογράφων (1).

(1) Τὰ συμπληρωθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Βάφα μέρη εἶναι τὸ κεφάλαιον ΙΑ' ὁλόκληρον Περὶ φρενοπαθειῶν καὶ τὸ ΙΒ', ἥτοι ἡ τοξικολογία ἀπὸ τοῦ Περὶ δακτυλίτιδος ἀρθρον μέχρι τέλους. Καὶ τὸ μὲν «Περὶ φρενοπαθειῶν» κεφάλαιον ἐγράφη κατὰ τὰ μαθήματα τοῦ Ball καὶ τοῦ Tardieu, τὴν δὲ τοξικολογίαν ἤρξατο ἐκ τοῦ Tardieu, παρεντεθέντων, ὅπου ἦν δυνατόν, μερῶν τινῶν ἐξ ὧν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῆς Ἱατροδικαστικῆς εἶχον ἄλλοτε δημοσιευθῆ.

Ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀποβιώσαντος συγγραφέως πρὸς τὸν κ. Βάβαν ἐπὶ τῇ προσεنعθεισῇ ταύτῃ ἐκδουλεύσει εἶναι μεγάλη καὶ θὰ μὲν ἀνεξίτηλος ἀπὸ τῆς καρδίας ἡμῶν νομίζομεν ὅμως ὅτι καὶ συλλήβδην ἡ Ἐπιστήμη ὀφείλει αὐτῷ οὐκ ὀλίγα, διότι, ἂν ὁ κ. Βάβας δὲν ἀνελάμβανε τὴν πολύμοχθον ἀληθῶς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου, τίς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ συγγράμματος πλήρους; Τὸ βιβλίον θὰ διετέλει ἴσως εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀτελές, καὶ τὰ χειρόγραφα θὰ ἔμενον τεθαμμένα ἐν «νεκρῶν κενθμῶνι». Ἡ φίλη νεολαία μάτῃν θὰ «προσεδόκα τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν» ἔργου, κατὰ πάντα πολλοῦ λόγου ἀξίου, καθὰ ὁμοφώνως σύμπασα ἡ καθ' ἡμᾶς εὐγενὴς χορεία τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἐντριβῶν ἀνδρῶν ἀπεφθίνατο, καθ' οὓς τὸ προκείμενον βιβλίον ἦν ἐκ τῶν ὀλίγων τοιούτων ἐπιστημονικῶν, ἅτινα εὐπροσώπως δύνανται νὰ ἀντιπροσώπεύσωσι τὴν παρ' ἡμῖν ἐπιστημονικὴν κίνησιν παρὰ τοῖς ἐπιστημονικοῖς τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης κύκλοις.

Εἰς τὴν ὁμόθυμον λοιπὸν ταύτην περὶ τοῦ βιβλίου κρίσιν τῶν ἀρμοδίων πιστεύοντες ἀφ' ἑνός, καὶ τὸν δίκαιον φόρον ἀλήστου ἀγάπης ἀποδίδοντες εἰς τὴν μνήμην τοῦ συγγραφέως ἀφ' ἑτέρου, μὴ ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ στερήσωμεν τοὺς φίλους σπουδαστὰς ἀπαραιτήτου βοηθήματος τῆς ὥραίας ἐπιστήμης αὐτῶν, ἀπεφασίσαμεν, καὶ δι' ὑπερτάτων θυσιῶν καὶ κατὰ πολλῶν κωλυμάτων γενναίως ἀντεπεξεληθόντες, κατωρθώσαμεν, ἀγαθὴ τύχη, νὰ ἀγάγωμεν εἰς πέρας τὸ δι' ἡμᾶς ἀληθῶς γιγάντιον τοῦτο ἔργον, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι καὶ τὸ βιβλίον δεόντως θὰ ἐκτιμηθῇ, καὶ ἡ μνήμη τοῦ διδασκάλου τῆς Ἱατροδικαστικῆς εὐσεβῶς θὰ μακαρισθῇ, ὅστις, ἂν μὴ τι ἄλλο, τοσοῦτον ὅμως ἡγάπα τοὺς φίλους αὐτῷ ὁμιλητάς, ὥστε καὶ νεκρὸς ἔτι, ἀπὸ τοῦ κρυεροῦ τάφου του, θεωρεῖ καθήκον του ἱερὸν καὶ προσφιλὲς νὰ ποδηγετῇ αὐτοὺς εἰς τὰς δυσβάτους τρίβους τῆς φιλανθρωποῦ ἐπιστήμης αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Φεβρουαρίου 1889.

ΠΑΝΤΟΛΕΩΝ Δ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

ΕΙΔΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙ' ΑΣΦΥΞΙΑΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ἐπὶ πολὺ διὰ τοῦ ὅρου *ἀσφυξία* ἐσημαίνεται ὁ διὰ τῆς παύσεως τῶν συστολῶν τῆς καρδίας θάνατος, τὸ τελικὸν δηλονότι τῆς λειποθυμίας καὶ συγκοπῆς τέρμα· ἀπὸ τοῦ τέλους ὅμως τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, καὶ δὴ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν Goodwyn, Pinel, κ. α. τῷ 1788 καὶ ἀκολούθως, σημαίνονται διάφορα θανάτου εἶδη ἀπὸ διαταραχῆς ἢ διακοπῆς τῶν ἀναπνευστικῶν λειτουργιῶν προκαλούμενα, συνεπῶς *ἀσφυξία* τὰ νῦν σημαίνει τὸν ἕνεκα τῆς διακοπῆς τῆς ἀναπνοῆς θάνατον, οὐδόλως λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς λειτουργίας τοῦ κέντρου τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, ἢ διακοπὴ τῆς ὁποίας εἶναι ἐπιγενές καὶ ἔσχατον ἐπεισόδιον.

Ἡ *ἀσφυξία* λοιπὸν, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Bichat, ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ πνεύμονος ἐντοπισθεῖσα, διαλαμβάνει ὡς ἤδη εἶρηται τὰς περιστάσεις καθ' ἃς κατὰ τοὺς πολλοὺς τῶν συγγραφέων ὁ θάνατος προέρχεται ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν λειτουργιῶν τῆς ἀναπνοῆς, δηλονότι τῆς παύσεως τῆς ἀπορρόφησης ὀξυγόνου καὶ τῆς ἀποβολῆς ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

Ὁ ὁρισμὸς οὗτος, καίτοι κατὰ τὸ φαινόμενον σαφές, οὐδὲν ἦττον καὶ ἀόριστος καὶ συγκεχυμένος τυγχάνει· οἱ δὲ πολλοὶ τῶν συγγραφέων διὰ τὸν φυσιολογικὸν καὶ παθολογικὸν τοῦ εἶδους τούτου τοῦ θανάτου προσδιορισμὸν ἐπέδωκον εἰς τὴν σπουδὴν φαινομένων καὶ συμπτωμάτων ἀποτόκων εἰδῶν τινῶν θανάτου κοινῶς θεωρουμένου ὡς τύπου τῆς *ἀσφυξίας*, οἷον τοῦ στραγγαλισμοῦ, τῆς ἐν περιωρισμένῃ ἀτμοσφαιρᾷ διαμονῆς κλπ· ἐκ τούτου δὲ συνεκεφαλαιώσαν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον πλείστα συμπτώματα ἢ νόσους ἀλλήλαις σχετιζόμενας μόνον διὰ τῆς βαθμιαίας τῆς αἱματώσεως, τοῦ σφυγμοῦ, τῆς θερμοκρασίας, τῆς αἰσθητικότητος καὶ τῆς κινήσεως καταπτώσεως, συνεπῶς καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ ψύχους, τοῦ κεραυνοῦ, τῶν δηλητηρίων ἀτμῶν, τῆς ἀσιτίας, τῆς αἱμορραγίας κλπ. θάνατον,

κατὰ τὸν ὅποιον ὡς τελικὸν μόνον φαινόμενον παρουσιάζεται ἡ τῆς ἀναπνοῆς διακοπή.

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ συγχύσεως ὀριστεῖον τὴν ἀσφυξίαν ὡς ἐξῆς· «συνδρομὴ νοσηρῶν ἢ θανατωδῶν φαινομένων ἀποτόκων τῆς ἐλαττώσεως ἢ διακοπῆς τῆς ὑπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ὀξυγόνου ἀπορροφῆσεως, καίτοι τοῦ ὑγροῦ τούτου ἐλευθέρως ἐν τοῖς ἀγγεῖσι κυκλοφοροῦντος καὶ μόνον τὴν ἀπὸ τῆς ἀτελοῦς αἱματώσεως ἀλλοίωσιν φέροντος».

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Serval, καταδείξαντος ὅτι τὸ αἷμα πρὸ τῆς εἰς τὴν ἀριστερὰν τῆς καρδίας κοιλίαν ἐπανόδου αὐτοῦ διέρχεται διὰ τῶν πνευμόνων ἔνθα μεταβάλλεται τὴν χροιάν· μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς θεωρίας τοῦ Γαληνοῦ περὶ τῆς ἐν τῷ ἥπατι αἱματώσεως, ἀναπλάσεως δηλονότι τοῦ αἵματος· καὶ μετὰ τὴν βεβαίωσιν ὅτι ἐν τοῖς πνεύμοσιν τὸ αἷμα παραλαμβάνον ὀξυγόνον ἀποβάλλει ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἐξ οὗ ὁ Lavoisier ἐδογμάτισεν ὅτι οἱ πνεύμονες εἶναι ἡ ἐστία τοῦ ζωικοῦ θερμαντικοῦ διὰ τὴν ἄμεσον τοῦ ὀξυγόνου μετὰ τοῦ αἵματος ἐπαφὴν, θεωρία ἣτις τὴν σήμερον ἐγκαταλειφθεῖσα ἀντεκατέστη δι' ἑτέρας καθ' ἣν τὰ χημικὰ τῆς ἀναπνοῆς φαινόμενα τελοῦνται ἐν αὐτοῖς τοῖς ἰστοῖς καὶ ἐν αὐτῷ τῷ αἵματι καὶ οὐχὶ ἐν τοῖς πνεύμοσιν, ἐν οἷς ἀπλῶς τὸ ὀξυγόνον παραλαμβάνεται καὶ ἀποβάλλεται τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ· μετὰ ταῦτα ἡδη ρηθέντα ἐπεται ὅτι διαταραχὴ τῆς ἰσορροπίας τῶν χημικῶν τῆς ἀναπνοῆς φαινομένων ἀποτόκου τῆς διακοπῆς τῆς ἀναπνευστικῆς λειτουργίας ἐπάγεται τὸν οὕτω δὴ δι' ἀσφυξίας θάνατον λεγόμενον.

Πρὸς κρείττονα κατανόησιν καὶ ἐξήγησιν τῶν διαφορῶν τοῦ εἶδους τούτου τοῦ θανάτου φαινομένων, ἅμα δὲ καὶ πρὸς ἐκτίμησιν τῶν διαφορῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων τῶν χαρακτηριζουσῶν τὰ διάφορα τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἶδη, συνοψίζομεν τινὰ ἐκ τῆς φυσιολογίας τῆς ἀναπνοῆς, καὶ δὴ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς ἐπὶ τοῦ αἵματος, ὅπερ, εἰρησθῶ ἐνταῦθα ὡς ἐν παρόδῳ, εἶναι ὑγρὸν οὐχὶ ὁμογενὲς ἐν τοῖς διαφοροῖς τοῦ σώματος μέρεσιν.

Τὸ αἷμα ὡς γνωστὸν ἀποτελεῖται ὑπὸ ρευστῶν, στερεῶν καὶ ἀερίων συστατικῶν· τὰ τελευταῖα ταῦτα, διότι περὶ τούτων ὁ λόγος ἐνταῦθα, ἡ ἢ τοῦ αἵματος ἀτμοσφαῖρα συντίθεται ὑπὸ τῶν αὐτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν γηίνην ἀτμοσφαῖραν ἀερίων, τουτέστιν ὀξυγόνου, ἀζώτου καὶ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς τὰς αὐτὰς ἀναλογίας, καθότι ὁ μὲν ἀτμοσφαιρικός ἀήρ συντίθεται ἀπὸ 79,2 ἀζώτου, 20,8 ὀξυγόνου τοῖς 100 καὶ ἔχων μόνον ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἡ δὲ τοῦ αἵματος ἀτμοσφαῖρα ἐμπεριέχει ἀφθονον μὲν ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἐλάχιστον δὲ ἀζωτον· ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀέρια ταῦτα εἰς διάφορον εὐρίσκονται ἀναλογίαν ἐν τε τῷ ἀρτηριακῷ καὶ φλεβικῷ αἵματι, εὐρίσχομεν κατὰ μέσον ὅρον εἰς μὲν τὸ ἀρτηριακὸν αἷμα

25 % οξυγόνον, εἰς δὲ τὸ φλεβικόν 50 % ἀνθρακικόν ὀξύ, τοῦ αἵματος εἰς ἀμφότερα τοῦ αἵματος τὰ εἶδη μὴ παραλλάσσοντος καὶ μὴ ὑπερβαίνοντος τὴν ἀναλογίαν τῶν 8 %.

Αἱ προσημειωθεῖσαι τῶν ἐν τῷ αἵματι ἀερίων ἀναλογίαι δὲν εἶναι ἀπόλυτοι, ἅτε δὴ παραλλάσσουν εἰς τὰ διάφορα τοῦ σώματος ὄργανα, ἐξ οὗ αἷμα ἀρτηριακὸν μᾶλλον ἢ ἥττον ὀξυγονοῦχον καὶ ἀπολύτως ἀλλὰ καὶ σχετικῶς πρὸς τὸ φλεβικόν· καὶ ἐν τισιν μὲν ὀργανοῖς, ὡς ἐν τοῖς νεφροῖς, τὸ τε φλεβικόν καὶ ἀρτηριακὸν αἷμα εἶναι κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ὀξυγονοῦχον, ἐν ἑτέροις δὲ τοῦ ἐν τῷ φλεβικῷ αἵματι ὀξυγόνου ἡ ἀναλογία κατέρχεται εἰς 1 ἢ 2 % (1)· δῆλον ἐκ τούτων ὅτι εἰς τὴν ἀσφυξίαν ἐξεταστέον ἐν γένει τὴν δυσαναλογίαν τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος πρὸς τὸ ὀξυγόνον καὶ τὰς ἐκ ταύτης συνεπείας, τούτέστιν τὴν ἀμέσως ἐπερχομένην τῆς ζωῆς παῦσιν, τοῦ αἵματος ἐκλιπόντος ἢ βαθέως ἀλλοιωθέντος· παραλείποντες ἐνταῦθα νὰ ἐξετάσωμεν τὴν παρατηρουμένην διαφορὰν τῆς ἀντιστάσεως εἰς τὴν παῦσιν τῆς ζωῆς μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἢ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ αἵματος εἰς τὰ διάφορα τῆς ζωολογικῆς κλίμακος ζῶα, λέγομεν μόνον ὅτι εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁ θάνατος εἶναι τὸ ἄμεσον τῶν τοιούτων περιστάσεων ἐπακολούθημα, καὶ ὅτι εἰς τὰ βρέφη κατὰ φύσιν ἡ ἀντίστασις αὕτη εἶναι πολλῶν μείζων, εἰς δὲ τοὺς ἐνηλίκους παρατηρεῖται μόνον εἰς τινὰς παθολογικάς καταστάσεις, ὡς τὴν χολέραν (2) κλ.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι, τῆς ἀναπνοῆς μὴ συντελουμένης εἴτε διὰ τὸ ἀδύνατον τῆς εἰσόδου ἀέρος ἐν τοῖς πνεύμασιν, εἴτε διὰ τὴν παρουσίαν ἐν τῷ ἀέρι ἀερίων μὴ ἀναπνευσίμων, εἴτε τέλος διὰ τὴν παρουσίαν ἀερίων δηλητηρίων, ὁ θάνατος ἐπέρχεται μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως, καὶ ἀποτελεῖται ὁ δι' ἀσφυξίας καλούμενος θάνατος.

Μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς ἀναπνοῆς, τοῦ ὀξυγόνου τῆς ἀτμοσφαιρας μὴπω εἰς ἐπαφὴν ἐρχομένου μετὰ τοῦ αἵματος, τοῦτο κορέννεται ὑπὸ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐκπηγάζοντος ἀκαταπαύστως ἀπὸ τῆς ἀδιακόπως γενομένης ἐν ταῖς ἱστοῖς καταλλαγῆς τῆς ὕλης, μὴ ἀποβαλλομένου διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ ἀποταμειευομένου ἐν τῷ αἵματι, τοῦ δὲ αἵματος οὕτω κορεσθέντος ὑπὸ ἀνθρακικοῦ ὀξέος τὸ πλεονάζον ἀποταμειεύεται εἰς αὐτοὺς τοὺς ἱστοὺς καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀνατομικά συστατικά.

Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἰς τίνα τῶν δύο τούτων τροποποιήσεων τῆς συνθέσεως τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ αἵματος ὀφείλονται τὰ θανατώδη φαινόμενα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἀσφυξίαν, εἰς τὴν ἑλλειψιν τοῦ ὀξυγόνου, ἢ εἰς

(1) *Claude Bernard*.—Aperçu historique sur le sang et ses propriétés générales. Cours au collège de France. Revue des cours scientifiques. Paris 1869-1870. N. 20. Σελ. 318.

(2) *Claude Bernard*.—Αὐτόθι. N. 21. Σελ. 333.

τὴν ἰδιαιτέρως δηλητήριον τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐνέργειαν, ἢ εἰς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς αἰτίας ἀπὸ κοινοῦ δρωσας, λίαν δύσκολος, ἅτε δὴ κατὰ τὴν ἀσφυξίαν ὡς τὰ πολλὰ ἐκ παραλλήλου χωροῦσιν ἀμφοτέραι αἱ παραλλαγαὶ αὗται, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ λύσις αὕτη λίαν σπουδαία ὑπὸ φυσιολογικὴν ἴσως δὲ καὶ ὑπὸ θεραπευτικὴν ἐποψίν, οὐδόλως ἡ ἥκιστα ἐνδιαφέρει τὸν ἰατροδικαστήν.

Καθ' οἷονδῆποτε καὶ ἂν ἡ ἀσφυξία ἐπιγίνεται τρόπον δύο διακρίνονται περίοδοι ἄλλοτε ἄλλης διαρκείας ἐνεκα ποικίλων περιστάσεων, περὶ ὧν ἐν ἐκάστῳ ἰδίῳ κεφαλαιῷ ἰδίᾳ ὁ λόγος. Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τὸ ζῶον ἐκτελεῖ ἀναπνευστικὰς κινήσεις, εἴτε οὕσων εἴτε μὴ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν ἐλευθέρων διὰ τὴν διόδον τοῦ αέρος, ἐν ἄλλαις λέξεσιν τὸ ζῶον ἐπὶ δεῖκνυσι τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναπνοῆς καὶ ἐκδηλοῖ ταύτην διὰ προσπαθειῶν πρὸς ἀναπνοήν. Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν περίοδον αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις, ἡ μᾶλλον αἱ προσπάθειαι πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῶν, παύονται, ὁ ἄνθρωπος ἢ τὸ ζῶον ἀκίνηται καίτοι ἡ καρδία πάλαι εἰσέτι.

Ὅπως ἂν ἔχει περὶ τῶν θεωρητικῶν ἐξηγήσεων παρατηροῦμεν ὅτι αἱ εἰς τὸν ὄργανισμόν ἐπιγενόμεναι διαταραχαὶ ἀπὸ τῆς δυσκολίας ἢ τῆς διακοπῆς τῶν ἀναπνευστικῶν λειτουργιῶν ἀνάγονται συγχρόνως εἰς τὰς δύο μεγάλας ζωτικὰς τοῦ ζώου καὶ δὴ τῆς καρδίας ιδιότητος, τὴν συσταλτικότητα καὶ τὴν αἰσθητικότητα· διαταράσσονται δὲ αἱ λειτουργίαι κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν, αἱ τοῦ ἐγκεφάλου (διάνοια, ἐνστικτον), αἱ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ (ἀνακλαστικαὶ ἐνέργειαι), αἱ ἀναπνευστικαὶ καὶ καρδιακαὶ κινήσεις· συνεπῶς εἰς τὸ ὑπὸ ἀσφυξίας θνήσκον ζῶον ἐξαφανίζονται κατὰ πρῶτον αἱ ἐκούσαι ἐντυπώσεις, εἴτα αἱ ἀκούσαι τῶν μελῶν καὶ τοῦ κορμοῦ κινήσεις, βραδύτερον αἱ τοῦ διαφράγματος καὶ τέλος αἱ τῆς καρδίας.

Ἰδωμεν νῦν λίαν συντόμως τίνι τρόπῳ μεταβάλλονται ἡ ὕψη, αἱ ιδιότητες ἢ αἱ λειτουργίαι τῶν διαφόρων τοῦ σώματος μερῶν τῶν κατὰ τὴν ἀσφυξίαν συνταρασσομένων.

α'. Αἷμα.—Τὸ μετὰ τοῦ αἵματος κυκλοφοροῦν ὀξυγόνον βαθμηδὸν καταναλισκόμενον ἐν ταῖς ὀργάνοις ἐπὶ τέλους ἐντελῶς ἐξαφανίζεται κατὰ τινὰς φυσιολόγους, συγχρόνως δὲ, κατὰ τὸν Cl. Bernard, τὸ μὲν ἄζωτον ἥκιστα διαφέρει κατὰ ποσόν, περισσεύει δὲ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξυ καὶ τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ ἐντελεστέρα ἡ διακοπὴ τῆς ἀναπνοῆς. Τὸ οὕτω μεταβεβλημένον τοῦ ἀσφυκτικοῦ ζώου αἷμα εἶναι ἥττον δεκτικὸν ἐνώσεως μετὰ τοῦ ὀξυγόνου, συνεπῶς τὸ αἷμα μετὰ τὴν ἀσφυξίαν δυσκόλως ὑφίσταται τὴν ὑπὸ τοῦ ὀξυγόνου τῆς αἱματώσεως λειτουργίαν, τοῦθ' ὅπερ δυσχεραίνει τὴν εἰς τὴν ζωὴν ἀνάκλησιν τῶν ἀσφυκτικῶν.

Τὸ τῶν ἀσφυκτικῶν αἷμα εἶναι μελανωπὸν, σκιερὸν οὐχὶ ἐνεκα τῆς περισεύσεως τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ὡς μέχρι τοῦδε κοινῶς ἐπιστεῖετο, ἀλλὰ τῆς

ἐλλείψεως τοῦ ὀξυγόνου συμβάλλοντος εἰς τὴν ἐρυθρὰν τοῦ αἵματος χρῶ-
σιν. Αἱ αὐτομάτως ἀφ' ἑτέρου θρομβοῦμεναι λευκωματωειδείς τοῦ αἵματος
οὐσαί ἐλαττοῦνται διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὸ ποσόν, ἐξ οὗ ἡ μαλθακότης καὶ
τὸ διαρρέον τῶν αἱματηρῶν θρόμβων εἰς τινὰς περιστάσεις μετὰ δυσκο-
λίας σχηματιζομένων. Ἐκ τῆς τοιαύτης τοῦ αἵματος ἀλλοιώσεως ἐπί-
σχονται αἱ ἐκρίσεις, καὶ δὴ ἡ τῶν νεφρῶν, κατὰ τὸν Bichat, καὶ ἡ τοῦ
σακχάρου, κατὰ τὸν Bernard, τέλος ἡ θερμοκρασία καταπίπτει καὶ δὴ τῆς
ἀσφυξίας βραδέως συντελουμένης.

β'. *Καρδία*.—Τῶν τοῦ αἵματος ἀλλοιώσεων συντελουμένων αἱ τῆς καρ-
δίας κινήσεις, βαθμηδὸν ἀραιούμεναι καὶ ἥττον ἔντοναι γιγνόμεναι, ἐπὶ τέ-
λους παύονται, τῶν καλιῶν ἀπρακτουσῶν πρὸ τῶν κόλπων, τοῦτέστι κατὰ
τὴν διαστολὴν. Ἡ αἰτία τῆς παύσεως τῶν κινήσεων τῆς καρδίας ἐπὶ πολὺ
ἐπασχολήσασα τοὺς ἰατροὺς μένει εἰσέτι ἄλυτος.

γ'. *Μῦς*.—Ἡ τῆς συσταλτικότητος ἐλάττωσις δὲν περιορίζεται μόνον εἰς
τὸν μῦν τῆς καρδίας μετὰ τὴν ἀσφυξίαν, ἀλλ' ἀλίσκει ἅπαντας τοὺς μῦς
τοῦ σώματος, καὶ δὴ εἰς τὴν ταχέως ἐπερχομένην ἀσφυξίαν, διότι εἰς τὴν
βραδέως ἡ τοῦ σώματος ψύξις συμβάλλει εἰς τὴν ἐπὶ μακρότερον διατή-
ρησιν τῆς μυϊκῆς συσταλτικότητος.

Πλὴν δὲ τούτου πρὸ τοῦ θανάτου οἱ μῦς τοῦ σώματος ἀλίσκονται ὑπὸ
λίαν ἰσχυρῶν σπασμῶν ἀποτόκων κατὰ τὸν Brovvn-Séquard τῆς ἐπιδρά-
σεως τοῦ μελανοῦ αἵματος ἐπὶ τὸν νωτιαῖον μυελόν. Οἱ σπασμοὶ ἀλί-
σκοντες τοὺς σφιγκτήρας προκαλοῦσιν ἀκουσίως τῆς κόπρου καὶ τῶν οὐρῶν
κενώσεις, ἐντελῇ τῶν ὁπῶν χαλάρωσιν, ὑπέρμετρον τῆς ἐν ἀρχῇ συνεσταλ-
μένης κόρης διαστολὴν ἐπὶ ἐγκύων δὲ γυναικῶν καὶ αὐτὴν τὴν ἔκτρωσιν.

δ'. *Ἀναπνοή*.—Κατὰ τὴν ἀσφυξίαν αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις διατα-
ράσσονται ἀναλόγως τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ ἀσφυξία διενεργεῖται, ἀλλ' ἐν
γένει ἀραιαῖνται, ἐξασθενοῦσι καὶ παύονται τῆς καρδίας εἰσέτι παλλού-
σης. Αἱ κινήσεις αὗται τεχνητῶς διὰ τῆς ἐμφυσήσεως ἐπανερχονται ἐνίστε,
κατὰ δὲ τὸν Bernard καὶ ἂν ἐμφυσηθῇ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἀέριον μὴ ἀνα-
πνεύσιμον, ὡς ἄζωτον ἢ ὕδρογόνον.

ε'. *Νευρικὸν σύστημα*.—Παρὰ τοῖς ἀσφυκτικοῖς ἡ αἰσθητικότης βαθμηδὸν
ἐλαττουμένη ἐξαφανίζεται ἐν τέλει, ἡ βαθμιαία αὕτη ἐξαφάνισις οἰοεὶ
ἀκολουθεῖ πορεῖαν ἀνιούσαν καὶ κεντρικὴν· τελεία οὐσα εἰς τὰ κάτω καὶ
ἄνω ἄκρα, μόλις βραδύτερον ἀλίσκει τὸν θώρακα, ἔνθα κατὰ τὸν Faure
ἀναζητητέον τὰ ἐσχάτα αὐτῆς ἔχνη, καὶ τελευταῖον κατὰ τὸν Bernard
τὸν κερατοειδῆ.

Τῆς ἀναισθησίας τοῦ ἀσφυκτικοῦ ζώου αἰτία εἶναι ἡ ἐπὶ τὰ αἰσθητικὰ
κέντρα ἐπίδρασις τοῦ ἡλλοιωμένου αἵματος, ταῦτα δὲ ἐν ἀρχῇ διερεθιζό-
μενα ἐπάγονται ζωηρὰς ἀνακλαστικὰς κινήσεις, αἰτίνες εἰς τὴν καρδίαν

σημαίνονται δι' ἰδιαίτερας παύλας, ὅτε αἵφνης μεταβάλλονται αἱ συνθήκαι τῆς ἀναπνοῆς. Τὸ ἡλλοιωμένον αἷμα ἐπιδρᾷ ἐρεθιστικῶς ἐπὶ τὸ γαγγλιῶδες νευρικὸν σύστημα, καθ' ὃ ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Thiry καταδείκνυται. Βραδύτερον τὰ νευρικὰ κέντρα βαθμηδὸν ἐξαντλούμενα ἀδρανοῦσιν, ἢ ἀδράνεια αὕτη ἢ ὁ θάνατος ἀλίσκει ἐν πρώτοις τὸν ἐγκέφαλον, ἢ τοῦλάχιστον τὰς μοίρας τοῦ ἐγκεφάλου εἰς ἃς ἐδράζει ἡ διάνοια καὶ τὸ ἐνστικτον, εἴτα δὲ ἐπινέμεται τὸν νωτιαῖον μυελὸν κατὰ τὰς αἰσθητικὰς αὐτοῦ μοίρας ἀρχομένη ἀπὸ τῶν ὀπισθίων χωρῶν· ὁ προμήκης μυελὸς διατηρεῖ μέχρις ἐσχάτων τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ ἐφορεύων τὰς ἀναπνευστικὰς κινήσεις, οὕτως ὥστε αὗται παρατείνονται καὶ μετὰ τὴν ἐντελῆ παῦσιν πάσης ἀνακλαστικῆς ἐνεργείας εἴτε εἰς τὰ ἄκρα εἴτε εἰς τὸν κορμόν, ἢ δὲ καρδίᾳ πᾶλλει συχνούς παλμούς μὴ κατευναζομένους ὑπὸ τοῦ ἥδη ἐν παραλύσει διατελοῦντος πνευμονογαστρικοῦ.

Εἴρηται ἤδη ὅτι κατὰ τὴν ἀσφυξίαν διαταράσσεται πρῶτον ὁ ἐγκέφαλος, εἴτα ὁ νωτιαῖος μυελὸς καὶ τέλος ἡ καρδίᾳ· διὰ πειραμάτων δὲ καταδείκνυται ὅτι ἡ ἐκ νέου παρουσία τοῦ ὀξυγόνου ἐν τῷ αἵματι ἐπαναφέρει κατ' ἀντίθετον τάξιν τὰς λειτουργίας τῶν ὀργάνων τούτων, οὕτω μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἀναπνοῆς ἐφ' ὅσον ἡ καρδίᾳ πᾶλλει εἰσέτι εἰσαγόμενου εἰς τοὺς πνεύμονας τοῦ ἀσφυκτικοῦ ζώου αἶρος καταλλήλου διὰ τὴν αἱμάτωσιν ἄρχονται ἀναφαινόμεναι τὸ πρῶτον αἱ ἀναπνευστικαί, εἴτα αἱ γενικαὶ ἀνακλαστικαί, καὶ τέλος αἱ ἐκούσαι κινήσεις.

Ἰδωμεν νῦν μετὰ τὰ ἐκτεθέντα κατὰ ποίαν τῆς ἀσφυξίας περίοδον αἱ διαταραχαὶ αὗται ἀποβαίνουσιν ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ζώου, καὶ ἐν μέσῳ τίνων ἐσωτερικῶν ἢ ἐξωτερικῶν περιστάσεων συντελεῖται ὁ δι' ἀσφυξίας θάνατος. Τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν δὲν λύεται, καθότι διάφορον ἐπιδέχεται λύσιν ἕνεκα τῶν σπουδαίων διαφορῶν τῶν ἐκ τῶν διαφόρων τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἰδῶν παρουσιαζομένων, διὸ εἰδικώτερον ἐξετασθήσεται εἰς ἕκαστον ἰδίῳ εἶδος τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου, ἐνταῦθα δὲ σημειοῦμεν ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν ὅτι, τῶν συνθηκῶν τῆς ἰσορροπίας, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ ὀργανικοῦ ὄντος διατηρεῖται, βαθέως καὶ ἐντόνως τροποποιουμένων, τὸ ζῶον ἀπαρεγκλήτως θνήσκει, ὁ δὲ θάνατος ἔσεται μᾶλλον ἢ ἥττον βραδὺς ἀναλόγως περιστάσεων ἰδιαίτερων ἐξαρτωμένων εἴτε ἀπὸ τοῦ ζώου αὐτοῦ, εἴτε ἀπὸ τῆς διαταράξεως τῶν μέσων ἐν οἷς τοῦτο ἐγκαταβίῃ· τῆς διαταραχῆς ταύτης δηλονότι οὗσης αἵφνης· καὶ ἐξ ἀπρόοπτου τὸ ζῶον θνήσκει καὶ θνήσκει ταχέως, τούναντίον δὲ ταύτης οὗσης βραδείας καὶ βαθμιαίας ὁ θάνατος βραδέως ἢ καὶ οὐδὲν ἐπέρχεται, τοῦθ' ὅπερ καταδείκνυσιν ὅτι εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίστασιν ἐπιγίνεται ἁρμονία μεταξύ τοῦ ζώου καὶ τῶν νέων περιστάσεων ἐν αἷς διατελεῖ. Ἡ ἁρμονία ἢ ἡ ἐξοικείωσις τοῦ ζώου πρὸς τὰς νέας τοῦ

ἀναπνευστικοῦ μέσου συνθήκας εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἀνωτέρως τάξεως ζῶων εἶναι λίαν περιορισμένην, τούναντίον δὲ εἰς τὰ κατωτέρως τάξεως ζῶα. Σημειωτέον ὅμως ὅτι κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν ἡλικίαν, ὡς καὶ κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας, καὶ ὁ ἄνθρωπος μεγάλην ἐπιδείκνυσιν ἀντίστασιν καὶ παρεμφέρει τοῖς κατωτέρως τάξεως ζώοις ἴσως καὶ ὑπερβαίνει ἐνίοτε ταῦτα.

Μετὰ τὰ ἤδη ρηθέντα ἐξεταστέον ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἔποψιν διὰ τίνος μέσου ἢ τρόπου ἐπετεύχθη ἡ παρακώλυσις τῆς τοῦ ἀέρος ἐν τοῖς πνεύμοσιν εἰσδύσεως καὶ ἡ τῆς ἀναπνοῆς διακοπή· καὶ ἄλλοτε μὲν τοῦτο ἐπιτυγχάνεται δι' ἀπλῆς τῶν πρώτων ἀναπνευστικῶν ὁδῶν ἀποφράξεως, ἄλλοτε δὲ διὰ συσφίξεως τῆς τραχείας ἢ τοῦ λάρυγγος, ἄλλοτε δι' ἐγκαθειρῆξεως ἐν μέσῳ στερουμένῳ ἀέρος ἢ ἐνέχοντι τοιοῦτον μὴ ἀναπνεύσιμον, κλ. ἐκ τούτου δὲ οἱ τρόποι καθ' οὓς ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀσφυξία συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰ ἐξῆς διάφορα τοῦ βιαίου θανάτου εἶδη, τὴν πνιγμονήν, τὸν στραγγαλισμὸν, τὸν ἀπαγχονισμόν, τὴν κατὰδυσιν, τὸν ἐκ τῶν ἀτμῶν τοῦ ἄνθρακος θάνατον κτλ.· συνεπῶς ὁ ἱατροδικαστὴς δεόν νὰ διακρίνῃ οὐχὶ ἂν τις ἀπλῶς ἀπεθίωσεν ὑπὸ ἀσφυξίας, ἀλλὰ ὑπὸ τίνος εἶδους βιαίου θανάτου προκαλοῦντος τὴν ἀσφυξίαν, ὥστε ἐκ τούτου νὰ φωτισθῇ ἡ διακαιοσύνη ἂν ὁ θάνατος εἶναι τυχαῖος, συνεπείᾳ αὐτοκτονίας ἢ ἀνθρωποκτονίας, καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνέυρεσιν τοῦ δράστου, ἀπαρallaκτικῶς ὅπως καὶ εἰς τὸν διὰ τραυμάτων θάνατον ὅλως δευτερεῦον ζήτημα εἶναι ἂν ὁ θάνατος προῆλθεν ἐ. π. ἀπὸ αἱμορραγίας ἢ ἄλλης τινὸς παραπλησίας αἰτίας, τούναντίον δὲ πρωτεύει τίς ἢ τὴν αἱμορραγίαν προκαλέσασα αἰτία, ἐν ἄλλαις λέξεσιν τίς ἢ φύσις καὶ τὸ εἶδος τοῦ τραύματος.

Ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν ἡ προσέγγισις καὶ ἡ σύγκρισις τῶν διαφορῶν τούτων τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἰδῶν εἶναι ὠφέλιμος, καθότι διὰ τῆς συνενώσεως τῶν κοινῶν φαινομένων ἀποβαίνει ἡ περιγραφὴ τοῦ συνόλου μᾶλλον σαφὴς καὶ πῶς εὐληπτος, ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ὅμως ἔποψιν ἡ τοιαύτη συγκεφαλαίωσις πῶρρω ἀπέχει τῶν πλεονεκτημάτων τούτων, καθότι ἐφ' ὅσον οἱ ἱατροδικασταὶ περιορίζονται εἰς τὴν σπουδὴν ἐν γένει τῆς ἀσφυξίας οὐδὲν λύουσι τὰ πάντοτε λίαν δύσκολα, σκοτεινὰ καὶ λεπτὰ ζητήματα τὰ ἐκάστοτε παρουσιαζόμενα προκειμένου περὶ τῆς ἀνευρέσεως τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου. Ἡ τοιαύτη τοῦ μέρους τούτου τῆς ἱατροδικαστικῆς σπουδῆς ὑπὸ τὴν γενικὴν τῆς ἀσφυξίας ἔποψιν εἶναι ἐλαττωματικὴ, ὅπως καὶ ἡ παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἄρρώστου τοῦ νοσήματος σπουδὴ ἢ περιστρεφόμενη περὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν κοινῶν τῶν νοσημάτων συμπτωμάτων, οἷον τοῦ πυρετοῦ, τῆς ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων, τῆς θερμοκρασίας κλπ. παραμελουμένων τῶν ἰδίων σημείων τῶν ἀπὸ αὐτῶν τῶν πασχόντων ὀργάνων ἐξαρτωμένων. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐγκαταλιμπά-

ναντες τὸ μέχρι τοῦδε ἐπικρατῆσαν σύστημα τοῦτο, τρεπόμεθα περὶ τὴν σπουδὴν τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου ὅπως ἀντίθετον ὁδόν, σπουδαζόντες ἐν ἑκάστῳ ἰδίᾳ τῶν διαφορῶν τούτων τοῦ βιαίου θανάτου εἰδῶν, στηριζόμενοι εἰς τὰς νεωτέρας παρατηρήσεις καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ζώων πειράματα.

Τὰ ἐπὶ τῶν ζώντων ζώων πειράματα μεγάλως συνετέλεσαν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ μέρους τούτου τῆς ιατροδικαστικῆς, ἐπειδὴ ὁμως ταῦτα ἐπεχειρίσθησαν ὑπὸ φυσιολογικὴν ὁλως ἐποψιν, ἀνάγκη νὰ παραλάβωμεν ἐκ τούτων ὅ,τι κυρίως χρήσιμον εἰς τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων τῆς ιατροδικαστικῆς, τοῦθ' ὅπερ ὁ Faure, ὁ τὰ μάλιστα συντελέσας εἰς τὴν διαφώτισιν τῆς ιστορίας τῆς ἀσφυξίας, ἀναγνωρίζει καὶ ἐκθέτει ὧδε πως· «Μεταξὺ τῶν φαινομένων (τῆς ἀσφυξίας) ὑπάρχουσι πολλά, ἅτινα εἶναι σταθερὰ διὰ τῶν αὐτῶν πάντοτε ἐκδηλούμενα χαρακτηριστῶν καὶ ἅτινα ἀναγονται ἀμέσως εἰς τὴν τοῦ αἵρος στέρξιν, ἅλλα δὲ λίαν ποικίλα τὸν τύπον καὶ λίαν ἀνωμάλως κατὰ τὴν τάξιν ἐκδηλούμενα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοῦ εἶδους τῆς βίας ἣν τὸ ζῶον ὑπέστη ἐπὶ τῇ τέλει τῆς στερήσεως τοῦ αἵρος » (1). Εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις ἐγκτεται τὸ ἀληθὲς ζήτημα, καὶ καταδείκνυται σαφέστατα ὅτι ὁ ἱατρὸς ὑπὸ πρακτικὴν ιατροδικαστικὴν ἐποψιν ὀφείλει νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὴν σπουδὴν οὐχὶ τῆς ἀσφυξίας ἐν γένει καὶ ἀπολύτως, ἀλλὰ τῶν τρόπων δι' ὧν αὕτη ἐξετελέσθη, ἴσῳ τῆς πνιγμονῆς, τοῦ στραγγαλισμοῦ, τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, τῆς καταδύσεως, ὀφείλει ἐν ἄλλαις λέξεσιν νὰ ὀρίξῃ καὶ νὰ διακρίνῃ τὸ εἶδος τῆς ἐνεργησάσης βίας.

Ἡ διάκρισις τῶν διαφορῶν τούτων τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἰδῶν εὐτυχῶς δὲν εἶναι ἀδύνατος. Εἰς ἅπαντα τῆς ἀσφυξίας τὰ εἶδη δύο παρατηροῦνται περίοδοι· καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην τὸ ὑποβαλλόμενον εἰς τὴν ἀσφυξίαν ζῶον ἀνθίσταται ἐρρωμένως κατὰ τοῦ τυγχάνοντος εἰς τὴν ἐλευθέραν τῶν ἀναπνευστικῶν λειτουργιῶν ἐνέργειαν κωλύματος, τὰ δὲ χαρακτηρίζοντα τὴν περίοδον ταύτην σημεῖα διαφέρουσιν ἀναλόγως τοῦ ἰδιαιτέρου τῆς ἐνεργησάσης βίας εἶδους· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, τὴν ἐσχάτην περίοδον, τὴν τῆς νεκροφανείας, τὰ χαρακτηρίζοντα ταύτην σημεῖα εἶναι κοινὰ καὶ σημαίνουν μόνον τὴν βαθεῖαν τῆς ζωῆς πάθησιν. Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι ἡ κυρίως τὸν ιατροδικαστὴν ἐνδιαφέρουσα περίοδος διὰ τὴν διάκρισιν τοῦ εἶδους τῆς ἐνεργησάσης βίας εἶναι ἡ πρώτη, καὶ ταύτης τὰ σημεῖα ὀφείλει μετὰ προσοχῆς καὶ ἀκριβείας νὰ ἀναζητήσῃ καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ, ὅπως πορισθῇ δι' ἑκάστον ἀσφυξίας εἶδος σημεῖα θετικὰ καὶ βέβαια δι' ὧν νὰ ὀρίξῃ ὅτι ὁ θανὼν τίθησκε διὰ στραγγαλισμοῦ καὶ οὐχὶ δι' ἀγχόνης, ἢ διὰ πνιγμοῦ, ἢ διὰ καταδύσεως.

Συγκεφαλαιουντες λέγομεν ὅτι τὸ μέχρι πρό μικροῦ ἐπικρατῆσαν παρ' ἱα-

(1) Nouv. Diction. etc. Tom. F'. Art. Asphyxie. 1865. Σελ. 576.

προδικαστικαῖς σύστημα, δι' οὗ ἐπεδίδοντο εἰς τὴν βεβαίωσιν καὶ ἐξακρίβωσιν τῶν ἐξωτερικῶν ἐπὶ τοῦ πτώματος ἀποτελεσμάτων ὅτι ἐγένετο βία διὰ στραγγάλης, πνιγμονῆς ἢ ἀγχόνης, καὶ ὅτι ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἀπὸ ἀσφυξίας, εἶναι ὅλως ἐλαττωματικόν, διότι ὡς τὰ πολλὰ τὰ ἐπὶ τοῦ λειψάνου χαρακτηριστικὰ τῶν διαφορῶν τούτων εἰδῶν τοῦ θανάτου ἐξωτερικὰ σημεῖα εἴτε ἐλλείπουσιν, εἴτε ὑπάρχοντα ἐγένοντο ἐνίοτε ἐπὶ σκοπῶ καλύψεως ἐτέρας φύσεως ἐγκλήματος, ἐπομένως δεόν ὅπως μὴ θεωρῶνται ὡς παθολογικὰ οὕτως εἰπεῖν τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου σημεῖα· ἀφ' ἐτέρου δὲ ὁ ὅρος ἀσφυξία διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ γενικότητα οὐδὲν εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν σημαίνει. Ἀνάγκη λοιπόν, ἀκολουθοῦντες τὰς προόδους τῶν διαφορῶν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης κλάδων, νὰ προσπαθήσωμεν ὅπως ὀρίσωμεν δι' ἑν ἕκαστον τῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἀσφυξία συγχεομένων διαφορῶν τοῦ βιαίου θανάτου εἰδῶν ἴδια σημεῖα ἀπαντῶντα εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ θύματος ὄργανα, καὶ χρησιμεύοντα ὡς βάσις τῆς διαγνώσεως καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου.

Α'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙ' ΑΓΧΟΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ.

Οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὅτε πλήρης ἐπεκράτει σύγχυσις μεταξύ τῶν διαφορῶν αἰτίων τῶν τὴν ἀσφυξίαν προκαλούντων, καὶ δὴ μεταξύ τοῦ δι' ἀγχόνης, διὰ στραγγάλης καὶ διὰ πνιγμονῆς θανάτου, ὁ Orfila (1) ὡς ἐξῆς ὥριζε τὰ διάφορα τοῦ θανάτου τούτου εἶδη. «Ὁ στραγγαλισμὸς συνίσταται εἰς πίεσιν ἐνεργουμένην ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης τοῦ λαιμοῦ ἐκτάσεως, τοῦ σώματος ὄντος κεκλιμένου, καθημένου, γονυπετοῦς, ὀρθίου, τῶν ποδῶν στηριζομένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ στερεοῦ σώματος, εἴτε τοῦ σώματος ἀπαιωρουμένου διὰ δεσμοῦ καὶ τῶν ποδῶν ἐπίσης μεταιωρουμένων. Ἐκ τούτου ἐπεταὶ ὅτι ὁ στραγγαλισμὸς δὲν προϋποτίθῃσιν ἀναγκαιῶς τὸν ἀπαγχονισμόν, ἐνῶ τούναντίον οὗτος συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ στραγγαλισμοῦ. . . » Τὸ ἐλαττωματικόν τοῦ ὀρισμοῦ τούτου εἶναι λίαν καταφανές, καθότι πλὴν τῆς συγχύσεως τῶν διαφορῶν τρόπων τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου, ἅπαντα ἢ προσπάθεια τοῦ συγγραφέως περιστρέφεται περὶ τὴν διάκρισιν τοῦ μηχανισμοῦ καθ' ὃν ὁ περὶ τὸν λαιμὸν βρόχος ἐνεργεῖ εἰς τὸν στραγγαλισμὸν ἢ εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, προτιθέμενοι τὸν διαχωρισμὸν τῶν διαφορῶν τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἰδῶν, ὀρίζομεν ὡς ἐξῆς τὸν ἀπαγχονισμόν. «Βιαιοπραγία καθ' ἣν τὸ σῶμα, περιβαλλόμενον κατὰ τὸν λαιμὸν διὰ βρόχου στερεῶς προσαρτωμένου εἰς τι σημεῖον καὶ ἐγκαταλιμπανόμενον εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ

(1) Orfila.—Αὐτόθ. Τόμ. Β'. Σελ. 351.

βάρος, προκαλεί ἐπὶ τὸν ἀπαιωροῦντα βρόχον ἱκανῶς ἰσχυρὰν ἔλξιν καὶ πίεσιν, συνεπαγομένην αἰφνης τὴν ἀπώλειαν τῆς αἰσθήσεως, τὴν διακοπὴν τῶν ἀναπνευστικῶν λειτουργιῶν καὶ τὸν θάνατον». Εἰς τὸν ὅρισμόν τοῦτον ὁ Durand-Fardel (1) προστίθεται πρὸς συμπλήρωσιν παρατήρησιν ἐκ τῆς ἰδίας τοῦ βρόχου ἐνεργείας κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν καὶ τὸν στραγγαλισμόν τὴν ἐξῆς, «εἰς τοὺς ἀπαγχονιζομένους ἡ πίεσις διενεργεῖται διὰ βίας μᾶλλον ἢ ἥττον παραλλήλου τῷ ἄξονι τοῦ λαιμοῦ καὶ διὰ βρόχου ἀνωμάλως εἰς τὰ διάφορα τῆς περιφερείας τοῦ λαιμοῦ μέρη πιέζοντος, εἰς δὲ τοὺς στραγγαλιζομένους ἡ βία ὁμοτίμως τὸν λαιμόν πιέζουσα ἐνεργεῖ ἐγκαρσίως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ σώματος».

Εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ὁ δι' ἀγχόνης θάνατος ἀπαντᾷ ὡς μέσον αὐτοκτονίας, ἀλλ' οὐχ' ἥττον καὶ ἀνθρωποκτονία ἐκτελοῦνται διὰ τοῦ εἶδους τούτου τοῦ θανάτου· σημειωτέον ὅτι εἰς τὰς τελευταίας ταύτας περιστάσεις ὁ ἀπαγχονισμὸς ὡς τὰ πολλὰ δὲν εἶναι ἡ κυρία τοῦ θανάτου αἰτία, ἀλλὰ μέσον ὑπὸ τοῦ δολοφόνου μετὰ θάνατον διενεργούμενον πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς κυρίας αὐτοῦ αἰτίας.

Ὡς τὰ πολλὰ αἱ δι' ἀγχόνης αὐτοκτονίαι ἐνεργοῦνται εἰς περιστάσεις τοιαύτας ὥστε ἡ βεβαιώσις τῆς προκαλεσάσης τὸν θάνατον αἰτίας εἶναι λίαν εὐκολος, ὡς εἰς φυλακὰς, φρενοκομεῖα κλ. Εἰς τινὰς ὁμως περιστάσεις ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τῆς αὐτοκτονίας περιβάλλεται ὑπὸ λίαν ποικίλων δυσχερειῶν, ὅτε μετὰ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγαλητέρας βεβαιότητος ἐπιτυχάνεται διὰ τῆς λεπτομεροῦς ἐξετάσεως τῶν προηγηθεῖσων τοῦ θανάτου περιστάσεων, τῆς θέσεως καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐνηργήθη ὁ ἀπαγχονισμὸς, καὶ διὰ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν διαφόρων χαρακτηριστικῶν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ σημείων.

Α' ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΙ' ΑΓΧΟΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ.

Ἐξετάστέον πρῶτον τὰ φαινόμενα καὶ ἀποτελέσματα τὰ εἰς τοὺς ἀπαγχονιζομένους παρατηρούμενα εἴτε κατὰ τὸν μεταξὺ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ καὶ τοῦ θανάτου χρόνον, εἴτε μετὰ τὴν εἰς τὴν ζωὴν ἀνάκλησιν, εἴτα δὲ τὴν κατάστασιν τοῦ ἀπαγχονισθέντος σώματος ἐξωτερικῶς τε καὶ ἐσωτερικῶς.

α'. Φαινόμενα τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου.

Λίαν ποικίλα φαινόμενα διαδέχονται ἄλληλα ἀφ' ἧς τὸ σῶμα ἀπαιωρούμενον ἀπὸ τοῦ βρόχου ἐγκαταλιμπάνεται εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ βάρος μέχρι τοῦ θανάτου. Τὴν σπουδὴν ταύτην ἐπιτελοῦμεν ἀρुόμενοι ἐκ τῶν πει-

(1) Durand-Fardel. — Supplement au Diction. des Diction. Paris 1851. Σελ. 790.

ραμάτων τοῦ Faure καὶ Tardieu ἐπὶ τῶν ζώων, καὶ ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ ἀποτυχόντος ἀπαγχονισμοῦ τῶν ἀπαγχονισθέντων καὶ ἀνακληθέντων εἰς τὴν ζωὴν, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκ τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων τοῦ Fleischmann (1) ἐνεργήσαντος ταῦτα εἰς ἑαυτὸν πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τοῦ δι' ἀγγόνης θανάτου φαινομένων καὶ αἰσθημάτων, τέλος δὲ ἐκ τῶν εἰς τὰς φυλακὰς Mazas παρατηρήσεων τοῦ Tardieu καὶ Jacquemin.

Ἄμα ὡς ὁ ἀπαγχονιζόμενος ἐγκαταλειφθῇ εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ βάρος ἀπαιωρούμενος ἀπὸ τῆς ἀγγόνης αἰσθάνεται αἰσθημα μεγάλης κατὰ τὴν κεφαλὴν θερμότητος, ἤχους θορυβώδεις δίκην βροντῶδους μουσικῆς ἀντηχοῦντας εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, μαρμαρυγὰς τῶν ὀφθαλμῶν, τὰ δὲ κάτω ἄκρα εἰς ἄκρον βαρέα, τοῦτοις δ' ἔπεται ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως· ἄλλοτε δέ, κατὰ τὰς μᾶλλον θετικὰς διαθεβαιώσεις πολλῶν αὐτοκτόνων ἀνακληθέντων εἰς τὴν ζωὴν, ὁ ἀπαγχονιζόμενος οὐδὲν ἀπολύτως ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀπαιωρήσεως αἰσθάνεται, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ἀμέσως ἐπιγυνομένης συγκοπῆς. Κατὰ τινες συγγραφεῖς, εἰς καταθέσεις ἀπαγχονισθέντων καὶ ἀνακληθέντων εἰς τὴν ζωὴν στηριζομένους, ἡδυπαθείας αἰσθήματα ὑπὸ τῆς τοῦ καυλοῦ στήσεως καὶ ἐκσπερματώσεως χαρακτηριζόμενα συνοδεύουσι τὸν πρῶτον τοῦ ἀπαγχονισμοῦ χρόνον, τὸ φαινόμενον ὁμῶς τοῦτο λίαν σπανίως ἢ οὐδέποτε ἀπαντᾷ, ὡς παρακατιὸν ὁ λόγος, ὅποτε ἡ ἀληθὴς αὐτοῦ αἰτία ζητητέα ἀλλαγῇ καὶ οὐχὶ εἰς τὰ ἡδυπαθῆ αἰσθήματα, ὡς τεκμαίρεται ἔτι δὲ καὶ ἐξ ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μετ' ἐπιστάσεως ἐκτιμήσεως τοῦ ζητήματος ὑπὸ τοῦ Tardieu (2).

Τὴν δευτέραν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ περίοδον χαρακτηρίζουσι σπασμοί, σπασμωδικαὶ τοῦ προσώπου συνολκαί, συστολὴ τῆς τῶν ὀφθαλμῶν κόρης καὶ τῶν βολβῶν ἀναστροφή, καθιστώσα τὴν φυσιολογίαν τοῦ ἀπαγχονιζομένου φρικώδη τε καὶ ἀπαισίαν, διό ἔνθα ὁ ἀπαγχονισμὸς εἶναι τὸ μέσον τῆς ἐκτελέσεως ὁ δῆμιος καλύπτει τὸ πρόσωπον τοῦ καταδίκου πρὸς ἀποφυγὴν τῆς φρικώδους ταύτης θέας. Οἱ σπασμοὶ ταχέως ἐπινέμονται τὸ ὅλον σῶμα ἐντονώτεροι καθιστάμενοι κατὰ τὰ κάτω ἄκρα· οἱ σπασμοί, εἰς τὰ ὑπὸ τῶν φυσιολόγων ἐπὶ τῶν ζώων πειράγματα, οὐδέποτε ἐλλείπουσι, σημειωτέον δὲ ὅτι ἐκ παραδόσεως οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς ἰδίᾳ αὐτοκτονοῦντες γνωρίζοντες τοῦτο διάφορα μηχανῶνται πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐκ τῶν σπασμῶν θορύβου (3).

(1) *Fleischmann*. — Des différents genres de mort par strangulation. *Annales* κλ. 1re série. Τόμ. 8. Σελ. 452.

(2) *Tardieu*. — Étude Médico-légale sur la pendaison, strangulation etc., 2me éd. Paris 1879 Σελ. 8.

(3) Τοὺς κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν ἐπισυμβαίνοντας καθ' ὅλον τὸ σῶμα καὶ δὴ τὰ κάτω ἄκρα

Τὴν περίοδον τῶν σπασμῶν διαδέχεται ἡ νεκροφάνεια, ὡς ἐσχάτη τοῦ δράματος τοῦ ἀπαγχονισμοῦ σκηνή, κατὰ ταύτην ἐπιγίνεται, ἀλλ' οὐχὶ πάντοτε ὡς τινες φρονοῦσιν, ἡ τῶν σφιγκτῆρων χαλάρωσις ἐξ οὗ ἡ τῆς κόπρου, τῶν οὐρῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τοῦ σπέρματος ἀκούσιος κένωσις, ἐξ οὗ δῆλον ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἐκσπερμάτωσις συμβαίνει οὐδεμία παρακολουθεῖ αὐτὴν ἡδυπάθεια, ἅτε δὴ τῆς αἰσθήσεως πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀπασθεσίσης· κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Jacquemin ἡ ἐκσπερμάτωσις καθ' ἑαυτὴν εἶναι σπανία, διότι εἰς 41 περιστάσεις ἀπαγχονισμοῦ δις μόνον παρετηρήθη.

Διαρκούσης τῆς τελευταίας ταύτης περιόδου ὁ θάνατος ταχέως ἐπέρχεται, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος εἰς ἅπαντας τοὺς ἀπαγχονιζομένους· καὶ ἄλλοι μὲν ἀποδίδουσι τὸν ταχὺν θάνατον εἰς τὴν περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ βρόχου τοποθέτησιν, οὕτω κατὰ τὸν Ollivier d'Angers ὁ θάνατος τάχιον ἐπιγίνεται τοῦ βρόχου πιέζοντος ὑπὲρ τὸν λάρυγγα, τοῦθ' ὅπερ ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν πειραμάτων τοῦ Fleischmann, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν τοιάνδε ἢ τοιάνδε τοῦ σώματος θέσιν κατὰ τὴν ἀπαιώρησιν, καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλας αἰτίας· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀποβαίνει ἀδύνατος τὴν σήμερον ἡ ἐξήγησις τοῦ φαινομένου, ὅπερ ἐν γένει ὀρίζεται ὡς ἐξῆς, ὅτι ὅσῳ βραδύτερον ἐνεργεῖται ὁ παρεμποδισμὸς τῆς τοῦ ἀέρος ἐν τοῖς πνεύμοσιν εἰσόδου τῷσ' ἢ πρὸς τὸν θάνατον ἀντίστασις τοῦ ζώου εἶναι μείζων.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Faure καὶ ἄλλων προκύπτει ὅτι τὰ ἀπαγχονιζόμενα ζῶα θνήσκουσιν ἐντὸς 12-20 ἐξηκοστῶν τῆς ὥρας, ὁ δὲ ἄνθρωπος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τάχιον, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ περιστάσεις καθ' ἃς ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὸν θάνατον χρόνου, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τινων παρατηρήσεων, καὶ δὴ τῆς ὑπὸ τοῦ Brierre de Boismont (1) ἀναφερομένης, καθ' ἣν γυνή

σπασμούς ἐγνώριζον καὶ οἱ ἄρχαοι· καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς παναρχαίους χρόνους, ὡς τεκμαίρεται ἐκ τῶν ἐξῆς τῆς Ὀδυσσεύς τοῦ Ὀμήρου στίχων, δι' ὧν περιγράφεται ἡ τιμωρία τῶν δμῶν τῆς Πηνελόπης μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεύς δι' ἀπαγχονισμοῦ.

Ὡς ἄρ' ἔφη, καὶ πείσμα νεὺς κυανοπρόοιο
κίονος ἐξάψας μεγάλῃς περιβαλλεὶ θάλοιο,
ὕψισ' ἐπεντανύσας, μή τις ποσὶν οὐδας ἔκοιτο,
Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἦ χίχλαι τανυσίπτεροι ἢ πελειαι
ἔρκει ἐνιπλήξωσι, τό θ' ἔστηκ' ἐνὶ θάμνῳ,
αὐλιν εἰσιμέναι, στυγερὸς δ' ὑπεδέξατο κοῖτος,
ὡς αἶγ' ἐξείης κεφαλὰς ἔχον, ἀμφὶ δὲ πάσαις
δειρῆσι βρόχοι ἦσαν, ὅπως οἰκτιστα θάνοιεν.
Ἡσπαῖρον δὲ πόδεσσι μίνυνθ' ἀπερ οὐτὶ μάλα δῆν.

Ὀμήρου Ὀδυσ. X. 465.

(1) Brierre de Boismont. — Observations médico-légales sur les diverses espèces de suicide. Annales etc. Τομ. 40. Σελ. 425.

υποπετεύουσα τὴν ἑαυτῆς ἀδελφὴν καὶ εἰσελθοῦσα αἰφνης ἐν τῷ διαματίῳ παρετήρησεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης ἔχουσαν τὸν βρόχον περὶ τὸν λαιμόν, ὁρμήσασα δὲ πρὸς σωτηρίαν αὐτῆς εὗρεν αὐτὴν νεκράν, ἐνῶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἄλλως ἐλάχιστον ἢ ἀπαγχονιζομένη, προσηλώσασα ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς τὸ βλέμμα, ἔκαμψε τὰ γόνατα καὶ ἐστέναξεν. Καὶ εἰκάζεται μὲν ἐκ τούτου ὅτι ὁ θάνατος ἦτο τῆς ἀκαριαίας, ἀποθάνει ὁμως ἀδύνατον νὰ ὀρισθῇ ἡ διάρκειά τῆς ἀντιστάσεως. Ἐν γένει ἡ περίπτωσις αὕτη θεωρητέα ὡς ἐξαιρετικὴ.

Ἐξ ἄλλων παρατηρήσεων, καὶ δὴ τῆς ἐπομένης, τὸ ζήτημα λύεται πως ὀριστικώτερον· κατὰδικός τις ἐν Mazas τὴν 10 καὶ $1\frac{1}{2}$ ὥραν ἀκριβῶς εἰσῆλθεν ἐν τῷ διαδρόμῳ τῶν φυλακῶν, τὴν 10 δὲ καὶ $40\frac{40}{80}$ εὗρέθη ὑπὸ τοῦ φύλακος ἀπαγχονισμένος καὶ ἐντελῶς νεκρός· ὥστε βεβαίως ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἐν διαστήματι βραχυτέρῳ τῶν 10 ἐξηκοστῶν· ὁ δὲ Faure ἀναφέρει περίπτωσιν καθ' ἣν γυνὴ ἀνεκλήθη εἰς τὴν ζωὴν μετὰ 7 ἐξηκοστῶν ἀπαιώρησιν. Ὁ Taylor, στηριζόμενος εἰς τινὰ φαινόμενα, ὡς τὸ αἶσθημα τοῦ βάρους, τὴν ἀρχομένην νάρκην, τοὺς κατὰ τὰ ὦτα βόμβους, ὑπὸ τοῦ Fleischmann εἰς ἑαυτὸν ἐνεργοῦντος θεωρούμενα ὡς τὰ σημαίνοντα τὴν στιγμὴν τῆς διακοπῆς τοῦ πειράματος, θεωρεῖ ὅτι ἡ εἰς τὴν ζωὴν ἀνάκλησις ἐν γένει εἶναι ἐφικτὴ ὃ ἐξηκοστὰ μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν. Κατὰ τὸν Fleischmann εἰς μὲν τὸ πρῶτον ἐπ' αὐτοῦ πείραμα τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐγένοντο αἰσθητὰ μετὰ 2 ἐξηκοστὰ, εἰς δὲ τὸ δεύτερον μετὰ $1\frac{1}{2}$ · ἀλλ' ὁ Taylor πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης αὐτοῦ ἐπικαλεῖται καὶ τὸ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1840 ἐπελθὼν δυστυχὲς ἀποτέλεσμα εἰς τὸν Ἀμερικανὸν Scott ἐν Λονδίνῳ χάριν κερδοσκοπίας ἐν δημοσίοις θεάμασι ἀπαγχονιζόμενον, ὅστις κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἀστοχήσας εἰς τὴν ἔγκαιρον τοῦ πειράματος διακοπὴν, ἔμεινεν ἀπαιωρημένος ἐπὶ 13 ἐξηκοστὰ καὶ εὗρέθη νεκρός. Ἐν γένει λοιπὸν καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ πειραμάτων τούτων, ὡς καὶ ἐξ ἐτέρων ὁμοίας φύσεως, συμπεραίνεται ὅτι ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐντὸς 10 περίπου ἐξηκοστῶν.

Οὐδὲν ἦττον ἀναφέρονται περιστάσεις καθ' ἃς ἡ πρὸς τὸν θάνατον ἀντίστασις ὑπῆρξε πολλῶ μακροτέρα καὶ ἡ εἰς τὴν ζωὴν ἀνάκλησις ἐφικτὴ μετὰ ἱκανῶς μακρὸν χρόνον, τοῦθ' ὅπερ ὡς ἐξαιρέσις θεωρητέον· δέον ὁμως νὰ δισπιστῶμεν εἰς ἀποκρύφους διηγήσεις ὑπερακοντιζούσας πᾶν ὄριον ἀληθείας καὶ πίστεως, ὡς τὰ ὑπὸ τοῦ Bouchut (1) ἀναφερόμενα δύο περιστατικὰ καθ' ἃ ἐν Oxford ἀπαγχονισθεῖσα τὴν 14 Δεβρίου 1650 γυνὴ κατὰδικος, Ἄννα Green τοῦνομα, ἀνεκλήθη εἰς τὴν ζωὴν $1\frac{1}{2}$ μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν ὥραν μ' ὅλας τὰς ὑπὸ τοῦ δημίου καὶ τῶν περιεστώτων φί-

(1) Bouchut.—Traité des Signes de la mort. 3e. Ed. Paris 1883. Lus 104.

λων αὐτῆς ἐνέργηθείσας βιαιοπραγίας, καὶ τὸ ἕτερον ληστοῦ ἀπαγχονισθέντος καὶ ἀνακληθέντος εἰς τὴν ζωὴν μετὰ 24 ὥρας. Ἐν Boston δὲ τῆς Ἀμερικῆς, καθ' ὃ ὁ Parrot (1) ἀναφέρει, ὅτι εἰς κατάδικον ἀπαγχονισθέντα ἐβεβαιώθη ὑπὸ τῶν ἱατρῶν Clark, Ellis καὶ Shaw ὅτι ἡ μὲν ζωὴ παρετάθη ἐπὶ 12 ἐξηκοστὰ, ἡ δὲ καρδιά ἐπαλλε καθόλου τε καὶ κατὰ μέρος ἐπὶ 4 ὥρας καὶ 45 ἐξηκοστὰ ἀπὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ.

6'. Ἀποτελέσματα τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου.

Ἡ γνῶσις τῶν ἐπιγενομένων μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν εἰς τοὺς εἰς τὴν ζωὴν ἀνακαλουμένους ἀποτελεσμάτων εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξια, διότι πολυλάκις ὁ ἱατροδικαστὴς καλεῖται νὰ βεβαιώσῃ ἂν πράγματι ἐνηργήθῃ ἀπαγχονισμός οὐ ὁ σκοπὸς ἐματαιώθῃ, ἢ ἂν τὰ ὑπὸ τοῦ δῆθεν παθόντος κατατιθέμενα εἶναι ψευδῇ ἢ ἐπὶ σκοπῷ ἀπάτης.

Ἐκ τῆς μετὰ προσοχῆς ἐξετάσεως τῶν παρατηρήσεων τῶν εἰς τὴν ζωὴν ἀνακληθέντων δηλοῦται ὅτι συμπτώματα μᾶλλον ἢ ἥττον βαρεὰ χαρακτηρίζουσι τὴν εἰς τὴν ζωὴν ἀνάκλησιν, ὡς ἐξῆς· καὶ πρῶτον μὲν ἡ νεκροφάνεια παρατείνεται ἐνίοτε ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὸν χρόνον ἀναλόγως τῆς διαρκείας τοῦ ἀπαγχονισμοῦ καὶ τῆς ἐντάσεως τῶν ἀμέσων ἀποτελεσμάτων· δευτερον δὲ αἱ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν εἰς τὴν ζωὴν ἐπιγενομένοι εἰς τὸν ἀπαγχονισθέντα διαταραχαὶ εἰς δύο ὑπάγονται κατηγορίας, εἰς τὰς τοῦ ἀναπνευστικοῦ καὶ εἰς τὰς τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ αἱ μὲν τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα ἀλίσκουσαι εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς παραχθείσης συμφορήσεως, ὡς δυσκολία περὶ τὴν ἀναπνοήν, βῆξ, αἰμόπτυσις, βρογχικοὶ ῥόγχοι, πυρετὸς κλπ., αἱ δὲ τὸ νευρικὸν σύστημα, αἱ καὶ σπουδαιότεραι, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς κατ' ἀνάκλασιν ἐνεργείας τὰς ἐκ τῆς περισφίξεως τοῦ λαιμοῦ, αἵτινες ἀντανακλῶσιν εἰς τὰ νευρικά κέντρα, χαρακτηρίζονται δὲ δι' ἀποσβέσεως τῆς φωνῆς, δυσκαταποσίας, αἰμωδίας, αἰσθήματος ψύχους, σπασμωδικῶν συνολκῶν, πόνων κατὰ τὰ πλησιόχωρα τοῦ λαιμοῦ μέρη, οἷον τὸ πρόσωπον, τὴν ὠμοπλάτην, ἐνίοτε φαινομένων ἀληθοῦς παραλύσεως τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυμένου, καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον παρατεταμένης τῆς μνήμης ἀπωλείας· τέλος τὰ ὑπὸ τοῦ βρόχου εἰς τὸν λαιμὸν ἀποτυπωθέντα ἱχνη βραδέως παρερχόμενα χρησιμεύουσιν ὡς ἰσχυρὸν τεκμήριον τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου.

(1) Parrot.—De la mort apparente. Thèse de concours. Paris 1860. Σελ. 61.

γ' Ἐξέτασις τοῦ λειψάνου τῶν δι' ἀπαγχονισμοῦ θανόντων.

Α' Ἐξωτερικὴ ὄψις. (Αὐτοψία).

Λίαν σπανίως ὁ ἰατροδικαστὴς ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντιλαμβάνεται τῶν πρὸ τοῦ θανάτου φαινομένων, τὰς διαδοχικὰς δηλονότι περιόδους τοῦ ἀπαγχονισμοῦ καὶ τὴν διάρκειαν αὐτῶν· κυρίως εἰς τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ ὑποπίπτει τὸ λείψανον τοῦ ἀπαγχονισθέντος, συνεπῶς, καίτοι ὀφείλων μετὰ προσοχῆς νὰ συλλέγῃ καὶ ἐκτιμᾷ τὰ πρῶτα, καθήκον ἔχει μετὰ λίαν προσεκτικῆς καὶ λεπτομεροῦς ἐξετάσεως νὰ ἐπιδίδῃται εἰς τὴν ἀνέυρεσιν, περιγραφὴν καὶ ἐκτίμησιν τῶν δευτέρων, πλείστου λόγου ἀξίων εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου, καὶ περιστρεφομένων εἰς τὴν τοῦ σώματος θέσιν ἐν γένει, τὴν ὅψιν τοῦ προσώπου, τὰ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ὑπὸ τοῦ βρόχου ἴχνη, τὴν χροιάν μερῶν τινῶν τοῦ σώματος, τὴν κατὰστασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.

1. *Θέσις τοῦ σώματος ἐν γένει.*— Κοινῶς ἄλλοτε ἐπιστεύετο ὅτι ἀναγκαίᾳ τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου συνθήκη εἶναι ἡ τοῦ σώματος ἀπὸ τοῦ βρόχου τελεία ἀπαιώρησις, δοξασία ἣτις τὴν σήμερον καὶ ἐκ παρατηρήσεων καὶ ἐκ πειραμάτων ἀπεδείχθη ἀναλήθης, καθότι εὑρέθησαν πολλὰ πτώματα ἀπαγχονισθέντων ἐφαπτόμενα μᾶλλον ἢ ἥττον τοῦ ἐδάφους, ἐκ τούτου δῆλον ὅτι εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον δὲν ἀπαιτεῖται τὸ σῶμα νὰ ἀπαιωρῇται ἐντελῶς. Ἀφορμὴν πρὸς λύσιν τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος παρέσχε τὸ πρῶτον ὁ δι' ἀγχόνης θάνατος τοῦ πρίγκηπος Condé τῇ 1830· ἔκτοτε δὲ καὶ ἕτεραι ὁμοίας φύσεως περιπτώσεις ὡς καὶ πολυπληθὴ ἐπὶ ζῶων πειράματα ἐβεβαίωσαν τὸ πρᾶγμα. Τούτου τεθέντος ἰδωμεν τίνι τρόπῳ ὁ θάνατος ἐπέρχεται τοῦ σώματος μὴ ἀπαιωρουμένου ἐντελῶς.

Ἐκ τῶν προτέρων πιστεύεται ὅτι τοῦ λαιμοῦ περιβαλλομένου ὑπὸ τοῦ βρόχου ἀπαιτεῖται ἐκουσία προσπάθεια, ἀπόφασις ὀριστικὴ ὅπως ὁ αὐτοκτόνος ἐγκαταλειφθῇ εἰς τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ βάρος, ἀλλ' ἡ προσπάθεια αὕτη, ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ ἐνεργητικὴ μεσολάβησις τῆς θελήσεως ἥκιστα διαρκεῖ, ἄλλως δὲ καὶ δὲν ἀναγκαῖοι ὅσον κοινῶς πιστεύεται· τούναντίον ἡ ἀπλὴ τοῦ λαιμοῦ περισφιγῆς προκαλεῖ βαθμὸν ἐξεγέρσεως ἐπιτεινούσης τὴν τοῦ ἀπαιωρουντος βρόχου ἐνέργειαν, ἐξ οὗ λίαν ταχέως ἐπιγίγνεται ἡ πῆς αἰσθήσεως ἀπώλεια ἥς ἕνεκα τὸ ἀναίσθητοῦν σῶμα βαρύνει δι' ὅλου αὐτοῦ τοῦ βάρους εἰς τὸ μόνον ἀπολειπόμενον στήριγμα, τὸ ὑπὸ τοῦ βρόχου περιβαλλόμενον μέρος τοῦ λαιμοῦ. Τὴν ἀλήθειαν τῆς σειρᾶς ταύτης τῶν πειριστάσεων ἐπιβεβαιᾷ ἡ ὑπὸ τοῦ Bacon ἀναφερομένη περίπτωσις φίλου ἀπαγχονισθέντος ὅπως βεβαιωθῇ κατὰ πόσον οἱ ἀπαγχονιζόμενοι κατὰ-

δικοί πάσχουσιν, οὗτος, καίτοι πρὸς ἐξασφάλισιν ἐτοποθέτησε παρ' ἑαυτῷ σκίμπαδα ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἐν καιρῷ διακοπὴν τοῦ πειράματος, ὑπέπεσε ταχέως εἰς ἀναισθησίαν καὶ βεβαίως ἀπώλετο ἂν μὴ παρατυγχάνων φίλος ἔσωζεν αὐτόν. Τοῦτ' αὐτὸ καταδείκνυται σαφέστατα καὶ διὰ πειραμάτων, ἰδίως τῶν ὑπὸ τοῦ Faure, ἐνεργηθέντων ἐπὶ σκοπῷ ἐξακριβώσεως τῶν φαινομένων τοῦ δι' ἀγχόνης ἀτελοῦς θανάτου.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἀτελοῦς ἀπαιωρήσεως διὰ τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον, μηδαμῶς τὰ νῦν ἀμφισβητούμενος, δὲν εἶναι καὶ ὁ τὰ μάλα συχνός, τοῦναντίον συχνότερον ἀπαντᾷ τελεία ἀπαιώρησις καθ' ἣν τὸ σῶμα οὐδόλως ἐφάπτεται τοῦ ἔδαφους· ὡς πρὸς τὴν συχνότητα δὲ τῆς ἐπαφῆς τῶν διαφόρων τοῦ σώματος μερῶν ἢ ἐξῆς παρατηρεῖται ἀναλογία εἰς 261 περιστάσεις ἀτελοῦς ἀπαιωρήσεως εἰς θάνατον ἀποληξάσας ὑπὸ τοῦ Tardieu (1) ἀναφερομένης.

Οἱ πόδες ἐγγίζοντες τὸ ἔδαφος.	168
Τὸ σῶμα στηριζόμενον εἰς τὰ κεκαμμένα γόνατα.	42
Τὸ σῶμα ἐκτάδην καὶ κατακεκλιμένον.	29
Τὸ σῶμα καθήμενον.	19
Τὸ σῶμα ὀκλαστὶ μένον.	3

Ὡς ἤδη εἴρηται αἱ περιστάσεις τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου, καθ' ἃς τὸ σῶμα ἐντελῶς ἀπαιωρεῖται, εἶναι αἱ συχνότεραι, παρατηρεῖται δὲ πάντοτε καθ' ἃ μέρη, ὡς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἀλλαχοῦ, ἐκτελεῖται ἡ κεφαλικὴ ποινὴ διὰ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ· ὁ κατάδικος κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθος προσέρχεται εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης ἔχων τοὺς βραχίονας δεδεμένους εἰς τὸ σῶμα, τοποθετεῖται δὲ ἐπὶ ἱκρίωματος ὕψους 4 μέτρων ἔνθα, ἀφοῦ περιβληθῇ ὁ βρόχος περὶ τὸν λαιμόν, τὸ ἔδαφος τοῦ ἱκρίωματος ἀφ' οὗ ἐκφεύγει τῶν ποδῶν τοῦ καταδίκου καὶ μένει οὗτος ἐντελῶς ἀπηωρημένος, ὅπως δὲ ὁ θάνατος ἐπέλθῃ τάχιον καὶ βεβαιότερον, ὁ δήμιος συσπειρώμενος ἐπὶ τοῦ κρεμαμένου σώματος ἐνεργεῖ βιαίας πρὸς τὰ κάτω ἔλξεις· εἰ καὶ βάρβαρον τὸ μέτρον τοῦτο ἐνεργεῖται ἐπισήμως οὕτως εἰπεῖν κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον, ἅμα τοῦ βρόχου περιβαλλομένου περὶ τὸν λαιμόν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐκφεύγει τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ καταδίκου, ὁ δήμιος δραττόμενος διὰ τῶν χειρῶν τῶν βραχιόνων τῆς ἀγχόνης στηρίζει τοὺς ἄκρους αὐτοῦ ποδῶν ἐπὶ τῶν πρὸς τὰ ἔμπρὸς τοῦ σώματος τοῦ καταδίκου δεδεμένων χειρῶν αὐτοῦ καὶ ἐνεργεῖ ἰσχυρὰς πρὸς τὰ κάτω ὤσεις πλήττων συγχρόνως διὰ τῶν γονάτων αὐτοῦ τὸν κατάδικον κατὰ τὴν στο-

(1) Tardieu.—Αὐτόθι. Σελ. 22.

μαχικὴν χώραν· τὸ σῶμα συνεπῶς κατέχει θέσιν κάθετον πρὸς τὸ ἔδαφος.

Ἐνίοτε τὸ ἐν ἀρχῇ ἀπαιωρούμενον σῶμα διὰ τῆς κατὰ μικρὸν ὡς ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ χαλαρώσεως τοῦ βρόχου ἐγγίζει διὰ τῶν ἄκρων ποδῶν τὰ ἔδαφος, ἄλλοτε δὲ ὁ ἀπαιωρῶν βρόχος κόπτεται καὶ τὸ σῶμα πίπτει χαμαὶ φέρον τὰ ἀπομεινάντα τοῦ βρόχου λείψανα κάτωθι τοῦ σημείου ἐνθα ἐνηργήθη ὁ ἀπαγχονισμός.

2. *Θέσις τῆς κεφαλῆς.* — Ἡ θέσις τῆς κεφαλῆς τῶν ἀπαγχονιζομένων εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τῆς περὶ τὸν λαιμὸν διατάξεως τοῦ βρόχου, καὶ δὴ ἀναλόγως τοῦ μέρους τοῦ λαιμοῦ ἐνθα ὁ βρόχος στηρίζεται· ὡς τὰ πολλὰ ἡ κεφαλὴ εἶναι ἰσχυρῶς ἐπὶ τὰ πρόσω κεκλιμένη καὶ τὸ πωγώνιον ἐφάπτεται τὸ ἀνώτερον τοῦ στήθους μέρος, ἄλλοτε ἡ κεφαλὴ μένει εὐθεῖα ὅπως εἰς τὸν ὀρθοστατοῦντα ἄνθρωπον, ἄλλοτε σπανιώτερον εἶναι μετρίως ἐπὶ τὸ ἔτερον τῶν πλαγιῶν κεκλιμένη, λίαν σπανίως δὲ εἶναι ἐντελῶς ἐπὶ τὰ ὀπίσω ἀνεστραμμένη.

Ἐν γένει ἡ κεφαλὴ πάντοτε κλίνει ἀντιθέτως τοῦ μέρους καθ' ὃ ὁ βρόχος εἶναι δεδεμένος καὶ πρὸς τὸ μέρος ἐνθα ὁ βρόχος ἀπεργάζεται ἀγκύλην, ἐπειδὴ δὲ συχνότερον ἡ ἀγκύλη ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ πρόσθιον τοῦ λαιμοῦ μέρος ἔπεται ὅτι συνηθέστερον ἡ κεφαλὴ εἶναι ἐπὶ τὰ πρόσω κεκλιμένη.

3. *Θέσις τῶν ἄνω ἄκρων.* — Ἡ τῶν ἄνω ἄκρων θέσις εἰς τοὺς ἀπαγχονιζομένους λίαν ποικίλη ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἀτελοῦς ἢ τελείας ἀπαιώσεως τοῦ σώματος.

Κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν, τοῦ ἀπαγχονισμοῦ δηλονότι ὄντος ἀτελοῦς καὶ τοῦ σώματος ὅπωςδῆποτε διὰ τινος τῶν μερῶν αὐτοῦ ἐγγίζοντος τὸ ἔδαφος, τὰ ἄνω ἄκρα λίαν ποικίλας λαμβάνουσι θέσεις, ὅτε μὲν ἡ ἄκρα χεὶρ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἔδαφους, ὅτε δὲ οἱ βραχίονες εἶναι μᾶλλον ἢ ἦσαν ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστηκότες, οὐχὶ σπανίως δὲ οἱ ἀπαγχονιζόμενοι καὶ δὴ οἱ κατ'ἀδικοὶ εὐρίσκονται ἔχοντες τὰς χεῖρας δεδεμένας εἴτε πρὸς τὰ ἑμπρὸς, εἴτε πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ σώματος.

Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, τοῦ τελείου δηλονότι ἀπαγχονισμοῦ, ὡς τὰ πολλὰ ἀμφοτέροι οἱ βραχίονες κρέμονται κατὰ μήκος τοῦ σώματος τῶν ἄκρων χειρῶν οὐσῶν κεκλεισμένων καὶ τῶν δακτύλων τόσῳ ἰσχυρῶς συνεσφιγμένων, ὥστε ἐν τῇ παλάμῃ ἀποτυποῦνται αἱ ὄνυχες.

Κατ' ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιστάσεις ἐνίοτε αἱ χεῖρες, ὡς τὰ πολλὰ δὲ τὰ ἄνω ἄκρα ἐν συνόλῳ, διατηροῦσιν ἣν πρὸ τοῦ θανάτου ὀρμεμφύτως καὶ δι' ὑπερτάτης οὕτως εἰπεῖν κινήσεως ἔλαβον θέσιν, ὡς ἐ. π. οἱ δακτύλοι τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν τοποθετημένοι μεταξὺ τοῦ βρόχου καὶ τοῦ λαιμοῦ ὅπως παρεμποδίσωσι δῆθεν τὴν ἀπὸ τοῦ βρόχου πίεσιν, ἢ ἄλλοτε ἡ χεὶρ στηριζομένη εἰς παρακείμενόν τι σημεῖον στερεόν, κλπ.

4. *Θέσις καὶ χροιά τῶν κάτω ἄκρων.* — Καὶ τῶν κάτω ἄκρων ἡ θέσις εἶναι ἄλλοτε ἄλλη, καθόσον ὁ ἀπαγχονισμὸς εἶναι τέλειος ἢ ἀτελής. Τοῦ σώματος ἐντελῶς ἀπαιωρουμένου τὰ σκέλη κρέμονται, ἥκιστα δὲ παρατήρεται ἐλαφρὰ τις κάμψις ἀπότοκος τῆς πτωματικῆς δυσκαμψίας. Τοῦ σώματος ὅμως ἀτελῶς ἀπαιωρουμένου συχνότατα τὰ κάτω ἄκρα ἐγγίζουσι τὸ ἔδαφος, ἐνίοτε μόνον διὰ τῶν ἄκρων δακτύλων ὄντων ἰσχυρῶς τεταμένων, ἄλλοτε διὰ τοῦ συνόλου τῶν ἄκρων ποδῶν, ἢ καὶ τῶν κεκαμμένων γονάτων, συνεπῶς, τοῦ ἀπαγχονισθέντος ὄντος καθημένου ἢ κεκλιμένου, τὰ κάτω ἄκρα εἶναι ἐκτεταμένα, κεκλιμένου δὲ ἀφεστηκότα, τέλος παρατηρεῖται ἐνίοτε ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν στηριζόμενος ἐπὶ ἔδρας. Ἡ χροιά τῶν κάτω ἄκρων ἐν γένει εἶναι ἐρυθρὰ, ἀλουργῆς, τόσῳ δὲ μᾶλλον ἐντονωτέρα ὅσῳ τὸ σῶμα παρέμεινε πλείονα εἰς τὴν ἀγχόνην χρόνον.

5. *Ὅψις τοῦ προσώπου.* — Ἡ κατάστασις τοῦ προσώπου τῶν ἀπαγχονιζομένων μεγάλως ἐπησχόλησεν ἀνέκαθεν τοὺς ἰατροδικαστάς, τὸ μὲν διότι διάφορος παρουσιάζεται εἰς διαφόρους περιστάσεις ἡ ὄψις αὐτοῦ, τὸ δὲ διότι ἐκ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ ἐπίστευσαν ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ πορισθῶσι συμπεράσματα ἀφορῶντα εἰς τὴν δι' ἀγχόνης αὐτοκτονίαν ἢ ἀνθρωποκτονίαν, μὴ λαμβάνοντες οἱ πολλοὶ τούτων ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους περιστάσεις φυσικὰς τὸ πλείστον καθ' ἃς τοιαύτῃ ἢ τοιαύτῃ παρουσιάζεται ἡ τοῦ προσώπου ὄψις.

Ὁ Fodéré, Michel Alberti καὶ ἄλλοι περιέγραψαν ὡς ἐξῆς τὸ πρόσωπον τῶν ἀπαγχονιζομένων «πελιδνότης καὶ ἐξοιδησις τοῦ προσώπου ἰδίᾳ τῶν χειλέων φαινομένων οἷονεὶ συνεστραμμένων, βλέφαρα ἐξωθηκότα, ἡμίκλειστα καὶ κυανόχροα, ὀφθαλμοὶ ἐρυθροὶ, προέχοντες, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μετατοπισμένοι, γλῶσσα ἐξωγκωμένη, πελιδνὴ, ἀναδεδιπλωμένη ἢ προέχουσα ἀναμέσον τῶν συσφιγγόντων αὐτὴν ὀδόντων, καὶ ὡς τὰ πολλὰ ἐκτὸς τοῦ στόματος, ἄφρὸς εἰματόφυρτος εἰς τὰ παρίσθημα, τοὺς μυκτῆρας καὶ περὶ τὸ στόμα, ἀποτύπωμα τοῦ βρόχου πελιδνόν, ἢ μέλαν, ἢ μετὰ ἐκχυμώματων, δέρμα ἐμβεθυθισμένον καὶ ἐνίοτε μετ' ἐκδορῶν εἰς τι τοῦ λαιμοῦ μέρος, ῥῆξις τῶν εἰς τὸ ὑοειδές ὁστοῦν καταφυομένων μυῶν καὶ συνδέσμων, ῥῆξις ἢ θλάσμα τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν πρώτων τῆς τραχείας ἀρτηρίας τμημάτων, ἐκχυμώματα κατὰ τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς μηρούς, πελιδνότης τῶν δακτύλων ὄντων λίαν συνεσταλμένων, θλάσματα καὶ ἐκχυμώματα τῶν ἄκρων χειρῶν καὶ ὀλων τῶν μερῶν τοῦ σώματος εἰς ἃ ἐφηρμόσθησαν δεσμοί, δυσκαμψία καὶ πελιδνότης τοῦ κορμοῦ, μεγάλη αἵματος συνόρμησις εἰς τοὺς πνεύμονας, τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἐγκέφαλον.» Τοιοῦτος ὁ τύπος τῶν ἀπαγχονιζομένων κατὰ τοὺς πρῶτους χρόνους, οἵτινες οὐδόλως ἔλαβον ὑπ' ὄψιν περιστάσεις ἰδιαιτέρας ὡς καὶ

τὸν χρόνον τῆς ἐξετάσεως τοῦ λειψάνου, ἅτινα μεταβάλλουσι τὴν ὄψιν τοῦ προσώπου.

Προσεκτικώτεροι ὁμῶς παρατηρηταί, ἐν οἷς ὁ Esquirol, Ollivier d'Angers, Fleischmann κ.α., ἐρευνήσαντες τὰς εἰς τὸ πρόσωπον τῶν ἀπαγχονιζομένων διαφορὰς καὶ ἐκτιμήσαντες τὰς περιστάσεις ὑφ' ἃς αὐταὶ παρατηροῦνται, ἰδίως δὲ τὴν διάρκειαν τῆς εἰς τὸν βρόχον τοῦ σώματος ἀπαιωρήσεως, ἔθεντο τὰς πρῶτας βάσεις τῆς ὀρθῆς παρατηρήσεως τῶν φαινομένων δι' ὧν εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ἐπετεύχθη ἡ ἐντελής τοῦ ζητήματος διευκρίνις.

Ὁ Devergie(1), καίτοι ἀναγνωρίζει τὴν ὀρθότητα τῶν παρατηρήσεων τῶν προμνημονευθέντων ἱατρῶν εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν τοῦ προσώπου χαρακτηριστῶν, ἐγκαταλιμπάνει τὴν χαρασσομένην ἤδη ὁδὸν τῆς ἀληθοῦς παρατηρήσεως καὶ ἐμμένει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς τὰ ἀρχαῖα δόγματα, καὶ δὴ πειρώμενος νὰ πορισθῇ ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ προσώπου συμπεράσματα ἱκανὰ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς διακρίσεως τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας. Ἐκθέτει δὲ τὰ πράγματα ὡς ἐξῆς· «Κατὰ τὴν αὐτοκτονίαν τὸ πρόσωπον εἶναι ἐν γένει ὠχρόν, οὐδὲν ἐκφράζον ἄλλως ἢ ἡλιθιότητα· οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι ἡμίκλειστοι, τὸ δὲ στόμα χαῖνον, ἡ γλῶσσα μᾶλλον ἢ ἥττον προέχουσα, ἐνίοτε δὲ μόνον προσηρμοσμένη ἀμέσως ὀπίσθεν τῶν τῶν ὀδόντων χωρὶς ἀξίας λόγου ἐξωγκώσεως ἢ ὑπεραιμίας· περίπτωσις οὐσιωδῶς μεταβάλλουσα τὴν καταστασιν τῆς γλώσσης εἶναι ἡ περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ βρόχου διατήρησις· τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ Esquirol καὶ Fleischmann παρατηρηθὲν εἶναι ἀκριβές· οὕτω δὲ ἐξεταζόμενος ὁ ἀπαγχονισθεὶς κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου ἡ ὀλίγιστον μετ' αὐτὸν χρόνον παρουσιάζει πρόσωπον ὠχρὸν ἐντελῶς ἀποκεχρωσμένον, 7 δὲ ἢ 8 ὥρας μετέπειτα τὰ κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου φαινόμενα τῆς συμφορήσεως τοῦ ἐγκεφάλου ἀπεικονίζονται διὰ χροαῖς μᾶλλον ἢ ἥττον ἐρυθρᾷς ἢ ἀλουργοῦ τοῦ προσώπου, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ δι' ἐξοιδήσεως τῶν ὑπὲρ τὸν βρόχον ἰστών. Εἰς τοὺς καταδίκους, πιθανῶς δὲ καὶ εἰς τοὺς αὐτοκτόνους, τὸ πρόσωπον παρουσιάζει χροαὶν ἐρυθρὰν ἢ ἀλουργόν, μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλην τῶν ὀφθαλμῶν προεξοχήν, ἐξόγκωσιν τοῦ διὰ τῶν τῶν ὀδόντων προέχοντος μέρους τῆς γλώσσης, ἐξαιρετικῶς δὲ τὸ πρόσωπον εἶναι ἀλουργόχρουν. . . »

Νεώτεραι παρατηρήσεις ἐπαληθεύσασαι τὸ ὀρθὸν τῶν παρατηρήσεων καὶ κρίσεων τῶν Esquirol καὶ Fleischmann συνετέλεσαν ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἀκριβεστέραν περιγραφὴν τῆς καταστάσεως τοῦ προσώπου καὶ τὴν ἐξήγησιν τῶν παρατηρουμένων διαφορῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν βεβαίωσιν ὅτι

(1) Devergie.—Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 737.

ἡ σημειωτικὴ τῆς τοῦ προσώπου καταστάσεως τῶν ἀπαγχονιζομένων ἀξία διὰ τὴν διάγνωσιν τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου εἶναι μικροῦ λόγου. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις λοιπὸν ταύτας τὸ πρόσωπον τὸν πρῶτον τοῦ ἀπαγχονισμοῦ χρόνον εἶναι ὡχρὸν σχεδὸν κατὰ φύσιν, ἐν γένει δὲ οὐχὶ βραδέως ἐξοιδαίνεται καὶ προσκτᾶται χροιάν ἀλουργῇ ὁσημέραι ἐπιτεινομένην· ἢ τε ἐξοιδηται καὶ ἡ ἀλουργὴ χροιά εἰς τοὺς εἰς τὴν ζωὴν ἀνακαλουμένους ἐπιμένει ἐπὶ τινα χρόνον, εἰς δὲ τοὺς θανόντας καὶ παραμένοντας εἰς τὴν ἀγχόνην οὐ μόνον δὲν παρέρχεται ἀλλὰ τούναντίον ἐπιτείνεται. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνημένοι προέχουσιν ἐκτὸς τῶν κογχῶν, ἐνίοτε τὸ στόμα εἶναι χαῖνον, συχνότατα δὲ ἡ γλῶσσα προέχει, ἄλλοτε συσφίγγεται μεταξύ τῶν ὀδόντων ἢ ἀπλῶς προσαρμύζεται ὅπισθεν τῶν τόξων αὐτῶν· συχνάκις παρατηρεῖται ἀφρὸς αἱματόφυρτος μεταξύ τῶν χειλέων καὶ κατὰ τοὺς μυκτῆρας.

Ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς καταστάσεως τῆς γλώσσης οἱ παλαιότεροι συγγραφεῖς ἐπορίσθησαν φαινόμενα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς θέσεως τοῦ βρόχου περὶ τὸν λαιμόν, ἐθεώρησαν δηλονότι ὅτι τοῦ βρόχου συσφίγγοντος τὸν λαιμόν ὑπὸ τὸ ὑοειδές ὅσπου ἡ γλῶσσα ἐξ ἀνάγκης προπίπτει, τούναντίον δὲ τοῦ βρόχου περιβάλλοντος τὸν λαιμόν ὑπὲρ τὸ ὑοειδές ὅσπου ἡ τοιαύτη ὁμῶς τοῦ φαινομένου ἐξήγησις ἀπεδείχθη ἀνακριθῆς διὰ πειραμάτων εἰς ζῶα καὶ εἰς πτώματα ἀνθρώπινα, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῶν μετὰ μείζονος προσοχῆς ἐνεργουμένων μεταγενεστέρων παρατηρήσεων, συνεπῶς ἅπασα ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησις ἀπέβη ἄγονος καὶ ματαιία, τοῦ ζητήματος μένοντος εἰς τὴν ἤτο ἀρχικῶς θέσιν, καθότι ἀπεδείχθη ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν τοποθέτησιν καὶ τὴν κατάστασιν τῆς γλώσσης ἡ περὶ τὸν λαιμόν θέσις τοῦ βρόχου.

6. *Κατάστασις τοῦ λαιμοῦ.* *Διάταξις τοῦ ἀπαιωροῦντος βρόχου καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ.* — Τὸ μέρος τοῦ σώματος τῶν ἀπαγχονιζομένων τὸ ἰδίᾳ ἐφελκύν τὴν προσοχὴν καὶ τὰς λεπτομερεῖς τῶν παρατηρητῶν ἐρεύνας ὡς εἰκὸς εἶναι ὁ λαιμός, ὅστις ἐξεταστέος οὐ μόνον ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν εἰς αὐτὸν ἰδίᾳ παρατηρουμένων ἀλλοιώσεων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν μεταξύ τῆς διατάξεως τοῦ ἀπαιωροῦντος βρόχου καὶ τῶν ἀλλοιώσεων τούτου σχέσεων.

Τὸ πρῶτον κατὰ τὸν λαιμόν τῶν ἀπαγχονιζομένων παρατηρούμενον σημεῖον, ἡ ὅλως ἰδιαιτέρα τοῦ λαιμοῦ ἐπιμήκυνσις, τὸ πρῶτον παρατηρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Tardieu (1), εἶναι μᾶλλον καταφανὲς καὶ ἀξίον λόγου εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ δημίου ἀπαγχονιζομένους διὰ βιαίων πρὸς τὰ κάτω ἔλξεων καταδί-
κους, οὐδὲν ἦσαν ὁμῶς παρατηρεῖται καὶ εἰς τοὺς αὐτοκτόνους ἢ ἄλλως

(1) Tardieu. — Αὐτόθι σελ. 31.

πως ἀπαγχονιζομένους, ὀφείλεται δὲ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ βάρους τοῦ σώματος ἐνεργοῦμένην ἐπὶ τὸν λαιμὸν τάσιν.

Ὡς ἐκ τοῦ μηχανισμοῦ καθ' ὃν ὁ ἀπαγχονισμὸς ἐκτελεῖται διὰ περιβολῆς βρόχου περὶ τὸν λαιμὸν καὶ ἀπαιωρήσεως τοῦ σώματος ἀπ' αὐτοῦ, τὰ εἰς τὸν λαιμὸν ἐκ τῆς ἐπενεργείας τοῦ βρόχου ἀπολειπόμενα ἔχνη εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος. Ἡ ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀπαιωροῦντος βρόχου ἀπολειπομένη εἰς τὸν λαιμὸν αὐλαξὶς ἢ ἀποτύπωμα εἶναι ἄλλοτε ἄλλο ἀναλόγως τῆς διαρκείας τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, τῆς φύσεως τοῦ βρόχου καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀπαιωρήσεως, συνεπῶς ἐξεταστέον πρῶτον μὲν τὸ ποιὸν καὶ τὸ εἶδος τοῦ βρόχου, εἶτα δὲ ἡ περὶ τὸν λαιμὸν θέσις τῆς αὐλακῆς, ἡ διεύθυνσις, τὸ σχῆμα, αἱ διαστάσεις, τὸ βάθος αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπιγενόμεναι εἰς τὸ δέρμα παραλλαγαὶ τῆς χροιοῦς.

Τὸ εἶδος τοῦ βρόχου ἐν γένει εἶναι λίαν ποικίλον ἐξαρτώμενον καὶ ἐκ τῆς φαντασίας καὶ ἐκ τῶν προχειρῶν μέσων τῶν ἀπαγχονιζομένων, οὕτω πλὴν τῶν συνήθων παντὸς μήκους καὶ πάχους σχοινίων, ἅτινα ἐκ πρώτης ὀψεως εἶναι τὰ μᾶλλον πρόχειρα καὶ συντελεστικά εἰς τὸν ἀπαγχονισμὸν μέσα, χρῆσιν ποιοῦνται οἱ ἀπαγχονιζόμενοι ταινιῶν, λαιμοδετῶν, ῥινομάκτρων, χειριδίων ὑποκαμήσων, ἀναξυριδίων, σινδονῶν, παραπετασμάτων κλπ. Ὡς στηρίγματα δὲ τοῦ βρόχου ἐκλέγονται πάντα τὰ προεξέχοντα ὅπως οὖν ὑψηλὰ σημεῖα, ὡς φύλλον θύρας ἢ θυρίδος, κρίκος ἢ μοχλὸς θυρίδος, τὸ τῷζον ἢ ὁ ποῦς κλίνης, τὸ στήριγμα κλῖμακος, ὄλος, σανίς, δοκὸς, δένδρον, ῥύγχος φωταερίου κ.λ.π., ἐν γένει πᾶν φαντασιῶδες συντελοῦν εἰς τὸν σκοπόν, οὕτως ὥστε ἐν τοῖς φρενοκομείαις καὶ ταῖς φυλακαῖς μ' ὅλην τὴν σύντονον ἐπιτήρησιν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν τοιούτων δυστυχημάτων καθ' ἑκάστην νέα ἀνακαλύπτονται μέσα πρὸς παρασκευασίαν τῆς αὐτοκτονίας.

Ὁ βρόχος, οἷοιδήποτε τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν, ἐν γένει ἐξεταζόμενος ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀποτυπουμένης ὑπ' αὐτοῦ αὐλακῆς, εἶναι ἄπλους ἢ διπλοῦς, πλατὺς ἢ στενός, μαλακὸς ἢ σκληρός. Λίαν ποικιλοτρόπως προσαρμόζεται εἰς τὸ στερεὸν σημεῖον τὸ ὡς στήριγμα χρησιμεύον, καὶ ἄλλοτε μὲν ὡς τὰ πολλὰ εἶναι λίαν στερεῶς προσδεδεμένος, ἄλλοτε δὲ τούναντίον λίαν ἀσθενῶς καὶ δι' ἄπλου δεσμοῦ. Περὶ τὸν λαιμὸν ὁ βρόχος ἀπεργάζεται πάντοτε κρίκον ἢ ἀγκύλην ἐν ἣ διέρχεται ἡ κεφαλὴ, ἡ δὲ ἀγκύλη ὅτε μὲν εἶναι ἀπλὴ ταυτέστιν ἐτέρωθεν ἠνεωγμένη ὁ δὲ λαίμμος στηρίζεται ἐν αὐτῇ χωρὶς νὰ συσφίγγηται, ὅτε δὲ ἀποτελεῖται ὑπὸ στραγγαλίδος ἀφ' ἑαυτῆς συσφιγγομένης, ἄλλοτε δὲ τέλος ὁ βρόχος ἀπεργάζεται κρίκον τέλειον κεκλεισμένον καὶ διὰ δεσμοῦ σπερούμενον· ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι ὁ τῆς συσφίξεως τοῦ λαιμοῦ βαθμὸς εἶναι ἄλλοτε ἄλλος ἐξ οὗ καὶ τὰ εἰς τὸν λαιμὸν ἀποτυπώματα τοῦ βρόχου διάφορα.

Ἡ ἀμοιβαία τοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς ἀγκύλης θέσις δὲν εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή, ὡς τὰ πολλὰ ἡ ἀγκύλη κείται ὑπὸ τὸ γένειον, ὁ δὲ δεσμός, ὁ ἀκριβὼς εἰς τὸ ὑψηλὸν στήριγμα τοῦ ἀγγονείου βρόχου ἀνταπακρινόμενος, κατὰ τὸν αὐχένα ἄλλοτε ὁ δεσμός κείται εἰς τὸ ἕτερον τῶν πλαγίων κατὰ τὴν ἑτέραν τῶν γωνιῶν τῆς κάτω γένυος, πολλῶ δὲ σπανιώτερον ὑπὸ τὸ πωγώνιον ὅπερ ἰσχυρῶς ἐπὶ τὰ ἄνω ἀνέλκεται τῆς ἀγκύλης ὑποστηριζούσης τὸ ὀπίσθιον τῆς ἰσχυρῶς ἐπὶ τὰ ὀπίσω ἀνακλιμένης κεφαλῆς.

Κατὰ τὴν διάφορον τοῦ βρόχου διάταξιν, καὶ τὰ ἐπὶ τὸν λαιμὸν ἀποτελέσματα αὐτοῦ εἶναι διάφορα· ἡ τοῦ ἀγγονείου βρόχου πίεσις διενεργεῖται ἰσχυρότατα κατὰ τὸ μέσον τῆς ἀγκύλης, τὸ δ' ἀντίστοιχον τούτῳ μέρος τοῦ λαιμοῦ ὑποβαστάζει τὸ σῶμα τοῦ ἀπαγχονιζομένου ἔνθα ἀπαντῶσι καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ στερεῶς προσδεδεμένου βρόχου τάσις, καὶ ἡ ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματος ἀντίστασις. Ἡ τοῦ ἀγγονείου βρόχου πίεσις ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀσθενεστέρα εἶναι ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς ἀγκύλης πρὸς τὰ πέρατα αὐτῆς, ἔνθα ἱκανὸν τοῦ λαιμοῦ μέρος ἀπολείπεται ἐλεύθερον πίεσεως, τῆς ἀγκύλης ὁμῶς ἀπεργαζομένης στραγγαλιδα καὶ συγκλειομένης τούτου ἕνεκα καθ' ἅπασαν τοῦ λαιμοῦ τὴν περίμετρον, ὁμοτίμως ὁ λαιμός συμπιέζεται, ἄλλοτε δὲ ὁ βρόχος περιβάλλει τὸν λαιμὸν ἰσχυρῶς προσδεδεμένος καὶ συσφίγγων ὅπως κατὰ τὸν στραγγαλισμόν, ὅποτε ἔνθα τοῦ λαιμοῦ πιέζει ὁ δεσμός τοῦ βρόχου ἀπομένει ἀποτύπωμα ἴδιον μᾶλλον ἢ ἥττον καταφανές καθόσον ὁ δεσμός ὀγκωδέστερος, σκληρότερος καὶ μᾶλλον συνεσφιγμένος τυγχάνει.

Τὰ τοῦ βρόχου εἰς τὸν λαιμὸν ἐξωτερικὰ ἴχνη ἢ ἐντελῶς ἐλλείπουσιν ἢ ἥκιστα καταφαίνονται. Τῆς ἀπαιωρήσεως τοῦ σώματος ἐπὶ πολὺ παραταθείσης καὶ τοῦ ἀγγονείου βρόχου μακροῦ, παχέως καὶ μαλθακοῦ τυγχάνοντος, ὡς ὑποκάμησον, ἢ ἐκ λίνου ἢ μετάξης ὕφασμα, οὐδὲν ὡς τὰ πολλὰ, τοῦθ' ὅπερ ἐξαιρετικόν, εἰς τὸν λαιμὸν σημεῖον ἀπαντᾷ, ἢ ἀπλῶς μόνον χροιά ἐρυθρά, διαχύτος μᾶλλον ἔντονος ἔνθα ἐνηργεῖτο ἡ τοῦ βρόχου πίεσις· σχεδὸν δὲ πάντοτε ἀπομένει χαρακτηριστικὸν ἀποτύπωμα δίκην αὐλακος ἀποτετυπωμένης εἰς τὸ δέρμα ἧς ἡ διεύθυνσις, τὸ σχῆμα καὶ αἱ διαστάσεις σχετίζονται ἐξ ἀνάγκης πρὸς τὴν διεύθυνσιν, τὸ σχῆμα καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ βρόχου.

Ἐν γένει ἡ αὐλαξ κείται μεταξύ λάρυγγος καὶ κάτω σιαγόνος, κατὰ δὲ τὰς παρατηρήσεις τῶν Remer, Casper, Devergie καὶ Tardieu εἰς 143 περιστάσεις παρατηρήθη ἡ ἐξῆς ἀναλογία τῆς περὶ τὸν λαιμὸν θέσεως τοῦ ἀποτυπώματος τοῦ βρόχου (1).

(1) Tardieu.—Αὐτῶν. Σελ. 35.

Μεταξὺ πωγωνίου καὶ λάρυγγος 117

Ἐπὶ τοῦ λάρυγγος 23

ὑπὸ τὸν λάρυγγα 3

Τὸ ἀποτύπωμα πάντοτε λοξὸν διήκει ὡς τὰ πολλὰ ἀπὸ τῶν πρόσω καὶ κάτω πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἄνω, ἀναλόγως τῆς τοποθετήσεως τῆς ἀγκύλης τοῦ βρόχου καὶ τῆς κατευθύνσεως τῶν σκελῶν αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ λάρυγγος δὲ πρὸς τὴν γωνίαν τῆς γένυος καὶ τὴν μαστοειδῆ ἀπόφυσιν ὡς τὰ πολλὰ δὲν εἶναι συνεχές ἀλλὰ διακόπτεται εἰς μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλην ἔκτασιν τῆς περιμέτρου τοῦ λαιμοῦ.

Ὅπως καὶ ὁ ἀγγόνειος βρόχος οὕτω καὶ ἡ αὐλαξ εἶναι κανονικὴ ἢ ἀκανόνιστος, διπλῇ ἢ ἀπλῇ, σημειωτέον ὅμως ὅτι ἐνίοτε βρόχος ἀπλοῦς δις περὶ τὸν λαιμὸν περιβαλλόμενος ἐγκαταλιμπάνει διπλοῦν ἀποτύπωμα, ὁπότε τὰ δύο ταῦτα ἀποτυπώματα δὲν εἶναι ἀλλήλοις παράλληλα, τοῦ ἐνὸς ἀποτελοῦντος κυκλικὴν σχεδὸν ὀριζόντειον γραμμὴν, τοῦ δὲ ἑτέρου λοξὴν καὶ μᾶλλον τῆς πρώτης ἀφαστηκυίαν, ἂν ἑτέρου δὲ ἀπλοῦς βρόχος χωρὶς διπλῆς περιβολῆς ἀπεργάζεται ἐνίοτε διπλοῦν ἀποτύπωμα, ἂν πλατύς, παχύς καὶ στερρὸς τυγχάνων πιέζει ἐπὶ τοῦ δέρματος μόνον διὰ τῶν χειλέων αὐτοῦ, ὁπότε τὰ ἀποτυπώματα ἀναγκαιῶς εἶναι παράλληλα.

Αἱ τῆς αὐλακος διαστάσεις ἐνίοτε δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς τοῦ ἀγγονείου βρόχου, μὴ ἐνεργήσαντος δι' ἀπάσης αὐτοῦ τῆς ἐπιφανείας, ὡς παρατηρεῖται προκειμένου περὶ παχέων σχοινίων. Ἐπίσης λίαν ποικίλει καὶ τὸ βάθος τῆς αὐλακος, οὕτω τοῦ βρόχου ὄντος πλατέως καὶ τῆς ἀπαιωρήσεως βραχείας διαρκείας, ἀπολείπεται ἀποτύπωμα ἐπιτόλαιον, τούναντίον δὲ τοῦ βρόχου ὄντος στενοῦ καὶ τῆς ἀπαιωρήσεως παρατεταμένης τὸ ἀποτύπωμα εἶναι ἀναλόγως βαθύ, ὁπότε ὁ βρόχος εἰσδύων ἐντὸς τῶν σαρκῶν ἀπεργάζεται ἁληθῆ αὐλακα, ἢ καὶ ἐνίοτε διατέμνει τὸ δέσμα δίκην τμητικοῦ ὀργάνου.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι τὸ δέσμα τοῦ λαιμοῦ ἐνίοτε διατηρεῖ τὴν κατὰ φύσιν χροίαν καὶ ὑφὴν αὐτοῦ, ἂν ὁ θάνατος εἶναι πρόσφατος καὶ ὁ ἀπαγχονισμὸς βραχυχρόνιος, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μετὰ λίαν βραχυχρόνιον ἀπαγχονισμόν, τὸ ὑπὸ τοῦ ἀγγονείου βρόχου συμπίεσθὲν δέσμα ἀποξηραίνεται καὶ φαίνεται οἷον εἰς παπυρῶδες, τὸ τοιοῦτον ὅμως εἶναι φυσικὸν φαινόμενον καταφανέστερον γιγνόμενον καθόσον παρέρχεται χρόνος μετὰ τὸν θάνατον, ὑπεράνω δὲ καὶ ὑποκάτω τοῦ παπυρῶδους τοῦτου δέρματος, ἀποτελοῦντος τὸν πυθμένα τῆς αὐλακος, τὸ δέσμα ἀπεργάζεται δύο χεῖλη μᾶλλον ἢ ἥττον προέχοντα χροιάς ἐνίοτε ἀλουργοῦ, οἱ χαρακτηριστοὶ τῶν χειλέων μᾶλλον καταφανεῖς εἰς τὴν ἀνωτέραν ὀχθὴν ὀφείλονται εἰς τὴν στάσιν τοῦ αἵματος κατὰ τὰ ἀνώτερα τοῦ δέρματος

στρώματα, οὐχὶ δὲ εἰς ἐκχυσιν αἵματος, ὥς τινες δοξάζουσι. Σπανίως ἀπαντῶσι κατὰ τὸ δέρμα τοῦ λαιμοῦ ἐκδοραὶ ἐπιπόλαιαι, ἢ ἐκχυμώματα σποράδην κείμενα καὶ ὁλως διαφέροντα τῆς ὁμοτίμου ἀλουργοῦ καὶ ἐντεταμένης χρώσεως τῶν ὀχθῶν τῆς αὐλακος, οὗσης δὲ ταύτης βαθείας, τὸ δέρμα προσκτᾶται χροιάν ἀργυροειδῆ ἐπινεμομένην καὶ τὸν ὑποδόριον κυτταρώδη ιστόν.

7. Κατάστασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. — Ἡ σφριγῶσα κατάστασις εἰς τὴν εὐρίσκονται τὰ γεννητικὰ ὅργανα τινῶν ἀπαγχονιζομένων ὥς καὶ ἡ κατ' αὐτὰ παρουσία ἐνίοτε σταγόνων τινῶν σπέρματος ἡρμηνευθῆ παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων συγγραφέων ὥς σημεῖον τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ σταθερὸν τεκμηριοῦν τὴν κατὰ τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον αἰσθησιν ἡδυπαθῶν αἰσθημάτων, ὥς θέλομεν ὅμως παρακατιόντες διαλάβει πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἀξίας ἐνός ἐκάστου τῶν σημείων, ἢ νομιζομένη αὕτη στήσις παρὰ τοῖς ἀνδράσιν καὶ σφριγῶδες κατάστασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναικός, ὥς καὶ ἡ ἐνίοτε εἰς τοὺς ἄνδρας παρατηρουμένη ἐκσπερμάτωσις ἀναλογοῦσαι πρὸς τὴν συγχρόνως παρατηρουμένην παθητικὴν τῶν κάτω ἄκρων ὑπεραιμίαν, οὔτε ἡδυπαθῶν αἰσθημάτων οὔτε ἀληθοῦς στήσεως ἀπότοκοι εἶναι, τὸ μὲν διότι δὲν εἶναι σταθερὸν φαινόμενον, τὸ δὲ διότι ἡ ἐκσπερμάτωσις δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ φαινόμενον, ἀλλὰ παντὸς βιαίου θανάτου, τὸ δὲ τέλος διότι καθ' ὃν χρόνον καὶ ἡ στήσις καὶ ἡ ἐκσπερμάτωσις παρατηροῦνται πᾶσα αἰσθησις εἰς τὸν ἀπαγχονιζόμενον ἐξέλιπεν ἤδη, συνεπῶς τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἐνίοτε παρατηρούμενον, θεωρητέον ὥς καθαρῶς φυσικὸν ἐξαρτώμενον ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος θέσεως, τούτου ἕνεκα δὲν ἔχει ἢν ἀπέδωσαν αὐτῷ σημειωτικὴν ἀξίαν.

Ἄν καὶ αἱ νεώτεραι παρατηρήσεις τοῦ Tardieu, ὥς καὶ τὰ πειράματα τῶν Donné καὶ Godard κατέδειξαν τὴν ἀλήθειαν τῆς προεκτεθείσης δοξασίας, ὁ Huppert (1) ὅμως ἐπ' ἐσχάτων ἐπειράθη νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ θέσιν, κρίνων ἐξ ἀναλογίας πρὸς τοὺς ἐπιληπτικούς, οἵτινες θνήσκοντες διαρκούντος τοῦ παροξυσμοῦ καὶ ὑπὸ ἀσφυξίας φέρουσι τὰ σημεῖα τῆς ἐκσπερματώσεως διακρινομένης τῇ πίεσει τῆς κύστεως καὶ τῆς οὐρήθρας ἐκ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσω ὅτε ἐξέρχονται σταγόνες τινὲς σπέρματος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐνεργήσας καὶ εἰς τινὰς ἀπαγχονισθέντας καὶ δὴ ἐπιληπτικούς κατὰ τὸν παροξυσμὸν ὅτε εὗρεν ἐπίσης σπέρμα, συμπεραίνει ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν στερεῖται σημειωτικῆς ἀξίας ὥς πρὸς τὸν ἀπαγχονισμόν.

(1) Huppert. — De l'évacuation séminale chez les pendus. Annales. etc 1877. Janvier. Vol. 181.

Β'. Κατάστασις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων τῶν ἀπαγχονιζομένων.

(Νεκροτομή).

Ἐπειδὴ ἡ ἐπισκόπησις τοῦ σώματος τῶν δι' ἀγχόνης θνησκόντων καταμαρτυρεῖ μὲν τὸ γεγονός τοῦ ἀπαγχονισμοῦ δὲν καταδείκνυσιν ὅμως ἂν οὗτος εἶναι καὶ ἡ πραγματικὴ τοῦ θανάτου αἰτία, ἡ τῶν πτωμάτων νεκροτομὴ δέον νὰ ἐκτελῇται μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἀκριβείας ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ὀργάνων διὰ τὴν λύσιν τοῦ λίαν σπουδαίου τούτου ζητήματος.

1. Κατάστασις τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν. — Ἡ κατάστασις τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν, συμπληροῦσα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀγχονείου βρόχου εἰς τὰ ἐκτὸς ἀποτυπωθέντα, ἀποτελεῖ σύνολον βιαιοπραγιῶν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα μεγάλην ἔχουσῶν εἰς τὴν λύσιν τῶν διαφορῶν εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον ἀναγομένων ζητημάτων. Τὰ ἰδίως κατὰ τὴν νεκροτομὴν προσοχῆς χρῆζοντα κατὰ βάθος μέρη τοῦ λαιμοῦ εἶναι, ὁ κυτταρώδης ἰστὸς καὶ οἱ μῦς κατὰ τε τὸ πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον τοῦ λαιμοῦ μέρη, τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν λάρυγγα μέρη, τὰ μεγάλα ἀγγεῖα, ἔτι δὲ καὶ ὁ σκελετὸς τοῦ λαιμοῦ, τουτέστιν οἱ τραχηλικοὶ σπόνδυλοι.

Τὸ ὑπὸ τῆς συσφίξεως τοῦ ἀγχονείου βρόχου ἐπὶ τὸ δέριμα ἀποτύπωμα εἶναι καταφανές ὡς τὰ πολλὰ ἐπίσης καὶ κατὰ τὰς μυϊκὰς προεξοχὰς ἐπὶ τὰ πλάγια τοῦ λαιμοῦ, καὶ δὴ κατὰ τοὺς στερνομαστοειδίτας μῦς, χαρακτηριζόμενον διὰ μᾶλλον ἢ ἥττον βαθείας ἐντυπώσεως· λίαν σπανίως ἀπαντῶσι κατὰ τὸν κυραττώδη ἰστὸν ἢ τοὺς μῦς ἐκχυμώματα ἢ διηθείσεις αἵματος· ὁ Tardieu ἐπὶ τοσοῦτον θεωρεῖ σπανίαν τὴν ὑπαρξίν τῶν σημείων τούτων κατὰ τὸν λαιμόν, καὶ δὴ εἰς τὰς αὐτοκτονίας, ὥστε ἐναντίον τῆς δοξασίας τοῦ Orfila, παράτηρήσαντος ἐκχυμώματα καὶ διηθείσεις αἵματος εἰς τοὺς μῦς τοῦ λαιμοῦ εἰς περιστάσεις αὐτοκτονίας δι' ἀπαγχονισμοῦ, ἀμφιβάλλει ἂν ὁ θάνατος ἦτο ἐκούσιος· ἡ ὑπαρξὶς τῶν σημείων τούτων παρέχει ἀπόδειξιν ἔστιν ὅτε δὲ καὶ βεβαιότητα ὅτι ὁ ἀπαγχονισμὸς ἐνηργήθη διαρκούσης τῆς ζωῆς. Ἐκ τούτου ὀρμώμενος ὁ ἐν Μόσχᾳ ἰατρός Neyding (1) ἐπεδόθη εἰς ἀκριβεστέραν καὶ λεπτομερεστέραν ἐξέτασιν τῶν μερῶν τούτων πρὸς ἀνεύρεσιν σημείων βεβαιούντων τὸν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμόν, παρετήρησε δὲ ὅτι διὰ τῆς ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἐξετάσεως τῆς κατὰ τὸν λαιμόν αὔλακος ἀνευρίσκονται, ἐνθα διὰ ψιλοῦ ὀφθαλμοῦ οὔτε ἐκχυμώματα οὔτε ἐκχυσις αἵματος ἀπαντῶσιν, ἔνεσις τῶν

(1) Neyding. — Examen du sillon du cou dans la pendaison et dans la strangulation. Annales etc. 1873. Avril. Σελ. 489.

τριχοειδῶν ἀγγείων καὶ μικροσκοπικὰ ἐκχυμώματα, ἅτινα μόνον διαρκούσης τῆς ζωῆς μορφοῦνται.

Τόνδε τὸν τρόπον ἐκτελεῖ τὴν ἐξέτασιν ταύτην μέρος τοῦ δέρματος τοῦ λαιμοῦ, καὶ δὴ ἀπὸ τῆς προσθίας μοίρας ἔνθα ὡς τὰ πολλὰ ἡ αὐλαξ εἶναι μᾶλλον βαθεῖα αἱ δὲ πτωματικαὶ ὑποστάσεις καὶ διαβρέξεις βραδύνουσι, σὺν τῷ ὑπ' αὐτὸ κυτταρώδει ἰσθμῷ, μετὰ ἐπὶ τινα χρόνον ἐν οἴνοπνεύματι κατεργασίαν, ἐξετάζει ὑπὸ μεγέθυσιν 50 - 100 διαμέτρων, παρατηρεῖ δὲ εἰς ἀναλογίαν 25:30 τὰ ἀγγεῖα ὑπεραιμικά, καὶ μικρὰς ἐκχύσεις αἵματος κατὰ τὸ δέριμα καὶ τὸν κυτταρώδη ἰσθμόν· αἱ αἱματηραὶ αὗται ἐκχύσεις ἐνίοτε καὶ διὰ ψιλοῦ ἀνευρίσκονται ὀφθαλμοῦ δίκην στιγμῶν μελανῶν, ἢ ὑποκιτρίνων, ἢ καὶ δίκην γραμμῶν κατὰ σωρούς ὅτε μὲν κατὰ μέσον, ὅτε δὲ εἰς τὰς ὀχθὰς τῆς αὐλακος, διαμέτρου ὅσον $2/25 - 2/5$ τοῦ χιλιοστομέτρου, στρογγυλαὶ ἢ ὠσειδεῖς τὸ σχῆμα· οὐχὶ σπανίως παρὰ ἐκχυμώμα τοιοῦτον ὅπως οὖν μέγα ἀνευρίσκονται πλείονα μικρότερα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀγγεῖον διεσταλμένον καταλήγον εἰς ἐκχυμώμα, αἱ ἀλλοιώσεις αὗται μᾶλλον καταφανεῖς καθ' ὃ μέρος συνενοῦται τὸ δέριμα μετὰ τοῦ κυτταρώδους ἰσθοῦ, εἶναι πολλῶν μικρότεραι περὶ τοὺς βολβοὺς τῶν τριχῶν, ἔνθα δὲ τὸ δέριμα εἶναι στερόν· ὥς κατὰ τὸν αὐχένα ἀντὶ μικροσκοπικῶν ἐκχυμωμάτων εὐρίσκονται διαπιδύσεις αἵματος εἰς τὸν λιπώδη κυτταρώδη ἰσθμόν, καὶ μεμονωμένα ἐρυθροκίτρινα στίγματα.

Ὁ Neyding, καταδείξας διὰ πειραμάτων ὅτι αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἀλλοιώσεις δὲν παρατηροῦνται εἰς τὸν μετὰ θάνατον ἐνεργούμενον ἀπαγχονισμόν, συμπεραίνει ὅτι, καίτοι δέον ὅπως μὴ παραμεληταὶ ἡ ἐκτίμησις τῶν λοιπῶν σημείων, θεωρητέα αἱ ἀλλοιώσεις αὗται ὡς πολύτιμον δεδομένον διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ, ἐξηγεῖ δὲ ὡς ἐξῆς τὸν τρόπον τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν· «Ἐπειδὴ ὡς τὰ πολλὰ οἱ ἀγγχόνειοι βρόχοι εἶναι ἀνώμαλοι τὴν ἐπιφάνειαν, ἡ ἐκ τούτων ἐπὶ τοῦ δέρματος πίεσις δὲν εἶναι ὁμότιμος, αἱ δὲ ἐξοχαὶ πιέζονται μᾶλλον τῶν ἐσοχῶν, τὸ αἷμα, ἐξωθούμενον βιαίως ἀπὸ τῶν ἰσχυρότερον συνθλιβομένων μερῶν, συλλέγεται πρὸς τὰ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰς ἐσοχὰς τοῦ βρόχου μέρη τὰ ὑπὸ ἰσχυροτέρας πίεσεως περιβαλλόμενα, ὁπόθεν ἀδυνατεῖ νὰ ἐξέλθῃ καὶ διαδοθῇ εἰς τὰ πέριξ, διὸ ῥῆξις τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων μετὰ ἐκχυμωμάτων· τοῦ θανάτου δὲ ἐπερχομένου τὰ τῆς αὐλακος τοῦ δέρματος ἀγγεῖα διατελοῦσιν εἰς ἡν εἴρηται κατάστασιν, ἅτε δὴ τοῦ ἐν αὐτοῖς αἵματος ἀκίνητου· τὸ μὲν ἕνεκα τῆς συγχρόνου καὶ τῶν ἀναστομωτικῶν γειτνιαζόντων ἀγγείων πίεσεως, τὸ δὲ ἕνεκα ἀποξηράσεως αὐτῶν».

Ἐξαιρετικῶς παρατηρήθη ὑπὸ τῶν Morgagni, Orfila, Valsalva, Re-

mer κ. α. κατάγμα ἢ ἐμπύημα τῶν χόνδρων τοῦ λάρυγγος ἢ τοῦ ὑοειδοῦς ὁστού.

Ὁ Amussat τῷ 1828 ἀνατέμνων σῶμα ἀπαγχονισθέντος ἀνεῦρε ῥῆξιν τοῦ μεσαίου καὶ ἐσωτερικοῦ χιτῶνος τῆς ἀρχικῆς καρωτιδος, ἣν ἐθεώρησεν ὡς σημεῖον ἰδίου τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, ἀλλ' ἕτεροι ἱατροί, καὶ δὴ ὁ Devergie, Tardieu, Casper κ. α., λίαν σπανίως ἀνευρόντες τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην, θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς μικρᾶς ἁξίας. Οἱ χιτῶνες τῆς ἀρτηρίας ῥήγνυνται γραμμὰς τινας μακρὰν τοῦ διχασμοῦ αὐτῆς εἰς ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν καρωτίδα, κατὰ δὲ τὸ σημεῖον τῆς ῥήξεως παρατηροῦνται εἰς τὸν κυτταρῶδη τῆς ἀρτηρίας χιτῶνα ἐκχύμωμα γραμμῶν τινων μεγέθους, καὶ πολλὰ μικρὰ τριγυροῦν ἀργεῖα λίαν ἐμπλῆ αἵματος διασχίζομένης τῆς ἀρτηρίας ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς ἐπιφανείας εὗρηται λίαν ἐγγὺς τῆς διαιρέσεως τομὴ ἐγκάρσιος λίαν κανονικὴ παρεμφερὴς πρὸς λύσιν τῆς συνεχείας διὰ τμητικοῦ ὄργανου, ἥς τὸ ἀνώτερον χεῖλος εἶναι ἀνυψωμένον, ἀποκεκολλημένον καὶ μετρίως ῥόδινον κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, τὸ δὲ κατώτερον προσκεκολλημένον εἰς τὰ ἀρτηριακὰ τοιχώματα. Εἰς πτώματα ἀπαγχονιζόμενα ἢ ἀλλοίωσις αὕτη σπανίως ἐπιτυγχάνεται· δις μόνον τοῦτο ἐπέτυχεν ὁ Malle, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπὶ τῶν πτωμάτων παρατηρεῖται ἢ συνοδεύουσα τὴν κατὰ τὴν ζωὴν συμβαίνουσαν ῥωγμὴν ἐκχύμωσις, συνεπῶς αὕτη θεωρητέα ὡς ἔνδειξις τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ καὶ ζητητέα ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ ἐσχάτοτε.

Βαρεῖται ἀλλὰ λίαν σπάνιαι βλάβαι εἶναι αἱ κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην, συνιστάμεναι εἰς ἐξαρθήματα τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων, ἅτινα προῦκάλεσαν συζητήσεις, ἐκλήφθηντα ὡς ἔνδειξις τοῦ ἐγκληματικοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Συμβαίνει βεβαίως κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν ἐξάρθημα τοῦ πρώτου σπονδύλου πρὸς τὸν δεύτερον, ἢ τῶν δύο πρώτων πρὸς τὸν τρίτον, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται περιστάσεις ἰδίαί ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς περὶ τὸν λαιμὸν περιβολῆς τοῦ ἀγχονείου βρόχου, καὶ δύναμις ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Ἐξαρθοῦνται οἱ δύο πρῶτοι σπόνδυλοι εὐχερῶς, τοῦ δεσμοῦ εὕρισκομένου πρὸς τὰ πρόσω ὑπὸ τὸ γένειον καὶ τῆς κεφαλῆς ἰσχυρῶς πρὸς τὰ ὀπίσω ἀναστροφόμενης, εἴτε διότι ἡ ὀδοντοειδὴς ἀπόφυσις ἐξέρχεται τοῦ κρίκου ἐν ᾧ κινεῖται, εἴτε διότι βαρύτεραι βλάβαι καὶ αὐτῶν τῶν συνδέσμων ἢ ῥῆξις συντελοῦσιν εἰς τὸν μετατοπισμὸν τῶν σπονδύλων· ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν ἔστω ὁ τρόπος καθ' ὃν οἱ δῆμιοι ἐκτελοῦσι τοὺς ἀπαγχονισμοὺς τῶν καταδικῶν.

Καὶ αἱ μετὰ τὸν δεύτερον τραχηλικὸν σπόνδυλοι ἐξαρθοῦνται ἐνίοτε, ἀλλ' ἀπαιτεῖται βιαία τοῦ σώματος πρόωσις καὶ κατὰπτωσις, ὅτε συνυπάρχουσι καὶ πολλαπλᾶ εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη κατάγματα.

2. Κατάστασις τοῦ μεσαίου καὶ ἐσωτερικοῦ ὡτὸς καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ. — Ἄν καὶ αἱ μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ μεσαίου καὶ ἐσωτερικοῦ ὡτὸς εἰς τοὺς ἀπαγχονιζομένους ἔρευναι παρέσχον ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα, οὐδὲν ἥττον μνημονεύσωμεν αὐτῆς ὡς ἀναφέρει ταύτην ὁ Gellé (1), ὅστις εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 3 Ἰουνίου τοῦ 1876 τῆς ἐν Παρίσις Βιολογικῆς ἐταιρίας παρουσίασεν οὗς νεογνοῦ μὴ ἀναπνεύσαντος ἐν ᾧ παρατηρεῖτο, «ὅτι ἡ κοιλότης τοῦ τυμπάνου ἦτο πλήρης μάγματος φαιομελαίνου, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο δύο λευκὰ σημεῖα, τὰ ὀστέαρια, καὶ ὅτι οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον αἶρος ἵχνος ἐνυπῆρχεν ἐν τῇ κοιλότητι ταύτῃ»· σημειοὶ δὲ ὅτι μετὰ ὥρων τινων ἀναπνοὴν τοῦ νεογνοῦ τὸ μὲν μάγμα ἐξαφανίζεται, ἡ δὲ κοιλότης τοῦ τυμπάνου πληροῦται αἶρος.

Ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ὁρμώμενος ὁ Lacassagne (2) ἐζήτησεν οὗς ἀπαγχονισθέντος, ἀλλ' οὐδὲν εὗρε σημεῖον καταμαρτυροῦν ἵχνος παραπλησίας ἀλλοιώσεως. Ὁ δὲ Legroux μετὰ τοῦ Gellé, ἐπιδοθέντες τῷ 1878 εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ ἐσωτερικοῦ ὡτὸς εἰς ζῶα ἀπαγχονισθέντα, εὗρον τὸν ἐπενδύοντα τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ὡτὸς βλεννοῦμένα ἐξέρυθρον, πελιδνόν, μετὰ ἀγγείων ἐνημένων, τὴν δὲ μεμβράναν τοῦ τυμπάνου φέρουσαν ἐκχυμωτικὰς κηλίδας ἀπὸ κέγχρου ὅσον φακῆς μεγάλας, καὶ τοῦτο ἕνεκα τῆς διακοπῆς ἀφ' ἐνὸς τῆς ἀρτηριακῆς κυκλοφορίας, καὶ τῆς ὑπερπληρώσεως τῶν φλεβῶν ἀφ' ἑτέρου.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὁ ἀμφίβληστρουειδὴς τῶν ἀπαγχονιζομένων εὐρηται ἐντελῶς ἀναιμος καὶ λευκός, μόνον δὲ μετὰ τὴν καταβίβασιν τοῦ ζώου ἀπὸ τῆς ἀγχόνης πληροῦνται αἱ φλέβες αἵματος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ αἱ ἀρτηρίαι (3).

3. Κατάστασις τῶν ἀναπνευστικῶν καὶ κυκλοφορικῶν ὀργάνων. — Ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας ἐν γένει εἶναι ὁμοτιμῶς ἐρυθρά ἢ ζωηρῶς ῥοδινή, ἐν δὲ τῷ σωλῆνι τῶν ἀεροφόρων τούτων ἀγγείων ἅπαντ' ἀφρὸς ἱκανὸς τὸ ποσόν· τὸ σημεῖον τοῦτο εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον εἶναι ἥττον σταθερὸν ἢ εἰς τὸν διὰ στραγγάλης, πνιγμονῆς, καταδύσεως, ἀμα δὲ καὶ ὁ ἀφρὸς ἐν γένει εἶναι μᾶλλον παχύς, μᾶλλον ἰξώδης, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ αἱματόφυρτος, ἐπενδύων ὡς τὰ πολλὰ τὸν βλεννοῦμένα.

Ἐν γένει εἰς τοὺς πνεύμανας παρατηρεῖται μὲν γενικὴ αἵματος συναγωγὴ, καὶ δὴ καταφανὴς εἰς τὴν βῆσιν τῶν ὀργάνων καὶ ὅσῳ διαρκεστέρα ἡ τοῦ σώματος εἰς τὴν ἀγχόνην διαμονή. Οὕτε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, οὔτε

(1) Gazette des Hôpitaux. N° 66. 8 Juin 1876. Σελ. 525.

(2) Gazette des Hôpitaux. Séance du 19 Mai 1877 de la Société de Biologie. N° 59. 24 Mai 1877. Σελ. 470.

(3) Annal. d'hyg. Publ. et de Méd. Lég. 2me Sér. Tom. 50. Σελ. 358.

ἐν τῷ παρεγχύματι τῶν βαθείας μελανῆς χρώσεως πνευμόνων παρατηροῦνται ὑποπλευρικά ἐκχυμώματα ἢ ἀποπληκτικά ἐστία, ἐνίοτε μόνον φυσαλίδες περιγεγραμμένου ἐμφυσήματος. Κατὰ τὸν Faure παρατηροῦνται ἐνίοτε εἰς τὰ ἀμέσως μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν ἀνατενόμενα ζῶα ἐκχύσεις αἵματος διεσπαρμέναι ὑπὸ τὸν ὑπέζωκόν, ἐξαφανιζόμεναι αὐτομάτως μετὰ 3 ἢ 4 ὥρας, τὸ τοιοῦτον, ὡς δῆλον, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἡ νεκροτομή ἐνεργεῖται, ὡς τάχιστα δηλονότι μετὰ θάνατον, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰς ιατροδικαστικὰς περιστάσεις αἱ νεκροτομαὶ συνήθως ἐνεργοῦνται 24 ἢ καὶ πλείονας μετὰ θάνατον ὥρας, ἔπεται ὅτι ἡ ἀλλοίωσις αὕτη οὐδέποτε ἀνευρίσκεται.

Αἷμα ρευστὸν ὡς τὰ πολλά, λίαν δὲ σπανίως θρόμβοι πῶς στερεοί, εὐρίσκονται εἰς τὰς κοιλότητας τῆς καρδίας.

4. *Κατάστασις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων.*—Τὰ πεπτικά ὅργανα κατὰ τὸν Devergie εἶναι ἐρυθρά καθ' ὅσπασιν αὐτῶν τὴν ἑκτασιν, λίαν πιθανῶς ἕνεκα τῆς παθητικῆς ὑπεραιμίας ἣν προκαλεῖ εἰς ὅλα τὰ ὅργανα ἡ κάθετος τοῦ σώματος τῶν ἀπαγχονιζομένων θέσις, ἄλλοτε δὲ συνυπάρχουσι καὶ τὰ γενικά ἐκ τῆς πέψεως σημεῖα. Κατὰ δὲ τὸν Taylor (2) εἰδικῶς παρατηρεῖται εἰς τὴν γαστροεντερικὴν τῶν ἀπαγχονιζομένων βλεννομεμβράνην ἐρυθρὸς χρωματισμὸς, ὅστις ἐνίοτε τοσοῦτον εἶναι ἔντονος, ὥστε γεννᾶται ἐκ τούτου ὑπόνοια δηλητηριάσεως προκαλοῦσα χημικὴν ἀνάλυσιν· ἐν γένει οἱ Ἀγγλοὶ ἱατροὶ, βασιζόμενοι εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου παρατηρήσεις αὐτῶν, αἰτίνες κατὰ τὰ ἐν τοῖς μουσείοις παρασκευάσματα καὶ συχναὶ καὶ χαρακτηριστικαὶ εἶναι, ἀποδίδουσι μεγάλην σημασίαν, ἣν οἱ τῶν ἄλλων ἔθνων ἱατροὶ ἄχρι τοῦδε ἴσως ἀδίκως δὲν ἀπέδωσαν.

5. *Κατάστασις τῶν νευρικῶν κέντρων.*—Εἰς τὸν ἐγκέφαλον παρατηρεῖται ὡς τὰ πολλά συμφορήσις αἵματος ἀπότοκος τῆς συσφίξεως τῶν ἀγγείων τοῦ λαιμοῦ· τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην οἱ παλαιότεροι ἱατροὶ ἐθεώρησαν ὡς λόγου ἄξιαν, καὶ δὴ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ θανάτου εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν, τὰ πειράματα ὅμως καὶ αἱ παρατηρήσεις τῶν μεταγενεστέρων κατέδειξαν τὸ ἀβάσιμον τῆς γνώμης.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Taylor ἐ. π. προκύπτει ὅτι εἰς τοὺς ἀπαγχονιζομένους δὲν συμβαίνει ἀποπληξία, καθότι, ἐνεργουμένης τραχειοτομίας ὑπὸ τὸν βρόχον, οἱ ἀπαγχονισθέντες ἀναζῶσιν ἐπὶ τινα χρόνον ἐνίοτε, καθ' ἃ καὶ ὁ Smith ἀναφέρει λόγον ποιούμενος περὶ καταδικίου ἐπιζήσαντος μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν διὰ τῆς τραχειοτομίας πλέον τῶν $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας. Τὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου πειράματα τοῦ Faure εἶναι μᾶλλον πειστικά, εἰς κύνα πρὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ἀπογυμνώσας οὗτος τὴν τραχείαν

(1) A. Taylor.—De la cause de la mort des pendus. *Annal. etc.* Tom. I. σελ. 385.

άρτηρίαν ἔταμεν αὐτὴν καὶ ἐτήρησεν ἠνεωγμένην πρὸς τὰ ἐκτὸς μεταξὺ τῶν μυῶν, τὸ ζῶον ἀπέθανε μετὰ τριῶν ὥρῶν ἀπαγχονισμόν, λίαν πιθανῶς ἕνεκα τῆς ἐπισυμβάσης διαταράξεως περὶ τὰς ἀναπνευστικὰς κινήσεις διὰ τὴν αἰνησίαν τῶν μυῶν τοῦ λαιμοῦ, ἀντιστρόφως δὲ ἐνεργήσας εἰς ἕτερον κύνα ἔσχεν ἀποτέλεσμα εἰς τὸ αὐτὸ καταλήξαν συμπέρασμα, τουτέστιν ἀπέφραξε τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν πρὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, ὁ δὲ θάνατος δὲν ἐπῆλθε τάχιον ἢ εἰς ὅμοιον ζῶον ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις ἀλλὰ μὴ ἀπαγχονισθὲν.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων δηλοῦται σαφῶς ὅτι ἡ σύσφιγξις τῶν ἀγγείων τοῦ λαιμοῦ ἡκιστα συμβάλλει εἰς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀπαγχονισμοῦ· τοῦτο βεβαιοῦται καὶ ἐκ τῆς παντελοῦς κατὰ τὸν ἐγκέφαλον τῶν ἀπαγχονιζομένων ἐλλείψεως ἐνέσεως, καὶ ἐκ τῆς εὐρέσεως ὡς τὰ πολλὰ τῶν ἐν τῷ κρανίῳ ἀγγείων πεπλατυσμένων καὶ κενῶν, ἕνεκα τῆς ἐπὶ τὰς ἐξωτερικὰς σφαγίτιδας φλέβας μόνον πίεσεως, ἥτις συνεπάγεται στάσιν αἵματος εἰς τὰ κατ' ἐπιπολὴν μέρη, καὶ δὴ τὸ δέρμα τοῦ προσώπου καὶ τοῦ λαιμοῦ.

Ὁ ἐγκέφαλος διατελεῖ ὡχρὸς καὶ ἀναιμος ἐφ' ὅσον τὸ σῶμα ἀπαιωρεῖται, τοῦ λειψάνου δὲ τοποθετηθέντος ὀριζοντίως τὸ αἷμα συρρεῖ εἰς τὰ ἐπικλινῆ τοῦ τε ἐγκεφάλου καὶ τῶν λοιπῶν ὀργάνων μέρη.

Εἰς τὸν νωτιαῖον μυελὸν δὲ ἀπαντῶσι καταφανεῖς ἀλλοιώσεις, πλὴν λίαν σπανίων περιστάσεων καθ' ἃς συμπίπτει ἢ ῥήγνυται οὗτος ἕνεκα ἐξαρθρήματος ἢ κατάγματος τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων· τῷ 1875 ὅμως ὁ Fredet (1) εὗρεν εἰς νεκροτομὴν ἀπαγχονισθέντος ῥήξιν τῆς γαφύρας τοῦ Οὐαρόλου· τὴν παρατήρησιν ταύτην ὑπέβαλεν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς ἐν Παρισίοις ἰατροδικαστικῆς ἐταιρίας, ἥτις εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 8 9βρίου 1875 ἐξήνεγκε τὴν αὐτῆς γνώμην ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ Champrouillon, ἔχουσιν ὡς ἔπεται ἐν ἐκτάσει.

Παρατ. 69 — Τὴν 7 Μαρτίου 1875 ὁ Fredet συνεπεία παραγγελίας προῖβη εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τὴν νεκροτομὴν τοῦ λειψάνου τοῦ Q . . . ἡλικίας 52 ἐτῶν, κειμένου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους οἰνῶνος, ὅπως ὀρίσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου.

Τὸ λείψανον κείμενον ἀπὸ τῆς προτεραίας ἐπὶ τραπέζης εἶχεν ὡς ἐξῆς· ὁ λαιμὸς περιεβάλλετο διὰ βρόχου ὅσον δακτύλου παχέως διὰ τριῶν περιβολῶν, τῆς μὲν πρώτης δίκην στραγγαλίδος εἰς σιδηρὰν πόρπην στηριζομένης κατὰ τὸν αὐχένα, τῶν δὲ ἐτέρων δύο ὀριζοντίως καὶ κυκλικῶς. Ὁ βρόχος ἦτο προσηρτημένος εἰς δοκίδα σκωληκόβρωτον ἀπὸ μὲν τῆς ὀροφῆς

(1) Sur un cas présumé de suicide par suspension, déchirure de la protubérence annulaire. *Annales, etc.* 1878 Juillet. *Nel.* 433.

ικανῶς ἀπέχουσιν ὥστε εὐκόλως χεὶρ διήρχετο ἀνά μέσον, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐδάφους ὅσον 2μ, 20 περίπου, ὑπὸ τὴν δοκίδα ἐκεῖτο ἀνεστραμμένος κάδος ὅσον 0μ, 60 ὕψους, ἐπ' αὐτῆς δὲ διεκρίνετο ἀποτύπωμα βρόχου προσφάτως προσαρμοσθέντος καὶ λειψανα καυνάθειας. Εἰς τὰ ἐνδύματα οὐδὲν ἔχνος βίας, κηλίδας αἵματος, ἢ σχίσματος, τὸ ἀριστερὸν μόνον τῆς ἀναξυρίδος θυλάκιον ἔφερε κηλίδα ὑπὸ ὕγρου βλεννοαιματώδους, πιθανῶς ἐκ τῆς οὐρήθρας ἐκρεῦσαντος. Τὸ σῶμα μεσαίου ἀναστήματος καὶ ῥωμαλέον, τὸ πρόσωπον γαλήνιον, κυανοῦν, οὔτε τρόμον οὔτε ἄλγος ἐνέφαινε· μικρά αἵματος ῥύσις ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μυκτῆρος, καὶ κατὰ τὸν ἐπιπεφυκότα καὶ τὸν βλεννοῦμένα τῶν χειλέων μικρὰ ἐκχυμώματα. Κυάνωσις οἷα τοῦ προσώπου καὶ τῶν ὠτων εὗρηται καὶ εἰς τὸν λαιμὸν ὑπὸ τὰς αὐλακας, μεταξὺ τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου καὶ τοῦ ὑοειδοῦς ὅστου καίται αὐλαξ ὅσον 0μ, 03 - 0μ, 04 μακρά καὶ ὀλίγον βαθεῖα, κατὰ δὲ τὴν ὀπισθίαν τραχηλικὴν μοῖραν πρὸς τὸν αὐχένα καὶ ὀριζοντιῶς ἐτέρα αὐλαξ παπυρώδης ὡς ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς ἀπὸ τῆς σιδηρᾶς πόρπης πίεσεως. Ἡ βάλανος ἐν κυανώσει εἶναι βεβρεγμένη ὑπὸ ὕγρου, ὅπερ ὑπὸ τὸ μικροσκοπικὸν κατεδείχθη ἀποτελούμενον ὑπὸ βλέννης καὶ προστατικῷ ὕγρῳ χωρὶς σπερματοζῶων. Οὔτε θλάσματα, οὔτε τραύματα, οὔτε κατάγματα εἰς τι τοῦ σώματος μέρος.

Νεκροτομή. — Ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης ἰστός ὑπὸ τὰς αὐλακας οὐχὶ μαργαρώδης, οὔτε περὶ τοὺς μῦς ἀλλ' οὔτε καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐκχυμωτικός, ὑοειδὲς ὅστον, θυρεοειδὲς καὶ κρικειδὲς χόνδρος ἀνέπαφα. Ἀπογυμνωθέντος τοῦ κρανίου δι' ἀνασπάσεως τοῦ τριχωτοῦ ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ τὰ ὀπίσω οὐδὲν ἐκχύμωμα τοῦ κυτταρώδους ἢ μυϊκοῦ ἰστοῦ ἢ κατάγμα τῶν ὀστέων εὗρήθη· οὐδεμία πρόσφυσις μεταξὺ τῶν μηνίγγων καὶ τῶν ὀστέων, ἀλλ' ἰσχυρὰ περιφερικὴ τῶν ἡμισφαιρίων συμφορήσις, καὶ μεγάλη αἵματος ποσότης ἀπὸ τῶν ταμέντων φλεβικῶν κόλπων.

Πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ ἐγκεφάλου ὁ Fredet ἔταμε κατ' ἀρχάς τὰ νεῦρα καὶ τὰ ἀγγεῖα τῆς βάσεως τῆς παρεγκεφαλίδος, εἶτα τὸ σκηνίδιον τῆς παρεγκεφαλίδος, καὶ ἔκοψε τὸν νωτιαῖον μυελὸν ἐν τῷ νωτιαίῳ σωλήνι ὅσον οἶδν τε χαμηλότερον· ἐξεπλάγη δὲ μεγάλως ἀνεγκύσας μόνον τὸν ἐγκέφαλον κεχωρισμένον τῆς γεφύρας καὶ τῆς παρεγκεφαλίδος παραμεινάσης ἐν τῇ δι' αὐτὴν κοιλότητι, ἐνθα δι' οὐδεμιᾶς ἐκρατεῖτο προσφύσεως. Ἡ γέφυρα ἦτο τετμημένη κατὰ τὸν αὐχένα αὐτῆς, τουτέστι κατὰ τὸ μᾶλλον στενὸν αὐτῆς μέρος, ἢ τῆς τομῆς ἐπιφάνεια ἐπαρουσίαζεν ἀκριβῶς ἐπιφάνειαν τραύματος δι' ἀποσπάσεως, παρετηροῦντο δὲ εἰς ἀμφοτέρα τῆς τομῆς τὰ ἄκρα πολλὰ μικρὰ στίγματα μελανέρυθρα δίκην μικρῶν ἐκχυμωμάτων· οὔτε κατάγμα οὔτε ἐξάρθρωμα τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων ὑπῆρχεν. Ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ οὔτε ἀποπληκτικαὶ ἐστίαι, οὔτε διηθήσεις ἀλλ' οὔτε ὀρρώδεις ἐκχύσεις ἐν ταῖς κοιλίαις εὗρήθησαν.

Ἀμφότερα τὰ πέταλα τοῦ ὑπεζωκίτος ἐκατέρωθεν ἔφερον εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν παλαιὰς προσφύσεις· ἀμφότεροι οἱ πνεύμονες, ἔμπλειοι αἵματος καὶ τριζόντες, κατὰ τὰ χεῖλη αὐτῶν ἔφερον ἱκανὰ τὸ πλῆθος ὑπαπλεύρια φακοειδῆ ἐκχυμώματα· ἡ καρδία μικρὰν μελανοῦ ἡμιρεύστου αἵματος ποσότητα ἐνεῖχε κατ' ἀμφοτέρας τὰς κοιλίας. Τὰ τῆς κοιλίας σπλάγχχνα κατὰ φύσιν.

Ὁ Fredet ἐντεταλμένος ὅπως ἀποφανθῇ ἂν ὁ θάνατος ἦτο ἐκούσιος ἢ ἀπότοκος φόνου, ἀπεφάνηκατο ὑπὲρ τῆς δι' ἀγχρόνης αὐτοκτονίας, στηριζόμενος 1. Εἰς τὴν ἔλλειψιν παντὸς ἔχθους πάλης ἢ ἐξωτερικῆς βίας εἴτε ἐπ' αὐτοῦ τοῦ λειψάνου, εἴτε ἐν τῷ θαλάμῳ ἐνθα εὐρέθη. 2. Εἰς τὴν παρουσίαν παρὰ τὸν τοῖχον καὶ ὑπὸ τὴν δοκίδα ἀνεστραμμένου κάδου, ὅστις ἐχρησίμευσεν ὡς βάθρον.

Δύο περιστάσεις ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ διαφόρως ἐρμηνεύονται, ἡ τριπλῇ τοῦ βρόχου περὶ τὸν λαιμὸν περιβολή, καὶ ἡ τοῦ λειψάνου θέσις εὐρεθέντος κατακειμένου καὶ οὐχὶ ἀπηρωρημένου. Ἡ τριπλῇ περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ βρόχου περιβολή ἐξηγείται κατὰ τὸν Fredet ἐκ τοῦ μήκους αὐτοῦ, δυσαναλόγου πρὸς τὴν μικρὰν τῆς δοκίδος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀπόστασιν· βεβαίως δὲ ὁ Q. . . ἐχρησιμοποίησεν ὁλόκληρον τὸν βρόχον ὅπως κάλλιον ἐξασφαλίσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, ἀνελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν κάδον περιέβαλε δις ἔτι τὸν βρόχον περὶ τὸν λαιμὸν, διεπέρασεν ὑπὲρ τὴν δοκίδα τὸ ἐλεύθερον αὐτοῦ πέρασ καὶ προσέδεσεν αὐτὸν δι' ἐνὸς μόνου ἄματος πρίν ἀποθήσῃ τὸν κάδον· πιθανῶς δὲ μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν ὁ βρόχος μὴ εὐρεθεὶς διερρήγμένος ἐλύθη καὶ τὸ σῶμα κατέπεσεν ἐνθα εὐρέθη ἀμέσως κάτωθι τῆς δοκίδος.

Συνέβη ἀπαγχονισμός; Βεβαίως· διότι καὶ τὸ ἀποτύπωμα καὶ τὰ λείψανα τοῦ βρόχου εὐρέθησαν ἐπὶ τῆς δοκίδος. Ὁ ἀπαγχονισμός ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς; Οὐδεμία ἀμφιβολία ἐκ τοῦ περιγενομένου τῆς νεκροτομῆς. Συνεπῶς λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προτείνω τὴν ὕψ' ὑμῶν ἐπικύρωσιν τῶν συμπερασμάτων τοῦ μέρους τούτου τῆς ἐκθέσεως τοῦ Fredet.

Ἀλλὰ προβάλλεται καὶ ἕτερον ἐν ταύτῃ ζήτημα, ἐφ' ᾧ ὁ συνάδελφος ἐφελκύνει τὴν προσοχὴν τῆς ἐταιρίας καὶ εἰδικῶς ἐπικαλεῖται τὴν γνώμην αὐτῆς, τὸ ἐξῆς. «Ὁ ἀπαγχονισμὸς ἐπάγεται ῥῆξιν τοῦ ἐγκεφαλοτοπιτικοῦ μυελοῦ χωρὶς ἐξαρθρήματος τῶν σπονδύλων ἢ κατάγματος τοῦ κρανίου;»

«Πᾶσαν κατέβαλα δυνατὴν προσπάθειαν, λέγει ὁ Fredet, διὰ τὸν ἐξελκυσμὸν συμπίσεως τῆς ἐγκεφαλικῆς μάζης ἐκ τῆς κρανιακῆς κοιλότητος, πέπεισμαι δὲ ὅτι τὴν ῥῆξιν τῆς γεφύρας τοῦ Οὐαρόλου δὲν προὐκάλεσαν αἱ ἐλαφραὶ διὰ τὸν ἐξελκυσμὸν ἑλξεις. Ἡ ῥῆξις βεβαίως δὲν ἐξηγείται διὰ μαλακύνσεως τοῦ ἐγκεφαλοῦ ἢ πτωματικῆς ἀλλοιώσεως, διότι ὁ ἐγκέφαλος εὐρέθη ἐντελὴς ὑγιής, ἡ δὲ νεκροτομή ἐνηργήθη 30 μετὰ θάνατον.

ἤνεώχθη τὸ κρανίον διὰ τοῦ σφυρίου· τὴν ὑπόθεσιν ὁμῶς ταύτην ἀδυνατοῦμεν νὰ παραδεχθῶμεν, διότι καθ' ἃς ἔσχον πληροφορίας παρὰ τῶν ἐνεργούντων νεκροτομᾶς οὐδέποτε τὸ τοιοῦτον παρατηρήθη, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἀπαγχονιζομένους, ὡς ἂν καὶ ἡ νεκροτομὴ ἐνεργεῖται μεθ' ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην προφυλάξεων καὶ ἰδίως κατὰ τὸ ἄνοιγμα τοῦ κρανίου καὶ τὸν ἐξελευσμὸν τῆς ἐγκεφαλικῆς μάζης.

Ὁ Fredet διαταμὼν κατὰ τὴν συνήθη μέθοδον τὴν σκληρὰν μήνιγγα ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν παραλλήλως τοῦ ἐπιμήκου κόλπου, καὶ ἀποκόψας τὴν δρεπανοειδῆ προβολὴν κατὰ τὴν καταφυσὴν αὐτῆς εἰς τὸν ἀλεκτόρειον λόφον, ἀκολουθῶν δὲ ἀποκόψας τὰς δύο τῆς σκληρᾶς μήνιγγος πτυχὰς τὰς σχηματιζούσας τὸ σκηνίδιον τῆς παρεγκεφαλίδος, ἀνύψωσε βεβαίως ἰσχυρῶς ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω τὸ πρόσθιον μέρος τῶν ἐγκεφαλικῶν λοβῶν ὅπως ἀποκόψῃ ὡς ἤθελεν ὅσον οἶόν τε βαθυτέρω τὴν ἀνωτέραν τραχηλικὴν μοῖραν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἐν τοιαύτῃ ὁμῶς περιπτώσει, καὶ κατ' ἐλάχιστον ἂν τὸ σκηνίδιον τῆς παρεγκεφαλίδος μὴ ᾔητο ἐντελῶς διατεταγμένον ὡς ὄφειλε, καὶ ἂν ὁ ἐγκέφαλος ὀρμητικῶς καὶ ὑπερμέτως ἀνηγέρθη δι' ἀναλκνήσεως, βεβαίως παρήχθη ἀποτέλεσμα ἱκανῶς σπουδαῖον μοχλοῦ, ὅπερ προῦκάλεσε τὴν ῥῆξιν τῆς γεφύρας κατὰ τὸ σημεῖον τῆς συνενώσεως αὐτῆς. Εἰς 8 πειράματα ἅπερ ἐνήργησα ἐπὶ τούτῳ εἰς πτώματα ἐφήθων καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, ἅπαξ καὶ χωρὶς πολλῆς βίας ἐπέτυχον ἀτελῆ τῆς γεφύρας ῥῆξιν εἰς λείψανον ἀνθρώπου θανόντος ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὑπὸ τυφοειδοῦς πυρετοῦ.

Ἰατρὸς διακεκριμένος τῶν φρενοκομείων διβεβαίωσε με ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Fredet μνημονευόμενον παρατηρεῖται ἐνίοτε εἰς τὰς νεκροτομὰς, τῆς παρεγκεφαλίδος ἐκ παραδρομῆς ἢ ἄλλως πῶς παραμενουσῆς ὑπὸ τὸ ἀτελῶς ἀποκοπὴν σκηνίδιον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἢ ἀντίστασις αὐτῆς πρὸς τὰς μετρίας προσπάθειας διὰ τὸν ἐξελευσμὸν τῆς ἐγκεφαλικῆς μάζης εἶναι τοιαύτη ὥστε συνεπάγεται μερικὴν ἢ τελείαν τῆς γεφύρας ῥῆξιν.

Λυποῦμαι μὴ εὐρὼν ἐξήγησιν κατὰλληλον εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Fredet ἀνακοινωθείσαν ἡμῖν περίστασιν, καθόσον ἐπεθύμουν νὰ ὑπαγάγω αὐτὴν ἐκτὸς τῆς εὐθύνης τοῦ νέου συναδέλφου, ἀποβαίνει ὁμῶς δύσκολον νὰ παραδεχθῶ τὴν ῥῆξιν τῆς γεφύρας ὡς ἀπότοκον τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Εἶναι λοιπὸν ἀπότοκος σφαλεροῦ χειρισμοῦ, κακῆς διευθύνσεως τοῦ δακτύλου; Τοιαύτη ἢ ἐμὴ γνώμη, τοιοῦτον τὸ ἐμὸν συμπέρασμα.

Ἐξ ὅσων ἤδη εἴρηται περὶ τῶν ἐκ τῆς νεκροτομῆς σημείων τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου προκύπτει ὅτι εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα δὲν ἀπαντῶσιν ἀλλοιώσεις κυρίως εἰπεῖν χαρακτηριστικαὶ τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου· ἡ ἀκριβὴς ὁμῶς τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν καὶ ἡ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων ἐξέτασις παρέχει τῷ ἱατροδικαστῇ ὠφέλιμα ἐκτιμήσεως δεδομένα.

Β'. ΛΕΙΑ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΙ' ΑΓΧΟΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
ΑΝΑΓΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ

Ἐκ τῶν διαφόρων εἰς τὰς περιστάσεις τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου ζητημάτων τὸ σπουδαιότερον ἅμα δὲ καὶ δυσχερέστερον εἶναι ἂν αἰτία τοῦ θανάτου εἶναι ὁ ἀπαγχονισμός· ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐξαρπάζεται ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ λειψάνου ἀπορμενόντων χαρακτηριστικῶν τοῦ εἶδους τούτου τῆς θανατώσεως σημείων, ἅτινα ὡς εἰς πᾶν εἶδος βιαίου θανάτου κέκτληται διάφορον ἕκαστον ἀξίαν, συνεπῶς ὁ ἱατροδικαστὴς ὅπως πορισθῇ συμπέρασμα μᾶλλον ἢ ἥττον ὀριστικὸν δέον νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἰδίᾳ ἐκτίμησιν ἐνὸς ἐκάστου καὶ τὴν συσχετίσιν ἀπάντων ὁμοῦ τῶν σημείων τούτων.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν σημειωτικὴν ἐνὸς ἐκάστου ἰδίᾳ τῶν δι' ἀγχόνης θανάτου σημείων ἀξίαν ἀναμνηστέον ἐκάστοτε τοῦ σοφοῦ τοῦ Devergie(1) λογίου. «Ὅπως βεβαιωθῇ ἕκ τινος σημείου ὅτι ὁ ἀπαγχονισμὸς συνετελέσθη διαρκούσης τῆς ζωῆς, δέον ἄφ' ἐνὸς μὲν νὰ φέρῃ τοῦτο τὸν τύπον ὅτι ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς. ἄφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀνήκῃ ἀποκλειστικῶς τῷ δι' ἀγχόνης θανάτῳ, καὶ τέλος νὰ ἀπαντᾷ πάντοτε· μόνον διὰ τοιούτου σημείου ἐν πάσῃ περιπτώσει τεκμαίρεται ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, ἀλλὰ στερούμεθα τοιούτου κεκτημένου τοιαύτην σημειωτικὴν ἀξίαν».

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐν συνόλῳ ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας τῶν φαινομένων τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου, δέον ὅπως συνδυάσωμεν καὶ ἐκτιμῶμεν τὴν σημειωτικὴν τῶν διαφόρων φαινομένων ἀξίαν ἐν συνόλῳ, καὶ πορισθῶμεν οὕτω ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου συμπέρασμα ἱκανὸν ὅπως λύσῃ τὸ ζήτημα ἐκάστοτε μᾶλλον ἢ ἥττον ὀριστικῶς.

Ζήτημα Α. — Ὁ ἀπαγχονισμὸς συνετελέσθη διαρκούσης τῆς ζωῆς; — Διὰ τὴν λύσιν τοῦ λίαν σπουδαίου τούτου ζητήματος ἀναγκαῖα ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀξίας ἐνὸς ἐκάστου τῶν σημείων δι' ὧν διακρίνεται ὁ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμὸς ὡς ἐξῆς·

1. Κατάστασις τοῦ προσώπου. — Ὡχρὸν ἐν ἀρχῇ, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ καθ' ἅπαντα τὸν τῆς ἀπαιωρήσεως χρόνον, τὸ πρόσωπον τῶν ἀπαγχονιζομένων γίνεται μετέπειτα ἐν γένει ἐρυθρὸν καὶ ἀκολουθῶς ἀλουργές· διὰ τὴν ποικίλιαν ταύτην ἔπεται ὅτι ἡ τοῦ προσώπου κατάστασις στερεῖται μεγάλου τῆς ἀξίας αὐτῆς μέρους διὰ τὰ ἐκ ταύτης συμπεράσματα, οὐχ ἥττον πειράματα τινὰ διαλευκαίνουσί πως τὸ ζήτημα. Ὁ Orfila (2) ἀπηγγόνισε 12

(1) Devergie. — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 774.

(2) Orfila. — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 371.

πτώματα διαφόρου ηλικίας ανθρώπων ἐκ διαφόρων νοσημάτων θανόντων, ἡ ἀπαιώρησις διήρκεσεν ἐπὶ 24 ὥρας, τὸ δὲ πρόσωπον τῶν λειψάνων διετήρησε καὶ τὴν συνήθη ὠχρότητα καὶ τὸν συνήθη ὄγκον, οὐδεμίᾳ παρετηρήθη κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνσεις, ἡ δὲ γλῶσσα οὐδόλως προέπεσε τῶν ὀδόντων, εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ἐπὶ ἀπαγχονισμοῦ διαρκούσης τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐπαιωρήσεως παρατεινομένης ἐπὶ 24 ὅλας ὥρας ἡ τοῦ προσώπου κατάστασις εἶναι πάντῃ διάφορος, συνεπῶς ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύτης τοῦ προσώπου ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν πηγάζει κατὰ τὸν Orfila ἔνδειξις διὰ τὸν διαρκούσης τῆς ζωῆς ἀπαγχονισμὸν οὐχὶ σμικρᾶς σημασίας.

Σημειώτεον ὅτι ἡ ἐκ τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων τούτων ἐνίσχυσις τῆς σημειωτικῆς ἀξίας τῆς καταστάσεως τοῦ προσώπου δέον ὅπως μὴ παρανοηθῇ, διότι ἀφ' ἐνός μὲν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ βραχὺ διαρκούντος ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὸν ζῶντα ἀπαγχονισθέντα οὐδεμίᾳ ἐπιγίνεται ἀλλοίωσις εἰς τὴν ἔκφρασιν, τὴν χροὶν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ προσώπου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀναμνηστέον ὅτι αἱ συνήθως εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν πρᾶξιν παρουσιάζομεναι περιπτώσεις τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου οὐδόλως παρίστανται ὑφ' ἧς ὁ Orfila ἐνήργησε τὰ πειράματα αὐτοῦ συνθήκας, καθότι ὁ Orfila ἀπεμακρύνθη τῆς πραγματικότητος ἀπαιωρήσας πτώματα ἀνθρώπων πρὸ πολλοῦ θανόντων, ἐνῶ ὡς τὰ πολλὰ, ἵνα μὴ εἰπώμεν πάντοτε, ὁ ἀπαγχονισμὸς τῶν ἄλλως πως, εἴτε διὰ στραγγαλισμοῦ, εἴτε διὰ πνιγμονῆς, εἴτε δι' ἄλλου τινος βιαίου θανάτου δολοφονηθέντων, ἐνεργεῖται ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον, ἴσως δὲ ἐνίοτε καὶ πρὶν ἢ ἔτι ὁ θάνατος ἐντελῶς ἐπέλθῃ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει οὐδεμίᾳ ὑπάρχει βεβαιότης ὅτι τὸ πρόσωπον δὲν ἀλλοιοῦται ἀπαράλλακτως ἢ περίπου ὅπως καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονιζομένους.

Ἐκ τούτων ἐπεταὶ ὅτι μ' ὅλην τὴν ἀξίαν ἣν ἐνίοτε κέκτηται ἡ τοῦ προσώπου τῶν δι' ἀγχόνης θανόντων κατάστασις εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ὡς ὀριστικὸν καὶ θετικὸν ἅτε δὴ μὴ σταθερὸν καὶ βέβαιον.

2. Κατάστασις τοῦ λαιμοῦ. — Ὁ Orfila διὰ τῶν πειραμάτων αὐτοῦ κατέδειξεν ἐναργῶς ὅτι ἅπαντα χωρὶς ἐξαιρέσεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀγχονείου βρόχου εἰς τὸν λαιμὸν ἀποτυπώματα, ἡ αὐλαξ, τὸ παπυρῶδες τοῦ δερματός, ἡ αἰλουργὸς χρωσις, τὸ στερρόν τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ἰστοῦ παρατηροῦνται ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὴν ζωὴν ὡς καὶ εἰς τοὺς μετὰ θάνατον ἀπαγχονιζομένους· τὰ αὐτὰ περίπου ἔσχον ἀποτελέσματα καὶ ὁ Casper καὶ ἄλλοι. Ἀλλὰ καὶ ἡ καθημερινὴ παρατήρησις συντελεῖ ὅσημέραι εἰς τὴν ἐπιβεβαίωσιν τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila, σημειώτεον μάλιστα ὅτι εἰς τοὺς ἀμέσως μετὰ θάνατον καταβιβαζομένους

ἀπὸ τῆς ἀγγόνης τὰ ἔχνη τοῦ ἀγγονείου βρόχου ἥκιστα εἶναι καταφανῆ, τούναντίον δὲ καθίστανται καταφανέστερα καθόσον τοῦ θανάτου ἐπελθόντος εἰς τὴν ἀγγόνην τὸ σῶμα ἐπὶ μᾶλλον ἐπαιωρεῖται.

Εἴρηται ἤδη ὅτι σπανίως εἴτε ὑπὸ τὰ καλύμματα τοῦ λαιμοῦ εἴτε μετὰ τῶν μυῶν διακρίνονται διὰ ψιλοῦ ὀφθαλμοῦ ἀληθῆ ἐκχυμώματα ἢ διηθήσεις πεπηγότες αἵματος, τὰ σημεῖα ταῦτα ὁσάκις ἀπαντῶσι, μ' ὅλας τὰς περὶ τούτου ἀμφιβολίας τῶν Christison, Orfila κ. α., εἶναι ὑψίστης σπουδαιότητος ἅτε δὴ καταδεικνύοντα ὅτι ὁ ἀπαγχονισμὸς ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς, καὶ παρέχοντα συμπέρασμα ὀριστικὸν καὶ θετικόν. Ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀνεύρεσις κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Neyding τριχοειδοῦς ἐνέσεως καὶ μικροσκοπικῶν ἐκχυμωμάτων καθ' ἃ μέρη ἐνήργησεν ἡ ὑπὸ τοῦ βρόχου πίεσις διαρκούσης τῆς ζωῆς, καὶ ἡ παντελὴς τούτων ἐλλειψις εἰς τὰ ἀπαιωρούμενα σώματα μετὰ θάνατον εἶναι σημεῖον πολυτιμότεον διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἅτε δὴ σταθερῶς παρατηρούμενον. Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸν δι' ἀγγόνης θάνατον καὶ τὰ διὰ ψιλοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τὰ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀνευρισκόμενα ἐκχυμώματα, δεόν ὅπως κατὰ τὴν θέσιν, τὸ σχῆμα, τὰς διαστάσεις κλπ. ἀνταποκρίνονται πρὸς τὸ σχῆμα, τὰς διαστάσεις καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἀγγονείου βρόχου, ἵνα καὶ ἀπὸ τῆς παραβολῆς ταύτης προκύπτῃ βεβαιότης περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ταῦτα παρήχθησαν, ἀπὸ τῆς περὶ τὸν λαιμὸν δηλονότι περισφίξεως τοῦ βρόχου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Amussat τὸ πρῶτον παρατηρηθεῖσα ῥῆξις τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ μεσαίου χιτῶνος τῆς καρωτίδος ἀρτηρίας, ὑπὸ δὲ τοῦ Devergie (1) θεωρηθεῖσα ὡς πολύτιμον σημεῖον διὰ τὴν διάκρισιν τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ, δὲν κέκτηται τηλικαύτην σημαντικότητα, πρῶτον μὲν διότι λίαν σπανίως, σπανιώτατα ἀπαντᾷ, καὶ δεύτερον διότι διὰ πειραμάτων κατεδείχθη ὅτι συμβαίνει ἐπίσης συχνὰ καὶ εἰς τὰ ἀπαγχονιζόμενα πτώματα. Ὅπωςδὴποτε ὅμως συνυπαρχούσης ἐκχύσεως καὶ θρομβώσεως αἵματος κατὰ τὸν κυτταρώδη τῆς ἀρτηρίας χιτῶνα, ἡ ῥῆξις τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ μεσαίου αὐτῆς χιτῶνος, ὡς διακριτικὸν τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ σημείου, προσκτᾶται ὑψίστην ἀξίαν, διότι ἡ τοῦ αἵματος θρόμβωσις εἶναι ἐνδείξις ἀλάνθαστος τῆς κατὰ τὴν ζωὴν ἐκχύσεως αὐτοῦ.

Τὰ πειράματα τοῦ Orfila καταδεικνύουσι σαφέστατα ὅτι καὶ ἡ ἐξάρθρωσις καὶ τὰ κατάγματα τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων οὐδεμίαν κέκτηνται σημασίαν διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ, διότι ταῦτα παρατηρήθησαν συμβαίνοντα καὶ εἰς τὰ πτώματα· σημειωτέον ὅμως ὅτι αἱ ἀλλοιώσεις αὗται ἐν συνδυασμῷ μετὰ θρομβώσεως τοῦ ἐκχυ-

(1) Devergie. — Αὐτόθι, Τομ. Β'. Σελ. 778.

θέντος αἵματος εἰς τὰ περίξ μαλακὰ μέρη συμβάλλουσι τὰ μάλιστα πρὸς βεβαίωσιν ὅτι ὁ ἀπαγχονισμὸς διεπράχθη διαρκούσης τῆς ζωῆς.

3. *Κατάστασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.* — Ἐπὶ μακρὸν ἡ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ δὴ τοῦ ἀνδρὸς κατάστασις (στῆσις τοῦ καυλοῦ, ἐκσπερμάτωσις κτπ.) ἔθεωρεῖτο ὡς ἀσφαλὲς σημεῖον καὶ γνώρισμα οἰονεὶ ἁλάνθαστον τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ· αἱ ἐπὶ τοῦ θέματος ὁμῶς τούτου μακραὶ συζητήσεις ὡς καὶ τὰ νεώτερα πειράματα καὶ αἱ λεπτομερέστεραι παρατηρήσεις κατέδειξαν τὸ σφαλερὸν τῆς τοιαύτης τῶν ἀρχαιοτέρων δοξασίας καὶ ἀπέδωκαν τοῖς σημείοις τούτοις τὴν δέουσαν σημειωτικὴν ἀξίαν.

Καὶ ὁ μὲν Devergie (1) καὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ ἰατροδικασταὶ τὴν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων συμφόρησιν, τὴν παρὰ τοῖς ἀνδράσι στήσιν καὶ τὴν ἐκσπερμάτωσιν ἐθεώρησαν ὡς χαρακτηριστικὸν καὶ ἀποκλειστικὸν τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου σημεῖον, καίτοι ὁ Devergie ἀναφέρει περίπτωσιν ἀσφυκτικοῦ ἀπὸ τῶν ἀτμῶν τοῦ ἀνθρακος καθ' ἣν ἐν τῇ οὐρήθρᾳ εὑρε σπερματοζῶα. Ὁ δὲ Orfila (2) κατέδειξε διὰ πειραμάτων ὅτι τὰ αὐτὰ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων φαινόμενα, ἡ σπρίγωσις καὶ ἡ ἐκσπερμάτωσις, παρατηροῦνται ἐνίοτε καὶ εἰς πτώματα ἀπαιωρούμενα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕτεροι παρατηρηταί, ἐν οἷς ὁ Ollivier d'Angers, ἀναφέρουσι περιπτώσεις βεβαίας ἀπαγχονισμοῦ κατὰ τὴν ζωὴν, καθ' ἃς οὐδόλως παρατηρήθησαν τὰ ἐκ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων φαινόμενα αὐτά.

Ὁ Donné συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ Orfila κατέδειξε διὰ τοῦ μικροσκοπίου ὅτι ἡ παρούσα σπερματοζῶων ἐν τῇ οὐρήθρᾳ οὐδόλως εἶναι ἀποκλειστικὸν εἰς τοὺς δι' ἀγχόνης θνήσκοντας φαινόμενον, ἀλλὰ παρατηρεῖται εἰς πολλὰ πτώματα ὑπὸ ποικίλων θανόντων νοσημάτων, ὡς πνευμονικῆς φυματιώσεως, ὑπερτροφίας τῆς καρδίας, περιεσφιγμένης ἐντεροκῆλης, συνθλίψεως κλπ. Τὸ κύρος τῶν παρατηρήσεων τούτων ἐπιβεβαιούται καὶ ὑπὸ τοῦ Casper (3), ὡς καὶ ὑπὸ τῶν πειραμάτων τοῦ Godard (4) καταδείξαντος ἐναργέστατα ὅτι ἡ ἐκσπερμάτωσις οὐδόλως εἶναι τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου χαρακτηριστικὴ, καὶ ὅτι πάντοτε παρατηρεῖται εἰς ἅπαντα τοῦ βιαίου θανάτου τὰ εἶδη, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ νόσον, ἐπὶ λέξεσιν ἐκφραζό-

(1) *Devergie*. — Signes nouveaux de la mort par suspension. Annales etc. Τομ. ΚΑ'. Σελ. 158. καὶ Réponse à la réfutation de M. Orfila sur des nouveaux signes de suspension. Αὐτόθι. Σελ. 473.

(2) *Orfila*. — Réfutation du mémoire de M. Devergie sur la suspension. Annales. Αὐτόθι. Σελ. 466.

(3) *Casper*. — Αὐτόθι. Trad. Franç. Τομ. Β'. Σελ. 250.

(4) *Godard*. — Études sur la monorchidie et la cryptorchidie chez l'homme. Paris 1857. Σελ. 424.

μενος ὡδέ πως. α' Ἀπὸ τοῦ 1853 παρατήρησα συχνότατα ὅτι μικρὸν μετὰ τὸν φυσικὸν θάνατον ἡ οὐρήθρα ἐγκλείει σπέρμα. χωρὶς προηγηθείσης στήσεως ἢ ἐκσπερματώσεως, ὡς εἰς τοὺς ὑπὸ βιαίου ἐν γένει θανάτου θνήσκοντας ἀνθρώπους ἢ ζῶα. Εἰς τὰ πολλὰ ζῶα, ἅτινα ἐθυσίασα ἐγὼ αὐτὸς ἢ εἶδον θυσιάζόμενα, ἡ ἐκσπερμάτωσις ἦτο λίαν ἄφθονος, συνέβαινε δὲ 1, 2 ἢ 3 ἐξηκαστὰ μετὰ τὴν δι' οἰουδήτινος τρόπου θανάτωσιν τοῦ ζώου. Καθ' ἃ παντὰ δὲ τῆς ἐκσπερματώσεως τὸν χρόνον, ἡ οὐρὰ τοῦ ζώου κινεῖται ὡς κατὰ τὴν συνήθη συνουσίαν, ἰδίᾳ δὲ εἰς κόνικλον παρατήρησα ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην συνέβαινον καὶ συστολαὶ τοῦ βολδοσυραγγώδους μυός. Παρατήρησα συγχρόνως ὅτι τὸ ἐξακοντιζόμενον σπέρμα τῶν ὑπὸ βιαίου θανάτου θνήσκόντων ζώων ἐμπεριεῖχε σπερματοζῶα κινούμενα. Κατὰ δὲ τὸ 1855 εὗρον ἐν τῇ οὐρήθρᾳ ἀνθρώπου θανόντος διὰ συντρίψεως μίαν ὥραν μετὰ τὸν θάνατον σπέρμα ἐνέχον ἄφθονα κινούμενα σπερματοζῶα.

Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι δεόν ἵνα μὴ τὰ νῦν ἀποδιδῆται ἀξία εἰς τὴν σφρίγσιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, τὴν παρουσίαν σπέρματος εἰς τὴν οὐρήθραν, ἢ τὴν ἐκσπερμάτωσιν, ὡς σημεῖον ἀποκλειστικοῦ τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου, ἢ καταδεικνύοντος τὸν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμόν, καθότι ἡ μὲν ἐκσπερμάτωσις ὅπωςδήποτε συμβαίνουσα, παρατηρεῖται εἰς πάντα βίαιον θάνατον, ἡ δὲ τοῦ πέους σφρίγσις μέχρι στήσεως ἀποδοτέα εἰς τὴν ἕνεκα τῆς ἀπαιωρήσεως τοῦ σώματος παθητικὴν τοῦ αἵματος συνόρμησιν.

4. *Κένωσις οὐρου καὶ κόπρου.* Ὁ Devergie μεγάλῃ ἀποδίδει σημασίαν εἰς φαινόμενον ἄλλως ἐλαχίστης σπουδαιότητος τὴν κένωσιν οὐρου καὶ κόπρου κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων ἄλλων παρατηρητῶν, καὶ δὴ τοῦ Jacquemin ἐν ταῖς φυλακαῖς Mazas παρατηρήσαντος τὸ φαινόμενον τοῦτο δις μόνον εἰς 41 αὐτοκτονήσαντας δι' ἀγχόνης καταδικάτους, ἐξάγεται ὅτι τοῦτο οὐ μόνον σταθερὸν δὲν εἶναι, ἀλλὰ καὶ λίαν σπανίως παρατηρεῖται, πρὸς δὲ ἀπαντὰ καὶ εἰς λίαν ποικίλα ἄλλα βιαίου θανάτου εἶδη.

Ἐπειδὴ ὁμως παρατηρεῖται ἔστω καὶ σπανίως κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν δεόν πρὸς κρείττονα ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ ὅπως ὀρίσθῃ εἰς ποίας περιστάσεις καὶ κατὰ ποίαν στιγμὴν συμβαίνει ἡ τῆς κόπρου καὶ τοῦ οὐροῦ κένωσις παρατηρεῖται λοιπὸν ἄλλοτε μὲν ὡς ἄσχετον τῆς ζωῆς φαινόμενον ἐπιγενομένης χαλαρώσεως τῶν σφιγκτήρων διαρκούσης τῆς ἐσχάτης τῶ ἀπαγχονιζομένων ἀγωνίας, ἄλλοτε δέ, ἴσως καὶ τὸ συνηθέστερον, ἐπιγίνεται μηχανικῶς ὅλως μετὰ θάνατον κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀγχόνης καταβίβασιν, ἢ τὸν μετατοπισμὸν τοῦ σώματος, ἢ καὶ ἕνεκα πιέσεων ἐνεργουμένων κατὰ τὰ κατώτερα τοῦ κορμοῦ μέρη. Ἐκ τούτων ἔπεται, συμφώνως τῇ γνώμῃ τῶν Casper, Tardieu καὶ ἄλλων, ὅτι ἡ κένωσις οὐροῦ

καὶ κόπρου οὐδεμίαν κέκτηται ἀξίαν ὡς σημεῖον καταδεικνύου-
σιν ἡλικίης θάνατον, καὶ δὴ συντελεσθέντα κατὰ τὴν ζωὴν.

5. Κατάστασις τῶν ἀναπνευστικῶν καὶ κυκλοφορικῶν ὀργάνων.
τὰ ἐκ τῆς νεκροτομῆς ἀπὸ τῶν ἀεροφόρων ἀγγείων, τῶν
τῆς καρδίας δεδομένα κυρίως εἶπεν εἶναι μᾶλλον ἀρνητικὸν
διορισμὸν τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ, δὲν στεροῦντι
τινὰ τούτων σπουδαιότητος, οὕτω ἡ παρουσία αἱματοφορίας
τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν καὶ τοὺς βρόγχους, ἢ ῥῆξις κυψελίδων
τῆς ἐπιφανείας τοῦ πνεύμονος, ἢ τοῦ αἵματος συνόρμησις ἐν
γάλλον βαθμὸν παρατηρουμένη, καὶ δὴ χαρακτηριστικὴ καὶ
τῶν κατωτέρων λοβῶν ἀμφοτέρων τῶν πνευμόνων, κέκτηται
τικὴν ἀξίαν ὡς σημεῖον τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου· ἐπεὶ δὲ
ἀλλοιώσεις αὗται δὲν ἀπαντῶσι πάντοτε, ἡ σημειωτικὴ
εἶναι ἀπόλυτος· πρὸς δὲ ἡ ἔλλειψις κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν
τῆς ζωῆς ὑποπλευρίων ἐκχυμωτικῶν κηλίδων καὶ ἐκτετα-
ματος πλακῶν, χαρακτηρίζουσιν ἕτερα θανάτου δι' ἀσφυ-
τελεῖ μετὰ τῶν προσημειωθέντων ὅπως ἀποτελέσῃ σύνολον
μέρους τῶν πνευμόνων οὐ σμικρὸν συντελουσῶν εἰς τὴν διὰ
τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμόν. Ἡ τοῦ αἵματος κατάστασις, ὅτε
στοῦ, ὅτε δὲ δίκην μαλθακῶν θρόμβων ἐν τῇ καρδίᾳ, οὐ
σημειωτικὴν ἀξίαν.

6. Κατάστασις τῶν νευρικῶν κέντρων. Ἐκ τῶν ἐν τοῖς
τῆς καταστάσεως τῶν νευρικῶν κέντρων ἐξάγεται ὅτι οὐ
τῶν ἀλλοιώσεων αὐτῶν πορίζομεθα διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζῆ-
ντος.

Αἱ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον τυχόν εὑρισκόμεναι ἀλλοιώσεις
ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς θέσεως εἰς ἣν κεῖται τὸ πτώμα· τὰ
κρανίου κενὰ ἀγγεῖα διαρκούσης τῆς ἀπαιωρήσεως πλὴν
πολλὰ αἵματος τοῦ σώματος καταβίβασθέντος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
ζοντεῖως τοποθετηθέντος, ὅποτε παρατηρεῖται ἀπλὴ ὑποστ-
οὐδεμιάς ἀξίας.

Μεῖζονος σπουδαιότητος εἶναι ἡ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ἀ-
στάσεως μᾶλλον ἢ ἥττον πεπαλαιωμένης καὶ ἀναγομένης εἰς
διανοητικῶν δυνάμεων, ἐνδεικνυούσης πως θετικώτερον
ἐνεκα τῆς κατὰ τὰς φρένας παθήσεως, σημειωτέον ὅμως
βεβαιότητος περὶ τῆς ὑπάρξεως διαταράξεως διανοητικῆς δὲ
ρηθῇ ὡς σημεῖον θετικὸν καὶ ἀλάνθαστον τῆς αὐτοκτονίας
φροσύνη οὐδόλως ἀποκλείει τῆς δολοφονίας.

7. Ἀνακεφαλαίωσις τῶν χαρακτηριζόντων τὸν κατὰ τὴν
ρισμὸν σημείων.—Ἀνακεφαλαίουντες τὰ ἤδη ῥηθέντα περὶ

χαρακτηρίζοντων τὸν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμόν σημείων, παρατηρούμεν ὅτι ἄλλα μὲν τούτων καταδεικνύουσιν αὐτὸν τὸν ἀπαγχονισμόν, ὡς ἡ κατάστασις τοῦ λαιμοῦ, τὸ ὑπὸ τοῦ ἀγγονείου βρόχου ἀπολειπόμενον ἀποτύωμα, ἡ ὄψις τοῦ προσώπου, ἡ σφρίγσις καὶ ὁ χρωματισμός τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ τῶν κάτω ἄκρων, ἄλλα δὲ ὅτι ταῦτα παρήχθησαν διαρκούσης τῆς ζωῆς, οἷον τὰ κατ' ἐπιτολὴν ἢ κατὰ βάθος ἐκχυμώματα, αἱ ἐκχύσεις καὶ διηθήσεις αἵματος τεθρομβωμένου εἰς τὸν κυτταρώδη ιστὸν ἢ εἰς τοὺς μῦς τῆς τραχηλικῆς μοίρας, ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀνεύρεις τριχοειδοῦς ὑπεραιμίας καὶ μικροσκοπικῶν ἐκχυμωμάτων καθ' ἃ μέρη ἐνηργεῖτο ἡ τοῦ ἀγγονείου βρόχου πίεσις, ἡ παρουσία αἱματοφύρτου ἀφροῦ εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς καὶ ἡ μεγάλη τοῦ αἵματος συμφόρησις εἰς τοὺς πνεύμονας. Ἐκ τῆς συσχέτισεως τῶν δύο τούτων τάξεων τῶν φαινομένων καὶ ἐκ τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν ἀλληλουχίας πείθεται ὡς τὰ πολλὰ ὁ ἱατροδικαστὴς ὅτι εἰς δεδομένην περίπτωσιν ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν νεκρὸς ἀπαγχονίσθη ζῶν καὶ πράγματι ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου. Πλὴν τῆς διὰ τοῦ μικροσκοπίου κατὰ τὸν Neyding εὐρέσεως τριχοειδοῦς ὑπεραιμίας καὶ μικροσκοπικῶν ἐκχυμωμάτων οὐδὲν ἕτερον σημεῖον θεωρητέον ὡς θετικὸν καὶ χαρακτηριστικὸν τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ, συνεπῶς μόνον διὰ τοῦ συνόλου τῶν προεκτεθέντων σημείων καὶ τῆς μετὰ προσοχῆς συσχέτισεως καὶ ἐκτιμήσεως αὐτῶν λύεται τὸ ζήτημα τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ.

Σημειωτέον ὅτι λίαν σπανίως ἅπαντα τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ σημεῖα ἐλλείπουσιν ὡς εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ A. Gras (1) μνημονευομένην ὡς ἐξῆς περίπτωσιν· « . . . οὔτε ἐξοιδήσις τοῦ προσώπου ἢ τῆς γλώσσης, οὔτε ἐκχυμώματα κατὰ τὸν λαιμόν, οὔτε ῥήξις τῶν ἀρτηριῶν ἢ τῶν φλεβῶν, οὔτε ἐξάρθρωμα, οὔτε ἕτερόν τι σημεῖον, ἢ αὐλαξ μετὰ δερματος κιτρινίζοντος καὶ παπυρώδους, καὶ συμπίσεως τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ιστοῦ ἀνευρέθη, συνεπῶς οὐδὲν συντελοῦν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ἂν ὁ ἀπαγχονισμὸς ἐνηργήθη εἰς ζῶντα ἢ εἰς νεκρόν. » Ἐν τοιαύτῃ περιπνώσει ὁ ἱατρὸς δέον ὅπως πρὶν ἀποφανθῇ ἀναζητήσῃ ἀλλαχοῦ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου.

Ζήτημα Β. — Περὶ τῶν σημείων δι' ὧν διακρίνεται ἡ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ διάρκεια, ἡ ταχύτης καὶ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἐπῆλθεν ὁ θάνατος. — Ἐν γένει μεγάλην κέκτηται σπουδαιότητα ὁ ὅσον οἶόν τε μετ' ἀκριβείας προσδιορισμός ἐπὶ πόσον τὸ σῶμα ἀπρωρεῖτο, ἂν ὁ θάνατος ἐπῆλθε μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως, καὶ κατὰ ποίαν ἀκριβῶς στιγμὴν.

(1) Albin Gras. — Observation de suicide par strangulation (pendaison) Annal. etc. Tom. IIe. 4. Ser. Σελ. 208.

Καίτοι δὲ εἶναι ἐφικτὸν πάντοτε ἐπακριβῶς νὰ ὀρισθῇ ἐπὶ πόσον ἡ ἀπαιώρησις διήρκεσε, καθότι τὰ ὀρίζοντα τὴν διάρκειαν τῆς ἀπαιώρησεως σημεῖα οὐχὶ σπανίως ἀνευρίσκονται καὶ μετὰ πέντε ἐξηκοστῶν ἀπαιώρησιν ὡς καὶ μετὰ τὴν μᾶλλον παρατεταμένην, ὡς τεκμαίρεται ἐκ τῶν παρατηρήσεων πολλῶν ἰατροδικαστῶν, καὶ δὴ τῶν Ollivier, Causse κ. α. ὡς πρὸς τὴν ἀποξήρανσιν καὶ τὴν παπυρώδη κατάστασιν τοῦ δέρματος τοῦ λαιμοῦ ἔνθα ἐνηργεῖτο ἡ ὑπὸ τοῦ ἀγγονεῖου βρόχου πίεσις, οὐδὲν ἦττον ὁμως ὑπάρχουσι σημεῖα τινὰ παρατηρούμενα μόνον εἰς τὴν παρατεταμένην ἀπαιώρησιν, καὶ τόσῳ μᾶλλον καταφανῇ καὶ χαρακτηριστικῶς ἀποβαίνοντα ὅσῳ ἐπὶ μᾶλλον διαρκεῖ αὕτη, οἷον ἡ ἐξοιδήσις καὶ ἡ ἀλουργγὸς τοῦ προσώπου χρῶσις, ἡ ἔνεσις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ὁ ἐξόφθαλμος, ἡ τοῦ δέρματος τοῦ λαιμοῦ ἀποξήρανσις ἔνθα πιεζεῖ ὁ ἀγγόνειος βρόχος, τὸ βάθος τῆς αὐλακος, ἡ σφριγώδης τῶν γεννητιῶν ὀργάνων κατάστασις, ἡ ἐξόγκωσις καὶ ἡ ἀλουργγὸς χρῶσις τῶν κάτω ἄκρων, καὶ τέλος ἡ ὑποστατικὴ ἀμφοτέρων τῶν πνευμόνων ὑπεραιμία δι' ἀπάντων τῶν σημείων τούτων ἀνευρισκομένων ὀρίζεται ἡ ἐπὶ μακρὸν διαρκέσασα ἀπαιώρησις.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον τοῦ ζητήματος μέρος, ἂν ὁ θάνατος ἐπῆλθε ταχέως, δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ὁ δι' ἀγγόνης θάνατος ἐν γένει εἶναι ταχύς ὅπως δὲ κέλλιον καὶ ἀκριθέστερον ὀρισθῇ τὸ ζήτημα δέον ὅπως λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ φύσις τῶν ἀλλοιώσεων καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν ὁ θάνατος συνέβη, οὐχὶ δὲ ἡ θέσις τοῦ ἀγγονεῖου βρόχου ὑπεράνω τοῦ λάρυγγος, εἰς ἣν τινὲς τῶν ἰατροδικαστῶν μεγάλην ἀδίκως ἀπέδωσαν σημασίαν ὡς πρὸς τὸ τυχὺ τοῦ θανάτου. Ἀφ' ἑτέρου ὁμως ὑπάρχουσιν ἕτεραι περιστάσεις συντελοῦσαι εἰς τὸ τυχὺ ἢ βραδὺ τοῦ θανάτου, ὡς ἐ.π. αἱ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ βλάβαι, ἀποτοχοὶ ἐξαρθρημάτων ἢ καταγμάτων τῶν σπονδύλων, προκαλοῦσιν ἐνίοτε τάχιστον ἢ καὶ κεραυνοβόλον τὸν θάνατον, τοῦναντίον δὲ ἄλλοτε ἡ ἡμέσω τὸν ἀπαγχονισμόν παρακολουθοῦσα ἐκ ποικίλων αἰτίων συγκοπὴ βραδύνει πέραν τοῦ συνήθους τὸν θάνατον. Εἴρηται δὲ ὅτι ἡ τοῦ ἐγκεφάλου συμφορῆσις καὶ ἡ ἀποπληξία οὐδόλως συμβάλλουσιν εἰς τὸν δι' ἀγγόνης θάνατον, ἂν καὶ οἱ ἀρχαιότεροι ἰατροὶ ἄγνωστον ποῦ στηριζόμενοι ἐφρόνουν ὅτι εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν ὁ θάνατος συνήθως ἐπέρχεται ἀπὸ ἀποπληξίας, ἡ ἰσχυρὰς κατὰ τὸν ἐγκέφαλον συμφορῆσεως.

Ὡς πρὸς δὲ τέλος τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν, οὐδὲν ἰδιαίτερον ὑπάρχει εἰς τὸν δι' ἀγγόνης θάνατον σημεῖον δι' οὗ αὕτη ὀρίζεται, συνεπῶς λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ γενικὰ σημεῖα, τὰ κοινὰ εἰς ἅπαντα τοῦ θανάτου τὰ εἶδη, οἷον ἡ διατήρησις τῆς θερμοκρασίας, ἡ ἐμφάνισις τῆς πτωματικῆς δυσκαμψίας, τὸ κενὸν ἢ πλήρες τοῦ στομάχου κλπ. Σημειωτέον ὅτι ἐνίοτε αἱ ὕλικαι περιστάσεις ὑφ' ἃς συμβαίνει ὁ ἀπαγχονισμός ἐπισπεύδουσι τὴν κατὰψυξιν τοῦ σώματος, καὶ τὴν ἐν γένει ἱκανῶς

ταχείαν ἐμφάνισιν τῆς πτωματικῆς δυσκαμψίας ἂν μὴ καθ' ἅπαντα τοῦ σώματος. τὰ μέρη, τοῦλάχιστον εἰς τοὺς ὑφισταμένους μεγάλην τάσιν ἢ ἐντόνους σπασμούς μῦς, καὶ δὴ κατὰ τὸν λαιμόν, τὰ ἑνώτερα καὶ κατώτερα ἄκρα καὶ κατ' ἐξοχὴν τὰς ἄκρας χεῖρας.

Ζήτημα Γ. — Διάκρισις τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον. — Ὁμολογουμένως τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι τὸ δυσχερέστερον ἅμα δὲ καὶ σπουδαιότερον τῶν εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν προβαλλομένων· πλείσται ἀπάται, καὶ δὴ εἰς ἀρχαιότεραν ἐποχὴν ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου, ἐκπηγάζουσαι ἀπὸ τῆς ἐλλείψεως τῆς βεβαιότητος περὶ τὴν διάκρισιν τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας, καθ' ἣ μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τῶν δικαστικῶν χρονικῶν, τεκμαίρονται τὸ σπουδαῖον καὶ δυσχερές τῆς θέσεως τοῦ ἱατροδικαστοῦ. Αὐτοκτονίαι πανθομολογούμεναι ἄλλοτε, περὶ ὧν τὴν σήμερον οὐδ' ἡ ἐλάχιστη ἤθελεν ἀπομείνει ἀμφιβολία, ἐξελείφθησαν ὡς δολοφονίαι, ἀδίκως τῶν ὑποτιθεμένων αὐτουργῶν ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης καταδιωχθέντων καὶ σκληρῶς ἅμα δὲ καὶ ἀπηνῶς καταδικασθέντων, διότι οἱ πολλοὶ τούτων, στενοὶ τῶν αὐτοκτόνων συγγενεῖς, ἀφ' ἑνὸς μὲν πικρῶς ἐθρήνουν τὴν ἀπώλειαν τοῦ πεφλημένου συγγενοῦς, ἀφ' ἑτέρου δὲ σκληρῶς ἀπέτιόν τὴν ἀδίκως ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς τιμωρίαν· ἄλλοτε δὲ ἀπαγχονισμοὶ ἐνεργηθέντες μετὰ προηγουμένην κατ' ἄλλον τρόπον τοῦ θύματος θανάτωσιν ὑπὸ τῶν αὐτουργῶν πρὸς ἀποπλάνησιν τῆς δικαιοσύνης, ἐξετιμήθησαν ὡς αὐτοκτονίαι, καὶ πᾶσα πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ προσπάθεια ἐκ μέρους τῆς δικαιοσύνης ἐπαύσατο πρὸς κοινὸν ἐνίοτε σκάνδαλον. Ταῦτα δὲ πάντα συνέβησαν καὶ συμβαίνουσιν ἴσως ἀφ' ἑνὸς μὲν ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκείας τῶν συντελούντων εἰς τὴν κατάδειξιν τῆς φύσεως τοῦ θανάτου σημείων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα τῆς ἀτελοῦς ἢ ἐλαττωματικῆς ἐκ μέρους τοῦ ἱατροδικαστοῦ ἐκτιμήσεως καὶ συσχετίσεως τῶν διαφόρων φαινομένων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τῆς προκαταλήψεως ἢ τῆς ἐπιδράσεως τῆς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τὰς κρίσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τοῦ ἱατροῦ. Ἀπᾶσας τὰς δυσχερείας ταύτας ὁ ἱατρός ἐκάστοτε ὑπερπηδᾷ διὰ τῆς μετὰ προσεκτικῆς μελέτης καὶ ἐκτιμήσεως τῶν γεγονότων, διὰ πολλαπλῶν παρατηρήσεων καὶ διὰ τῆς μακρᾶς καὶ ἐσκεμμένης πείρας.

Ἀληθῶς ὡς τὰ πολλὰ τὸ ζήτημα τῆς διακρίσεως τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς δολοφονίας λύεται ὀριζομένου μετὰ θετικότητος τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμοῦ, διότι ὁ δι' ἀγχόνης θάνατος εἶναι σχεδὸν ἀποκλειστικῶς θάνατος ἐπὶ σκοπῷ αὐτοκτονίας, τὸναντιὸν δὲ ὁ ἐπὶ σκοπῷ δολοφονίας ἀπαγχονισμὸς προϋποτίθεται· προγενεστέραν ἄλλης φύσεως θανάτωσιν τοῦ θύματος τὸ ἀξίωμα ὅμως τοῦτο δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ἀπόλυτον καὶ συνεπὶς περιττὴ ἢ δι' ἄλλης ὁδοῦ λύσις τοῦ ζητήματος, διότι ἀφ' ἑνὸς

μὲν ὡς ἤδη εἶρηται μετὰ μερίστης δυσκολίας βεβαιούται ὁ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα τῶν ἀπολειπομένων συχνάκις ἀμφιβολίων ἐπιβάλλεται ἡ ἀναζήτησις τῶν μέσων τῆς διακρίσεως τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς δολοφονίας· συνεπῶς ἐξεταστέον ἰδίᾳ τὰ σημεῖα καὶ τὰς περιστάσεις δι' ὧν καθίσταται ἐκάστοτε ἐφικτὴ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, οἷον τὴν θέσιν τοῦ σώματος, τὰς ὕλικας τοῦ ἀπαγχονισμοῦ περιστάσεις, τὴν τῶν πτωμάτων λεπτομερῆ ἐξέτασιν· σημειωτέον ὅτι εἰς τὴν διὰ τὴν λύσιν τοῦ προκειμένου ζητήματος ἐκτίμησιν τῶν σημείων τούτων δεόν ὅπως μὴ ἀποδώσωμεν μείζονα τοῦ δέοντος ἀξίαν, παρασυρόμενοι εἴτε ὑπὸ τῆς δεσποζούσης φήμης, εἴτε ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης, εἴτε, τοῦθ' ὅπερ τὸ ὀλεθριώτερον, ὑπὸ δογμάτων ἱατρῶν τινῶν, καθότι ἡ τοῦ ἱατροῦ ἀπάτη ἐπιδιδῶσα ἐπὶ τὴν δικαιοσύνην ἐπάγεται τὴν ἄδικον αὐτῆς ἀπονομήν.

1. *Θέσις τοῦ σώματος.* — Ἡ τοῦ σώματος θέσις εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον ὡς εἶρηται ἤδη εἶναι λίαν ποικίλη, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὰ μάλα ἀλλόκοτος καὶ ἀπρόοπτος, ἰστέον δέ, τοῦθ' ὅπερ λίαν οὐσιώδες, ὅτι ἡ ἀτελής ἀπαιώρησις τοῦ σώματος εἴτε ἐν μέρει ἐφαπτομένου τοῦ ἐδάφους, εἴτε δεδιπλωμένου, εἴτε καθημένου ἀνῆκει σχεδὸν πάντοτε τῇ αὐτοκτονίᾳ, ἐξ οὗ καὶ τὸ παρὰ τινων προταθὲν δόγμα ὅτι ἡ ἀτελής τοῦ σώματος ἀπαιώρησις ὅτλοι πάντοτε αὐτοκτονίαν· εἶναι δὲ ἐπίσης ἀφ' ἑτέρου βέβαιον ὅτι τὰ λίαν ἀπλᾶ μέσα, εἰς ἃ ὡς τὰ πολλὰ προσφεύγει ὁ ἀκράδαντον ἔχων τῇ αὐτοκτονίᾳ τὴν ἀπόφασιν, καὶ ὁ ἐπερειδόμενος εἰς τὸ ἀμετάτρεπτον τῇ θελήσει αὐτοῦ, ἀναμφιδόλως λίαν ἀβέβαια καὶ ἀσύμφορα θεωροῦνται ὑπὸ τῶν δολοφόνων, οἵτινες πρὸς ἐξουδετέρωσιν πάσης ἀντιστάσεως καὶ ἀπαφυγῆς ἐνδεχομένης ἀποτυχίας δὲν ἀποτολμῶσι νὰ ἀπαγχονίσωσι τὰ ἑαυτῶν θύματα εἰς μέγα ἢ τοῦναντίον εἰς μικρὸν ὕψος. Ἀμφότερα ταῦτα δόγματα ταῦτα δεόν ὅμως ὅπως μὴ ἐκληφθῶσιν ὡς ἀπόλυτα καὶ ἀλάνθαστα, διότι ὑπὸ λίαν ποικίλης παρουσιάζονται περιστάσεις τὰ κατὰ τοὺς ἀπαγχονισμοὺς ἐκάστοτε, καὶ δὴ τοῦ αὐτοῦργου ἐν γνώσει τῶν διαφορῶν λεπτομερειῶν ἀπομιμουμένου καὶ ταύτας πρὸς εὐχερεστέραν τῇ ἀληθείᾳ ἀπόκρυψιν. Μόνον δὲ ἐκ τῆς συσχετίσεως τοῦ ἐν λόγῳ σημείου πρὸς τὰ λοιπά, καὶ τῆς λογικῆς ἀπάντων ἐκτιμήσεως πορίζεται ὁ ἱατροδικαστὴς ἐν ἐκάστη δεδομένη περιπτώσει βέβαιον συμπέρασμα.

2. *Περιστάσεις τοῦ ἀπαγχονισμοῦ.* — Μεγάλην ὡς τὰ πολλὰ ἀποδιδούσιν οἱ συγγραφεῖς σημασίαν εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ὕλικας ἢ ἠθικὰς περιστάσεις ὧς ἐν ηἰρημένη ὁ ἀπαγχονισμός, δεόν ὅμως ὅπως ὁ ἱατροδικαστὴς μετὰ πολλῆς περισκέψεως καὶ ἐπιφυλάξεως λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν εἰς τὰ κρίσεις αὐτοῦ τὴν συμπαρομαρτοῦσαν τῷ συμβάματι πρώτην ἐντύπωσιν τὴν διαδεδομένην ἀσαφῆ φήμην, τὴν τοῦ κοινοῦ ἐκπληξιν, ἢ τὴν κυκλοφοροῦσαν φήμην περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πνεύματος, τοῦ χαρακτῆρος

τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀπαγχονισθέντος, καὶ τῶν διαφορῶν τέλος αἰτίων, ἅτινα συντελοῦσιν εἰς τὴν παραδοχὴν ἢ μὴ τῆς αὐτοκτονίας, καθότι πᾶσα ἐσπευσμένη ἐκτίμησις καὶ κρίσις ἐπὶ τούτων ὡς τὰ πολλὰ σφαλερὰ ἀποπλανᾷ, οὐχὶ σπανίως τὸν ἱατροδικαστὴν.

Ἐκ τούτων δὴλον ὅτι, κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν περιστάσεων ὑφ' ἧς ὁ ἀπαγχονισμὸς διεπράχθη, δεόν νὰ ὀρίζηται ἀπλῶς τὸ ὕλικῶς δυνατὸν ἢ ἀδύνατον τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. ἂν δηλονότι τὰ σημεῖον ἐνθα εἶναι προσδεδεμένος ὁ ἀγχόνειος βρόχος εἶναι ἢ μὴ προσιτόν, τίς ἢ τῶν πέριξ διατάξεις, ἂν ὁ βρόχος ἦτο εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἀπαγχονισθέντος, τίνι τρόπῳ προσεδέθη οὗτος κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτοῦ ἄκρον ὡς καὶ κατὰ τὸν λαιμὸν κλπ. Καίτοι αἱ λεπτομέρειαι αὗται κέκνηνται ἄξιαν διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, οὐδὲν ἦτορ οὐχὶ σπανίως συνετέλεσαν εἰς ἐσφαλμένας κρίσεις καθότι ὁ, τι εἰς δεδομένην περίπτωσιν θεωρεῖται καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸν οὕτως εἰπεῖν τῆς αὐτοκτονίας, εἰς ἑτέραν τὸ αὐτὸ ἀπαντᾷ εἰς δολοφονίαν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ πολλοὶ αὐτοκτόνοι ἐπιδίδονται μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας εἰς τὴν προετοιμασίαν τῶν μέσων διὰ τὴν ὑστάτην αὐτῶν στιγμὴν μηχανώμενοι περιπλοκάς καὶ δυσκολίας ἐμβαλλούσας τοὺς ζῶντας εἰς ἀπορίαν καὶ παρεχούσας τὸ ἐνδόσιμον ὅτι πιθανῶς οἱ αὐτοκτόνοι ἐπειρῶντο ὅπως ἀπομακρύνωσι τὴν στιγμὴν τοῦ τέλους αὐτῶν, τούναντίον δὲ ἄλλοτε παρατηρεῖται τι βίαιον, πρόχειρον καὶ ὡς ἐξ ἀπροόπτου εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, οὐδεμίᾳ προετοιμασίᾳ, οὐδεμίᾳ πρόνοιᾳ, ἐνεργεῖται ὁ ἀπαγχονισμὸς διὰ παντός τοῦ προστυχόντος, ἀπαιωρούμενου τοῦ σώματος εἰς τὴν κλίνην, τὴν θυρίδα, ἐν τῇ ἰδίῳ δωματίῳ, διὰ λαιμοδέτου, ἢ τεμαχίων ἐνδυμάτων, παραπετασμάτων κλπ. Ἄλλοτε δὲ πάλιν οἱ μὲν ἐγκαταλιμπάνουσι τὰ περὶ αὐτοὺς ἐν μεγάλῃ ἀταξίᾳ, οἱ δὲ τακτοποιοῦσιν αὐτὰ, ἢ καὶ μετὰ προσοχῆς πτύσσουσι τὰ ἐνδύματα αὐτῶν ὧν ἀπεκδύονται πρὸ τοῦ θανάτου· ἄλλοι προσδένουσι τὰς ἑαυτῶν χεῖρας εἴτε ἐπὶ τὰ ἔμπρῳς εἴτε ἐπὶ τὰ ὀπίσω, ἢ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς, ἄλλοτε στηρίζουσι διὰ δεσμοῦ, ὡς ἐπίσης περιβάλλουσι περὶ τὸν λαιμὸν τὸν ἀγχόνειον βρόχον λίαν ἰσχυρῶς, ἄλλοτε τούναντίον λίαν χαλαρῶς. Σημειωτέον ἐν γένει ὅτι οἱ χαλαρώτεροι δεσμοί, ὡς καὶ ἡ δίκην ἀπλῆς ἀγκύλης περιβολὴ τοῦ βρόχου περὶ τὸν λαιμὸν εἶναι ἴδια τῇ αὐτοκτονίᾳ, ἣν δὲν ἀποκλείουσιν ἑτέροι παρομαρτοῦσαι περιστάσεις, ὡς ἀρρώστημά τινα, ἢ πολλαπλαῖ δυσχέρειαι καὶ φαινόμενα ἐμπόδια, καθότι τὰ πάντα διὰ τῆς θελήσεως κατορθοῦνται, συνεπῶς ὁ ἱατροδικαστὴς δεόν ὅπως μὴ στηρίζηται εἰς τοιαύτας περιστάσεις, αἵτινες κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον ἀποκλείουσι τὴν ἰδέαν τῆς αὐτοκτονίας καὶ ἐκφέρῃ γνώμην κατ' αὐτῆς.

3. *Δεδομένα ἐκ τοῦ πτώματος.*—Ἀναντηρῶντως τὰ ἀπὸ τοῦ λειψάνου

τοῦ λαιμοῦ τομήν κλπ., δέον ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ μεγάλης προσοχῆς νὰ ἐξετάζη κατὰ πόσον τραύματα τοιαῦτα παρήχθησαν ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἀπαγχονισθέντος, ἐξ ὧσιν περὶ τραυμάτων καὶ τῆς διακρίσεως αὐτῶν ἀλλαγῶν εἴρηται.

Ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὰς περιστάσεις τῆς δι' ἀγχόνης ἀνθρωποκτονίας ὁ βρόχος ὑπὸ τοῦ δολοφόνου περιβάλλεται περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ θύματος ὅλως ἐξ ἀπροόπτου, ἢ ἀφοῦ δι' ἄλλων ἄλλης φύσεως βιαιοπραγιῶν, αἰφνης καὶ ἐξ ἐφ' ὅδου διαπραχθεισῶν πρὸς ἐκμηδένισιν πάσης ἀντιστάσεως, καταστῇ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναίσθητον τὸ θῦμα· συνεπῶς ἔλλειψις σημείων πάλης εἴτε ἐπὶ τοῦ θύματος, εἴτε ἐν ᾧ χώρῳ ἐγένετο ὁ ἀπαγχονισμός, ἢ σημείων βιαιοπραγίας, δὲν εἶναι ἀκριβεῖς τῆς αὐτοκτονίας τεκμήριον· τοιαύτης φύσεως παραδείγματα πολλὰ παρὰ τῶν συγγραφέων ἀναφέρονται.

Γ'. ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ ΔΙ' ΑΓΧΟΝΗΣ ΕΚΑΝΘΕΙΣΑΙ ΑΝΤΙ ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΩΝ

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον ἀναγομένων παραθέτομεν περιστάσεις τινὰς αὐτοκτονίας δι' ἀγχόνης ἐκ πλάνης ἀποδοθείσας εἰς ἐγκληματικὰς βιαιοπραγίας, καὶ ἃς ἡ ἐπίδρασις τῆς ὡς τὰ πολλὰ σφαλ- λούσης κοινῆς γνώμης, τὸ σύνολον κακῶς ἐκτιμηθεισῶν καὶ ἐννοουμένων ὑλικῶν περιστάσεων, ἔστιν ὅτε δὲ τέλος καὶ ἡ ἀπάτη μὴ πεπειραμένων ἱατρῶν, ἔσχον διὰ τὴν δικαιοσύνην ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ἐπίσης παραθέτομεν καὶ ἕτερα παραδείγματα αὐτοκτονίας ἐκληφθέντα ὡς ἀνθρωποκτονίας ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ὑπὸ τῶν πρώτων ἐξετασάντων ἱατρῶν, μετέπειτα δὲ ὑπὸ ἄλλων μᾶλλον δοκίμων καὶ πεπειραμένων ἀποδειχθέντα ὡς αὐτοκτονίας. Αἱ παρατηρήσεις αὗται συντελέσουσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν καθοδήγησιν τῶν ἱατρῶν εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτῶν.

Παρατ. 70. — Αὐτοκτονία τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου Calas (1). — Ὁ Ἰωάννης Calas, ἐβδομηκοντοῦτης περίπου, ἔμπορος ἐν Τουλούζῃ, ἀγαθὸς πατὴρ, ἦτο διαμαρτυρούμενος αὐτὸς τε καὶ ἡ σύζυγος καὶ ἅπαντα τὰ τέκνα αὐτοῦ, πλὴν ἐνὸς τοῦ Λουδοβίκου, ἀσπασθέντος τὴν αἵρεσιν, εἰς ὃν ὁ πατὴρ ἐχρόρηγει μικρὰν σύνταξιν.

Εἰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, ἐπεδόθη εἰς τὰ γράμματα καὶ ἰθευεῖτο ὡς πνεύματος ἀνησύχου, σκυθρωπὸς καὶ ὀρμητικὸς. Οὔτε εἰς τὸ ἐμπόριον εὐδοκίμησας, οὔτε ὡς δικηγόρος γενόμενος δεκτὸς, διότι ἔστερεῖτο τῶν ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν ὅτι ἦτο καθολικὸς, ἀπεφάσισε νὰ αὐτοκτονήσῃ, τοῦθ' ὅπερ ἀνεκοίνωσεν εἰς τινὰ τῶν φίλων αὐτοῦ.

(1) *Voltaire*. — *Traité sur la tolérance à l'occasion de la mort de Jean Calas*. (Nouv. mélanges philosophiques, historiques etc.) Μέρους Β'. Ἐκδόσις τοῦ 1772. Τομ. ΑΒ'. Σελ. 80.

Τὴν 13 Ὀβρίου 1761, ἀπώλεσας τὸ ἀργύριον αὐτοῦ εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, ἀπεφάσισε τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ. Μετὰ τὸ δείπνον, εἰς ὃ παρεκάλθησε καὶ φίλος τὴν ὑστεραίαν ἀφικθεὶς ἐκ Βουρδιγάλλης, ἀποσυρθέντων τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ συνδαιτυμόνων ἐν τινὶ μικρᾷ αἰθούσῃ, ἐγένετο ἄφαντος ὁ Μάρκος Ἀντώνιος· ὅτε δὲ ὁ ξένος ἀναχωρῶν κατήλθε μετὰ τοῦ Πέτρου Calas εὗρον πλησίον τοῦ μαγαζείου τὸν Μάρκον Ἀντώνιον, ὑποκείμενον μόνον φέροντα, ἀπηγγονισμένον εἰς θύραν καὶ ἔχοντα τὸ ἐπανωφόριον καλῶς τοποθετημένον ἐπὶ τοῦ γραφείου· τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ ἦτο ἀνέπαφον, ἡ κόμη ἐν τάξει, ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος οὔτε τραῦμα οὔτε κάκωσις παρετηρεῖτο. Τοῦ σώματος μεταφερθέντος εἰς τὸ δημαρχεῖον παρετηρήθη μικρὸς ἀναξερμὸς κατὰ τὸ ἀκρορῖνιον, καὶ μικρὰ κηλὶς ἐπὶ τοῦ στῆθους (προελθοῦσαι βεβαίως ἐξ ἀπροσεξίας κατὰ τὴν μεταφορὰν).

Ἐν τῇ ἀπελπιστικῇ θλίψει καὶ τοῖς ὀδυρμοῖς τῆς οἰκογενείας ὁ Πέτρος μετὰ τοῦ ξενιζομένου φίλου ἔδραμον πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν χειρουργῶν τῇ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ὁ λαὸς συνωθεῖτο περὶ τὴν οἰκίαν, ὅτε, φανατικοῦ ἐκ τοῦ ὄχλου κραυγάζαςτος ὅτι ὁ πατὴρ ἀπηγγόνισε τὸν ἴδιον αὐτοῦ υἱόν, ἡ φήμη ἐγενικεύθη καὶ ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῆς ιδέας ὅτι ὁ θάνατος τὴν ἐπιούσαν προϋτίθετο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ πάτριον θρήσκειμα.

Ἡ οἰκογένεια Calas, ἡ καθολικὴ ὑπηρετίς, ὁ ξενιζόμενος φίλος ἐτέθησαν σιδηροδέσμοι ὑπὸ κράτησιν. . . ἐφαίνετο ἀδύνατον πῶς ὁ γέρον πατὴρ, πρὸ πολλοῦ πάσχων πάρεσιν κατὰ τὰ κάτω ἄκρα, μόνος ἀπηγγόνισεν τὸν υἱόν τριακονταετὴ περίπου ῥωμαλέον· ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου πῶς ἅπαντες ὁμοῦ ἀπηγγόνισαν νέον ῥωμαλέον, χωρὶς μακρᾶς καὶ ζωηρᾶς πύλης, χωρὶς γοερῶν κραυγῶν, χωρὶς ἐπανελημμένων πλήξεων, χωρὶς κακώσεων, χωρὶς βλάβης εἰς τὰ ἐνδύματα.

Δῆλον ὅτι ἂν διεπράχθη ἔγκλημα, ἅπαντες οἱ κατηγορούμενοι ἦτο ἐπίσης ἐνοχοί, καθότι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀπεχωρίσθησαν· δῆλον ἐκ τῶν προεκτεθέντων ὅτι δὲν ἦτο ἐνοχοί, δῆλον ἐπίσης ὅτι μόνος ὁ πατὴρ δὲν διέπραξε τὸ ἔγκλημα, καὶ ὅμως ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις κατεδίκασε μόνον τὸν πατέρα εἰς τὸν διὰ τοῦ τροχοῦ θάνατον.

Αἱ ἐξῆς λεπτομέρειαι καταδεικνύουσιν ἔτι μᾶλλον τὸ ἀσύγγνωστον τῇ καταδίκῃ τοῦ πατρός.

Πρὸ τοῦ τέλους τοῦ γεύματος ὁ αὐτοκτονήσας μεταβὰς εἰς τὸ μαγειρεῖον ἀπήντησε τῇ ὑπηρετίδι, εἰπούσῃ αὐτῷ νὰ θερμανθῇ ἂν αἰσθάνετο ψυχρός, ὅτι καίει. Ὁ γέρον πατὴρ εὐρὼν ἀπαιωρούμενον τὸν υἱόν αὐτοῦ νεκρὸν ἀπέφυγε νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς προσδραμόντας γείτονας ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἠυτοκτόνησεν ἵνα προφυλάξῃ τὴν οἰκογένειαν ἐκ τῆς ἀτιμώσεως. Οἱ ἀκούσαντες τῶν οἰμωγῶν καὶ τῶν θρήνων τῆς οἰκογενείας καὶ προσδραμόντες γείτονες καὶ μὴ διετεινόντο ὅτι αἱ οἰμωγαὶ καὶ αἱ κραυγαὶ ἦτο τοῦ

ματος ἀπαγχονιζομένου καὶ οὐχὶ τῆς οἰκογενείας ἐνώπιον τοῦ ψυχροῦ ἡδὴ λειψάνου τοῦ ἀδελφοῦ καὶ υἱοῦ. Τὸ πρωτόκολλον καὶ ἡ ἐκθεσις συνετάχθησαν ἐν τῷ δημαρχεῖῳ μετὰ τὴν διαταγὴν τοῦ ἀστυνόμου μεταφορὰν τοῦ λειψάνου καὶ οὐχὶ ἐν τῷ τόπῳ τῆς πράξεως. Οἱ ἱατροὶ ἀπεφάνησαν ὅτι ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀπηγγονίσθῃ μόνος, καίτοι οὐδὲν ἔχνος βίας εὐρόντες, καὶ ὅτι πρὸ 4 ὥρων εἶχε δειπνήσει, οὐδόλως δὲ ἐξήτασαν τὸν βρόχον καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀποτυπώματα.

Ὁ ἀστυνόμος τέλος τῆς Τουλούζης David ἠρώτησε τὸν δῆμιον περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ Μάρκος Ἀντώνιος Calas ἀπηγγονίσθῃ, ἡ δὲ γνώμη τοῦ δημίου ὥρισε τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου, ἐνῶ παρορῶντο αἱ γνώμαι τῶν δικηγόρων ἀπάντων!

Παρατ. 71. (1) — Αὐτοκτονία γυναικὸς ἐσφαλμένως ἐκληφθεῖσα ὡς ἀνθρωποκτονία. — Ἀπάτη τοῦ ἱατροῦ. — Καταδικὴ συζύγου. — Κατὰ 7θριον τοῦ 1845 ἡ σκανδαλώδης διάγουσα βίον γυνὴ πλουσίου γαιοκτήμος ἐν Νορμανδίᾳ, ἐργατικοῦ καὶ καλῶν ἡθῶν, δις ἐνεργήσασα ἐκτρωτικούς χειρισμούς διὰ τινος ποιμένου, ὅστις καὶ κατεδιώκετο τούτου ἕνεκα, καὶ ἐν κτηνώδει διατελοῦσα καταστάσει ὑπὸ τῆς καθ' ἑξίν μεθης, ἀπηγγονίσθῃ διὰ ρινομάκτρον δίκην λαιμοδέτου δεδιπλωμένου στηριζομένου εἰς τὴν κλειδα τῆς θύρας τοῦ δωματίου ἀπέχουσιν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ὅσον 0^μ,98.

Ὁ σύζυγος τὴν 4 τῆς πρωίας ὥραν ἐξέλθων τοῦ κοιτῶνος, ἐν ᾧ αὕτη ἐκοιμάτο, ὅπως ἐπιδόθη εἰς τὰ ἔργα τῆς ἡμέρας, καὶ ἐπανελθὼν τὴν 6 ὥραν εὗρεν αὐτὴν οὕτως ἀπληρωμένην, καὶ φέρουσαν κεκρύφαλον, σθηθόδεσμον, ἐσωφόριον καὶ περικνημίδας· ἀφ' οὗ δὲ κατεβίβασεν ἀπὸ τῆς ἀγχόνης καὶ ἐτοποθέτησεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης διέκρινεν ὅτι ἦτο νεκρά. Πρὸς ἀποφυγὴν δυσφημίας πειραθεὶς ν' ἀποκρύψῃ τὴν αὐτοκτονίαν, ἐγνώρισε τοῖς οἰκέταις ὅτι εὗρε νεκρὴν τὴν σύζυγον αὐτοῦ· τοῦ ἱατροῦ ὅμως τῆς οἰκογενείας ἀπορήσαντος ἐπὶ τῷ αἰφνιδίῳ τούτῳ θανάτῳ, καὶ τῆς ταπικῆς ἀρχῆς δυσκόλως παραδεχομένης τὸν φυσικὸν θάνατον, ὁ σύζυγος ἀπεφάσισε πρὸς ἀποφυγὴν καταδιώξεως νὰ καταθέσῃ τὸ ἀληθές τοῦ πράγματος, ὅτε ἡ δικαιοσύνη προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ λειψάνου· συνεπεία δὲ συμπερασμάτων, ἐκθέσεων καὶ καταθέσεων τοῦ ἱατροῦ, ἀπαγγεληθείσης κατηγορίας κατὰ τοῦ συζύγου ὅτι συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐκτρωσιν καὶ τὸν ἀπαγχονισμόν τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἐδικάσθη καὶ κατεδικάσθη οὗτος εἰς ἐξ ἑτῶν δεσμῶν, καὶ καθειρχθεὶς εἰς τὸ χάτεργον ἐτελεύτησε μετὰ ἔτος.

Ἡ ἄδικος αὕτη καταδικὴ ἐστηρίχθη εἰς συμπεράσματα τοῦ ἱατροῦ βασιζόμενα εἰς καταφανεστάτας ἱατροδικαστικὰς ἀπάτας. Ὁ ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης παραγγεληθεὶς ἱατρὸς πολλάκις καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει καὶ ἐν ταῖς

καταθέσειν αὐτοῦ ἐπανελάβεν ὅτι ὁ θάνατος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ τοῦ σώματος ἀτελῶς ἀπαιωρουμένου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐθεώρει ὡς σημεῖον βέβαιον τοῦ διὰ τῶν χειρῶν στραγγαλισμοῦ καὶ ὡς ἀποκορῶν τὸ δυνατόν τῆς αὐτοκτονίας, «τὴν ἐγκαρσίαν διεύθυνσιν ἐλαφροῦ ἀποτυπώματος παρατηρουμένου εἰς τὸ ἄριστερόν πλάγιον κατὰ μέσον τοῦ λαιμοῦ, μακρὸν ὅσον 0μ, 25 καὶ πλατὺ ὅσον 0μ, 010-0μ, 012, ἀλλίσκον μόνον τὸ κατ' ἐπιπολὴν στρῶμα τοῦ κρανίου, οὐ ἡ ὄψις, ἡ ψηλάφησις, ἡ ἀναδίπλωσις τῆς ἐπιδερμίδος παρενέφερον πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ περίπου κυκλικοῦ τῶν ἀπαγχονιζομένων ἀποτυπώματος παρουσιαζόμενα». Τέλος ἡ ἀπὸ τῶν μυκτῆρων τοῦ αἵματος ρύσις ἐθεωρήθη ὡς τεκμήριον τοῦ διὰ στραγγάλης οὐδέποτε δὲ τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου. Ἀπαντα ταῦτα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐφ' ὧν ἐστήριξε τὰ ἑαυτοῦ συμπεράσματα, τεκμηριούσι τὸν μεγάλον τῆς ἀπειρίας αὐτοῦ βαθμόν.

Παρατ. 72. (1)—*Αὐτοκτονία γυναικός.*—*Ἐκχυμώματα κατὰ τὸν λαιμόν ἀποδοθέντα μὲν εἰς βιαιωπραγίας ὑπὸ τοῦ συζύγου διαπραχθείσας ἀναγνωρισθέντα δὲ μετέπειτα ὡς ὑπὸ τῆς χειρὸς αὐτῆς τῆς ἀπαγχονισθείσης προκληθέντα.*—*Ἀναγνωρισθεῖσα ἀθώου τῆς κατηγορουμένης.*—Κατὰ παραγγελίαν ἀπὸ 22 Ἰουλίου 1864 τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Βουρδιγάλλοις Πλημμελειοδικαῖς ἀνακριτοῦ ὁ Α. Tardieu, ἐξετάσας τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν δικογραφίαν τοῦ J. C. . . κατηγορουμένου ἐπὶ δολοφονίᾳ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου παραδοθέντα αὐτῷ 22 ἔγγραφα, δέμα περιέχον τμῆμα τῆς δοκού ἐφ' ἧς εὐρηται εἰσέτι ὁ ἀγχόνιος βρόχος, καὶ ἕτερα τρία ἔγγραφα διαλαμβάνοντα δευτέραν τοῦ ἱατροῦ Abadie ἐκθεσιν, σημειώσιν τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ ἐκθεσιν περιγραφῆς τῶν θέσεων, ἐπεχείρησε τὴν λύσιν τῶν προταθέντων αὐτῷ ζητημάτων ἀναλύων καὶ ἐκτιμῶν ὡς ἐξῆς τὰ γεγονότα καὶ δεδομένα.

Δύοψις τῶν γεγονότων.—Τὴν 8 καὶ $1\frac{1}{2}$ ὥραν τῆς πρωίας τῆς 11 Αὐγούστου, ἡ γυνὴ C. . . πεντηκοντούτις περίπου, εὐρέθη ἄπνους ἐν τινὶ στενῷ διαχωρισμῷ συνεχομένῳ μετὰ τοῦ ὑποστέγου τῆς οἰκίας. Οἱ πρῶτοι προσδραμόντες εἰς τὰς κραυγὰς τοῦ συζύγου μάρτυρες εὗρον τὸ σῶμα καθήμενον καὶ οἰονεὶ κεκυφός, ἀτελῶς ἐνδεδυμένον, μετὰ κόμης λευκῆς, ψυχρὸν καὶ δύσκαμπτον, πλησίον σωροῦ σανίδων ὑπὸ δοκῶν ἐφ' ἧς ἐκρέματο εἰσέτι βρόχος στερεωμένος διὰ κοσύμβου οὗ ἡ ἀγκύλη ἐρράγη. Τὸ σῶμα μετηνέχθη εἰς τὴν κλίνην ὑπὸ τοῦ συζύγου. Τὴν 11 καὶ $1\frac{1}{2}$ ὥραν ὁ ἱατρός Abadie προσελθὼν ἐβεβαίωσεν ὅτι τὸν χρόνον τῆς ἐξετάσεως τὸ μὲν πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα ἦτο ψυχρά, ἡ δὲ πτωματικὴ δυσ-

(1) Tardieu.—Question Médico-légale de la pendaison.—Distinction du suicide et de l'homicide. Annales etc. 2 Série. 1865. Tom. XIe. Σελ. 340.

καμφία προκεχωρημένη. Διὰ μᾶλλον δὲ ἀκριβοῦς ἐρεύνης, ἐνεργηθείσης τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ Abadie, τὸ δὲ τὴν ὑστεραίαν ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ κληθέντων καὶ προδάντων εἰς τὴν νεκροτομὴν Desgranges καὶ Lafargue, ἐβεβαιώθη ἡ ὑπαρξὶς περὶ τὸν λαϊκὸν καταφανῶν συσφίξεως σημείων, αὐλακος ὑπὸ βρόχου σχηματισθείσης, καὶ κακώσεων μετὰ ἐκχύσεως αἵματος τεταγμένων κανονικῶς ὑπὸ τὴν αὐλακα, ἐλαφρὸν μόνον κατὰ τὴν θέσιν ταύτην ἀπεικονίζουσιν ἀποτύπωμα· οὐδὲν ἕτερον βίας σημεῖον παρετηρήθη. Ἐκ τούτων γεννᾶται ἀμέσως τὸ ζήτημα, ἂν ἡ γυνὴ C. . . ἀπηγχονίσθη ἢ ἐστραγγαλίσθη, ταυτέστιν ἂν τὸ πρῶτον ἐστραγγαλίσθη καὶ εἰτα ἀπηγχονίσθη ὑπὸ δολοφόνου, ὅπως χαρακτηρισθῇ ὁ θάνατος ὡς δολοφονία, ἢ ἂν ἡτοκτόνησεν ἀπαγχονισθεῖσα.

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, καὶ ἕνεκα τῶν ἀναφυσιστῶν ἀντιπατικῶν γνωμῶν, ἐξεταστέον μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως καὶ προσοχῆς ἀπάσαις τὰς λεπτομερείας ὑφ' ἧς ὁ θάνατος ἐπῆλθε, τὸν τόπον δηλονότι καὶ τὰς φυσικὰς συνθήκας εἰς ἧς εὗρεθῇ τὸ λείψανον, τὴν διάταξιν τοῦ εἰς τὴν δοκὸν δεδεμένου καὶ διὰ τὸν ἀπαγχονισμόν χρησιμεύσαντος βρόχου, τὰ ἐπὶ τοῦ λειψάνου ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ σημεῖα, τὴν πραγματικὴν τοῦ θανάτου αἰτίαν, καὶ τέλος τὰς περιστάσεις δι' ὧν ὀρίσθησεται μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου.

Ἐξέτασις τοῦ τόπου ἐνθα εὗρέθη τὸ σῶμα καὶ τῶν ὑλικῶν περιστάσεων ὑφ' ἧς διεπράχθη ὁ ἀπαγχονισμός.—Ὁ χώρος ἐνθα εὗρέθη τὸ σῶμα ἦτο στενός, ἔμπρακτος ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπρόσιτος· τὰ ἐν αὐτῷ πολλὰ κινητὰ ἀντικείμενα οὐδόλως ἦτο ἀνεστραμμένα· βεβαίως ὑπὸ δολοφόνου κομίζοντας βαρὺ φορτίον, ἢ καὶ ἀπλῶς δύο ἀνθρώπων ἀντὶ ἐνὸς ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἐπίπλων πολλῶν δυσχερέστερον θὰ κατῴρθουτο ἢ μὴ μετατόπισις τούτων ἢ ὑπὸ ἐνός, ὅστις περιωρίσθη ἐργαζόμενος διὰ τὴν αὐτοκτονίαν πλησίον τῆς δοκοῦ. Τοῦ λειψάνου εὗρεθέντος ἀμέσως ὑπὸ τὴν δοκὸν οἰοῖται κεκυφὸς ἔπεται ὅτι ἡ πτώσις δὲν ἦτο βιαιά, ἀλλ' ὅτι τὸ σῶμα οἰοῖται ὀλισθεῖσαν κατέπεσε, τοῦ βρόχου ραγέντος καθ' ἃ καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τόπου ἐρευνῶν τοῦ ἀνακριτοῦ ἐβεβαιώθη.

Ὁ ἀπαγχονισμός ἐκ τούτων ἀποβαίνει ἀναμφισβήτητος· ἀπλῶς ἡ τοῦ βρόχου ῥῆξις χωρὶς τῶν κατὰ τὸν λαϊκὸν σημείων, περὶ ὧν παρακατὼν ὁ λόγος, μετὰ ἀνωμάλου ἐπιμηκύνσεως τῶν ἀπαρτιζουσῶν αὐτὸν ἰνῶν, ἔτι δὲ καὶ τὸ κατὰ τὸ ἀνώτερον τῆς δοκοῦ μέρος πλὴν τοῦ κατὰ τὰ πλάγια λίαν καταφανὲς ἀποτύπωμα, ἐνδεικνύουσιν ὅτι ἢ τε δοκὸς καὶ ὁ βρόχος ὑπεβάσταζον βαρὺ φορτίον. Τὸ βάρος τοῦ σώματος τῆς γυναικὸς οὐδαμῶς ἐβεβαιώθη, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ὑπολογισμός τῆς δυνάμεως τῆς ἀντιστάσεως τοῦ βρόχου εἰς 250-300 χιλιόγρ. ὑπὸ τοῦ σχοινοποιοῦ, μὴ ἐνεργήσαντος ἐπὶ τούτῳ πειράματα, εἶναι ὅλως ὑποθετικός· βέβαιον ὁμῶς τυγχάνει ἐκ

τῆς ἐξετάσεως τοῦ βρόχου ὅτι αὐτὸς ἦτο πεπαλαιωμένος καὶ σεσαθρωμένος, καὶ ἀντέστη ἐπὶ μακρότερον ἢ ὅσον πιστεύεται χρόνον, ὡς καταδεικνύται ἐκ τοῦ ἐπὶ τῆς δοκοῦ ἀποτυπώματος.

Ὁ τρόπος τῆς προσδέσεως τοῦ βρόχου εἰς τὴν δοκὸν ὥπως δευτερευούσαν κέκτῃται σημασίαν, ὡπωσδήποτε ὁμως τὸ εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίπτωσιν συμπέρασμα συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς αὐτοκτονίας· ὁ βρόχος εἰς τὴν δοκὸν ἦτο προσδεδεμένος δι' ἀπλοῦ κασύμβου λυομένου δι' ἀπλῆς ἐτέρωθεν ἑλξεως. Σημειωτέον ὅτι οἱ ἀπλούστεροι τοῦ ἀπαγχονικοῦ τρόπου οἱ κατὰ τὸ φαινόμενον ἦττον βέβαιοι, ἀνῆκουσιν ἅπαντες τῇ αὐτοκτονίᾳ. Ὁ ἀπαγχονίζων ἔστω καὶ νεκρὸν τὸ θῦμα δολοφόνος προσδένει στερεώτερον τὸν βρόχον· ἀφ' ἐτέρου δὲ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἀγχόνειος βρόχος περιεβλήθη εἰς τὸν λαιμὸν διὰ στραγγαλίδος, ὁ ἀπλοῦς κόσμυθος ἦτο ὁ εὐκολώτερος τῆς περιδέσεως τρόπος, καὶ δὴ καὶ διὰ μιᾶς χειρὸς κατορθωτός, τοῦθ' ὅπερ ὑποστηρίζει τὴν ἰδέαν τῆς αὐτοκτονίας.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐξηγήσεως τῆς περιδέσεως αἶρει τὰς ἐκ τοῦ στενοῦ τῆς ἀγκύλης τῆς σχηματισθείσης ὑπὸ τῆς στραγγαλίδος καὶ τῆς ἐξ ἀνάγκης προστριβῆς τῆς κεφαλῆς εἰς τὴν κατωτέραν τῆς δοκοῦ ἐπιφάνειαν, ὅπου θὰ ἀφηροῦντο ὁ κονιορτὸς καὶ οἱ ἱστοὶ τῶν ἀραχνῶν οὓς οἱ μάρτυρες ἀνεύρου ἀνεπάφους, δυσκολίας.

Ἔτεραι λεπτομέρειαι σχετιζόμεναι πρὸς τακτοποίησιν δῆθεν ἀντικειμένων τινων τοῦ θύματος, οἷον κτίνης, κεκυρτάλου, ταινιῶν κλ. οὐδεμίαν κέκτῃνται σημασίαν ὅπως ὑποστηρίξωσιν τὴν ἰδέαν ἐγκληματικῆς πράξεως.

Ἐπίμνησις τῶν ἐπὶ τοῦ λειψάνου ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν σημείων προσφύων ὅπως καταδείξωσιν τὴν πραγματικὴν τοῦ θανάτου αἰτίαν. — Ἄπαντες μὲν παρετήρησαν περὶ τὸν λαιμὸν κυκλικὴν αὐλακα, διαφόρων ὁμως περιέγραψαν αὐτήν· ἄλλ' ἔστωσαν ὡς βάσις τῆς ἐκτιμῆσεως αἱ ὑπὸ τῶν ἱατρῶν δοθεῖσαι περιγραφαὶ ἀφ' ἐνὸς τοῦ Abadie καὶ ἀφ' ἐτέρου τῶν Desgranges καὶ Lafargue ἐπὶ λέξεσιν ἔχουσαι ὡς ἔπεται· ὁ μὲν Abadie περιγράφει αὐλακα «λίαν βαθεῖαν ἰδίαν κατὰ τὸ ὀπίσθιον τοῦ λαιμοῦ ἐνιαίαν, βαθεῖαν ὅσον 0μ,006-0μ,007, χωρὶς ἐνδιαμέσου χεῖλους καὶ ἀπότοκον δράσεως ἐνιαίου βρόχου. Εἷς τι μέρος, ἔνθα ἡ αὐλαξ ἦττον καταφανὴς ἦτο καὶ μετρίως ὑψοῦτο, ὑπῆρχον πολλὰ ἐκχυμώματα ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐθείᾳ περίπου ὀρίζοντείως· ἕτερον ἐκχυμώμα κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ ὠτός, ἐρυθρότερον τῶν ἐτέρων καὶ παρεμπερές μᾶλλον πρὸς κωσιν». οἱ δὲ Degranges καὶ Lafargue «αὐλακα ἀποτελουμένην ὑπὸ πίσεως τοῦ δέρματος, οὗ ὁ ἱστὸς εἶναι πως πατυρώδης καὶ μελᾶγχρου ἐν συνόλῳ ἀποτελεῖται ὑπὸ δύο ἐντυπώσεων τοὺς αὐτοὺς φερουσῶν φυσικοὺς χαρακτῆρας καὶ ἀλλίστα εἰσέτι καταφανῶν καίτοι συνενουμένων. Το κυκλικὸν τῆς αὐλακας χεῖλος διακρίνεται πρὸς τὰ πρόσω, δεξιὰ καὶ

ὀπίσω, πρὸς τὰ ἀριστερά δέ, ἔνθα εἶναι ἦττον βαθύ καὶ ἦττον παχυρῶδες, μετὰ μικράν καμπήν συμπίπτει ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς εὐθείας· αὐλαξ πλατεία ὅσον 0^μ,01 περίπου πρὸς τὰ ἔμπρός, μικρόν τι ὀλιγώτερον πρὸς τὰ ὀπίσω, βαθυτέρα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ δεξιὰ ἢ πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἀριστερά. Ὑπὸ τὴν αὐλακα, ἔνθα παρατηρεῖται ἡ ἀνώμαλος γραμμὴ πρὸς τὰ ἀριστερά, εὗρηνται πολλὰ ἐρυθρωπὰ ἐκχυμώματα ὅσον 0^μ,01 περίπου, στρογγύλα, κεχωρισμένα διὰ κανονικῶν διαστημάτων καὶ ὥσπερ τεταγμένα εἰς δύο ἐγκαρσίας γραμμάς· ὁμοία περίπου ἐκχυμωτικῇ κηλὶς εὗρηται εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ἀριστεροῦ ὠτός. Διὰ τῆς ἀνατομῆς ὁ τῆς αὐλακος κυτταρῶδης ἰσθὺς εὗρηται παχυρῶδης· ἡ δὲ τοῦ αἵματος ἐκχυσίς εἶναι καταφανὴς κατὰ τὰς κηλίδας τοῦ ὠτός καὶ ἐπὶ τὰ ἀριστερά τοῦ λαιμοῦ.

Αἱ προσημειωθείσαι παρατηρήσεις διαφέρουσι μόνον, καθότι οἱ μὲν Des granges καὶ Lafargue σημειοῦσι διπλοῦν ἀποτύπωμα συνηνωμένον εἰς μίαν αὐλακα, ὁ δὲ Abadie ἐνιαῖον ἀποτύπωμα καὶ ἐνιαῖαν αὐλακα· ἡ διχογνωμία αὕτη προέρχεται ἐκ τῶν διαφορῶν περιστάσεων τῆς παρατηρήσεως εἰς ἃς ἐκῆτερα τὰ μέρη εὗρέθησαν· ἡ γνώμη τῶν ἐνεργησάντων τὴν νεκροτομήν ἱατρῶν, οἵτινες μετὰ μεγίστης ἀκριθείας ἐξήτασαν καὶ περιέγραψαν, ἀδιστακτικῶς εἶναι παραδεκτὴ, ἅφ' ἑτέρου τὸ εἶδος τοῦ βρόχου καὶ ὁ τρόπος τῆς περὶ τὸν λαιμὸν περιβολῆς αὐτοῦ συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τοῦ σχηματισμοῦ μιᾶς αὐλακος ὑπὸ δύο ἀποτυπωμάτων συγχεομένων ἀλλήλοις.

Ἡ αὐλαξ ἦτο κυκλική, τουτέστι σχεδὸν ὁμοτίμως καταφανής, πλὴν ἐνὸς σημείου καθ' ἅπασαν τοῦ λαιμοῦ τὴν περίμετρον· πρὸς δὲ ἦτο σχεδὸν ἀκριθῶς ὀριζοντεία, πλὴν τοῦ αὐτοῦ σημείου ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὴν κατωτέραν ἀριστερὰν γωνίαν τῆς γένυος, ἔνθα παρετηρεῖτο παρέκκλισις καὶ λοξότης λίαν καταφανεῖς ἄλλ' εἰς μικράν ἔκτασιν. Τὸ σχῆμα καὶ ἡ διεύθυνσις αὕτη εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὸν ἀπλοῦν ἀπαγχονισμόν, ἡ κάλιον εἶπεν πρὸς τὴν δι' ἀγχόνης αὐτοκτονίαν· Οὐδόλως· καὶ δὴ τῶν δύο χαρακτήρων συνεχείας καὶ διευθύνσεως ὀριζοντείας ἀμοιβαίως ὑποβοηθουμένων, ἡ λοξὴ καὶ μὴ συνεχὴς αὐλαξ προϋποτίθησιν ἀπλὴν τοῦ ἀγχονεῖος βρόχου ἀγκύλην τοῦ λαιμοῦ εἰς ἓν μόνον σημεῖον πιεζομένου, εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίπτωσιν αἱ περιστάσεις ἦτο ἄλλοιαι.

Τοῦ βρόχου ὄντος μικροῦ, λίαν μαλθακοῦ, εὐκόλως ὀλισθαίνοντος καὶ προσαρμοζομένου ἀκριθῶς εἰς τὸν λαιμόν, ὃν περιέσφιγγε καθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν περίμετρον, ἐξ ἀνάγκης παρήχθη αὐλαξ συνεχὴς ἅμα δὲ καὶ ὀριζόντειος, ἄλλως τὸ τοιοῦτον παρατηρεῖται εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀπαγχονισμοῦ οὐ ὁ ἐκούσιος χαρακτήρ οὐδόλως ἀμφισβητεῖται.

Ἐτερον σημεῖον, τὸ βαθύ τῆς αὐλακος καὶ τὸ παχυρῶδες τοῦ δέρματος, συνηγορεῖ ἔτι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς αὐτοκτονίας, καθότι αἱ ἐνδείξεις αὗται καὶ

δὴ τὸ παπυρῶδες τοῦ δέρματος οὐδέποτε σχεδὸν παρατηροῦνται εἰς τὸν διὰ στραγγάλης θάνατον, ἢ ἂν τὸ σῶμα ἀπαγχονίσθῃ νεκρόν.

Τὰ κατὰ τὸν λαιμὸν ἐκχυμώματα ἀκριβῶς ὑπὸ τὸ σημεῖον, ἐνθα τὸ τοῦ βρόχου ἀποτύπωμα εἶναι ἦττον καταφανὲς καὶ δὲν ἀκολουθεῖ ἢ καθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν λοιπὴν περὶ τὸν λαιμὸν ἔκτασιν ἔχει κανονικότητα καὶ διεύθυνσιν, χρήζουσι μᾶλλον ἐπισταμένης ἀναλύσεως. Ἐκχυμώμα καὶ διήθημα αἵματος προϋποτίθῃσι βλάβην γενομένην ἐπὶ ζῶντος σώματος, ὡς τὰ πολλὰ δὲ ἐνδείκνυσθαι βίαν, καὶ δὴ εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον, ὅτε δὲν εἶναι συνήθως ἀπότοκον τῆς ἀπλῆς τοῦ ἀγχονείου βρόχου δράσεως, οὐχὶ σπανίως γεννᾷ ὑπονοίας ἀνθρωποκτόνου στραγγαλισμοῦ συνοδευομένου ἢ μὴ δι' ἀπαγχονισμοῦ τοῦ πτώματος.

Καὶ πρῶτον μὲν τὸ πλῆθος τῶν ἐκχυμωμάτων τούτων καθίστησι ταῦτα ἦττον ὑποπτα. Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ παρήχθησαν; Κατὰ τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς κατὰ διαδοχὴν πίεσεως εἰς πολλὰ σημεία ὑπὸ στερεοῦ δεσμοῦ ἕνεκα τῶν κινήσεων τῆς κεφαλῆς, κατὰ τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ διπλοῦ τοῦ βρόχου ὅστις παρήγαγεν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τοῦ λαιμοῦ τὴν αὐλακα συγχρόνως δὲ καὶ τὰ ἐκχυμώματα, κατ' ἄλλους δὲ ἀπὸ τῆς ἀναδιπλώσεως τοῦ δέρματος ὅπερ μεταξὺ τῶν πτυχῶν εὑρέθη προπεφυλαγμένον ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ βρόχου.

Εὐαπόδεικτον ὅτι οὐδεμία τῶν προεκτεθεισῶν ὑποθέσεων εἶναι παραδεκτή. Τὸ κινητὸν τῆς κεφαλῆς ἐντὸς τοῦ συσφίγγοντος βρόχου οὐ μόνον ὀρίζοντεώς ἀλλὰ καὶ καθέτως, ἅτε δὴ τριῶν σειρῶν ἀποτυπωμάτων ἐπικειμένων κατὰ τὸ μέρος τοῦτο, εἶναι ἐντελῶς ἀπαρτίδεκτον, καθότι ὁ λαιμὸς τοῦ ἀπαγχονιζομένου εἶναι ἀπολύτως ἀκίνητος καὶ χρησιμεύει ὡς στήριγμα τοῦ ὅλου σώματος· ἀφ' ἑτέρου εἰς μεγάλην περιπίπτει τις ἀντίφασιν παραδεχόμενος ὅτι ἡ ἰσχυροτάτη πίεσις ἡ παραγαγούσα τὰ ἐκχυμώματα ἐνεργήθῃ ἀκριβῶς καθ' ὃ μέρος τὸ ἀποτύπωμα τοῦ βρόχου εἶναι τὸ ἦττον χαρακτηριστικόν, ἐκ τούτου δὴλον ὅτι τὰ ἐκχυμώματα δὲν εἶναι ἀπότοκα τοῦ βρόχου· ἐπίσης καὶ τὸ διπλοῦν τοῦ βρόχου δὲν ἐξηγεῖ τὸ φαινόμενον καθότι ἡ τοιαύτη τοῦ βρόχου διάταξις συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν δύο σειρῶν σημείων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τριῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἀποτύπωμα ὡς συνέχει τῆς αὐλακος ἔπρεπε νὰ ᾖ ἦττον ἐκείνης εὐρύ, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρατηρεῖται.

Ἡ δοθησομένη τῶν ἐκχυμωμάτων ἐξήγησις δεόν νὰ ἐξηγῇ συγχρόνως τὴν συνύπαρξιν τοῦ συνεχοῦς τῆς αὐλακος ἀποτυπώματος μετὰ τῶν ἐκχυμωμάτων, τὸ σκολιὸν τῆς παρακαλουθούσης κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τὸ ἀποτύπωμα γραμμῆς, τὸ ὀλιγώτερον τοῦ ἀποτυπώματος τούτου βάθος, τὸ σχῆμα καὶ τὸ πλῆθος τῶν αποτελούντων τὴν κατωτέραν γραμμὴν ἐκχυ-

μωμάτων, τὴν ἔδραν καὶ τὸ σχῆμα τῶν ἐνδιαμέσων, τὴν κανονικὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, τὸ κατὰ τὸ οὗς τέλος ἐκχύμωμα.

Ἀπαντες οἱ ἐνεργήσαντες καὶ παραστάντες κατὰ τὴν πρώτην ἀκριβοῦς τοῦ λειψάνου ἐξέτασιν ἰατροὶ, δικασταί, μάρτυρες ἡσπάσθησαν τὴν γνώμην ὅτι τὰ συμμετρικῶς τοποθετημένα πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ λαιμοῦ ἐκχυμώματα ἐξεκκονίζον πληρέστατα τὸ ἀποτύπωμα τῶν ὀστωδῶν προεξοχῶν τῆς ῥάχews κεκλεισμένης χειρός. Ἡ εἰκασία αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τῶν συλλογισμῶν οὓς ὁ ἀνακριτὴς ἀντιτίττει εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἱατροδικαστῶν ὑποθέσεις· ἀλλὰ καὶ οἱ ἰατροὶ, καίτοι τὰ συμπεράσματα αὐτῶν ἦτο ἀντίθετα, δὲν ἀπομακρύνονται τῆς ιδέας ταύτης, καὶ δὴ μετὰ πείραμα ὑπὸ ἐνὸς τούτων ἐπὶ τοῦ πτώματος ἐνεργηθέν, λέγοντες τὰδε εἰς τὴν δευτέραν αὐτῶν ἐκθεσιν· « Προσθετόν ὅτι ὁ ἐνεργήσας τὴν περιστροφὴν τοῦ βρόχου βεβαίως εἶχε τὴν χεῖρα ὀλίγον ὀγκώδῃ ». Ἐξήνεγκον δὲ τὴν κρίσιν ταύτην καταμετρήσαντες τὴν χεῖρα ἐφαρμοζομένην ἐπὶ τὰ ἐκχυμώματα τοῦ λαιμοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ιδέας τῆς δολοφονίας οὐδόλως ἀνελογίσθησαν ὅτι καὶ ἡ χεὶρ τοῦ θύματος ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα.

Βεβαίως ἐκ τῶν προτέρων καὶ ὅλως θεωρητικῶς τοιοῦτο συμπέρασμα θεωρεῖται ἐνίοτε τολμηρόν, τὸ ἐξῆς ὅμως περιστατικὸν ὁμοίως φύσεως ἐνισχύει καὶ ὑποστηρίζει αὐτό.

« Νέος ἡλικίας 24 ἐτῶν ἀπηγγονίσθη ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ εἰς τὴν φυλακὴν Mazas· εἰς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἣν ὁ ἰατρός Jacquemin ἀνεκοίνωσέ μοι, διαφαίνεται ἡ ἐκ τοῦ ἐνστικτοῦ τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἐξεγερθεῖσα προσπάθεια τοῦ δυστυχοῦς τούτου πειρωμένου νὰ ἀπωθήσῃ διὰ τῆς χειρὸς ὃν αὐτὸς οὗτος περιέβαλε περὶ τὸν λαιμὸν αὐτοῦ βρόχον ». Τάχα καὶ εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίστασιν δὲν συνέβη τοιοῦτόν τι ;

Ἡ C. . . , ἀπαγχονισθεῖσα εἰς τὴν δοκόν, τὸν λαιμὸν ἔχουσα περιεσφιγμένον εἰς τὴν στραγγαλίδαν, κατὰ τὸν βραχὺν χρόνον καθ' ὃν ὁ ἀπαγχονιζόμενος αἰσθάνεται εἰσέτι τὴν θανάσιμον περισφιγξιν, ἔφερε τὴν χεῖρα καὶ ἐδράξατο τοῦ βρόχου διὰ τῶν κεκαμμένων δακτύλων, ἐπέτυχε δὲ νὰ ἀπομακρύνῃ αὐτὸν τοῦ λαιμοῦ καθ' ἓν μόνον μέρος αὐτοῦ· ἐκ τούτου δὲ ἐξηγεῖται συγχρόνως, κατὰ πρῶτον ἢ συνύπαρξιν τοῦ ἀποτυπώματος τῆς αὐλακος μετὰ τῶν ἐκχυμωμάτων, διότι πρὶν ἢ μετὰ τὴν διὰ τῆς χειρὸς ἀπομάκρυνσιν ὁ βρόχος βεβαίως ἐπέδρασεν ἀμέσως ἐπὶ τὸν λαιμὸν, δεύτερον δὲ τὸ σκολιὸν τῆς διευθύνσεως τοῦ ἀποτυπώματος τοῦ βρόχου ἔνθα ἡ συνεχὴς πίεσις αὐτοῦ διεκόπη· καὶ ἐνεργητικῶς ἡλλοιώθη, τρίτον δὲ τὸ μικρότερον βῆθος τῆς αὐλακος καθ' ὃ μέρος ἐπέμενεν ἦττον καταφανὲς ἀποτύπωμα ὑπὸ τῆς ἦττον παρατεταμένης περισφιγξέως.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγοῦνται καὶ αἱ ἕτεραι δύο σειραὶ τῶν ἐκ-

χυμωμάτων, τῶν μὲν στρογγύλων τῶν δὲ γραμμοειδῶν καὶ λίαν καλῶς τοποθετημένων κατ' ἴσας ἀποστάσεις, παραχθεῖσαι τῆς μὲν κατωτέρας σειρᾶς ὑπὸ τῶν ἀρθρικῶν ὀστωδῶν προεξοχῶν, τῆς δὲ ἄνωτέρας ὑπὸ τῆς συνεχείας τῶν ὀστέων τῶν φαλάγγων. Ἡ αὕτῃ τέλος ἐφαρμόζεται ἐξήγησις καὶ εἰς τὴν κατὰ τὸ οὗς κίχωσιν ἀπότοκον τῆς πίεσεως τῆς παλμιαίας ἐπιφανείας τοῦ ἐκτεταμένου πέμπτου δακτύλου μᾶλλον ἢ προστριβῆς τῆς καθέτου μοίρας τοῦ ἀγγονείου βρόχου. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι ἡσσονος σπουδαιότητος ἀπέναντι τῶν περὶ ὧν εἴρηται θετικῶν ἀποδείξεων, αἵτινες σαφῶς ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ βρόχου καὶ ἡ πίεσις τοῦ λαιμοῦ ἐνθα εὗρηται ἡ διπλῇ τῶν ἐκχυμωμάτων σειρά εἶναι ἀπότοκα τῆς χειρὸς τῆς θνησκούσης πειρωμένης νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ τῆς αὐτοκτονίας ὄργανον· λίαν δὲ πιθανῶς ἡ ὑπὸ τῆς χειρὸς ἐνεργηθεῖσα σπασμωδικὴ ἔλξις οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν ῥῆξιν τοῦ βρόχου.

Καὶ τὰ λοιπὰ ἀπὸ τοῦ λειψάνου σημεῖα συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου· οὕτω ἡ ὥχρότης τοῦ προσώπου, συνήθης εἰς τοὺς δι' ἀγχόνης αὐτοκτονοῦντας, ἐνθ' εἰς τοὺς στραγγαλιζομένους τὸ πρόσωπον εἶναι ἐρυθρόν, στικτόν, μετὰ ἐκχύσεων αἵματος κατὰ τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ ἐλλειψίς ἐν τῇ λάρυγγι καὶ τῇ τραχείᾳ λευκοῦ ἢ αἱματοφύρτου ἀφροῦ, ὅστις οὐδέποτε ἐλλεῖπει εἰς τὸν στραγγαλισμόν· ἡ κατὰ τὰ κατώτερα τέλος τῶν πνευμόνων μέρη φυσκωνία, ὡς παρατηρεῖται εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν, χωρὶς ἐμφυσηματικῶν ἢ ἀποπληκτικῶν ἐστιῶν, καὶ χωρὶς ἐκχυμωτικῶν κηλίδων ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκότα, ἀλλοιώσεων χαρακτηρίζουσιν τὸν διὰ στραγγάλης ἢ διὰ πνιγμονῆς θάνατον. Προκύπτει λοιπὸν οὐ μόνον ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν περιστάσεων καὶ τῶν κατὰ τὸν λαιμόν ἀλλοιώσεων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ὅτι ἡ C... ἀπέθανεν ἀπαγχονισθεῖσα καὶ οὐχὶ στραγγαλισθεῖσα ἢ ἀποπνιγθεῖσα.

Δ'. ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΤΕΑΙ ΕΤΕΡΑΝ ΑΙΤΙΑΝ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΚΑΙ ΟΥΧΙ ΤΟΝ ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΜΟΝ

Ὑπολείπεται πρὸς συμπλήρωσιν τῶν διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς αὐτοκτονίας εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον δεδομένων ἡ ἐξέτασις τῶν ἐνδείξεων ἢ σημείων, δι' ὧν βεβαιοῦται ἐπὶ τοῦ θύματος ἕτερον θανατώσεως εἶδος καὶ βίαιοπραγία διαπραχθεῖσαι πρὸς τῆς ἀπαιωρήσεως τοῦ σώματος εἰς τὴν ἀγχόνην. Αἱ ἐνδείξεις αὗται εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων παρέχουσι τῷ ἱατρῷ δεδομένα λίαν πολύτιμα, ἀποδείξεις ἀληθῶς ὁριστικᾶς, αἵτινες καὶ μόναι πείθουσιν ὅτι ὁ ἀπαγχονισμὸς ἐνηργήθη ἀφ' οὗ προηγουμένως ὁ θανὼν κατ' ἄλλον ὑπὸ δολοφόνου χειρὸς θανατώθη τρόπον.

Οἱ δολοφόνου οὐδέποτε σχεδὸν καταφεύγουσιν εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν

πρὸς θανάτῳσιν τοῦ ἑαυτῶν θύματος, ὅπερ ἀπαιωροῦσι νεκρὸν ὅπως καταστήσωσι πιστευτὴν τὴν αὐτοκτονίαν· τὴν θανάτῳσιν τοῦ θύματος διαπράττουσι διὰ λίαν ποικίλων τρόπων, διὰ στραγγαλισμοῦ, πνιγμονῆς, ποικίλων κακώσεων κλπ.

Ὁ στραγγαλισμὸς εἰς τὰς τοιαύτης φύσεως περιστάσεις, ἐνεργούμενος πάντοτε διὰ βρόχου καὶ οὐχὶ διὰ τῶν χειρῶν, ἐγκαταλιμπάνει ἔχνη λίαν καταφανῶς διάφορα· κατὰ τὸν ἀπλοῦν στραγγαλισμὸν χωρὶς ὑποκρίσεως ἀπαγχονισμοῦ, τὰ διακριτικὰ τοῦ πρώτου σημεῖα ἀπορρέουσιν ἀπὸ τῆς τοῦ λαιμοῦ καταστάσεως, τῆς ὀριζοντείας διευθύνσεως καὶ τοῦ κυκλοτεροῦς τοῦ ἀποτυπώματος σχήματος, τοῦ μικροτέρου τῆς αὐλακος βάθους, τῶν στικτῶν τέλος τοῦ προσώπου, τῆς τραχηλικῆς μοίρας καὶ τοῦ ἀνωτέρου τοῦ στήθους μέρους ἐκχυμωμάτων. Καθ' ἃς δὲ περιπτώσεις μετὰ τὸν στραγγαλισμὸν ἀπηγγονίσθη τὸ θῦμα τὰ ἔχνη εἶναι μᾶλλον πολὺπλοκα· καὶ πρῶτον μὲν ὁ βρόχος, οὗ χρῆσις ἐγένετο πρὸς ἄμεσον ἐν ἀρχῇ πίεσιν εἴτα δὲ διὰ τὴν ἀπαιώρησιν τοῦ σώματος, ἐγκαταλιμπάνει ὡς τὰ πολλὰ διπλοῦν ἀποτύπωμα ὀριζόντειον καὶ λοξόν· εἴρηται ὅτι εἰς τὸν ἀπλοῦν ἀπαγχονισμὸν ἢ τοῦ ἀποτυπώματος λοξότης ἐξαρθᾶται ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ βρόχου, τῆς αὐλακος διηκούσης ἀπὸ τῆς ἀγκύλης πρὸς τὸν δεσμὸν ὅστις ὡς τὰ πολλὰ εὐρίσκεται εἰς τὰ ὀπίσω, συνεπῶς ἡ αὐλαξ εἶναι λοξὴ ἀπὸ τῶν πρὸσω πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Ἐκ τοῦ δεδομένου τούτου ὁρμώμενος ὁ Caussé εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν εὗρε τὴν αὐλακα ὅλως ἀντιθέτως διήκουσαν, τουτέστι λοξῶς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ πρὸς τὰ ἄνω, ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ πρὸς τὴν ἀγκύλην καὶ οὐχὶ ἀπὸ ταύτης πρὸς τὸν δεσμὸν, ἐχαράκτήρισε τὴν πρᾶξιν ὡς ἐγκληματικὴν, ἡ δὲ διενεργήσασα ταύτην γυνὴ ὠμολόγησεν ὅτι ἐφόνευσε τὸν ἑαυτῆς σύζυγον διὰ βρόχου στραγγαλίσασα αὐτόν.

Σημειωτέον, τοῦθ' ὅπερ λίαν σπουδαῖον, ὅτι εἰς τὸν διὰ στραγγάλης θάνατον συμπαρομαρτοῦσι πάντοτε ἐκχυμώματα καὶ διηθήσεις τεθρομβωμένου αἵματος εἰς τε τὰ ἐκτὸς καὶ εἰς τὰ κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ, ἅμα δὲ καὶ λεπτὸς καὶ αἱματόφυρτος ἄφρὸς εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς, διηθήσεις αἵματος καὶ ἀποπληκτικαὶ ἐστίαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ βάθος τῶν πνευμόνων, ἐμφύσημα τέλος ἐκτεταμένον ἕνεκα ῥήξεως τῶν μᾶλλον κατ' ἐπιπολὴν πνευμονικῶν κυψελίδων, ἀλλοιώσεις ἐλλειπούσαι καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὸν δι' ἀγγόνης θάνατον.

Αἱ περὶ ὧν εἴρηται τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἀλλοιώσεις κέκτηνται πραγματικὴν ἀξίαν καὶ μείζονα τῆς τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ λαιμοῦ σημείων, ἅτε δὴ τούτων ὄντων λίαν ποικίλων, ἀσταθῶν, ἢ μὴ ἀντιστοιχούντων πρὸς τὸν ἀποτελέσαντα αὐτὰ βρόχον, διὸ ἐλλειπούσης ἀπολύτου σχέσεως μεταξὺ τῶν κατὰ τὸν λαιμὸν σημείων καὶ τοῦ ἀγγονεῖου βρόχου τὰ ἐξω-

τερικά σημεῖα ἤκιστα ἢ οὐδόλως συμβάλλουσιν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ στραγγαλισμοῦ ἀπὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Ἐπίσης οὐδεμίαν κέκτηνται ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν καὶ ἡ ἐκσπερμάτωσις καὶ ἡ τῆς κόπρου ἐκκένωσις, δι' οὓς ἄλλοτε εἴρηται λόγους.

Δῆλον ἐκ τῶν ἤδη ρηθέντων ὅτι, μόνον ἀπὸ τῶν κατ' ἐπιπολὴν καὶ κατὰ βάθος τοῦ λαϊκοῦ σημείων βίας ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων ἀλλοιώσεων, ὀρίζεται ἐπακριβῶς ὁ στραγγαλισμὸς, ἅμα δὲ καὶ ἡ πραγματικὴ τοῦ θανάτου αἰτία, συνεπῶς καὶ ἡ βεβαίωσις ἂν τὸ θῦμα πρὸς τῆς ἀπαιωρήσεως ἐστραγγαλισθῇ.

Ἡ διάγνωσις τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου, ὡς τῆς αἰτίας αὐτοῦ, καθ' ἃς περιπτώσεις ἀπαγχονίζεται τὸ θῦμα νεκρὸν ὅπως καλυφθῇ ἡ ἀλήθεια, εἰς προγενεστέρως ἐποχάς, ὅτε τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν πνιγμονὴν σημεῖα ἦτο ἀγνωστα, ἀπέβαινε δυσχερεστάτῃ ἵνα μὴ εἰπωμεν ἀδύνατος, ἔτι δὲ καὶ νῦν δὲν εἶναι πάντοτε εὐκολος, ἅτε δὴ τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ εἶδους τούτου τοῦ θανάτου σημείων ἐντελῶς ἐνίοτε ἐλλειπόντων· πρὸς λύσιν δὲ τοῦ ζητήματος ἄλλοτε ἐθασιζοντο εἰς τὰ ὅλως ἀβέβαια τοῦ ἀπαγχονισμοῦ σημεῖα, τὰ νῦν ὁμως σχεδὸν πάντοτε διασκεδάννυνται αἱ δυσχέρειαι ζητουμένων καὶ ἀνευρισκομένων τῶν χαρακτηρίζουσιν τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον ἀλλοιώσεων ἐν τοῖς σπλάγχνοις, τῶν ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν δηλονότι ὑπεζωκότα καὶ ὑπὸ τὸ περικάρδιον ἐχυρωτικῶν κηλίδων, αἵτινες οὐδέποτε ἀπαντῶσιν εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν. Εἰδικῶς δὲ εἰς τινὰ πνιγμονῆς εἶδη εὐρηνται ὡς τὰ πολλὰ σημεῖα καταφανῇ ἐτέρας φύσεως σαφῶς τεκμηριοῦντα ὅτι ὁ ἀπαγχονισμὸς δὲν εἶναι ἡ κυρία τοῦ θανάτου αἰτία, ὡς τεκμαίρεται ἐκ τῆς ἐξῆς παρατηρήσεως.

Παρατ. 73. — Θάνατος διὰ πνιγμονῆς καὶ στραγγαλισμοῦ, εἴτα δὲ ἀπαιώρησις τοῦ σώματος. — Περίστασις χαρακτηρισθεῖσα ὡς αὐτοκτονία. — Κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1878 ἐλάβομεν τὴν ἐξῆς ἐκ Λισθόννης ἰατροδικαστικὴν ἐκθεσιν δίκην ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς ἀπευθυνθείσης εἰς ἀπάσας τὰς ἱατρικὰς τῆς Εὐρώπης σχολάς, ὅπως ἀποφανθῶμεν ἐπὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς θάνατον χαρακτηρισθέντα ὡς δι' ἀγχόνης.

Ἰατροδικαστικὴ ἐκθεσις τῶν ἐν Λισθόννῃ ἱατρῶν. — «Πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἕνεκα τῆς αὐθεντίας τῆς ὑμετέρας γνώμης ὡς ἐκ τῶν γνώσεων καὶ τῆς εἰδικῆς θέσεως ὑμῶν, παρακαλοῦμεν ὅπως εὐαρεστηθῆτε καὶ ἀνακοινώσῃτε ἡμῖν τὴν ὑμετέραν γνώμην εἰς τὴν ἐξῆς ἰατροδικαστικὴν περίπτωσιν.

«Κατ' Αὐγούστον μῆνα τοῦ 1876 εὐρέθη εἰς 6 λευγῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Λισθόννης πτώμα ἀνδρὸς ταφὴν ἐπιποσίως μετὰ ἀπλὴν αὐτοψίαν. Ἐγένετο γνωστὸν τῇ δικαιοσύνῃ ὅτι τὸ πτώμα μετηνέχθη ἐκ Λισθόννης

ἐπὶ φορτηγῆς ἀμάξης, ὅτι ἐρρίφθη ἐκεῖ ἀπὸ τῆς δημοσίας οδοῦ ἐπὶ ἐδά-
φους ὁμαλοῦ χωρὶς λίθων καὶ 5^η - 6^η χαμηλοτέρου.

«Οἱ ἐπὶ φόνῳ κατηγορούμενοι προέτειναν πρὸς ὑπεράσπισιν ὅτι τὸ θῦμα
ἠτόκτονησεν ἀπαγχονισθὲν παρ' αὐτοῖς, καὶ ὅτι πρὸς διασκεδασμὸν τῶν
ἐπὶ ἐγκλήματι ὑπονοιῶν ἐρρίψαν τὸ σῶμα τόσῳ μακρὰν. Ἡ δικαιοσύνη
διέταξεν ἐξόρυξιν, ἥτις ὅμως δὲν ἐξετελέσθη ἐπὶ προφάσει κινδύνου τῆς
δημοσίας υἱείας. Τὴν 8 Μαρτίου 1877, δηλονότι ἐπτά μετὰ τὸν θάνατον
μῆνας, ὁ ἀνακριτὴς ἐνετείλατο ἡμῖν ὅπως ἐνεργήσωμεν ἐξόρυξιν καὶ νε-
κροτομήν, τοῦθ' ὅπερ ἐξετελέσαμεν κατὰ τοὺς κανόνας.

«Παραλείποντες πάντα τὰ ἐπουσιώδη ἐπιχειροῦμεν τὴν περιγραφὴν τῶν
σπουδαιοτέρων.

«Μόνον τὰ μαλθακὰ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ ἀριστερά, τοῦ λαιμοῦ, τῶν
κάτω καὶ ἄνω ἄκρων καλύμματα δὲν ὑπῆρχον πλέον, ἅπαντα δὲ τὰ
λοιπὰ διατηροῦντο. Τὰ σπλάγχνα ξηρά, ἀκέραια, μικρότερα τὸν ὄγκον
καὶ τὴν σύστασιν καὶ εὐεξέταστα· ὁ ἐγκέφαλος, τὸ ἥπαρ, οἱ νεφροί, τὰ
ἐντερα, ἡ κύστις ἐν καλῇ καταστάσει, πλήν τῶν κατ' ὄγκον, σύστασιν, καὶ
χροιᾶν μεταβολῶν· ἡ παρεγκεφαλὶς εἰς μεγάλον σήψεως βαθμόν, ὁ δὲ
σπλὴν δὲν ἀνευρέθη, ἡ καρδία διατηρεῖτο καλῶς, ὁ ἀριστερὸς πνεύμων
μαλθακὸς καὶ διαρρέων, ὁ δὲ δεξιὸς ἐν καλῇ καταστάσει ὅπως υποβλήθη εἰς
ἐξέτασιν· ἐν γένει τοῦ λειψάνου εὐρεθέντος ἐπὶ τὰ δεξιὰ κεκλιμένου τὰ ἐπὶ
τὰ ἀριστερά ὄργανα ἦτο στεγνότερα.

«Εἰς τὸν δεξιὸν πνεύμονα εὗρομεν μικρὰς αἱμορραγικὰς ἐστίας, ὧν ἡ
μεγαλητέρα ὅσον φασιόλου, ὑπὸ δὲ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκῶτα ἐκχυμω-
τικὰς κηλίδας ἀναλόγους πρὸς τὰς αἱμορραγικὰς ἐστίας, ἅμα δὲ καὶ τὰ ἐν
τῷ πνεύμονι φλεβία ἐμπλεα αἵματος.

«Ἡ πρώτη πλευρὰ ἐκατέρωθεν κατεγνῆα περίπου εἰς τὸ μέσον, ἡ δὲ δευ-
τέρα ἀριστερά ἐπίσης εἰς δύο σημεία. Εἰς μᾶτην ἐζητήθη εἰς τὸ ἀνώτερον
τοῦ στέρνου μέρος σημειῶν τι. Ἡ τραχεῖα ἀρτηρία ἐν καλῇ καταστάσει
(λίαν ἐρυθρὰ πρὸς τὰ ἔσω, μέχρι τῆς ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τοῦ λάρυγγος,
ὡς καὶ ὁ οἰσοφάγος, ὁ στόμαχος, ἡ ἐγκεφαλικὴ μάζα καὶ αἱ κοιλίαι αὐτοῦ),
ἐνθα εὐρέθησαν αἱ ἐξῆς σπουδαῖαι ἀλλοιώσεις, ὁ χρικοειδὴς χόνδρος ἐντελῶς
κατεγνῶς κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, τὸ δε-
ξιὸν ἡμισυ τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου συνείχετο μετὰ τῶν λοιπῶν ὀργάνων,
δὲν εὐρέθη ὅμως τὸ ἀριστερὸν αὐτοῦ ἡμισυ· οἱ ἀρυταινοειδεῖς χόνδροι, ἡ
ἐσωτερικὴ μεμβράνη, τὰ κέρατα τοῦ θυρεοειδοῦς κλπ. διατηροῦντο καλῶς
καὶ ἀκέραια, τὰ χεῖλη τῆς λύσεως τῆς συνεχείας ἦτο καταφανῶς ἐρυθρά.

«Ἡ προσθία τῶν ρινικῶν κοιλοτήτων ὅπῃ μειζων ἔνεκα μικροῦ κατάγ-
ματος εἰς ὀξείαν γωνίαν, ἐξ οὗ ἐξηφανίσθη τὸ κατώτερον πεμπτημόριον τοῦ
ἀριστεροῦ ρινικοῦ ὅσπου καὶ μικρὸν μέρος τῆς ἀνιούσης ἀποφύσεως. Ὁ

πρώτος ἀριστερός ἀνώτερος τομεύς ἔλιπε, τὸ δὲ φατνίον μὴ ἡλαττωμένον κατὰ τὰς διαστάσεις αὐτοῦ ἦτο πλήρες χοός· τὰ λοιπὰ λεπτότερα ὅσῃ ὥς καὶ τὰ μᾶλλον ἐκτεθειμένα συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ὑπολειπομένων πλευρῶν ἀκέραια καὶ εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν θέσεις.

«Ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τούτων ἐπείσθημεν ὅτι οὐδέποτε ἰατροὶ εἰς νεκροτομὴν τόσῃ ὀψιτέλεστον εὗρον τόσῃ καταφανῶς βεβαιουμένην περιπτώσιν βιαίου θανάτου. Συλλέξαντες ἐντὸς φιαλῶν ἅπαντα τὰ σπλάγχνα καὶ λοιπὰ ἀντικείμενα παρέδώσαμεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν διὰ νέας ἐρεῦνας ἐν τυχούσῃ ἀνάγκῃ, ἐκθέσαντες δὲ τὰ πάντα ἐν λεπτομερῇ ἐκθέσει καὶ παραδεχθέντες ὅτι ταῦτα ἀνῆκον εἰς πτώμα ἀνθρώπου ἐφήβου καὶ καλῶς διαπεπλασμένου, ἐπορίσθημεν ὡς συμπέρασμα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ βιαίου δι' ἀσφυξίας θανάτου.

«Παρατηρήσαντες ὅτι ὁ λάρυγξ καὶ ἡ τραχεία ἀντιστάμενα ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὴν βίαν ὡς ἐκ τῆς ἐλαστικότητος αὐτῶν ἦτο σῶα, τὰ δὲ μᾶλλον σκληρὰ κατεστραμμένα, ἐπείσθημεν ὅτι τὰ κατὰ τὴν ζωὴν ἐνεργηθέντα κατὰ γματα διηκυκλυναν τὴν μετὰ θάνατον καταστροφήν. Ἐξ ἁπάντων τούτων ἐπεμείναμεν πειθόμενοι ὅτι αἱ πλευраὶ πιθανῶς διαρκούσης τῆς ζωῆς κατεάγησαν δι' ἰσχυρὰς πιέσεως ἐνεργηθείσης κατὰ τὸ ἀνώτερον τοῦ στέρνου μέρος, πιθανῶς διὰ τοῦ γόνατος.

«Καθ' ἡμᾶς τὸ σπουδαῖον ζήτημα καὶ τὸ μᾶλλον σαφὲς πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας ἦτο ἡ κατάστασις τοῦ πνεύμονος, καθότι, ἡ ὑγίης τῶν σπλάγχων κατάστασις αποκλείουσα τὸν ἕνεκα νόσου θάνατον, αἱ αἰμορραγικαὶ ἐστὶ καὶ τὰ ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα ἐκχυμώματα, ἔχοντα τὰς περιγραφείσας διαστάσεις καὶ σμικρυνθέντα ἀναλόγως ἐκ τῆς σμικρύνσεως τοῦ ὅλου ὀργάνου διὰ τὴν τῶν ὑγρῶν ἐξάτμισιν, κατεμαρτύρουν ἀσφυξίαν προκληθεῖσαν οὐχὶ διὰ καταδύσεως, ἢ δι' ἀγχόνης, ἢ διὰ πνιγμονῆς ἀπλῆς, ἀλλ' ἀσφυξίαν μικτὴν διὰ στραγγαλισμοῦ καὶ πνιγμοῦ, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι οἱ δολοφόνοι δὲν εἶχον ὠρισμένως τὴν πρόθεσιν ν' ἀποπνίξωσιν ἢ νὰ στραγγαλίσωσιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἅπαντα τὰ κατὰ γματα ἐξηγοῦνται καλῶς, καὶ δὴ τὰ τοῦ λάρυγγος τόσῃ δυσκόλως παραγόμενα μετὰ θάνατον, ὡς λίαν ὀρθῶς κατέδειξε τοῦτο ὁ διάσημος Casper. Τοῦτο κυρίως ὑπεστηρίζαμεν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἀποκρούοντες ῥητῶς τὴν δι' ἀγχόνης αὐτοκτονίαν.

«Οἱ κατηγορούμενοι ἠθώθησαν, ἡ δὲ υπεράσπισις ἐστηρίχθη εἰς ἰατροδικαστικὴν ἔκθεσιν τριῶν ἰατρῶν δηλωσάντων (εἶναι πιστευτόν;), ὅτι τὰ ὑφ' ἡμῶν εὑρεθέντα σημεῖα τῆς ἀσφυξίας εἶναι κοινὰ τῷ τε στραγγαλισμῷ καὶ τῷ ἀπαγχονισμῷ, πλὴν τῶν κατὰ τὰς πλευράς καταγμάτων, περὶ ὧν δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐγένοντο πρὸ τοῦ θανάτου, μὴ ὄντος βεβαιωμένου ὅτι δὲν ἐνηργήθησαν βιαιοπραγίαι ἐπὶ τοῦ πτώματος, ἢ

μὴ ἀνευρεθείσης εἰς τὰς πλευράς ταύτας πωρώσεως ἐν τῷ γίγνεσθαι!

«Προσθέτομεν δὲ ὅτι ἐν Πορτογαλίᾳ ἀπαιτοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν μόνον ἔκθεσιν προφορικὴν, δὲν δίδουσι δὲ αὐτοῖς τὰ τῆς δικογραφίας ἔγγραφα ὅπως συντάξωσιν ἔκθεσις ὡς παρ' ἡμῖν, εἰς τὸ ἀκροατήριον δὲ μόνον οἱ ἰατροὶ λαμβάνουσιν ἐνίοτε γνῶσιν τῶν ἐπιβεβαιουσῶν ἢ μὴ τὰς γνώμας αὐτῶν περιστάσεων.

«Εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίστασιν τὸ θῦμα ἦτο ἐραστῆς γυναικὸς ὑπάνδρου, εἰς δὲ τὸ δικάστήριον ἐξετυλίχθησαν πολλαὶ ἀσχημίαι καὶ σκάνδαλα. Ὁ θάνατος συνέβη περὶ τὸ μεσανύκτιον τοῦ θύματος ἐν μέθῃ διατελοῦντος.

«Ἡδὴ τῆς δικαστικῆς ὑποθέσεως περαιωθείσης πραγματευόμεθα τὴν ὑπέθεσιν ἐπιστημονικῶς, διὸ ἐπικαλούμεθα τὴν ὑμετέραν γνώμην, ἥτις καὶ δι' ἡμᾶς καὶ δι' ἅπαντα τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον ἔσεται μεγάλης ἀξίας.

«Ζητοῦμεν προσέτι παρ' ὑμῶν τὴν ἄδειαν ὅπως καταχωρίσωμεν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὡς καὶ τὴν ἀπάντησιν ὑμῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὰ πιεστήρια πραγματείᾳ, ἐν ᾗ ἀναπτύσσομεν τὸ ἱατροδικαστικὸν τοῦτο θέμα καὶ τῆς ὁποίας θὰ λάβωμεν τὴν τιμὴν ἢ ἀποστείλωμεν ὑμῖν ἀντίτυπον (1).

«Ἄν αἱ ὑμετέραι ἀσχολίαι ἐπιτρέπουσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς αἰτήσεως ἡμῶν, παρακαλοῦμεν ὅπως τὸ ταχύτερον ἀποσταλῇ ἡ ἀπάντησις εἰς ἓνα ἐξ ἡμῶν εἰς τὴν ἱατρικὴν σχολὴν τῆς Λισβόννης.

«Δέξασθε κτλ.

«(ὑπογ.) M. BENTO DE SOUZA, τακτικὸς καθ. τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς.

J. T. DE SOUZA MARTIUS, τακτικὸς καθ. τῆς γενικῆς παθολογίας.

J. CURY DE CAMASE CABAL, τακτικὸς καθ. τῆς παθολ. ἀνατομίας».

Ἀπάντησις ὑπὸ τῶν κκ. A. Πάλλη καὶ A. Γεωργατῆ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Μαΐου 1878

«Κύριοι!

«Διαβόντες γνῶσιν τῆς λεπτομεροῦς καὶ λίαν σπουδαίας ἱατροδικαστικῆς ἐκθέσεως, ἣν εὐηρεστήθητε ἢ ἀνακοινώσητε ἡμῖν, ζητοῦντες τὴν γνώμην ἡμῶν, μετὰ βαθεῖαν μελέτην τῶν ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχομένων δεδομένων, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ἢ ἀπαντήσωμεν ὡς ἔπεται.

«Τὰ περὶ ὧν πρόκειται δεδομένα συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰ ἑξῆς:

«1. Ὅτι ἄνθρωπος ἐνήλικος καὶ καλῶς διαπεπλασμένος, διατελὼν εἰς ἐρωτικὰς σχέσεις μετὰ ὑπάνδρου γυναικὸς, ἀπέθανεν αἰφνης ἐν μέσῃ νυκτί.

(1) Τοιοῦτο ἀντίτυπον ἐλάδομεν ὑπὸ τῶν ἑξῆς τίτλον: «Questao de Peritos a medicina legal no processo Joanna Pereira. Lisboa. 1878.

α2. "Οτι οἱ κατηγορούμενοι, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν ὁποίων τὸ γεγονός συνέβη, πᾶσαν κατέβαλον προσπάθειαν ὅπως ἀποκρύπτοντες τὸ πτώμα ἄρῳσι πᾶσαν ἐγκλήματος ὑπόνοιαν.

α3. "Οτι ἐκ τῆς μετὰ 7 μῆνας γενομένης νεκροτομῆς προέκυψε. α' — Συμπεράσμα μᾶλλον ἢ ἥττον θετικὸν ἐκ τῆς καλῆς τῶν σπλάγχχνων διατηρήσεως ὅτι ὁ θάνατος δὲν προῆλθεν ἀπὸ νόσου. — β'. — "Αποπληκτικαὶ ἐστὶναι καὶ κηλίδες ἐκχυμωτικαὶ ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα εἰς τὸν δεξιὸν πνεύμονα, ὅστις μόνος καλῶς διατηρούμενος ὑπεβλήθη εἰς ἐξέτασιν, καὶ ἔνεσις τῶν φλεβίων αὐτοῦ, ἐρυθρότης τοῦ βλεννοῦμένους τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος. — γ'. — Κάταγμα κατὰ μέσον καὶ ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου, κάταγμα τοῦ ἀριστεροῦ ῥινικοῦ ὅστου, ἀπλᾶ καὶ πολλαπλᾶ κατάγματα κατ' ἀμφοτέρας τὰς πρώτας πλευράς καὶ τὴν δευτέραν ἀριστεράν. — δ'. — "Ελλειψὶς τοῦ πρώτου ἀριστεροῦ ἀνωτέρου τομέως μετὰ φατνίου μὴ συμπεπτωκότος καὶ πλήρους χοῶς· ἑλλειψὶς τοῦ ἀριστεροῦ ἡμίσεος τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου.

α4. "Οτι οἱ τρεῖς ἐνεργήσαντες τὴν νεκροτομὴν συνάδελφοι, στηριζόμενοι εἰς τὰ δεδομένα ταῦτα, συνεπέρανον ὅτι, ὁ θάνατος προῆλθεν ἐξ ἀσφυξίας, τὸ δὲ εἶδος τοῦ θανάτου τὸ προκαλέσαν ταύτην ἦτο ἡ τε πνιγμονὴ καὶ ὁ στραγγαλισμὸς συγχρόνως ἐκτελεσθεῖσαι.

α5. "Οτι τρεῖς ἑτέροι συνάδελφοι κληθέντες ὑπὸ τῆς ὑπερασπίσεως ὑπεστήριξαν ἐπὶ τοῦ ἀκροατηρίου ὅτι ὁ θανὼν νύτοκτόνησεν ἀπαγχονισθεὶς, διατεινόμενοι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης αὐτῶν ὅτι αἱ εὐρεθεῖσαι εἰς τὸν πνεύμονα ἀλλοιώσεις, ἧς ἡ κατηγορία ἐθεώρησεν ὡς χαρακτηριστικὰς τοῦ διὰ πνιγμονῆς καὶ στραγγαλισμοῦ θανάτου, εἶναι κοιναὶ ἐπίσης καὶ εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν, συνεπῶς δὲν ἔχουσι τόσῳ ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν, καὶ ὅτι τὰ διάφορα ἐπὶ τῶν ὁστῶν κατάγματα δέον ὅπως μὴ ἐκληφθῶσιν ὡς κατὰ τὴν ζωὴν παραχθέντα διότι δὲν εὐρέθη εἰς ταῦτα πύρωσις ἐν τῷ γίνεσθαι.

αΤὰ προεκτεθέντα ἐκ τῆς νεκροτομῆς καὶ τῆς ἀνακρίσεως δεδομένα, ὡς διαλαμβάνει ἡ ἀνὰ χειρας ἡμῶν ἔκθεσις, τόσῳ εἶναι σαφὴ καὶ πειστικὰ ὥστε οὐδεμία ἀνάγκη ἐκτενῶν σκέψεων πρὸς ὑποστήριξιν τῶν συμπερασμάτων ἡμῶν, συνεπῶς ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα ἐν συντομίᾳ, καὶ ἀναλύσωμεν τὰς μᾶλλον ἀναγκαίας καὶ δεκτικὰς συζητήσεως λεπτομερείας.

αΚαὶ ἐν πρώτοις ὅ,τι εἶναι βέβαιον, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἡ ὑπεράσπισις ὑποστηρίζει, εἶναι ὅτι ὁ θάνατος προῆλθεν ἐξ ἀσφυξίας, ἀλλ' ἐπίσης βέβαιον ἀφ' ἑτέρου ἀποβαίνει ὅτι οἱ κατηγορούμενοι, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν ὁποίων συνέβη ὁ θάνατος, πᾶσαν κατέβαλον προσπάθειαν ὅπως ἀποκρύψωσι τὸ πτώμα μηδόλως πειραθέντες μετὰ θάνατον νὰ προκαλέσωσιν ἐπὶ τοῦ θύματος μεταλλαγὰς πρὸς παραμόρφωσιν τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου, ἢ νὰ παρουσιάσωσι φυ-

αἰκὸν θάνατον ἢ αὐτοκτονίαν ὡς ἐγκλημα. Εἰς τοῦτων προκύπτει ὅτι τὸ σπουδαῖον ζήτημα εἶναι, διὰ τίνος προῆλθε μέσου ἡ ἀσφυξία, ἣν ἀμφότερα τὰ μέρη παραδέχονται ὡς αἰτίαν τοῦ θανάτου εἶναι τάχα ἡ πνιγμονή καὶ ὁ ἀπαγχονισμός; (κατηγορία) ἢ ἡ δι' ἀπαγχονισμοῦ αὐτοκτονία; (ὑπεράσπισις).

«Αἱ ἀποπληκτικαὶ ἐστὶναι καὶ τὰ ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα ἐκχυμώματα τὰ εἰς τὸν δεξιὸν πνεῦμονα εὐρεθέντα, τοῦ ἀριστεροῦ διαρρέοντος ἤδη, εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατὰστασιν, εἶναι σημεῖα βέβαια καὶ ἀδιαφιλονεικῆτα τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου. Τοῦτου τεθέντος παρουσιάζεται τὸ ζήτημα, τίνι τρόπῳ ἐπῆλθεν ἡ ἀσφυξία. Σπουδάζοντες μετὰ προσοχῆς τὰ πειράματα καὶ τὰς παρατηρήσεις τῶν καθ' ἡμᾶς ἱατροδικαστῶν καὶ φυσιολόγων, καὶ δὴ τὰ τῶν Tardieu, Faure κ. α., πειθόμεθα ὅτι τὰ σημεῖα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸν δια πνιγμονῆς καὶ στραγγάλης θάνατον, καὶ ὅτι αὐταὶ αἱ ἀλλοιώσεις δὲν ἀπαντῶσιν εἰς τὸν δι' ἀγχόνης (1), πλὴν τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ἡ νεκροτομή ἐνεργεῖται ἀμέσως μετὰ θάνατον, ὅτε κατὰ τὸν Tardieu καὶ Faure (2) ἀπαντῶσιν ἐνίοτε διηθήσεις τινὲς αἵματος ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα, παρερχόμεναι ἀφ' ἑαυτῶν ὥρας τινὰς μετὰ θάνατον, οὐδέποτε ὅμως ἀπαντῶσι τοιαῦται κατὰ τὰς ὀψιτελέστους νεκροτομὰς. Ἐκτὸς ὅλως τοῦ προκειμένου νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα τὸν μηχανισμόν τοῦ φαινομένου τούτου ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν εἰς τὰ διάφορα τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἶδη, παραδεχόμεθα τοῦτο ὡς γεγονὸς καὶ ὡς βᾶσιν εἰς τὰς ἱατροδικαστικὰς κρίσεις. Ἢ τῶν φλεβίων τοῦ πνεύμονος ἔνεσις, ἀξίας τινος φαινόμενον ἂν ἡ νεκροτομή ἐνηργεῖτο ὥρας ἢ ἡμέρας τινὰς μόνον μετὰ θάνατον, οὐδὲως εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν θεωρητέον ὡς σημεῖον βέβαιον ἐνεκα τοῦ ὀψιτελέστου τῆς νεκροτομῆς.

«Μόνα ταῦτα τὰ δεδομένα ἤρουν, τῆς νεκροτομῆς προσφάτως ἐνεργουμένης, μετὰ καὶ ἄλλων σημείων δευτερευούσης ὁμως ἀξίας, ὅπως ὀρίσωσιν ὅτι ἡ ἀσφυξία προεκλήθη εἴτε ὑπὸ στραγγαλισμοῦ, εἴτε ὑπὸ πνιγμονῆς, εἴτε ὑπὸ τῶν δύο τούτων εἰδῶν τοῦ θανάτου ὁμοῦ. Ἄλλ' εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίστασιν, τῆς νεκροτομῆς ὀψιτελέστου οὔσης, συνεπῶς ἀπάντων τῶν ἐξωτερικῶν σημείων ἐλλειπόντων, μόναι αὐταὶ αἱ ἀλλοιώσεις παρέχουσι μὲν μεγάλαν ὑπονοίαν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπόλυτον βεβαιότητα περὶ τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου. Συνδράμουσιν ὅμως ἕτεροι βλάβαι καὶ ἀλλοιώσεις μεγάλης σημαντικότητος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς σημειωτικῆς ἀξίας τῶν προεκτεθέντων σημείων μετὰ τῶν ὁποίων ἀπαρτίζουσι σύνολον δεδομένων ἀδιαφιλονεικῆτου σημειωτικῆς ἀξίας.

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 42.

(2) Recherches expérimentales sur l'asphyxie, Paris 1856.

«Εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν (καὶ ἐνταῦθα πρόκειται περὶ αὐτοκτονίας) οὐδέποτε ἢ σχεδὸν οὐδέποτε ἀπαντᾷ κατάγμα τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου· ἢ ὑπαρξίς λοιπὸν τῆς βλάβης ταύτης, καὶ καθ' ἣν ἀκόμη περιπτῶσιν τὸ πτώμα ἤθελεν εὐρεθῇ ἀπρωρημένον, δέον νὰ γεννήσῃ ἀμφιβολίας περὶ τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου, καὶ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ ἀπαγχονισμός, ἂν εἶναι βέβαιος, ἐνηργήθῃ. Ἀπ' ἐναντίας τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν εἶναι σπάνιον εἰς τὸν διὰ στραγγάλης θάνατον, καὶ δὴ τῆς τοῦ λάρυγγος συσφίξεως ἐνεργηθεὶς δι' ἰσχυρᾶς χειρὸς.

«Ἀφ' ἑτέρου, ὡς οἱ ἐκ Λισσαβόνης συνάδελφοι λίαν ὀρθῶς παρατηροῦσι, τὰ τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ ὑοειδοῦς ὅστού κατάγματα κατὰ τὸν Casper (1) ἀδύνατον μετὰ θάνατον νὰ παρυχθῶσιν ὅσον μεγάλῃ καὶ ἂν πρὸς τοῦτο καταβληθῇ δύναμις· συνεπῶς τὸ τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου κατάγμα θεωρητέον ὡς κατὰ τὴν ζωὴν παραχθέν διὰ συσφίξεως καὶ δυνάμεως διαφόρου τῆς ὑπὸ τοῦ ἀγχονείου βρόχου εἰς τὸν λαιμὸν προκαλουμένης κατὰ τὴν δι' ἀπαγχονισμοῦ αὐτοκτονίαν.

«Τὰ τῶν πλευρῶν κατάγματα, μεγάλῃς σημειωτικῆς ἀξίας εἰς τὴν περὶ τῆς πρόκειται περιστάσει, παρήχθησαν εἴτε κατὰ τὴν ζωὴν δι' ἰσχυρᾶς διὰ τῶν γονάτων τοῦ αὐτουργοῦ πίεσεως ἢ δι' ἰσχυρῶν καὶ ἐπανειλημμένων λακτισμάτων, εἴτε μετὰ θάνατον, ἀλλ' εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν δέον ὅπως ἀνγνωρίσωμεν πρόθεσιν πρὸς παράστασιν ἐγκλήματος, τοῦθ' ὅπερ αἱ περιστάσεις καὶ αἰλεπτομέρειαι τῆς πράξεως ἐντελῶς ἀποκλείουσι, δοθέντος ὑπὸ τῆς ὑπερασπίσεως ὅτι τὸ λείψανον τοῦ κατ' αὐτοὺς αὐτοκτόνου μετηνέχθη ἀλλαχοῦ πρὸς ἀποφυγὴν πάσης περὶ ἐγκλήματος ὑπονοίας· ἐνῷ τοῦναντίον ὤφειλον νὰ εἰδοποιήσωσι τὴν ἀρχὴν ὅπως ἀποδείξωσι τὴν ἀθωότητα αὐτῶν, ἐὰν περὶ αὐτοκτονίας προῦκειτο. Ἐπεὶ λοιπὸν ὅτι τὰ κατάγματα ταῦτα ἐγένοντο διαρκούσης τῆς ζωῆς εἴτε ἐνεκεν ἰσχυρᾶς διὰ τῶν γονάτων τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος πίεσεως, εἴτε ἐνεκεν ἐπανειλημμένων καὶ ἰσχυρῶν λακτισμάτων.

«Μόνον τὸ τοῦ ῥινικοῦ ὅστου κατάγμα βεβαίως ἀμφιβάλλου τυγχάνει σημειωτικῆς ἀξίας, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπασχολοῦσαν ἡμᾶς περιστάσει τὸ σύνολον τῶν ἀλλοιώσεων καὶ ἡ συναρμολογία αὐτῶν πρὸς τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως δεδομένα οὐδόλως ἀλλοιοῦσι τὴν ἀξίαν καὶ τοῦ σημείου τούτου.

«Τὸ δὲ ἐπιχείρημα τέλος, ὅτι τὰ κατάγματα δὲν ἐγένοντο κατὰ τὴν ζωὴν διότι δὲν ἀνευρέθη πώρῳσις ἐν τῷ γίνεσθαι, δὲν χρήζει σπουδαίας συζητήσεως.

«Ἐξ ἀπάντων τούτων πείθεσθε, Κύριοι, ὅτι οὐδόλως ἀπομακρυνόμεθα τῶν συμπερασμάτων ὑμῶν καὶ ὅτι συμπεραίνομεν·

(1) Casper. — Αὐτόθι. Von Liman. 1871. Τομ. Β'. Σελ. 659.

«1. — Ότι ο θάνατος προήλθε βιαιώς δια συγγχρονού νινίγμονης και στραγγαλισμού.

«2. — Ότι λίαν πιθανώς κατά την πράξιν οι ατύτουργοι ρίψαντες χαμαι τὸ θῦμα, ἐπίεσαν ισχυρῶς τὰ τοιχώματα τοῦ θώρακος διὰ τῶν γονάτων, ἢ κατήνεγκον ἐπανειλημμένα καὶ ισχυρὰ λακτίσματα».

Τοῦ ἀπαγχονισμοῦ συντελουμένου μετὰ προηγουμένην ἕνεκεν ἰσχυρῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν πλήξεων ἀπώλειαν τῶν αἰσθήσεων τοῦ θύματος, ἡ διάγνωσις τῆς ἀληθοῦς τοῦ θανάτου αἰτίας εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον εὐκολος ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν κακώσεων.

Ἄλλοτε πέλος τοῦ ἀπαγχονισμοῦ προηγῆται *δηλητηρίασις* εἴτε ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ. εἴτε ἐπὶ σκοπῷ αὐτοκτονίας, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ χημικὴ ἀνάλυσις διαλύει πᾶσαν ἀμφιβολίαν καὶ διαφωτίζει τὴν δικαιοσύνην.

Βεβαιωθέντος ὅτι τοῦ ἀπαγχονισμοῦ προηγήθη ἕτερον θανάτου εἶδος γενᾶται τὸ ζήτημα ἂν εἰς ἡ πλείονες αὐτουργοὶ ἐνῆργησαν. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς θανατώσεως καὶ ἐκ τῶν ὑλικῶν περιστάσεων καθ' ἃς συνετελέσθη ὁ ἀπαγχονισμός. Ἐν γένει ὁμως ἰστέον ὅτι τὰ τοιαύτης φύσεως μεγᾶλα ἐγκλήματα δυσκόλως καὶ σπανίως διαπράττονται ὑφ' ἐνός καὶ μόνου αὐτουργοῦ.

Ε'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΥΧΑΙΟΥ ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΜΟΥ

Ἐνίστε ὁ ἀπαγχονισμός εἶναι ἀκούσιος καὶ τυχαίος, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ γινώσκῃ καλῶς τὰς αἰτίας καὶ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς τὸ τοιοῦτον συμβαίνει.

Περὶ τὸν νὰ μνημονεύσωμεν τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ἡ μεσολάθῃσις τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἀποβαίνει περιττὴ, ὡς ὁπόταν ναύτης καταπίπτων ἀπὸ ἰστοῦ ἀπαγχονίζεται μεταξύ τῶν κάλων τοῦ πλοίου· ἐπίσης δὲν ὑπάρχοντες εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἰατροδικαστοῦ οἱ συμβαινόντες ἀπαγχονισμοὶ εἰς τοὺς ἐπιχειροῦντας ἐν δημοσίαις συναθροίσεσιν κερδοσκοπίας χάριν τοιαύτης φύσεως περάματα, ἢ εἰς τοὺς χάριν ἐπιστημονικῆς μελέτης εἰς τὰ τοιαῦτα ἐπιδιδυμένους περὶ ὧν ἐν ἀρχῇ ἐμνήσθημεν. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ πράξις ἄτε δὴ ἐνώπιον μαρτύρων ἐκτελουμένη εἶναι αὐτὰ-πόδεικτος.

Τῶν τυχαίων ὁμως τούτων ἀπαγχονισμῶν ἐν κρυπτῷ συμβαινόντων ἀπαιτεῖται αὐστηρὰ τῶν περιστάσεων ὑπὸ τὰς ὁποίας παρήχθησαν ἐκτίμησις. Τοιαῦτα οὐκ ὀλίγα παραδείγματα ἀναφέρει ὁ Taylor, τὰ δὲ θύματα ὡς τὰ πολλὰ ἀνάγονται εἰς παιδας 10-14 ἐτῶν, οἵτινες παιδιὰς χάριν ἐνῆργουν τὸν ἀπαγχονισμόν, εἴτε πρὸς ἀπομίμησιν θεαμάτων ἢ περ

τυχόν εἶδον, εἴτε πονηρίας ἕνεκα πρὸς ὑπόκρισιν αὐτοκτονίας καθ' ἣν στιγμὴν νομίζουσιν ἐφικτὴν τὴν σωτηρίαν αὐτῶν ὑπὸ τῶν περιεστώτων. Ἀπάσας ταύτας τὰς λεπτομερείας ὀφείλει ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ γινώσκῃ καλῶς καὶ νὰ προβλέπῃ, οὐχὶ ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἐκ προκαταλήψεως οὕτως εἰπεῖν ἀπομακρυνόμενος τῆς ιδέας τῆς αὐτοκτονίας, διότι καὶ εἰς τὴν λίαν μικρὰν ἡλικίαν αὕτη δὲν εἶναι ἐντελὼς σπανία.

Β'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑ ΣΤΡΑΓΓΑΛΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ἡ ὡς εἶρηται παρατηρουμένη εἰς τοὺς συγγραφεῖς σύγχυσις ὡς πρὸς τὴν παραγωγὸν τῆς ἀσφυξίας αἰτίαν λίαν καταφανὴς γίνεται εἰς τὸν στραγγαλισμὸν ὡς μέσον θανατώσεως. Ἐπειδὴ σκοπὸν προτιθέμεθα, βάσιν ἔχοντες τὰ πειράματα καὶ τὰς παρατηρήσεις τῶν διασημοτέρων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἱατροδικαστῶν καὶ φυσιολόγων, καὶ δὴ τῶν Tardieu, Liman, Faure κ. α., καὶ ἀκολουθοῦντες ἣν ἐχάραξεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ὁ δόκιμος τῆς Γαλλίας ἱατροδικαστὴς Tardieu ὁδόν, νὰ παρουσιάσωμεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο ὑπὸ ὁλως διάφορον ὄψιν ἢ ὅτι παρίσταται ἐν τοῖς προγενεστέροις συγγράμμασιν, ἰδίως δὲ ὡς πρὸς τὰ διακριτικὰ τοῦ εἶδους τούτου τοῦ θανάτου σημεῖα καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, προτάσσομεν λίαν συντόμως δίκην ἱστορικῆς ἀπόψεως τὴν κατάστασιν εἰς ἣν οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν διετέλει τὸ ζήτημα.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ

Οἱ πρὸ ἡμῶν ἱατροδικασταὶ βεβαίως καὶ παρετήρησαν καὶ ἀνεγνώρισαν περιστάσεις ἐγκληματικοῦ στραγγαλισμοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τὸ κράτος δογματικῶν προκαταλήψεων παρεγνώρισαν εἰς τὴν θεωρητικὴν τοῦ θέματος μελέτην τὰ τῆς πείρας διδάγματα καὶ ὑπέπεσαν εἰς ἀσυνέπειαν ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς θεωρητικῆς καὶ τῆς πρακτικῆς τῆς ἱατροδικαστικῆς ἐπιστήμης.

Ἐκ πρώτης ὀψεως δὴλη γίνεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος σύγχυσις ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κεφαλαίου ἐν τῇ ἄλλως κλασικῇ συγγράμματι τοῦ Devergie (1), ὅστις ἐπιγράφει « Περὶ ἀπαγχονισμοῦ καὶ στραγγαλισμοῦ » κεφάλαιον ἐν ᾧ πραγματεύεται ἀναμιῇ περὶ τῶν δύο τούτων ποσοῦτον ἀλλήλοισι διαφερόντων εἰδῶν τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου· ἔτι δὲ καταφανέστερα ἡ σύγχυσις ἐκ τῶν ἐξῆς φράσεων δι' ὧν τὸ ἐν λόγῳ κεφάλαιον ἀρχεται « Ὁ ἀπαγχονισμὸς καὶ ὁ στραγγαλισμὸς συνεννοῦνται ἐνταῦθα εἰς τὸ

(1) Devergie. — Αὐτόθι, Τομ. Β'. Σελ. 721.

αὐτὸ κεφάλαιον, ὅτι ἡ μεγαλύτερα ὑπάρχει ἀναλογία μεταξὺ τῶν οὐ τοῦτων εἰδῶν τοῦ θανάτου διαφερόντων μόνον ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως». Πόσον σύγχυσις τοιαύτη εἰς ζητήματα τοσοῦτον λεπτὰ καὶ δύσκολα εἶναι λίαν ἐπιβλαβὴς διὰ τὴν ἐν γένει τῆς ἱατροδικαστικῆς σπουδῆς ἀποφεύγομεν διὰ μακρῶν νὰ εἰπώμεν, περιοριζόμενοι μόνον νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ὑψίστης σπουδαιότητος εἰς πᾶν εἶδος θανατώσεως διὰ τὸν δικαστὴν εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ τρόπου δι' οὗ τὸ θῦμα ἐτελεύτησε· τοῦτέστιν, καὶ δὴ εἰς τὰ διάφορα τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἶδη, ὁ δικαστὴς ἤκιστα ἐνδιαφέρεται μανθάνων ὅτι τὸ θῦμα ἐτελεύτησεν ὑπὸ ἀσφυξίας ἐν γένει, τὰ μάλιστα τοῦναντίον χρησιμεύει αὐτῷ νὰ γνωρίζῃ ἂν ἡ ἀσφυξία προεκλήθη δι' ἀγχόνης, διὰ στραγγάλης ἢ δι' ἄλλου τινὸς τρόπου. Συνεπῶς ἡ δοξασία τοῦ Devergie, ὅτι μεγάλη ὑπάρχει ἀναλογία μεταξὺ τοῦ δι' ἀγχόνης καὶ διὰ στραγγάλης θανάτου, καὶ τούτου ἕνεκα ἐπιτρέπεται ἡ ἀπὸ κοινοῦ αὐτῶν σπουδῇ, εἶναι ὅπως ἡμαρτημένη, καθότι ἡ ἀναλογία αὕτη, ἥτις εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία διὰ τὸν φυσιολόγον, ἤκιστα τὸν ἱατροδικαστὴν ἐνδιαφέρει, ὅστις ὀφείλει τοῦναντίον νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὰς διαφορὰς τῶν δύο τούτων εἰδῶν τοῦ θανάτου. Ἀληθῶς ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ φαίνεται κατανοῶν τὴν σπουδαιότητα τῆς διακρίσεως τῶν εἰδῶν τούτων τοῦ θανάτου, ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τὸ κράτος ὡς εἶπομεν δογματικῶν προκαταλήψεων ὑποπίπτει ἐν ταῖς λεπτομερείαις εἰς τὴν αὐτὴν ὡς ἐν ἀρχῇ ἀποπλάνησιν, καὶ τὴν αὐτὴν σύγχυσιν.

Οἱ πρὸ τοῦ Devergie εἰς μεγαλητέραν ὑποπίπτουσι σύγχυσιν, ἀδιαφοροῦντες περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν προκαλεῖται ἡ ἀσφυξία, ὁ παρεμποδισμὸς τῆς εἰσόδου ἀέρος εἰς τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα, ἀδιακρίτως χρῶνται καὶ τοῖς ὅροις στραγγαλισμὸν, πνιγμονὴν ὅπως σημάνωσιν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὅτε μὲν τὸν στραγγαλισμὸν ὅτε δὲ τὴν πνιγμονήν. Καὶ αὐτὸς ὁ Orfila (1) εἰς τὴν αὐτὴν ὡς καὶ ὁ Devergie ὑποπίπτει σύγχυσιν, λέγων διὰ τὸν στραγγαλισμὸν καὶ τὸν ἀπαγχονισμὸν ὡς ἐξῆς· «διότι ὑπάρχει ταυτότης περίπου ὡς πρὸς τὰ προκαλοῦντα ταύτας αἰτίαι καὶ ὡς πρὸς τὰ συνοδεύοντα αὐτάς φαινόμενα»· ἔτι ἢ καταφανεστέρα ἡ σύγχυσις ὅταν παρακατιῶν ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς λέγῃ, «ὅτι ὁ ἀπαγχονισμὸς συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ στραγγαλισμοῦ». Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων μόνος ὁ Fodéré (2) φαίνεται κατενόησε σπουδαίως τὴν διάκρισιν τῶν διαφορῶν τούτων εἰδῶν τοῦ θανάτου ἐκφραζόμενος ὡς ἐξῆς· «... νὰ διακρίνωμεν τὰ ἔχνη τοῦ ἀπλοῦ καλουμένου στραγγαλισμοῦ ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ δι' ἀγχόνης στραγγαλισμοῦ, καὶ ἂν τὸ θῦμα ἐστραγγαλίσθῃ ἀφ' ἑαυτοῦ ἢ ὑπ' ἄλλων,» δὲν ἐπιχειρεῖ ὅμως καὶ τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων.

(1) Orfila. — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 351.

(2) Fodéré. — Αὐτόθι. Σελ. 170. § 657.

Τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων ὑπὸ καθαρῶς ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν πρῶτος ἐπέχειρησεν ὁ Tardieu (1), διότι τὰ πρὸ τούτου ῥηθέντα ὑπὸ τοῦ Durand-Fardel (2) ἀνέχονται ἰδίως εἰς τὴν διὰ στραγγάλης αὐτοκτονίαν. συνεπῶς δὲν πληροῦσιν ἀπάσας τῆς ἰατροδικαστικῆς τὰς ἀπαιτήσεις. Ὁ Tardieu, καὶ ἐξ ἰδίων αὐτοῦ παρατηρήσεων καὶ ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Faure κ. α. καθοδηγούμενος, διεφώτισε τὸ σκοτεινόν τοῦτο τῆς ἰατροδικαστικῆς μέρος, ὀρίσας τὰ διακριτικὰ τῶν διαφορῶν τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἰδῶν σημεῖα· οὕτω δὲ τὴν σήμερον ἀρόθως ὁ ἰατροδικαστὴς ὡς τὰ πολλὰ ἐπιχειρεῖ τὴν διάκρισιν τῶν διαφορῶν τούτων τῆς θανατώσεως τρόπων. Ἀληθῶς τινὲς τῶν συγχρόνων ἐπολέμησαν τὰς δοξασίας τοῦ Tardieu, καὶ ἐπειράθησαν νὰ μειώσωσιν ἢ ἀποδίδει οὗτος ἀξίαν εἰς τὰ διάφορα σημεῖα, αἱ τοιαῦται ὅμως ἀπόπειραι, πιθανῶς ὡς ἐκ τῆς συζητήσεως διαφωτίσασαι σκοτεινὰ τινὰ θέματα, οὐδόλως ἐκλόνισαν τὴν ἀξίαν τῶν πραγμάτων.

2. ΓΕΝΙΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ

α'. — **Ὁρισμός.** — «Ὁ στραγγαλισμός ἐστὶν βίαιοπραγία περιστρεφόμενη εἰς σύσφιγξιν ἀμέσως ἐνεργουμένην εἴτε περὶ τὸν λαιμόν, εἴτε εἰς τὰ πρόσθια αὐτοῦ μέρη, καὶ συνεπαγομένη, διὰ τοῦ παρεμποδισμοῦ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀέρος, τὴν αἰφνιδικὴν τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ζωῆς παῦσιν».

Διὰ τοῦ ὁρισμοῦ τούτου ἀποκλείεται τοῦ στραγγαλισμοῦ πᾶσα ἄλλη ἐνέργεια εἰς τὸ αὐτὸ καταλήγουσα ἀποτέλεσμα διὰ τῆς ἀποφράξεως τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν, ἢ τῆς συμπίεσεως τῶν τοιχωμένων τοῦ θώρακος, ἢ καὶ ἐγκλείσεως ἐν χώρῳ στενῷ κτπ. ὡς εἰς τὴν πνιγμονήν, εἴτε διὰ τῆς ἀπαιώρησεως τοῦ σώματος ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ὡς εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν.

Ὁ Durand-Fardel εἰς τὸν ὁρισμὸν τοῦ στραγγαλισμοῦ προστίθησι τὴν ἐξῆς λίαν εὐφυᾶ ἄλλως διάκρισιν ἀπὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ· «ὁ στραγγαλισμός ἐστὶν περίσφιγξις ἐνεργουμένη διὰ δυνάμεως ἐνεργούσης καθέτως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ λαιμοῦ, καὶ διὰ βρόχου συσφίγγοντος ἐπίσης δι' ὅλων τῶν σημείων τῆς περιφέρειας αὐτοῦ». Παρατηρητέον ὅμως ἐν τῷ ὁρισμῷ τούτῳ, ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ τοῦ βρόχου διεύθυνσις οὐδὲν ἔχει τὸ σταθερόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρρηᾶται ὅλως ὁ διὰ τῶν χειρῶν ἐνεργούμενος στραγγαλισμός, καὶ τέλος ὅτι τὸ κύριον καὶ χαρακτηριστικόν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ χαρακτηριστικόν σημεῖον δὲν εἶναι ἡ τοῦ βρόχου διεύθυνσις, ἀλλ' ἡ τοῦ σώματος θέσις, ἀπαιώρησις δηλονότι τοῦ σώματος ἐντελῶς εἰς τὸν στραγγαλισμὸν ἐλλείπουσα.

(1) Tardieu. — Αὐτόθι.

(2) Αὐτόθι. Σελ. 790.

— Διὰ τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτῶν χρῆζουσιν ἰδιαιτέρας μελέτης ὑπὸ γενικὴν ἐποψίν· καὶ πρῶτον μὲν, ὅσῳ πάντοτε ἢ σχεδὸν πάντοτε ὁ ἀπαγχονισμὸς θεωρεῖται καὶ εἶναι μέσον αὐτοκτονίας, τόσῳ τοῦναντίον ὁ στραγγαλισμὸς σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἶναι ἀπότοκος βιαιοπραγιῶν, τὰ δὲ παραδείγματα ἄλλως σπανιώτατα τοῦ ἐκουσίου στραγγαλισμοῦ θεωρητέα ὡς ἐξαιρέσεις καὶ ἐλαχίστου λόγου ἄξια συγκριτικῶς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ὑπὸ δολοφόνου χειρὸς ἐνεργουμένων στραγγαλισμῶν, τούτου ἕνεκα ἀποδοτέον σχεδὸν πάντοτε τὸν στραγγαλισμὸν εἰς ἐνέργειαν ξένης χειρὸς.

Ἄφ' ἐτέρου δὲ οὐχὶ σπανίως ὁ στραγγαλισμὸς συμπαρομαρτεῖ ἐτέραις βιαιοπραγίαις, καὶ δὴ κακώσασιν καὶ τραύμασιν ἰδίᾳ κατὰ τὴν κεφαλὴν, ὧν ἕνεκιν ἐπιγίνεται ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως παραδικῇ πιθανῶς, καθ' ἣν ὅμως ὁ δολοφόνος διὰ τοῦ στραγγαλισμοῦ ἐπιτυγχάνει τὴν θανάτωσιν· ἄλλοτε συγχρόνως ἐνεργεῖται στραγγαλισμὸς καὶ πνιγμονή, ἀφ' ἐνὸς μὲν φρασσομένης τῆς εἰσόδου τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ συσφιγγομένου τοῦ λάρυγγος, ἡ τέλος ὁ στραγγαλισμὸς διενεργεῖται μετὰ ἀποπείρας πρὸς ἀσέλγειαν, ὡς τὸν βιασμόν.

Σημειωτέον τέλος ὅτι ὁ στραγγαλισμὸς ἀπαντᾷ ἀποκλειστικῶς εἰς γυναῖκας καὶ νεογνά· μὴ ἐκλήφθῃ ὅμως τὸ τοιοῦτον ὡς ἀπόλυτον, διότι ἀπαντᾷ ἐπίσης ἂν καὶ πολλῶ σπανιώτερον εἰς ἄνδρας τυγχάνοντας εἰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις συντελούσας εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος, ἢ εἰς παιδεραστάς· ἐν γένει δὲ εἰς τε τὰς γυναῖκας καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας ἐνεργεῖται αἰφνης καὶ ἐξ ἀπῆνης, ὅποτε πᾶσα ματαιοῦται ἀντίστασις ἢ παρακαίριως προβάλλεται.

γ'. — **Τρόποι καθ' οὓς ἐνεργεῖται ὁ στραγγαλισμὸς.** —

Διάφορα ὑπάρχουσι στραγγαλισμοὺ εἶδη, ὧν ἡ διακρίσις ἄλλως σπουδαία εἶναι ἐφικτὴ διὰ τῶν ἰχνῶν καὶ σημείων ἅτινα ἐγκαταλιμπάνουσιν. Ἐν γένει τὰ διάφορα ταῦτα τοῦ στραγγαλισμοῦ εἶδη ἀνάγονται εἰς δύο κατηγορίας καθόσον ἡ σύσφιγξις τοῦ λαιμοῦ ἐνεργεῖται διὰ τῆς χειρὸς ἢ διὰ βρόχου.

Ἡ διὰ τοῦ βρόχου περίσφιγξις ποικίλει ἐκ τῆς φύσεως τοῦ βρόχου καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν οὗτος περιβάλλεται, οὕτω ἄλλοτε μὲν ὁ βρόχος εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον παχύς, ἄλλοτε δὲ χρησιμεύει ὡς τοιοῦτος ῥινόμακτρον, ταινία, ῥάκος ἐνδύματος κλπ. σπουδαιότερος ὅμως εἶναι ὁ τρόπος τῆς τοῦ βρόχου περιβολῆς ἐξ ἧς πολλάκις εἰκάζονται πολλά τῶν ὑλικῶν τοῦ στραγγαλισμοῦ περιστάσεων, ἂν οὗτος ἐνηργήθῃ ὑπὸ ξένης χειρὸς κ.ο.κ., ἄλλοτε μὲν ὁ βρόχος εἶναι δεδεμένος, ἄλλοτε δὲ πολλάκις περὶ τὸν λαιμὸν περιστραμμένος καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐσφιγμένος, ἄλλοτε δὲ ἐστηριγμένος διὰ πείστρου εἴτε ἐκ ξύλου εἴτε ἐκ μετάλλου δίκην ῥάβδου.

Ἡ διὰ τῶν χειρῶν περίσφιγξις ἀπαντᾷ πολλῶ συχνότερον ἅτε δὴ

ἀπλουστέρα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ εὐκλυωτέρα, καὶ ὅτε μὲν δύο ἢ τρεῖς δάκτυλοι, ἢ καὶ εἰς μόνον ὁ ἀντίχειρ ἐπὶ νεογνῶν, τοῦ δολοφόνου ἀκοῦσαι πρὸς τὸν σκοπόν, ἄλλοτε ἢ ἑτέρα μόνον τῶν χειρῶν ἢ καὶ ἀμφοτέραι αἱ χεῖρες, ἀναλόγως τῆς ῥώμης καὶ ἐπιτηδειότητος τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀντιστάσεως.

3. ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΜΟΥ

Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι τέλειος ἢ ἀτελής· καὶ ὁ μὲν τέλειος συνοδεύεται ὑπὸ θανάτου, ὁ δὲ ἀτελής χαρακτηρίζει ἀπλῶς ἀπόπειραν φόνου.

Α'. — **Σημεῖα τοῦ τελείου στραγγαλισμοῦ.** — Εἰς τρεῖς συγκεφαλαιοῦνται κατηγορίας· α'. — Εἰς φαινόμενα τοῦ διὰ στραγγάλης θανάτου, τουτέστιν τὰς ἐπὶ τοῦ στραγγαλιζομένου διαταράξεις ἐκ τῶν βιολογικῶν· ἀπέχοντες δὲ νὰ ἐξηγήσωμεν ἐνταῦθα τὸν μηχανισμόν καθ' ὃν ὁ στραγγαλισμὸς συνεπάγεται τὸν θάνατον ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔκπληξιν, ἀπλῶς περιοριζόμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τὰ προηγούμενα τοῦ διὰ στραγγάλης θανάτου φαινόμενα. β'. — Εἰς τὰ ἐπὶ τοῦ θύματος συνεπείᾳ τοῦ στραγγαλισμοῦ ἐξωτερικὰ σημεῖα· καὶ γ'. — Εἰς τὰς ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς ὀργάνοις ἀλλοιώσεις. Καὶ τὰ μὲν τῆς Β' κατηγορίας σημεῖα παραλλάσσουσιν ἀναλόγως τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεπράχθη ὁ στραγγαλισμὸς, τὰ δὲ τῆς Γ' εἶναι μᾶλλον μόνιμα καθ' οἷονδῆποτε καὶ ἂν διεπράχθη οὗτος τρόπος.

1. **Φαινόμενα τοῦ διὰ στραγγάλης θανάτου.** — Ὁ διὰ στραγγάλης θάνατος δὲν ἐπέρχεται πάντοτε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἄλλοτε τῆς ἀντιστάσεως τοῦ θύματος ἐπὶ μᾶλλον παρατεινομένης, ἄλλοτε τὸνναντίον τάχιστα ἐπερχομένου τοῦ θανάτου συνεπείᾳ τῶν πρὸς τοῦτο βιολογικῶν ἐν γένει δὲ οὔτε πολὺς χρόνος ἄλλ' οὔτε καὶ δύναμις μεγάλη ἀπαιτεῖται ὥπως συσφιγγομένου τοῦ λαιμοῦ διὰ τῆς χειρὸς ἐπέλθῃ ὁ θάνατος· καὶ ἀληθῶς μὲν ἐνίοτε τοῦ θύματος μεγάλην ἀντίστασιν ἀντίστασιν ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετὰ παρατεταμένην πάλην καὶ μετὰ ἀνάπτυξιν σπανίᾳ τοῦ δολοφόνου ῥώμης, οὐδὲν ἦττον ὁμῶς ἄλλοτε, καὶ διὰ προκειμένου περιγυναικίως, ὁ θάνατος τάχιστα ἐντὸς ἐξηκοστῶν τιμῶν τῆς ὥρας ἐπισυμβαίνει μετὰ σύσφιξιν οὐχὶ ἰσχυρὰν καὶ ὑπὸ χειρὸς οὐχὶ ῥωμαλέας, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ κατασιγήσεως κρυγῶν. Ἀπλὸν ἐκ τούτων ὅτι ὁ στραγγαλισμὸς ἐνίοτε μὲν δυσκόλως διενεργεῖται, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀποτυγχάνει, ἄλλοτε δὲ τὸνναντίον, καὶ διὰ αἰφνης καὶ ἐξ ἀπῆνης εἰς ἀσθενεῖς καὶ ἀνικῶνους πρὸς ἀντίστασιν ἐνεργούμενος, τάχιστον συνεπάγεται θάνατον.

Ὅποια τὰ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ταχύτητος τοῦ θανάτου ἀποτελέσματα ἐπὶ τῶν φαινομένων τοῦ στραγγαλισμοῦ διδάσκουσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰ ἐπὶ

των ζώων πειράματα, αφ' ετέρου δε αι επι των στραγγαλιζομένων παρατηρήσεις των ιατροδικαστών. Καί τὰ μὲν τοῦ Faure (1) πειράματα παρέχουσι λίαν πολύτιμα δεδομένα ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῆς μᾶλλον ἢ ἦττον ταχείας τοῦ ἀέρος διακοπῆς.

Πείραμα 1. — Εἰς κύνα μεγάλου ἀναστήματος ἐνηργήθη λίαν ἰσχυρὰ καὶ αἰφνιδία σύσφιγξις τοῦ λαιμοῦ διὰ βρόχου περιβληθέντος περὶ τὸν λαιμόν. Ἐπὶ 55 δεύτερα ἐξηκοστὰ τὸ ζῶον παραμείναν ἀπαθές, κατελήφθη αἰφνης ὑπὸ μεγίστης ἐξεγέρσεως, σπασμωδοῦν, ῥίπταζόμενον ἐπὶ τοὺς τοίχους καὶ τὸ ἔδαφος καὶ ἀτάκτως περιστρεφόμενον· ἀφρὸν αἱματόφυρτον ἐξέπεμπεν ἀπὸ τῶν μυκτήρων καὶ τοῦ στόματος, ἔτριζε τοὺς ὀδόντας, οὖρησε καὶ ἀπεπάτησε καὶ ὀξέως ὠρύετο, μεγάλους καὶ ταχίστους καταβάλλον διὰ τὴν ἀναπνοὴν ἀγῶνας· ἀπεβίωσε δὲ ἐντὸς 3 καὶ $\frac{1}{2}$ ἐξηκοστῶν τῆς ὥρας.

Πείραμα 2. — Εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν κυνὸς προσηρτήσθη καὶ ἐστερεώθη ἐλαστικὸς σωλὴν, οὗ ὁ αὐλὸς βαθμηδὸν ἐστενοῦτο ὅπως κατ' ὀλίγον ἐπέλθῃ ἡ τοῦ ἀέρος διακοπή· τὸ ζῶον ὑπέστη χωρὶς δυσαρέστου τινος στένωσιν τοῦ σωλῆνος μέχρι τοῦ ἡμίσεως τοῦ αὐλοῦ αὐτοῦ, τῆς στενώσεως ὅμως ἐπὶ μᾶλλον ἐνταθείσης κατελήφθη ὑπὸ μεγίστης στενοχωρίας, ἐπὶ μείζονος δὲ ἔτι στενώσεως ἐπεγένοντο λίαν ἰσχυροὶ σπασμοὶ καὶ τέλος ὁ θάνατος ἐν μέσῳ σπασμωδικῶν παροξυσμῶν καίτοι τοῦ σωλῆνος μὴ ἐντελῶς ἀποφραχθέντος.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων καταδηλοῦνται αἱ μᾶλλον συνήθεις συνθήκαι καὶ τὰ μᾶλλον χαρακτηριστικὰ φαινόμενα τοῦ διὰ στραγγαλῆς θανάτου· ἀπεικονίζεται μετ' ἀκριθείας τὸ σύνολον τῶν διαταράξεων αἰτίνας προηγούμεναι τοῦ θανάτου, τουτέστιν στενοχωρία, ἐξέγερσις, σπασμοί, ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς κινήσεως, ἀφρὸς αἱματόφυρτος, ἀκούσiai κενώσεις, ἐκσπερμάτωσις, ταχεῖα ἐλάττωσις καὶ μετ' οὐ πολὺ ὀριστικὴ παύσις τῶν κινήσεων τῆς καρδίας.

Ἐκ δὲ τῶν ἐπ' τῶν στραγγαλιζομένων ὑπὸ κακούργου χειρὸς παρατηρήσεων προκύπτουσι διαφοραὶ καὶ λεπτομέρειαι μεγάλης σπουδαιότητος, διότι ἡ πρώτη περίοδος τῆς θανατικῆς ταύτης σκηνῆς, διὰ τὴν ταχέως αὐξανομένην περισφιγξιν τοῦ λαιμοῦ ὑπὸ τῶν δακτύλων τοῦ αὐτουργοῦ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀκατασχέτου πρὸς τὸ ἔγκλημα ὁρμῆς διατελοῦντος, βραχύνεται εἰς βαθμὸν ὥστε πολλάκις ἐλλείπουσιν ἐντελῶς τὰ φαινόμενα τῆς σπασμωδικῆς ἐξεγέρσεως, καὶ δὴ τοῦ θύματος ἀσθενῆ ἀντιτάσσοντος ἀντίστασιν, ἢ γυναικὸς ἢ νεογνοῦ τυγχάνοντος. Τὸναντίον δέ, τοῦ στραγγαλισμοῦ διενεργουμένου διὰ βρόχου καὶ τῆς ἀγωνίας ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ μᾶλ-

(1) Faure. — Αὐτόθι, 1856. Σελ. 40.

λον παρατεινομένης, παρατηρούνται τὰ προσημειωθέντα πολλαπλᾶ φαινόμενα. Ἐπὶ τῇ χρήσει δὲ πιάστρου ἢ ἐν γένει βασιανιστικοῦ τινος τοιοῦτου μίσου πρὸς περίσφιζιν τοῦ βρόχου ὁ θάνατος εἶναι ἀκαριαῖος καὶ τὸ σῶμα ἀκίνητε, ὡς συμβαίνει ἐνίοτε εἰς αὐτοκτονίας.

2. *Ἐξωτερικὰ βλάβαι.* — Τὰ συνεπεῖχ τοῦ στραγγαλισμοῦ ἐξωτερικὰ σημεῖα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι λίαν καταφανῆ, προσκτώνται δὲ πραγματικὴν σημειωτικὴν ἀξίαν ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ περιγραφόμενα, μετὰ προσοχῆς ἐξεταζόμενα, καὶ διαγιγνωσκόμενα ἀπὸ ἐτέρων σημείων μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναλόγων εἴτε κατὰ τὸν λαιμόν, εἴτε ἀλλαχοῦ ἔνεκεν ἄλλων αἰτίων.

Ὑπάρχοντι εἰς δύο κατηγορίας, εἰς σημεῖα κοινὰ εἰς ἅπαντα τοῦ διὰ στραγγάλης θανάτου εἶδη, καὶ εἰς σημεῖα ἴδια εἰς ἕκαστον στραγγαλισμοῦ εἶδος.

A'. *Σημεῖα κοινά.* — Ταῦτα εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ προσώπου, ἡ φυσιογνωμία τῶν στραγγαλιζομένων, καὶ τὰ ἴχνη τῶν ἀγώνων δι' ὧν τὰ θύματα ζωηρῶς ἀνθίστανται εἰς τὸ βιαίως παρακωλύον τὴν εἰσδυσιν τοῦ ἀέρος εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς κώλυμα. Παραλείπομεν τὴν περιγραφὴν τῶν εἰς τὰ διέφορα τοῦ σώματος μέρη θλασμάτων, ἅτινα, καταμαρτυροῦντα τὴν μεταξὺ τοῦ θύματος καὶ τοῦ δολοφόνου πάλην καὶ ἀναγόμενα εἰς τὰς γενικὰς βιαιοπραγίας, στεροῦνται ἰδίας διὰ τὸν στραγγαλισμὸν σημασίας, τούτων ὁμως τινὰ, ὡς αἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν κακώσεις, συχνότατα ἐπιπλέκουσαι τὸν στραγγαλισμὸν, μεγάλην κέκτηνται σημασίαν, καθότι διὰ τούτων, ἐπιγενομένης σκοτοδινίας καὶ ἀπωλείας τῆς συναισθήσεως, εὐκολώτερον διενεργεῖται ὁ στραγγαλισμὸς ὡς τελικὸν τῆς ἐπιθέσεως τοῦ δολοφόνου τέρας.

Τὸ πρόσωπον τῶν στραγγαλιζομένων παραμένει ἐν γένει ἐξωθηκός, ἀλουργόχρουν καὶ οἶνει μαρμαρῶδες, ἀπαξ μόνον ὁ Ollivier παρατήρησεν αὐτὸ ὡχρὸν καὶ κατὰ φύσιν, τοῦθ' ὅπερ ἀποδαστέον εἰς τὸ ταχὺ καὶ χωρὶς μεγάλης ἀντιστάσεως τέλος. Ἡ τῆς φυσιογνωμίας παραλλαγή, σπανιώτατα παρατηρουμένη εἰς τὰ νεογνά, εἶναι τόσῳ μᾶλλον σημαντικὴ, ὅσῳ τὸ θῦμα εἶναι ἥττον ἰσχυρόν. Ἡ γλῶσσα ὡς τὰ πολλὰ προέχει, ἄλλοτε συσφίγγεται μετὰ τῶν ὀδόντων, ἄλλοτε δὲ σφηνοῦται ὀπισθεν τῶν τόξων αὐτῶν· ἀφρώδες δὲ αἷμα οὐχὶ σπανίως ἐκρέει ἀπὸ τῶν μυκτῆρων.

Τὸ μᾶλλον θετικὸν σημεῖον εἶναι πολλὰ καὶ λίαν σμικρὰ ἐκχυμώματα εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν ἐπιπεφυκότα, τὸν λαιμόν καὶ τὸ στῆθος· καθ' ἅπαντα ταῦτα τὰ μέρη παρατηρεῖται στικτὴ ἐρυθρότης λίαν καταφανὴς ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπολύτως χαρακτηριστικὴ, καθότι ὅμοια ἐκχυμώματα παρατηροῦνται καὶ εἰς τοὺς ἔνεκα συμπίσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας θνήσκοντας, ὡς ἐπίσης καὶ κατὰ δύσκολον καὶ μακρὸν το-

κετον, η σφύρουρος παροξυσμους σπασμωδικης νοσου. Οπωσδήποτε υμῶς, ἐξαιρέσει τῶν προσημειωθεισῶν καὶ ἐτέρων προτομοίων περιστάσεων, τὰ στικτὰ τοῦ δέρματος τοῦ προσώπου καὶ τοῦ στήθους ἐκχυμώματα καὶ ἡ κατὰ τὸν ἐπιπεφυκότα τοῦ αἵματος διήθησις, μόνον εἰς τὸν διὰ στραγγαλῆς θάνατον συχνότατα ἀπαντῶσι καλῶς ἐκπερασμένα καὶ χαρακτηριστικά.

Β'. *Σημεῖα ἴδια ἐκάστῳ στραγγαλισμοῦ εἶδει.*— Ταῦτα εἰς τὸν λαιμὸν ἰδίως παρατηρούμενα εἶναι ἄλλοτε ἄλλα ἀναλόγως τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐνηργήθη ὁ στραγγαλισμός, διαφωτίζοντα ἡμέσως τὸν ἱατροδικαστὴν περὶ τῶν περιστάσεων καθ' ἃς διεπράχθη τὸ ἐγκλήμα.

α'. *Σημεῖα τοῦ διὰ βρόχου στραγγαλισμοῦ.*— Μετὰ τὴν τοῦ βρόχου περίσφιγξιν περὶ τὸν λαιμὸν ὑπολείπεται ἀποτύπωμα ἀνάλογον πρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὸ πᾶχος τοῦ βρόχου, καὶ πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν οὗτος προσηρμόσθη. Ὡς τὰ πολλὰ τὸ ἀποτύπωμα εἶναι ἐγκάρσιον, περίπου κανονικῶς ὀριζόντειον, ἀβαθές, ὅτε μὲν ἐνιαῖον, ὅτε δὲ διπλοῦν ἢ πολλαπλοῦν, καθ' ὅσον ὁ συσφίγγων βρόχος ἄπαξ, δις ἢ πολλάκις περιεβλήθη περὶ τὸν λαιμὸν· καὶ ἀληθῶς ὁ μὲν κατὰ τὸν λαιμὸν τοῦ ἀποτυπώματος κύκλος εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον τέλειος, ἀλλ' ἡ δοξασία ὅτι ἡ αὐλαξ εἶναι πάντοτε ὁμοτίμως καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν περίμετρον ἀποτετυπωμένη δὲν ἀληθεύει, διότι, καίτοι ὁ βρόχος (τοῦθ' ὅπερ ὡς τὰ πολλὰ συμβαίνει) συσφίγγει ἐπίσης καθ' ἅπαντα τὰ σημεῖα, δὲν ἀπεργάζεται πανταχοῦ μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας ἀποτύπωμα, τούτου ἕνεκα οὐχὶ σπανίως παρατηρεῖται περὶ τὸν λαιμὸν αὐλαξ μᾶλλον ἢ ἥττον διακεκομμένη καὶ μηκέτι ἀπεργαζομένη κυκλοτερές ἀποτύπωμα, ὅπερ ἐνίοτε χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἰχνῶν ὅλως ἐπιπολαίων, ἀπλῶν, γραμμοειδῶν ἐκδορῶν ἀποτόκων τῆς προστριβῆς λεπτοῦ καὶ σκληροῦ βρόχου· τὸ δῆρμα εἰς τὴν αὐλακα δὲν εἶναι πατυρωδές ὡς κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν, ἀλλ' ὡς τὰ πολλὰ ὠχρόν καὶ ἀλουργόν, περίπου ὁμόχρουν τοῖς πέριξ, οὐδόλως μεταβεβλημένον τὴν ὑφὴν ἢ τὴν σύστασιν, συνεπῶς οὔτε λελεπτυσμένον οὔτε ἰδιαζόντως πεπιεσμένον.

Δῆλον ὅτι τὸ κατὰ τὸν λαιμὸν δῆρμα τῶν στραγγαλιζομένων εἶναι ὅλως τοῦ τῶν ἀπαγχονιζομένων διάφορον κατὰ τε τὴν χροιάν, τὴν ὑφὴν, τὸ πᾶχος αὐτοῦ καὶ τὸ βάθος τῆς αὐλακος· ἡ διαφορὰ αὕτη εὐκόλως ἐξηγεῖται, διότι κατὰ μὲν τὸν στραγγαλισμὸν ἢ τοῦ λαιμοῦ περίσφιγξις ὅσον ἂν τυγχάνει ἰσχυρά, ὀλίγιστον διαρκεῖ χρόνον μὴ παρατεινομένη μετὰ θάνατον, τοῦ βρόχου ὡς τὰ πολλὰ ἀφ' ἑαυτοῦ χαλαρουμένου, κατὰ δὲ τὸν ἀπαγχονισμόν τῆς ὑπὸ τοῦ ἀγχονεῖου βρόχου πίεσεως βαθμηδὸν ἐντεινομένης ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματος ἀποτελοῦνται τὰ σημεῖα καὶ μᾶλλον βαθέα καὶ μᾶλλον διαρκῆ.

Πλὴν τῆς αὐλακος, οὗσης ὡς εἴρηται ἥττον χαρακτηριστικῆς, εὗρηται συχνότατα κατὰ τὸν στραγγαλισμὸν ἐκχυμώματα περὶ τὸν λαιμὸν, διὰ

τὸν σχηματισμὸν τῶν ὁποίων μείζων μὲν κατὰ τὴν πίεσιν ἀπαιτεῖται βία ἄλλ' οὐχὶ καὶ παράτασις αὐτῆς. Τὰ σχεδὸν πάντοτε παρατηρούμενα ἐκχυμώματα ταῦτα ἀπαντῶσιν ἀκριβῶς καθ' ἃ μέρη ὁ βρόχος εἴτε ἰσχυρότερον ἐντετυπωμένος, εἴτε μᾶλλον ἀνώμαλος καὶ τραχὺς ἦτο, καὶ ἐκτείνονται ἀκανονίστως καὶ μᾶλλον ἢ ἦττον κατὰ βάθος ἀλλὰ πάντοτε κατὰ τὴν τοῦ βρόχου διεύθυνσιν.

Εἰς τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα συγκαταριθμοῦνται τέλος καὶ τὰ ἀπολειπόμενα ὑπὸ τὴν γένυν, κατὰ τὸ πωγώνιον, ἢ τὰς παρειὰς ἀπὸ τῆς πίεσεως τοῦ πιέστρου σημεῖα, ὅσκις τούτου γίνεται χρῆσις μετὰ τοῦ βρόχου· τὰ σημεῖα ταῦτα διάφορα τὴν φύσιν, τὸ σχῆμα, τὴν θέσιν καὶ τὴν ἔκτασιν εἶναι πάντοτε ἀνλόγα πρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἐν χρῆσει πιέστρου, καὶ χαρακτηρίζουσι τὸ ἰδιαιτέρον τοῦτο τοῦ στραγγαλισμοῦ εἶδος.

β'. *Σημεῖα τοῦ διὰ τῆς χειρὸς στραγγαλισμοῦ.*—Τοῦ στραγγαλισμοῦ διαπραχθέντος διὰ τῶν χειρῶν τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα εἶναι ὅλως διάφορα, καὶ παρουσιάζουσιν οὕτως εἰπεῖν εἰδικούς χαρακτήρας μεγάλης σπουδαιότητος ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψιν.

Ἐκατέρωθεν τοῦ λάρυγγος ὑπὸ τὴν γένυν, κατὰ τὴν βᾶσιν τοῦ λαιμοῦ ἀπαντῶσιν ἐκχυμώματα καὶ ἐκδοραί, ὧν ἡ ἔδρα, ἡ διάταξις, τὸ σχῆμα τεκμηριοῦσιν ὡς τὰ πολλὰ τὸν τρόπον τῆς γενέσεως αὐτῶν, καὶ ἀπεικονίζουν ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ σαφέστατα τὴν χεῖρα τοῦ δολοφόνου. Εὐνόητον ὅτι ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ τῶν ἐγκληματικῶν τούτων βαιοπραγιῶν αὐταὶ συγκεντροῦνται κατὰ τὰ πρόσθια τοῦ λαιμοῦ εἰς λίαν περὶωρισμένην ἔκτασιν, ἐτι δὲ ὅτι ἡ διὰ τὴν διακοπὴν τῆς εἰσόδου τοῦ ἀέρος εἰς τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχεῖαν ἐνεργουμένη πίεσις ἐπιτυγχάνεται δι' ἁμέσου βίας ἐνεργουμένης ἁμέσως ἐπ' αὐτῶν τούτων τῶν ὀργάνων, τοῦθ' ὅπερ κατορθοῦται εὐκόλως διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων ἰσχυρῶς συσπωμένων κατὰ τὰ πρόσθια τοῦ λαιμοῦ μέρη, τούτου ἕνεκα κατὰ τὰς πρώτας μὲν μετὰ τὸν στραγγαλισμὸν στιγμὰς παρατηροῦνται τὰ ἔχνη ταῦτα ζωηρῶς ἐρυθρά, βραδύτερον δὲ ἀλουργόχροα καὶ κυανωπὰ ἀποτελούμενα ὑπὸ τοῦ συμπίεσθέντος δέρματος καὶ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, ἀπεικονίζουσι δὲ σαφέστατα τὴν παλαμιαίαν τῶν δακτύλων ἐπιφάνειαν, ὥστε ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐνεργησάντων δακτύλων, καὶ τίς ἡ δράσασα χεῖρ, καὶ ὁποία ἡ τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ ἀμοιβαία θέσις εὐκόλως ὀρίζεται. Ἐκ τῆς διὰ τῶν δακτύλων περισφίγγεως τοῦ λαιμοῦ ἀπομένουσι μικραὶ ἡμισελήνοειδεις ἐκδοραὶ ἀπὸ τῆς ἐμβυθίσεως τῶν ὀνύχων εἰς τὰς σάρκας, τούτων τὴν διεύθυνσιν μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἐξεταστέον, διότι ἐκ τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω ἢ ἐπὶ τὰ κάτω θέσεως τοῦ κυρτοῦ τούτων μέρους ἐξάγεται ἡ ἀμοιβαία τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ θέσις· ἡ λεπτομέρεια αὕτη τῆς

θέσεως τοῦ θύματος πρὸς τὸν αὐτοῦργον μεγάλης εἶναι σπουδαιότητος εἰς τὰς βρεφοκτονίας.

Μετὰ τὰ ῥηθέντα ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ περὶ τῆς σήψεως καὶ τῶν προσδῶν αὐτῆς ἀναλόγως τῶν διαφόρων περιστάσεων εἰς ἃς τὸ σῶμα πρὸ ἢ μετὰ θάνατον εὐρέθη, περιττὸν νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι τῆς εξέτάσεως τοῦ θύματος ἐνεργουμένης πολὺν μετὰ θάνατον χρόνον ὅποτε ἡ σήψις εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον προκεχωρημένη, ὡς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 29 παρατήρησιν, τὸ δέρμα καθ' ἃ μέρη ἐνηργήθη ἢ διὰ τῶν δακτύλων πίεσις εἶναι σεσηπὸς ἐντελῶς καὶ περιβάλλεται ὑπὸ δέρματος μὴ ὑποστάντος βαθμὸν σήψεως.

Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τῶν ἐκχυμωμάτων καὶ τῶν ἐκδορῶν δεόν νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ὁ σχηματισμὸς καὶ αἱ διατάξεις τοῦ λαιμοῦ τοῦ θύματος, μᾶλλον ἢ ἥττον εὐκόλως προσφερομένου εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς δολοφονοῦ χειρός, ὡς παρατηρεῖται εἰς τὰς λίαν ἰσχνὰς γραίας ὧν ὁ λαιμὸς ἰσχνὸς καὶ προέχων λίαν εὐκόλως δράττεται καὶ συσφίγγεται, ἢ εἰς τὰ νεογνὰ ὧν ὁ λαιμὸς διὰ τὸ βραχὺ αὐτοῦ εὐκολώτερον διὰ δύο δακτύλων ἐκ τῶν πλαγίων συσφίγγεται, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ δι' ἐνὸς μόνου συμπιέζεται, ἐκ τῶν πρὸσω πρὸς τὰ ὀπίσω. Συνελόντι εἰπεῖν ὁ διὰ τῶν χειρῶν στραγγαλισμὸς ἐγκαταλιμπάνει μᾶλλον χαρακτηριστικὰ καὶ μᾶλλον ἄξια λόγου ἐξωτερικὰ σημεῖα ἢ ὁ διὰ βρόχου.

Σημειωτέον τέλος ὅτι καθ' οἷονδήποτε τρόπον καὶ ἂν διαπραχθῇ ὁ στραγγαλισμὸς τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα ἐνίοτε εἴτε ἑλλείπουσιν, εἴτε κατὰ τὸν χρόνον τῆς εξέτάσεως τοῦ πτώματος δὲν εἶναι καταφανῆ. Ἐν γένει δὲ εἰπεῖν σπανίως ἑλλείπουσιν ἐντελῶς, πολλῶ δὲ σπανιώτερον περιορίζονται εἰς ἐπιπόλαια σημεῖα, σπανιώτατα δὲ ἑλλείπουσι συγχρόνως τὰ τε ἐξωτερικὰ καὶ τὰ ἐσωτερικὰ σημεῖα, καὶ δὴ τῆς τοῦ λαιμοῦ περισφίγγεως ἐνεργουμένης ἐπὶ μεγάλῃς ἐκτάσεως κατὰ τὴν τραχηλικὴν μοῖραν διὰ βρόχου πλατείως καὶ μαλθακοῦ, εἴτε διὰ τῆς χειρός ὁλοκλήρου.

3. *Ἀλλοιώσεις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων.* — Μ' ὅλην τὴν ἀξίαν ἣν κεντηνται τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ στραγγαλισμοῦ σημεῖα, δὲν συμβάλλουσιν εἰς τὸ ὀριστικὸν συμπέρασμα περὶ τῆς πραγματικῆς τοῦ θανάτου αἰτίας μόνα χωρὶς καὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, αἵτινες εἶναι αἱ μᾶλλον σταθεραὶ καὶ ἀσφαλεῖς· αὗται δὲ περιστρέφονται εἰς τὰς τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν, τῶν πνευμόνων, τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἐγκέφαλου.

α'. *Ἀλλοιώσεις τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν.* — Οὐδεμία ὑπάρχει ἀναλογία τῶν ἐξωτερικῶν κατὰ τὸν λαιμὸν σημείων πρὸς τὰς ἀλλοιώσεις τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν, διότι, καίτοι ἐξωτερικῶς ἐνίοτε οὐδὲν εὐρηται καταφανὲς ἐκχύμωμα, εἰς τὰ κατὰ βάθος μέρη, καὶ

δὴ τὸν ὑποδόρειον κυτταρώδη ιστόν, μεταξύ τῶν ὑπὲρ καὶ ὑπὸ τὸ ὑοειδές ὅστουν μυῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας ἐπιφάνειαν, εὗρηται ἐκχύσεις αἵματος. Τὰ κατὰ βάθος ταῦτα ἐκχυμώματα παρατηροῦνται καθ' ἅπαντα τοῦ στραγγαλισμοῦ τὰ εἶδη, εἰδικώτερον ὁμῶς εἰς τὸν διὰ τῆς χειρός, ὅποτε πλήν τῆς τραχηλικῆς μοίρας ἐπινέμονται τὴν ὑπὸ τὴν κάτω σιαγόνα χώραν, τὸ στήθος, ἔτι δὲ καὶ τοὺς θωρακικοὺς μῦς, καὶ ἄλλοτε μὲν μεμονωμένα, περιγεγραμμένα καὶ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ τῶν δακτύλων ἀποτυπώματα, ἄλλοτε δὲ διέχυτα ἀπὸ τῆς διηθήσεως τοῦ αἵματος εἰς τὸν μεταξύ τῶν μυϊκῶν στρωμάτων χαῦνον κυτταρώδη ιστόν ἀποτελούμενα. Σπανίως ἐλλείπουν τὰ ἐκχυμώματα ταῦτα, τότε δὲ ἀναζητητέον διὰ τοῦ μικροσκοπίου κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Neyding τὴν τριχοειδῆ ἔνεσιν καὶ τὰ μικροσκοπικὰ ἐκχυμώματα, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται.

Σπανίως κατὰ τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχείαν ἀπαντῶσι βαρεῖαι βλάβαι· ὁλως ἐξαιρετικαὶ δὲ αἱ περιστάσεις καθ' ἃς μνημονεύονται κατ' ἀρχὰς τοῦ θυρεοειδοῦς καὶ κρικοειδοῦς χόνδρου, ἐξαρθρήματα καὶ κατ' ἀρχὰς τοῦ ὑοειδοῦς ὅστου. Τοιαῦται δὲ ὡς μᾶλλον ἀξιοσημείωτοι περιστάσεις εἶναι αἱ ἐξῆς· ἡ ὑπὸ τοῦ Roussel εἰς Montpellier παρατηρηθεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ Briand (1) ἀναφερομένη· « τὰ δύο μέγιστα τοῦ ὑοειδοῦς ὅστου κέρατα ἦτο λίαν εὐκίνητα, καὶ δὴ τὸ δεξιὸν ὅπερ ἀνεδιπλοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ὅστου καὶ ἀπειργάζετο μετ' αὐτοῦ ὀρθὴν γωνίαν, ὁ θυρεοειδὴς χόνδρος πεπλατυσμένος ἐφηρμόζετο σχεδὸν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου τοῦ λάρυγγος τοίχου, ἡ κρικοθυρεοειδὴς μεμβράνη ἀνέπαφος, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ εἰς τὸν κρικοειδῆ χόνδρον ἐνώδης αὐτῆς ἐπέκτασις· διὰ τοῦ δακτύλου κατὰ τὸ μέρος τοῦτο διεκρίνετο σαφῶς ὅτι ὁ χόνδρος οὗτος ἦτο κατὰ μέσον τεθραυσμένος, ἀντὶ τούτου ἀπειργάζετο γωνίαν εἰσδύουσαν ἐκ τῆς πρὸ τὰ ὀπίσω ἐμπέσεως τῶν δύο κατεαγόντων ἄκρων. Ἐν γένει ὁ λάρυγξ παρουσίαζεν ἅπαντα αὐτοῦ τὰ μέρη εἴτε παρατετατισμένα, εἴτε κατεαγόντα, ὡς συμβαίνει μετὰ ἰσχυρὰν καὶ παρατεταμένην σύσφιγξιν ». Ἡ ὑπὸ τοῦ Lalesque (de Gironde) (2) ἀναφερομένη ὡς ἐξῆς· « τὸ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦτο παρατηρήθη εἰς ναύτην ἡλικίας 67 ἐτῶν, οὗτινος περιεσφιγχθὴ λίαν ἰσχυρῶς ὁ λαιμὸς ὑπὸ ῥωμαλέου ἀντιπάλου. Ὁ παθὼν ἠσθάνθη πόνον λίαν ὀξύν καὶ αἰσθημα στερεοῦ σώματος θραυομένου κατὰ τὴν πρώτην τῆς πρὸς τὴν στήθιν· εἴτα ὁ πόνος ἐπετείνετο κατὰ τὴν ὀμίλιαν, τὴν κατὰ πόσιν, τὴν πρὸς τὰ ἔξω πρόσωπον τῆς γλώσσης, ἀλλὰ τὸ τοῦ στόματος ἀνοιγμα ἦτο ἀνωδινὲς σχεδόν· τὰ πρόσθιον τοῦ λαιμοῦ μέρος μετρίως

(1) Briand. — Αὐτόθι. Σελ. 401.

(2) Lalesque. — Fracture de l'os hyoïde. *Revue Médicale*. 1833. Avril. Σελ. 115.

ἐξωδηκὸς ἔφερεν ἑκατέρωθεν μικρὰ ἐκχυμώματα μᾶλλον καταφθί τῆς ἀριστερᾶς γωνίας τῆς κάτω σιαγόνης· τὸ μὲν δεξιὸν τοῦ ὅσπου κέρας εὐκόλως διὰ τοῦ δακτύλου ἦτο αἰσθητόν, τὸ δὲ ἄλλο μόνον μετὰ τὸν κατὰ βῆθος τοῦ δακτύλου διωσμόν· πρὸς τὰ πλάγια τοῦ ὅσπου διεκρίνετο ἀνωμαλία λίαν καταφανής, πρὸς τὰ ἐσωτερικά τοῦ στόματος ὁμοία ἀνωμαλία ἄλλ' ἀντιθέτως. Ὁ ἄρρωστος ἐντὸς δύο ἡμέρων ἰάθη. »

Αἱ ὑπὸ τοῦ Ollivier (1) ἀναφερόμεναι δύο περιστάσεις εἰς δύο εἰς τὴν μὲν παρατήρησεν ἐμπιέσιν καὶ πλάτυνσιν τῶν δύο ἀνωτέρων τῆς τραχείας ἀρτηρίας, εἰς τὴν ἑτέραν δὲ εὐκνησίαν μεγάλαν ἀσυνήθη τῶν δύο ἡμίσεων τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου.

Ἐν γένει αἱ κατὰ τὸν θυρεοειδῆ καὶ κρικοειδῆ χόνδρον βαρεῖαι καὶ δὴ τὰ κατὰ γινόμενα αὐτῶν, ἀπαντῶσι κατὰ τὸν Bergeron (2) ὡς ὑπερφυεῖς εἶναι λίαν ἰσχυρά, καὶ ἰδίως κατὰ τὰ περικύματα αὐτοῦ φανερὰ στηρίζεται ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους οὐχὶ δὲ ἐπὶ στρωμνῶν ἢ πλάτῃ, ὡς ὅταν τὸ θῦμα κατὰ τὸν στραγγαλισμὸν ρίπτηται χαμῶς.

Αἱ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας φάνειαν ἀλλοιώσεις εἶναι μᾶλλον συχναὶ τῶν κατὰ τὰ μέρη τῶν τραχημάτων καὶ ἐξάρθρωσιν. Ὡς τὰ πολλὰ ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρία ἐπιφανεία εἶναι ἐνιημένη, ὁμοίως ὡς ἐνίοτε ἀλουργόχρους, σχεδὸν δὲ πάντοτε ἐμπλεὺς μᾶλλον ἢ ἡ τῆς ἀφροῦ, ὅστις λίαν λεπτὸς ἐπεκτείνεται ἐνίοτε μέχρι τῶν βρόγχων λευκὸς ἢ ῥοδιζων, ἄλλοτε δὲ, τοῦθ' ὅπερ συχνότερον, αἱματόφωτος. Ὁμοίως δὲ περιστάσεις ἀντὶ ἀφροῦ, ὡς ἀναφέρει ὁ Tardieu (3), ἐξιδρώσις αἵματος, ὅπερ πηγνύμενον ὑπενδύει τὰ τοιχώματα τοῦ λάρυγγος. παρατηρήθη δὲ τοῦτο εἰς παιδεραστὴν θανόντα μετὰ μακρὰν πνεύμονος τὴν ἰσχυρὰν τῆς δολοφόνου χειρὸς πίεσιν. Ἐν γένει ἡ παρουσία αἵματος εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς τῶν στραγγαλιζομένων εἶναι σημεῖον θανάτου.

Ἡ ἐξάρθρωσις τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων εἶναι ἐνίοτε εἰς τὸν διὰ τῆς χειρὸς στραγγαλισμὸν, θεωρητέα μᾶλλον ὡς ἀπὸ πρᾶξις τείνουσα οὐχὶ εἰς τὸν παρεμποδισμόν τῆς εἰσδύσεως τοῦ ἀέρος εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς, ἀλλ' εἰς τὴν συμπίεσιν ἢ τὴν διάρρηξιν τῆς τραχείας καὶ τοῦ λάρυγγος.

6'. — Ἀλλοιώσεις κατὰ τοὺς πνεύμονας. — Ἐν γένει οἱ πνεύμονες ὡς ἐνίοτε εἶναι ὑπεραιμικοί, χροιάς σχεδὸν ὁμοίως ῥοδαίνης.

(1) Ollivier. — Annales κλπ. Τομ. Κς'. Σελ. 185. καὶ 194.

(2) Questao de Peritos a Medicina legal no processo J. Pereira. Lisb. Σελ. 53. Ἐκθεσις Bergeron ἐκ Παρισίων.

(3) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 165.

λοτε δὲ ἰσχυρῶς ἐνιημένοι, καὶ ἄλλοτε ὅλως κατὰ φύσιν. Ἡ ὑπεραιμικὴ ἢ μὴ αὕτη τῶν πνευμόνων κατὰστασις οὐδόλως σχετίζεται πρὸς τὰς διηθήσεις αἵματος εἰς τὰ κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ στρώματα, ὡς ἀναφέρει ὁ Tardieu παρατήρησιν καθ' ἣν οὐδὲν ὑπεραιμίας ἔχνος παρατηρεῖτο εἰς τοὺς πνεύμονας, τούναντίον δὲ μεγάλη καὶ ἐκτεταμένη διήθησις αἵματος εἰς τοὺς περιβάλλοντας τὸν λάρυγγα μῦς.

Πλὴν τῶν ἀλλοιώσεων τούτων ὡς πρὸς τὴν ὄψιν τῶν πνευμόνων, ἀπαντῶσιν ἕτεραι μᾶλλον χαρακτηριστικαί. Καὶ κατὰ πρῶτον παρατηρεῖται ῥῆξις τῶν μᾶλλον κατ' ἐπιπολὴν πνευμονικῶν κυψελίδων, ἐξ ἧς μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένον ἐμφύσημα, ὅπερ οὐδέποτε σχεδὸν ἐλλείπει· καὶ ἄλλοτε μὲν κυψελίδες τινὲς μεμονωμέναι εἶναι διερρήγμεναι, ἄλλοτε δὲ πολλαί, συχνότερον δὲ συνηνωμέναι εἰς μᾶλλον ἢ ἥττον μεγαλητέραν ἑκτασιν, ἢ τέλος ἄλλοτε τὸ ἐμφύσημα ἐπινέμεται μεγάλην τῶν πνευμόνων ἑκτασιν, ὡς ὁ Prus⁽¹⁾ παρατήρησεν εἰς γέροντα αὐτοκτόνον, ἐξ οὗ συμπεραίνει ὡς ἐξῆς· «Μεταξὺ τῶν ὑπὸ τοῦ στραγγαλισμοῦ προκαλουμένων βαρειῶν ἀλλοιώσεων, τὸ ἐμφύσημα ὅπερ συχνότατα ἀπαντᾷ, εἶναι τὰ μᾶλα κινδυνῶδες.» Ὡς ἐκ τοῦ ἐμφυσηματος οἱ πνεύμονες προσκτῶνται ὄψιν ὅλως ἀξίαν λόγου· καὶ ἐκ πρώτης μὲν ὀφείως φαίνονται ὡσεὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ πλακῶν ψευδομεμβρανῶδων, μικρόν τι παχειῶν, λίαν λευκῶν, καὶ ἄλλοτε ἄλλων τὸ μέγεθος, διὰ λεπτομερεστέρας ὁμῶς ἐξετάσεως διακρίνονται λίαν μικραὶ ἀέρος φουσαλίδες ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα ἐξαιλεφόμεναι τάχιστα δι' ἀπλῆς νύξιος. Κατὰ δὲ τὸν Lissan ἢ τῶν πνευμόνων ἐπιφάνεια εἶναι ἀνώμαλος, ὀχθώδης, οὐχὶ λεία, τῶν λευκωπῶν προεξοχῶν ἀποτόκων σωροῦ ἐμφυσηματικῶν κυψελίδων ἐπεκτεινομένων καὶ ἐν τῷ παρεγχύματι, ἐξ οὗ διακρίνεται ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν σῆψιν ἐμφυσηματος.

Ἐπὶ ἀπλοῦ στραγγαλισμοῦ ἀπαντῶσιν οὐχὶ σπανίως ἀλλοιώσεις ἐν τῷ παρεγχύματι τοῦ πνεύμονος συνιστάμεναι εἰς ἀποπληκτικὰς ἐστίαις εἰς τὸ βάθος τοῦ πνευμονικοῦ ἴστου καὶ διήθησιν ἐν αὐτῷ αἵματος ἄλλοτε ἄλλην τὴν ἑκτασιν, ἀπὸ μεγέθους ὅσον 20 ⁰/₁₀ μέχρι πενταδράχμου· ἢ τοῦ αἵματος αὕτη διήθησις εἶναι καὶ μᾶλλον μεγάλη καὶ μᾶλλον ἐκτεταμένη ἢ εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον. Σημειωτέον ὅτι οὐχὶ σπανίως ὁ δολοφόνος ὅπως ἐπιτύχη τὴν θανάτωσιν τοῦ θύματος ποιεῖται χρῆσιν σογχρόνως καὶ στραγγαλισμοῦ καὶ πνιγμονῆς, ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει ἀπαντῶσι συνηνωμέναι αἱ ἀλλοιώσεις καὶ τῶν δύο τούτων εἰδῶν τοῦ θανάτου, συνεπῶς μεγάλη ἀπαιτεῖται προσοχὴ κατὰ τὴν ἐξέτασιν πρὸς ἀποφυγὴν ἀπάτης. Σημειωτέον προσέτι ὅτι αἱ προσημειωθεῖσαι ἀλλοιώσεις ὡς πρὸς τὴν ὄψιν

(1) Prus. — De l'emphysème pulmonaire chez les asphyxiés par strangulation, *Bévue Médicale*. 1832. Décembre. Σελ. 509.

τῶν πνευμόνων, τὰς τοῦ αἵματος διηθήσεις κλπ. ἀπαντῶσιν εἰς τὰς μετὰ 24, 48 ὥρας ἢ καὶ ὀψαίτερον ἐνεργουμένας νεκροτομὰς, τὸναντίον δὲ εἰς τὰς λίαν προσφάτους μετὰ τὸν θάνατον, ὡς εἰς τὰ ἐπὶ τῶν ζώων πειράματα, ὑπερτεροῦσιν αἱ ἐκτεταμέναι κατὰ τοὺς πνεύμονας διηθήσεις αἵματος, καὶ ἡ μεγάλη τῶν πνευμόνων πληθώρα.

γ'. — *Ἀλλοιώσεις κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἐγκέφαλον.* — Εἰς τὴν καρδίαν οὐδὲν λόγου ἄξιον ἀπαντᾷ, οὐδέποτε ἐκχυμώματα ὑπὸ τὰ περι-κάρδιον ἢ τὸ ἐνδοκάρδιον, ἢ ἐκχύσεις αἵματος. Ἐνίοτε ἡ καρδία εἶνα ὅλως κενή, ἐν γένει ὅμως εὐρίσκεται ἐν αὐτῇ μικρὰ μελανοῦ αἵματος ποσότης ὅλως ρευστοῦ, σπανιώτατα δὲ αἷμα ἡμιπεπηγός.

Εἰς τὸν ἐγκέφαλον οὐδὲν θετικὸν καὶ ὀρισμένον, ὡς τὰ πολλὰ οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν, λίαν δὲ σπανίως εὐρηταὶ ἐνιημένος, ἀντιθετως πρὸς τὸ πάντοτε ἐμπλεῶν τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν.

δ'. *Ἀλλοιώσεις τῶν κατὰ βάθος τοῦ ὀφθαλμοῦ μερῶν καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτός.* — Κατὰ τὰς παρατηρήσεις καὶ πειράματα ἐπὶ ζώων τῶν Legrous, Fieuxal καὶ Gellé, (1) ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτὼν εἰς τὸν διαστραγγάλης θάνατον εὐρηταὶ ὅλως ἀναιμὸς καὶ λευκός. ὁ δὲ βλεννομεντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτός τὸναντίον ἐξερυθρός, πελιδνός, μετὰ ἀγγείων ἐνιημένων καὶ ἡ μεμβράνη τοῦ τυμπάνου στικτὴ ὑπὸ ἐκχυμωτικῶν κηλίδων ἀπὸ κέγχρου ὅσον φακῆς μεγάλων. Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται χρηζοῦσιν ἐπὶ βεβαιώσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Β'. **Φαινόμενα ἰτελοῦς στραγγαλισμοῦ, ἢ τῆς πρό-στραγγαλισμὸν ἀποπείρας.** — Οὐχὶ σπανίως οἱ δολοφονοὶ, ποικίλα διαπράττοντες ἐπὶ τοῦ θυματοῦ βιαιοπραγίας, προσφεύγουσιν εἰς τὴν τολαιμοῦ σύσφιγξιν ἐπὶ σκοπῷ τὸ πλείστον κατασιγήσεως τῶν κραυγῶν οὐχὶ δὲ καὶ θανατώσεως διὰ στραγγαλισμοῦ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅ μὴ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος συνυπάρχουσι μετὰ τῶν ἑτέρας φύσεως ποικίλων βιαιοπραγιῶν καὶ αἱ τοῦ ἀποτυχόντος στραγγαλισμοῦ συνεπείαι, αἰτίνε ἐπιπροσθέτουσιν εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ παθόντος καὶ ἐπιβαρύνουσι πολὺ λάκισ τὴν θέσιν αὐτοῦ.

Συνεπεία ἀποπείρας στραγγαλισμοῦ ἐγκαταλιμπάνοντος ἔχνη μᾶλλον ἥπτον καταφανῆ παρατηροῦνται ὡς τὰ πολλὰ τὰ ἐξῆς: πρόσωπον ἐξώδηκός, ἀλουργόχρουν, μαρμαρῶδες, φερὸν ἐρυθρὰ ἢ πελιδνὰ στίγματα, ἀφρο-ἐκρέων ἀπὸ τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος, ὀφθαλμοὶ ἐνιημένοι καὶ φερόντες ἐκχυμώματα ὑπὸ τὸν ἐπιπεφυκότα, λαιμός ἐξώδηκός καὶ ἐπώδινος φωνὴ ἡλλοιωμένη, κατὰποσις λίαν ἀλγεινὴ, ἢ ἐξοιδησις ἐπινέμεται σὺν πασαν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ κατώτερον τῆς γένους μέρος, εἶναι διάχυτος καὶ

(1) Annales. d'hyg. Publ. etc. 2me Série. 1878. T. 50. Σελ. 358.

συνοδεύεται υπό ἐκχυμωτικής τοῦ δέρματος χροιάς· ἄλλοτε ἡ κυανίζουσα χροιά εἶναι γενική, ἐνίοτε εἶναι ὁρατὰ τὰ τῶν δακτύλων ἀποτυπώματα ὡς εἰς τὸν τέλειον στραγγαλισμόν, καὶ ἔτι μᾶλλον εἰς τὸν ἀτελῆ, διότι παρατεινομένης τῆς ζωῆς τὰ ἐκχυμώματα τελειότερον μορφοῦνται.

Ἐνίοτε συνεπείρᾳ ἀτελοῦς στραγγαλισμοῦ ἐπιγίνεται ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως παρατεινομένη πολλὰς μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ βρόχου ὥρας, πάντοτε δὲ ἀπομένει ἐπὶ τινα χρόνον ἐπίμονος κατὰ τὸν λάρυγγα στενοχωρία, μεγάλη δυσχέρεια περὶ τὴν λαλίαν καὶ τὴν κατάποσιν, καὶ ποικίλαι νευρικαὶ διαταραχαί. Ἐνεκα τῆς ἰσχυρᾶς τοῦ λαιμοῦ συσφίξεως, τῆς συνθλάσεως τοῦ κυτταρώδους ἰστοῦ καὶ τῶν μυῶν προκαλοῦνται οὐχὶ σπανίως πόνοι ἰσχυροὶ καὶ ἀληθῆς φλέγμων τῶν κακωθέντων μερῶν. Ἐν γένει λοιπὸν αἱ συνέπειαι τοῦ ἀτελοῦς στραγγαλισμοῦ μετὰ μακρὸν πάντοτε παρέρχονται χρόνον, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ βαρεῖται ἀποθαίνουσιν.

4. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΑΝΑΓΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΜΟΝ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ ΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΑΥΤΟΥ

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κατὰ τὸν στραγγαλισμόν ἐξεταστέον τὰ σπουδαιότερα τῶν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ θανάτου ἀναγομένων ἱατροδικαστικῶν ζητημάτων, ἀποδίδοντες διὰ τῆς λύσεως τούτων τὴν δέουσαν ἐκτίμησιν ἐκάστῳ τῶν χαρακτηριζόντων τὸν στραγγαλισμόν φαινομένων καὶ ἀποτελεσμάτων, καὶ δὴ τῶν κατὰ τὴν τραχηλικὴν μοῖραν, ἥτις ὅλως ἰδίως χρήζει προσοχῆς ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ προσέχοντος ὅπως μὴ συγχέῃ ταῦτα πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν ἄλλων τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἰδῶν.

Ζήτ. Α'. — **Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἡ αἰτία τοῦ θανάτου;** — Καίτοι ὡς τὰ πολλὰ δὲν προβάλλεται ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης τόσῳ σαφῶς καὶ εὐκρινῶς τὸ ζήτημα τοῦτο, οὐδὲν ἥττον ἐγκτεῖται πάντοτε εἰς τὸ ἐρώτημα, τίς ἡ τοῦ θανάτου αἰτία. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, ἑλλειπόντων ἐνίοτε τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ στραγγαλισμοῦ σημείων, ὁ ἱατροδικαστὴς ἀντλεῖ τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κρίσεων αὐτοῦ δεδομένα ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν.

Καὶ διὰ μὲν τὰ ἐξωτερικὰ σημεία, ἡ δυσκολία συνίσταται εἰς τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν ὅπως μὴ ἐκληφθῶσι ταῦτα μετὰ ἐπιπολαίαν ἐξέτασιν καὶ παρατήρησιν ἀπότοκα εἴτε ἐτέρας τινὸς αἰτίας, εἴτε ἐτέρου βιαίου θανάτου ὡς τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ἢ τῆς πνιγμονῆς, ἢ νοσηρᾶς τινος καταστάσεως· τοιαύτης φύσεως παρερμηνείαν ἀναφέρει ὁ Ollivier (d'Angers) (1) εἰς περιπτώσιν, καθ' ἣν ὁ θάνατος γυναικὸς ὑπὸ μὲν τῶν πρώτων ἱατροδικαστῶν

(1) Ollivier (d'Angers). — Annales. etc. Τομ. Κζ'. Σελ. 149.

ἀπεδόθη εἰς στραγγαλισμόν, ὑπὸ ἐτέρων δὲ δύο ἰατρῶν, παραστάντων εἰς τὴν ἐν Βερσαλλίαις δίκην, εἰς ἀποπληξίαν, διατεινομένων τούτων ὅτι τὰ ἐκ τῶν δύο οὐσιωδῶν σημείων, τῶν ὑπὸ τῶν πρώτων θεωρουμένων ὡς χαρακτηριστικῶν τοῦ βιαίου θανάτου, κυκλοτερές περὶ τὸν λαιμὸν ἀποτύπωμα, καὶ παρουσία ἄφρου αἱματοφύρτου εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς, τὸ μὲν πρῶτον ἀπαντᾷ ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς ὑπὸ ἀποπληξίας θανόντας καθ' ὅλα ὅμοιον πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν χειρῶν ἢ τοῦ βρόχου κατὰ τὸν λαιμὸν ἐγκαταλιμπανόμενον ἀποτύπωμα.» τὸ δὲ δευτέρον ἀποκλείει τὴν περὶ στραγγαλισμοῦ ἰδέαν καὶ καταδεικνύει τὴν ἀποπληξίαν.» Μακρὸν ἴσως δὲ καὶ ἐν μέρει ἄσκοπον το ἀναγραφῆαι τὰ πρὸς ἀνασκευὴν τῆς γνώμης ταύτης ἐπιχειρήματα τοῦ Ollivier, καθότι τσαούτον καταφανὴς καὶ μεγάλη εἶναι ἡ παρερμηνεία τῶν χαρακτηριστικῶν τούτων τοῦ στραγγαλισμοῦ φαινομένων, ὥστε βεβαίως ἀποδοτέα εἰς ἐντελὴ ἄγνοιαν τῶν χαρακτήρων τοῦ διὰ στραγγαλῆς θανάτου. Βέβαιον ὅτι εἰς τοὺς βραχύν καὶ σαρκώδη λαιμὸν φέροντας ἀποπληκτικούς παρατηροῦνται κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ δέρματος τῆς τραχηλικῆς μοίρας πτυχᾶς μετὰ θάνατον μίαν ἢ πλείονες αὐλακὰς μᾶλλον ἢ ἥττον βαθεῖαι, χροιάς ἐρυθρᾶς, ἀλουργοχρόου, καὶ πῶς παρεμφερεῖς ἀποτυπώματι συσφιγγόντος βρόχου· τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐπίσης παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ τῶν νεογνῶν λειψάνα, ὧν ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης ιστὸς μετὰ θάνατον σκληρύνεται, τὸ δὲ δερμα τοῦ λαιμοῦ διπλούμενον ἀπεργάζεται καὶ διὰ τῆς ἐλαφροτέρας τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ πρόσθεν κλίσεως γραμμὴν ἐρυθρὰν κυκλοτερεῇ· ἄλλ' ἢ τε φύσις καὶ ἡ αἰτία τῶν ἐξωτερικῶν τούτων σημείων εἰς τοὺς ἀποπληκτικούς καὶ τὰ νεογνά εὐκόλως ὀρίζεται διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν, ἐνθα εἰς μὲν τὸν στραγγαλισμὸν ἀνευρίσκονται ἐκχυμώματα καὶ διηθήσεις αἵματος, εἰς δὲ τὴν ἀποπληξίαν καὶ τὰ νεογνά οὐ μόνον ταῦτα ἐλλείπουσιν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξωτερικὰ τῆς ἐπιφανείας ταῦτα σημεῖα δὲν ἐπινέμονται πᾶσι ὅλον τοῦ δέρματος πᾶχος. Καθ' ἃς δὲ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις αἱ τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν ἀλλοιώσεις ἐλλείπουσιν εἰς τὸν στραγγαλισμόν, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει πρὶν ἢ ἐκφέρει συμπέρασμα νὰ παραβάλλῃ τὰς ἐξωτερικὰς ταύτας ἀλλοιώσεις πρὸς τὰς τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἐνῷ πάντοτε ἔχων τὰς χαρακτηριστικὰς τοῦ στραγγαλισμοῦ, οἷον τὸν αἱματοφύρτον ἄφρον εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς, τὸ πνευμονικὸν ἐμφύσημα, τὰ ἀποπληκτικὰ ἐστία, τὴν κενότητα τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου κλπ. Μετὰ τοιαύτην λεπτομερῆ καὶ ἀκριβῆ ἐξέτασιν καὶ σύγκρισιν λίαν δύσκολος ἵνα μὴ εἰπωμεν ἀδύνατος ἀποβαίνει πᾶσα σύγχυσις.

Αἱ αὐταὶ ἰσχύουσι σκέψεις καὶ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κατὰ τὰ πρόσθεν ἰδίως τοῦ λαιμοῦ μέρη. εἴτε τυχαίως, εἴτε ἐκ ποικίλων αἰτίων, τὸ πλεῖστον ἀπροόπτων, σημείων, οἷον φαρμακευτικῶν μέσων τοπικῶς ἐνεργούντων, ὡς

συναπισμῶν, ἐμπλάστρων, κλπ., ἢ ἐκδορῶν, ἐλαφρῶν τομῶν κ. ο. κ. ἀπὸ τῶν τοῦ στραγγαλισμοῦ (1).

Τὰ σπουδαιότερα τοῦ ζητήματος τούτου μέρη εἶναι, ἡ διάκρισις τοῦ στραγγαλισμοῦ ἀπὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, ἥτις ἀποβαίνει σπουδαία τοῦ σώματος τοῦ γυμνῶντος ἀπρωρημένου, καὶ περὶ ἧς εἴρηται ἤδη τὰ εἰκότα ἐν τῷ περὶ ἀπαγχονισμοῦ κεφάλαιῳ, καὶ δευτερον ἡ διάκρισις τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας.

Υπόνοιαι ἀπαγχονισμοῦ δὲν γεννῶνται εὐρισκομένου σώματος νεκροῦ χαμαὶ μετὰ σημείων συσφίξεως κατὰ τὸν λαιμὸν, τοῦναντίον δὲ τοιούτου εὐρισκομένου εἰς τὴν ἀγχόνην πάντοτε γεννῶνται ἐνδοιασμοὶ μὴ ποτε πρὸ τῆς ἀπαιωρήσεως ἐνηργήθη στραγγαλισμὸς, καθότι ὁ μὲν ἀπαγχονισμὸς δηλοῖ ὡς καὶ πολλὰ αὐτοκτονίαν, ὁ δὲ στραγγαλισμὸς τοῦναντίον ἀνθρωποκτόνους βιαιοπραγίας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρὸς λύσιν τοῦ δυσχερεστάτου τούτου ζητήματος ὁ ἱατροδικαστὴς δεῖν ὅπως ἐπισταμένως ἀναζητήσῃ τὴν μεταξύ τῶν ἐξωτερικῶν σημείων καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ἀλλοιώσεων σχέσιν εἰς πᾶν βιαιῶν θανάτου εἶδος, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πάλαι ποτὲ

(1) Καὶ αὐτὰ ἐνίοτε τὰ κανονικὰ καὶ ὅπως χαρακτηριστικὰ τῶν δακτύλων ἀποτυπώματα ΕΚΑΤΕΡΑΘΕΝ τοῦ θυρεοειδοῦς χυρδίου, εἴτε δι' ἐκχυμωμάτων εἰς τὰ πρόσφατα, εἴτε διὰ τελείας τοῦ πιασθέντος μέρους σφίξεως εἰς τὰ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου λείψανα ἐκδηλούμενα παρερμηνεύονται καὶ ἐλαμβάνονται· ἀντὶ ἀποτυπωμάτων ἀπολειφθέντων κατὰ τὰ πρόσθια τοῦ λαιμοῦ μέρη ἐπὶ ἀποπείρᾳ πρὸς χάλασιν τοῦ κομβίου τοῦ περιλαιμίου διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ θήθεν κινδυνεύοντος ὑπὸ ἀσφυξίας. Τοιοῦτο ἐπιχείρημα ἐπικαλεσθεῖσα ἡ ὑπεράσπισις εἰς τὴν ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 29 παρατηρήσει περιπτώσιν, καθ' ἣν εἰς τὴν ὀψιτέλεστον (μετὰ 50 ἡμέρας) νεκροτομῇν εὗρεθησαν ΕΚΑΤΕΡΑΘΕΝ τοῦ λάρυγγος ἀπο λαν χαρακτηριστικαὶ ὅπαι ἀπότοχοι τῆς ταχίστης κατὰ τὰ μέρη ταῦτα σφίξεως ἐνεκα τῆς κατὰ τὴν ζωὴν συμμάσεως συνθλίψεως, προσέβαλεν ὅτι αἱ ὅπαι αὗται προῆλλον ἐκ τῶν πρὸςπαθειῶν διὰ τὴν χάλασιν τοῦ κομβίου τοῦ περιλαιμίου εἰς τὸν ὑπὸ τῆς ἀσφυξίας θήθεν κινδυνεύοντα, τοῦθ' ὅπερ ἱατροὶ ἐπὶ τούτῳ ἐρωτηθέντες παρεδέξαντο ὡς δυνατόν. Ἐλασπον καὶ περιττὸν καθ' ἡμᾶς νὰ ἐπιχειρήσωμεν διὰ μακρῶν τὴν ἀνασχευὴν τῆς τοιαύτης γνώμης, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι τὰ σημεῖα τῆς ἐνεργησάσης κατὰ τὸν λαιμὸν βίας εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίστασιν ἔκειντο ἑκατέρωθεν τοῦ λάρυγγος, καὶ ἦτο οὐχὶ ἓν ἀλλὰ δύο, ἔκειντο δηλονότι· καθ' ὃ μέρος δὲν εὕρεσκειται τὸ τοῦ περιλαιμίου κομβίον, ὅπερ πάντοτε εἶναι εἰς τὰ ἐμπρὺς τοῦ λαιμοῦ, ἦτο δὲ δύο καὶ οὐχὶ ἓν, τοῦθ' ὅπερ τεκμηριῶ ὅτι δύο ἐπίεσαν δακτύλοι διὰ τῆς παλαιμιαίας αὐτῶν ἐπιφανείας ἀντιθέτως κείμενοι καὶ ἐνεργούντες ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ λαιμοῦ. Ἄν δ' ἂν ἐτέρω ἀναλογισθῶμεν τὸν τρόπον καθ' ὃν διενεργεῖται ἡ χάλασις κομβίου περὶ τὸν λαιμὸν, καὶ διὰ καθ' ἣν περιπτώσιν πρόκειται ἡ χάλασις συσφίγγοντας ἐνδύματος, ὅτι ἀληθὴ ἐνὶ ἑκείνῃ τὸ περιλαίμιον πρὸς τὰ πρόσθια ὅπως χωρῆσθαι μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ λαιμοῦ ὁ δακτύλος, πᾶσα βία διὰ τοῦ δακτύλου ἐνεργεῖται οὐχὶ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἀλλ' ἐπὶ τοῦ περιλαιμίου καὶ τοῦ κομβίου, πειθόμεθα ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶναι ἀνάξιον πάσης συζητήσεως· ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ ἐνεργῶν ἐπιλανθάνεται τοῦ κανόνος τούτου, πᾶν τότε ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἀποτύπωμα τοῦ δακτύλου 1. συντελεῖται διὰ τῆς βαχικῆς τοῦ δακτύλου ἐπιφανείας· 2. εἶναι ἀνωμάλου σχήματος, μακροστενὲς ὡς τὰ πολλὰ καὶ οὐδέποτε στρογγύλον· 3. καίται εἰς τὴν προσθίαν τοῦ λαιμοῦ ἐπιφάνειαν καὶ 4. εἶναι ἐνιαῖον. Ἐκ τούτων εὐκολως πειθεται τις ὅτι τοιαῦτα ἐπιχειρήματα οὐδεμίαν ἔχοντα σπουδαιότητα ἀφ' ἑαυτῶν ἀνεμ. συζητήσεως καταρρέουσιν.

συγχύσεως τῶν κατὰ τὰ ἐσωτερικά ὄργανα ἀλλοιώσεων εἰς τὰ διάφορα τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου εἶδη.

Πλὴν τῶν ἐκ τῆς θέσεως τοῦ πτώματος τῶν ἀπαγχονιζομένων, τῶν ἰδιαιτέρων τοῦ ἀπαγχονισμοῦ περιστάσεων, τῆς φύσεως, τοῦ σχήματος καὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἀγγρονίου βρόχου δεδομένων διὰ τὴν διάκρισιν τοῦ στραγγαλισμοῦ ἀπὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, αἱ διαφοραὶ τῶν δύο τούτων τοῦ θανάτου εἰδὼν ἔχουσιν ὡς ἐξῆς· Τοῦ ἀνθρωποκτόνου στραγγαλισμοῦ διαπραχθέντος διὰ τῶν χειρῶν, ὡς τὰ πολλὰ τὰ τῶν δακτύλων καὶ ὀνύχων ἀποτυπώματα, τὰ ἐκχυμώματα, αἱ ἐκδοραὶ κλπ. λίαν χαρακτηριστικὰ τυγχάνοντα, οὐδεμίαν ἐπιτρέπουσιν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς φύσεως τῶν βιαιοπραγιῶν· τοῦ στραγγαλισμοῦ ὁμως διὰ βρόχου ἐτελεσθέντος ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν κατὰ τὸν λαιμὸν σημείων γεννῶνται ἐνίοτε καὶ δικαίως ἀμφιβολίαι περὶ τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, ἅτε δὴ τῆς διεύθυνσεως τοῦ ἀπολειπομένου σημείου, τῆς αὐλακος, μὴ ἐχούσης πραγματικὴν σημειωτικὴν ἀξίαν· καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἐν γένει θεωρεῖται ἡ ὀριζοντεία αὐτῆς διεύθυνσις ὡς ἀνήκουσα τῷ στραγγαλισμῷ, ἡ δὲ λοξὴ τῷ ἀπαγχονισμῷ, ἀλλ' οὐδόλως τοῦτο εἶναι ἀπόλυτον καὶ σταθερόν. ἐπειδὴ τὸ λοξὸν τοῦ ἀποτυπώματος συνεπῶς καὶ τῆς αὐλακος εἰς τοὺς ἀτελεῖς ἀπαγχονισμούς, τοῦ σώματος μὴ τελείως ἀπαιωρουμένου, ἐνίοτε ἀτελῶς καὶ ἀσαφῶς παρίσταται, ἐξ οὗ ἀμφιβολία περὶ τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως αὐτοῦ, τουταῦτὰ εἰρήσθω καὶ περὶ τοῦ ἀκριβῶς καὶ τελείως κυκλοτεροῦς καὶ ὁμοτίμου τῆς αὐλακος εἰς τὸν στραγγαλισμὸν, τούναντίον δὲ περὶ τοῦ διακεκομένου αὐτῆς καὶ χωρὶς συνεχείας εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν ἔνθα ὁ ἀγγρόνιος βρόχος ἀπεργάζεται τὴν ἀγκύλην, καθότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ ἀγγρόνιος βρόχος ἐνίοτε περιβάλλεται περὶ τὸν λαιμὸν χωρὶς ἀγκύλης ὅτε ἀπομένει κυκλοτερές καὶ συνεχές ἀποτύπωμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ βρόχου μετὰ τὸν στραγγαλισμὸν ἀφαιρουμένου ἢ χαλαρουμένου ἀπομένουσιν ἔχνη αὐτοῦ μόνον κατὰ τὰ μᾶλλον προέχοντα τοῦ λαιμοῦ μέρη. Ἐν γένει ἡ τῆς αὐλακος διεύθυνσις καθ' ἑαυτὴν κεινῆται σημειωτικὴν ἀξίαν ὅσκις ἡ ἐλλείπει ἐπὶ διπλοῦ κατὰ τὸν λαιμὸν ἀποτυπώματος ὁ παραλληλισμὸς τῶν δύο αὐτοῦ σκελῶν, τοῦ ἐνὸς ὀριζοντείου τοῦ δὲ ἑτέρου λοξοῦ ὄντος, ἢ τὸ λοξὸν τοῦ ἀποτυπώματος ὅλως ἀντιθέτως τοῦ συνήθους εὐρίσκεται.

Εἰς τὸν στραγγαλισμὸν ἐν γένει τὰ ἐκ τῆς συσφίξεως τοῦ βρόχου ἔχνη εἶναι πολλῷ ἥττον καταφανῆ καὶ βαθέα, ἐνίοτε ἐλλείπουσιν ἢ περιορίζονται ὡς τὰ πολλὰ εἰς περιωρισμένον καὶ ἐπιπόλαιον ἀποτύπωμα, τούναντίον δὲ εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν σχεδὸν πάντοτε ἡ αὐλαξ εἶναι καταφανής, τὸ δὲ δῆγμα κατὰ τὸ μέρος τοῦτο λευκόν, μαργαρωδές, παπυρῶδες· εἰς τὸν στραγγαλισμὸν ἀφ' ἑτέρου ἀπαντῶσι συχνότατα καὶ λίαν χαρακτηριστικὰ ἐκχυμώματα, κατ' ἐπιπόλῃν καὶ κατὰ βάθος διηθήσεις αἵματος, ἐκχυμω-

τικαί στικταί κηλίδες κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμόν, καὶ τὸ στήθος, αἵτινες οὐδέποτε κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν παρατηροῦνται.

Ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων πλείστου λόγου ἀξία εἶναι ἡ τῶν πνευμόνων κατάστασις· εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν οἱ πνεύμονες ἐν γένει οὐδεμίαν ἢ σχεδὸν οὐδεμίαν παρουσιάζουσιν ἀλλοίωσιν, εἰς τὸν στραγγαλισμὸν τὸν ἀντικεινὸν εὐρηνται εἰς αὐτοὺς πάντοτε ἐμφυσηματικαὶ πλάκες ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα, αἵτινες κατὰ τὸν Tardieu θεωρεῖται ὡς χαρακτηριστικαί, ἀποπληκτικαὶ ἐστὶναι διεσπαρμέναι κατὰ βάθος τοῦ πνευμονικοῦ ἴστου οὐδὲως συγχέομεναι πρὸς τὴν κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν τῶν πνευμόνων πληθῶραν· ὁ κατὰ τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχείαν ἀφρὸς οὐ μόνον συχνότερον παρατηρεῖται εἰς τὸν στραγγαλισμὸν, ἀλλὰ καὶ λεπτότερος καὶ ὡς τὰ πολλὰ αἱματόφυρτος εἶναι.

Μετὰ τὰ ἐν τῷ περὶ ἀπαγχονισμοῦ κεφαλαίῳ ρηθέντα περὶ τῶν ἀκουσίων τῶν οὐρῶν καὶ τῆς κόπρου κενώσεων καὶ τῆς ἐκσπερματώσεως ὡς χαρακτηριστικῶν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ σημείων κατὰ τινὰς ἱατροδικαστάς, καὶ δὴ τὸν Devergie, περιττὸν νὰ ἐπανέλθωμεν ἐνταῦθα περὶ τῆς ἀξίας τῶν σημείων τούτων εἰς τὴν διαφορικὴν τοῦ στραγγαλισμοῦ καὶ ἀπαγχονισμοῦ διάγνωσιν.

Εὐχερεστέρα ἀποβαίνει ἡ διάκρισις τοῦ στραγγαλισμοῦ ἀπὸ τῆς πνιγμονῆς καὶ δι' ἄλλας τε αἰτίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἑλλειψιν τῶν ἀπὸ τοῦ βρόχου σημείων εἰς τὸν λαιμόν κατὰ τὴν πνιγμονήν. Τὰ ἐπὶ τοῦ πτώματος καταφανῆ τῆς πνιγμονῆς ἐξωτερικὰ σημεία ὑπάρχοντα, παρατηροῦνται κατὰ τοὺς μυκτῆρας, τὸ στόμα, τὰς παρειάς, τὰ χεῖλη, τὰ πτερύγια τῆς ῥινός, οὐδέποτε δὲ εἰς τὸν λαιμόν. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὐχὶ σπανίως συνυπάρχουσι τὰ δύο ταῦτα τοῦ θανάτου εἶδη, δέον ὅπως ὁ ἱατρός διὰ τῆς μετὰ προσοχῆς ἐξετάσεως καὶ τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ ἰσθμῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, συμπεραίνει ὅτε μὲν ὑπὲρ τοῦ ἐτέρου τῶν εἰδῶν τούτων τοῦ βιαίου θανάτου, ὅτε δὲ ὑπὲρ ἀμφοτέρων συγχρόνως. Καὶ τὰ μὲν ἐξωτερικὰ σημεία, πλὴν τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ λαιμοῦ ἀπὸ τῶν δακτύλων ἢ τοῦ βρόχου καὶ τῶν κατὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς μυκτῆρας, ταυτίζονται περίπου εἰς τὰ δύο ταῦτα τοῦ θανάτου εἶδη, οἷον ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ λειψάνου ὄψις, αἱ διεσπαρμέναι κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμόν, τὸ στήθος ἐκχυμωτικαὶ στικταὶ κηλίδες, τὰ ὑπὸ τὸν ἐπιπεφυκότα ἐκχυμώματα, ὁ ἀφθονος, λεπτὸς καὶ αἱματόφυρτος ἀφρὸς εἰς τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχείαν, ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ αἱ περικυλισμέναι τοῦ αἵματος ἐκχύσεις ὑπὸ τὸ περικράνιον· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων σημεία, ὡς εἰς μὲν τὸν στραγγαλισμὸν τὸ κατὰ τοὺς πνεύμονας ἐμφύσημα καὶ αἱ ἀποπληκτικαὶ ἐστὶναι, εἰς δὲ τὴν πνιγμονήν αἱ ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα καὶ τὸ περικάρδιον ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες,

εἶναι ὅλως χαρακτηριστικά καὶ συντελοῦσιν ἐκάστοτε εἰς τὴν διέκρισιν τῶν δύο τούτων εἰδῶν τοῦ θανάτου. Τοῦ ἐτέρου τῶν εἰδῶν τούτων τοῦ θανάτου ὑπερσχύοντος, τοῦ δὲ ἐτέρου περιοριζομένου εἰς ἀπλὴν ἀπόπειραν εὐρίσκονται ὅτε μὲν τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τοῦ ἐτέρου τῶν εἰδῶν καὶ τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ ἐτέρου, ὅτε δὲ τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα ἀμφοτέρων καὶ τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ ἐτέρου· τέλος δέ, ὡς ἐκτενέστερον ὁ λόγος ἐν τῷ περὶ πνιγμονῆς, ἡ σύγχυσις τῶν δύο τούτων τοῦ θανάτου εἰδῶν δὲν εἶναι τόσῃ σπουδαία, ἅτε δὴ ἐλλείποντος τοῦ ἐνδοιασμοῦ τῆς αὐτοκτονίας.

Ὁ δὲ ἀτελής στραγγαλισμὸς διακρίνεται μόνον σχεδὸν ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν σημείων, καὶ δὴ τῆς ἐξοιδήσεως τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ προσώπου, τῶν εἰς τὸ δέρμα διεσπαρμένων χαρακτηριστικῶν ἐκχυμώσεων, αἱματηρῶν κηλιδῶν, τῆς κατὰ τοὺς ἐπιπεφυκότας διηθήσεως αἵματος, τῆς ἀλλοιώσεως τῆς φωνῆς καὶ τῆς δυσκολίας περὶ τὴν κατάποσιν.

Καθ' ἃς περιστάσεις οὐδὲν κατὰ τὸν στραγγαλισμὸν ἔχνος ἐξωτερικόν, ἢ ἐλάχιστα μόνον τοιαῦτα εὐρίσκονται, ὁ ἱατροδικαστὴς θεὸν ὅπως μετὰ πολλῆς τῆς προσοχῆς ἐπιδιδῆται εἰς τὴν ἀνέυρεσιν καὶ περιγραφὴν αὐτῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων.

Οὐχὶ σπανίως, τοῦ θύματος θανατωθέντος κατ' ἄλλον ὅλως τρόπον, καὶ δὴ διὰ πλήξεων, κακώσεων καὶ ἐν γένει τραυμάτων κατὰ τὴν κεφαλὴν ἢ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος, περιβάλλεται περὶ τὸν λαιμὸν βρόχος, ὅστις ὡς τὰ πολλὰ περισφίγγεται εἴτε ἐπὶ τῷ σκοπῷ παραμορφώσεως τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου καὶ ἀποπλάνησεως τῆς δικαιοσύνης, εἴτε, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, πρὸς βεβαίαν τοῦ θύματος θανάτωσιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πλὴν τῶν ἀσχέτων τῷ στραγγαλισμῷ κακώσεων, τῶν τεκμηριουσῶν τὴν τε δολοφονὴν ἐπίθεσιν καὶ τὴν πρόθεσιν τοῦ αὐτουργοῦ, εἰ μὲν ὁ βρόχος περιεβλήθη περὶ τὸν λαιμὸν διαρκούσης εἰσέτι τῆς ζωῆς, τὰ τοῦ στραγγαλισμοῦ σημεῖα, ἅτινα εὐρίσκονται μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντελῶς ἐκπεφρασμένα, πείθουσιν ὅτι καὶ ὁ στραγγαλισμὸς ἐχρησίμευσεν ὡς μέσον θανατώσεως καὶ διεπράχθη διαρκούσης τῆς ζωῆς, εἰ δὲ ὁ βρόχος περιεβλήθη μετὰ θάνατον, εἴτε πρὸς ἀποπλάνησιν τῆς δικαιοσύνης, εἴτε ἐνίοτε ἐπὶ φυσικῶς θανόντος πρὸς ἐνοχοποίησιν ἐτέρου ἀθώου προσώπου, ἐνθα περιεσφίγγηται ὁ βρόχος εὐρίσκεται μὲν αὐτὰρ ἱκανῶς βαθεῖα ἢς τὸ δέρμα εἶναι λευκόν, μαργαρωδὲς καὶ παπυρῶδες, χωρὶς ὅμως τῶν κατὰ βῆθος ἐκχυμωμάτων, τῆς διηθήσεως τοῦ τεθρομβωμένου αἵματος, ἅτινα σχεδὸν πάντοτε εὐρίσκονται μετὰ τὸν κατὰ τὴν ζωὴν στραγγαλισμόν, ἐλλείπουσι δὲ ἅπαντα τὰ λοιπὰ χαρακτηριστικά ἐξωτερικὰ τε καὶ ἐσωτερικὰ σημεῖα τοῦ στραγγαλισμοῦ.

Ζήτ. Β'. — Τίνι τρόπῳ ἐξετελέσθη ὁ στραγγαλισμός; —

Οὐ σμικρᾶς σπουδαιότητος ζήτημα εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐξετελέσθη ὁ στραγγαλισμός. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου αἱ τῶν

ἑσωτερικῶν ὀργάνων ἀλλοιώσεις οὐδόλως συντελοῦσι, τοῦναντίον δὲ τὰ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἀποτυπούμενα σημεῖα εἶναι τὰ μόνα διαφωτίζοντα τὸν ἱατρὸν.

Ἡ κατὰ τὸν λαιμὸν αὐλαξ ἑνδείκνυσιν οὐ μόνον ὅτι ὁ στραγγαλισμὸς ἐξετελέσθη διὰ βρόχου, ἀλλὰ καί, καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ βρόχος δὲν εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ λειψάνου, ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῶν διαστάσεων τοῦ ἀποτυπώματος ἀναγνωρίζεται ὡς τὰ πολλὰ τὸ εἶδος τοῦ βρόχου καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐφηρμόσθη ὑπὸ τοῦ δολοφόνου.

Ἀληθῶς, καθ' ἃς περιστάσεις ἐπὶ νεογνῶν προβάλλεται ἡ ἔνστασις ὅτι ταῦτα ἐστραγγαλίσθησαν ἐκ τῆς περὶ τὸν λαιμὸν οἰονεὶ φυσικῆς περιελίξεως τῆς ὀμφαλίδος, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν Taufflieb (1), Négrier (2), Tardieu κ. α., ἡ ὀμφαλὶς ἐγκαταλιμπάνει περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ νεογνοῦ ἀποτύπωμα δίκην αὐλακος μετὰ ἐλαφρῶν ἐκχυμωμάτων· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὔτε περὶ τοῦ δυνατοῦ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἀποτυπώματος ὑπὸ τῆς ὀμφαλίδος, οὔτε περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς περιελίξεως αὐτῆς πρόκειται, ἀλλὰ περὶ τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου καὶ περὶ ὑπάρξεως βιαιοῦ θανάτου, εἰς τὰς περιπτώσεις ὅμως ταύτας ὑπάρχει ἡ ἀλγύθαστος τοῦ νεκρογεννήτου ἀπόδειξις ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν σημείων τῆς ἀναπνοῆς καὶ λοιπῶν· ἡ ἀπόδειξις αὕτη αἶρει πᾶσαν ἐγκλήματος ὑπόνοιαν καὶ συνεπῶς τὰς περὶ στραγγαλισμοῦ ἐπὶ σκοπῷ θανατώσεως ἀμφιβολίας. Ἄν δέ ποτε ἡ τίκτουσα χρησιμοποιοῖ τὴν ὀμφαλίδαν μετὰ τὸν τοκετὸν διὰ τὴν βρεφοκτονίαν εὐρίσκονται ἅπαντα τοῦ στραγγαλισμοῦ τὰ σημεῖα, οὐδόλως διαφέροντα τῶν τοῦ διὰ βρόχου στραγγαλισμοῦ, ὡς ἐπίσης λίαν καταφανῆ καὶ τὰ σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ νεογνοῦ, ἅπαντα δὲ ταῦτα ὁμοῦ τεκμηριοῦσι τὸ ἔγκλημα καὶ συνηγοροῦσιν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Τὰ ὑπὸ τῶν δακτύλων καὶ τῶν ὀνύχων εἰς τὸν λαιμὸν ἀπολειπούμενα μετὰ τὸν διὰ στραγγαλῆς θάνατον σημεῖα εἶναι μᾶλλον χαρακτηριστικά, λίαν δὲ εὐκόλως ἀναγνωρίζονται ἐκ τοῦ σχήματος, τῆς θέσεως, τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ πλήθους, ἀπεικονίζοντα ἐπακριβῶς τὴν χεῖρα τοῦ αὐτουργοῦ.

Ζήτ. Γ. — Εἶνες οἱ αὐτουργοὶ τοῦ στραγγαλισμοῦ; —

Εἰς τὸ περὶ ταυτότητος κεφάλαιον, πραγματευόμενοι περὶ τῶν περιβαλλουσῶν τὸν ἱατροδικαστὴν δυσχερειῶν εἰς τὴν λύσιν τῶν εἰς ταύτην ἀναγομένων ζητημάτων, κατεδείξαμεν καὶ τὸ σπουδαῖον τοῦ θέματος εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιπτώσεων διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἐνόχου. Καὶ εἰ μὲν εἰς

(1) Taufflieb. — De la strangulation des nouveaux nés par le cordon ombilical. Annales etc. Tom. ΚΔ'. Σελ. 340.

(2) Négrier. — Recherches médico-légales sur la longueur etc. Annales etc. Tom. ΚΕ'. Σελ. 126.

ἄλλας περιστάσεις τῆς ἰατροδικαστικῆς, μ' ὅλας τὰς μεγάλας ἐκίστοτε δυσχερείας πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ταυτότητος, ὁ ἰατροδικαστὴς ἐπιτυχάνει αὐτῆς μετὰ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγαλητέρας πιθανότητος, προκειμένου περὶ στραγγαλισμοῦ ἢ λύσεως τοῦ ζητήματος ἀποβαίνει δυσχερέστερα καὶ λίαν σπανίως εἶναι ἀπόλυτος, ἅτε δὴ ἐξαρτωμένη ἀπὸ λίαν ποικίλων περιπτώσεων καὶ ἰδίᾳ λίαν ὑποθετικῆς σχέσεως μεταξὺ τοῦ δολοφόνου καὶ τοῦ θύματος. Τὸ δὲ ζήτημα τοῦτο προβάλλεται τοῦ στραγγαλισμοῦ διαπραχθέντος διὰ τῶν χειρῶν, διότι εἰς τὸν διὰ τοῦ βρόχου στραγγαλισμόν, ἐπειδὴ ὡς τὰ πολλὰ ὁ βρόχος περιβάλλεται εἰς τὸν λαιμόν τοῦ θύματος αἵφνης, οὔτε ῥώμῃ ἰδιαιτέρα, οὔτε πλείονες αὐτουργοί, ἀλλὰ μόνον δεξιότης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ἀπαιτεῖται.

Εἰς δὲ τὸν διὰ τῆς χειρὸς στραγγαλισμόν ἐκ τῶν κατὰ τὸν λαιμόν καταφανῶν σημείων ἐνίοτε εἶναι ἐφικτός ὁ προσδιορισμός τῆς διὰ τὸ ἔγκλημα ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ καταβληθείσης δυνάμεως καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ θύματος ἀντιστάσεως, πλὴν τῶν περιστάσεων καθ' ἃς περὶ γυναικῶν ἐξησθενημένων ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας ἢ νεογνῶν πρόκειται, ὅτε ὁ στραγγαλισμὸς διαπράττεται εὐκόλως καὶ ὑπὸ ἐνὸς καὶ μόνου αὐτουργοῦ, καὶ τούτου μὴ ῥωμαλέου· τοῦ θύματος ὁμως ἀντιτάξαντος ἀντίστασιν, ὅτε ὑπάρχουσι σημεῖα πάλης, ἢ τοῦ στραγγαλισμοῦ ὄντος ἀτελοῦς, εἰκάζεται τὸ ἐνιαῖον τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τούτου μὴ ῥωμαλέου, τούναντίον δὲ ὁ δολοφόνος ὑποτίθεται ἐκτάκτου ῥώμης, ἢ ὅτι συνέπραξαν πλείονες αὐτουργοί, τοῦ θύματος ὅντος ῥωμαλέου ἀνδρός. Πλὴν τῆς ἐκτιμήσεως τῶν τεκμηριούντων τὴν ἀμοιβαίαν τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ σχέσιν φαινομένων, ἐξεταστέον καὶ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς τὸ ἔγκλημα συνετελέσθη, οἷον ἂν αἵφνης καὶ ὁλως ἐξ ἀπροόπτου ἐγένετο ἢ ἐπίθεσις, ὅτε αὐτουργὸς λίαν ἀσθενὴς στραγγαλίζει ἐνίοτε ῥωμαλέον καὶ πολλῶ ἀνωτέρας ῥώμης ἀντίπαλον, διότι ἡ αἵφνης γενομένη περισφιγῆς τοῦ λαιμοῦ, καὶ ὁ συνεπείχ ταύτης παρεμποδισμὸς τῆς εἰσόδου τοῦ ἀέρος εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς, ἀκαριαίως παραλύουσι τὸ θῆμα καὶ παρακωλύουσι πᾶσαν ἀντίστασιν. Σημειωτέον ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα τοῦ αὐτουργοῦ δεξιότης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, ἢ τυχαία σύμπτωσις διὰ τὴν κατάλληλον τοῦ λαιμοῦ σύσφιγξιν διὰ τῶν δακτύλων· τοιαύτης φύσεως περιστάσεις ἀπαντῶσιν οὐχὶ σπανίως εἰς τοὺς παιδεραστάς.

Ἐξεταστέον προσέτι καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν κατὰ τὸν λαιμόν βλαβῶν, ὧν τινες σπάνιαι κατὰ τὸν λαιμόν, ὡς κάταγμα τοῦ ὕειδοῦς ὁστοῦ ἢ τῶν χόνδρων, πλάτυνσις ἢ σύντριψις τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας, μεγάλην βίαν καὶ ἔκτακτον ῥώμην τεκμηριοῦσιν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἑλλειψις ἢ ἡ σχετικῶς μικρὰ τῶν ἐξωτερικῶν βλαβῶν ἐντάσις ἐνδεικνύουσιν εὐκολίαν καὶ ταχύτητα, δι' ὧν ἰσχυρὰ χεὶρ διεπράξατο

τέλειον στραγγαλισμόν. Σημειωτέον, καθ' ἃ εἴρηται κατὰ τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰ πειράματα τοῦ Bergeron, ὅτι τὸ κάταγμα τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου, ἢ τοῦ ὑοειδοῦς ὁστού, ἢ καὶ ἀμφοτέρων ἀπαντᾷ καθ' ἃς περιπτώσεις ὁ στραγγαλισμὸς ἐξετελέσθη τοῦ θύματος ὑπτίως κειμένου καὶ τοῦ τραχήλου ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους στηριζομένου.

Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι δυσχερεστάτη ἀποβαίνει ἡ ὀριστικὴ καὶ ἀπόλυτος τοῦ ζητήματος λύσις.

Πλὴν τῶν προσημειωθέντων δεδομένων συντελοῦσι καὶ ἰδιαιτέρας τινες ἐνδείξεις εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὡς χρῆσις ὄπλου ἀνήκοντος εἰς τοιόνδε ἢ τοιόνδε ἐπάγγελμα, ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐνηργήθη τραυματισμὸς κατὰ τεχνικούς ὁρους, κηλίδες ἀπὸ τῆς ἐπαφῆς τῶν χειρῶν, τοῦ σώματος, ἢ ἄλλων ἀντικειμένων προκύπτουσαι· αἱ μᾶλλον σημαντικαὶ ἐκ τῶν κηλίδων εἶναι αἱ ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ αὐτουργοῦ ἀπομένουσαι εἰς τὸν λαιμόν τοῦ θύματος ἐξ ὕλων στερεῶν, λίαν λεπτῶν, κεχρωσμένων, ἢ παχειῶν, ἐλαιωδῶν, ἢ χρωματιστικῶν, προσκεκολλημένων εἰς τὰς χεῖρας ἐπαγγελματιῶν τινων, οἷον ἀνθρακίων, σιδηρουργῶν, ξυλουργῶν, ἀρτοποιῶν, κτιστῶν, ἢ κρεοπωλῶν, ἢ ζωγράφων κλπ. Ἡ φύσις καὶ τὸ εἶδος τῶν ὕλων τούτων προσδιορίζεται εἴτε διὰ τοῦ μικροσκοπίου, εἴτε διὰ τῆς χημείας.

Ἐνίοτε τέλος τοῦ στραγγαλισμοῦ ἐνεργουμένου διὰ βρόχου ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἶδους αὐτοῦ προσδιορίζεται μετὰ πιθανοτήτων ἡ ταυτότης τοῦ αὐτουργοῦ.

Ζήτ. Δ. Ὑπὸ τίνας περιστάσεις διεπράχθη ὁ στραγγαλισμός; — Αἱ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο διαλαμβανόμεναι περιστάσεις εἶναι, τίς ἢ τοῦ θύματος καὶ τοῦ δολοφόνου ἀμοιβαία θέσις, μετὰ τίνος ταχύτητος ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, καὶ ἂν ὑπάρχουσιν ἐπιπλοκαὶ καὶ ἐτέρων βιαιοπραγιῶν.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀμοιβαίας τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ θέσεως ἀποβαίνει πολλοῦ λόγου ἄξιος προϋπαρξασῶν ἐτέρων βιαιοπραγιῶν, ὡς προσβολῆς τῶν ἡθῶν, βιασμοῦ, παιδεραστίας, ἢ τοῦ στραγγαλισμοῦ χρησιμεύσαντος ὡς μέσου θανατώσεως κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν· κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας συμβάλλουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τὸ πλήθος, ἡ διάταξις, τὸ σχῆμα, καὶ δὴ ἡ φορὰ τῶν κατὰ τὸν λαιμόν ἀποτυπωμάτων· συνεπῶς ἐξεταστέον λεπτομερῶς τὰ ὑπὸ τῶν δακτύλων ἐκατέρωθεν τοῦ λάρυγγος καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ σημεῖα, δι' ὧν δηλοῦται ποτέρᾳ τῶν χειρῶν ἐνήργησε, καὶ εἰ μὲν ἡ δεξιὰ χεὶρ, εὗρηνται τὰ τῶν τεισάρων δακτύλων ἀποτυπώματα μᾶλλον ἢ ἥττον σαφῶς ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τοῦ λαιμοῦ ἀποτετυπωμένα, ἐπὶ τὰ δεξιὰ δὲ τὸ τοῦ ἀντίχειρος ἀποτύπωμα, εἰ δὲ ἡ ἀριστερὰ ἐνήργησε χεὶρ τὰ αὐτὰ ἄλλ' ἀντιθέτως παρατηροῦνται· τὰ αὐτὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπαντῶσιν ἔχνη τοῦ αὐτουργοῦ εἴτε ἐκ

τῶν ἔμπροσθεν εἴτε ἐκ τῶν ὀπισθεν ἱσταμένου, προσδιορίζεται δὲ ἐν μέρει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἢ τοῦ αὐτουργοῦ θέσις μόνον ἀπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν ἀποτυπωμάτων τῶν ὀνύχων. Ἐνίοτε καὶ κατὰ τὴν προσθίαν ἀνωτέραν τοῦ στήθους μοῖραν, κατὰ τὴν βᾶσιν τοῦ λαιμοῦ, ἢ ὑπὸ τὴν γένυν εὐρίσκονται σημεῖα ἐτέρας φύσεως ἀπότοκα εἴτε τῆς χρήσεως ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, εἴτε πίεσεως ἰδιαιτέρας κατὰ τὰ μέρη ταῦτα διὰ τῶν γονάτων, ὅτε καὶ κατὰγματα τῶν πλευρῶν οὐχὶ σπανίως συνυπάρχουσιν, ὡς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 73 παρατήρησιν.

Ἐπὶ βρεφοκτονίας ἐνίοτε γυναῖκες προφασιζονται ὅτι ἄκουσαι, ἀποπειραθεῖσαι ὅπως ἐξελεύσωσι τὸ ἔμβρυον συλλαβοῦσαι αὐτὸ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ὡς προβάλλοντος μέρους πρὸς ταχυτέραν τοῦ τοκετοῦ ἀποπεράτωσιν, ἐστραγγάλισαν αὐτό· ἢ κατὰ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου ἀντιρρήσις κείται ἐν τῷ σχήματι καὶ τῇ διευθύνσει τῶν τοπικῶν κατὰ τὸν λαιμὸν ἀλλοιώσεων, καθότι τῆς κεφαλῆς τοῦ τικτομένου νεούσης ἐπὶ τὰ κάτω τὰ κυρτὸν τῶν ἀποτυπωμάτων τῶν ὀνύχων ἐξ ἀνάγκης δέον ὅπως διευθύνηται πρὸς τὰ κάτω, διάταξις οὐδέποτε κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν ἀπαντῶσα.

Ἐξ ὅσων ἀλλαγῶν εἰρηται περὶ τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς ὁ θάνατος ἐπέρχεται κατὰ τὴν ἀσφυξίαν προκύπτει, ὅτι κατὰ τὸν στραγγαλισμὸν αὕτη εἶναι διὰφορος ἀναλόγως ποικίλων περιστάσεων, καὶ δὴ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διαπράττεται ὁ στραγγαλισμὸς. ἐν γένει ὁμως δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ὁ θάνατος ἐπέρχεται ταχέως. Σημειωτέον ὅτι ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ζῶων πειραμάτων δὲν δυνάμεθα ἀπολύτως νὰ κρίνωμεν περὶ τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιδρᾷ πλὴν τῆς διακοπῆς τῆς εἰσόδου τοῦ αἵρος καὶ τρόμος καὶ ἰδιαιτέρα νευρική κατὰστασις κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συσφίξεως τοῦ λαιμοῦ, ὥστε δέον ἐξ ἀνάγκης νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἰς τὸν ἀνθρώπον ὁ θάνατος ἐπέρχεται τάχιον ἢ εἰς τὰ ζῶα. Καὶ ὁ κανὼν ὁμως οὗτος δέχεται ἐξαιρέσεις ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ θύματος, τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐνεργεῖται ὁ στραγγαλισμὸς, τῶν ἐπιπλοκῶν κλπ. Ἐν γένει ὅσῳ μειζων ἢ ὑπὸ τοῦ θύματος ἀντίστασις, τόσῳ βραδύτερον ὁ θάνατος ἐπέρχεται, συνεπῶς εἰς τὰ νεογνά, τὰς γυναῖκας, τοὺς γέροντας ὁ θάνατος ἐπέρχεται τάχιστα. Ὁ θάνατος τάχιον ἐπέρχεται τοῦ στραγγαλισμοῦ ἐνεργουμένου διὰ βρόχου, καὶ δὴ μετὰ πίεστρου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν διὰ τῶν χειρῶν στραγγαλισμὸν, τοῦ αὐτουργοῦ συσφίγγοντος μετὰ μεγαλητέρας δυνάμεως οὐχὶ ἐν ἀρχῇ τῆς πράξεως, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τὰ μέσα ἢ τὰ τέλη αὐτῆς, ὁ θάνατος ἐπισυμβαίνει ἐπίσης ταχέως. Εὐρίσκομένων ἐπὶ τοῦ θύματος τραυμάτων, κακώσεων καὶ ἐν γένει βιαιοπραγιῶν ἐτέρας φύσεως προηγηθεῖσων τοῦ στραγγαλισμοῦ, ἢ διὰρκεια τῆς ἀντιστάσεως καὶ ἡ ταχύτης τοῦ θανάτου ὑπολογίζεται ἀναλόγως τοῦ πλήθους, τῆς φύσεως καὶ

τῆς βαρύτητος τούτων, καὶ δὴ ἀναλόγως τῆς πραγματικῆς τοῦ θανάτου αἰτίας· ἐκ τοῦ προσδιορισμοῦ δὲ τούτου προκύπτει σχετικὸν συμπέρασμα ὡς πρὸς τὴν διαδοχὴν τῶν τραυμάτων, τὴν διάρκειαν τῆς ἀντιστάσεως τοῦ θύματος, τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ δολοφόνου. Ἐκ δὲ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων πορίζομεθα δεδομένα πολλοῦ λόγου ἄξια διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς διάρκειας τῆς ἀντιστάσεως καὶ τῆς ταχύτητος τοῦ θανάτου· τὸ πλῆθος καὶ ἡ ἔκτασις τῶν τοῦ ἐμφυσθήματος πλακῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων, τὸ βάθος καὶ τὸ πολλαπλοῦν τῶν ἀποπληκτικῶν ἐστιῶν, ἡ γενικὴ τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ συμφόρησις καταμαρτυροῦσιν ἀναμφιβόλως τὴν βίαν καὶ τὴν παράτασιν τῆς πάλης καὶ τῆς ἀντιστάσεως.

Μετὰ προσοχῆς τέλος καὶ ἀκριθείας δεῖον ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ ἐξετάζῃ, συσχετίζῃ, καὶ ἐκτιμᾷ τὰς ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ πτώματος κακώσεις καὶ τραύματα, καὶ δὴ κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἄσχετα πρὸς τὸν στραγγαλισμὸν, τὰ σημεῖα πνιγμονῆς κατὰ τοὺς μυκτῆρας, τὸ στόμα, ἢ καὶ ἀλλαχοῦ διὰ πίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, τὰ ἔχνη βιασμοῦ, προσβολῆς τῶν ἡθῶν, παιδεραστίας κλπ.

Ζήτ. Ε'. — Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἀπότοκος αὐτοκτονίας ἢ ἀνθρωποκτονίας ; — Εἰς προγενεστέρας ἐποχὰς ἰθεωρεῖτο ἀδύνατος ἡ διὰ στραγγάλης αὐτοκτονία, τὴν σήμερον ὁμως ἡ πρᾶξις μὲν δὲν ἀμφισβητεῖται ἀλλὰ θεωρεῖται λίαν σπανία. Ὅ,τι ἐκ τῶν παρατηρήσεων καὶ στατιστικῶν βεβαιοῦται εἶναι, ὅτι σχεδὸν πάντοτε ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἐγκληματικὴ πρᾶξις, εἰς ὅλως δὲ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις παρατηρεῖται ὡς αὐτοκτονία. Διὰ δὲ τὴν διάκρισιν τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας συμβάλλουσιν αἱ ἰδιαιτέρας τοῦ στραγγαλισμοῦ περιστάσεις, καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν διεπράχθη οὗτος.

Ὁ διὰ τῶν χειρῶν στραγγαλισμὸς αἶρει πᾶσαν αὐτοκτονίας ὑπόνοιαν· μόνος λοιπὸν ὁ διὰ τοῦ βρόχου στραγγαλισμὸς ὑποδεικνύει ἐνίοτε αὐτοκτονίαν· καίτοι δὲ ὁ τρόπος καθ' ὃν ὁ βρόχος περὶ τὸν λαιμὸν περιβάλλεται οὐδὲν βέβαιον παρέχει διακριτικὸν σημεῖον, οὐδὲν ἦττον εἰδικαί τινες περιστάσεις χρησιμεύουσιν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἶδους τῆς πρᾶξεως, ὡς βρόχος ἀνήκων εἰς ἀντικείμενά τινα τοῦ θύματος, πολλαπλοὶ αὐτοῦ περὶ τὸν λαιμὸν περιβαλαί, πολλαπλοὶ δεσμοὶ πρὸς σύσφιγξιν τοῦ βρόχου, ἐνδεικνύουσιν εἰδικώτερον τὴν αὐτοκτονίαν, θετικώτερον δὲ ταύτην ἐνδείκνυσιν ἡ χρῆσις πίεστρου δι' οὗ ἀνετώτερον καὶ οἰονεὶ ἀκουσίως ἐνεργεῖται ἡ σύσφιγξις, διὸ ὁ Durand-Fardel λέγει ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τοῦ στραγγαλισμοῦ ἀποκλείει σχεδὸν ἀπολύτως πᾶσαν ἀνθρωποκτονίας ὑπόνοιαν. Ἐν γένει ὁ βρόχος εὐρίσκεται ὡς τὰ πολλὰ ἦττον ἐσφιγμένος καὶ χαλαρὸς εἰς τὰ λείψανα τῶν διὰ στραγγάλης δολοφονουμένων· τὸ σπουδαιότερον ὁμως

τῶν σημείων πρὸς διάκρισιν τῆς αὐτοκτονίας εἶναι ἡ παρουσία τοπικῶν ἐξωτερικῶν βλαβῶν κατὰ τὸν λαιμόν, αἵτινες σχεδὸν ἐντελῶς ἐλλείπουσιν εἰς τοὺς αὐτοκτόνους, τούναντιον δὲ σχεδὸν πάντοτε ἀπαντῶσιν εἰς τοὺς δολοφονομένους λίαν καταφανεῖς, ἐκτεταμέναι, βαθεῖαι καὶ ὅλως χαρκτηριστικάι.

Ζήτ. ΣΤ. — Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι καθ' ὑπόκρισιν :
— Ἐπειδὴ σπανιώτατα ὁ διὰ στραγγάλης θάνατος ἐφαρμόζεται εἰς τὰς αὐτοκτονίας, σχεδὸν οὐδέποτε οἱ δολοφόναι ἐπιχειροῦσιν ἐπὶ τῶν δι' ἄλλου τρόπου θανατωθέντων θυμάτων αὐτῶν ἀποπειρας στραγγαλισμοῦ πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς κυρίας τοῦ θανάτου αἰτίας καὶ πρὸς γένεσιν τῆς ἰδέας τῆς αὐτοκτονίας· συνεπῶς τὸ ζήτημα τοῦ καθ' ὑπόκρισιν στραγγαλισμοῦ προβάλλεται σχεδὸν πάντοτε καθ' ἃς περιπτώσεις τὴν τοῦ φόνου ἀπόπειραν δὲν ἐπηκολούθησεν ὁ θάνατος. Οὐχὶ σπανίως ἀπόπειρα στραγγαλισμοῦ ἐνεργεῖται ὑπὸ ἐχόντων συμφέρον νὰ παραστήσωσιν ἑαυτοὺς ὡς θύματα ἐπιθέσεως καὶ βιαιοπραγιῶν μέχρι θανάτου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐκ τύχης καὶ ἐκ συμπτώσεως ἐσώθησαν. ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ ἐξωτερικά τοῦ στραγγαλισμοῦ σημεῖα συνίστανται εἰς ἐπιπολαιάς κατὰ τὰ πρόσθια τοῦ λαιμοῦ ἐκδοράς, εἰς ἐπιπολαιοὺς ἀποτύπωμα ὑπὸ ἐλαφρᾶς καὶ ὀλιγοχρονίου περισφίξεως, ἐνῷ οἱ δὴθεν παθόντες ἀφηγοῦνται φανταστικὰς βιαιοπραγίας, πόνους, ἀγωνίας κλπ. ὅπως ἐξαπατήσωσι τὸ τε κοινὸν καὶ τοὺς ἰατροὺς, αἵτινες, ὑπ' ὅψιν αὐτῶν ἔχοντες τὰ περὶ τοῦ ἀτελοῦς στραγγαλισμοῦ ἄλλαχού ἐκτεθέντα, τὰ κατὰ τὸν λαιμόν σημεῖα μέχρις ἐκχυμωμάτων ἐπὶ πολλὰς παραμένοντα μετὰ τὴν πρᾶξιν ἡμέρας, τὴν ἐξοίδησιν τοῦ λαιμοῦ ἐπιμένουσιν ἐπίσης ἢ καὶ ἐνίοτε ἐπιτεινομένην τὰς μετέπειτα ἡμέρας, τὴν δυσκολίαν περὶ τὴν κατάψοσιν, τὴν ἀλλοίωσιν τῆς φωνῆς κλπ. τέλος δὲ τὰ κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμόν, τὸ στήθος, τοὺς ἐπιπεφυκότας ἐκχυμώματα, εὐχερῶς ἀνευρίσκουσι τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀποφεύγουσι τὴν ἀπάτην, καὶ δὴ ὑπαρχούσης δυσαρμονίας μεταξὺ τῶν ὑπερβολικῶν τοῦ καθ' ὑπόθεσιν παθόντος καταθέσεων ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῶν βιαιοπραγιῶν καὶ τῆς μικρᾶς σπουδαιότητος τῶν τοπικῶν βλαβῶν καὶ τῶν γενικῶν διαταράξεων ἃς αἰτιῶνται.

Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Tardieu (1) ἀναφερομένων δύο τοιαύτης φύσεως περιπτώσεων ἡ ἐτέρα ἐν περιλήψει ἔχει ὡς ἐξῆς· Νεᾶνις εὐφυῆς καὶ διακεκριμένη, κατοικοῦσα εἰς Courbevoie ἐν Παριείοις, ἀπεπειράθη ὅπως ἐπιδείξῃ ἑαυτὴν θύμα πολιτικῆς συνωμοσίας, ἥς διετεινέτο ὅτι εἶχεν ἀνακαλύψει τὸν μίτον. Ἐσπέραν τινα εὗρέθη εἰς τὴν θύραν τῆς κατοικίας αὐτῆς ἐν μεγάλῃ ταραχῇ καὶ ἐν κακῇ κατὰ τὸ φαινόμενον καταστάσει· δὲν

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 196.

ώμίλει, ἀλλὰ διὰ χειρονόμιων καὶ διὰ τῆς γραφῆς κατεδείκνυνεν ὅτι ἐπέ-
 τέθη τις κατ' αὐτῆς, καθ' ἣν στιγμὴν εἰσήρχετο εἰς τὴν κατοικίαν αὐτῆς,
 ἀποπειραθεὶς νὰ στραγγαλίσῃ αὐτήν, συσφίγγων τὸν λαιμὸν διὰ τῆς χειρὸς
 ἀφ' ἐνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου δις πλήττων αὐτήν δι' ἐγχειριδίου εἰς τὸ στήθος
 τὰ ἐνδύματα βλάψας μόνον, ἀλλ' ὁ σθηδόδεσμος δὲν ἔφερε τὴν σχι-
 σμὴν κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ ἐνδύματος σημεῖον. Τὸ παραδοξώτερον εἰς τὴν
 περίστασιν ταύτην ὅτι ὁ ὑποτιθέμενος στραγγαλισμὸς ἀντὶ δυσκολίας περὶ
 τὴν λαλίαν καὶ ἀλλοιώσεως τῆς φωνῆς παρήγαγεν ἐντελῆ ἀφωνίαν. Ὁ
 Tardieu ἐξετάσας αὐτὴν οὐδὲν εὔρε καταφανές τῆς ἀποπειρας τοῦ στραγ-
 γαλισμοῦ σημεῖον, ἡ δὲ νεᾶνις μετ' οὐ πολὺ ὠμολόγησε τὸν δόλον.

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑ ΠΝΙΓΜΟΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου οἱ εἰδικοί χαρακτῆρες ἐπὶ πολὺ συνεχέοντο
 μετὰ τῶν ἐτέρων τῆς δι' ἀσφυξίας θανατώσεως τρόπων.

Καίτοι ὁ Caussé (d'Albi) (1) πρὸ τριακονταετίας καὶ πλέον παρετή-
 ρησε καὶ ἐσημείωσε τὰς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἀλλοιώσεις τοῦ διὰ πνιγμονῆς θα-
 νάτου, οὐδεμίαν ὅμως ἀπέδωκεν αὐταῖς σημειωτικὴν ἀξίαν. Ἐκ τῶν λοι-
 πῶν δὲ συγγραφέων οὐδεὶς ἰδίᾳ ἐπέδωκε εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν μέσων
 δι' ὧν ὁ ἰατροδικαστὴς ἐκάστοτε προσδιορίζει τὸν τρόπον δι' οὗ ἡ ἀσφυ-
 ξία ἐπῆλθε προκειμένου περὶ πνιγμονῆς· οὕτω ὁ Orfila (2), πραγμα-
 τευόμενος λίαν συντόμως περὶ τῆς διὰ πνιγμονῆς ἀσφυξίας, ἐπιχειρεῖ νὰ
 καταδείξῃ τὰς συνεπαγομένας βαθεῖαν διαταραχὴν ἢ τελείαν διακοπὴν
 τῶν ἀναπνευστικῶν λειτουργειῶν νοσηρὰς αἰτίας, ἀναφερόμενος διὰ τὰ
 συμπτώματα καὶ τὰς ἀλλοιώσεις εἰς τὸ περὶ ἀσφυξίας καθόλου, καὶ περὶ
 βρεφοκτονίας, καὶ δὴ διὰ καταχώσεως, ἀποφραξέως τῆς ρινὸς καὶ τοῦ
 στόματος κλπ. ἔνθα, οὐδόλως μνείαν ποιούμενος περὶ τῶν ἐν τοῖς ἐσωτε-
 ρικοῖς ὀργάνοις ἀλλοιώσεων, περιγράφει μόνον τὰ ὑπὸ τῶν διαφόρων τού-
 των εἰδῶν τοῦ θανάτου ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ βρέφους ἐγκαταλιμπανόμενα
 ἐξωτερικὰ σημεῖα. Εἰς παρομοίαν ὑποπίπτει ἔλλειψιν καὶ ὁ Ollivier (d'An-
 gers) εἰς τὴν τῷ 1837 δημοσιευθεῖσαν ἐκθεσιν περὶ τῶν ἐν τῷ Πεδίῳ τοῦ
 Ἄρεως τῶν Παρισίων συμβαμάτων, ὅτε ἱκανὸν ἀνθρώπων πλῆθος ἐκ τῆς
 μεγάλης τοῦ λαοῦ συσσωρεύσεως διάφορα τῆς ἀσφυξίας ἀποτελέσματα
 καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον ὑπέστησαν (1). Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν

(1) Caussé (d'Albi). — De l'asphyxie par suffocation et des rapports de ce genre de mort violente avec l'hémorrhagie du cordon ombilical. Annales etc. 2me Série. 1869. Τομ. ΔΒ'. Σελ. 122.

(2) Orfila. — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 411.

(1) Ollivier (d'Angers). — Annales d'hygiène etc. Paris 1837. Τομ. ΙΗ'. Σελ. 485.

ὁ Eusèbe de Salles (1) ἐπὶ λέξεις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διὰ πνιγμονῆς ἀσφυξίας λέγει, ὅτι « Ἡ τοῦ ἀέρος εἰσόδος διακόπτεται καὶ διὰ ρινομακτροῦ ἀποφράσσοντος τὴν τε ρίνα καὶ τὸ στόμα, ἀλλ' οὐδὲν σημεῖον τεκμηριοῖ τὸ τοιοῦτον τῆς δολοφονίας εἶδος ».

Ὁ Devergie (2), καίτοι καταδεικνύων λεπτομερῶς τοὺς διαφοροὺς τοποὺς δι' ὧν ἐπιτυχάνεται ὁ παρεμποδισμὸς τῆς τοῦ ἀέρος ἐν τοῖς πνεύμασιν εἰσόδου, οὐδόλως περὶ τῶν ἀλλοιώσεων εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα, δὲν καθίσταται ἐφικτὴ ἡ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τοῦ δι' ἀσφυξίας καὶ δὴ τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου διάγνωσις, πραγματεύεται· ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ περὶ βρεφοκτονίας κεφάλαιον ἔνθα ὁ λόγος περὶ τῆς ἐλλείψει ἀέρος ἀσφυξίας αὐτὴ παρατηρεῖται ἔλλειψις, « πᾶν μέσον συντελοῦν, λέγει ὁ συγγραφεὺς οὗτος, πρὸς παρεμποδισμόν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀναπνοῆς, ἢ πρὸς διακοπὴν τῆς ἤδη ἀρξαμένης, χωρὶς ἀπ' εὐθείας ἐπὶ ὠρισμένου τοῦ σώματος μέρους δράσεως, οὐδὲν ἐγκαταλιμπάνει ἵχνος ἂν μὴ περὶ τὸ σῶμα τοῦ βρέφους κεῖται. »

Ὁ Bayard ἐν μὲν τῷ στοιχειῶδει αὐτοῦ συγγράμματι (3) οὐδόλως μνημονεύει τῶν χαρακτηριζουσῶν τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον ἀλλοιώσεων ἐν μεταγενεστέρῃ ὁμως διατριβῇ (4) σημειοὶ μὲν λεπτομερῶς τὰς εἰδος τοῦτο τοῦ θανάτου ἀπαντῶσας ἀλλοιώσεις· « . . . ἡ παρουσία τὰ ὑπὸ τελείας ἢ ἀτελοῦς ἀποφράξεως τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν θανάτου βρέφη στικτῶν ἐκχυμώσεων ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκῶτα διεσπαρμένων . . . », δὲν ἀποφαίνεται ὁμως καὶ ὀριστικῶς περὶ τῆς σημειωτικῆς τῶν ἀλλοιώσεων τούτων ἀξίας.

Τοιαύτη ἡ θέσις τοῦ τῆς διαγνώσεως ζητήματος τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου, ὅτε ὁ Tardieu (5) οὐ μόνον ἐξηκριβώσε καὶ σαφῶς περιέγραψεν τὰς ἐν λόγῳ ἀλλοιώσεις, ἀλλὰ καὶ διὰ πειραμάτων καὶ ἐνδελεχοῦς παρατηρήσεως καὶ μελέτης ἀπέδωκεν αὐταῖς τὴν πρέπουσαν σημειωτικὴν ἀξιολογήσας οὕτω ὅρια διαγνώσεως τῶν διαφορῶν τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου ὁδῶν. Πάντες σχεδὸν οἱ μετ' αὐτὸν συγγραφεῖς, ἀκολουθησαντες τὴν αὐτὴν τῆς παρατηρήσεως ὁδόν, ἐπεβεβαίωσαν τὰ δόγματα τοῦ Tardieu πλὴν τινῶν ἀντιταξάντων διάφορα ἐπιχειρήματα, τὸ μὲν πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ ἀπολύτου τῆς σημειωτικῆς ἀξίας τῶν ἐν λόγῳ ἀλλοιώσεων, τὸ δὲ πρὸς ἐντελῆ ἀντικρουσιν τῶν δογμάτων τοῦ σοφοῦ ἱατροδικαστοῦ.

(1) Eusèbe de Salles. — Médecine Légale. Paris 1835. Σελ. 162.

(2) Devergie. — Αὐτόθι. Τομ. Β', Σελ. 466.

(3) Bayard. — Manuel de Médecine légale Paris 1843.

(4) Bayard. — Annales d'hygiène et de Médecine légale. Paris 1847. Τομ. I. Σελ. 455.

(5) Tardieu. — Αὐτόθι. 2me édit. 1879.

1. ΟΡΙΣΜΟΣ

Διὰ τοῦ ὄρου πνιγμονὴ νοοῦνται αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ἐπέρχεται ὁ θάνατος διὰ παντός παρακωλύοντος βιαίως τὴν τοῦ ἀέρος εἰσόδον ἐν τοῖς ἀναπνευστικοῖς ὀργάνοις μηχανικοῦ κωλύματος, ἀλλοίου τοῦ στραγγαλισμοῦ, τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ἢ τῆς καταδύσεως. Συνεπῶς ὁ διὰ πνιγμονῆς θάνατος προκαλεῖται εἴτε ἐκ συνθλίψεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, εἴτε ἐξ ἀμέσου τοῦ στόματος καὶ τῆς ῥινὸς ἀποφράξεως, εἴτε ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς ἀλλοτρίου σώματος ἐν ταῖς ἀεροφόροις ὁδοῖς, εἴτε ἐκ τῆς καθεύξεως ἐν στενῷ καὶ περιορισμένῳ χώρῳ, εἴτε ἐκ τῆς ἐν τῇ γῇ ἢ ἐτέρῳ τινὶ μέσῳ κατακώσεως.

2. ΓΕΝΙΚΑ ΤΟΥ ΔΙΑ ΠΝΙΓΜΟΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ ΣΗΜΕΙΑ

Καθ' οἷονδῆποτε τρόπον καὶ ἂν ἐπέλθῃ ὁ διὰ πνιγμονῆς θάνατος ἀνευρίσκονται ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἀλλοιώσεις κοιναὶ καὶ χαρακτηῖρες οὐσιώδεις, ἅμα δὲ καὶ δευτερεύοντα σημεῖα ἀπότοκα τῶν ποικίλων περιστάσεων ὑφ' ἃς διεπράχθη τὸ ἐγκλημα. Αἱ μᾶλλον σπουδαῖαι καὶ θετικαὶ ἀλλοιώσεις, εἴτε εἰς ἐνηλίκους εἴτε εἰς παῖδας διὰ πνιγμονῆς θανόντας, ἐδράζουσιν ἐν ταῖς ἐσωτερικοῖς ὀργάνοις, καὶ δὴ τοῖς ἀναπνευστικοῖς, τῇ καρδίᾳ καὶ τῷ κρανίῳ· τὰ δὲ ἐξωτερικὰ σημεῖα περὶ ὧν πολὺς ἄλλοτε λόγος ἐγένετο ὅλως δευτερεύουσιν κατέχουσι θέσιν εἰς τὴν σημειολογίαν τοῦ εἶδους τούτου τοῦ θανάτου.

α'. **Ἀλλοιώσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων.**— Κοινῶς πιστεύεται ὅτι ὁ δι' ἀσφυξίας θάνατος προφασίζεται φυσκωνίαν τῶν πνευμόνων, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἀληθεύει εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον, τούναντιον οἱ πνεύμονες ῥοδίζοντες, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὰ μάλα ὠχροὶ τὴν χροίαν, ὡς τὰ πολλὰ ἤκιστα τυγχάνουσιν ἐξωγκωμένοι, σπανίως δὲ μετρίως πληθωρικοὶ κατὰ τὴν βάσιν καὶ τὸ ὀπίσθιον χεῖλος.

Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων καὶ ἀμέσως ὑπὸ τὸ σπλαγχνικόν τοῦ ὑπεζωκότος πέταλον, ἀνεξαρτήτως τῆς χροιάς καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς πληθώρας αὐτῶν, εὗρηται διηθήσεις αἱματτηραὶ δίκην κηλίδων, ἄλλοτε ἄλλων τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος καὶ τὴν χροίαν, οὕτω ὅτε μὲν εἶναι κερασσοχροαὶ ἢ μελανίζουσαι, μεγάλαι, ἀνώμαλοι μετὰ χειλέων ὀδοντωπῶν ἐπὶ βάσεως ἐσκληρωμένης ἢ μὴ, συνίστανται δηλαδὴ ἢ εἰς ἀπλᾶς αἵματος ἐπιπολαίας ἐκχύσεις, ἢ εἰς κατὰ βάθος ἐκχυμώματα δίκην ἀποπληκτικῶν ἐστιῶν ὧν ἀποτελοῦσι τὸ κατ' ἐπιπολὴν στρώμα, ὅτε δὲ παρεμφέρουσι κηλίσιν πορφύρας ὡς πρὸς τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος καὶ τὴν διάταξιν, εἶναι

δηλονότι προσφάτως ἐξεταζόμεναι σκλήτεινον, ἢ ζωηροῦ στίλβοντος ἐρυθροχρώματος, ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ ῥοδιζούσης ἁλυνος περιβαλλόμενα, στρογγύλαι, ἀπὸ κεφαλῆς καρποθειλόνης ἢ καὶ μικρότεραι δίκην στιγμῆς μέγαν φανκῆς εἰς τὰ νεογνά, μεγαλύτεραι δὲ πῶς μέχρις εἰκοσαλέπτου ἀργυρονομίσματος ἢ καὶ δραχμῆς εἰς τοὺς ἐνηλίκους, ἀστεροειδὲς ἐνίοτε, ὁδοντωταὶ ἢ καὶ δίκην γραμμῆς, ἄλλοτε ἄλλαι τὸ πλῆθος ἀπὸ μιᾶς μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης μέχρι 5 ἢ 6 ἢ καὶ περισσοτέρων 30 - 40, ἢ καὶ ἐπὶ τοσούτον πολλάι ὥστε ἡ τοῦ πνεύμονος ἐπιφάνεια παρίσταται ὡσεὶ γραντωδῆς καὶ ἄλλοτε μὲν εἶναι ἀλλήλαις συντηνωμέναι δίκην πλάκων, ἄλλοτε δὲ μεμονωμέναι, ἀλλὰ πάντοτε ἀκριβῶς περιγεγραμμέναι, ἐξ οὗ λίαν καταφανῆς ἡ ὄψις αὐτῶν. Ἀπαντῶσιν ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τὴν ρίζαν τῶν πνευμόνων, τὴν βᾶσιν καὶ ἰδίᾳ τὴν χηλὴν τοῦ κατωτάτου χεῖλους. Ἀπαντοῦνται δὲ ὑπὸ μικρῶν αἵματος ἐκχύσεων ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα διεσπαρμένων ἐκ τῆς ῥήξεως τῶν κατ' ἐπιπολὴν τοῦ πνεύμονος ἀγγείων (τοῦ ἀπὸ τῶν διακλαδώσεων τῆς πνευμονικῆς ἄρτηρίας καὶ οὐχὶ τῶν βρογχικῶν πλέγματος) ἐνίοτε εὗρηνται ἐμφυσηματικαὶ ἐστὶναι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κατ' ἀντιστροφον λόγον πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐκχυμωτικῶν κηλίδων, ἄλλοτε ἀλλὰ σπανίως διηθηθεῖς περίωρισμέναι καὶ ἀποπληκτικαὶ ἐστὶναι τῷ παρεγχύματι τοῦ πνεύμονος. Οἱ ἀνατομικοὶ οὗτοι χαρακτῆρες διατηροῦνται ἐφ' ὅσον καὶ ὁ πνευμονικὸς ἱστός· ὁ Tardieu (1) ἀνεῦρε ταῦτα εἰς πνεύμονα βρέφους ἐπὶ δεκάμηνον ἐν ἀποπάτῳ παραμεινάντος.

Αἱ περὶ ὧν πρόκειται κηλίδες οὔτε δι' ἀποπλύσεως, οὔτε διὰ πίεσεως οὔτε δι' ἀποξέσεως ἐξαφανίζονται, ἀλλ' εἰς τὰς λίαν προσφάτους νεκροτομὰς, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ θανατούμενα ζῶα, πολλάι τῶν κηλίδων τούτων ἐξαφανίζονται μετὰ τὴν διατομὴν τῆς καρδιάς ἢ τῶν μεγάλων πνευμονικῶν ἀγγείων, ἢ μετὰ τὴν ἐμφύσησιν τοῦ πνευμόνων, τὸ τοιοῦτον δὲν συμβαίνει εἰς ὀψιτελέστους νεκροτομὰς, διὰ τοῦ αἵματος ἀπωλέσαντος τὴν ρευστότητα αὐτοῦ καὶ ὡς τὰ πολλὰ θρομβωθέντος οὐδεμίαν συμβαίνει μεταλλαγὴν εἰς τὴν ὄψιν τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων, τούναντίον μάλιστα ἐπὶ σήψεως πῶς προκεχωρημένης, ὅτε ἀμυδρὰ διακρίνονται, δι' ἐμφύσησεως ἀέρος ἐν τῷ παρεγχύματι τοῦ πνεύμονος ἀντικαθίστανται τὴν φυσικὴν αὐτῶν ὄψιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, καὶ οὕτω κληρονομῶνται εὐδιάκριτοι, καθ' ἃ διὰ πειραμάτων κατεδείξεν ὁ Faure. Ἄλλοτε ἐκ τῆς συσσωρεύσεως πολλοῦ αἵματος εἰς τὸ φλεβῶδες τῶν πνευμόνων πλέγμα μετὰ θάνατον οἱ πνεύμονες προσκτῶνται ὄψιν ἐκχυμωτικῆς ἀπατηλῆς, ἥτις παρέρχεται διὰ τῆς ἐμφύσησεως ἀέρος ἐν τοῖς πνεύμοσι ἐξ οὗ δῆλον ὅτι ἐν πάσῃ ἀμφιβόλῃ περιστάσει δεόν νὰ ἐνεργῇται ἡ ἐμφύσησις.

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 268.

φύσησις πρὸς ἐξακρίβωσιν καὶ βεβαίωσιν τῆς πραγματικῆς τοῦ ὄργάνου καταστάσεως.

Αἱ ἐκχυμωτικαὶ αὐταὶ κηλίδες καίτοι λίαν λεπταί, ἀφ' ἐνὸς μὲν καθίστασι τὴν ὄψιν τοῦ ὄργάνου ἀνώμαλον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξαλείφουσι τὸ στίλβον καὶ ὁμότιμον τῆς χροιάς τοῦ πνεύμονος, αἱ μεταλλαγαὶ αὐταὶ ἀποβαίνουσιν αἰσθηταὶ καὶ εὐαπόδεικτοι μετὰ τὴν ἀπογύμνωσιν τοῦ πνεύμονος ἀπὸ τοῦ ὑπεζωκότος.

Ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον ἐξεταζομένων τῶν κηλίδων τούτων παρατηροῦνται τάδε· ὁ ὑπεζωκὸς φαίνεται ὡσεὶ ὑπεργηγερμένος, ἀποκεκολλημένος, ἀποκεχωρισμένος ἀπὸ τῶν κυψελίδων καὶ τοῦ περὶ ταύτας ἱστοῦ ἀπὸ τοῦ παρεγχύματος αὐτοῦ ὑπὸ σωροῦ ἐρυθρῶν σωματίων ἀλλήλοις συμπεπρισμένων δίκην φακῆς ἑτεροκύρτου, ἥς τὸ μὲν κυρτὸν μέρος στρέφεται πρὸς τὸν ὑπεζωκῶτα, τὸ δὲ ἐπίπεδον πρὸς τὸν πνεῦμονα. Αἱ γεινιᾶζουσαι κυψελίδες εἶναι ἔμπλεαι χέρος καὶ κατὰ φύσιν, ἐξ οὗ δῆλον ὅτι πρόκειται περὶ ἀληθῶν αἱμορραγικῶν ἐστιῶν ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα, αἵτινες ἀπεκόλλησαν μόνον τὸν ὑπεζωκῶτα τοῦ πνεύμονος χωρὶς νὰ εἰσδύσωσι καὶ ἐν τῷ παρεγχύματι.

Τὸ ἐνίοτε παρατηρούμενον ἐμφύσημα, περὶ οὗ ἀνωτέρω εἴρηται, τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Prus (1) παρατηρηθέν, εἶτα δὲ καὶ ὑπ' ἄλλων Ollivier Devergie κ. α., οἵτινες μεγάλῃν ἀπέδωσαν αὐτῷ σπουδαιότητα, οὐδὲν κέκτηται τὸ χαρακτηριστικόν, καθότι οὐ μόνον ἀπαντᾷ εἰς τὰ λίαν ποικίλα τῆς ἀσφυξίας εἶδη, ἀλλὰ καὶ οὐδὼς διαφέρει τοῦ συνήθους ἐμφυσήματος, καὶ δὴ τοῦ εἰς πολλὰς βαρείας πνευμονικὰς τῶν νεογνῶν παθήσεις ἀπαντῶντος.

Οὗχ οὕτως ὅμως ἔχει καὶ περὶ τῆς σημειωτικῆς τῶν ἐκχυμωτικῶν κηλίδων ἁξίας, ἐναντίον τῆς ὁποίας τινὲς ἐξηγέρθησαν, ἅμα ὡς μετὰ προσοχῆς ἀναζητῶνται αὐταὶ καὶ προσηκόντως διακρίνονται ἀπὸ τῶν λοιπῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἐπίσης παρατηροῦνται τοιαῦτα, τῶν ἐξῆς.

Νοσήματα. — Πλὴν τῆς αἱμοφιλίας, τοῦ σκορβοῦτου, τῆς πορφύρας, τοῦ τύφου κλ. αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες δὲν ἀπαντῶσιν εἰς ἕτερα νοσημάτων εἶδη διαρκείας ὅπως οὖν μακρὰς καὶ μὴ μετέχοντα βίας, ἐξ οὗ ὀρίζεται ὅτι αἱ ὑποπλεύριοι ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες ἐναργῶς ἐνδείκνυνται ταχὺν θάνατον ἐπερχόμενον εἰς ὄργανισμὸν ὑγιᾶ ἢ κατὰ τὸ φαινόμενον τοιοῦτον. Ἀφ' ἑτέρου δὲ παρατηροῦνται ἐνίοτε εἰς τὰς σπασμωδικὰς νόσους, τὴν ἐλαμφίαν, τὴν ἐπιληψίαν, τὸν ὑστερισμὸν, κλ., αἵτινες θεωρη-

(1) Prus. — De l'emphys. pulm. considéré comme cause de mort. Mém. de l'Acad. de Méd. 1843. Tom. 10. Σελ. 655.

τάει ὡς μετέχουσαι πῶς τραυματισμῷ, καθότι ἂν ἐπέλθει ὁ θάνατος εἶναι ταχύς, αἰφνίδιος καὶ ὡσεὶ ἀπὸ κεραυνοῦ.

Δηλητηριάσεις. — Τὰ συνήθως προκαλοῦντα τὰς ἐκχυμωτικὰς κηλίδας δηλητηρία εἶναι ὁ φώσφορος, τὸ ἄρσενικόν, ὁ ὑδράργυρος, ὁ μόλυβδος, ἡ δακτυλίτις, εἴτε ἕνεκα τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἀγγείων, εἴτε ἕνεκα τῆς δράσεως τῶν οὐσιῶν τούτων ἐπὶ τὴν καρδίαν καὶ τὸ νευρικόν σύστημα, ὡς συμβαίνει καὶ διὰ τῶν μiasmátwv τοῦ τύφου, τῆς χολέρας, τῆς εὐλογίας κλ.· εἰς τὰς περιστάσεις ὅμως ταύτας τὰ φαινόμενα δὲν ἐπενδύονται τὸν κεραυνόβολον τύπον τῶν σπασμωδικῶν νοσημάτων καὶ τῶν κακώσεων. Ἐπίσης καὶ τὰ σπασμούς προκαλοῦντα δηλητηρία ὡς ἡ στρυχνίνη ἐπάγονται ἐκχυμωτικὰς ὑπὸ τὸν ὑπεξωκότα κηλίδας. Ἄλλ' εἰς ἀπάσας ταύτας τὰς περιστάσεις ἢ διὰ τῆς χημείας ἀνίχνευσις τοῦ δηλητηρίου αἶρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν.

Ἑγκεληματικαὶ πράξεις. — Ἀπασαὶ αἱ περιστάσεις αὗται καθ' ἃς ἀνευρίσκονται αἱ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες ἀνέχονται εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον, ὡς κατακρημνίσεις, συμπίσεις τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας κλπ.· ὅτε δὲ αἱ κηλίδες ἀνευρίσκονται εἰς βρέφος νεκρογέννητον οὐδεμίαν ἐπάγονται τῇ ἰατροδικαστῇ δυσχέρειαν, καθότι, καταδεικνυμένου ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη νεκρόν, βρεφοκτονία δὲν ὑφίσταται.

Οἱ κατὰ τῆς σημειωτικῆς τῶν ἐκχυμωτικῶν κηλίδων ἀξίας ἐξεγεθέντες ἰατροδικασταὶ εἶναι ὁ ἐν Βερολίνῳ Liman, ὅστις, δι' ἐπανειλημμένων ὑπομνημάτων τῷ 1861 καὶ 1867 καταπολεμῶν τὰ δόγματα τοῦ Tardieu, δι' ὧς κρίνεται ὅτι αἱ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες ἀπαντῶσιν εἰς τὸ ἥμισυ τῶν ὑπὸ πάντος εἶδους ἀσφυξίας θνησκόντων, ὡς καὶ εἰς τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν ὑπὸ ἀσφυξίας ἐν γένει θνησκόντων βρεφῶν πρὸ κατὰ ἢ μετὰ τὸν τοκετόν, καὶ ὅτι δὲν εὔρε ταύτας εἰς πολλὰς περιπτώσεις βρεφοκτονίας δι' ἀποφράξεως τῶν μυκτῆρων, τοῦ στόματος, διὰ φιμώτρου, ἢ διὰ συμπίσεως τῶν τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος τοιχωμάτων· συμπεραίνει δ' ἐν τέλει ὅτι αἱ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες μόνον μετὰ ἄλλων σημείων βεβαιοῦσι τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον, καὶ ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει ἀλλοιώσις εἰδικῶς ὀρίζουσα τοιόνδε ἢ τοιόνδε ἀσφυξίας εἶδος. Ὁ ἐν Bordeaux Desgranges διατεινόμενος ὅτι δὲν εὔρε τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος κηλίδας εἰς βεβαίους διὰ πνιγμονῆς θανάτους, καὶ ὅτι ἀπαντῶσιν ἐνίοτε καὶ εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον, καὶ εἰς βρέφη μὴ ἀναπνεύσαντα. Ὁ ἐν Ἐδιμβούργῳ Page, ὅστις, μετὰ πολλὰ ἐπὶ στραγγαλισμοῦ, ἀπαγχονισμοῦ καὶ πνιγμονῆς πειράματα, πορίζεται τὰ ἑξῆς συμπεράσματα· 1. Αἱ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὀργάνων τινῶν καὶ δὴ τῶν πνευμόνων εὐρίσκόμεναι ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες δὲν εἶναι εἰδικαὶ εἰς τοιόνδε ἢ τοιόνδε ἀσφυξίας εἶδος, ἀλλὰ κοιναί. — 2. Δὲν ἐνδεικνύουσι θετικῶς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον, καθ' ὃ δογματεύει ὁ Tardieu. — 3. Παρατηροῦν-

ται συχνότερον εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον, διότι ἡ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον κυκλοφορία ἔχει κατὰ φύσιν, καὶ διότι τὰ διὰ τὴν πνιγμονὴν ἐν χρήσει μέσα ἐπιτρέπουν τὴν παράτασιν τῶν πρὸς ἀναπνοὴν ἀγώνων. — 4. Ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν ἀποβαίνει σπουδαία συνυπαρχόντων καὶ ἐτέρων ἀσφυξίας σημείων. Ὁ ἐν Grenoble Girard, ὅστις ἀνεῦρεν αὐτὰς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν διὰ καταδύσεως ἀσφυξίαν. Ὁ Pinard ἀποφαινόμενος ὡς πρὸς τὰ νεογνά 1. ὅτι αἱ κηλίδες παρατηροῦνται ἐπίσης καὶ εἰς τὰ ἐμβρυα τὰ ἀπὸ κωλύματος τῆς κυκλοφορίας θνήσκοντα καὶ εἰς τὰ ἀποπνιγόμενα βρέφη. — 2. ὅτι εἰς τὰ νεκρογέννητα βρέφη ἀπαντῶσιν οὐχὶ τόσοσπανίως ὡς δοξάζει ὁ Tardieu. — 3. ὅτι ἐπίσης ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὰ ἀναπνεύσαντα μὲν ἀλλ' ἕνεκα τῶν κατὰ τὸν τοκετὸν περιπετειῶν θανόντα βρέφη. Ὁ ἐν Παρισίοις καθηγητὴς τῆς ἱατροδικαστικῆς Brouardel, ὅστις μετὰ ποικίλα καὶ πολλαπλὰ πειράματα συμπεραίνει ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος κηλίδες ἀπαντῶσιν εἰς τὴν πνιγμονὴν, τὴν βραδείως ἢ ταχέως συντελουμένην κατὰδυσιν, τὸν στραγγαλισμὸν, τὰς κεραυνοβόλους ἀποπληξίας, ἀλλ' ὅτι σταθερώτερον ἀνευρίσκονται καὶ πολυπληθέστεραι εἶναι εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον ἢ εἰς τὰ λοιπὰ περὶ ὧν ἀνωτέρω τοῦ θανάτου εἶδη, καὶ ὅτι ὅσῳ νεώτερον τὸ ζῶον τόσοσ χαρακτηριστικώτεραι τυγχάνουσιν. Ὁ Lacassagne (1), ὅστις διατείνεται ὅτι ἀνεῦρεν αὐτὰς καὶ εἰς δύο περιπτώσεις στρατιωτῶν ἀπαγχονισθέντων.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ὡς πρὸς τὴν σημειωτικὴν ἀξίαν τῶν ὑποπλευρίων ἐκχυμωτικῶν κηλιδῶν, ἡ ἱατροδικαστικὴ τῆς Γαλλίας ἐταιρία εἰς τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 13 Ἰουλίου 1874 ἀνέθετο εἰς ἐπιτροπὴν ἀπαρτιζομένην ὑπὸ τῶν Devergie, Riant, Tenneson, Giraldès καὶ Legroux τὴν εἰδικὴν μελέτην καὶ ἐξακρίβωσιν τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος ἢ ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ εἰσηγητοῦ αὐτῆς Legroux ὑπέβαλε τῷ 1878 τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς. Ἡς τὰ συμπεράσματα συνοψίζονται ὡς ἔπεται (2).

1. — "Ὅτι εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν αἱ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες δὲν ἔχουσιν ἀξίαν, καθότι σχηματίζονται ὑπὸ πολλὰς συνθήκας πεπαλαιωμένης ἢ προσφάτους ἀσχέτως πρὸς τὰς αἰτίας τοῦ θανάτου.

2. — "Ὅτι αἱ κηλίδες ἀπαντῶσιν εἰς τὰς βιαίας δι' ἀπαγχονισμοῦ, στραγγαλισμοῦ, καταδύσεως, πνιγμονῆς ἀσφυξίας, ἀλλ' εἰς βαθμὸν ἄλλοτε ἄλλον.

3. — "Ὅτι αἱ κατὰ διάφορον βαθμὸν παρατηρούμεναι αὐταὶ κηλίδες προσκτῶνται ἀξίαν τινὰ ὅποτεν συνυπάρχωσι καὶ πολλὰ ἕτερα σημεῖα ἐνδεικνύοντα τοιοῦδε ἢ τοιούτου θανάτου εἶδος.

(1) A. Lacassagne. — Précis de Médecine Judiciaire. Paris 1878. Σελ. 269.

(2) Annales d'hyg. pub. et de Méd. lég. 2me Série 1878. Τόμ. 50. Σελ. 361.

4. — Ὅτι αἱ ὑποπλεύριαι κηλίδες ἐνδεικνύουσι ταχὺν καὶ βίαιον θάνατον, εἴτε ἐξωθεν εἴτε ἐσωθεν προερχεται ἡ βία.

Περαίνων τὴν εἰσήγησιν αὐτοῦ ὁ Legroux ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐξακριβώσιν καὶ ἐπιθεβαίωσιν τῆς ἐν τῇ ζωᾷ παρατηρήσεως ὡς πρὸς τὴν κατὰστασιν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὡτὸς εἰς τοὺς ἀποπνιγμένους. ὅτι δηλαδὴ εἰς τούτους μὴ ὑπάρχοντος κωλύματος κατὰ τὴν ἀρτηριακὴν τῆς κεφαλῆς κυκλοφορίαν ὡς εἰς τοὺς ἀπαγχονιζομένους καὶ στραγγαλιζομένους, τὰ μὲν κατὰ βῆθος τοῦ ὀφθαλμοῦ μέρη διατηροῦσι τὴν κατὰ φύσιν αὐτῶν ἐρυθρότητα, ὁ δὲ βλεννοῦμὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ ὡτὸς τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ λευκότητα.

Τοιαῦτα τὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς σημειωτικῆς ἀξίας τῶν εἰς τοὺς πνεύμονας τῶν ἀποπνιγμένων ἀπαντῶσάν ἐκχυμωτικῶν κηλίδων. Ἀληθῶς οἱ θιασῶται τῆς ἀπολύτου σημειωτικῆς ἀξίας τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων ὑπερβολικοὶ πῶς δείκνυνται εἰδικὴν καὶ ἀπόλυτον διδόντες εἰς ταύτας σημασίαν, ἀλλὰ καὶ οἱ τάναντία φρονούντες οὐδὲν ἤττον ὑπὲρ τὸ μέτρον ὠθοῦν τὴν δυσπιστίαν αὐτῶν. Βέβαιον εἶναι, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Tardieu ἀνομιλοῦται, ὅτι εἰς τινὰς σπανίας περιστάσεις πνιγμονῆς ἢ ὅλως ἐλλείπουσιν αἱ κηλίδες αὗται, ἢ κακῶς σημαίνονται, τὸ τοιοῦτον ὁμῶς μικρὸν μόνον μέρος τῆς σημειωτικῆς ἀξίας αὐτῶν ἀφαιρεῖ, διότι καὶ σπάνια αἱ περιστάσεις αὗται εἶναι καὶ ἕτεραι συμπαρομαρτοῦσαι ἀλλοιώσεις διαφωτίζουσιν τὸν ἰατρὸν· ἄλλως τούτου ἕνεκα δεῖν ὅπως μὴ παρορᾶται ἐντελῶς καὶ οὐδὲν λογιζέται ἀλλοιώσεις, ἥτις εἰς πολλὰς περιστάσεις τὰ μέγιστα ὠφελεῖ. Βέβαιον ἐπίσης ὅτι καὶ εἰς ἄλλα ἀσφυξίας εἶδη ἐνίοτε ἀπαντῶσιν αἱ ἐν λόγῳ κηλίδες, ἀλλὰ καὶ ἡ περίστασις αὕτη δὲν μειοῖ τὴν ἀξίαν τῶν κηλίδων τούτων, διότι εἰς πᾶς περιστάσεις ταύτας, καὶ δὴ πρὸς ἀπαγχονισμόν καὶ τὸν στραγγαλισμόν, αἱ συμπαρομαρτοῦσαι ἕτεραι ἀλλοιώσεις τῶν τριπλῶν τούτων τῆς θανατώσεως τοσοῦτον σαφεῖς εἶναι καὶ χαρακτηριστικαὶ ὥστε δὲν ἐπιτρέπουσιν ἀμφιβολίας· ἴσως εἰς πρωτόπειρον παρατηρητὴν παρὰ ῥέξωσι μόνον τὸ ἐνδόσιμον ὅτι πῦν τῷ ἀπαγχονισμῷ ἢ τῷ στραγγαλισμῷ ἐγένετο καὶ πνιγμονῆς ἀπόπειρα, ἀλλὰ πεπειραμένος ἰατρὸς μετὰ προσοχῆς ἐξετάζων καὶ ἀναλύων καὶ τὰς περιστάσεις ὑφ' ἃς ὁ φόνος ἐτελέσθη καὶ τὰς συμπαρομαρτούσας ἀλλοιώσεις, πείθεται εὐκόλως ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἐξαιρετικῶν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ἢ στραγγαλισμοῦ περιστάσεων καὶ ὅτι ἀπαντῶσιν αἱ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες. Βέβαιον τέλος ὅτι εἰς νεογνὸν νεκροφανῆ οὐχὶ σπανίως ἀνευρίσκονται αἱ ἐν λόγῳ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες εἰς τοὺς πνεύμονας, ἐν τοιαύτῃ ὁμῶς περιπτώσει ἡ εὕρεσις τῆς ἀλλοιώσεως ταύτης, παραχθείσης ἄλλως ἀπὸ ματαίων διὰ τὴν ἀνάπνοήν προπαθειῶν ὅπερ καὶ εἰς τὴν πνιγμονὴν συμβαίνει, οὐδόλως δυσχεραίνει τὴν θέσιν τοῦ ἰατροδικαστοῦ, καθότι ἡ τῶν πνευμόνων ἐξέτασις τοῦ βρέφους

καταδείκνυσιν ὅτι οὗτοι δὲν ἀνέπνευσαν, ἂν δὲ δι' ἄλλων σημείων πλὴν τῆς ἀναπνοῆς τεκμηριοῦται ἡ ζωὴ τοῦ βρέφους, ἡ αἰτία τοῦ θανάτου αὐτοῦ δέον νὰ ἀναζητηθῇ ἀλλαχοῦ καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς πνεύμονας.

Ἐκ τῶν κρίσεων τούτων συμπεραίνεται ὅτι αἱ ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκῶτα ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες εἶναι μία τῶν οὐσιωδεστέρων ἀλλοιώσεων τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου, ἣν ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει πάντοτε νὰ ἀναζητῇ καὶ νὰ ἐκτιμᾷ θεόντως ἐν συγκρίσει καὶ σχέσει πρὸς τὰς λοιπὰς ἐπὶ τοῦ θύματος ἀλλοιώσεις.

Ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων ἐκ τῶν ἐπὶ τούτῳ τοῦ Tardieu κ. α. πειραμάτων προκύπτει, ὅτι αἱ κηλίδες αὗται τόσῳ μᾶλλον τυγχάνουσι καταφανεῖς, ὅσῳ τῆχον ἐπῆλθεν ὁ δι' ἄσφυξίας θάνατος, τούναντίον δὲ, τῆς διακοπῆς τῆς εἰσόδου τοῦ αἵρος ἥττον τελείας οὔσης καὶ τοῦ θανάτου μᾶλλον βραδέως ἐπερχομένου, εἶναι μὲν ὁ πνευμονικὸς ἰσθὺς μᾶλλον ἐμπεφυσκωμένος, αἱ ὑποπλεύριαι ὁμῶς ἐκχυμώσεις, καὶ περ ἐνίοτε ἱκανῶς ἄφθονοι, οὐχὶ τόσῳ σαφῶς ἀπεικονίζονται. Ἰστέον δὲ τέλος, ὅτι καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις ἐπιγίνεται ὁ θάνατος βραδέως, ἄλλ' ἢ τοῦ αἵρος διακοπὴ τυγχάνει ἀπόλυτος, αἱ ἀλλοιώσεις παρουσιάζονται λίαν σαφεῖς, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὰ μᾶλα ἀνεπτυγμένα.

Ἡ χροιά τῆς ἐπενδύσεως τὴν τραχεῖαν καὶ τοὺς βρόχους βλεννομεμβράνης ὅτε μὲν εἶναι ὠχρὰ, ὅτε δὲ λίαν βαθεῖα ἀναλόγως τῇ τοῦ πνεύμονος καταστάσει, ἐν τῷ κοίλῳ δὲ τῶν σωλήνων τούτων εὐρηται οὐχὶ σπανίως ἀφρὸς ἀμυδρῶς ροδιζῶν, λεπτὸς καὶ ἄφθονος. Παρὰ δὲ τοῖς νεογνοῖς ἀπαντῶσιν ἐνίοτε ἐν τῷ θύμῳ ἄδένι καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ μικραὶ αἵματος ἐκχύσεις.

Β'. **Ἀλλοιώσεις τῶν κυκλοφορικῶν ὀργάνων.** — Ἐν τῇ καρδίᾳ οὐδὲν τὸ ἰδιαζόντως χαρακτηριστικὸν εὐρηται, τὸ ἐν αὐτῇ αἷμα ὡς τὰ πολλὰ ρευστόν, ἐξαιρετικῶς μόνον ὑπάρχει ἡμιτεθρομβωμένον, καὶ δὴ τῆς ἀγωνίας ὑπερμέτρως παρατεινομένης καὶ τῆς τοῦ αἵρος διακοπῆς ἀτελῶς καὶ βαθμιαίως διενεργουμένης τὴν ἀλλοίωσιν αὐτὴν παρετήρησεν ὁ Tardieu εἰς κονίκλους θανατωθέντας δι' ἰσχυρᾶς καὶ ἐνδελεχῶς ἐνεργουμένης πίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, τῆς τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν εἰσόδου παραμενούσης ἐλευθέρως.

Ἡ σπουδαία ὁμῶς καὶ εἰδικὴ κατὰ τὴν καρδίαν ἀλλοίωσις συνίσταται εἰς μικρὰς ἐκχυμωτικὰς κηλίδας ἢ διηθήσεις αἵματος ὑπὸ τὸ περικάρδιον καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐκφυσιν τῶν μεγάλων ἀγγείων καθ' ὅλα προσομοίας ταῖς ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα ἀπαντώσαις, καὶ ὑπερχούσας πάντοτε ὁσάκις αἱ κατὰ τοὺς πνεύμονας ἀλλοιώσεις εἶναι πῶς ἀνεπτυγμένα, ἄλλ' ὡς παθολογικὸν σημεῖον αὗται δὲν ἔχουσιν οἷαν αἱ κατὰ τοὺς πνεύμονας κηλίδες σταθερότητα.

Αἱ κατὰ τὸν ὑπὲρζωκότητα καὶ τὸ περικάρδιον κηλίδες διακρίνονται εὐχερῶς διὰ τῶν ἰδίων αὐταῖς χαρακτήρων ἀπὸ τῶν παρομαρτουσῶν αἱμορράγικαῖς τισι παθήσεσιν, τύποις τισιν βαρέων ἐξανθηματικῶν πυρετῶν, τῷ τύφῳ, τῇ χολέρᾳ κλ. ἅτε δὴ πλὴν τῆς χαρακτηριστικῆς χροῖας κήλιον περιγεγραμμέναι τυγχάνουσαι καὶ ὑπὸ αἵματος τεθρομβωμένου ἀποτελούμεναι, τῶν ἀπὸ ἄλλων αἰτίων οὐσῶν ἀλουργοχρῶν ἢ πελιδνῶν, διαχύτων καὶ ὑπὸ ὀυστοῦ αἵματος συντελουμένων.

γ'. **Ἀλλοιώσεις κατὰ τὴν κεφαλὴν.** — Καὶ εἰς τὸ κρανίον εὐρηγνται ἀλλοιώσεις ἀνάλογοι ἅμα δὲ καὶ χαρακτηριστικαί. Καὶ ὁ μὲν ἐγκέφαλος οὐδὲν τὸ ἰδιζόν παρουσιάζει, καθότι ὡς καὶ οἱ πνεύμονες συμπεφορημένοι μόνον ὡς τὰ πολλὰ τυγχάνει, τοῦθ' ὅπερ χαρακτηρίζει πῶς τὸν δι' ἀσφυξίας ἐν γένει θάνατον ὑπὸ τὰ καλύμματα ὁμῶς τοῦ κρανίου ἀπαντῶσιν αἱ κατ' ἐξοχὴν χαρακτηριστικαὶ ἀλλοιώσεις συνιστάμεναι εἰς στικτὰς ἐκχυμωτικὰς κηλίδας, ἐκχύσεις αἵματος λίαν περιορισμένας καὶ διακεχυμένας ἐπὶ τοῦ κρανιακοῦ θόλου εἰς τὸν ὑπὸ τὸ περισστέον κυτταρῶδη ἱστόν. Ἡ ἀλλοίωσις αὕτη παρατηρεῖται ἐπίσης σταθερῶς καὶ εἰς τὰ διὰ πνιγμονῆς θανατούμενα βρέφη (ὅτε διακριτέα τῆς κατὰ τὸν τοκετὸν σχηματιζομένης προκεφαλῆς), καὶ εἰς τοὺς ἐνηλίκους.

Ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς ἐπιπεφυκότας καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ λαιμοῦ καλύμματα ἀπαντῶσιν αἱματηραὶ κηλίδες καὶ πολλὰ ἐρυθρὰ στίγματα, ἅτινα ἐπίσης καὶ εἰς τὸν διὰ στραγγάλης, ἢ καὶ ἑτέρα αἰφνηδίου θανάτου εἶδη, ἢ καὶ εἰς σπασμωδικὰς παθήσεις ἀνευρίσκονται. Συνηθέστερον εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον τὸ πρόσωπον εἶναι χροῖας ἐρυθρᾶς ἀλουργοειδοῦς.

Τοιαῦται αἱ κατὰ τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον χαρακτηριστικαὶ ἀλλοιώσεις ἐν γένει, αἰτίνες ἀπαντῶσι καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις οὐδὲν ἐξωτερικὸν ἀνευρίσκεται σημεῖον τεκμηριῶν τὸ εἶδος τοῦ θανάτου· τὰ ἐξωτερικὰ δὲ ταῦτα σημεῖα εἶναι ἄλλοτε ἄλλα ἀναλόγως τοῦ τρόπου δι' οὗ ἐνηργήθη ὁ διὰ πνιγμονῆς θάνατος.

3. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΔΙΑ ΠΝΙΓΜΟΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΩΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΥΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Οἱ διάφοροι δι' ὧν διενεργεῖται ὁ διὰ πνιγμονῆς θάνατος τρόποι συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰς ἐξῆς τέσσαρας κατηγορίας· 1. Εἰς πνιγμονὴν διὰ τῆς ἀμέσου τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος ἀποφράξεως εἴτε διὰ τῶν χειρῶν, εἴτε δι' ἄλλοτρίων σωμάτων ἐν ταῖς κοιλότησιν ταύταις ἐμπειρομένων. — 2. Εἰς πνιγμονὴν διὰ πίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος ἢ τῆς κοιλίας. — 3. Εἰς πνιγμονὴν διὰ καταχώσεως. — καὶ 4. Εἰς πνιγ-

μονήν διὰ καθείρξεως ἐν περιωρισμένῳ χώρῳ. ὅσον κιβωτίῳ, ἢ ἐτέρῳ τινὶ στενῷ καὶ στεγανῷ κεκλεισμένῳ.

α'. Πνιγμονὴ δι' ἀποφράξεως τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν. — Ἡ τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν ἀποφράξις διενεργεῖται ὡς τὰ πολλὰ δι' ἰσχυρᾶς τῶν δακτύλων ἐπὶ τὴν ρίνα καὶ τὸ στόμα ἐπιβολῆς, ὡς συχνότατα συμβαίνει εἰς τὰς βρεφοκτονίας· ἄλλοτε ἐπικαλύπτεται ἡ εἴσοδος τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν δι' ἄλλοτρίου σώματος, ὡς παχὺς σπληνίου κλπ., ἢ τοιοῦτόν τι ἐμπεύρεται μᾶλλον ἢ ἥττον κατὰ βάθος ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος δίκην φιδώτρου.

Τὰ τῶν διαφόρων τούτων τρόπων τοῦ παρεμποδισμοῦ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀέρος ἐξωτερικὰ σημεῖα εἶναι ἑλαφροὶ τραυματισμοί, καθ' ὃ μέρος ἐπέδρασεν ἡ βία, οἵτινες σχεδὸν πάντοτε χρησιμεύουσιν ὡς πρώτη τῆς βιαιοπραγίας ἔνδειξις, μεγαλητέρας δὲ σημαντικότητος σημεῖα εἶναι ἡ συμβαίνουσα εἰς τὰ ὑποστάνα τὴν βίαν μέρη παραμόρφωσις, ἡ πλάτυνσις τῆς ρινὸς καὶ τῶν χειλέων, αἱ κατὰ τὰ μέρη ταῦτα ἐκδοραί, τὸ ἀπατύπωμα τῶν δακτύλων ἢ τῶν ὀνύχων, τὰ ἐκ τῶν δίκην φιδώτρων ἢ δεμάτων σπληνίων στίγματα, τὰ λείψανα τῶν κολλητικῶν ὑλῶν κλπ. Ἄπαντα ταῦτα τὰ σημεῖα μόνα οὐχὶ σπανίως καὶ δὴ καλῶς ἐκτεφρασμένα ἀρκοῦσιν ὅπως ὀρίσῃσι τὸ εἶδος τῆς βίας καὶ τοῦ θανάτου· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι σταθερά καὶ ὡς τὰ πολλὰ ἐλλείπουσι θεωρητέα ὡς μὴ ἀπολύτου σημειωτικῆς ἀξίας, συνδυαζόμενα ὁμῶς μετὰ τῶν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα ἀλλοιώσεων, αἵτινες εἶναι μᾶλλον σταθεραί, ὀρίζουσιν ἀκριβῶς τὸ εἶδος τῆς ἀσφυξίας.

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ τῶν προειρημένων ἐξωτερικῶν σημείων πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς ἀλλοιώσεις προκύπτει σύνολον χαρακτηριστικῶν τοῦ εἶδους τούτου τῆς πνιγμονῆς ἀλλοιώσεων, κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν ζώων πειράματα καὶ τὰς τῆς βρεφοκτονίας 23 παρατηρήσεις τοῦ Tardieu, συγκεφαλαιουμένων ὡς ἑξῆς· πνεύμονες μᾶλλον ὠχροὶ καὶ ἄναιμοι, ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες ἄλλοτε ἄλλαι τὸ μέγεθος, λίαν ἀνωμαλῶς διεσπαρμέναι ἢ κατὰ χώρους συμπεπυκνωμέναι, σχεδὸν μελαναὶ τὴν χροίαν ἐπὶ ῥοδιζούσης τοῦ πνεύμονος ἐπιφανείας, λίαν δὲ σπανίως ἐμφύσημα τοῦ πνεύμονος, ἀφρὸς ἐν τῇ τραχείᾳ, ὑπὸ τὸ περικάρδιον καὶ περικάρδιον ἐκχυμώσεις, ἀλλοιώσεις συχνότερον παρατηρούμεναι εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου εἶδη. Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Tardieu ὁ θάνατος εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἐπέρχεται λίαν ταχέως, τοῦθ' ὅπερ μεγάλην κέκτεται ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψίν σημασίαν.

β'. Πνιγμονὴ διὰ πέσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας. — Ἡ ἐντελής, ἀκαριαία ἢ παρατεταμένη διακοπὴ τῶν μηχανικῶν τῆς ἀναπνοῆς φαινομένων συνεπάγεται ἀναγκαίως τὸν θά-

νατον καὶ περ τῆς τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν εἰσόδου ἐλευθέρας παραμε-
νούσης. Πολλὰ τοιοῦτου εἶδους παραδείγματα παρατηροῦνται παρὰ νεο-
γνοῖς ἐσπαργανωμένοις ἐν ἰσχυρῶς συσφίγγουσιν σπαργάνοις, ἢ τυχαίως
πιεζομένοις καθ' ὕπνον ὑπὸ τοῦ βραχίονος ἢ ἐτέρου τοῦ σώματος τῆς
τροφῆς ἢ τῆς μητρὸς μέλους, ἢ ὑπὸ κατοικιδίου τινὸς ζώου, παρ' ἐφη-
βοῖς ἐπὶ τοῦ στήθους τῶν ὁποίων ἰσχυρὰ διενεργεῖται διὰ τῶν γονάτων
τῶν δολοφόνων πίεσις. Τὸ τοιοῦτον τῆς πνιγμονῆς εἶδος πειραματικῶς ἐπὶ
ζώων κατορθοῦται διὰ περιβολῆς ἐπιδέσμου ἰσχυρῶς τὸν θώρακα ἢ τὴν
κοιλίαν ἢ καὶ ἀμφοτέρως τὰς κοιλότητας ταύτας πιέζοντος· σημειωτέον
ὅτι τὸ ζῶον ἀντέχει ἐπὶ μακρὸν εἰς ἰσχυρὰν καὶ μεθοδικήν τοιαύτην πίεσιν,
ἀλλὰ τάχιστα ἐπέρχεται ὁ θάνατος, αἰφνηδινῶς τῆς κοιλίας πιασθείσης, διαρ-
κούσης τῆς περισφίξεως τοῦ θώρακος ἕνεκα τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω βιαίας τοῦ
διαφράγματος ἀπωθήσεως.

Σπανίως ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας ἐπιφανείας
ἀπομένουσιν ἔχνη τῆς τοιαύτης βαθμιαίας ἀλλ' ἰσχυρᾶς καὶ ἐπὶ ἐκτεταμέ-
νης ἐπιφανείας ἐνεργούσης πίεσεως, καθότι ὅπως ἐπέλθῃ διὰ τοῦ τρόπου
τούτου ἡ ἀσφυξία ἢ πίεσις ἔστω διαρκῆς καὶ ἐνδελεχῆς οὐχὶ δὲ καὶ ὑπέρ-
μετρος, οὐδὲν ἦττον ἐνίοτε ἐπὶ μὲν βρεφοκτονιῶν παρατηροῦνται ἔχνη τοι-
αῦτα, ἐπὶ δὲ ἀνθρωποκτονιῶν σημεῖα πλήρης. Εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὁμῶς ὄρ-
γανα ἀπαντῶσι σημεῖα χαρακτηριστικά, οὕτω οἱ μὲν πνεύμονες ἐν γένει
εἶναι μαρμαρώδεις τὴν ὕψιν, ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ ἱκανὴν ἔκτασιν ἐμφυσημα-
τικοί, εἰς δὲ τὸν περικάρχιον κυτταρώδη ἰστὸν εὐρηναὶ στικταὶ ἐκχυμω-
τικαὶ κηλίδες λίαν ἀφθονοί· ἄλλοτε ἀνευρίσκεται καὶ στρώμα ἐκχυθέντος
αἵματος μᾶλλον ἢ ἦττον παχὺ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων. τῆς
καρδίας, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τῶν κοιλιακῶν σπλῆγγων καίτοι οὐδεμιᾶς πα-
ρατηρουμένης ρήξεως. Καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ὑπὸ βαρέων ὄγκων
συντρίψεως καὶ καταπλακώσεως τοῦ σώματος ὁ θάνατος ὡς τὰ πολλὰ
ἐπέρχεται διὰ πνιγμονῆς, ἀλλὰ τότε τὰ μὲν ἐξωτερικὰ τοῦ σώματος κα-
λύμματα εἶναι ἀβλαβῆ, εἰς δὲ τὰ ἐσωτερικά, ἔστιν ὅτε καὶ τὸν σκελετὸν
αὐτόν, ἀπαντῶσι μεγάλα βλάβαι ὅλως χαρακτηριστικαὶ τῆς προκαλεσά-
σης τὴν πνιγμονὴν αἰτίας, οὐδὲν δὲ ἐνίοτε ἀνευρίσκεται πνιγμονῆς σημεῖον
εἰς τοὺς πνεύμονας, τὸν ἐγκέφαλον, τὴν καρδίαν.

Τὸ αὐτὸ τῆς πνιγμονῆς εἶδος παρατηρεῖται καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις
πολὺ λαοῦ πλήθος συνωθεῖται ἐν στεναῖς ὁδοῖς, διαδρόμοις, ἢ ἐν γένει ἐν
στενῷ χώρῳ, ὅτε πολλοὶ τῶν συνωθουμένων ἀποπνίγονται ἕνεκα τῆς συμ-
πίεσεως τῶν θωρακικῶν καὶ κοιλιακῶν τοιχωμάτων, οὐχὶ δὲ καὶ ἕνεκεν ἐλ-
λείψεως ἀναπνευστικοῦ ἀέρος, ἄλλοτε πολλοὶ τῶν συνωθουμένων καταπί-
πτουσι, καταπατοῦνται καὶ κατασυντρίβονται ὑπὸ τῶν ἐπακολουθούντων.
Εἰς μὲν τοὺς θνήσκοντας κατὰ τὰ κοινὰ ταῦτα δυστυχήματα, πλὴν τῶν

θλασμάτων, καταγμάτων και λοιπών κακώσεων, ανευρίσκομεν ὡς τὰ πολλὰ καὶ τὰς εἰς τοὺς πνεύμονας χαρακτηριστικὰς τῆς πνιγμονῆς ἀλλοιώσεις, ὡς ἀναφέρει πρῶτος ὁ Ollivier (d'Angers) (1) εἰς τὸ κατὰ τὸ πεδῖον τοῦ Ἀρεῶς τῶν Παρισίων τῷ 1837 συμβάν δυστύχημα, οἱ Lorain καὶ Tardieu εἰς ἕτερον ὁμοίας φύσεως δυστύχημα ἐν βιομηχανικῷ καταστήματι τῷ 1848 μεταξὺ τῶν ἐργατῶν γυναικῶν συμβάν, καὶ τέλος ὁ Tardieu εἰς τὸ ἐπὶ τῆς γεφύρας τῆς Ὁμονοίας τῷ 1866. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν λειψάνων καθ' ἀπάσας τὰς περιστάσεις ταύτας, πλὴν τῶν ἐξωτερικῶν ἐν γένει κακώσεων, εὐρέθησαν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα ὡς τὰ πολλὰ αἱ τὴν πνιγμονὴν χαρακτηρίζουσαι ἀλλοιώσεις, ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιζησάντων παρετηρήθησαν εἰς τινες μὲν προεξάρχοντα καθαρῶς νευρικὰ φαινόμενα, οἷον σπασμοί, συγκοπαί, παραλύσεις, εἰς ἄλλους δὲ τοὺς μᾶλλον πολυπληθεῖς χαρακτηριστικὰ τῆς πνιγμονῆς φαινόμενα, εἰς ἅπαντας δὲ ὡς χαρακτηριστικὸν οὕτως εἶπεν σημεῖον εἴτε αἱματηραὶ διηθείσεις κατὰ τὸν ἐπιπεφυκότα καὶ τὰ βλέφαρα, εἴτε στικτὰ κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμὸν καὶ τὸ στῆθος ἐκχυμώματα· σημειωτέον ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς τῇ πνιγμονῇ καὶ δὴ τῇ ἐγκληματικῇ ἅτε δὲ ἁπαντῶν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις περὶ ὧν παρακατιὸν ὁ λόγος. Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς τοῦ Tardieu (2) περιγραφῆς τῶν ἐκ τοῦ δυστυχήματος τοῦ 1866 παθόντων προκύπτει ὅτι ἅπαντα τὰ θύματα ἀπέθανον ὑπὸ πνιγμονῆς εὐρεθέντων ἐπ' αὐτῶν ἁπάντων τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ εἶδους τούτου τῆς ἀσφυξίας σημείων. Ἐκ δὲ τῶν κατὰ τὰ διάφορα ταῦτα δυστυχήματα λεπτομερειῶν ἐξάγεται ὅτι αἱ γυναῖκες μᾶλλον τῶν ἀνδρῶν εἶναι ἐκτεθειμέναι εἰς τοιαύτης φύσεως καταστροφάς, ὡς καὶ οἱ εὐσαρκοὶ μᾶλλον τῶν ἰσχνῶν, ὅτι πλὴν τοῦ μαρτυρίου τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου ἐπιπροστίθενται καὶ κακώσεις καὶ τραυματισμοὶ λίαν ποικίλοι ἀπὸ τῶν ἀπλουστέρων καὶ ἐλαφροτέρων μέχρι πῶν βαρυτέρων, τέλος δὲ ὅτι ἡ πραγματικὴ καὶ ὀριστικὴ τῶν λειτουργικῶν διαταράξεων καὶ τοῦ θανάτου αἰτία εἶναι ἡ πνιγμονή, τοῦθ' ὅπερ καταδείκνυται ἐκ τῆς ἐξῆς τῶν εὐρισκομένων ἀλλοιώσεων ἀναλύσεως.

Αἱ ἀλλοιώσεις εἶναι διτταί, ἐξωτερικαὶ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ σώματος καλυμμάτων ἐδράζουσαι καὶ ἐσωτερικαὶ ἐπὶ τῶν ὀργάνων ἁπαντῶσαι. Αἱ πρῶται εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξια διὰ τε τὴν σταθερότητα καὶ

(1) Ollivier (d'Angers).—Relation médicale des événements survenus au Champ de Mars le 20 Juin 1838 à l'Acad de medec. Annales 2 Serie. Tom. IH. Σελ. 485.

(2) Tardieu.—Relation médicale de l'accident survenu au pont de la Concorde le 15 Août 1866 pour servir à l'histoire de la mort par suffocation. Annales etc. 2. Serie. Tom. KΓ'. Σελ. 338.

τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτῶν, περιγράφει δὲ ταύτας ὡς ἐξῆς ὁ Ollivier: «Παρ' ἅπανιν ἀνεξαίρετως τὸ τοῦ προσώπου, τοῦ λαιμοῦ, παρὰ τισιν δὲ καὶ τοῦ ἀνωτέρου τοῦ στήθους μέρους δέρμα ἔφερε χροιάν ὁμοτίμως ἀλουργοειδῆ ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας διακρίνονται πολλαὶ μικραὶ στικταὶ ἐκχυμώσεις μελανωπαὶ τὴν χροιάν, ὅσον 1 καὶ $\frac{1}{2}$ γραμμῆς διαμέτρου αἱ μεγαλύτεραι, αἱ δὲ πολλαὶ τούτων λίαν σμικραὶ συνηνοῦντο κατὰ σωρούς, ὁμοίως ἐνημένως ἦτο καὶ ὁ ἐπιπεφυκὼς τοῦ τε βολβοῦ καὶ τῶν βλεφάρων. Ἡ ἰδιαιτέρα αὕτη τοῦ δέρματος τοῦ προσώπου καὶ τοῦ λαιμοῦ χροιά, καὶ περὶ διάφορος τὴν ἐντασιν εἰς ἕκαστον τῶν παθόντων, ἔσχεν ὁμως εἰς ἅπαντας τὸν αὐτὸν τύπον καὶ χαρακτῆρα. » Αἱ αὐταὶ ἐκχυμώσεις παρατηρήθησαν καὶ εἰς τοὺς ἐν τῷ νοσοκομείῳ Bon Secours ὑπὸ τοῦ Hardy τῷ 1848 νοσηλευθέντας· ὁ δὲ Tardieu ἀκριβέστερον καὶ λεπτομερέστερον περιγράφει ὡς ἐξῆς τὰ ὑπ' αὐτοῦ τῷ 1866 παρατηρηθέντα. α Ἡ γενικὴ τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἀνωτέρων τοῦ κορμοῦ μερῶν χρώσις κυμαίνεται μεταξύ ἐλαφρῶς ἐρυθρᾶς, βαθέως ἀλουργοειδούς καὶ μελανῆς, τὰ ἐκχυμωτικά στίγματα ὅτε μὲν συμμετρικῶς διεσπαρμένα, ὅτε δὲ συσσωρευμένα καὶ οἰοῦνται συγγεόμενα ἀλλήλοις παρίστανται διὰ τὴν λεπτῆς ψάμμου, παρὰ ταῖς γυναιξιν ἐνίοτε παύονται καθ' ἃ μέρη τὰ ἐνδύματα καλύπτουσι τὸ σῶμα. »

Τὰ τοῦ προσώπου, τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ στήθους ἐκχυμώματα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῶν καταβαλλομένων προσπαθειῶν πρὸς ἀποσόθησιν τοῦ ἐκ τῆς πνιγμονῆς κινδύνου, συνεπῶς ὡς τὰ πολλὰ συνοδεύονται ὑπὸ διηθήσεως αἵματος ὑπὸ τὸν ἐπιπεφυκότα τοῦ βολβοῦ, ὑπεγέρσεως αὐτοῦ, ὡς κατὰ τὴν χύμωσιν, καὶ ἐνίοτε ὑπὸ ἀφροῦ ὀρροαιματώδους ἐκρέοντος ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῆς ῥινός, αἱμορραγίας ἀπὸ τῆς ῥινός καὶ τῶν ὠτων. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ ταῦτα τῆς πνιγμονῆς σημεῖα δὲν ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς τῇ πνιγμονῇ, ἀτε δὴ ἀνευρισκόμενα καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὡς μετὰ κοπιῶδη, παρατεταμένον καὶ δύσκολον τοκετόν, μετὰ ἐπιληπτικούς ἰσχυροὺς παροξισμούς, ἂν μάλιστα εἰς θάνατον ἀπολήξωσιν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μετὰ τὸν διὰ στραγγάλης θάνατον, εἶναι ὁμως βέβαιον ἐπίσης ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει τὰ στικτὰ τοῦ προσώπου, τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ στήθους ἐκχυμώματα ταῦτα, αἱ τοῦ αἵματος διηθήσεις κατὰ τὰ βλέφαρα καὶ τὸν ἐπιπεφυκότα εἶναι τὸσφ σταθεραὶ, ἐκτεταμέναι καὶ χαρακτηριστικαὶ ὅσον εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον ἔνεκεν ἰσχυρᾶς καὶ παρατεταμένης τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας συμπίεσεως.

Εἰς οὐχί σπανίας περιπτώσεις διὰ πνιγμονῆς θανάτου ἔνεκα μεγάλης πλήθους συσσωρεύσεως ἀπαντᾷ πλὴν τῶν προσημειωθέντων ἐξωτερικῶν σημείων καὶ ἐπίμηκες ἐκχύρωμα κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἐτέρου ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν βραχιόνων ἐπιφάνειαν (Ollivier), πιθανῶς ἀπότοκον τῆς

ισχυρὰς τῶν βραχιόνων ἐπὶ τὰ τοιχώματα τοῦ θώρακος πίεσεως, ἄλλοτε δέ, καὶ δὴ εἰς γυναῖκας φερύσας στηθόδεσμον (Tardieu), παρατηροῦνται τοιαῦτα δίκην γραμμῶν περὶ τοὺς μαστοὺς, μεταξὺ τῶν ὠμοπλατῶν, τὰς μασχάλας, τὴν τε ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν τῶν βραχιόνων ἐπιφάνειαν, ἀπότοκα βεβαίως τῆς ἐπὶ τὰ πλάγια συμπίεσεως τοῦ στήθους, ἐξ ἧς καὶ κατ'ἀγμάτα ἐνίοτε συμβαίνουσιν.

Αἱ εἰς τοὺς ἐπιζῶντας λειτουργικαὶ διαταραχαὶ ἐν γένει λίαν ἀπλαῖ, περιστρέφονται εἰς ἀπώλειαν τῆς συνειδήσεως, αἰσθήσεως καὶ κινήσεως, χαρακτηρίζουσιν τὴν διακοπὴν τῆς ἀναπνευστικῆς λειτουργίας, ἢ τὴν ἄπνοϊαν, λίαν σπανίως δὲ καὶ ἐξαιρετικῶς ἐπιγίνεται συγκοπὴ ἢ ἐγκεφαλικὴ ἀποπληξία. Ἐκ τῆς μετὰ προσοχῆς ἐξετάσεως τῶν ἀναβιούτων δὴλον ὅτι ὡς τὰ πολλὰ πρόκειται περὶ ἀπνοίας ἀπὸ καταστολῆς τῶν μηχανικῶν τῆς ἀναπνοῆς φαινομένων, καθότι δοθείσης καταλλήλου συνδρομῆς πρὸς ἐπάνοδον τῆς ἀναπνοῆς, τὰ θύματα ἀνακτῶνται αἰσθῆσιν τε καὶ κίνησιν καὶ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων ὡς τὰ πολλὰ εὖ ἔχουσιν. Ἐν γένει λοιπὸν πλὴν τινῶν νευρικῶν φαινομένων, καὶ τούτων εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, ἡ χαρακτηριστικὴ τῶν τοιούτων θυμάτων κατ'ἀστασις εἶναι ἡ ἄπνοια, ἡ κωματικὴ κατ'ἀστασις, ἡ νεκροφάνεια· τὰ φαινόμενα ταῦτα ἂν μὴ ταχέως παρέλθουσιν ὡς εἴρηται, ἡ ὑγεία βαθμυδὸν ἐπανερχεται, ἐπὶ τινὰ δὲ χρόνον παραμένει πληθῶρα κατὰ τοὺς πνεύμονας ὑπὸ βηχὸς καὶ τινῶν ὑγρῶν ῥόγχων χαρακτηριζομένη, τῶν παθόντων αἰτιωμένων κόπῳσι μεγάλην καὶ ὁτονεὶ σύντριψιν τῶν μελῶν.

Αἱ κατὰ τὰς νεκροτομὰς ἀλλοιώσεις εἶναι αἱ εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς ἐν γένει θάνατον ἀπαντῶσαι, ἰδιαζόντως δὲ χαρακτηριστικαὶ τοῦ εἶδους τούτου τῆς πνιγμονῆς ἀλλοιώσεις εἶναι μεγάλη τῆς πνευμονικῆς συμφορήσεως ἔκτασις, ἀποπληκτικαὶ ἐν τῇ παρεγχύματι τοῦ πνεύμονος ἐστίαι, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἄλλα τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου εἶδη. Ὡς τὰ πολλὰ στικτὰ ἐκχυμώματα καὶ διηθήσεις αἵματος ὑπὸ τοὺς ὑπεζωκώτας καὶ τὸ περικάρδιον (6:9 κατὰ Tardieu), σημειωτέον ὅτι καθ' ἃς περιπτώσεις ἐλλείπουσιν αἱ ἐκχυμωτικαὶ αὗται κηλίδες σταθερῶς ὑπάρχουσιν αἱ ἀποπληκτικαὶ ἐστίαι. Ἐνίοτε παρατηρεῖται καὶ ἐμφύσημα εἰς τοὺς πνεύμονας, ὡς εἰς τὸν διὰ στραγγάλης θάνατον· τὸ αἷμα βευστόν καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγγείοις καὶ τῇ καρδίᾳ καὶ δὴ τῇ δεξιᾷ, τὸ βευστόν τοῦ αἵματος μᾶλλον ἢ τὸ μελανὸν αὐτοῦ θεωρεῖται παρὰ τῶν πολλῶν, καὶ δὴ τῶν Ollivier καὶ Tardieu, ὡς σταθερὸν τῆς ἀπνοίας σημεῖον. Λίαν ἐξαιρετικαὶ αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς ἀπαντᾷ διηθήσεις αἵματος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἡμισφαιρίων τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων περὶ τοῦ εἶδους τούτου τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου ὡς σωστικὰ τῶν θυμάτων μέσα ἐνδείκνυνται ἡ καταπολέμησις τῆς

ἀπνοίας καὶ ἡ ἐκ παντὸς τρόπου ἐπαναγωγὴ τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων.

Συγκεφαλαιοῦντες ὡς πρὸς τὴν σημειωτικὴν τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου σημείων συνεπεῖχ' περισφίξεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας ἀξίαν, λέγομεν ὅτι ταῦτα μόνα δὲν ἀκροῦσι πρὸς βεβαίωσιν τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου. καθότι τὰ αὐτὰ ἀπαντῶσι καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, καὶ δὴ τὴν ἐπιληψίαν, τὴν διὰ στρυχνίνης δηλητηρίασιν κλπ., ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἡ συνύπαρξις καὶ τῶν ἐσωτερικῶν εἰς τοὺς πνεύμονας ἀλλοιώσεων, αἵτινες οὔτε εἰς τὴν ἐπιληψίαν, οὔτε εἰς τὴν διὰ στρυχνίνης δηλητηρίασιν ὑπάρχουσιν οὕτω μεμονωμένοι.

γ'. **Πνιγμονὴ ἐκ καταχώσεως ζῶντος τοῦ σώματος.** — Αἱ περιστάσεις δὲν εἶναι σπάνιαι, καὶ δὴ κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν, καθ' ἧς ζῶν ἄνθρωπος καταχώννυται εἴτε ἐν τῇ γῇ, εἴτε ἐν τινι ἐτέρῳ στερεῷ μέσῳ ἀλλὰ μᾶλλον ἢ ἥττον κονιῶδει καὶ ἐνθα μετὰ χρόνον ἄλλοτε ἄλλον θνήσκει· τὰ στερεὰ μέσα ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται ἡ κατὰ χῶσις εἶναι πλὴν τοῦ χροῦς, ξηρὰ κόπρος χρησιμεύουσα ὡς λίπασμα, τέφρα, πίτυρα, σίτος κλπ. Αἱ ἐκ τοῦ εἶδους τούτου τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου ἀλλοιώσεις τυγχάνουσι χαρακτηριστικά.

Τὸ πρῶτον ζήτημα, ὅπερ παρουσιάζεται εἰς τοιαύτης φύσεως περιστάσεις, εἶναι, ἂν τὸ εὐρεθὲν λείψανον κατεχῶσθῃ ζῶν ἢ μετὰ θάνατον· καὶ δικαίως εἰς τὰς τοιαύτας ἐγκληματικὰς πράξεις καὶ δὴ τὰς βρεφοκτονίας πρωτεύει τὸ ἐρώτημα ἂν ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τῆς καταχώσεως ἢ ἄλλης τινος αἰτίας.

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἐκπαλαὶ οἱ ἰατροδικασταὶ ἐπειράθησαν ν' ἀνεύρωσιν ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς καὶ ταῖς πεπτικαῖς ὁδοῖς ὕλας ὁμοίας ταῖς ἐν αἷς ἐγένετο ἡ κατὰ χῶσις, ὅπως παριδόντες τὰ χαρακτηριστικά τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου σημεῖα εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ ἀλλαχοῦ. 1) Tardieu κακίζων τὸν τρόπον τούτον τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, θεωρεῖ ὅτι ἐπὶ ἀναγκῆς εἶναι νὰ ἀναζητῶνται αἱ τὴν πνιγμονὴν χαρακτηρίζουσαι ἀλλοιώσεις, αἵτινες καὶ μόναι ἐνίοτε λύουσι τὸ ζήτημα τοῦ βιαίου θανάτου· ἀλλ' ἐκ τοῦ μονομεροῦς τούτου τρόπου τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος γεννῶνται ἐνδοιασμοὶ ἂν ἡ κατὰ χῶσις ἦτο τὸ κύριον τῆς θανατώσεως μέσον ἢ ἕτερος τῆς πνιγμονῆς τρόπος, καθότι οὐχὶ σπανίως μετὰ τὴν θανάτωσιν τοῦ θύματος δι' ἐτέρου πνιγμονῆς τρόπου, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ καταχώσεως, καταχώννυται τὸ λείψανον πρὸς ἀπόκρυψιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, τοῦτο δὲ ἰδίᾳ παρατηρεῖται ἐπὶ κρυφίου τοκετοῦ ὅτε τὸ γεννηθὲν νεκροφανὲς βρέφος ὅπερ ζῇ χωρὶς ν' ἀναπνεύσῃ καὶ φέρει τούτου ἕνεκα σημεῖα τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου καταχώννυται πρὸς ἐξαφάνισιν παντὸς ἔχοντος τοκετοῦ. Ἐκ τούτων ἐπεταὶ ὅτι διὰ τὴν ἀκριβῆ τῶν πραγμάτων ἐκτίμησιν καὶ τὴν βεβαίαν λύσιν τοῦ ζητήματος δεόν νὰ ἐξετά-

ζωνται επίσης και τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον σημεῖα ὡς και τὰ τῆς καταχώσεως διαρκούσης τῆς ζωῆς ἀπὸ τῶν ἄλλων ὀργάνων.

Τὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς πνιγμονῆς χαρακτηρίζοντα σημεῖα τὰ μὲν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων εἶναι ἀφρὸς αἱματοφυρτος ἐν τοῖς ἀκροφόροις ὁδοῖς, ἐμφύσημα τῶν πνευμόνων εἰς μέγαν βαθμόν, πολλὰ ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων και κατὰ τὸ κρανίον ἐκχυμώματα, αἷμα ρευστόν· ἐξωτερικῶς δὲ πλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ σώματος ἐπικεκολλημένης ὕλης ἐν ἣ ἐγένετο ἡ κατάχωσης οὐδὲν ἕτερον.

Τὰ δὲ τὴν κατάχωσιν ὀρίζοντα σημεῖα εἰ μὲν κατὰ τὴν ζωὴν ἐγένετο αὕτη κατὰ τὸν Matthysen (1), ἐνεργήσαντα πειράματα ἐπὶ κόνικλων και γαλῶν, περιστρέφονται εἰς τὴν εἰσδυσιν τῆς ἐν ἣ ἐγένετο ἡ κατάχωσης ὕλης πέραν τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος, τοῦ φάρυγγος και λάρυγγος και μέχρις αὐτοῦ τοῦ στομάχου και τῶν ἐντέρων, εἰ δὲ τούναντίον μετὰ θάνατον εἰς τὴν διεισδυσιν τῆς ὕλης μόνον μέχρι φάρυγγος και λάρυγγος· τουταῦτο προκύπτει και ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Béringuier (2), ὅστις κατέδειξεν εἰς νεαροὺς κύνες οὓς κατέχωσεν ἐν τέφρᾳ και οἵτινες ἔζησαν ἐπὶ 15 ὥρας, ὅτι αἱ ῥινικαὶ κοιλότητες και ὁ φάρυγξ ἦτο πλήρεις τέφρας ἥτις διεισδύσε μέχρι τῆς μεσότητος τοῦ οἰσοφάγου, περιωρίσθη δὲ ἀκριβῶς περὶ τὴν εἰσδον τοῦ λάρυγγος χωρὶς τὸ παράπαν νὰ καταπέσῃ ἐν τῇ τραχείᾳ, παρετήρησε δὲ συγχρόνως ὅτι αἱ μᾶλλον κολλῶδεις οὐσίαι ὀλιγώτερον διεισδύουσιν ἐν ταῖς εἰρημέναις κοιλότησιν. Αἱ τοῦ Tardieu παρατηρήσεις και τὰ πειράματα συνάδουσιν ἐν μέρει πρὸς τὰ προσημειωθέντα, καθότι εἰς περιστάσεις καταχώσεως κατὰ τὴν ζωὴν δὲν εὔρε τὴν ὕλην ἐν ἣ ἐγένετο ἡ κατάχωσης πέραν τοῦ οἰσοφάγου, ὡς και τάνῃπαλιν εὔρεν αὐτὴν εἰς ζῶα νεκρὰ καταχωθέντα μέχρι τῶν πρώτων τῶν βρόγχων διακλαδώσεων· δῆλον ἐκ τούτων ὅτι ὁ βαθμὸς τῆς ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος και φάρυγγος και ἐν τοῖς ἀναπνευστικοῖς σωλῆσιν διεισδύσεως τῆς ὕλης ἐν ἣ ἐγένετο ἡ κατάχωσης μόνος δὲν ἀρκεῖ πρὸς βεβαίωσιν τῆς κατὰ τὴν ζωὴν καταχώσεως, ὡς και ὑπαρχόντων τῶν τῆς πνιγμονῆς σημείων ἢ ἑλλειψίς τῶν προσημειωθέντων τῆς καταχώσεως δὲν κλονίζει τὸ συμπέρασμα τῆς κατὰ τὴν ζωὴν καταχώσεως.

Τὰ πειράματα τῆς ἐν Λονδίνῳ ἱατροχειρουργικῆς ἐταιρίας ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῆς ἐνεργείας τῶν ἀναπνευστικῶν προσπαθειῶν εἰς τοὺς στερουμένους ἀέρος ἢ πνιγομένους (3) ἐπιπροσθέτουσι νέα

(1) Matthysen. — Annales etc. 1845. Τομ. Α'. Σελ. 225.

(2) Béringuier. — Mémoire sur l'infanticide par l'immersion de l'enfant dans des matières pulvérulentes. Journal de Médéc. de Toulouse.

(3) Tardieu. — Nouvelle étude médico-légale sur la submers. et la suffocat. à

σπουδαία δεδομένα. Εἰς τὸν πνεύμονα κυνός, οὗ ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τὰ κάτω ἐστραμμένη ἐνεβλήθη ἐν ὑδραργύρῳ, μετὰ $1\frac{1}{2}$ ἐξηκοστὸν εὐρέθησαν σταγονίδια τοῦ μετᾶλλου, εἰς τοὺς βρογχούς ἐτέρου κυνός κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοποθετημένου ἄλλ' ἐν πηλῷ ἡμιρεύστῳ, οὐ μετὰ 10 ἐξηκοστὰ ἐπαύσατο πύλλουσα ἡ καρδία, εὐρέθη πηλός· καίτοι ὁμως ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων καταδεικνύται ἡ ἐνέργεια τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων κατὰ τὴν πρὸ τοῦ διὰ πνιγμονῆς ἢ καταδύσεως θανάτου ἀγωνίαν, δέον ὁμως ὅπως μὴ ἐπιλανθανώμεθα ὅτι μόνη ἡ παρουσία ἄλλοτριων σωμάτων, κόκκων ἢ ρευστῶν, ἐν τοῖς πνεύμοσιν, καθ' ἃς περιστάσεις δὲν εἶναι γνωσταὶ αἱ ὕλιναι συνθήκαι τῆς καταχώσεως, δὲν ἀρκεῖ πρὸς βεβαίωσιν τῆς κατὰ τὴν ζωὴν καταχώσεως, καθότι ἐκ πολλαπλῶν καὶ ποικίλων πειραμάτων προκύπτει ὅτι ὕλιν ἀνευρισκονται ἐν τοῖς βρόγχοις εἰς τὴν μετὰ θάνατον κατάχωσιν, συνεπῶς ἀπαιτεῖται πρὸς βεβαίαν τοῦ ζητήματος τῆς κατὰ τὴν ζωὴν καταχώσεως λύσιν οὐ μόνον νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ περιστάσεις τῆς διαρκείας τῆς καταχώσεως καθ' ἃς συνετελέσθη ἡ τῶν ὕλιν εἰσόδος, τὸ ποσὸν τῶν ἀνευρεθεισῶν ἐν τοῖς ἀναπνευστικοῖς ὀργάνοις ὕλιν καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐν τῷ βυθῷ τῶν ὀργάνων εἰσδύσεως, ἀλλὰ καὶ αἱ λοιπαὶ χαρακτηριστικαὶ τῆς πνιγμονῆς ἀλλοιώσεις. Σημειωτέον ὅτι εἰς τὰ ἐν Λονδίῳ πειράματα ἐλιπεν ἐντελῶς ἡ ἐπὶ τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος ὑπὸ τῆς ὕλης πίεσις, περιπτώσις ἣτις συντελεῖ καὶ εἰς τὸ ταχύτερον τοῦ ζώου τέλος, καὶ εἰς τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον τῆς εἰσδύσεως τῆς ὕλης.

Ὁ Raynaud (1) παρατήρησε τὴν ἐξῆς περίπτωσιν καθ' ἣν ἄνθρωπος βραίως ἐφ' ἱκανὸν κρατηθεὶς ἐπὶ σωροῦ σίτου ἀποφράσσοντας τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς ἀπέθανεν ἀποπνιγὴς καὶ ἔφερε τὰς ἐξῆς ἀλλοιώσεις· « πνεύμονες ἐμφυσηματικοὶ πληροῦντες ἐντελῶς τὴν κοιλότητα τοῦ θώρακος, χροιάς ἀλουργώδους μὲν κατὰ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν, μελανοφαίου δὲ κατὰ τὰ ὀπίσθια τριτημόρια. Ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τῶν ὑπεζωκῶτων ἐπιφανείας πλατεῖαι μελαναὶ κηλίδες ὅσον 0^μ, 06—0^μ, 08 διαμέτρου οἰοῦναι ἀπότοκοι αἱματος ἐκχυθέντος. Πνευμονικὸς ιστὸς κατὰ τὰ δύο ὀπίσθια τριτημόρια εἰς πολλὸν μεταβαλλόμενος διὰ τῆς διὰ τῶν δακτύλων πίεσεως καὶ ἐμπλεὲς αἱματος, ὅπερ ἐνθα ὑπάρχουσιν αἱ περιγραφεῖσαι κηλίδες εἶναι μέλαν, αἱ ἀλλοιώσεις αὗται παρατηρήθησαν κατ' ἀμφοτέρους τοὺς πνεύμονας εἰς ὁμόλογα σημεῖα. Κόκκοι σίτου εἰς τὴν ὀπίσθιαν τοῦ

l'occasion des expériences de la soc. médico-chirurgie. de Londres sur la mort apparente. Annales etc. 1865. 2. Serie. Tom. 10. Σελ. 312.

(1) Raynaud. — Mort par asphyxie provenant de l'introduction des grains du blé dans les voies respirat. et digest. Annales etc. 1852. Tom. MH. Σελ. 187.

στόματος κοιλότητα καὶ τὸν φάρυγγα, τὸν λάρυγγα, τὴν τραχείαν, ἐνθα συνυπῆρχε καὶ ἄφρος λεπτὸς, καὶ μέχρι τῶν δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως διακλαδώσεων τῶν βρόγχων, κόκκοι ἐπίσης σίτου καὶ ἐν τῷ οἰσφάγῳ, τῷ στομάχῳ καὶ τῇ δωδεκαδακτύλῳ ἀπορῦσει. Ἀριστεραὶ τῆς καρδίας κοιλότητες διεσταλμέναι ὑπὸ ἀφθόνου ρευστοῦ μελανοῦ αἵματος, ἀγγεῖα τοῦ ἐγκεφάλου ἐμπλεα αἵματος, ἐγκέφαλος εἰς ἄκρον υπεραιμικός.»

Συνελόντι λέγομεν ὅτι κατὰ τὴν διὰ καταχώσεως πνιγμονὴν, πλὴν τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ κοινῶν εἰς ἅπαντα τῆς πνιγμονῆς τὰ εἶδη σημειῶν, εὐρηται ὕλη ἐκ τῆς ἐν ἣ ἐγένετο ἡ κατὰ χῶσις διωσμένη εἰ μὲν ἡ πρᾶξις ἐξετελέσθη διαρκούσης τῆς ζωῆς μέχρι τοῦ οἰσφάγου καὶ τοῦ στομάχου, εἰ δὲ μετὰ θάνατον μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτήρων, ἢ τὸ πολὺ καὶ μέχρι τῆς ὀπισθίας τοῦ στόματος κοιλότητος, ἐξαιρετικῶς ἐνίοτε ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς ὁδοῖς, ἀλλ' οὐδέποτε ἐν τῷ οἰσφάγῳ καὶ τῷ στομάχῳ· τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ ἀπὸ τῶν ἀποπάτων ἐξελευόμενα λείψανα βρεφῶν.

δ'. Πνιγμονὴ ἐκ διαμονῆς ἐν στενῷ καὶ στερουμένῳ ἀέρος χώρῳ. — Ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ εἶδους τούτου τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων τοῦ Tardieu προκύπτουσιν αἱ ἐξῆς χαρακτηριστικαὶ ἀλλοιωσεῖς· πολλαὶ κερασσοχροὶ κηλίδες ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων, πολλαὶ ἀποπληκτικαὶ ἐστὶαι ἐπὶ τε τῆς ἐπιφανείας καὶ ἐν τῷ βυθῷ τοῦ παρεγχύματος αὐτῶν, περιωρισμένον ἑνιαχοῦ ἐμφύσημα, σπανίως αἷμα ἐκκεχυμένον εἰς ἔκτασιν μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλην ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων, ἐκχυμώματα πολλὰ ὑπὸ τὸ περικάρδιον καὶ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς. Ὁ θάνατος εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἐπέρχεται ὥς τὰ πολλὰ ἐντὸς 1-2 ἡ καὶ πλείονων ὥρων ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τοῦ χώρου.

Δ'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑ ΚΑΤΑΔΥΣΕΩΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ὑπὸ τὸν ὄρον κατάδυσις νοεῖται ὁ καταποντισμὸς τοῦ σώματος ἐν ὕγρῳ τινι καὶ δὴ τῷ ὕδατι οὕτως ὥστε ὁλοσχερῶς τοῦτο καλύπτεται· ἀλλ' εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν διὰ τὸν διὰ καταδύσεως θάνατον δὲν ἀπαιτεῖται ἡ τελευταία αὕτη συνθήκη, καθότι οὐχὶ σπανίως ἀποπνίγεται ὁ ἄνθρωπος τῆς κεφαλῆς μόνης ἢ ἐνίοτε καὶ μόνου τοῦ προσώπου ἐμβυθιζομένου ἐν τῷ ὕδατι, ὡς παρατηρεῖται εἰς τοὺς οἰνοπότας, ἐπιληπτικούς κλ.

Ὁ διὰ καταδύσεως θάνατος συχνὰ συμβαίνει εἰς τὰς παραθαλάσσιους, τὰς ὑπὸ ποταμῶν ἢ καὶ λιμνῶν διαβρεχομένας πόλεις, ἄλλοτε δὲ ἐντὸς δεξαμενῶν, φρεάτων κλπ., καὶ ἄλλοτε τέλος ἐντὸς ἀποπάτων, ὑπονόμων βορβορωδῶν κλπ. ἐξ οὗ δῆλον ὅτι διὰ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ θανάτου οὐ

μόνον τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἄλλη πολτώδης ἢ ἡμιπολωδὴς ὕλη εἶναι κατ' ἄλληλος.

Ὁ διὰ καταδύσεως θάνατος ὑπὸ λίαν ποικίλας συμβαίνει περιστάσεις, αἵτινες συνοψίζονται εἰς τὰς ἐξῆς α'. — *Κατάδυσις ἰκονοία* (αὐτοκτονία ἢ ὑπόκρισις)· β'. — *Κατάδυσις τυχαία* καὶ γ'. — *Κατάδυσις ἀνθρωποκτόνος*. Πρὸς λύσιν τῶν εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἀναγομένων λίαν σπουδαίων ἰατροδικαστικῶν ζητημάτων προτάσσομεν τὴν αἰτίαν ἧς ἕνεκα ὁ θάνατος ἐπιγίνεται κατὰ τὴν κατάδυσιν, τὰ κατὰ τὴν κατάδυσιν φαινόμενα καὶ ἀποτελέσματα, καὶ τὰς ἀπὸ ταύτης παθολογικὰς ἀλλοιώσεις.

1. ΤΙΣ Η ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΔΥΞΙΝ

Οἱ ἀρχαῖοι ἰατροί, καὶ δὴ ὁ Γαληνός, Παῦλος ὁ Αἰγινήτης κ.α., ἐδόξαζον ὅτι κατὰ τὴν κατάδυσιν ὁ θάνατος προέρχεται ἀπὸ τῆς εἰσδύσεως εἰς τὰς βλεννώδεις κοιλότητας, τὸν πεπτικὸν σωλῆνα, τοὺς βρόγχους κλπ. ἀφ' οὗτο ὕδατος παραλύοντος διὰ τῆς πίεσεως τὰ στόμια ἢ τοὺς σφιγκτήρας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιγενομένης ἀπὸ τοῦ πολλοῦ ἐν τῷ ὁργανισμῷ ὕδατος ὀλεθρίας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων λειτουργικῶν διαταραχῆς. Τὴν ἔκτοτε κοινῶς ἰσχύουσιν δοξάζειν ταύτην πρῶτος ἀντίκρουσεν ὁ Félix Plater, καταδείξας ὅτι εἰς τοὺς καταποντιζομένους ὁ στόμαχος ἐλαχίστην ὕδατος ποσότητα ἐγκλείει, καὶ ὅτι ὁ θάνατος προέρχεται οὐχὶ ἐκ τῆς καταπύσεως πολλοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἐκ τῆς εἰσδύσεως ἕνεκα τῶν ἀδιαλείπτων διὰ τὴν ἀναπνοὴν προσπαθειῶν ὕδατος ἀντὶ ἀέρος ἐν τοῖς βρόγχοις, συνεπῶς ἐκ θανατηφόρου πνιγμονῆς.

Ὁ Waldschmidt ἀμφοτέρως τὰς προεκτεθείσας θεωρίας ἀντικρούων δοῖσκει, ὅτι ὁ θάνατος προέρχεται οὐχὶ ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ὕδατος ἀλλ' ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀέρος, διότι οὔτε ἐν τῷ στομάχῳ, οὔτε ἐν τοῖς βρόγχοις εὐρίσκεται ὕδωρ. Τὴν δοξασίαν ταύτην, ὑποστηρικθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ Becker βραδύτερον, ἐτροποποίησεν ὁ Bohn προσθέσας ὅτι εἰς τινὰς περιστάσεις ἀπαντᾷ μικρὰ ὕδατος ποσότης ἐν τε τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς βρόγχοις.

Αἱ γινώμαι αὗται, μᾶλλον ἢ ἥττον ἴσως ἱκανοποιῶσαι τὴν κοινὴν περὶ ἐργείαν ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν ὁ θάνατος ἐπέρχεται παρὰ τοῖς καταποντιζομένοις, οὐδόλως συνετέλουν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν τοῦ ζητήματος λύσιν, καὶ δὴ τίνι τρόπῳ συμβαίνει ἡ πνιγμονὴ περὶ ἧς πραγματεύονται οἱ προῤῥηθέντες συγγραφεῖς. Τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἐπεχείρησαν οἱ μεταγενέστεροι, ἐν οἷς ὁ Haller, ὅστις παραδέχεται ὅτι πάντοτε ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς τῶν καταποντιζομένων ὁδοὺς ὕδωρ κατὰ ποσὸν ἄλλοτε ἄλλο, δοῖσκει ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ ἐν τοῖς βρόγχοις ἀφρώδεις τυγχάνον ἐπιδρᾷ δηλητηριωδῶς ἐπὶ τὴν πνευμονικὴν κυκλοφορίαν.

Τὴν θεωρίαν τοῦ Haller, ὑποστηρικθεῖσαν εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ὑπὸ τοῦ Piorry, ἀνέτρεψεν ἐκ θεμελίων ὁ Goodwyn διὰ τοῦ ἐξῆς πειράματος· ἐνέχυσεν εἰς τοὺς βρόγχους ζῶον ἐν ἐλευθέρῳ ἀέρι δι' ὅπῃς ἐνεργηθείσης εἰς τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν μεγάλην ὕδατος ποσότητα, οὐδὲν δὲ ἐκ τῶν χαλεπῶν τοῦ καταποντισμοῦ συμπτωμάτων παρετήρησε, τὸ δὲ ζῶον τελείως ἀνεκτῆσατο τὴν προτέραν αὐτοῦ εὐεξίαν μετὰ βηγήματά τινα· νεκροτομῇ δὲ γενομένης εἰς τὸ οὕτω ὑγιῶς ἔχον ζῶον εὐρέθη ἐν τοῖς βρόγχοις μείζων ἀφρώδους ὕδατος ποσότης τῆς συνήθως εἰς τοὺς καταδυομένους ἀπαντώσης· δηλὸν ἐκ τούτου ὅτι τὸ ἀφρώδες ὑγρὸν καθ' ἑαυτὸ οὐδὲν προκαλεῖ δυσάρεστον ἀποτέλεσμα· διὸ ὁ θάνατος κατ' αὐτὸν προέρχεται ἐκ τῆς ἀναγκαιῶς ἐπιγενομένης διακοπῆς τῆς εἰσόδου ἀναπνευσίμου ἀέρος. Καὶ ὁ λόγος μὲν τοῦ θανάτου οὗτος εἶναι ὁ ὀρθός, ἀλλ' ὑπολείπεται εἰσέτι ἡ διευκρίνις, διατί τοῦ ζῶου καταδυομένου ἐν τῷ ὕδατι καὶ πειρωμένου ἐν αὐτῷ ν' ἀναπνεύσῃ δὲν εἰσπνέει μείζονα τῆς συνήθως ἀπαντώσης ὕδατος ποσότητα. Πολλὰ προὔαθθησαν λύσεις τοῦ ζητήματος, οὕτω ὁ Detharding, παραδεχόμενος ὅτι οὐδὲ σταγῶν ὕδατος ἐν τοῖς βρόγχοις τῶν καταδυομένων εἰσδύει, ἐξηγεῖ τὸ φαινόμενον λέγων ὅτι ἡ ἐπιγλωττίς κατὰ τὴν κατάδυσιν καταπίπτουσα ἐπὶ τοῦ λάρυγγος παρακκλῦει πᾶσαν τοῦ ὕδατος ἐν αὐτῷ εἰσδυσιν· ἐκ τούτου δὲ προέτεινε πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐκ τοῦ ὕδατος ἀνελκυομένων τὴν λαρυγγοτομίαν πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐκ τῆς καταπτώσεως τῆς ἐπιγλωττίδος παρεμποδισμοῦ τῆς ἀναπνοῆς. Τὴν δοξασίαν ταύτην τοῦ Detharding ὁ Orfila καὶ μετ' αὐτὸν πολλοὶ ἄλλοι ἀντέκρουσαν, προβάλλοντες, καὶ δὴ ὁ Orfila (1), τὰ ἐξῆς κατ' αὐτῆς ἐπιχειρήματα· «ὅτι ἡ ἐπιγλωττίς μόνον πιεζομένης τῆς γλώσσης καταπίπτει ἐπὶ τοῦ λάρυγγος· ὅτι ἐλλείπουσι μυϊκὰ δέματα ἱκανῶς ἰσχυρὰ ὥπως μεμονωμένως ἔλξωσι τὴν ἐπιγλωττίδα· ὅτι αἰτία τῆς μὴ εἰσόδου ἐν τοῖς βρόγχοις ὕδατος εἶναι μᾶλλον ἡ σπασμωδικὴ τῆς γλωττίδος σύσφιγξις, ἣτις ὁμως ἂν ὑποτεθῇ ὑπάρχουσα κατὰ τὴν κατάδυσιν παρέρχεται τῆς ἀσφυξίας τελείως ἐπερχομένης.»

Τοιαῦται ἐξηνέχθησαν γνῶμαι πρὸς ἐξήγησιν ἅρ' ἐνὸς μὲν τῆς αἰτίας τῆς μὴ εἰσόδου ὕδατος ἐν τοῖς βρόγχοις, ἅρ' ἑτέρου δὲ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ θάνατος ἐπέρχεται παρὰ τοῖς καταδυομένοις μέχρι τοῦ 1860, ὅτε ὁ Beau (2) πρὸς λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων ἐπεχείρησε νέα πειράματα, ὧν τὸ περιγεγόμενον ἔχει ὡς ἐξῆς.

Καὶ πρῶτον μὲν καταδείκνυσιν ὁ Beau ὅτι, ἡ τῆς γλωττίδος σπασμωδικὴ σύσφιγξις, ἡ θεωρουμένη ὡς ἡ αἰτία τῆς μὴ εἰσχωγῆς ὕδατος ἐν τοῖς

(1) Dictionnaire en 30 vol. Τομ. 28. Σελ. 688.

(2) J. Beau — Recherches experimentales sur la mort par submersion. Archives gener. de Medec. Juillet 1860. Σελ. 84.

ἀναπνευστικοῖς σωλῆσιν, δὲν παύεται ὡς φρονεῖ ὁ Orfila ἅμα τῆς ἀσφυξίας ἐπελθούσης, ἀλλὰ παραμένει πολὺν μετ' αὐτὴν χρόνον, δεύτερον δὲ ὅτι ἡ παρουσία τοῦ ἀφροῦ ἐν τοῖς βρόγχοις δὲν εἶναι αἰτία τοῦ θανάτου, καθ' ἃ τεκμηριεῖται καὶ ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Doodwyn. Ἐκ τούτων λοιπὸν συμπεραίνει τὰ ἐξῆς·

1. Ὅτι ἡ μικρὰ ἐν τοῖς βρόγχοις τοῦ ἀφρώδους ὕδατος ποσότης δὲν εἶναι ἡ αἰτία τοῦ θανάτου.

2. Ὅτι ὁ θάνατος ἐπέρχεται διὰ τοῦ παρεμποδισμοῦ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀέρος.

3. Ὅτι ἡ τῆς γλωττίδος σύσφιγξις παραμένουσα καὶ μετὰ τὴν τελείαν ἀσφυξίαν εἶναι αἰτία κωλύουσα τὴν εἰσόδον τοῦ ὕδατος ἐν τοῖς βρόγχοις.

Γεννᾶται νῦν τὸ ζήτημα, ἂν ἡ σπασμωδικὴ τῆς γλωττίδος σύσφιγξις εἶναι ἡ μόνη αἰτία τοῦ τῆς εἰσόδου τοῦ ὕδατος ἐν τοῖς βρόγχοις κωλυματος· διὰ πειραμάτων ἐπὶ τούτῳ ἐνεργηθέντων, καθ' ἃ πρὸ τῆς καταδύσεως τοῦ ζώου ἐνῆργει ὁπὴν εἰς τὴν τραχείαν ὑπὸ τὴν γλωττίδα, κατέδειξεν ὁ Beau ὅτι πλὴν τῆς συσφίξεως τῆς γλωττίδος ἑτέρα αἰτία οὐσιωδেষτέρα εἶναι ἡ κατάκρυσις τῶν εἰσπνευστικῶν κινήσεων, τοῦ ζώου ἅμα μετὰ τὴν κατάδυσιν εἰσπνέοντος μᾶλλον ἢ ἥττον βελθέως καὶ ἐκπνέοντος βηχληδόν, εἴτα δὲ οὐδεμίαν ἐνεργοῦντος ἀναπνευστικὴν κίνησιν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ δι' ἑτέρων πειραμάτων, καθ' ἃ τὸ ζῶον ἐν τῷ ὕδατι εὐρισκόμενον εἶχε τὰς μὲν φυσικὰς ἀναπνευστικὰς ὅπας ἐκτὸς αὐτοῦ, εἰσῆρχετο δὲ τὸ ὕδωρ ἐν τοῖς βρόγχοις διὰ τεχνητῆς ὁπῆς, κατεδείξεν ὅτι αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις οὐδόλως παύονται ἐφ' ὅσον τὸ ζῶον ἐξακολουθεῖ ζῶν, ὥστε ἐκ τούτων συμπεραίνεται ὅτι ἡ κατάκρυσις τῶν ἀναπνευστικῶν ὁπῶν συμβάλλει οὐκ ὀλίγον διὰ τῆς εἰς τὸ ζῶον πρoσγιγνομένης ὀρμεμφύτου ἀποστροφῆς πρὸς πᾶσαν ἀναπνευστικὴν κίνησιν ἐν τῷ ὕδατι, καὶ διὰ συμπαθητικῆς ἢ ἀνακλαστικῆς ἐνεργείας, εἰς τὴν σύσφιξιν τῆς γλωττίδος, καὶ αὐτῶν τῶν χειλέων τοῦ στόματος, καὶ εἰς τὴν κατάκρυσιν τῶν ἀναπνευστικῶν τοῦ ὕδατος κινήσεων. Αἱ δὲ περιστάσεις καθ' ἃς οὐδόλως εὐρίσκεται ὕδωρ ἐν τοῖς βρόγχοις ἐξηγοῦνται εἴτε διότι ὁ ἄνθρωπος (καὶ ἰδίως εἰς αὐτοὺς ἀπαντᾷ ἡ τοῦ ὕδατος ἑλλειψίς) κατὰ τὴν κατάδυσιν ἀλίσκεται ὑπὸ συγκροπῆς καὶ συνεπῶς οὐδεμίαν ποιεῖται εἰσπνευστικὴν κίνησιν, εἴτε προβλέπων τὴν κατάδυσιν προετοιμαζέται οὕτως εἰπεῖν δι' εἰσπνοῆς μακρᾶς πρὸ τῆς καταδύσεως. Ἐκ τούτων συνάγει ὁ Beau ὅτι ὁ θάνατος κατὰ τὴν κατάδυσιν ἐπέρχεται καθ' ὃν καὶ εἰς τὸν στραγγαλισμὸν τρόπον, ἐνεκα δηλ. τοῦ παρεμποδισμοῦ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀέρος.

Ὁ Paul Bert (1) ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, διὰ νέων πειραμάτων ἀντι-

(1) Paul Bert. — Nouv. diction. de medec. etc. Tom. 3, 1865. Ἀρθρ. Asphyxie Σελ. 567.

κρούων τὴν διπλὴν τοῦ Beau θεωρίαν ὡς πρὸς τὴν μὴ εἰσαγωγὴν τοῦ ὕδατος ἐν τοῖς βρόγχοις διὰ τὴν σπασμωδικὴν τῆς γλωττίδος σύσφιγξιν, καὶ τὴν ὁρμέμφυτον τοῦ ζώου πρὸς τὰς εἰσπνοὰς ἀποστροφὴν, λέγει ὅτι εἰς τὸν διὰ καταδύσεως θάνατον διακριτέον τρεῖς περιόδους, τὴν πρῶτην χαρακτηριζομένην ὑπὸ τῆς ἐξαπνῆνης γενομένης εἰσπνοῆς μετὰ ἐξαστικῆς βηχῆς, τὴν δευτέραν ὑπὸ τῆς τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων διακοπῆς, ἥτις ἐκουσία τυγχάνουσα διαρκεῖ ἐφ' ὅσον τὸ ζῶον διατηρεῖ εἰσέτι τὴν συναίσθησιν καὶ προκαλεῖται ἰδίως ἐκ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ὕγρου μετὰ τῆς ἀνωτέρας τοῦ λάρυγγος μοίρας, καὶ τὴν τρίτην τέλος χαρακτηριζομένην ὑπὸ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων, ὅποτε ἐν ἀρχῇ φαίνεται εἰσέτι ὑπάρχουσα μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντελής ἢ τῆς γλωττίδος ἀπόσφραξις, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, κατὰ Bert, τὸ ὕδωρ εἰσδύει ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς ὁδοῖς· ἡ διάρκεια τῶν περιόδων τούτων εἶναι ἄλλοτε ἄλλοτε ἐνίοτε δὲ ἑλλείπει ἡ πρώτη. Συνεπῶς κατὰ τὸν Bert ἡ τοῦ ὕδατος εἰσπνοὴ ἐν τοῖς πνεύμοσιν τοῦ καταδυομένου εἶναι ἀναπόφευκτος, εἰς ταύτην δὲ ὡς καὶ εἰς τὸν σχηματιζόμενον ἐκ τοῦ ὕδατος ἀφρόν ἀποδοτέα ἡ μάχη περὶ τὴν διέσωσιν τῶν πνιγομένων δυσκολία, καθότι, ἐνῷ εἰς τοὺς στραγγαλιζομένους ἡ πρώτη μετὰ τὸν στραγγαλισμὸν ἀναπνοὴ ἐνδείκνυται σχεδὸν πάντοτε τὴν εἰς τὴν ζωὴν ἀνάκλησιν, εἰς τοὺς καταδυομένους οὐχ ὁμοίως καὶ μετὰ 3 ἢ 4 ἀναπνοὰς ἀπὸ τῆς ἐξελεύσεως ἐπέρχεται ὁ θάνατος, καίτοι τῆς καρδίας μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἀναπνοῆς παλλούσης εἰσέτι. Τὸ περιγεγόμενον τοῦτο τῶν πειραμάτων τοῦ Bert συμφωνεῖ πληρέστατον πρὸς τὸ τῶν πειραμάτων τῆς ἐν Λονδίῳ ἰατροχειρουργικῆς ἐταιρείας καθ' ὃ κύνες στραγγαλισθέντες ἐπανῆλθον αὐτομάτως εἰς τὴν ζωὴν μετὰ στραγγαλισμὸν 3', 45'' τῆς ὥρας, ἕτεροι δὲ καταποντισθέντες καὶ μετὰ κατάδυσιν 1', 15'' ἀφθίντες εἰς ἑαυτοὺς ἀπαρεγκλίτως ἐτελεύτησαν. Δὲν ὅτι διὰ τὴν χρηρηθησομένην βοήθειαν δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐκ παντὸς τρόπου εἰς τοὺς καταδυομένους ἀνάκλησις τῆς ἀναπνοῆς, διότι ὡς ἐκ τῆς παρουσίας ὕδατος ἐν τοῖς πνεύμοσιν τὸ αἷμα δὲν ἔρχεται ὡς εἰς τοὺς στραγγαλιζομένους εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται καὶ ἕτεροι μέσσοι ὡς θερμανσις, ἐντρίψεως κλ. δι' ὧν αὐξάνεται ἡ τῶν πνευμόνων ἀπορρόφησις.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων συνάγεται ὅτι ὁ θάνατος, εἰ μὴ ἀπὸ συγκοπῆς προέλθει, προκαλεῖται ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῆς εἰσόδου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐν τοῖς ἀναπνευστικαῖς ὀργάνοις· ὅτι πάντοτε εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας δι' οὓς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται λόγους, ἀπαντᾷ ὕδωρ, ἀληθῶς εἰς μικρὰ ποσότητά, ἐν τοῖς πνεύμοσιν καὶ ἀφρός· καὶ ὅτι τέλος ἡ παρουσία τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀφροῦ τούτου ἐν τοῖς πνεύμοσιν συμβάλλει εἰς τὴν δυσκολίαν

λίαν τῆς διασώσεως τῶν καταδυομένων μετὰ τὸν ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐξελ-
κυσμὸν αὐτῶν.

2. ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΔΥΣΙΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κατὰ δύο κυρίως τρόπους ἐπιγίνεται ὁ διὰ καταδύσεως θάνατος, εἴτε ἀπὸ ἀσφυξίας, εἴτε ἀπὸ συγκοπῆς ἢ ἐγκεφαλικῆς συμφορῆσεως· ἐπέρ-
χεται ὁμως ἐνίοτε καὶ ἀπὸ ἐπιγενῶν φαινομένων. Καὶ εἰς μὲν τὰ ζῶα
ὁ πρῶτος τρόπος ὁ δι' ἀσφυξίας ἀπαντᾷ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς, τοῦ-
ναντίον δὲ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐπίσης συχνὰ παρατηρεῖται καὶ ὁ ἀπὸ συγ-
κοπῆς ἢ ἐγκεφαλικῆς συμφορῆσεως ἕνεκα τῆς μεγάλης τοῦ νευρικοῦ συ-
στήματος ἐρεθισιμότητος κατὰ τὸν G. Bergeron (1), ὅστις διαφωνεῖ πρὸς
τὴν γνώμην τοῦ Devergie παραδεχομένου ὅτι εἰς ἀναλογίαν 62,5 : 100
παρατηρεῖται ἡ ἀσφυξία συννηωμένη μετὰ τῆς συγκοπῆς καὶ τῆς ἐγκε-
φαλικῆς συμφορῆσεως, καὶ ὅτι ἐκ τῆς ἀναλογίας ταύτης 25 : 100 παρα-
τηρεῖται ἡ ἀσφυξία μόνη, καὶ 12 : 100 ἡ συγκοπή καὶ ἡ ἐγκεφαλικὴ συμ-
φόρησις μόνη.

α'. Θάνατος ἀπὸ ἀσφυξίας. — Κατὰ τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰ
πειράματα τῶν P. Bert (2), G. Bergeron καὶ Montano, Hofmann (3)
κ.α. τρεῖς διακρίνονται περίοδοι κατὰ τὸν ἀπὸ ἀσφυξίας διὰ καταδύσεως
θάνατον· τὰ ἐκάστης τῶν περιόδων τούτων φαινόμενα ἐξηκριβώθησαν διὰ
πειραμάτων, τὰ δὲ ἰδίως τῶν δύο πρώτων περιόδων καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῶν
πειραματιστῶν εἰς ἐκυτοὺς πειραματιζομένων.

Περίοδος πρώτη — Οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν ἀλληλου-
χίαν τῶν φαινομένων τῆς περιόδου ταύτης· ἡ τοιαύτη διαφωνία προέρχεται
ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πειραμάτων καὶ τῶν παρατηρήσεων, διότι ὡς
γνωστὸν τὰ ζῶα ἀνθίστανται καὶ παλαίουσι κατὰ τῶν ἀποτελεσμάτων
τῆς καταδύσεως κάλλιον τοῦ ἀνθρώπου ἕνεκα τοῦ μᾶλλον ζωηροῦ ὁρμεμ-
φύτου τῆς αὐτοσυντηρήσεως παρ' αὐτοῖς, καὶ τῆς ἐντελοῦς ἐλλείψεως τῆς
συγκινήσεως καὶ τῆς ἐλαχίστης νευρικῆς ἐρεθισιμότητος, καὶ ἂν ἑτέρου
ἕνεκα τῆς ἰσχυρᾶς συγκρούσεως ἣν ὁ ἄνθρωπος ὑφίσταται κατὰ τὴν ἀπὸ
ὑψηλοῦ σημείου ἐν τῷ ὕδατι κατὰπτωσιν εἰς ἣν τὰ εἰς τὰ πειράματα ὑπο-
βαλλόμενα ζῶα οὐδόλως ὑπόκεινται, καὶ διότι μεγάλη ὑπάρχει διαφορὰ
ὡς πρὸς τὰ φαινόμενα καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς καταδύσεως μεταξὺ τῶν
ῥωμαλέων καὶ εὐσταθῶν ἀνθρώπων, οἵτινες τυγχάνουσι καὶ καλοὶ κολυμ-

(1) G. Bergeron et Et. Montano. — Recherches experimentales sur la mort par
submersion. Annal. d'Hyg. publ. etc. 1877. Tom. 48. Σελ. 337.

(2) P. Bert. — Leçons sur la physiologie comparée de la respiration. Paris. 1870.

(3) E. Hofmann. — Nouveaux éléments de Méd. lég. (Trad. franç.) Paris. 1881.
Σελ. 397.

θηταί, καὶ τῶν δειλῶν καὶ ἐξησθημενῶν καὶ συγχρόνως ἁδῶν τῆς κολυμβικῆς.

Ἐμβυθιζομένης ἐκουσίως τῆς κεφαλῆς ἐν τῷ ὕδατι αἰσθημα εὐθύς πτοήσεως καὶ καταπλήξεως ἁλίσκει τὸν ἄνθρωπον, κατὰ τὸν Fodéré, μετὰ βόμβων τῶν ὧτων, κνησμοῦ τῶν μυκτήρων, συσπρίξεως τοῦ θώρακος καὶ σκοτοδίνης, τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς ἐκουσίας τῆς ἀναπνοῆς διακοπῆς, τοῦτου ἕνεκα οἱ πολλοὶ τῶν συγγραφέων, Hofmann(1), Falk κ. α. χαρακτηρίζουσι τὴν πρώτην ταύτην περίσθον διὰ τῆς διακοπῆς τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων ὡς τὰ πολλὰ ὀρμεμψύτου, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀπὸ ἀνακλαστικῆς ἐνεργείας ἐξαρτωμένης, ἀποτόκου τῆς ἀπὸ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ὕδατος ἐντυπώσεως. Κατ' ἄλλους ὁμως συγγραφεῖς, καὶ δὴ τοῦς Bert, Bergeron (2) κ. α., τοῦ ἀνθρώπου καταποντιζομένου, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ὕδατος σύγκρουσιν καὶ τὴν ἐκ τῆς ψυχρότητος τοῦ ὕδατος συγκίνησιν, τὸν ἐν γένει τρόμον καὶ τὴν ἐκ τῶν ἐνδυμάτων δυσχέρειαν περὶ τὰς κινήσεις, ἐπιγίνεται, ἀμέσως μὲν ἂν ὁ καταποντισθεὶς ἁδῇ τυχάνει τῆς κολυμβικῆς, μετὰ τινα δὲ χρόνον ἂν τοῦναντίαν μετρίως κολυμβῇ, εἰσπνοὴ τρόμου συνοδευομένη ὑπὸ βηγῆς ἢ ἀποπείρας πρὸς βῆχα, ἥτις ἐπισπεύδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀσφυξίαν ἕνεκα τῆς ἐλάσσονος πρὸς τὴν αὐτοσυντήρησιν ὀρμῆς, τῆς μείζονος νευρικῆς ἐρεθισιμότητος καὶ τῶν ἀτάκτων καὶ ἀσκοπῶν κινήσεων εἰς μάτην ἐξαντλοῦσάν τὰς φυσικὰς δυνάμεις. Ὁ Taylor(3) φρονεῖ ὅτι ὁ καταποντιζόμενος πρὶν ἀπωλέσῃ τὰς αἰσθήσεις μεγάλους ποιεῖται ἀγῶνας ὅπως ἀναπνεύσῃ, ἐξ οὗ ἐξ ἀνάγκης καὶ καταπίνει ἱκανὴν ὕδατος ποσότητα καὶ ἐν ταῖς πνευμονικαῖς κυψελίσιν οὐ μικρὰ ἐπίσης εἰσδύει.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ ὁ καταποντισθεὶς μετὰ δευτέρων τινῶν ἐξηκοστῶν τῆς ὥρας παρέλευσιν ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, καὶ εἰ μὲν καλὸς τυχάνει κολυμβητῆς ἀποβάλλει προσηκόντως τὸ εἰσδύσαν ἐν τοῖς πνεύμασιν ὕδωρ, ἀναπνέει καθαρὸν ἀέρα, ἀνακτᾷ τὰς δυνάμεις καὶ ἐρρωμένως κολυμβῶν πειρᾶται νὰ σωθῇ, ἐπὶ ματαίᾳ τοιαύτῃ προσδοκίᾳ ἕνεκα ποικίλων αἰτίων ἐξαντλοῦνται αἱ δυνάμεις αὐτοῦ, πολλάκις καταβυθίζεται καὶ ἐπανάρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος εἰς μάτην ἀγωνιζόμενος καὶ ταλαιπωρούμενος, ὅτε ὑποπίπτει εἰς τὴν πρώτην τῆς ἀσφυξίας περίσθον· εἰ δὲ εἶναι τῆς κολυμβικῆς ἁδῆς ἀνεργόμενος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος βῆχει μὲν πρὸς ἀποβολὴν τοῦ εἰσδύσαντος ὕδατος, ἀλλὰ συγχρόνως ὀρμεμψύτως εἰσπνέει, ἵππειδῇ δὲ διατελεῖ πως ὑπὸ τὸ ὕδωρ εἰσέτι μετὰ τῆς ἀναπνοῆς εἰσδύει καὶ νέα ὕδατος ποσότης, ὅτε ἐπιγίνεται βαθμὸς διανοή-

(1) Hofmann. — Αὐτόθι. Σελ. 398.

(2) Bergeron. — Αὐτόθι. Σελ. 339.

(3) Taylor. — Traité de Médecine légale (Trad. Franc.) Paris, 1881, Σελ. 423.

τικῆς σκοτώσεως· τὸ ἐν τοῖς βρόγχοις εἰσδύσαν ὕδωρ ὡς ἐκ τῆς ἀναμίξεως τοῦ αἵρος γίνεται ἀφρώδες, ὁ δὲ οὕτω παραχθεὶς ἀφρός ὡς ἐκ τοῦ ἄλγους ὁ ἐπάγεται νέον προκαλεῖ βήχα καὶ νέαν συνεπῶς εἰσπνοὴν ὕδατος μετὰ αἵρος. Ὁ καταποντιζόμενος ὁρμεμφύτως ἀναστέλλει τὴν ἀναπνοὴν αὐτοῦ, τούτου δ' ἕνεκα πλὴν τοῦ χρόνου καθ' ὃν βήχει, ὡς ἐκ τῆς συστολῆς τῶν σφριγκτήρων διακόπτεται πᾶσα συγκοινωνία τῶν ἐκτὸς μετὰ τῶν σπλαγχνικῶν κοιλοτήτων.

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὴν πρώτην τῆς ἀσφυξίας περίοδον φαινόμενα, ἧς ἡ διάρκεια δὲν εἶναι μεγαλύτερα τῶν 30'' τῆς ὥρας.

Περίοδος δευτέρα. — Τὴν περίοδον ταύτην ἦν ἀποκαλεῖ ὁ Hofmann(1) *δυσπνοικὴν*, περιγράφει ὡς ἔπεται· ἀποατρουῦνται ἐν ἀρχῇ βαθεῖαι μὲν ἀλλὰ βραχεῖαι εἰσπνοαὶ ἀμέσως παρακολουθοῦμεναι ὑπὸ ἐκπνοῶν, αἵτινες βραδύτερον γίνονται τακτικαί, ὅπως καὶ κατὰ τὴν δυσπνοικὴν περίοδον τῶν λοιπῶν τῆς ἀσφυξίας εἰδῶν. Ἐν ἀρχῇ τῆς δυσπνοικῆς περιόδου ἡ τε συνείδησις καὶ αἱ ἀνακλαστικαὶ κινήσεις διατηροῦνται, αἱ δὲ μετὰ τὰς πρώτας εἰσπνοὰς βραχεῖαι καὶ διακεκαμμέναι ἐκπνοαὶ ἀριδῆλως προκαλοῦνται ἀνακλαστικῶς ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ ὃν προκαλεῖ τὸ ὕδωρ εἰς τὰς φωνητικὰς χορδὰς. Ἡ ἐκπνευστικὴ τῆς δυσπνοίας περίοδος ῥᾶδιον εἰς τὴν κατὰδύσειν ἢ τὰ λοιπὰ τῆς ἀσφυξίας εἶδη παρατηρεῖται, ὅτε δὲ ἐκάστης ἐκπνευστικῆς συσπᾶσεως σηματομενῆς ὑπὸ ἀποβολῆς λεπτοῦ ἀφροῦ. Συγχεδὸν πάντοτε περὶ τὰ τέλη τῆς περιόδου ταύτης ἐπιγίνονται σπασμοὶ κλονικοὶ τε καὶ τονικοὶ ἄλλοτε ἄλλοι τὴν ἔντασιν. »

Ἄλλοι συγγραφεῖς, καὶ δὴ οἱ Bert καὶ Bergeron, διαφόρως περιγράφουσι τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν φαινόμενα· κατ' αὐτοὺς τὴν εἰσπνοὴν τοῦ τρόμου καὶ τὰς πρὸς βήχα προσπαθεῖας τῆς πρώτης περιόδου διαδέχεται ἡρεμία ἐπὶ τινι δευτέρᾳ ἐξηκοστᾷ ἢ ἔπεται ἡ ἐκουσία τῆς ἀναπνοῆς διακοπή. (2) ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς ὁδοῖς σχηματισθεὶς ἀφρός νέαν ἐπάγεται βήχα, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατὰ τὰ τῆς βηχὸς διαλείμματα πᾶσα μετὰ τῶν ἐκτὸς κοινωνία τοῦ θώρακος παύεται ἕνεκα τῆς ὁρμεμφύτου τῆς γλωττίδος συσπᾶσεως, ἡ κυκλοφορία βραδύνει, τὸ πρόσωπον καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑπεραιμοῦσιν οὐ ἕνεκα σκοτίζεται ἡ διάνοια· σημειωτέον ὅτι ἡ τῆς διανοίας σκότωσις δὲν εἶναι σταθερὸν φαινόμενον, διότι οὐχὶ σπανίως παρατηρεῖται μείζων ἐγκεφαλικὴ διέγερσις, καὶ δὴ τῆς μνήμης, καθ' ἣν διηγοῦνται πολλοὶ διασωθέντες ἀπὸ τοῦ καταποντισμοῦ· τελευταία τῆς περιόδου ταύτης σκηνὴ εἶναι ἡ τῶν σπασμῶν ἐμφάνισις.

Λεπτομερέστερον καὶ ἀκριβέστερον τὴν περίοδον ταύτην περιγράφει ὁ Taylor (2) ὡς ἐξῆς· « Ὁ κατὰδιδόμενος διατηρῶν ἀκεραίαν τὴν συνείδησιν

(1) Hofmann. — Αὐτόθι. Σελ. 398.

(2) Taylor. — Αὐτόθι. Σελ. 423.

μεγάλας καταβάλλει προσπάθειάς ὅπως ἀναπνεύσῃ· ἐκάστοτε ἀνερχόμενος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος εἰσπνέει ἀέρα, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ στόμα κεῖται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος μετὰ τοῦ ἀέρος ῥοφᾷ καὶ ὕδωρ, ὅπερ μέχρι τοῦ λάρυγγος εἰσωθούμενον καὶ εἰς ἱκανὴν ὥς τὰ πολλὰ τυγχάνον ποσότητα μοιραίως καταπίνεται. Τοῦ καταδύσαντος, οὗ ἡ κεφαλὴ κεῖται ὑπὸ τὸ ὕδωρ, πειρωμένου νὰ ἀναπνεύσῃ, μέρος τοῦ ἐν τῷ στόματι εἰσρεύσαντος ὕδατος εἰσδύει εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων. Ἡ διάρκεια τοῦ πρὸς τὸν θάνατον ἀγῶνος εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τοῦ φύλου, καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ καταποντιζομένου, τάχιον ὅμως ἢ βράχιον. οὗτος ἐξαντλεῖται καὶ ἀναισθητεῖ ἐνεκα τῆς ἀτελοῦς τοῦ αἵματος ὀξυγονώσεως, τότε δὴ τότε τὸ στόμα ἐμβυθίζεται ἐντελῶς ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἀπὸ δὲν εἰσδύει πλέον ἐντὸς τῶν πνευμόνων, μέρος τοῦ ἐν ἀρχῇ εἰσπνευσθέντος ἀπυθάλλεται καὶ φαίνεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας δίκην φυσαλίδων, ἐπιγίνεται παράνοια μετὰ βόμβων τῶν ὠτων, καὶ τελεία τῆς αἰσθήσεως ἀπώλεια. Διαικρούσης τῆς ἀσφυκτικῆς ταύτης κατὰστάσεως σπασμοὶ ἀλίσκουσι τὸ σῶμα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἔμετος.»

Περίοδος τρίτη. — Ἡ περίοδος αὕτη, ἡ ὑπὸ τοῦ Hofmann ἀσφυκτικὴ ἐπικληθεῖσα, χαρακτηρίζεται, αἰσθηθεῖς καὶ ἂν ἦσαν αἱ φάσεις καὶ ἡ διάρκεια τῶν δύο πρώτων περιόδων ἅμα δὲ καὶ αἱ τοῦ καταδυομένου ἐξεις, ὑπὸ τῆς ἀπωλείας τῆς αἰσθήσεως καὶ συνειδήσεως, ὑπὸ βαθειῶν εἰσπνοῶν αἰτίνες ἐπαναλαμβάνονται κατὰ μακρὰ διαλείμματα εὐρέως ἀνοιγομένου τοῦ στόματος καὶ μετὰ κλονικῶν σπασμῶν, ὑπὸ τῆς διαστολῆς τῆς κόρης, τῆς παραλύσεως τῶν σφιγκτήρων καὶ τῶν ἀκουσίων κενώσεων. Ὁ καταποντισθεὶς διατελεῖ τοῦ λοιποῦ ἐν πλήρει ἀναισθησίᾳ πρὸς πᾶν ἔγερμα, οὐδεμίαν διενεργεῖ εἴτε ἐκουσίαν ἢ ἀναγκαστικὴν, εἴτε αὐτόματον ἢ ἐκ προκλήσεως κίνησιν, θνήσκει δὲ μοιραίως καίπερ τῆς καρδίας αὐτοῦ παλλούσης εἰσέτι.

Διάρκεια τῶν τριῶν περιόδων. — Ὁ Faure ἐκ τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων αὐτοῦ ὀρίζει τὴν ὅλην διάρκειαν τῆς πρὸς τὴν ἀσφυξίαν ἀντιστάσεως εἰς τὰ θυσιαζόμενα ζῶα τὸν μὲν χιμῶνα εἰς 1 καὶ $\frac{1}{2}$ τὸ δὲ θέρος εἰς 2 καὶ $\frac{1}{2}$ πρώτα τῆς ὥρας ἐξηκοστά, παραδεχόμενος ὅτι μετὰ πολλῶν μακρότερον χρόνον καταδύσεως ἐνίοτε ὁ ἄνθρωπος σώζεται, «ιδίῳ, λέγει, ὁ ἄνθρωπος λειποθυμεῖ, ἐν τῇ καταστάσει δὲ ταύτῃ τῆς νεκροφανείας μηδενίζεται σχεδὸν ἐντελῶς ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπνοῆς, ἐνῶ τὸν ἀντιόν τὰ ζῶα, ἐντόνως πειρώμενα ὅπως ἀναπνεύσωσιν, ἐξεγείρονται, παλαίουσιν, ἀγωνίζονται ὅλαις δυνάμεσιν καὶ οὕτως ὑφίστανται βαθείας εἰς τοὺς πνεύμονας αὐτῶν ἀλλοιώσεις.» Ἡ δοξασία αὕτη τοῦ Faure ἀντικρούεται ὑπὸ τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων τῆς ἐν Λονδίνῳ ἱατροχειρουργικῆς ἐταιρείας καὶ τοῦ Bergeron, δι' οὗ καταδείκνυται ὅτι εἰς τὰ

ζῶα τὰ διὰ τοῦ χλωριοφορμίου ἀναίσθητα ἢ διήρκεια τῆς ἀντιστάσεως αὐ-
ξάνεται μόνον κατὰ 15'', ἀλλὰ καὶ τὸ συμπέρασμα τοῦτο δὲν εἶναι ὅλως
ἀκριβές, καθότι ἡ ἐκ τῆς καταδύσεως εἰς τὸν ἄνθρωπον νεκροφάνεια ἐκ
συγκοπῆς οὐδόλως παραβλητέα τῇ ἐκ τοῦ χλωριοφορμίου εἰς τὰ ζῶα ἀναι-
σθησίᾳ, ἥτις ὡς ἐκ τῆς ἐν ψυχρῷ ὕδατι καταδύσεως ἐπαισθητῶς μειοῦ-
ται.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τῆς ἐν Λονδίῳ ἰατροχειρουργικῆς ἐταιρίας καὶ
τοῦ Bergeron καταφαίνεται ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Faure ὀρίσθαισα διήρκεια εἶναι
μικρά, κατὰ μέσον δὲ ὅρον εἶναι 4' καὶ 4'', ἀπὸ μεγίστου ὅρου 4' καὶ
40'' καὶ ἐλαχίστου 3' καὶ 30''· εἰς τὸ αὐτὸ περίπου συμπέρασμα ἄγεται
καὶ ὁ Taylor (1) λέγων ἐπὶ λέξεσιν· «Μετά κατάδυσιν ἐνὸς ἐξηκοστοῦ
ἐπιγίνεται ἐντελής ἀναισθησία, πιθανῶς δὲ εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστά-
σεως μετὰ τινα δεύτερα ἐξηκοστὰ ἔρχεται ἡ ἀσφυξία. Ἐν τοιαύτῃ κατα-
στάσει πᾶσα πρὸς σωτηρίαν ἀπόπειρα εἶναι ἀνέφικτος, συνεπῶς ὁ θάνατος
ἐπισυμβαίνει συνήθως μετὰ 2'-5'. . . Κατὰ γενικὸν δὲ κανόνα ὁ κατα-
ποντισθεὶς ἄνθρωπος θνήσκει ἐντὸς 4'-5'.»

Μετά τὴν διακοπὴν τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων ἡ καρδία πάλαι ἐπὶ
3' καὶ 15'' περίπου εἰσέτι, ἀλλὰ κατὰ τὸν Bergeron καὶ Montano (2)
καίτοι παρατείνονται οἱ καρδιακοὶ παλμοί, οὐχ ἥττον δὲ ἀποβαίνει ἐφι-
κτὴ ἡ διάσωσις τοῦ καταποντισθέντος μετὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ἐξ οὗ συμ-
περαίνουσιν οὗτοι ὅτι αἱ ἀναφερόμεναι περιστάσεις σωτηρίας ἀνθρώπων
μετὰ μακροχρονιώτερον καταποντισμὸν (5' καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ Nolley ἐκ
τῶν χρονικῶν τῆς Royal human Society) θεωρητέα ὡς ἀπὸ ἀτελῶν
καταδύσεων.

**Β'. Θάνατος ἀπὸ συγκοπῆς καὶ ἐγκεφαλικῆς συμφορῆ-
σεως.**— Εἴρηται ἤδη ὅτι ὁ ἀπὸ συγκοπῆς ἢ ἐγκεφαλικῆς συμφορῆσεως
θάνατος κατὰ τὴν κατάδυσιν, ἐξαιρετικὸς παρὰ τοῖς ζώοις, εἶναι συχνό-
τατος παρ' ἀνθρώποις.

Ἡ συγκοπὴ ἐπερχομένη ἀμέσως μετὰ τὴν κατάδυσιν εἶναι ἀπότοκος
ἀποκλειστικῶς τῆς πτοήσεως καὶ τοῦ τρόμου, ὅλως ἡθικῶν δηλονότι αἰ-
τίων, οὐχ ἥττον ὅμως κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Bert ἐπὶ τοῦ κεραινο-
βόλου θανάτου, ἀποτόκου τραυματισμοῦ τῶν κεντροβαρῶν νεύρων, ἐπιγί-
νεται ἐνίοτε καὶ ἔνεκα αἰφνηδίου καὶ ἐντόνου ἐρεθισμοῦ ἀπὸ τῆς ψυχρά-
τητος τοῦ ὕδατος, ὃν τὰ αἰσθητικὰ τοῦ δέρματος νεῦρα μεταδίδουσιν εἰς
τὸν προμήκη μυελόν· ἂν δέ ποτε ἡ συγκοπὴ ἐπισυμβῇ μετὰ χρόνον τινα
ἀποδοτέα, εἰ μὴ δὲν συμβάλλει εἰς παραγωγὴν αὐτῆς ἡ ψύξις, εἰς οἷονεἰ

(1) Taylor. — Αὐτόθι. Σελ. 424.

(2) Bergeron et Montano. — Αὐτόθι. Σελ. 335.

ἀπόσβεσιν τῶν λειτουργιῶν ἀπότοκον τοῦ τρόμου καὶ τῆς ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων.

Ἡ δὲ κεραυνοβόλος ἐγκεφαλικὴ συμφορῆσις προέρχεται λίαν πιθανῶς εἰς εἰδικὰς ὁλως περιστάσεις ἄλλοτε μὲν ἕνεκα τῆς λίαν ταπεινῆς τοῦ ὕδατος θερμοκρασίας, ὅποτε τὸ αἷμα ὡς ἐκ τῆς συσπάσεως τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων μεθ' ὀρμῆς ἐκδιώκεται ἀπὸ τῆς περιφερείας εἰς τὸ κέντρον καὶ δὴ τὸν ἐγκέφαλον, ἄλλοτε δὲ διότι ἡ κατάδυσις συμβαίνει κατὰ τὴν πέψιν καὶ δὴ μετὰ κοπιῶδες γεῦμα, ἢ μετὰ γενναίαν οἰνοποσίαν.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ εἴτε συγκοπὴ εἴτε ἐγκεφαλικὴ συμφορῆσις ἐπέλθῃ ὁ καταδύομενος αἰφνης σχεδὸν νεκροῦται, οὐδεμίαν καταβάλλει πρὸς σωτηρίαν προσπάθειαν, ὡς νεκρὰ δὲ μάζα ἀκίνηται εἰς ὃ κατεβυθίσθη μέρος καὶ καθ' ἣν ἀκόμη περίπτωσιν ὡς ἐκ τῆς ἀθεθείας τοῦ ὕδατος καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης κινήσεως ἡ σωτηρία αὐτοῦ ἦτο ἐφικτή.

γ'. **Θάνατος ἀπὸ ἐπιγενῶν συμβαμάτων.** — Εἴρηται ἤδη ὅτι καίτοι ἡ καρδία πᾶλλει εἰσέτι ἐπὶ τινα ἐξηκοστὰ μετὰ τὸν ἀνελευσμόν τοῦ καταδύσαντος ἐπελευθύνῃ τῆς ἀσφυξίας, ἡ σωτηρία αὐτοῦ εἶναι ὁλως ἀθεεθία καὶ ὁ θάνατος μοιραίως σχεδὸν ἐπέρχεται ὡς κανὼν γενικός ἐν βραχεὶ χρόνῳ· ἀλλ' εἰς τινὰς περιστάσεις ὅτε μετὰ τὸν ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀνελευσμόν δὲν ὑπερφαίνεται ἡ νεκροφάνεια, συνεπῶς δὲ ἡ σωτηρία τοῦ καταποντισθέντος εἶναι ἐλπιστέα, ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐντὸς ἡμισείας ἢ μιᾶς ὥρας, ἢ ἐνίοτε καὶ μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας, ὡς ἀναφέρει ὁ Taylor(1) τὰς ἐξῆς δύο παρατηρήσεις·

Παρατήρησις 73 — Τριετὴς περίπου παῖς εὐρέθῃ ἐπιπλέων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος ἀναισθητός, τὴν ἀναπνοὴν σπασμῶδη, τοὺς καρδιακοὺς παλμοὺς ἀνωμάλους χωρὶς σφυγμῶν, τὴν γλῶσσαν ψυχρὰν ἔχων καὶ ἀποβάλλων ὕδωρ ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινός· τῇ τεχνητῇ ἀναπνοῇ ὁ μὲν θώραξ ἤρξατο κινούμενος, διετηρήθη ὁμως ἡ ἀναισθησία, σπασμοὶ ἐπεγένοντο ἐπὶ δύο διαρκέσαντες ὥρας, ὅποτε ἡ μὲν ἀναπνοὴ ἐτελείτο κατὰ φύσιν, τὸ δὲ σῶμα ἐθερμάνθη ἐπὶ ἐπτὰ συνεχεῖς ὥρας· τὴν κατάστασιν ταύτην διεδέξατο δυσκολία περὶ τὴν ἀναπνοήν, ὁ δὲ θάνατος ἐπῆλθε 18-20 μετὰ τὸν ἐξελυσμόν τοῦ παιδὸς ἀπὸ τοῦ ὕδατος ὥρας.

Παρατήρησις 74. — Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τοῦ συνταγματάρχου Mackenzie, ὅστις κατὰ Αὐγουστον τοῦ 1873 διαβαίνων ποταμὸν μετὰ τινος φίλου παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ βέυματος, μετὰ παρατεταμένας ἀγωνιώδεις προσπάθειας ἀφίχθησαν ἀμφότεροι εἰς τὴν ὄχθην λίαν ἐξαντλημένοι· ὁ συνοδεύων τὸν Mackenzie μετέβη εἰς πλησιέχωρον μέρος ὅπως ἐπικαλεσθῇ συνδρομὴν ἐγκαταλιπὼν τὸν συνταγματάρχην ἐν καλῇ κατα-

(1) Taylor. — Αὐτόθι. Σελ. 426.

στασει κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλ' ἐπανελθὼν εὔρεν αὐτὸν νεκρόν. Καὶ ἄλλοι μὲν ἰατροὶ ἀπέδωσαν τὸν θάνατον εἰς ἀποπληξίαν, ὁ Taylor ὁμοῦς τοῦναντίον εἰς τὴν ἀπὸ τῶν ὑπερμέτρων ἀγώνων ἐπελθοῦσαν ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων.

Εἰς τὰς προεκτεθείσας παρατηρήσεις διάφορος ἡ αἰτία τοῦ ἀπὸ τῶν ἐπιγενῶν συμβαμάτων θανάτου, εἰς μὲν τὴν πρώτην δηλονότι ὁ θάνατος προῆλθεν ἀπὸ τῶν πνευμονικῶν ἀλλοιώσεων ἀποτόκων τῆς ἐν τοῖς ὀργάνοις τούτοις εἰσδύσεως τοῦ ὕδατος, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀπὸ συγκοπῆς ἔνεκα τῆς βαθείας τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐξάντλήσεως προσελθούσης ἀπὸ τῶν ὑπερμέτρων πρὸς σωτηρίαν προσπαθειῶν.

3. ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ

Τὰ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἐσωτερικὰ τε καὶ ἐξωτερικὰ σημεῖα εἶναι ἄλλοτε ἄλλα ἀναλόγως τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον χρονιωτέρας ἐν τῷ ὕδατι παραμονῆς τῶν σωμάτων, καὶ τοῦ μεσολαβήσαντος ἀπὸ τῆς ἐξελευσεως καὶ τῆς ἐξέτασεως τοῦ λειψάνου χρόνου. Καὶ τὰ μὲν ἀφορῶντα εἰς τὰ τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως καὶ τῶν προσόδων αὐτῆς φαινόμενα ἐν ἐκτάσει ἐξητάσθησαν ἀλλαχοῦ (Τομ. Α'. Σελ. 499), ἐνταῦθα δὲ κυρίως ὁ λόγος περὶ τῶν πτωματικῶν φαινομένων μετὰ λίαν βραχυχρόνιον ἐν τῷ ὕδατι διαμονῇ τοῦ σώματος καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς σήψεως.

Α'. Σημεῖα ἐξωτερικά.

α'. *Γενικὴ τοῦ λειψάνου ὕψις.* — 1. Ὁ χρόνος τῆς ἐμφάνσεως καὶ ἡ διάρκεια τῆς πτωματικῆς δυσκαμψίας δὲν ὑπάρχοντα εἰς γενικούς κανόνας, ἅτε δὴ ἐξαερώμενα ἀπὸ λίαν πυκνῶν συνθηκῶν κατὰ τοὺς Bergeron καὶ Montano ἡ πτωματικὴ δυσκαμψία τάχιν ἐπέρχεται καὶ παρέρχεται εἰς τοὺς ἀπὸ συγκοπῆς θανόντας.

2. Οἱ ἀρχαιότεροι συγγραφεῖς μεγάλην ἀπέδιδον σημασίαν εἰς τὴν ὠρρότητα τοῦ σώματος ἀποδίδοντες αὐτὴν εἰς ἰσχυρὰν τῶν ἀγγείων τοῦ δερματος σύσπασιν ἔνεκα τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ψύχους, οἱ νεώτεροι ὅμως καὶ δὴ ὁ Hofmann τάναντία φρονοῦσι, καθότι οὐ μόνον ταύτην δὲν παρέτήρησαν πάντοτε, ἀλλὰ τοῦναντίον εὐρίσκουσιν ἐπὶ τῶν λειψάνων πτωματικῆς ἐρυθρᾶς κηλίδας ἀποτόκους ὑπεροξειδώσεως τοῦ αἵματος ἔνεκα τῆς διεισδύσεως τοῦ ὕδατος. Ἐπίσης καὶ ἡ κυανωτικὴ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ λαιμοῦ χροαὶ οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν κέκτηται σημασίαν ὡς πρὸς τὸν ἀπὸ ἀποπληξίας θάνατον καὶ τὰ ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ ὕδατι παραμεινάντα λείψανα, καθότι τὸ φαινόμενον τοῦτο κατὰ τοὺς Hofmann καὶ Casper θεω-

ρητέον ὑποστατικὸν ἕνεκα τῆς ἐπικλινούσης θέσεως τοῦ ἀνωτέρου τοῦ σώματος μέρους ἐν τῷ ὕδατι.

3. Καὶ εἰς τὴν ταπεινὴν τοῦ λειψάνου θερμοκρασίαν οἱ ἀρχαῖοι ἰατροὶ ἀπέδιδον ἀξίαν, τὸ φαινόμενον ὁμῶς τοῦτο ὅπερ εἶναι ἀπότοκον τῆς ταχυτέρας τοῦ θερμαντικοῦ τοῦ σώματος ἐξατμίσεως ἐνδείκνυσιν ἀπλῶς ὅτι τὸ σῶμα παρέμεινε χρόνον τινὰ ἐν τῷ ὕδατι.

4. Τὸ γνήριον δέρμα (cutis anserina), ἀπότοκον τῆς συσπάσεως τῶν μυϊκῶν τοῦ δερματός συστατικῶν καὶ χαρακτηριζόμενον διὰ τῆς προεξοχῆς τῶν βολβῶν τῶν τριχῶν καὶ τῶν ἀδένων τοῦ δερματος, κέκτηται κατὰ τινὰς συγγραφεῖς καὶ δὴ τὸν Taylor (1) ὁσάκις ἀπαντᾷ σημειωτικὴν ἀξίαν ὅτι τὸ σῶμα ἐρρίφθη ζῶν ἐν τῷ ὕδατι, κατὰ τὸν Hofmann (2) ὁμῶς, διατεινόμενον ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο πάντοτε κατὰ τὴν κατὰδυσιν παρατηρεῖται, καὶ καίτοι δοξάζοντα ὅτι προέρχεται ἀπὸ τῆς συσπάσεως τῶν λεῖων μυϊκῶν τοῦ δερματος ἰνῶν ἥτις συμβαίνει πιθανώτατα κατὰ τὴν ζωὴν τὸ μὲν ἐκ τῆς ψυχρᾶς τοῦ ὕδατος θερμοκρασίας, τὸ δὲ ἐκ τῆς συγκινήσεως, δὲν κέκτηται πάντοτε ἢ ὁ Taylor ἀποδίδει αὐτῷ σημειωτικὴν ἀξίαν, ἅτε δὴ καὶ εἰς ἕτερα αἰφνηδίου θανάτου εἶδη παρατηρούμενον καὶ μετὰ θάνατον συμβαῖνον κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν Robin, Hofmann κ. α.

5. Ἡ γενικὴ τοῦ σώματος θέσις εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως ποικίλων περιστάσεων, καὶ εἰ μὲν ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἀμέσως ἀπὸ συγκοπῆς τὸ λείψανον εἶναι εἰς ἄκρον γαλήνιον, τὰ ἄκρα κεῖνται ἐν ἐκτάσει καὶ ἡρεμίᾳ, τὸ πρόσωπον ἀπαθές καὶ ἡρεμον, τὰ χεῖλη ἡμικνεωμένα, τὰ βλέφαρα ἡμικλειστα δι' ὧν διαφάνονται οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν οὔτε ἐνιημένοι οὔτε ἀνεστραμμένοι· εἰ δὲ συμβαίνει ὁ θάνατος ἀπὸ ἀσφυξίας μετὰ μᾶλλον ἢ ἥττον παρατεταμένον ἀγῶνα τὰ ἄκρα εἶναι ἀλλοκότως συνεσπασμένα εἰς θέσεις λίαν βεβιασμένας, τὸ στόμα συνεστραμμένον καὶ μορφάζον, οἱ ὀφθαλμοὶ σφοδρὰ ἐνιημένοι καὶ ἀνεστραμμένοι, ἐν ἐνὶ τῷ λείψανον ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἐνδείκνυσι πάλιν καὶ ἀγῶνα δεινόν.

6'. Σημεῖα τοπικὰ ἰδιαιτέρα. — 1. Ἡ τῶν κορῶν διαστολὴ εἶναι σταθερὸν σημεῖον τῶν διὰ κατὰδύσεως θνησκόντων, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπαντᾷ ἐπίσης συχνὰ καὶ εἰς τινὰς φυσικοῦ θανάτου περιπτώσεις, πρὸ πάντων δὲ εἰς βιαίους θανάτους, θεωρητέον ὡς μὴ ἔχον ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν.

2. Εἰς μὲν τοὺς ἀπὸ συγκοπῆς θνήσκοντας ἐντελῶς ἐλλεῖπει ἀγῶνας ἐκ τὸ στόμα καὶ τοὺς μυκτῆρας, εἰς δὲ τοὺς ἀπὸ ἀσφυξίας τούναντίον σπαινίως ἐλλεῖπει κατὰ τὸν Hofmann παρατηρεῖται σταθερῶς εἰς τὰ ὑπὸ

(1) Taylor. — Αὐτόθι, Σελ. 427.

(2) Hofmann. — Αὐτόθι, Σελ. 400.

τῆς σήψεως ἀλωθέντα λείψανα, διότι ἐξωθεῖται ἐκ τῶν κατὰ βᾶθος χωρῶν τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων.

3. Ἐξαιρετικῶς εὐρίσκονται εἰς τοὺς ἐν ὕδατι καταδυσμένους ἐκφυγώματα ὑπὸ τῶν ἐπιπεφυκότα καὶ τὸ δέρμι, τούναντίον δὲ κατὰ τὸν Hofmann πάντοτε σχεδὸν παρατηροῦνται εἰς τοὺς ἐν τοῖς ἀποπλάτοις ἢ τῷ βορβόρῳ τῶν ὑπονόμων θνήσκοντας.

4. Ἡ σφίξις τοῦ δέρματος τῶν ἄκρων χειρῶν καὶ ποδῶν ὡς ἀπὸ κατεργασίας ἐν ὕδατι ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ἱατρῶν θεωρηθεῖσα ὡς σημαντικὸν χαρακτηριστικὸν τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου, ὑπὸ τῶν νεωτέρων καὶ δὴ ὑπὸ τοῦ Hofmann θεωρεῖται ὡς ἀπλῶς ἐνδεικνύουσα τὴν ἐν τῷ ὕδατι τοῦ σώματος παραμονὴν χωρὶς τὸ παρᾶπαν νὰ συμβῇ εἰς τὴν λύσιν τῶν λοιπῶν τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου ζητημάτων, ἅτε δὴ συμβαίνουσα καὶ ἐξ ἄλλων αἰτίων, καὶ μετὰ θάνατον.

5. Οἱ Taylor, Bergeron, Montano κ. α. οὐ μικρὰν ἀποδίδουσιν ἀξίαν εἰς τοὺς κατὰ τὰς ἄκρας χεῖρας καὶ ποδας ἢ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος τραυματισμοὺς καὶ ρήγματα, διότι ἡ παρουσία ἄμμου, ἢ ἐτέρων οὐσιῶν ἐκ τῶν ἐν τῷ πυθμένι τοῦ ὕδατος ἀπαντωσῶν εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν τε χειρῶν καὶ ποδῶν κατὰ βᾶθος, ὡς καὶ θλαστικὰ τραύματα καὶ ἐκδοραὶ τεκμηριοῦσιν ὅτι ὁ καταδύσας κατεποντίσθη ζῶν καὶ ἐπάλαψε διὰ τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν πρὸς τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ.

6. Ἡ τοῦ πέους, τοῦ ὀσρέου καὶ τῶν μαστῶν σύσπασις, ὑπὸ τῶν ἱατρῶν Casper, Kanzler κ. α. θεωρηθεῖσα ὡς εἰδικῶς τῷ διὰ καταδύσεως θανάτῳ ἀνήκουσα, ἀμφισβητεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν αὐτὴν οἴαν καὶ τὸ γήγειον δέριμα κατηγορίαν ὡς πρὸς τὴν σημειωακὴν αὐτῆς ἀξίαν.

Β'. Ἀλλοιώσεις ἐσωτερικαί.

α'. Ἀναπνευστικὸν σύστημα. — 1. Ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος ὑπάρχει ἐνίοτε ἀφρός λευκὸς ἢ ροδιζῶν ἀπὸ τῶν βαθυτέρων τοῦ ἀεροφόρου σωλήνος μοιρῶν προερχόμενος, κατὰ τὸν Bergeron ὁμῶς ἐπειδὴ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐλλεῖπει εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων θεωρητέον ὡς ἀσημάντου σπουδαιότητος, ὡς καὶ ἡ τῶν ὀδόντων σύσφιξις καὶ ἡ τῆς γλώσσης πρόωσις, αἵτινες ὑπὸ ποικίλης παρουσιάζονται περιστάσεις, καὶ ὅτε μὲν ἐλλείπουσιν ἐντελῶς εἰς τὸν ἀπὸ συγκοπῆς ἢ ἀποπληξίας, ὅτε δὲ παρατηροῦνται ἀλλ' οὐχὶ σταθερῶς εἰς τὸν ἀπὸ ἀσφυξίας θάνατον.

Καὶ οἱ ἀρχαιότεροι ἱατροί, ὡς ὁ Morgagni ἀλλ' ἰδίᾳ οἱ Bergeron καὶ Montano(1), ἐναντίον τῶν δοξασιῶν τοῦ Casper θεωροῦσι τὸ καθεὶς τῆς

(1) Bergeron et Montano. — Λέκθ. Σελ. 351.

επιγλωττίδος ὡς σημεῖον μεγάλης σημειωτικῆς ἀξίας, ἂν μὴ ἀπαντᾷ εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ δι' ἄσφυξίας θανάτου εἶδη, καθότι παρετήρησαν τοῦτο καὶ εἰς ἅπαντα τὰ πειράματα καὶ εἰς ἀπάσας τὰς παρατηρήσεις αὐτῶν τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου.

Ἡ παρουσία ἀφροῦ ἐν τῷ λάρυγγι, τῇ τραχείᾳ καὶ τοῖς βρόγχοις τῶν καταδυομένων καὶ ἡ ἐκτίμησις τοῦ φαινομένου τούτου πολλὰς προκάλυψε συζητήσεις καὶ διαφωνίας. Μὴ ἀναδράμοντες εἰς τὰ δόγματα τῶν ἱατρῶν τῆς ἀρχαιότητος, δοξαζόντων ὡς τὰ πολλὰ ὅτι ὁ θάνατος κατὰ τὴν κατάδυσιν προέρχεται ἀπὸ τοῦ καταπινομένου ὕδατος, μνημονεύομεν τῶν δοξασιῶν τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα καὶ ἐφεξῆς ἀκμαστάντων ἱατρῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν τῶν θεωριῶν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐπὶ ἀκριβεστέρων παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων στηριζομένων.

Ὁ Morgagni (1) εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργηθέντα πειράματα εὔρε πάντοτε τοὺς βρόγχους τῶν θυσιασθέντων ζώων ἐμπλέους ὑπὸ λευκωποῦ ἀφροῦ, ὅστις ἐξήρχετο πιεζομένων τῶν πνευμόνων. Οἱ Haller (2) καὶ Evers (3) συμπεραίνουσιν ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῶν ἐρευνῶν ὅτι εἰς τὰ ζῶντα καταποντιζόμενα ζῶα ἡ γλωττίς εἶναι πάντοτε ἡνεωγμένη, ὅτι συνεπῶς τὰ ζῶα πειρώμενα νὰ ἀναπνεύσωσιν ἄερα εἰσπνέουσιν ὕδωρ ὅπερ μιγνύμενον μετὰ τοῦ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἀπομένοντος ἀέρος ἀποτελεῖ τὸν ἀφρὸν τῶν πνιγομένων, καὶ ὅτι οὐδὲ σταγὼν ὕδατος εἰσδύει εἰς τοὺς πνεύμονας τῶν νεκρῶν καταποντισθέντων ζώων. Εἰς τὸ αὐτὸ ἤχθη ἀποτελεσμα καὶ ὁ A. Louis (4) τὰ αὐτὰ ἐπαναλαβὼν πειράματα.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ συμπεράσματα τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἱατρῶν, οἱ μεταγενέστεροι ὁμῶς, καὶ δὴ οἱ Orfila (5), Piorry (6), Ferrier κ. α., δοξάζουσιν ὅτι ὁ ἐν τοῖς ἀναπνευστικοῖς ὀργάνοις ἀφρὸς ἀπαντᾷ μόνον καθ' ὅς περιπτώσεις ὁ καταποντισθεὶς ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν παραμένῃ διαρκῶς εἰς τὸν πυθμένα αὐτοῦ.

Παρατηρήσεις ἀκριβεστεραι καὶ πειράματα μετὰ προσοχῆς ἐκτελεσθέντα ὑπὸ τῶν Faure (7), Casper (8), Bergeron καὶ Montano (9) κ. α. ἐπαφήγαγον τὰ δόγματα εἰς τὴν τῶν παλαιωτέρων ἱατρῶν γνώμην, ὁ δὲ Ber-

(1) Morgagni. — De sed. et caus. morb., ex XIX. Ἀρ. 21. κλ. 1761.

(2) Haller. — Collect. diss. chirurg. Τομ. Β'. Ἀρ. 50, Elém. phys. 1. VIII. Τμημ. Δ'.

(3) Evers. — Dissert. Göttingen. 1750.

(4) Ant. Louis. — Oeuv. div. de Chir. Noyés. Τομ. Α'. Παρίσιος 1783.

(5) Orfila. — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 338.

(6) Piorry. — Résumé de quelques expériences sur la submersion. etc. Paris. 1835.

(7) Faure. — Arch. gén. de Médec. Paris. 1856.

(8) Casper. — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 402.

(9) Bergeron et Montano. — Αὐτόθι. Σελ. 357.

geron ἐκφράζεται ἐπὶ λέξεσιν, ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ Taylor δοξάζοντος ὅτι ἀφρὸς εὐρίσκεται μόνον ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἀσφυξίας θνήσκόντων, «εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς ἀφρὸς εἴτε ἀπὸ συγκοπῆς εἴτε ἀπὸ ἀσφυξίας προέλθῃ ὁ θάνατος.»

Ἀλλὸν ἐκ τῶν προεκτεθέντων ὅτι ὁ ἐν ταῖς ἀεροφόροις ὁδοῖς ἀφρὸς δὲν ἀπαντᾷ πάντοτε, ὅτι ἐλλείπει ἐντελῶς τοῦ θανάτου αἰφνης ἐπερχομένου ἀπὸ συγκοπῆς ἢ ἀπὸ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας, ὅτι ἥκιστα παρατηρεῖται καὶ εἶναι ἄχρους ὅταν ὁ θάνατος μετὰ βραχὺν χρόνον ἀπὸ τῆς καταδύσεως ἐπέλθῃ ἀλλ' οὐχὶ καὶ αἰφνης, καὶ ὅτι τέλος ἀπαντᾷ ἄφρονος καὶ ροδοειδῆς εἰς ἅπαντας τοὺς ἀπὸ ἀσφυξίας θνήσκοντας.

2. Πνεύμονες. — Αἱ ἐπὶ τῶν πνευμόνων ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι ἀναλόγως τῆς πορείας τῶν προκαλεσάντων τὸν θάνατον φαινομένων.

Τοῦ καταποντιζομένου θνήσκοντος ταχέως, ἀπὸ συγκοπῆς, διακινήσεως, ἢ ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, μέθης κλπ. χωρὶς νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ὅπως ἀναπνεύσῃ αἱ κατὰ τοὺς πνεύμονας ἀλλοιώσεις δὲν παραλλάσσουσιν οὐσιωδῶς τῶν ἀπαντωσῶν εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον ἐντὸς μέσων κανονικῶν μὴ ἀναπνευσίμων ἀλλὰ καὶ μὴ δηλητηριωδῶν, ἡ δὲ τοῦ παρεγγύματος σύστασις ἔχει σχεδὸν κατὰ φύσιν.

Τοῦ καταποντιζομένου τὸνναντίον παλαίσαντος ἄλλοτε ἄλλον χρόνον πρὸς τὸν θάνατον καὶ ἀποτελεσθέντος ἐν τοῖς ἀεροφόροις σωλῆσιν ἀφροῦ, οἱ πνεύμονες προσκτώνται ὅλως ἰδίαν ὕψιν, ἣν ὁ Brouardel κ. α. ἀποκαλοῦσιν ὑδατῶδες ἐμφύσημα, καὶ ἥτις χαρακτηρίζεται ὡς ἐξῆς, ὁ πνευμονικὸς ιστὸς ἀπόλλυσι τὴν ἐλαστικότητα αὐτοῦ, καθίσταται μιλθακός, οἰδηματώδης καὶ διατηρεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ δακτύλου ἐντύπωσιν, γίνεται εἰδικὸς βαρύτερος κατὰ τοὺς ἀκρίβεις τοῦ Bergeron (1) ὑπολογισμούς κατὰ τὸ ἔκτον, καὶ ὀγκωδέστερος, ὥστε οἱ πνεύμονες ἐντελῶς πληροῦσι τὴν θωρακικὴν κοιλότητα.

Ἡ χροιά τῶν πνευμόνων εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀπὸ φαιροδιζούσης μέχρι τῆς μᾶλλον βαθείας ἀλουργοειδοῦς ἐρυθρᾶς. Καὶ ὁμοτίμος μὲν χροιά μικρὸν σκιερωτέρα τῆς κατὰ φύσιν χωρὶς κηλίδων ἢ στιγμῶν ἐνδείκνυσι ταχὺν θάνατον προεξαρχούσης τῆς συγκοπῆς, τὸνναντίον δὲ κεραμόχρους ἢ ἀλουργοειδῆς ἐρυθρὰ χροιά, οὐχὶ ὁμοτίμος, μετὰ κηλίδων ἐκχυμωτικῶν ἄλλοτε ἄλλου σχήματος τῶν μὲν δίκην ὑποπλευρίων στικτῶν ἐκχυμωμάτων ὡς τῶν κατὰ τὴν πνιγμονήν, τῶν δὲ δίκην αἱματηρῶν διηθήσεων κανονικῶν, οἰνώδους ἐρυθροῦ χρώματος, μὴ στιλβουσῶν, διδουσῶν ὅψιν δέρματος πᾶνθηρος, ἐνδείκνυσι θάνατον μετὰ ἀγῶνας μᾶλλον ἢ ἥττον

(1) Bergeron. — Αὐτὸθι. Σελ 358.

παρατεταμένους προεξαρχούσης τῆς ἀσφυξίας καὶ τῆς συμφορήσεως· αἱ περὶ ὧν πρόκειται κηλίδες γεννῶνται ἐκ τῆς συνδρομῆς δύο αἰτίων, τῶν παρατεταμένων πρὸς ἀναπνοὴν καὶ σωτηρίαν ἀγώνων ἀφ' ἑνός, καὶ τῆς διεισδύσεως μεζονος ὕδατος ποσότητος ἐν τῷ αἵματι ἀφ' ἑτέρου.

Ἐμφύσημα κατ' ἐπιπολὴν τῶν πνευμόνων ἐξαιρετικῶς μόνον ἀπαντᾷ δίκην ταινιῶν λίαν περιορισμένων κατὰ μῆκος τοῦ χεῖλους τῶν κατωτέρων λοβῶν.

Τῶν πνευμόνων τεμνομένων ὁ ἴστος αὐτῶν παρίσταται ὥσει κεκορεσμένος ὕδατος, ἀναβλύζει δὲ ἐξ αὐτοῦ ἀφρός αἱματόφυρτος, λεπτὸς καθ' ὅλα ὁμοίος τῷ ἐν τῷ λάρυγγι καὶ τῇ τραχείᾳ καὶ προερχόμενος ἀπὸ τῶν τελευταίων βρογχικῶν διακλαδώσεων καὶ τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων.

Ἐν τῷ παρεγγύματι τοῦ πνεύμονος δὲν ὑπάρχουσι μεγάλαι ἀποπληκτικαὶ ἐστίαι, ἀλλ' ἀπλῶς κατὰ τὸν Brouardel ἐνίοτε μικραὶ αἰμορραγικαὶ ἐστίαι ὅσον κεφαλῆς καρφοβελόνης ἐδράζουσαι κατὰ τὸ τέλος τῶν μικρῶν βρόγχων καὶ τὰς ἀντιστοίχους κυψελίδας, ἐκ τούτων βεβαίως χρωματίζεται καὶ ὁ ἀφρός. Διὰ δὲ τοῦ μικροσκοπίου μετὰ κατεργασίαν μικρῶν πνευμονικῶν τμημάτων ἐπὶ 24 ὥρας ἐν οἴνοπνεύματι παρατηροῦνται τὰ ἐπιθηλιώδη τοῦ πνεύμονος κύτταρα ἐξωγκωμένα καὶ εὐκολως ἀποκollώμενα.

6'. *Κυκλοφορικὸν σπστήματος.*—Τὸ αἷμα τῶν καταποντιζομένων εἰδικούς παρουσιάζει χαρακτῆρας κατὰ τὴν χροίαν καὶ τὴν σύστασιν· κερασσόχρουν, παραμένει κατὰ τὸν Devergie ἐπὶ πολλὰς ὥρας ρευστὸν ὡς ὕδωρ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς εἰς τὰ ὅστις διακλαδιζομένοις ἀγγείοις, συνεπῶς ταχέως ἐκρέει τεμνομένων τῶν μεγάλων ἀγγείων καὶ τῆς καρδίας, λίαν ἐξαιρετικῶς εὗρηται τεθρομβωμένον ἐν τῇ καρδίᾳ. Ὁ λόγος τῆς ρευστότητος τοῦ αἵματος διαφόρως ἡρμηνεύθη, ὀφείλεται δὲ αὕτη τὸ μὲν εἰς τὴν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὀξυγόνου δηλητηρίασιν τοῦ αἵματος (Casper), τὸ δὲ εἰς τὴν ἐν τῷ αἵματι διεισδυσιν ὕδατος (Cl. Bernard. Brouardel κ. α.).

Ἡ ἐν τῷ αἵματι διεισδυσιν ὕδατος ἐβεβαιώθη πειραματικῶς ὑπὸ τοῦ Brouardel (1) διὰ καταμετρήσεως τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων, τὸ πόρισμα δὲ τῶν πειραμάτων τούτων συνοψίζεται ὡς ἐξῆς (2)· τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου ταχέως συμβαίνοντος ἐντὸς 5 ἐξηκοστῶν καὶ ἀδικολεῖται τῆς κεφαλῆς ὑπὸ τὸ ὕδωρ κρατουμένης χωρὶς νὰ ἀνέλθῃ τὸ ζῶον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας καὶ ἀναπνεύσῃ, δὲν ἀπύρρορᾷται ὕδωρ, συνεπῶς καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων δὲν παρᾷλλασσει, τὸ δὲ αἷμα φέρει τοὺς κοινούς τῆς ἀσφυξίας χαρακτῆρας· τούναντιον δὲ κατὰ

(1) Brouardel et Ch. Vibert. — Étude sur la Submersion. Annal. d'Hyg. publ. etc. 3me Série. Tom. Δ'. Σελ. 452.

(2) Brouardel. — etc. Αὐτόθι. Σελ. 461.

τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ ζώου ἀνερχομένου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ εἰσπνέοντος ὕδωρ εἰς μικρὰν ποσότητα τοῦτο διεισδύει ἐν τῷ αἵματι τὸ δὲ πλῆθος τῶν σωματίων ἐλαττοῦται ἀνεπαισθήτως, ὡς ἀπὸ 6,050,000 πρὸ τῆς καταδύσεως εἰς 5,850,000· τοῦ θανάτου δὲ βραδύτερον ἐπερχομένου, καὶ τοῦ ζώου ἐξελευσμένου τοῦ ὕδατος μετὰ 10', 20', 25' τῆς ὥρας ἢ καὶ πλέον, καὶ ἐπανειλημμένως εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἀνελθόντος καὶ ἀναπνεύσαντος, τὸ πλῆθος τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων ἐλαττοῦται κατὰ τὸ τέταρτον ἢ καὶ τὸ τρίτον ἐν ἰσῷ ὄγκῳ αἵματος, οὕτω εἰς κυθικὸν χιλιοστόμετρον πρὸ τῆς καταδύσεως εἰς κύνας εὑρέθησαν ἀπὸ 6,000,000 - 7,250,000 ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωματῖα, μετὰ κατάδυσιν δὲ ἀπὸ 9' - 25' τῆς ὥρας εὑρέθησαν ἀπὸ 4,250,000 - 5,700,000.

Τὸ οὕτω διεισδύον ἐν τῷ αἵματι ὕδωρ ἥκιστα ἢ οὐδὲν συμβάλλον ὡς αἰτία τοῦ θανάτου ἐπάγεται οὐχὶ καταστροφὴν τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων, καίτοι ἐν μέρει ἀλλοιοῖ αὐτὰ κατὰ τὸ σχῆμα ὅπερ γίνεται μᾶλλον ἢ ἥττον σφαιρικόν, ἀλλ' αὐξήσιν τοῦ ὕδατῶδους μέρους τοῦ πλάσματος.

Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι τοῦ μὲν ταχέως καὶ χωρὶς ἀγώνων θνήσκοντος τὸ αἷμα, ἅτε δὴ μὴ περιέχον πλεονάζον ὕδωρ, θρομβοῦται ἐν τε τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς μεγάλαις ἀγγείαις, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὑποπλεύρια ἐκχυμώματα ἀπεργάζεται, τοῦ δὲ μετὰ μακροχρόνιον κατάδυσιν θανόντος τὸ αἷμα, κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἢ τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ ὅγκου αὐτοῦ περιέχον περίσσειαν ὕδατος, οὕτε θρομβοῦται, οὕτε ὑποπλεύρια ἐκχυμώματα ἀπεργάζεται, ἀλλ' ἀπλῶς τὰς ὑπὸ τοῦ Bergeron μνημονευομένας αἰματηρὰς διηθήσεις· ὅτι τοῦ σώματος φέροντος τραῦμα τὸ ρευστὸν αἷμα ἀφθόνως ἀπὸ τούτου ἐκρέει, τοῦθ' ὅπερ γίνεται ἐνίοτε πρόξενον ἀπάτης, ἢ ὅτι ὁ τραυματισμὸς προηγίθη τῆς καταδύσεως, ἢ ὅτι πρὸ μικροῦ συνέβη ἡ κατάδυσις, ἐνῶ αὕτη πρὸ πολλοῦ χρονολογεῖται· ὅτι εἰς προκεχωρημένον σήψεως βαθμὸν ἢ τῶν ἀερίων αὐτῆς πίσεις ἐντεινούσα τὴν διὰ τῶν ἀγγείων διαπιδύσιν δυσχεραίνει τὴν διάγνωσιν τῶν ἀπὸ τραυματικῆς αἰτίας ἐκχυμωμάτων.

Διὰ δύο διεισδύει τὸ ὕδωρ ὁδῶν ἐν τῷ αἵματι, πρῶτον καὶ κυρίως διὰ τῆς διαπιδύσεως διὰ τῶν τοιχωμάτων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων, καὶ δεύτερον διὰ τῆς ἀναπόσεως ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς πεπτικαῖς ὀργάνοις καταποθέντος ὕδατος.

γ'. *Πεπτικὸν σύστημα.* — 1. *Τὰ ἐν τῷ στομάχῳ.* — Τὸ ἐν τῷ στομάχῳ τῶν καταδυομένων καταποθὲν ὕδωρ εἶναι ἄλλοτε ἄλλο τὸ ποσὸν ἀναλόγως τῆς κενότητος ἢ πληρότητος τοῦ ὀργάνου πρὸ τῆς καταδύσεως, καὶ ἀναλόγως τῶν προκαλεσασῶν τὸν θάνατον συνθηκῶν. Κατὰ τὸν Taylor ἐνίοτε οὐδὲν εὑρίσκεται ὕδωρ, τοῦτο δὲ κατ' αὐτὸν ἐνδείκνυσι πιθανῶς ταχὺν θάνατον, ἐπίσης καὶ κατὰ τὸν Hofmann σπανίως εὑρηται

μεγάλη ὕδατος ποσότης ἐν τῷ στομάχῳ, τούναντίον δὲ οἱ Bergeron καὶ Montano δηλοῦσιν ὅτι καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις ὁ θάνατος ἀπὸ συγκαπῆς προέρχεται εὐρίσκεται ἐν τῷ στομάχῳ ὅσον λίτρας ὕδατος.

Ζήτημα, ὅπερ οὐσιωδῶς ἀπασχόλησε τοὺς ἰατροδικαστάς, εἶναι, ἂν τὸ ὕδωρ εἰσδύει καὶ μετὰ θάνατον ἢ μόνον κατὰ τὴν ζωὴν, καὶ οἱ μὲν Casper, Bergeron, Riedell κ.α. θεωροῦσιν ἀδύνατον τὴν εἰσδυσιν τοῦ ὕδατος ἐν τῷ στομάχῳ μετὰ θάνατον ἕνεκα τῆς συμπτώσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ οἰσοφάγου, οἱ δὲ Taylor, Liman, Hofmann τούναντίον παραδέχονται ὅτι καὶ μετὰ θάνατον εἶναι ἐφικτὴ ἐνίοτε ἡ τοῦ ὕδατος διείσδυσις ἀλλ' εἰς ἐλαχίστην ποσότητα.

2. Ἀλλοιώσεις. — Κατὰ τὸν Orfila τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου συμβαίνοντος κατὰ τὴν πέψιν ὁ γαστροεντερικὸς βλενοῦμὴν εἶναι ἐρυθρὸς ἢ ἀλουργώδης, ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἀλλοιώσις κατὰ νεωτέρας παρατηρήσεις δὲν ἀποτελεῖ εἰδικὸν τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου χαρακτῆρα. Οἱ Brouardel καὶ Vibert εὗρον ὡς ἀλλοιώσεις τοῦ στομάχου, βλένναν ῥοδόχρουν ἐγκλείουσιν ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωματῖα ὡς καὶ ὁ ἐν τοῖς βρόγχοις ἀφρός, στικτὰ ἐκχυμώματα ὀλίγα τὸ πλῆθος' ἀλλὰ καὶ αἱ ἀλλοιώσεις αὗται δὲν εἶναι χαρακτηριστικαί.

δ'. Νευρικῶν κέντρων καὶ αἰσθητηρίων ὀργάνων. — 1. Ἡ ἔνεσις τῶν ἀγγείων τῆς παχείας μήνιγγος καὶ ἡ παρουσία ὀλίγου ὀρόρου ἐν ταῖς πλαγίαις τοῦ ἐγκεφάλου κοιτίαις, θεωρηθεῖσαι παρὰ τινων ὡς ἐνδεικτικὰ τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου σημεῖα, οὐδεμίαν κατὰ τὸν Orfila, Taylor κ.α. κέκτηνται τοιαύτης φύσεως σημειωτικὴν ἀξίαν.

2. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τῶν Wreden καὶ Wendt, ὅτι εἰς τὰ ἀπὸ ἀσφυξίας θνήσκοντα ἔμβρυα εὗρηται ἐνάμιον ὑγρὸν καὶ μηκύνιον οὐ μόνον εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ τὸν στόμαχον ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ τυμπάνου τοῦ ὠτος, ὁρμώμενοι οἱ Hofmann, Blumenstock κ. α. ἀνέλαβον τὴν σπουδὴν τοῦ ζητήματος καὶ ἀνεύρον ὕδωρ ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ τυμπάνου τῶν καταποντιζομένων βρεφῶν, τῆς μεμβράνης τοῦ τυμπάνου διατελούσης ἀκεραίας· ἐξηγοῦσι δὲ τὸ φαινόμενον ἐκ τῶν μεγάλων διὰ τὴν κατάποσιν καὶ τὴν ἀναπνοὴν προσπαθειῶν. Ἡ ἀλλοιώσις αὕτη ὁσάκις ἀπαντᾷ θεωρητέα μεγάλης σημειωτικῆς ἀξίας διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν καταποντισμοῦ.

Μετὰ τὰ ἤδη ἐκτεθέντα ὁ θάνατος εἰς τοὺς καταδυομένους προέρχεται ἐκ τῆς εἰσδύσεως τοῦ ὕδατος ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς ὁδοῖς, τοῦ σχηματισμοῦ ἀφροῦ ἐν τοῖς βρόγχοις καὶ ταῖς κυψελίσιν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιγενομένης ὡς ἐκ τῆς διείσδυσως ὕδατος ἐν τῷ αἵματι ὑδραιμίας, εἴτε ἐφ' ὅσον ὁ καταποντισθεὶς διατελεῖ ὑπὸ τὸ ὕδωρ, εἴτε καὶ μετὰ τὸν ἀπὸ τοῦ ὕδα-

τος ἐξελευσμένον, διότι καθίσταται ἀνέφικτος ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ὕδατος, καὶ διότι οὐσιωδῶς ἀλλοιοῦται τὸ πνευμονικὸν ἐπιθήλιον.

4. ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τὰ ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ἐκάστοτε προβαλλόμενα ζητήματα εἰς τὸν διὰ καταδύσεως θάνατον συνοψίζονται εἰς τὰ ἐξῆς·

Ζήτη. Α. — Ἡ κατάδυσις ἐπέφερε τὸν θάνατον; — Διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ὁ ἱατρὸς βασιίζεται εἰς τὰ ἀπὸ τοῦ λειψάνου σημεία.

Τὰ ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν σημείων δεδομένα, εἰ μὲν τὸ λείψανον ἐξελευσθῇ τοῦ ὕδατος μικρὸν μετὰ τὴν κατάδυσιν, ἢ κατ' ἀνώτατον ὅρον μετὰ 5-6 ἡμέρας, ἡ δὲ ἐξέτασις ἐνεργεῖται πρὸ τῆς ἀρξομένης ἀποσυνθέσεως, μικρὸν συμβάλλουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, διότι, ὡς ἤδη εἴρηται, ἡ ὠχρότης καὶ κατὰφυξις τοῦ σώματος, τὸ γήνειον δέρμα, τὸ πτυχωδὲς αὐτοῦ εἰς τὰς ἄκρας χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ὁ κατὰ τὰ χεῖλη καὶ τὴν ρίνα ἀφρός ἐνδείκνυσι μὲν ὅτι τὸ σῶμα παρέμεινεν ἐν τῷ ὕδατι, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅτι διὰ καταδύσεως ἐτελεύτησεν· ἀφ' ἑτέρου οἱ κατὰ τὰ ἄνω καὶ κάτω ἄκρα ἐπιπόλαιοι τραυματισμοί, ὁ ρύπος αὐτῶν καὶ ἡ παρουσία ἄμμου ἢ ἱλύος κατὰ βάθος εἰς τοὺς ὀνυχας εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις, ὅποτε καὶ τὰ λοιπὰ σημεία συνδράμουν, κέκτηνται σημειωτικὴν ἀξίαν ὅπως οὖν σπουδαίαν διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, τούναντίον δὲ τὸ ζήτημα λύεται εὐχερῶς τῶν ἄκρων χειρῶν οὐσῶν ἰσχυρῶς συνεσφιγμένων καὶ ἐγκλειουσῶν ἄμμον ἢ παντοία τοῦ πυθμένος τοῦ ὕδατος, προϊόντα· εἰ δὲ τὸ λείψανον ἐξελευσθῇ τοῦ ὕδατος μετὰ χρόνον μακρὸν, τῆς σήψεως οὐσης προκεχωρημένης, ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω σημεία οὐδόλως συμβάλλουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Τὰ ἀπὸ τῆς νεκροτομίας δεδομένα, καὶ δὴ αἱ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, τοῦ αἵματος καὶ τοῦ στομάχου ἀλλοιώσεις, λύουσιν ὡς τὰ πολλὰ τὸ ζήτημα.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ὁ ἐν τοῖς βρόγχois καὶ ταῖς κυψελίσιν ἀφρός, σχηματιζόμενος ὡς ἤδη εἴρηται ἐκ τῆς ἀναμίξεως ὕδατος καὶ αἵρος, ροδιζῶν καὶ ἄφθονος τὸ πᾶσόν, ἐνδείκνυσι θετικῶς ὅτι ὁ θάνατος προέρχεται ἀπὸ καταδύσεως δι' ἀσφυξίας· ἐλλείπει δὲ οὗτος μόνον εἴτε ἐπὶ λίαν ταχέως θανάτου, ἀπὸ συγκοπῆς ἢ ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, εἴτε τοῦ λειψάνου παραμεινάντος ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ ὕδατι, ὅτε ἡ σήψις μεγάλως ἐποίησατο προόδους· εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ὁ ἱατρὸς ὁδηγεῖται ὑπὸ τῶν ἄλλων δεδομένων.

Ἐκ δὲ τοῦ πεπτικοῦ συστήματος, ἡ παρουσία ἐν τῷ στομάχῳ ὑγροῦ

ἐκ τοῦ ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ κατάδυσις εἶναι ἑνδειξεις λίαν ἰσχυρά ὑπὲρ τῆς καταφατικῆς τοῦ ζητήματος λύσεως, κατὰ τινὰς μάλιστα ὡς ἤδη εἴρηται τὸ σημεῖον τοῦτο κέκτῃται ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν, καὶ βεβαίως τοιαύτη θὰ ᾗτο γενικῶς ἡ ἀξία αὐτοῦ ἂν μὴ ἕτεροι παρατηρηταὶ ἠξίουσι ὅτι καὶ μετὰ θάνατον εἴτε ἀφ' ἐαυτῆς εἴτε τεχνητῶς εἶναι ἐφικτὴ διείσδυσις μικρᾶς ὕδατος ποσότητος ἐν τῷ στομάχῳ. Τούτων οὕτως ἐχόντων εἰς τὴν ἐνεστώσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν ἀναγνωριστέον ὅτι μεγάλη ὕδατος ποσότης ἐν τῷ στομάχῳ ἐνδείκνυσιν ὅτι ὁ θάνατος προῆλθεν ἀπὸ καταδύσεως, ἡ δὲ βεβαιότης εἶναι ἀδιαφιλονεικτος ἂν τὸ ἐν τῷ στομάχῳ ὕγρον καὶ τὸ ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ κατάδυσις δὲν εἶναι ὕδωρ. Ἀπόλυτος εἶναι ἡ βεβαιότης περὶ τῆς κατὰ τὴν ζωὴν καταδύσεως εὐρισκομένου ὕδατος ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ τυμπάνου. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐντελής ἑλλειψὶς ὕδατος ἐν τῷ στομάχῳ δὲν ἐπιβεβαίωσι ὅτι ἡ κατάδυσις ἐγένετο μετὰ θάνατον, διότι κατὰ τὸν ἀπὸ συγκοπῆς θάνατον δὲν εὐρίσκεται ὕδωρ ἐν τῷ στομάχῳ.

Ἡ τοῦ αἵματος ρευστότης ἐν γένει, ἅτε δὴ ἀπαντῶσα εἰς ἅπαντα τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου τὰ εἶδη, οὐδὲν τὸ ἰδιαζόντως χαρακτηριστικὸν κέκτῃται· εἰς μέγαν ὅμως βαθμὸν παρατηρουμένης ταύτης, ὡς συνήθως εἰς τοὺς μετὰ παρατεταμένους ἀγῶνας ὑπὸ ἀσφυξίας θνήσκοντας ἐκ καταδύσεως, διὰ δὲ τῆς καταμετρήσεως εὐρισκομένων τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ ἢ τὸ $\frac{1}{4}$ ἡλαττωμένων, βεβαιούται ἀδιστάκτως ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἀπὸ καταδύσεως. Ἄλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὸν ἀπὸ συγκοπῆς ἢ ἐγκεφαλικῆς συμφορῆσεως θάνατον ἡ τοιαύτη τοῦ αἵματος ρευστότης δὲν ἀπαντᾷ, τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἑλλειπούσης ταύτης ἡ κατάδυσις ἐγένετο μετὰ θάνατον, δὲν εἶναι ὀρθόν.

Συνελόντι δ' εἰπεῖν ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ πρώτου ζητήματος· εἰ μὲν οὐδεμίαν ἀπὸ τῆς σήψεως ἀλλοίωσιν φέρει τὸ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐξελκυσθὲν λείψανον, τὸ σύνολον τῶν ἐξωτερικῶν χαρακτήρων, πλὴν τῶν ἐνδείκνυόντων κινήσεις καὶ προσπάθειας πρὸς σωτηρίαν, πιθανότητος μόνον παρέχει, τὰ δὲ τεκμαίροντα κινήσεις καὶ ἀποπείρας πρὸς σωτηρίαν σημεῖα μετὰ τῆς ὑδραιμίας, τῆς παρουσίας ὕδατος ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τῷ κοίλῳ τοῦ τυμπάνου, ἀφρώδους ὕγρου ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς ὁδοῖς συμβάλλουσιν εἰς τὴν διάγνωσιν τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐκ συγκοπῆς ἢ ἐγκεφαλικῆς ἀποπληξίας θανάτου ἡ διάγνωσις ἐπιτυγχάνεται ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος καταστάσεως καὶ τῆς ἑλλειψεως τῶν ἀπὸ τῆς ἀσφυξίας ἐσωτερικῶν σημείων. Εἰ δὲ ἤρξατο ἡ σήψις ἕνεκα ποικίλων αἰτίων, καὶ δὴ τοῦ ὀψιτελέστου τῆς νεκροτομίας, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τὰς ἰατροδικαστικὰς νεκροτομίας, ἡ μετὰ βεβαιότητος λύσις τοῦ ζητήματος ἀποβαίνει δυσχερεστάτη ἵνα μὴ εἰπώμεν ἀδύνατος, διότι τὰ μὲν ἐξωτερικὰ σημεῖα ὡς ἐκ τῶν προσόδων τῆς σήψεως ἐξαφανίζονται ἢ παραμορφοῦνται,

ἐκ δὲ τῶν ἐσωτερικῶν ἡ ὑδραιμία ὡς ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ αἵματος δὲν εἶναι εὐαπόδεικτος, ὁ ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς ὁδοῖς ἀπρὸς διαλύεται διαπιδύων εἰς τὸ κοῖλον τοῦ ὑπεζωκότος, ὥστε οἱ πνεύμονες προσκτῶνται ὄψιν ἐμβρυακῆς καταστάσεως, ἐπίσης ὡς ἐκ τῆς εὐχεροῦς διεισδύσεως ὕδατος ἐν τῷ στομάχῳ τῆς σήψεως προΐουσης ἡ παρουσία αὐτοῦ ἀπόλλυσι τὴν δέουσαν σημειωτικὴν ἀξίαν· τούτων οὕτως ἐχόντων ἐπὶ προκεχωρημένης σήψεως ἡ λύσις τοῦ ζητήματος καταρθοῦται διὰ τῆς ἀποκλειστικῆς μεθόδου, καταδεικνυομένου δηλονότι ὅτι ὁ θάνατος δὲν προῆλθεν ἐξ ἄλλης αἰτίας.

Καὶ εἰ μὲν ὁ θάνατος πρὸ τῆς καταδύσεως ἐνηργήθη διὰ στραγγαλισμοῦ, ἐπὶ προσφάτως ἐξελκυθέντων ἀπὸ τοῦ ὕδατος λειψάνων μετὰ βραχυχρόνιον, καταποντισμὸν, τὰ τοῦ στραγγαλισμοῦ χαρακτηριστικὰ ἐξωτερικὰ τε καὶ ἐσωτερικὰ σημεῖα, περὶ ὧν ἀλλαγῇ εἴρηται, καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν τεκμηριούντων τὸν ἀπὸ ἀσφυξίας θάνατον διὰ καταδύσεως βεβαιοῦσιν ἀριθῶνως τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου· οὐχ οὕτως ὁμως ἔχει τὸ πρᾶγμα ἐπὶ προκεχωρημένης σήψεως, διότι ἔνεκα τῶν προσόδων αὐτῆς καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ καὶ οἱ ἐσωτερικοὶ τοῦ διὰ στραγγάλης θανάτου χαρακτηρῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐξαφανίζονται ἢ παραμορφοῦνται, ὥστε οὐδὲν τὸ θετικὸν ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ λειψάνου πλὴν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ διὰ τὸν στραγγαλισμὸν βία ἐπήνεγκε βαθείας ἀλλοιώσεις, ὡς κἀταγμα τοῦ ὀσείδους ὁστοῦ ἢ τοῦ θυρεοείδους χόνδρου, ἅτινα ἐντελῶς ἐλλείπουσιν εἰς τὸν διὰ καταδύσεως θάνατον.

Εἰ δὲ ὁ θάνατος πρὸ τῆς καταδύσεως ἐνηργήθη δι' ἀπαγχονισμοῦ, αἱ αὐταὶ ἰσχύουσι κρίσεις οἷαι καὶ εἰς τὸν διὰ στραγγάλης θάνατον, καθότι καὶ ἡ παπυρώδης καὶ ξηρὰ κατὰ τὸν λαιμὸν αὐτᾶς τοῦ ἀπαγχονισθέντος μαλακύνεται καὶ ἀπόλλυσι τὰς ιδιότητες αὐτῆς διὰ τῆς ἐν τῷ ὕδατι κατεργασίας.

Αἱ δυσχέρειαι περὶ τὴν διάγνωσιν τοῦ πρὸ τῆς καταδύσεως διὰ πνιγμονῆς θανάτου ἐπὶ προκεχωρημένης σήψεως εἶναι ἐτι μείζονες διὰ τὸ ἀσθενὲς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς πνιγμονῆς σημείων, καὶ διὰ τὴν ταχείαν καὶ εὐχερῇ καταστροφὴν καὶ ἐξαφάνισιν τῶν ἐσωτερικῶν.

Εἰ δὲ ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τραυματισμῶν καὶ κακώσεων πρὸ τῆς καταδύσεως ἡ λύσις τοῦ ζητήματος στηρίζεται εἰς τὸν προσδιορισμὸν ἂν τὰ τραύματα ἐνηργήθησαν πρὸ ἢ μετὰ θάνατον.

Οἱ πρὸ τοῦ θανάτου τραυματισμοὶ καὶ κακώσεις ἀπὸ πολλῶν προέρχονται αἰτίων, καὶ ὅτε μὲν εἶναι ἐγκληματικῆς φύσεως, ὅτε ἡ συνδυάζονται πρὸς τὴν ἐπὶ ἀνθρωποκτονίᾳ κατὰδυσιν, ἢ εἶναι ἀπότοκοι ρήξεως πραγνεστέρας τῆς καταδύσεως, ἢ τυχαῖοι, ἢ ἐκούσιοι· ὅτε δὲ τελοῦνται ὑπὸ τῆς ἰδίας τοῦ θύματος χειρὸς πρὸ τῆς καταδύσεως ἐπὶ αὐτοκτονίᾳ, ἥτις, ἀπο-

τυχοῦσα διὰ τμητικοῦ ἢ ὅπωςδὴποτε τιτρώσκοντος ὀργάνου, ἐκτελεῖται ἀκολουθῶς διὰ τοῦ καταποντισμοῦ· ὅτε δὲ τέλος συμβαίνουνσι κατὰ τὴν κατάδυσιν τοῦ σώματος προσκρούοντος εἰς σκληρὸν καὶ αἰχμηρὸν σῶμα, οἷον λίθους, ξύλα, σιδηρά κλ. κατὰ τὴν πτώσιν ἢ πρὸς τῆς ἐμβυθίσεως, ἢ καὶ ἐν τῷ ὕδατι, ἢ καὶ ἀπλῶς διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ ὕδατος προσκρούσεως. Ἐκ τούτων ἐπεται ὅτι ἀποβαίνει δυσχερέστατον νὰ ὀρίσθῃ ἐκ ποίας αἰτίας προέρχονται οἱ ἐν λόγῳ τραυματισμοὶ καὶ ποίας φύσεως εἶναι, συνεπῶς ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἀπόκειται εἰς τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν ὀξύνοϊαν τοῦ ἱατροδικαστοῦ, ἔχοντος πάντοτε ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται, ὅτι διὰ τὴν ἐπισυμβαίνουσιν ὑδραιμίαν εἰς τοὺς ἀπὸ παρατεταμένης ἀσφυξίας θνήσκοντας, οἱ τυχόν ἐπὶ τοῦ σώματος τραυματισμοὶ μεγάλως αἰμορροοῦσιν, ἐκ τούτου δὲ ἐνίοτε προκύπτει ἀπάτη ὡς πρὸς τὸν χρόνον τοῦ τραυματισμοῦ· ἵστέον προσέτι ὅτι οἱ κατὰ τὴν ζωὴν σχηματιζόμενοι ἐπὶ τραυματισμῶν θρόμβοι, διαλύονται ἐν τῷ ὕδατι ἢ καθόλου ἢ κατὰ μέρος, ἢ καὶ οὐδόλως σχηματίζονται τοιοῦτοι ἂν οἱ τραυματισμοὶ ἐγένοντο μετὰ τὴν κατάδυσιν ζῶντος εἰσέτι τοῦ θύματος, διὸ ἀπόλλυται μὲν εἰς οὐσιώδους χαρακτὴρ τῶν κατὰ τὴν ζωὴν τραυμάτων, ἢ ἑλλειψίς ὁμως αὕτη δὲν ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ τραυματισμοὶ ἐγένοντο μετὰ θάνατον.

Καὶ οἱ μετὰ θάνατον τραυματισμοὶ ἐπίσης ἀπὸ ποικίλων προέρχονται αἰτίων, εἴτε ἀπὸ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ πνυμένου τοῦ ὕδατος καὶ τῆς παρὰ συρροῆς τοῦ λειψάνου ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ ὕδατος, εἴτε ἀπὸ δηγμάτων ζῶων ὑδροβίων καὶ μὴ, εἴτε τέλος ἀπὸ τῆς δράσεως μηχανῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς ἢ τῇ θαλάσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τὰ ἐξῆς πορίζεται συμπεράσματα ὁ Delens (1)· α'. Συχνάκις παρατηροῦνται εἰς τὰ λείψανα τῶν καταδυομένων τῶν ἐπὶ χρόνον παραμεινάντων εἰς μέγα ρεῦμα ὕδατος ἢ ῥυακος σπουδαῖαι βλάβαι τῶν κυριωτέρων ὀστέων. — β'. Αἱ βλάβαι αὗται εἶναι εἴτε πολλαπλὰ κατάγματα ἐκ ποικίλων αἰτίων πηγάζοντα, εἴτε λύσεις τῆς συνεχείας τῶν μαλθακῶν μορίων ἀπὸ διαβρώσεως καὶ σήψεως, εἴτε καὶ ἀκρωτηριασμοὶ πολλῶ σπουδαιότεροι ὡς ἀποκοπὴ ὀλοκλήρου ἢ τμήματος μέλους κλ. — γ'. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν αἱ βλάβαι ἐπέρχονται πάντοτε μετὰ θάνατον, τοῦ λειψάνου διαμελιζομένου ὑπὸ κινουμένης ἐν τῷ ὕδατι μηχανῆς. κλπ. — δ'. Τὰ ἰδιόζον τῶν βλαβῶν καὶ κακώσεων τούτων αἴρει πᾶσαν περὶ βιαιοπραγίας ἰδέαν. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται καὶ αἱ ἐπιγενόμεναι ἐκ τῶν πρὸς ἀλγίαν τῶν πτωμάτων ἐν χρήσει ὀργάνων καὶ μηχανημάτων, καὶ δὴ τῆς σήψεως οὕσης πως προκεχωρημένης.

(1) Delens. — Des fractures et des lésions osseuses qu'on rencontre sur les cadavres retirés de la Seine. Annal. d'Hyg. etc. 2. Série. Tom. 50. 1878.

Ζήτ. Β'. — Ἡ κατάδυσις εἶναι ἐγκληματική, τυχαία ἢ ἐκούσα; — Ἡ διάγνωσις τῆς προκαλεσασθῆς τὴν κατάδυσιν αἰτίας ἐπι-
 τυγχάνεται μόνον διὰ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν εἰς ἐκάστην τῶν ἄνω περιπτώ-
 σεων ἀναγομένων ἰδιαιτέρων λεπτομερειῶν.

Ἡ διὰ καταδύσεως *doloforia* λίαν σπανίως ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς ἐνήλιξιν, καὶ ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει προηγείται ἐν γένει τῆς καταδύσεως πάλῃ παρατεταμένη σημαίνουμένη διὰ ποικίλων ἐπὶ τοῦ σώματος κακώσεων, ἀλλ' ἂν ποτε, τοῦθ' ὅπερ σπάνιον, ἡ δολοφόνος κατάδυσις ἐγένετο αἰφνης καὶ χωρὶς ἀντιστάσεως οὐδὲν ὑπάρχει πρὸς διάγνωσιν βέβαιον τεκμήριον. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θανατώσεως, συχνὸν παρὰ τοῖς νεογνοῖς κατὰ τὴν βρε-
 φοκτονίαν, κατορθοῦται ἢ διὰ τοῦ καταποντισμοῦ τοῦ ὅλου σώματος ἐν τῷ ὕδατι ἢ ἐτέρῳ τινι ὑγρῷ. ἢ διὰ τῆς καταβυθίσεως μόνον τῆς κεφαλῆς ἕως ἂν ἐπέλθῃ ὁ θάνατος, τὸ τελευταῖον τοῦτο μέσον εἶναι ἐφικτὸν παρὰ τοῖς ἐνήλιξιν ὅταν πλείονες τυγχάνωσιν οἱ αὐτουργοί, οἵτινες συλλαμβά-
 νουσι καὶ δεσμεύουσι τὸ θῆμα.

Αἱ *τυχαῖαι καταδύσεις*, καὶ δὴ ἐπερχομένου τοῦ θανάτου καὶ ἐν ὀλιγίστῃ ὕδατος ποσότητι, δὲν εἶναι σπάνιαι ὑπὸ ποικίλας συμβαίνουσαι περιστά-
 σεις, ἡλικίας, μέθης, συγκοπῆς, ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, ἐπιληπτικῶν ἢ ὑστερικῶν σπασμῶν κλπ. Εἰς ἀπάσας ταύτας τὰς περιστάσεις, ἂν μὴ ἄλλως ἀποδεικνύεται ἡ αἰτία τῆς καταδύσεως, ἢ ἀνεύρεσις αὐτῆς εἶναι τὰ μέγιστα δυσχερῆς.

Αἱ ἐπὶ *αὐτοκτονίᾳ* καταδύσεις ἐν γένει λίαν συχναὶ παρατηροῦνται ἄλ-
 λοτε ἄλλαι τὴν συχνότητα ἀναλόγως τῶν ἐθνῶν, ἡθῶν καὶ ἐθίμων, καὶ
 λοιπῶν ποικίλων περιστάσεων, κατὰ τὸν Taylor (1) ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ ἡμί-
 σεις περίπου τῶν αὐτοκτόνων ἐκλέγουσιν ὡς μέσον θανάτου τὴν κατάδυ-
 σιν· ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸν Brouardel ἡ ἀναλογία τῶν διὰ καταδύσεως αὐ-
 τοκτόνων εἰς περίοδον 14 ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ 1861 ἕως τοῦ 1875, ἐπὶ 79,577
 εἶναι 282 τοῖς 1000· ἐν Αὐστρίᾳ κατὰ τὸν Hofmann ἡ ἀναλογία εἶναι
 69, ἐν δὲ τῇ λοιπῇ Γερμανίᾳ κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφεὰ 165 τοῖς 1000.
 Παρ' ἡμῖν ἀτυχῶς στερούμεθα στατιστικῶν ἐξ ὧν νὰ προκύπτῃ ἡ ἀληθὴς
 ἀναλογία τῶν διὰ καταδύσεως αὐτοκτονούντων, ὅπως δὴ ποτε ὁμως προ-
 νοῦμεν ὅτι ἡ κατάδυσις παρ' ἡμῖν εἶναι ἐκ τῶν σπανίων διὰ τὴν αὐτοκτο-
 νίαν ἐν χρήσει μέσων.

Ἡ τῆς ἐπὶ αὐτοκτονίᾳ καταδύσεως διάγνωσις γενέσθω διὰ τῆς ἀπο-
 κλειστικῆς μεθόδου, ἐλλείποντος πικτὸς ἔχρους τεκμηριούντος βίαν καὶ ἐπί-
 θεσιν πρὸ τοῦ θανάτου, τῶν δὲ λοιπῶν περιστάσεων ἀφ' ἐτέρου, τοῦ τρό-
 που τῆς καταδύσεως, τῆς εὐρέσεως τοῦ λειψάνου κλπ. μὴ συνηγορουσῶν

(1) Taylor. — Αὐτόθι, Σελ. 444.

ὑπὲρ τῆς τυχαίας καταδύσεως, ὁ ἱατροδικαστὴς ἐλευθέρως ἀγέται εἰς τὸ συμπέρασμα τῆς αὐτοκτονίας, καὶ δὴ ἐτέρων περιστάσεων καταδεικνυνασθῶν τὸ ἀδύνατον τῆς καταδύσεως χωρὶς ἰδιαιτέρας πρὸς τοῦτο ἐνεργείας καὶ θελήσεως.

Ζήτ. Γ'. — Πρὸ πόσου χρόνου ἐγένετο ἡ καταδυσίς; —

Ἡ λύσις τοῦ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις λίαν σπουδαίου ζητήματος τούτου ἐπι-
τυγχάνεται ὑπαρχούσης ἁρμονίας, εἰ μὴ ἀπολύτου τοῦλάχιστον κατὰ
προσέγγισιν, καὶ πάντοτε τῆς αὐτῆς ἀνεξαρτήτως τῆς ὥρας τοῦ ἔτους,
τῆς εὐσαρκίας, τῆς νοσηρᾶς ἢ μὴ καταστάσεως, μεταξὺ τῆς πορείας τῆς
σῆψεως καὶ τῆς διαρκείας τῆς ἐν τῷ ὕδατι διαμονῆς τοῦ λειψάνου, τούτε-
στιν ὠρισμένη διάρκεια καταδύσεως νὰ ἀνταποκρίνηται πρὸς ὠρισμένας
ἐπὶ τοῦ πτώματος ἀλλοιώσεις καὶ τὰνάπαλιν, στερούμεθα ὁμῶς τοιαύτης
ἁρμονίας τῶν πτωματικῶν ἀλλοιώσεων πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς καταδύ-
σεως εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν, συνεπῶς ἡ ὀριστικὴ
τοῦ ζητήματος λύσις εἶναι ἀνέφικτος. Διὰ δὲ τὸν κατὰ προσέγγισιν προ-
διορισμὸν τῆς διαρκείας τῆς καταδύσεως ὁδηγεῖται ὁ ἱατροδικαστὴς ἐκ
τῶν περὶ σήψεως ἐν τῷ ὕδατι ῥηθέντων ἐν κεφαλαίῳ τρίτῳ τοῦ γενικοῦ
μέρους περὶ ταυτότητος (Σελ. 409. Τομ. Α').

Ζήτ. Δ'. — Καταδυσίς καθ' ὑπόκρισιν. — Αἱ καθ' ὑπόκρισιν
καταδυσίς εἶναι οὐχὶ σπάνιαι κατὰ τὸν Boisseau (1), διακρίνονται δὲ ὡς
τὰ πολλὰ εὐχερῶς ἐξ αὐτῶν τῶν εἰς τὴν πράξιν ἀναγομένων περιστάσεων
καὶ λεπτομερειῶν, καὶ δὴ μετὰ προσοχῆς γενομένης τῆς ἐξετάσεως ἂν ὁ
δῶθῃ ἀπὸ τοῦ καταποντισμοῦ περιωθθεὶς φέρει σημεῖα ἀληθοῦς ἀσφυξίας,
σημειωτέον ὁμῶς ὅτι, ὅπως κατὰ τὸν ἐπὶ πειραματισμῷ ἀπαγχονισμόν ὁ
ἀπαγχονιζόμενος ἐνίοτε θνήσκει ἐπὶ τῆς ἀγχόνης, οὕτω καὶ εἰς τὴν καθ' ὑ-
πόκρισιν καταδυσιν δυνατόν ὁ καταποντισθεὶς ἔνεκα πλείστων αἰτίων νὰ
φέρῃ σημεῖα ἀσφυξίας ὡς ἂν περὶ ἀληθοῦς καταδύσεως προύκειτο. Ἐκ
τούτων δῆλον ὅτι ἡ ὑπαρξίς τῶν τῆς ἀληθοῦς ἀσφυξίας σημείων δὲν ἀπο-
κλείει ἀπολύτως τὴν ἰδέαν τῆς καθ' ὑπόκρισιν καταδύσεως.

Ε'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙ' ΑΕΡΙΩΝ ΑΣΦΥΞΙΑΣ

Πλὴν τῶν μέχρι τοῦδε περιγραφέντων τῆς ἀσφυξίας εἰδῶν, ὑπάρχουσι
καὶ ἕτεροι θάνατοι, οἰοῦναι ἀπὸ ἀσφυξίας προερχόμενοι, ἐκ τῆς εἰσπνοῆς ποι-
κίλων ἀερίων ἀκαταλλήλων διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς καὶ δηλητη-
ριωδῶς ὡς τὰ πολλὰ ἐνεργούντων. Καὶ τινες μὲν τῶν συγγραφέων (Orfila)
ἔνεκα τῆς δηλητηριώδους τῶν ἀερίων τούτων ἐνεργείας κατατάττουσι τοὺς
ἐκ τούτων θανάτους εἰς τὰς δηλητηριάσεις, ἕτεροι δὲ (Tardieu, Taylor,

(1) Boisseau. — Des maladies simulées. Paris. 1870. Σελ. 495.

Hofmann) τούναντίον εἰς τοὺς ἀπὸ ἀσφυξίας τῇ γνώμῃ τῶν τελευταίων τούτων ἐπόμενοι τάσσομεν ὡς συνέχειαν τῶν δι' ἀσφυξίας θανάτων καὶ τοὺς ὑπὸ τῆς ἀναπνοῆς ἀερίων μὴ ἀναπνευσίμων ἐπισυμβαίνοντας κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν· α'. ἀσφυξία ἀπὸ τῶν προϊόντων τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρακος· — β'. ἀπὸ τοῦ πρὸς φωτισμὸν ἀερίου· — γ'. ἀπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων τῶν ἀποπμάτων.

Α'. ΑΣΦΥΞΙΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΚΑΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΟΣ

Τὰ προϊόντα τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρακος εἶναι, ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος, καὶ οἱ τοῦ ἀνθρακος ἀτμοὶ χαρακτηριζόμενοι διὰ κυανίζουσης φλογὸς ἐπὶ τῶν καιόντων ἀνθράκων, καὶ κατὰ τὸν Eulenberg συνιστάμενοι ἀπὸ 2,54 : 100 ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος καὶ 24,68 : 100 ἀνθρακικοῦ ὀξέος, καὶ παραγόμενοι ἀπὸ τῆς καύσεως τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος. Τὰ προϊόντα ταῦτα εἶναι ἄλλοτε ἄλλα τὸ ποσὸν ἀναλόγως τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ καύσις τελεῖται, οὕτω κατὰ τὸν Coulier τὸ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος εἶναι ὀλίγιστον τὸ ποσόν, τοῦ ἀέρος ἐλευθέρως κυκλοφορούντος καὶ τῆς καύσεως εὐχερῶς τελουμένης, τούναντίον δὲ ἐπὶ βραδείας καὶ παρατεταμένης καύσεως τὸ προϊόν τοῦτο εἶναι λίαν ἄφθονον.

Ἐκ τῶν πολλῶν διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὁποῖον ἐκ τῶν προϊόντων τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρακος κέκτεται κατ' ἐξοχὴν θανατῶδη ιδιότητα, παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων προκύπτει ὅτι τὸ κατ' ἐξοχὴν θανατῶδες προϊόν εἶναι τὸ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος, διότι τοῦτο εἰς ἀναλογίαν $\frac{1}{2} - 1 : 100$ ἐν τῷ ἀέρι φονεύει, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἀπαιτοῦνται πρὸς τοῦτο 10 καὶ πλέον : 100 ἀτμῶν, καὶ 5 - 6 - 7 : 100 ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

Οἱ διὰ τῶν προϊόντων τῆς καύσεως τῶν ἀνθράκων θάνατοι προκαλοῦνται ἐκ τῆς προώρου ἀπροφράξεως τῶν σωλήνων τῶν ἐστιῶν, ἢ τῆς χρήσεως ἀνθράκων ἐν περιωρισμένοις οἰκήμασιν καὶ δὴ καιόντων ἐν ἀνοικταῖς ἐστίασι, ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τῶν ἀπὸ τιτάνου καὶ κεράμων κλιβάνων, ἐνθα κατασκευάζονται ἀνθρακες, ἐν τοῖς ἐργοστασίσι εἰς ἃ διὰ τοῦ ἀνθρακος ἀνάγονται τὰ μεταλλικὰ ὀξείδια, εἰς τοὺς ἐργαζομένους πρὸς κατάσβεσιν πυρκαϊῶν. Οἱ θάνατοι ἀποβαίνουσι συχνότεροι ἐνθα ὡς ἐκ τῆς ἀτελοῦς καύσεως πλεονάζει τὸ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος, ὅπερ ὡς καὶ οἱ τῶν ἀνθράκων ἀτμοὶ ἔνεκα τῆς ἀοσμίας αὐτοῦ λάθρα ἐν μεγάλῃ ποσότητι συλλέγεται. Οἱ ἐκ τῶν προϊόντων τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρακος θάνατοι συμβαίνουσιν οὐ μόνον ἐνθα ἡ τούτων παραγωγὸς πηγὴ ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρα μέρη ἐν οἷς τὰ προϊόντα ταῦτα δι' ὁπῶν ἢ ῥωγμῶν διαχετεύονται.

Οἱ πολλοὶ τῶν τοῦ εἶδους τούτου θανάτων συμβαίνουσι τυχαίως ἢ ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος, ἀλλ' οὐχ ἥττον οὐχὶ σπανίως ἀπαντῶσι καὶ θά-

νατοι ἐλεύσοι, πολλῶ δὲ σπανιώτερον ἐγκληματικοὶ διὰ τῶν προϊόντων τῆς καύσεως τοῦ ἄνθρακος.

1. Συμπτώματα καὶ παθογένεια.

Ὡς περιλήψιν τῶν ὑπὸ τῶν προϊόντων τῆς καύσεως τοῦ ἄνθρακος συμπτωμάτων παραθέτομεν ἐνταῦθα αὐτόγραφον αὐτοκτόνου περιγράφαντος λεπτομερῶς κατὰ 10' τῆς ὥρας τὰ συμπτώματα ἃ ἠσθάνετο.

α' Ἐνόμισα ὠφελίμον νὰ γνωστοποιήσω πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐπιστήμης τὰ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελέσματα τοῦ ἄνθρακος. Τοποθετήσας ἐπὶ τραπέζης λυχνίαν, κηρίον ἀνημμένον καὶ ὠρολόγιον ἠρξάμην τῆς τελετῆς. — Ἡ ὥρα ἦτο ὡς ἡ 10 καὶ 15', ἤναψα τὸ πύραυρον, οἱ ἄνθρακες δυσκόλως καίονσι. — 10 ὥραι καὶ 20', σφυγμὸς ἥσυχος καὶ οὐχὶ τοῦ συνήθους συχνότερος. — 10 ὥραι καὶ 30', παχὺς ἀτμὸς βαθμηδὸν διαχέεται ἐν τῷ δωματίῳ, τὸ κηρίον κινδυνεύει ν' ἀποσβεσθῇ, αἰσθάνομαι ἰσχυρὰν κεφαλαλγίαν καὶ γενικὴν κακουχίαν, οἱ ὀφθαλμοί μου πληροῦνται δακρύων, σφυγμὸς τετραγαγμένος. — 10 ὥραι καὶ 40', τὸ κηρίον ἐσβέσθη, ἡ λυχνία φωτίζει εἰσέτι, αἰσθάνομαι ὥσεις κατὰ τοὺς κροτάφους ὡς ἂν πρόκειται νὰ διαρῥαγῶσιν αἱ φλέβες, ἔχω ὑπνηλίαν καὶ ἰσχυρὰς ἀπὸ τοῦ στομάχου ἐνοχλήσεις, σφυγμὸς σφύζει 80. — 10 ὥραι καὶ 50', ἀποπνίγομαι, παρὰδοξοὶ ἰδέαι παρουσιάζονται εἰς τὸ πνεῦμά μου καὶ μύλις ἀναπνέω, δὲν θὰ ἐπιζήσω ἐπὶ μακρόν, ἔχω συμπτώματα παραφροσύνης. — 10 ὥραι καὶ 60', ἀδυνατῶ σχεδὸν πλέον νὰ γράψω, ἡ ὄρασις μου θολοῦται, ἡ λυχνία σβέννυται, δὲν ἐπίστευον ὅτι θὰ ὑπέφερον τόσον ἔως ἂν ἀποθάνω. — 10 ὥραι καὶ 62' . . . » γράμματά τινα δυσανάγνωστα.

Ἐν γένει λοιπὸν κατὰ τὴν διὰ τῶν ἀτμῶν τοῦ ἄνθρακος ἀσφυξίαν παρατηροῦνται ἔντονος κεφαλαλγία, αἰσθημα ἰσχυρᾶς περισφίγγεως τῆς κεφαλῆς ὡς δι' ἰσχυρᾶς στεφάνης, βόμβοι τῶν ὠτων, ὑπνηλία ἀκατανίκητος διό ὁ πάσχων κατακλίνεται, ἀποκοιμᾶται καὶ θνήσκει, πειρώμενος δὲ νὰ βαδίσῃ κλονίζεται ὥσει μεθύων καὶ ἐνίστε καταπίπτει. Εἰς τινες περιπτώσεις ἡ διάνοια ἐπὶ χρόνον παραμένει διαυγής, ἡ αἰσθητικότης ἀμβλύνεται ἡ ὄρασις σκοτίζεται, τὸ δὲ μυϊκὸν σύστημα ἐντελῶς παραλύνει, ἡ ἀναπνοὴ ἐν ἀρχῇ γίνεταί συχνότερα, ἀκολούθως δὲ καὶ θορυβώδης, ἡ καρδία πάλαι ἰσχυρότερον. ἀτάκτως, καὶ ἐπὶ τέλους ἀραιότερον, συγχρόνως οἱ σφιγκτῆρες παραλύουσιν, ἐπιγίνεται κῶμα ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος μετὰ ἢ ἄνευ σπασμῶν.

Οἱ ἐπιζῶντες αἰτιῶνται μεγάλην κακουχίαν μετὰ πόνων εἰς τὸ στῆθος καὶ ἀφόρητον κεφαλαλγίαν, ἅτινα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον παρέρχον

ται, ἐνίοτε ὁμως παραμένουσι διαρκῶς διαταραχαὶ τῆς αἰσθήσεως, τῆς κινήσεως, τῆς διανοίας.

Ἡ διὰ τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἄνθρακος δηλητηρίασις, βραδέως συμβαίνουσα, ἄρχεται λήθρα, διό πολλοὶ ἀλίσκονται ὑπὸ ἀσφυξίας κοιμώμενοι. Ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Cl. Bernard τεκμαίρεται ὅτι τὰ ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωματῖα μεῖζονα ἐπιδείκνυνται συγγένειαν πρὸς τὸ ὀξειδίον τοῦ ἄνθρακος ἢ πρὸς τὸ ὀξυγόνον, παύεται δὲ ἡ ζωὴ κατὰ τὴν διὰ τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἄνθρακος δηλητηρίασιν ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ φυσικοῦ διὰ τὴν ζωὴν ἐγέρματος τοῦ ὀξυγόνου, ὅπερ δὲν ὑποκαθιστᾷ τὸ μετὰ τῶν σωματίων τοῦ αἵματος συνταύτισθὲν ὀξειδίον τοῦ ἄνθρακος.

Τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ προκαλεῖ τὸν θάνατον καθ' ὅς περιπτώσεις εὐρίσκεται ἐν μεγάλῃ ποσότητι, ὡς εἰς τὰ ἀέρια τὰ ἀναδιδόμενα ἐν ταῖς οἴναποθάκαις, ἐν αἰθούσαις ἐν αἷς βρίθουσιν ἄνθη, ἢ καρποὶ εἰς ζύμωσιν, ἐν φρέασιν, σπηλαιαῖς, ἐν δωματίοις ἐν αἷς πολὺ συνωθεῖται πλῆθος ἀνθρώπων κλ., συνεπαγόμενον συμπτώματα ἄλλοτε ἄλλα ἀναλόγως τοῦ κορεσμοῦ τοῦ αἵματος δι' ἀνθρακικὸν ὀξύ.

Ὁ διὰ τὴν ἀσφυξίαν ἀπαιτούμενος χρόνος δὲν ὀρίζεται, διότι διαφέρει ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ ποιοῦ τῆς καυσίμου ὕλης, τῆς εὐρυχωρίας τοῦ δωματίου, τῆς καταστάσεως τοῦ παθόντος κλ. τῆς ἐπέρχεται ἐν στενῷ καὶ καλῶς κεκλεισμένῳ δωματίῳ, οὐδὲν ἤττον ὁμως ἀναφέρονται παραδείγματα θανάτων καὶ ἐν δωματίοις ὧν ἡ θύρα ἦτο ἡμικεκλεισμένη, ἢ ἡ ὕψος θυρίδος τετραυσιμένη χωρὶς ρεύματος ἀέρος· τῆς ἐπίσης ἐπέρχεται εἰς τοὺς παῖδας, ἤττον ταχέως εἰς τοὺς ἐνηλίκους ἀνδρας, καὶ ἔτι βραδύτερον εἰς τὰς γυναῖκας.

2. Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις.

Ἡ τῶν λειψάνων ὄψις εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τῆς τάχων ἢ βράδιον ἐπελθούσης ἀσφυξίας.

Τοῦ θανάτου ταχέως ἐπελθόντος καὶ τοῦ λειψάνου μικρὸν μετὰ θάνατον ἐξετασθέντος οἱ μῦς διατηροῦσι τὴν μαλθακότητα αὐτῶν, τὸ δὲρμα καὶ οἱ βλεννώδεις ὑμένες εἶναι κίτρωχοι, διακρίνονται δὲ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας καὶ δὴ ἐπὶ τῶν χειρῶν, τῆς κοιλίας καὶ τοῦ στήθους μικραὶ ῥοδιναὶ πλάκες, τὸ δὲ αἷμα εἶναι ῥοδίζον καὶ κερασσόχρουν.

Τῆς ἀσφυξίας δὲ βραδέως ἐπελθούσης ὡς καὶ τῆς αὐτοψίας τοῦ λειψάνου ὀψιτελέστου (μετὰ τινὰς ὥρας), τὸ πρόσωπον εἶναι ἐννημένον, τὰ ὦτα ἀλουργώδη, πλάκες ἀλουργοειδείς ἢ ῥοδίζουσαι παρατηροῦνται εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη, τὸ αἷμα εἶναι βαθέως ἐρυθρόν, τὸ δὲ μυκτικόν

σύστημα ἐπὶ τοσοῦτον δύσκαμπτον, ὥστε κατὰ τὸν Marye τὸ λείψανον ἀπὸ τῶν ἄκρων συλλαμβανόμενον αἶρεται ὡς σάνις.

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις χαρακτηριστικὰ φαινόμενα εἶναι ῥοδῖναι ἐπὶ τοῦ δέρματος πλάκες, αἷμα ῥευστὸν καὶ ζωηρῶς ῥοδίζον, θερμότητα τοῦ λειψάνου ἐπὶ μακρὸν παρατεινόμενη, σῆψις βραδέως βαίνουσα.

Ἄπαντα τὰ ἀγγειοβριθῆ ὄργανα, ὡς πνεύμονες, βλεννοῦμήν τῆς τραχείας καὶ τῶν βρόγχων κλπ. εἶναι κεραμύχρα. Οὐδαμοῦ εὕρηται ἀποπληκτικὴ ἐστία.

3. Ἱατροδικαστικὰ ζητήματα.

Ζήτη. Α. — Ὁ θανὼν τέθνηκεν ὑπὸ τῆς δι' ἀνθρώπων ἀσφυξίας; — Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου συμβάλλει ἀφ' ἐνὸς μὲν τοῦ λειψάνου ὄψις, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ κατὰ τὸν Coulier τὸν δε τὸν τρόπον ἐνεργουμένη φασματοσκοπικὴ τοῦ αἵματος ἐξέτασις· σταγόνες τοῦ ὑπὲρ ἐξέτασιν αἵματος μίγνυνται ἐν δοκιμαστικῷ σωλῆνι μεθ' ὕδατος ἕως ἀποκλύψης, ὑγρὸν ὁπλίον μετρίως ῥοδίζον, ὁ σωλὴν παρατίθεται πρὸ τῆς σχισμῆς τοῦ φασματοσκοπίου, διακρίνονται δὲ αἱ δύο χαρακτηριστικαὶ τοῦ ἀρτηριακοῦ αἵματος ταινίαι, τὸ φάσμα τοῦτο δὲν μεταπίπτει εἰς τὸ τῆς ἀναχθείσης αἱματοσφαιριδίνης ἐπιγεομένων ἐν τῷ ὑγρῷ ἥπιως θερμαίνον μὲν μᾶς ἢ δύο σταγόνων ὑδροθεικῆς ἀμμωνίας. Ἐκ τῆς δράσεως ταύτης τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος ἐπὶ τὴν αἱματοσφαιριδίνην ἐξηγουῦνται καὶ αἱ κατὰ τὸ δερμα ῥοδῖναι κηλίδες καὶ ἡ διατήρησις τῆς χροίᾶς αὐτῶν καὶ μετὰ προκεχωρημένην σῆψιν, ὅτε τὸ αἷμα ἐν παντὶ πτώματι, ἐξ ἑτέρου θανάτου εἰδους θανόντι, μεταβάλλεται ὡς ἐκ τῆς μετὰ τὴν ζωὴν καύσεως εἰς φλεβῶδες.

Ζήτη. Β. — Ἡ ἀσφυξία εἶναι τυχαία, ἐπὶ αὐτοκτονίᾳ ἢ ἐπὶ δολοφονίᾳ; — Διὰ τὸν δύσκολον ἢ ὀριστικὸν τοῦ ζητήματος λύσις καθότι τὰ ὑπὸ τινων προτεινόμενα ὡς τεκμηριούντα τὴν τυχαίαν δι' ἀνθρώπων ἀσφυξίαν δεδομένα, ὡς ἡ διὰ τῆς δικλίδος ἀπόφραξις τοῦ σωλῆνος τῆς ἐστίας, ἡ συγκοινωνία τῆς ἐστίας τοῦ κοιτῶνος μετὰ τοῦ σωλῆνος ἐπὶ τῆς ἐστίας ἐν ἑτέρῳ δωματίῳ ἔνθα καίουσιν ξύλα, ἡ βραδεία καύσις τῶν τοῦ δωματίου δοκῶν κλ. ἀπαντῶσι καὶ εἰς τὰς ἐπὶ αὐτοκτονίᾳ ἀσφυξίας ὡς ἐπίσης ἀλλὰ πολλῶ σπανιώτερον καὶ εἰς τὰς ἐπὶ δολοφονίᾳ συνεπὶ μετὰ πιθανότητος μόνον λύομεν τὸ ζήτημα, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι λίαν σπανίως γίνεται χρῆσις τοῦ τρόπου τούτου τῆς θανατώσεως ἐπὶ ἀνθρωποκτονίᾳ.

Ζήτη. Γ. — Ἐπὶ δύο ἀνθρώπων εἰς διάφορον ὕψος ἐν ταύτῃ αἰθοδίᾳ (ὁ μὲν ἐπὶ κλίνης ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ πτωμάτων) κεκλιμένοι

τίς ὁ πρῶτος θνήσκων; — Ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ζώων πειραμάτων ἀγόμεθα εἰς τὰ ἐξῆς συμπεράσματα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος· τὸ δηλητηριώδες ἀέριον θερμὸν ἐν ἀρχῇ ὡς κρυφότερον τοῦ ἀέρος ἀνέρχεται εἰς τὰ ὑψηλότερα τῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ δωματίου στρώματα, εἶτα δὲ βαλθῆδὸν ψυχόμενον κατέρχεται εἰς τὰ χαμαλώτερα, οὕτω δὲ μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου κατορθοῦται κατὰ τὸν νόμον τοῦ Dalton ὁμοτιμος τοῦ ἀέρος μίξις. Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι ἐν μικρῷ δωματίῳ ἐπὶ ταχείας τῶν ἀνθρώπων καύσεως ὁ ὑψηλότερος κείμενος θνήσκει τάχιον, τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει τοῦ δωματίου ὄντος εὐρυχώρου καὶ τῆς καύσεως βραδέως ἐνεργουμένης, ἢ ἐν καιρῷ δριμύως χειμῶνος.

Ζήτ. Δ. — Τίς ἡ ἀναγκαζοῦσα τοῦ ἀνθρώπου ποσότης; — Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἐξεταστέον τὴν χωρητικότητα τοῦ δωματίου, τὸ ἀνοίγμα τῶν θυρῶν καὶ θυρίδων, τὴν ποιότητα τοῦ ἀνθρώπου κλ.· ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Leblanc προκύπτει ὅτι ἐν χιλιόγραμμα ἀνθρώπων καιόντων καθιστᾷ ἀσφυκτικὰ 25 κυβικὰ μέτρα ἀέρος· ἀδύνατος δὲ ἀποθάνει ὁ προσδιορισμὸς τῆς ποσότητος τοῦ καταναλωθέντος ἀνθρώπου ἐν δεδομένη περιπτώσει.

Β'. ΑΣΦΥΓΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥ ΦΩΤΑΕΡΙΟΥ

Ὁ ἀνθράξ μετὰ τοῦ ὑδρογόνου ἀποτελεῖ δύο ενώσεις, τὸ ἀνθρακοῦχον καὶ διτανθρακοῦχον ὑδρογόνον, καὶ τὸ μὲν πρῶτον, προϊόν ἀποσυνθέσεως ὀργανικῶν οὐσιῶν, οὔτε εἰς τὴν καῦσιν οὔτε εἰς τὴν ἀναπνοὴν συμβάλλει, συχνότατα καὶ ἐν τῇ φύσει ἀπαντᾷ, ὡς εἰς τὰ ἔλη, ἐν τοῖς ἀνθρακορυχείοις ὑπὸ τὸ ὄνομα *grisou*· τὸ δὲ δεύτερον, προϊόν τέχνης, τὰς αὐτὰς τοῦ πρώτου κέκτηται ιδιότητας, καὶ ὡς ἐκεῖνο εἶναι ἀέριον.

Τὸ διὰ τὸν φωτισμὸν ἀέριον εἶναι προϊόν τῆς καύσεως τῶν λιθανθράκων, οἵτινες ἀποσυντιθέμενοι παράγουσι *coke*, ἀμμωνιοῦχον ὕδωρ, πίσσαν καὶ αἰριώδες μίγμα, ὅπερ περιέχει κατὰ ἄλλοτε ἄλλην ἀναλογίαν διτανθρακοῦχον ὑδρογόνον (20-25 : 100), ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον καὶ ἀνθρακικὸν ὀξύ (15-18 : 100), ὑδροθεικὸν ὀξύ, ἀμμωνίαν, ἀτμούς θειοῦχου ἀνθράκος καὶ βενζίνης κλ., διὰ τοῦ καθαρισμοῦ δὲ εἰς ὃν ὑποβάλλεται ἀποχωρίζονται ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἀμμωνία, αἱ θειώδεις ὕλαι, ὁ θειοῦχος ἀνθράξ καὶ ἰδίως τὸ ὑδροθεικὸν ὀξύ. Διοχετεύμενον τὸ φωταέριον ἀπὸ τῆς συσκευῆς ἐν ἣ καθαρίζεται εἰς τὸν τόπον τῆς καύσεως διέρχεται διὰ σωλῆνων οἱς προσαρτῶνται σίφωνες ἐν οἷς συλλέγεται τὸ μετὰ τοῦ ἀερίου ὑπάρχον ὕδωρ, διὰ τῶν σιφῶνων τούτων ὡς τὰ πολλὰ, ὡς καὶ διὰ ῥωγμῶν εἰς τοὺς σωλῆνας διαφεύγει τὸ φωταέριον καὶ ἐπάγεται δυστυχήματα.

Τὰ ἐκ τοῦ φωταερίου δυστυχήματα διττά εἶναι, ἡ ἐκκρηξις, ἡ ἀσφυξία

ἥτις προκαλεῖται πρὶν ἢ ὑπάρχει ἐν τῷ ἀέρι περίσσεια αἰρίου, καὶ ἀληθῶς ὡς ὁ Tourdes παρατηρεῖ ἡ χαρακτηριστικὴ αὐτοῦ καὶ δυσάρεστος ὁσμή, ἱκανῶς ἔντονος καὶ εἰς μικρὰν τοῦ φωταερίου ποσότητα ἐν τοῖς δωματίοις. προλαμβάνει πολλάκις τὰ δυσάρεστα ἐπακολουθήματα, οὐχ ἥττον ὁμῶς ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐπιστήμην οὐκ ὀλίγα περιστατικὰ θανατώδους ἀσφυξίας ἐκ τοῦ φωταερίου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νόσοι τινὲς ἢ χρόνιαι δηλητηριασμοὶ μὴ ἐντελῶς εἰσέτι χαρακτηρισθεῖσαι ὀφείλουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν κατὰ πολλοὺς τῶν συγγραφέων εἰς τὴν συνεχῆ τοῦ φωταερίου εἰσπνοήν, ἐν χρήσει ὁσημέραι εἰσαγομένου πρὸς φωτισμόν καὶ λοιπὰς οἰκιακὰς χρῆσεις εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας καὶ καταστήματα.

1. **Συμπτώματα καὶ παθογένεια.** — Τὰ ἐν ἀρχῇ συμπτώματα ὡς τὰ πολλὰ λανθάνουσι, τῆς δηλητηρίασεως βραδύως βαινούσης, τὰ δὲ δι' ὧν ὀπωσδήποτε σημαίνεται ἡ πάθησις εἶναι, ἐν ἀρχῇ ναυτία, κεφαλαλγία, σκοτοδινία, μεγάλη ἐξασθένησις, τὰ συμπτώματα ταῦτα ἀναφανόμενα καὶ διαρκούντα ἐφ' ὅσον ὁ πάσχων παραμένει ἐν τῇ αἰθούσῃ ἔνθα κυκλοφορεῖ ὁ δηλητηριασμένος ἀήρ, παρέρχονται ἅμα ὡς μεταβῇ καὶ παραμείνῃ εἰς καθαρὸν ἀέρα. Ἡ διάρκεια τῶν ἐν λόγῳ φαινομένων εἶναι ἄλλοτε ἄλλη, ὡς τὰ πολλὰ μακρὰ, τὰ δὲ θανατώδη συμπτώματα ἐπέρχονται τὴν νύκτα ὅποτε ἐπιγίνεται ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως, οἱ δὲ παθόντες ἐγειρόμενοι καταπίπτουσιν ἀδυνατοῦντες νὰ ὀρθοστατήσωσιν, αἱ τῆς αἰσθήσεως, τῆς κινήσεως καὶ τῆς διανοίας διαταραχαὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιτείνονται, ἡ ἀναπνοὴ δυσχεραίνεται, ὁ σφυγμὸς γίνεται νηματοειδής, ὁ δὲ θάνατος ἐπέρχεται μετὰ τῶν συνήθων τῇ ἀσφυξίᾳ συμπτωμάτων.

2. **Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις.** — Ἡ τε δυσκαμψία καὶ ἡ θερμκρασία τῶν λειψάνων εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι, ὡς τὰ πολλὰ ἡ δυσκαμψία εἶναι λίαν ἔντονος, αἱ κόραι συνεσταλμέναι, τὸ πρόσωπον ὠχρόν, οἱ μυκτῆρες ἐμπλεεῖ αἰθάλης. Ἐνισχυοῦ τοῦ σώματος παρατηροῦνται ῥοδιναὶ κηλίδες, ἡ τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν ἐπιφάνεια εἶναι ἐρυθρὰ, ἐντεμένη, οἱ δὲ βρόγχοι πλήρεις λευκοῦ λεπτοῦ ἀφροῦ, κατὰ τὴν τομὴν οἱ πνεύμονες εἶναι βαθέως ἐρυθροί, ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις ἀγγείοις καὶ τῇ καρδίᾳ εὕρηται μέλαν αἷμα καὶ θρόμβοι· εἰς τὸν ἐγκέφαλον παρατηρεῖται λίαν ἔντονος ὑπεραιμία, ὁρρὸς εἰς τὰς κοιλίας αὐτοῦ καὶ σημαντικὴ ἔνεσις τῶν φλεβῶν τοῦ ῥαχίτου μυελοῦ.

Τὰ ἀπὸ τοῦ φωταερίου δυστυχήματα ἐν γένει συμβαίνουν τὴν νύκτα καὶ τὸν χειμῶνα, ὅποτε καὶ ἐκ τῆς μείζονος τοῦ αἰρίου καταναλώσεως καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐδάφους ἐσκληρουμένου ὄντος ἐκ τοῦ ψύχους μείζων αἰρίου ποσότης διαφεύγει ὑπογείως διασπειρομένη· τὰ τὴν ἡμέραν συμβαίνοντα δυστυχήματα συμβαίνουν ἐνθα γίνεται χρῆσις τοῦ φωταε-

ρίου πρὸς θέρμανσιν, ὅτε κατὰ τὸν Kuhlmann παράγονται νιτρώδη αέρια φύσει δηλητηριώδη.

Τὴν βεβαιότητα τῆς ἀπὸ τοῦ φωταερίου ἀσφυξίας πορίζομεθα καὶ ἐκ τῶν περιγραφέντων συμπτωμάτων καὶ ἐκ τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων, αἵτινες θεωροῦνται χαρακτηριστικαὶ τοῦ εἶδους τούτου τῆς ἀσφυξίας.

Γ'. ΑΣΦΥΞΙΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΝΑΘΩΜΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΠΑΤΩΝ

Διτὰ ἐπίσης τὰ ἀπὸ τῶν αέριων τῶν ἀποπμάτων ἀποτελείσματα, ἐκ-
κρηξίς καὶ ἀσφυξία. Τὰ κυριώτερα τῶν αέριων τούτων εἶναι, ὑδροθεικόν
ὄξύ, ὑδροθεικὴ ἀμμωνία, ἀμμωνία, ἄζωτον, ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον· τὸ
πάντων κινδυνωδέστερον τούτων εἶναι τὸ ὑδροθεικόν ὄξύ, ἅτε δὴ ἐντελῶς
μὴ ἀναπνεύσιμον καὶ τάχιστα φονεῦον· κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν Thé-
nard καὶ Dupuytren πτηνὸν θνήσκει εἰς ἀτμοσφαῖραν περιέχουσαν τὸ
 $\frac{1}{1500}$ τοῦ ὄγκου αὐτῆς ὑδροθεικόν ὄξύ, κύων εἰς ἀτμοσφαῖραν περιέχου-
σαν τὸ $\frac{1}{1000}$ καὶ ἵππος εἰς ἀτμοσφαῖραν περιέχουσαν τὸ $\frac{1}{150}$. Δῆλον ἐκ
τούτων ὅτι οἱ ἐκ τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ἐν λόγῳ αέριου κίνδυνοι καὶ πολλοὶ καὶ
μεγάλοι εἶναι, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ὁποίων λίαν αὐστηρὰ λαμβάνονται
ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων μέτρα κατὰ τὴν κένωσιν τῶν λάκκων τῶν ἀπο-
πμάτων.

Συμπτώματα. — Αἱ ἀμμωνιοῦχοι ἀναθυμιάσεις ἰσχυρῶς ἐρεθίζουσιν
τὸν ἐπιπεφυκότα καὶ τὸν ρινικὸν βλεννοῦμένα ἐπάγονται λίαν συχνὰ ἐντό-
νους καὶ ἐπιμόνους ὀφθαλμίας καὶ κόρυζαν· τὸ δὲ ὑδροθεικόν ὄξύ καὶ ἡ
ὑδροθεικὴ ἀμμωνία προκαλοῦσιν ἐνίοτε τάχιστον θάνατον, ὥς τὰ πολλὰ
ὅμως ἡ ἐνέργεια αὐτῶν εἶναι ἥττον ὀρμητικὴ, ἐπιγίνεται δὲ τότε ἰσχυρὰ
κεφαλαλγία καὶ πόνος κατὰ τὸ ἐπιγάστριον μετὰ συσφίξεως καὶ υπερβο-
λικῆς στενοχωρίας, ὥσπερ ἡ τοῦ θώρακος βᾶσις ὑπὸ μεγάλου βάρους πιέ-
ζεται, εἶτα δὲ καὶ συγκοπὴ ἥς ἕνεκα ὁ παθὼν καταπίπτει ἀκίνητος καὶ
ἀναισθητός, ἔχων τὸ σῶμα ψυχρὸν, τὸ πρόσωπον πελιδνόν, τὸ στόμα ἡμί-
κλειστον μετὰ ροδίζοντος ἀφροῦ, τὰς κόρας διεσταλμένας, τὸν σφυγμὸν
μικρὸν, ἐνίοτε στενάζει, οἰμώσσει καὶ θνήσκει ἐν μέσῳ σπασμῶν, ἄλλοτε
δὲ θνήσκει ὑπὸ τῷ κράτος τελείας ἀναισθησίας καὶ παρέσεως.

Αἱ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἀλλοιώσεις εἶναι αἱ αὐταὶ ὥς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς
ἀσφυξίας, τὸ λείψανον σήπεται τάχιστα, οἱ ἱστοὶ εἶναι μαλθακοί, τὸ αἷμα
ρευστὸν καὶ βαθέως ἐρυθρόν, τὸ ἥπαρ ὀγκώδες καὶ πρασινίζον, ὁ ἐγκέ-
φαλος καὶ αἱ μὲνινγες ὑπεραιμικαί.

Ἐπισυμβάντος δυστυχήματος κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν λάκκων τῶν
ἀποπμάτων ἡ δικαιοσύνη ἐπιλαμβάνεται ἀνακρίσεως πρὸς εὑρεσιν τῆς αἰ-
τίας τοῦ δυστυχήματος, οἱ ἱατροὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλουσι νὰ

πληροφορῶνται θετικῶς περὶ τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς λειτουργίας τῶν μηχανισμῶν τῶν ἀποπάτων, ὅπως ὀρίσωσιν ἂν ἐξ ἐλαττωματικῆς ἢ ἀνωμαλίου τούτων διατάξεως συνέβη τὸ δυστύχημα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὀφείλουσιν ἐπίσης νὰ ἐξακριβώσωσιν ἂν καὶ κατὰ πόσον οἱ ἐντεταλμένοι τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἐκκενώσεως τοῦ ἀποπάπτου ἐξεπλήρωσαν κανονικῶς τὸ καθήκον αὐτῶν καὶ ἐτήρησαν τὰς δεούσας προφυλάξεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙ' ΑΣΦΥΞΙΑΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ὑπὸ τὸν ὄρον ἀσφυξία ἄλλοτε ἐσημαίνεται ἡ τῶν λειτουργιῶν τῆς καρδίας διακοπή, συνεπῶς ὁ ἀπὸ συγκοπῆς θάνατος, τὰ νῦν δὲ ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτον νοεῖται ὁ ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῆς ἀναπνοῆς θάνατος· ὀρίζεται δὲ ὡς ἐξῆς, «συνδρομὴ νοσηρῶν ἢ θανατωδῶν φαινομένων ἀποτόκων τῆς ἐλαττώσεως ἢ διακοπῆς τῆς ὑπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ὀξυγόνου ἀπορρόφησεως, καίτοι τὸ ὕγρὸν τοῦτο ἐλευθέρως ἐν τοῖς ἀγγείοις κυκλοφορεῖ καὶ μόνον τὴν ἀπὸ τῆς ἀτελοῦς αἱματώσεως ἀλλοίωσιν φέρει.» Ὁ δι' ἀσφυξίας λοιπὸν θάνατος συμβαίνει μετὰ τὴν διακοπὴν τῶν ἀναπνευστικῶν λειτουργιῶν καὶ τὴν ἐκ ταύτης διαταραχὴν τῆς ἰσορροπίας τῶν χημικῶν τῆς ἀναπνοῆς φαινομένων.

Κατὰ τὴν ἀσφυξίαν διαταράσσεται πρῶτον ὁ ἐγκέφαλος, εἴτα ὁ νωτιαῖς μυελὸς καὶ τέλος ἡ καρδία, ἐκ τῆς ἐκ νέου δὲ παρουσίας τοῦ ὀξυγόνου ἐν τῷ αἵματι αἱ λειτουργίαι τῶν ὀργάνων τούτων ἐπανέρχονται κατ' ἀντίθετον τάξιν.

Ἡ ἀσφυξία ὡς μέσον θανατώσεως κατὰ διαφόρους ἐνεργεῖται τρόπους τοὺς ἐξῆς· εἴτε διὰ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τελείας διακοπῆς εἰσόδου ἀέρος εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς, ὡς εἰς τὸν δι' ἀγχόνης, διὰ στραγγάλης, διὰ πνιγμονῆς, διὰ καταδύσεως θάνατον, εἴτε διὰ τῆς ἀναπνοῆς μὴ ἀναπνευσίμων ἢ βρωμωδῶν ἀερίων.

Α'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙ' ΑΓΧΟΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ὁ δι' ἀγχόνης θάνατος ὀρίζεται ὡς ἐξῆς· «Βιαιοπραγία καθ' ἣν τὸ σῶμα περιβαλλόμενον κατὰ τὸν λαιμὸν διὰ βρόχου στερεῶς προσαρτωμένου εἰς τι σημεῖον καὶ ἐγκαταλιμπανόμενον εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ βάρος προκαλεῖ ἐπὶ τὸν ἀπαιωροῦντα βρόχον ἱκανῶς ἰσχυρὰν ἔλξιν καὶ πίεσιν συνεπαγομένην αἰφνης τὴν ἀπώλειαν τῆς αἰσθήσεως, τὴν διακοπὴν τῆς ἀναπνοῆς καὶ τὸν θάνατον.» προσθετέον εἰς τὸν ὀρισμὸν τοῦτον καὶ τὸ τοῦ Durand-Fardel, ὅτι «εἰς τοὺς ἀπαγχονιζομένους ἡ πίεσις διενεργεῖται

διὰ βίας μᾶλλον ἢ ἦττον παραλλήλου τῷ ἄξονι τοῦ σώματος καὶ διὰ βρόχου ἀνωμῶς τὰ διάφορα τοῦ λαιμοῦ μέρη πιέζοντας.»

Ὁ ἀπαγχονισμὸς συνθέστατα ἀπαντᾷ ὡς αὐτοκτονία, λίαν δὲ σπανίως καὶ ὡς ἀνθρωποκτονία, ὅτε ὡς τὰ πολλὰ εἴτε ἡ θανάτωσις τελεῖται κατ' ἄλλον τρόπον καὶ ὁ ἀπαγχονισμὸς χρησιμεύει ὡς μέσον ἀποκρύψεως τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, εἴτε πρὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ τὸ θῦμα ποικίλως τραυματιζόμενον καὶ κακούμενον καθίσταται ἀνίκανον πρὸς πᾶσαν ἀντίστασιν· ἐξαιρετικαὶ αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ὁ ἀπαγχονισμὸς εἶναι τυχαῖος.

Α'. Περὶ τῶν σημείων τοῦ δι' ἀγγόνης θανάτου. — 1. *Φαινόμενα τοῦ εἶδους τούτου τοῦ θανάτου.* — Ποριζόμεθα ταῦτα ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ζῶων πειραμάτων, ἐκ τῶν περισωθέντων μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν, καὶ ἐκ τῶν διηγήσεων τῶν εἰς ἑαυτοὺς πειραματισθέντων ἢ ἐπὶ κερδοσκοπικῷ ἀπαγχονιζομένων ἐν δημοσίοις θεάμασιν. — α' *περίοδος.* — Ἄλλοτε μὲν ἐπιγενομένης ἀμέσως συγκοπῆς οὐδὲν ἀπολύτως αἰσθάνεται ὁ ἀπαγχονιζόμενος, ἄλλοτε δὲ ἅμα μετὰ τὴν ἀπαιώρησιν αἰσθάνεται μεγάλην κατὰ τὴν κεφαλὴν θερμότητα, βροντώδεις ἤχους εἰς τὰ ὦτα, μαρμαρυγὰς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ βαρεῖα εἰς ἄκρον τὰ κάτω ἄκρα· κατὰ τινὰς δὲ συγγραφεῖς καὶ αἰσθημα ἡδυπαθείας μετὰ στήσεως τοῦ καυλοῦ καὶ ἐκσερματώσεως, ὅπερ ὅμως ἀποδείκνυται ἐσφαλμένον. — β' *περίοδος.* — Ταύτην χαρακτηρίζουσι σπασμοί, καὶ δὴ σπασμωδικαὶ τοῦ προσώπου συστολαί, συστολὴ τῶν κορῶν καὶ ἀναστροφὴ τῶν βολβῶν, ἐξ οὗ τὸ ἀπαισιον τῆς ὄψεως· μετ' οὗ πολὺ οἱ σπασμοὶ ἐπινέμονται καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα, καὶ δὴ τὰ ἄνω καὶ κάτω ἄκρα, ἐξ οὗ ὁ θόρυβος πληττόντων τῶν ἄκρων στερεὰ ἀντικείμενα, καὶ αἱ κατ' αὐτὰ ἐκδοραὶ καὶ τραυματισμοί, τοῦ σώματος τυγχάνοντος πλησίον στερεῶν καὶ σκληρῶν ἀντικειμένων. — γ' *περίοδος.* — Τοὺς σπασμούς διαδέχεται ἡ νεκροφάνεια, καθ' ἣν ἐπιγίνεται παράλυσις τῶν σφιγκτήρων, ἐξ οὗ ἀκουσίᾳ τοῦ οὖρου, τῆς κόπρου καὶ τοῦ σπέρματος κένωσις. Ἡ διάρκεια τῶν τριῶν τούτων περιόδων ἕως ἄν ὁ θάνατος ἐπέλθῃ εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως ποικίλων περιστάσεων, κατὰ μέσον δὲ ὅρον λογίζεται μέχρις 7-8 ἐξηκοστῶν τῆς ὥρας.

2. *Ἀποτελέσματα τοῦ δι' ἀγγόνης θανάτου.* — Διὰ τῆς ἀκριβοῦς τούτων ἐξετάσεως καὶ ἐκτιμήσεως διαγιγνώσκεται εἰς τινὰς περιστάσεις ἢ ὑπόκρισις. Ταῦτα δὲ εἶναι, α'. ἡ νεκροφάνεια, παρατεινομένη ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἦττον μακρὸν χρόνον. — β'. Διαταραχαὶ ἀπὸ τοῦ ἀναπνευστικοῦ καὶ νευρικοῦ συστήματος, οἷον δυσκολία περὶ τὴν ἀναπνοήν, βήξ, αἰμόπτυσις, ῥόγχοι βρογχικοί, πυρετὸς κλ., ἀποσβέσις τῆς φωνῆς, δυσκαταποσία, αἰμωδία, αἰσθημα ψύχους, σπασμωδικαὶ συνολκαί, πόνοι κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν ὠμοπλάτην, ἐνίοτε παράλυσις τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυμένου, καὶ ἀμνησία, τέλος δὲ τὰ εἰς τὸν λαιμὸν ἀποτυπώματα τοῦ βρόχου.

3. *Ἐξέτασις τοῦ λειψάνου.* — α'. *Αὐτοψία.* Ὁ ἰατροδικαστὴς πάντοτε σχεδὸν ἐξετάζει τὸν ἀπαγχονισθέντα χρόνον τινὰ μετὰ θάνατον. — *Θέσις τοῦ σώματος* ὅπως ἐπέβη ὁ δι' ἀπαγχονισμοῦ θάνατος δὲν ἀπαιτεῖται ἡ τελεία τοῦ σώματος ἀπαιώρησις ὡς ἄλλοτε ἐπιστεύετο, ἐπέρχεται οὗτος καὶ τοῦ σώματος ἐφαπτομένου κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸ ἔδαφος, καθότι ἀρκεῖ ἅμα μετὰ τὴν τοῦ βρόχου περιβολὴν νὰ ἐπιδράσῃ ἡ τοῦ θύματος θέλῃσις καὶ ὁ θάνατος οὐχὶ βραδέως ἐπέρχεται, ἐπιγενομένης πρὸ αὐτοῦ παραλύσεως τῆς τε αἰσθήσεως καὶ κινήσεως συντελούσης εἰς τὸν θάνατον. Ἡ ἐξῆς παρατηρεῖται ἀναλογία εἰς τὴν ἀτελῇ ἀπαιώρησιν, ἐπὶ 261 περιπτώσεων, εἰς 168 οἱ πόδες ἤγγιζον τὸ ἔδαφος, εἰς 42 τὸ σῶμα ἐστηρίζετο εἰς τὰ κεκαμμένα γόνατα, εἰς 29 τὸ σῶμα ἐκτάδην ἔκειτο, εἰς 19 ἐκάθητο καὶ εἰς 3 τὸ σῶμα ὀκλαστὶ ἔκειτο. — *Θέσις τῆς κεφαλῆς* εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τῆς περὶ τὸν λαιμὸν διατάξεως τοῦ βρόχου· ἡ κεφαλὴ κλίνει πάντοτε καθ' ὃ μέρος κεῖται ἡ τοῦ βρόχου ἀγκύλη. — *Θέσις τῶν ἄνω ἄκρων* ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς τελείας ἢ ἀτελοῦς τοῦ σώματος ἀπαιώρησεως· ἐπὶ τῆς ἀτελοῦς ὅτε μὲν ἡ ἄκρα χεὶρ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἔδαφους, ὅτε δὲ αἱ βραχίονες ἀφίστανται ἀπ' ἀλλήλων, ἄλλοτε αἱ χεῖρες εἶναι δεδεδεμέναι· ἐπὶ τοῦ τελείου οἱ βραχίονες κρέμονται κατὰ μῆκος τοῦ σώματος, οἱ δὲ δάκτυλοι ἰσχυρῶς συνεσφιγμένοι, ἐξ οὗ ἀποτυπώματα τῶν ὀνύχων εἰς τὴν παλάμην· ἐνίοτε κατ' ἄμφω τὰς περιστάσεις αἱ χεῖρες εὐρίσκονται περὶ τὸν βρόχον ὡσεὶ περτωμένου τοῦ θύματος τὴν χαλάρωσιν αὐτοῦ. — *Θέσις καὶ χροιά τῶν κάτω ἄκρων* καὶ αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τελείου ἢ ἀτελοῦς ἀπαγχονισμοῦ, ἐπὶ τοῦ πρώτου τὰ σκέλη κρέμονται ἥκιστα κεκαμμένα, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου ἐγγίζουσιν οἱ δάκτυλοι τεταμένοι τὸ ἔδαφος, ἄλλοτε κεκαμμένα εἰς τὰ γόνατα ἐφάπτονται τὸ ἔδαφος, ἡ δὲ χροιά αὐτῶν εἶναι ἐρυθρά, ἀλουργοειδὴς καὶ τόσῃ ἐντανωτέρα ὅσῃ μακροχρονιωτέρα ἢ εἰς τὴν ἀγγρόνην παραμονὴ τοῦ λειψάνου. — *Ὀψις τοῦ προσώπου* μεγάλῃς ἐθεωρεῖτο ἄλλοτε σπουδαιότητος ἢ τοῦ προσώπου ὅψις εἰς τὴν λύσιν τῶν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ζητημάτων, κατὰ νεωτέρας ὁμως παρατηρήσεις ἡ τοῦ προσώπου κατάστασις ἥκιστα συμβάλλει εἰς τοῦτο, εἶναι δὲ τὸ πρόσωπον ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ὡχρόν, σχεδὸν κατὰ φύσιν, οὐχὶ βραδέως ἐξοιδανεται καὶ γίνεται ἀλουργῶδες, ταῦτα ἐπιμένουσι μὲν εἰς τοὺς εἰς τὴν ζωὴν ἀνακαλουμένους, ἐπιτείνονται δὲ εἰς τοὺς θανόντας εἰς τὴν ἀγγρόνην· οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνιημένοι προέχουσιν, ἐνίοτε τὸ στόμα χαίνει καὶ ἡ γλῶσσα προέχει, ἡ συσφίγγεται μετὰ τῶν ὀδόντων, ἡ σφηνοῦται ὀπισθεν αὐτῶν, ἐνίοτε ὑπάρχει ἀφρὸς αἱματόφυρτος εἰς τὰ χεῖλη καὶ τοὺς μυκτῆρας. — *Κατάστασις τοῦ λαιμοῦ, διάταξις καὶ ἀποτυπώματα τοῦ βρόχου* λίαν σπουδαία ἡ ἐξέτασις τῆς καταστάσεως ταύτης· πρῶτον φαινόμενον εἶναι ἡ τοῦ λαιμοῦ ἐπιμήκυνσις, δεύτερον δὲ μεγάλῃς σπουδαιότητος εἶναι τὸ τοῦ βρόχου

ἀποτύπωμα, ἤτοι ἡ αὐλαξ, ἥτις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ βρόχου καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς περιβολῆς αὐτοῦ περὶ τὸν λαιμόν, ἐξ οὗ εἶναι διπλῇ ἢ ἀπλῇ, βαθεῖα ἢ κατ' ἐπιπολὴν κλπ., ἡ αὐλαξ εἶναι βαθυτέρα καὶ μᾶλλον χαρακτηριστικὴ καθ' ὃ μέρος ἡ τοῦ βρόχου πίεσις εἶναι ἐντονωτέρα, ἐπίσης καὶ ἡ θέσις τῆς αὐλακος ποικίλει ἀναλόγως τῆς τοποθετήσεως τῆς ἀγκύλης. Ἐνίοτε τὰ τοῦ βρόχου ἵχνη ἐπὶ τὸν λαιμόν ἐλλείπουσιν ἢ ἥμισυ καταφαίνονται, τοῦτο δ' ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ βρόχου καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀπαιωρήσεως. Ἐν γένει ἡ αὐλαξ καίται μεταξύ τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς κάτω γένυος, εἶναι δὲ βαθεῖα, ὁ πυθμὴν αὐτῆς λευκός ὡς ἐκ τῆς μεγάλης τοῦ δέρματος πίεσεως, παρυρώδης καὶ σκληρός, τὰ δὲ χεῖλη αὐτῆς καὶ δὴ τὸ ἄνω προέχουσι καὶ εἶναι ὀχθῶδη. — Κατάστασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων· ὡς τὰ πολλὰ εὐρίσκονται ταῦτα σφριγῶντα καὶ βεβρεγμένα ὑπὸ σπέρματος, ὅπερ κατὰ τινὰς τεκμηριοὶ τὸ τῆς ἡδυπαθείας αἰσθημα, ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι ἀποτοκος μηχανικῆς αἰτίας, ἡ δὲ ἐκσπερμάτωσις παρατηρεῖται εἰς ὅλα τὰ εἶδη τοῦ βιαίου θανάτου.

Β'. *Νεκροτομία*. — Κατάστασις τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν. Τὸ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἀποτύπωμα παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ κατὰ βάθος μέρη καὶ δὴ τοὺς μῦς· λίαν σπανίως εἰς τὸν κυτταρώδη ιστὸν καὶ τοὺς μῦς εὕρηται ἐκχυμώματα καὶ διηθήσεις αἵματος· ἡ παρουσία τῶν ἐκχυμωμάτων βεβαιοὶ τὸν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμόν, διὰ τοῦ μικροσκοπίου δὲ εἰς τὸν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμόν εὕρηται καθ' ὃ μέρη ἐδρασεν ἡ πίεσις τὰ τριχοειδῆ ὑπεραιμικά, καὶ μικρὰ θρομβία στρογγύλα ἢ ὠοειδῆ. Κατὰ τὸν Amussat ὁ ἐσωτερικὸς καὶ μεσαῖος τῆς καρωτίδος χιτὼν εὕρηται διεσπασμένοι, μόνῃ ἢ ἀλλοίωσις αὕτη χωρὶς θρόμβων εἰς τὰ περίξ δὲν τεκμηριοὶ τὸν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμόν· λίαν σπανίως ὑπάρχουσι βλαβὰι τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ὡς ἐξαρθήματα ἢ κατάγματα. — Ἀμφισβητοῦνται τὰ κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν οὗς σημεῖα, τὰ μᾶλλον πιθανὰ εἶναι τὸ ἐξέρυθρον τοῦ βλεννοῦμενος καὶ αἱ φακοειδεῖς ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες ἐπὶ τῆς μεμβράνης τοῦ τυμπάνου. — Οἱ πνεύμονες, καὶ δὴ κατὰ τὴν βάσιν αὐτῶν, εἶναι μεγάλως ἐνιημένοι, οὐδεμίαν δὲ ἄλλην ἀλλοίωσιν φέρουσιν. — Ἐκ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων οὐδὲν τὸ ἄξιον λόγου. — Εἰς τὸν ἐντέριον παρατηρεῖται ὑπεραιμία καὶ οὐδὲν ἕτερον, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὸν νωτιαῖον μυελόν, ἡ δὲ ἐνίοτε, ἀλλὰ λίαν σπανίως, παρατηρουμένη ῥῆξις τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου ἄζανος θεωρητέα ὡς ἀποτοκος βίας ἄλλης ἰσχυροτέρας καὶ οὐχὶ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων προκύπτει ὅτι εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα οὐδεμία εὐρίσκεται ἀλλοίωσις χαρακτηριστικὴ τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου.

Β'. *Ζητήματα*. — Τὸ σπουδαιότερον πάντων εἶναι, ἂν ὁ ἀπαγχονισμὸς εἴται ἡ αἰτία τοῦ θανάτου· ἡ λύσις αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ

λειψάνου χαρακτηριστικῶν σημείων, ἅτινα κέκνηνται διάφορον ἐκάστου ἄξιαν ὡς ἐκ τῆς συσχέτισεως καὶ ἐκτιμήσεως αὐτῶν. Ἡ σημειωτικὴ τῶν διαφορῶν σημείων ἄξια ἔχει ὡς ἐπεται, ἡ τοῦ προσώπου κατὰστασις οὐδὲ τὸ ὀριστικὸν καὶ θετικὸν παρέχει· ἡ τοῦ λαιμοῦ εἶναι μᾶλλον ἐνδεικτικὴ ἀνευρισκομένων θρόμβων αἵματος εἴτε διὰ ψιλοῦ ὀφθαλμοῦ εἴτε διὰ τοῦ μικροσκοπίου· τὰ ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων σημεῖα οὐδὲν τὸ βέβαιον παρέχουσιν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ κένωσις τῶν οὖρων καὶ τῆς κόπρου· τοῦτα αὐτὰ εἰρησθῶ καὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ὥστε ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἀμφίβολος ὡς τὰ πολλὰ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀποκλειστικῆς μεθόδου, μὴ ἀνευρισκομένης δηλονότι ἑτέρας θανάτου αἰτίας.

Ἔτερον ζήτημα εἶναι, ἐπὶ πόσον διήρκεσεν ὁ ἀπαγχονισμός, καὶ ἂν ὁ θάνατος ἦτο ταχύς. Τὸ ζήτημα τοῦτο δυσκόλως ὀριστικῶς λύεται, πάντοτε δὲ κατὰ προσέγγισιν.

Τρίτον ζήτημα προβάλλεται πολλάκις, ἂν ὁ ἀπαγχονισμὸς εἴναι αὐτοκτονία ἢ ἀνθρωποκτονία. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἶναι ὀριστικὴ εὕρισκομένων σημείων καταψάνων πάλης πρὸ τοῦ θανάτου, ὅτε βεβαιούται ἡ ἀνθρωποκτονία, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει μετὰ μεγίστης πιθανότητος συμπεραίνεται αὐτοκτονία· ἐξεταστέον δὲ ἰδίως τὴν θέσιν τοῦ σώματος, τὰ ἰδιαιτέρως τοῦ ἀπαγχονισμοῦ περιστάσεις, πᾶς ἐκ τοῦ λειψάνου δεδομένα κλ.

Γ'. Σημεῖα δι' ὧν γνωρίζονται ἄλλαι τοῦ θανάτου αἰτίαι
— Ταῦτα κυρίως συμβάλλουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς αὐτοκτονίας. Οἱ δολοφονοὶ οὐδέποτε σχεδὸν καταφεύγουσιν εἰς τὸν ἀπαγχονισμόν πρὸς θανάτωσιν τοῦ ἑαυτῶν θύματος, ἀλλ' ἀπακωροῦσι τοῦτο θανατωθὲν πρότερον κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον.

Συνήθως τοῦ ἀπαγχονισμοῦ προηγείται ὁ στραγγαλισμός, ἐνεργούμενος ὡς τὰ πολλὰ διὰ βροχοῦ, γνωρίζεται δὲ ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ λαιμοῦ, καὶ δὴ τῆς ὀριζοντιᾶς τῆς αὐλάκας διευθύνσεως, τοῦ ἀβαθοῦς αὐτῆς, τῶν στικτῶν κατὰ τὸν λαιμόν, τὸ προσωποῦ καὶ τὸ ἀνώτερον τοῦ στήθους μέρος ἐκχυμωμάτων, τοῦ διπλοῦ τοῦ βρόχου ἀποτυπώματος, λοξοῦ καὶ ὀριζοντιοῦ, καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, καὶ δὴ ἐκ τῆς παρουσίας ἐμφυσηματικῶν περιωρισμένων ἐστιῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, καὶ ἀσπληητικῶν ἐστιῶν ἐν τῷ παρεγχύματι τῶν πνευμόνων.

Ἡ δὲ πνιγμονή, ἂν προηγῇ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, γνωρίζεται ἐκ τῶν χαρακτηριζουσῶν αὐτὴν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων καὶ δὴ τῶν πνευμόνων ἀλλοιώσεων, περιστρεφομένων εἰς ἐκχυμωτικὰς μικρὰς κηλίδας ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκῶτα καὶ ὑπὸ τὸ περιχάρδιον· ἐνίοτε δὲ συμπαρομαρτοῦσι καὶ ἑτέρα βίαια καὶ ἐπιθέσεως σημεῖα.

Ἡ διὰ γνώσεως τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, ἂν πρὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ἐπληγῇ, γένησαν κακώσεις ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ δὴ κατὰ τὴν κεφαλὴν, εἶναι

μᾶλλον ἢ ἦττον εὐκολος ἀναλόγως τῆς βαρύτητος καὶ ἐκτάσεως τῶν ἐν λόγῳ κακώσεων.

*Αν δέ ποτε πρὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ τὸ θῦμα ἐδηλητηριάσθῃ, πρὸς διαγνώσιν τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου ἀναγκαῖα εἶναι ἡ χημικὴ τῶν σπλάγχνων ἐξέταση.

Β'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑ ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΘΕ ΘΑΝΑΤΟΥ

Στραγγαλισμός συνίσταται εἰς τὴν σύσφιγξιν, ἀμέσως ἐνεργουμένην εἴτε περὶ τὸν λαιμόν εἴτε εἰς τὰ πρόσθια αὐτοῦ μέρη, καὶ εἰς τὴν ἐκ τῆς διακοπῆς τῆς εἰσόδου τοῦ ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονας παύσιν τῆς ζωῆς. Κατὰ τὸν Durand-Fardel ἡ ἐνεργοῦσα δύναμις διευθύνεται ἐγκαρσίως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ λαιμοῦ.

Σχεδὸν πάντοτε ὁ στρ/γγαλισμός ἐνεργεῖται ἐπὶ σκοπῷ δολοφονίας, ἐξαιρετικαὶ δὲ ὅλως αἱ περιστάσεις τῆς δι' αὐτοῦ αὐτοκτονίας, οὐχὶ σπανίως συμπαρομαρτοῦσι καὶ ἕτεραι κακώσεις.

Ὁ στραγγαλισμός ἐνεργεῖται ὅτε μὲν ἀπλῶς διὰ τῶν δακτύλων τῆς χειρὸς ἢ καὶ ἐνὸς μόνου τοῦ ἀντίχειρος, ὡς εἰς τὰς βρεφοκτονίας, ὅτε δὲ διὰ βρόχου, ὅστις εἶναι ἄλλοτε ἄλλος τὴν φύσιν καὶ ποιότητα· ἄλλοτε μὲν εἶναι τέλειος, ἀμέσως δηλονότι εἰς θάνατον ἀπολήγων, ἄλλοτε δὲ ἀτελὴς τῆς βίας περιοριζομένης εἰς ἀπόπειραν μόνον.

Α'. Σημεῖα τοῦ τελείου στραγγαλισμοῦ — 1. *Φαινόμενα*. Ταῦτα ἀνάγονται εἰς τὴν σπασμωδικὴν καὶ τὴν τῆς νεκροφανείας περιδόν. — 2. *Ἐξωτερικαὶ βλάβαι*· διαίρουνται εἰς κοινὰς εἰς ἅπαντα τοῦ στραγγαλισμοῦ τὰ εἶδη καὶ εἰς ἰδίαις εἰς ἕκαστον εἶδος.

Κοιναί· εἶναι ἡ φυσιογνωμία καὶ τὰ ἴχνη τοῦ ἀγῶνος δι' οὗ τὸ θῦμα παλαίει κατὰ τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τοῦ κωλύματος τῆς ἀναπνοῆς, ἅτινα κεῖνται ἐπὶ τοῦ προσώπου ὡς καὶ εἰς ἄλλα τοῦ σώματος μέρη. Τὸ πρόσωπον εἶναι οἰδαλέον, ἀλουργῶδες καὶ οἰνεὶ μαρμαρῶδες, ἡ γλῶσσα ὡς τὰ πολλὰ προέχει, ἢ κεῖται μεταξύ ἢ ὀπισθεν τῶν ὀδόντων. Πολλὰ μικρὰ ἐκχυμώματα εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν ἐπιπεφυκότα, τὸν λαιμόν καὶ τὸ στήθος, τὰ σημεῖα ταῦτα ἀπαντῶσι καὶ εἰς τὴν διὰ συμπίεσεως τῶν ταιχωμάτων τοῦ θώρακος πνιγμονήν.

Τὰ *ἰδια* σημεῖα ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐνηργήθῃ ὁ στραγγαλισμός. Εἰς τὸν διὰ βρόχου ἀπομένει ἀπατύπωμα περὶ τὸν λαιμόν ἀνάλογον πρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὸ πάχος τοῦ βρόχου καὶ τὸν τρόπον τῆς προσαρμολῆς αὐτοῦ· εἶναι ἐγκάρσιον, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον κανονικόν, ἐνικαῖον, διπλοῦν ἢ πολλαπλοῦν, ἡ τοῦ βρόχου αὐλαξ οὐχὶ ὁμοτίμως ἀποτετυπωμένη, ἄβαθής, τὸ δέρμα τοῦ πνιγμένου αὐτῆς οὐχὶ παρυρῶδες καὶ

λευκόν, ἀλλ' ὠχρόν καὶ ἀλουργῶδες· πλὴν τῆς αὐλακὸς εὗρηνται καὶ ἐκχυμώματα κατὰ τὸν λαιμόν. Εἰς τὸ διὰ τῶν *δακτύλων*, ἐκατέρωθεν τοῦ λαιμοῦ εὗρηνται τὰ ἀποτυπώματα τῶν ἐνεργησάντων τὴν πίεσιν δακτύλων δίκην ἐκχυμωμάτων, ἐκ τῆς θέσεως, τῆς διατάξεως, καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ὁποίων ὀρίζεται ἡ ἀμοιβαία τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τοῦ θύματος θέσις, ὡς καὶ ἡ δράσασα χεὶρ, ἐνίοτε δὲ ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ δερμάτος ὑπολειπομένων ἰχνῶν ρύπου κλπ. ὀρίζεται ἀκριβέστερον ἡ ταυτότης τοῦ αὐτουργοῦ· εὗρηνται ἐνίοτε καὶ ἐκδοραὶ φέρουσαι τὸ σχῆμα τῶν ὀνύχων.

3. *Ἀλλοιώσεις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων*. — Ἐκχύσεις αἵματος ὑπὸ τὸ δέσμα εἰς τὰ κατὰ βάθος μέρη καὶ δὴ τὸν ὑποδόρειον ἰστὸν μεταξὺ τῶν ὑπὲρ καὶ τῶν ὑπὸ τὸ ὑοειδές ὅσπου μυῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ τὸν λάρυγγα. Εἰδικώτερον αὗται παρατηροῦνται εἰς τὸν διὰ τῶν δακτύλων στραγγαλισμὸν, ὅτε εἶναι καὶ μᾶλλον ἐκτεταμέναι· ἐξαιρετικῶς εὗρηνται κατὰ γματὰ τοῦ ὑοειδοῦς ὅσπου, τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου. — Ὁ βλεννοῦμὴν τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας εἶναι ἐνημένος, ἐρυθρός, ἐνίοτε ἀλουργόχρους, σχεδὸν πάντοτε ὑπάρχει εἰς τὸ κοῖλον αὐτῶν ἀφρὸς ἀφθονος καὶ λίαν λεπτός, αἱματοφυρτος ὡς τὰ πολλά, σπανίως εὗρηται ἐξιδρώσεις αἵματος. — Οἱ πνεύμονες ἐν γένει ἥκιστα ἢ οὐδόλως εἶναι ὑπereiμικοί, χροιάς ὁμοτιμῆς ῥοδινῆς, ἐνίοτε ἐνημένοι· εὐρίσκονται περὶωρισμένοι κατ' ἐπιτολήν ἐμφυσηματικά ἐστία, ὡς καὶ ἀποπληκτικά ἐστία ἐν τῷ παρεγχύματι τῶν ὀργάνων. — Εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἐγκέφαλον οὐδὲν θετικὸν ἢ ἄξιον λόγου ἀπαντᾷ.

Β'. Σημεῖα ἀτελοῦς στραγγαλισμοῦ. — Πρόσωπον οἰδαλέον, ἀλουργῶδες, μαρμαρῶδες μετὰ ἐρυθρῶν ἢ πελιδνῶν στιγματῶν, ἀφρὸς ἀπὸ τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος, ὀφθαλμοὶ ἐνημένοι μετὰ ἐκχυμωμάτων, λαιμὸς ἐξωδηκὸς καὶ ἐπώδινος, φωνὴ ἡλλοιωμένη, κατὰ ποσις ἀλγεινὴ, ἀπώλεια αἰσθήσεως ἐπὶ πολὺ ἐνίοτε παρατεταμένη, μεγάλη δυσχέρεια περὶ τὴν λαλίαν καὶ τὴν κατὰ ποσιν, ποικίλαι νευρικοὶ διαταραχαί.

Γ'. Ζητήματα. — α'. Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἡ αἰτία τοῦ θανάτου; — Ἡ εὗρεσις τῶν περιγραφέντων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν σημείων τοῦ στραγγαλισμοῦ καὶ ἡ ἔλλειψις πάσης ἄλλης αἰτίας ἐξηγουμένη τὸν θάνατον, καὶ δὴ τὸν δι' ἀγχόνης, λύουσι τὸ ζήτημα μᾶλλον ἢ ἥττον ὀριστικῶς ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. — β'. Τίτι τρόπῳ ἐτηρηθῇ ὁ στραγγαλισμὸς; — Καὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἡ λύσις δὲν εἶναι δύσκολος μετὰ προσοχῆς γενομένης τῆς ἐξετάσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ χαρακτηριζόντων ἕκαστον τοῦ διὰ στραγγαλῆς θανάτου εἶδος σημείων. — γ'. Τίτις οἱ τοῦ στραγγαλισμοῦ αὐτουργοί; — Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς γνώσεως τῶν σημείων δι' ὧν διακρίνεται ἡ ταυτότης. — δ'. Ὑπὸ τίνας διεπράχθη ὁ στραγγαλισμὸς περιστάσεις; — Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐγ-

κείται, τίς ἡ ἀμοιβαία τοῦ αὐτοῦργοῦ καὶ τοῦ θύματος θέσις, μετὰ τίνος ταχύτητος ἐπῆλθεν ὁ θάνατος καὶ ἂν ὑπάρχουσι καὶ σημεῖα ἐτέρων βιαιοπραγιῶν. Ἡ λύσις ἀπάντων τούτων τῶν ζητημάτων ἐπιτυγχάνεται ἐκαστοτε διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐξετάσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν χαρακτηριζόντων τὸν ἀπαγχονισμόν σημείων. — ε'. Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἀπότοκος αὐτοκτονίας; — Τόσῳ σπάνιαι εἶναι αἱ διὰ στραγγαλισμοῦ αὐτοκτονίαι ὥστε μόνον ἐάν ὁλως εἰδικαί περιστάσεις τὴν αὐτοκτονίαν τεκμηριοῦσαι ὑπάρχουσι γεννᾶται ἡ ἰδέα αὐτῆς. — ς'. Εἶναι καθ' ὑπόκρισιν; — Εἰς ἐξησκημένον ἱατρὸν δυσκόλως ἡ ὑπόκρισις στηρίζεται, διότι τὰ ἐκ τοῦ ἀτελοῦς στραγγαλισμοῦ σημεῖα εἶναι λίαν χαρακτηριστικὰ καὶ θετικὰ.

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙ' ΠΝΙΓΜΟΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Διὰ τοῦ ὅρου *πνιγμονή* νοοῦνται αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ἐπέρχεται ὁ θάνατος διὰ παντὸς παρακαλύοντος βιαίως τὴν τοῦ ἀέρος εἰσόδον ἐν τοῖς ἀναπνευστικοῖς ὀργάνοις μηχανικοῦ καλύμματος ἁλλοίου τοῦ στραγγαλισμοῦ, τοῦ ἀπαγχονισμοῦ ἢ τῆς καταδύσεως, συνεπῶς προκαλεῖται, εἴτε δι' ἀμείσου τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτῆρων ἀποφράξεως, εἴτε διὰ συμπίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, εἴτε διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἁλλοτρίου σώματος ἐν ταῖς ἀεροφόροις ὁδοῖς, εἴτε διὰ τῆς καθεύξεως ἐν στενῷ χώρῳ, εἴτε διὰ τῆς καταχώσεως ἐν τῇ γῇ ἢ ἐτέρῳ τινι προσομοίῳ μέσῳ.

Σημεῖα. — 1. *Γενικά.* — Πνεύμονες ῥαδιζόντες, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὠχροί, ὡς τὰ πολλὰ ἥκιστα ἐξωγκωμένοι, σπανίως μετρίως πληθωρικοὶ κατὰ τὴν βῆσιν καὶ τὸ ὀπίσθιον χεῖλος· ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκότα εὗρηται ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες ἄλλοτε ἄλλαι τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος καὶ τὴν χροίαν, ὡς κερασσοχροαὶ, μελανίζουσαι, μεγάλαι, ἀνώμαλαι, ὀδοντωταί, ἄλλοτε μὲν μεμονωμέναι, ἄλλοτε δὲ συνηνωμέναι πολλαὶ ὁμοῦ δίκην πλακῶν, κεῖνται κατὰ τὴν βῆσιν καὶ δὴ τὴν χηλὴν τοῦ κατωτέρου χείλους τῶν πνευμόνων, αἵτινες οὔτε δι' ἀποπλύσεως, οὔτε δι' ἀποξέσεως, ἀλλ' οὔτε καὶ διὰ πίεσεως ἐξαφανίζονται· λίαν σπανίως εὗρηται ἐμφυσηματικαὶ ἢ καὶ ἀποπληκτικαὶ ἐστίαι.

Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος κηλίδες παρατηροῦνται πλὴν τῆς πνιγμονῆς καὶ εἰς *ροσημάτα* τινα, οἷον τὸ σκορβοῦτον, τὴν αἰμοφιλίαν, τὴν πορφύραν, τὸν τύφον κλ., εἰς σπασμωδικὰς νόσους, ὡς τὴν ἐπιληψίαν, ἀλλ' εὐκόλως διακρίνεται ἡ παραγωγὸς τούτων αἰτίαι· εἰς *δηλητηριάσεις*, καὶ δὴ εἰς τὰς διὰ φωσφόρου καὶ ἀρσενικοῦ, ὅτε ἡ χημικὴ ἀνάλυσις αἶρει τὰς περὶ τῆς σημειωτικῆς αὐτῶν ἀξίας ἀμφιβολίας. — Μ' ὅλας τὰς κατὰ τῆς σημειωτικῆς τῶν κηλίδων τούτων ἀξίας ἀντιρρήσεις προκύπτει ὡς βέβαιον, ὅτι αὐ-

ται καλῶς καὶ προσηκόντως ἐκτιμώμεναι παρέχουσι λίαν ἄξιον λόγου σημεῖον διὰ τὴν διάγνωσιν τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου. Αἱ κατὰ τὸ κυκλοφορικὸν σύστημα ἀλλοιώσεις περιστρέφονται εἰς ὁμοίας ἐκχυμωτικὰς κηλίδας ὑπὸ τὸ περικάρδιον καὶ εἰς ἔλλειψιν θρόμβων ἐν τῇ καρδίᾳ. Ἐπίσης καὶ ὑπὸ τὰ καλύμματα τοῦ κρανίου ἀπαντῶσιν ὁμοίαι ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες, ἀλλ' εἰς τὸν ἐγκέφαλον οὐδὲν τὸ ἰδιάζον.

2. *Σημεῖα εἰδικὰ εἰς ἕκαστον εἶδος.* — Εἰς τὴν δι' ἀποφράξεως τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτῆρων, καὶ δὴ διὰ τῆς χειρὸς, εὐρηνται ἐκχυμώματα περὶ τὸ στόμα καὶ τὴν ρίνα, ἡ ρίς πεπλατυσμένη, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκδοραί. — Εἰς τὴν διὰ πίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, συμβαίνουσιν ὡς τὰ πολλὰ εἰς μεγάλας τοῦ πλήθους συνωθήσεις, εὐρηνται τὰ ἀποτυπώματα τῶν συνθλιβέντων ἐνδυμάτων, ἢ ἐνίοτε, ἀλλὰ λίαν σπανίως, καὶ κατάγματα πλευρῶν. — Εἰς τὴν ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς φήμωτρου ἐν τῷ στόματι, ἢ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ φήμωτρον ἀνευρίσκεται ἐνίοτε, ἢ μόνον τὰ ἴχνη αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὑπερώας. — Εἰς τὴν ἐκ καταχώσεως ἐν στενῷ τινι μέσῳ, εὐρηνται ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος καὶ τῆς ρίνος, τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ καὶ τῷ στομάχῳ οὐσίαι ἐκ τῶν ἐν αἷς ἐγένετο ἢ κατὰ χῶσις ἐκ τῆς παρουσίας δὲ αὐτῶν ἐν τῷ στομάχῳ λύεται μετὰ θετικότητος τὸ ζήτημα ἂν ἡ κατὰ χῶσις ἐγένετο κατὰ τὴν ζωὴν.

Δ'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑ ΚΑΤΑΔΥΣΕΩΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Θάνατος διὰ καταδύσεως νοεῖται ὁ διὰ καταποντισμοῦ τοῦ σώματος ἐν τῷ ὕδατι ἢ ἐτέρῳ τινι ὑγρῷ θάνατος. Πρὸς τοῦτο ἀρκεῖ καὶ ἡ κεφαλὴ μόνη νὰ βυθίζεται ἐν τῷ ὕδατι ἢ τῷ ὑγρῷ οὐχὶ δὲ ὁλόκληρον τὸ σῶμα, ἢ καὶ τὸ ὕδωρ νὰ ᾖ λίγον τὸ ποσόν. Κατὰ τὴν κατὰ δύσιν ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἢ ἀπὸ ἀσφυξίας, ἢ ἀπὸ συγκοπῆς καὶ ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, ἢ ἀπὸ ἐπιγενῶν ἐπακαλούθων· εἰς τὴν πρώτην καὶ τελευταίαν περιστασιν προφασίζονται τὸν θάνατον ἡ ἔντονος ὕδραιμία, συμβαίνουσα ὡς ἐκ τῆς διαπιδύσεως τοῦ ὕδατος ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ ἡ παρουσία ἀφροῦ ἐν τοῖς βρόγχοις καὶ ταῖς λεπτοτέραις αὐτῶν διακλαδώσεσιν.

Φαινόμενα τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου. — Ἀπὸ ἀσφυξίας· πτόσεις, κατάπληξις ἅμα τῇ καταδύσει, βόμβοι τῶν ὠτῶν, κνισμός τῶν μυκτῆρων, σύσφιξις τοῦ θώρακος, σκοτοδίνη, εἰσπνοὴ ἀπὸ τρόμου, συναδευομένη ὑπὸ βηχὸς ἐπισπενδύσεως τὴν ἀσφυξίαν· ὁ καταποντισθεὶς μετὰ τινα δευτέρα ἐξηκοστὰ ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, βήχει πρὸς ἀποβολὴν τοῦ εἰσδύσαντος ὕδατος, ἀλλὰ καὶ ἐκ νέου εἰσπνέει ὕδωρ, τὸ τοιοῦτον ἐπαναλαμβάνεται δις ἢ τρίς, τὸ δὲ εἰς τοὺς βρόγχους εἰσδύσαν ὕδωρ μεταβάλλεται εἰς ἀφρόν, ἂν ὅμως ὁ καταποντισθεὶς τυγχάνει ἱκανὸς κολυμβητής,

ανελεύων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, πείραται νὰ σωθῇ καὶ οὕτω ἐξαντλεῖται καὶ περιπίπτει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν περὶ τὴν κολυμβητικὴν ἀδᾶων· τὴν περίοδον ταύτην διαδέχεται ἡ *δυσπνοϊκή*, χαρακτηριζομένη ὑπὸ βαθειῶν καὶ βραχειῶν εἰσπνοῶν καὶ ἐν τέλει τετανικῶν, ἡ συνειδήσις καὶ αἱ ἀνακλαστικαὶ κινήσεις διατηροῦνται, ἐν τέλει δὲ ἐπιγίνονται σπασμοὶ κλονικοὶ καὶ τετανικοί, ἐνίστε δὲ καὶ ἔμετοι· ἡ τελευταία περίοδος εἶναι ἡ *ἀσφυκτική*, χαρακτηριζομένη ὑπὸ τῆς ἀπωλείας τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς συνειδήσεως, διαστολῆς τῆς κόρης καὶ παραλύσεως τῶν σφιγκτήρων. Ἡ διάρκεια καὶ τῶν τριῶν περιόδων κατὰ μέσον ὅρον εἶναι 4'—5'.

Ἄπὸ *συγκοπῆς* ἢ *ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως*. Ἡ συγκοπὴ εἶναι ἀπότοκος τῆς πταήσεως καὶ τοῦ τρόμου, ἡ δὲ ἐγκεφαλικὴ συμφορὴσις εἴτε ἀπὸ ἰδίων περιστάσεων εἴτε ἀπὸ τῆς ψύξεως ἐκ τοῦ ὕδατος. — Ἄπὸ *ἐπιγενῶν συμβαμάτων*· ταῦτα ἐπέρχονται ὡς ἐκ τῆς μεγάλης κοπώσεως καὶ ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων, ὡς ἐκ τῶν ἀγώνων πρὸς σωτηρίαν.

Ἀλλοιώσεις ἐπὶ τοῦ *νεκροῦ*. — *Σημεῖα ἐξωτερικά*. Ἡ πτωματικὴ δυσκαμψία τάχιον ἔρχεται καὶ παρέρχεται εἰς τοὺς ἀπὸ συγκοπῆς παθόντας. Ἡ ὥχρότης τοῦ σώματος, ὡς καὶ ἡ κυανωτικὴ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ λαιμοῦ χροιά, δὲν ἔχουσιν ἀξίαν σημειωτικὴν μεγάλην, τουταῦτὸ εἰρήσθω καὶ διὰ τὴν ταπεινὴν τοῦ λειψάνου θερμοκρασίαν· μείζονος ἀξίας εἶναι τὸ ρικνώδες τοῦ δέρματος· τὸ πρόσωπον εἰς τὴν συγκοπὴν εἶναι ἀπαθές, ἤρεμον, χεῖλη καὶ ὀφθαλμοὶ ἡμικλειστα, τὸ σῶμα ἐκτεταμένον καὶ γαλήνιον· εἰς δὲ τὴν ἀσφυξίαν τὰ ἄκρα συνεσπασμένα, τὸ πρόσωπον μορφάζον, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνιημένοι· σταθερὸν σημεῖον ἡ τῶν κορῶν διαστολή, ἀφρὸς εἰς τὸ στόμα καὶ τοὺς μυκτῆρας, ἐξαιρετικῶς ἐκχυμώματα ὑπὸ τὸν ἐπιπεφυκότα καὶ τὸ δέρμα, συρρίκνωσις τοῦ δέρματος τῶν ἄκρων χειρῶν καὶ ποδῶν. Οἱ εἰς τὰς ἄκρας χεῖρας καὶ πόδας τραυματισμοὶ καὶ ἐκδοραί, ὡς καὶ ἄμμος καὶ ἱλὺς κατὰ βάθος εἰς τοὺς ὀνυχας τεκμηριῶσι τὴν κατὰ τὴν ζῶην κατὰδυσιν. Μικρᾶς σημειωτικῆς ἀξίας εἶναι ἡ τοῦ πέους καὶ τῶν μαστῶν σύσπασις.

Ἀλλοιώσεις τῶν *ἐσωτερικῶν ὀργάνων*. — Ἀφρὸς ροδιζῶν εἰς τοὺς ἀεροφόρους σωλήνας· αἱ τῶν πνευμόνων ἀλλοιώσεις, εἰ μὲν ὁ θάνατος ταχύς, τυγχάνουσιν αἱ αὐταὶ οἶαι καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τῆς ἀσφυξίας εἶδη, εἰ δὲ βραδύς, παρατηρεῖται τὸ οὕτω δὴ ὕδατῶδες ἐμφύσημα, οἱ πνεύμονες γίνονται εἰδικῶς βαρύτεροι, χροιάς ἀπὸ φαιοροδινῆς μέχρι βαθέως ἐρυθρᾶς, φέρουσιν ἐμφυσηματικὰς ἐστίας κατ' ἐπιπολὴν, διὰ τῆς τομῆς ἀναβλύζει ἀφρὸς αἱματοκύρτος, λεπτός, ἐνίστε δὲ καὶ μικρὰς ὅσον κεφαλῆς καρφοβελόνης ἀποπληκτικὰς ἐστίας, τὸ αἷμα κερασσόχρουν, ρευστόν, τὰ ἐρυθρὰ αὐτοῦ σωματῖα ἐπαισθητῶς ἡλαττωμένα τὸ πρὸν κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἢ τὸ $\frac{1}{3}$ ἐνίστε. Ὑδωρ ἐν τῷ στομάχῳ ἄλλοτε ἄλλο τὸ πρὸν, ὅπερ κατὰ τινὰς θεωρητέον

ὡς βεβαιοῦν τὴν κατὰ τὴν ζωὴν κατάδυσιν. Εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα σημεῖα μικροῦ λόγου ἀξίας.

Ζητήματα. — Ἡ κατάδυσις ἐπέφερε τὸν θάνατον; — Ἐπὶ θανάτου ἀπὸ ἀσφυξίας, ἐλλειπόντων τεκμηρίων ἐτέρου εἶδους θανατώσεως, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἶναι εὐκόλος, ἀλλ' ἐπὶ θανάτου ἀπὸ συγκοπῆς καὶ ἐλλείποντος παντὸς σημείου τεκμηριούντος θάνατον ἐξ ἄλλης αἰτίας, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἀμφίβολος καὶ δύσκολος. Εἰς ἀπάσας τὰς περιστάσεις ἡ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις καὶ ἐκτίμησις ἀπάντων τῶν δεδομένων καθοδηγεῖ ἀσφαλῶς τὸν ἰατρόν.

Ἡ κατάδυσις εἶναι ἐγκληματική, τυχαία ἢ ἐκουσία; — Μεταξὺ τοῦ τυχαίου καὶ ἐκουσίου καταποντισμοῦ μόνον εἰδικαὶ περιστάσεις, καὶ αὗται ἀνεξάρτητοι τῶν ἀπὸ τῆς καταδύσεως δεδομένων, συμβάλλουσιν εἰς τὴν διάγνωσιν· ἐπὶ δὲ τῆς ἐγκληματικῆς ζητητέον τὰ σημεῖα πάλης καὶ τραυματισμῶν προγενεστέρων τῆς καταδύσεως.

Πρὸ πόσου χρόνου ἐξηγήθη ἡ κατάδυσις; — Ἀδύνατος ἡ ὀριστικὴ λύσις, ἡ δὲ κατὰ προσέγγισιν ἐπιτυχάνεται ἐκ τῶν σημείων τῆς σήψεως.

Β'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙ' ΑΣΦΥΞΙΑΣ

α'. Ἀσφυξία ἀπὸ τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρακος. — Τὰ προϊόντα τῆς καύσεως τῶν ἀνθράκων εἶναι ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὀξειδίου καὶ ἄτμοι τοῦ ἀνθρακος κυανίζοντες καὶ ἀποτελούμενοι ὑπὸ $2,54 \frac{0}{100}$ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος καὶ $24,68 \frac{0}{100}$ ἀνθρακικοῦ ὀξέος· τὸ κατ' ἐξοχὴν θανατῶδες τῶν προϊόντων τούτων εἶναι τὸ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος, ὅπερ εἰς ἀναλογίαν $\frac{1}{2}-1 \frac{0}{100}$ κτείνει, ἐνῶ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν $10 \frac{0}{100}$ καὶ πλέον ἁτμῶν καὶ $5-7 \frac{0}{100}$ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἀπαιτεῖται. — Ὡς τὰ πολλὰ εἶναι τυχαῖος ἢ ἐπὶ αὐτοκτονίᾳ, ἐξαιρετικῶς μόνον ἐπὶ ἀνθρωποκτονίᾳ.

Συμπτώματα· ἔντονος κεφαλαλγία, αἰσθημα περισφίγξις τῆς κεφαλῆς ὥσει διὰ σιδηρᾶς στεφάνης, βόμβοι, ὑπνηλία, βᾶδισις κλονουμένη, αἰσθητικότης ἀμβλεία, σκότωσις τῶν ὀφθαλμῶν, ἀναπνοὴ συχνὴ καὶ θορυβώδης, παλμοὶ τῆς καρδίας ἰσχυρότεροι, ἄτακτοι καὶ τέλος ἀραιοί, παρὰ λύσις τῶν σφιγκτήρων, κῶμα, θάνατος. Ὁ διὰ τὴν ἀσφυξίαν χρόνος εἶναι ἄλλοτε ἄλλος ἀναλόγως ποικίλων περιστάσεων.

Ἐπὶ ταχέως θανάτου μικρὸν μετ' αὐτόν, μῦς μαλθακοί, δέρμα καὶ βλεννοῦμένες κάτωχροι, κηλίδες μικραὶ ροδιναὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν, τῆς κοιλίας, τοῦ στήθους. Ἐπὶ βραδέως θανάτου, πρόσωπον ἐνιημένον, ὠτα ἀλουργώδη, πλάκες ἀλουργοειδῆς ἢ ροδιζοῦσαι εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη, αἷμα βαθέως ἐρυθρόν, ρευστόν, μῦς εἰς ἄκρον δύσκαμπτοι.

Ὁ θάνατος ἐβήθηκεν ὑπὸ τῆς δι' ἀνθράκων ἀσφυξίας; — Τὸ θετικώτερον

πρὸς τοῦτο γνῶρισμα πλὴν τῶν λοιπῶν φαινομένων καὶ περιστάσεων συνίσταται εἰς τὴν φασματοσκοπικὴν τοῦ αἵματος ἐξέτασιν, δι' ἧς εἶναι ἀδύνατον νὰ παραχθῇ τὸ φάσμα τῆς ἀνηγμένης αἱματοσφαιριδίνης τῇ δράσει τῆς ὑδροθεινικῆς ἀμμωνίας.

Ἡ ἀσφυξία εἶναι τυχαία, ἐπὶ αὐτοκτονία, ἢ ἀνθρωποκτονία ; — Δυσχερὲς ἢ μετὰ θετικότητος λύσις, μόνον αἱ κατὰ τὴν πρᾶξιν ἰδίαι περιστάσεις διαφωτίζουν.

Ἐπὶ ταχείας καύσεως ὁ ὑψηλότερον ἐν τῷ δωματίῳ κείμενος θνήσκει τάχιον, τὸυναντίον δὲ ἐπὶ τῆς βραδείας καύσεως.

Δύσκολος ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀναγκαίου τῶν ἀνθράκων ποσοῦ.

β'. *Ἀσφυξία ἀπὸ τοῦ φωταερίου.* — Ὁ ἀνθράξ μετὰ τοῦ ὑδρογόνου ἀποτελεῖ τὸ ἀνθρακοῦχον καὶ διτανθρακοῦχον ὑδρογόνον, τὸ διὰ τὸν φωτισμὸν αἴριον, προϊόν τῆς καύσεως λιθανθράκων, ἀποτελεῖται ὑπὸ διτανθρακούχου καὶ ἀνθρακούχου ὑδρογόνου, ὑδροθεινικοῦ ὀξέος, ἀμμωνίας, ἀτμῶν θειοῦχου ἀνθράκος, βενζίνης κλ. τὰ τελευταῖα ταῦτα διὰ τοῦ καθαρισμοῦ ἀποχωρίζονται. Τυχαῖοι οἱ θάνατοι. Ἀποτελέσματα, ἀσφυξία καὶ ἔκρηξις.

Συμπτώματα εἶναι ναυτία, κεφαλαλγία, σκοτοδινία, ἐξάντλησις μεγάλῃ, διαρκοῦντα ἐπὶ μακρόν, ὁ δὲ θάνατος ὡς τὰ πολλὰ ἐπέρχεται τὴν νύκτα, ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως, ἀναπνοὴ δύσκολος, σφυγμὸς νηματώδης.

Δυσκαμψία ἔντονος, κόραι συνεσταλμέναι, πρόσωπον ὠχρόν, μυκτῆρες πλήρεις αἰθάλης, ῥοδιναὶ κηλίδες κατὰ χώρας, βλενοῦμὴν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων ἐρυθρός, ἀφρὸς λεπτὸς καὶ πῶς αἱματοφόρτος ἐν τοῖς βρόγχοις, αἷμα μέλαν καὶ τινες αὐτοῦ θρόμβοι, ὑπεραιμία ἐγκεφάλου καὶ ὀρρὸς εἰς τὰς κοιλίας αὐτοῦ.

γ'. *Ἀσφυξία ἀπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων τῶν ἀποπάτων.* — Ἐντονοὶ ὀφθαλμοὶ καὶ κόρυζαι, ἰσχυρὰ κεφαλαλγία, πόνος εἰς τὸ ἐπιγάστριον μετὰ συσφίξεως καὶ ὑπερβαλλούσης στενοχωρίας, ἐπὶ τέλους συγκοπή. Πρόσωπον πελιδνόν, στόμα ἡμίκλειστον, κόραι διεσταλμέναι, σφυγμὸς μικρὸς, στεναγμοί, οἰμωγαί, θάνατος.

Ἀλλοιώσεις οἶαι καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τῆς ἀσφυξίας εἶδη, ἰδίᾳ δὲ ταχίστη σῆψις, ἱστοὶ μαλθακοί, πνεύμονες ὑπεραιμικοί, αἷμα ρευστὸν καὶ βαθέως ἐρυθρόν, ἦπαρ διωγκωμένον, ἐγκέφαλος ὑπεραιμικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

Τὰ εἰς τὸν γάμον ἀναγόμενα ἱατροδικαστικὰ ζητήματα περιστρέφονται ἢ εἰς τὰ ματαιούμενα σχεδιασθέν ἤδη συνοικέσιον, ἢ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων προτεινόμενα πρὸς διάζευξιν αἰτία, ἢ εἰς τὰς ἀφορῶσας τέλος τὸν χωρισμὸν περιστάσεις.

Α'. ΑΙΤΙΑ ΜΑΤΑΙΟΥΝΤΑ ΣΧΕΔΙΑΣΘΕΝ ΣΥΝΟΙΚΕΣΙΟΝ

Κατὰ τὸν Fodéré ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἀρρώστημάτων ὧν ἕνεκα κωλύεται ὁ γάμος θεωρητέος ὡς περιορισμὸς τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπάρχουσιν ὅμως νοσήματα, ὧν ἡ πρόοδος διὰ τοῦ γάμου ἐπισπεύδεται, ἢ διακινδυνεύουσιν τὴν ὑπαρξιν εἴτε τὴν ὑγίαν τοῦ ἑτέρου τῶν συζευγνομένων, ἢ μεταδίδονται διὰ κληρονομίας· τοῦτου ἕνεκα συγγραφεῖς τινες ἀσχάλλουσιν ἐπὶ τῇ σιωπῇ τῶν νόμων εἰς τὰς διαφόρους ἐπικρατείας διὰ πεπαλαιωμένας καὶ ἐρριζωμένας χοιραδικὰς παθήσεις ὡς τὰ πολλὰ κληρονομικὰς ὡς αἰτίαν κωλύματος τοῦ γάμου· εἰς τὴν αὐτὴν τῆς χοιραδώσεως κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ ἡ πνευμονικὴ φθίσις, ἐντεννομένη πάντοτε μετὰ τὸν γάμον, μεταδιδομένη συγγότατα εἰς τὰ τέκνα, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ εἰς τὸν ἕτερον τῶν συζύγων, ἂν οὗτος τυγχάνει νεώτερος καὶ κέκτηται καὶ τὴν ἐλαχίστην πρὸς τοῦτο προδιάθεσιν· ἐτι δὲ καὶ ἡ ραχιατικὴ διάθεσις, αἱ παραμορφώσεις τῆς πυέλου, αἱ ἀπαρεγγλίστως σχεδὸν κτείνουσαι τὰς μετὰ πόθου εἰς τὸ ἡδὺ τῆς μητρότητος τέρμα ἀφορώσας δυστυχεῖς γυναίκας κλ.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι εἰς πολλὰς περιστάσεις οἰκογένειαί τινες, ἀφορῶσαι μᾶλλον εἰς τὴν ὑγίαν καὶ τὴν οἰκιακὴν εὐημερίαν ἄλλως ἢ διὰ τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἐπιδείξεως, ἅμα ὡς πληροφρηθῶσι νόσον τινὰ ἢ διάθεσιν τοιαύτης φύσεως ὑφισταμένην εἰς τὸν ὑποψήφιον μελόνημφον καταπαύουσι πᾶσαν περὶ συνοικεσίου διαπραγμάτευσιν· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπὸ τῶν νόμων ἐπιβάλλεται, οὔτε παρὰ πάντων τηρεῖται, διὸ δυστυχῶς τὰ προεκτεθέντα νοσήματα οὐκ ὀλίγον ἐξαπλοῦνται. Φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν εἶναι ἄσκοπος καὶ περιττὴ τοιαύτη τοῦ νόμου διάταξις, τοιοῦτος νομικὸς περιορισμὸς, ἵνα μὴ εἰπῶμεν ὅτι εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων καὶ σκανδαλώδης ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποβαίνει. Ὁ γάμος ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν εἶναι σύζευξις δι' ἀμοιβαίας ἐλευθέρως συναινέσεως, εἶναι

συμβόλαιον ἐκατέρωθεν ἐλευθέρως καὶ ἐκούσιως συνομολογούμενον· ὑπὸ τὴν ἐποψιν λοιπὸν ταύτην ἡ μόνη τὸν γάμον κωλύουσα, ἢ διαλύουσα τοῦτον συνελεσθέντα αἰτία εἶναι, ἢ μὴ ἐλευθέρα συναίνεσις, ἢ τοιαύτη, καθ' ἣν σιγμὴν συνομολογεῖται ὁ γάμος, τῆς διανοίας κατάστασις, ἢ τις παρακώλυει ἢ καταστρέφει τὴν ἐλευθέραν συναίνεσιν. τοῦτέστιν ἡ παραφροσύνη καὶ τὰ διάφορα αὐτῆς εἶδη· πᾶσα ἄλλη αἰτία, πᾶν ἕτερον κώλυμα ἐκ τῆς ὑγιεινῆς τῶν συζευγνομένων καταστάσεως δὲν θεωρεῖται ὡς πραγματικὸν εἶμῃ ἐφ' ὅσον παρεμποδίζει τὴν ἐλευθέραν συναίνεσιν. Περὶ τῶν ἀφορωσδῶν εἰς τὴν παραφροσύνην ὡς αἰτίαν κωλύουσαν τὸν γάμον περιπτώσεων καὶ τῶν εἰς ταύτην ἀναγομένων λεπτομερειῶν ἄλλαχού ὁ λόγος.

Εἰς ἐποχὰς πόρρω ἡμῶν ἀπεχούσας, ἐπὶ Ῥωμαίων, οἱ κωφάλαλοι ὑπήγοντο εἰς τὴν αὐτὴν τῶν ἀπηγορευμένων κατηγορίαν, διότι, οὐδεμιᾶς τυγχάνοντες ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως, καὶ τὰς τοῦ γάμου καὶ τῆς κοινωνίας ὑποχρεώσεις ἠγνόουν καὶ ἐλευθέρως συναινέσεως ἐστεροῦντο· εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς ὁμως χρόνους, ὅτε τὰ ἀτυχῆ ταῦτα πλάσματα καὶ ἀνατροφῆς, καὶ παιδείσεως ἀναλόγου, καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως οὐ τῆς τυχούσης τυγχάνουσιν, ὅτε καὶ τὸν φυσικὸν καὶ τὸν κοινωνικὸν ἄνθρωπον διακρίνουσιν, ὅτε ζῶσι καὶ ὑπάρχουσιν ἀνεξαρτήτως ἐν τῇ κοινωνίᾳ, οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος ὅπως στερηθῶσιν ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ δικαίωματος τοῦ γάμου, καθότι ἡ ἐλευθέρη συναίνεσις οὐ μόνον διὰ ζωῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ γραπτοῦ λόγου, καὶ διὰ σχημάτων δίδεται, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχη ἡ γνῶσις τῶν διὰ τοῦ γάμου ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑποχρεώσεων.

Β'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΑΚΡΩΣΤΕΙΑ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ ἢ ΣΥΝΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ΤΗΝ ΔΙΑΖΕΥΞΙΝ

Αἱ τὴν διάζευξιν προκαλοῦσαι περιπτώσεις συνοψίζονται εἰς δύο, τὴν ἔλλειψιν τῆς συναινέσεως πρῶτον, καὶ τὴν ἀνικανότητα δεύτερον, συμφῶνως τῷ ἄρθρῳ 180 τοῦ Ναπολεοντείου κώδικος ἔχοντος ὡδὲ πως·

«Ὁ χωρὶς τῆς ἐλευθέρως ἀμφοτέρων τῶν συζύγων ἢ τοῦ ἑτέρου τούτων συναινέσεως συναφθεὶς γάμος προσβάλλεται, ὑπὸ τῶν συζύγων, ἢ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τούτων οὐ ἢ συναίνεσις δὲν ἦτο ἐλευθέρη. Ὑπαρχούσης δὲ ἀπάτης ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον ὁ γάμος προσβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀπατηθέντος τῶν συζύγων.»

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ διαζεύξεως ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ πολιτικοῦ κώδικος ὀριζόμενα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος· ἴδωμεν ὁμως ἐν συντόμῳ δίκην ἱστορικῆς ἀφηγήσεως τί πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης συνέβαινε, καὶ τίνας ἐνεκεν ἐπῆλθεν ὁ τοιοῦτος εἰς τὴν διάζευξιν περιορισμός.

Παρὰ τοῖς λαοῖς τοῖς ἀρχαιοτάτοις, καὶ δὴ παρ' Ἑβραίοις κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, διάζευξις ἐπετρέπετο ὅποτε οἱ σύζυγοι, ἢ ὁ ἕτερος τού-

των μόνον, δὲν ἐπλήρουν διὰ τοῦ γάμου τὰς προσδοκώμενας ἐλπίδας, μὴ ὑποχρεομένου τοῦ αἰτούντος τὴν διάζευξιν νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν αἰτίαν ταύτης· λίαν πιθανῶς εἰκάζεται ὅτι κυρία καὶ πρωτίστη τῆς διαζεύξεως αἰτία ἐλάχιστοτε ἦτο ἡ στειρία, διότι παρατηρεῖται μεταξύ τῶν ἑβραϊκῶν ἐθίμων ὅτι ὁ ἀνὴρ, πάσχων ἀνικανότητα οἰανδῆποτε, ἐπέτρεπε τῷ ἀδελφῷ ἢ τῷ πλησιεστέρῳ αὐτοῦ ἐν ἑλλείψει ἀδελφοῦ συγγενῇ ὅπως συνουσιασθῇ μετὰ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου πρὸς τὸν σκοπὸν τεκνοποιίας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅπως ὁ νυμφίος οὗτος ἐν ὧρᾳ νυκτὸς εἰσέλθῃ εἰς τὴν νυμφικὴν κλίνην μετὰ μεγίστης μυστικότητος καὶ χωρὶς νὰ ἐγγίξῃσι τὰ μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ τὰ τῆς γυναικός.

Παραπλησίας φύσεως ἔθιμα καὶ παρ' ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἀπαντῶσιν· οὕτω ἐν Σπάρτῃ ἡ νομοθεσία τοῦ Λυκούργου ἐπέτρεπε τὴν διάζευξιν, τοῦ συζύγου ἀποδεικνυομένου ἀνικάνου εἰς τεκνοποιαν, ἡ δὲ σύζυγος τότε ἐδικαιούτο νὰ συνάψῃ νέον γάμον· ἐν Ἀθήναις δὲ ἂν γυνὴ τις ἀπέβαινε χήρα χωρὶς τέκνων κατὰ νόμον ἐδικαιούτο νὰ συζευχθῇ τὸν πλησιέστερον τοῦ συζύγου αὐτῆς συγγενῇ, καὶ ἂν καὶ οὗτος κατεδείκνυτο ἀνίκανος, εἶχε τὸ δικαίωμα τότε τῆς ἐκλογῆς ἐκ τῶν λοιπῶν τῆς οἰκογενείας τοῦ συζύγου μελῶν. Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχον ἀσπασθῇ τὰ ἔθιμα τῶν Ἑβραίων, καθ' ἃ καὶ ὁ σύζυγος ἐδικαιούτο ἀποδεικνυομένης τῆς συζύγου αὐτοῦ στειρίας νὰ ζητήσῃ τὸ μέσον τῆς τεκνοποιίας παρ' ἄλλῃ γυναικὶ χωρὶς ὅμως καὶ τούτου ἕνεκα νὰ προβῇ εἰς τὴν διάζευξιν, ὡς ἀναφέρεται, ὅτι ἔπραξεν ὁ Ἀβραάμ, ὅστις, μὴ τεκνοποιήσας μετὰ τῆς νομίμου αὐτοῦ συζύγου Σάρρας, ἐμίγη μετὰ τῆς ὑπηρετρίας αὐτοῦ Ἀγάρ ἐξ ἧς ἔτεκε τὸν Ἰσμαὴλ, ἀκολούθως δὲ ἔτεκε καὶ ἐκ τῆς Σάρρας τὸν Ἰσαάκ.

Ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἡ διάζευξις ἐπετρέπετο πολλῶν λόγων ἕνεκα, καὶ δὴ παρὰ ταῖς Βυζαντινοῖς· ἐπὶ Θεοδοσίου δὲ τοῦ Αὐτοκράτορος οὐ μόνον ἡ διάζευξις ἐνηργεῖτο ὡς καὶ πρότερον, ἀλλ' ἐχορηγήθη τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰς γυναῖκας προνόμιον, ἐνῷ δηλονότι μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης μόνοι οἱ ἄνδρες ἐκέκτηντο τὸ δικαίωμα τῆς πρὸς διάζευξιν αἰτήσεως, ἀπὸ τοῦδε καὶ αἱ γυναῖκες εἶχον ἴσον δικαίωμα. Ἐπὶ δὲ τοῦ Ἰουστινιανοῦ οὐ μόνον ἤρξατο παρουσιαζομένη καὶ ἡ ἀνικανότης ὡς αἰτία διαζεύξεως, ἀλλὰ καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς δικαίωμα τῆς γυναικός ἐπὶ στειρίας τοῦ ἐξαιτεῖσθαι τὴν διάζευξιν ἐπὶ ἀνικανότητι τοῦ ἀνδρός.

Ἐκτοτε αἱ περὶ διαζεύξεως αἰτήσεις ἐπὶ τοσοῦτον ἐπολλαπλασιάσθησαν, ὥστε ὁ Ἰουστινιανὸς ὅπως θέσῃ φραγμὸν διὰ διατάγματος ὥρισεν ὅτι οὐδεμία περὶ διαζεύξεως αἰτήσεις γίνεται δεκτὴ ἂν μὴ παρέλθῃσι τρία πλήρη ἀπὸ τῆς συζεύξεως ἔτη. Τοὺς νόμους τοῦ Ἰουστινιανοῦ, δι' ὧν ἐπετρέπετο τῇ γυναικὶ νὰ αἰτῆται τὴν διάζευξιν, ἡ Ἐκκλησία, ἐπὶ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου καὶ Πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', ἀναγνώρισαν διὰ

πατριαρχικοῦ γράμματος, ἀντεκατέστησε τὴν διάζευξιν διὰ τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου στηριζομένη εἰς τὸ ῥητόν, «οὓς Κύριος συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω» οὕτω δὲ ἡ ἀκύρωσις ἀνήγετο εἰς περιστάσεις πρὸ τοῦ γάμου, οἱ δὲ σύζυγοι, θεωρούμενοι ὡς οὐδέποτε ἀλλήλοις συζευχθέντες, ἐδικαιοῦντο νὰ συνάψωσιν ἕτερον γάμον.

Βραδύτερον, ἔνεκα τῶν σκανδάλων ἐκ τῶν ἀπείρων πρὸς ἀκύρωσιν γάμων αἰτήσεων, ὁ Πάπας Λουκιανὸς ὁ Γ', ἀνακαλίσας τὰ πατριαρχικά γράμματα τοῦ Γρηγορίου καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', ὥρισεν ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει «*Ecclesia Romana consuevit judicare, ut quas tanquam uxores habere non possent. habeant ut sorores*» (1). Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἡ ἀπόφασις αὕτη, οὐδεμίαν περὶ ἀκυρώσεως γάμου περίπτωσιν ἀναγνωρίζουσα, ἀντεστρατεύετο πρὸς τὸν ἀστικὸν νόμον, ὁ διαδοχὸς αὐτοῦ Ἰννοκέντιος ὁ Γ' ἀνεγνώρισε τὴν ἀνικανότητα ὡς αἰτίαν ἀκυρώσεως, παραδεχθεὶς, κατὰ τὸν ἱατρὸν Felix Roubaud, διὰ τὴν τῆς γυναικὸς ἀνικανότητα τὴν ἐξῆς ἄλλως παρὰδοξον διατάξιν, ὅτι ἀνέφικτος ἀποβαίνει ἡ τοῦ γάμου ἀκύρωσις ἂν μὴ ἀποδεδειγμένον τυγχάνει ὅτι ἡ γυνὴ ἀδυνατεῖ νὰ τεκνοποιήσῃ διὰ πατὸς μέσου· ἀλλὰ διὰ τινων μέσων· ὡς πρὸς τοῦτο οὐδὲν ὀρίζει τὸ παπικὸν γράμμα.

Κατὰ τοὺς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπικρατοῦντας πολιτικοὺς νόμους, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς αἰτήσεως διαζεύξεως ἔνεκεν ἀνικανότητος οἱ σύζυγοι ὤφειλον νὰ συμβιώσιν ἐπὶ τρία ἔτη, μεθ' ἃ ἐδικάζετο ἡ ὑπόθεσις· τοῦ χρόνου τούτου παρελθόντος ὁ σύζυγος ὑπεβάλλετο εἰς ὄρκον, ἐννοεῖται δὲ οἰκοθεν ὅτι ἤρκει ὀρκιζόμενος νὰ ὁμώσῃ ὅτι δὲν εἶναι ἀνίκανος ὅπως ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου ἦναι ὑπὲρ αὐτοῦ. Πλὴν ὁμοῦς τοῦ τρόπου τούτου τῆς ἀποδείξεως τοῦ θεματός ὑπῆρχον καὶ ἕτεροι πολλοὶ ἐξ ὧν μνημονεύομεν ἐνταῦθα τῶν ἐξῆς· ἡ ἀπόδειξις a septima mana, καθ' ὃν ἐπτὰ συγγενεῖς ἢ φίλοι τοῦ συζύγου ὤμνουν συγχρόνως καὶ ὁμοθυμῶς ὅτι ὁ ἐναγόμενος σύζυγος ἔχειρε πᾶσαν τὴν τοῦ ἀνδρὸς γεννητήσιον ἰκανότητα, καὶ τότε ἡ ἀπόφασις ἦτο ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἄλλος τρόπος ἀποδείξεως ἦτο ὁ τῆς ἀμέσου αὐτοψίας inspectus corporis, κατ' αὐτὸν ἐξητάζοντο τὰ γεννητικὰ ὄργανα βεβαιουμένης τῆς καλῆς αὐτῶν μορφώσεως, καὶ τῆς ἐπιδεικτικότητος αὐτῶν εἰς κινήσεις, ἐποδιασμόν καὶ ἐξαλοιτισμόν, κατὰ τοὺς τότε δικαστικοὺς ὅρους.

Ἐπειδὴ δὲ ὡς νοεῖται εὐκόλως αἱ βάσεις τῆς τοιαύτης ἀποδείξεως ἦτο ὅλως σαθραί, ἅτε δὴ τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ἡ αὐτοψία ἐνηργεῖτο οὐσιωδῶς διαφερουσῶν τῶν τῆς συνουσίας, τούτου δὲ ἔνεκα ἐπειδὴ δὲν ἐξευ-

(1) Ἡ Ἐκκλησία ἡ Ῥωμαϊκὴ εἴρωθε κρίνειν αὐτῶ, ἵνα ἂς μὴ δύνωνται ἔχειν ὡς γαμετάς, ἔχωσιν αὐτάς ὡς ἀδελφάς.

ρίσκοντο παρὰ τῷ ἀνδρὶ τὰ βέβαια τῆς ἀνδρικῆς ἱκανότητος σημεῖα, κατέφυγον εἰς ἀναζήτησιν τοιούτων εἰς τὴν γυναῖκα, παραδεχθέντες ὡς ἀπὸ δειξίν τῆς ἀνικανότητος τοῦ ἀνδρὸς τὴν παρθενίαν τῆς γυναικὸς.

Μέχρι τοῦ IB' αἰῶνος ἡ Ἐκκλησία ἡκιστα ἀνέμιχθη εἰς τὰ ἄλλως δύσκολα καὶ λεπτὰ ταῦτα ζητήματα, παραινοῦσα μᾶλλον ἢ ἐκδίδουσα ἀποφάσεις· τὸ ὁσημέραι ὅμως αὐξανόμενον γόητρον αὐτῆς συνετέλεσεν ὅπως ἐπιβληθῇ αὐτῇ ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐκδόσεως δικονομίας κανονικῆς ἐπὶ τῇ βράσει τῆς ὁποίας νὰ διεξάγωνται αἱ ὑποθέσεις τῆς τοιαύτης φύσεως ὅπως καὶ διὰ τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Ὁρίσε λοιπὸν ἀρχάς εἰς ἃς ὑπεχρεοῦντο οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ ἀπευθύνωσι τὰς περὶ ἀκυρώσεως τοῦ γάμου αἰτήσεις αὐτῶν, αἱ κατὰ τόπους αὗται ἀρχαὶ ἀπετελοῦντο ὑπὸ ἐνὸς ἱατροῦ, ἐνὸς χειρουργοῦ, ἐνὸς ἱερέως, μιᾶς μαίας καὶ τοῦ γραμματέως, συγχρόνως δὲ ἐδημοσιεύθη καὶ ὁ ἐξῆς διὰ τὰς αἰτήσεις τύπος· «*Volo esse mater, volo procreare liberos et ideo marium accepi. Sed vir quem accepi est naturae frigidae, et non potuit illa facere propter quae illum accepi*» (1)· τῆς αἰτήσεως ὑποβαλλομένης εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν αὕτη, μὴ ὑποχρεοῦμένη νὰ τηρῇ τὸν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ταχθέντα τῆς τριετίας ὅρον, διέταττεν ἀμέσως τὴν τῶν συζύγων ἐπισκόπησιν. Ἄν καὶ ἐλλείπουσιν ἀκριβεῖς πληροφορίαι περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐνηργεῖτο ἡ ἐξέτασις αὕτη, εἶναι ὅμως γνωστὸν ὅτι κατὰ πρῶτον ἐγένετο ἡ ἐξέτασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ ἀνδρὸς, τούτων δὲ ὄντων καλῶς διαπεπλασμένων, τὸ συνοικέσιον δὲν ἠκυροῦτο, οὐδεμιᾶς ἐτέρας περιπτώσεως λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν καὶ ἂν ἀκόμη ὁ σύζυγος ὡμολόγει τὴν ἐαυτοῦ ἀνικανότητα· τῆς δὲ γυναικὸς ἡ ἐξέτασις, πρὸς ἐξακρίθωσιν ἂν αὕτη φέρει αἰτίαν τινὰ ἀνικανότητος, ἐγένετο μόνον τοῦ ἀνδρὸς εὐρισκομένου κακῶς διαπεπλασμένου.

Ἀπὸ τοῦ IE' δὲ αἰῶνος, ὅτε ἐπελθόντος τοῦ σχίσματος ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία παρεδέξατο τὴν διάζευξιν, ἡ Ῥωμαϊκὴ, καίτοι θέλουσα νὰ διατηρήσῃ τὸ ρήτόν, οὗς Κύριος συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω, ἠναγκάσθη νὰ τροποποιήσῃ τοὺς περὶ τούτου θεσμούς ἵνα μὴ ἐγκαταλίπῃ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν μόνον Ἐκκλησίαν τὸ τῆς διαζεύξεως προνόμιον, προέβη δὲ διὰ πλαγίων μέσων, καὶ παρεδέξατο ὡς αἰτίαν ἀκυρώσεως τοῦ γάμου τὴν ἀνικανότητα, διὸ ἀπηρτεῖτο ἡ βεβαίωσις αὐτῆς, τοῦθ' ὅπερ διττῶς ἐγένετο ἢ διὰ τῆς ἀμέσου ἐξετάσεως ἢ διὰ τοῦ συνεδρίου. Ὁρμήθη δὲ εἰς τὰς αὐστηράς ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀνηθίκους ταύτας διατρίξεις ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ὀλίγοι ἤθελον συναινῇ εἰς τὴν τοιαύτην τα-

(1) Θέλω γενέσθαι μητέρα, θέλω γεννησάι τέκνα καὶ διὰ τοῦτο γαμέτην ἔλαβον. Ἄλλ' ὁ ἀνὴρ ὃν ἔλαβον, φύσει ἐστὶ ψυχρὸς καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἐκεῖνα ποιῆσαι, δι' αὐτὸν ἔλαβον.

πεινωτικήν και ανήθικον εξετάσιν, συνεπώς και αι περί διαλευκώσεως αιτήσεις θά ήτο όλίγισται· αν δέ τινες συνήρουν όπως υποβληθώσιν εις την τοιαύτην εξέτασιν, αν ή άνικανότης έβεβαιούτο και ήτο έν συνειδήσει πραγματική, ήκυρούτο ό γάμος.

Έκ τών σωζομένων περιγραφών του Ambroise Paré υπό ιατρικήν έποψιν και του Vincent Tagereau υπό δικανικήν άποσπώμεν τά εξής λίαν συντόμως· τό συμβούλιον τό επί τούτω ώρισμένον έν ώρισμένη ήμέρα συνταμώματα όρίζομένη εξέταζεν άμφοτέρων τών συζύγων τά γεννητικά όργανα, κατά πρώτον του άνδρός και είτα της γυναικός, συνέταττε πρωτόκολλον άμέσως υποβαλλόμενον τάχιστα τοίς επί τούτω δικασταίς· κατά την πρώτην ταύτην εξέτασιν περιωρίζοντο μόνον εις τόν προσδιορισμόν της καταστάσεως τών γεννητικών όργάνων, χωρίς τό παράπαν νά έρωτώσι τόν σύζυγον περί της ικανότητος ή μη αύτου προς έκπλήρωσιν της συνουσίας. Έκ τών εξής συμπεραίνεται ό βαθμός της κατά την έπισκεψιν έπικρατούσης άνηθικότητος· «*Parcite, pudicae aures, si quid in re obscaena labatur verecundi sermonis modestia. Puella resupina jacet, cruribus hinc inde distentis; praestant pudendae corporis partes quas natura ad delicias generis humani velavit. Has et matronae et medici inspiciunt, perractant, diducunt. Magistratus vulta composito risum dissimulat, matronae praesentes, venerem dudum obsitam refricant. Medici, pro aetatis discrimine, hic vires pristinas reminiscitur; ille animo aestuante inanis ludicri spectaculo pascitur; chirurgus aut ferramento fabrefacto (id speculum matricis vocare solet), aut aereo et facticio priapo, aditus venereos tentat, aperit, reserat; puella jacens titillatione vesana prurit, ut, etiamsi virgo visitari coeperit, inde tamen non incorrupta recedat*» (1). Μετά τό πέρας της έπισκέψεως έπίσης λίαν ταχέως προέβαινον και εις την όριστικήν διά του συνεδρίου άπόδειξιν, ήτις περιστρέφετο εις την ένώπιον τών πραγματογνωμόνων έκτέλεσιν της συνουσίας υπό τών συ-

(1) Φειδεσθε τών αιδημόνων ώτων εί τι έν πράγματι αίσχυρή ή του κοσμίου λόγου σωφροσύνη εξολισθάνει. Η κόρη ύπτιά κείται, διατεταμένους ένθεν και ένθεν τοίς σκέλεσι. Πρύκεινται φανερά τά αϊδοίτα, ά ή φύσις προς ήδονήν του ανθρωπίνου γένους έκάλυψε. Ταύτα και ματρώναι και ιατροί κατοπτεύουσι, ψηλαφώσι, διαστέλλουσιν. Ο άρχων σεμνοπρεπών συγκρύπτει τόν γέλωτα· αι παρούσαι ματρώναι την πάλαι άπειθισμένην άναξάνουσιν. Οί ιατροί κατά την της ηλικίας διαφοράν, ό μόν των πρώην δυνάμεων αύτου άναμνησκεται, ό δέ ζέοντι θυμώ του νέου παιγνίου θεάματι· βόσκειται· ό χειρουργός ή σιδηρή έργαλείω (μητροσκοπίον είθιστα αύτό καλεϊν), ή χαλκείω και τεχνητώ πριάπω τούς αφοροδίστους κόλπους εξέταζει, άνοίγει, άναπετάννυσιν· ή κόρη κατακειμένη έκ του γαργαλισμού έξω έαυτης κνίζεται, ώστε και εί παρθένος ήρξατο την έπίσκεψιν ύφίστασθαι, έκείθεν όμως ούκ αδιάφορος άποχωρεί.

ζύγων, πρὸς τοῦτο ὠρίζετο χρονικὸν δῖωρον διάστημα, ὅτε οἱ πραγματο-
γνώμονες ἐθεβαιούντο ἂν ἐγένετο ἡ τοῦ πέους εἰσαγωγή, ὡς ἐπίσης καὶ an
fuisse emissio, ubi, quid et quale emissum (1)· τότε δὲ συνεττάσ-
σετο αὐθαρρὲ πρῶτόκολλον ὑποβαλλόμενον τοῖς δικασταῖς, οἵτινες ἀμέσως
ἀπεφαινόντο.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐνεργείας μετεβλήθη τῷ 1677 συνεπείχ σκανδά-
λου συμβάντος μετὰ τὴν διάζευξιν τοῦ μαρκησιού Langey, ὅτε οἱ σύ-
ζυγοι συζευχθέντες ἐκ νέου, ὁ μὲν Langey μετὰ τῆς Diane de Montault-
Navailles, ἡ δὲ πρῶην σύζυγος αὐτοῦ μετὰ τοῦ P. de Caumont, ἀπέ-
κτησαν ἱκανὰ τὸν ἀριθμὸν τέκνα· ἐξεδόθη δὲ τὴν 18 Ἰανουαρίου 1677
ἀπόφασις τοῦ Παρλαμένου δι' ἧς ἀπηγορεύετο παντὶ δικαστῇ, καὶ δι' ἧς καὶ
τοῖς ἐπὶ τοῖς ὠρισμένοις, τὰ ἐντέλλεται τῇ τοῦ συνεδρίου ἀπόδειξι, οὕτω
δὲ μέχρι τοῦ 1792 μόνον ἱατροὶ ἐκαλοῦντο πρὸς λύσιν τοῦ τῆς ἀνικανό-
τητος ζητήματος ὅπως κηρυχθῇ ἄκυρος ὁ γάμος.

Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν, ἐπιτραπείσης τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γά-
μου λόγῳ ἀσυμφωνίας ἢ ἀσυμβιβάστου τοῦ χαρακτῆρος, ἐπαύσαντο αἱ
περὶ ἀνικανότητος ἐνστάσεις. Ὁ δὲ Γαλλικὸς τέλος πολιτικὸς κώδιξ ἐπι-
λαμβάνεται τοῦ ζητήματος τῆς ἀνικανότητος ὑπὸ τρεῖς διαφόρους κατη-
γορίας· — 1. ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου· — 2. τοῦ ἀπὸ
κοίτης καὶ τραπέζης χωρισμοῦ καὶ — 3. ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς μὴ ἀναγνώ-
ρίσεως τῶν διαρκούντος τοῦ γάμου γεννηθέντων τέκνων.

1. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν ἐποψιν τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου ὁ Γαλλικὸς κώ-
διξ ἐκ προθέσεως σιγᾷ προκειμένου περὶ ἀνικανότητος· ἐξάγεται δὲ ἐκ τῶν
κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν κεφαλαίων, γάμος, διάζευξις, γρηγοῖότης τέκνων, συ-
ζητήσεων ὅτι οἱ νομοθέται δὲν παρεδέχθησαν τὴν ἀνικανότητα ὡς αἰτίαν
ἀκυρώσεως γάμου διὰ τὸ δυσχερὲς τῆς ἀποδείξεως τοῦ πράγματος καὶ διὰ
τὸ συμπαραμομαρτοῦν σκάνδαλον, τοῦ Portalis ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς Ἐπι-
κρατείας λέγοντος· «ἡ ἀνικανότης δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ὡς βλάβις ἐξαι-
ρέσεως (εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος), διότι εἰς τὸν περὶ γάμου νόμον
οὐδόλως μνημονεύεται ὡς αἰτία ἀκυρώσεως. Ἡ δὲ ἀπόλυτος αὕτη τοῦ
νόμου σιγὴ εἶναι λογικὴ, διότι οὐδὲν ὑπάρχει μέσον πρὸς ἀναγνώρισιν μετὰ
βεβαιότητος τῆς ἀνικανότητος.» Παρεδέξαντο ὁμως ὡς αἰτίαν ἀκυρώ-
σεως τοῦ γάμου συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 180 τοῦ κώδικος τὴν περίπτωσιν
καθ' ἣν ὑπῆρχεν ἀπάτη ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον.

Ἀπαντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς παραδέχονται ὅτι, ἡ ἔνεκεν ἀπλῆς φυ-
σικῆς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀδυναμίας μετὰ ἐξωτερικῆς ἄλλως τελείας
καὶ κανονικῆς διαπλάσεως ἀνικανότης δὲν χρησιμεύει ὡς αἰτία ἀκυρώσεως

(1) Εἰ γέγονεν ἐκσπερμάτωσις, ποῦ, τί καὶ ὅποιον τὸ ἐκκληθέν.

γάμου· δεν συμφωνοῦσιν ὁμῶς οἱ συγγραφεῖς προκειμένου περὶ τῆς ἐκ κακῆς τῶν ὀργάνων διαπλάσεως, ἀκρωτηριασμοῦ, τρώσεων κλ. ἀνικανότητος, τῶν μὲν δοξαζόντων ὅτι, ἐπεὶ ὁ νόμος οὐδὲ ὡς μνημονεύει τῆς ἀνικανότητος ὡς αἰτίας ἀκυρώσεως, ὁ γάμος δὲν ἀκυροῦται οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀνικανότης, τῶν δὲ ὑποστηρίζοντων τοῦναντίον ὅτι, ἐπεὶ ἡ ταιαύτη ἀνικανότης εὐκόλως καὶ χωρὶς τῆς μεσολαβήσεως τῆς ἐν συνεδρίῳ ἐξετάσεως καταδεικνύται, θεωρητέα ὡς αἰτία ἀκυρώσεως γάμου.

2. Ὑπὸ δὲ τὴν ἐποψὴν τοῦ ἀπὸ κοίτης καὶ τραπέζης χωρισμοῦ ὅτε μὲν ἀπεδέχθησαν ὅτε δὲ ἀπερρίψαν τὴν ἀνικανότητα ὡς αἰτίαν, λόγῳ βαρείας προσβολῆς κατὰ τοῦ συζύγου τοῦ μὴ εὐρίσκοντος ὑπὸ τὴν συζυγικὴν στέγην τὰς προσδοκώμενας ἀπολαύσεις.

3. Ὑπὸ δὲ τέλος τὴν ἐποψὴν τῆς γνησιότητος τῶν τέκνων σαφῶς ὁ Γαλλικὸς κωδὶξ ἐν τοῖς 312 καὶ 313 ἄρθροις ἐκφράζεται, ἀπορρίπτων τὴν συγγενὴ οὕτως εἰπεῖν ἀνικανότητα καὶ παραδεχόμενος τὴν τυχαίως κατόπιν ἐπελθοῦσαν.

Οὕτω λοιπὸν ὁ νομοθέτης φρονίμως ποιῶν δὲν παρεδέξατο ὡς αἰτίαν ἀκυρώσεως τὴν ἐξ ἀτονίας τῶν ὀργάνων προκύπτουσαν ἀνικανότητα, καθόσον αὕτη οὐδὲ ὡς ἀποδεικνύεται μετὰ βεβαιότητος, ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ παροδικὴ εἶναι. Ἡ ἱατρικὴ ὁμῶς ἀδυνατεῖ νὰ παραδεχθῇ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ὧν ἕνεκα δὲν ἀναγνωρίζεται ὡς αἰτία ἀκυρώσεως ἡ ἐξ ἐλαττωματικῆς τῶν ὀργάνων διαπλάσεως, τραυματισμοῦ, ἢ ἀκρωτηριασμοῦ ἀνικανότης καὶ ἄλλως οὕσα καταφανὴς καὶ βεβαία, ἡ ἀνικανότης ἐκείνη ἢ καθιστῶσα ἀδύνατον τὴν πρὸς τεκνοποιίαν ἀπαραίτητον συνουσίαν. Συνεπῶς εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας αἱ τοῦ ἱατροῦ γνώμαι εἶναι ὀριστικαὶ καὶ ἀπόλυτοι, αἰτινὲς καὶ εἰς τοὺς δικαστὰς δέον νὰ ἔχωσιν ἀδιαφιλονέικητον κύρος· ἄλλως ἀφοῦ ἡ δικαιοσύνη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην προκειμένου περὶ τραυμάτων, βρεφοκτονίας, δηλητηριάσεως κλ., ἡ δὲ γνώμη τοῦ ἱατροῦ εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας κέκτηται ἀπόλυτον κύρος, διατὶ προκειμένου περὶ ἀκυρώσεως γάμου λόγῳ ἀνικανότητος δὲν πρέπει νὰ ζητῆται ἡ τοῦ ἱατροῦ γνώμη, ἢ νὰ λαμβάνηται αὕτη ὑπ' ὄψιν; Ὁφείλομεν λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην τῶν δοξαζόντων ὅτι ἡ βεβαία καὶ ἀποδεδειγμένη ἀνικανότης εἶναι αἰτία ἀκυρώσεως γάμου, καὶ νὰ καταδείξωμεν ἐν τοῖς ἐπομένοις τὰ ἀποτελοῦντα τὴν κυρίως οὕτως εἰπεῖν ἀνικανότητα στοιχεῖα, καὶ τὰς ἐν γένει συνεπαγομῶνας τὴν διὰ ζευξιν ἢ τὴν ἀκύρωσιν τοῦ γάμου αἰτίας.

1. Ἑλλειψὶς συναιρέσεως.

Τὰ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀναγόμενα ἱατροδικαστικὰ ζητήματα

ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς διανοητικῆς τοῦ ἐτέρου τῶν συζύγων καταστάσεως, περὶ ἧς ἐν ἐκτάσει ὁ λόγος ἐν τῷ περὶ *ηγεροπαθειῶν* κεφαλαίῳ.

2. Ἀπάτη ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον.

Υπὸ τὸν ὅρον τοῦτον δύο ὑπάρχοντα καταστάσεις ἀπ' ἀλλήλων διακεκεκριμέναι· 1. τοῦ ἐτέρου τῶν συζευγνομένων ὄντος ἀνικάνου, καὶ 2. ὄντος ἐρμαφροδίτου.

α'. **Ἀνικανότης.** — Ἀποφεύγοντες νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερείας ἀφορώσας τὴν ὑπὸ νομικὴν ἐποψὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἀνικανότης, ἀπλῶς μόνον ἐξετάζομεν ἀπάσας τὰς αἰτίας τῆς ἀνικανότητος, ἐκτιμῶντες τὴν ἀξίαν αὐτῶν καθόλου τε καὶ κατὰ μέρος.

Καὶ πρῶτον τί ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἐποψὴν νοεῖται διὰ τοῦ ὅρου *ἀνικανός*; ὁ μὴ παρασκευάζων τάχα ρευστὸν ἱκανὸν πρὸς γονιμοποίησιν καὶ σύλληψιν; ἢ ὁ ἕνεκα τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ἰδιοτήτων ἀδυνατῶν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν τῆς συνουσίας πράξιν;

Ἀπασαὶ αἱ νομοθεσίαι τελέως σιγῶσιν ὡς πρὸς τὰς αἰτίας τῆς ἀνικανότητος, καὶ ἂν ἡ σιγὴ διὰ τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἐξηγεῖται ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ἀποχρώντων μέσων πρὸς κατὰδειξιν τοῦ πράγματος, πολλῶ μᾶλλον εὐεξήγητος ἀποβαίνει διὰ τὴν πρώτην εἰς ἣν ἐντελῶς ἐλλείπουσι τὰ μέσα πρὸς βεβαιώσιν κεκρυμμένου καὶ λανθάνοντος αἰτίου· συνεπῶς ὁ ἰατρός οὐδέποτε καλεῖται ὅπως βεβαιώσῃ ἢ καταδείξῃ ἂν ἄνθρωπος καλῶς διαπεπλασμένος ἀδυνατεῖ νὰ ἐκτελέσῃ γόνιμον συνουσίαν, ἢ καὶ ἀπλῶς συνουσίαν, καίτοι πολλοὶ παραδέχονται ὅτι νευρικαὶ τινες αἰτίαι, ἠθικαὶ καταστάσεις, παρατεταμένοι τοῦ νοῦς κόποι κλπ. παρακωλύουσιν ἐνίοτε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνδρικῶν λειτουργιῶν. Τοιαῦται δὲ αἰτίαι πιθανῶς θεωρητέαι ὁ αὐνανισμός, ἡ γενικὴ ἀτονία, ἡ κακὴ τροφή ἢ ἡ ἑλλειψὶς τοιαύτης, ἢ περὶ τὰ οἰνοπνευματώδη κατὰχρησις, χρῆσις φαρμάκων τινων, ὡς καφουράς, νιτρικοῦ καλίου καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπὶ τὸ νευρικόν ἰδίᾳ σύστημα ἐνεργούντων, ὧν ὅμως τὰ ἀποτελέσματα ἀδύνατον νὰ ἐξακριβωθῶσι δεόντως. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἔπεται ὅτι ὁ ἰατρός ἀδυνατεῖ νὰ ἀποφανθῇ περὶ ἀνικανότητος προκειμένου περὶ ἀνθρώπου κατὰ φύσιν διαπεπλασμένου. καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν δέον νὰ νοῶμεν ἀνικανότητα τὴν εἰς ὕλικὴν αἰτίαν καταφανῇ, ἢ περὶ τὴν διάπλασιν φανεράν ἀτέλειαν ὑφισταμένην· συνεπῶς ἐξεταστέον τὰς περιστάσεις τῆς ἕνεκεν ἐλαττωματικῆς διαπλάσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀνικανότης εἰς ἀμρότερα τὰ γένη.

Α'. **Ἀνικανότης παρ' ἀνδράσιν.** — 1. *Ἐλλειψὶς πέους.* — Ἡ ἑλλειψὶς τοῦ πέους, ὅτε μὲν ἐκ γενετῆς, ὅτε δὲ ἐπίκτητος συνεπιεῖ εἰς

ρήσεως ἢ ἑτέρας τινὸς αἰτίας τυγχάνουσα, ἐθεωρήθη ἔκπαλαι παρὰ τῶν συγγραφέων ἐν γένει ὡς αἰτία ἀνικανότητος· ἀλλὰ κατὰ τοὺς μὲν μόνον ἢ τελεία τοῦ πέους ἔλλειψις θεωρητέα ὡς πραγματικὴ ἀνικανότητος αἰτία, κατὰ τοὺς δὲ εἶναι τοιαύτη καὶ καθ' ἑς περιπτώσεις ἐλλείπουσι τὰ $\frac{3}{4}$ ἢ τὰ $\frac{4}{5}$ τοῦ ὅλου ὀργάνου. Ἐκ τοιαύτης γνώμης ἀντιθέσεως βεβαίως δύσκολος ἀποβαίνει ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, καὶ δὴ παρὰ τοῖς παραδεχομένοις τὴν ἐπήρειαν τῆς σπερματικῆς αἵρας, ἢ τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς ἐλλείψεως τοῦ φυσικοῦ πέους διὰ παντοειδῶν μηχανημάτων, ὅπωςδῆποτε ὁμως ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ᾔσῃ λίαν ἐπιφυλακτικός, διότι ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγα παραδείγματα καθ' ἃ ἢ τὰ μάλιστα σμικρότης τοῦ πέους, εἴτε ἐκ γενετῆς, εἴτε ἐκ κακῆς διαπλάσεως, εἴτε ἔνεκα ἐγγειρήσεων, δὲν παρεκώλυσε τὴν γόνιμον συνουσίαν, διό ὁ Orfila (1) ἐκφράζεται ὡδέ πως· «... Δὲν δύναται τις νὰ ἀποφανθῇ ὑπὲρ τῆς ἀνικανότητος προκειμένου περὶ καλῶς διαπεπλασμένου ἀνδρὸς, οὐ τὸ πέος παρίσταται δίκην προβοῆς τῶν σπαραγμῶν σωματῶν διατρήτου, καὶ εἰσδυσούσης εἰς τὰ μᾶλλον ἐξωτερικὰ τῆς γυναικὸς γεννητικὰ ὄργανα.» Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Orfila στηριζομένη ἐπὶ δεδομένων ἀδιαφιλονεικῶν φαίνεται ἡμῖν ἢ μᾶλλον ὀρθὴ ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν.

2. *Ἐλλείψις ὄρχεων*. — Ἡ τῶν ὄρχεων ἔλλειψις ἐπίσης διττὴν ἀναγνωρίζει αἰτίαν, εἴτε ἐκ γενετῆς εἶναι, εἴτε ἐπίκτητος. Καὶ ἀληθῶς ἐπειδὴ οἱ ὄρχεις εἶναι τὰ σπερματογόνα τοῦ ἀνδρὸς ὄργανα, ἔπεται ὅτι ἡ ἔλλειψις αὐτῶν, πραγματικὴ οὖσα, ἀποτελεῖ ἀληθὴ ἀνικανότητος αἰτίαν, διότι καὶ ἂν ἐνίοτε παρατηρεῖται εἰς τοὺς στερουμένους τῶν ὄρχεων ὀργασμὸς τις καὶ διεγέρσις τοῦ πέους, ἡ συνεπείχῃ ταύτης ἐνεργουμένη συνουσία εἶναι ὅλως ἄγονος, συνεπῶς ὁ τοῦ γάμου σκοπὸς δὲν ἐκπληροῦται.

Ὅσοι ὁμως τὸ ζήτημα θεωρητικῶς φαίνεται ἀπλοῦν καὶ εὐλυτον, τόσων τοῦναντίον ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν μεγάλως παρουσιάζει δυσχερείας, διότι ἐπὶ ἐλλείψεως τῶν ὄρχεων ἐν τῷ ὁσχεῷ ἀποβαίνει ἐντελῶς ἀδύνατον μετὰ θετικότητος νὰ ὀρισθῇ ἂν πράγματι ἐλλείπουσι, διότι οὐχὶ σπανίως διαμένουσιν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐφ' ὅρου ζωῆς, ὅτε οἱ φέροντες τὴν τοιαύτην ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν παρέκκλισιν καλοῦνται *κρυφάορχεις*, καὶ εἶναι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν συγγραφέων οὐ μόνον ὀρμητικώτεροι καὶ ἐπιρρεπέστεροι εἰς τὰ ἀφροδίσια, ἀλλὰ καὶ ἐπίσης γόνιμοι· ἄλλοτε ἀμφοτέροι οἱ ὄρχεις ἢ ὁ ἕτερος τούτων ἀτελῶς κατολισθήσας ἐνσφηνοῦται ἐν τῷ βουβωνικῷ σωλήνι, ἔνθα ἀναπτύσσεται ὡς τὰ πολλὰ τελείως καὶ κατὰ φύσιν λειτουργεῖ, ἢ ὑποπίπτει εἰς ἀτροφίαν περισφιγγόμενος ὑπὸ τοῦ στενοῦ σωλήνος ἐν ᾧ διατελεῖ ἐσφηνωμένος, τούτων ἔνεκα ἡ πραγματικὴ τῶν ὄρχεων ἔλλειψις δὲν ὀρί-

(1) Orfila. — Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 177.

ζεται μετὰ θετικότητος, συνεπῶς ἢ ἐκ τῆς ἐκ γενετῆς ἑλλείψεως τῶν ὄρχεων ἀνικανότης δὲν ἀποδεικνύεται, ἄρα καὶ δὲν ὑπάρχει, διότι οἱ χαρακτηριστὲς οὗς τινὲς τῶν ἱατρῶν ἐπικαλοῦνται ὡς τεκμηριούντας τὸ τοιοῦτον τῆς ἀνικανότητος εἶδος, οἷον ἡ ἀφθονος κατὰ τὸ ἐφήθαιον πιμελή, ἡ τοῦ σώματος λεπτότης καὶ ἡ τοῦ νοῦς σμικρότης, ἡ ἀναφροδισιακὴ κατὰστασις, τὸ μαλθακὸν καὶ λεπτοφυὲς τοῦ δέρματος ἀσυνήθη παρ' ἀνδράσιν, ἡ ἑλλείψις τοῦ πώγωνος, τὸ λεπτὸν τῆς φωνῆς, τὸ ὀγκῶδες τῶν μαστῶν, καὶ ἐν γένει ὁ γυναικεῖος τύπος, εἶναι ἐντελῶς ἀνίσχυροι ὅπως καταδειξῶσι τὴν τῶν ὄρχεων ἑλλείψιν, καὶ καθ' ἑαυτοὺς ὅλως δευτερευούσης ἀξίας.

Ἡ ἕνεκεν ἐγγχειρήσεως ἢ τυχαία τῶν ὄρχεων ἑλλείψις εὐκόλως γνωρίζεται καὶ βεβαιοῦται ἐκ τῆς παρουσίας τῆς οὐλῆς τῆς μετὰ τὴν ἐγγχείρησιν ἀπομεινύσης, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, καίτοι κατὰ τινὰς ἐπὶ τινὰ εἰσέτι χρόνον μετὰ τὴν τῶν ὄρχεων ἐκτομὴν ἐνεργουμένην μετὰ τὴν ἡθικὴν ἡλικίαν ἀπομένει ὄργασμός τις ἀφροδίσιος καὶ τοῦ πέους διέγερσις, βεβαιοῦται ἡ ἀνικανότης ἅτε δὴ πάσης συνουσίας οὐσης ἀπολύτως ἀγόνου.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων συνάγεται ὅτι ἀνικανότης ἕνεκεν ἐκ γενετῆς ἑλλείψεως τῶν ὄρχεων ἀδύνατον νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ νὰ ὀρισθῇ, βεβαιοῦται δ' ἕνεκα τυχαίας, ἢ κατόπιν ἐγγχειρήσεως ἑλλείψεως τῶν ὄρχεων.

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ὧν τέσσαρες διακρίνουσι κατηγορίας: — 1. τοὺς στερουμένους ἐνὸς ὄρχεως (spadones), οἵτινες εἰς τὴν συνουσίαν καὶ εἰς τὴν γονιμοποίησιν εἶναι ἐπιτήδαιοι, διό καὶ ἐν Ῥώμῃ ἐπετρέπετο αὐτοῖς ὁ γάμος. — 2. Τοὺς φέροντας ἀτροφικοῦς τοὺς ὄρχεις συνεπείρῃ μαλ' ἄλλως αὐτῶν μετὰ τῶν δακτύλων (Thadiali ἢ Thasiati), εἰς οὓς ὅμως ἐνίοτε ἀπομένει γενετήσιός τις ὁρμή, ἢ καὶ ἐπιδεκτικότης πρὸς γονιμοποίησιν. — 3. Τοὺς στερουμένους ἀμφοτέρων τῶν ὄρχεων ἀλλὰ διασώζοντας τὸ πέος, καὶ οἵτινες ἐνίοτε ἔχουσι στήσεις τοῦ καυλοῦ καὶ συνουσιάζονται. καὶ — 4. Τοὺς στερουμένους ἀπάντων τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων, καὶ ὄρχεων καὶ πέους, οὗτοι εἶναι οἱ κυριολεκτικῶς εἰπεῖν εὐνοῦχοι ὧν χρῆσις γίνεται ἐν τοῖς χαρεμίοις. Ὁ Godard (1) ὡς ἐξῆς περιγράφει τὸν τρόπον καθ' ὃν εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον ἐγγχειρίζουσι τοὺς εὐνοῦχους: εἰς δετὲς ἢ 10 ετὲς μερᾶκιον συλαμβάνουσι διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ πέος καὶ ὄρχεον καὶ περιδένουσιν ἰσχυρῶς κατὰ τὴν ῥίζαν, ἐλκύοντες δὲ διὰ τῆς χειρὸς ὅσον εἶναι δυνατόν, τέμνουσι διὰ μιᾶς τομῆς μαχαίριον μετὰ τῆς χειρὸς καὶ τῆς περιδέσεως ἅπαντα τὰ ὄργανα, ἐπὶ τῆς πληγῆς πρὸς καταστολὴν τῆς αἱμορραγίας ἐπιχέουσι ζεστόν

(1) Godard. — Observations scientifiques et médicales faites en Égypte et en Palestine. Paris. 1867.

ἔλαιον καὶ καταχώνουσιν ἐπὶ τινὰς ὥρας τὸν ἐγγχειρισθέντα μέχρι στέρνου ἐν λεπτῇ ἄμμῳ.

3. *Ἐκστροφή τῆς κύστεως.* — Ἡ περὶ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διαμαρτία αὕτη συνίσταται εἰς μικρὸν ἐρυθρὸν ὄγκον περὶ τὴν ἡβικὴν σύμφυσιν καὶ μικρὸν τι ἀνωτέρω αὐτῆς, ἔχοντα τὴν ὄψιν καὶ τὸ μέγεθος χαμοκεράσου, ἢ ἐνίοτε καὶ μεγαλύτερον, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ διακρίνονται δύο μικραὶ ὅσαι ἢ τρήματα ἐξ ὧν συνεχῶς ἐκρέει τὸ οὖρον στάγδην, διὰ τῆς πίσεως ὁ ὄγκος καταπίπτει καὶ ἐξαφανίζεται, ὑπολείπεται δὲ τότε εἰς τὸ δερμα μικρὰ τις στρογγύλη ὀπή, ἀλλ' ἀναφαίνεται καὶ πάλιν τῆς πίσεως παυσμένης. Ὁ ὄγκος οὗτος ἀποτελεῖται ὑπὸ τῆς ἀνεστραμμένης εἰς ἑαυτὴν κύστεως καὶ προπιπτούσης δι' ὀπῆς κατὰ τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας, οἱ οὐρητῆρες ἐκστομοῦνται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, τὸ δὲ πέος εἶναι ἀδιάτρητον, βραχύ, χωρὶς οὐρήθρας, ἄλλοτε πεπλατυσμένον καὶ ἠυλακωμένον κατὰ τὴν ἀνωτέραν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν· τὸ ὄσχεον μικρὸν καὶ κενόν, οἱ ὄρχεις παραμένουσιν ἐν τῇ κοιλίᾳ, ἐλλείπουσι δὲ ἐνίοτε τὰ σπερματικά κυστίδια.

4. *Ἐλαττωματικὴ τῆς οὐρήθρας διάτρησις.* — Εἰς τὴν διαμαρτίαν ταύτην ὑπάρχοντες οἱ ἐπισπαδίαὶ καὶ οἱ ὑποσπαδίαὶ. Γνωστὸν πόσας παρουσιάζει ποικιλίας τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας ὡς πρὸς τὴν θέσιν αὐτοῦ, ὅτε μὲν κεῖται ὑπὸ τὴν βάλανον, ὅτε δὲ κατὰ τὴν βάσιν τοῦ πέους, καὶ ἄλλοτε τέλος ὀπίσθεν τοῦ ὄσχεου. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διαμαρτίας ὡς πρὸς τὴν ἀνικανότητα αἱ τῶν ἰατρῶν γνώμαι εἶναι διγερμέναι, κατὰ τοὺς Haller, Eschenbach, Mahon κλ. ἡ τοιαύτη διαμαρτία συνεπάγεται τελείαν ἀνικανότητα, κατὰ δὲ τοὺς Schenk, Koop, Morgagni κ. α. μόνον ὀσάκις ἢ ὀπῇ τῆς οὐρήθρας κεῖται ὀπίσθεν τοῦ ὄσχεου, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ὁ Hunter ἀναφέρει ὅτι ἐπέτυχεν τὴν γονιμοποίησιν συλλέξας ἐν μικρῷ κλύσματι τὸ σπέρμα ἅμα μετὰ τὴν ἐκσπερμάτωσιν καὶ ἐγγύσας αὐτὸ ἐν τῷ κολεῷ τῆς εἰς ἐρεθισμόν διατελούσης γυναικός, ὁ ὑποσπαδίας οὗτος ἔφερε τὴν ὀπὴν τῆς οὐρήθρας κατὰ τὸ περίναιον. Ἐκ τούτων δὴλον ὅτι ἡ γνώμη τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἔστω λίαν ἐπιφυλακτικὴ, καὶ δὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ὑπὸ τοῦ Morgagni ἀναφερομένης περιπτώσεως, καθ' ἣν ὑποσπαδίας φέρων τὴν ὀπὴν τῆς οὐρήθρας εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος σχισμῆς ὑπὸ ἀτελοῦς τοῦ ὄσχεου διαιρέσεως ἀποτελουμένης ἔσχε γόνιμον μετὰ γυναικὸς συνουσίαν. Ὅπως πότ' ἂν ἢ ὁ ἰατρός δεῖον νὰ ἐξετάζη ἐπακριβῶς τὴν θέσιν τοῦ στομίου καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ σωλήνος, διότι πολλὰκις ἄρκει διὰ τὸ γόνιμον τῆς συνουσίας, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ ἀπλὴ τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας εἰσοδος εἰς τὰ ὅλως ἐξωτερικὰ τῆς γυναικὸς γεννητικὰ ὄργανα, ὡς ἐπίσης καὶ μικρὰ σπέρματος ποσότης.

5. *Διγασμός τοῦ πέους, ἢ πέος δισκελές.* — Τὴν τοιαύτην τῆς διαπλά-

σεως διαμαρτίαν ὁ Orfila θεωρεῖ ὡς αἰτίαν ἀνικανότητος μόνον, ὅταν ἀποβαίνῃ ἀνέφικτος ὁ εὐοδιασμός τοῦ ἐτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν τοῦ πέους ἐν τῷ κόλπῳ. Μεγάλῃ ὁμως ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους τοῦ ἱατροδικαστοῦ προσοχὴ καὶ ἐπιφύλαξις.

6. *Ἔτεροι διαμαρτίαι.*— Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται ποικίλαι περιπτώσεις ἐνίοτε μόνον ὡς αἰτία ἀνικανότητος θεωρούμεναι, διό καὶ οἱ σχετικαὶ ἀποκαλοῦνται, ἐπειδὴ τροποποιούμεναι, οὐχὶ σπανίως καὶ τὴν συνουσίαν καὶ τὴν γονιμοποίησιν δὲν παρακωλύουσι. Τοιαῦται εἶναι ὁ ἐλάχιστος καὶ ὁ μέγιστος τοῦ πέους ὄγκος, τὸ μέγιστον αὐτοῦ μήκος, ἡ κακὴ αὐτοῦ διεύθυνσις, τὰ στενώματα τῆς οὐρήθρας, ἡ φέμωσις, ἡ περιφέμωσις, αἱ ὀσχεοκῆλαι καὶ δὴ αἱ ὀγκώδεις, ἡ ὑδροκῆλη, ἡ σαρκοκῆλη καὶ δὴ ἡ ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὄρχεις, ὅποτε βεβαίως ἀποτελεῖ ἀνικανότητα, σημειωτέον ὁμως ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἀνάγκη ἢ διάγνωσις νὰ ᾖ σαφὴς καὶ βεβαία.

Ἱστορικῆς ἀξίας μόνον χάριν μνημονεύομεν τῆς τῶν προστατῶν σκληρύνσεως, τῆς ἀποφράξεως τῶν ἐκφορητικῶν τοῦ σπέρματος σωλήνων κλ. ὡς αἰτίων ἀνικανότητος, διότι ἅπαντα ταῦτα τὰ ἀρρώστηματα ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κεκρυμμένων τῆς ἀνικανότητος αἰτίων, ὧν τὴν ἀναζήτησιν δεόν ὁ ἱατροδικαστὴς ν' ἀποφεύγῃ.

B'. *Ἀνικανότης παρὰ τῇ γυναίκί.*— Ποικίλαι εἶναι αἱ γνώμαι τῶν ἱατρῶν ὡς πρὸς τὰ αἰτία τῆς παρὰ τῇ γυναίκί ἀνικανότητος, πρὸς ἀποφυγὴν μακρηγορίας συγκεφαλαιοῦμεν τὴν γνώμην καὶ τὴν διαίρεσιν ἣν ὁ F. Roubaud παραδέχεται· κατ' αὐτὸν τὰ αἰτία τῆς γυναικείας ἀνικανότητος εἶναι οὐ μόνον τὰ διὰ τὸν εὐοδιασμόν τοῦ πέους κωλύματα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἔλλειψις ἡδυπαθοῦς αἰσθήσεως κατὰ τὴν συνουσίαν, ἐξ οὗ ἡ διαίρεσις εἰς ἀνικανότητα ἔνεκα κωλύματος περὶ τὸν εὐοδιασμόν τοῦ πέους, καὶ εἰς ἀνικανότητα ἔνεκεν ἀπαθείας.

1. *Ἀνικανότης ἔνεκα κωλύματος περὶ τὸν εὐοδιασμόν τοῦ πέους.*— Ἡ συγγενὴς τοῦ αἰδοίου ἔλλειψις, ἄλλως σπανιωτάτη, συνεπάγεται ἀπόλυτον ἀνικανότητα, εἰς τινὰς ὁμως συγγενεῖς τοῦ αἰδοίου ἀποφράξεις ἀρκεῖ πολὺ λάκκις ἢ ἀπλῇ διὰ τῶν δακτύλων ἀπαγωγῇ τῶν χειλέων χωρὶς τῆς χρήσεως τμητικοῦ ὄργανου ὅπως ἀπαλείψῃ τὴν διαμαρτίαν, ἄλλοτε δὲ καταλλήλως ἐνεργουμένη ἐγχείρησις δι' ἧς τέμνονται κατὰ στιβίξας οἱ συνδεδόντες ἱστοὶ μέχρι τῆς εἰς τὸν κόλπον εἰσόδου συμβάλλει εἰς τὴν ἄρσιν τῆς ἀνικανότητος, τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται τοῦ διὰ τὴν συνουσίαν κωλύματος ὑφισταμένου εἰς τὴν τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος ἀντίστασιν.

Συνηθεστέρα περὶ τὴν διέπλασιν τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων διαμαρτία εἶναι ἡ τοῦ κόλπου ἔλλειψις, τοῦ αἰδοίου ἔχοντος κατὰ φύσιν, ὅποτε συνυπάρχει καὶ τῆς μήτρας ἔλλειψις, πᾶσα δὲ πρὸς θεραπείαν τῆς

διαμαρτίας ταύτης απόπειρα είναι ματαιά. "Αλλοτε, καθ' ἃ ὁ Richet ἀναφέρει, ὁ κόλπος ἕνεκα προσφύσεων παρουσιάζει τυφλὸν πέρας κωλύον τὴν συνουσίαν, ὅτε ὡς τὰ πολλὰ εἶναι μὲν ἐφικτὴ δι' ἐγχειρήσεως ἢ ἀνάπλασις οὕτως εἰπεῖν τοῦ κόλπου καὶ ἡ συνουσία, ἀλλ' εὐρίσκεται συνήθως τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἀποσπαραγμένον, ἐξ οὗ κωλύεται ἡ γονιμοποίησις· τὸ ἐκ τῆς παρουσίας διασπαραγμάτων ἢ μεμβρανωδῶν ταινιδίων ἐν τῷ κόλπῳ κώλυμα ἥττονος λόγου ἄξιον εἶναι, ἅτε δὴ ὡς τὰ πολλὰ ἰώμενον, ἂν μὴ παρακωλύει τὴν συνουσίαν ὡς ἐκ τῆς τοποθετήσεως καὶ τῆς ἐκτάσεως αὐτοῦ. "Αλλοτε τὸ ἐν τῷ κόλπῳ διάσπαραγμα διαχωρίζει αὐτὸν εἰς δύο μέρη μᾶλλον ἢ ἥττον ἄνισα, ὅτε ἡ γυνὴ παρίσταται ὥσει δύο φέρουσα κόλπους, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὡς τὰ πολλὰ ἀναλόγως τοῦ εὖρους τῶν κόλπων ἡ συνουσία δὲν παρακωλύεται. Ἐπίσης ἀναφέρουσι περιπτώσεις δικέρου μήτρας, λίαν δυσκόλως ἵνα μὴ εἰπωμεν οὐδὲ ὅλως διαγινωσκομένας, ἀλλὰ καὶ ἂν ἡ τοιαύτη διαμαρτία βεβαιωθῇ δύσκολον νὰ προσδιορισθῇ ἂν συνεπάγεται ἀνικανότητα.

"Απασαι αἱ προσημειωθείσαι τοῦ κόλπου καταστάσεις ἀπαντῶσι καὶ ἐφικτῆτοι κατόπιν ἐγχειρήσεων, καυτηριάζσεων, ἐγκαυμάτων, ἐλκῶν ἀπλῶν ἢ διαθεσικῶν, δυσκόλων τοκετῶν, ἀποσθημάτων, φλεγμονῆς, τραυμάτων, ἐξελκώσεων τῶν κατὰ τὸ αἰδοῖον ἀδένων κλ. ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς τὰ πολλὰ διὰ κατὰ κλήλου καὶ μεθοδικῆς θεραπείας τὰ ἐκ τούτων ἁρρώστημα, ἡ μεγάλη στένωσις, παρέρχεται, ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει μετ' ἄκρας ἐπιφυλάξεως νὰ ἐκφέρῃ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην.

"Αναφέρονται περιπτώσεις καθ' ἃς καίτοι τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἔχουσι κατὰ φύσιν ἡ συνουσία ἀποβαίνει ἀδύνατος διὰ τὴν ὑπέρμετρον τοῦ αἰδοίου καὶ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου εὐαισθησίαν, ἢ διὰ τὴν ὀδυνερὰν τοῦ αἰδοίου σύσπασιν κατὰ τὴν συνουσίαν, ἣν ὁ Marion Sims κολιπισμόν ἀποκαλεῖ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας κατ' ἄλληλος θεραπεῖα οὐχὶ σπανίως διαλύει τὴν νοσηρὰν ταύτην κατάστασιν.

"Οὔγοι τέλος διαφόρου φύσεως, ἢ χρόνιοι ἔτεροι παθήσεις, ὡς ἐλεφαντίασις τῶν Ἀράβων, λύκος, ἢ ἐσθιόμενος ἔρπης κατὰ τὸ αἰδοῖον θεωροῦνται ὡς αἰτία ἀνικανότητος ἀναλόγως τοῦ ἵατοῦ ἢ μὴ τῆς παθήσεως, καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς βαρύτητος αὐτῆς.

2. Ἀπάθεια. — "Αναφέρομεν ἐνταῦθα τὴν τοιαύτην τῆς ἀνικανότητος αἰτίαν μόνον ὅπως καταδείξωμεν ὅτι δὲν πρέπει ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν οὐ μόνον δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα διὰ τὴν γόνιμον συνουσίαν ἡδυπαθῆς ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς αἰσθησις, ἀλλὰ τοῦναντίον βεβαιοῦνται συλλήψεις μετὰ συνουσίαν συνεπείρξαι βιασμοῦ, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ ὑπαρξὶς ἢ μὴ τῆς αἰσθήσεως τῆς ἡδυπαθείας κατὰ τὴν συνουσίαν εἶναι ὅλως ὑποκειμενικὴν

φαινόμενον, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν ὁ ἱατροδικαστὴς οὔτε δύναται, οὔτε πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν.

Ὡστε τὰ κυρίως ἀπαρτίζοντα τὴν παρὰ τῇ γυναικὶ ἀνικανότητα αἰτία συνίστανται εἰς τὴν ἔλλειψιν τοῦ αἰδοίου ἢ τοῦ κόλπου, εἰς τὴν τοιαύτην αὐτῶν συμφυῇ ἢ ἐπίκτητον ἀπόφραξιν, ὥστε καὶ ἡ συνουσία ἐντελῶς νὰ παρακωλύηται καὶ οὐδεμία νὰ ὑπάρχῃ ἰσσεως ἐλπίς, τοῦθ' ὅπερ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς κατὰ τὸ αἰδοῖον παντοίας φύσεως ὄγκους, καὶ διὰ τὰ χρόνια αὐτοῦ πάθη.

β'. Ἑρμαφροδιτισμός. — Ὁ ἑρμαφροδιτισμός, τὰς λεπτομερείας τοῦ ὁποίου ἐξεθέσαμεν ἐν ἐτέρῳ κεφαλαίῳ (Ὅρ. Τόμ. Α'. Σ. 174), διττῶς θεωρητέος ὡς αἰτία διαζεύξεως α'. ὑπὸ τὴν ὄψιν τῆς ταυτότητος τοῦ συζευγνυομένου προσώπου, ἂν ε. π. συζευγνύεται ἀνὴρ μετὰ ὑποτιθεμένης γυναικός, ἥτις ὁμως ὡς ἐκ τῆς τῶν γεννητικῶν αὐτῆς ὀργάνων διαπλάσεως ἀποδεικνύεται ἀνὴρ, καὶ β'. ὑπὸ τὴν ὄψιν τῆς ἀνικανότητος, ὅτε τοιαύτη εἶναι ἡ περὶ τὴν διὰ πλάσιν διαμαρτία ὥστε ἡ οὐδέτερον τῶν γενῶν ὑπερισχύει, ἢ τὸ ὑπερισχύον διὰ τὴν ἀτέλειαν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὀργάνων καθίσταται ἀπολύτως ἀνίκανον.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

Τρία εἶναι τὰ κυρίως ζητήματα τὰ ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ὄψιν εἰς τὸν γάμον ἀναγόμενα, τὰ ἐξῆς.

Α'. Αἷτια ματαιοῦντα σχεδιασθὲν συνοικέσιον. — Τὰ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ἐξεταζόμενα τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀρρώσθηματα ὧν ὁ πολλαπλασιασμός διὰ τοῦ γάμου ἐπιτείνεται· ἀλλ' αἱ νομοθεσίαι τῶν κρατῶν οὐδὲν περὶ τούτου ὀρίζουσιν ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ κατὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ γάμου ἡ θεμελιώδης δι' αὐτὸν βάσις, ἡ ἀμοιβαία καὶ ἐλευθέρᾳ συναίνεσις, τοῦτέστιν οἱ συζευχθησόμενοι νὰ ἔχωσι σώας τὰς φρένας.

Β'. Περιστάσεις ἀκυροῦσαι τὸν γάμον, ἢ συνεπαγόμεναι διαζεύξιν. — Πλὴν τῆς ἐλευθέρως συναίνεσεως κυρίως αἰτία προκαλοῦσα τὴν ἀκύρωσιν τοῦ γάμου ἢ συνεπαγομένη τὴν διαζεύξιν εἶναι ἡ ἀνικανότης, ἥτις μὴ θεωρηθῇτω συνώνυμος τῇ στειρώσει ὅπως ἄλλοτε ἐγένετο. Ἀληθῶς ἐν ταῖς νομοθεσίαις καὶ δὴ τῇ Γαλλικῇ οὐδεὶς περὶ ἀνικανότητος γίνεται λόγος διὰ τὸ δύσκολον τῆς ἀποδείξεως αὐτῆς εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων, πολλοὶ ὁμως συγγραφεῖς ὑποστηρίζουσιν ὅτι ἐπὶ ἀνικανότητι φανερᾷ καὶ εὐαποδείκτῳ ἀκυρωτέος ὁ γάμος. Αἱ αὐταὶ σκέψεις περὶ ἀνικανότητος ἰσχύουσι καὶ ὡς πρὸς τὴν γνησιότητα τῶν τέκνων.

Καί ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν ἀνικανότητα καθόλου, τὰ δὲ ἀποτελοῦντα τὴν ἀνικανότητα στοιχεῖα καὶ τὰ συνεπαγόμενα τὴν διζεύξιν αἰτία εἶναι·

1. *"Ἐλλειψις συναιρέσεως* — Ὅταν ὁ ἕτερος τῶν συζύγων τυγχάνῃ παράφρων. — 2. *Ἀπάτη* ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον. — Δύο κυρίως εἶναι αἱ περιστάσεις αἱ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀναγόμεναι. — α'. *Ἀνικανότης* ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ ἀνικανότητος εἰς γόνιμον συνουσίαν, ἀλλ' ἀπλῶς εἰς συνουσίαν, συνεπῶς περὶ τῶν κατὰ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διαμαρτιῶν εἰς ἀμφοτέρω τὰ γένη τοιαῦται δὲ εἶναι, Α'. *Παρ' ἀνδράσιν* — 1. *"Ἐλλειψις πέους*. Εἴτε ἐκ γενετῆς εἴτε ἐπίκτητος δέον νὰ ᾖ τελεία, διότι ὑπάρχουσι παραδείγματα καθ' ἃ τμήματα πέους συνετέλεσαν εἰς γόνιμον συνουσίαν. — 2. *"Ἐλλειψις ὄρχεων*· δέον νὰ ᾖ τελεία, βεβαία, τουτέστι νὰ μὴ πρόκηται περὶ κρυψόρχιδος, νὰ ἐλλείπωσιν ἀμρότεροι οἱ ὄρχεις· δῆλον ἐκ τούτων ὅτι μόνον ἐπὶ ἐκτομήσεως τῶν ὄρχεων εἶναι ἐφικτὴ ἡ βεβαίως τῆς ἐλλείψεως αὐτῶν. — 3. *Ἐκτροπὴ τῆς κύστεως*, ἡ διαμαρτία αὕτη τῆς διαπλάσεως ὅπωςδῆποτε ὑπάρχουσα ἐπάγεται ἀνικανότητα. — 4. *Ἐλαττωματικὴ τῆς οὐρήθρας διάτρησις*, εἰς τὴν διαμαρτίαν ταύτην ὑπάρχοντα οἱ ὑποσπαδία καὶ ἐπισπαδία, οἵτινες ἐπὶ προκχωρημένου βαθμοῦ διαμαρτίας εἶναι ἀνίκανοι. — 5. *Διγασμὸς τοῦ πέους*, ἐπὶ ταιαύτης διαμαρτίας ὑπάρχει ἀνικανότης ὅταν ᾖ ἀδύνατον νὰ εὐοδιασθῇ τὸ πέος κατὰ τὴν συνουσίαν. — 6. *Ἑτεροι δυσμορφίαι*, ὡς φимώσεις, κῆλαι, καὶ ποικίλα ἄλλα νοσήματα ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς χρονιότητος αὐτῶν θεωροῦνται ὡς αἰτία ἀνικανότητος. — Β'. *Παρὰ γυναιξίν*. — 1. *"Ἐνεκα κωλύματος περὶ τὸν εὐοδιασμόν τοῦ πέους*· ἡ συγγενὴς τοῦ αἰδοίου ἔλλειψις εἶναι σπανιωτάτη καὶ ἐπάγεται ἀπόλυτον ἀνικανότητα, συμφύσεις ὅμως καὶ ἀποφράξεις ἢ στενώσεις τυχαῖαι δὲν θεωροῦνται ὡς αἰτία ἀνικανότητος, διότι τυγχάνουσιν ὡς τὰ πολλὰ παροδικαί· ἄλλοτε ὑπάρχει διαμαρτία εἰς τὸν κόλπον εἴτε συγγενὴς εἴτε ἐπίκτητος μέχρι τελείας ἐλλείψεως, καὶ εἰς μὲν τὰς ἀπλᾶς προσφύσεις ἡ ἀνικανότης δὲν εἶναι πραγματικὴ, καίτοι μετὰ τὴν ἐγγείρησιν πρὸς ἴσιν τῆς διαμαρτίας εὐρηται πάντοτε τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἀποπεφραγμένον, εἰς δὲ τὴν τελείαν ἐλλείψιν, ὅτε ὡς τὰ πολλὰ ἐλλεῖπει καὶ ἡ μήτρα, ἡ ἀνικανότης εἶναι πραγματικὴ. — 2. *"Ἐνεκεν ἀπαθείας* περὶ τὴν σαρκικὴν ἀπόλαυσιν, ἡ περίπτωσις αὕτη καὶ δυσκόλως ὀρίζεται, ἀλλὰ καὶ αἰτία ἀνικανότητος δὲν εἶναι. — β'. *Ἐρμαφροδιτισμός*· οὗτος διττῶς εἶναι αἰτιον διαζεύξεως, 1. ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ταυτότητος τοῦ συζευγνομένου προσώπου, 2. ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς τελείας ἀνικανότητος, ἐπὶ μεγάλῃς περὶ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διαμαρτίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΚΤΗΣΕΩΣ

Τα ἐκάστοτε εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν προβαλλόμενα ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ζητήματα ἀναφορικῶς πρὸς τὴν κύησιν καθορίζονται ἐκ τῶν ἐξῆς τῆς πολιτικῆς καὶ ποινικῆς νομοθεσίας διατάξεων.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.

Ποινικὸς νόμος.

Ἄρθρ. 6. — Ἐὰν γυνή τις, καταδικασθεῖσα εἰς θάνατον, ὁμολογήσῃ ἑαυτὴν ἐγκυον, καὶ ἡ ὁμολογία αὐτῆς εὐρεθῇ ἀληθής, ἡ θανατικὴ ποινὴ τῆς ἐκτελεῖται μετὰ τὸν τόκον.

640. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δρ. τιμωρεῖται ὅστις ἐπιχειρεῖ κατὰ γυναικῶν ἐγκύων ἢ τικτουσῶν ἢ ἐνώπιόν των πράξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐμποιεῖται βιαιῶς εἰς αὐτάς τρόμος ἢ ἄλλη σφοδρὰ τῆς ψυχῆς κίνησις. Π. Ν. 305. 557. 636-639. 641.

641. Ὅ,τι εἰς τὰ ἄρθρα 636-639 διετάχθη περὶ τῆς παραμελήσεως ἀνθρώπων βοηθείας χρυζόντων, ἐφαρμόζεται ἰδιαιτέρως καὶ εἰς ἐγκύους καὶ τικτούσας, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτῶν ὠρισμένων ποινῶν ἡ μὲν τῆς κρατήσεως ἐπιτείνεται κατὰ τὰς περιστάσεις μέχρι δύο μηνῶν, ἡ δὲ τοῦ προστίμου μέχρι 300 δρ.

642. Ὅστις πρὸς γυναῖκας συλλαβούσας κατὰ κλεψιγαμίαν, καὶ εὐρισκομένας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἢ εἰς τὴν κατοικίαν του ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, ἐπιμέλειαν, ἢ ἐπιτήρησιν του, δὲν λαμβάνει, ὅταν ὑπάρχωσι λόγοι ὑποψίας, πᾶσαν τὴν δυνατὴν πρόνοιαν, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν παιδοκτονίαν, νεογνοκτονίαν, ἢ ἀμβλωσιν τοῦ ἐμβρύου, ἢ δὲ ἀναγγέλλει ἀνυπερθέτως εἰς τὴν ἀρχὴν τὰς προκειμένας περιστάσεις καὶ τοὺς λόγους τῆς ὑποψίας, εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτὴ προέρχεται ἐξ ἰδίου συμφέροντος εἰς τὸ νὰ τελεσθῇ ἡ ἀξιόποινος πράξις, τιμωρεῖται μὲ κράτησιν 8 ἡμερῶν μέχρι 2 μηνῶν, ἢ μὲ πρόστιμον 30-300 δρ., ἄλλως δέ, μὲ κράτησιν τὸ πολὺ ἐνὸς μηνός, ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ 100 δρ. Π. Ν. 294. ἐ. 303. ἐ.

643. Κλεψίγαμοι ἐγκυοὶ, εἰς ἀποκρύπτωσι τὸν τοκετὸν των, τιμωροῦνται, ἐκτὸς τῶν εἰς τὰ ἄρθρα. 294-298 εἰρημένων περιπτώσεων, μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων, ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δρ.

Ποινική Δικονομία.

547. Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἀρθρ. 537 καὶ 548 ἀριθ. 2, ἀναβάλλεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς καὶ εἰς τὰς ἐξῆς προσέτι περιστάσεις:—
1. ἐπὶ θανατικῶν ποινῶν, ἐγκύου μὲν οὔσης τῆς καταδικασθείσης, μέχρι τοῦ τοκετοῦ· ἐν δὲ θανατηφόροις νόσοις, ἕως οὐ ἐκλίπη ἡ πιθανότης τοῦ φυσικοῦ θανάτου.—2. . .

Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ἀπορρέοντα ζητήματα σχετίζονται πρὸς κληρονομικὰ καὶ πατρότητος καὶ γνησιότητος δικαιώματα, ἅτινα ὑπὸ ποικίλας ἐκάστοτε μορφᾶς παρουσιάζονται.

Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι εἰς τὴν σπουδὴν τῆς κηρύσεως ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἔποψιν δεόν νὰ ἐξετάσωμεν ἰδίᾳ, διὰ τίνων σημείων βεβαιούται ἡ κύησις, καί, τούτου ἀποδειχθέντος, διὰ τίνων σημείων ὀρίζεται ἡ ἐποχὴ τῆς κηρύσεως.

Α'. ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΗΣΕΩΣ

Τὸ ζήτημα τῆς διαγνώσεως τῆς κηρύσεως εἶναι ἐκ τῶν τὰ μᾶλα δυσκόλων, καὶ δὴ ἐπὶ ἱατροδικαστικῶν περιπτώσεων ὅτε πρόκειται ἡ βεβαίωσις νὰ ᾖ ὀριστικὴ καὶ θετικὴ. Πρὸς τοῦτο ἐξεταστέον μετὰ λεπτομερείας τὰ διάφορα σημεῖα δι' ὧν διαγιγνώσκεται ἡ κύησις καὶ ὀρίζεται ἡ ἐποχὴ αὐτῆς. Εἰς πολλὰς οἱ συγγραφεῖς διεῖλον τὰ σημεῖα ταῦτα κατηγορίας ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν, ἡ μᾶλλον δὲ πρακτικῇ καὶ κατάλληλος διὰ τὴν σπουδὴν τῶν σημείων τῆς κηρύσεως ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἔποψιν εἶναι ἡ δι' ἧς ὑπάρχονται ταῦτα εἰς ἀθέβαια, πιθανὰ καὶ βέβαια.

1. Σημεῖα ἀδέβαια.

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάρχονται ἅπαντα τὰ παροδικά, ἀσταθῆ σημεῖα, καὶ ἐν γένει τὰ προκαλούμενα καὶ ὑπὸ ἐτέρων νοσηρῶν ἢ μὴ τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων καταστάσεων οὐδεμίαν πρὸς τὴν κύησιν σχέσιν ἔχουσῶν, τοιαῦτα δὲ εἶναι ἡ μετὰ τὴν συνουσίαν χάνωσις, γενικὴ ἀτονία, κόπωσις τῶν κάτω ἄκρων, ψυχικαὶ τινες διαταραχαὶ κλπ. Αἱ τοῦ νευρικοῦ συστήματος διαταραχαί, ὡς ὀδονταλγίαι, κεφαλαλγίαι, ἀηδία ἢ ἀποστροφή πρὸς τὰ σιτία ἢ εἶδη τινὰ τούτων, ἐν τῇ κηρύσει οὐχὶ σπανίως συμπαρομαρτοῦσαι, οὐδεμίαν ἐκέτηνται σημειωτικὴν ἄξιαν, ἅτε δὴ παρὰ-τηρούμεναι καὶ εἰς ποικίλας ἄλλας καταστάσεις. Ἡ ὑπὸ τοῦ Beccaria κατὰ τὸ ἴνιον κεφαλαλγία, ὡς σημεῖον τῆς κηρύσεως θετικὸν κατὰ τοὺς τρεῖς

ἰδίᾳ πρώτους αὐτῆς μῆνας, λίαν ἀπατηλὸν καὶ ἀβέβαιον εἶναι, καὶ διότι παρατηρεῖται πάντοτε ὡς συνοδῆτος τῆς κυήσεως, ἀλλὰ καὶ διότι καὶ ἄλλων προέρχεται αἰτίων. Αἱ ναυτιάσεις καὶ οἱ ἔμετοι τὴν πρῶταν ἄμα ἐκ τῆς κλίνης ἐξεγέρσει, συνοδευόμενοι ὑπὸ ἀηδίας πρὸς τινα σιτίων εἶναι καὶ δὴ τὸ κρέας, τὸν ζωμὸν τοῦ κρέατος, τὸν οἶνον κλ. εἶναι μὲν ἐκ τὰ μάλα συχνῶν συμπαθητικῶν τῆς κυήσεως φαινομένων, οὐδὲν ἤτις ὁμῶς καὶ ἐκ ποικίλων ἄλλων προέρχονται αἰτίων, εἴτε ἐκ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων (παθήσεων διαφόρων τῆς μήτρας), εἴτε ἐκ τῶν πεπτικῶν (στραλγίας, δυσπεψίας κλπ.), εἴτε τέλος ἐκ γενικῆς τιнос τῆς οἰκονομικῆς διαταραχῆς. Ἡ ἀφθονος σιελόρροια εἰς γυναῖκας μὴ εἰς ταύτην ὑπαρξάντων, πτύελα ἰξώδη κατὰ τὸν Davees, νεφέλη ἐν τοῖς οὖροις, ἡ τυρῶν τῶν οὖρων ἰζημα, τὸ οὕτω δὴ παρὰ τινων *κυστεῖνη* ἀποκληθέν, οὐδεὶς κέκτηνται ἀξίαν διὰ τὴν διάγνωσιν τῆς κυήσεως, διότι καὶ ἐξ ἄλλων προέχονται αἰτίων, καίτοι τινὲς διατείνονται ὅτι ταῦτα, ἢ τινὰ τούτων, ὡς *κυστεῖνη*, μόνον παρὰ ταῖς ἐγκύους ἀπαντᾷ.

Ἔτερα σημεῖα, καὶ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ἄλλα καὶ ὑπὸ ἰατρῶν τινων θεωρούμενα ὡς ὀρίζοντά πως τὴν κύησιν, εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγονται ἐπίσης καὶ ὑπογορίαν, οἷον ἡ τῆς κοιλίας ἐξόγκωσις, ὅσον καὶ ἂν αὕτη παρατηρεῖται νομικῇ καὶ τὴν ἐγκυμονοῦσαν μήτραν ἀπεικονίζει, δὲν εἶναι βέβαιον μείον, διότι πλείστα ἄλλα περιστάσεις, καὶ δὴ παθήσεις τῶν ἐσωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων, προκαλοῦσι ταύτην. Καὶ ἡ τοῦ σφυγμοῦ κατάστασις εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγεται κατηγορίαν, καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ σφυγμὸς ὑφίσταται κατὰ τὴν κύησιν ἀλλοιώσιν τινα, κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους τρὸς συχνὸς καὶ, δονώδης, ἀλλ' ἡ ἀλλοίωσις αὕτη οὔτε ἀπόλυτος εἶναι οὔτε βέβαιον σημεῖον θεωρεῖται, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν καὶ ἕτεροι καταστάσεις προκαλοῦσιν οὐχὶ σπανίως ταύτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ μεταβολὴ αὕτη μεγάλῃν σχέσιν πρὸς τὴν φυσικὴν τοῦ σφυγμοῦ τῆς γυναικὸς κατάστασιν ἢ ὁ ἰατροδικαστὴς ἀδυνατεῖ ἐκάστοτε νὰ γνωρίζῃ.

Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι τὰ ἀβέβαια σημεῖα οὐδεμίαν κέκτηνται ἀπόλυτην σημειωτικὴν ἀξίαν διὰ τὴν διάγνωσιν τῆς κυήσεως, σχετικὴν δὲ τινα ἀξίαν ἔχουσι μόνον οἱ κατὰ τὴν πρῶταν ἔμετοι, καὶ αἱ ναυτιάσεις, καὶ τὰ λοιπὰ συμπαθητικὰ φαινόμενα.

2. **Σημεῖα πιθανά.**

α'. *Ἐπίσχεσις τῶν ἐπιμηνίων.* — Τῆς ἐπίσχεσεως τῶν ἐπιμηνίων σημεῖον βαινούσης εἰς γυναῖκα εἰσέτι νέαν, τακτικῶς μηνορροοῦσαν, χωρὶς ἀποχέσεως αἰτίας, ἢ νόσου, ἢ ἠθικῆς συγκινήσεως, λίαν πιθανὴ ἀποβαίνει ἡ τῆς κυήσεως ὑπόνοια· τὰ δὲ τὴν τῶν ἐπιμηνίων ἐπίσχεσιν ἀνεξαρτήτως

κυσσεως προκαλοῦντα αἰτία εὐκόλως ὡς τὰ πολλά διαγιγνώσκονται. Καὶ ἐπίσχεσις μὲν τῶν ἐπιμηνίων ἐπὶ ἡμέρας τινὰς διαρκούσα οὐδόλως καθιστᾷ τὴν περὶ κυσσεως πιθανότητα ἢ ὑπόνοιαν θετικωτέραν, ἅτε δὴ καὶ ὅλως τυχαίως πολλάκις προερχομένη· τοῦναντίον δὲ ἐπίσχεσις χρονιωτέρα ἀπὸ 4 ἢ 6 ἐβδομάδων παρέχει μείζονα βάσιν εἰς τὴν περὶ κυσσεως ὑπόνοιαν· ἀλλ' ἐπειδὴ συγγραφεῖς τινες ἀναφέρουσιν ὅτι διαρκούσι τὰ ἐπιμήνια ἐνίοτε ἐπὶ κυσσεως ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἔπεται ὅτι ἢ τούτων ἐπίσχεσις ἢ μὴ οὐδεμίαν κέκτηται σημειωτικὴν σπουδαίαν ἀξίαν. Ἀπέχοντες ὡς ἐκτὸς τοῦ θέματος νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἢ κατὰ τὴν κύσιν ἐνίοτε ρύσις τοῦ αἵματος εἶναι ἔμμηνος καθαρὸς ὑπὸ ἀποσπάσεως ὡαρίου συνοδευομένη, ἢ ἀπλὴ αἱμορραγία ἀπὸ τῆς μήτρας συνεπείᾳ τῆς κατὰ τὴν κύσιν μεγαλητέρας τοῦ ὀργάνου ὑπεραιμίας ἐπιτεινομένης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐπιμηνίων, ὡς διατείνεται ὁ Stolz (1), παραδεχόμεθα ὅτι δι' οὗς προεξεθέσαμεν λόγους ἢ τῶν ἐπιμηνίων ἐπίσχεσις στερουμένη ἀπολύτου σημειωτικῆς ἀξίας μόνῃ αὐτῇ δὲν συμβάλλει εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς κυσσεως. Ἕτεροι ἰατροί, ἐν οἷς καὶ ὁ Naegele, παραδεχόμενοι ὅτι εἰς πολλὰς γυναῖκας μετὰ τὴν σύλληψιν ἐπέρχεται ἀπαῶς ἐτι ρύσις, θεωροῦσιν ὡς θετικὸν τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἀλλὰ, τὸ μὲν διότι δὲν παρατηρεῖται τὸ τοιοῦτον πάντοτε, τὸ δὲ διότι καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς κυσσεως συμβαίνει, οὐδεμίαν κέκτηται σημειωτικὴν ἀξίαν.

β'. *Μαστῶν μεταβολαί.* — Αἱ κατὰ τοὺς μαστοὺς μεταβολαὶ διαρκούσης τῆς κυσσεως κέκτηνται ποικίλιν τινα σπουδαιότητα ὅταν ἐπιμένωσιν ὑπάρχουσαι καὶ ὀσημέραι ἐπιτεινῶνται, καθότι ἡ συμπαθητικὴ τῶν μαστῶν ἐξογκωσις λίαν συχνὰ συνοδεύει ποικίλας τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παθολογικὰς καταστάσεις, ἐτι δὲ καὶ αὐτῶν τῶν μαστῶν ἕνεκα τοπικῶν ἐρεθισμῶν. Ἰατροὶ δὲ τινες ἐθεώρησαν ὅτι ἡ περὶ τὴν θηλήν τοῦ μαστοῦ ἄλως, ὁ ἰδιάζων αὐτῆς χρωματισμός, ἡ προεξοχή καὶ ἡ ἐξογκωσις αὐτῆς τῆς θηλῆς ἀποτελοῦσι σχεδὸν βέβαια τῆς κυσσεως σημεῖα, ἢ γνῶμη ὅμως αὐτῇ ἀποδείκνυται τολμηρά, διότι ἅπαντα τὰ σημεῖα ταῦτα παρετηρήθησαν ἐπίσης καὶ εἰς μὴ ἐγκύους ἢ οὐδέποτε τεχάσας γυναῖκας· ὀλιγώτερον ἀσφαλὲς σημεῖον εἶναι ἡ γαλακτορροία, διότι παρετηρήθη πολλάκις ἄλλοτε μὲν εἰς ἐγκύους οὐδὲν γαλακτορροίας ἔχους, ἄλλοτε δὲ εἰς μὴ ἐγκύους παρθένους προβεθηκυίας τὴν ἡλικίαν γαλακτορροία. Ἐκ τούτων δηλὸν ὅτι αἱ τῶν μαστῶν μεταβολαὶ ἐν γένει οὐδεμίαν ἔχουσι σπουδαιότητα διὰ τὴν διάγνωσιν τῆς κυσσεως, μάλιστα δὲ τάσσονται εἰς ἥσσονα μοῖραν τῆς ἐπισκέσεως τῶν ἐπιμηνίων.

γ'. *Αὔξησις τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας.* — Αὕτῃ καθ' ἑαυτὴν ἢ τοῦ ὄγκου

(1) Nouv. Diet. de Médec. et de Chir. prat. Paris 1873. Tom. 12'. Σελ. 25.

τῆς μήτρας αὐξήσεως οὐδόλως τεκμηριοῦ τὴν κύησιν, ἢ κάλλιον ὅτι ὁ ὄγκος αὐτῆς προέρχεται ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ παρουσίας ἐμβρύου, μαρτυρεῖ ἀπλῶς ὅτι τὸ ὄργανον εἶναι συμπεφορημένον ἢ καὶ διατεταμένον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅτι κυοφορεῖ. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἰατρός ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει πρὸς βεβαιώσιν τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου νὰ ἐξετάξῃ διὰ τε τοῦ κόλπου καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου, καὶ τῆς κοιλιακῆς ψηλαφήσεως, καὶ νὰ μὴ περιορίζηται εἰς τὴν ἀπλὴν τῆς κοιλίας τάσιν ὡς σημεῖον ἐνδεικνύον τὴν ἐξόγκωσιν τῆς μήτρας. Ἐν γένει ὁμοίως ἡ τῆς μήτρας ἐξόγκωσις εἶναι σημεῖον ἀβεβαίον, διότι ἐκ πλείστων προέρχεται αἰτίων ἀσχετῶς τῇ κύήσει, ὅ,τι δὲ κυρίως χαρακτηρίζει τὴν κατὰ τὴν κύησιν ἐξόγκωσιν τῆς μήτρας εἶναι ἡ κανονικῶς καὶ κατὰ μικρὸν γενομένη αὐξήσις τοῦ ὄγκου αὐτῆς.

δ'. Κατάστασις τοῦ αὐχένος τῆς μήτρας. — Ἡ ἐν γένει τοῦ αὐχένος τῆς μήτρας κατάστασις, καὶ δὴ ἡ κατὰ τὴν κύησιν μαλάκυνσις, στρογγυλότης, τὸ κωνοειδὲς αὐτοῦ, παρέχουσιν ἐνίοτε πιθανότητάς τινας περὶ κύσεως. Ἐπειδὴ ὁμοίως καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις ἀνεξαρτήτως τῆς κύσεως παρατηρεῖται ἡ τοιαύτη κατάστασις, ἀρ' ἐτέρου δὲ πρὸς ἀκριβῆ αὐτῆς διάκρισιν ἀπαιτεῖται ὅλως ἰδιαιτέρα ἄσκησις καὶ ἔξις, θεωρητέον τὸ σημεῖον τοῦτο ὡς παρέχον πιθανότητάς τινας καὶ ταύτας οὐχὶ βασίμους.

ε'. Χροιά τοῦ κοιλιακοῦ βλεννοῦμένους. — Ἡ βαθεῖα, κυανὴ ἢ οἰνώδης τοῦ κοιλιακοῦ βλεννοῦμένος χροιά ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν Jacquemier καὶ Kluge ὡς βέβαιον τῆς κύσεως σημεῖον. Ἡ χροιά αὕτη ἀπαντᾷ σχεδὸν κατὰ τοὺς πρώτους τῆς κύνσεως μῆνας, δὲν ἔχει ὁμοίως ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν, διότι ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς οὐ μόνον ἐξαρτᾶται ἐξ ὑποκειμενικῶν περιστάσεων, ἀλλ' εἶναι συγχρόνως καὶ σχετικὴ πρὸς τὴν κατὰ φύσιν τοῦ βλεννοῦμένου τούτου χροιάν· συνδυαζομένη ὁμοίως μετὰ τῆς τῶν ἐπιμηνίων ἐπισχέσεως καὶ ἐτέρων παρεμφερῶν σημείων προσκτᾶται μὲν μείζονα βαρύτητα οὐδέποτε ὁμοίως ἀπόλυτον. Ἡ περιγραφείσα τοῦ κοιλιακοῦ βλεννοῦμένος χροιά ἀναφαίνεται ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς κύνσεως μηνῶν, καταφανεστέρα καθισταμένη εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον, ἐνίοτε ὁμοίως ἢ ἐλλεῖπει ἢ περιορίζεται περὶ τὸν τρίτον μῆνα, ἢ ἄλλοτε ἀναφαίνεται μόνον κατὰ τὸν 7ον μῆνα, ἢ τέλος παρατηρεῖται καὶ πρὸ πάσης ἐπιμηνίων ρύσεως ἀνεξαρτήτως τῆς κύνσεως.

ς'. Φυσήματος ἤχος. — Ἄλλοτε ὁ ἤχος τοῦ φυσήματος, ὁ κατὰ τὴν μήτραν ἢ τὸν πλακούντα κατὰ τὸν Kergaradec, ἐθεωρεῖτο ὡς βέβαιον τῆς κύνσεως σημεῖον. Ἡ σημειωτικὴ ἀξία τοῦ φυσήματος τούτου γινόμενου εἰς τὴν μήτραν καὶ ἀκουσμένου ἰδίως εἰς τὰ περίξ, ὅθεν τὸ αἷμα εἰσβάλλει ἐν τῷ ὄργανῳ, ἠδύνατο νὰ ᾔηται ἀπόλυτος ἂν μόνον κατὰ τὴν κύνσιν ἠκούετο, ἐπειδὴ ὁμοίως ἀκούεται καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις ἡ μήτρα εἶναι διατεταμένη ἐξ ἄλλης αἰτίας, ὡς ἰνώδους ὄγκου κτπ., ἢ ὑπάρχουσιν ἐντὸς

τῆς μήτρας ὄγκοι, ὡς εἰς τὰς ὠθήκας, ἥ καὶ ἐξ ἀπλῆς πίεσεως μεγάλης ἀρτηριακῆς ἢ ἀνευρύσματος, ἔπεται ὅτι οὐ μόνον δὲν κέκτεται ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν ὡς πρὸς τὴν κύησιν, ἀλλὰ καὶ ἐνίοτε προκαλεῖ ἀπάτην. Ὅπως δὴ ποτε, ἐπεὶ δὴ τὸ φύσημα οὐδέποτε ἐλλεῖπει κατὰ τὴν κύησιν, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὴν ὡς τὸ μᾶλλον βέβαιον ἐξ ἀπάντων τῶν πιθανῶν τῆς κυήσεως σημείων.

Δῆλον ἐκ τῶν προεκτεθέντων ὅτι τὰ πιθανὰ σημεῖα εἰς τὰ καθέκα-στον κέκτεται σημειωτικὴν ἀξίαν σχετικὴν, ἥτις ὁμως καθίσταται σπουδαιοτέρα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν, ὅτε ἐνίοτε ὀρίζεται διὰ τούτων μετὰ μεγάλης πιθανότητος ἡ κύησις.

3. Σημεῖα βέβαια.

Τὰ μετὰ βεβαιότητος ὀρίζοντα τὴν κύησιν σημεῖα καὶ ἀμέσως ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ κυοφορουμένου ἐμβρύου ἐξαρτώμενα εἶναι·

α'. *Σχιρτήματα τοῦ ἐμβρύου.* — Αἱ ἐνεργητικαὶ τοῦ ἐμβρύου κινήσεις, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς κυήσεως ὑπάρχουσαι, δὲν εἶναι ἀντιληπταὶ καὶ διὰ τὸ ἀσθενές αὐτῶν πληττουσῶν τὰ τοιχώματα τῆς μήτρας καὶ διὰ τὴν σχετικὴν τοῦ ἐναμνίου ὑγροῦ μεγάλην ποσότητα πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἐμβρύου, ἀποθαίνουσι δὲ αἰσθηταὶ τῇ τε ἐγκύῳ καὶ τῷ ἐξετάζοντι ἱατρῷ περὶ τὰ μέσα τοῦ πέμπτου τῆς κυήσεως μηνὸς εἰς τὰς πρωτοτόκους, πρωϊαίτερον δέ, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου ἢ τὰ τέλη τοῦ τετάρτου μηνός, εἰς τὰς πολυτόκους. Τὸ σημεῖον τοῦτο διὰ τε τὴν σταθερότητα αὐτοῦ καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐμφανίσεως ἐξ ἄλλης οἰασδὴ ποτε αἰτίας εἶναι βέβαιον τῆς κυήσεως σημεῖον καὶ ἀρκεῖ πολλὰκις καὶ μόνον ὅπως ὀρίσῃ τὴν κύησιν.

β'. *Ἀντιτυπίας κινήσεις.* — Αἱ κινήσεις αὗται συνίστανται εἰς μηχανικὴν μετατόπισιν τοῦ ἐμβρύου ἐν τῷ ἐναμνίῳ ὑγρῷ, ἐν ᾧ κυμαίνεται. Ἐπεὶ δὲ μέχρι τοῦδε οὐδεμία ἄλλη περίπτωσις πλὴν τῆς κυήσεως παρετηρήθη, καθ' ἣν νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ μήτρᾳ ὑγρὸν καὶ ἐν αὐτῷ νὰ κυμαίνεται στερεὸν ὀγκῶδες σῶμα, ὅπερ νὰ παράγῃ τὸ τῆς ἀντιτυπίας αἶσθημα, ἔπεται ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο ὡς διαγνωστικόν τῆς κυήσεως ἔχει βεβαίαν καὶ ὀριστικὴν σημασίαν, καὶ ὡς τοιοῦτον θεωρεῖται παρὰ πάντων τὴν σήμερον.

γ'. *Καρδιακοὶ τοῦ ἐμβρύου παλμοί.* — Οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, τῷ 1822, ἐπενοήθη ὅτι εἶναι ἐφικτὴ ἡ διάκρισις τῶν παλμῶν τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου, ἐπιτιθεμένου ἀμέσως ἢ ἐμμέσως διὰ στηθοσκοπίου τοῦ ὠτός τοῦ ἐξετάζοντος ἐπὶ τῆς ἀναπτυσσομένης μήτρας. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου γίνονται αἰσθητοὶ περὶ τὸν πέμπτον τῆς κυήσεως μῆνα, δηλονότι καθ' ἣν ἐποχὴν περίπτω καὶ τὰ σχιρτήματα τοῦ ἐμβρύου, καὶ καθό-

σον ἡ κύησις προχωρεῖ καθίστανται ἐτι μᾶλλον αἰσθητά. Καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο, ὡς ἐξαρτώμενον ἀπὸ αὐτῶν τῶν φυσιολογικῶν τοῦ ἐμβρύου λειτουργιῶν, εἶναι βέβαιον καὶ ἀλάνθαστον τῆς κηήσεως σημεῖον.

Τοιαῦτα τὰ βέβαια τῆς κηήσεως σημεῖα, ἅτινα ἐνίοτε καθ' ἣν στιγμὴν ἐνεργεῖται ἡ ἐξέτασις ἢ ἐλλείπουσιν ἢ δὲν εἶναι καλῶς ἐκπεφρασμένα, ὅτε δὲν ἀποκλείεται ἡ κηήσις.

Συνελόντι εἰπεῖν, κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς τῆς κηήσεως μῆνας ἡ διάγνωσις αὐτῆς, ἅτε δὴ στηριζομένη εἰς τὰ ἀβέβαια καὶ τινα πιθανὰ σημεῖα, εἶναι ὁλως προβληματική, ἀπὸ τοῦ τρίτου δὲ μηνὸς μέχρι τοῦ πέμπτου καὶ ἔκτου ἀποβαίνει μᾶλλον ἢ ἥττον πιθανή, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μέχρι σχεδὸν βεβαιότητος ἀφικνεῖται τῇ συνδρομῇ τῶν μᾶλλον θετικῶν ἐκ τῶν πιθανῶν σημείων, ἀπὸ τῶν μέσων ὅμως τοῦ πέμπτου μηνὸς ἢ κάλλιον ἀφ' ἧς ἀναφαίνονται τὰ βέβαια σημεῖα, ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει, ἐκτὸς ἂν ταῦτα εἴτε ἕνεκα νοσηρῶν συμπαρομαρτουσῶν περιστάσεων, εἴτε ἕνεκα ἄλλων αἰτίων ἢ οὐδόλως ἢ ἥκιστα ἀποβαίνουσιν αἰσθητά τῷ ἐξετάζοντι ἱατρῷ.

Β'. ΤΡΟΠΟΙΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΡΓΟΥ

Μόνη ἡ γνώσις τῶν χαρακτηριζόντων τὴν κηήσιν σημείων καὶ τῆς σημειωτικῆς τούτων ἀξίας οὐδόλως ἀρκεῖ εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν· ἀνάγκη οὗτος νὰ γινώσκῃ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὀφείλει ἐκάστοτε νὰ προβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὴν ἀναζήτησιν καὶ βεβαίωσιν τῶν σημείων τούτων, ἅμα δὲ καὶ τὴν συσχέτισιν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα.

Ἐν γένει τὰ τῆς κηήσεως σημεῖα διαιροῦνται εἰς ὑποκειμενικά, ὑπὸ τῆς ἐγκύου μόνης δηλονότι αἰσθητά, καὶ εἰς ἀντικειμενικά, ὑπὸ τε τῆς ἐγκύου καὶ τοῦ ἱατροῦ ἢ ὑπὸ μόνου τοῦ τελευταίου τούτου αἰσθητά· καὶ εἰς μὲν τὰ πρῶτα ὑπάγονται σχεδὸν ἅπαντα τὰ ἀβέβαια καὶ τινα τῶν πιθανῶν ὡς ἡ τῶν ἐπιμηνίων ἐπίσχεσις κτλ., εἰς δὲ τὰ δεύτερα τὰ πλεῖστα τῶν πιθανῶν καὶ ἅπαντα τὰ βέβαια.

Ὁ ἱατρός, ἐξετάζων ἐγκυον γυναῖκα, ὀφείλει ἐν πρώτοις νὰ ἐξετάσῃ καὶ συγκεφαλαιώσῃ ἅπαντα τὰ ὑποκειμενικά σημεῖα μετὰ πολλῆς τῆς λεπτομερείας καὶ ἀκριθείας, τουτέστι πᾶν ὅ,τι ἡ γυνὴ ἀφ' ἧς νομίζει ἑαυτὴν ἐγκυον ἠσθάνθη καὶ ὅ,τι ἴδιον ἤδη αἰσθάνεται ὡπωσδήποτε ἀναγόμενον εἰς τὴν κηήσιν· σημειωτέον ὅμως ὅτι κατὰ τὴν προκαταρκτικὴν ταύτην ἐξέτασιν ὁ ἱατρός ὀφείλει νὰ ᾔῃαι λίαν ἐπιφυλακτικὸς ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἱστορουμένων, προσπαθὼν ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γυναικός, νῦν μὲν τεινούσης νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπαρξιν κηήσεως ἀνυπάρχου, νῦν δὲ πειρωμένης ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἀποκρύψῃ ταύτην ὑπάρχουσαν. Μετὰ τὴν λεπτομερῆ ταύτην προκαταρκτικὴν ἐξέτασιν προβαίνει ὁ ἱατρός εἰς

τὴν ἄμεσον ἐξέτασιν. Ὅπωςδὴποτε κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐξέτασιν ὀφείλει ὁ ἰατρός νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ἂν ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν ἦναι πρωτότοκος ἢ μή, ἂν ἐπὶ πολλὰ διετέλεσεν ἔτη ἄτεκος, ἂν ἦναι προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν καὶ εὐρίσκηται εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς παύσεως τῶν ἐπιμηνίων κλπ. καθότι ἅπασαι αὗται αἱ περιστάσεις μεγάλως ἐπιδρῶσιν εἰς τὴν ἀξίαν τῶν ὑποκειμενικῶν σημείων καὶ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τούτων ὑπὸ τῆς γυναικός, ἢ τὴν ἱκανότητα αὐτῆς ὅπως πλάσῃ σειρὰν καὶ ἀλληλουχίαν φαινομένων, τῇ κυήσει ἀποκλειστικῶς ἀνηκόντων.

Ἡ ἀπολύτως ἀναγκαία διὰ τὴν διὰγνωσιν τῆς κυήσεως ἄμεσος τῆς γυναικὸς ἐξέτασις διττῶς ἐνεργεῖται, ἡ ἐξωτερικῶς ἢ ἐσωτερικῶς, συνηθέστερον ὁμῶς καὶ κατὰ τοὺς δύο τούτους τρόπους.

Καὶ διὰ μὲν τῆς ἐξωτερικῆς ἀμέσου ἐξετάσεως, ἐνεργουμένης διὰ τῆς ὁράσεως, τῆς ἀφῆς καὶ τῆς ἀκοῆς, προσδιορίζονται καὶ βεβαιοῦνται ἅπαντα τῆς κυήσεως τὰ σημεία, τὰ ἐξωτερικῶς αἰσθητά. Διὰ μὲν τῆς ὁράσεως ἐξετάζεται ἡ γενικὴ τοῦ σώματος κατὰστασις, ἡ χροιά τοῦ δέρματος, ἡ τῶν μαστῶν, τῆς κοιλίας καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν γεννητικῶν ὀργάνων κατὰστασις, διὰ δὲ τῆς ἀφῆς γνωρίζεται ἡ σφριγῶσα τῶν μαστῶν κατὰστασις, ἰδίᾳ ὁμῶς ἡ τῆς κοιλίας κατὰστασις, ὁ βαθμὸς τῆς προεξοχῆς αὐτῆς, ὁ ὑπὸ τῆς μήτρας ἀποτελούμενος ὄγκος, ὁ βαθμὸς τῆς ὑψώσεως αὐτῆς, τὸ σχῆμα, ἡ σύστασις αὐτῆς, τὰ σκιρτήματα τοῦ ἐμβρύου, τῆς κυήσεως οὔσης προκεχωρημένης, καὶ αὐτὴ τέλος ἡ ἀντιτυπία· διὰ τῆς ἐπικρούσεως τέλος περιορίζεται ἀκριθέστερον ὁ ὄγκος τῆς μήτρας, γνωρίζεται ὁ ἐν αὐτῇ κλυθασμὸς, καὶ ρυθμίζονται αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὰς τῶν ἐντέρων. Τὴν διὰ τῆς ὁράσεως ἐξέτασιν ὀφείλει ὁ ἰατρός νὰ ἐνεργῇ τῆς γυναικὸς ὀρθίας οὔσης, ὅτε καὶ ἡ γενικὴ τοῦ σώματος κατὰστασις, ἀλλ' ἰδίᾳ ἡ τῶν μαστῶν, ἀλλίον ὀρίζεται, τὴν δὲ διὰ τῆς ἀφῆς ἀνάγκη νὰ ἐνεργῇ τῆς γυναικὸς ἐν ὑπτίᾳ θέσει καὶ λίαν χαλαρὰ τὰ τῆς κοιλίας τοιχώματα φερούσῃ· ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ἡ γυνὴ δεόν νὰ ἦναι γυμνὴ ἢ τοῦλάχιστον μόνον ὑποκάμισον νὰ φέρῃ. Κατὰ τὴν ἀκρόασιν τὸ οὖς ἐπιτίθεται ἡ ἀμέσως ἢ διὰ τοῦ στηθοσκοπίου ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς ἐγκύου· ἀκούονται δέ, κατὰ τὸν Kergaradec, τὸν συστηματοποιήσαντα καὶ τελειοποιήσαντα τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀκράσεως, δύο διακεκριμένοι ἤχοι, ὁ μὲν παραπλήσιος τῷ τίκ-τάκ τοῦ ὥρολογίου καὶ θεωρούμενος ὡς ὁ ἦχος τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου, ὁ δὲ φυσηματώδης, ἀποδιδόμενος εἰς τὴν μητροπλακούντειον κυκλοφορίαν, καὶ ὁ μὲν πρῶτος εἶναι πολλῶ συχνότερος τῶν σφυγμῶν τῆς ἐγκύου, ὁ δὲ δεύτερος ἰσόχρονος πρὸς τούτους. Παραλείποντες τὰς διαφορὰς θεωρίας πρὸς ἐξήγησιν τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως τοῦ φυσηματώδους τούτου ἤχου, περιοριζόμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι οὗτος ἀκούεται ἀντιθέτως τοῦ μέρους τῆς μήτρας, εἰς ὃ ἀκούεται ὁ ἐκ τῆς καρ-

δίας ἤχος, τοῦθ' ὅπερ συνηγορεῖ κατὰ πολλὰ ὅτι ὁ ἤχος οὗτος γίνεται ἐν τῷ ὑστέρῳ, εἰς τινὰς σπανίας περιστάσεις διακρίνεται καὶ καθ' ὅλην τῆς μήτρας τὴν ἑκτασιν. Τὸ φύσημα γίνεται αἰσθητὸν κατὰ τὸν 4^{ον} τῆς κυήσεως μῆνα, ἐνίοτε ὁμως ἕνεκα τοῦ πάχους τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων δὲν ἀκούεται καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἀλλ' ὀφιαίτερον ὅτε λεπτύνονται ἀφ' ἑνὸς τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας καὶ προβάλλει ἀφ' ἑτέρου ἔτι μᾶλλον ἢ μήτρα, κατὰ τινὰς συγγραφεῖς (Debus) ἀκούεται καὶ κατὰ τὸν 3^{ον} μῆνα, τῶν τοιχωμάτων ὄντων λεπτῶν, κατ' ἄλλους δὲ (Kennedy) καὶ κατὰ τὴν 10—12 ἐβδομάδα.

Ὁ ἐκ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου δίκροτος ὡς ὁ τῆς τῶν ἐφήθων καρδίας, πολλῶ συχνότερος (120—140 κατὰ λεπτόν) τοῦ σφυγμοῦ τῆς γυναικὸς καὶ οὐδόλως συγχεόμενος πρὸς ἑτερόν τινα ἤχος ἀκούεται ἀπὸ τοῦ πέμπτου μηνὸς καὶ δὴ περὶ τὰ μέσα αὐτοῦ· ἡ θέσις τῆς κοιλίας, εἰς ἣν οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου ἀκούονται, ποικίλλει, καὶ ἐφ' ὅσον μὲν τὸ ἐμβρυον ἐλευθέρως ἐν τῷ ἐνανιῶν ὕγρῳ φέρεται χωρὶς ὀρισμένης θέσεως, ἀκούεται ὅτε μὲν εἰς τὸ ἐν ὅτε δὲ εἰς τὸ ἕτερον τῆς μήτρας μέρος, ὅταν ὁμως τὸ ἐμβρυον καταλάβῃ θέσιν ἐν τῇ μήτρᾳ σχεδὸν ἀμετάβλητον, εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, ἐπειδὴ δὲ ὡς ἐκ τῆς θέσεως τῶν τε ἄνω καὶ κάτω ἄκρων πρὸς τὸ σῶμα οἱ ἤχοι τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου δὲν ἀποβαίνουσιν αἰσθηταὶ εἰς τὴν πρόσθιον τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, ἀλλ' εἰς τὴν ὀπίσθιαν, ἔπεται ὅτι ἀναλόγως τῆς θέσεως, ἣν τὸ ἐμβρυον ἔχει ἐν τῇ μήτρᾳ, καὶ τῆς διευθύνσεως τῆς ῥάχews αὐτοῦ, ἀκούεται ὁ ἤχος οὗτος νῦν μὲν ἐπὶ τὰ δεξιὰ, νῦν δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερά, ἄλλοτε πρὸς τὸ πρόσθιον τῆς κοιλίας καὶ ἄλλοτε πρὸς τὸ ὀπίσθιον κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην, καὶ εἰς μὲν τὰ πρόσθια τῆς κοιλίας τοιχώματα ἀκούεται εἰς τὸ μέσον γραμμῆς ἀγομένης ἀπὸ τῆς πρόσθιας ἀνωτέρας εἰλεακῆς ἀκάνθης πρὸς τὸν ὀμφαλόν, εἴτε ἐπὶ τὰ δεξιὰ εἴτε ἐπὶ τὰ ἀριστερά, εἰς δὲ τὰ ὀπίσθια παρὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην εἰς ἀνάλογον ὕψος. Καθ' ἣν περίπτωσιν, τοῦθ' ὅπερ σπάνιον, ὁ ἕτερος τῶν ἤχων τούτων, ὁ δευτέρος, εἶναι φυσηματώδης καὶ ἐπομένως δυσκόλως διακρίνεται, ἢ συχνότες αὐτοῦ ἀρκεῖ ὅπως καταδείξῃ ὅτι εἶναι ἤχος ἢ παλμὸς ἐκ τοῦ ἐμβρύου ἐξαρτώμενος. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου, καὶ τοι γενόμενοι πρὸ τοῦ πέμπτου μηνὸς, δὲν εἶναι ὁμως ἀντιληπτοί, καὶ ἕνεκα τῆς ἀσθενείας αὐτῶν, καὶ ἕνεκα τῆς σμικρότητος τοῦ ἐμβρύου πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ ἐν ᾧ κυμαίνεται ὕγρου, καὶ ἕνεκα τῆς ἰδιαιτέρας τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καταστάσεως καὶ ἕνεκα τέλους τοῦ εὐμεταβλήτου τῆς θέσεως αὐτοῦ. Ὁ προτιμότερος διὰ τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν τρόπος εἶναι διὰ τοῦ στηθοσκοπίου ὑπτίας οὔσης τῆς γυναικὸς ὅπως καὶ διὰ τὴν τῆς ἀφῆς εξέτασιν ἄλλοτε, προκειμένου ν' ἀναζητηθῶσιν οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας κατὰ

τὴν σπονδυλικὴν στήλην, ἢ γυνὴ ἔστω πρηνὴς, στηριζομένη ἐπὶ τῶν ἀγκώ-
νων καὶ τῶν γονάτων.

Ἡ δὲ *ἐσωτερικὴ* τέλος ἐξέτασις τῆς ἐγκύου, ἐνεργουμένη σχεδὸν πάν-
τοτε διὰ τοῦ δακτύλου εὐοδιαζομένου εἰς τὸν κόλπον, ἀφορᾷ εἰς τὸν προσ-
διορισμὸν τῆς καταστάσεως τοῦ κόλπου, τοῦ αὐχένος καὶ τοῦ στομίου τῆς
μήτρας, τοῦ σώματος αὐτῆς, τῆς θέσεως καὶ τέλος τοῦ ἐκ τῆς ἀντιτυ-
πίας φαινομένου, τὸ ὅποιον ἐξακριβοῦται ἐπιτιθεμένης τῆς παλάμης τῆς
ἐτέρας τῶν χειρῶν ἐπὶ τῆς ἐξωγκωμένης μήτρας τῆς γυναικὸς, ὀρθίας
ισταμένης, διὰ δὲ τοῦ λιχανοῦ τῆς ἐτέρας χειρὸς, εὐοδιαζομένου ἐν τῷ
κόλπῳ καὶ ἀφικνουμένου μέχρι τοῦ στομίου ἢ τοῦ προβάλλοντος μέρους
τῆς μήτρας, καὶ στερεῶς προσηλουμένου ἐπὶ τῆς μήτρας, ὠθεῖται πρὸς τὰ
ἄνω ὁ ὄγκος, μετ' οὐ πολὺ ὁ ἐξετάζων δάκτυλος ἀντιλαμβάνεται τὴν
πληξιν σώματος καταπίπτοντος.

Ἡ διὰ τοῦ ἀπειθυμένου ἐξέτασις εἰς τινὰς μόνον περιστάσεις εἶναι
ἀναγκασία εἴτε διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς θέσεως τοῦ ἄξονος τῆς μήτρας,
εἴτε διὰ τὴν ἐξακριβωσιν τοῦ ὄγκου τοῦ σώματος, ἀποφευκτέα δὲ ὁσάκις
δὲν εἶναι ἀπόλυτος ταύτης ἀνάγκη· τοῦτ' αὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τοῦ μη-
τροσκοπίου, οὗ ἡ χρῆσις ἐνδείκνυται μόνον προκειμένου περὶ τοῦ προσδιο-
ρισμοῦ τοῦ χρώματος τοῦ κολπικοῦ βλεννοῦμένου. Σημειωτέον ὅτι τόσον
ἡ διὰ τοῦ δακτύλου, καθὼς καὶ ἡ διὰ τοῦ μητροσκοπίου, ἐξέτασις δεῖον νὰ
ἐκτελεῖται μετὰ μεγίστης περισκέψεως πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστου ἐπὶ
πραγματικῆς κινήσεως.

Συγκεφαλαιοῦντες τὰ μέχρι τοῦδε ρηθέντα περὶ τῶν σημείων τῆς κη-
σεως καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν κατὰ τὰς διαφορὰς τῆς κινήσεως περιοδούς,
λέγομεν·

Κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς τῆς κινήσεως μῆνας, περίοδον, καθ' ἣν ἡ
διὰ γυναικὸς εἶναι δυσκολωτάτη, τὰ μᾶλλον ἄξιζ λόγου διαγνωστικὰ σημεῖα
εἶναι ἢ τῶν ἐπιμηνίων ἐπίσχεσις, ἢ ἐξόγκωσις τῶν μαστῶν καὶ αἱ κατὰ
τὴν ἄλωνα καὶ τὴν θηλήν ἰδίᾳ αὐτῶν μεταλλαγαί, ἢ βαθεῖα τοῦ κολπι-
κοῦ βλεννοῦμένου χρώσις, καὶ ἡ τῆς μήτρας ἀνάπτυξις, ἢ μᾶλλον ὁ ὄγκος
αὐτῆς, ὅστις ἀνευρίσκεται τὸνδε τὸν τρόπον, κατὰ τὸν Röderer, τῆς
γυναικὸς τὴν πρῶτην νήστευσιν μετὰ τὴν τῶν οὖρων καὶ τῆς κόπρου κένω-
σιν ὑπτιῶς τοποθετουμένης οὕτως, ὥστε τὰ πυγαῖα νὰ κῆνται χαμηλότε-
ρον τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ἄκρων ποδῶν, καὶ ἐχούσης κεκαμμένα τὰ γό-
νατα, ὁ ἰατρός τίθῃσι τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ ὑπογάστριον, ἐπιβάλλει
τῇ γυναικὶ ὅπως εἰσπνέῃ βαθεῖως ἵνα κινῶνται τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα,
κατὰ δὲ τὴν ἐκπνοὴν θλίβει καθ' ὃ μέρος κεῖται ἡ χεῖρ ἐπὶ τοῦ ὑπογα-
στρίου, τότε αἰσθάνεται ὄγκον στρογγύλον καὶ πηλὸν ὑπεράνω τῆς ἡδι-
κῆς συμπίσεως, ὅστις εἶναι ἡ μήτρα, ἀπλούστερος ὁμῶς εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ

Baudelocque τρόπος τῆς ἐξετάσεως· κατ' αὐτόν, ὑπτίας οὔσης τῆς γυναικος, εὐοδιάζεται ὁ λιχανὸς τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν ἐν τῷ κόλπῳ μέχρι τοῦ αὐχένος τῆς μήτρας, καὶ ἀνεγείρει μετρίως τὴν μήτραν, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας χειρὸς πιέζει ἐλαφρῶς καὶ ἐπανειλημμένως κατὰ τὸ ὑπογάστριον πρὸς μετατόπισιν τῶν λεπτῶν ἐντέρων ἀπὸ τοῦ πυθμένος τῆς μήτρας, ὅτε ὁ ἐν τῷ κόλπῳ δάκτυλος αἰσθάνεται σῶμα σκληρὸν καὶ στρογγύλον ὠθοῦμενον πρὸς αὐτόν. Εἰς τὰ σημεῖα ταῦτα προστιθέμενα καὶ τὸ σφριγῶδες τῶν νυμφῶν, τὸ εὐρύτερον τῆς σχισμῆς τοῦ αἰδοίου, ἡ αὔξησης τῆς θερμοκρασίας τῶν μερῶν τούτων, τὸ κωνικὸν καὶ βραχὺ τοῦ αὐχένος τῆς μήτρας, ἡ παρὰ ταῖς πρωτοτόκοις ἀπόφραξις τοῦ στομίου καὶ τὸ στρογγύλον καὶ χωνοειδὲς αὐτοῦ, ἡ ἐξόγκωσις δὲ καὶ τὸ μαλακὸν αὐτοῦ εἰς τὰς πολυτόκους, τὸ χαμηλὸν τῆς θέσεως τῆς μήτρας ἐν τῇ λεκάνῃ κλπ. ἀποτελεῖται τὸ σύνολον τῶν σημείων, δι' ὧν εἰκάζεται ἡ κύησις κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς τριμηνίαν.

Κατὰ τὴν δευτέραν τριμηνίαν ἡ διάγνωσις πολλῶ εὐκολωτέρα στηρίζεται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μήτρας, τὰς μεταλλαγὰς τὰς εἰς τὸ καθόλου τῆς ἐγκύου καὶ τὰ λοιπὰ γεννητικὰ αὐτῆς ὄργανα παρατηρουμένας καὶ τέλος εἰς τὰ βέβαια σημεῖα.

Κατὰ τὴν τρίτην τέλος τριμηνίαν ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ παραγνώρισις τῆς κύησεως, ἐκτὸς ἂν ὅπως ἐκτακτοὶ περιστάσεις συμβάλλωνται ὅπως κατασταθῇ δυσχερὴς ἡ διάγνωσις.

Γ'. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΗΣ ΚΥΗΣΕΩΣ

Οὐχὶ σπανίως ὁ ἱατροδικαστὴς ἐντέλλεται νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα εἰς ποίαν διατελεῖ ἡ κύησις ἐποχὴν. Ἡ σπουδαιότης τοῦ ζητήματος τούτου εἰς πλείστας ὅσας περιπτώσεις κληρονομίας γνησιότητος τοῦ κυοφορουμένου, ταυτότητος τοῦ ὑποτιθεμένου πατρὸς κλπ. εἶναι ἀναμφισβήτητος. Πολλοὶ προτείνονται τρόποι διὰ τὸν οὐδέποτε σχεδὸν μετ' ἄκρας ἀκριβείας προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς τῆς κύησεως· οἱ τρόποι οὗτοι συγκεφαλαιοῦνται ὡς ἑπεται· 1. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ὑποτιθεμένης ἡμέρας τῆς συλλήψεως· 2. Τῆς ἐποχῆς τῆς πρώτης ἐπισχεθείσης ἐπιμηνίου ῥύσεως ἢ τῆς τελευταίας μηνόρροιας· 3. Τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὸ πρῶτον ἐγένοντο αἰσθητὰ ὑπὸ τῆς μητρὸς τὰ σκιρτήματα τοῦ ἐμβρύου· 4. Τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀναπτύξεως τῆς μήτρας ἢ τῆς καταστάσεως τοῦ αὐχένος αὐτῆς· 5. Τοῦ ὄγκου καὶ τῆς ἰσχύος τῶν κινήσεων τοῦ ἐμβρύου.

1. *Ἐποχὴ τῆς συλλήψεως*. — Ὀλίγαι γυναῖκες κατορθοῦσι νὰ ὀρίσωσι τὴν ἡμέραν τῆς συλλήψεως· γυναῖκες τινες μετὰ βεβαιότητος ὀρίζουσι ταύτην, στηριζόμεναι εἰς ἴδια κατὰ τὴν συνουσίαν ἢ ἀμέσως μετ' αὐτὴν

αίσθήματα οὐδεμίαν ἐγκαταλιμπάνοντα αὐταῖς ἀμφιβολίαν περὶ τῆς νέας αὐτῶν καταστάσεως. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι αἱ προσημειωθείσαι ἐνδείξεις οὔτε καθ' ὑπόκρισιν οὔτε φαντασιωδῶς προβάλλονται, ἀλλ' ὁ ἰατρός ὀφείλει νὰ ᾔηται λίαν προσεκτικός, στηριζόμενος εἰς ταύτας μόνον διὰ τὰ ἑαυτοῦ συμπεράσματα, διότι οὐχὶ σπανίως τυγχάνουσιν ἀπατηλαί.

2. *Ἐποχὴ τῆς τελευταίας μηνόρροιας.*—Αὕτη εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον βεβαίων ἐνδείξεων διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς τῆς κυήσεως, καθότι, ὡς γνωστόν, ἡ γυνὴ συλλαμβάνει εὐκολώτερον κατὰ τὰς 8 ἢ 10 πρώτας μετὰ τὰ ἐπιμήνια ἡμέρας, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει, ἀρχομένου τοῦ ὑπολογισμοῦ 8 μετὰ τὴν παῦσιν τῶν ἐπιμηνίων ἡμέρας, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος μεγάλης ἀπάτης. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἰατρός ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ὅτι πολλαὶ γυναῖκες κατὰ τὰς ἀντιστοίχους εἰς τὴν μηνόρροϊαν ἡμέρας πάσχουσιν αἱμορραγίας ἀπὸ τῆς μήτρας ὑποκρινόμενης τακτικὴν ἢ πῶς δυσμηνόρροϊκὴν ἐμμηνον ῥύσιν, ἄλλοτε δὲ ἡ σύλληψις συμβαίνει ὀλίγον χρόνον πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπισχέσεως τῶν ἐπιμηνίων. Ὅπως καὶ ἂν ᾔη, εἰς τὸν διὰ τῆς ἐνδείξεως ταύτης προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς τῆς κυήσεως δέον ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παύσεως τῶν ἐπιμηνίων νὰ γίνηται ὁ ὑπολογισμὸς προστιθεμένων τριῶν ἐβδομάδων.

3. *Σκιρτήματα τοῦ ἐμβρύου.*—Ὡς τὰ πολλὰ ἡ γυνὴ τὸ πρῶτον αἰσθάνεται τὰ τοῦ ἐμβρύου σκιρτήματα κατὰ τὰ μέσα τῆς κυήσεως, δηλονότι τὸν τέταρτον καὶ ἡμισυν μῆνα. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν εἶναι αἰσθητὰ τὰ σκιρτήματα, παραλλάσσει ἕνεκα πολλῶν λόγων, καὶ δὴ εἰς μὲν τὰς πρωτοτόκους, ὀψιαίτερον, εἰς δὲ τὰς πολυτόκους πρῶταίτερον ἀναφαίνεται, δέον, ὅπως ὁ ἰατρός ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἐνδείξιν ταύτην τὴν δέουσαν σπουδαιότητα, ἀφοῦ ἐκτιμήσῃ ἀπάσας τὰς περιστάσεις, αἵτινες συντελοῦσιν εἰς τὴν ταχύτεραν ἢ βραδυτέραν ἐμφάνισιν αὐτῆς, ὅπωςδὴποτε εἶναι σημεῖον οὐχὶ μεγάλης βεβαιότητος.

4. *Ὀγκος τῆς μήτρας.*—Γνωστὴ εἶναι ἡ βαθμιαία τῆς μήτρας ἀνάπτυξις κατὰ τοὺς διαφόρους τῆς κυήσεως μῆνας, ὁ ὄγκος οὗτος προσδιορίζεται συγκριτικῶς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ὀμφαλοῦ· ἀνεξαρτήτως ὅμως ὅτι ὁ ὀμφαλὸς ἕνεκα τῆς διατάσεως τῆς λευκῆς γραμμῆς εὐρίσκεται μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὰν τοῦ πυθμένου τῆς μήτρας κατὰ τὴν αὐτὴν τῆς κυήσεως ἐποχὴν εἰς διαφόρους γυναῖκας, τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν θεωρεῖται ὡς βέβαιον καὶ ἀσφαλές, καθότι καὶ ἄλλαι περιστάσεις δυσδιάγνωστοι ὡς τὰ πολλὰ συντελοῦσιν οὐχὶ σπανίως ὅπως ἡ μήτρα μᾶλλον ἢ ἥττον ἐξογκωθῇ.

5. *Ἀνάπτυξις τοῦ ἐμβρύου.*—Ὁ βαθμὸς τῆς ἀνάπτυξεως τοῦ ἐμβρύου δὲν ὀρίζεται εὐκόλως· διὰ τοῦ κόλπου εὐρίσκοντες τὴν κεφαλὴν, εἶναι πῶς ἐφικτὸν ἐκ τοῦ ὄγκου αὐτῆς καὶ τῆς ἀποστεώσεως τῶν ὀστέων νὰ ἐξεγέκωμεν συμπεράσμα μᾶλλον ἢ ἥττον ὀριστικόν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς

τελευταίους τῆς κνήσεως μῆνας, καὶ ταῦτ' εἰρήσθω καὶ διὰ τὸ βάρος τοῦ σώματος καὶ τὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς ἐν τῷ ὑγρῷ κυλινδρεῖται. Ἀλλ' ἅπασαι αὐται αἱ λεπτομέρειαι εἶναι λίαν ἀπατηλαί.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δῆλον ὅτι, ἐπειδὴ οὐδεμία ἐνδειξις καθ' ἑαυτὴν λυεῖ ὀριστικῶς τὸ ζήτημα, εἶναι ἀνάγκη νὰ λαμβάνωνται ἅπασαι ὑπ' ὄψιν, καὶ δεύτερον ὅτι τὸ ζήτημα παρέχει δυσκολίας οὐ μικρὰς εἰς τὴν λύσιν αὐτοῦ, ἐπομένως ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ᾔηται λίαν ἐπιφυλακτικός.

Δ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ἢ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΕΜΒΡΥΟΥ

Ὅπως διὰ τὸν μαιευτῆρα οὕτω καὶ διὰ τὸν ἰατροδικαστὴν μεγάλης εἶναι σπουδαιότητος ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου εἰς πολλὰς περιστάσεις.

Ἐν γένει τὰ θετικώτερα σημεῖα, δι' ὧν διαγιγνώσκεται ὁ θάνατος τοῦ ἐμβρύου, περιστρέφονται εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν καταδεικνυόντων τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ βεβαίαν, τὰ σκιρτήματα δηλονότι καὶ οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας· ἐκ τούτου ἐπεὶ πρὸ τοῦ πέμπτου μηνὸς ἢ τῶν μέσων τοῦ τετάρτου δὲν εἶναι ἐφικτὴ ἡ ὀριστικὴ τοῦ ζητήματος λύσις.

Κατὰ δὲ τοὺς πρώτους τρεῖς τῆς κνήσεως μῆνας, πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν θετικῶν τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου σημείων, εἰκάζεται ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐκ τῆς παύσεως τῆς κανονικῆς τῆς κνήσεως ἀναπτύξεως, τουτέστιν ἡ κοιλία δὲν ἀναπτύσσεται πλέον, αἱ μαστοὶ καταπίπτουσιν, ἐκ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐκρέει ὑγρὸν ἐν ἀρχῇ βλενωδές, εἴτα κάκισμον καὶ αἱματόφυρτον, αἰτιάται ἡ γυνὴ αἰσθημα βάρους καὶ ψύχους κατὰ τὸ ὑπογάστριον, συχνὴν πρὸς οὖρησιν ἐπειεῖν, γενικὴν κακουχίαν, ἀηδίαν πρὸς τὰ σιτία, κόπωσιν, κλπ. Παρελθόντος ὅμως τοῦ χρόνου τούτου, ἡ διέγνωσις, ὡς ἤδη εἰρήται, τοῦ θανάτου τοῦ ἐμβρύου ἀποβαίνει βεβαιότερα, καθόσον ἡ κνήσις προχωρεῖ πρὸς τὸ τέμα αὐτῆς, ὁπότε δηλονότι ἡ τοῦ ἐμβρύου ἀνάπτυξις εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἡ ἔλλειψις τῶν χαρακτηριζόντων τὴν ζωὴν τοῦ ἐμβρύου σημείων καθίστησιν ἀναμφισβήτητον τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Ε'. ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δύσκολον, ἵνα μὴ εἰπώμεν ἀδύνατον, τὸ συγκεφαλαίωσαι ἅπαντα τὰ εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν πρᾶξιν ἐκάστοτε παρουσιαζόμενα ζητήματα· τὰ κυριώτερα καὶ τὰ μᾶλλον σπουδαία εἶναι τὰ ἐξῆς.

Ζήτ. 1. — **Εἶναι δυνατόν νὰ βεβαιωθῇ ὅτι γυνὴ ἦτο ἄλλοτε ἔγκυος, ἢ ὅτι δύναται ἢ οὐ νὰ ἐγκυμονήσῃ;** — Γυνὴ ἔγκυος ἐξ ἀνάγκης ἔτεκεν, ὁ δὲ τοκετὸς ὡς καὶ ἡ κνήσις ἐγκαταλιμπάνουσιν ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων σημεῖα

ἀνεξίτηλα, ἡ παρουσία τῶν ὁποίων ἵποτελει μὲν σχεδὸν βέβαιον τῆς προ-
γηθείσης ἐγκυμοσύνης σημεῖον, ἡ ἔλλειψις ὁμως αὐτῶν οὐδόλως βεβαιοῖ
ὅτι ἡ γυνὴ δὲν ἦτο ἐγκυος εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν.

Τὰ χαρακτηρίζοντα προσυμβᾶσαν κύησιν ἡ τοκετὸν σημεῖα παραμέ-
νουσιν εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον καὶ ἀποβαίνουσι σαφῆ, τῆς κύησεως ἀφι-
κομένης κατ' ἐλάχιστον εἰς τὸ ἥμισυ τῆς πορείας αὐτῆς, ἄλλα καὶ πάλιν
ἐνίοτε ἡ ἀσαφὴς αὐτῶν ἀπεικόνισις ἀποπλανᾷ τῆς κύησεως δὲ εἰς τὸ
τέρμα ἡ περίπου ἀφικομένης, λίαν σπανίως ἔλλειπουσιν αἱ ἐπὶ τοῦ δέρματος
τῆς κοιλίας ραβδώσεις καὶ ἡ ῥῆξις τοῦ ἀριστεροῦ χεῖλους τοῦ στομίου τῆς
μήτρας, κλπ., ἐκτὸς ἂν μεταξὺ τῆς κύησεως καὶ τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς ἐποχῆς
τῆς ἐξετάσεως παρέλθῃ ικανῶς μακρὸς χρόνος, οὐ ἔνεκα τὰ σημεῖα ταῦτα
ἡ ἐντελῶς ἡ κατὰ μέγα μέρος ἐξαλείφονται, ὅτε ἡ διάγνωσις ἀποβαίνει
ἐξ ἀνάγκης δυσχερὴς, σκοτεινὴ καὶ ὡς τὰ πολλὰ λίαν ἀμφίβολος. Εἰς τὰς
πολυτόκους τὰ σημεῖα ταῦτα δυσκολώτερον ἐξαφανίζονται, ὡπσοδήποτε
ὁμως ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψιν τὰ σημεῖα ταῦτα, διότι ἐνίοτε καὶ ἐξ ἄλ-
λων πλὴν τῆς κύησεως καὶ τοῦ τοκετοῦ προέρχονται αἰτίων, δὲν ἔχουσιν
ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν.

Δύσκολον ἡ καὶ ἀδύνατον εἶναι εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν ν' ἀποφανθῇ ὅτι
εἶναι δυνατόν, νὰ συλλάβῃ παρθένος, καθότι οὐδεμία ὠρίσμένη καὶ βεβαία
περίπτωσις βεβαιοῖ τὸ τοιοῦτο, τοῦναντίον δὲ δυσμορφίαι τῶν γεννητι-
κῶν ὀργάνων, μηχανικὰ κωλύματα κλπ. βεβαιοῦσι τὸ μὴ δυνατόν τῆς συλ-
λήψεως.

**Ζήτ. 2. — Γυνὴ μὴ μηνοῤῥόησασα ἢ ἀπὸ πολλοῦ παύ-
σασα τοῦ μηνοῤῥοεῖν συλλαμβάνει; —** Ἡ μὴ ἐμφάνισις τῶν ἐπι-
μηνίων εἰς γυναῖκα ἐφηβὸν ἤδη τεκμαίρεται ὅτε μὲν ἐλαττωματικὴν τῶν
γεννητικῶν ὀργάνων διάπλασιν, παρακωλύουσαν τὴν ἐπιμήνιον ῥύσιν καὶ
ἐπομένως καὶ τὴν σύλληψιν, ὅτε δὲ ἐλαττωματικὴν τῶν ὠθηθῶν ἀνάπτυ-
ξιν ἡ νόσον αὐτῶν, ὣν ἡ ἀκεραιότης καὶ ἡ μᾶλλον ἡ ἥττον ἐντελὴς ἀνά-
πτυξις ἀναγκαιοῦσι διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν ἐπιμηνίων, ἅτινα εἶναι ἐν
τῶν ἐπακολουθῶν τῆς τοῦ ὠarioῦ ἀποσπάσεως, χωρὶς τῆς ὁποίας σύλληψις
δὲν πραγματοποιεῖται. Ἐν τούτοις ἀναφέρονται παρατηρήσεις, καθ' ἃς
γυναῖκες οὐδέποτε μηνοῤῥόησασαι συνέλαβον.

Δυσχερὲς νὰ ὀρισθῇ μετὰ βεβαιότητος ἂν γυνὴ ἄλλοτε ἔσχεν ἐπιμήνιον
ῥύσιν, τοῦθ' ὅπερ ἐκαστοτὲ βεβαιοῦται ὑπὸ τῆς πείρας τῶν περὶ τὰ γυναι-
κολογικὰ ἀσχολουμένων. Γεννᾷται ὁμως τὸ ζήτημα ἂν συμβαίῃ ἀπόσπα-
σις ὠarioῦ χωρὶς ἐπιμηνίων, ὡς καὶ ἂν ἦναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα διὰ τὴν
σύλληψιν ἡ ἐπιμήνιος ῥύσις. Ἡ λύσις τῶν ζητημάτων τούτων εἰς τὴν
ἐνεστώσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν δὲν εἶναι ὀριστικὴ, τὸ μὲν διότι δὲν
εἶναι ἀκόμη λελυμένον τὸ ζήτημα τῆς συλλήψεως καὶ τῆς γονιμοποιήσεως.

τὸ δὲ διότι πολλάκις ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς αἱ γυναῖκες παρα-
γνωρίζουσι τὴν ἐπιμήνιον ῥύσιν, θεωροῦσαι τὸ ὀλιγοχρόνιον τῆς διαρκείας
αὐτῶν ἢ τὸ ὀλίγον ποσὸν ὡς ἐντελῆ ἔλλειψιν, καὶ μάλιστα ἂν ἔχωσι τὴν
ἐπιθυμίαν ἢ τὸ συμφέρον νὰ παραστήσωσιν αὐτὰς ὡς ἐγκυμονούσας, τού-
του δ' ἔνεκα δέον ἵνα μὴ βρσιζώμεθα εἰς τὰς διαθεβαιώσεις τῶν γυναι-
κῶν ὅτι συνέλαβον χωρὶς οὐδέποτε νὰ ὑπάρξῃ παρ' αὐταῖς ἐπιμήνιος ῥύσις.
Ὁ Stolty (1) ἀναφέρει ὅτι παρετήρησε γυναῖκα μηδέποτε μηνόρροησασαν
μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ γάμου αὐτῆς, ὅτι ἔτη ἱκανὰ μετὰ τὸν γάμον καὶ
μετὰ χρῆσιν ἐμμηναγωγῶν ἄπαξ μόνον ἀλλ' ἀτελῶς ἔσχεν ἐπιμήνιον ῥύσιν,
ὅτι συνέλαβε καὶ ἔτεκε, καὶ ὅτι εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον οὔτε ἐπιμήνια
οὔτε ἐγκυμοσύνην ἔσχε' παρ' αὐτῇ ὁ τοκετὸς ὑπῆρξε δύσκολος ἔνεκα ρα-
χιτικῆς καταστάσεως τῆς πυέλου.

Λίαν σπανίως παρθένος ἔφηθος, ἀλλὰ μήπω μηνόρροησασα, συλλαμ-
βάνει. Ἀφ' ἐτέρου δὲ οὐχὶ σπανίως γυναῖκες μετὰ τοκετὸν ἀμέσως καὶ
χωρὶς τῆς ἐκ νέου τῶν ἐπιμηνίων ἐμφανίσεως συνέλαβον, ἀμφίβολον ὅμως
ἀποβαίνει ἂν τοιαῦται γυναῖκες μετὰ παρατεταμένην ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ
διάρκειαν τῆς ἐπισχέσεως τῶν ἐμμήνων συλλαμβάνωσιν ἐκ νέου.

**Ζήτ. 3. — Γυνὴ διατεινομένη ὅτι εἶναι ἐγκυος, ἢ τοῦ-
ναντίον ἀρνούμενη τὴν κύησιν, εἶναι πράγματι ἐγκυος; —** Εἰς
τὰ ζητήματα ταῦτα ἀνάγεται ὁλόκληρος ἡ τῆς κύησεως σημειωτική, εἰς
τὴν εὑρηνται ἅπαντα τὰ στοιχεῖα πρὸς λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων, ἅτινα
κυρίως ἀνάγονται εἰς τὴν καθ' ὑπόκρισιν καὶ ἀποκρυπτομένην ἐγκυμοσύνην.

Διὰ τῆς ὑποκειμενικῆς καὶ ἀντικειμενικῆς τῆς γυναικὸς ἐξετάσεως ὀρί-
ζομεν τὴν ἐγκυμοσύνην ἂν ἡ γυνὴ διατείνεται τοῦτο. Καὶ ἡ μὲν ὑποκει-
μενικὴ ἐξέτασις ὡς τὰ πολλὰ ἥκιστα διαφωτίζει τὸν ἱατρὸν· καθότι ἡ
γυνὴ ἀναλόγως τοῦ ἑαυτῆς συμφέροντος ὅπως καταστήσῃ πιστευτὴν τὴν
ἐγκυμοσύνην αὐτῆς ἢ οὐ ρυθμίζει τὰς ἑαυτῆς ἀπαντήσεις καὶ παριστᾷ ἢ
πλάσσει φαινόμενα παραπλήσια τοῖς τῆς κύησεως, ἐπομένως ὁ ἱατρὸς ὀφεί-
λει νὰ μὴ ἐπιμένῃ πολὺ εἰς τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν, ἀλλὰ δέον ὅπως μὴ
παραμελῇ καὶ ταύτην, διότι πολλάκις κατὰ τὰς τῆς γυναικὸς καταθέσεις,
ὅσων καὶ ἂν γίνωνται αὐταὶ μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας, διαφεύγουσιν
ὡς τὰ πολλὰ λεπτομέρειαι, αἵτινες διαφωτίζουν τὸν ἱατρὸν ἢ καὶ παρέχουσιν
αὐτῷ ὑπονοίας, χρησιμευούσας ὅπως ρυθμίσῃ τὴν περαιτέρω ἐξέτασιν
αὐτοῦ.

Ἡ δὲ ἀντικειμενικὴ ἐξέτασις, ἡ μόνη λύουσα τὸ ζήτημα ὀριστικῶς, δέον,
ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐξετάσεως, νὰ τελευτᾷ εἰς

(1) Nouv. Dictionn. de Médec. et de Chir. prat. Tόμ. IZ', Paris, 1873. "Ἀρθρον
Grossesse. Σελ. 97.

τὴν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ὅτε διὰ τῆς συγκεφαλαιώσεως καὶ ἐκτιμήσεως ἀπάντων τῶν δεδομένων λύεται τὸ ζήτημα. Τὸ πρῶτον ὑποπίπτον εἰς τὰς αἰσθήσεις σημεῖον εἶναι τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον προέχον τῆς κοιλίας· ἡ διατεινομένη ἐγκυμοσύνη γυνὴ παρίσταται ὡς πρὸς τὴν στάσιν ὅλως ἄλλως τῆς μὴ ἐγκύου ἢ τῆς πειρωμένης ν' ἀποκρύψῃ τὴν κύησιν· ἡ μὲν πρῶτη ἐπιδείκνυσι κοιλίαν προέχουσαν ἢ προβάλλει ἐπὶ μᾶλλον ταύτην κάμπτουσα πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ σῶμα, ἡ δευτέρα τούναντίον ἢ ἴσταται ἐντελῶς ὀρθία ἀποφεύγουσα πᾶσαν πρὸς τὰ πρόσω τῆς κοιλίας προεξοχὴν καὶ πειρωμένη διὰ κλίσεως πρὸς τὰ ἐμπρός τοῦ σώματος ν' ἀποκρύψῃ ταύτην, ἂν ὑπάρχῃ, ἢ διὰ στηθοδέσμων, ἐπιδέσμων καὶ τοιούτων μέσων, ἰσχυρῶς τὴν κοιλίαν περισφιγγόντων, πειρᾶται νὰ περιστείλῃ τὸν ὄγκον αὐτῆς καὶ ἐπομένως τὴν προεξοχὴν. Τὴν ἀληθῆ τῆς κοιλίας κατάστασιν εἰς ἀμφοτέρως τὰς περιστάσεις ὁ ἱατρὸς διαγιγνώσκει ἐξετάζων τὴν γυναῖκα ὑπτίαν καὶ ἐν καταλλήλῳ θέσει ἐπὶ τῆς κλίνης. Σημειωτέον ὡς πρὸς τὸν ὄγκον τῆς κοιλίας ὅτι τὴν κύησιν δὲν βεβαίως ὁ μέγας αὐτῆς ὄγκος, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς ἀναπτυξέως αὐτῆς. Τῆς κυήσεως δὲ ὑποτιθεμένης ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸν τέταρτον μῆνα, δεῖν ὅπως στηθοσκοπικῶς ζητηθῶσι τὰ βεβαιουῦντα αὐτὴν σημεῖα, ὅτε καὶ ἂν εἰσέτι οἱ τῆς καρδίας ἤχοι δὲν ἦναι αἰσθητοί, ἀκούεται ὅμως τὸ φύσημα, ὅπερ εἶναι ἱκανῶς ἐνδεικτικὸν ἰδιαιτέρας τῶν ἐσωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων καταστάσεως. Ἡ διὰ τοῦ δακτύλου ἐσωτερικὴ ἐξέτασις εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία, καὶ ἂν ἐκ τῶν λοιπῶν σημείων προκύπτῃ ἥδη ἡ βεβαιότης.

Τοὺς μαστοὺς δεῖν ὁ ἱατρὸς νὰ ἐξετάζῃ μετὰ τὴν κοιλίαν καὶ δὴ καὶ εἰς τοὺς πρώτους τῆς κυήσεως μῆνας, καθ' οὓς ὑφίστανται μεταβολὰς ἀξίας λόγου, ὡς σφριγώδη κατάστασιν, στερότητα, προεξοχὴν τῶν ἀδένων τῆς ἄλωνος, τὸν σκιερὸν αὐτῆς χρωματισμόν. τὴν προεξοχὴν τῆς θηλῆς καὶ τὴν παρουσίαν ἢ μὴ ὑγροῦ γαλακτώδους.

Ἀλλὰ καὶ αἱ εἰς ἄλλα τοῦ σώματος μέρη ἐπιγενόμεναι μεταλλαγαὶ χρῆζουσιν ἰδίας προσοχῆς καὶ ἐρεῦνης, ὡς τὸ κίρσῳδες τῶν φλεβῶν τῶν κάτω ἄκρων, τὸ οἰδημα τῶν ἄκρων, ποδῶν κλ. ὁ χρωματισμὸς τοῦ βλενομένου τοῦ αἰδοίου καὶ τοῦ κόλπου, κλπ. τέλος ὁ ἱατρὸς ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ καὶ ἀπάσας τὰς νοσηρὰς καταστάσεις, αἵτινες προκαλοῦσιν ἐνίοτε ἀπατηλὰ κυήσεως φαινόμενα.

Ζήτη. 4.—Εἰς ποίαν ἐποχὴν διατελεῖ ἡ κύησις;—Εἴρηται ἐν τοῖς πρόσθεν τίνι τρόπῳ ὀρίζεται ἡ ἐποχή, ἣν διατρέχει ἡ κύησις. Τῆς ἐγκύου μὴ προτιθεμένης νὰ ἀποπλανήσῃ τὸν ἱατροδικαστὴν, οὗτος, πληροφоруόμενος παρ' αὐτῆς ἐπακριβῶς τὸν χρόνον τῆς παύσεως τῶν ἐπιμηνίων ἢ τὸν χρόνον, καθ' ὃν τὸ πρῶτον ἐγένοντο αἰσθητὰ τὰ τοῦ ἐμβρύου σκιρτήματα, ἢ τέλος τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ τελευταῖον μετ' ἀνδρὸς συνευ-

ρέθη, ὀρίζει μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς καὶ τὴν ἐποχὴν, ἣν διατρέχει ἡ κύησις. Ἐπειδὴ ὁμως ὡς τὰ πολλὰ ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν γυνὴ πειράται νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν ἱατροδικαστὴν, δεόν ὅπως οὗτος καταφύγῃ εἰς ἄλλα σημεῖα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, καὶ δὴ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἐξογκώσεως τῆς μήτρας, τὰς εἰς τὸν ὄγκον καὶ τὸ σχῆμα τοῦ αὐχένος αὐτῆς ἐπισυμβάσας μεταβολάς, τὸ βάρος καὶ τὰς κινήσεις τοῦ ἐμβρύου, δι' ὧν μετὰ πιθανότητος ὀρίζεται ἡ ἐποχὴ τῆς κυήσεως.

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας καὶ τοῦ ὕψους, εἰς ὃ κατὰ τὴν λευκὴν γραμμὴν ὁ πυθμὴν αὐτῆς ἀφίκετο, σημειωτέον ὅτι ἀπαντῶσι διαφοραὶ καθόσον ἡ γυνὴ εἶναι πρωτοτόκος ἢ πολυτόκος, καθόσον ἡ μήτρα ὑψουμένη ἀκολουθεῖ τὸν τῆς πυέλου ἄξονα ἢ κλίνει μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπαισθητῶς πρὸς τὰ πρόσω, ὡς ἐπίσης καὶ καθόσον ἡ μήτρα τυγχάνει ὑπερμέτρως μεγάλη ὡς ἐκ τῆς παρουσίας μεγάλῃς ἐναμνίου ὕγρου ποσότητος, ἢ διδυμῶν κλπ. Ἄλλ' αἱ αὐταὶ αἰτίαι συνεπάγονται οὐδὲν ἥττον παραλλαγὰς καὶ ὡς πρὸς τὰς μεταβολὰς τοῦ σχήματος, τοῦ μήκους, τῆς στερεότητος, τοῦ τρόπου τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ αὐχένος καὶ κατὰ τὴν διαστολὴν τοῦ στομίου.

Τὸ διὰ τῆς ἀντιτυπίας ἐκτιμώμενον βάρος τοῦ ἐμβρύου ἐν τῇ μήτρᾳ, οἱ ὄγκοι τοῦ προβάλλοντος αὐτοῦ μέρους, ὁ βαθμὸς τῆς ἀποστεώσεως τοῦ κρανίου, ὅσας διὰ τοῦ δακτύλου εὐρίσκεται ἡ κεφαλὴ, ἡ ζωηρότης τῶν σκιρτημάτων τοῦ ἐμβρύου, ἡ μετὰ δυσκολίας ἔστιν ὅτε κινήσις αὐτοῦ ἐν τῷ ἀμνιωτικῷ ὕγρῳ ἀναλόγως εἰς μικρὰν ποσότητα εὐρισκόμενα πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἐμβρύου, εἶναι σημεῖα βοηθητικὰ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ βέβαια. συνδυαζόμενα ὁμως πρὸς τὰ ἐκ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ σχήματος τῆς μήτρας, καθοδηγοῦσιν εἰς μεγάλην πιθανότητα.

Κατὰ τοὺς πρώτους τέσσαρας τῆς κυήσεως μῆνας, ὅτε αὕτη εἶναι ὀλιγώτερον προκεχωρημένη, εὐκολώτερος ἀποβαίνει ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀναπτύξεως τῆς μήτρας, δυσκολώτερον ὁμως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὀρίζεται μετὰ βεβαιότητος ἡ κύησις.

Ζήτ. Δ. — **Τίνι τρόπῳ βεβαιοῦται ὅτι γυνὴ διατενόμενη ὅτι εἶναι ἐγκυὸς δὲν εἶναι;** — Τὸ ζήτημα, πλὴν τῶν περιπτώσεων ἀπάτης, εὐκόλως λύεται, καθότι εὐκολώτερον βεβαιοῦται ἡ ἔλλειψις ἢ ἡ παρουσία τῶν βεβαίων τῆς κυήσεως σημείων, ἐν ἄλλαις λέξεσιν εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν εὐκολώτερον βεβαιοῦται ἔλλειπόντων τῶν σημείων καὶ δὴ τῶν ἀντικειμενικῶν, ἐπειδὴ τὰ ὑποκειμενικὰ ὡς τὰ πολλὰ εἶναι καθ' ὑπόκρισιν, ὅτι γυνὴ τις δὲν εἶναι ἐγκυὸς ἢ τὰ ἐναντίον.

Ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς γυναικὸς ὡς εἰς προέκειτο νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς κυή-

σεως διὰ τε τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἐξετάσεως· καὶ ἐσωτερικῶς μὲν ἡ ὑπόκρισις εἰς τὴν κύησιν ἀπολύτως ἀδύνατος ἀποθαίνει, ἐξωτερικῶς δὲ διενεργεῖται διὰ μέσων ὡς τὰ πολλὰ ἀκαταλλήλων καὶ εὐκόλως ἀνακαλυπτομένων· ἀπατάται δὲ ὁ ἰατροδικαστὴς τῆς γυναικὸς διατεινομένης ὅτι διατρέχει τὸν 2 ἢ 3 τῆς κύησεως μῆνα, ἀλλὰ καὶ τότε ἡ μικρὰ τῆς μήτρας ἀνάπτυξις, ἡ στερότης τοῦ ἰστοῦ αὐτῆς καὶ δὴ τοῦ τοῦ αὐχένος, ἡ εὐκινησία, ἡ μὴ καταθίβασις τοῦ ὀργάνου, ἡ μὴ ζωηρὰ χροιά τοῦ κολπικοῦ βλεννοῦμένου, τὸ πλαδαρὸν τῶν μαστῶν κτλ. διασκεδάζουσι τὸ μέγιστον τῶν ὑπονοιῶν μέρος. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς κύησεως ὁ τῆς μήτρας καθετηριασμός παρέχει ἀπόλυτον βεβαιότητα, ἀλλ' ὁ τοιοῦτος χειρισμός ἐντελῶς ἀπαγορεύεται, διότι, ὑπαρχούσης κύησεως, συνεπάγεται ἔκτρωσιν.

Ζήτ. 6. — Σύλληψις συμβαίνει ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικὸς;

— Τὸ ζήτημα ὀρθότερον ἦτο ὡς ἐξῆς· ἂν γυνὴ δύναται νὰ συνουσιασθῇ μετ' ἀνδρὸς ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς, ἅτε δὴ ἐν γνώσει αὐτῆς συνουσιασθεῖσα ἀδύνατον νὰ γνωρίζῃ ἂν συνέλαβεν ἢ οὐ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν τήν κύησιν χαρακτηριζόντων φαινομένων. Ἀναμφιβόλως γυνὴ βιασθεῖσα ἐν ἀναισθησίᾳ δύναται, ἀγνοοῦσα τὸν βιασμόν, ν' ἀγνοῇ καὶ τὴν ἐπελευσομένην τυχὸν κύησιν, ἀλλὰ περὶ τούτου ἄλλαχού.

Ζήτ. 7. — Ἐγκυμοσύνη συμβαίνει, τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων φερόντων τὸν τύπον τῆς παρθενίας; — Ἀποφεύγοντες ἐνταῦθα πᾶσαν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ τῆς παρθενίας θέματος καὶ ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς παρουσίας ἢ μὴ τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος πρὸς βεβαίωσιν αὐτῆς, σημειοῦμεθα ἀπλῶς ὅτι τὰ νῦν οἱ πάντες παραδέχονται ὅτι σύλληψις γίνεται χωρὶς τὸ παράπαν νὰ διαρράγῃ ὁ παρθενικὸς ὕμην καὶ ἐπομένως ν' ἀπολέσῃ ἡ γυνὴ τὸ ὑλικόν τοῦτο τῆς παρθενίας τεκμήριον. Κατὰ δὲ τὸν Heim, καθ' ὅς περιπτώσεις ὁ παρθενικὸς ὕμην οὐδὲν ὅπως ἔχῃ παρυσιαίξει, ὑποτίθεται ὅτι ἡ σύλληψις τελείται δι' ἀπορρόφησεως τοῦ σπέρματος, ἀλλ' ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις εἶναι ἐσφαλμένη, διότι πάντοτε εἰς τὸν παρθενικὸν ὕμενα ὑπάρχει ὀπή, ἥτις ἐνίοτε εἶναι σμικροτάτη, ὅσον κεφαλὴ καρφοβελώνης ἢ καὶ μικροτέρα ἐπομένως δὲ δυσδιάκριτος, καὶ ἥτις διὰ τῆς ἐπανειλημμένης συνουσίας εὐρύνεται πῶς, τὸ δὲ μᾶλλον περιέργον ὅτι ὁ παρθενικὸς ὕμην καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν παραμένει, ὡς ὁ Stoltz (1) ἀπαξ παρητήρησεν.

Ζήτ. 8. — Γυνὴ εἶναι δυνατόν νὰ ἐγκυμονῇ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς; — Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς τῆς γυναικὸς καταστάσεως. Οὐχὶ σπανίως γυναῖκες

(1) Stoltz. — Αὐτόθ. Σελ. 101.

προσέρχονται εἰς ἰατροὺς αἰτιώμεναι ποικίλα φαινόμενα, ἅτινα μετὰ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῆ ἐξέτασιν βεβαιοῦσι τὴν ἐγκυμοσύνην, καὶ τοι τῆς γυναικὸς διαμαρτυρομένης διὰ τὴν ἀποδοιδομένην αὐτῇ μομφὴν καὶ διατεινομένης τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος καὶ διότι ἀπὸ πολλοῦ χρόνου δὲν ἐμίγη μετ' ἀνδρὸς, ἀλλὰ καὶ διότι τὰ ἐπιμηνία τακτικῶς ἐπέρχονται, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι πιστευταὶ αἱ καταθέσεις καὶ διαμαρτυρήσεις τῆς γυναικὸς; Ἐκλήθην ποτὲ ὑπὸ κυρίου τινὸς πρὸς ἐπίσκεψιν νεάνιδος, συγγενοῦς αὐτῷ, πασχούσης ἅπασα ἡ νόσος τῆς περὶ ἧς πρόκειται περιστρεφeto εἰς ἐπίσχεσιν τῶν ἐπιμηνίων, ἣν οἱ περὶ αὐτὴν ἐχαρκτηρίζον ὡς δυσμηνόρροϊαν χλωρωτικὴν, καὶ ποιάν τινά τῆς κοιλίας ἐξόγκωσιν· κατὰ τὴν ἐξέτασιν εὐρέθη ἡ μήτρα κανονικῶς ἐξωγκωμένη, ἐκ δὲ τοῦ ὄγκου αὐτῆς ἐμαρτυρεῖτο ὅτι ἔτρεχε τὸν 7 τῆς κυήσεως μῆνα, ὁ ὄγκος ἐκινεῖτο ἐνθεν ἀκκείθεν ἐλευθέρως, ὡς συμβαίνει τοῦ ἐμβρύου πρὸ πολλοῦ νεκροῦ ἐν τῇ μήτρᾳ ὄντος· ἡ δὲ διὰ τοῦ κόλπου ἐξέτασις δὲν ἐγένετο ἀποδεκτὴ, τῆς νεάνιδος διατεινομένης ὅτι εἶναι παρθένος, διὰ τῆς ἀκροάσεως οὐδεὶς ἠκούσθη ἥχος, ἀλλ' οὐδὲ σκιρτήματα ἐμβρύου ἐγένοντό μοι αἰσθητά, οὐδὲν ἥττον ὁμως ἡ νεάνις ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει ἂν πρότερον ἡσθάνετο *τιναγμούς* τινας κατὰ τὴν κοιλίαν, ἐβεβαίωσέ μοι, ἀφελῶς δὴθεν, ὅτι πρᾶγματι ἡσθάνετο τοιούτους, οὓς ἀπέδιδεν εἰς τὴν τῶν ἐπιμηνίων ἐπίσχεσιν, οὓς πρὸ μικροῦ δὲν ἡσθάνετο πλέον, διὸ ἐγεννήθησαν αὐτῇ ἐνδοιασμοὶ περὶ τῆς ὑγείας αὐτῆς. Μεθ' ὅλας τὰς διαμαρτυρήσεις καὶ διαβεβαιώσεις τῆς νεάνιδος, ὅτι τυγχάνει παρθένος, ὅτι οὐδέποτε ἔσχε σχέσεις οἰασθήποτε φύσεως μετ' ἀνδρὸς καὶ ὅτι τὰ κατ' αὐτὴν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς τῶν ἐπιμηνίων ἐπίσχεσεως, διὸ ἐζητεῖτο τὴν τῆς τέχνης ἀρωγὴν διὰ τῶν συνήθων ἐμμηναγωγῶν, ἐβεβαίωσα αὐτὴν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν ὅτι πρόκειται περὶ ἐγκυμοσύνης, ἱκανῶς ἤδη προκεχωρημένης, ὅτι τὸ ἐμβρυον, ἀπέχων νὰ ἐξετάσω τὸν λόγον, ἐτύγγανε νεκρὸν καὶ ὅτι ἐπέκειτο ἡ ἐκτρώσις. Πλὴν τῶν σημειωθέντων φαινομένων οὐδὲν ἄλλο σημεῖον ὑπῆρχεν εἰς τὴν λίαν εὖ ἔχουσαν εἰκοσαετῇ περίπου νεάνιδα ταύτην ἐξηγοῦν τὸν κατὰ τὴν μήτραν ὄγκον καὶ τὰ λοιπὰ παρομαρτοῦντα φαινόμενα. Καὶ τοι τῆς νεάνιδος καὶ τῶν συγγενῶν ἐπιμενόντων ν' ἀναγράψω φάρμακον κατὰλληλον ἐμμηναγωγόν, οὐδὲν παρήγγειλα, ὑποσχόμενος νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν νεάνιδα τὴν μετεπιούσαν καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐν συμβουλίῳ μετ' ἄλλου συναδέλφου νὰ συσκεφθῶ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς καὶ τοῦ πρακτέου· τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν εἰς νέαν ἐπίσκεψιν ἔμαθον ὅτι τὴν προτεραιὰν κατελήφθη ὑπὸ πόνων, οὓς ἐπηκολούθησεν ἄφθορος αἰμορραγία, αὐτὴν δὲ κατὰπτωσις τοῦ ὄγκου τῆς κοιλίας καὶ κανονικὴ τῶν ἐπιμηνίων ρεῦσις, ἣτις καὶ ἐξακολούθει, ἐδόθη μοι δὲ μετὰ πολλῆς τῆς ἀπλοικῆς ἀφελείας ἡ ἐξήγησις ὅτι ὁ ὄγκος τῆς κοιλίας, ὃν δι' ἐγκυμονοῦσαν μήτραν ὑπέλαβον, προ-

ἤρχετο ἐκ τῆς τῶν ἐπιμηνίων ἐπισχέσεως, ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῶν ὁπαίων διελύθη ὡς ἐκ μαγείας καὶ ὄγκος καὶ νόσοι. Μετὰ τὰ προεκτεθέντα, τὴν ἐξῆς ἐσχημάτισα πεποιθήσιν ὅτι ἡ νεᾶνις ἐν γνώσει αὐτῆς τε καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἦτο ἔγκυος, ὅτι ἐνηργήθησαν, διάφορα πρὸς ἀμβλωσιν μέσα, ἅτινα ἐπήνεγκον τὸν θάνατον τοῦ ἐμβρύου, ὅτι, βραδυνούσης τῆς ἐκτρώσεως, μετεκαλῶσαντο ἰατρόν, ὅστις, κατ' αὐτούς, ἐξαπατῶμενος, θά ἐχορήγει ἐμμηναγωγὸν φάρμακον συντελεστικὸν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῶν, τοιούτου δὲ μὴ χορηγηθέντος, ἐπῆλθεν, ὡς εἰκός, ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ἐκτρωσις. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐκόλως ἐξαπατᾶται ὁ ἰατρός, ἂν ἐπιπολαίως ἐξετάσῃ ἢ ἂν ἡ κύσις τυγχάνῃ οὐχὶ τόσῳ προκεχωρημένη, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ περὶ παρθενίας, ἀγνότητος καὶ ἀγνοίας ἐγκυμοσύνης διαβεβαιώσεις τῆς νεᾶνιδος ἀποδείκνυνται ψευδεῖς καὶ οὐδόλως δέον νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν.

Τὸ ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ὄφελος διπλοῦν τυγχάνει, πρῶτον ὅτι ὁ ἰατρός ὀφείλει εἰς ἀμφιδόλου ἢ ἀγνώστου ἠθικῆς νεᾶνιδας μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐπιστάσεως νὰ ἐξετάζῃ, προκειμένου περὶ ἐπισχέσεως τῶν ἐπιμηνίων, ἅμα δὲ καὶ λίαν ἐπιφυλακτικὸς νὰ ᾔῃ εἰς τὴν ἀναγραφὴν ἐμμηναγωγῶν, ἕως ἂν ὀριστικῶς βεβαιωθῇ περὶ τῶν διατρεχόντων, καὶ δεύτερον ὅτι εἰς προσομοίας φύσεως περιστάσεις αἱ περὶ παρθενίας, ἀγνότητος κλπ. διαμαρτυρίαι καὶ ἐπαγγελίαι οὐδόλως πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ τῆς ἐγκυμοσύνης, ἂν τοιαύτῃ ὑπάρχῃ ἀγνοία.

Ἐν γένει δὲ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος ἡ τῆς ἐγκυμοσύνης ἀγνοία ἐπιτρέπεται πως εἰς τὰς πρωτοτόκους μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀποβαίνουσιν αἰσθητὰ τὰ τοῦ ἐμβρύου σκιρτήματα, ἢ εἰς γυναῖκας μικρᾶς διανοητικῆς ἀναπτύξεως ἢ καὶ βλαῆκας, εἰς γυναῖκας ὅμως καὶ ἄλλοτε τεκούσας καὶ τὴν κοινὴν φερούσας διάνοιαν τοιαύτῃ ἀγνοία καὶ ἀπὸ τὸν πρῶτον τῆς κυήσεως καιρὸν δὲν ἐπιτρέπεται βεβαίως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲν ἔχει βεβαιότητα περὶ τῆς κυήσεως ἡ γυνή, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπονοίας ὅσημέραι ἐδραιουμένας. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ καθ' ἃς περιστάσεις ἡ συνουσία ἢ ὁ βιασμός ἐγένετο ἐν ἀναισθησίᾳ διατελούσης τῆς γυναίκος.

Ζήτ. 9. — Ἡ κύσις ἐπάγεται διαταραχὰς τῆς διανοίας τοιαύτας, ὥστε ἡ ἔγκυος τοῦτου ἔνεκα νὰ διαπράττῃ ἐγκλήματα; — Ἄλλοτε πολλαὶ κακαὶ τάσεις, ὠθοῦσαι τὰς ἐγκύους εἰς κλοπὰς, δῆγματα, ὕβρεις, πυρκαϊὰς, φόνους κλπ. ἀπεδίδοντο εἰς τὴν ἐγκυμοσύνην, ἰθεωροῦντο δὲ αἱ τὰς πράξεις ταύτας διαπράττουσαι ἀνεύθουνοι. Ἄλλὰ τὰ νῦν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐγκατελείφθη ἐντελῶς ἡ δοξασία καὶ ἐρμηνεία αὕτη, καὶ δὴ παρατηρηθέντος ὅτι εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐγκυμοσύνης ἐκαλύπτοντο πολλαὶ ἐγκληματικαὶ ἐκ προμελέτης

πράξεις, πολλά κακοήθη καὶ ἀσελγῆ διαθήματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατεδείχθη ὅτι μονομανίαι, λυπημανίαι καὶ διάφορα ἄλλα φρενοβλαθείας εἶδη ἀναπτύσσονται ἕνεκα τῆς ἐγκυμοσύνης. Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι εἰς ἰδιοσυστάσις ἰδιαίτερας ἡ ἐγκυμοσύνη ἐπάγεται ἐνίοτε ποικίλα φρενοπαθείας εἶδη καὶ τὰ τούτων ἐπακόλουθα, οὐχὶ ὅμως καὶ μεμονωμένας, οὕτως εἰπεῖν, πράξεις ἐν ἄλλως ὑγιεῖ διανοητικῇ καταστάσει. Ὅθεν ἡ ἐγκυος γυνή, πλὴν περιστάσεως ἀποδεδειγμένης φρενοβλαθείας, εὐθύνεται διὰ πᾶσαν αὐτῆς πρᾶξιν ἐνώπιον τοῦ νόμου ὡς ἂν μὴ ᾗτο ἐγκυος.

Ζήτ. 10. — Μέχρι τίνος ἡλικίας ἡ γυνὴ συλλαμβάνει;—

Μετά τὸ 45 ἔτος τῆς ἡλικίας, προσεγγιζούσης δηλονότι καὶ τῆς παύσεως τῶν ἐπιμηνίων, λίαν ἐξαιρετικῶς ἡ γυνὴ συλλαμβάνει, καθότι παρετηρήθη ὅτι τὰ κατὰ τὰς τελευταίας ἐπιμηνίους ῥύσεις, ἀπὸ τοῦ 45 δηλονότι καὶ πέραν ἔτους καὶ ἂν ὑπάρχουσιν ἐπιμήνια, ἀποσπώμενα ὥρια ἀνεπιτήδεια πρὸς γονιμοποίησιν τυγχάνουσιν. Ἐκ τῆς στατιστικῆς τοῦ Montgomery (1) ἐν τῷ τῆς Μαγκεστρίας μαϊευτηρίῳ ἐκ 10000 γυναικῶν 463 ἦγον πλέον τῶν 40 ἐτῶν, τοῦτέστι $4\frac{1}{2}\frac{3}{10}$, ἐκ τούτων δὲ 385 ἀπὸ 40—50, 12 μόνον 46 ἐτῶν, 13, 47 ἐτῶν, 8, 48 ἐτῶν, 6, 49 ἐτῶν, 9, 50 ἐτῶν, 1, 52 ἐτῶν, καὶ ἀνὰ 1, 53 καὶ 54 ἐτῶν, ἐπομένως μεταξύ 10000 γυναικῶν ἐγκύων μόνον 3 ὑπερέβαινον τὸ 50 ἔτος. Παρ' ἡμῖν, ἕνεκα τῆς τοῦ κλίματος διαφορᾶς, εἰκάζεται μετὰ μεγάλης πιθανότητος, ἑλλειπούσης ἐπὶ τούτῳ στατιστικῆς, ὅτι ἡ ἀναλογία αὕτη διαφέρει καὶ ὅτι αἱ μετὰ τὸ 50 ἔτος συλλήψεις εἶναι πολλῶ σπανιώτεραι ἢ καὶ ἐξαιρετικαί.

Αἱ πολλὰ τεκοῦσαι τέκνα γυναῖκες κατὰ τὴν νεαρὰν αὐτῶν ἡλικίαν ἀπὸ τοῦ 20—35 ἔτους σπανιώτερον τίκτουσι μετὰ τὸ 40 ἔτος· ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανίως, μετὰ δεκαετῇ ἢ δεκαπενταετῇ διακοπὴν συλλαμβάνουσιν εἰς ἡλικίαν προκεχωρημένην 45 ἢ 46 ἐτῶν, ἄλλοτε παρθένοι προκεχωρημένης ἡλικίας 40 ἢ καὶ πλέον ἐτῶν, ἐρχόμεναι εἰς γάμον κοινωνίαν, τίκτουσιν ἅπαξ μόνον, ἐνῷ ὑπανδρσοὶ γυναῖκες, πρότερον τεκοῦσαι εἰς τοιαύτην ἡλικίαν οὐδόλως πλέον συλλαμβάνουσι· κατὰ δὲ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Robertson, εἰς τὰς συλλαμβανούσας μετὰ τὸ 50 ἔτος γυναῖκας τὰ ἐπιμήνια τακτικῶς ῥέουσιν. Ὁ Stoltz ἀναφέρει γυναῖκα 45 ἐτῶν συζευχθεῖσαν μετ' ἀνδρὸς 70 ἐτῶν καὶ συλλαβούσαν, θεωρηθεῖσαν δὲ ὡς ὑδρωπικὴν διαρκούσης τῆς κηρύσεως. Παραπλήσια παραδείγματα ἀναφέρονται καὶ ὑπὸ τοῦ Lamotte καὶ ἄλλων.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ἐν γένει οὐδὲν τὸ θετικόν ὡς πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα, καὶ ὅτι διὰ τὴν λύσιν αὐτοῦ ὀφείλει ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ

(1) *Montgomery*. — An exposition of the sign and symptoms of Pregnancy, the period of human Gestation, and the sign of Delivery. London, 1827. Σελ. 194.

λαμβάνη ὑπ' ὅψιν πολλὰς περιστάσεις, ὧν αἱ κυριώτεραι ἐξετέθησαν ἐν τοῖς πρόσθεν.

Ζήτ. 11. — **Ἡ κύσις παρατείνεται ποτε πέρα τοῦ συνήθους ὁρίου;** — (*Πρώροι καὶ βραδυόντες τοκετοί*). Κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας τὸ ζήτημα τῶν παρατεταμένων κυήσεων ἢ βραδυόντων τοκετῶν, τοῦθ' ὅπερ ταυτόσημον, ἐπησχόλησεν οὐκ ὀλίγον τοὺς ἰατροδικαστάς, ἀλλὰ τὴν σήμερον καὶ δὴ εἰς ἃ κράτη ἰσχύει ὁ Γαλλικὸς Κώδιξ, ὀρίζων ὅριον ἀκριβὲς τῆς παρατάσεως τῆς κυήσεως, εὐνοϊκὸν ἄλλως τοῖς ἐνδιαφερομένοις, δὲν παρουσιάζει τὴν πρότερον σπουδαιότητα. Ἀποφεύγουμεν ἐνταῦθα, ἔστω καὶ ἐν συνόψει, νὰ μνημονεύσωμεν τῶν ἐγερθεῖσων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου μακρῶν συζητήσεων μεταξὺ τῶν Bouvard, Mahou, Louis, Petit, Lebas κ. α. καθότι τὴν σήμερον αὐταὶ οὐδεμίαν κέκτηνται πρακτικὴν ἀξίαν.

Καὶ τὸ μὲν ζήτημα τῶν πρώρων τοκετῶν ἀνάγεται οἰονεὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς βιότητος τοῦ βρέφους, ἂν δηλονότι βρέφος ζῇ ἔχον ὀλιγωτέραν τῶν 7 μηνῶν ἐνδομήτριον ὑπαρξίν, διατεινομένων τινῶν ὅτι παρετήρησαν βρέφη ἐπιζήσαντα μετὰ 5 $\frac{1}{2}$ — 6 μηνῶν ἐνδομήτριον ἀνάπτυξιν. Κυρίως ὁμῶς τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἂν γυνὴ μετὰ ἐπτάμηνον συζυγίαν τίκτη τέκνον βιώσιμον, καθότι τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτητον, τὸ ζήτημα κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην εἶναι ἂν τὸ ἐπτάμηνον γεννηθὲν τοῦτο βρέφος κέκτηται τὸ βάρος, τὸ μῆκος καὶ τὰ λοιπὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα ὀρίμου βρέφους. Ἀληθῶς πολλὰ σημεῖα συμβάλλονται ὅπως γνωσθῇ ὅτι βρέφος δὲν εἶναι ὀριμον· ταῦτα ὁμῶς καθ' ἑαυτὰ δὲν εἶναι ἀσφαλὴ καὶ βέβαια.

Το δὲ ζήτημα τῆς παρατεταμένης κυήσεως σπουδαιότερον ἀποβαίνει καὶ ὑπὸ καθαρῶς ἐπιστημονικὴν καὶ ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν. Ὅριζομένης τῆς συνήθους τῆς κυήσεως διαρκείας ἀπὸ 270—280 ἡμερῶν, γεννᾶται τὸ ζήτημα ποσας ἡμέρας ἐπὶ πλέον ἢ κύσις δύναται νὰ παραταθῇ. Τὰ ἐκ τῶν ζώων παραδείγματα οὐδόλως συμβάλλονται εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἂν καὶ εἰς ταῦτα, καὶ δὴ τὰ μαστοφόρα καὶ ἐκ τούτων εἰς τὰ ἴσον περίπου χρόνον τῇ γυναικὶ ἐγκυμονοῦντα, ἢ τῆς συλλήψεως ἐποχὴ πολλῶ ἀκριβέστερον ἢ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὀρίζεται. Ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου παρατηρήσεων, καθ' ἃς ἡ τῆς συλλήψεως ἐποχὴ ἀποβαίνει ἀδιαφιλονεικητος, προκύπτει ὅτι ἡ κύσις παρὰ τῇ γυναικὶ δὲν παρατείνεται πέρα τοῦ συνήθους τέρματος πλέον τῶν 15 ἡμερῶν οἰαδὴποτε καὶ ἂν ἦναι αἱ συντελοῦσαι εἰς τὴν παρτάσιν αὐτῆς περιστάσεις· σημειωτέον ὅτι εἰς τὸν χρόνον τοῦτον δέον ὅπως μὴ ὑπολογισθῇ ἡ τοῦ τοκετοῦ διάρκεια παρατεινομένη ἐνίοτε καὶ ἐπὶ 5 καὶ 6 ἡμέρας ὡς καὶ τὰ μηχανικὰ κωλύματα τῆς ὀριστικῆς τοῦ τοκετοῦ ἀποπερατώσεως, ἐτι δὲ δέον νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὅψιν καὶ ἡ περίπτωσις τοῦ θανάτου τοῦ ἐμβρύου, ὅτε βραδύνει ὁ τοκετός.

Τὰς κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζητήσεις ἐπέρανεν ὁ Γαλλικὸς νόμος· κατ' αὐτὸν τὸ γεννώμενον τὴν 180^{ην} μετὰ τὸν γάμον ἡμέραν βρέφος θεωρεῖται νομιμον ὡς καὶ τὸ τὴν 300^{ην} ἡμέραν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου ἢ μετὰ τὴν παῦσιν πάσης τῶν συζύγων συνουσίας. Ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὸν Hohl (1) ἐν γένει ἡ κύσις δὲν παρατείνεται πλέον τῶν 301-308 ἡμερῶν, ἐν Γερμανίᾳ ὅμως, ἔνθα ἐπιτρέπεται ἡ διάζευξις, ὁ πολιτικὸς νόμος (2) ὀρίζει 285 ἡμερῶν τὴν διάρκειαν τῆς κυήσεως εἰς γυναῖκα μὴ ὑπανδρον, εἰς τὴν θέλουσαν δὲ νὰ διαζευχθῇ γυναῖκα ἢ τῆς ὀπρίας ὁ σύζυγος ἀπεβίωσεν, ὀρίζονται 302 ἡμέραι ὡς ἡ μακροτέρα διάρκεια κατὰ τὸν Hohl, ἡ ἐκτίμησις αὕτη φαίνεται ἄδικος, φρονεῖ δὲ οὗτος ὅτι ἐξαιρετικῶς εἶναι παραδεκτέα ἡ διάρκεια τῆς κυήσεως καὶ μέχρι 322 ἐτι δὲ καὶ 336 ἡμερῶν, ἀλλ' ἡ τοιαύτη τοῦ Hohl ἐπιείκεια εἶναι ἀπαράδεκτος. Παρ' ἡμῖν ἰσχύει ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὸ πνεῦμα καὶ αἱ διατάξεις τοῦ Γαλλικοῦ νόμου.

Ζήτ. 12. Εἰς γυναῖκα ἐγκυον ἀποθανοῦσαν ἐπιτρέπεται ἡ δε' ἐγχειρήσεως ἐξαγωγή τοῦ ἐμβρύου; — Κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν ἄλλως πανάρχαιον νόμον *Lex regia* ἀπαγορεύεται ὁ ἐνταφιασμὸς γυναικὸς ἐγκυῖου ἀποθανούσης πρὶν ἢ ἐξαχθῇ τὸ ἐμβρυον ἐκ τῆς μήτρας· «*Qui contra fecisset ut is spem animantis cum gravida peremisse videretur*». Τὰς αὐστηράς ταύτας τοῦ νόμου διατάξεις καθιέρωσεν ὁ χριστιανισμὸς καὶ παρεδέξαντο τὰ πολλὰ τῶν ἀρκτῶν κρατῶν καὶ ἰδίᾳ ἐν Γερμανίᾳ. Ἐν Γαλλίᾳ μέχρι τῆς σήμερον οὐδεὶς νόμος ὑποχρεοῖ τὸν ἰατρὸν νὰ ἐξαγάγῃ τὸ ἐμβρυον ἅμα τῷ θανάτῳ τῆς ἐγκυῖου γυναικός, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἀπαγορεύει τοῦτο, οἱ καθολικοὶ ἱερεῖς ἐπιμένουσιν ὅπως ἐξαχθῇ τεχνητῶς πᾶν ἐμβρυον παρέχον πρὸ τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς σημεῖα ζωῆς ἵνα βαπτίζεται ἔστω καὶ προχειρῶς.

Ὁ ἰατρός, ἂν καὶ ἐλλείπῃ νόμος, ἐπιβάλλων ἢ ἀπαγορευὼν τὴν ἐκτέλεσιν τοιαύτης ἐγχειρήσεως, δὲν ὑπόκειται τάχα εἰς εὐθύνην; Τῇ εἰσηγῇ τοῦ Halin ἢ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῆς Ἰατρικῆς ἐπελήφθη τῷ 1861 ἐκ νέου τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὴν καισαρικὴν τομὴν. Ἡ Ἀκαδημία ὥρισεν ἐπιτροπὴν ἀπαρτιζομένην ὑπὸ τῶν Adelon, Dévergie καὶ Tardieu πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ πρὶν ἀποφανθῇ αὕτη, ὁ Kergaradec λαβὼν τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ καισαρική τομὴ πρέπει νὰ ἐνεργῇται ἐν πάσῃ περιπτώσει θανάτου τῆς ἐγκυῖου τόσον ὑπὸ τὴν ἰατροδικαστικὴν καθὼς καὶ ὑπὸ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἐποψίν· τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Kergaradec καὶ τοι ὑπο-

(1) Hohl. — Lehrbuch der Geburtshülfe. Σελ. 415.

(2) Allg. Landrechtl. Τόμος Β'. Τίτλος 2. § 4077, 4089. § 4-5. § 49.

στηριχθεῖσαν ὑπὸ πολλῶν ὑπομνημάτων ὑποβληθέντων τῇ 'Ακαδημίᾳ ὑπὸ τῶν Gallard, Devilliers, Sellenneur κ. ἄ., οὔτε ἡ ἐπιτροπὴ οὔτε ἡ 'Ακαδημία ἀπεδέξατο, ἡ δὲ τῆς ἐπιτροπῆς ἐκθεσις, συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Dévergie, ἐξετάζουσα τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς εὐθύνης, συμπεραίνει ὅτι ἡ ἐνεστῶσα ἐν ἰσχύϊ νομοθεσία ἀρκεῖ ὅπως προφυλάξῃ καὶ τὰ τοῦ ἐπαγγέλματος καθήκοντα τοῦ ἱατροῦ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ πρὸς τὴν πρό μικροῦ θανοῦσαν ἔγκυσιν· ἡ δὲ 'Ακαδημία συνεπέρανεν ὡς ἐξῆς· «Ὁ ἱατρός, ἐλπίζων νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ κόλπου τῆς ἀποθανούσης ἐγκύου βρέφος ἐπιτήδειον εἰς τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν, δύναται καὶ *οφείλει* μάλιστα ὑπὸ ἱατρικὴν ἐποψιν νὰ ἐνεργῇ τὴν καισαρικὴν τομὴν λαμβάνων ὑπ' ὅψιν τοὺς τῆς ἐπιστήμης κανόνας», ἀλλὰ χωρὶς νὰ παραδεχθῇ τοὺς ὑπὸ τοῦ Halin προταθέντας ὅρους. Δέον ὅμως νὰ προστεθῇ εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο τῆς 'Ακαδημίας ὅτι μόνον ὁ ἱατρός *οφείλει* νὰ ἐνεργῇ τὴν καισαρικὴν τομὴν ἐν περιπτώσει θανάτου, ἅτε δὴ τοῦτου μόνον ὄντος ἀρμοδίου καὶ τὸν θάνατον νὰ διαγνώσῃ καὶ τὴν ἐγχείρησιν καταλλήλως νὰ ἐνεργήσῃ, καὶ ἐπομένως δέον ῥητῶς ν' ἀπαγορευθῇ τοῖς ἱερεῦσιν ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης, ὡς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἐπιτρέπει.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΠΕΡΙ ΚΥΗΣΕΩΣ

Τὰ εἰς τὴν κύησιν ἀναγόμενα ζητήματα ἐξαρτῶνται καὶ ἀπὸ τοῦ ποινικοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, καὶ αἱ μὲν τοῦ ποινικοῦ δικαίου διατάξεις ἀνάγονται εἰς τὰς κατὰ τῶν ἐγκύων πράξεις, τὴν προφυλακὴν ἀπὸ ἀμβλώσεως κλπ. αἱ δὲ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου εἰς τὰς ἀφορώσας τὴν γνησιότητα τοῦ κυοφορουμένου, τὸ πραγματικόν τῆς κύησεως κλπ.

Α'. ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΗΣΕΩΣ

Εἰς τρεῖς διαίρουνται τὰ σημεῖα τῆς κύησεως κατηγορίας, εἰς *ἀθέβαια*, *πιθανὰ* καὶ *βέβαια*.

α'. *Ἀθέβαια*· ἥκιστα ἢ οὐδόλως λαμβανόμενα ὑπ' ὅψιν ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψιν εἶναι ὅσα ἀνάγονται κυρίως εἰς διαταραχὰς τοῦ νευρικοῦ συστήματος, παροδικὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἀσταθῆ καὶ παρατηρούμενα καὶ ἐξ ἄλλων ποικίλων αἰτίων.

β'. *Πιθανὰ*· ταῦτα ἐνίοτε εἶναι ἱκανὰ καὶ μόνα νὰ βεβαιώσωσιν πῶς τὴν κύησιν, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως εἰκασίας μόνον παρέχουσι· μᾶλλον ἢ ἥττον πιθανὰς, καθότι ἐνίοτε καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς κύησεως ἔνεκα νοσηρῶν κα-

ταστάσεων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παρατηροῦνται· εἶναι δὲ ταῦτα ἐπί-
 σχεῖς τῶν ἐπιμηρίων ἐπ' ὀλίγας μόνον ἡμέρας, ἥτις οὐδ' ὅλως συντελεῖ εἰς
 τὴν διάγνωσιν τῆς κήσεως, τούναντίον δὲ ἐπὶ 4 - 6 εβδομάδας διαρκούσα
 κέκτηται οὐ σμικρὰν σημειωτικὴν ἀξίαν, ἂν καὶ ἄλλα τινὰ συνυπάρχωσιν.
 Αἱ τῶν μαστῶν μεταβολαί, συνιστάμεναι εἰς ἐξόγκωσιν, σχηματισμὸν ἄλω-
 νος περὶ τὴν θηλήν, γαλακτορροίαν, μικρὰν ἔχουσι σημειωτικὴν ἀξίαν. Ἡ
 τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας αὐξησις μόνη χωρὶς καὶ ἐτέρων τῆς κήσεως ση-
 μείων οὐδ' ὅλως τεκμηριοῖ τὴν ὑπαρξίν ἐμβρύου ἐν αὐτῇ· διὰ τὴν διαβε-
 θαίωσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας δέον ὁ ἰατρός
 νὰ ἐξετάζῃ καὶ διὰ τῆς ψηλαφήσεως καὶ διὰ τοῦ κόλπου καὶ διὰ τοῦ
 ἀπευθυμένου. Ἡ μαλάκυσις, ἡ στρογγυλότης καὶ τὸ κωροειδὲς τοῦ αὐ-
 χένος τῆς μήτρας παρέχουσι πιθανότητας μόνον, ἐλάσσονας πιθανότητας
 παρέχει ἡ χροιά τοῦ κοιλικοῦ βλεννοῦμένος. Τὸ κατὰ τὴν μήτραν φύση-
 μα, αἰσθητὸν διὰ τῆς ἀκράσεως, ἐπειδὴ οὐδέποτε ἐλλείπει, θεωρητέον ὡς
 τὸ μᾶλλον βέβαιον ἐκ τῶν πιθανῶν. — Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι τὰ
 πιθανὰ σημεῖα καθ' ἑαυτὰ σχετικὴν μόνον διαγνωστικὴν ἀξίαν κέκτηνται,
 ἐν τῷ συνόλῳ ὁμῶς ὀρίζουσι μετὰ μεγάλης πιθανότητος τὴν κήσιν.

γ'. Βέβαια· ταῦτα μόνον χωρὶς τῆς συνδρομῆς ἐτέρων σημείων, ἥ καὶ
 ἐν τούτων ὀρίζουσι μετὰ θετικότητος τὴν κήσιν· εἶναι δὲ τὰ σκιρτήματα
 τοῦ ἐμβρίου αἰσθητὰ εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν ἰατρὸν ἀπὸ τοῦ τέρματος
 τοῦ πρώτου ἡμίσεος τῆς κήσεως, ἥτοι ἀπὸ τοῦ 4 $\frac{1}{2}$ ἢ 5 μηνός, προκα-
 λοῦνται δὲ δι' ἐλαφρῶν ἐπὶ τῆς κοιλίας ἀνατρίψεων. — Αἱ ἐξ ἀντιτυπίας κι-
 τήσεις, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπίσης ἐποχὴν τῆς κήσεως αἰσθηταί, ἐνδεικνύουσι
 τὴν ὑπαρξίν ἐν τῇ μήτρᾳ σώματος στερεοῦ ἀπαιρουμένου ἐν ὑγρῷ. Οἱ
 καρδιακοὶ τοῦ ἐμβρίου παλμοὶ αἰσθητοὶ ἀπὸ τῶν μέσων τῆς κήσεως συν-
 ηθέστερον ἐπὶ τὰ ἀριστερά τῆς λευκῆς γραμμῆς κάτωθεν τοῦ ὀμφαλοῦ,
 ἦττον συχνὰ ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ ἔτι σπανιώτερον κατὰ τὴν ὀσφὺν ἐκατέρω-
 θεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἀναλόγως τῆς θέσεως τοῦ ἐμβρίου, εἶναι
 πολλῶ συχνότεροι τοῦ σφυγμοῦ τῆς μητρὸς.

Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι μέχρι τοῦ 4 ἢ 5 τῆς κήσεως μηνός εἰκασίας
 μόνον ἐκφέρομεν, ἀπὸ τοῦ 4 $\frac{1}{2}$ ἢ 5 δὲ βεβαιότητα, πλην λίαν ἐξαιρετι-
 κῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καὶ μέχρι τοῦ τέρματος τῆς κήσεως ὑπολεί-
 πονται ἀμφιβολίαι.

Β'. ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ

Ἐν πρώτοις ἐξεταστέον τὰ ὑποκειμενικὰ φαινόμενα, εἰς ἃ ὁ ἰατρός
 ὀφείλει νὰ μὴ διδῇ ἀπόλυτον πίστιν, ἀκολουθῶς δὲ ἐπιλαμβάνεται ὁ
 ἰατρός τῆς ἀναζητήσεως τῶν ἀντικειμενικῶν διὰ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξω-
 τερικῆς ἐξετάσεως ὀρθίως καὶ κεκλιμένης τῆς γυναίκος μετὰ μεγάλης

προσοχῆς καὶ ἀκριβείας ἵνα μὴ ὑποπέσῃ εἰς ἀπάτην, διότι οὐχὶ σπανίως αἱ γυναῖκες συμφέρον ἔχουσιν ἢ νὰ ἀποκρύψωσι κύησιν ὑπάρχουσιν ἢ νὰ παραστήσωσι τοιαύτην μὴ ὑπάρχουσαν.

Γ'. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΗΣ ΚΥΗΣΕΩΣ

Τὸ ζήτημα ὀριστικῶς οὐδέποτε λύεται, διότι οὐ μόνον τὰ διὰ τὴν λύσιν αὐτοῦ σημεῖα τυγχάνουσιν ἀμφίβολα καὶ ἀσταθῆ, ἀλλὰ καὶ συμφέρον πολλάκις ὑπάρχει πρὸς παραμόρφωσιν τῆς ἀληθείας ἐκ μέρους τῆς ἐγκύου· τὰ κυρίως ὀρίζοντα τὴν ἐποχὴν τῆς κυήσεως σημεῖα εἶναι τὰ βέβαια αὐτῆς σημεῖα ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν πιθανῶν καὶ δὴ τῆς βαθμιαίας τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας αὐξήσεως καὶ τῶν κατὰ τὸν αὐχένα αὐτῆς μεταβολῶν· ἀλλὰ πάντοτε ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἔστω κατὰ προσέγγισιν καὶ μετ' ἐπιφυλάξεως.

Δ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΕΜΒΡΥΟΥ

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου τοῦ ἐμβρύου ἐν τῇ μήτρᾳ βεβαιοῦται κυρίως ἐκ τῆς ἑλλείψεως τῶν βεβαίων τῆς κυήσεως σημείων.

Ε'. ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

1. *Εἶναι δυνατόν νὰ βεβαιωθῇ ὅτι γυνή τις ἄλλοτε ἦτο ἐγκυος ἢ ἂν δύναιτο νὰ ἐγκυμοσύνῃ;* — Ἡ λύσις τοῦ πρώτου μέρους τοῦ ζητήματος δὲν εἶναι δύσκολος, ἀρκεῖ ἡ προηγηθεῖσα ἐγκυμοσύνη νὰ ἦτο εἰς τὸ τέλος, ἢ ὅπωςδῆποτε προκεχωρημένη. Μεγάλη ἀπαιτεῖται προσοχὴ διὰ τὴν λύσιν τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ζητήματος· εἰ μὲν τοῦτο προβάλλεται ὅτε πρόκειται περὶ διαμαρτίας τῆς δικπλάσεως τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον εὐκολος ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς διαμαρτίας, εἰ δὲ τοῦναντίον οὐδεμίᾳ παρατηρεῖται διαμαρτία, ἡ λύσις ἔστω μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιφυλάξεως.

2. *Γυνὴ μὴ μνησρόησασα ἢ ἀπὸ πολλοῦ παύσασα τοῦ μνησρόεῖν σιλάμβάνει;* — Ἡ λύσις τοῦ παρόντος ζητήματος εἰς τὴν παρούσαν τῶν ἐπιστημῶν κατὰστασιν δὲν εἶναι ὀριστική.

3. *Γυνὴ νομίζουσα ἑαυτὴν ἐγκυον ἢ τοῦναντίον ἀγρουμένη τὴν κύησιν εἶναι πράγματι ἐγκυος;* — Ἡ λύσις τοῦ παρόντος ζητήματος ἐγκεῖται εἰς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῶν βεβαίων τῆς κυήσεως σημείων καὶ εἰς τὴν λελογισμένην τῶν πιθανῶν ἐκτίμησιν καὶ ἀνάλυσιν. Ἡ λύσις ἔστω μετ' ἐπιφυλάξεως ἑλλειπόντων τῶν βεβαίων σημείων εἴτε ἕνεκα τοῦ μὴ προκεχωρημένου τῆς κυήσεως εἴτε ἕνεκα ἄλλων αἰτίων, ἅτινα δυσχεραίνουν τὴν διάγνωσιν.

4. *Εἰς πόταν ἐποχὴν διατελεῖ ἡ κύσις;* — Καὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἡ λύσις δὲν εἶναι ὀριστική, καθότι τὰ σημεῖα, ἐφ' ὧν στηρίζεται, καὶ ἀβέβαια καὶ ἀπατηλὰ εἶναι.

5. *Τίνι τρόπῳ βεβαιοῦται ὅτι γυνὴ ἰσχυριζομένη ὅτι εἶναι ἐγκυος, δὲν εἶναι;* — Καθ' ὃν τρόπον ᾗθελε βεβαιωθῇ ἡ κύσις.

6. *Σύλληψις γίνεται ἐν ἀγροῖα τῆς γυναικός;* — Διὰ τὴν σύλληψιν οὕτε συναίνεσις διὰ τὴν συνουσίαν οὕτε αἰσθήματα ἡδυπαθείας κατ' αὐτὴν ἀπαιτοῦνται, ὅθεν ἂν γυνὴ τις συνουσιασθῇ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς, δυνατόν ἐπίσης καὶ νὰ συλλάβῃ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς.

7. *Ἐγκυμοσύνη ὑπάρχει τῶν γεννητικῶν ὀργάνων φερόντων τὸν τύπον τῆς παρθενίας;* — Ὁ παρθενικός ὕμην, φέρων τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ ὀπήν, δὲν παρακωλύει τὴν διείσδυσιν τοῦ σπέρματος ἐν τῇ μήτρᾳ, ἐπομένως σύλληψις δυνατόν νὰ συμβῇ.

8. *Γυνὴ ἐγκυμοῦν ἐν ἀγροῖα αὐτῆς:* — Ὅσον καὶ ἂν ἡ ἐγκυμονοῦσα πρωτότοκος ᾖ νῆα τὴν ἡλικίαν, ὅσον καὶ ἂν διατηρῇται ἡ παρθενία αὐτῆς, ἐπιτρέπεται ἀγνοῖα τῆς ἐγκυμοσύνης μόνον μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἄρχονται τὰ σκιρτήματα τοῦ ἐμβρύου, ἐκτὸς ἂν ἡ γυνὴ τυγχάνῃ βλάξῃ ἢ μωρά.

9. *Ἡ κύσις ἐπάγεται διαταραχὰς τῆς διανοίας, ἐπομένως δὲ ἡ ἐγκυος θεωρητέα ἀνεύθυνος;* — Ἐνίοτε ἡ κύσις ἐπάγεται ἀληθῆ φρενοβλάβειαν, ἀνεξαρτήτως ὅμως ταύτης ἡ ἐγκυος εὐθύνεται διὰ τὰς ἑαυτῆς πράξεις.

10. *Μέχρι τίους ἡλικίας ἡ γυνὴ συλλαμβάνει;* — Τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν λύεται ὀριστικῶς καὶ διὰ γενικῶν κανόνων.

11. *Ἡ κύσις παρατείνεται ποτε πέρα τοῦ συνήθους ὁρίου;* — Οὐχὶ σπανίως παρατηρεῖται τοῦτο, διὸ νομικῶς ὀρίζεται ὡς κατώτατον ὅριον προώρου τοκετοῦ, καθ' ὃ τὸ νεογνὸν εἶναι βιώσιμον, ἡ 180^η ἡμέρα, ἀνώτατον δὲ ὅριον ἡ 300^η.

12. *Μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἐγκύου ἐπιτρέπεται ἡ καισαρική τομή;* — Μόνον ὅταν ᾖ βέβαιον ὅτι ζῇ τὸ ἔμβρυον καὶ ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὅτι εἶναι βιώσιμον. Ἡ δὲ ἐγγείρησις ἐνεργεῖται ὑπὸ ἰατροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΕΞΑΜΒΛΩΣΕΩΣ

Τὴν πρᾶξιν τῆς ἐξαμβλώσεως τουτέστι τῆς βιαίας τοῦ ἐμβρύου ἀποβολῆς, ὁ παρ' ἡμῖν Ποινικὸς Νόμος προβλέπει καὶ τιμωρεῖ ὡς ἑξῆς:

«Ἄρθρ. 303. — Ἐὰν μήτηρ, τεκοῦσα πρόωρον ἢ νεκρὸν βρέφος, μετεχειρίσθῃ προηγουμένως ἐν γνώσει ἢ μόνῃ ἢ δι' ἄλλου ἐξωτερικὰ ἢ ἐσωτερικὰ μέσα, δυνάμενα νὰ φέρωσι πρῶτον τοκετὸν ἢ τὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς θάνατον τοῦ ἐμβρύου, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν. Π. Ν. 294.304.

Ἄρθρ. 304. — Ἡ αὐτὴ ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς τὰς μαίας, εἰς τοὺς φαρμακοπώλας, ἢ ἄλλους διωρισμένους εἰς ἰατρικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐπιχειροῦντας τοιαύτην τινὰ πρᾶξιν μὲ συγκατάθεσιν τῆς κυοφορούσης, ἢ ὑποδεικνύοντας, ἢ προμηθεύοντας τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοιοῦτου κακουργήματος πρόσφορα μέσα. Π. Ν. 303.305.

Ἄρθρ. 305. — Ἐὰν τοιαύτη πρᾶξις ἐγείνεν ἐκ προθέσεως ἄνευ ἢ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῆς μητρὸς, ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται 1) μὲ θάνατον, ἐὰν ἐκ τῆς χρήσεως τοιούτων μέσων ἐδύνάτο νὰ προέλθῃ ὁ θάνατος τῆς μητρὸς, ἐὰν τοῦτο ἤτο γνωστὸν εἰς τὸν πρᾶξαντα, καὶ ἐὰν ὁ θάνατος συνέβῃ τῷ ὄντι. 2) μὲ δεσμὰ ἀπὸ 15 μέχρις 20 ἐτῶν ἐὰν ἡ μήτηρ ἐστερήθῃ τῆς ζωῆς, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν ὅσα ἄλλα προϋποθέτει ὁ προηγούμενος ἀριθμὸς 1. 3) μὲ δεσμὰ τὸ πολὺ 15 ἐτῶν, ἐὰν ἡ μήτηρ διὰ τῶν ἐφαρμοσθέντων μέσων ὑπέπεσεν εἰς κίνδυνον ζωῆς, ἢ εἰς φρενοβλάβειαν, ἢ εἰς νόσον σωματικὴν, βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνιχτούς. 4) μὲ εἰρκτὴν εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις. Ἐὰν ἡ πρᾶξις προέρχεται ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιτηδειότητος, ἐφαρμόζονται τότε οἱ ὅροι τοῦ ἄρθρου 300, ἢ οἱ τοῦ ἄρθρου 310. Π. Ν. 287.640».

Παραλείποντες ἐνταῦθα νὰ πραγματευθῶμεν τὸ τῆς ἐξαμβλώσεως ζήτημα ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ φιλοσοφικὴν ἑποψιν, ἅτε δὴ ἀλλοχού (1) ἐν ἐκτάσει τὰ εἰκότα διαλαβόντες, ἐπιχειροῦμεν τὴν σπουδὴν τοῦ κεφαλαίου διὰ τῆς περιγραφῆς τῶν μέσων, δι' ὧν διενεργεῖται αὕτη, τῶν σημείων,

(1) Ἄ. Γεωργαντά. — Εἰσιτήριος λόγος, Ἀθήναι, 1871. Σελ. 19 κ. εἰ.

δι' ὧν γνωρίζεται ἡ συμβᾶσα ἐξάμβλωσις, καὶ τῆς λύσεως τῶν εἰς αὐτὴν ἀναγομένων ζητημάτων.

Ὁμολογουμένως τὰ μᾶλλον σκοτεινὰ, τὰ μᾶλλον δύσκολα ἅμα δὲ καὶ τὰ μᾶλλον λεπτὰ ζητήματα τῆς ἱατροδικαστικῆς εἶναι τὰ ἀναγόμενα ἐκ τῆς ἐξάμβλωσις, καὶ ὅμως εἰς ἅπαντα τὰ κλασικὰ τῆς ἱατροδικαστικῆς συγγράμματα μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐπικρατοῦσιν ἀτελεῖς καὶ σφαιρικῶς κεχυμένοι δοξασαίαι καὶ γινώμαι, τὸ δὲ πάντων χειρίστον ἀτελεῖς καὶ σκοτεινὰ τὸ πλεῖστον ἀποδείξεις πρὸς λύσιν τῶν τόσον σπουδαίων τούτων ζητημάτων· ἡ τοιαύτη ἔλλειψις προκύπτει τὸ μὲν διότι ὑπῆρξε διαφορὰ γινωμῶν καὶ ἄγνοια συζητήσεως περὶ τοῦ τρόπου τῆς καταδείξεως ἂν τὸ ἐξάμβλωμα ἦτο ἐμβρυον καὶ τὸ ἐμβρυον τοῦτο ἦτο ζῶν ἢ νεκρὸν κατὰ τὴν τῆς ἐξάμβλώσεως χρόνον, ἐπομένως ὅτι οὔτε ποινικῆς καταδιώξεως οὐδὲ ἱατροδικαστικῶν ἐρευνῶν λόγος ὑπάρχει χωρὶς σώματος ἐγκλήματος, ἢ ὅσον ἀπομένουσιν ἔχνη τῆς πράξεως εἴτε ἐπὶ τῆς μητρὸς εἴτε ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου, τὸ δὲ διότι ἐδογμάτιζον ὡς ἀνωφελῆ καὶ ἐπικινδύνον πᾶσαν λεπτομερῆ περιγραφὴν καὶ ἀνάλυσιν τῶν πρὸς ἐξάμβλωσιν μέσων, γνωστῶν ἢ ἄλλως τοῖς ἱατροῖς, ἵνα μὴ χρησιμεύσῃ ἢ περαιτέρω αὐτῶν δημοσίευσαι ὡς μέσον ἐξαπλώσεως τοῦ κακοῦ. Ἐκ τῶν τοιούτων δοξασιῶν προέκυψεν ὡς ἤδη εἴρηται, σύγχυσις καὶ περιορισμὸς τοῦτου ἕνεκα τῶν τε θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν ἡμῶν γνώσεων ὡς πρὸς τὴν ἐξάμβλωσιν.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἐμβρύου, τὴν ἡλικίαν καὶ ταυτότητα αὐτοῦ καὶ τὴν παρουσίαν τέλει ἢ μὴ τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, δῆλον γίνεται ὅτι ἀφετηρία τῶν συζητήσεων ὑπῆρξε σύγχυσις τῆς ἀμβλώσεως πρὸς τὴν βρεφοκτονίαν καὶ ἀμβλώσιμον ἢ μὴ τοῦ βρέφους, περιττὸν ὅπως φαίνεται ἡμῖν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὰ κείμενα τῶν συγγραφέων ὅπως καταδεικνύουν τὴν ὁρθότητα τῆς προτάσεως ἡμῶν ἐπὶ τῆς συγχύσεως τῶν διαφορῶν τούτων τῆς ἱατροδικαστικῆς θεμάτων, ἀρκεῖ μόνον τὸ ἐξῆς τοῦ Orfila χωρίον, « τὰς αὐτὰς ὀφείλομεν νὰ ἐνεργήσωμεν ἐρεῦνας ἐπὶ τοῦ ἐξαμβλώματος, οἷας καὶ κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν. . . . καὶ ἡ ἡλικία αὐτοῦ, ἂν ἐπέζησε μετὰ τὸν τοκετὸν, ἂν ἀπέθανεν ἐν τῇ μήτρᾳ ἢ κατὰ τὸν τοκετόν. . . » ὡς καὶ ἡ τῆς Dévergie (1) πρότασις τοῦ ἐξακριβῶσαι ἂν τὰ ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου τραύματα ἐγένοντο κατὰ τὴν ζωὴν.

Ὀλίγα μόνον λέξεις ἀρκοῦσι, φρονοῦμεν, ὅπως καταδείξωσι τὸ πεπληρωμένον τῶν τοιούτων δογμάτων. Καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ νόμου καὶ αὐτὴ ἡ τῆς λέξεως ἐξαμβλώσις ἐτυμολογία καταδεικνύουσα σαφέστατα ὅτι ὅπως δευτερεύουσιν ἐπέχει θέσιν εἰς τὰ τῆς ἐξαμβλώσεως

(1) Dévergie. — Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 164.

ζητήματα πᾶσα εἰς τὸ ἐμβρυον ἀναγομένη περίστασις, το ἐμβρυον εἰς τὴν ἐξάμβλωσιν εἶναι ἢ βάσις, ἢ ἀφετηρία τῶν ἐγκληματικῶν ἐργασιῶν, ἢ ἐν τῇ γαστρὶ παρουσία αὐτοῦ εἶναι τὸ κινεῖν ἐλαττήριον, ἐγκυμοσύνη, ὑπαρξίς ἐμβρύου ἐν τῇ γαστρὶ, ἰδοὺ δύο περιστάσεις ταυτόσημοι, χρησιμεύουσαι ὡς θεμέλιον σκέψεως, συνεννοήσεων, ἐργασίας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ κυοφορουμένου, ἀπὸ τοῦ προϊόντος ἀμαρτήματος, ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀτιμίας καὶ δυσφημίσεως. Βεβαίως τὸ κυοφορούμενον τοῦτο ὅπως ὑπάρχει, ὅπως ἀναπτύσσεται, ἔχει ἀνάγκην ζωῆς, ἄρα βεβαίως ζῇ. ἀλλὰ καὶ ἂν νεκρὸν τυγχάνῃ ἐν γαστρὶ, οὐχ ἦττον ἐπασχολεῖ ἡ παρουσία, ἡ παρμονὴ αὐτοῦ ἐν ᾧ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐτέθη τόπῳ· εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν ἀνησυχεῖ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις καὶ τελειοποιήσις αὐτοῦ καὶ αἱ ταύτης συνέπειαι, εἰς δὲ τὴν δευτέραν οὐδὲν ἦττον ἀνησυχεῖ ἐπίσης τὴν μητέρα, ἂν ἦναι βεβαιωμένον ὅτι εἶναι νεκρὸν, ἡ παρουσία νεκροῦ ἐν τῇ γαστρὶ ἐμβρύου, ἥς αἱ συνέπειαι ἄγνωστοι καὶ ἀκαταλόγιστοι, ἐπομένως εἰς τὴν θέλουσαν νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοῦ κυοφορουμένου μητέρα τὸ ζήτημα τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἶναι ὅλως δευτερεῖον, ἀσήμαντον· τὸ ζήτημα τὸ κύριον, τὸ οὐσιῶδες εἶναι τὸ τίνι τρόπῳ νὰ ἀποβληθῇ, νὰ κατασταθῇ ἐκπαδὼν, ἄρα δὲν πρόκειται περὶ βρεφοκτονίας καθαρᾶς, ἀδικφιλονεικίτου, δὲν πρόκειται περὶ βιωσίμου ἢ μὴ ἐμβρύου, ἀλλὰ πρόκειται περὶ βιαιᾶς καὶ προώρου ἀποβολῆς σώματος ἐν τῇ μήτρᾳ εὐρισκομένου καὶ προερχομένου ἐκ κλειψιγαμίας, πρόκειται περὶ τῆς ἐκτελέσεως σκοποῦ τιμωρουμένου ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἡ ἐξάμβλωσις δὲν εἶναι βρεφοκτονία, ὡς καὶ τάνάπαλιν· τὰ δύο ταῦτα ἐγκλήματα οὐσιῶδως διαφέρουσιν· ὅπως ὑπάρξῃ καὶ χαρακτηρισθῇ βρεφοκτονία, ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ βρέφος, τοῦτο νὰ ἐγεννήθῃ ζῶν, καὶ βιαιῶς νὰ ἀπέθανεν, ἂν ἡ μία τῶν τριῶν τούτων συνθηκῶν ἐλλείπῃ, βρεφοκτονία δὲν ὑπάρχει· εὐρέθῃ ἐ.π. βρέφος πολλὰς κακώσεις φέρον, ἀλλ' οὐδὲν συγχρόνως ἔχνος ἐξωμητρίου ζωῆς, βρεφοκτονία δὲν ὑφίσταται, ἐπίσης καὶ ἂν δὲν βεβαιώται ὅτι αἱ κακώσεις ἐγένοντο κατὰ τὴν ζωὴν εἰς βρέφος ἀναπνεύσαν, καὶ τέλος μὴ εὐρισκομένου τοῦ βρέφους ἢ περὶ βρεφοκτονίας καταδιώξις οὐδόλως ὑφίσταται· ἀλλὰ πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς ἐξαμβλώσεως ἢ τοῦ ἐξαμβλώματος παρουσία οὐδόλως ἀναγκαῖα, ἀρκεῖ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἡ γυνὴ ἦτο ἐγκυος, ὅτι προώρως ἔτεκε καὶ ὅτι ὁ τοκετὸς ἐπῆλθε διὰ τεχνητῶν μέσων καὶ βιαιῶν. Ἐκ τούτων δῆλον πόσον τα δύο ταῦτα ἐγκλήματα κατ' οὐσίαν διαφέρουσιν, δὲν ἔπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι ἀποκλείονται καὶ ἀμοιβαίως· οὐχὶ σπανίως συνυπάρχει ἡ βρεφοκτονία μετὰ τῆς ἐξαμβλώσεως, ἐπόμενον δὲ ἄλλως εἶναι ὅτι ὁ θέλων νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ ἀνόμου τῆς κοιλίας καρποῦ διὰ τῆς ἐξαμβλώσεως, ἂν οὗτος ἐκ τῆς ἐνδομητρίου αὐτοῦ ἡλικίας τυγχάνῃ ζῶν, ἐπιδοθήσεται μετὰ τὴν ἐξάμβλω-

σιν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς ζωῆς τοῦ ἐξαμβλώματος, ἀλλ' εἰς τὰς περὶ στάσεις ταύτας βαίνουνσιν ἐκ παραλλήλου δύο διάφορα ἐγκλήματα, αὐτὸ δέον ὅπως ὁ ἱατροδικαστὴς διακρίνῃ καὶ διαχωρίζῃ πρὸς τελείαν τῆς ἀληθείας ἐξακριβώσιν καὶ πρὸς τελειὸν τῆς δικαιοσύνης φωτισμόν.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων λοιπόν ἡ ἐξάμβλωσις ὀρίζεται πρόωρος καὶ βλάπτης αἰῶς προκληθεῖσα ἀποβολὴ τοῦ κυφορουμένου ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας τοῦ βιωσέμενου ἢ τῆς κατ'οικῆς αὐτοῦ διαπλάσεως.

Τὸ δὲ ἐπιχείρημα τῆς γνωστοποιήσεως καὶ δημοσιεύσεως, οὕτως εἶπερ τῶν διὰ τὴν ἐξάμβλωσιν μέσων εἶναι ὅλως ἄσκοπον, καθότι ἡ καθημερινὴ πρᾶξις καταδείκνυσιν πόσον πολλάκις οἱ διαπράττοντες τὰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις ἀνεπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι εἶναι καλλίον περωτισμένοι τῶν προωρισμένων εἰς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ τὴν κατὰδειξιν αὐτῶν, τοῦτου δ' ἕνεκα ἡ δημοσίευσίς τῶν τοιούτων λεπτομερειῶν συντελέσει εἰς τὴν εὐχερεστέραν ἐκάστοτε ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ ἐπομένως εἰς τὸν περιορισμὸν αὐτοῦ. Ἐκ τῶν ποινικῶν στατιστικῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐκ τῆς τελειοποιήσεως τῶν μέσων πρὸς ἀνακάλυψιν δεδομένης ἐγκληματικῆς πράξεως ἀφ' ἑτέρου τεκμαίρεται σφαιρικῶς φέστατα ὅτι ὅσῳ τῆς ἀνακαλύψεως ἐγκληματικῆς τινος πράξεως τὰ μέτρα εἶναι τελειότερα καὶ ἀσφαλέστερα καὶ τοῖς πᾶσι γνωστά, τόσῳ σπανιότερα ὁσημέραι ἀποβαίνει ἡ ἐγκληματικὴ αὕτη πρᾶξις, ὡς παρατηρεῖται ἐ. π. εἰς τὰς διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεις, αἵτινες, καθόσον αἱ μέθοδοι πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ τελειότεραι καὶ ἀπλούστεραι ἐγένοντο, καὶ τοσοῦτον καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δηλητηριάσεως σπανιώτερον ἀπέβαινε. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἂν ἀναλογισθώμεν τὴν μεγάλην τοῦ ἐγκλήματος τοῦτου συχνότητα καὶ ὅτι ὡς τὰ πολλὰ δυστυχῶς ἄνθρωποι τῆς τέχνης συμπεριφέρονται εἰς τὴν διάπραξιν αὐτοῦ, τοῦτου δὲ ἕνεκα ἀποβαίνει δυσχερεστὴ ἡ ἀνακάλυψις, οὐδ' ὅλως, φρονοῦμεν, ἀποβαίνει ἐπικίνδυνος ἡ δημοσίευσίς τῶν καθέκαστα τῆς τοιαύτης πράξεως ὅπως ἀποβαίνει ἐφικτὴ ἡ ἐκάστοτε ἀνακάλυψις καὶ τῶν μέσων, δι' ὧν ὁ ἱατροδικαστὴς ἐκάστοτε ἀντικρούει τῆς ὑπερασπίσεως ἐπιχειρήματα καὶ ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθειαν.

Α'. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Οὐδεμίαν ἄτυχῶς ἀκριβῆ στατιστικὴν πληροφορίαν περὶ τῆς συχνότητος τοῦ ἐν λόγῳ ἐγκλήματος παρ' ἡμῖν ἔχομεν, καθότι μέχρι τοῦδε τοιαύται ἐπίσημοι στατιστικαὶ πληροφορίες δὲν συνετάχθησαν, πρὸς συμπληρώσιν ὅμως τοῦ μέρους τούτου παρατιθέμεθα συνοπτικῶς στατιστικὰς πληροφορίες τῆς Γαλλίας, ἃς ἐρανίζομεθα ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Tardieu (1), στερουμένων, ὡς εὐνόητον, τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἐγγχωρίων.

(1) Tardieu. — Étude Médicol. sur l'Arontement. Paris, 1868, Σελ. 12.

Ἐτησία στατιστικὴ τῶν ἐπὶ ἐξαμβλώσει δικασθέντων ἐγκλημάτων ἀπὸ τοῦ 1851-1865, ἐνθα δηλοῦται τὸ γένος τῶν κατηγορουμένων καὶ ἡ ἰδιαιτέρα τῶν καταδικασθέντων κατὰστασις.

Ἔτη	Δι' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν			Νομὸς Σηκουάνα			Γένος τῶν κατηγορουμένων		Ἰατροὶ ἢ Μαῖαι καταδικασθέντες
	Καταγγέλαι	Κατηγορούμενοι	Καταδικασθέντες	Καταγγέλαι	Κατηγορούμενοι	Καταδικασθέντες	Ἄνδρες	Γυναῖκες	
1851	33 (1 ἀπόπειρ.)	88	42	4	11	6	26	62	4
1852	28 (3 ἀπόπειρ.)	58	33	2	3	—	18	40	3
1853	42 (5 ἀπόπειρ.)	111	58	5	10	6	25	86	10
1854	35 (2 ἀπόπειρ.)	95	52	5	15	10	26	69	8
1855	34 (4 ἀπόπειρ.)	86	37	2	3	—	20	66	8
1856	33 (3 ἀπόπειρ.)	145	78	3	6	4	31	114	5
1857	44 (3 ἀπόπειρ.)	104	63	5	10	7	23	81	19
1858	21 (1 ἀπόπειρ.)	45	31	1	1	1	9	36	10
1859	27 (2 ἀπόπειρ.)	61	32	4	10	6	14	47	6
1860	22 (3 ἀπόπειρ.)	42	24	2	4	2	13	29	4
1861	27 (5 ἀπόπειρ.)	64	31	3	5	4	17	47	6
1862	25 (5 ἀπόπειρ.)	75	35	2	6	5	26	47	11
1863	21 (2 ἀπόπειρ.)	63	31	1	3	1	17	46	17
1864	21 (3 ἀπόπειρ.)	58	28	4	13	8	16	42	18
1865	24 (4 ἀπόπειρ.)	50	29	2	5	1	13	37	19
Τὸ ὅλον	437	1143	604	45	114	61	269	849	148

Ἐκ τοῦ προεκτεθέντος πίνακος προκύπτει, ὅτι οὐδέποτε εἰς ἐκάστην ἐξαμβλώσεως περίπτωσιν ἐνέχεται εἰς καὶ μόνος κατηγορούμενος, ἀλλὰ πλείονες, ὅτι τὸ πλῆθος τῶν κατηγορουμένων γυναικῶν εἶναι τριπλάσιον

ἡ καὶ πλέον ἐνίοτε τοῦ τῶν ἀνδρῶν, ὅτι μεταξὺ τοῦ ὅλικοῦ ἀριθμοῦ 60 τῶν καταδικασθέντων ὑπάρχουσιν 148 ἰατροὶ καὶ μαῖται. Παρ' ἄλλοις ἔθνεσι, καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀμερικῇ, ἡ ἐξέμβλωσις εἶναι πολλῶ συχνότερα καὶ ἀποτελεῖ εἶδος τι βιομηχανίας.

Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΘ' ἣΝ ΣΥΧΝΟΤΕΡΟΝ
ΕΝΕΡΓΕΙΤΑΙ Ἡ ΕΞΑΜΒΛΩΣΙΣ

Ἀκριβὲς ὅσον οἷόν τε προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας τῆς γυναικός, καθ' ὥς τὰ πολλὰ τὸ τῆς ἐξαμβλώσεως ἐγκλημα διαπράττεται, ἐξαγόμενος στατιστικῶν θετικῶν καὶ ἀκριβῶν, μεγάλην κέκτηται σπουδαιότητα ὑπολογιστικῶν πόψεως καὶ δὴ ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν, ἀλλὰ τοιαῦται ἀκριβεῖς καὶ τέλειαι στατιστικαὶ οὐδαμοῦ εὑρηνται. Οὐδὲν ἥττον ὁμως ἐκ μερικῶν πληροφοριῶν ὑπὸ τοῦ Tardieu συλλεγεισῶν προκύπτει, ὅτι ἐν Γαλλίᾳ πολὺ πλῆθος τῶν καταδικωκομένων ἐπὶ τοιοῦτῳ ἐγκλήματι γυναικῶν ἀπὸ ἡλικίαν ἀπὸ 20-25 ἐτῶν, σημειωτέον ὁμως, ὅτι τὸ τῆς ἀμβλώσεως ἐγκλημα καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην τῆς ἡλικίας περίοδον, ὡς καὶ ἀδιακρίτως τὴν κοινωνικῆς τάξεως καὶ καταστάσεως τῆς γυναικός, διενεργεῖται· διὸ οὐ σπανίως γυναῖκες καὶ ὠρίμου ὡς καὶ νεαρᾶς λίαν ἡλικίας καὶ ἐγγαμμοῦ μὴ, καὶ ὑψηλῆς ἢ μὴ κοινωνικῆς τάξεως, διὰ λίαν ποικίλους καὶ ἄλλοις τὰ πολλὰ εὐνοήτους λόγους, ἡ ἐκουσίως ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἀμβλώσιν ἢ καὶ διαπράττουσιν αὐτήν.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς τῆς κυήσεως, καθ' ἣν συμβαίνει συχνότερον ἡ ἐξέμβλωσις, ἀπασχόλησεν ἐκπαλαι ἰδιαιτέρως τοὺς ἰατροδικαστάς· ἕκαστος δὲ τούτων διαφόρως ὥρισε ταύτην. Οὕτω ὁ Orfila τάσσει αὐτὴν εἰς τὸ τέλος τοῦ δευτέρου μηνός, ὁ Dévergie ἀπὸ τοῦ 3-4 1/2 μηνός, ὁ Briaud ἀπὸ τοῦ 3-5 μηνός καὶ δὴ κατὰ τὸν 5 μῆνα μᾶλλον ἢ πρὸς τὸν 6 μῆνα· ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Briaud συνάδει καὶ πρὸς τὴν τοῦ Tardieu προκύπτουσαν ἐκ στατιστικῆς ἐπὶ 88 περιπτώσεων ἐξαμβλώσεως βεβαιωμένων. Ἡ στατιστικὴ αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς:

Κατὰ τὸν 1 καὶ 1/2 μῆνα	3
» » 2 »	10
» » 2 καὶ 1/2 »	7
» » 3 »	10
» » 4 »	11
» » 4 καὶ 1/2 »	7
» » 5 »	21
» » 6 »	13
» » 7 »	5
» » 9 »	1

Τὸ ὅλον = 88

Ἄλλως καὶ ἐκ τῶν προτέρων εἰκαστέον ὅτι ἡ γυνὴ προβαίνει εἰς τὴν πράξιν τῆς ἐξαμβλώσεως ὅταν πεισθῇ θετικῶς περὶ τῆς ἐγκυμοσύνης, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ συνεργοὶ σπανίως ἐφαρμόζουσι δραστηρίως τὰ κατάλληλα διὰ τὸν σκοπὸν μέσα πρὶν πεισθῶσιν ὀριστικῶς περὶ τοῦ πράγματος ἐκμεταλλευόμενοι ποικιλοτρόπως τὸν καιρὸν καὶ τὰς περιστάσεις, ἂν ἡ γυνὴ ἐπιμόνως ἀπαιτῇ, καὶ τοι μὴ οὕτω ἐντελῶς βεβαίᾳ περὶ τῆς κηρύσεως, τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ἐξαμβλώσεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ βεβαιότης τῆς κηρύσεως, ὡς γνωστὸν, εἶναι ὀριστικὴ κατὰ τὸν πέμπτον μῆνα, ἔπεται ὅτι ἡ ἐξαμβλώσις κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τῆς κηρύσεως ἔσεται συχνότερα.

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΤΟΣ ΤΩΝ ΕΝΟΧΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΞΕΑΜΒΛΩΣΙΝ

Ἐνεκα τῆς ἰδιαίτερας τοῦ ποινικοῦ νόμου διαταξέως, ὀρίζουσας ὅτι πᾶς ὁ ἐπιχειρῶν δι' οἰουδὴ τινος μέσου, φαρμάκων κτλ. ἐξαμβλώσιν τιμωρεῖται, ἀνάγκη νὰ ἐπιληφθῶμεν ἐνταῦθα τοῦ ζητήματος τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ἐνόχων, ὅπως καταδειξώμεν οὐ μόνον τὰ μέσα, δι' ὧν ἐκάστοτε ἀνευρεθῇσεται ὁ ἐνοχος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιβαλλόμενα τῷ ἱατρῷ εἰς τοιαύτης φύσεως περιστάσεις καθήκοντα.

Ἐκ τῆς ἐν Γαλλίᾳ στατιστικῆς ἀπὸ τοῦ 1846-1850 προκύπτει ὅτι ἐξ 100 καταγγελθέντων ὡς ἐνόχων ἦσαν 75 γυναῖκες καὶ 25 ἄνδρες, μετὰξὺ δὲ τούτων 47 μαιῖαι, 12 ἱατροί, 2 φαρμακοποιοί, κλπ., δηλὸν ἐκ τούτου, ὅτι οὐχὶ σπανίως ἐπιστήμονες καὶ δὴ μαιῖαι καὶ ἱατροὶ ἐνέχονται εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς ἐξαμβλώσεως, ἐπομένως ἀνάγκη νὰ καταδειχθῇ τίνι τρόπῳ ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐπιδίδωται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν τοιούτων ὑποθέσεων κατὰ τε τὴν ἀνάκρισιν καὶ τὴν δίκην, καὶ ἰδίως καθόσον τὸ τῶν μαιῶν ἐπαγγέλμα ὑπόκειται εἰς περιορισμούς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένους ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν φαρμάκων, ἢ μέσων οἰωνδήποτε εἰς τὰς ἐγκύους ἢ ἐπιτόκους, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ ἐγένετο λόγος, καὶ τὰ ὅποια μάλιστα χρησιμεύουσιν ὡς τὰ πολλὰ πρὸς ἐξαμβλώσιν, ὥστε τὸ πρὸς ὑπεράσπισιν ἐπιχειρήμα ὅτι οὐσίαι τοιαῦται φαρμακευτικαὶ εὔρεθῆσαι τυχόν κατὰ τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν ἐν τῇ οἰκίᾳ μαιᾶς εἶναι προωρισμέναι πρὸς χρῆσιν μαιευτικὴν, ἢ ὡς ἐμμηναγωγοὶ κλπ. οὐδόλως εἶναι ἱκανὸν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀποχωρῶσα δικαιολόγησις, τοῦναντίον καὶ ἂν ἀκόμη ἐκ τῆς ἀνακρίσεως καταδεικνύηται ἡ τῆς μαιᾶς ἀθώοτης εἰς δεδομένην τινὰ περίπτωσιν, αὕτη εἶναι καταδιωκτέα δι' ὑπέρβασιν καθήκοντος, ἅτε δὴ χρωμένη φαρμακευτικαῖς οὐσίαις ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπηγορευμέναις.

Ὁμολογητέον ὅτι πολλαὶ τῶν μαιῶν οὐ μόνον οὐδόλως ἐνέχονται εἰς τοιαύτας ἐπονειδίστους πράξεις, ἀλλὰ καὶ προσηκόντως νοουθετοῦσι τὰς ἐπὶ τούτῳ εἰς αὐτὰς προσερχομένας ἐγκύους, πλὴν ἀλλ' ὅμως καὶ πολλαὶ ὑπάρχουσιν αἱ δίκην ἐπαγγέλματος μετερχόμεναι τὴν πράξιν ταύτην.

Δ'. ΠΕΡΙ ΕΞΑΜΒΛΩΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Διὰ τὴν μᾶλλον μεθοδικὴν τοῦ ζητήματος σπουδὴν καὶ διότι οὐκ ὀλίγαι τῶν διαπραττουσῶν εἰς αὐτάς τὴν ἐξάμβλωσιν, πρὸ τῆς χρήσεως τῶν δραστηρίων καὶ βεβαίων διὰ τὸν σκοπὸν μέσων χρῶνται τοιοῦτοις, ὧν ἡ ἐνέργεια καὶ ἀμφίβολος καὶ ἀβεβαία τυγχάνει, διαιρουμέν τὰ πρὸς ἐξάμβλωσιν ἐν χρήσει μέσα, εἰς ἑμμεσα, εἰς ἐκτρωτικὰ οὐσία καὶ εἰς ἄμεσα.

α'. **Μέσα ἑμμεσα.**— Ἐν γένει ταῦτα καθ' ἑαυτὰ καὶ ἀπολύτως δὲν προκαλοῦσι τὴν ἐξάμβλωσιν, οὐχ ἥττον ὅμως διότι ἐνίοτε ἐξαιρετικῶς, οὕτως εἰπεῖν, συνετέλεσαν εἰς τὸν σκοπὸν, ἐκτίσαντο φήμην παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐκτρωτικῶν καὶ ὡς τοιαῦτα οὐχὶ σπανίως παραινοῦνται, ἔτι δὲ συχνότερον παρ' αὐτῶν τῶν εἰς τὴν ἀμβλωσιν ὑποβληθησομένων ἐπιζητοῦνται ὡς μᾶλλον ἥπια καὶ ἀκίνδυνα πρὶν ἢ συναινέσωσιν εἰς χειρισμούς, διὰ τὴν ἐκθασιν τῶν ὁποίων περιδεεῖς τυγχάνουσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ μέσα ταῦτα χρησιμεύουσιν ἐνίοτε καὶ ὡς προπαρασκευαστικὰ καὶ βοηθητικὰ τῶν κυρίων καὶ ἁμέσων, διὸ δέον ὅπως μὴ ἐπιλανθάνηται ὁ ἰατροδικαστὴς καὶ διὰ τοῦ ἀναμνηστικοῦ καὶ διὰ τῆς ἐπισκοπῆσεως νὰ ἀνευρίσκῃ καὶ βεβαίωσιν ταῦτα. Εἶναι δὲ τὰ ἑξῆς·

1. **Ἀφαιμάξεις.**— Δὲν ἀπόκειται ἡμῖν ἐνταῦθα νὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἐκτάσει περὶ τῆς ἐπηρείας τῶν ἀφαιμάξεων ἐπὶ τὴν πορείαν τῆς κύνσεως. Ὑπάρχουσι βεβαίως περιστάσεις ἐνδεικνύουσαι καὶ δὴ καὶ ἐπιβάλλουσαι τὰς τε γενικὰς καὶ τοπικὰς ἀφαιμάξεις κατὰ τὴν κύησιν, σημειώτερον ὅμως, ὅτι εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας εἴτε κατὰ πρόληψιν εἴτε καὶ ἐξ ἄλλης αἰτίας ἢ ἐνδείξεως κατὰ κανόνα ἀποφεύγονται αἱ κατὰ τοὺς ἄκρους πόδας γενικαὶ ἀφαιμάξεις, ὡς καὶ αἱ περὶ τὰ γεννητικὰ μόρια τοπικαὶ διὰ βδελλῶν, τούναντίον δὲ κατὰ κανόνα εἰς τὰς ἀμβλώσεις αἱ μὲν γενικαὶ ἀφαιμάξεις ἐνεργοῦνται εἰς τὸν ἄκρον πόδα, ἡ δὲ τῶν βδελλῶν προσβολὴ περὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν ριζομηρίων ἐπιφάνειαν, τὰ μεγάλα χεῖλη, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ κατὰ τὸ στόμιον αὐτὸ τῆς μήτρας· ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν γενικὸν τοῦτον κανόνα ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις, ἀλλήθως σπένναι, ἐνεργουμένων τῶν γενικῶν ἀφαιμάξεων κατὰ τὸν βραχίονα.

Πολλῶν ἱατρῶν πείρα μαρτυρεῖ, ὅτι εἰς πολλὰς περιστάσεις καὶ μία μόνον γενικὴ ἀφαιμάξις ἢ καὶ μικροῦ βδελλῶν πλήθους προσβολὴ προὐκάλεσαν τὴν ἐκτρωσιν, ἀλλ' ἐπίσης ἅπαντες οἱ ἱατροὶ συμφωνοῦσιν ὅτι οὐχὶ σπανίως κατ' ἐπανάληψιν γενικαὶ ἀφαιμάξεις ἐνεργηθεῖσαι καὶ πολ-
λαὶ προσβληθεῖσαι βδέλλαι τὸ παράπαν ἐπέδρασαν ἐπὶ τὴν κατὰ φύσιν

καὶ εἰς αἷσιον πέρασ πορεῖαν τῆς κυήσεως· οὕτω ὁ Mauriceau (1) ἀναφέρει ὅτι εἰς μίαν γυναῖκα ὁκτώ καὶ τεσσαρακοντάκις καὶ εἰς ἑτέραν ἑνεννηκοντάκις φλεβοτομηθεῖσαν δὲν συνέβη ἑκτρώσεις.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι αἱ ἀφαιμάξεις ἐν γένει εἰς τινὰς περιστάσεις προκαλοῦσι τὴν ἀμβλωσιν, ἀλλ' οὐχὶ πάντοτε καὶ ἀπαρεγκλίτως ὅσῳ ἂν ᾖναι πολλαί. τὸ δὲ μᾶλλον ἄξιον λόγου καθ' ὅς περιπτώσεις ἐπιδιώκεται ἡ ἑκτρώσις ἐνδεικνυμένη πρὸς σωτηρίαν τῆς κυοφορούσης ἢ ἐπὶ σκοπῷ ἐγκληματικῷ. αἱ ἀφαιμάξεις καὶ τὰ ταύτη προσόμοια μέσα ἀποβαίνουσιν ἀνίσχυρα, ἄλλοτε δὲ τούναντίον θρησκευτικῶς περιφρουρουμένης τῆς κυήσεως καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀφαιμάξις ἢ αἱμορραγία ἐκτὸς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐπιφέρει τὴν ἑκτρώσιν.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἀναζητῇ τὰ ἔγνη τῶν τε γενικῶν καὶ τοπικῶν ἀφαιμάξεων ἀπανταχοῦ τοῦ σώματος, νὰ ἐπιδίδωται εἰς τὴν διάκρισιν τῶν προσφάτων ἀπὸ τῶν πεπαλαιωμένων, ἅμα δὲ καὶ νὰ ἐξετάζῃ μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως καὶ λεπτομερείας τὴν τε ἐνεστῶσαν καὶ τὴν προγενεστέραν τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν γυναικὸς κατ' ἔστασιν, ὅπως παρρησιῶς συμπεράσματα δικαιολογοῦντα ἄλλως τὰς τυχόν ἐνεργηθείσας ἀφαιμάξεις ἢ τούναντίον ἐπιβαρύνοντα ὅλως τὴν πρόθεσιν, εἴτε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀμβλώσεως.

2. Λουτρά. — Παντοίων λουτρῶν χρῆσις παραγγέλλεται ὡς ἀμβλωτικὸν μέσον. Ὅ,τι δὲ περὶ τῶν ἀφαιμάξεων εἴρηται, ὡς πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς κυήσεως ἀποτελέσματα αὐτῶν, τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰ λουτρά, εἰς ἥττονα ὅμως ἐκείνων βαθμόν. Οὐδὲν ἥττον, καὶ τοι γνωστὸν ὅτι τὰ λουτρά καθ' ἑαυτὰ ἀνίσχυρα πρὸς ἀμβλωσιν τυγχάνουσι, μεγάλως ὅμως ταῦτα συνιστῶνται, εἴτε ὡς γενικά, εἴτε ὡς ἡμίλουτρα, εἴτε ὡς ποδόλουτρα, μετὰ ἢ ἄνευ ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, ἢ ὡς προπαρασκευαστικά, ἢ ὡς βοηθητικά τῆς ἀμβλώσεως μέσα.

3. Οἱ ἐκτεταμένοι περίπατοι, αἱ κοπιώδεις ἀσκήσεις καὶ αἱ ἐκούσiai πτώσεις ἐπὶ τοὺς πόδας, ἢ τὰ πυγαῖα, καὶ πληῖξεις ἐπὶ τῇ κοιλίᾳ τὸν αὐτὸν ἐνεργοῦσι τρόπον τόσῳ μᾶλλον, καθόσον σπανίως αἱ ἐκούσiai ἰδίᾳ πτώσεις καὶ πληῖξεις εἶναι τόσον ἰσχυραί, ὅπως προκαλέσωσι τὴν ἀμβλωσιν· εἰς τὰ μέσα ταῦτα προσθετέον καὶ τὴν τῆς κοιλίας ἰσχυράν περίσφιγξιν, ἐνεργουμένην, τὸ μὲν, ὅπως ἀποκρυφθῇ ἡ ἐξόγκωσις αὐτῆς, τὸ δέ, ὅπως προκαλέσῃ τὴν ἀμβλωσιν. Περιττὸν ὅλως νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐνταῦθα πλείοτερον, περιγράφοντες περιστάσεις ὑπὸ τῶν συγγραφῶν ἀναφερομένας, ὅπως καταδείξωμεν τὸ ἀδύνατον, πολλάκις τῆς ἐκτρώσεως διὰ τῶν

(1) Mauriceau. — Observations sur la grossesse et l'accouchement des femmes. Paris, 1694. Σελ. 48. Παρατήρ. Κ'.

προσημειωθέντων μέσων, ἀρκοῦσαν θεωροῦμεν τὴν ἐξῆς, ἣν ὁ Tardieu ἀναφέρει, ἐρανισθείς αὐτὴν ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Brillaud-Laujardière, περὶ Ἀμβλώσεως· πρόκειται περὶ ὑπηρετρίας ἐν πολυχνίᾳ τινι ἀποπλανηθείσης ὑπὸ τοῦ κυρίου αὐτῆς, καὶ ἐγκυμονούσης· ὁ κύριος, ἐπιδιώκων τὴν ἀμβλώσιν, πλὴν ἄλλων, ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ τῶν ἐξῆς· ἱππέων ἱππον θυμοειδῆ παρελάμβανε καὶ τὴν ὑπηρετρίαν ἐπὶ τοῦ ἐπιπίου, ἀπὸ ρυτῆρος δὲ ἐν τῇ πεδιάδι καλπάζων, κατέρριπτε τὴν ἀτυχῇ νεάνιδα ὀρμητικῶς κατὰ γῆς, ἡ ἀμβλώσις ὅμως δὲν ἐπῆλθε, καὶ τοι τοῦ μέσου τούτου δις ἐφαρμοσθέντος, ὅτε ὁ κύριος ἐπενόησεν ἕτερον μέσον, τὸ ἐξῆς· ἐπέθηκε δηλονότι ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς ἐγκύου ἄρτους ζέοντας, ἄρτι ἐκ τοῦ κλιβάνου ἐξαχθέντας. ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦτο ἡ ταλαιπώρος νεάνις δὲν ἔτεκε προῶως, ἀλλ' εἰς τὸ τέρμα τῆς κυήσεως βρέφος ζῶν καὶ εὖ ἔχον.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ἅπαντα τὰ εἰς τὴν τρίτην ταύτην κατηγορίαν ἀναγόμενα μέσα, προκαλοῦντα ἐνίοτε τὴν ἔκτρωσιν, θεωρητέα ἐν γένει καὶ ἀπολύτως ὡς ἥκιστα πρὸς τὸν σκοπὸν συντελεστικά, καὶ μᾶλλον ὡς προπαρασκευαστικά ἢ βοηθητικά.

β'. **Ἐκτρωτικά οὐσίαι.** — Αἱ παραδόσεις ἀφ' ἐνὸς καὶ ὁ ἀγυρτισμός ἀφ' ἑτέρου πολλὰς οὐσίας εἴτε ἀπλᾶς εἴτε καὶ ὡς φάρμακα χρησιμεύουσας κατέταξεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐκτρωτικῶν. ὧν αἱ πολλαὶ οὐδόλως πρὸς τοῦτο συντελοῦσι, βεβαίως συμπτώσεις τινὲς τυχαίας αὐτῶν χρήσεως πρὸς συνεπῆ ἔκτρωσιν συνετέλεσαν ὅπως νομίζονται ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς ἐκτρωτικά. Εἰς ταύτας συγκαταλέγονται καὶ τὰ καθάρσια, τὰ ἰδρωτικά ἢ διουρητικά φάρμακα, ἅτινα εἴτε ἀμεθοδῶς προσφερόμενα εἴτε εἰς γυναικὸς διατελούσας ὑπὸ τῷ κράτος προδιαθέσεως ἢ ἑτέρας τινὸς αἰτίας, προκαλοῦσιν ἐνίοτε τὴν ἔκτρωσιν· τὰ πάντων δραστηριώτερα ἀναντιρρήτως εἶναι τὰ ἐμμηναγωγὰ, ἅτινα διὰ τὴν ἐιδικὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν μήτραν ἐνεργεῖαν οὐχὶ σπανίως συντελοῦσιν εἰς ἔκτρωσιν. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται καὶ αἱ δηλητηριωδῶς ἐνεργοῦσαι οὐσίαι, οἷον ὑδράργυρος, ἀρσενικόν, φώσφορος, κανθαρίδες κλ., αἵτινες διὰ τὸν μέγαν, ἰσχυρὸν καὶ αἰφνιδίον κλονισμόν, ὃν εἰς τὴν μήτρα συνεπάγονται, ἐπιφέρουσι τὸν θάνατον καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν ἔξωσιν τοῦ ἐμβρύου.

Ἀπασαὶ αὗται αἱ οὐσίαι καθ' ἑαυτὰς καὶ ὡς ἐκ πῆς φυσιολογικῆς αὐτῶν ἐνεργείας δέον ὅπως μὴ θεωρηθῶσιν ἀπολύτως ὡς ἐκτρωτικά, οὐδὲν ἥττον ὅμως ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει ἐκάστοτε νὰ ἐπιδίδωται εἰς τὴν ἀνέιρρεσιν τῶν ἔχνων αὐτῶν, καθότι οὐχὶ σπανίως ἐκ τούτων ὁδηγεῖται εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, προβλέπων τὸν σκοπὸν τῆς ἐνεργείας. Αἱ μᾶλλον ἐν χρήσει ἐκ τῶν οὐσιῶν τούτων εἶναι αἱ ἐξῆς·

1. *Ἰωδιούχον κάλιον.* — Τὸ ἰώδιον καὶ αἱ σκευασαὶ αὐτοῦ παρ' ἅπαν-

των τὰ νῦν θεωροῦνται ὡς κεκτημένοι ἐμμηναγωγὸν δύναμιν, διό εἰς τινὰς περιστάσεις, σπανίως ἄλλως, καὶ αὐτὸ μόνον τὸ ἰδιούχον κάλιον ἐπάγεται τὴν ἔκτρωσιν, ὡς ἀναφέρει ὁ Tardieu περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ κοχλιάριον διαλύσεως ἰδιούχου καλίου εἰς ἀναλογίαν 1 ἤρ. εἰς 5 οὔγκ. ὕδατος ἐπήνεγκον τὴν ἔκτρωσιν εἰς ἔγκυνον τὸν τέταρτον τῆς κήσεως μῆνα διανύουσιν.

2. *Σμίλαξ* (*if, laurus baccata*). — Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων τῶν Chevalier, Duchesne, καὶ Raynal, τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως τοῦ ὀποῦ τῆς σμίλακος εἶναι οὐσιωδῶς καὶ πρωτίστως δηλητηριώδη, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἐμμηναγωγὰ, διότι δις παρατήρησαν εἰς γυναῖκας ἔγκυους ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ὀποῦ τῆς σμίλακος ἐπὶ σκοπῷ ἀμβλώσεως ἐπήνεγκε τὸν θάνατον τῶν ἐγκύων χωρὶς ὅμως καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔκτρωσιν, πειραματικῶς δὲ προποτισθεὶς ὁ ὁπὸς οὗτος εἰς κύνα ἐγκυμονοῦσαν κατὰ τὴν 100 περίπου ἡμέραν ἐπήνεγκε τὸν θάνατον τοῦ ζώου χωρὶς τὸ παράπαν νὰ παρουσιασθῶσιν αἱ τῶν εἰλεακῶν μυῶν συστολαί, αἱ ἐκ τῆς χρήσεως φαρμάκων εἰδικῶς ἐπὶ τῆς μήτρας ἐνεργούντων προκαλοῦμεναι.

3. *Βράθυ*. — Τοῦ βράθυος τὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ σκοπῷ ἀμβλώσεως οὐδὲν εἶναι θετικὰ. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ὁ Mauriceau διηγείται ὅτι γυνὴ ἔγκυος ἀπλῶς περιπατήσασα ἐν τινὶ κήπῳ ἐπὶ φυτείας βράθυος ἀπέβαλεν, ἡ μετέπειτα ὅμως πείρα καὶ παρατήρησις ἀποδεικνύει ὅτι καὶ μεγάλαι δόσεις βράθυος ἐσωτερικῶς ληφθεῖσαι, αἱ ἄλλως γαστρικὰς διαταραχαί καὶ ἐντονὸν πυρετὸν ἐπὶ δεκαπενθήμερον διαρκέσαντα ἐπενεχοῦσαι, οὐδὲν παρηνώχλησαν τὴν πορείαν καὶ πρὸς τὴν κήσεως τοιαύτας παρατηρήσεις ἀναφέρουσιν οἱ Fodéré, Tardieu κ. ἄ. Ἐκ τούτων ὅμως δέον ὥπως μὴ συμπεράνωμεν ὅτι τὸ βράθυ ἀνεπιτήδειον εἰς τὴν ἔκτρωσιν ἀποβαίνει, διότι ὑπάρχουσιν ἐπίσης ἑτέρων ἰατρῶν παρατηρήσεις, καθ' ἃς ἔγχυμα βράθυος μετὰ τὰς συνήθεις γαστρικὰς διαταραχὰς ἐπήνεγκεν ἔκτρωσιν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ αἱμορραγίαν καὶ τὸν θάνατον· αἱ παρατηρήσεις αὗται πληρέστατα συνάδουσι πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς δηλητηριώδους τοῦ βράθυος ἐνεργείας πειράματα τοῦ Orfila (1), καθ' ἃ τῇ χρήσει αὐτοῦ προκαλεῖται ἐντονὸς τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος φλεγμονή, βαρεῖαι τοῦ νευρικοῦ συστήματος διαταραχαὶ καὶ ἐν γένει ἅπαντα τὰ φαινόμενα ὀξείας δηλητηρίασεως, ἥς ἐσχάτῃ συνέπεια αἱ συστολαὶ τῆς μήτρας καὶ ἡ ἔκτρωσις.

Δὴλον ὅτι ὑψίστης ἀποβαίνει σπουδαιότητος ἡ βεβαιώσις τῆς χρήσεως τῆς ἐν λόγῳ οὐσίας· ἀτυχῶς ὅμως αἱ ἐνδείξεις τῆς βεβαιώσεως ταύτης λίαν ἀνεπαρκεῖς εἶναι, καθ' ὅτι τὰ ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ βράθυος συμπτώματα, ναυτιᾶσις, ἔμετοι, ἰσχυροὶ κατὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα πόνοι,

(1) Orfila. — Toxicologie Générale. E' ἔκδ. Paris, 1852. Τόμ. Β'. Σελ. 130.

μεγάλη έκλυσις ἀμειβομένη πρὸς σπασμούς, ἀνήκουσι καὶ εἰς ἕτερα ὀξείας δηλητηριάσεως εἶδη, ὡς ἐπίσης καὶ ἀναλόγως τῆς δόσεως ἢ παρακμῆς ἢ τῇ ἐπίτασις τῶν φαινομένων καὶ ὁ θάνατος· τοῦτ' αὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ *Orfila* ὡς δῆθεν χαρακτηριστικῶν θεωρηθειῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων, τῶν καταφάνων τῆς φλεγμονῆς δηλ. ἀπογεννημάτων, τῆς ἀποργάνωσης ἐνίοτε τοῦ περὶ τὸν πυλωρὸν βλενοῦμένου, τῶν ἐρυθρῶν ἢ φαιομελαινῶν διεσπαρμένων πλακῶν ἀποτελουμένων εἴτε ὑπὸ διηθήσεως αἵματος εἴτε ὑπὸ ἐσχάρας, τῆς κατὰ τὸν ἐγκέφαλον καὶ τοὺς πνεύμονας συμφορήσεως κλπ. Καὶ αὕτη ἡ διὰ τῆς χημείας ἀνίχνευσις τῆς οὐσίας ἐν τοῖς σπλάγχχνοις οὐχ ἦττον ἀποβαίνει δυσχερής· διὸ ἀναζητητέον ἐν τῷ πτωματι τὴν οὐσίαν αὐτὴν εἰς φυσικὴν κατάστασιν, δέον ἐπομένως νὰ ᾔηται γνωστὸν τίνι τρόπῳ συνήθως προποτίζεται· ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε δὲ γνωστῶν περιπτώσεων τῆς χρήσεως τοῦ βράθους ὡς ἐκτρωτικοῦ, τοῦτο προσφέρεται ἢ ὡς κόνις ἢ ὡς ἔλαιον, σπανίως δὲ ὡς αἰθέριον ἔλαιον, τὰ σκεύασματα ταῦτα εἴτε δι' ἀποστάξεως εἴτε δι' ἐξατμίσεως ἀποχωρίζονται ἐνίοτε ἐκ τῶν ἐν τῷ στομάχῳ ὕλων, ὅτε ὀρίζεται ἡ ταυτότης αὐτῶν γενομένης τῆς παραβολῆς πρὸς σκεύασμα ὁμοιον τοῦ βράθους διὰ τοῦ μικροσκοπίου καὶ διὰ τῶν φυσικῶν, ἐκ τῆς ὁσμῆς, τῆς γεύσεως, τοῦ χρώματος, χαρακτήρων. Πρὸς τελειοτέραν δὲ βεβαιώσιν τοῦ περιγενομένου τῆς ἐρεύνης ταύτης ἐνεργοῦνται πειράσματα ἐπὶ ζώων ἀφ' ἐνὸς διὰ τῆς ἐκ τῶν σπλάγχχνων ἐξαχθείσης ὑπόπτου οὐσίας καὶ ἀφ' ἑτέρου δι' ὁμοίου τοῦ φαρμάκου σκεύσματος.

4. *Πήγανον*.—Τὸ πήγανον μᾶλλον τοῦ βράθους θεωρητέον ὡς ἐκτρωτικόν. Κοινῶς αἱ γυναῖκες χρῶνται ἐν ἀρχῇ τῷ πηγάνῳ ἐξωτερικῶς ὡς ἐπιθέματα ἐπὶ τῆς κοιλίας, ἐσκευασμένα διὰ τῶν χλωρῶν φύλλων εἴτε ἀκεραίων εἴτε καὶ μετρίως συντεθλασμένων, ἀλλ' οὐδὲν ἐκ τούτων ἀποτελέσμα· εἰτα δὲ καὶ ἔσω εἰς ἀφέψημα τῶν φύλλων ἢ τῆς ρίζης ἢ καὶ τὸν ὅπον αὐτὸν πολλάκις εἰς δόσεις λίαν μεγάλας. Σημειωτέον ὅτι τὰ μᾶλλον ἐνεργὰ τοῦ φυτοῦ μέρη εἶναι τὰ φύλλα, πάντοτε δὲ τὸ φυτὸν ξηρὸν ἀπόλλυσι μέγα τῆς ἐκτρωτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως μέρος.

Καὶ τὸ πήγανον καθ' ἑς περιπτώσεις ἐνήργησεν ὡς ἀμβλωτικόν προὐκάλεσε συμπτώματα λίαν βαρέα προσηγθέντα τῆς ἐκτρώσεως, ἐξαρτώμενα ἰδίᾳ ἐκ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὡς ἰλιγγον, σκοτοδινίαν, ὑπνηλίαν, λιποθυμίαν, κάρωσιν, σπουδαίαν τῶν κινήσεων τῆς καρδίας ἐξασθένησιν, ζωηρὸν κατὰ τὸν στόμαχον πόνον, ναυτιάσεις καὶ ὅλως ἰδιάζουσας τῆς γλώσσης ἐξοιδήσιν. Μετὰ ἄλλοτε δὲ ἄλλον χρόνον ἀπὸ τῆς πόσεως τοῦ φαρμάκου, ὡς τὰ πολλὰ μετὰ 48 ὥρας, ἐπέρχονται χαρακτηριστικοὶ ἐκ τῆς μήτρας πόνοι καὶ ἐκτρώσις· σημειωτέον δὲ ὅτι αὕτη συμβαίνει ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐκ τοῦ φαρμάκου προκληθέντων γενικῶν φαι-

νομένων, τουτέστι διαρκούντων τῶν ἐκ τοῦ φαρμάκου δηλητηρίων φαινομένων καὶ οὐχὶ ὅπως συμβαίνει ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ βράθυος, ὅτε ἡ ἀμβλωσις εἶναι τὸ τελικὸν τῆς δηλητηριάσεως φαινόμενον. Αἱ κατὰ τὸν Orfila παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ πηγάνου συνίστανται εἰς ἐλαφρὰν τοῦ βλεννοῦμένου τοῦ στομάχου φλεγμονήν, ὅθεν λίαν ἀσήμαντοι καὶ οὐδόλως τεκμηριῶσαι τὰ κατὰ τὴν ζωὴν ἐκ τοῦ νευρικοῦ συστήματος συμπτώματα. Ἀμφίβολον ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως ἀποτελέσματα.

5. *Ερυσιθώδης ὀλλυρα*. — Ἡ ἐρυσιθώδης ὀλλυρα, καίτοι ἔχουσα ἀδιαφιλονείκητον ἐπὶ τὴν συσταλτικότητα τῆς μήτρας ἐνέργειαν, γεννᾷ ὅλως εἰδικὰ ζητήματα.

Κοινῶς ἡ ὀλλυρα πιστεύεται ὡς τὸ καταλληλότερον τῶν φαρμάκων διὰ τὴν πρόκλησιν συστολῶν τῆς μήτρας, καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ χρῆσις αὐτοῦ κατὰ τοὺς τοκετοὺς καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ὑπὸ τῶν μαιῶν χρήσεως αὐτοῦ συντελοῦσιν ὅπως ἐνισχύσῃ τὴν περὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ κοινὴν γνώμην. Ἀνάγκη ὅμως, ἐπιστημονικῶς ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος, νὰ ὀρίσθῃ ἀκριβῶς μέχρι τίνος σημείου ἐκτείνεται ἡ ἐπὶ τῆς μήτρας ἐνέργεια φαρμάκου τόσῳ κοινῆς χρήσεως. Τὸ ζήτημα σήμερον εἶναι εὐλυτον χάρις εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Danyau τῷ 1850 ὑποβληθέν τῇ Ἰατρικῇ τῶν Παρισίων Ἀκαδημίᾳ ὑπόμνημα περὶ τῆς ἐνεργείας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐρυσιθώδους ὀλλύρας.

Ἐν πρώτοις εἶναι ἀδιαφιλονείκητον, ὡς ἐξάγεται ἐκ παρατηρήσεων πολλῶν ἱατρῶν, ὅτι οὐδέποτε ἡ ὀλλυρα προκαλεῖ ἐκτρώσιν κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς κύσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὴν προκεχωρημένην τῆς κύσεως ἐποχὴν, τοῦναντίον δὲ ἐπίσης εἶναι βεβαιωμένον ὅτι εἶναι τὸ ἰσχυρότερον μέσον πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκτρώσεως ἢ τοῦ τοκετοῦ ὅτε αἱ τῆς μήτρας συστολαὶ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον ἤρξαντο.

Τὰ ἐκ τῆς ἐρυσιθώδους ὀλλύρας συμπτώματα συνοψίζονται ὡς ἐξῆς· κατὰ τὸν Danyau· «Εἰς δόσιν φαρμακευτικὴν, ἢ κάλλιον μαιευτικὴν, τουτέστιν εἰς μικρὰς δόσεις καὶ εἰς ἀνάλογα διαστήματα προκαλεῖ μόνον εἰς τὴν μητέρα μᾶλλον ἢ ἥττον χαρακτηριστικὴν τοῦ σφυγμοῦ ἐλάττωσιν, φαινόμενον ἄλλως οὐχὶ σταθερόν. Τὰ δὲ ὑπὸ τινῶν ἱατρῶν ἀναφερόμενα συμπτώματα δηλητηριάσεως διὰ δόσεων οὐχὶ τοξικῶν ἀπαξ ληφθεῖσων καὶ οὐχὶ ἐπὶ ἡμέρας, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Cusack παρατήρησις τριῶν γυναικῶν, εἰς ἃς ἡ ὀλλυρα εἰς δόσιν 1 1/2 γραμμῶντος προεκάλεσε νάρκην, ἐπιστάξεις κλπ. καὶ αἱ τοῦ Churchill παρατηρήσεις, καθ' ἃς διὰ δόσεων 3 γραμμῶν τρεῖς ἀνὰ πᾶσαν ὥραν ἐπῆλθεν ἐντονος κεφαλαλγία, πᾶρξ νοια, κῆρωσις καὶ σημαντικὴ τοῦ σφυγμοῦ βραδύτης, δέον ὅπως θεωρηθῶσι σπάνιαι ἐξαιρέσεις, ὃ δὲ τέλειος ἐργοτισμὸς συνεπεῖα μαιευτικῆς τῆς

ὀλλύρας χρήσεως φαίνεται ἀδύνατος. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Arnal, τῆς δόσεως οὗσης μεγάλης καὶ λίαν συντόμως ληφθείσης, μέγα μέρος τοῦ φαρμάκου διέρχεται τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα ἀπλῶς χωρὶς ν' ἀπορρόφηθῃ..... Συνελόντι εἰπεῖν, συμφώνως τοῖς μαιευταῖς ἡ ὀλλύρα κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ εἰς λίαν ἰσχυράς δόσεις προποτισθεῖσα οὐδέποτε προκαλεῖ συμπτώματα δηλητηριάσεως. »

Διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῆς ὀλλύρας ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇνι γυναικὸς θαναούσης ἐν τῇ ἀμβλώσει καὶ τὴν βεβαίωσιν ἐπομένως τῆς χρήσεως αὐτῆς ἀναζητητέα ἐν τοῖς ἐντέροις τεμάχια ἢ κόνις τοῦ φαρμάκου διὰ τοῦ ἀπλοῦ μεγεθυντικοῦ φακοῦ, ἢ καὶ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Διὰ δὲ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως ζητητέα τὰ κύρια τοῦ φαρμάκου συστατικά καὶ δὴ ἡ ἐργασίνη.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων περὶ τῶν ἐκτρωτικῶν οὐσιῶν προκύπτει ὅτι αἱ πολλαὶ τῶν οὐσιῶν τούτων ἀδίκως θεωροῦνται ἐκτρωτικάι, καθότι ἂν ἡ δηλητηρία τῆς σμίλακος, τοῦ βράθυος καὶ τοῦ πηγάνου ἐνέργεια συνδεδευσμένη μετὰ μεμακρυσμένης τινὸς ἐπὶ τὴν μήτραν δράσεως προκαλῶσιν ἐνίοτε τὴν ἀμβλῶσιν σὺν τῇ δηλητηριάσει καὶ τῷ θανάτῳ, ἡ ἐρυσιβώδης ὁμως ὀλλύρα εἶναι ἀνίκανος νὰ παρακωλύσῃ τὰς συστολάς τῆς μήτρας. Ἐπομένως αἱ οὐσίαι αὗται εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον συντελοῦσιν εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος, ἡ δὲ κυρία αὐτοῦ αἰτία κεῖται ἄλλαχού.

γ'. **Μέσα ἄμεσα.**—Τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀμβλῶσιν βίαια μέσα εἶναι ὄντως τὰ κύρια, ἂν οὐχὶ τὰ μόνα, εἰς ἃ οἱ αὐτουργοὶ τῶν τοιαύτης φύσεως ἐγκλημάτων προσφεύγουσιν, ἀνάγκη ἐπομένως νὰ περιγράψωμεν ταῦτα λεπτομερῶς. Ἐν πρώτοις τὰ μέσα ταῦτα καὶ πολλαπλᾶ δὲν εἶναι καὶ ἀπ' ἀλλήλων ὀλίγον διαφέρουσιν· ἀφ' ἑτέρου δέ, ἂν εἰς τινὰς περιστάσεις ἐγκαταλιμπάνωσι καταφανῇ ὕλικά ἔχνη, ἄλλοτε οὐδὲν ἀπολύτως ἀπομένει τούτων ἔχνης, ὅτε μόνον ἡ μεθοδικὴ ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐκτίμησις καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν καθοδηγεῖ ἐνίοτε τὴν δικαιοσύνην εἰς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Οἱ διὰ τὴν ἀμβλῶσιν χειρισμοὶ συνίστανται ἅπαντες εἰς μᾶλλον ἢ ἥττον ἀπλᾶς καὶ βαναύσους ἐγχειρήσεις ἐνεργουμένας ἐπὶ τῆς μήτρας. Γνωστὸν ὅτι, εἰσαγομένου ἄλλοτρίου σώματος ἐν τῇ ἐγκύῳ μήτρᾳ, τιτρώσκονται ἢ ἀποκολλῶνται αἱ περιβάλλουσαι τὸ ὦον μεμβράναι καὶ ἐπέρχεται ἡ ἐκτρωσις· ἡ ἐγχειρήσις αὕτη, καίτοι οὐχὶ πάντοτε ἀκίνδυνος ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος, εἶναι λίαν εὐεκτέλεστος, μὴ ἀπαιτοῦσα πεπειραμένην καὶ δεξιὰν χεῖρα.

Ἐνεργεῖται δὲ αὕτη ἄλλοτε μὲν μετὰ τὴν προκαταρκτικὴν τῶν ἐμμέσων μέσων καὶ ἐκτρωτικῶν οὐσιῶν χρῆσιν, ἄλλοτε δὲ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ

ἄλλοτε μὲν ἐν γνώσει καὶ τῇ αἰτήσῃ ἢ συναινέσει τῆς ἐγκύου, ἄλλοτε δὲ δι' ἀπάτης καὶ δόλου, ὅτε εὐοδιαζομένου τοῦ δακτύλου πρὸς ἐξέτασιν δῆθεν τῆς καταστάσεως τῆς μήτρας διολισθαίνεται καὶ εὐοδιάζεται κρύφα ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ κολεῷ δακτύλου τὸ πρόσφορον διὰ τὴν ἐγχείρησιν ἐργαλείου, τούτου δ' ἕνεκα εἰς πολλὰς περιστάσεις ἡ ἐγχείρησις ἐνεργεῖται ὀρθίας οὐσῃς τῆς γυναικὸς· οὐχὶ σπανίως, τῆς ἀμβλώσεως ἐνεργουμένης ἀκούσης τῆς γυναικὸς, αὕτη ἀνακρινομένη καταθέτει τὰ πάντα ἀφελῶς, καὶ δὴ διατεινομένη ἐνίοτε ὅτι μόνον τὸν δάκτυλον ἐν τῷ κόλπῳ ὁ αὐτουργὸς εἰσήγαγεν, ἐξ οὗ ἐνίοτε γεννᾶται τὸ ζήτημα, ἂν διὰ μόνης τῆς χειρὸς ἢ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ δακτύλου συμβαίῃ ἐκτρωσις· ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ὡς τὰ πολλὰ εἶναι εὐκολος, διότι ἀνεξαρτήτως τῶν περιστάσεων, καθ' ὅς οἱ ὄνυχες χρησιμεύουσιν ὡς ὅπλα, δι' ὧν ἀποσπᾶται ἢ ἔλκεται πρὸς τὰ κάτω ἡ μήτρα, οὐχὶ σπανίως ὡς ἐκ τῆς ταπεινώσεως τῆς μήτρας, τῆς μαλθακότητος καὶ τοῦ ἡμιανοίκτου τοῦ στομίου, διωθεῖται ὁ δάκτυλος ἐν τῷ κοίλῳ τῆς μήτρας καὶ ἀποκολλῶνται δι' αὐτοῦ αἱ μεμβράναι.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω σπανίως ἢ ἐξαιρετικῶς συμβαίνουνσι, συνήθως ὅμως ἡ ἐγχείρησις ἀπαιτεῖ ἐργαλεῖον λίαν μὲν ἀπλοῦν, ποικίλον ὅμως τὴν φύσιν. Ἐν γένει οἱ αὐτουργοὶ ἀποφεύγουσι τὴν χρῆσιν εἰδικῶν ὀργάνων, ὡς καθετήρων, κλπ., ἅτε δὴ ἐνοχοποιούντων τοὺς φέροντας ταῦτα, ἐκλέγουσι δὲ τὸν ἐν τῷ κοίλῳ τῆς μήτρας εἰσάγοντα τὸν δάκτυλον ὡς ἐργαλεῖον, καὶ τὸν δάκτυλον ὡς ἐργαλεῖον, ὡς βελόνας παντοίας χρησίμους εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα εἴτε ἐκ μετάλλου, εἴτε ἐκ ξύλου, πτερὰ χηνός, καρφοβελόνας ἀπλᾶς, κλπ. Ἄλλοτε, ἀλλὰ σπανιώτερον, πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐκτρωτικοῦ ἐργαλείου εὐοδιάζεται τὸ μητροσκοπίον καὶ τῇ βοήθειᾳ αὐτοῦ διωθεῖται τὸ ἐργαλεῖον ἢ σπόγγος παρσκευασμένος ἐν τῷ στομίῳ τῆς μήτρας, ἐπ' ἐσχάτων δὲ εἰσῆχθη εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην τῆς ἀμβλώσεως ἕτερον μέσον, τὸ τῆς ἐγχύσεως ὑγροῦ ἐν τῷ κοίλῳ τῆς μήτρας διὰ κλύσματος φέροντος εὐθὺν ἢ κυρτὸν μητραγχύτην, ὅστις καταλλήλως εὐοδιάζεται ἐν τῷ στομίῳ τῆς μήτρας. Τὸ ὑγρὸν ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἀπλοῦν ὕδωρ ἢ ἀφέψημα κίνας, διάλυσις σάπωνος, ἔγχυμα ὀλλύρας κλπ.

Πλὴν τῶν ἐπὶ τὴν μήτραν ἀμέσως δρῶντων μηχανικῶν τούτων μέσων, ἡ ἀμβλώσις ἐνεργεῖται ἐνίοτε καὶ διὰ παντὸς μέσου ἐπαγομένου τὰς συστολάς τῆς μήτρας, καὶ δὴ διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ κατὰ τὸν Tardieu, παρατηρήσαντα περίπτωσιν τοιαύτης φύσεως.

Β'. ΑΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΑ ΤΩΝ ΑΜΒΛΩΤΙΚΩΝ ΣΧΕΙΡΙΣΜΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων ἐπακολούθων τῶν

ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν ἐξεταστέον πρῶτον τὰ ὑπὸ τῆς γυναικὸς αἰσθήματα κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ χειρισμοῦ, εἴτα δὲ τὰ εἴτε ἐπὶ τοῦ πτώματος, εἴτε ἐπὶ τῆς ζώσης γυναικὸς ἀνευρισκόμενα ὕλικά ἀποτελέσματα.

Αἱ τῶν εἰλικρινῶς ἀφηγουμένων γυναικῶν τὰ κατὰ τὸν χειρισμὸν αἰσθήματα ἀφηγήσεις εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι· αἱ μὲν τούτων εἰσαγομένης τῆς βελόνης ἐν τῇ μήτρᾳ καὶ τιτρωσκούσης τὰς μεμβράνας καταθέτουσιν ὅτι οὐδὲν σχεδὸν αἰσθάνονται ἢ ἀπλῶς ὀχληρὸν αἰσθημα δίκην γαργαλισμοῦ, αἱ δὲ ἀπλὴν νύξιν, ἄλλαι, γενομένης ἐγχύσεως, διατείνονται ὅτι αἰσθάνονται ὕγρὸν ἐν τῷ σώματι ἀνερχόμενον μετὰ μετρίου πόνου· ἄλλοτε δέ, τοῦθ' ὅπερ τὸ συνηθέστερον, αἰτιῶνται ἀμέσως μετὰ τὴν ἐγγείρησιν ἐντονὸν πόνον, δίκην ῥήξεως, κατὰ τὴν κάτω κοιλίαν καὶ τὸ ἐπιγάστριον μετὰ νευρικῶν διαταραχῶν καὶ χαυνώσεως γενικῆς, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐντελοὺς τῶν αἰσθήσεων ἀπωλείας. Σχεδὸν πάντοτε τὸν χειρισμὸν παρακολουθεῖ ῥύσις ὀλίγου αἵματος, σπανίως δὲ καὶ ἐναμνίου ὕγρου. Ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου, τῆς ἐγγειρήσεως ἐπιτυχῶς ἐνεργηθείσης καὶ μετὰ τὴν παύσιν τῶν ἄλλως μικρᾶς διαρκείας πόνων εἰς τὴν κάτω κοιλίαν καὶ τὴν ὀσφύν, ἐπανερχεται ἡ αἰμορροαγία, ὅτε αἱ χειριθεῖσαι, ἂν μὴ τι τὸ κωλύον, εἰς μακροὺς καὶ κοπιώδεις ὑποβάλλονται περιπάτους, τοῦθ' ὅπερ συντελεῖ εἰς τὸν τελικὸν τῆς ἐγγειρήσεως σκοπὸν, ὥς ἐκ τῆς ἐπιτάξεως τῆς αἰμορροαγίας καὶ τῶν συστολῶν τῆς μήτρας, καὶ ἐν παρατεταμένοις χλιαροῖς λουτροῖς λούονται λαμβάνουσαι ἐσωτερικῶς καὶ ἐρεβώδη ὀλλυραν. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὁ τοκετὸς ἀρχεται καὶ περατοῦται διὰ τῶν συνήθων φαινομένων.

Ὁ ἀπὸ τῆς ἐγγειρήσεως μέχρι τῆς τελείας ἐξώσεως τοῦ ἐμβρύου χρόνος εἶναι ἄλλοτε ἄλλος· κατὰ μὲν τὸν Orfila, εἰς 34 περιπτώσεις προκλήθέντος τοκετοῦ, τὸ ἐλάχιστον τοῦ χρόνου ὄριον ἦτο 13 $\frac{1}{2}$ ὥρων, τὸ δὲ μέγιστον 6 ἡμερῶν· κατὰ δὲ τὸν Tardieu, διὰ νύξεως ἢ διαρρήξεως τῶν ὑμένων ἐνεργηθείσης τῆς ἀμβλώσεως, ἡ ἐξώσις τοῦ ἐμβρύου ἐπῆλθεν ὡς τὰ πολλὰ ἐντὸς τῶν 4 ἡμερῶν, ἐνίοτε ἀμέσως, ἄλλοτε καὶ εἰς χρόνον ἐλάσσονα τῶν 12 ὥρων, ἄλλοτε μετὰ 24 ὥρας, 2, 3 ἢ 4 ἡμέρας, λίαν δὲ σπανίως μετὰ 6, 7, 8 ἢ 11 ἡμέρας· ἐπομένως ὁ ἐλάχιστος καὶ μέγιστος ὅρος καίται μεταξὺ 5 ὥρων καὶ 11 ἡμερῶν. Ἐνεργουμένης ὁμῶς τῆς ἀμβλώσεως δι' ἐνέσεως ὕγρου ἐν τῇ μήτρᾳ, ἢ τοῦ ἐμβρύου ἐξώσις ἐπέρχεται πολλῶ ταχύτερον, πολλάκις καὶ μετὰ τὴν πρῶτην ἔνεσιν, ὅτε τοῦ διὰ τὴν ἐγχευσιν ὕγρου εἰσδύντος ἐν τῇ μήτρᾳ, ἐπιγίνονται συστολαὶ τῆς μήτρας, καὶ ἐντὸς τινῶν ὥρων ἡ ἀμβλώσις.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐξωσιν τοῦ ἐμβρύου οὐδὲν ἤττον ἡ γυνὴ ὑπόκειται εἰς κινδύνους, ὡς ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς τε ἐγγειρήσεως καὶ τοῦ τοκετοῦ, οὗς ὁ Ἱπποκράτης περιγράφει ὡς ἐξῆς· «... καὶ κινδυνεύου-

«σιν αἱ φθείρουσαι μᾶλλον· αἱ γὰρ φθοραὶ τῶν τόκων χαλεπώτεραί εἰσιν· οὐ γὰρ ἐστὶ μὴ οὐ βιαίως φθαρῆναι τὸ ἔμβρυον ἢ φαρμάκῳ, ἢ ποτῶ, ἢ βρωτῶ, ἢ προσθέτοισιν ἢ ἄλλῳ τινί· βίη δὲ πονηρόν ἐστιν· ἐν γὰρ τῷ τοιούτῳ κίνδυνός ἐστι τὰς μήτρας ἐλκωθῆναι ἢ φλεγμῆναι· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐπικίνδυνον.» (1) Παραβαλλομένων τῶν συνεπειῶν τῆς ἐγκληματικῆς ἀμβλώσεως πρὸς τὰς τῆς τυχαίας καὶ φυσικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἐκτρώσεως εἴτε καὶ πρὸς τὰς τῆς ἐπὶ ἱατρικῷ σκοπῷ προκαλουμένης, προκύπτει, λαμβανομένης πάντοτε ὑπ' ὄψιν τῆς ἕξεως, τῆς προγενεστέρας ὑγείας, τῆς ἐποχῆς τῆς κυήσεως κλπ., ὅτι πάντοτε καὶ ἀπαρεγκλίτως αἱ τῆς ἐγκληματικῆς ἀμβλώσεως συνέπειαι εἶναι ἀσυχρίτως βαρύτεραι. Καὶ ἐκ τῶν οὕτω ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ ὑποβαλλομένων εἰς τὰς φθορὰς γυναικῶν αἱ πολλαὶ πᾶσχουσιν εἰς τὸ μέλλον διαταραχὰς περὶ τὴν καθόλου ὑγίαν, δυσμηνόρροϊαν, πόνους ἐμμόνους, οὕτως εἰπεῖν, κατὰ τὴν ὁσφύν καὶ τὴν κοιλίαν, ἐν γένει δὲ ἅπαντα τὰ συμπτώματα τῆς φλεγμονῆς τῆς μήτρας καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς, ἐπιτεινομένης ἐνίοτε ἐκ τῆς τοῦ ὑστέρου ἐπισχέσεως. Ἐκ τῆς στατιστικῆς τοῦ Tardieu προκύπτει, ὅτι ἐξ 116 περιπτώσεων ἐγκληματικῶν φθορῶν, ὧν τὰ ἀποτελέσματα εἶναι γνωστὰ, 60 ἀπέβισαν μᾶλλον ἢ ἥτιον ταχέως. Αἰτία δὲ τοῦ συνεπείχ τῶν φθορῶν θανάτου εἶναι, κατὰ τὸν Dévergie, ἡ φλεγμονὴ τῆς μήτρας καὶ τοῦ περιτοναίου, ἡ αἰμορραγία συμπίπτουσα μετὰ τῆς ἀμβλώσεως καὶ ἐπισυμβαίνουσα τὰς 3 πρώτας μετὰ τὴν ἀμβλῶσιν ἡμέρας, εἰς ἃς προσθετόν, κατὰ τὸν Tardieu, καὶ τὰς περιστάσεις τοῦ ἀκαριαίου θανάτου χωρὶς ἀποχρώσεως αἰτίας, συνεπείχ συγχοπῆς ἢ ἐκ τῶν ἀτρύτων πόνων, ἢ ἐκ τῆς ἥθικῆς συγκινήσεως, ὑπὸ τὰς ιδέας τοῦ ἐγκλήματος προφασίζομένης. Ὁ θάνατος εἶναι ἀκαριαῖος κατὰ τὴν συγχοπὴν, ἐντὸς δὲ ὥρων τινων ἐπέρχεται συνεπείχ αἰμορραγίας, βραδύτερον δὲ μέχρι 4 ἢ 5 σπανίως καὶ μέχρις 7 ἢ 10 ἡμερῶν ἕνεκα μητροπεριτονίτιδος. Σημειωτέον ὅτι αἱ συνέπειαι τῶν δι' ἐνέσεων ἐνεργουμένων φθορῶν εἶναι ἐπίσης κινδυνώδεις ὥς καὶ αἱ διὰ τῶν ἐτέρων χειρισμῶν.

Οὐχὶ σπανίως εἰς τὰς ἐπιζώσας κατόπιν τῆς ἐγκληματικῆς ἀμβλώσεως ἐπιγίνονται ὄγκοι κατὰ τὰς ὠθήκας, πυώδεις ἐν τῇ πυέλῳ ἐστῖαι, καρκινώματα τῆς μήτρας κλπ.

ΣΤ'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ἢ ΝΕΚΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ

α'. **Σημεῖα ἀμβλώσεως ἐπὶ ζώσης γυναικός.** — Τῆς γυναικὸς ἐξεταζομένης κατὰ τὴν ζωὴν, δύο περιπτώσεις παρουσιάζονται, αἱ

(1). Ἰπποκράτους.—Γυναικείων πρῶτον. Ἐκδ. Littré, Paris, 1853. Τόμ. Η'. Σελ. 152.

ἐξῆς· ἢ ἡ γυνὴ ἀνεκτήσατο τὴν ἑαυτῆς ὑγίειαν ἐκ πεπαλαιωμένης μᾶλλον ἢ ἥττον ἀμβλώσεως, ἢ διατελεῖ εἰσέτι ὑπὸ τὸ κράτος τῶν συνεπειῶν προσφάτου ἢ καὶ πεπαλαιωμένης φθορᾶς.

Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν ἐκ τῆς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐξετάσεως ἐν καὶ μόνον προκύπτει βέβαιον, ὅτι ἡ γυνὴ ἔτεκε καὶ ἐπομένως φέρει τὰ τοῦ τοκετοῦ σημεῖα, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ ὁ λόγος· σημειωτέον ὅτι, ἐπειδὴ ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὰς ἀμβλώσεις ἡ κύσις δὲν διέτρεξεν ἀπάσας αὐτῆς τὰς περιόδους, τὰ ἐκ τοῦ τοκετοῦ ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει ἀπομένοντα σημεῖα εἶναι ἥκιστα χαρακτηριστικά ἢ καὶ ἐλλείπουσι, διὸ μεγάλη ἀπαιτεῖται προσοχὴ κατὰ τὴν ἐξέτασιν.

Εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν ἀναζητητέον εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα τὰ ἴχνη τῆς ἐγχειρήσεως, ταῦτα ὅμως οὔτε διὰ τῆς τοῦ δακτύλου ἐξετάσεως, οὔτε διὰ τοῦ μητροσκοπίου ὡς τὰ πολλὰ ἀνευρίσκονται, διότι τραῦμα ἐ. π. κατὰ τὴν μήτραν μετ' ὀλίγας ἡμέρας δὲν ἀνευρίσκεται, ῥῆγμα ἐπωλωμένον τῆς μήτρας ἀποδίδεται ἐπίσης καὶ εἰς τοκετὸν ὡς καὶ εἰς τραυματισμὸν τμητικοῦ ὀργάνου· τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐξεταστέον τὴν γυναῖκα μετὰ προσοχῆς καὶ λεπτομερείας, τόσον ὡς πρὸς τὴν ὑγιεινὴν αὐτῆς κατὰστασιν, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὰς ἰδιαιτέρας τῆς κύσεως αὐτῆς περιστάσεις, ἐν περιπτώσει δὲ ὁμολογίας τῆς πράξεως ὑπ' αὐτῆς, περὶ πασῶν τῶν λεπτομερειῶν, αἵτινες προηγήθησαν τῶν ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν ἢ ἐπηκολούθησαν αὐτούς. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ἀπάντων τούτων τῶν δεδομένων, καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ἐκ τῆς τοπικῆς ἐξετάσεως ἀνευρίσκεται ἡ ἀλήθεια.

β'. Σημεῖα ἀμβλώσεως ἐπὶ τοῦ λευφάνου τῆς γυναίκος.—

Τὰ ἐκ τῆς νεκροτομίας σημεῖα καὶ βεβαιότερα εἶναι καὶ εὐκολώτερον ἀνευρίσκονται, οὐχ ἥττον ὅμως καὶ ἐνταῦθα αἱ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος δυσχέρειαι εἶναι μεγάλαι, διότι, καίτοι αἱ εἰς τὴν μήτραν νόξεις καὶ διατρήσεις ἀποδίδονται δικαίως ὡς τὰ πολλὰ εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις, οὐχ ἥττον ὅμως αἱ ἐπίσης συχνὰ ἀνευρισκόμεναι ἀλλοίαις φύσεως ἀλλοιώσεις ὡς τῆς φλεγμονῆς ἀπογεννήματα εἶναι ἀπότοκοι ἐπίσης ἄλλης αἰτίας ὡς καὶ τῆς ἀμβλώσεως· ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει μόνον ἢ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις καὶ ἐκτίμησις τῶν ἀλλοιώσεων ἐπιχέει φῶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Πλὴν τῶν περιστάσεων θανάτου ἐκ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας ἢ καθ' ἃς οὐδεμία ἀνευρίσκεται, ἀλλοιώσεις, αἱ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἀλλοιώσεις ἔχουσιν ὡς ἐξῆς·

1. Κατάστασις καθόλου τῶν ἐσωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων. — Τοῦ θανάτου ἐπελθόντος συνεπείᾳ τῆς ἀμβλώσεως καὶ μικρὸν μετ' αὐτὴν, ἡ μήτρα διατηρεῖ τὰ σημεῖα τοῦ τε προσφάτου τοκετοῦ καὶ τῆς κύσεως, ἔστιν ὅτε δὲ ἐγκλείεται ἐν αὐτῇ εἰσέτι καὶ τὸ ὧν ὁλόκληρον μᾶλλον ἢ ἥττον τετρωμένον καὶ μὴ ἐξωσθὲν, προλαβόντος τοῦ θανάτου.

Τοῦ θανάτου δὲ ἐπελθόντος συνεπείχ φλεγμονῆς, ἀνευρίσκονται αἱ χα-
ρακτηριστικαὶ αὐτῆς ἀλλοιώσεις· σημειωτέον ὅμως ὅτι εἰς τὰς ἀμβλώσεις
ἢ μείζων τῆς φλεγμονῆς ἔντασις καὶ τὸ πολὺ τῶν ἀλλοιώσεων πλῆθος εὐ-
ρίσκεται κατὰ τὸν αὐχένα τῆς μήτρας· τούναντίον δὲ εἰς τὸ σῶμα αὐτῆς
καὶ ὅτι ἐπινεμόμεναι μείζονα ἔκτασιν οὐδέποτε ἐξαπλοῦνται καὶ γενικεύον-
ται ὅσον εἰς τὴν μητροπεριτονίτιδα συνεπείχ ὠρίμου τοκετοῦ· ὁ κανὼν αὐ-
τος τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀλλοιώσεων παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς μεταγενε-
στέρας ἐπιγενομένας χρονίας τῆς μήτρας παθήσεις, οἷον καρκινώματα,
χρονίας μητρίτιδας κλπ.

Πλὴν τῶν τῆς φλεγμονῆς ἀπογεννημάτων, παρατηροῦνται προσέτι τὰ
ὕλικά τῶν βιαιοπραγιῶν ἔχνη. τούτέστι νύξεις ἀπλαῖ, διατρήσεις, ρήξεις
κλπ. ἐδράζοντα ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὸν αὐχένα τῆς μήτρας καὶ συνιστά-
μενα εἰς ἓν ἢ πολλὰ μικρὰ τραύματα μᾶλλον ἢ ἥττον κανονικὰ ὅτε μὲν
διαμπερῇ μέχρι τῆς κοιλότητος τῆς μήτρας ἐξικνούμενα. ὅτε δὲ τούναντίον
περιοριζόμενα εἰς τὸ πᾶχος τοῦ ὀργάνου. Κατὰ τὴν φορὰν τῶν τραυμά-
των τούτων εὐρηται διήθησις ἢ μικρὰ αἵματος τεθρομβωμένου ποσότης,
ἐκ τῆς καταστάσεως δὲ τῶν θρομβιῶν τούτων ὀρίζεται καὶ ὁ χρόνος τοῦ
τραυματισμοῦ. Οὐχὶ δὲ σπανίως εὐρηται καὶ τελεία τῆς μήτρας ρήξις ὅτε
μὲν ἀπλῇ ὅτε δὲ πολλαπλῇ, ἄλλοτε μὲν μετὰ γαγγραινώδους φλεγμονῆς,
ἄλλοτε δὲ μετὰ διασπαράξεως. Σπανίως τέλος εὐρηται ἡ μήτρα ἡκρω-
τηριασμένη, πρὸς τὰ ἐξω ἐξελκυσμένη, ἀνεστραμμένη, διεσχισμένη, ἀλ-
λοιώσεις ἐν ἐνὶ οὐδεμίαν ἐγκαταλιμπάνουσαι ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ τρόπου
καὶ τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἐνηργήθησαν.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ τῆς μήτρας ρήξεις ἄλλοτε ἄλλως ἐρμηνεύονται, ἐξετα-
στέον ταύτας ἰδίᾳ.

2. *Ῥήξεις τῆς μήτρας συνεπείχ ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν.* — Πρὸς ἀπο-
φυγὴν ἀποπλάνησεων ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν κατὰ τὴν μήτραν ρή-
ξεων συνεπείχ ἐγκληματικῆς ἀμβλώσεως καὶ πρὸς ἀντίκρουσιν τῆς ὑπό
τῆς ὑπερασπίσεως ἐπιχειρημάτων, ἐξακριβωτέων κατὰ τὴν νεκροτομίαν τὰ
ἑξῆς· 1) ὅτι ἡ ρήξις πρᾶγματι ἐγένετο ζώσης τῆς γυναικὸς καὶ οὐχί, ὅπως
ἐνίοτε ἡ ὑπεράσπισις ἰσχυρίζεται, κατὰ τὴν νεκροτομίαν ἐκ τῆς ἀδεξιότη-
τος τοῦ ἱατροῦ· 2) ὅτι δὲν εἶναι ἀπότοκος τυχαίας πλήξεως ἢ πτώσεως
κατὰ τὴν μήτραν ἐγκύου οὔσης τῆς γυναικὸς καὶ πολὺν πρὸ τοῦ θανάτου
χρόνον· 3) ὅτι δὲν εἶναι αὐτόματος ρήξις ἐκ τῶν συστολῶν τῆς μήτρας
ἐπισυμβᾶσα· 4) ὅτι αἱ πρὸ τοῦ θανάτου περιστάσεις καὶ ὁ θάνατος αὐτὸς
εἶναι ἀπότοκα τοῦ τραύματος, καὶ 5) τέλος ὁ ἀκριβὲς προσδιορισμὸς τοῦ
χρόνου, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ ρήξις, συνάδοντος πρὸς τὸν χρόνον τῶν ἀμβλω-
τικῶν χειρισμῶν.

α. *Ὅτε ἡ ρήξις ἐγένετο ζώσης τῆς γυναικὸς.* — Ἡ λύσις τοῦ

ζητήματος τούτου ανάγεται εἰς τὸ περὶ αἰκιδῶν καὶ κακώσεων κεφάλαιον, ἐνθα ἡ διάκρισις τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον τραυμάτων.

β'. **Τίνι τρόπῳ συμβαίνουσιν αἱ αὐτόματοι καὶ μὴ τῆς μήτρας ῥήξεις.**— Ἐνταῦθα ὁ λόγος κυρίως περὶ τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς συμβαίνουσιν αἱ αὐτόματοι τῆς μήτρας ῥήξεις, συγκριτικῶς πρὸς τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἐπιγίνονται ῥήξεις κατὰ τὴν ἀμβλωσιν.

Ὡς ἐκ τῶν στατιστικῶν προκύπτει, αἱ αὐτόματοι τῆς μήτρας ῥήξεις σπανιώτατα καὶ ὅλως ἐξαιρετικῶς συμβαίνουσι· κατὰ τὸν Velpau, εἰς 8600 τοκετοὺς 20^{κις} παρατηρήθησαν ῥήξεις, κατὰ δὲ τὸν Simpson, εἰς 15823 24^{κις}, κατὰ δὲ τὴν μαῖαν Lachapelle εἰς 2-2 $\frac{1}{2}$ χιλιάδας τοκετῶν κατ' ἑτος ἀπαξ ἢ δις μόνον, καὶ κατὰ τὸν Wieland τέλος ἐν τῷ μαιευτηρίῳ τῶν Παρισίων ἀπὸ τοῦ 1839 - 1848 εἰς 31560 τοκετοὺς οὐδεμία, ἀπὸ δὲ τοῦ 1848 - 1858 εἰς 28299 τοκετοὺς 11 ῥήξεις συνέβησαν.

Πλὴν ὅμως τῆς σπανιότητος καθόλου τῆς αὐτομάτου ῥήξεως, σημειώτεον ἂν ἐνός· ὅτι αὕτη συμβαίνει κατὰ τὸν τοκετὸν, αἱ δὲ ἀναφερόμεναι περιστάσεις, ἄλλως ἐξαιρετικαί, ῥήξεις ἀνεξαρτήτως πάσης πρὸς ἔξωσιν τοῦ ἐμβρύου προσπαθείας τῆς μήτρας καὶ εἰς ἐποχὴν μᾶλλον ἢ ἥττον μεμακρυσμένην ἀπὸ τοῦ τέρατος τῆς κηύσεως, πάντοτε συνέβησαν κατὰ τοὺς τελευταίους τῆς κηύσεως μῆνας, ἀπὸ τοῦ 6ου δηλονότι μηνός, ἂν ἑτέρου δὲ δὲν εἶναι ἀπότοκοι τρώσεων καὶ πλήξεων βιαίων κατὰ τὴν κοιλίαν, συσφίξεων κλπ. Ἐπομένως, ἐπὶ ῥήξεως τῆς μήτρας, κατὰ τοὺς πρώτους τῆς κηύσεως μῆνας συνεπεία ἐκτρώσεως, μεγάλας ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαι ὅτι αὕτη εἶναι ἀπότοκος ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν, αἱ δὲ περιστάσεις αὐτομάτου ῥήξεως μετὰ κεραυνοδόλου αἰμορραγίας κατὰ τὸν πέμπτον τῆς κηύσεως μῆνα ἄλλως ὅλως ἐξαιρετικαί ἐξηγοῦνται, κατὰ τὸν Dubois, διότι ἡ ἔξωσις τοῦ ὡοῦ συμβαίνει ὁλοκλήρως μετὰ τῶν ὑμένων χωρὶς ῥήξεως αὐτῶν. ὅτε ὁ ὄγκος αὐτοῦ ἐξισοῦται περίπου πρὸς τὸν ὄγκον κεφαλῆς ὀρίμου ἐμβρύου. Ἐκ τούτων λοιπὸν συμπεραίνεται ὅτι αἱ αὐτόματοι ῥήξεις παρατηροῦνται καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ἐξἀμβλωσις ὡς τὰ πολλὰ δὲν ἐνεργεῖται.

Ἀφ' ἑτέρου κατὰ τὰς αὐτομάτους ῥήξεις, ἐνθα τὸ ῥῆγμα, παρατηρεῖται λέπτυνσις καὶ διάτασις μεγάλη τοῦ ἰστού τῆς μήτρας, ἡ προϋπάρχουσα τῶν τοιχωμάτων αὐτῆς ἀλλοίωσις ὡς ἀτροφικὴ ἀποπληκτικὴ, φλεγμονώδης ἢ γαγγραινώδης μαλάκυνσις, ἡ ἑτερόμορφος τοῦ ὀργάνου ἀλλοίωσις. Αἱ συνεπεία δυσκόλου τοκετοῦ ἢ μαιευτικῶν ἐγχειρήσεων ἀδεξίως ἐνεργηθεῖσιν ἐπιγενόμεναι ῥήξεις οὐδόλως δυσχεραίνουσι τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, καθότι σχεδὸν πάντοτε παρίσταται εἰς τὸν τοκετὸν ἰατρός. Ἄλλως ἐν γένει εἰς πᾶσαν αὐτόματον τῆς μήτρας ῥῆξιν, πλὴν τῶν προσημειωθέντων αἰτίων, ζητητέον τὴν αἰτίαν καὶ εἰς τὸ ἀνυπέβλητον ὑπὸ τῶν ὠδίνων κώλυμα πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ τοκετοῦ, οἷον στένωσιν μεγάλην τῆς πυέλου

ἀπόλυτον ἢ σχετικὴν πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν θέσιν τοῦ ἐμβρύου, ἢ τέλος εἰς τὸ λίαν ἐνεργητικὸν τῶν συστολῶν τῆς μήτρας προώρως ἐπελθουσῶν.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δὴλον ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος δεόν νὰ ἐξετάζῃ ἂν ἡ μήτρα ᾖται ὑγιής, ἂν φέρῃ ἐξωτερικὸν τραῦμα, ἂν ὑπάρχῃ κανονικὴ τῆς πυέλου μόρφωσις, ἂν κανονικῶς καὶ ἐγκαιρῶς ῥέξαντο καὶ προέβησαν αἱ ὠδίνες, ἂν ἡ θέσις τοῦ ἐμβρύου ᾖτο ἡ κατὰ φύσιν ἢ οὐ, ἐκ τῆς καταφατικῆς δὲ ἢ ἀρνητικῆς τῶν διαφορῶν τούτων θεμάτων λύσεως ἐξαρτᾶται ἡ λύσις τοῦ ζητήματος. Σημειωτέον ὅμως ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται διὰ τὴν αὐτόματον ῥῆξιν ἡ συνδρομὴ ἀπάσων τῶν προσημειωθεισῶν περιστάσεων, τινὲς τούτων μόνον ἀρκοῦσιν ἐνίοτε.

γ'. **Τίς ἡ πορεία καὶ αἱ ἀπολήξεις τῶν ῥήξεων τῆς μήτρας εἴτε αὐτομάτων εἴτε ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν ἕνεκα.** — Λίαν σπουδαῖον νὰ γνωρίζωμεν τίς ἡ πορεία καὶ αἱ ἐκβάσεις τῶν ῥήξεων τῆς μήτρας κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις, καθότι οὐχὶ σπανίως ἐκ τούτων καθοδηγεῖται ὁ ἰατροδικαστὴς εἰς ἀληθὲς συμπέρασμα.

Γενικῶς παραδεδεγμένον ὅτι τῆς αὐτομάτου ῥήξεως προηγείται λίαν ζωηρὸς πόνος μετ' αἰσθήματος διαρρήξεως ἢ ἥχου ἰδιαιτέρου, τὸ πρόσωπον τῆς τικτούσης ὠχρίᾳ καὶ ἀποσυντίθεται, ἐπιγίνεται λύγξ, ναυτιάσεις, ἔμετοι, λιποθυμῖαι, ψύξεις τῶν ἄκρων, ταχεῖα καὶ μεγάλῃ ἐξασθένησις τοῦ σφυγμοῦ, καὶ τέλος ὁ θάνατος ἐντὸς ὥρων τινῶν. Ἄλλοτε κατὰ τὰς αὐτὰς περιστάσεις ἡ ῥῆξις σημαίνεται ὑπὸ ῥαγδαίας αἱμορραγίας, πόνου ἰσχυροῦ, διαρκοῦς κατὰ τὴν κοιλίαν μετὰ τελείας τῆς μήτρας ἀπραξίας καὶ βαθείας τοῦ ὀργανισμοῦ ἀλλοιώσεως, ὅποτε, κατὰ τὸν Dubois, ἡ ῥῆξις συμβαίνει ἀβληχρῶς καὶ ἀνεπαίσθητως. Τὸ μᾶλλον χαρακτηρίζον τὴν ῥῆξιν σημεῖον εἶναι ἡ ἀκαριαίως ἐπερχομένη αὐτῆς ἀπραξία, ὅτε καὶ ἡ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης πρὸς τὰ κάτω διατελοῦσα κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου ἀνέλκεται πρὸς τὰ ἄνω.

Αἱ δὲ ἕνεκεν ἐγκληματικῶν χειρισμῶν ῥήξεις δὲν χαρακτηρίζονται διὰ τῆς ἀκαριαίως ἐπερχομένης τελείας τῆς μήτρας ἀπραξίας καὶ τῆς ἀνεγκύσεως τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου, τούναντίον χαρακτηριστικὰ αὐτῶν σημεῖα εἶναι γενικὰ φαινόμενα, δυσφορία καὶ πόνος, βραδύτερον δὲ καὶ φλεγμονὴ τοῦ ὀργάνου καὶ τοῦ περιτοναίου, ἐξ ἧς ὁ θάνατος μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀναλόγως τῆς οἰζύτητος τῆς μητροπεριτονίτιδος, ὅποτε ἐκ τῶν προόδων καὶ τῶν ἀπογεννημάτων τῆς φλεγμονῆς εἶναι εὐκόλος εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ τῆς μήτρας ῥῆξις.

δ'. **Ἀνατομικοὶ χαρακτήρες τῶν αὐτομάτων καὶ μὴ ῥήξεων τῆς μήτρας.** — Ἐξεταστέον ὑπὸ τὴν ἑποψίν ταύτην τὰς ῥήξεις ὡς πρὸς τὴν ἔδραν, τὴν ἑκτασιν καὶ τὸ σχῆμα αὐτῶν. Ἡ τῶν αὐτομά-

των ρήξεων ἔδρα, καίτοι ἄλλοτε ἄλλη, οὐχ ἦττον εἶναι ἀρκούντως ὠρισμένη εἰς τὰ διάφορα αὐτῶν εἶδη· οὕτω αἱ ἐξ ἐξωτερικῆς βίας ἔδράζουσι καθ' ὃ καὶ ἡ βία ἐνήργησε μέρος, ἐνθα καὶ τὰ ἔχνη αὐτῆς ἀνευρίσκονται· αἱ κατὰ τοὺς πρώτους τῆς κυήσεως μῆνας, ἄλλως σπανιώτατα, οὐδὲν τὸ ἰδιάζον παρουσιάζουσιν ὡς πρὸς τὴν ἔδραν, αἱ δὲ κατὰ τὸν τοκετὸν ἀλίσκουσιν ὡς τὰ πολλὰ τὸ ἕτερον τῶν πλαγίων τοῦ σώματος τῆς μήτρας, τὸ ἕτερον τῶν χειλέων αὐτῆς καὶ δὴ τὸ ἀριστερόν ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς ἐτέρας τῶν ἀνωτέρων γωνιῶν μέχρι τῆς συνδέσεως τοῦ κόλπου μετὰ τοῦ αὐχένος, σπανιώτατα διήκουσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἐτέραν σάλπιγγα, ἄλλως ἢ αὐτόματος ρήξις συμβαίνει ἐνθα τυχὸν ὁ ἰστός τῆς μήτρας εἶναι ἡλλοιωμένος. Ἡ ἔδρα τοῦναντίον τῶν ἐξ ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν ρήξεων οὐδόλως εἶναι ὠρισμένη· παρατηροῦνται ἀνεξαρκῆτως τῆς ἐποχῆς τῆς κυήσεως εἰς πᾶν τῆς μήτρας μέρος, συχνότερον κατὰ τὸν αὐχένα, οὐχ ἦττον συχνάκις διήκουσι διαμπάξ, ἢ καὶ κατὰ τὸ ὀπίσθιον τῆς μήτρας τοίχωμα, ἄλλοτε, ἄλλα σπανίως, εἰς τὸν πυθμένα τῆς μήτρας, ὡς ἀναφέρει ὁ Tardieu.

Ἡ τῶν αὐτομάτων ρήξεων ἑκτάσις εἶναι πάντοτε μείζων τῆς τῶν ἐκ τραυματικῆς ἐγκληματικῆς αἰτίας δι' ὀργάνου ὡς τὰ πολλὰ ὀξέος, οὐ τὸν τύπον καὶ τὰς διαστάσεις φέρει συνήθως ἢ ρῆξις. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἑκτάσις τῆς βλάβης μεταβάλλεται ἐκ τῆς ἐπιγενομένης φλεγμονῆς. Αἱ αὐτόματοι ρήξεις ἐν γένει εἶναι ἱκανῶς εὐρεῖαι, ὥστε δι' αὐτῶν διολισθαίνει ἐνίοτε ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸ ἔμβρυον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπερμέτρως μεγάλαι· ἄλλοτε τέλος κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις αἱ ρήξεις εἶναι καὶ τέλειαι καὶ ἀτελεῖς.

Τὸ σχῆμα τέλος τῆς λύσεως τῆς συνεχείας ἔχει τι τὸ ἰδιάζον, αἱ ἐγκληματικαὶ ρήξεις εἶναι κανονικαὶ ὁμαλαί, μετὰ αἵματος τεθρομβωμένου κατὰ τὴν φορὰν αὐτῶν ἂν μὴ παρακολουθήσῃ βαρεῖα φλογιστικὴ ἐπεξεργασία, τοῦναντίον δὲ ἡ αὐτόματος ρήξις πάντοτε εἶναι ἀνώμαλος, μετὰ χειλέων κρημνωδῶν μᾶλλον ἢ ἦττον συντεθλασμένων καὶ ἀπωργανισμένων ὡς τὰ πολλὰ μεταβεβλημένων, δίκην χροσσῶν μεμβρανῶν λίαν λεπτῶν.

ε. **Συγκεφαλalaίωσις τῶν σημείων τῶν αὐτομάτων καὶ μὴ ρήξεων τῆς μήτρας.**— Αἱ ἐγκληματικαὶ ρήξεις συμβαίνουν εἰς ἐποχὴν οὐχὶ προκεχωρημένην τῆς κυήσεως, ὅτε αἱ αὐτόματοι ρήξεις εἶναι ὅλως ἐξαιρετικά.

Αἱ ἐγκληματικαὶ παρατηροῦνται εἰς περιστάσεις κανονικῆς τῆς πυέλου διαπλάσεως, καλῆς καταστάσεως τοῦ ἰστοῦ τῆς μήτρας, ἐλευθερίας τῶν ὁδῶν, δι' ὧν διέρχεται τὸ ἔμβρυον, καλῆς θέσεως καὶ κανονικῆς τοῦ ἐμβρύου ἀναπτύξεως, περιστάσεις, καθ' ἃς οὐδέποτε συμβαίνει αὐτόματος ρήξις.

Εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ρῆξιν οὐδέποτε παρομαρτοῦσιν ἐξωτερικαὶ βλάβαι ἀπὸ πλήξεως, πτώσεως κλπ. ἐπινεμόμεναι καὶ τὴν μήτραν.

Ἡ διὰ τοῦ τρωτικοῦ ὄργάνου διάτρησις τῆς μήτρας δὲν ἐνδεικνύει ἀδέξιον χεῖρα, διότι ἡ κατὰ τὴν κύησιν ἰδιαίτερα τοῦ ἱστοῦ τοῦ ὄργάνου καταστάσις ἐπιτρέπει τὴν τοιαύτην διάτρησιν.

Ἡ εἰσβολὴ καὶ πορεία τῆς αὐτομάτου ῥήξεως εἶναι πολλῶ ταχύτεραι, οὕτως εἰπεῖν, κεραυνοβόλοι, ἐνῶ εἰς τὰς ἐγκληματικὰς ῥήξεις ὁ θάνατος ὡς τὰ πολλὰ εἶναι συνέπεια φλεγμονῆς κτεινούσης ἐντὸς ἡμερῶν τινων. Τὸ μᾶλλον χαρακτηριστικὸν καὶ βέβαιον τῆς αὐτομάτου ῥήξεως σημεῖον εἶναι ἡ αἰφνιδία καὶ ἐντελής τῆς μήτρας ἀπραξία μετὰ ἀνεγκύσεως τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου πρὸς τὰ ἄνω.

Αἱ αὐτόματοι ῥήξεις ἐδράζουσιν ἐπὶ τὰ πλάγια εἰς τὰς γωνίας τῆς μήτρας, τοῦναντίον αἱ ἐγκληματικαί, καὶ τοι μὴ ἔχουσαι ὠρισμένην ἔδραν, εὐρίσκονται ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τὸν αὐχένα τῆς μήτρας. Ἐπίσης δὲ αἱ τελευταῖαι αὗται εἶναι πολλῶ μικρότεραι τὴν ἔκτασιν καὶ τὰς διαστάσεις ἐν γένει· εἶναι κανονικαὶ μετὰ χειλέων μᾶλλον ἢ ἥττον ὀμαλῶν, ἐκτὸς ἂν ᾖναι ἀπότοκοι βιαίων διαβρήξεων, ἀπεικονίζουσι δὲ συγχρόνως εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων τὸ σχῆμα καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ τρώσαντος ὄργάνου, λαμβανομένων ὑπ' ὅψιν τῶν ἐπιγενομένων ἐκ τῆς φλεγμονῆς, ἥτις παρακολουθεῖ τὴν ῥῆξιν μεταβολῶν.

Ζ'. ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΜΒΛΩΜΑΤΟΣ

Ὡς ἐν ἀρχῇ εἴρηται, ἡ παρουσία τοῦ ἀμβλώματος δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα διὰ τὴν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως τῆς ἀμβλώσεως, ὡς κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν, οὐδὲν ἥττον καθ' ἅπαντας τοὺς συγγραφεῖς καὶ ἡ τοῦ ἀμβλώματος ἐξέτασις εἶναι σπουδαία, ὡς αἱ εἶναι ἐφικτή. Ἄλλ' ἀνάγκη νὰ ὀρισθῇ ὁ τρόπος τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀμβλώματος, καθότι ὁλως ἄσκοπος ἀποβαίνει ὁ προσδιορισμὸς ὅτι τὰ τραύματα καὶ αἱ κακώσεις, ἃς ὁ αὐτουργὸς ἐνήργησεν ἐπὶ σκοπῷ φθορᾶς, ἐπέδρασαν ἐπὶ ζῶντος ἢ νεκροῦ ἐμβρύου, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ἀναπόφευκτον διὰ τὴν βρεφοκτονίαν, διότι χωρὶς τούτου βρεφοκτονία ὡς ἐγκλημα δὲν χαρακτηρίζεται· ἡ ἐξέτασις λοιπὸν τοῦ ἀμβλώματος, ἥτις συντελεῖ εἰς τὴν ἀνέυρεσιν τῆς ἀληθείας, δέον νὰ διευθύνηται κατ' ἄλλον ὁλως τρόπον, πλὴν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας τοῦ ἀμβλώματος, συνυπάρχουσιν ἐνίοτε ἀμφότεραι αἱ ἐγκληματικαὶ πράξεις φθορά τε καὶ βρεφοκτονία.

Βάσις τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀμβλώματος ἔστω ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος ἢ τῶν λειψάνων αὐτοῦ ἀνέυρεσις ἰχνῶν εἰς τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων τὴν ἀμβλώσιν συντελεσασῶν. Σημειωτέον, ὅτι εἰς οὐδὲν συντελεῖ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, ἂν ἐγεννήθῃ ζῶν ἢ νεκρὸν τὸ ἔμβρυον, ἐκτὸς ἂν ἐκ τῆς μετὰ τὸν τοκετὸν ζωῆς τοῦ ἐμβρύου ᾖναι δυνατόν νὰ καταδειχθῇ, ὅτι ἡ ἀμ-

βλῶσις προεκλήθη ταχέως καὶ διὰ μέσων μὴ δρασάντων ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου, δι' ἀπλῆς δηλονότι ῥήξεως τῶν περιβαλλόντων τὸ ὤν ὑμένων. Ἐπίσης μικρᾶς πρακτικῆς ἀξίας εἶναι καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας τοῦ ἀμβλώματος, ὅπερ χρησιμεύει πρὸς ἐξελεγχῆν μόνον καὶ ἐκτίμησιν περιστάσεων τινων, καθ' ἃς διεπράχθη ἡ ἀμβλῶσις, καὶ τῶν καταθέσεων τῆς μητρός. Συντελεστικώτερον πρὸς τὸν σκοπὸν εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ ἐμβρύου, οὐχὶ ὅπως καταδειχθῇ ἂν τοῦτο ζῶν ἢ νεκρὸν προσεβλήθη ὑπὸ τῶν εἰς τὴν ἀμβλῶσιν χρησίμων ὀργάνων, ἀλλ' ὅπως ἀντικρουσθῶσι τὰ ἐπιχειρήματα. ὅτι ὁ θάνατος καὶ ἡ ἐξῶσις τοῦ ἐμβρύου ὀφείλονται εἰς ἄλλας αἰτίας, καὶ οὐχὶ τὰ ἐξαμβλωτικὰ μέσα.

Ἐνίοτε τὸ ὤν οὐδὲν ὡς παθαίνεται ὑπὸ τῶν ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν, τούτου δ' ἕνεκα, ὅτε μὲν εὐρηται ἀνέπαφον ἐν τῇ μήτρᾳ, καὶ τοι τετρωμένῃ, ὅτε δὲ αἱ μεμβράναι εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον εὐρέως διεβήγμεναι, ὅτε ἐνίοτε καὶ τὸ στόμιον τῆς μήτρας εἶναι μετρίως διεσταλμένον, τοῦθ' ὅπερ, κατὰ τὸν *Dévergie*, μαρτυρεῖ τὴν εἰσαγωγὴν ἄλλοτρίου ἐν τῇ μήτρᾳ σώματος, συντελέσαντος καὶ εἰς τὴν διαστολὴν τοῦ στομίου καὶ τὴν ῥῆξιν τῶν ὑμένων, ἄλλοτε δὲ τέλος εὐρίσκονται ἐν τῇ μήτρᾳ λείψανα μόνον τοῦ ὡοῦ.

Τοῦ ἐμβρύου ἐξ ὁλοκλήρου ἐξωθηθέντος, ζητητέον ἂν ὑπάρχωσιν ἐπ' αὐτοῦ ἴχνη κακώσεων καὶ πότε ἐπῆλθεν ὁ θάνατος. Ἐν γένει αἱ ἐπὶ τοῦ ἀμβλώματος βλάβαι εἶναι σπανιώτεραι τῶν ἐπὶ τῆς μήτρας, ἐνίοτε ὁμως παρατηροῦνται κατὰ τὴν κορυφὴν νύγματα, ὅτε μὲν μόνον τὰ μαλακὰ τοῦ κρανίου καλύμματα ἀλίσκοντα, ὅτε δὲ διήκοντα καὶ ἐν τῇ κρανιακῇ κοιλότητι· τὰ νύγματα ταῦτα σημαίνονται διὰ μικρᾶς μελανῆς κηλίδος, ἀποτελουμένης ὑπὸ ὀλίγου τεθρομβωμένου αἵματος, ὅπερ βεβαιοῦται μετὰ προηγουμένην πλύσιν τοῦ κρανίου δι' ὕδατος, πρὸς ἀφαίρεσιν παντὸς ἐξ αἵματος στίγματος καὶ μετὰ τακτικὴν καὶ λεπτομερῆ τῶν μερῶν ἀνατομήν· κατὰ τὸν *Dévergie*, τὰ ἐπὶ τοῦ ἀμβλώματος νύγματα καὶ κακώσεις ἀπαντῶσι συχνότερον ἐπὶ τῶν μηρῶν καὶ τῆς ῥάχews· ἡ γνώμη ὁμως αὕτη ἀντίκειται πρὸς τὰς παρατηρήσεις τοῦ *Tardieu*, δοξάζοντος ὅτι τὰ ἐπὶ τοῦ ἀμβλώματος τραύματα καὶ κακώσεις, ὅσημέραι σπανιώτερα, ἀπαντῶσιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

Ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ ἀμβλώματος καταστάσεως ὀρίζεται, τοῦθ' ὅπερ λίαν σπουδαῖον, ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου τοῦ ἐμβρύου ἐν τῇ μητρικῇ κόλπῳ, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐπιγενομένων ἐκ τῆς σήψεως μεταβολῶν μετὰ τὴν ἐξῶσιν αὐτοῦ. Ἡ ἐν τῇ μήτρᾳ σήψις χαρακτηρίζεται κατὰ τὸν πρῶτον καιρὸν ὑπὸ μελανερύθρου ὁμοτίμου χροιοῦ λίαν χαρακτηριστικῆς, ἀκολούθως δὲ τὸ σῶμα, ἐφ' ὅσον παραμένει ἐν τῇ μήτρᾳ, σφύρικνουται, ἀποξηραίνεται, καὶ οἶονεῖ παρίσταται ὡς τεταρχεινόμενον ἢ

δίκτην μάζης πηκτωματώδους, ἂν διατρέχῃ τὰς πρώτας τῆς κυσφορίας περιόδους.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν εἰς τὴν εξέτασιν τοῦ ἀμβλώματος ἀναγομένων προσθετέον συνοπτικῶς τὰ περὶ τῆς χημικῆς τοῦ ἐνάμνιου ὑγροῦ συνθέσεως, καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς εξέτασεως τῶν ἐκ τούτου σχηματιζομένων κηλίδων.

Τὸ ἐνάμνιον ὑγρὸν εἰδικὸν βάρος ἔχει ἀπὸ 100-101,25, ὁσμὴν μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσχυράν καὶ οἰοῖται σπερματικὴν, χρῶμα ὅτε μὲν κίτρινον λευκωχρουν, ὅτε δὲ φαιομέλαν ἢ ἐρυθρωπὸν, ἂν μετὰ αἵματος μιγνύηται, διαφάνειαν καὶ διαύγειαν ἄλλοτε ἄλλην, καθίζανει, οὐχὶ πάντοτε, ἰζημα λευκωπὸν ἢ κιτρινωπὸν ἢ ἐρυθρωπὸν, ἀντιδρᾷ ἀλκαλικῶς, ἀναταρασσόμενον παράγει ἀφρόν καὶ θολοῦται διὰ τῆς ζέσεως. Διὰ τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος οὐδόλως μεταβάλλεται, διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ μετρίως θολοῦται, διὰ τοῦ νιτρικοῦ καθίζανει, διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὅτε μὲν οὐδόλως ἐπηρεάζεται ὅτε δὲ θολοῦται, διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος καθίζανει ἰζημα φλοκοειδές, διὰ ἐγχύματος κικλίδων ἀποτελεῖ ἰζημα, διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἰζημα ἀδιάλυτον εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ, διὰ τοῦ χλωρίου θρόμβωμα καὶ ἰζημα φλοκοειδές, διὰ τῆς χλωριούχου βαρείας θόλωσιν, μιγνύμενον μετὰ καλίου διὰ ζέσεως ἀναδίδει ὑδατώδη ἀτμὸν κυανίζοντα τὸν χάρτην τοῦ ἡλιοτραπίου.

Κατὰ τοὺς Chevalier καὶ Dévergie, τὸ ἐνάμνιον ὑγρὸν ἄλλοτε ἄλλως κηλιδοῖ τὰ ὑψίσματα. ἀναλόγως τοῦ χρώματος, τῆς συστάσεως καὶ τῆς φύσεως αὐτῶν, τὸ ἐκ τῆς ἐν τῷ ὕδατι κατεργασίας τῶν κηλίδων τούτων ὑγρὸν ἀντιδρᾷ ὡς καὶ τὸ ἐνάμνιον ὑγρὸν, ἀλλ' εἰς ἥττονα βαθμὸν. Αἱ τοῦ ἐνάμνιου ὑγροῦ κηλίδες ἐπινέμονται μεγάλως ἐκτάσεις καὶ εἶναι φαιοκίτριναι μετὰ περιθωρίου φαιοῦ λίαν χαρακτηριστικοῦ. Διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀνευρίσκονται ἐνίοτε κύτταρα στρωτοῦ ἐπιθηλίου μετὰ πυρῆνος κεγχρώδους, καὶ χνοῶδεις τρίχες ἐκ τοῦ ἐμβρύου.

Πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, Leblond, Gallard, Polaillon κ. ἄ., παραδέχονται, ὅτι ἡ ἀκεραιότης ἢ μὴ τῶν ὑμένων τοῦ ἐμβρύου κατὰ τοὺς πρώτους τῆς κύσεως μῆνας ἐνδείκνυσιν τὸ αὐτόματον ἢ μὴ τῆς ἐκτρώσεως, ἅτε δὴ τοῦ ὡοῦ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς κύσεως, κατὰ γενικὸν κανόνα, σπανίως ἐπιδεχόμενον ἐξαιρέσεις, εἰς τὰς αὐτομάτους ἐκτρώσεις ἐξωθουμένου ἀκεραίου μετὰ τῶν ὑμένων, τούναντιον δὲ εἰς τὰς ἐγκληματικὰς ἐκτρώσεις προηγείται ἡ ῥῆξις τῶν ὑμένων, πλὴν τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐγένετο χρῆσις ἀμβλωτικῶν, οὐδόλως ἐπὶ τοῦ ὡοῦ δρώντων, ὡς ἐγγύσεων, αἰτίνες ἀποκολλῶσιν ἀπλῶς τοὺς ὑμένας ἀπὸ τῆς μήτρας κλπ. Ἐκ τούτων ὁ Leblond τὰ ἐξῆς πορίζεται συμπεράσματα (1).

(1) Gazette des Hôpitaux, 1875. N° 113. Σελ. 902 (Comptes rendus de la société de Médecin de Paris.)

α) Τοῦ ὡοῦ ἐξωθουμένου κατὰ τὴν ἔκτρωσιν ἀκεραίου χωρὶς ῥήξεως τῶν ὑμένων, ἀποβαίνει λίαν πιθανή ἡ αὐτόματος ἔκτρωσις, ἐκτός ἂν προεκλήθῃ αὕτη διὰ μέσων οὐδόως ἐπὶ τοὺς ὑμένας ἐπιδρώντων. β') Τῶν ὑμένων δὲ τοῦ ὡοῦ ὄντων διερρήγμένων ἀλλ' ὑγιῶν, μεγάλη ὑπάρχει πιθανότης ὅτι ἡ ἔκτρωσις προεκλήθῃ. γ') Ὁ ἰατροδικαστὴς οὐδὲν ὀριστικὸν πορίζεται συμπέρασμα ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀμβλώματος, τῶν ὑμένων φερόντων παθολογικὰς ἀλλοιώσεις ἢ τοῦ ἐμβρύου νεκροῦ πρὸ πολλοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ ὄντος, ὅποτε καὶ τὰ τῶν βιαιοπραγιῶν ἔχνη σχεδὸν δὲν ἀνευρίσκονται ἐπ' αὐτοῦ. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας τὸ μὲν ἐμβρυον παρεμφέρι θρόμβω αἵματος, ὅστις ἀπομένει ἀπαρατήρητος μεταξὺ τῶν ἄλλων θρόμβων, οἱ δὲ ὑμένες εἶναι ὑπὸ αἵματος διηθημένοι καὶ δὲν διακρίνονται πλέον ἀπὸ τῶν περικειμένων μερῶν, ὀλίγον ἀνθίστανται καὶ σχίζονται εὐκόλως, συχνάκις δὲ ἐπ' αὐτῶν διακρίνονται λεῖψανα τοῦ βλενουμένου τῆς μήτρας δίκην κρημνῶν κινουμένων.

Η'. ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑΣ ΕΠΙ ΑΜΒΛΩΣΕΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΣΧΕΡΕΙΩΝ

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μέχρι τοῦδε περὶ ἀμβλώσεως ῥηθέντων προσθετέα ἐν συνόψει καὶ ἡ σπουδὴ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἐκάστοτε παρουσιαζομένων δυσχερειῶν οὐ μόνον ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἀμβλώσεως ἀναγομένων ζητημάτων, ἀλλὰ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότερον ἅμα δὲ καὶ δυσχερέστερον, ἐκ τῆς πολιτικῆς τῶν ἐνόχων καταστάσεως καὶ ἐκ τῶν πρὸς ὑπεράσπισιν μέσων, ἅτινα ὡς τὰ πολλὰ ἐξ αὐτῆς τῆς ἱατρικῆς ἀντλοῦνται.

Οἱ ἐνοχοὶ, ἀπολογούμενοι, σπανίως ἀρνοῦνται τὴν κύησιν καὶ τὴν ἔκτρωσιν, οὐδὲν ἤττον κατὰ τοὺς πρῶτους τῆς κύησεως μῆνας καὶ δὴ τοῦ ἀμβλώματος ἐξαφανισθέντος, προβάλλουσιν ὡς ἐπιχειρήμα ὑπερασπίσεως ὡς τὰ πολλὰ αἰμορραγίαν ἐκ τῆς μήτρας, ἐμμηνον ἄφθονον ῥύσιν ἢ μήλην κλπ.

Τὰ σπουδαιότερα τῆς ὑπερασπίσεως ἐπιχειρήματα περιστρέφονται εἴτε ὅτι συνέβη φυσικὴ ἔκτρωσις, εἴτε ὅτι ὁ ἐνοχος δὲν εἶναι ὁ πραγματικὸς ἀλλ' ἕτερός τις, εἰς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς περιστάσεις μόνως ὁ ἰατροδικαστὴς διευκρινίζει τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ ἀληθῶς μὲν ἡ τοῦ ἐνόχου ἀνεύρεσις εἶναι ἔργον τῆς ἀνακρίσεως, ἀλλ' οὐχ ἤττον καὶ ὁ ἱατρὸς τὰ μάλιστα συντελεῖ πρὸς τοῦτο, ὀρίζων ὅσον οἶόν τε ἀκριβέστερον τὰς ἐποχὰς ἐν περιπτώσει μὲν ζωῆς τῆς γυναικὸς διὰ τῆς παραβολῆς καὶ συγκρίσεως τῶν καταθέσεων αὐτῆς πρὸς τὸν χρόνον, καθ' ὃν εὕρισκετο εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ ὑπόπτου προσώπου καὶ τῶν περιπετειῶν τῆς ἀμβλώσεως, ἐν περιπτώσει δὲ θανάτου διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς πραγματικῆς τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ὀργάνων ἐποχῆς ἐκ τῆς καταστά-

σεως αὐτῶν. Διὰ τὴν βεβαίωσιν δὲ τοῦ εἶδους καὶ τῆς αἰτίας τῶν φυσικῶν ἢ τυχαίων ἐκτρώσεων, αἵτινες οὐδαμῶς ἀμφισβητοῦνται, δεόν ὅπως μὴ λαμβάνωνται πάντοτε ὑπ' ὅψιν αἱ ἐν τοῖς διαφόροις συγγράμμασι περιγραφόμεναι αἰτίαι τῶν ἐκτρώσεων· ἀλλὰ τὰ κυρίως προκαλέσαντα τὴν ἐκτρωσιν μέσα, ἃν ταῦτα ἐγκατέλιπον ἐπὶ τῶν ὀργάνων ἔχνη ἐνόχων χειρισμῶν, ἐπομένως ἡ φυσικὴ τῆς γυναικὸς κατάστασις μόνη λύει τὸ ζήτημα, καὶ ἀπομακρύνει πᾶσαν περὶ φυσικῆς ἐκτρώσεως, ἰδέαν. Ἐπὶ τυχαίας ἐκτρώσεως ζητητέα τὰ ὕλικά σημεῖα τῶν προκαλεσάντων ταύτην αἰτίων, ὡς πτώσιν, πλῆξιν κλπ.

Ἔτερον ἐπιχείρημα. Ἐλλείποντος παντὸς ἔχρους καταμαρτυροῦντος τὴν αἰτίαν τῆς τυχαίας ἐκτρώσεως, προβάλλεται ἡ ἀτομικὴ εἰς τὰς ἐκτρώσεις προδιάθεσις, ἀλλὰ καὶ πάλιν εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων αἱ πρὸ τοῦ συμβάντος ἐπανειλημμέναι πρὸς ἀμβλωσιν ἀπόπειραι διὰ μέσων οὐχὶ δραστηρίων, ὧν ἐνίοτε ἀπομένουσι καὶ ἔχνη, βεβαιῶσι τὸ ἐναντίον, ταυτέστιν ὅτι ἡ κατάστασις τῆς γυναικὸς ἐξησφάλιζεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν κύησιν χωρὶς τὸ παράπαν νὰ προδιαθέσῃ εἰς ἐκτρωσιν. Τοῦτ' αὐτὸ εἰρήσθω καὶ διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ἀμβλώματος, ἃν δηλαδὴ τοῦτο φέρῃ σημεῖα ἐνδομητρίου νόσου καὶ καχεξίας ἢ τούναντίον ἥναι ὑγιὲς καὶ καλῶς διαπεπλασμένον. Οὐχὶ σπανίως καθ' ἃς περιπτώσεις βεβαιοῦται ἡ ἐνέργεια προκαταρκτικῶν διὰ τὴν ἀμβλωσιν μέσων, ὡς παρολούτρων, ἀφαιμάξεων κλπ., προβάλλεται τὸ ἐπιχείρημα ὅτι τῶν μέσων τούτων ἐγένετο χρῆσις πρὸς ἐπαναφορὰν τῶν διακοπέντων ἐπιμηνίων καὶ διασκεδασμὸν τῶν τούτου ἕνεκα φαινομένων, ἢ πρὸς πρόληψιν ἐπικειμένης ἐκτρώσεως, ἀλλ' ἡ ἀνέυρεσις σημείων ἐπανειλημμένως βδελλῶν προσβολῆς εἰς τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα, ἢ γενικῶν ἀφαιμάξεων κατὰ τε τὸν βραχίονα καὶ τὸν ἄκρον πόδα ἀντενδεικνυμένων ἄλλως πρὸς τὴν τῆς γυναικὸς, ἢ τὰ πρὸς πρόληψιν ἐπικειμένης τυχόν ἐκτρώσεως μέσα, ἀναποδράστως προκαλοῦσι τοιαύτην, συμβάλλοντα πρὸς διασκεδασμὸν πάσης ἀμφιβολίας περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐνεργείας.

Καὶ διὰ τὰ ἀμέσως ἐνεργοῦντα μέσα, ὧν τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἀδιαφιλονίκητα, καὶ ὧν ἡ χρῆσις, κατὰ τὸν Dévergie, δὲν δικαιολογεῖται ἄλλως, ἐπικαλοῦνται πολλὰκις, καὶ δὴ προκειμένου περὶ ἱατρῶν ἐνόχων, πρὸς δικαιολόγησιν τῆς χρήσεως αἰτίας, ἐκ τῆς ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἀνάγκης, εἴτε ἐν περιπτώσει νοσηρᾶς τῆς γυναικὸς καταστάσεως, εἴτε ἕνεκα ἐλαττωματικῆς τῆς πυέλου διαμορφώσεως, ὅτε ὁ πρόωρος τοκετὸς ἐνδείκνυται πρὸς σωτηρίαν τῆς κυοφορούσης. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις μέγισται εἶναι αἱ δυσχερεῖαι καὶ αἱ ἀμφιβολαὶ τοῦ ἱατροδικαστοῦ, ὑποχρεουμένου νὰ ἐξελέγξῃ ψευδῆ τὰ ὑπὸ ἱατροῦ ἀφηγούμενα, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐνδείξαν ἢ προκαλέσαν τὴν ἐκτρωσιν νοσηρὰν

τῆς μήτρας κατὰστασιν, καθολικὴν σύφιλιν, πυματίωσιν τῶν πνευμόνων κλπ., ὡς καὶ τὰ ἐν χρήσει μέσα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον· ἄλλοτε καὶ διὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν τῶν ἐκτρωτικῶν ὀργάνων προβάλλουσιν ἐπιχειρήματα, ὅπως πείσωσιν, ὅτι ἐγένετο αὕτη ἐπὶ σκοπῷ θεραπευτικῷ καὶ πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένης ἐκτρώσεως· τοιοῦτον ὄργανον συνήθως εἶναι τὸ ὑστερόμετρον, οὗ χρήσις γίνεται πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ ὀργάνου, καὶ τὸ ὅποιον οὐχὶ σπανίως προκαλεῖ τὴν ἐκτρωσιν. Τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήματα βεβαίως δυσκόλως καταπολεμοῦνται, διότι δύσκολον εἶναι νὰ ἐξακριβωθῇ ὁ σκοπὸς τῆς χρήσεως τοῦ ὀργάνου, καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἀπάτη πράγματι ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν τῆς κηύσεως· εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγεται κατηγορίαν καὶ ἡ χρῆσις τοῦ σπόγγου, οὗ χρήσις γίνεται καὶ ἐπὶ θεραπευτικῷ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀμβλωτικῷ, σκοπῷ, ὅτε μόνον ὁ τρόπος τῆς χρήσεως δίκην λεπτοῦ τεμαχίου εἰσαγομένου εἰς τὸ στόμιον τῆς μήτρας, πρὸς διαστολὴν αὐτοῦ διὰ τὴν ἐκτρωσιν ἢ ἐν ὄγκῳ μεγάλῳ πληροῦντι τὸν κόλπον διὰ τὰς τῆς μήτρας παθήσεις, διαφωτίζει ὅπωςδὴποτε τὸν ἱατρὸν.

Τελευταῖον ἐπιχείρημα ἀντιτασσόμενον κατὰ τῆς ἀμβλώσεως εἶναι ὁ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἐπιβαλλόμενος πρόωρος τοκετὸς πρὸς σωτηρίαν τῆς μητρὸς, θυσιαζομένου τοῦ κυοφορουμένου. Ἐνταῦθα, οὐδόλως προτιθέμενοι νὰ ἐξετάσωμεν τὸ νόμιμον καὶ ὀρθὸν τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης, ἐπιχειροῦμεν ἀπλῶς, ἐν συντόμῳ, νὰ καταδείξωμεν τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἐγχείρησις ἐνδείκνυται, ὅπως ὁδηγῆται ὁ ἱατροδικαστὴς ἐκάστοτε, ἐκτιμῶν τὰς περιστάσεις, εἰς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ περὶ τοῦ ὀρθοῦ τῆς ἐκτελέσεως. Κατὰ τὴν τῷ 1852 ἐγερθεῖσαν ἐν τῇ Ἰατρικῇ τῶν Παρισίων Ἀκαδημίᾳ συζήτησιν περὶ τῆς καθιερώσεως καὶ νομιμοποιήσεως, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἐγχειρήσεως τοῦ προσώρου τοκετοῦ, πολλοὶ ἐξηγέρθησαν κατ' αὐτῆς, φοβούμενοι, καὶ δικαίως, μὴ ἡ καθιέρωσις τῆς ἐγχειρήσεως χρησιμεύσῃ ὡς μέσον πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς ἀμβλώσεως, διό εἰς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν, ὁ Bégin, θέλων νὰ θέσῃ φραγμόν, ἐξεφράσθη ὡς ἐξῆς· «Τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης καθιερουμένης ὑφ' ἡμῶν, ἀπαρεγκλίτως αὕτη θέλει ἐπεκταθῇ, καὶ τὴν χρῆσιν θέλει διαδεχθῇ ἡ κατὰχρησις. Σχεδὸν πάντοτε παρατηρεῖται χρῆσις ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ πάσης κανονικῆς καὶ ὑπὸ τῆς τέχνης ἐνδεικνυμένης πράξεως ἐπ' ἀγαθῷ, ὅποτε ἡ διὰκρισις ἀποβαίνει ἀδύνατος· διὸ προτείνω, ὁ μαριεττήρ, ὁ θεωρήσας ἀπολύτως ἐπιβαλλόμενον τὸν πρόωρον τοκετόν, νὰ φανεροῖ τοῦτον ἐπισήμως, ἐντὸς ὠρισμένου χρόνου, ἐπὶ ποινῇ καταγγελίας ἐπὶ ἀμβλώσει.» Ἀπαντῶντες οὗτοι οἱ περιορισμοὶ βεβαίως συντελοῦσιν εἰς περιορισμὸν τοῦ κακοῦ, ἀλλ' ὅ,τι κυρίως ὠφελεῖ καὶ ὁδηγεῖ τὸν ἱατροδικαστὴν εἶναι ἡ γνῶσις τῶν ἐπιβαλλουσῶν τὴν ἐγχείρησιν ἐνδείξεων.

Αἱ ἐνδείξεις λοιπὸν τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης ὡς ἐσχάτου μέσου, κατὰ

τὸν Dubois, εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον αἱ εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν δυσμορφίαι, ἡ τῆς πυέλου στένωσις ἀπὸ 0μ,075 — 0μ,084 κατὰ τὸ ἀνώτερον στένωμα, αἱ ὄγκοι, οἵτινες οὔτε ἀφαιροῦνται οὔτε μετατοπίζονται, ὁ ὕπατος βαθμὸς τῆς ραχίτιδος, ἡ στένωσις τοῦ κόλπου, οἱ ὕδρωπες, αἱ παρεγκλίσεις τῆς μήτρας, αἱ ἀνεπίσχετοι αἱμορροαγίαι καὶ ἔμετοι καὶ τέλος σπασμωδικαὶ τινες παθήσεις. Πλὴν τῶν προσημειωθεισῶν τούτων ἐνδείξεων, ὁ ἰατροδικαστὴς δέον ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως εἴτε δι' ἐγγύσεως ἐν τῇ μήτρᾳ θερμοῦ ἢ ψυχροῦ ὕδατος, δίκην καταιωνίσεως, μέσον λίαν πρόσφορον καταδειχθὲν διὰ τὸν πρόωρον τοκετὸν εἰς τὴν προκεχωρημένην κύησιν, εἴτε διὰ τοῦ μηχανήματος τοῦ Tarnier, χρησίμου κατὰ τὸν πρῶτον τῆς κυήσεως καιρὸν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΠΕΡΙ ΕΞΑΜΒΛΩΣΕΩΣ

Ἡ ἐγκληματικὴ πράξις τῆς ἐξαμβλώσεως οὐδόλως μετὰ τῆς βρεφοκτονίας σχετίζεται, δυνατόν ἐνίοτε νὰ συνυπάρχωσιν ἀμφοτέραι αὐται, ἀλλὰ πάντοτε ἀσχετῶς καὶ κρίνονται καὶ ἐξετάζονται. Ἐκ διαχωρίζουσῶν τὰς δύο ταύτας ἐγκληματικὰς πράξεις συνθηκῶν ἢ μᾶλλον οὐσιώδους εἶναι ὅτι κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν, μὴ ἀνευρεθέντος τοῦ βρέφους, ἐγκληματικὴ πράξις δὲν ὑφίσταται ἐνῶ διὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς ἀμβλώσεως οὐδόλως εἶναι ἀναγκαία ἡ παρουσία τοῦ ἀμβλώματος.

Ἐξαμβλώσις λέγεται προώρως καὶ βικίως προκληθεὶς τοκετὸς ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας, τοῦ βιωσίμου ἢ τῆς κανονικῆς τοῦ κυοφορουμένου διαπλάσεως.

Περίοδος τῆς κυήσεως, καθ' ἣν συχνότερον ἐνεργεῖται ἡ ἀμβλώσις.— Διφωνοῦσιν ὡς πρὸς τοῦτο οἱ τε ἰατροδικασταὶ καὶ μαϊευτῆρες, ἐκ τῶν στατιστικῶν ὅμως προκύπτει ὅτι συχνότερον ἐνεργεῖται πρὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τῆς κυήσεως, ἀλλ' οὐχὶ καὶ λίαν ἐν ἀρχῇ, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅτε διὰ τῶν βεβαίων σημείων προκύπτει βεβαιότης περὶ τῆς κυήσεως.

Περὶ ἀμβλωτικῶν μέσων.— Ἀναλόγως τῆς φύσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας αὐτῶν ὑπάρχοντα εἰς τὰς ἐξῆς κατηγορίας.

α. *Μέσα ἐμμεσα.*— Τούτων ἡ ἐνέργεια καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἶναι λίαν ἀμφίβολα, διότι συνήθως δὲν συντελοῦσιν εἰς τὸν σκοπὸν, οὐχ ἥττον σχε-

δὲν πάντοτε προηγείται ἡ χρῆσις αὐτῶν εἴτε χάριν δοκιμῆς εἴτε ὡς παρασκευαστικὰ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐτέρων, τῶν μᾶλλον βεβαίων· διὸ δέον πάντοτε ὁ ἱατρός νὰ ἀναζητῇ τὸν σκοπὸν τῆς χρήσεως καὶ τὰ ἔχνη αὐτῶν, ἅτινα εἶναι ἀφαιμάξεις γενικαὶ εἰς τὸν ἄκρον πόδα, ἢ τοπικαὶ κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἢ περὶ αὐτά, λουτρά χλιαρά, ἐκτεταμένοι περίπατοι, κοπιώδεις ἀσκήσεις, ἄλματα, πτώσεις, πλήξεις κλπ.

β'. *Ἐκτριωτικαὶ οὐσίαι.* — Καὶ ἡ δημώδης παράδοσις καὶ ἡ ἱατρικὴ ἱκανὸν φαρμάκων πλῆθος θεωρεῖ ὡς κεκτημένον τὴν ἀμβλωτικὴν ιδιότητα, καὶ ἰδίᾳ τὰ ἔχοντα εἰδικὴν ὁπωσδήποτε ἐπὶ τῆς μήτρας εἴτε πρὸς πρόκλησιν συστολῶν αὐτῆς εἴτε ὡς ἐμμηναγωγά, οὐδεμία ὅμως τῶν οὐσιῶν τούτων ἔχει εἰδικὴν ἀναμφίλεκτον ἀμβλωτικὴν ἐνέργειαν, αἱ δὲ διὰ τούτων συμβαίνονσαι φθοραὶ ὀφείλονται οὐχὶ εἰς τὴν ἀμβλωτικὴν, ἀλλ' εἰς τὴν δηλητηρίον ἐπὶ τε τῆς ἐγκύου καὶ τοῦ κυοφορουμένου ἐνέργειαν αὐτῶν, διὸ σχεδὸν πάντοτε ἐπὶ τῆς χρήσεως τῶν οὐσιῶν πρὸ τῆς ἀμβλώσεως κατὰ καὶ μετ' αὐτὴν ἐπιγίνονται δηλητηριώδη φαινόμενα καὶ ὁ θάνατος ὡς τὰ πολλὰ τοιαῦται οὐσίαι εἶναι τὸ *iodiochoro calior*, ἢ *smilax*, τὸ *brabru*, ὁ *πήγανος*, ἡ *ερυσιβώδης ἑλλυρα*, ἥτις θεωρεῖται ὡς προκαλοῦσα συστολὰς τῆς μήτρας, ἀλλ' ἥτις κέκτηται τὴν ιδιότητα τὰς ἤδη ἀρξαμένης συστολᾶς τοῦ ὀργάνου νὰ ἐντείνῃ, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ προκαλῇ τοιαύτας μὴ προὑπερβάσας.

γ'. *Μέσα ἀμέσως δρῶντα.* — Ταῦτα, πλὴν τῶν ἐξωτερικῶν, οἷον πλήξεων καὶ κακώσεων, περιστρέφονται εἰς τὴν διὰ διαφόρων μηχανημάτων ἐν τῇ μήτρᾳ εἰσαγομένων ἀποκόλλησιν τῶν ὑμένων τοῦ ὡοῦ καὶ θανάτωσιν τοῦ κυοφορουμένου· τῶν μέσων τούτων τὸ ἀποτέλεσμα πάντοτε εἶναι θετικόν· διότι, ἐπειδὴ ὁπωσδήποτε δι' αὐτῶν θανατοῦται τὸ ἔμβρυον, ἡ ἀμβλωσις εἶναι βεβαία. Ταῦτα δὲ εἶναι βελόνη ἀίχμηραι ἢ μὴ ἐκ ξύλου ἢ ἐκ μετάλλου, καθετῆρες ποικίλοι καὶ μητραγχύται μετὰ κλυσμάτων, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται πρόωσις ὕδατος μεταξὺ τῆς μήτρας καὶ τῶν ὑμένων τοῦ ὡοῦ διὰ τὴν ἀποκόλλησιν αὐτῶν.

Ἀποτελέσματα τῶν ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν. — Πόνοι τοπικοί, αἰμορράγαιαι, νευρικαὶ διαταραχαί, ἄλλοτε ἄλλον χρόνον ἐπιμέοντα καὶ χωρὶς δυσαρέστων παρερχόμενα σὺν τῇ ἀποβολῇ τοῦ ἐμβρύου, ἂν μὴ ἐτρώθῃ ἡ μήτρα. Ἡ τοῦ κυοφορουμένου ἔξωσις συμβαίνει κατὰ γενικὸν κανόνα ἀπὸ 5 ὥρῶν μέχρις 11 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐνηργήθησαν οἱ ἀμβλωτικοὶ χειρισμοί. Οὐχὶ σπανίως τὴν ἀμβλώσιν παρακολουθεῖ φλεγμονὴ τῆς μήτρας μᾶλλον ἢ ἥττον ἔντονος, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ θανατηφόρος. Ἄλλοτε ὡς ἀπογεννήματα τῆς ἀμβλώσεως εἶναι παντοδαποὶ ὄγκοι εἰς τὰς ὠσθήκας ἢ καὶ τὴν μήτραν αὐτήν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΜΒΑΩΣΕΩΣ.

α. *Σημεῖα ἐπὶ ζωῆς γυναικός.* — Εἰ μὲν ἀπογεννήματα ἐλλείπουσιν καὶ ἡ ἀμβλωσις πρὸ πολλοῦ ἐνηργήθη χρόνου, πλὴν τῶν σημείων τῆς προσηγηθείσης κυήσεως, ἂν αὕτη ἦτο πως προκεχωρημένη, οὐδὲν ἕτερον εὔρηται, εἰ δὲ καὶ φθορὰ προσφάτως ἐγένετο, εὐρίσκονται ἂν ὑπάρχωσι τὰ ἐπὶ τῆς μήτρας ἔχνη τῶν χειρισμῶν ἢ τὰ ἔχνη τῶν ἐμμέσων μέσων, ἢ τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως τῶν ἐκτρωτικῶν οὐσιῶν, ἅτινα λίαν ἀβέβαια τυγχάνουσιν.

β'. *Σημεῖα ἐπὶ τοῦ λειψάνου τῆς γυναικός.* — Ταῦτα κυρίως, πλὴν τῶν σημείων τῶν βεβαιούντων τὴν χρῆσιν ἐκτρωτικῶν οὐσιῶν, ἅτινα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἀμφίβολα, περιστρέφονται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς μήτρας βλάβας ἐκ τῆς χρήσεως τῶν ἀμβλωτικῶν ἐργαλείων, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ῥῆξιν τῆς μήτρας, ἣτις διακρίνεται ἀπὸ τῆς αὐτομάτου ῥήξεως διὰ τῶν ἐξῆς χαρακτῆρων· ἡ ἐγκληματικὴ συμβαίνει εἰς μὴ προκεχωρημένην τῆς κυήσεως περίοδον, παρατηρεῖται εἰς περιστάσεις κανονικῆς τῆς πυέλου διαπλάσεως, καλῆς καταστάσεως τοῦ ἰστοῦ τῆς μήτρας, ἐλευθερίας τῶν ὁδῶν, δι' ὧν τὸ ἔμβρυον διέρχεται, κατὰ φύσιν θέσεως καὶ κανονικῆς τοῦ ἐμβρύου ἀναπτύξεως· ὑπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας οὐδέποτε συμβαίνει αὐτόματος ῥῆξις· τῇ ἐγκληματικῇ ῥήξει οὐδέποτε παρομαρτεῖ ἐξωτερικὴ βλάβη, ἐκ πλήξεως, πτώσεως κλπ., ἐπινεμομένη τὴν μήτραν. Ἡ εἰσβολὴ καὶ πορεία τῆς αὐτομάτου ῥήξεως εἶναι τάχισται, οἶανει κεραυνοβόλοι, τούναντιον εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ὃ θάνατος εἶναι ἀπότοκος φλεγμονῆς κτεινούσης ἐντὸς ἡμερῶν τινῶν. Τὸ μᾶλλον χαρακτηριστικὸν τῆς αὐτομάτου σημείον εἶναι ἡ αἰφνιδία καὶ ἐντελής τῆς μήτρας ἀπραξία μετ' ἀνεγκύσεως τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου πρὸς τὰ ἄνω. Ἡ αὐτόματος ἐδράζει ἐπὶ τὰ πλάγια καὶ τὰς γωνίας τῆς μήτρας· τῆς ἐγκληματικῆς ἡ ἔδρα δὲν εἶναι ὠρισμένη, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως αὕτη ἐδράζει εἰς τὸν αὐχένα καὶ εἶναι τὴν ἔκτασιν μικρά, κανονικὴ, μετὰ χειλῶν μᾶλλον ἢ ἥττον ὀμαλῶν, ὃ δὲ ἰστὸς τῆς μήτρας ὑγιής.

Ἡ τοῦ **ἀμβλώματος** ἐξέτασις, ὅσκις τοῦτο ὑπάρχει, παρέχει δυσχερείας τινὰς καὶ δὴ προκειμένου νὰ ὀρισθῇ ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ πρὸ τῆς ἀποβολῆς.

Τὰ πρὸς **ὑπεράσπιν ἐπιχειρήματα** εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα, τὰ κυριώτερα δὲ τούτων περιστρέφονται·

- 1) Ὅτι ἡ ἐκτρωσις ἦτο φυσικὴ.
- 2) Εἰς τὴν ταυτότητα τοῦ ἐνόχου.
- 3) Ἡ ἀτομικὴ εἰς τὰς ἐκτρώσεις προδιάθεσις.
- 4) Ὅτι χρῆσις τῶν ἀμβλωτικῶν μέσων ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ τῆς ἐπα-

ναγωγῆς τῶν διακοπέντων ἐπιμηνίων, ἢ πρὸς πρόληψιν ἐπικειμένης ἐκτρώσεως.

5) Ὅτι προεκλήθη ὁ πρόωρος τοκετός ἐνεκα τῆς ἐλαττωματικῆς τῆς πυέλου διαπλάσεως πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐκ ταύτης κινδύνου.

Ἀπάντων τούτων τῶν ἐπιχειρημάτων τῆς ὑπερασπίσεως ἡ ἀνασκευὴ δὲν εἶναι δύσκολος, ὑπαρχόντων τῶν διαφορῶν πρὸς φθορὰν σημείων, καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐμπειρίας τοῦ ἱατροῦ καὶ τῆς μεθοδικῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκτιμήσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν τε ἀπὸ τῆς ἀμβλώσεως δεδομένων καὶ τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς αὕτη συνέβη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΚΕΤΟΥ

Α. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Τὰ εἰς τὸν τοκετὸν ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψιν ἀναγόμενα ζητήματα εἶναι πολλαπλᾶ, ἀφορῶσι δὲ νῦν μὲν εἰς τὴν νομιμότητα τοῦ τεχθέντος ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς τῆς κηύσεως, καθ' ἣν ἐγένετο ὁ τοκετός, νῦν δὲ εἰς ἀνεύρεσιν τῆς τεκούσης γυναικὸς ἐπὶ βρεφοκτονίας ἢ ὀπωσδήποτε κρυφίου τοκετοῦ.

Τὸ εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος τῆς μαιευτικῆς μέρος τῆς ἡμέτερας νομοθεσίας ὀρίζει τὰ τῶν μαιῶν προσόντα, τὰς ὑποχρεώσεις, τὰ καθήκοντα αὐτῶν ὡς καὶ τὰ ὅρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων δεόν νὰ ἐνεργῶσιν (Ὁρ. Τόμ. Α', Σελ. 119-120). Ὁ δὲ τὰ τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων κανονίζων νόμος ὀρίζει τίνι τρόπῳ καὶ ὑπὸ ποίας περιστάσεις δηλοῦται ὁ τοκετός.

Ἐν ἐλλείψει Ἀστικοῦ Κώδικος παρ' ἡμῖν, ὀρίζοντος τὰ τῆς νομιμότητος καὶ τὰ τῆς διαρκείας τῆς κηύσεως ὡς πρὸς τὸν τοκετὸν, παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰ ἄρθρα τοῦ γαλλικοῦ Πολιτικοῦ Κώδικος, ἅτινα ἰσχύουσι καὶ παρ' ἡμῖν ὡς τὰ πολλά.

α' Ἄρθρ. 312. — Τὸ διαρκούντος τοῦ γάμου συλληφθὲν τέκνον ἔχει πατέρα τὸν σύζυγον, ἀλλ' οὗτος δικαιούται νὰ μὴ ἀνγνωρίσῃ τὸ τεχθέν, ἂν ἀποδείξῃ ὅτι κατὰ τὸν μεταξὺ τῆς 300ῆς καὶ 180ῆς ἡμέρας πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ βρέφους χρόνον ἦτο αὐτῷ φυσικῶς ἀδύνατον νὰ συνευρίσκηται μετὰ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου εἴτε ἐνεκὲν ἀπουσίας εἴτε ἐνεκὲν ἄλλης τινὸς περιστάσεως.

Ἄρθρ. 313. — Ἐπὶ χωρισμοῦ ἢ διαζεύξεως εἴτε συντελεσθείσης εἴτε καὶ ἀπλῶς αἰτηθείσης ὁ σύζυγος δικαιούται νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὸ μετὰ τὴν 300^{ην} ἡμέραν τεχθέν ἀπὸ τῆς συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 878 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἐκδοθείσης ἀποφάσεως τοῦ προέδρου, καὶ τὸ πρὸ τῆς 180^{ης} ἡμέρας ἀπὸ τῆς ὀριστικῆς τῆς αἰτήσεως ἀπορρίψεως ἢ τῆς συμφιλώσεως τῶν συζύγων.

Ἄρθρ. 314. — Τὸ πρὸ τῆς 180^{ης} ἡμέρας ἀπὸ τοῦ γάμου τεχθέν ὁ σύζυγος δὲν ἀποκηρύττει εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις· 1) ἂν ἦτο ἐν γνώσει τῆς κηύσεως πρὸ τοῦ γάμου, 2) ἂν παρεστάθῃ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως καὶ ἀνυπέγραψεν αὐτήν, ἢ γίνηται μνεῖα ἐν αὐτῇ ὅτι ἀγνοεῖ νὰ γράφῃ, 3) ἂν τὸ τεχθέν δὲν ἐγεννήθῃ βιώσιμον.

Ἄρθρ. 315. — Τὴν νομιμότητα τοῦ μετὰ τὴν 300^{ην} ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου τεχθέντος βρέφους δικαιούνται νὰ προσβάλλωσιν.»

β'. ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΤΟΚΕΤΟΥ

Πρὸς λύσιν τῶν εἰς τὸν τοκετὸν ἀναγομένων ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψίν διαφόρων ζητημάτων δεόν ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ γινώσκῃ ἐκάστοτε ὑπὸ τίνων ὁ τοκετὸς καὶ ἡ ἐποχή, καθ' ἣν οὗτος ἐγένετο, χαρακτιρίζονται σημείων. Ταῦτα δὲ προκύπτουσιν ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς γυναικός, τοῦ βρέφους, τῶν γεννητικῶν ὀργάνων κλπ.

1. **Ἐξέταση τῆς γυναικός.** — Δύο ὡς τὰ πολλὰ παρουσιάζονται περιπτώσεις, ἡ ἡ γυνὴ διατείνεται ὅτι ἔτεκεν, ἐνῶ πράγματι δὲν ἔτεκεν, ἢ πειρᾶται νὰ ἀποκρύψῃ τὸν τοκετόν. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ ἱατροδικαστὴς οὐδέποτε ἐξετάζει τὴν γυναῖκα διαρκούντος τοῦ τοκετοῦ, ἀλλὰ τοῦναντίον μετ' αὐτόν καὶ δὴ μετὰ πολλὰς ἡμέρας, ὅποτε ἀνευρίσκονται τὰ οὐχὶ προσφάτου τοκετοῦ σημεία, περὶ ὧν κατωτέρω. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ὅτε μὲν καλεῖται πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς γυναικός διαρκούντος ἔτι τοῦ τοκετοῦ ὅτε δὲ μικρόν μετ' αὐτόν· καὶ ἂν μὲν ἡ γυνή, διαρκούντος τοῦ τοκετοῦ, εἴτε ἐκ τῶν κραυγῶν αὐτῆς εἴτε ἐξ ἄλλων παραπλησίων περιστάσεων φωραθῇ ἀλλ' οὐχ ἥττον ἐπιμένῃ ἀρνούμενῃ τὴν τε ἐγκυμοσύνην καὶ τὸν τοκετόν, ἢ τοῦ ἱατροῦ ἐπισκόπησις διασκεδάζει πᾶσαν ἀμφιβολίαν, ἂν δὲ εἴτε κατὰ τὸν τοκετόν εἴτε καὶ μετ' αὐτόν ἀρνήται νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν τῆς κοιλίας καὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐξέτασιν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ μὴ φέροντος ἐντολὴν πρὸς τοῦτο, ἢ περὶ τοῦ τοκετοῦ ἀμφιβολία διασκεδάζεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀριστικῶς ἐκ τῶν παρομαρτούντων ἄλλων τῷ τοκετῷ σημείων, ἅτινα καὶ ἂν δὲν μεταφαίνωνται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, μετ' οὐ πολὺ παρουσιασθήσονται.

Τῆς ἐπιτόκου ἢ φυσιογνωμία πολλάκις μόνῃ ἀρκεῖ ὅπως καταδείξῃ τὴν

ὑπ' αὐτῆς ὑποκρυπτομένην κατὰστασιν, ἢ κατὰ τὸ μέτωπον, τὸ ἄνω μέρος, τὴν ῥίνα καὶ τὸ πωγώνιον πιγματοειδῆς χροιά τοσαύτην ἐνίοτε κατὰται ἔντασιν, ὥστε δι' αὐτῆς καὶ μόνης ὡς τὰ πολλὰ ὀρίζεται γνῶσις· ἢ αὐτὴ χρῶσις παρατηρεῖται προσέτι καὶ εἰς τὴν κοιλίαν καὶ μαστούς, εἰς τὴν κοιλίαν εἶναι μᾶλλον σκιερὰ, σχεδὸν μελανωπὴ καὶ ἔνεκα διακρίνεται σαφέστατα ἡ λευκὴ τῆς κοιλίας γραμμὴ, ἀρχομένη τοῦ ἐπίγαστρίου. ἔνθα ἡ μελανωπὴ χρῶσις εἶναι μᾶλλον ἀσθενῆς, καὶ λευτῶσα πρὸς τὴν ἡθικὴν σύμφυσιν διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ.

Οἱ μαστοὶ εἶναι ὀγκωδέστεροι τοῦ κατὰ φύσιν καὶ σκληρότεροι, αἱ μαστὶδες διακρίνονται μᾶλλον σφριγῶσι, ἢ θηλὴ ἀνεπτυγμένη, ἢ δὲ ἄλλως μελανίζουσα, ἐνίοτε ἡ μελᾶγχρους αὐτὴ σκιὰ ἐξαπλοῦται καὶ πέραν ἄλλωνος ἐπὶ τοῦ προσθίου τοῦ μαστοῦ τμήματος, τὰ κυκλοτερῶς περὶ τὴν θηλὴν θηλώδη φύματα εἶναι ὑπερφυσικά, οἱ μαστοὶ τέλος ἐνέχουσι γὰρ κολόστριον τῇ πίεσει ἐκρέον. Προσθετέον εἰς τὰ σημεῖα ταῦτα τοὺς κατὰ τὸ κάτω ἄκρα κιστοὺς μετὰ τῇ ἄνευ οἰδήματος τῶν ἄκρων, τὰς βαθύς ἐλαφρὰς τοῦ δέρματος ἐκδορὰς κατὰ τὴν κοιλίαν, τοὺς μηρούς, τοὺς ποδῶν, κατὰ μὲν τὴν κύησιν καὶ ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετὸν ἰσχυρόν, καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν οἰνοχρόους ἢ ροδιζούσας καὶ τέλος, τοῦ χρόνου προὐκίνας λευκὰς στιλβούσας.

Ἀμέσως δὲ μετὰ τὸν τοκετὸν μᾶλλον γενικὰ καὶ βοηθητικὰ σημεῖα μεγίστη ὠχρότης, γενικὴ ἀτονία καὶ λιποθυμικὴ μέχρι συγκοπῆς καταστάσις, τοῦθ' ὅπερ συχνότερον καὶ ἀσφαλέστερον ἀπαντᾷ ἐπελθούσης μορράχιας, ἣτις εἶναι ἄλλως συχνωτάτη εἰς τὰς κρύφα καὶ χωρὶς βοηθείας τικτούσας, κατὰ δὲ τὸν Blot καὶ βραδύτης τοῦ σφυγμοῦ χωρὶς ἀποχρῶντος λόγου ἐπιγενομένη εἰς γυναῖκα φέρουσαν τὰ προσθέντα σημεῖα, εἶναι σημεῖον βέβαιον πρὸ μικροῦ συμβάντος τοκετοῦ.

Ἡ πρὸς διάγνωσιν τοῦ τοκετοῦ δυσκολία ἀποβαίνει μείζων προκινῶν ὅταν ὀρίσθῃ οὗτος ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ὑγρῶν καὶ τῶν κηλίδων, ἐν ᾗ περιλαμβάνονται αἱ ἀπάντων τῶν λοιπῶν τοῦ τοκετοῦ σημεῖων. Αἱ κηλίδες προέρχονται εἴτε ἐκ τῆς μήτρας εἴτε ἐκ τοῦ βρέφους, αὐταὶ δὲ μόναι καὶ δὴ καὶ κατὰ τὸν μήκωνιόν ὡς τὰ πολλὰ ἀρκούσι διὰ τὴν βεβαίαν διάγνωσιν. Τὸ μὲν ἔχει χροιάν μὲν μελανωπὴν πρασινίζουσαν, σύστασιν δὲ γλοιώδη, κολλήσις πηλοῦ, καὶ ἀπαρτίζεται ὑπὸ βλέννης καὶ ἐτέρων συστατικῶν, ἅτις τὸ μικροσκοπικὸν εἶναι λεπτότατα κεγχρία, κύτταρα πρισμακτικῶν κελυφῶν, κρύσταλλα χοληστεαρίνης, κόκκοι χοληπρασίνης ἢ χοληθίνης. Πλὴν τῶν ἐκ τοῦ μήκωνιόν κηλίδων εὐρηγνται καὶ τοιαῦται ἀμείγματος δίκην κηλίδων λίπους, μὴ διαποτιζούσαι τὰ ὑφάσματα ἀπλῶς ἐπικολλῶμεναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν, ἀποτελοῦνται καὶ κυττάρων στρωτοῦ ἐπιθηλίου προερχομένων ἐκ τῶν πιμελογόνων ἀ-

καὶ ὑπὸ ὀλίγων κεγχρίων λίπους. ἄλλοτε τέλος ἐπὶ τῶν ὤφασμάτων εὐ-
ρηνται κηλίδες ἀπὸ τῆς τοῦ νεογνοῦ ἐπιδερμίδος.

Οὐχὶ σπανίως βεβαιοῦται ὁ πρὸ μικροῦ τοκετὸς ἐκ τῆς παρουσίας πολ-
λοῦ ἐκκεχυμένου αἵματος ἐνέχοντος ὀγκώδεις θρόμβους· ἡ παρουσία τοῦ
αἵματος τούτου δέον ὅπως μὴ ἀποδίδωται εἰς ἐμμήνων ῥύσιν, ἀλλ' εἴτε
εἰς αἰμορραγίαν εἴτε εἰς τοκετόν, τοιαῦτα δὲ ἔχνη αἵματος εὐρίσκονται ὡς
τὰ πολλὰ εἰς μέρος ἀπόκρυφον, εἰς ἐνδύματα καλῶς πεφυλαγμένα, εἰς
σινδόνας κτλ. ἄλλοτε τὰ ἔχνη τοῦ αἵματος τεκμηριοῦσι τὴν ἀπὸ δωματίου
εἰς δωμάτιον ἢ ἄλλο τι μέρος τῆς οἰκίας, ὡς ἀπόπατον, μετὰβασιν τῆς
γυναίκης.

Μεγάλης σπουδαιότητος εἶναι καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ ἐναμνίου ὕγρου κηλίδες,
αἵτινες μετὰ αἵματος μεμιγμέναι ἐξαπλοῦνται περὶ τὴν κηλίδα τοῦ αἵμα-
τος δίκην ἄλωνος μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμέναι, ἀναγνωρίζονται δὲ εὐκό-
λως ἐκ τῆς χαρακτηριστικῆς τοῦ ἐναμνίου ὕγρου ὁσμῆς, εἶναι δὲ ὡς τὰ
πολλὰ χροιάς φαιοκιτρίνου μετὰ περιθωρίου φαιοῦ λίαν χαρακτηριστικοῦ,
μετριῶς σκληραὶ ὡς εἰ τὸ ὕφασμα διεβράχῃ ὑπὸ ἀμυλοκόλλης, διὰ τῆς ἐν
τῷ ὕδατι κατεργασίας παρουσιάζουσιν τοὺς ἐξῆς χαρακτηριστας· τὸ ὕγρον
ταρρασόμενον ἀφρίζει, ἀποβαίνει θαλερόν διὰ τῆς θερμάνσεως, διὰ νιτρι-
κοῦ ὀξέος καὶ αἰνοπνεύματος καθίζανει μικρὰν ἰζήματος ποσότητα, διὰ
τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἰζήμα ἀδιάλυτον διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, διὰ δὲ τοῦ μι-
κροσκοπίου ἀνευρίσκονται κύτταρα ἐπιθηλίου, ἐκ τοῦ ἐμβρύου προερχόμενα.

2. **Ἐξέτασις τοῦ κυήματος.**—Ἐκ τῆς τοῦ κυήματος ἐξετάσεως
προκύπτουσιν ὠφέλιμοι ἐνδείξεις ὡς πρὸς τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐνηργήθη ὁ
τοκετός, ἐνίοτε δὲ ἐκ πρώτης ὀψεως γινώσκεται ἂν ἡ γυνὴ ἔτεκε μόνη ἢ τῇ
βοηθείᾳ καταλλήλων προσώπων, ἂν ὁ τοκετός ἦτο βραδύς, ἂν ἡ θέσις
τοῦ ἐμβρύου κατὰ τὸν τοκετόν ἦτο κανονικὴ κλπ., τῆς ὀμφαλίδος κανο-
νικῶς κεκομμένης 0 μ, 03 - 0 μ, 04 ὑπεράνω τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ περιδεδεμέ-
νης κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, τοῦ ἐμβρυουλκοῦ ἐγκαταλιπόντος ἔχνη
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ προσώπου, βεβαιοῦται ἡ παρουσία κατὰ τὸν τοκε-
τόν μαίας ἢ ἱατροῦ, τούναντίον δὲ, εὐρισκομένων ἐπὶ τοῦ κυήματος ἀκρω-
τηρίσεων τινων, ῥήξεων, ἰχνῶν, ἑλκυσμῶν βαρβάρως καὶ ἀποτόμως ἐνερ-
γηθέντων καὶ ἐνδεικνυόντων τὴν ἀγνοίαν τῆς μαιευτικῆς τέχνης, κατα-
μαρτυρεῖται ὅτι ὁ κρῦφος τοκετός ἐτελέσθη ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ ἐτέρου
προσώπου. Τῆς κεφαλῆς τοῦ κυήματος οὔσης ὀγκώδους, τῆς προκεφαλῆς
λίαν ἀνεπτυγμένης καὶ τῆς χροιάς τοῦ βρέφους κυανώδους, ὑποτίθεται ὅτι
ὁ τοκετός ἦτο βραδύς· τῆς προκεφαλῆς δὲ ἐδραζούσης εἰς τοὺς γλουτοὺς ἢ
τὰ γεννητικὰ ὄργανα κ. ο. κ. ὑποτίθεται ὅτι ὁ τοκετός ἦτο δύσκολος ἢ ὅτι
ἐνηργήθη εἰς περιστάσεις δυσχερεῖς.

3. **Ἐξέτασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.**—Ἐκ τῆς ἐξετάσεως

τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ὅσῃς αὕτη ἐνεργεῖται, πᾶσα ἀμφιβολία αἰρεται. Τῆς γυναικὸς ὠδινούσης, ἀρχοῦσι πρὸς βεβαίωσιν τοῦ τοκετοῦ ἡ διὰ τοῦ κόλπου ἐξέτασις, ἡ εἰσαγωγή τοῦ ἄκρου τοῦ δακτύλου εἰς τὸν αὐχένα τῆς μήτρας, ἡ διὰ τῆς χειρὸς ψηλάφησις τῆς κοιλίας, ἡ ἀκρόασις κλπ. Ἐπίσης εὐκολοὶ εἶναι ἡ διάγνωσις τοῦ τοκετοῦ πρὸ μικροῦ τελεσθέντος, ἀδιαφιλονεικῆτα δὲ καὶ βέβαια αὐτοῦ σημεῖα εἶναι τὸ χαῖνον καὶ οἰδηματώδες τοῦ αἰδοίου, ἡ ἐξοίδησις ἐνίστε καὶ ἡ ῥῆξις τοῦ χαλίνου καὶ τοῦ περιναίου. τὸ χαῖνον τοῦ στομίου τῆς μήτρας μετὰ ῥήξειν κατὰ τὰς γωνίας αὐτοῦ καὶ δὴ ἐπ' ἀριστερά, τὰ λόχεια, τὸ μαλθακόν τῆς κοιλίας ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε συμπιεζομένων τῶν καλυμμάτων αὐτῆς εὗρηται ἡ κοιλιακὴ ἀορτὴ διὰ τῶν δακτύλων, τὸ ὀγκώδες τῆς μήτρας πληρούσης τὴν μικρὰν λεκάνην καὶ ὑπερβαινούσης τὴν ἡθικὴν σύμφυσιν κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας, τὸ ἐκ τῶν μαστῶν ἐκρέον αἷμα, ἰδίως μετὰ 48 ὥρας, ὁ τοῦ γάλακτος πυρετός. Διὰ τῶν σημείων τούτων ὀριζομένου ὀριστικῶς ὅτι συνέβη τοκετός, ὑπολείπεται νὰ ὀρισθῇ ἂν ὁ τοκετός ἐγένετο εἰς τὸ τέρμα, ὅπερ ὀρίζεται εἰς τὸ περί ἀμβλώσεως κεφάλαιον.

Ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει προσέτι νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὰς ὑπὸ τῶν λαχείων τυχόν ἀποτελουμένας κηλίδας. Τὰ λόχεια χαρακτηρίζονται ὡς ἐξῆς· ἐν ἀρχῇ μετὰ τὸν τοκετὸν ἐπιγίνεται ῥύσις αἵματος, ὅπερ μετὰ 12 - 15 ὥρας γίνεται ἥττον συστατικόν, ὡχρότερον, ἐρυθρωπὸν, πρασινωπὸν, εἴτα πυώδες, γαλακτώδες· τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἔχει ὅλως ἰδιάζουσιν καὶ χαρακτηριστικὴν ὁσμὴν. Τὰ αἱματόφυρτα, λόχεια μικροσκοπικῶς ἐξεταζόμενα περιέχουσι πολλὰ αἱματοσφαίρια, κύτταρα κυλινδρικοῦ καὶ κινητικοῦ ἐπιθηλίου, σφαίρια λίπους καὶ κύτταρα πύου, κατὰ δὲ τὰς τελευταίας ἡμέρας στεροῦνται ἰνικῆς.

Ἐκ τῆς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐξετάσεως προκύπτουσιν ἐνδείξεις ὡς πρὸς τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐνηργήθη ὁ τοκετός, ἐξ οὗ οὐχὶ σπανίως ρυθμίζονται αἱ δικαστικαὶ ἀνακρίσεις, ἀποδεικνύεται δηλονότι οὐ μόνον ὅτι συνέβη τοκετός, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐμεσολάβησεν ἐνοχος ἡ ἀδεξία χεῖρ, οὐχὶ σπανίως γυναῖκες τεκοῦσαι προσφεύγουσι μετὰ τὸν τόκον εἴτε εἰς μαίαια εἴτε εἰς ἰατροὺς εἴτε εἰς τὰ νοσοκομεία πρὸς ἀποθεραπείαν ἕνεκα τῆς ἐν τῇ μήτρᾳ ἐπισχέσεως τοῦ ὑστέρου ἢ διὰ ἀδράνειαν τῆς μήτρας, ἢ διὰ ῥῆξιν τῆς ὀμφαλίδος ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἕνεκα μεγάλης τῶν γεννητικῶν ὀργάνων κακώσεως ἐκ βιαίας, ἀδεξίου καὶ ἀπείρου χειρίσεως, ὡς μεγάλας τοῦ περιναίου ῥῆξεις, νεκρώσεις τοῦ κόλπου, ῥῆξεις τῆς μήτρας κλπ.

Τὸν τοκετὸν πρὸ πολλῶν ἡμερῶν συμβάντα γνωρίζομεν ἐκ τῶν ἐξῆς σημείων· ἡ ἥττον ὀγκώδης μήτρα κατέρχεται ἐν τῇ μικρᾷ πυέλῳ, κειμένη ἐν ἀρχῇ λοζῶς εἴτα ὀριζοντεῖως, τὰ λόχεια ἐλαττοῦνται, ἀποβαίνουσι πυώδη, εἴτα ὀρρώδη καὶ τέλος παύονται, αἱ ῥῆξεις τοῦ αἰδοίου καὶ τοῦ περιναίου

ἐπουλοῦνται, τὸ στόμιον τῆς μήτρας μικρὸν κατὰ μικρὸν συγχλειαται, τὰ χεῖλη αὐτοῦ ἐλαττοῦνται τὸν ὄγκον, ὁ δὲ κόλπος στενεύεται. Τριῶν ἢ τεσσάρων ἐβδομαδίων παρελθουσῶν, ἀποβαίνει δύσκολος ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐγένετο ὁ τοκετός· κατὰ τινὰς ἡ τοῦ γάλακτος ἐξέτασις ὀδηγεῖ ἐνίοτε εἰς τοῦτο τὸν ἱατροδικαστὴν, ἀλλὰ τὰ ἐπὶ ταύτης συμπεράσματα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι σφαλερά, καθότι ἡ τοῦ γάλακτος ἐξέτασις ἐγένετο εἰς γυναῖκας γαλακτοτροφούσας, τοῦθ' ὅπερ ἥκιστα ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἱατροδικαστικὰς περιστάσεις, ἐπίσης καὶ ἡ διέκρισις τῆς γαλακτορροίας εἶναι ἄλλοτε ἄλλη, ἀπὸ ἐνὸς δηλονότι μέχρι πλειόνων μηνῶν.

Διὰ τὴν λύσιν ἀπλῶς τοῦ ζητήματος ἂν γυνὴ ἔτεκε χωρὶς νὰ προσδιορισθῇ καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ τοκετοῦ, ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ἅπαντα τὰ σημεῖα τοῦ τοκετοῦ, κύριά τε καὶ βοηθητικά, καὶ δὴ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν ἑαυτοῦ προσοχὴν εἰς τὰ ἐκ τῆς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐξετάσεως, ἐκ τῶν βοηθητικῶν σημείων τὴν τῶν μαστῶν κατάστασιν, τὸ χαλαρὸν καὶ ῥυτιδῶδες τῆς κοιλίας, τὴν ἐπιμήκυνσιν τῶν θηλῶν τῶν μαστῶν, τὴν μελάγχρσα χρωσιν τῆς ἄλωνος καὶ τῆς λευκῆς γραμμῆς, τὰς προπτώσεις, τὰς λίαν ἀφθόνας ἐπὶ τῆς κοιλίας ῥαβδώσεις μὴ προὔπρξαντος ἀσκίτου, κύστεως τῆς ὠοθήκης, υπερμέτρου εὐσαρκίας, ἣν ἐπηκολούθησεν ἀπίστανσις, ἀπώλειαν τῶν πρώτων μυλίων, ἀπόπτωσιν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν κορυφὴν κλπ. Βεβαιοῦται δὲ μετὰ βεβαιότητος ὁ τοκετός παρατηρουμένης ἀπαλείψεως τοῦ χαλινοῦ, οὐλῶν κατὰ τὸ περίναιον, εὐρύτητος τοῦ αἰδοίου μετὰ προπτώσεως τοῦ κόλπου, οὐλῶν καταφανῶν ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς μήτρας κλπ., ἐπὶ ἐλλείψει δὲ τινος τῶν κυρίων χαρακτηριστῶν τοῦ τοκετοῦ ὁ ἱατροδικαστὴς ἔστω ἐπιφυλακτικὸς εἰς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος ἂν γυνὴ πολλάκις ἔτεκεν αἱ δυσχέρειαι δὲν εἶναι μεγάλαι, τοῦ τελευταίου τοκετοῦ οὐχὶ πρὸ πολλοῦ συμβάντος καὶ τῶν σημείων αὐτοῦ μὴ ἀπαλειψάντων τὰ τοῦ προγενεστέρου, καὶ δὴ τὰ ἐκ τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας, τῆς θηλῆς τῶν μαστῶν καὶ τοῦ περιναίου.

Ἰστίον δὲ τέλος ὅτι ἐπὶ κρυφίου τοκετοῦ τὰ πράγματα δὲν συμβαίνουν ὅπως συνήθως, ἡ γυνὴ ὡς τὰ πολλὰ τίκει μόνη χωρὶς βοηθείας, ἀγνοοῦσα πολλάκις καὶ τίνα ὀφείλει νὰ λάβῃ θέσιν καὶ τίνι τρόπῳ νὰ φέρηται διαρκουσῶν τῶν ὠδίνων· ὅ,τι κυρίως ἐπασχολεῖ αὐτὴν εἶναι ἡ ἀπόκρυψις τοῦ τοκετοῦ, διὸ ἀποφεύγει νὰ κραυγᾷ, ρισπᾶται χωρὶς οὐδὲ ἦχον πολλάκις νὰ ἐκβάλῃ, ὅθεν λίαν συχνὰ νύκτωρ αἱ τοιαῦται γυναῖκες τίκτουσιν ἐν δωματίῳ, ἔνθα κατακλίνονται γονεῖς ἢ συγγενεῖς ἄλλοι καὶ ὁμῶς τίκτουσιν ὁλως ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν καὶ χωρὶς τὸ παρᾶπαν νὰ φωραθῶσιν, ἄλλοτε μεταβαίνουνσιν, ἐπικειμένου τοῦ τοκετοῦ, ἐν τῷ ἀποπάτῳ, ἔνθα περατοῦται οὗτος. Ὁ κρύφιος τοκετός δὲν συνεπάγεται ἐξ ἀνάγκης καὶ τὴν

βρεφοκτονίαν, ἡ πράξις τῆς βρεφοκτονίας καὶ ἡ ἰδέα διὰ τὴν διάπραξιν αὐτῆς ἐπέρχονται βραδύτερον· ἐφ' ὅσον ἡ γυνὴ ἐγκυμονεῖ προθυμοποιεῖται νὰ ἀποκρύψῃ τὴν κατάστασιν αὐτῆς, ἀρχομένων τῶν ὠδίνων ἐπίσης προθυμοποιεῖται καὶ τὸ πᾶν ὑπερνικᾷ ὅπως ἀποκρύψῃ τὸν τοκετόν, οὐδόλως φροντίζουσα περὶ τοῦ τεχθῆσομένου, ὅπερ ἐνίοτε γεννᾶται νεκρόν, ἡ σκοπομένη νὰ ἀπομακρύνῃ αὐτὸ χωρὶς ὅμως καὶ νὰ φονεύσῃ· ἀκολουθῶς, τοῦ τοκετοῦ συντελεσθέντος καὶ τῶν περιστάσεων μὴ ἐπιτρεπουσῶν τὴν χωρὶς φόνου ἀπομάκρυνσιν τοῦ τεχθέντος, συλλαμβάνεται ἡ ἰδέα τῆς βρεφοκτονίας ἵνα μὴ ἡ παρουσία τοῦ βρέφους καταστρέψῃ τὸ μετὰ τοσοῦτων κόπων καὶ προσπαθειῶν ἐγερθὲν οἰκοδόμημα τῆς ἀποκρύψεως τῆς τε κυήσεως καὶ τοῦ τοκετοῦ. Ὡστε ὁ ἱατροδικαστής, ἔχων ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὰς περιστάσεις ταύτας τοῦ κρυφίου τοκετοῦ, ὀφείλει νὰ μὴ συγχέῃ ἢ συνδυάζῃ τοῦτον μετὰ τῆς βρεφοκτονίας, ἥτις ἀποτελεῖ ὅλως ἰδίαν ἐγκληματικὴν πράξιν καὶ ὡς τὰ πολλὰ διαπράττεται ἐτέρων αἰτίων ἕνεκα καὶ ὑπὸ ἐτέρων αὐτουργῶν.

4. **Κραυγαὶ τοῦ τεχθέντος.**— Ἐνταῦθα ἐξεταστέον τὰς κραυγὰς τοῦ νεογνοῦ οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς βιότητος αὐτοῦ ἢ ἄλλων περιστάσεων ἀμέσως ἀναγομένων εἰς τὴν βρεφοκτονίαν, ἀλλ' ἀπλῶς μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ τοκετοῦ. Ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, ἡ κρύφα τίκτουσα, ἡ ἐπὶ ἐννεάμηνον παντὶ σθίνει ἀποκρύψασα τὴν ἐγκυμοσύνην αὐτῆς, ἡ καταπνίξασα τὰς σκληρὰς τοῦ τοκετοῦ ὠδῖνας, ἡ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον παρασκευασθεῖσα εἰς τὸν σκληρὸν καὶ ἀπίστευτον τοῦτον ἀγῶνα μόνον καὶ μόνον ὅπως ἀποκρύψῃ τὴν αἰσχύνην αὐτῆς, αἰφνης τὸ πᾶν ἀπόλλυσι διὰ μιᾶς τοῦ τεχθέντος κραυγῆς, ἣν μετὰ τρόμου καὶ φρίκης ἀκούει, οὐχὶ δὲ ὅπως ὁ Stoltz εἶπε «τοῦ νεογνοῦ τεχθέντος, αἱ κραυγαὶ αὐτοῦ συντελοῦσιν ὅπως ἡ γυνὴ λησμονήσῃ ἐπὶ στιγμὴν τὰ πάντα, θεωρεῖ ἑαυτὴν εὐτυχῇ, καὶ μάλιστα ἂν αἱ ἐλπίδες αὐτῆς ὡς πρὸς τὸ φύλον ικανοποιηθῶσιν», ἡ κραυγὴ τοῦ νεογνοῦ ὀπλίζει τὴν κρυφίως τίκτουςαν διὰ τῆς θηριώδους ἐκείνης ἀποφάσεως νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ αἷτιον τῆς αἰσχύνης αὐτῆς, τὸ μέσον, δι' οὗ ἤθελε προδοθῇ, συσπᾷ τὴν χεῖρα αὐτῆς, ἥτις ἀντὶ νὰ προσφέρῃ συνδρομὴν καὶ παραμυθίαν εἰς τὸ ἀτυχὲς πλάσμα, ἀποφράσσει τὸ στόμα καὶ τοὺς μυκτῆρας ἢ συσφίγγει τὸν λαιμὸν αὐτοῦ ἴσως ἐνίοτε ὀρμεμφύτως καὶ ἀκουσίως αὐτῆς ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ ν' ἀποπνίξῃ πρὸς ὦραν τὰς προδοτικὰς αὐτοῦ κραυγὰς ἕως ἂν συνελθοῦσα ἐπιτύχῃ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ τεχθέντος χωρὶς νὰ φονεύσῃ αὐτό, ἀλλ' ὅμως ἡ ὁρμὴ εἶναι τοιαύτη, ὁ ἐγωισμὸς ἐπὶ τοσοῦτον ἐξημμένος, ἡ τῶν μυῶν σύσπασις τοσοῦτον ἰσχυρὰ, ὥστε τὸ ἐγκλημα τῆς βρεφοκτονίας τελεῖται ὑπὸ τὴν βρεφοκτόνον χεῖρα ἐνῶ μόνον ἡ κατάπαυσις τῶν κραυγῶν ζητεῖται.

Εἰς πρόσομοιαις περιστάσεις, ὡς καὶ καθ' ἑς ἡ βρεφοκτονία διεπράχθη ἐσκεμμένως καὶ ἐκ προμελέτης, πολλὰ προβάλλονται ἐπιχειρήματα πρὸς

ὑπεράσπισιν τοῦ ἐνόχου, ὡς ὅτι ἡ γυνὴ ἔτεκεν ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς, ὅτι ἡ τί-
κτουσα εὐρίσκετο εἰς θέσιν τοιαύτην, ὥστε ἀπέβαινεν αὐτῇ ἀδύνατον νὰ
περιθάλῃ τὸ τεχθὲν ἢ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἀφρευκτὸν αὐτοῦ θάνατον, ὅτι τί-
κτουσα κατελήφθη ὑπὸ συγκοπῆς, ἥτις ἐπήνεγκε τὸν θάνατον τοῦ βρέφους,
ὅτι ὡς ἐκ τοῦ τοκετοῦ ἡ διάνοια αὐτῆς διαταράχθη κλπ. ἅπαντα ταῦτα
τὰ ζητήματα, ἅτε δὴ ἀμέσως μετὰ τοῦ ἐγκλήματος τῆς βρεφοκτονίας συν-
δεόμενα, οὐδεμίαν δὲ ἀναφορὰν πρὸς τὸν τοκετὸν ἔχοντα, ἐξετασθήσονται
εἰς τὸ περὶ βρεφοκτονίας κεφάλαιον.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΚΕΤΟΥ

Νομοθεσία.—Τὰ εἰς τὸν τοκετὸν ἀναγόμενα ζητήματα, περὶ ὧν ἡ
νομοθεσία διαλαμβάνει, περιστρέφονται εἰς τὴν νομιμότητα τοῦ τεχθέντος
ἐκ τῆς ἐποχῆς τῆς κυήσεως, καθ' ἣν ἐγένετο ὁ τοκετὸς καὶ εἰς τὴν ἀνεύ-
ρεσιν τῆς τεκούσης μητρὸς ἐπὶ βρεφοκτονίας ἢ κρυφίου τοκετοῦ ἐν γένει.

Σημεῖα τοῦ τοκετοῦ.—1. *Ἐξέτασις τῆς γυναικός.*—Ἡ γυνὴ
διατείνεται ὅτι ἔτεκεν, ἢ ἀποκρύπτει τὸν τόκον· εἰς τὴν πρώτην περίπτω-
σιν ἡ ἐξέτασις τῆς γυναικὸς γίνεται ὡς τὰ πολλὰ πολὺν μετὰ τὸν τοκετὸν
χρόνον, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἢ κατὰ τὸν τοκετὸν ἢ μικρὸν μετ' αὐτόν.
Καὶ κατὰ μὲν τὸν τοκετὸν ἡ διάγνωσις εἶναι λίαν εὐκόλος· ἀμέσως δὲ
μετ' αὐτὸν ἐπίσης εὐκόλος ἐκ τῆς ὡχρότητος, γενικῆς ἀτονίας, λιποθυ-
μιῶν, βραδύτητος τοῦ σφυγμοῦ, μετὰ παρέλευσιν δὲ ὀλίγου χρόνου ἐκ τῆς
ἐξετάσεως τῶν διαφόρων κηλίδων, ἐκ τῆς παρουσίας θρόμβων αἵματος εἰς
μέρη ἀπόκρυφα.

2. *Ἐξέτασις τοῦ κυήματος.*—Ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης προκύπτουσιν
ἐνδείξεις τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐνηργήθη ὁ τοκετός.

3. *Ἐξέτασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.*—Ταύτης οὔσης ἐφικτῆς, αἰ-
ρεται πᾶσα ἀμφιβολία. Ὁ πρὸ μικροῦ τοκετὸς βεβαιωθείς ἐκ τοῦ χαίνοντος
καὶ οἰδηματώδους τοῦ αἰδοίου, τῆς ἐξοιδήσεως ἢ καὶ ῥήξεως τοῦ χαλινοῦ
καὶ περιναίου καὶ τοῦ χαίνοντος τοῦ στομίου τῆς μήτρας, τῶν λοχείων,
τοῦ μαλθακοῦ τῆς κοιλίας, τοῦ ὀγκώδους τῆς μήτρας ὑπερβαίνουσιν τὴν
ἡθικὴν σύμφυσιν, ἐκ τῆς ποιότητος τῶν λοχείων ὄντων ἐπὶ 12-15 ὥρας
αἱματηρῶν εἰτα γενομένων γαλακτωδῶν, πυωδῶν, ἰδιαζούσης ὀσμῆς. Ὁ δὲ
πρὸ πολλοῦ συμβὰς τοκετὸς γνωρίζεται ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὄγκου τῆς

μήτρας, τῆς ἐλαττώσεως τῶν λοχείων, ἅτινα ἀπὸ πυωδῶν γίνονται ὀρ-
 ρώδη, τῆς ἐπουλώσεως τῶν ῥήξεων τοῦ αἰδοίου καὶ τοῦ περιναίου, τῆς
 κατὰ μικρὸν συγκλίσεως τοῦ στομίου τῆς μήτρας· μετὰ 3 ἢ 4 ἐβδομάδας
 δυσκόλως ὀρίζεται ὁ τοκετός. Ἀορίστως ὀρίζεται ὅτι ἐγένετο τοκετός χω-
 ρὶς τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν γεννητικῶν
 ὀργάνων, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐκ τῆς χαλαρότητος τῆς κοιλίας, τῶν ἐπ' αὐτῆς ῥα-
 βδώσεων, ἐλλείψεως τοῦ χαλινοῦ, τῆς μελανῆς τῶν μαστῶν ἄλωνος, ὑπάρ-
 ξεως οὐλῶν εἰς τὸ περίναιον καὶ τὸ στόμιον τῆς μήτρας.

4. Αἱ κραυγαὶ τοῦ βρέφους ἐνταῦθα ἐξετάζονται πρὸς μόνον τὸν σκο-
 πὸν τῆς διαγνώσεως τοῦ τοκετοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΠΕΡΙ ΒΡΕΦΟΚΤΟΝΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ. — ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Ἡ βρεφοκτονία, καίτοι περὶ εἰδικὸν καὶ ὅλως κεχωρισμένον ἀντικείμενον
 περιστρέφεται, διαλαμβάνει ὁμως ὡς ἐν κεφαλαιῷ τὸ σύνολον τῶν εἰς ἀπα-
 σαν σχεδὸν τὴν ἰατροδικαστικὴν ἀναγομένων ζητημάτων, διὸ ἀποτελεῖ
 κεφάλαιον λίαν ἐκτεταμένον, ἐν ᾧ εἰδικῶς ἐξετάζονται τὰ περὶ ταυτότητος,
 περὶ τῶν σημείων τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου, τῆς πορείας τῆς σήψεως, τῶν
 διαφόρων τοῦ βιαίου θανάτου εἰδῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὸ νεογνόν, τῆς βε-
 βαιώσεως τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τοῦ τοκετοῦ, τῆς φυσικῆς τέλους καὶ ἡθι-
 κῆς τῆς κατηγορουμένης καταστάσεως.

Ἡ βρεφοκτονία χαρακτηρίζεται ὡς ἐγκληματικὴ πρᾶξις οὐχὶ ὑπὸ τοῦ
 τρόπου, καθ' ὃν ὁ θάνατος διεπράχθη, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ πα-
 θόντος προσώπου, ἐπομένως διὰ τὴν βρεφοκτονίαν ἀπαιτεῖται τὸ φονευθὲν
 νὰ ᾔῃαι νεογνόν καὶ νεογνὸν ζῆσαν· οὕτω, τοῦ φονευθέντος μὴ φέροντος
 τὸν χαρακτῆρα τοῦ νεογνοῦ, ἡ πρᾶξις δὲν εἶναι βρεφοκτονία, ἀλλ' ἀνθρω-
 ποκτονία, ἐπίσης δὲ βεβαιουμένου ὅτι τὸ δῆθεν φονευθὲν βρέφος δὲν ἐζησεν
 ἐξωμήτριον ζῶν, βρεφοκτονία ὡς πρᾶξις ἐγκληματικὴ δὲν ὑφίσταται.

Ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἀρχῶν τούτων παρ' ἅπασι σχεδὸν τοῖς ἔθνεσιν ἡ
 νομοθεσία καθιέρωσε τὴν διάκρισιν ταύτην τὸ μὲν ὅπως διαχωρίσῃ τὴν

βρεφοκτονίαν τῆς ἀνθρωποκτονίας, τὸ δὲ ὅπως εἰδικῶς προστατεύσῃ τὸ δίκως προστασίας καὶ τῶν μέσων τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον πλάσμα, οὐ τὴν ὑπαρξιν ἀκόπως καὶ ἀφορητῇ ἐγκληματικῇ πράξει εὐχερῶς ἐξαφανίζει ὑπὸ τὸ πρόσχημα τυχαίας συμπτώσεως, τὸ δὲ ἀφ' ἐτέρου ὅπως ἐπίσης προστατεύσῃ ἀθῶον ἀδίκως καὶ ἀπο σκοποῦ διὰ δολίων μέσων καταγγελλόμενον ὡς ἔνοχον βρεφοκτονίας. Εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦτο τῆς νομοθεσίας ἀποβλέποντες, ἀνευρίσκομεν διαγεγραμμένην, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἱατροδικαστοῦ εἰς τὰς περιστάσεις τῆς βρεφοκτονίας· ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει, ἄρῳγόν τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ γνώσεις ἔχων, νὰ καταδείξῃ δι' ὅλως ἰδιαιτέρων στοιχείων τὴν κατὰστασιν τοῦ νεογνοῦ, τὰς περιστάσεις τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς, νὰ ὀρίσῃ ἐπίσης τὰ ἔχνη τῶν ἐπὶ τοῦ θύματος βιασπραγιῶν, τὴν αἰτίαν τοῦ φυσικοῦ ἢ τυχαίου θανάτου, ὅστις τυχὸν ἐνίοτε συγχέεται μετὰ τοῦ βιαίου, τὰς περιστάσεις, συνεπεία τῶν ὁποίων μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως ἐτελεύτησε τὸ βρέφος κλπ.

Ἡ παρ' ἡμῖν ἰσχύουσα νομοθεσία ἀναφορικῶς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς καταστάσεως τοῦ νεογνοῦ καὶ τὴν ἐπιμέτρησιν τῶν ποινῶν κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις ἔχει ὡς ἐξῆς·

ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

«Ἀρθρ. 294. — Ἡ μήτηρ, ἥτις φονεῦει ἐπίτηδες διὰ πράξεώς τινος, ἢ ἐλλείψεως, τὸ νόθον νεογνὸν τέκνον αὐτῆς ἢ ἐπεχείρησεν ἐπὶ σκοπῷ δολοφονίας θανατηφόρους κακώσεις κατὰ τοῦ νόθου τέκνου της ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ, πρὶν ἔτι τὸ προαγάγῃ ἐντελῶς εἰς τὸ φῶς, τιμωρεῖται ὡς παιδοκτόνος μὲ δεσμὰ 15-20 ἐτῶν. — Ἐὰν ἡ παιδοκτόνος ἀπεφάσισε τὸν φόνον τοῦ παιδὸς της πρὸ τοῦ τοκετοῦ, ἢ ἐξετέλεσεν αὐτὸν ἐσκεμμένως, ἢ περιστάσις αὕτη θεωρεῖται ὡς ἰδιαιτέρως ἐπιβαρυντικὴ. — Ὡς νεογνὸν θεωρεῖται πᾶν τὸ μὴ ἔχον εἰσέτι 24 ὥρων ἡλικίαν.

Ἀρθρ. 295. — Ἐὰν δὲ ἔγινεν ἡ παιδοκτονία 24 ὥρας μετὰ τὸν τοκετόν, ἐφαρμόζονται τότε οἱ γενικοὶ περὶ ἀνθρωποκτονίας νόμοι. — Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἂν μήτηρ τις φονεύῃ τὸ ἐκ νομίμου γάμου νεογνὸν αὐτῆς τέκνον.

Ἀρθρ. 296. — Μὴ οὔσης ἀποδείξεως ὅτι τὸ νόθον τέκνον ἔζησε μετὰ τὸν τοκετόν, ἢ ἀπέθανε διὰ τινος πράξεως ἢ ἐλλείψεως τῆς μητρός, ἢ μήτηρ, ἥτις ἀπέκρυψε τὸν τοκετόν της, τιμωρεῖται· 1) ἂν τὸ τέκνον ἐκρύφθῃ ὑπ' αὐτῆς ἢ ἐξηφανίσθῃ, α'. μὲ εἰρκτὴν, ὁμολογηθέντος ἢ ἀποδειχθέντος τοῦ δολοφόνου σκοποῦ της· β'. μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν ἐτῶν μὴ ὁμολογηθέντος οὐδὲ ἐξελεγχθέντος τοῦ δολοφόνου σκοποῦ της.

2) Ἐὰν δὲν ἐκρύφθῃ ἢ δὲν ἐξηφανίσθῃ τὸ τέκνον, μὲ φυλάκισιν 6 μὲν τούλαχιστον μηνῶν εἰς τὴν περίστασιν τοῦ 1, α', τὸ πολὺ δὲ 6 μηνῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 1, β' ».

Ὡς πρὸς μὲν τὰς ἐπιβαλλομένας παινὰς ἀπασαι σχεδὸν τῶν διαφόρων ἔθνων αἱ νομοθεσίαι συμφωνοῦσιν, ὡς πρὸς τὸν χρόνον ὅμως, καθ' ὃν μετὰ τὸν τοκετὸν ἀπόλλυσι τὸ βρέφος τὴν ιδιότητα τοῦ νεογνοῦ, μεγάλη ὑπάρχει διαφορὰ νῦν μὲν ὀριζομένων 24 ὥρων, πέρα τῶν ὁποίων τὸ βρέφος δὲν εἶναι πλέον νεογνόν, νῦν δὲ 3 ἡμερῶν, ἐνιαχοῦ μὲν δι' ἀορίστων ἐκφράσεων ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένης τῆς καταστάσεως τοῦ νεογνοῦ, ἀλλαχοῦ δὲ δι' ὀρισμένων καὶ σαφῶν· ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν ἐκτάσει ἀλλαχοῦ· ἐνταῦθα μόνον μνημονεύομεν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ νόμος, κατὰ τὸν Taylor (1), οὐδόλως θεωρεῖ τὴν βρεφοκτονίαν ὡς εἰδικὸν ἔγκλημα, πραγματευόμενος περὶ αὐτῆς ὡς καὶ περὶ παντὸς ἐτέρου φόνου, τοῦτου δὲ ἔνεκα οὐδεμία φροντίς λαμβάνεται εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν διεπράχθη τὸ ἔγκλημα μετὰ τὸν τοκετὸν· παρατηρεῖ δὲ ὁ Taylor ὅτι ἂν ἡ βρεφοκτονία διεπράχθη κατὰ τὴν στιγμὴν σχεδὸν τῆς γεννήσεως, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, ὑπάρχει πάντοτε διὰ τοὺς ἐνόρκους ἐκ τοῦ νόμου ἡ βεβαιότης ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη νεκρόν, ἐκτὸς ἂν διὰ βεβαίων ιατρικῶν ἀποδείξεων καταδεικνύηται τὸ ἐναντίον· ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἂν δὲν βεβαιῶται δι' ὕλικῶν ἀποδείξεων ὅτι τὸ βρέφος ἐπέζησε χρόνον τινὰ μετὰ τὸν τοκετὸν, καὶ ἂν ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχωσι καταφανεῖς κακώσεις καὶ βιαιοπραγίαι, ἀριδῆλως ὀρίζουσαι τὸν βίαιον θάνατον, οἱ Ἀγγλοὶ ἐνορκοὶ διστάζουσι νὰ τιμωρήσωσι τὸν ἐνοχον διὰ τὸν φόνον βρέφους, οὐ ἡ ἐπὶ τὸ μέλλον ὑπαρξὶς ὡς τὰ πολλὰ εἶναι προβληματικὴ.

Εἴρηται ἤδη τί τὴν βρεφοκτονίαν χαρακτηρίζει καθόλου ὡς ἐγκληματικὴν πράξιν, προσθετέον ὅτι ἡ βρεφοκτονία ὡς τοιαύτη οὐδεμίαν ἔχει ἢ πρέπει νὰ ἔχῃ σχέσιν πρὸς τὴν ἀμβλώσιν καὶ πρὸς τὸ βιώσιμον ἢ μὴ τοῦ νεογνοῦ, περιστάσεις παρὰ πολλῶν μετὰ τῆς βρεφοκτονίας συγχυθείσας. Εὐκόλως καταδεικνύται ἡ τῆς βρεφοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀμβλώσεως διαφορὰ ὡς ἐγκληματικῶν πράξεων ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς ἐτέρας τούτων· ἀμβλώσις εἶναι πρόωρος καὶ βιχίως προηγηθεῖσα τοῦ ἐμβρύου ἐξωσις ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας, τῆς ζωῆς καὶ πρὸ πάντων τοῦ κανονικοῦ σχηματισμοῦ, τοῦναντίον δὲ βρεφοκτονία εἶναι ὁ φόνος τοῦ τεχθέντος ζῶντος βρέφους· συγχρόνως δὲ ἡ ἀμβλώσις οὔτε ἐμβρυοκτονία εἶναι, καθότι, ὅπως ὑπάρξῃ τὸ ἔγκλημα τῆς ἀμβλώσεως, οὐδόλως ἀποβαίνει ἀναγκαία ἡ βεβαίωσις ὅτι τὸ ἐμβρυον ἔζη ὅποτε ἐξετελέσθησαν οἱ διὰ τὴν ἐξἀμβλώσιν χειρισμοί. Ἀφ' ἐτέρου ὅμως ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς αἱ δύο αὗται ἐγκληματικαὶ

(1) Taylor. — Αὐτόθι. Σελ. 631.

πράξεις συνυπάρχουσιν εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν ἀνεξαρτήτως αὕτη ἐκείνης, ἐνηργήθη δηλονότι ἀμβλωσις καὶ μετ' αὐτὴν τὸ γεννηθὲν ζῶν ἀμβλωμα ἐφονεύθη· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ δικαιοσύνη ὀφείλει νὰ διαχωρίσῃ τὰς πράξεις καὶ νὰ προβάλῃ εἰδικὰ δι' ἐκάστην ζητήματα, ὃ δὲ ἱατρός τότε ὑποχρεοῦται πρὸς βεβαίωσιν καὶ τῆς βρεφοκτονίας νὰ καταδείξῃ ὅτι τὸ ἐμβρυον ἐγεννήθη ζῶν καὶ τοιοῦτο ἐφονεύθη· ἑτέρα τέλος διαφορὰ τῶν δύο τούτων ἐγκληματικῶν πράξεων εἶναι ὅτι διὰ μὲν τὴν βρεφοκτονίαν εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἡ παρουσία, ἡ ὑπαρξίς τοῦ βρέφους καὶ ἡ τοῦτου ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ εἰδικὴ ἐξέτασις. Τοῦ βρέφους, τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, ἠλλείποντος, βρεφοκτονία δὲν ὑφίσταται καὶ οὔτε εἶναι ἐφικτὸν νὰ χαρακτηρισθῇ, ὅσον καὶ ἂν βεβαιῶται ἑτέρωθεν ὅτι τοκετὸς συνέβη· τούναντίον διὰ τὴν ἀμβλωσιν, διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως ὡς ἐγκλήματος καὶ διὰ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου, ἀρκοῦσι τὰ σημεῖα καὶ ἡ ὅπωςδὴποτε βεβαίωσις τοῦ προῦρου καὶ βιαίου τοκετοῦ, τῆς παρουσίας ἢ μὴ τοῦ ἀμβλώματος οὐδὲν ἑπηρεάζουσης. Ἀλλοιὸν ἐκ τούτων ὅτι αἱ δύο αὗται ἐγκληματικαὶ πράξεις οὐδὲν ὡς συσχετίζονται.

Μεῖζονος, δύναται τις εἰπεῖν, σπουδαιότητος τυγχάνει ἡ διακρίσις τοῦ βιωσίμου τοῦ βρέφους κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν. καθότι οὐχὶ σπανίως εἰς ἱατροδικαστικὰς ἐπὶ βρεφοκτονίᾳ πράξεις προβάλλεται τὸ ζήτημα ἂν τὸ βρέφος ἦτο βιώσιμον ὡς εἰ τὸ βιώσιμον ἢ μὴ εἶναι συνθήκη ἀναπόσπαστος τῆς βρεφοκτονίας. Ὁ ὅρος βιώσιμον δὲν σημαίνει τὴν ζωὴν τοῦ βρέφους, ἀλλὰ τὴν ἐπιδεκτικότητα αὐτοῦ πρὸς τὴν παρῆτασιν τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς, ἡ δὲ βρεφοκτονία προϋποτίθησιν ὡς ἀναγκαῖον ὅρον τὴν κατῆστασιν τῆς ζωῆς τοῦ νεογνοῦ, καθότι καὶ τὸ μὴ βιώσιμον νεογνὸν εἶναι οὐχ ἥττον ἐκτεθειμένον νὰ θανατωθῇ ἐγκληματικῶ τῷ τρόπῳ, εἶναι δὲ ἡ πράξις ἐγκληματικὴ ὅταν φονευθῇ νεογνὸν γεννηθὲν ζῶν ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας, τῆς ἀναπτύξεως, τῆς διαπλάσεως, τῆς ῥώμης, ἐν ἐνὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ βιωσίμου, ὃν φέρει γεννώμενον. Τὸ βιώσιμον ἄλλως εἶναι οὐσιώδης χαρακτήρ τοῦ φονευθέντος, εἶναι οἷον εἰ τὸ μέτρον τῆς δυνάμεως τοῦ βρέφους καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀντιστάσεως, ἢν ἐνίοτε ἀντιτάσσει εἰς τὰς κατ' αὐτοῦ βιαιοπραγίας, εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἐν τισι περιστάσεσιν ἡ ἐνδείξις τῆς ἀνάγκης ὅπως ἐξαφανισθῇ τὸ νεογνὸν δι' ἐγκλήματος, χωρὶς ὅμως νὰ συντελῇ εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς πράξεως τῆς βρεφοκτονίας.

Ἐκ τῶν στατιστικῶν τῶν διαφόρων κρατῶν προκύπτει ὅτι ἀνέκαθεν τὸ τῆς βρεφοκτονίας ἐγκλημα ἀπανταχοῦ ἦτο μᾶλλον ἢ ἥττον συχνόν, παρατηρεῖται δὲ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ὁσημέραι συχνότερον βεβαίως, διότι ἡ καταδίωξις τοῦ ἐγκλήματος ἐνεργεῖται συντονώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, ἐπομένως πολλὰι περιστάσεις, ἄλλοτε ἀπαρατήρητοι παρερχόμεναι, τὰ νῦν ἀνακαλύπτονται καὶ ἐνεργεῖται ἡ κατ' αὐτῶν δέουσα καταδίωξις.

Αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ βρεφοκτονία διενεργεῖται, λίαν στενῶς μετὰ τῶν συνθηκῶν τῆς ἱατρογνωμοσύνης συνδεόμεναι, ἔχουσιν ὡς ἔπεται·

Ὡς τὰ πολλὰ κρυφίῳ τοκετῷ ἔπεται ἡ βρεφοκτονία, ὅτε ἡ γυνὴ μόνη φρονεῖ το βρέφος καὶ οὕτω κατορθοῖ ν' ἀποκρύψῃ καὶ τὸν τοκετὸν καὶ τὸν θάνατον τοῦ νεογνοῦ, ἀποκρύπτουσα λίαν εὐκόλως ἢ ἐξαφανίζουσα αὐτό· ἐν ποικύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ ἀπυστολή τοῦ ἱατροδικαστοῦ πρὸς ἀνέυρεσιν τῆς ἀληθείας ἀποβαίνει λίαν δυσχερὴς, τὸ μὲν διὰ τὸν μεσολαβοῦντα ὡς τὰ πολλὰ μακρὸν χρόνον ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ νεογνοῦ μέχρι τῆς εὐρέσεως αὐτοῦ, τὸ δὲ διὰ τὰς ἐπιγενομένας ἐπὶ σκοπῷ ἐξαφανίσεως τοῦ σώματος κρυπτηρίαις καὶ καταστροφάς.

Τὰ λείψανα τῶν οὕτω θανατωθέντων νεογνῶν ἀνευρίσκονται ἐν διαφόροις μέρεσιν ἀναλόγως τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ τῶν ὑπὸ τῶν περιστάσεων παρεχομένων πρὸς ἐξαφάνισιν αὐτῶν μέσων, ὅτε μὲν, τοῦθ' ὅπερ σύνηθες εἰς τὰς ἐκθέσεις, ἐγκαταλιμπανομένων τῶν βρεφῶν ζώντων καὶ τελευτώντων ὡς ἐκ τούτου, ἀνευρίσκονται ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, παρὰ τὸν οὐδὸν οἰκίας, εἰς θύραν ἢ θυρίδα, δεινδραστοιχίαν, τὸν περίβολον, τὴν θύραν ἐκκλησίας ἢ ἐντὸς αὐτῆς· ὅτε δὲ, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει εἰς τὰ φονευόμενα ἢ τὰ πρὸς θανάτῳ προοριζόμενα, ρίπτονται ἐντὸς ὑπονόμων, φρεάτων, ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν ἐντὸς ἀποπάτων, ἐνθα καὶ προχειρότερον ἐξαφανίζεται τὸ λείψανον καὶ κατὰ τὴν κοινὴν ἄλλως ἐσφαλμένῃν ἰδέαν σήπεται ἡλιττον τε καὶ ῥάδιον, ἐντὸς βυάκων, ἐλῶν, ἐνθα ὡς τὰ πολλὰ ρίπτονται μετὰ θάνατον, καὶ ἐν γένει εἰς ἔρημα καὶ ἀποκέντρα μέρη· ὅτε δὲ καταχρῶνται τὰ λείψανα ἐν τῇ γῇ ἐντὸς κήπων, αὐλῶν, ὑπαγειῶν, ὀρυσσόμενων ἀβαθῶν λάκκων, ὅποτε τυχαίως, χρόνου προϊόντος, ἀνευρίσκονται, ὅτε δὲ ἀποκρύπτονται ἐν αὐτῷ τῆς τελευτῆς τῷ θαλάμῳ μεταξὺ τῶν στρωμνῶν, ἐν τινι σύρτῃ, ἐστὶ κλπ.

Ἐνεκα τῆς ποικιλίας τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς διενεργεῖται ἡ βρεφοκτονία, ἡ ἱατρογνωμοσύνη εἶναι ἄλλοτε ἄλλη· οὕτω νῦν μὲν ἡ τοῦ σώματος διατήρησις εἶναι διάφορος ἀναλόγως τοῦ ἀπὸ τοῦ θανάτου μέχρι τῆς ἐξετάσεως μεσολαβήσαντος χρόνου, νῦν δὲ ἀνευρίσκονται τοῦ λειψάνου τμήματα μόνον μᾶλλον ἢ ἥτις μεγάλα, εἰς ἃ μόνον ὁ ἱατροδικαστὴς περριζοῖται ὅπως πορισθῇ συμπεράσματα πρὸς λύσιν τῶν διαφορῶν ζητημάτων. Πλὴν τούτων, λίαν ὠφέλιμος ὡς τὰ πολλὰ ἀποβαίνει ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας τοῦ βρέφους κατὰ τὸν τοκετὸν διὰ τὸν ὀρισμὸν τῆς ἐποχῆς τῆς κύσεως, καθ' ἣν ἐγένετο ὁ τοκετός· πάντων δὲ σπουδαιότερον εἶναι ἡ βεβαιώσις ἂν τὸ βρέφος ἀνέπνευσε μετὰ τὸν τοκετὸν ἢ οὐ· ἐν τέλει δὲ ἐξεταστὴν τὴν ὑποπτον ἐνοχλῆς γυναῖκα ὅπως βεβαιωθῇ ἂν αὕτη ἔτεκε καὶ πότε καὶ οὕτως ὀρισθῇ ἂν τὸ εἰς τὴν βρεφοκτονίαν ἀναγόμενον βρέφος ἀνήκη αὐτῇ.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι κατὰ τὴν σπουδὴν τοῦ περὶ βρεφοκτονίας κεφαλαίου ἐξεταστέον·

1. — *Τὴν ταυτότητα τοῦ νεογνοῦ, τουτέστι τοὺς χαρακτῆρας, δι' ὧν χαρακτηρίζεται τοῦτο ὡς νεογνόν.*

2. — *Ἄν ἔζησε μετὰ τὸν τόκον.*

3. — *Τὰς αἰτίας τοῦ θανάτου οὐ μόνον ἐκ τῆς βεβαιώσεως τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ βιαιοπραγιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἰδιαιτέρων διὰ τὸ νεογνὸν αἰτίων τοῦ θανάτου καὶ τῆς διακρίσεως τῶν αἰτίων τοῦ φυσικοῦ ἢ τυχαίου θανάτου.*

4. — *Κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐπῆλθεν ὁ θάνατος.*

5. — *Τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς περιστάσεις, εἰς ἃς διατελεῖ ἡ κατηγορομένη.*

6. — *Τὰς καθ' ἃς τέλος διεπράχθη τὸ ἐγκλημα περιστάσεις.*

Α'. ΤΑΥΤΟΤΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΓΝΟΥ

Ἡ βρεφοκτονία, ὡς ἤδη εἴρηται, ὑφίσταται ὡς πρᾶξις ἐγκληματική μόνον ἐφ' ὅσον καταδεικνύται ὅτι ὁ φόνος διεπράχθη ἐπὶ νεογνοῦ, ἀπόλλυσι δὲ τὸν ἰδιόζοντα αὐτῇ χαρακτῆρα καὶ χαρακτηρίζεται ὡς ἀνθρωποκτονία ἂν τὸ θυμὸν ἐστερεῖτο κατὰ τὸν χρόνον τῆς θανατώσεως τῆς ιδιότητος τοῦ νεογνοῦ· πρωτίστης ἄρα σπουδαιότητος εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ταυτότητος τοῦ νεογνοῦ, τουτέστι τῶν χαρακτῆρων, δι' ὧν τὸ βρέφος ὀρίζεται κατὰ τὴν τοῦ νόμου ἔννοιαν νεογνόν.

Δύο κυρίως θέματα πρόκεινται ὑπὸ ἐξέτασιν εἰς τὸ περὶ ταυτότητος τοῦ νεογνοῦ ζήτημα, ἂν τοῦτο ᾗται νεογνὸν κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου καὶ ἂν ἐγεννήθη ὥριμον ἢ οὐ. Τὰ σημεῖα, δι' ὧν τὰ δύο ταῦτα ζητήματα λύονται, ἐν πολλαῖς ταυτίζονται καὶ συντελοῦσι συνδυαζόμενα εἰς τὴν εὐχερεστέραν ἀμφοτέρων τῶν ζητημάτων λύσιν, διὸ ἐξετάζομεν ταῦτα ἰδίᾳ ἕκαστον, ἐπιφυλασσόμενοι διὰ τῆς καταλλήλου αὐτῶν ἐκτιμήσεως νὰ τάξωμεν τοὺς οἰκείους δι' ἕκαστον τῶν ζητημάτων κανόνας.

Εἴρηται ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι αἱ τῶν διαφόρων κρατῶν νομοθεσίαι διαφέρουσιν ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ νεογνοῦ, τουτέστιν ὅποσον μετὰ τὸν τόκον χρόνον τὸ βρέφος ἀπόλλυσι τὴν ιδιότητα τοῦ νεογνοῦ. Παρ' ἡμῖν ὁ νόμος ὀρίζει εἰκοσιτετράωρον μόνον χρόνον ἀπὸ τῆς γεννήσεως. Ἡ τοιαύτη

διάταξις πλεονεκτεί μὲν διότι ὀρίζει ἐπακριβῶς τὸν χρόνον, πέρα τοῦ ὁποῖο τὸ βρέφος δὲν εἶναι πλέον νεογνὸν καὶ ἐπομένως αἶρει πᾶσαν συζήτησιν ἀμφιβολίαν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, μειονεκτεί ὁμως διότι, τοῦ ἀπὸ τοῦ τόκου χρόνου τυγχάνοντος λίαν βραχείας, μετὰ δυσκολίας ὀρίζονται καὶ ἀνευρίσκονται οἱ χαρακτῆρες, δι' ὧν ὁ ἰατροδικαστὴς ἐκάστοτε λύει τὸ ζήτημα· αἱ εἰς τὸ νεογνὸν ἐντὸς 24 μετὰ τὸν τόκον ὥρων ἐπιγενόμενα μεταβολαὶ καὶ ἀσήμενοι εἶναι ὡς τὰ πολλὰ καὶ συγγέονται πρὸς τὰ ἐπισυμβαίνουσας καὶ μετὰ διπλάσιον καὶ πλέον χρόνον· ἐκ τούτου ἐπεστὶν ὅτι οὐχὶ σπανίως βρέφος, ἀπολέσαν πρὸ πολλῶν ὥρων τὴν ιδιότητα τοῦ νεογνοῦ, ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε ὡς τοιοῦτο, καὶ τὴν ἀπαλιν. Διὸ φρονοῦμεν ὅτι ἡ παράτασις τοῦ χρόνου μέχρι τῶν 2 ἢ 3 ἡμερῶν συμπληρωμένη ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ εἶναι δικαιότερα καὶ ὀρθότερα.

Ἐν Γαλλίᾳ ὁ νόμος, καὶ τοι σαφῶς ὀρίζει τὴν βρεφοκτονίαν ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας, συγχ' ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου, πέρα τοῦ ὁποῖο τὸ βρέφος ἀπόλλυσι τὴν τοῦ νεογνοῦ ιδιότητα, τὴν ἑλλειψιν ταύτην ἀνεπλήρωσαν νομολογίαι ἄλλοτε ἄλλαι, ἐξ οὗ σύγχυσις ἰδεῶν τε καὶ γνώμων· Ἄλλ' ἡ λύσις τοῦ ζητήματος δὲν περιωρίσθη ἀποκλειστικῶς μόνον εἰς τοὺς δικανικοὺς· ἐπεχείρησαν ταῦτα καὶ οἱ ἰατροδικασταί, καὶ δὴ οἱ διασημότεροι, μεθ' ὅλην ὁμως τὴν αὐθεντίαν τῶν γνώμων αὐτῶν, φρονοῦμεν ὅτι τὸ διάδημα αὐτῶν εἶναι τολμηρὸν, διότι ὁ ἰατρός, καὶ δὴ ὁ ἰατροδικαστὴς δύναται καὶ πρέπει νὰ ἐκφράσῃ γνώμην ἐπὶ τῶν δεδομένων τῆς ἐπιστήμης στηριζομένων πρακτικῶν περὶ συντάξεως ἢ ἐρμηνείας νόμου· ὅτ' ὁμως νόμος ὑπάρχει ἐψηφισμένος καὶ λειτουργεῖ, ὁ ἰατροδικαστὴς ὅσον καὶ ἂν ὁ νόμος τυγχάνῃ ἀτελής, ὀφείλει ἐπ' αὐτοῦ νὰ στηρίζεται καὶ νὰ συνδυάζῃ τὰ ἐκ τῆς ἐπιστήμης δεδομένα πρὸς αὐτόν, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἀπαλιν· ἔαν ἐν ἀρχῇ ἐξηγέκομεν ὡς πρὸς τὸν ἡμέτερον νόμον γνώμην τινὰ αὕτη οὐδόλως μεταβάλλει τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, ἐν τοῖς ἐφεξῆς δὲ, πιστοὶ τῇ ἀρχῇ ἡμῶν, θέλομεν ἀναγράψαι πάντα τὰ δεδομένα, τὰ συντελοῦντα εἰς τὴν ἀκριβὴ αὐτοῦ ἐφαρμογὴν. Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὰ καθέκα στον τοῦ ζητήματος, ἱστορικῶς προτάσσομεν τὰ δόγματα τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ συναδελφῶν, χρήσιμα εἰς μελλούσας σκέψεις καὶ μελέτας, μετὰ σύντομον ἀφήγησιν τῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἄλλαχού συμβαινόντων ἐκάστοτε ἐπὶ βρεφοκτονίας.

Ἐκ τῶν καθ' ἐκάστην ἐν Γαλλίᾳ καταγγελιῶν ἐπὶ βρεφοκτονίᾳ αἱ πολὺ καὶ ἀπορρίπτονται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων λόγῳ ὅτι τὸ προτεινόμενον βρέφος ὡς νεογνὸν θανατωθὲν δὲ 14 ἢ 15 ἢ καὶ 40 μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας ἀπόλλυσι τὴν ιδιότητα τοῦ νεογνοῦ. Ἐκ πρώτης ὀψεως βεβαίως παράδοξος φαίνεται ἡ τοιαύτη τῶν δικαστηρίων πολιτεία, ἐπειδὴ ὁμως ὁ νόμος δὲν ὀρίζει σαφῶς τὰ τοῦ νεογνοῦ ὅρια, ὁ μὲν ἰατρός δικαιούται νὰ χαρα

κτηρίση αὐτὸ ὡς νεογνὸν καὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ ἡμέραν, ὁ δὲ δικαστὴς νὰ μὴ παραδεχθῇ τὴν τοιαύτην τοῦ ἱατροῦ ἐρμηνείαν. Πρὸς ἀποφυγὴν περαιτέρω συγχύσεως ὁ ἐν Γαλλίᾳ Ἀρείος Πάγος κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1835 ἐξέδωτο νομολογίαν, δι' ἧς ὁρίζει ὡς νεογνὸν τὸ βρέφος κατὰ τὴν στιγμήν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἢ εἰς χρόνον. *Μὰρ ἐγγὺς τῇ γεννήσει κείμενον*· ὁ ὅρισμός τῆς νομολογίας ταύτης εἶναι μὲν ἀκριβὴς ὡς πρὸς τὰ πράγματα, ἀσαφὴς δὲ ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν, διὸ προήλθον πολλάι τῶν ἱατροδικαστῶν γινῶμαι καὶ θεωρεῖαι διὰ τὴν ἐξεύρεσιν σημείων καταλλήλων ὅπως ὁρίσθῃ ὁ ἐγγύτατα τῇ γεννήσει οὗτος χρόνος. Αἱ κυριώτεραι τῶν γνωμῶν τούτων ἔχουσιν ὡς ἑπεται·

Ὁ Olivier d'Angers (1), ὁρμώμενος ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀποσποθῆσαι πᾶσαν δυνατόν αὐθαιρεσίαν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταυτότητος τοῦ νεογνοῦ, ὥρισεν ὡς ὅριον τῆς νεογνότητος τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος. Ἐκ πρώτης ὀψεως τὸ ὅριον τοῦτο διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ νεογνοῦ φαίνεται τὸ ἄριστον, ἅτε δὴ στηριζόμενον εἰς χαρακτηριστὰ τῆς ἐξωμητρίου τοῦ βρέφους ζωῆς σταθερὸν καὶ τοῖς πᾶσιν εὐχερῶς καταληπτόν, ἀλλ' ἀποβλέποντες εἰς τὰ ἐν τῇ φύσει συμβαίνοντα, παρατηροῦμεν ὅτι ἐγκαθιδρύει, οὕτως εἰπεῖν, τὴν αὐθαιρεσίαν ἀντὶ νὰ διασκεδάσῃ αὐτήν, διότι, ὡς γνωστόν, ἡ τῆς ὀμφαλίδος ἀπόπτωσις δὲν συμβαίνει πάντοτε καθ' ὥρισμένον καὶ πάντοτε τὸν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γεννήσεως χρόνον, ὅστις εἶναι 4, 6 ἢ καὶ 8 ἡμερῶν καὶ ἐξαρτᾶται ὑπὸ ποικίλων αἰτίων καὶ δὴ ὑπὸ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐξέως τοῦ βρέφους, ὅσῳ δηλονότι ῥωμαλεώτερον τοῦτο τυγχάνει, τόσῳ πρωϊώτερον ἀποπίπτει καὶ τάναντα, ὅθεν νῦν μὲν ἡ τετάρτη, νῦν δὲ ἡ ἕκτη καὶ ἄλλοτε ἡ ὀγδὴ ἀπὸ τοῦ τόκου ἡμέρα λαμβάνεται ὡς ὅριον τῆς ἰδιότητος τοῦ νεογνοῦ· ἂν δ' ὑποτεθῇ ὅτι γυνὴ διδυμα τεκοῦσα καὶ συγχρόνως φονεύσασα τὰ τεχθέντα, εἰ μὲν εἰς τὸ ἕτερον ἀπέπεσεν ἡ ὀμφαλὶς, ἡ πρᾶξις ἔσεται ἀνθρωποκτονία, εἰ δὲ εἰς τὸ ἕτερον δὲν ἀπέπεσεν, ἔσεται βρεφολκτονία. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ὁ τοῦ Olivier προσδιορισμὸς πρακτικῶς εἶναι ἀνεφάρμοστος.

Ὁ Billard ὁρίζει ὡς ὅριον τῆς νεογνότητος τὸν σχηματισμὸν τῆς ὀμφαλικῆς οὐλῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ χαρακτηρ οὗτος, ἐκτὸς ὅτι ἀπομακρύνει τὸ τοῦ νεογνοῦ ὅριον πολὺν ἀπὸ τῆς γεννήσεως χρόνον, διότι ἡ ὀμφαλικὴ οὐλὴ πραγματοποιεῖται ἀπὸ τῆς 12 - 15 ἡμέρας καὶ ἐπομένως ἀπέχει πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἶναι συγχρόνως καὶ μᾶλλον τῆς ἀποπτώσεως τῆς ὀμφαλίδος ἀσταθής, ἅτε δὴ ἐξαερώμενος ὑπὸ ποικίλων τυχαίων καὶ ἀπροάπτων περιστάσεων.

(1) Olivier d'Angers. — Mémoire médico-légal sur l'infanticide. — Examen de cette question: Pendant combien de temps un enfant doit-il être considéré comme enfant nouveau-né? Ann. d'Hyg. et de Méd. lég. 1re série. T. 17, Σελ. 328.

Ἔτεροι παραπλήσιαι προτάσεις, στηριζόμεναι εἰς τὰς ἐξωτερικὰς τοῦ βρέφους μεταλλαγὰς κατὰ τὰς πρώτας τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς ἡμέρας, εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάρχονταί καταγορεύαν.

Ὁ ἐν Βερολίῳ Robert Frorieus (1) παρεδίδετο τὸν ὀρισμὸν τοῦ Ῥωμαιοῦ Δικαίου *infans sanguino lentus, eruentatus*, τούτεστι τὸ εἰσέτι ὡς ἐκ τοῦ τοκετοῦ φέρον τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος αὐτοῦ αἱματόφυρτον, καὶ ὅπερ δὲν ἔτυχε τῶν ἀναγκαίων περιποιήσεων καὶ περιθάλψεων, ὅπως παρέλθῃ ἡ κατάστασις αὕτη. Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Frorieus μεγάλης ἔτυχεν ἐν Γερμανίᾳ ὑποδοχῆς. φαίνεται δὲ καὶ ὁ Casper (2) κατὰ πολλὰ ἀσπαζόμενος αὐτήν. παρατηρῶν ὅτι ἐν περιπτώσει βρεφοκτονίας τὸ τεχθὲν ὡς τὰ πολλὰ φονεύεται πρὶν ἢ ἀποδοθῇ αὐτῷ περιποιήσις τις ὅτε τυγχάνει ἀκόμη αἱματόφυρτον. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ προσδιορισμὸς οὗτος δὲν ἀρίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ, ἵσως δὲ κατὰ πολλὰ συμφωνεῖ πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς νομοθεσίας, ἀλλ' ἐν στενοῖς περιορίζεται ὁρίοις, τάσεων κατ' ἀντίθεσιν τῶν ἄλλων λίαν βραχὺν χρόνον.

Ὁ ἐν Βαυαρίᾳ ἰσχύων νόμος ὀρίζει ὡς νεογνὸν τὸ μήπω συμπληρώσαν τὴν τρίτην ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ ἡμέραν. Ὁ προσδιορισμὸς οὗτος φαίνεται ἡμῖν ὁ ἀκριβέστερος καὶ λογικώτερος, διότι ὑπάρχει ἱκανὸς ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ χρόνος, καθ' ὃν καταρτίζονται οἱ ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν ἀλλοιώσεων τοῦ σώματος χαρακτηριστῆρες, δι' ὧν ὁδηγεῖται ἀσφαλῶς ὁ ἰατρός εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

α'. Τὸ βρέφος ἐγεννήθη ὥριμον; — Τὸ ὥριμον τοῦ βρέφους εἰς τὰ τῆς βρεφοκτονίας ζητήματα δέον ὅπως μὴ συγχέηται πρὸς τὸ βιώσιμον, ἰδιότης ὅλως ἀνωφελὴς εἰς τὰ ζητήματα τῆς βρεφοκτονίας, ἐνθ' αὐτοῦναντίον ἡ τῆς ὀριμότητος οὐ σμικρὰν κέκτηται σπουδαιότητα, διότι καταδείκνυσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν χρόνον, καθ' ὃν ὁ αὐτουργὸς συνέλαθε καὶ ἐξετέλεσε τὴν ἰδέαν τοῦ ἐγκλήματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς περιστάσεις, ἐν αἷς ἡ μήτηρ εὗρεθῇ.

Εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ὁ προσδιορισμὸς τῆς ὀριμότητος τοῦ βρέφους ἀποβαίνει εὐκόλος, ἀνευρισκομένου ὁλοκλήρου τοῦ σώματος καὶ μὴ ὑποστάντος μεγάλως ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως καταστροφάς, ἄλλοτε ὁμως τὸ ζήτημα δυσχεραίνεται, καθότι περιορίζεται ἡ ἐξέτασις εἰς τμήματα μᾶλλον ἢ ἥττον ἀτελῆ τοῦ βρέφους, ὧν τινὰ μὲν οὐδεμίαν παρέχουσι τῆς ὀριμότητος ἐνδειξιν, ἄλλα δὲ τούναντίον ἐνίοτε καὶ μόνον συντελοῦσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Οἱ τῆς ὀριμότητος τοῦ νεογνοῦ θετικοὶ χαρακτηριστῆρες συνοψίζονται εἰς τὰς ἐξῆς τρεῖς κατηγορίας: 1) *Εἰς τὴν γενικὴν τοῦ*

(1) Robert Frorieus. — Qu'est-ce qu'un enfant nouveau-né? Ann. d'Hyg. et de Méd. lég. 1re série. Τόμ. 1er, Σελ. 356.

(2) Casper. — Αὐτόθι. Τόμ. Β', Σελ. 472.

σώματος ἀνάπτυξιν, 2) *Εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ δέρματος, καὶ* 3) *Εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀποσπεώσεως.* Οὐδεὶς ἐνταῦθα λόγος περὶ τῶν ἀβεβαιῶν.

1) *Γενικὴ τοῦ σώματος ἀνάπτυξις.* — Ἡ καθόλου τοῦ σώματος τοῦ βρέφους ἀνάπτυξις, καθ' ἑαυτὴν ἐξεταζομένη, ἥκιστα ἢ οὐδόλως συντελεῖ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ὠριμότητος· συνδυαζομένη ὁμως μετὰ τῶν ἄλλων χαρακτηρῶν, συμβάλλεται οὐσιωδῶς εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἐξετάζεται δὲ ὑπὸ τὰς ἐξῆς ἀπόψεις.

α'. **Βάρος τοῦ σώματος.** — Τὸ βάρος τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἄλλων λογῶν εἶναι ἄλλοτε ἄλλο, οὐδὲν ἦتون ὁμως λίαν σπανίως ὑπερβαίνει τὰ συνήθη ὅρια τοῦ ἐλαχίστου καὶ ὑψίστου ὅρου, ὧν ὁ μέσος ὅρος εἶναι πολὺτις μόνον σημεῖον.

Οἱ διάφοροι συγγραφεῖς, μαλειυτῆρες καὶ ἱατροδικασταὶ διαφωνοῦσιν οὐκ ὀλίγον ὡς πρὸς τὸν μέσον ὅρον τοῦ βρέφους· κατὰ τὸν *Chaussier* κεῖται οὗτος ἐπὶ ὠρίμου νεογνοῦ μεταξὺ 2500 καὶ 2750 γραμμ., κατὰ τὸν *El-sässer* εἶναι 3750 γραμμ., κατὰ τὸν *Casper* καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν νεωτέρων συγγραφέων εἶναι 3500 γραμμ. Κατὰ τὸν *Tardieu*, στηριζόμενον εἰς τὰς λίαν ἀκριβεῖς παρατηρήσεις τῆς ἐν τῷ μαλειυτηρίῳ τῶν Παρισίων μαίης *Alliot*, ἐπὶ 4104 βρεφῶν, ὧν 2208 ἄρρενα καὶ 1896 θῆλες, κεῖται οὗτος μεταξὺ 3000 καὶ 3500 γραμμ., διότι ἄρ' ἐνός μὲν τὸ πλῆθος τῶν ἔχοντων βάρος 3000 γραμμ. ἦτο τὸ μείζον, ἄρ' ἐτέρου δὲ προστιθεμένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἔχοντων βάρος 3000 γραμμ. πρὸς τὸν τῶν ἔχοντων βάρος 3500 γραμμ., εὐρίσκεται γινόμενον 2142 βρεφῶν ἄνωτερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ ὅλου. Σημειωτέον ὅτι τὰ ἄρρενα βρέφη ἐν γένει εἶναι βαρύτερα τῶν θηλέων. Ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι πίνακος στηρίζεται ὁ *Tardieu* (I) εἰς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ.

ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψιν πλὴν τοῦ μέσου ὅρου τοῦ βάρους λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ ἐλάχιστος καὶ ὁ μέγιστος ὅρος, πέρα τῶν ὁποίων τὸ βρέφος δὲν εἶναι ὠριμον. Ἐκ τοῦ προεκτεθέντος πίνακος δηλοῦται ὡς μέγιστον βᾶρος τὰ 5300 γραμμ., τοῦθ' ὅπερ συνάδει πρὸς τὰς παρατηρήσεις τοῦ *Beauudeloeque* κ. ἄ. Ἐκ τῶν στατιστικῶν παρατηρήσεων τοῦ *Casper* προκύπτει ὡς μέγιστος ὅρος βᾶρος 5000 γραμμ., ὅπως ὁδῶτε ὁμως τὰ βάρη ταῦτα θεωρητέα ὡς ἐξαιρετικὰ ὡς καὶ τὰ ἡνωτέρω τῶν 4500 γραμμ. (ἐπὶ 400 βρεφῶν 20 μόνον εὐρέθησαν τοιοῦτον ἔχοντα βᾶρος), μεταξὺ δὲ 4000 καὶ 4500 εὐρίσκονται 115 καὶ μεταξὺ 3500-4000 γρ. 493. Ἡ ἐξακριβωσις τοῦ ἐλαχίστου ὅρου ὑπὸ πρακτικὴν ἐποψιν ἀποβαίνει σπουδαιοτέρα· εἰς τὰς κανονικὰς δὲ φυσιολογικὰς περιστάσεις δέον ὅπως μὴ λαμβάνηται ὡς ἐλάχιστος ὅρος βᾶρος κατώτερον τῶν 2000 γρ., πλὴν

(1) *Tardieu*. — Αὐτοῦ. Σελ. 29.

περιστάσεών τινων, καθ' ἃς παθολογικαὶ τοῦ ὑστέρου ἐπεξεργασίαι παρακλύουσι τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμβρύου ἐπαισθητῶς, περιπτώσεις σαφηνιζομένη ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ σώματος τοῦ βρέφους, ἢ ἐπὶ τοκετοῦ διδύμων, ὅτε τὸ βᾶρος ἐλαττοῦται μέχρι 1200 γραμμ.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ἐξαιρετικῶς μὲν βρέφος ὠριμον ἔχει βᾶρος 1200 - 1500 γρ. πάντοτε δὲ 3000 γραμμ. ὥστε, ἂν εἰκάζεται ὅτι βρέφος ἐγεννήθη κατὰ τὸν 7^{ον} τῆς κνήσεως μῆνα, φέρη δὲ βᾶρος 3000 γραμμ. ἢ καὶ πλεον, θεωρητέον τὸ βρέφος ὠριμον καὶ ὅτι ὑπῆρξεν ἀπάτη εἰς τοὺς ὑπολογισμούς.

*Βᾶρος 4104 ὠρίμων βρεφῶν γεννηθέντων ἐν τῷ μαιευτηρίῳ
τῶν Παρισίων.*

<i>Βᾶρος εἰς γράμμ.</i>	<i>Ἀρτήρα</i>	<i>Θήλεα</i>	<i>Ὀλικὸς ἀριθμὸς</i>	<i>Βᾶρος εἰς γράμμ.</i>	<i>Ἀρτήρα</i>	<i>Θήλεα</i>	<i>Ὀλικὸς ἀριθμὸς</i>
5300	1	—	1	Ἐκ μεταφορ.			838
4950	2	—	2	3500	177	141	318
4900	1	1	2	3450	74	45	119
4800	—	2	2	3400	108	66	174
4750	2	1	3	3350	65	72	137
4700	1	1	2	3300	115	93	208
4650	1	—	1	3250	94	74	168
4600	4	—	4	3200	126	116	242
4550	3	—	3	3150	67	62	129
4500	6	5	11	3100	107	79	186
4450	5	4	9	3050	62	47	109
4400	6	—	6	3000	191	161	352
4350	5	2	7	2950	24	18	42
4300	7	4	11	2900	41	75	116
4250	10	1	11	2850	40	39	79
4200	18	4	22	2800	58	88	146
4150	7	1	8	2750	42	58	100
4100	16	7	23	2700	42	69	111
4080	—	1	1	2650	29	38	67
4050	6	—	6	2600	45	46	91
4000	47	11	58	2550	24	32	56
3950	18	8	26	2500	44	42	86
3900	38	16	54	2450	16	24	40
3850	27	6	33	2400	17	25	42
3800	45	28	73	2350	17	12	29
3750	45	19	64	2300	10	25	35
3700	83	50	133	2250	14	24	38
3650	36	35	71	2200	4	—	4
3600	3	97	100	2150	3	8	11
3550	60	29	89	2100	5	10	15
3540	2	—	2	2050	9	—	9
				2000	2	7	9
Εἰς μεταφορ.			838	Τὸ ὅλον.			4106

6'. Μῆκος τοῦ σώματος.—Καὶ εἰς τὸ μῆκος τοῦ σώματος τοῦ ὠρίμου νεογνοῦ οἱ ἱατροὶ διαφωνοῦσιν· οὕτω ὁ Tardieu ὀρίζει ὡς μέσον ὄρον 0μ,50 ἕως 0μ,52, ὁ Casper 0μ,47 μόνον, ὁ δὲ Elsässer ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ 0μ,50 - 0μ,51. Ὅπως καὶ εἰς τὸ βᾶρος οὕτω καὶ εἰς τὸ μῆ-

κος τοῦ σώματος ἐξεταστέον, πλὴν τοῦ μέσου ὄρου, καὶ τὸν ἐλάχιστον καὶ τὸν μέγιστον· οὗτος διὰ μὲν τὸν Tardieu εἶναι 0μ,46 καὶ 0μ,58, διὰ δὲ τὸν Casper 0μ,465 καὶ 0μ,495, καὶ διὰ τὸν Elsässer 0μ,40 καὶ 0μ,65. Ἐν γένει δὲ ὁ ἀκριβὲς μέσος ὅρος θεωρητέος ὁ τῶν 0μ,50.

Ἡ τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ καταμέτρησις ἐνεργεῖται ἀπλουστάτα τὸνδε τὸν τρόπον· τοῦ σώματος ὑπτιῶς τεθειμένου ἐπὶ τραπέζης, τῶν σκελῶν ἀκριβῶς ἐφαπτομένων κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, ταῖνια γαλλικοῦ μέτρου στηρίζεται κατὰ τὴν κορυφὴν καὶ φερομένη κατὰ μέσον τοῦ σώματος ἐπὶ τὰ ἐμπρὸς περατοῦται διὰ τῆς ἐσωτερικῆς τῶν μερῶν ἐπιφανείας εἰς τὸ κατώτατον τῆς πτέρνης ἄκρον.

Ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἀσφαλοῦς συγχρόνως τούτου τῆς καταμετρήσεως τρόπου ὁ Letourneau προτείνει τὴν κατὰ τμήματα τοῦ σώματος καταμέτρησιν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς δηλονότι μέχρι τῆς ἡβικῆς συμφύσεως τὸ πρῶτον, εἰτα δὲ ἀπὸ ταύτης μέχρι τοῦ ὄγκου τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ὅστου τοῦ μηροῦ κονδύλου, καὶ τέλος ἀπὸ αὐτοῦ μέχρι τοῦ τελικοῦ τῆς ὀπισθίας καὶ κατωτέρας τοῦ ὅστου τῆς πτέρνης ἐπιφανείας σημείου. Ὁ τρόπος οὗτος, ὅστις, κατὰ τὸν Letourneau, συμβάλλεται πρὸς ἀποφυγὴν ἀπάτης ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος προεξοχῶν, οὐδόλως ἄλλοιοι τὸ περιγεγόμενον τῆς ἐν συνόλῳ καταμετρήσεως, τοῦθ' ὅπερ τεκμηριοῖ ὅτι ἡ ὑποτιθεμένη ἀπάτη δὲν συμβαίνει εἰς τὴν ἐν συνόλῳ καταμέτρησιν, προτιμᾶται δὲ μόνον ὅτε τὸ σῶμα τοῦ βρέφους φέρεται ὑπὸ ἐξέτασιν εἰς τμήματα.

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ὠριμότητος τοῦ βρέφους διὰ τοῦ μήκους τοῦ σώματος λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ διαμέτροι τῆς κεφαλῆς· αὗται δὲ ἔχουσιν εἰς τὸ ὠριμον βρέφος ὡς ἐξῆς:

ἰνικομετωπική ἀπὸ 0,110-0,115

ἐγκαρσία » 0,090-0,095.

Ἐπίσης πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐξετάζεται καὶ ὁ τόπος τῆς καταφύσεως τῆς ὀμφαλίδος, ἥτις εὐρίσκεται μικρόν τι κατωτέρω τοῦ μέσου τοῦ ὀλικοῦ τοῦ σώματος μήκους εἰς τὰ ὠριμα βρέφη κατὰ 0,02-0,03 ἢ 0,01-0,02· σημειωτέον ὅτι ὁ χαρακτὴρ οὗτος οὐδεμίαν κέκτηται σπουδαιότητα ὡς πρὸς τὴν ὠριμότητα.

2. Κατάστασις τοῦ δέρματος. — Ἡ τοῦ δέρματος ὑφή, ἄλλοτε ἄλλη κατὰ τὰς διαφορούς τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς ἐποχάς, φέρει κατὰ τὸ τέρμα τῆς κυήσεως ὅλως χαρακτηριστικὴν ὄψιν, διὸ καὶ ἀποτελεῖ πολλοῦ λόγου ἄξιον σημεῖον εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταυτότητος τοῦ νεογνοῦ.

Τὸ δῆρμα κατὰ τὸ τέρμα τῆς κυήσεως εἶναι τελείως διαπεπλασμένον, λευκόν, στερρόν, ἐλαστικόν, κεκαλυμμένον ὑπὸ ἐπιδερμίδος λίαν καταφυνοῦς καὶ ἐν τῇ ἀπολεπίζεσθαι καὶ ὑπὸ σιγίματος λίαν παχείας καθ' ἅπαν τοῦ σώματος τὴν ἐπιφάνειαν, ἰδίως ὅμως σεσωρευμένου ἀφθόνως

κατὰ τὰς καμπὰς τῶν ἄρθρων καὶ τὰς ὠμοπλάτας, ὑπὸ χνοῦς λίαν μὲν λεπτοῦ, ἀλλὰ καὶ λίαν ἁθροῦ, ὅστις ταχέως ἀσπύπτει. Οἱ ὄνυχες εἶναι τελείως μεμρφομένοι, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰς χεῖρας υπερβῆλλουσι πῶς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Ἡ κόμη ὡς τὰ πολλὰ ἱκανῶς πλουσία.

3. *Χαρακτήρες ἐκ τῆς ἀποστεώσεως.* — Ἐπειδὴ ἡ τῶν ὀστέων ἀποστείσις ὑπόκειται εἰς νόμους σταθεροῦς καὶ εἰς κανονικὴν ἀνάπτυξιν, πρόσθετος δὲ ὅτι τὰ ὀστᾶ καὶ μετὰ τὴν τῶν μαλακῶν μορίων ὑπὸ τῆς σήψεως καταστροφὴν παρκαμένονσι φέροντα τοὺς διακριτικούς τῆς ἀποστεώσεως αὐτῶν χαρακτήρας, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀποστεώσεως εἶναι ὑψίστης σπουδαιότητος· πρὸς τοῦτο δὲ ἀρκεῖ ἡ ἐξέτασις ἐνὸς ἢ δύο μόνον σημείων ἀποστεώσεως.

Ὁ Bécclard τῷ 1819 κατέδειξεν ὅτι σταθερῶς ὑπάρχει κατὰ τὸν χόνδρον τῆς ἐπιφύσεως τοῦ κατωτέρου ἄκρου τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ σημεῖον ἀποστεώσεως ἐμφανιζόμενον κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς καὶ ἀναπτυσσόμενον βραχυθδὸν μέχρι τοῦ τέλους τῆς κηΐσεως καὶ κατὰ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἐν μέσῳ τῆς λευκῆς μαργαρώδους τοῦ χόνδρου μάζης διακρίνεται σημεῖον ἐρυθρὸν δίκην κηλίδος αἵματος, εἰτα δὲ τελείως μεγεθύνεται τοῦτο καὶ κατὰ τὸν τοκετὸν παρίσταται πισοειδὲς δίκην πυρῆος μικρόν τι πλατύτερον ἐγκαρσίως ἢ καθέτως, καὶ κατὰ τὴν μείζονα αὐτοῦ διάμετρον ὅσον 0μ,002-0μ,005 μέγα. Προϊούσης τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς, τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἀποστεώσεως βραχυθδὸν μεγεθύνεται καὶ ἀποτελεῖ ἀσφαλῆ χαρακτήρα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς μετὰ τὸν τοκετὸν διαρκείας τῆς ζωῆς τοῦ νεογνοῦ ὡς ἀλλοχτοῦ ὁ λόγος.

Τόνδε δὲ τὸν τρόπον ἀνεύρισκεται τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἀποστεώσεως· ἡ κνήμη ἰσχυρῶς κάμπτεται πρὸς τὸν μηρὸν καὶ τέμνεται ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἅπαν τὸ διὰ τῆς κάμψεως προβῆλλον τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ ἄρθρικὸν ἄκρον μικρόν τι κατωτέρω τοῦ ζητουμένου ὀστώδους σημείου, εἰτα τέμνεται ἡ χονδρώδης ἐπίφυσις εἰς λεπτὰ ἀλλεπάλληλα πέταλα ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἕως ἂν παρουσιασθῇ τὸ τῆς ἀποστεώσεως σημεῖον, αὐτὸ διὰ νέων τομῶν εὐρίσκεται τὸ τὰς μείζους διαστάσεις φέρον τμήμα αὐτοῦ.

Ἐτερον σημεῖον ἀποστεώσεως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἄξιον λόγου εἶναι ἐν τῇ κάτω σιαγόνι, συνίσταται δὲ εἰς τὸν διαχωρισμὸν διὰ τελείου διαφράγματος τῶν 4 φατνίων, ἅτινα διακρίνονται τεμνομένης διὰ ψαλιδίου τῆς χονδρώδους μοῖρας τοῦ φατνιακοῦ χεῖλους τοῦ ὀστοῦ τῆς γένυος.

β'. *Πόσον πρὸ τοῦ τέλους χρόνον ἐγεννήθη τὸ βρέφος;* — Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς μὲν ὠριμότητος τοῦ βρέφους καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς, καθ' ἣν ὁ τοκετὸς ἐγένετο, ἐξετάζονται τὰ αὐτὰ σημεῖα τὰ εἰς προσδιορισμὸν τῆς ὠριμότητος χρησιμεύοντα, ταυτέστι τὸ βάρος, τὸ μῆκος τοῦ σώματος, ἡ κατάστασις τοῦ δέρματος καὶ τῆς ἀποστεώσεως. Ἀπαντες δὲ οὗτοι οἱ χαρακτήρες συνοψίζονται ὡς ἐξῆς·

ΠΙΝΑΞ ἐνδεικνύων τοὺς χαρακτηριστικὰς τῶν διαφορῶν περιόδων
τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς τοῦ ἐμβρύου.

Ἡλικία	Γενεὴ τοῦ σώματος ἀνάπτυξις		Κατάστασις τοῦ δέρματος	Βαθμὸς ἀποτεώσεως
	Μῆκος	Βάρος		
Ἀπὸ 1 - 1 1/2 μηνός.	0, 010-0, 015	1- 3 γραμ.	{ Δέρμα τελείως διαφανές, πορφυροῦν τὴν χροιάν, οὐδὲν τριχὺς ἔχον.	{ Ὀστεώδεις πυρῆνες κατὰ τὰ ὅσπ' τῶν ἄκρων, τῆς κλειδοῦς καὶ τῆς κάτω γένυος. Ἐμφάνισις θηλῶν τῶν δονόντων εἰς τὰ διαχωρίσματα τῆς κάτω γένυος.
» 1 1/2-2	0, 020-0, 050	5- 10 »		
» 2-3	0, 050-0, 100	25- 50 »		
» 3-4	0, 10-0, 15	50- 150 »	{ Ἀνάπτυξις τῶν ὀστέων. Ἴγνη τῶν τῆς μητρὸς ὀστέων. Τὸ φθλον διακρίνεται. Ἴγνη τριχῶν εἰς τὸ μέτωπον καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς.	{ Ὀστεώδης πυρῆν εἰς τὸ ἱστίον. Ἀποστρώσεις τῆς πτέρνης.
» 4-5	0, 15-0, 20	200- 250 »		
» 5-6	0, 25-0, 30	250- 400 »	{ Τρίγες εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἀρχὴ ἐξεραιχμοῦ τῆς μεμβράνης τῆς κοιλίας τοῦ σθλαμοῦ. Δέρμα ἀδιαφανές. Ἐκιδερμίδες. Χροιά λευκοκόκκινη.	{ Ὀστεώδης πυρῆν κατὰ τὸν ἀστράγαλον καὶ τὸ σῶμα τοῦ ὀστέου τῆς ἕδης. Τρεῖς ἢ τέσσαρες ὀστεώδεις πυρῆνες κατὰ τὸ στένον.
» 6-7	0, 30-0, 35	500-1000 »		
» 7-8	0, 35-0, 40	1000-1500 »	{ Δέρμα καλυμμένον ὑπὸ παρυτέρου σμύγματος. Ὀνυχες ὑπερβαίνοντες τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Ἰμὴν ὀφθαλμικὸς τελείως ἐκλείπεται. Ὀμφαλὸς μικρὸν τι κατωτέρω τοῦ μέσου τοῦ σώματος.	{ Ἀποστρώσεις τῶν τελευταίων σπονδύλων τοῦ ἱεροῦ ὀστέου.
» 8-9	0, 40-0, 45	1500-2500 »		
Εἰς τὸ τέμα.	0, 45-0, 50	3000-3500 »		{ Ὀστεώδης πυρῆν κατὰ τὴν ἐπίφυσιν τοῦ κονδύλου τοῦ μηροῦ. Τελεία δια διαφραγμάτων διαχωρίσσις ἡ φανερὴ εἰς τὴν κάτω γένυν.

Ὡς πρὸς τὸ μῆκος τοῦ σώματος ὁ Casper παρατήρησε, τοῦθ' ὅπερ συνάδει καὶ πρὸς τὸν προεκτεθέντα πίνακα, ὅτι ἀπὸ τοῦ πέμπτου μηνὸς τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς, διαιρουμένου διὰ 5 τοῦ ὀλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκαστοστομετρῶν τοῦ μήκους τοῦ σώματος, τὸ πηλίκον δίδει ἀκριβῶς τὴν ἡλικίαν τοῦ ἐμβρύου· οὕτως, εὑρισκομένου τοῦ μήκους 0,40, ἡ ἡλικία τοῦ ἐμβρύου εἶναι 8 μηνῶν, τὸ βάρος δὲ τοῦ σώματος, ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους τῆς κυήσεως μῆνας, λίαν ταχέως αὐξάνεται.

Ἡ τοῦ δέρματος κατὰστασις παρέχει λόγου ἄξιους χαρακτῆρας κατὰ τὴν δευτέραν τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς περίοδον· ἀπὸ τοῦ ἑκτοῦ μηνὸς γίνεται λευκὸν καὶ βαθμηδὸν προσκτάται στερεότητά τε καὶ ἐλαστικότητα, ἡ ἐπίδερμις παχύνεται, οἱ ὄνυχες μορφοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται, τὸ δέρμα καλύπτεται ὑπὸ σμύγματος.

γ'. **Εἶναι ἐφικτὸς ὁ προσδιορισμὸς τῆς ταυτότητος τοῦ νεογνοῦ, ὑπαρχόντων μόνον πρὸς ἐξέτασιν τμημάτων ἀποσυντιθεμένων ἢ ἡκρωτηριασμένων, ἢ τοῦ πλακοῦντος;**—

Οὐχὶ σπανίως εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν προσφέρονται πρὸς ἐξέτασιν ἀντὶ ὀλοκλήρου τοῦ σώματος τοῦ βρέφους τμήματα μόνον αὐτοῦ προσερχόμενα εἴτε ἐκ τοῦ προαχωρημένου τῆς σήψεως βαθμοῦ, εἴτε ἐξ ἡκρωτηριάσεων καὶ καταστροφῶν τοῦ σώματος πρὸς ἐξαφάνισιν αὐτοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰ καὶ ὡς τὰ πολλὰ δυσχερεστήτη ἢ καὶ ἀδύνατος ἐνίοτε ἡ λύσις τῶν διαφορῶν τῆς βρεφοκτονίας ζητημάτων, οὐχ ἥττον προσδιορίζεται ἐνίοτε ἡ ταυτότης ἐκ μόνης τῆς ἐξετάσεως τῶν τμημάτων τούτων.

Τὰ κύρια πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δεδομένα προκύπτουσιν ἐκ τοῦ ὁσώδους ἰδίως συστήματος, ἀλλὰ καὶ ἡ καθόλου τοῦ σώματος ἀνάπτυξις ἐνίοτε συντελεῖ. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Letourneau προκύπτει ὅτι, αἱ κατὰ τμήματα καταμετρήσεις τοῦ σώματος παρέχουσιν ὠφέλιμα δεδομένα· κατ' αὐτόν, τὸ μῆκος τῶν διαφορῶν τοῦ σώματος τοῦ ὠρίμου βρέφους μερῶν ἔχει ὡς ἔπεται κατὰ μέσον ὄρον·

Ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς ἡβικῆς συμφύσεως 0^μ, 30.

Ἀπὸ ταύτης μέχρι τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ μικροῦ κονδυλοῦ . . 0^μ, 095.

Ἀπὸ τούτου μέχρι τοῦ κατωτέρου καὶ ὀπισθίου ἄκρου τῆς πτέρνης 0^μ, 105.

Ἀπὸ τῆς ἀποφύσεως τοῦ ἡκρωμίου μέχρι τοῦ ἐπικονδυλοῦ . . 0^μ, 090.

Ἀπὸ τούτου μέχρι τῆς στυλοειδοῦς τῆς ῥάχews ἀποφύσεως . . 0^μ, 07.
Τῆς καταμετρήσεως τῶν τμημάτων τούτων διδούσης ἐλάχιστον μῆκη, εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι τὸ βρέφος δὲν εἶναι ὠριμον.

Ὡς πρὸς τὸ βάρος ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς προσδιώρισε κατὰ μέσον ὄρον τὸ βάρος τῶν διαφορῶν τοῦ ὠρίμου βρέφους σπλάγχνων· τὸ περιγεγνημένον τῶν ἐρευνῶν τούτων ὠφελεῖ ἐν τισὶ περιστάσεσιν ἂν οὐχὶ διὰ τὸν ἀκριβῆ,

τούλάχιστον διὰ τὸν κατὰ προσέγγισιν, προσδιορισμὸν τῆς ταυτότητος τοῦ νεογνοῦ, ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς·

Δεξιὸς πνεύμων	33,0 γραμμ.
Ἀριστερὸς »	28,5 »
Καρδιά	15,0 »
Θύμος ἀδὴν	8,5 »
Ἡπαρ	91,5 »
Ἐγκεφαλικὴ μᾶζα	338,5 »
Σπλὴν	8,5 »
Νεφρός	11.0 »

Τὰ βάρη ταῦτα ἀναφορὰν ἔχουσι μόνον εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ βρέφους, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ φύλον, διότι ἅπασαι αἱ ἔρευναι τῶν Letourneau, Sæmmering κ. ἄ. κατέδειξαν ὅτι ἀποθάνει ἀδύνατος ὁ τοιοῦτος προσδιορισμός.

Τὰ ἐκ τοῦ σκελετοῦ δεδομένα εἶναι πολλῶ σπουδαιότερα, δύναται τις εἰπεῖν, καὶ θετικώτερα· οὕτως ὁ κατὰ τὴν ἐπίφυσιν τοῦ κονδύλου τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ ὀστεώδης πυρὴν, χαρακτηρίζων τὸ τέρμα τῆς κυήσεως, διακρίνεται καὶ ἀνευρίσκεται ὅσον καὶ ἂν τὸ βρέφος ἦναι ἡκρωτηριασμένον· διὰ τοῦ σημείου τούτου τῆς ἀποστεώσεως, ὀριζομένων ἀκριβῶς τῶν διαστάσεων αὐτοῦ, ὀρίζεται ἂν τὸ βρέφος ἀπέθανε μᾶλλον ἢ ἦττον μακρὸν μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον· τὴν αὐτὴν κέκτηνται ἀξίαν καὶ τὰ κατὰ τὴν κάτω σιαγὸνα φατνία.

Οἱ Olivier καὶ Günz, ἐπιδοθέντες εἰς καταμετρήσεις τῶν διαφόρων τοῦ σώματος ὀστέων, ἔσχον τὸ ἐξῆς περιγενόμενον, ὅπερ ὁμῶς θεωρητέον ὡς οὐχὶ ἐντελῶς ἀκριβές.

Διαγώνιος διάμετρος βρέγματος	0 μ, 076.
Βραχιόνιον ὀστοῦν	0 μ, 075.
Ὡλένη	0 μ, 070.
Κερκίς	0 μ, 066.
Μηροῦ ὀστοῦν	0 μ, 087.
Κνήμης »	0 μ, 079.
Περὸνης »	0 μ, 077.

Σημειωτέον ὅτι εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας δέον ὅπως ὁ ἰατροδικαστῆς παραβάλλῃ τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν τμήματα τοῦ σκελετοῦ πρὸς ἀντίστοιχα βρέφους ὁρίμου.

Ἡ τοῦ ὑστέρου ἐξέτασις εἶναι πολλοῦ λόγον ἀξία, καὶ ἂν μόνον τοῦτο

ἐπιδίδωται τῷ ἱατροδικαστῇ πρὸς ἐξέτασιν καὶ λύσιν διαφόρων ζητημάτων. Τὸ ὕστερον κατὰ τὸν τρίτον τῆς κυήσεως μῆνα εἶναι ἤδη καλῶς ἐσχηματισμένον· κατὰ δὲ τὸ τέρμα τῆς κυήσεως ἡ διάμετρος αὐτοῦ εἶναι ἀπὸ 0 μ, 20 ἕως 0 μ, 25, τὸ δὲ βάρος ἀπὸ 500 - 600 γραμμ. τὸ μῆκος τῆς ὀμφαλίδος κατὰ τὸ τέρμα εἶναι ὡς τὰ πολλὰ ἴσον τῷ τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου ἀπὸ 0 μ, 45 - 0 μ, 55. Ἐν γένει δε τὸ μῆκος τῆς ὀμφαλίδος εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν, ἢ κάλλιον τὸν βαθμὸν τῆς διαπλάσεως τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου.

B'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ. ΔΙ' ὧν ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ ΟΤΙ ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ ΕΓΕΝΝΗΘΗ ΖΩΝ

Καὶ τοι ἡ ιδιότης τοῦ νεογνοῦ, ὡς ἤδη εἴρηται, καθορίζει ὅτι ἡ ἐγκληματική πρᾶξις εἶναι βρεφοκτονία, οὐχ ἥττον ὁμως ὅπως ἡ πρᾶξις προσκλήσεται ὑπόστασιν, ἀναπόφευκτος εἶναι καὶ ἡ βεβαίωσις ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν καὶ ἔζησεν ἐκτὸς τοῦ μητρικοῦ κόλπου. ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἂν καταδειχθῇ ὅτι τὸ δι' ὃ ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαι βρεφοκτονίας βρέφος ἐγεννήθη νεκρὸν ἐγκληματική πρᾶξις βρεφοκτονίας δὲν ὑφίσταται. Τὸ ζήτημα λοιπὸν ἂν τὸ νεογνὸν ἐγεννήθη ζῶν εἶναι ὑψίστης σπουδαιότητος, διὸ καὶ πολλοὶ τῶν ἱατροδικαστῶν ἢ κάλλιον ἅπαντες ἐπέδωκον μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ θέματος τούτου, φιλοτιμούμενοι δι' ἐπινοήσεων νέων μεθόδων καὶ διὰ παρατεταμένων θεωρητικῶν μᾶλλον συζητήσεων νὰ καταστήσωσι τὴν λύσιν τῶν εἰς τοῦτο ἀναγομένων ζητημάτων εὐχερεστέραν. Κατὰ πόσον ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ μαρτυρεῖ τὸ ἐξῆς τοῦ Casper (1) χωρίον· «Οἱ ἱατροὶ καὶ ἀπὸ αὐτῶν τῶν ἀρχαιστάτων χρόνων μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστάσεως ἐμελέτησαν τὸ ζήτημα τῶν νεογνῶν ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἔποψιν· παρὰ Γαληνῷ ἅπαντες ὅτι τὸ χρῶμα τῶν πνευμόνων νεογνοῦ λύει ἐνίοτε τὸ ζήτημα ἂν τοῦτο ἔζησεν. Ἐκ τούτων εἰκάζεται ἴσως ὅτι τὸ πᾶν ἐλύθη καὶ ὅτι ἐτέθησαν βάσεις ἰδραῖαι, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει, οἱ σοφοὶ συζητοῦσιν εἰσέτι περὶ τούτου καὶ παρατηροῦμεν ὅτι αἱ ἐπὶ τῆς ἀνατομικῆς τραπέζης παρατηρήσεις καὶ τὰ πειράματα ἄρδην ἀνατρέπονται ὑπὸ τῶν φαντασμαγοριῶν τοῦ ἐν τῷ γραφείῳ ἐργαζομένου, ἐπομένως οἱ μηδὲν ἰδίους ὁμμασιν ἰδόντες ἄνθρωποι τῶν θεωριῶν διέσπειραν ἀμφιβολίας, καὶ τὸ χειρίστον ἐσφαλμέναις ἐκτιμήσεις ἐπὶ τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων τῶν πρακτικῶν, εἴτα δὲ ὅπως κατανικήσωσι τὰς ἀμφιβολίας ταύτας καὶ ὀχυρωθῶσιν ἐπὶ ἰδραΐας πῶς βάσεως ἐφαντάσθησαν τὰς μᾶλλον παραλόγους καὶ ἀνεφαρμόστους μεθόδους. ἐπειράθησαν ὅπως ἐγκαινίσωσι τὴν δῆθεν ἀκριβῆ ἱατρικὴν λεγομένην, ζητήσαντες εἰς

(1) Casper. Αὐτόθι. Σελ. 408.

τὴν πνευμονικὴν δοκιμασίαν μαθηματικὰς ἀποδείξεις, ὡς ἂν εἴ ἡ μαθηματικὴ καὶ ἡ ἱατρικὴ ἦναι δυνατόν νὰ ταυτισθῶσιν. Ὁ Heuke ἰδίως ἐκ τῶν ἐπικινδύνων τούτων θεωρητικῶν, ὅστις οὐδέποτε μετέτληε πρακτικῶς τὴν ἱατροδικαστικὴν, ἀλλ' ὅμως ἐπὶ μακρὰν ἐτῶν σειρὰν μεγάλῃν ἐξήσκει αὐθεντίαν ἐν Γερμανίᾳ εἰς αὐτήν, λαλεῖ περὶ τῆς δοκιμασίας διὰ τρόπον πρᾶγματι ἀπελπιζόντος νέον πρωτόπειρον, καταδείκνυσι τὸ κριτήριον τοῦτο ὡς λίαν ἀτελὲς καὶ πρόξενον ὡς τὰ πολλὰ ἀπάτης, εἰκονίζει νῦν μὲν τὴν ἀθῶαν μητέρα θύμα πίπτουσαν τῆς δοκιμασίας καὶ καταδικαζομένην εἰς τὰς αὐστηροτέρας τιμωρίας, νῦν δὲ τὴν ἔνοχον καὶ διεφθαρμένην ἀθωομένην, καὶ πάντοτε ἕνεκα τῆς δοκιμασίας! Τοιαῦται γινώμαι, μὴ στηριζόμεναι εἰς γεγονότα, εἶναι ἀπορρίπτειαι. »

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δῆλον ὅτι κατὰ τὴν σπουδὴν τοῦ μέρους τούτου τῆς βρεφοκτονίας δεόν νὰ ἔχωμεν ὡς ὑπογραμμὸν τὴν πρᾶξιν καὶ τὰ πειράματα ἐκποδῶν ποιοῦντες πᾶσαν θεωρίαν εἴτε ἀντικειμένην εἰς τὰ πρᾶγματα εἴτε ὅπωςδήποτε κλονίζουσιν τὰς πεποιθήσεις.

α'. **Τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν.**—Τὰ σημεῖα, δι' ὧν γνωρίζεται ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν, εἰς δύο ὑπάρχοντα κατηγορίας, εἶναι δηλονότι ἡ ἀρνητικὰ ἡ θετικὰ, ἡ τεκμηριοῦσιν ὅτι τὸ ἔμβρυον ἤτο ἤδη νεκρὸν ἐν τῷ μητριαῷ κόλπῳ ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἥτιον μακρὸν χρόνον πρὶ τοῦ τοκετοῦ, ἢ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν, τοιούτεσι τὰ ἐκ τῆς καθιδρύσεως τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν λειτουργιῶν ἐπὶ τῶν ὀργάνων ἔχγη.

1. *Χαρακτῆρες τοῦ βρέφους παραμείναντος ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἥτιον μακρὸν χρόνον νεκροῦ ἐν τῇ μήτρᾳ.*—Ἀποδεικνυμένου ἐκ τῆς ἀπλῆς τοῦ λειψάνου ἐπισκοπῆσεως ὅτι τὸ βρέφος ἤτο νεκρὸν ἐν τῷ μητριαῷ κόλπῳ, αἰρεται πᾶσα δυσκολία, πᾶσα περαιτέρω ἐρευνα ἀποβαίνει περιττή, βρεφοκτονία δὲν ὑφίσταται διὰ τὴν τοιαύτην ὅμως βεβαιότητα ἀναγκαία ἢ ἐπὶ τινὰς τοῦλάχιστον ἡμέρας παραμονὴ τοῦ βρέφους νεκροῦ ἐν τῇ μήτρᾳ.

Τινὲς τῶν συγγραφέων ἀποδίδουσι σπουδαιότητα οὐ σμικρὰν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς μητρὸς αἰσθήματα, ἀλλὰ ταῦτα κατὰ τὰς ἱατροδικαστικὰς ἐκτιμήσεις τελείως ἀπορρίπτει, τὸ μὲν διότι ὡς τὰ πολλὰ ἡ μήτηρ μένει ἄγνωστος, τὸ δὲ διότι, ἔχουσα συμφέρον ν' ἀποκρύψῃ τὸν φόνον τοῦ ἑαυτῆς βρέφους, ἂν πρᾶγματι διεπράξατο αὐτόν, ἐπιδίδεται εἰς ψευδεῖς καταθέσεις ἀποπλανώσας ὡς τὰ πολλὰ τὸν ἱατρόν. Ὅθεν μόνον τὰ ἐκ τοῦ λειψάνου σημεῖα συμβάλλονται εἰς τὸν ὀρισμὸν ἂν τὸ βρέφος ἤτο νεκρὸν ἐν τῇ μήτρᾳ, περὶ ὧν ἐν τῷ περὶ ταυτότητος κεφαλαίῳ ἐν ἐκτάσει ὁ λόγος (Τόμ. Α', Σελ. 293).

2. *Σημεῖα τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς προκύπτοντα.*—Ὅσον βραχὺς ἂν ᾖ ἡ ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ βρέφους χρόνος, ἢ ἐξωμήτριος αὕτη ζωὴ σημαίνεται διὰ σημείων ἐγκαθιδρύσεως νέας λει-

τουργίας ὀργάνων τέως ἡρεμούντων, ἀποτυπούσης τὰ ἔγνη αὐτῆς ἀνεξιτήλως ἐπὶ τῶν λειτουργησάντων ὀργάνων, ἢ ἀλλίον τὰ μέχρι τοῦ τοκετοῦ ἀδρανῆ ταῦτα ὄργανα διὰ τῆς ἐγκαινίσεως τῆς λειτουργίας αὐτῶν εὐθὺς μεταβάλλονται κατὰ τὴν ὕψιν, τὴν ὑφὴν καὶ τοὺς φυσικοὺς χαρακτῆρας, οὕτως ὥστε, τοῦ θανάτου ἐπελθόντος, γνωρίζεται ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐξωμητρίου ταύτης λειτουργίας καὶ ἂν ἀπλῶς ἐγένετο. Ἡ περὶ ἧς πρόκειται λειτουργία εἶναι ἡ ἀναπνοὴ καὶ τὰ πρὸς ταύτην χρήσιμα ὄργανα, οἱ πνεύμονες, οὓς ἐξετάζομεν ἐν συγκρίσει ἀναπνεύσαντας καὶ μὴ ἀναπνεύσαντας. Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὴν ἐκτίμησιν ταύτην διακριτέα δύο ζητήματα, πολλῶ ἀλλήλων διαφέροντα, ἂν τὸ βρέφος δηλονότι ἐξῆσε καὶ ἂν ἀνέπνευσε, διότι ὑπάρχουσι περιστάσεις, περὶ ὧν κατωτέρω ὁ λόγος, καθ' ἃς βρέφος ἐξῆσε χωρὶς ν' ἀναπνεύσῃ, ἐνῶ τούναντιον ἀδύνατος ἡ παρουσία τῶν σημείων τῆς ἀναπνοῆς χωρὶς τῆς ζωῆς· εἰς τὴν πρώτην περίστασιν ἀρούμεθα ἐξ ἄλλων πλὴν τῆς ἀναπνοῆς πηγῶν τὰ δεδομένα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος.

Οἱ μέχρι τῆς γεννήσεως ἐν ἀδρανείᾳ διατελοῦντες πνεύμονες ἄρχονται λειτουργοῦντες τῇ εἰσόδῳ διὰ τῶν πρώτων ἀναπνευστικῶν ὁδῶν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐν αὐτοῖς καὶ τῇ συναρμόσει αὐτῶν ἐτέρου τοῦ αἵματος διὰ τῶν πνευμονικῶν ἀρτηριῶν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς κάτω κοιλίας τῆς καρδίας, τουτέστι τοῦ αἵματος τῆς μικρᾶς κυκλοφορίας, ὅπερ κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν μετέβαινε διὰ τοῦ Βοταλίου πόρου ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ εἰς τὸν ἀριστερὸν κόλπον χωρὶς νὰ διέλθῃ διὰ τῶν πνευμόνων. Οἱ πνεύμονες λοιπὸν συντελουμένης τῆς πρώτης ἀναπνοῆς ἅμα μετὰ τὸν τόκον ὑφίστανται ἀλλοιώσεις κατὰ τε τὴν ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος θέσιν, τὸ χρῶμα, τὸ σχῆμα, τὴν ὑφὴν, τὸ εἰδικὸν καὶ ἀπόλυτον βῆρος· τὰς μεταβολὰς ταύτας καὶ οἱ παλαιοὶ ἱατροὶ καλῶς ἐγίνωσκον, ὥς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐξῆς τοῦ Γαληνοῦ χωρίου (1). Ταύτας ἐξεταστέον παραβολικῶς πρὸς τὴν ἐμβρυακὴν τῶν πνευμόνων κατὰστασιν.

α'. Κατάστασις τοῦ κύτους τοῦ θώρακος. — Ἀληθῶς ὁ θώραξ μετὰ τὴν πρώτην ἀναπνοὴν γίνεται εὐρύτερός τε καὶ κυρτότερος, ἢ μεταλλαγῇ ὁμως αὕτῃ τῆς ὀψεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος οὐδὲν τὸ ἀπόλυτον κέκτηται, ἅτε δὴ ὅλως σχετικῇ πρὸς τὴν ὅλην τοῦ σώματος ἀνάπτυξιν, τὴν κατὰ φύσιν διάπλασιν, τὸ τέλειον ἢ μὴ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τὸ πλῆθος καὶ τὸ σθένος τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων τυγχάνουσα, ἐπομένως ἢ ἐκ τῆς ἀναπνοῆς εἰς τὸ σχῆμα καὶ τὸ εὖρος τοῦ κύτους τοῦ θώρακος ἐπιγενομένη μεταβολὴ μεγάλην θὰ εἶχε σπουδαιότητα εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἂν ἐκ τῶν προτέρων ἦσαν γνωστὰί αἱ πρὸ τῆς ἀναπνοῆς διαστά-

(1) Κλ. Γαληνοῦ. — Περὶ χρείας τῶν μορίων, λόγ. Ο'. "Εκδ. Kühn. Τόμ. Δ', σ. 242.

σεις καὶ τὸ σχῆμα τοῦ αὐτοῦ θώρακος· τούτου ὁ ἕνεκα καὶ οἱ ἐπὶ τούτῳ συνταχθέντες πίνακες οἱ ἐνδεικνύοντες τὸν μέσον ὅρον τῶν διαστάσεων τοῦ θώρακος πρὸ τῆς ἀναπνοῆς καὶ μετ' αὐτὴν εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσιν, οἱ δὲ εἰς ταύτας μόνον στηριζόμενοι πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἀναπνοῆς περιπίπτουσιν ἐξ ἀνάγκης εἰς ἀπάτας. Τοῦτ' αὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τοῦ ἐκ τῆς ἐπικρούσεως ἤχου, διότι τὸ εὔηχον ἢ τυμπανικὸν τοῦ θώρακος καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν αἰτίων πλὴν τῆς ἀναπνοῆς προέρχονται.

β'. *Θέσις τῶν πνευμόνων ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος.* — Οἱ πνεύμονες τοῦ μὴ ἀναπνεύσαντος βρέφους κείνται λίαν βαθέως τεθειμένοι ἐν τῇ αὐλακί τῇ ὑπὸ τῶν πλευρῶν καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἀπεργαζομένη οὕτως, ὥστε σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τοῦ θύμου ἀδένος καὶ τῆς καρδίας καλύπτονται· τούναντίον δὲ οἱ τοῦ ἀναπνεύσαντος βρέφους πνεύμονες διατεταμένοι ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτοῖς εἰσδύοντος ἀέρος πληροῦσιν ἅπαν τὸ κοῖλον τοῦ θώρακος. Προβάλλουσιν, οὕτως εἰπεῖν, ἀνοιγομένου τοῦ θώρακος καὶ κατὰ μέγα μέρος καλύπτουσι τὴν τε καρδίαν καὶ τὸν θύμον ἀδένα.

γ'. *Ὅψις τῶν πνευμόνων.* — Οἱ ἐν ἐμβρυακῇ καταστάσει πνεύμονες, τούτέστιν οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες, παρουσιάζουσιν ἐπιφάνειαν λεῖαν, ἐφ' ἧς ἀμυδρῶς διακρίνονται αἱ τὰ πνευμονικὰ λοβίδια διαχωρίζουσαι κυτταρώδεις γραμμαί, οὐδόλως δὲ τὰ πνευμονικὰ κυστιδία· τὸ χρῶμα αὐτῶν, πάντοτε ὁμότιμον καθ' ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν, εἶναι ἄλλοτε ἄλλο, νῦν μὲν ὠχρολευκόν, ἑλαφρῶς ροδίζον, νῦν δέ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνθεστότερον, ἐρυθρὸν ὥσπερ οἰνωδές, παρεμφερές τῷ τοῦ σπληνός· τούναντίον δὲ οἱ ἀναπνεύσαντες φέρουσι χροῖαν ὡς τὰ πολλὰ ζωηρῶς ροδίνην, ἐνίοτε δὲ βαθέως ἐρυθράν, οὐχὶ ὁμότιμον, ἀλλ' ὥσπερ μαρμαρώδη τὴν ὅψιν, ἣ δὲ ἐπιφάνεια αὐτῶν εἶναι ἀνώμαλος λοβοειδῆς, διηρημένη εἰς μικρὰ πολυγωνα κύτταρα διατεταμένα ὑπὸ ἀέρος καὶ διὰ ψιλοῦ ὀφθαλμοῦ ὁρατά.

δ'. *Ἔφη τῶν πνευμόνων.* — Οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες πνεύμονες ἀποτελοῦσι μᾶζαν ἱστοῦ συμπαγοῦς ἥμισυ σπογγώδους· τούναντίον δὲ οἱ ἀναπνεύσαντες εἶναι διατεταμένοι καὶ ἐμφαίνουσι σαφέστατα τὴν κυψελιδιώδη αὐτῶν ὕφην. Τεμάχιον πνεύμονος ἀναπνεύσαντος διαταμέν καὶ συμπίεσθην μεταξὺ τῶν δακτύλων ἀναδίδει δι' ἀναβλύσεως ἀφρόν προερχόμενον ἐκ τῶν τελευταίων τῶν βρόγχων διακλαδώσεων, γεννᾶται δὲ εἰς τὸν πιέζοντα δάκτυλον αἶσθημα μικρᾶς ἀντιστάσεως καὶ τριγμοῦ ἐκ τῆς ἐξόδου τοῦ μετὰ τῶν ὑγρῶν οὐσιῶν μεμιγμένου ἀέρος· τὸ αἶσθημα τοῦτο τοῦ τριγμοῦ οὐδόλως εἶναι αἰσθητὸν εἰς τὸν μὴ ἀναπνεύσαντα πνεύμονα.

ε'. *Βάρος.* — Τὸ βάρος τῶν πνευμόνων ἐπαισθητῶς μετὰ τὴν ἀναπνοὴν αὐξάνεται ἕνεκα τῆς εἰσδύσεως ἀφ' ἐνός τοῦ ἀέρος καὶ τῆς συνορμήσεως ἀφ' ἑτέρου τοῦ αἵματος. Εἰς τὸ δεδομένον τοῦτο στηριζόμενος ὁ Plouquet ἐπενόησεν ἰδίαν μέθοδον πρὸς βεβαίωσιν ἂν τὸ βρέφος ἀνέπνευ-

σεν ἢ μὴ, στηριζομένην εἰς τὴν σύγκρισιν τοῦ βάρους τῶν ἀναπνευσάντων ἢ μὴ πνευμόνων πρὸς τὸ τοῦ ὅλου σώματος. Τὴν μέθοδον αὐτοῦ ταύτην ὁ Ploncquet ἐστήριξεν ἐπὶ τριῶν περιπτώσεων, ὧν ὁ μέσος ὅρος ἀπέδειξεν ὅτι τὸ βάρος τῶν ἀναπνευσάντων πνευμόνων εἶναι διπλάσιον τοῦ τῶν μὴ ἀναπνευσάντων, ἅρα ἡ σχέσις τοῦ βάρους τῶν μὴ ἀναπνευσάντων πνευμόνων πρὸς τὸ τοῦ σώματος ἀπὸ 1 : 70 ἐγένετο 1 : 35. Οἱ μετέπειτα ἰατροί, εἰς μείζονα παρατηρήσεων κλίμακα μελετήσαντες τὸ ζήτημα, κατέδειξαν ὅτι ἡ τοῦ Ploncquet δοξασία εἶναι πεπλανημένη καὶ ὅτι ἡ σχέσις τοῦ βάρους τῶν ἀναπνευσάντων πνευμόνων πρὸς τὸ τοῦ σώματος ἦκιστα αὐξάνεται παραβολικῶς πρὸς τὴν τῶν μὴ ἀναπνευσάντων, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐξῆς ὑπὸ τοῦ Casper (1) συνταχθέντος πίνακος, ἅμα δὲ καὶ ὅτι ἡ σχέσις αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ πολλῶν περιστάσεων, ἃς ὁ ἱατροδικαστὴς ἀδυνατεῖ νὰ προΐδῃ.

*ΠΙΝΑΞ τῆς σχέσεως τοῦ βάρους τῶν πνευμόνων
πρὸς τὸ τοῦ σώματος.*

Συγγραφεῖς	Βρέφη μὴ ἀναπνεύσαντα			Βρέφη ἀναπνεύσαντα		
	Μέσος ὅρος	Μέγιστος	Ἐλάχιστ.	Μέσος	Μέγιστος	Ἐλάχιστ.
Schmidt.	1:52	1:15	1:83	—	—	—
Dévergie	1:60	1:24	1:94	1:45	1:30	1:132
Elsässer	1:67	1:44	1:96	1:55	1:35	1:109
Himmelstiern	—	—	—	—	1:27	1:67
Casper	1:61	1:37	1:96	1:59	1:32	1:99
Γενικοὶ μέσοι ὅροι	1:60	1:30	1:92	1:53	1:31	1:100

Ἐκ τούτων, καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς ἐλαχίστης διαφορᾶς τῆς παρατηρουμένης μεταξύ τῶν δύο μέσων ὥρων 1 : 60 καὶ 1 : 53, δηλοῦται ὅτι ἡ μέθοδος τοῦ Ploncquet οὐδόλως χρησιμεύει εἰς τὰς ἱατροδικαστικὰς περιστάσεις διὰ τὸν προσδιορισμὸν ἂν τὸ βρέφος ἀνέπνευσεν ἢ μὴ.

ς'. "Ογκος. — Μετὰ τὴν ἀναπνοὴν ὁ τῶν πνευμόνων ὄγκος ἐπαισθητῶς αὐξάνεται, καὶ οὐ μόνον δι' αὐτῶν πληροῦται τὸ κύτος τοῦ θώρακος, ἀλλ'

(1) Casper. — Ἀντόθι. Σελ. 514.

ὡς τὰ πολλὰ καλύπτονται κατὰ τὸ πλεῖστον ὅτε θύμος ἄδην καὶ ἡ καρδία. Ἐκ τῆς αὐξήσεως ταύτης τοῦ ὄγκου τῶν πνευμόνων τὸ εἰδικὸν αὐτῶν βάρος ἐλαττοῦται ἐπαισθητῶς, καὶ τοὶ διὰ τῆς ἀναπνοῆς κατέστησαν βαρύτεροι τῶν μὴ ἀναπνευσάντων, ἐπομένως οἱ ἀναπνεύσαντες πνεύμονες, καθὼ εἰδικῶς κουφότεροι, ἐπιπλέουσιν ἐν τῷ ὕδατι, οἱ δὲ μὴ ἀναπνεύσαντες βυθίζονται. Εἰς τὴν θεμελιώδη ταύτην ἀρχὴν στηρίζεται ἡ μόνη ἀληθὴς διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν πνευμόνων καὶ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἀναπνοῆς τοῦ βρέφους μέθοδος, ἥτις ὑδροστατικὴ ἀποκαλεῖται καὶ ἥτις ὁδηγεῖ πάντοτε εἰς βέβαια καὶ ἀσφαλῆ συμπεράσματα.

Ἡ μέθοδος αὕτη, ὑποδειχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ, ἐυστηματοποιήθη καὶ εἰσῆχθη εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν τὸ πρῶτον πρὸ δύο αἰώνων καὶ πλέον ὑπὸ τοῦ Bartholin τῷ 1663 καὶ ὑπὸ τοῦ Schreger τῷ 1682. Ἐπειδὴ δὲ ὑψίστην κέντηται αὕτη εἰς τὰ ζητήματα τῆς βρεφοκτονίας σπουδαιότητα, δεῖν ὅπως σπουδάζωμεν αὐτὴν ἐν ἐκτάσει.

1. Τρόπος, καθ' ὃν ἐνεργεῖται. — Ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν ὑδροστατικὴν τῶν πνευμόνων δοκιμασίαν εἶναι δοχεῖον ἱκανῶς εὐρύχωρον κατὰ τε τὸ εὖρος καὶ τὸ βάθος αὐτοῦ ὅπως τὰ δοκιμασθησόμενα ὄργανα ἐλευθέρως ἐν αὐτῷ κινῶνται χωρὶς οὕτε τὰ τοιχώματα αὐτοῦ νὰ ἐφάπτονται, ἀλλ' οὕτε ὑπ' αὐτῶν νὰ ἔλκωνται. Τοιοῦτο κατὰλληλον δοχεῖον εἶναι συνήθης κλῆδος ἢ λάγηνος κατὰ τὸ ἥμισυ τετμημένος ἢ πᾶν προσόμοιον σκευός. Τὸ δοχεῖον πληροῦται ὕδατος ποτίμου εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν· ἀποφευκτέον τὸ ὑφ' ἄλμυρον ἢ θαλάσσιον ἢ ὑέτιον ὕδωρ ὡς καὶ τὸ λίαν ψυχρὸν ἢ θερμὸν, καθότι μεταβάλλει τὴν σχέσιν τοῦ εἰδικοῦ βάρους καὶ ἐπομένως ἐπάγεται ἀπάτην. Τινὲς τῶν ἰατρῶν, καὶ ἰδίᾳ ὁ Berni, μεγάλην δόντες σημασίαν εἰς τὰς διαστάσεις τοῦ ἐν λόγῳ δοχείου, ὥρισαν ὅπως τὸ μὲν βάθος αὐτοῦ ἦναι 0 μ', 35, τὸ δὲ εὖρος 0 μ', 25· ἀλλ' ἡ τοιαύτη λεπτομέρεια, οὐδ' ὅλως συντελοῦσα εἰς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐργασιῶν, πολλαπλασιάζει τὸν ἀντιπάλον τὰς δυσχερείας αὐτῶν, διότι ἡ εὐρεσις τοιοῦτου δοχείου παντοῦ καὶ πάντοτε δεῖν εἶναι εὐκόλος. Ἐπίσης καὶ τὸ ὠρισμένον τῆς θερμοκρασίας τοῦ ὕδατος, ἐν ᾧ γίνεται ἡ δοκιμασία, ὡς καὶ ὁ ἔλεγχος τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ πειράματος διὰ τῆς ἐπαναλήψεως αὐτοῦ ἐν θερμῷ ὕδατι οὐδὲν πρακτικὸν ὄφελος ἔχουσιν.

Τοῦ θώρακος ἀνοιχθέντος κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, συλλαμβάνεται διὰ λαβίδος τὸ ἀνώτερον ἄκρον τοῦ λάρυγγος καὶ οἰσοφάγου καὶ ἀποστέμνεται διὰ μαχαίριου· ὑπεγείροντες δὲ τότε τὸ διὰ τῆς λαβίδος κρατούμενον ἄκρον τοῦ λάρυγγος καὶ οἰσοφάγου καὶ πρὸς τὰ ἔξω ἔλκοντες, ἀποκόπτομεν διὰ τοῦ μαχαίριου κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην ἀπάσας τὰς τῶν θωρακικῶν ὀργάνων προσφύσεις μέχρι τοῦ διαφράγματος, ἐνθα ἀποκόπτονται ὅτε οἰσοφάγος καὶ ἡ θωρακικὴ ἀρτηρία, τὰ δὲ θωρακικὰ ὄργανα ἐν συνόλῳ

ἐξάγονται ἐκ τοῦ κύτους τοῦ θώρακος καὶ ῥίπτονται ἀμέσως ἐν τῷ πλήρει ὕδατος δοχείῳ.

Τινὲς τῶν ἱατροδικαστῶν πρὸ τῆς ἀποκοπῆς παραινοῦσι τὴν περιδεῖν τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῶν μεγάλων ἀγγειακῶν κορμῶν διὰ τὴν ἀποφυγὴν ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰσόδου αἵρος διὰ τῆς τμηθείσης τραχείας ἀρτηρίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκχύσεως αἵματος διὰ τῶν χαινόντων τῶν ἀγγείων στομάτων καὶ ἐπομένως διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς μεταλλαγῆς τῆς σχέσεως τοῦ ὅγκου τῶν ὀργάνων καὶ τοῦ ἀπολύτου αὐτῶν βάρους. Ἡ πρόνοια ὁμῶς αὕτη εἰς οὐδὲν συμβάλλεται, διότι ἡ πείρα διδάσκει ὅτι τὸ ἐκ τῶν ἀγγείων ἐκχεόμενον αἷμα εἶναι ἐλάχιστον τὸ ποσὸν καὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδέποτε οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἄλλοιοι τὴν σχέσιν τοῦ ὅγκου πρὸς τὸ βάρος, τοῦναντίον μάλιστα ἀποθάνει πρόξενος δυσχερειῶν περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας καὶ ματαίων περιπλοκῶν.

2. *Ἀποτελέσματα τῆς δοκιμασίας.* — Τῶν πνευμόνων μετὰ τῆς καρδίας καὶ τοῦ θύμου ἀδένος ἐξαχθέντων ἐκ τοῦ κύτους τοῦ θώρακος καὶ ἐμβυθισθέντων ἐν τῷ ὕδατι, δύο τινὰ παρατηροῦνται ἐν γένει, ἡ ἢ μᾶζα τῶν ὀργάνων ἐπιπλέει ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἡ τοῦναντίον καταβυθίζεται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ δοχείου. Ἀμφότεραι αἱ περιστάσεις αὗται ἐκ διαφορῶν προέρχονται αἰτίων.

α'. *Τὰ ὄργανα ἐπιπλέοναι.* — Ἡ ἐν τῷ ὕδατι ῥιπτομένη τῶν θωρακικῶν ὀργάνων μᾶζα, ἐμβυθισθεῖσα ἐν τῷ πυθμένι τοῦ δοχείου ἢ ταχέως ἢ βραδέως ἢ τελείως ἢ ἀτελῶς, ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, ἐπομένως νῦν μὲν ἡ μᾶζα βραδέως καὶ κατὰ μικρὸν ἀνέρχεται ἢ παραμένει αἰωρουμένη ὑπὸ τὸ ὕδωρ εἰς ἄλλοτε ἄλλο βάθος, νῦν δὲ ἅμα ῥιφθεῖσα ἐν τῷ ὕδατι ἐκ μιᾶς καὶ ταχέως ἀνερχομένη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐπιπλέει ἐντελῶς. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ὁ λόγος τῆς τοιαύτης τῶν ὀργάνων ἐπιπλεύσεως εἶναι ὅλως φυσικός, συνιστάμενος εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ὅγκου τῶν ὀργάνων, τὴν ἐλάττωσιν δηλονότι τοῦ εἰδικοῦ αὐτῶν βάρους, ἐπομένως ἐκ τοῦ φαινομένου τούτου τῆς ἐπιπλεύσεως δὲν πορίζομεθα πάντοτε τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ἐπιπλέοντες οὗτοι πνεύμονες ἀνέπνευσαν, διότι καὶ ἄλλοι λόγοι, πλὴν τῆς ἀναπνοῆς, συντελοῦσιν ὅπως πνεύμονες μὴ ἀναπνεύσαντες ἐπιπλέωσιν. Ἀνάγκη λοιπὸν, πρὶν ἢ προσθῶμεν ὀριστικὸν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ φαινομένου συμπέρασμα, νὰ ἐξετάσωμεν εἰς τίνας περιστάσεις, πλὴν τῆς ἀναπνοῆς, οἱ πνεύμονες ἐπιπλέουσι καὶ τίνι τρόπῳ αὗται ἐκάστοτε διακρίνονται.

Τινὲς τῶν συγγραφέων, καὶ ἰδίᾳ Γερμανοί, παραδέχονται ὥς αἰτίαν συντελοῦσαν εἰς τὴν ἐπιπλευσιν τῶν πνευμόνων ἐκ τῆς παρουσίας αἵρος ἐν τῷ παρεγχύματι αὐτῶν τὸ συγγενὲς τῶν πνευμόνων ἐμφύσημα, ἡ αἰτία ὁμῶς αὕτη ἤκιστα ἢ οὐδόλως συντελεῖ τὸ μὲν διὰ τὸ σπάνιον καὶ ἐξαι-

ρετικόν του πράγματός, τὸ δε δια τὰ λίαν περιωρισμένον καὶ ἀσημαντὸν τοῦ τοιοῦτου ἐμφυσηματος, ὅπερ δὲν ἄλλοις τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δοκιμασίας, διὸ οἱ νεώτεροι τῶν συγγραφέων Tardieu, Casper κ. ἄ. ἀποκρούουσιν ἐντελῶς τοῦτο.

Δευτέρα αἰτία, προκαλοῦσα τὴν ἕνεκα παρουσίας ἀέρος ἐν τῷ παρεγχύματι τῶν πνευμόνων ἐπιπλεύσιν αὐτῶν, εἶναι ἡ σῆψις, καθ' ἣν ἀναπτύσσονται σηπτικὰ ἀέρια, διατείνοντα τοὺς πνεύμονας καὶ καθιστάντα αὐτοὺς ὀγκωδεστεροὺς, τοῦτου δ' ἕνεκα καὶ εἰδικῶς ἐλαφροτέρους. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ σῆψις λίαν βραδέως καὶ δὴ εἰς τὰ νεογνὰ ἀλίσκει τοὺς πνεύμονας, ὡς παρατηρεῖται συνήθως ὅτε ἅπαντα τοῦ σώματος τὰ ὄργανα διατελοῦσιν εἰς προκεχωρημένον σήψεως βαθμὸν καὶ μεγάλη ἀερίων ποσότης εὑρίσκεται ἐν αὐτοῖς, οἱ δὲ πνεύμονες διατηροῦνται ἀβλαβεῖς καὶ οὐδὲν ἔχνος ἀερίων φέροντες· καὶ τοῦτο μὲν παρὰ τῶν πολλῶν θεωρεῖται ὡς κανὼν, ὁ Casper (1) ὅμως ἀναφέρει περιπτώσεις προώρου τῶν πνευμόνων σήψεως, ἃς οἱ ἀντιφρονούντες θεωροῦσιν ὡς ἐξαιρέσεις καὶ συνιστάμενας εἰς ῥῆξιν τινα περιωρισμένην τῶν κατ' ἐπιπολὴν κυψελίδων, ἀποδοτέας μᾶλλον εἰς τὸ εἶδος τοῦ θανάτου καὶ οὐχὶ εἰς τὴν σῆψιν, ὡς ἐκ τοῦ τρόπου δηλονότι, καθ' ὃν προεκλήθη εἰς ταῦτα ἡ ἀσφυξία.

Ὅπως δὴποτε ἡ σῆψις, ἀλίσκουσα καὶ τοὺς πνεύμονας, καθίστησι τοὺς κουφοτέρους· τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο προέρχεται τῆς σήψεως ἐν τῇ ἀρχῇ εὑρισκομένης, κατὰ τὴν ἀεριοδὴ δηλονότι περίοδον αὐτῆς, ὅτε οἱ πνεύμονες διατηροῦσι μὲν περίπου τὸ σχῆμα αὐτῶν, φέρουσιν ὅμως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν μικρὰς φυσαλίδας διεσπαρμένας ὀλίγας τὸ πλῆθος καὶ ἄλλοτε ἄλλας τὸ μέγεθος εἰς τὸν μεσολόβιον κυτταρώδη ιστόν, ἐξ οὗ προκύπτει πραγματικὸν ἐμφύσημα σηπτικόν. Οἱ πνεύμονες οὕτω, κουφοτεροὶ καταστάντες, ἐπιπλεύουσι, πρὸς ἀληθῆ δὲ τοῦ φαινομένου τῆς ἐπιπλεύσεως ἐκτίμησιν, τὰς μὲν φυσαλίδας ἐλαφρῶς παρακεντοῦμεν καὶ ἐκφεύγει τὸ ἐν αὐταῖς ἀέριον, τὸν δὲ πνεύμονα καταταμώντες εἰς τεμάχια μᾶλλον ἢ ἥττον μικρὰ πιέζομεν ἐλαφρῶς διὰ τῶν δακτύλων ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ὅτε τὰ ἐν αὐτοῖς ἀέρια σχηματίζουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος φυσαλίδας, αἵτινες διαρρηγνυμεναι ἀναδίδουσι χαρακτηριστικὴν σηπτικὴν ὁσμὴν· ἡ ἐλαφρά αὕτη ὑπὸ τὸ ὕδωρ πίεσις, ἥρεμα καὶ μετὰ προσοχῆς ἐνεργουμένη ἐπὶ τινα χρόνον, συντελεῖ ὅπως ἅπαντα τὰ ἐκ τῆς σήψεως ἐν τῷ πνευμονικῷ παρεγχύματι ἐκλυθέντα ἀέρια ἐκδιωχθῶσιν, ὁ δὲ πνευμονικὸς ἰστὸς ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἥτο πρὸ τῆς σήψεως κατάστασιν, ὁπότε, εἰ μὲν ἐπιπλεύουσιν εἰσέτι τὰ οὕτω παρασκευασθέντα τοῦ πνεύμονος τεμάχια, ἀποδείξῃς ὅτι ἐν τῷ πνεύμονι πρὸ τῆς σήψεως εἰσέδῃ ἀήρ, εἰ δὲ καταδυ-

(1) Casper. — Αὐτόθι. Σελ. 43.

θίζονται, ὅτι ἐν τῷ πνεύμονι οὐδαμῶς πρὸ τῆς σήψεως εἰσέδῃ ἀήρ καὶ ὅτι ἡ ἐν ἀρχῇ παρατηρηθεῖσα ἐπίπλευσις ἦτο ἀπότοκος τῆς παρουσίας ἀερίων σηπτικῶν. Σημειωτέον ὅτι ἡ μεταξὺ τῶν δακτύλων ὑπὸ τὸ ὕδωρ σύνθλιψις τῶν τεμαχίων τοῦ πνεύμονος δέον ἵνα γένηται μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐλαφρότητος, διότι δι' ἰσχυρᾶς πιέσεως ὁ ἐκ τῆς σήψεως ἠλλοιωμένος ιστὸς διαχωρίζεται, συντρίβεται καὶ μεταβάλλεται εἰς πῶλτον, ὅστις καταβυθίζεται καὶ εἰς ὃν ἀδύνατον ἀποβαίνει ν' ἀναγνωρισθῇ ἢ τοῦ ὀργάνου ὕψη.

Ἄλλοτε, τοῦθ' ὅπερ οὐ σπάνιον, ἔνεκα τῆς προκεχωρημένης εἰς τὸν θύμον ἀδένα καὶ τὴν καρδίαν σήψεως διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς ἔκλυσιν σηπτικῶν ἀερίων, τὰ ὄργανα ταῦτα καθίστανται κουφότερα καὶ ἐπιπλέουσι συμπαράσύροντα εἰς τὴν ἐπίπλευσιν καὶ τοὺς πνεύμονας, οἵτινες οὔτε ἀνέπνευσαν οὔτε φέρουσι σήψεως βαθμὸν τοιοῦτον, ἐξ οὗ ἀποβαίνουσι κουφότεροι· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀποχωρίζονται ἀπὸ τῶν πνευμόνων ἡ καρδία καὶ ὁ θύμος καὶ δοκιμάζονται ἐν τῷ ὕδατι μόνοι οἱ πνεύμονες, καὶ εἰ μὲν καταβυθίζονται, δῆλον ὅτι ἡ ἐπίπλευσις προέρχεται ἐκ τῶν ἀποχωρισθέντων ὀργάνων, εἰ δὲ τούναντίον ἐπιπλέουσι χωρὶς τοῦτο νὰ ἐξηγητῇ ἐκ τῆς σήψεως, δῆλον ὅτι εἰσέδῃ ἐν αὐτοῖς ἀήρ.

Ἑτέρα αἰτία, συντελοῦσα πλὴν τῆς ἀναπνοῆς εἰς τὴν ἐπίπλευσιν τῶν πνευμόνων, εἶναι ἡ τεχνητὴ ἐμφύσησις, δι' ἧς ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἀναπνοὴν ὁ ἀήρ εἰσδύει καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων τῶν βρόγχων διακλαδώσεων, ὅτε ὁ μὴ ἀναπνεύσας πνεύμων ἐπιπλέει ὅπως καὶ ὁ ἀναπνεύσας. Ἡ αἰτία αὕτη, ἡ μόνη ἄλλως εἰς δυσχερεῖ ἐμβάλλουσα θέσιν τὸν ἱατρόν, λίαν σπανίως εἰς τὴν πράξιν ἀπαντᾷ, καὶ εὐκόλως ὥς τὰ πολλὰ γνωρίζεται, διότι ἡ τεχνητὴ ἐμφύσησις ἡ σκοπὸν προτιθεμένη τὴν ἀνάκλησιν εἰς τὴν ζωὴν νεκροφανοῦς καὶ μὴ ἀναπνέοντος βρέφους οὐδόλως συμβιβάζεται πρὸς τὴν βρεφοκτονίαν, ἄλλως δὲ σπανιώταται ἢ καὶ ἐξαιρετικαί εἶναι αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ βρεφοκτονία ἀποφασίζεται καὶ ἐκτελεῖται μᾶλλον ἢ ἦσαν μακρὸν μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον, τούναντίον δὲ ἡ πράξις αὕτη σχεδὸν πάντοτε διαρκοῦντος τοῦ τοκετοῦ, ἵνα μὴ εἰπῶμεν πρὸ αὐτοῦ, ἀποφασίζεται· ὥστε ἐπὶ νεκροφανείας οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος ὅπως ἐνεργηθῇ ἡ τεχνητὴ ἐμφύσησις, αὕτη ὅμως οὐχὶ σπανίως ἐνεργεῖται ἐπὶ σκοπῷ ἐνοχοποιήσεως ἀθῶου ἐπὶ νεκρογεννήτου βρέφους, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου προϋποτιθῇ τὴν παρουσίαν καὶ ἑτέρου προσώπου κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ δὴ μαίαις ἢ ἱατροῦ, ἐνῷ ὥς τὰ πολλὰ ἡ βρεφοκτονία προϋποτιθῇ τοκετὸν ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῳ τελούμενον.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾔ, ἐπεὶ δὲ ἐκάστοτε ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ διακρίνῃ τὴν τεχνητὴν ἐμφύσησιν ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς, περιγράφομεν ἐνταῦθα τοὺς διακριτικούς ἐκάστης χαρακτῆρας.

Ἐνίοτε οἱ ἐμφυσηθέντες πνεύμονες παρεμφέρουσι τοῖς ἀναπνεύσασιν· ἡ ὁμοιότης ὅμως αὕτη εἶναι κατ' ἐπίφασιν, καθότι ἡ τῶν ἐμφυσηθέντων χροιά ὡς τὰ πολλά εἶναι ὁμότιμος, ρόδινη, χωρίς μαρμαρώσεων, ἅτε δὴ τῆς τεχνητῆς τοῦ ἀέρος ἐν τοῖς πνεύμοσιν εἰσδύσεως μὴ προκαλούσης ὡς ἡ ἀναπνοὴ τὴν τοῦ αἵματος συνόρμησιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐν τοῖς βρόγχois καὶ τῇ τραχεῖᾳ ἐνυπάρχει μικρὰ ἀφρώδους βλέννης ποσότης, ἐνῷ ἐκ τῶν ὑπὸ τὸ ὕδωρ μεταξὺ τῶν δακτύλων συμπιεζομένων τεμαχίων τοῦ πνεύμονος ἐξέρχεται μὲν ἀήρ, ἀλλὰ δὲν ἐκβλύζει αἷμα. Πρὸς δέ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότερον, κατὰ τὸν Depaul (1) οὐδέποτε σχεδὸν ἡ ἐμφύσησις εἶναι τελεία, ἐπομένως ἀνωμάλως εἰσδύει ἐν τοῖς πνεύμοσιν ὁ ἀήρ, ἐξ οὗ ἡ ὄψις αὐτῶν ἔχει τι τὸ ὅλως ἰδιόζον· πῇ μὲν παρατηροῦνται ἀνωμάλως διεσπαρμέναι μικραὶ πλάκες ρόδιναι, πῇ δὲ τοιαῦται ἡπατικῆς χροιάς, ἄλλοτε, τῆς ἐμφύσησεως ἰσχυρῶς ἐνεργουμένης, διασχιζόνται πνευμονικαὶ τινες κυψελίδες καὶ προκαλεῖται ἐμφύσημα μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένον, καὶ ἄλλοτε τέλος, ἀδεξιῶς ἐνεργουμένης τῆς ἐμφύσησεως, ἀήρ εἰσδύει καὶ ἐν τῷ στομάχῳ καὶ διατείνει αὐτόν.

Ἐκ τούτων δηλὸν ὅτι ἡ ἐμφύσησις γενήσεται ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς ἐκ τῆς ὕψεως καὶ τῆς χροιάς τῶν πνευμόνων, ἐκ τῆς ἐλλείψεως αἵματος κατὰ τὴν ἐν τῷ ὕδατι σύνθλιψιν τῶν τεμαχίων τοῦ πνεύμονος, ἐκ τῆς ἀτελοῦς καὶ οὐχὶ ὁμολόγου τοῦ ἀέρος εἰσδύσεως καὶ τέλος ἐκ τῆς συνυπάρξεως περιωρισμένου ἐμφυσήματος· ἅπαντες οὗτοι οἱ χαρακτηρῆες εἶναι μὲν λίαν χαρακτηριστικοὶ πρὸς διάκρισιν τῆς ἐμφύσησεως ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἀναπνοῆς, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀπομένουσιν ἀμφιβολίαι· ὑπαρχούσης ὑπονοίας ὅτι ἡ ἀναπνοὴ ἐγένετο ἀτελής καὶ ἀσθενής, περίστασις, καθ' ἣν ὁ ἰατρὸς εἰ-
κασίας μᾶλλον ἢ ἥττον σοβαρὰς σχηματίζει οὐχὶ ὅμως καὶ ὀριστικὸν καὶ βέβαιον συμπέρασμα, ἐκτὸς ἂν καὶ ἕτεραι περίστασις συντελέσωσιν εἰς ἐνίσχυσιν τῶν εἰκασιῶν.

Ἑτέρα περίστασις, ἥς ἐνεκεν οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες πνεύμονες ἐπιπλέουσιν, εἶναι ἡ ἐκ τοῦ μεγάλου ψύχους σύμψηξις τῶν ἐν αὐτοῖς ὑγρῶν· τοιαύτης φύσεως περίπτωσιν παρετήρησεν ὁ Herbet d'Amiens, ἢ ὁ Tardieu (2) ἀναφέρει· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εὐκόλως ἄλλως διακρινομένη, καθότι διὰ τῆς ἀπλῆς ψηλαφήσεως διακρίνονται τὰ τεμάχια τοῦ πάγου, δέον ὅπως τὰ ὄργανα παραμείνωσιν ἐφ' ἱκανὸν ἐν ὕδατι θερμῷ ἵνα τακῶσιν οἱ πάγοι καὶ ἐπανέλθωσι τὰ ὄργανα εἰς τὴν κατὰ φύσιν αὐτῶν κατὰστασιν, ἐξετασθῶσι δὲ οἱ πνεύμονες διὰ τῆς ὑδροστατικῆς δοκιμασίας

(1) Depaul.—Mémoire sur l'insufflation de l'air dans les vois aeriennes chez les enfants qui naissent dans un état de mort apparente. Paris, 1845.

(2) Tardieu.—Αἰσθθ. Σελ. 60.

καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καὶ μόνοι καὶ εἰς τεμάχια τετμημένοι, ἂν δὲ καὶ μετὰ τὴν τῆξιν τῶν πάγων οἱ πνεύμονες ἐπιπλέωσι μὴ ὑπαρχούσης τῆς ἐκ τῆς σήψεως αἰτίας, δῆλον ὅτι εἰσέδῃ ἐν αὐτοῖς ἀήρ.

Ἐτέρα τέλος περίπτωσις, ἐξ ἧς ἀνεξαρτήτως τῆς ἀναπνοῆς ἐξαρτᾶται ἡ τῶν πνευμόνων ἐπιπλέωσις εἶναι ἡ ἐπὶ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον παραμονὴ τῶν πνευμόνων ἐν οἶνοπνεύματι, ὁπότε, διαβραχέντες ὑπὸ ὕγρου ἐλαφροτέρου τοῦ ὕδατος, ἐνίστε ἐπιπλέουσιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀρκεῖ πρὸς διασκεδασμὸν πάσης ἀμφιβολίας ἡ τῶν ὀργάνων δι' ὕδατος ἀπόπλυσις.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων τὸ ἐξῆς προκύπτει συμπέρασμα ἐκ τῆς ἐπιπλεύσεως τῶν πνευμόνων τοῦ νεογνοῦ. Πνεύμονες ἐπιπλέοντες εἴτε ἐν ὅλῳ μετὰ τῶν ἄλλων θωρακικῶν ὀργάνων, εἴτε μόνοι, ὁλοκληροὶ ἢ κατετμημένοι, χωρὶς νὰ διατελῶσιν εἰς τὴν ἀερίωδῃ τῆς σήψεως περίοδον, οὔτε τεχνικῶς ἐμπεφυσμένοι, οὔτε συμπεπηγμένοι, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐν οἶνοπνεύματι κατειργασμένοι, ἀνήκουσι βεβαίως εἰς ἀναπνεῦσαν καὶ ἐπομένως ζῆσαν βρέφος. Πᾶσα δὲ κατὰ τοῦ συμπεράσματος τούτου ἀντιρρήσις ἐξελέγχεται χιμαιρική ἐκ τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐκτεθέντων τοῦ Casper ῥημάτων· διὸ παραλείπομεν αὐτάς μνημονεύοντες μόνον τὰς ἐξῆς, καίτοι χωρὶς πρακτικῆς ἀξίας, ὅτι τὸ βρέφος ἀναπνέει ἐνίστε καὶ πρὶν ἢ γεννηθῇ ἢ διαρκοῦντος τοῦ τοκετοῦ.

Εἰ μὲν διὰ τῆς ἀντιρρήσεως ταύτης νοεῖται ἡ περίστασις, καθ' ἣν ἡ κεφαλὴ μόνον τοῦ τικτομένου ἐμβρύου εὐρίσκεται ἐκτὸς τοῦ αἰδοίου, ὅτε συντελεῖται ἡ ἀναπνοή, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος οὐδόλως εἶναι δυσχερής, καθότι τὸ βρέφος ἐτέχθη ἤδη ἂν δὲ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην φονευθῇ δι' ἀποκεφαλισμοῦ, ἀνευρίσκονται καὶ τὰ τὴν ἀναπνοὴν τεκμηριοῦντα σημεῖα καὶ ὁ τρόπος τῆς θανάτωσεως. Εἰ δὲ τούναντίον νοεῖται ἡ περίστασις, καθ' ἣν ἡ κεφαλὴ εὐρίσκεται εἰσέτι ὑψηλὰ κατὰ τὴν δίοδον διὰ τῶν στενῶν τῆς πυέλου, ἡ ἀναπνοὴ φαίνεται ἡμῖν ἀδύνατος, καθότι ὅλως ἀπαράδεκτον εἶναι ὅτι οἱ ὑπὸ τινων μαιευτῶν ἀναφερόμενοι κατὰ τὸν τοκετὸν μυκηθμοὶ προέρχονται ἐξ ἀναπνοῆς καὶ δὴ τελείας· οἱ τοιοῦτοι μυκηθμοὶ ἠκούσθησαν εἰς βραδεῖς τοκετοὺς καὶ ἀπεδόθησαν εἰς ἐνδομήτριον ἀναπνοήν, ὁπότε ἐγένετο χρεῖα εἰσαγωγῆς τῆς χειρὸς τοῦ μαιευτῆρος ἐν τῷ κόλπῳ καὶ τῇ μήτρᾳ καὶ τὸ ἐμβρυον ἀντέστη ζῶν ἐπὶ τὸν μακρὸν τοῦτον χρόνον, ἄλλως, καὶ ἂν ὑποτεθῇ πραγματικὴ ἡ τοιαύτη ἐνδομήτριος ἀναπνοή, τοσοῦτον εἶναι ἀτελής, ὥστε ἥκιστα ἢ οὐδόλως ἐγκαταλιμπάνει τὰ ἴχνη αὐτῆς ἐπὶ τῶν πνευμόνων. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι τὸ προεκτεθὲν συμπέρασμα τῆς ὑδροστατικῆς δοκιμασίας θεωρητέον ὡς τὸ μόνον ἀσφαλὲς καὶ βέβαιον.

β'. *Τὰ θωρακικὰ ὄργανα καταβυθίζονται.* — Καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ τῶν θωρακικῶν ὀργάνων μᾶζα, ῥιπτομένη ἐν τῷ ὕδατι, καταβυθίζεται, εἴτε ἐν

τῷ συνόλῳ αὐτῆς, εἴτε μόνοι οἱ πνεύμονες, εἴτε καὶ τεμάχια αὐτῶν ἀπλῶς ἢ καὶ ὑπὸ τὸ ὕδωρ συμπιεσθέντα, συμπεραίνεται ὅτι τὸ εἰδικὸν τῶν ὀργάνων τούτων βάρος εἶναι μεγαλιότερον, ὅπερ προέρχεται εἴτε ἐκ τῆς ἐμβρυακῆς τῶν πνευμόνων καταστάσεως, εἴτε ἐκ παθολογικῆς τινος αἰτίας, εἴτε ἐκ λίαν προκεχωρημένου σήψεως βαθμοῦ κλπ. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν ἐμβρυακὴν τῶν πνευμόνων κατάστασιν ἐρρήθησαν ἤδη πρὸς διάκρισιν αὐτῆς τὰ εἰκότα.

Αἱ παθολογικαὶ τῶν πνευμόνων τοῦ νεογνοῦ καταστάσεις, ἄλλως λίαν σπάνιαι καὶ συνιστάμεναι εἰς διαφόρους πνευμονίας ἢ συμφορήσεως τύπους, τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν οὕτω δὴ *ηπάτῳσιν* ἢ *σωλήτῳσιν* ἀποκαλουμένην, εἰς ἀτελεκτασίαν, εἰς συφικὰ προϊόντα ἐν τοῖς πνεύμοσι κτλ., διακρίνονται ἀπὸ τῆς καθαρᾶς ἐμβρυακῆς τῶν πνευμόνων καταστάσεως, διότι οἱ πνεύμονες εἶναι πολλῶ ὀγκωδέστεροι, ἀνώμαλοι τὴν ἐπιφάνειαν, ἄλλοτε ἄλλης χροιάς, ἀναδίδουσι τεμνόμενοι μεγάλην αἵματος καὶ αἱματοφύρτου ἀφροῦ ποσότητα, καὶ τέλος διότι, ἐπειδὴ οὐδέποτε ἡ νόσος ἀλίσκει τὸ σύνολον τῶν πνευμόνων, οὗτοι τέμνονται κατὰ τεμάχια καὶ ἄλλα μὲν τούτων, τὰ νοσηρῶς ἡλλοιωμένα, καταβυθίζονται, ἄλλα δέ, τὰ ὑγιᾶ, ἂν τὸ βρέφος ἀνέπνευσεν, ἐπιπλεύουσιν.

Ὁ δὲ λίαν προκεχωρημένος τῆς σήψεως βαθμὸς, ἅτε δὴ συνεπαγόμενος τὴν τελείαν τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ μαλάκυνσιν, τὴν καταστροφὴν τοῦ κυτταρώδους τῆς ὑφῆς αὐτοῦ, τὴν ἐκδιώξιν τοῦ ἐν αὐτοῖς ἐγκεκλεισμένου ἀέρος εἰσδύοντος διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τὴν τούτου ἕνεκα μεταβολὴν τοῦ ὀργάνου εἰς διαρρέοντα ἄμορφον πάλτον, καθίστησιν εἰς ἀναπνεύσαντας πνεύμονας βαρυτέρους τοῦ ὕδατος καὶ προκαλεῖ τὴν καταβύθισιν αὐτῶν. Ἄλλ' ὅπως ἡ σῆψις προχωρήσῃ ἐπὶ τασούτον, ἀπαιτοῦνται ἐβδομάδες καὶ μῆνες, ὅποτε ἀποβαίνει σχεδὸν ἀδύνατος ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἂν τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν.

Ἐτέρα αἰτία, ἄλλως λίαν σπανία, προφασιζομένη τὴν καταβύθισιν τῶν πνευμόνων εἶναι ἐν γένει ἡ ἐψησις αὐτῶν καὶ δὴ ἡ μετ' ὕδατος ζέσις, ὅτε, πηγνυμένων τῶν λευκωματωδῶν συστατικῶν καὶ ἐκδιωκόμενου τοῦ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἀέρος, γίνονται οὗτοι βαρύτεροι τοῦ ὕδατος καὶ καταβυθίζονται.

Ἐκ τούτων ἐπιτεταί ὅτι πνεύμονες εἴτε μετὰ τῆς καρδίας καὶ τοῦ θύμου ἀδένος εἴτε μόνοι εἴτε καὶ εἰς τεμάχια κατατετμημένοι καταβυθιζόμενοι ἐν τῷ ὕδατι ἀνεξαρτήτως τῆς ἐμβρυακῆς αὐτῶν καταστάσεως, νοσηρῶν ἀπογεννημάτων ἐν αὐτοῖς, λίαν προκεχωρημένου βαθμοῦ σήψεως, ἐψήσεως κλπ., ἀνήκουσιν εἰς βρέφος μὴ ἀναπνεύσαν, ἐκτὸς ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ἀναπνοὴ ὑπῆρξεν ἀτελεστάτη.

Οὐχ ἦττον ὁμως ἐνίοτε τὸ βρέφος γεννᾶται νεκροφανὲς καὶ ἐπιζῇ χρόνον τινὰ χωρὶς νὰ ἀναπνεύσῃ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ σημεῖα τῆς

ζωῆς ζητητέα ἀλλαχοῦ καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀναπνοὴν. "Αλλοτε δὲ τὸ ζῶν γεννηθὲν βρέφος εἴτε οὐδὲως εἴτε ἥμισυ ἀναπνέει, ἐπομένως καὶ ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ κατ' ἐλάχιστον εἰσδύει ἐν τοῖς πνεύμοσιν αὐτοῦ, εἴτε ἕνεκα προώρου τοκετοῦ, εἴτε ἕνεκα μεγίστης ἐξασθενήσεως, εἴτε ἕνεκα δυσκόλου καὶ παρατεταμένου τοκετοῦ, εἴτε τέλος ἕνεκα κακῆς διαπλάσεως· εἰς ἀπάσας τὰς περιστάσεις ταύτας οἱ πνεύμονες δὲν ἐπιπλέουσιν. Ἀληθῶς ἅπαντες οἱ συγγραφεῖς ἀναφέρουσι περιπτώσεις τοιαύτας, καθ' ἃς βρέφη τοσοῦτον ἐξασθενημένα, ἐπιζήσαντα ἐπὶ ἱκανὰς ὥρας ἢ καὶ ὅλην ἡμέραν διενεργοῦντα περιωρισμένας τινὰς κινήσεις, οὐδὲως ἀνέπνευσαν, καίτοι ἡ κυκλοφορία ἐξηκολούθει, ὁ δὲ Tardieu (1) παρετήρησεν ὅτι εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἀνευρίσκονται ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκὸτα κηλίδες μικραὶ ἐκχυμωτικαὶ ὅπως καὶ εἰς τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον, σχηματισθεῖσαι βεβαίως ἐκ τῶν ματαίων τοῦ βρέφους προσπαθειῶν διὰ τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἐκ τοῦ ἐπελθόντος ἐξ ἀσφυξίας θανάτου. Ἀλλὰ τόσον ἡ ζωὴ αὕτη τοῦ βρέφους, καθὼς καὶ αἱ ὑπὸ τὸν ὑπεζωκὸτα κηλίδες, θέον ὅπως μὴ παρερμηνεύωνται· διότι ἡ ὑδροστατικὴ τῶν πνευμόνων δοκιμασία καταδεικνύει σαφέστατα ὅτι ἀναπνοὴ δὲν ἐγένετο, ἡ δὲ ζωὴ ἦτο ἀδύνατος εἰς τὸ ἐν λόγῳ βρέφος.

B'. ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑἵΜΑΤΟΣ

Εἴρηται ἤδη ὅτι ἐνίοτε τὸ βρέφος γεννᾶται νεκροφανές, κινεῖται, ἀλλὰ δὲν ἀναπνέει, εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι τοιαῦτα βρέφη οὐχὶ σπινίως ὑπὸ πρόσπορον περιποιήσιν ἐπιζῶσι καθιδρυμένης τῆς ἀναπνοῆς καὶ τακτικῶς ρυθμιζομένων τῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐπὶ βρεφοκτονίας οὕτω γεννηθέντα βρέφη φονεύονται, ὁ δὲ ἱατροδικαστής, στηριζόμενος εἰς τὰ ἐκ τῆς ἀναπνοῆς φαινόμενα καὶ ἀποφαινόμενος ὅτι τὸ βρέφος δὲν ἐγεννήθη ζῶν, ἐνῷ ἀπλῶς μόνον δὲν ἀνέπνευσε, σφάλλεται· ἀνάγκη λοιπὸν πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος νὰ ἀναδράμῃ εἰς ἄλλα συστήματα, καὶ δὴ τὸ κυκλοφορικόν, ὅπως ἀνέυρῃ τὴν συνέχειαν τῆς ἐνδομητρίου μετὰ τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς καὶ καταδείξῃ οὕτω τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων θέσιν.

Ἡ κυκλοφορία, ἡ κατ' ἐξοχὴν ζωϊκὴ λειτουργία, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀναπνοῆς ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τινα χρόνον μετὰ τὸν τοκετὸν σταθερῶς καὶ κανονικῶς διενεργουμένη· εἰς τὸ μὴ ἀναπνεῦσαν, μὴ κραυγᾶσαν βρέφος τὸ αἷμα εἶναι ζῶν, κυκλοφορεῖ καὶ φέρει πανταχοῦ τοῦ σώματος τὴν ζωὴν.

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 68.

Είρηται αλλαχού ότι ο κυριώτερος του ζώντος αιματος χαρακτήρ είναι ότι έχυθὲν ἐκ τῶν ἀγγείων καὶ ἀκίνητοῦν θρομβοῦται ἀμέσως· πᾶν λοιπὸν τραῦμα, πᾶσα κῆκσις ἐπὶ τοῦ βρέφους, οὐ οἱ πνεύμονες διατελοῦσιν εἰς ἐμβρυακὴν κατάστασιν, φέρουσα αἷμα ἐκκεχυμένον καὶ τεθρομβωμένον. δηλοῖ ὅτι ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς, τῆς ζωῆς ὅμως ἐκείνης τοῦ βρέφους. ἥς ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, ἐκδηλουμένης μόνον διὰ τῆς παραστάσεως τῆς κυκλοφορίας χωρὶς ἀναπνοῆς.

Γ'. ΣΗΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΩΤΟΣ

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Gellé, ἀνακοινωθείσας ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 3 Ἰουνίου 1876 τῆς Βιολογικῆς Ἑταιρείας τῶν Παρισίων, ἡ κοιλότης τοῦ τυμπάνου τοῦ ὠτός τοῦ μὴ ἀναπνεύσαντος βρέφους κενὴ ὅλως ἀέρος εἶναι πλήρης ὕλης ἡμιρεύστου φαιομελαίνης, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας διακρίνονται δύο λευκὰ σημεῖα, ἅτινα εἶναι τὰ ὀστέα τοῦ ὠτός· ἐπὶ βρέφους δὲ ἀναπνεύσαντος ἐπὶ τινὰς ὥρας ἡ ὕλη αὕτη βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται, ἀντικαθισταμένη ὑπὸ ἀέρος. Δὲν ἐξηκριβώθη ὁμως ἀκόμη ἂν καὶ μία μόνη ἀναπνοὴ ἀρκεῖ διὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ὕλης ἐκ τοῦ κοίλου τοῦ τυμπάνου, ὡς καὶ μετὰ πόσον ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ χρόνον ἀκριβῶς, τοῦ βρέφους κανονικῶς ἀναπνέοντος, ἡ ὕλη αὕτη ἐντελῶς ἐκλείπει· τούτου ἕνεκα τὰ ἐκ τοῦ ὠτός ταῦτα σημεῖα δὲν θεωροῦνται ἀπολύτου σημειωτικῆς ἀξίας καὶ ἐπομένως ἐν ἐλλείψει πνευμόνων ἢ καὶ ἐπὶ ἀμριβόλου ἀποτελέσματος τῆς ὑδροστατικῆς δοκιμασίας ὁ ἱατροδικαστὴς ἀδυνατεῖ ν' ἀποφανθῇ ἂν τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν βρέφος ἐγεννήθη ζῶν καὶ ἀνέπνευσεν ἢ οὐ· ἐνισχύουσιν ὁμως τὸ περιγεγόμενον τῆς πνευμονικῆς δοκιμασίας.

3. *Ἐκτίμησις τῶν χαρακτήρων, δι' ὧν γνωρίζεται τὸ βρέφος ὅτι ἐγεννήθη ζῶν.* — Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ρηθέντων δηλοῦται ὅτι καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς ὁ οὐσιωδέστερος καὶ ὁ ὑπέρτερος χαρακτήρ, δι' οὗ βεβαιοῦται ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν, εἶναι ἡ πνευμονικὴ ὑδροστατικὴ δοκιμασία.

Ἡ σημειωτικὴ δὲ αὕτη αὐτῆς ἀξία εἶναι σχετικὴ· δεόν ὅπως μὴ ἀποφαίνηται ἀμέσως ὁ ἱατροδικαστὴς ἐκ τοῦ ἀπλοῦ τῆς ἐπιπλεύσεως ἢ καταθυθίσεως τῶν πνευμόνων φαινομένου ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν ἢ νεκρόν, καθότι τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι ὅλως φυσικόν, χρῆζον ἰδίας προσοχῆς, ἐκτιμήσεως καὶ ἐλέγχου, ἡ ὑδροστατικὴ δοκιμασία στενωτάτα συνδέεται πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν πνευμόνων· ὅθεν τὰ ἐκ ταύτης συμπεράσματα δεόν ὅπως συνδυάζονται καὶ συσχετίζονται πρὸς τοὺς ἀνατομικοὺς τῶν πνευμόνων χαρακτήρας, οὕτως ἡ ἐπίπλευσις τῶν πνευμόνων ἀφ' ἐνὸς μὲν δεόν νὰ σπουδάζεται πρὸς τὴν θέσιν, τὸ χρῶμα, τὴν ὕφην τῶν πνευμόνων,

τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κυψελίδων, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὴν ἑλλειψιν σπητικῶν ἀερίων καὶ τῶν φαινομένων τῆς σήψεως, ὡς καὶ τῆς τεχνητῆς ἐμφυσήσεως. Ἡ δὲ καταβύθισις πρὸς τὴν ἐμβρυακὴν τοῦ πνεύματος κατάστασιν, τὴν παθολογικὴν τοῦ παρεγχύματος ἀλλοίωσιν, ἢ τὴν καταστροφὴν ὑπὸ τῆς σήψεως τοῦ πνευμονικοῦ ἰσοῦ.

Καθ' ἧς δὲ περιπτώσεις τὸ περιγεγόμενον τῆς ὑδροστατικῆς δοκιμασίας εἶναι ἀρνητικόν, ζητητέον τὰ σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ βρέφους ἀλλαγοῦ, καὶ δὴ εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ αἵματος, οὕτω θρόμβοι ἐκκεχυμένου αἵματος εἰς τραύματα ἢ κακώσεις ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ βρέφους εἶναι βεβαία ἀποδείξεις ὅτι τοῦτο ἐγεννήθη ζῶν, ἀλλὰ δὲν ἀνέπνευσεν.

Τὰ ἐκ τοῦ ὠτός τέλος σημεῖα ἐλαχίστην καὶ ἀβεβαίαν κέκηνται καθ' ἑαυτὰ σημειωτικὴν ἀξίαν, διὸ ζητητέον ταῦτα πρὸς ἐπὶ ῥῶσιν τοῦ ἐκ τῆς πνευμονικῆς δοκιμασίας περιγεγομένου.

4. Τὸ νεογνὸν ἐκραύγασεν; — Τὸ ζήτημα ἂν τὸ νεογνὸν ἐκραύγασεν οὐχὶ σπανίως ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης προβάλλεται, διότι αἱ κατηγορούμεναι ἐπικαλοῦνται πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῶν ὅτι τὸ τεχθὲν οὐδ' ὅλως ἐκραύγασε, τούτου δ' ἕνεκα ὑπολαβοῦσαι αὐτὸ ὡς νεκρὸν ἐφρόντισαν ἀπλῶς μόνον τίνι τρόπῳ νὰ ἐξαφανίσωσι τὸ σῶμα χωρὶς ὁμῶς καὶ νὰ φονεύσωσι τὸ βρέφος. Εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ὀφείλει ὁ ἰατρός δι' ἐκάστην εἰδικὴν περίστασιν νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν τῶν ὀργάνων τοῦ νεογνοῦ καὶ νὰ ἀποφαίνηται οὐχὶ γενικῶς καὶ ἀπολύτως, ἀλλὰ ἀναλόγως τῶν εἰδικῶν ἐκάστοτε ἐνδείξεων.

Ἡ κραυγὴ τοῦ νεογνοῦ εἶναι ἡ πρώτη καὶ ἀναγκαία ἐκδήλωσις τῆς καθιδρύσεως τῆς ἀναπνοῆς, αὕτη συντελουμένη ἀκωλύτως καὶ τελείως, συνοδεύεται ὑπὸ ἐπανειλημμένων κραυγῶν, ὀξείων, ζωηρῶν παρὰ πάντων τῶν παρισταμένων εἰς τὸν τοκετὸν ἀκουομένων, διὰ τῆς κραυγῆς εἰσδύει τελειότερον ὁ ἀὴρ ἐν ταῖς πνεύμοσι καὶ διατείνονται οὗτοι καταλλήλως· οὐδὲν νεογνὸν τελείως ἀναπνεῦσαν ἀναπνέει χωρὶς κραυγῆς. Τούτων τεθέντων, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει ἐκάστοτε ν' ἀναζητῇ εἰς τοὺς πνεύμονας τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν νεογνοῦ τὴν τελείαν ἀναπνοὴν καὶ τὴν εἰσδυσιν τοῦ ἀέρος εἰς ἅπαντα τοῦ πνεύμονος τὰ μέρη, οὕτω δέ, καταδειχθείσης τῆς ἀναπνοῆς, τὸ βρέφος βεβαίως ἐκραύγασε καὶ πᾶσα ἐναντία ἔνστασις εἶναι ψευδής. Τουναντίον δὲ καταδεικνυμένης τῆς ἀναπνοῆς ἅμα δὲ καὶ τῆς τῶν πνευμόνων ἀναπτύξεως ἀτελοῦς, πολλῶν δὲ μᾶλλον βεβαιουμένης τῆς περιστάσεως ὅτε τὸ βρέφος ἐγεννήθη μὲν ζῶν, ἀλλὰ δὲν ἀνέπνευσε μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἡ βρεφοκτονία συνετελέσθη, τὸ περὶ οὗ πρόκειται νεογνὸν δὲν ἐκραύγασεν, ἂν δὲ κατατίθεται εἰς τὴν ἀνάκρισιν ὅτι ἠκούσθησαν κραυγαί, ἢ κατὰθεσις δὲν εἶναι ἀληθής ἢ ἐγένετο σύγχυσις

τῶν πραγματικῶν κραυγῶν πρὸς τοὺς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐνίοτε ἀκουομένους μυκηθμούς.

Ἐκ τούτων δὴλον ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ἀναπνοῆς σημείων.

β'. Ἐπὶ πόσον τὸ βρέφος ἔζησεν;

Ἡ μετ' ἀκριθείας τοῦ ζητήματος ἐπὶ πόσον τὸ βρέφος ἔζησε λύσις ὑπὸ πολλῶν ἐπιβάλλεται εἰς τὴν δικαιοσύνην περιστάσεων καὶ πλὴν τῆς κυρίας καὶ ἀρχικῆς διακρίσεως τῆς πράξεως εἰς βρεφοκτονίαν ἢ ἀνθρωποκτονίαν, εἶναι ἀναγκαῖος ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς διὰ τὴν διευκρίνισιν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ὁ φόνος διεπράχθη, αἵτινες οὐσιωδῶς διαφέρουσιν ἂν ἡ θανάτωσις συνετελέσθη ἅμα μετὰ τὸν τοκετὸν ἢ μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὸν ἀπὸ τούτου χρόνον, τοῦ τρόπου τῆς θανατώσεως ὡς καὶ τῆς συνεχοῦς ἐτέρων προσώπων, ἅτινα ἐπίσης διαφέρουσι κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις. Ὡς τὰ πολλὰ ἡ βρεφοκτονία διαπράττεται ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετὸν, καθότι ὁ ἐν κρυπτῷ καὶ παραθύτῃ ἐκτελεσθεὶς τοκετὸς προδίδεται, οὕτω δὲ ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα τῆς γυναικὸς καταρρέει ἐκ τῶν πρώτων τοῦ βρέφους κραυγῶν· ταύτας λοιπὸν τὰς προδοτικὰς κραυγὰς ποθοῦσα ἡ μήτηρ νὰ καταπνίξῃ, διαπράττει τὸ ἐγκλημα· διὸ ἀνάξαι παντὸς λόγου θεωρεῖται αἱ μυθώδεις ἐπαγγελίαι ὅτι ἡ τεκοῦσα ἀδυνατεῖ νὰ κινηθῇ καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς οἰανδήποτε πρᾶξιν κλπ. Ἄλλοτε δὲ ἡ βρεφοκτονία διαπράττεται ὥρας ἢ καὶ ἡμέρας μετὰ τὸν τοκετὸν. Τὰ διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος δεδομένα, ἅτινα συμβάλλονται καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς νομικῆς νεογνότητος, προκύπτουσιν ἐκ τῶν ἐπιγενομένων εἰς τὰ διάφορα ὅργανα καὶ ὀργανικὰ συστήματα τοῦ νεογνοῦ κατὰ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν μεταβολῶν κατὰ περιόδους λίαν βραχείας τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς.

1. Σημεῖα ἀπὸ τῆς καταστάσεως τοῦ στομάχου.—Πρῶτος ὁ Tardieu (1) ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν ἰατροδικαστῶν εἰς τὴν κατὰστασιν τοῦ στομάχου διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς μετὰ τὸν τοκετὸν παρατάσεως τῆς ζωῆς. Ὁ στόμαχος τοῦ νεογνοῦ, καὶ δὴ καὶ τοῦ νεογεγεννήτου, δὲν εἶναι ἐντελῶς κενός, ἀλλὰ περιέχει ὕλην ἰξώδη μᾶλλον ἢ ἥττον παχέαν, ἀλλ' οὐχὶ ἀερόφορον ἢ ἀφρώδη χροίαν ἄλλοτε ἄλλης ἀναλόγως τῆς διατηρήσεως τοῦ σώματος νῦν μὲν ῥυπαρῶς κυανῆς, νῦν δὲ μελανοκίτρινου, καὶ ἄλλοτε ἀλουργοχροῦ καὶ ἀποκλινούσης πρὸς τὴν τῆς τρυγὸς τοῦ οἴνου ὅταν ἡ ἀποσύνθεσις ᾖ αἰ πάως προκεχωρημένη. Τοῦ βρέφους γεννηθέντος ζῶντος,

(1) Tardieu. — Αὐτὸθι. Σελ. 80.

ἀλλὰ φονευθέντος ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετόν, ἢ τοῦ στομάχου κατάστασις εἶναι ὁμοία τῇ τῶν νεκρογεννήτων, ὁ στόμαχος ἐγκλείει δηλονότι μόνον βλένναν γλοιώδη, λευκωπὴν ἢ διαφόρως κεχρωσμένην, ὡς εἴρηται· τοῦ βρέφους ὁμως ἐπιζήσαντος χρόνον τινά, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μακρόν, καθόσον καθιερύεται καὶ γίνεται τελειότερα ἢ ἀναπνοή, ἀπὸ μίγνυται μετὰ τῶν ἐν τῷ στόματι ὑγρῶν, νέα δὲ λειτουργία ἐπίσης ἐκτελεῖται ὁρμεφυῶς ὑπὸ τῶν κινήσεων τοῦ βρέφους ἢ κατάποσις, δι' ἧς μεταφέρονται εἰς τὸν στόμαχον τὰ ἀεριοφόρα ταῦτα ὑγρά. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἂν τὸ νεογνὸν ὑπερέβη τὴν πρώτην ταύτην περίοδον, καθ' ἣν μόνῃ ἢ ἀναπνοῇ ἄρχεται, ἂν ἐπέζησε χρόνον τινά μόνον, ὁ στόμαχος περιέχει οὐχὶ πλέον ἐξώδη ἀπλῶς, ἀλλ' ἀφρώδη βλένναν καὶ σίελον μετὰ ἀέρος μεμιγμένον. Ὁ Tardieu ὑπολογίζει ὅτι πρὸς τοῦτο ἀρκοῦσι 10-15 ἑκατοστῶν τῆς ὥρας ἐξωμητρίου ζωῆς.

Πρόδηλον τὸ μέγεθος τῆς σημειωτικῆς ἀξίας τοῦ δεδομένου τούτου εἰς τὸν προσδιορισμὸν κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς νομοθεσίαν ἂν τὸ βρέφος ᾖναι νεογνόν.

Βραδύτερον, τῆς βρεφοκτονίας μὴ διαπραχθείσης ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετόν, εὐρίσκεται ἐνίοτε ἐν τῷ στομάχῳ γάλα μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντελῶς πεφθέν. Ἡ περίπτωσις αὕτη εἶναι λίαν σπουδαία, διότι ἀνεξαρτήτως τῆς διαρκείας τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς καταδεικνύει συγχρόνως ἀφ' ἐνὸς μὲν ὅτι ἐδόθησαν αἱ δέουσαι εἰς τὸ νεογνὸν περιποιήσεις καὶ ὁ θηλασμός αὐτός, περιστάσεις ἥκιστα συνάδουσαι μετὰ τῆς ἰδέας τῆς βρεφοκτονίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ποικίλαι καὶ πολλαπλαῖ περιστάσεις συνετέλεσαν εἰς τὴν βρεφοκτονίαν, τὸ πλεῖστον ἠθικαί, ἃς ἡ δικαιοσύνη ἐνδιαφέρεται νὰ γνωρίζῃ καὶ ὧν τὴν πρώτην ἀφορμὴν λαμβάνομεν ἐκ τῆς παρουσίας γάλακτος ἐν τῷ στομάχῳ. Ἄλλοτε δὲ, τῆς βρεφοκτονίας συντελεσθείσης διὰ καταδύσεως ἢ καταχώσεως τοῦ βρέφους, ἢ ἐν τῷ στομάχῳ εὑρεσις τῶν ὑλῶν, ἐν αἷς τὸ βρέφος κατεβυθίσθη καὶ τὸ ποσὸν αὐτῶν καταδεικνύει ἐν μέρει τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς ἢ τὴν ἐπὶ χρόνον τινά ἀντίστασιν.

2. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῶν πνευμόνων.* — Ἡ τῶν πνευμόνων ἐξέτασις ὀλίγον συντελεῖ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρατάσεως τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς, διότι διὰ τὴν ἐντελὴ τῶν πνευμόνων διάτασιν, ἣν τινες τῶν συγγραφέων ἐπικαλοῦνται ὡς χαρακτηριστικὸν σημεῖον οὔτε μακροχρόνιος ζωὴ οὔτε πολλαὶ ἀναπνοαὶ ἀπαιτοῦνται, καὶ δὴ ἐπὶ εὐρώστων, ἀκμαίων, καλῶς διαπεπλασμένων καὶ μετὰ ζωηρότητος ἐν ἀρχῇ ἀναπνευσάντων νεογνῶν καὶ τάνάπαλιν ἀτελῆς ἀναπνοὴ δὲν τεκμηριοῖ βραχεῖαν τὴν ζωὴν, διότι ἐνίοτε νεογνὰ ἐπὶ πολλὰς ἐπιζῶσιν ὥρας χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἀναπνεύσωσιν. Ἐπομένως, εὐρισκομένων πνευμόνων ἀτελῶς ἀναπνευσάντων καὶ διατεταμένων, δὲν ἔπεται ὅτι τὰ εἰς αὐτὰ ἀνήκουσι βρέφη

ἐπέζησαν βραχύτερον χρόνον ἄλλων βρεφῶν, ὧν οἱ πνεύμονες παρουσιάζουσι τελείαν ἀναπνοὴν καὶ διάτασιν. Τὰ εἰς τοὺς πνεύμονας τῆς ἀναπνοῆς ἀποτελέσματα δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς παρατάσεως τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀκμαιοτήτος τοῦ βρέφους καὶ τῆς ζωηρότητος τῆς ἀναπνοῆς.

Ἐκ τούτων δὴλον ὅτι τὰ ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν πνευμόνων σημεῖα δὲν εἶναι βέβαια διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρατάσεως τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς.

3. *Σημεῖα ἀπὸ τῶν μεταβολῶν τοῦ δέρματος.* — Πλὴν τῶν εἰς τὰ λοιπὰ ὀργανικὰ συστήματα ἐπιγενομένων ἅμα μετὰ τὸν τοκετὸν μεταβολῶν, αἵτινες εἶναι ἢ συνθήκη αὐτῇ τῆς ζωῆς καὶ αἵτινες χαρακτηρίζουσιν, οὕτως εἰπεῖν, ἕκαστον πρὸς τὴν νέαν ταύτην ὑπαρξιν βῆμα, παρατηροῦνται τοιαῦται καὶ εἰς τὸ δέριμα.

Καὶ αἱ μὲν εἰς τὴν χροιάν τοῦ δέρματος μεταβολαὶ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ βρέφους μικρὰν κέκνηται σημασίαν, καθότι ἐξαφανίζονται σὺν τῇ ζωῇ. Ἡ ὀλιγιστον ὁμως μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον ἀρχομένη ἀπολέπισις τῆς ἐπιδερμίδος εἶναι πλείστου λόγου ἀξία, καθότι εἶναι σταθερὸν τῆς ζωῆς φαινόμενον, ἀρχόμενον ἐνίοτε ἀπὸ τῆς πρώτης, ὡς τὰ πολλὰ δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρας ἢ τρίτης, μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας καὶ ἀκμίζον τὴν πέμπτην, ἐνίοτε δὲ παρατείνόμενον καὶ μέχρι τῆς 20ῆς ἢ 30ῆς ἡμέρας, παρίσταται δὲ δίκην μικρῶν, λεπτῶν λεπύρων ἢ πιτύρων ἀναλόγων τοῖς παρατηρουμένοις ἐν τισιν ἐξανθηματικοῖς πυρετοῖς, ἀποσπωμένων γενικῶς σχεδὸν ἀπὸ τῆς ὅλης τοῦ σώματος ἐπιφανείας, ἰδίᾳ δὲ ἀπὸ τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας. Δυσκόλως ἢ ἀπολέπισις συγχέεται μετὰ τῆς ἐκ τῆς ἀπροσυνθέσεως ἀποκολλήσεως τῆς ἐπιδερμίδος, ἥτις ἄλλως παρατηρεῖται εἰς βαθμὸν προκεχωρημένον σήψεως εἰς σώματα μεμαλακυσμένα καὶ πρασινωπὰ δίκην φλυκταίνων ὅλως ἀλλοίων τὴν ιδεάν τῆς φυσικῆς ἀπολεπίσεως, ἢ δίκην πλατέων, λευκῶν καὶ συνερρίκνωμένων πετᾶλων μετὰ κατάδυσιν καὶ παρατεταμένην τοῦ σώματος κατεργασίαν ἐν τῷ ὕδατι.

4. *Σημεῖα ἀπὸ τῶν μεταβολῶν τοῦ ὀμφαλικοῦ συστήματος.* — Ἐκ τῶν τάχιστα ἐπιγενομένων καὶ τῶν τὰ μάλιστα σημαντικῶν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρατάσεως καὶ τῶν προσόδων τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς μεταβολῶν εἶναι αἱ συμβαίνουσαι εἰς τὸ ὀμφαλικὸν σύστημα, ὅπερ, συνέχον τὸ ἔμβρυον μετὰ τῆς μητρὸς καὶ διατρέφον αὐτὸ ἐκ τοῦ αἵματος ἐκείνης κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν, οὐδένα λόγον ὑπάρξεως ἔχει ἅμα τῇ γεννήσει, διὸ τὰ ἀπαρτίζοντα αὐτὸ μέρη διαδοχικῶς μεταβάλλονται ὡς καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ νεογνοῦ διάπλασις, παρουσιάζονται καθόσον ἀπαλλάσσεται ἐκ τοῦ ὀμφαλικοῦ συστήματος, ἀνατομικᾶς μεταβολὰς λίαν ὠφελίμους τῇ ἰατροδικαστικῇ.

Τὸ ὀμφαλικὸν σύστημα ὑπὸ δύο ἀποτελεῖται μερῶν, τοῦ μὲν ἐκτὸς τῆς

κοιλίας τῆς κυρίως ὀμφαλίδος, τοῦ δὲ ἐντὸς τῆς κοιλίας τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὀμφαλικῶν ἀγγείων· μεταξύ τούτων ὑπάρχει κρίκος ἰνώδης περικλειών τὴν ὀμφαλικὴν ὀπὴν καὶ περιβάλλων τὴν βᾶσιν τῆς ὀμφαλίδος ὑπὸ τὴν δερματίνην ἐπέκτασιν, δι' ἧς στηρίζεται εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ νεογνοῦ.

Ὁ συνδέων τὸ ὕστερον μετὰ τοῦ ἐμβρύου ἀγγειώδης λῶρος ἀπαρεγκλίτως μετὰ τὸν τοκετὸν ἀποκόπτεται, τοῦτο δὲ εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις ἐκτελεῖται ὑπὸ τῆς μαίας ἢ τοῦ μαιεύοντος ἐν γένει κοπτομένης τῆς ὀμφαλίδος 0 μ, 08-0 μ, 10 ὑπεράνω τῆς καταφύσεως αὐτῆς εἰς τὴν κοιλίαν μετὰ προηγουμένην περιδίδειν πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης αἰμορραγίας, ἐπὶ κρυφίου δὲ τοκετοῦ ἡ τίκτουσα ἀποκόπτει τὴν ὀμφαλίδαν χωρὶς προηγουμένης περιδίδεως εἴτε διὰ τμητικοῦ ὄργανου, ὅσον ψαλιδίου, εἴτε διὰ ῥήξεως διὰ τῶν χειρῶν· καὶ εἰ μὲν ἀποκόπτεται, ἡ τομὴ γίνεται ὅτε μὲν λίαν ἐγγὺς τῆς κοιλίας, ὅτε δὲ καὶ εἰς ἀπόστασιν ἄλλοτε ἄλλην ἀπ' αὐτῆς, σχεδὸν δὲ πάντοτε μεγαλειτέραν τῆς εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις, ἡ τομὴ εἶναι καθαρὰ καὶ διακρίνονται χαίνοντα τὰ στόματα τῶν ὀμφαλικῶν ἀγγείων, εἰ δὲ σχίζεται τὸ σχίσμα, γίνεται εἰς ἄλλοτε ἄλλο σημεῖον ὥς τὰ πολλὰ δὲ ἐγγυτέρω τῆς εἰς τὸ ὕστερον καταφύσεως, τὸ σχισθὲν πέρας εἶναι συνεστραμμένον, ἀνωμάλως ἐσχισμένον, κροσσωτόν, τὰ δὲ ἀγγεῖα δὲν διακρίνονται.

Τῆς ὀμφαλίδος ἀποκοπῆς εἴτε διὰ τομῆς εἴτε δι' ἀποσπάσεως, παύεται ἡ σφύξις τῶν ὀμφαλικῶν ἀρτηριῶν μετὰ τινα δεύτερα ἐξηκοστά, καὶ ἡ κυκλοφορία διακόπτεται ἐν τῇ ὀμφαλίδι, εἰς τὰ φονευθέντα δὲ καὶ ἐλάχιστον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον νεογνά εὐρηναὶ ἐν ταῖς ἀγγείοις τούτοις μικροὶ θρόμβοι ἐπιμήκεις ὅσον 0 μ, 005-0 μ, 006 καὶ καλῶς ἐσχηματισμένοι. Κατὰ τὸν Tardieu (1), ἐντὸς ὀλίγων ὥρῶν σχηματίζονται, βαθμὴδὸν δὲ στερεοποιοῦνται καὶ μεγεθύνονται, μετὰ 24 δὲ ὥρας πληροῦσι τὸ 1/4 καὶ ἐνίστε τὸ 1/2 τοῦ μήκους τῶν ἀρτηριῶν.

Ἡ ὀμφαλὶς ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀποχωριζομένη ἀπὸ τοῦ ὕστερου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ διὰ τῆς διακοπῆς τῆς κυκλοφορίας βαθμὴδὸν ἀποπίπτει, ἡ πρὸς τοῦτο ἐπεξεργασία ἀκολουθεῖ τὰς ἐξῆς φάσεις· ἡ ὀμφαλὶς μαραίνεται καὶ ἀποξηραίνεται, ὅτε μὲν ὀλίγας μετὰ τὸν τοκετὸν ὥρας, ἄλλοτε δὲ βραδυτέρον γίνεται μαλθακὴ, εὐλύγιστος καὶ προσκτᾶται χροιάν ἐν ἀρχῇ μὲν κυανίζουσαν εἰτα δὲ μελαγχροα, στενοῦται, μεγεθύνεται τὸ μήκος, συσπειροῦται δίκην τρυπάνης καὶ ἀποξηραίνεται τόσῳ ταχύτερον ὅσῳ λεπτοτέρα εἶναι, ταυτέστιν ὅσῳ ὀλιγωτέραν Βαρτώνειον ὕλην περιέχει, ἐν τέλει δὲ ἀποτελεῖ ταινίαν δίκην περγαμνῆς πεπλατυσμένην ὅσον 0 μ, 008, 0 μ, 010 ἢ 0 μ, 012 πλατεῖαν, ἐφ' ἧς ἀπεικονίζον-

(1) Tardieu. — Αὐτόθι, Σελ. 86.

ται γραμμαὶ μελανάι ὑπὸ τῶν ὀμφαλικῶν ἀγγείων ἀποτελούμεναι καὶ ὁραταὶ διὰ τοῦ ἀπεξηραμμένου περιβλήματος.

Ταυτὴ ἡ πορεία τῆς ἀποξηράνσεως καὶ ἀποπτώσεως τῆς ὀμφαλίδος, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι ζωικὸν ἢ φυσικόν; τουτέστιν εἶναι φαινόμενον ἐξαρτώμενον ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τῆς ζωῆς καὶ, ταύτης παυομένης, δὲν παρατηρεῖται ἢ δὲν ἀκαλοῦθαι τὴν προσημειωθεῖσαν πορείαν, ἢ συμβαίνει ἀπαρallάκτως καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ζωῆς, ὑπαρχουσῶν τῶν πρὸς τοῦτο φυσικῶν συνθηκῶν; Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου, ὡς εἰκός, μεγάλῃς εἶναι σπουδαιότητος. Οἱ παλαιότεροι τῶν συγγραφέων, καὶ δὴ ὁ Billard, τὴν ἀποξηράνσιν τῆς ὀμφαλίδος παρεδέχοντο ὡς κυρίως ζωικὸν φαινόμενον καὶ ὅλως ἀπὸ τῆς ζωῆς ἐξαρτώμενον, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐξῆς χωρίου (1): « Ἡ ἀποξηράνσις παύεται σὺν τῇ ζωῇ· ἡ δὲ παρουσία ὀμφαλίδος ἀπεξηραμμένης καὶ πεπλατυσμένης καταδεικνυσιν ὅτι τὸ βρέφος ἐπέζησε, καὶ δὴ μίαν καὶ δύο ἡμέρας, καθότι ἡ κατάστασις αὕτη δὲν εἶναι πτωματικὸν φαινόμενον ». Οἱ δὲ νεώτεροι, καὶ δὴ ὁ Lorain, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Tardieu κ. ἄ., κατέδειξαν ὅτι τὸ ἐναντίον συμβαίνει, τουτέστιν ὅτι ἡ τῆς ὀμφαλίδος ἀποξηράνσις ἀπαρallάκτως συντελεῖται καὶ μετὰ θάνατον τοῦ βρέφους, ἀρκεῖ νὰ διατελῇ αὕτη ὑπὸ συνθήκας φυσικᾶς ὠρισμένης, ἐπομένως ὅτι εἶναι φαινόμενον ὅλως φυσικόν. Ὁ Lorain καὶ πειραματικῶς κατέδειξε τὸ ἀληθὲς τῆς δοξασίας ταύτης, διατηρήσας ἐν τῷ θυλακίῳ αὐτοῦ, τουτέστιν εἰς θερμοκρασίαν περίπου ἴσην τῇ τοῦ σώματος, τεμάχια ὀμφαλίδων ἐπὶ τινὰς ἡμέρας καὶ παρατηρήσας ὅτι ταῦτα ἀπεξηραίνοντο ἐπίσης ταχέως ὡς καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ζῶντος βρέφους ἐγκαταλιμπανόμενα μέρη. Ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων προκύπτει ὅτι τὸ τῆς μαράνσεως καὶ ἀποξηράνσεως τῆς ὀμφαλίδος φαινόμενον εἶναι ὅλως φυσικόν καὶ ὅτι τόσῳ ταχύτερον συμβαίνει ὅσῳ ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλοτέρα καὶ ξηροτέρα. Ὁ δὲ Tardieu (2) παρετήρησε τὸ φυσικὸν τοῦ φαινομένου συμφῶνως τῇ γνώμῃ τοῦ Lorain εἰς περίπτωσιν ἰατροδικαστικῇ, καθ' ἣν βρέφος ἀποπνιγὲν ἅμα τῷ τόκῳ καὶ κλεισθὲν στεγανῶς ἐν κιβωτίῳ καταλλήλῳ, ἐτοποθετήθη ἐν τινὶ ἐρμαρίῳ, δι' οὗ διήρχετο σωλὴν ἰστίας, ἐπομένως ἐν χώρῳ θερμῷ καὶ ξηρῷ, μετὰ 8 ἡμέρας τὸ κιβώτιον παρεχώσθη ἐν τινὶ ἀγγρῷ, ἐνθα ἀνευρέθη. Ὁ Tardieu, ἐνεργῶν ὡς ἰατροδικαστής, εὔρε τὴν ὀμφαλίδαν ἀποκεκομμένην λίαν ἐγγύς τοῦ πλακοῦντος, ἥτο δὲ ἀπεξηραμμένη, καὶ ἀπετέλει ταινίαν παπυρώδη πεπλατυσμένην μετὰ γραμμῶν μαλακῶν ἐκ τῶν ὀμφαλικῶν ἀγγείων, περὶ δὲ τὴν μεσότητά αὐτῆς διεκρίνετο τμήμα ὅσον 0μ,05-0μ,06 μακρόν, μὴ ἀποξη-

(1) Billard. — Αὐτόθι. Σελ. 16.

(2) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 88.

ρανθὲν καὶ φέρον ὅλως διάφορον ὄψιν, ἐξωγκωμένον δηλονότι, μεμαλακυσμένον, πρασινίζον καὶ περίπου σέσηπός· βεβαίως ἡ μοῖρα αὕτη τῆς ὀμφαλίδος εὐρίσκετο μεταξὺ μερῶν τινῶν τοῦ σώματος καὶ δὲν ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ξηρᾶς θερμότητος. Ἐκ τούτων δηλοῦται σαφέστατα ὅτι ἡ τῆς ὀμφαλίδος ἀποξήρανσις εἶναι φαινόμενον ὅλως φυσικὸν καὶ οὐχὶ ζωϊκὸν ἐξαρτώμενον ἀπὸ φυσικῶν συνθηκῶν ὑγρότητος καὶ θερμῆς.

Ζωϊκὸν ὅμως κυρίως φαινόμενον εἶναι ἡ πρὸς ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος ἐπέξεργασία, ἀρχομένη ὀλίγον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον καὶ ἐπὶ πολυλὰς διαρκούσα ἡμέρας· τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι τὸ πολυτιμότερον διὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ζωῆς τοῦ βρέφους, καθότι εἰς τὰ νεκρογέννητα βρέφη οὐδὲν παρατηρεῖται. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ Dévergie ἀναφέρει περιπτώσιν, καθ' ἣν παρετήρησε τὴν φλογιστικὴν ἐπέξεργασίαν τοῦ ὀμφαλικοῦ κρίκου εἰς νεκρογέννητον, κατὰ τὸν Tardieu ὅμως τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατον, δοξάζει δὲ ὅτι κακῶς ὑπὸ τοῦ Dévergie ἡρμηνεύθη.

Ἡ ἀπόπτωσις τῆς ὀμφαλίδος διενεργεῖται διὰ φλογιστικῆς ἐπέξεργασίας περὶ τὸν περιβάλλοντα τὴν ὀμφαλίδαν κατὰ τὴν κατάφυσιν αὐτῆς μετὰ τῆς κοιλίας κρίκον, ἡ φλεγμονὴ εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον ἔντονος, σημαίνεται δὲ δι' ἐρυθρᾶς αὐλακος μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένης καὶ αὐλακος μᾶλλον ἢ ἥττον βαθείας περὶ τὴν ὀμφαλίδαν, ὑπὸ ἐξιδρώσεως ὑγροῦ ὀρόπουδους μᾶλλον ἢ ἥττον ἀφθόνου, ἐπέρχεται δὲ τέλος ἡ ἀπόπτωσις τῆς ὀμφαλίδος. Ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν συμβαίνει ἡ ἀπόπτωσις, εἶναι ἄλλοτε ἄλλη· οἱ πολλοὶ τῶν συγγραφέων παραδέχονται ὅτι συμβαίνει ἀπὸ τῆς 4ης-5ης ἡμέρας. Ὁ Tardieu ἐπὶ 153 περιπτώσεων παρετήρησε τὰς ἐξῆς διαφοράς:

Τὴν	2αν	ἡμέραν	εἰς	5	περιπτώσεις
»	3ην	»	»	22	»
»	4ην	»	»	36	»
»	5ην	»	»	47	»
»	6ην	»	»	31	»
»	7ην	»	»	9	»
»	8ην	»	»	3	»
»	9ην	»	»	2	»
»	10ην	»	»	2	»

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι συχνότατα ἡ ὀμφαλὶς ἀποπίπτει τὴν 5ην ἡμέραν, εἴτα τὴν 4ην, τὴν 6ην καὶ τὴν 3ην, ὁ δὲ Casper παραδέχεται τὴν 4ην-6ην ἡμέραν διὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος. Αἰτίαι δὲ προκαλοῦσαι τὴν διαφορὰν ταύτην ὡς πρὸς τὴν ἀπόπτωσιν εἶναι κυρίως ὁ βαθμὸς τῆς ἀναπτύξεως τοῦ βρέφους, ὅσῳ δηλονότι βαρύτερον, ῥωμα-

λεώτερον καὶ εὐτραφέστερον τὸ βρέφος, τόσῳ πρωϊαίτερον ἐπέρχεται ἡ ἀπόπτωσις καὶ τὰνάπαλιν· κατὰ τὸν Déraul εἰς τὰ φέροντα 2000-3000 γραμμ. βάρους βρέφῃ ἡ ἀπόπτωσις βραδύνει οὐσιωδῶς, τοῦναντίον δὲ εἰς τὰ ἔχοντα 3000-4000 γραμμ. βάρους.

Ἀποπεσοῦσης τῆς ὀμφαλίδος, ἀπομένει μικρὰ ἐλκώδης ἐπιφάνεια, ἐξ ἧς ἀναβλύζει ἐπὶ τινὰς ἡμέρας μικρὰ πύου ποσότης ἕως ἂν καταρτισθῇ ἡ οὐλή, ἣτις συνήθως εἶναι ἐντελής περὶ τὰ τέλη τῆς δευτέρας ἐβδομάδος.

Τοιαῦται αἱ μετὰ τὸν τοκετὸν ἀλλοιώσεις εἰς τὴν ἐκτὸς τῆς κοιλίας μοῖραν τοῦ ὀμφαλικοῦ συστήματος, ὧν ἡ σημειωτικὴ ἀξία δὲν εἶναι ἀπολυτος καὶ βεβαία, τὸ μὲν διότι εἶναι φυσικὸν φαινόμενον, τὸ δὲ διότι ἐνίοτε παρερμηνεύονται. Αἱ εἰς τὴν ἐντὸς τῆς κοιλίας ὁμῶς μοῖραν τοῦ ὀμφαλικοῦ συστήματος μεταβολαί, καθαρῶς ζωικά φαινόμενα καὶ ὅλως σταθερά, κέκτῃνται μεγάλῃ σπουδαιότητι εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρατάσεως τῆς ζωῆς τοῦ βρέφους· ταύτας εἰδικῶς ἐσπούδασεν ὁ Ch. Robin, ἐκ τῆς μονογραφίας τοῦ ὁποίου ἀποσπῶμεν τὰ εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν χρήσιμα·

« Κατὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος συμβαίνει ἀλλοιώσεις εἰς τὰς ἀρτηρίας, τὴν ὀμφαλικὴν φλέβα καὶ τὸν οὐραχόν, δι' ἧς ἐξηγοῦνται αἱ μετέπειτα ἀνατομικαὶ διατάξεις. Ἡ ἀλλοίωσις αὕτη συνίσταται εἰς τὴν συστολὴν τῶν εἰς τὸν ὀμφαλὸν διηκόντων ἀγγείων μετὰ τὴν ἀποκόλλησιν τῆς ἐκτὸς τῆς κοιλίας μοῖρας (μετὰ τῆς παύσεως τῆς ζωῆς αὐτῆς) ἀπὸ τῆς ἐνδομητρίου μοῖρας ἀκριβῶς κατὰ τὸν ὀμφαλικὸν κρίκον. Διενεργεῖται δὲ διὰ μὲν τὰς δύο ἀρτηρίας καὶ τὸν οὐραχόν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, διὰ δὲ τὴν φλέβα ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ συστολὴ αὕτη, ὥστε τὸ ἀρχῆθεν ἐν τῷ ὀμφαλῷ κείμενον καὶ περιγραφόμενον ὡς εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο παραμένον ἄκρον τῶν ἀρτηριῶν παρατηρεῖται βραδύτερον ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς κύστεως, ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω τῆς κορυφῆς αὐτῆς, ὑπὸ τὸ ἡθικὸν τόξον, κατ' αὐτὸ ἢ καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ ἄλλοτε ἄλλην ἀναλόγως τῶν βρεφῶν καὶ τῆς ἡλικίας ἀπὸ 0 μ, 05 - 0 μ, 14.

« Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραφέων, οὓς ἐμελέτησα, ὁ μόνος παρατηρήσας τινὰ ἐκ τῶν συμβαινόντων τούτων εἰς τὰ νεογνά εἶναι ὁ Lorain αἱ παρατηρήσεις αὐτοῦ ἀνάγονται ἰδίως εἰς τὰς ἀρτηρίας καὶ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. « Μετ' οὐ πολὺ τὰ ὀμφαλικά ἀγγεῖα ἀποκολλῶνται ἀπὸ τοῦ ἰώδους » κρίκου δι' ἐξελκώσεως, εἴτα κατέρχονται καὶ διολισθαίνουσιν ἐν τῇ θήκῃ » αὐτῶν, δι' ἧς εἰς τὸ ἐξῆς συγκοινωνοῦσι μετὰ τοῦ ὀμφαλικοῦ κρίκου, τὸ » ἀποσχισθὲν αὐτῶν πέρας συσπειροῦται δίκην σωλῆνος λελεπτυσμένου καὶ » διὰ πυρὸς ἀποπεφραγμένου· τὰ ἀγγεῖα, οὕτω κεκλεισμένα, ἐντελῶς ἀπο- » πεφραγμένα ὑπὸ θρόμβων ὁσημέραι καθισταμένων στερόρων, μικρῶν, νη-

» ματοειδῶν καὶ ὧν τὴν συστολὴν παρακολουθοῦσι, καθίστανται ἐπὶ τέλους » σύνδεσμοι, δι' ὧν δὲν διέρχεται πλέον αἷμα. Ὡς τὰ πολλὰ μετὰ 15 ἡμέ-
» ρας ἢ μετὰ 3 ἐβδομάδας ἢ ἐνίοτε καὶ ὀψιαιτέρον ἐγκαταλιμπάνουσιν
» οὕτω τὸν ὀμφαλικὸν κρίκον, ἀλλ' ἢ πρὸς τοῦτο συντελοῦσα προπαρα-
» σκευαστικὴ ἐπεξεργασία ἐκλείπει μετὰ 12 ἢ 15 μῆνας. »

α Τὸ δὲ ἄκρον τῆς ὀμφαλικῆς φλεβὸς εὐρίσκεται εἰς τὸν περιτοναϊκὸν
σύνδεσμον τὸν οὕτω δὴ κρεμαστῆρα τοῦ ἥπατος ἀποκαλούμενον μακρὰν
τοῦ ὀμφαλοῦ ὅσον 0 μ, 03 - 0 μ, 10 εἰς τὸν ἐφηθον. Ἡ συστολὴ ἄρχεται
ἀπὸ τῆς 5ης-10ης ἐνίοτε καὶ 20ης ἡμέρας μετὰ τὴν πτώσιν τῆς ὀμφαλίδος,
καὶ ἀποπερατοῦται εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους, οὐχὶ σπανίως ὁμως εὐ-
ρίσκονται αἱ ἀρτηρίαι κατὰ τὸν πυθμένα τῆς κύστεως ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ
δευτέρου μηνός. Ἡ συστολὴ διενεργεῖται πρὸ τῆς ἐπούλωσης τοῦ ἄκρου
τῶν ἀρτηριῶν καὶ τῆς φλεβὸς καὶ τῆς ἀποφράξεως τοῦ αὐλοῦ τῶν ἀγ-
γείων. Τὰ χεῖλη τοῦ ἄκρου τῶν ἀγγείων τούτων συμπλησιάζουσιν ἀλλή-
λοις οὕτως, ὥστε τὸ ἄκρον τῶν συστελλομένων ἀγγείων εἶναι ἀμβλὺ χωρὶς
ἐπαίσθητης στενώσεως ἢ ἐξοιδήσεως· τῶν ἀρτηριῶν ἰδίως εἰς ἥττονα δὲ
βαθμὸν τῆς φλεβὸς ὡς ἐκ τῆς συστολῆς ὁ αὐλὸς ἀποβαίνει νηματσειδής.
Ὡς τὰ πολλὰ εὐρηται ἐν αὐταῖς μικρὰ αἵματος ποσότης ἐφ' ὅσον ἢ ἐπού-
λωσις δὲν εἶναι συντετελεσμένη, ἅμα δὲ καὶ μικρὸς θρόμβος ἐκατέρωθεν
κατὰ τὰ ἄκρα λελεπτυσμένης πλησίον τοῦ ἀποκοπέντος τοῦ ἀγγείου
ἄκρου, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὁ θρόμβος οὗτος καθ' ὅσον ἀτροφεῖ γίνεται
φαιὸς, μελανωπός, κυανωπός. Ἡ ἀποφρακτικὴ ἐπούλωσις τοῦ ἄκρου τῆς
φλεβὸς εἶναι συντετελεσμένη πρὸ τοῦ πέρατος τοῦ πρώτου μηνός, ἐνίοτε
δὲ καὶ μετὰ 15 ἡμέρας ἢ 3 ἐβδομάδας, ἢ δὲ τῶν ἀρτηριῶν ὕστερὲι κατὰ
8-12 ἡμέρας περίπου. »

5. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς ἀποφράξεως τῶν ἐμβρυακῶν ὁπῶν.* — Ἐνεκα τῆς
ἐκ θεμελίων μεταβολῆς τῆς ἐμβρυακῆς κυκλοφορίας μετὰ τὸν τοκετὸν ἀνάγ-
κη τὰ κυκλοφορικὰ ὄργανα νὰ ὑποστῶσιν ἀναλόγους μεταβολὰς διὰ τὰς
νέας αὐτῶν λειτουργίας, ἐπομένως ὁ φλεβώδης, ὁ ἀρτηριώδης σωλὴν, τὸ
Βοτάλειον τρῆμα ἀποφράσσονται ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τῆς 10-15 ἡμέ-
ρας. Ἀλλ' αἱ ὅποι αὐταὶ ἐνίοτε παραμένουσιν ἡνεωγμέναι καὶ ἐπὶ μα-
κρότερον χρόνον, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μέχρι τῆς ἡλικίης ἡλικίας, διὸ μὴ θεω-
ρητέα τὰ σημεῖα ταῦτα ὡς μεγάλης σημειωτικῆς ἀξίας.

6. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς ἐκκενώσεως τοῦ μηχανίου.* — Παρ' ἀπάντων σχεδὸν
τῶν συγγραφῶν θεωρεῖται ὅτι ἡ ἐκκένωσις τοῦ μηχανίου συμβαίνει μετὰ
τὸν τοκετὸν καὶ περατοῦται περὶ τὴν 4ην ἡμέραν, ἀλλὰ τὸ σημεῖον τοῦτο
δὲν εἶναι σταθερὸν καὶ ἀποκλειστικὸν τῆς ζωῆς φαινόμενον, ὅθεν δὲν χρη-
σιμεύει διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς διαρκείας τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς, καθότι
πολλάκις ἐκκενροῦται καὶ πρὸ τοῦ τοκετοῦ. Τὰ δὲ αἴτια τῆς ἀστασίας ταύ-

της τοῦ φαινομένου εἶναι τὸ μὲν τὸ ποικίλον τῆς ποσότητος τοῦ σχήματιζομένου κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν μηχανίου, τὸ δὲ ἡ ἐκκένωσις αὐτοῦ πρὸ τοῦ τοκετοῦ, ἄλλοτε μηχανικὰ αἷτια κλπ.

7. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς ἀποστεώσεως.*—Εἰς τὴν ἀποστεώσιν καὶ τὰς προόδους αὐτῆς κατὰ τὸν πρῶτον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον εὐρίσκομεν σημεῖα σπουδαῖα καὶ μεγάλης σημασίας διὰ τὴν λύσιν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ζητήματος. Ἰδίως δὲ αἱ διαστάσεις τοῦ κατὰ τὸν χόνδρον τῆς ἐπιφύσεως τοῦ μηροῦ σημείου τῆς ἀποστεώσεως, αἱ χρησιμεύουσιν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ὠριμότητος τοῦ βρέφους, συμβάλλονται καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρατάσεως τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς· ὁ ἐξῆς τοῦ Olivier d'Angers πίναξ, συνταχθεὶς ἐκ παρατηρήσεων 50 βρεφῶν, δίδει ἀκριβῶς τὰς διαστάσεις τοῦ ὀστώδους τούτου σημείου ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας μέχρι τοῦ δωδεκάτου μηνός.

Εἰς τὸ τέρμα . . .	πλάτος	0,001, 0,002 - 0,004,	μήκος	0,005
Ἀπὸ 13-20 ἡμερ.	»	0,006	—	» 0,005
Πέρα τῶν 20	»	0,007	—	» 0,005
» τοῦ 8 μην.	»	9,013	—	» 0,005
» » 9 »	»	0,015	—	» 0,012
» » 11 »	»	0,015	—	» 0,013.

Σημειωτέον ὅτι αἱ διαστάσεις αὗται ἐνίοτε εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι ἀναλόγως τῆς ἕξεως τοῦ νεογνοῦ καὶ τοῦ σχήματος τῶν ὀστῶν. Πάντοτε ὅμως εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ ὀστῶδες τοῦτο σημεῖον ὁσημέραι αὐξάνεται ὑπερβάν δὲ κατὰ τὴν μείζονα αὐτοῦ διάμετρον τὰ 0 μ., 005 ἢ 0 μ., 006 ἐνδείκνυσιν ὅτι τὸ ὠριμον βρέφος ἐπέζησεν ἱκανὰς μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας· διὰ δὲ τὰ ζητήματα τῆς βρεφοκτονίας κατὰ τοὺς Casper, Tardieu κ. ἄ. δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ παρακολούθησις τῆς προόδου τοῦ σημείου τούτου πέρα τῶν 0 μ., 007 ἢ 0 μ., 008.

8. *Συγχεφαλαίωσις τῶν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρατάσεως τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς σημείων.*—Συγχεφαλαιοῦντες τὰ προεκτεθέντα σημεῖα, πορίζομεθα συμπεράσματα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρατάσεως τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς συνοψιζόμενα ὡς ἑπεται·

Ἀπὸ τινων στιγμῶν μέχρις ὥρων τινων. Στόμαχος πλήρης ὑπὸ ὕγρου ἀφρώδους, καὶ σχηματισμὸς θρόμβου εἰς τὰ ἀγγεῖα τῆς ὀμφαλίδος.

Μετὰ 6 ὥρας. Ἀπόφραξις τῶν ὀμφαλικῶν ἀρτηριῶν.

Μετὰ τὴν 1ην ἡμέραν. Ἀρχὴ τῆς ἐπεξεργασίας διὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος.

Μετὰ τὴν 2αν ἡμέραν. Ἀρχὴ τῆς ἀπολεπίσεως τῆς ἐπιδερμίδος.

Μετά τὴν 4^{ην} ἡμέραν

Ἀπόπτωσης τῆς ὀμφαλίδος.

Ἀπὸ τῆς 6^{ης}-10^{ης} ἡμέρας.

Ἀπόφραξις τῶν ἐμβρυακῶν ὀπῶν.

Μετά τὴν 10^{ην} ἡμέραν.

Αὔξησις τῶν διαστάσεων τοῦ ὀστώδους τοῦ ἐπιφύσεως τοῦ μηροῦ σημείου εἰς διάμετρον πέρα τῶν 0 μ., 005 - 0 μ., 006.

Διὰ τῶν σημείων τούτων καταδείκνυται ὡς τὰ πολλὰ ἐκάστοτε μετὰ ἀκριβείας ἡ παράτασις τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς καὶ ὀρίζεται ἡ ταυτότης τοῦ νεογνοῦ, ἥτις παρ' ἡμῖν συμφώνως τῇ ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίᾳ, ὡς ἤδη εἴρηται. ἀκριβῶς προσδιορίζεται διὰ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπεξεργασίας πρὸς ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος, ὅριον ἐνδεικνὺν ὅτι τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν βρέφος δὲν εἶναι πλέον νεογνόν, διὰ τῆς ἐμβρυακῆς τοῦ δέρματος καταστάσεως, τῆς παρουσίας τῆς ἀφρώδους ἐν τῷ στομάχῳ βλέννης καὶ τῆς ἀποφράξεως διὰ μικρῶν θρομβίων τῶν ὀμφαλικῶν ἀρτηριῶν.

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΒΡΕΦΩΝ ΤΡΟΠΩΝ

Ἡ βρεφοκτονία ὡς καὶ ἡ ἀνθρωποκτονία ποικιλοτρόπως διαπράττεται καὶ ἄλλοι μὲν τρόποι θανατώσεως τῶν βρεφῶν ἐγκαταλιμπάνουσιν ἐπὶ τῇ ἐξωτερικῇ τοῦ σώματος ἐπιφανείᾳ ἵχνη καὶ σημεῖα ταῖς πᾶσιν ὁρατὰ. ἄλλοι δὲ τοῦναντίον, τοῦθ' ὅπερ τὸ συνηθέστερον, ὑπ' οὐδενὸς σημαίνοντα ἵχνους, ὅτε ὁ ἱατροδικαστὴς δέον ν' ἀναζητῇ τὰς τοῦ θανάτου ἀποδείξεις οὐχὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν, ἀλλ' εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα. Καὶ εἰς τὴν βρεφοκτονίαν ὡς καὶ εἰς τὴν ἀνθρωποκτονίαν ἡ δικαιοσύνη ἀπόλυτον ἔχει ἀνάγκην νὰ γνωρίζῃ ἐκ τίνος αἰτίας, διὰ τίνος ὀργάνου καὶ διὰ τίνος εἶδους βιαίου θανάτου προῆλθεν ὁ θάνατος. Δὲν ἀρκεῖται ἡ δικαιοσύνη μανθάνουσα ὅτι τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν βρέφος εἶναι νεογνόν, ἐγεννήθη ζῶν καὶ ἀκολούθως ἀπέθανεν, ἀνάγκη νὰ γινώσκῃ τίς ἡ προκαλέσασα τὸν θάνατον αἰτία· τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν βρεφοκτονίαν μᾶλλον ἢ εἰς τὴν ἀνθρωποκτονίαν εἶναι δυσχερέστερον, διότι ὁ θάνατος τοῦ νεογνοῦ ἐπέρχεται καὶ φυσικῶς δι' ἡμαρτημένην διάπλασιν ἢ ἀσθένειαν τοῦ ὄργανου, δι' ἑλλειψιν περιποιήσεων, ἕνεκα δυσκόλου τοκετοῦ ἢ χειρισμῶν κατ' αὐτὸν κλπ. ὡς ἐπίσης καὶ ἕνεκα βιοπροπραγιῶν ἐπὶ σκοπῷ θανατώσεως. Ἐκ τούτων λοιπὸν λίαν ἀναγκαῖος εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐνηργήθη ἡ θανάτωσις, τῆς αἰτίας, ἐξ ἧς προῆλθεν ὁ θάνατος, διὰ τὸν τέλειον καταρτισμὸν τῆς πράξεως τῆς βρεφοκτονίας.

Ἐκτὸς τούτου ἕτερον ζήτημα οὐχ ἥττον σπουδαῖον διὰ τὴν δικαιοσύνην εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐνηργήθη ἡ βρεφοκτονία ἢ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου συμβάλλεται τὰ μάλιστα εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ ἐνόχου μητρός. Ἐκ τούτου δῆλον ὅτι τὰ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ζητήματα

ματα είναι κυρίως δύο, τὴς ἢ τοῦ θανάτου αἰτία, καὶ πότε διεπράχθη ἡ βρεφοκτονία.

α'. Τίς ἡ τοῦ θανάτου αἰτία.

Ἐκ τῆς στατιστικῆς τῶν παρατηρήσεων τοῦ Tardieu (1), ἥς πίνακα παραθέτομεν κατωτέρω, οἱ τρόποι τῆς θανατώσεως τῶν βρεφῶν ὡς πρὸς τὴν συχνότητα ἔχουσιν ὡς ἐξῆς· διὰ πνιγμονῆς, διὰ καταδύσεως ἐν τοῖς ἀποπάτοις, διὰ καταγμάτων τοῦ κρανίου, διὰ στραγγάλης, διὰ καταδύσεως ἐν ὕδατι, δι' ἐλλείψεως περιποιήσεων, τραυμάτων, καύσεως, ὀμφαλικῆς αἱμορραγίας, ἐκθέσεως εἰς τὸ ψῦχος, ἀσιτίας, δηλητηριάσεως. Τὴν σειραν ταύτην ὡς πρὸς τὴν συχνότητα τῶν τρόπων τῆς θανατώσεως παραδέχονται οἱ πολλοὶ τῶν ἰατροδικαστῶν.

Διὰ πνιγμονῆς	281
» καταδύσεως ἐν ἀποπάτοις	72
» καταγμάτων τοῦ κρανίου	70
» στραγγάλης	60
» καταδύσεως	31
» ἐλλείψεως περιποιήσεων	14
» τραυμάτων	8
» καύσεως	8
» ὀμφαλικῆς αἱμορραγίας	6
» ἐκθέσεως εἰς τὸ ψῦχος	3
» δηλητηριάσεως	2

Τὸ ὅλον 555

Σημειωτέον ὅτι οὐχὶ σπανίως κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν ἀπαντῶσι πολλαπλοῖ θανατώσεως τρόποι. εὐκόλως εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων διακρινόμενοι, τοῦθ' ὅπερ τὰ μάλιστα συντελεῖ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἐνόχου, τῶν συνενόχων καὶ τῶν λοιπῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν βρεφοκτονίαν εἰδικῶν περιστάσεων. Σημειωτέον προσέτι ὅτι δὲν ἀπόκειται εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν ἵνα ποιῇται διάκρισιν, ὥς τινες τῶν συγγραφέων δοξάζουσι, τῆς βρεφοκτονίας ἐκ προθέσεως, καὶ ἐξ ἀμελείας· ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἰατροδικαστοῦ περιστρέφεται οὐχὶ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἐξακρίθωσιν τῶν διαλογισμῶν καὶ τῶν προθέσεων τοῦ αὐτουργοῦ, ἀλλ' εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου. Ἄλλως, ἂν παραδεχθῶμεν ὡς ἐξ ἀμελείας βρεφοκτονίαν τὴν ἐξ ἐλλείψεως περιποιήσεων ἢ ἐκθέσεως εἰς τὸ ψῦχος, διατί νὰ

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 99.

μὴ παραδεχθῶμεν ὡς τοιαύτην καὶ τὴν διὰ πνιγμονῆς· Τίνι τρόπῳ εἶναι ἐφικτὴ ἡ διάγνωσις τοῦ τυχαίου ἀπὸ τοῦ ἐκ προθέσεως θανάτου;

1. ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑ ΠΝΙΓΜΟΝΗΣ

Ὁ διὰ πνιγμονῆς θάνατος εἰς τὴν βρεφοκτονίαν ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἡμισεῖας καὶ πλέον τῶν περιστάσεων. Πραγματευόμενοι εἰδικῶς περὶ τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου εἰς τὸ περὶ ἀσφυξίας κεφάλαιον, ἐν ἐκτάσει ἐπραγματεύθημεν καὶ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν διενεργεῖται καὶ περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ σημείων· ἐνταῦθα πρὸς ἀσφυγὴν ἐπαναλήψεων θέλομεν ἀπλῶς συνοψίσει ὅ,τι χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον.

Ὁ διὰ πνιγμονῆς θάνατος, ἰδίᾳ εἰς τὴν βρεφοκτονίαν, ἐνεργεῖται εἴτε δι' ἀποφράξεως διὰ τῆς χειρὸς τῶν πρώτων ἀναπνευστικῶν ὁδῶν, τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινός, εἴτε δι' ἐνσφηνώσεως ἄλλοτρίου σώματος δίκην πωμάσματος ἐκ χάρτου, ράκους ἢ τινος τοιούτου ἐν τῇ ὀπίσθῃ τοῦ στόματος κοιλότητι, εἴτε διὰ παρατεταμένης καὶ ἰσχυρᾶς συνθλίψεως καὶ πίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, εἴτε διὰ στερήσεως ἀτμοσφαιρικῷ ἀέρος ἐγκλεισμένου τοῦ νεογνοῦ ἐν στενῷ χώρῳ, εἴτε τέλος διὰ καταχύσεως· ἅπαντες οὗτοι οἱ τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου τρόποι, καίτοι λίαν διάφοροι, καταλήγουσιν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, τὸ αὐτὸ τέλος, τὴν στέρησιν τοῦ ἀέρος. Ἐκ τῶν σημειωθέντων τρόπων τῆς πνιγμονῆς τινες μόνον ἐγκαταλιμπάνουσιν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας σημεῖα καθοδηγοῦντα τὸν ἰατροδικαστὴν εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, εἶναι δὲ οὗτοι ἡ τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτῆρων ἀποφραξεις, ἡ ἐνσφηνώσις πωμάσματος ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ στόματος, ἡ περισφιγξὶς τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας (οὐχὶ πάντοτε) κλπ. εἰς ἀπάσας δὲ τὰς λοιπὰς περιστάσεις οὐδὲν εὐρίσκεται ἐξωτερικῶς ἔχνος, ὀρίζουσι δὲ τότε τὴν διάγνωσιν τὰ ὑπὸ τοῦ Tardieu ὀρισθέντα χαρακτηριστικὰ τῆς πνιγμονῆς ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς ὀργάνοις σημεῖα, αἱ ἐκχυμωτικαὶ δηλονότι κηλίδες ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκῶτα, ὑπὸ τὸ περικάρδιον, ὑπὸ τὴν ἐπικράνιον ἀπονεύρων, ὑπὸ τὴν παχείαν μήνιγγα, ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ τὸ δέρμα τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ προσώπου.

Ἐν συνόψει δὲ οἱ πνεύμονες εἶναι ἄλλοτε ἄλλοι τὴν ὄψιν, ὅτε μὲν ραδινοὶ καὶ δῆ καὶ ὠχροὶ, ὅτε δὲ μᾶλλον ἢ ἥττον σκιεροί, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μελανοκόκκινοὶ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς συμφορήσεως, καὶ πιθανῶς ἀναλόγως τοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως ἐπελθόντος θανάτου· ἡ συμφορὰς ὡς τὰ πολλὰ περιορίζεται εἰς τὴν βᾶσιν καὶ τὸ ὀπίσθιον τῶν πνευμόνων χειλος. Ὑπὸ τὸν σπλαγχνικὸν ὑπεζωκῶτα κατὰ τὴν ρίζαν, τὴν βᾶσιν καὶ δὴ κατὰ τὸ πέρας τοῦ κατωτέρου χεῖλους τοῦ πνεύμονος εὐρηνται κηλίδες

μικραί, στικταί, κανονικῶς στρογγύλαι, βαθέως ἐρυθροῦ χρώματος, σχεδὸν μελαναί ἀπὸ κεφαλῆς καρφοβελόνης ὅσον κόκκου κέγχρου καὶ ὅτε μὲν 5-6 ὅτε δὲ καὶ μέχρι 30 ἢ 40 τὸ πλῆθος, εἰς τινὰς περιστάσεις κατὰ σωροὺς δίκην πλακῶν συνηνωμένοι. Σπανίως εὐρίσκονται καὶ μικραὶ καὶ περιωρισμέναι ἐμφυσημάτων καὶ ἀποπληξίας ἐστίαι. Σημειωτέον ὅτι αἱ ἀλλοιώσεις αὗται παραμένουσιν εὐδιάκριτοι ἐφ' ὅσον καὶ ὁ πνευμονικός ιστὸς ἀνθίσταται εἰς τὴν σῆψιν. Μνείας ἄξιον ὅτι συνηθέστατα τὸ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πνευμόνων περιωρισμένον ἐμφύσημα ὑπάρχει συνυπάρχοντος καὶ στραγγαλισμοῦ μετὰ τῆς πνιγμονῆς. Συχνάκις τέλος ἐν τῇ τραχείᾳ καὶ τοῖς βρόγχοις εὐρηται ἀφρὸς λεπτός, ροδιζῶν τὴν χροίαν καὶ ἱκανῶς ἀφθονος τὸ ποσόν. Αἱ αὗται ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες ἀπαντῶσι καὶ εἰς τὸν θύμον ἀδένα, ὑπὸ τὸ περικάρδιον κατὰ τὴν ἐκφυσιν τῶν μεγάλων ἀγγείων, ὡς καὶ κατὰ τὸν τοῦ περισστέου τῶν κρανιακῶν ὀστέων κυτταρώδη ιστόν, τοὺς ἐπιπεφυκότας τὸν λαιμόν καὶ τὸ πρόσωπον. Περὶ τῆς σημειωτικῆς τῶν κηλίδων τούτων ἀξίας εἰρηνται τὰ εἰκότα ἐν τῷ περὶ ἀσφυξίας κεφαλαίῳ.

α'. *Πνιγμονὴ ἔνεκεν ἀποφράξεως τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν.* — Ἡ ἄμεσος καὶ μετὰ βίας ἐνεργουμένη ἀπόφραξις τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν εἶναι ὁ συχνότερος τῆς πνιγμονῆς θάνατος εἰς τὴν βρεφοκτονίαν. Ὡς τὰ πολλὰ διαπράττεται δι' ἰσχυρᾶς ἐπιθέσεως τῶν δακτύλων κατὰ τοὺς μυκτῆρας καὶ τὸ στόμα, ἄλλοτε δι' ἄλλοτρίου σώματος, οἷον ὑφάσματος μᾶλλον ἢ ἥττον παχέος εἴτε ἀπλῶς ἐπιτιθεμένου ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινὸς καὶ ἀποφράσσοντος αὐτά, εἴτε ἐνσπηνουμένου βαθύτερον ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ στόματος. Ἀπασαὶ αὗται αἱ ἐνέργειαι ἐγκαταλιμπάνουσιν ἐφ' ἃ δρῶσι μέρη ὡς τὰ πολλὰ σημεῖα καταμαρτυροῦντα μᾶλλον ἢ ἥττον σαφῶς καὶ ἀριδῆλως καὶ τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα τῆς ἐνεργείας, οἷον τραύματα, ἐκδοράς, παραμόρφωσιν διαριῆ, πλάτυνσιν τῆς ρινὸς καὶ τῶν χειλέων, ἀποτυπώματα τῶν δακτύλων ἢ καὶ τῶν ὀνύχων, κηλιδώματα ἐν γένει ὑπὸ τῶν δίκην πωμασμάτων ἐφαρμοζομένων ῥακῶν καὶ ὑφασμάτων. Τὰ ἔχνη ταῦτα ἰδίως ἀπομένουσι τὸ μὲν διὰ τὴν τρυφερότητα καὶ ἀπαλότητα τῶν μερῶν τοῦ βρέφους, τὸ δὲ διότι ἔνεκα τῆς λεπτότητος τῶν ὀργάνων τῆς ἀναπνοῆς δὲν ἀπαιτεῖται ὅλη ἡ χεὶρ ὅπως εἰς τοὺς ἐφήθους. ἀλλὰ μόνον εἰς ἡ δύο δάκτυλοι ὅπως ἐπιτευχθῇ τελεία ἡ ἀπόφραξις τοῦ τε στόματος καὶ τῆς ρινὸς, καὶ τὰ μὲν τῶν ὀνύχων ἔχνη καὶ αἱ λοιπαὶ βλάβαι εὐκόλως ἀναγνωρίζονται, τὰ ἐκχυμώματα ὅμως καὶ οἱ μώλωπες εὐκόλως ἐνίοτε συγχέονται μετὰ τῶν πτωματικῶν κηλίδων ταχέως εἰς τὰ βρέφη συντελουμένων, διὸ ἀπαιτεῖται ἡ μετὰ προσοχῆς καὶ δι' ἀνατομῆς πρὸς ἐξακριβώσιν τῆς καταστάσεως τοῦ ἐκκεχυμένου αἵματος ἐξέτασις τῶν μωλώπων τούτων. Ἐπίσης ἰδιαίτερος ἐξεταστέον καὶ τὴν τῆς ρινὸς παραμόρφωσιν

καὶ δὴ τὴν πλάτυναι, ἀπαντῶσαν καὶ εἰς πτόμα βρέφους πρηνὲς ἐφ' ἑκα-
νὸν παραμεῖναν, ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εὐκόλως καὶ ταχέως διὰ
τῶν δακτύλων ἢ ῥίς ἀναπλασσομένη ἀνακτᾷ καὶ τὸ κατὰ φύσιν αὐτῆς
σχῆμα, ἐνθ' εἰς τὴν ἐκ πίεσεως ζῶντος τοῦ βρέφους τῆς ῥινὸς παραμόρ-
φωσιν τοιοῦτόν τι δὲν συμβαίνει, τῆς ῥινὸς παραμενούσης διαρκῶς παρα-
μορφωμένης.

Ἡ διὰ τῆς σφηνώσεως πώμασματος ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ στόματος πνιγ-
μονὴ εἶναι λίαν συνήθης εἰς τὴν βρεφοκτονίαν, οὐχὶ σπανίως δὲ διαφεύγει
τὴν προσοχὴν τοῦ ἰατροδικαστοῦ εἴτε ἐπιπολαίως ἐξετάζοντος εἴτε ἐπι-
λανθανομένου τὸ εἶδος τοῦτο τῆς πνιγμονῆς· διὸ δέον ὅπως μετὰ μεγάλης
προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας ἐξετάζονται ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ λειψάνου· τὸ
ἐν τῷ στόματι πώμασμα εὐχερῶς πᾶν ἀνευρίσκεται τεμνομένων ἀμφοτέ-
ρων τῶν παρειῶν κατὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς γωνίας τῶν χειλέων καὶ κατα-
βιβαζομένης ἰσχυρῶς τῆς κάτω γένυος. Ὡς ἐκ τῆς σκαιότητος, μεθ' ἧς
ἐνεργεῖται συνήθως τὸ πώμασμα τοῦτο, τὸ μὲν καὶ ἐκ τῆς μηχανικῆς ἐνερ-
γείας αὐτοῦ σφηνουμένου ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος, τὸ δέ, ὁ βλεν-
νοῦμην τοῦ στόματος φέρει ἀναδιπλώσεις, συνθλάσεις, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ
ἐκδοράς, ἐκχυμώματα κλπ. νῦν μὲν ἐν τῇ κοιλότητι ἀκριβῶς τοῦ στόμα-
τος, νῦν δὲ κατὰ τὸν γαργαρεῶνα.

Ἄλλοτε τὸ ἔγκλημα τῆς διὰ πνιγμονῆς βρεφοκτονίας διαπράττεται
περιβαλλομένου τοῦ βρέφους, καὶ δὴ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἴτε διὰ σπαρ-
γάνων συνήθων εἴτε καὶ δι' ἐτέρων ῥαχίων, ἅτινα, ἐμποδίζοντα μᾶλλον ἢ
ἥττον τελείως τὴν ἀναπνοήν, συνεπάχονται ἐξ ἀνάγκης θάττον ἢ βραδύτερον
τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον καὶ ἅτινα ἢ ὑπεράσπισις δισχυρίζεται ὅτι ἐπε-
τέθησαν δίκην σαθάνων θεωρηθέντος τοῦ βρέφους νεκροῦ, ἀλλ' ἡ τῶν
πνευμόνων καὶ ἐν γένει τῶν ἐξωτερικῶν ὀργάνων ἐξέτασις καὶ ἡ εἰς αὐτὰ
παρουσία τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς πνιγμονῆς ἀλλοιώσεων αἶρει πᾶσαν
ἀμφιβολίαν.

Εἰς ἀπάσας τὰς δι' ἀμέσου τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν ἀποφράξεως περι-
στάσεις, καθ' ἃς ταχὺς ὁ θάνατος, αἱ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων τῆς πνιγ-
μονῆς ἀλλοιώσεις εἶναι τὰ μάλιστα χαρακτηριστικά· οἱ πνεύμονες δη-
λονότι εἶναι ὠχροὶ μᾶλλον ἢ ἀνεμικοὶ ἢ ἔμπλειοι αἵματος, αἱ στικταὶ κη-
λίδες ἄλλοτε ἄλλαι τὸ πλῆθος, ἀνώμαλως πῇ μὲν διεσπαρμέναι, πῇ δὲ
συρρέουσαι, μελαναί, τούτου δὲ ἕνεκα εἰς καταφανῆ πρὸς τὸ ροδίζον τοῦ
λοιποῦ πνεύμονος χρῶμα ἀντίθεσιν, σπανίως ἀπαντᾷ ἐμφύσημα, ἀφρὸς ἐν
τῇ τραχείᾳ, ἐκχυμώματα ἐν τῷ περικαρδίῳ καὶ τῷ ἐπικρῖνῳ, ἀλλοιώ-
σεις συχνότεραι ἀπαντῶσαι εἰς τὰ ἄλλα τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου εἶδη.

Ἡ ὑπεράσπισις εἰς προσομοίας περιπτώσεις δισχυρίζεται ὅτι τὸ βρέ-
φος ἀπεπνίγη ἕνεκα τῆς θέσεως, ἣν κατὰ τὸν τοκετὸν εἶχε καὶ μετ' αὐτόν.

ἔλαβε, διατείνεται δὲ συνήθως ἡ ἔνοχος ὅτι, ἀπολέσασα κατὰ τὸν τοκετὸν τὰς ἑαυτῆς αἰσθήσεις, ἐγκατέλιπεν ὑπὸ τὴν κλίνην τὸ βρέφος ἔχον τὸ στόμα καὶ τὴν ρίνα πεφραγμένα ἐκ τῆς προηγουσ τοῦ σώματος θέσεως καὶ ἐκ τοῦ αἵματος καὶ τῶν ὕλῶν τῶν ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἐκρεουσῶν.

Τὸ πρᾶγμα ἐκ πρώτης ὀψεως φαίνεται καὶ πιθανὸν καὶ δυνατόν, ἀλλὰ δεόν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ὅτι ὅπως ἐπέλθῃ ὁ θάνατος ἐκ τῆς τοιαύτης τοῦ βρέφους θέσεως, δεόν τοῦτο νὰ παραμείνῃ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον εἰς ἣν προφασίζεται ἡ ἔνοχος θέσιν, τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶναι εὐκόλον καὶ δυνατόν, μάλιστα διὰ τὰ καλῶς διαπεπλασμένα καὶ εὖρωστα βρέφη, διότι ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναπνοῆς καὶ τοῦ ἐνστίκτου τῆς αὐτοσυντηρήσεως τὸ βρέφος ἀφ' ἑαυτοῦ κατορθοῖ στροφὴν αἵρουσαν τὸ τῆς ἀναπνοῆς κώλυμα. ἀφ' ἑτέρου διὰ τὸν οὕτως ὑποτιθέμενον θάνατον εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἡ διακοπὴ τῆς κυκλοφορίας τοῦ πλακοῦντος διὰ τῆς ἀποκοπῆς τῆς ὀμφαλίδος, τοῦθ' ὅπερ δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν διατείνεται ἡ ἔνοχος ὅτι εὗρίσκετο κατὰ τὸν τοκετὸν, διότι ἐφ' ὅσον διενεργεῖται καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν τοῦ βρέφους ἡ τοῦ ὑστέρου κυκλοφορία, τὸ βρέφος ἀνθίσταται καίτοι μὴ ἀναπνέον. Οἱ πνεύμονες τέλος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παρίστανται εἰς ἐμβρυακὴν κατάστασιν, ἅτε δὴ μὴ ἀναπνεύσαντες. Ὅθεν, τῶν πνευμόνων φερόντων τὰ σημεῖα τῆς ἀναπνοῆς σαφεῖ καὶ βέβαια, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων τὰ σημεῖα τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου, τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ γυνή, ἐν ἀναισθησίᾳ διατελοῦσα κατὰ τὸν τοκετὸν, δὲν ἐτοποθέτησε καταλλήλως τὸ τεχθὲν εἶναι ὁλως ἀθάσιμον.

β'. *Πνιγμονὴ διὰ πίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας.* — Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου τὸ σῶμα τοῦ νεογνοῦ ἄλλοτε μὲν κρύπτεται μεταξὺ δύο στρωμνῶν, ἡ ὑπὸ τὰ προσκεφάλαια, ἡ ὑπὸ σωρεῖαν ἐνδυμάτων ὑπὸ τῆς μητρὸς προθυμοποιουμένης καὶ τὸ τεχθὲν νὰ ἀποκρύψῃ καὶ τὰς κραυγὰς αὐτοῦ νὰ καταπνίξῃ. ὅτε τὸ νεογνὸν θᾶττον ἢ βραδύτερον ἀπόλλυται ὑπὸ πνιγμονῆς ἀποτόκου, καὶ τῆς ἀποφράξεως τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν καὶ τῆς πίεσεως τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, ἄλλοτε δὲ παρὰ τῇ τεκούσῃ κείμενον πιέζεται εἴτε διὰ τοῦ σώματος ὀλοκλήρου εἴτε καὶ διὰ τῶν ἄνω ἄκρων μόνον πιθανῶς ἐνίοτε τυχαίως ὁλως, ἀλλ' ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἐπὶ ἐγκληματικῶ σκοπῷ ὁ θάνατος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐχὶ βραδέως ἐπέρχεται, διότι ἡ τελεία, αἰφνιδία ἢ παρατεταμένη τῶν μηχανικῶν τῆς ἀναπνοῆς φαινομένων διακοπὴ ἐξ ἀνάγκης συνεπάγεται τὸν θάνατον, καίτοι ἡ πρὸς τὸν ἀέρα εἰσοδος τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων παραμένει ἐλευθέρα.

Σπανίως εἰς τὰ θωρακικὰ καὶ κοιλιακὰ τοιχώματα κατὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς πνιγμονῆς ἀπομένουσιν ἔχνη τῆς πίεσεως ἐνεργηθείσης ὡς τὰ πολλὰ δι' ἐπιφανειῶν πλατειῶν, οὐχ ἥττον ὁμως ἐνίοτε ἀπομένει σαφὲς τὸ ἀπο-

τύωμα τοῦ δράσαντος μέσου· διὸ εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ αἰτία τοῦ θανάτου ὀρίζεται ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων.

Οὐχὶ σπανίως ἡ ὑπεράσπισις προβάλλει ὡς ἐπιχείρημα ὅτι ἡ προκαλέσασα τὴν πνιγμονὴν συμπίεσις τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας συνέβη ἔνεκα δυσκόλου τοκετοῦ καὶ κατ' αὐτόν. Τὸ ἀνυπόστατον τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου καταδείκνυται ἅφ' ἑνὸς μὲν διότι τὰ κατὰ τὸν τοκετὸν θνήσκοντα ὑπὸ ἀσφυξίας βρέφη θνήσκουσιν οὐχὶ ἐκ τῆς παρακωλύσεως τῆς ἀναπνοῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ τῆς κυκλοφορίας, ἅφ' ἑτέρου δὲ διότι ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει οἱ πνεύμονες οὐδὲν φέρουσι τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ἀναπνοῆς σημείων.

γ'. *Πνιγμονὴ διὰ κατακλίσεως τοῦ βρέφους ἐν στερῶ χώρῳ.* — Ἐνίοτε πρὸς ἀπόκρυψιν ἅμα δὲ καὶ θανάτῳ τοῦ τεχθέντος ἐγκλείεται τοῦτο ἐντὸς κιβωτίου, αὐτοῦ οἰουδήτινος, θήκης κλπ. ἐνθα, παραμένον ἐπὶ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον, θνήσκει ὑπὸ πνιγμονῆς διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀναπνευσίμου ἀέρος.

Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας οὐδὲν ὑπάρχει ἐξωτερικὸν σημεῖον τεκμηριῶν τὸν τρόπον τῆς θανατώσεως· εἰς τὰ ἐσωτερικά ὁμῶς ὄργανα εὗρηται τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς πνιγμονῆς σημεῖα σαφέστατα ἐκπεφρασμένα, σὺν τούτοις δὲ εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ πολλὰ ἀποπληκτικὰ ἑστίαὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ κατὰ βάθος εἰς τὸ παρέγχυμα ἔτι δὲ καὶ περιωρισμένοι ἑστίαὶ ἐμφυσημάτων.

δ'. *Πνιγμονὴ διὰ καταχώσεως τοῦ σώματος.* — Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς πνιγμονῆς, οὐδέποτε σχεδὸν παρατηρούμενον παρὰ τοῖς ἐφήβοις, ἀπαντᾷ οὐχὶ σπανίως παρὰ τοῖς νεογνοῖς· καταχώννυται δὲ τὸ σῶμα ζῶν· εἴτε ἐν σωρῶ κόπρου, ἄμμου ἢ ξηρῶν φύλλων, εἴτε ἐν τῇ τέφρῃ, εἴτε ἐν πιθάνῃ πλήρει πιτύρων κλπ. Πάντοτε δὲ ὁ θάνατος ἐπέρχεται θάπτον ἢ βραδυτέρον καὶ εὗρισκονται αἱ τῆς πνιγμονῆς ἀλλοιώσεις.

Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διὰ πνιγμονῆς θανατώσεως τὸ πρωτεῦον ζήτημα εἶναι ἂν τὸ βρέφος ζῶν κατεχώσθῃ, διότι οἱ ἐνοχοὶ ἐπικαλοῦνται πρὸς ὑπεράσπισιν ἢ ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη νεκρὸν καὶ τοιοῦτον κατεχώσθῃ πρὸς ἐξαφάνισιν ἢ ἀπέθανε φυσικὸν θάνατον ἅμα τῇ γεννήσει καὶ κατεχώσθῃ πρὸς ἀπόκρυψιν τοῦ λειψάνου. Ἐπειδὴ εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐξωτερικῶν σημείων ὁ διὰ πνιγμονῆς θάνατος ὀρίζεται ἐκ τῆς παρουσίας τῶν χαρακτηριστικῶν ἀλλοιώσεων, αἵτινες καίτοι εἴπερ ποτὲ χαρακτηριστικαὶ καὶ πολυπληθεῖς, ὡς ἐμφύσημα ἐκτεταμένον, ἄφρὸς αἱματόφυρτος εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς, ἐκχυμώματα πολλὰ ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ κρανίου, ρευστότης τοῦ αἵματος κτλ. οὐχ ἦτον δὲν ἀρκοῦσι πρὸς λύσιν τοῦ κυρίου θέματος ἂν ζῶν ἢ νεκρὸν κατεχώσθῃ τὸ βρέφος, ἐπομένως ζητητέον τὰ δεδομένα

πρὸς τοῦτο ἀλλαχοῦ καὶ οὐχὶ εἰς τὰ σημεῖα τῆς πνιγμονῆς, εἰς τὴν εὐρεσιν δηλονότι ὕλης ἐκ τῆς ἐν ἣ ἐγένετο ἡ κατάχωσις ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις.

Ὁ Mathieu διὰ πειραμάτων κατέδειξεν ὅτι ἡ ὕλη, ἐν ἣ γίνεται ἡ κατάχωσις, εἰσδύει ἐνίοτε εἰς τὰ νεκρά καταχωννύμενα ζῶα ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος, τῶν μυκτῆρων μέχρι τοῦ φάρυγγος καὶ λάρυγγος, οὐδέποτε ὁμως μέχρι τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, ὡς συμβαίνει εἰς τὰ ζῶντα καταχωννύμενα ζῶα, ἐπομένως ἡ παρουσία τῶν ὑλῶν τούτων ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις εἶναι βεβαία ἀποδείξεις ὅτι ἡ κατάχωσις ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ Bérenguiet κατέδειξεν ἐπίσης διὰ πειραμάτων τῆς αὐτῆς φύσεως ὅτι οὐ μόνον ἡ ὕλη, ἐν ἣ γίνεται ἡ κατάχωσις ζῶντος τοῦ ζῴου, εἰσδύει μέχρι τοῦ στομάχου, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τραχείᾳ αὐτῇ. Εἰς τὸ αὐτὸ καταλήγουσι συμπέρασμα καὶ αἱ παρατηρήσεις καὶ τὰ πειράματα τοῦ Tardieu.

Σημειωτέον ὅτι ἡ παρουσία τῆς ὕλης, ἐν ἣ ἐγένετο ἡ κατάχωσις, ἐν τῷ οἰσοφάγῳ, τῷ στομάχῳ ἢ καὶ τοῖς ἐντέροις ἀφ' ἑνός, καὶ ἐν τῷ λάρυγγι, τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ καὶ τοῖς βρόγχοις ἀφ' ἑτέρου, δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν σημασιολογικὴν ἀξίαν, διότι παρατηρήθη παρὰ πολλῶν, καὶ δὴ ὑπὸ τῆς ἐν Λονδίνῳ Ἱατρικῆς Ἑταιρείας ὅτι ἡ ὕλη ὅσῳ λεπτοτέρα, τόσῳ εὐκολώτερον καὶ μετὰ θάνατον εἰσδύει διὰ τῆς τριχοειδοῦς κινήσεως οὐ μόνον ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ φάρυγγι καὶ οἰσοφάγῳ, ἂν τὸ λείψανον ἐπὶ πολὺ παραμείνῃ κατακεχωσμένον, τούναντίον δὲ ἡ ὕλη μετὰ θάνατον οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖ τὴν φύσιν, ἀδύνατον νὰ εἰσδύσῃ πέρα τῆς εἰσόδου πρὸς τὸν φάρυγγα καὶ διότι τὰ ὄργανα ταῦτα ἐκεῖθεν εἶναι κεκλεισμένα καὶ διότι ἀπαιτοῦνται ἐξ ἀνάγκης καταπόσεως κινήσεις, ὥς τὸ ζῶν μόνον ζῶον διενεργεῖ.

Συγκεφαλαιοῦντες λοιπὸν λέγομεν ὅτι εἰς τὴν διὰ καταδύσεως πνιγμονὴν πλὴν τῶν συνήθων καὶ χαρακτηριστικῶν ταύτης σημείων, εἰ μὲν ἡ κατάχωσις ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς, εὐρηται ὕλη εἰσδύσα μέχρι τοῦ οἰσοφάγου, τοῦ στομάχου ἢ καὶ τῶν ἐντέρων, εἰ δὲ μετὰ θάνατον, εὐρίσκεται μὲν ἐνίοτε ὕλη μέχρι τοῦ λάρυγγος, τῆς τραχείας ἢ καὶ τῶν βρόγχων, οὐδέποτε ὁμως ἐν τοῖς πεπτικοῖς ὀργάνοις.

2. ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑ ΚΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΝΙΟΥ

Οὐχὶ σπανίως τὰ βρέφη θανατοῦνται διὰ κακώσεων ἐν γένει καὶ δὴ κατ' ἐκείνων κατὰ τὸ κρανίον, ἅτινα συμβαίνουσιν εἴτε τοῦ βρέφους μετακομιζομένου μακρὰν τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως αὐτοῦ καὶ βιαίως ῥιπτομένου ἢ μᾶλλον ἐκσφενδονιζομένου ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἢ κοιμητηρίῳ ὑπὲρ τὸ

τείχος αὐτοῦ ἢ ἐν βαθείᾳ τάφρῳ, ἐνθα κατάγνυται τὸ κρανίον ἐκ τῆς πτώσεως, εἴτε, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, συντριβομένης τῆς κεφαλῆς τοῦ βρέφους διὰ λίθου ἢ διὰ τοῦ ποδός. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὑπάρχει καὶ συνένοχος τοῦ ἐγκλήματος ἀνὴρ εἴτε ἐραστῆς θέλων ν' ἀπαλαγῇ τοῦ γεννηθέντος νόθου τέκνου, εἴτε πατὴρ θέλων νὰ καλύψῃ τὴν ἀτιμίαν τῆς ἑαυτοῦ θυγατρὸς· εἴτε πληττομένου τοῦ βρέφους κατὰ κεφαλῆς ἐπὶ λίθου ἢ τοίχου ἐνῷ κρατεῖται ἀπὸ τῶν ποδῶν, εἴτε τέλος διερχομένης τῆς κεφαλῆς δι' ὅπῃς ἢ δι' ἀγωγὸν λίαν στενοῦ, ὡς ὅταν τὸ βρέφος ρίπτηται ἐν τοῖς ἀποπάτοις. Τὰ εἰς τοιαύτας περιστάσεις κατάγματα εἶναι λίαν εὐδιάκριτα καὶ εὐδιάγνωστα, ἢ σύμπτωσις ὁμῶς τῶν καὶ ἐξ ἄλλων αἰτίων ἀνεξαρτήτως τῶν βιαιοπραγιῶν ἐπιγενομένων καταγμάτων παρεμβάλλει δυσχερείας τινάς, ἅτε δὴ προκαλοῦσα ζητήματα καὶ ἐπιχειρήματα ἱκανῶς πολύπλοκα.

Τὰ ἔνεκα βιαιοπραγιῶν εἰς τὸ ζῶν νεογνὸν προκληθέντα κατάγματα τοῦ κρανίου φέρουσι σημεῖα λίαν χαρακτηριστικά· ἡ ἔδρα, τὸ σχῆμα, ἡ μεγάλη αὐτῶν ἔκτασις εἶναι ἄλλοτε ἄλλα ἀναλόγως τῆς προκαλεσάσης αὐτὰ αἰτίας· λίαν σπανίως ταῦτα διαπράττονται δι' ἀμέσου πλήξεως ἀμ-βλέος ὄργανου, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς ἐνηλικίους, ὡς τὰ πολλὰ γίνονται ῥιπτομένου τοῦ βρέφους ἀπὸ ὑψηλοῦ μέρους, τότε δὲ τὸ κατὰ τὸ κρανίον κάταγμα ἐδράζει εἰς μέρη μὴ ὀριζόμενα διὰ γενικῶν κανόνων, ἐκτείνεται εἰς πλείονα κρανιακά ὅστ' ἀρχόμενον ὁπόθεν τὸ πρῶτον ἐνήργησεν ἡ πλήξις κατὰ τὴν πτῶσιν, εἶναι ἀνώμαλον τὸ σχῆμα ἀναλόγως τῆς διευθύνσεως, ἣν ἠκολούθησεν ἡ τῶν ὀστέων θρασυς, ὡς τὰ πολλὰ γραμμοειδῆς, τὰ δὲ κατεαγότα τῶν ὀστέων ἄκρα ἐπιβαίνουσιν ἀλλήλων.

Τῆς κεφαλῆς συντριβομένης, τοῦθ' ὅπερ τὸ συνηθέστερον, ἡ βία ἐνεργεῖ συγχρόνως καὶ δύο ἀντίστοιχα μέρη, τὸ μὲν κείμενον πρὸς τὴν στερεὰν ἐπιφάνειαν, ἐφ' ἧς κεῖται ἡ κεφαλή, τὸ δὲ εἰς τὴν δρωσαν βίαν, παρατηροῦνται δὲ τότε διπλᾶ κατάγματα ἐκατέρωθεν ἀκριβῶς τοῦ κρανίου μετὰ πλάτυνσεως τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐνεργησάσης βίας. Τὰ κατεαγότα μέρη τῶν ὀστέων εἶναι πολυάριθμα, ἐνίυτε κατὰ δεκάδας ἀριθμούμενα.

Τῆς κεφαλῆς ἰσχυρῶς πληττομένης ἐπὶ στερεᾷ ἐπιφανείᾳ ἐνῷ τὸ σῶμα κρατεῖται ἀπὸ τῶν ποδῶν, τὸ κάταγμα ἐδράζει εἰς τὸ ἕτερον τῶν μερῶν καὶ ἀπεργάζεται παμμεγέθη τῆς οὐσίας ἀπώλειαν μετὰ συντρίψεως τῶν ὀστέων. Τῆς κεφαλῆς δὲ συντριβομένης κατὰ τὴν βίᾳ ἐνεργουμένην διόδον αὐτῆς δι' ὅπῃς ἢ σωλῆνος στενοῦ, ὡς τοῦ τῶν ἀποπάτων, τὸ κρανίον κατάγνυται κατὰ τὸ μᾶλλον προέχον μέρος αὐτοῦ, ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τοὺς βρεγματικούς ὅγκους ἢ κατὰ τὰ πέρατα τοῦ ἰνικομετωπικοῦ ἄξονος, τὰ δὲ κατάγματα εἶναι γραμμοειδῆ χωρὶς ἐμπιέσματος ἢ μετατοπισμοῦ.

τῶν κατεαγόντων ἄκρων, ἀλλ' ἀπλῶς ἐνίοτε μετὰ μικρᾶς ἐπιθέσεως τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τὸ ἕτερον ἄκρον.

Εἰς ἀπάσας ταύτας τὰς περιστάσεις συμπαρομαρτοῦσι μεγάλαι βλάβαι, ἡ κεφαλὴ δηλονότι εἶναι παραμειορφωμένη, μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιμεμηκυμένη, τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ κρανίου καλύμματα, καὶ τοι ὡς τὰ πολλὰ χωρὶς τινος ἐξωτερικῆς βλάβης, φέρουσι τὸ ἀποτύπωμα τοῦ ἀμβλέος ὀργάνου, δι' οὗ συνετρίβη ἡ κεφαλὴ, ἢ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ ἔκειτο κατὰ τὴν κτάξιν, τὸ κρανίον εἶναι ὡσεὶ διαρρέον καὶ λίαν εὐκίνητα τὰ ἀπαρτιζοντα αὐτὸ ὀστώδη μέρη, διὰ δὲ τοῦ δέρματος διακρίνεται τὸ μελανέρυθρον χρῶμα τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, κειμένου εἰς θρόμβους μᾶλλον ἢ ἥττον παχεῖς εἰς τὴν χώραν τοῦ κατάγματος, ἢ σκληρὰ μὴνιγξ, ἰδίως εἰς τὰ πολλαπλᾶ τῶν ὀστῶν κατάγματα, εἶναι ἐσχισμένη καὶ ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία ἀναμιξ μετὰ τοῦ αἵματος, τὰ ὀστᾶ ἐν γένει διὰ τῶν δακτύλων ἐξεταζόμενα τρίζουσι, διὰ διαφανείας δὲ παρατηρεῖται εἰς τὰ ἄκρα τῶν κατεαγόντων ὀστῶν κατὰ τὸ χεῖλος τοῦ κατάγματος περιθώριον ἐρυθρὸν ἀπότοκον τῆς διηθήσεως τοῦ αἵματος. Ἡ θρόμβωσις τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, ἡ ἀφθονία αὐτοῦ καὶ τὸ ἐρυθρὸν περιθώριον κατὰ τὰ ἄκρα τῶν κατεαγόντων ὀστῶν ἀποτελοῦσι τὰ βέβαια σημεῖα ὅτι τὰ κατάγματα ἐνηργήθησαν διαρκούσης τῆς ζωῆς.

Μεθ' ὅλον τὸ ἰδιάζον τῶν χαρακτῆρων τῶν ἐν λόγῳ καταγμάτων οὐχὶ σπανίως γεννῶνται ἐνδοιασμοὶ ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν αἰτίας προβαλλομένης ὡς ἐνστάσεως πρὸς ὑπεράσπισιν ὅτι τὰ κατάγματα τυχαίως συνέβησαν κατὰ τὸν τοκετὸν ἢ ἐνεκα αὐτοῦ πρὸς ἀκριβῆ τοῦ ζητήματος λύσιν ἐξετάσωμεν εἰδικῶς τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος περιστάσεις.

α'. *Πρῶσις τοῦ νεογνοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατὰ τὸν τοκετόν.* — Πρὸς παραδοχὴν τῆς συμπτώσεως ταύτης ὅτι τὸ νεογνὸν βιαίως ἐξωθηθὲν κατέπεσε καὶ κατέαξε τὸ κρανίον αὐτοῦ δέον ὅπως ὁ τοκετὸς τελεσθῇ ὀρθίως τῆς γυναικός, ὅπερ συνηθέστατα μὲν προβάλλει ἡ ἔνοχος, δὲν ἀποδεικνύει ὁμως καὶ καταλλήλως. Καίτοι ἅπαντες οἱ μαιευτῆρες συμφωνοῦσιν ὅτι ἡ τίκτουσα κυρτοῦται ἢ κοίτεται ἢ ὀρμεμφύτως ὅπωςδήποτε καταλλήλως διατίθεται κατὰ τὸν τοκετόν, οὐδὲν ἥττον ὑπάρχουσι παραδείγματα γυναικῶν, αἵτινες ἔτεκον ὀρθιαί, ἄρα τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀδύνατον καὶ ἐπομένως πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ὅλου ἐπιχειρήματος ὅτι ὁ γυνὴ ἔτεκεν ὀρθία καὶ τούτου ἐνεκα τὸ βρέφος καταπεσὼν ἔθραυσε τὸ κρανίον, δὲν ἀρκεῖ ὁ δισχυρισμὸς ὅτι τὸ ὀρθίαν τίκτειν τὴν γυναῖκα εἶναι ἀδύνατον, ἀλλὰ δέον νὰ καταδειχθῇ κατὰ πόσον εἶναι δυνατόν, τῆς γυναικὸς τικτούσης ὀρθίως, νὰ καταπέσῃ τὸ βρέφος καὶ κατὰ πόσον ἐκ τῆς τοιαύτης καταπτώσεως

κατάγματα ἢ ἐν γένει βλάβαι εἶναι ἀπολύτως θανατηφόροι καὶ παρεμφερείς τοῖς ἀπὸ βιαιοπραγιῶν κατάγμασιν.

Τὸ βρέφος καθ' ὃν ἀπαιτεῖται διὰ τῶν γεννητικῶν τῆς μητρὸς ὀργάνων χρόνον διατελεῖ εἰσέτι προσκεκολλημένον καὶ ἀπλωρημένον ἀπὸ τῆς ὀμφαλίδος, ἐκτὸς ἂν ὑποθεθῇ ὅτι καὶ ὁ πλακοῦς συνεζωθεῖται μετὰ τοῦ ἐμβρύου ἢ ὅτι τὸ μήκος τῆς ὀμφαλίδος ὑπερβαίνει τὴν χωρίζουσαν τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀπόστασιν, καὶ ὅτι ἐσχίσθη ἡ ὀμφαλὶς.

Ἡ ἄλλως λίαν σπανία τοῦ ὑστέρου μετὰ τοῦ ἐμβρύου συνεζώθησις εὐκόλως γνωρίζεται ἐκ τῆς παραβολικῆς ἐξετάσεως τῶν διαστάσεων τῆς πνέλου, καὶ τοῦ βρέφους καὶ τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων, καθ' ἃς ἐνηργήθη ὁ τοκετός. Ἡ δὲ χωρὶς τῆς συνεζωθήσεως τοῦ ὑστέρου μετὰ τοῦ ἐμβρύου καὶ τῆς ῥήξεως τῆς ὀμφαλίδος κατάπτωσις τοῦ βρέφους βεβαιοῦται παραβάλλομένου τοῦ μήκους τῆς ὀμφαλίδος μὴ ὑπερβαίνοντος κατὰ φύσιν τὰ 0 μ, 50, τουτέστιν ἐλάσσονος τῆς ἀπὸ τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων μέχρι τοῦ ἐδάφους ἀποστάσεως πρὸς ταύτην.

Ὑπαρχούσης ὅμως τῆς ὀμφαλίδος τετμημένης, δέον νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν ἡ ὀμφαλὶς κανονικῶς διὰ τμητικοῦ ὀργάνου ἐτμήθη, ὅτε πᾶσα ὑπόνοια πτώσεως τοῦ βρέφους αἰρεται, ἢ ἂν τυγχάνῃ διερρήγμενη, ὅτε γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν ἡ ῥήξις τῆς ὀμφαλίδος ἦναι ἀπότοκος τοῦ βάρους καὶ τῆς ἔλξεως, τοῦ βρέφους αἰφνης ἐξωθουμένου καὶ καταπίπτοντος τῆς γυναικὸς τικτούσης ὀρθίας, ἢ ἄλλης αἰτίας. Ἄν ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς ὀμφαλίδος προκύπτῃ ὅτι αὕτη ἔχει κατὰ φύσιν. οὐδόλως δὲ ἦναι μεμαλαχυμένη ἢ λελεπτυσμένη, εἶναι ἀπαράδεκτον ὅτι ἐσχίσθη ὑπὸ τοῦ βάρους τοῦ σώματος τοῦ βρέφους.

Πολλοί, καὶ δὴ ὁ Négrier, ὅπως ἀποδείξωσι τὸ ἀδύνατον τῆς ῥήξεως τῆς ὀμφαλίδος ὑπὸ τοῦ βάρους τοῦ σώματος τοῦ βρέφους διάφορα ἐπεχειρήσαν πειράματα· αὐτῶ προσαρτῶντες κατὰ τὸ ἕτερον τῆς ὀμφαλίδος πέρας αὐτῆς βάρη βαθμηδὸν αὐξανόμενα μέχρι τῆς ῥήξεως, παρετήρησαν ὅτι ἡ ὀμφαλὶς ἀνθίσταται χωρὶς νὰ διαρράγῃ εἰς βάρος 5250 γραμμ. πολλῷ ἀνώτερον τοῦ βάρους τοῦ νεογνοῦ. Ὁ Casper, ἀντικρούων τὸ τῶν πειραμάτων τούτων τοῦ Négrier συμπέρασμα, προβάλλει πρῶτον ὅτι τὸ βάρος τοῦ πίπτοντος βρέφους γίνεται μείζον ἐνεκα τῆς πτώσεως· ἡ ἀντίρρησης αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, ἅτε δὴ μὴ στηριζομένη εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἄλλως εἰς τὰ πειράματα τοῦ Négrier ἐλήφθη ὑπ' ὕψιν τὸ ἀπόλυτον τοῦ βρέφους βάρος συγκριτικῶς πρὸς τὴν δύναμιν τῆς φυσικῆς τῆς ὀμφαλίδος ἀντιστάσεως ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ αἰφνιδία ὡς ἡ ὑπὸ τῆς ἐξωθήσεως τοῦ ἐμβρύου ἐπὶ τῆς ὀμφαλίδος προκαλουμένη ἀφ' ἑτέρου· δεύτερον ὅτι ἡ τοῦ ζῶντος βρέφους ὀμφαλὶς ῥήγνυται πολλῷ ῥάδιον τῆς τοῦ νεκροῦ, διότι οἱ ζῶντες ἱστοὶ ἐν γένει εὐθραυστότεροι τῶν νεκρῶν τυγχάνουσιν· ἀλλὰ καὶ ἡ

ἀντιρρήσεις αὐτὴ δὲν εἶναι ὀρθή, καθότι τὸ βάρος τοῦ πίπτοντος σώματος, ὡς καὶ ἡ ἐκ τῆς πτώσεως δύναμις, καθ' ἃ κατωτέρω ὁ λόγος, δὲν εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὴν ἀντίστασιν τῆς ὀμφαλίδος ὅπως ρήξωσιν αὐτήν. Ἐπομένως τὸ ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Négrier συμπέρασμα ὅτι ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ ἐμβρύου, ὀρθίας τικτούσης τῆς γυναικός, ἡ ὑγιὼς ἔχουσα ὀμφαλὶς δὲν ρήγγυται, διατηρεῖ ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἀξίαν.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς αἰφνιδίας τοῦ ἐμβρύου προώσεως κατὰ τὸν τοκετὸν δὲν ἐξηγείται ἡ ρῆξις τῆς ὀμφαλίδος· διότι καὶ κατὰ τὸν ταχύτατον καὶ εὐκολώτατον τοκετὸν οὔτε ἡ τοῦ ἐμβρύου πρόωσις εἶναι τόσον αἰφνιδία, οὔτε ἡ τῆς μήτρας ἐξωστικὴ δύναμις τόσῳ ἰσχυρά, ὥστε τὸ ἐμβρυον ἐξωθούμενον νὰ προπέσῃ δίκην σφαίρας ἐκ πυροβόλου ὅπλου, αἱ διάφοροι τοῦ τοκετοῦ περίοδοι, ἡ προστριβὴ τῶν μαλακῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου, ἡ βαθμυδὸν ἐξασθενοῦσα ἐξωστικὴ τῆς μήτρας δύναμις μετὰ τὴν ἐξωσιν τῆς κεφαλῆς ἐλαττοῦσι τὰ μάλιστα τὰ ἐκ τῆς βιαίας καὶ αἰφνιδίας προώσεως ἀποτελέσματα.

Ἀλλὰ, θεθέντος ὅτι ὅπωςδῆποτε ἀποβαίνει ἐνίοτε ἐφικτὴ ἡ τοῦ ἐμβρύου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πτώσις, τίνα τὰ ἐκ ταύτης δυνατὰ ἀποτελέσματα; Τὸ περιγεγόμενον τῶν πειραμάτων τοῦ Chaussier κ. ἄ., καθ' ἃ, βρέφῃ ἐγκαταλειφθέντα ἀπὸ ὥρους 0μ,30 ἢ 0μ,50 ἢ καὶ 1 μέτρου καὶ καταπεσόντα ἐπὶ ἐδάφους πλακοστρώτου, ἔφερον κατὰγματα εἰς ἀναλογίαν 4 : 5 μᾶλλον ἢ ἦσαν ἐκτεταμένα τῶν βρεγματικῶν ἐνίοτε δὲ καὶ τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ, οὐδόλως συμβάλλεται εἰς λύσιν τοῦ ζητήματος, διότι, καθ' ἃ παρατηροῦσιν οἱ πάντες, καὶ δὴ οἱ Hohl, Casper κ. ἄ., οὐδόλως ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν κατὰ τὰ πειράματα ταῦτα ἡ ἐπήρεια τῆς διόδου τοῦ κορμοῦ καὶ τῆς τοῦ ὑστέρου διὰ τοῦ κόλπου ἐλαττούσης τὴν δύναμιν τῆς πτώσεως, σημειωτέον δὲ προσέτι ὅτι μετὰ τὴν ἐξοδὸν τῆς κεφαλῆς ἐκ τοῦ κόλπου, ἐπειδὴ ἐλάχιστον τοῦ σώματος μέρος μένει ἐν τῇ μήτρᾳ, ἡ ἐξωστικὴ αὐτῆς δύναμις μηδενίζεται σχεδόν. Ἀφ' ἑτέρου αἱ τῆς μητρὸς προσπάθειαι συντελοῦσι μόνον εἰς τὴν ἐξωσιν τῆς κεφαλῆς, ταύτης δὲ ἐξωθηθείσης, ἡ μήτηρ ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι ἐξηντλημένη, ὥστε μετὰ κόπου συντελεῖ εἰς τὴν ἐξώθησιν τοῦ κορμοῦ. Προσθέτει δὲ ὁ Hohl ὅτι ὅπως τὸ βρέφος καταπέσῃ, ἀνάγκη ἡ γυνὴ νὰ ᾔναι ἢ ὀρθία ἢ κεκυφύια· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν θεωρεῖ ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα, διότι διατείνεται ὅτι ἡ γυνὴ πάντοτε ἔχει τὸν καιρὸν κατὰ τὸν τοκετὸν νὰ λάβῃ τὴν κατάλληλον δι' αὐτὸν θέσιν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν θεωρεῖ δύσκολον τὴν παραγωγὴν τῶν καταγμάτων ἕνεκα τῆς μικρᾶς ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων μέχρι τοῦ ἐδάφους ἀποστάσεως.

Ἐκ τούτων δῆλον πόσον δύσκολον, ἵνα μὴ εἰπωμεν ἀδύνατον, νὰ ἐνεργηθῇ ὁ τοκετὸς ὀρθίας οὔσης τῆς γυναικός, ἀλλὰ καὶ τούτου τεθέντος, αἱ ἐκ

τῆς πτώσεως βλάβαι εἶναι ἐλάχισται καὶ ἀσήμαντοι, ὡς τεκμαίρεται ἐκ δὲ ὑπὸ τοῦ Casper (1) ἀναφερομένων περιστάσεων, ἐν τῇ μὲν τῶν ὁποίων οὐδεμία παρατηρήθη εἰς τὰ ὅσα βλάβη, ἀλλ' ἀπλῆ κατὰ τὴν κορυφὴν σύνθλασις, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ ἀπλῇ ῥωγμῇ, ἀλλὰ μετὰ ἐλαττωματικῆς τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου ἀποστεώσεως, ἐξ ἑτέρας τοῦ Olivier d'Angers (2) καθ' ἣν ὑπῆρχε μὲν ἀπλοῦν κάταγμα, ἀλλὰ μετ' ἀτελοῦς ἀποστεώσεως ἰδίᾳ ἐκ τῶν μετὰ πολλῆς προσοχῆς συλλεγισῶν 183 περιπτώσεων τοῦ κετοῦ ὀρθίας τῆς γυναικὸς ὑπὸ τοῦ Klein, καθ' ἧς, πλὴν ἐκχυμωμάτων οὔτε θάνατος, οὔτε κάταγμα, οὔτε ῥωγμὴ τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου παρατηρήθησαν.

Μετὰ τὰ ρηθέντα ὡς γενικὸν συμπέρασμα προκύπτει ὅτι, πλὴν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων, εὐκόλως ἄλλως ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ ἀναγνωρίζεσθαι μὲνων, ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πτώσις τοῦ βρέφους καὶ ὀρθίας οὔσης τῆς κεφαλῆς σπανιώτατα καὶ ἐξαιρετικῶς συμβαίνει. ἂν δὲ τυχὸν συμβῇ, ἐξουδετεροῦται εἴτε ὑπὸ τῆς ἀντιστάσεως τῆς ὀμφαλίδας, εἴτε ἐκ τῆς ἐπαφῆς τῶν μερῶν τῆς μητρὸς, καὶ ὅτι ἐπομένως καὶ ἕνεκα τῆς ἐλαστικότητος τῆς κεφαλῆς τοῦ νεογνοῦ ἡ πτώσις αὕτη δὲν ἐπάγεται κατάγματα ἢ βλάβειας βλάβας.

Τοιοῦτος ὁ κανὼν ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὅστις ὁμοῦ ἐπιδέχεται ἐξαιρέσεις τινάς, εἰς τὴν διασάφησιν τῶν ὁποίων ἐξεταστέον πλὴν τῶν κατὰ τὸ συμβῆν ἐιδικῶν περιστάσεων, οἷον τοῦ τόπου, ἐνθα ἐτελέσθη ὁ τοκετός, τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους, τοῦ ἀναστήματος καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς πυέλου τῆς γυναικὸς, τῆς κατὰ τὸν τοκετὸν θέσεως τοῦ σώματος, τῆς καταστάσεως τοῦ λειψάνου, δι' ὧν βεβαιοῦται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβέστερον ἡ πτώσις τοῦ βρέφους, αὐτὰ ταῦτα τὰ κατάγματα ὡς πρὸς τὴν ἑδραν, τὴν φύσιν καὶ λοιπὰς παρομαρτούσας περιστάσεις, ἂν δηλαδὴ προέρχωνται ἕνεκα πτώσεως τοῦ βρέφους ὀρθίας τε κεφαλῆς τῆς γυναικὸς, ἐδράζουσιν ἐξ ἀνάγκης φυσικῶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἐξουχόν τῆς κορυφῆς μέρος, εἶναι εὐθέα, ἀπλᾶ, γραμμοειδῆ, μικρὰς ἐκτάσεως δίκην ἀπλῶν ῥωγμῶν ὡς τὰ πολλὰ χωρὶς βλάβης τῶν μαλακῶν μορίων μόνους συνοδίτας φέροντα ἐκχυμώματα καὶ ἀπλὴν αἵματος τεθοροβωμένου ἐκχυσιν καθ' ὃ μέρος ἡ κεφαλὴ ἐπλήγη, ἐνθα ἐνίοτε εὐρηται καὶ ἀπυτύπωμα ἰδιόζον ἐκ τοῦ ἐδάφους ἢ καὶ ῥύπος ἰδιαίτερος ἐκ τούτου προερχόμενος Ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν συνεπάρχονται ἀναγκαιῶς τὸν θάνατον ἰώμενα ὡς τὰ πολλὰ ἐπιζῶντος τοῦ βρέφους. Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ἕνεκα τῆς πτώσεως κατὰ τὸν τοκετὸν ἀποτελεσμάτων πρὸς τὰ ἐκ τῶν

(1) Casper. — Αὐτόθει. Παράτ. 377, 378.

(2) Olivier. — Annales d'Hyg. et de Méd. Lég. 1844. Τόμ. ΑΒ'. Σελ. 139.

βιοιοπραγῶν συμπεραίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐκ τούτων εὑρεσιν τῆς παραγωγῆς τῶν καταγμάτων αἰτίας οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἀμφιβολία.

β'. *Κατάγματα τοῦ κρανίου κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ συμβάντα.* — Ἀληθῶς κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἕνεκα τούτου προκαλοῦνται ἐνίοτε κατάγματα τοῦ κρανίου εἴτε ἕνεκα μαιευτικῶν χειρισμῶν εἴτε καὶ αὐτομάτως, ἅτινα εὐκόλως διακρίνονται ἀπὸ τῶν ἐκ βιοιοπραγῶν. Ἀντὶ πάσης περιγραφῆς τῶν διαφορῶν τούτων παραθέτομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Danyau ἰδιαίτε-
 ρως ἐκτιθέμενα ἐν τῇ περὶ βρεφοκτονίας τοῦ Tardieu (1) μονογραφίᾳ.

« Ἐνεκα τῆς μεγάλης τῶν ἐξοστώσεων τῆς λεκάνης σπανιότητος, παραδεκτόν ὅτι ὡς τὰ πολλὰ τὰ αὐτόματα τοῦ κρανίου κατάγματα προφασίζεται ἡ ἐξοχὴ τῆς ιεροσφυακῆς γωνίας πυέλου μετρίως ἐστενωμένης, ὅτε ἡ κεφαλὴ πρὸ τῆς διόδου αὐτῆς διὰ τοῦ ἀνωτέρου στενώματος καὶ καθ' ὃν χρόνον διέρχεται δι' αὐτοῦ διατελεῖ εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε σχεδὸν βεβαίως, ἂν ὑπάρχῃ ἄπλοῦν ἐμπέσμα ἢ κατάγμα μετὰ ἢ ἄνευ ἐμπέσματος, ἐδράζει τοῦτο κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ δεξιῦ ἢ ἀριστεροῦ βρεγματικοῦ ἀναλόγως τῆς θέσεως, ἢ κατὰ τὴν γεινιάζουσαν τοῦ ἀντιστοίχου μετωπικοῦ μοῖραν, ἢ συγχρόνως εἰς τε τὸ μετωπικόν καὶ τὸ βρεγματικόν. Σημειωτέον ὅτι συμβαίνει ἐνίοτε καὶ ἐξ ἀντιτυπίας κατάγμα, ἄλλ' ἢ σύνθλασις τῶν κρανιακῶν καλυμμάτων καὶ ἡ ἐκχύμωσις τοῦ κατάγματος ἀποδιδόμενου εἰς μόνην τὴν ἐπὶ τὴν ιεροσφυακὴν γωνίαν πίεσιν συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς αἰτίας τοῦ κατάγματος. Λίαν λυσιτελὲς τέλος ἡ εξέτασις τοῦ σχήματος τοῦ κρανίου, ἐξ ἧς ἀναγνωρίζεται ἡ παρουσία ἢ ἡ ἔλλειψις ἐλαττώματος τῆς πυέλου.

« Τὰ ἐκ τοῦ ἐμβρυολογικοῦ κατάγματα ἐδράζουσιν ὡς τὰ πολλὰ καθ' ἃ μέρη τὸ ἐργαλεῖον ἐφηρμόσθη, τὰ δὲ λίαν εὐδιάκριτα ἴχνη τῶν κοχλιαρίων, τῆς εξέτάσεως ἐνεργουμένης μικρὸν μετὰ τὸν τοκετὸν, ἐνδεικνύουσιν εὐκόλως τὴν αἰτίαν τοῦ κατάγματος, ἐπομένως ἡ ἔδρα αὐτοῦ εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐργαλείου. Ἰδίᾳ δὲ συμβαίνει τὸ κατάγμα εἰς ἀνωμάλους τοῦ ἐμβρυολογικοῦ ἐφαρμογᾶς, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τὰς στενὰς πυέλους, τότε δὲ ἡ ἔδρα αὐτοῦ δὲν ὀρίζεται ὅπωςδὴποτε ὁμῶς εἶναι ἢ κατὰ τὸ πρόσθιον τῶν μετωπικῶν ἢ ἐν τῷ μέσῳ ἢ εἰς τὸ ἕτερον τῶν πλαγίων τοῦ κατ' ἰνίον ὁστού. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας τὰ ἐξ ἀντιτυπίας κατάγματα δὲν εἶναι ἀκριβῶς εἰς σχέ-
 σιν πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν καλυμμάτων τοῦ κρανίου ὑπὸ τῶν κοχλιαρίων τοῦ ἐμβρυολογικοῦ ἴχνη, σημειωτέον δὲ ὅτι ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἱατρικῆς εὐθύ-
 νης, καθ' ἃς περιστάσεις, ὁ ἐμβρυολογὸς ἐφαρμοσθεὶς ὅσον οἶόν τε ἀνω-

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 144.

μάλως κατὰ τὸ ἄνωτερον στενώμα, δὲν προκαλεῖ κατάγμα ἐξ ἀπ' εὐθείας συμπίεσεως, ἐμπέσμα ἢ ῥωγμὴν εἰς τὰ προσημειωθέντα σημεῖα, ἅτινα ἐνίοτε προέρχονται ἐκ τῆς πίεσεως τῆς κεφαλῆς εἰς τὴν ἱεροσφρακτὴν γωνίαν κατὰ τὴν διόδον τοῦ ἀνωτέρου στενώματος. »

Ἐφαρμοζομένων τῶν δεδομένων τούτων τῆς μαιευτικῆς εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν, γίνεται δῆλον ὅτι τὰ ἐκ δυσκόλου τοκετοῦ ἢ μαιευτικῶν ἐγχειρήσεων κατάγματα προϋποθέτουσι πάντοτε δύσκολον, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ λίαν κοπιώδη, τοκετόν, εἴτε ἕνεκα στενώσεως τῆς πυέλου εἴτε ἕνεκα ὑπερβάλλοντος τοῦ ἐμβρύου ὄγκου, ῥᾶδιον δὲ συμβαίνειν τότε συνυπαρχούσης καὶ ἐλαττωματικῆς τῶν ὀστέων ἀναπτύξεως περὶ τὴν σύστασιν ὄντων τούτων μᾶλλον εὐθρύπτων. Τὰ ἀπότοκα συνθλίψεως τῆς κεφαλῆς πρὸς τὰς ὀστώδεις τῆς πυέλου ἐξοχὰς κατάγματα συνίστανται ὡς τὰ πολλὰ εἰς ἀπλᾶς ῥωγμὰς, μετὰ μετρίου ἐμπέσματος ἀπὸ κεντρικοῦ σημείου, συνήθως κατὰ τὸ βρεγματικόν, τὸ μετωπικόν ἢ τὸ κροταφικόν, ἥμισυ δὲ προκαλοῦσιν ἐκχύσεις αἵματος ἢ λίαν μικρὰ ἐκχυμώματα. Τὸ δὲ πάντων σπουδαιότερον, καὶ δὴ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς βρεφοκτονίας, ὅτι οὐδὲν προκαλοῦσι δυσᾶρεστον φαινόμενον, οὐδεμίαν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου διατάραιιν, οὐδέποτε θάνατον, ἀλλ' αὐτομάτως ἰῶνται. Ὅθεν δὲν συγγέονται μετὰ τῶν ἀπὸ βιαιοπραγιῶν καταγμάτων, ἅτινα συνοδεύονται ὑπὸ μεγάλων βλαβῶν, συντρίψεως τῶν ὀστέων, μεγάλου ἐμπέσματος, ἐκκινήσεως τῶν ὀστέων καὶ ἐκχύσεως μεγάλης ποσότητος τεθρομβωμένου αἵματος. Τέλος τὰ ἐκ μαιευτικῶν ἐγχειρήσεων κατάγματα τὰ εἰς θάνατον ἀπολήξαντα ἀπαντῶσιν εἰς βρέφη μὴπω ἀναπνεύσαντα.

Ἡ ὑπερχύσις πρὸς δικαιολόγησιν τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν καταγμάτων ἐνίοτε πρόβαλλει ὅτι ταῦτα ἐγένοντο ἐκ τῆς ὀλως τυχαίας καὶ ἀκουσίας συσφίξεως τῶν μηρῶν τῆς τικτούσης μετὰ τὴν ἐξόδον τῆς κεφαλῆς· τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶναι ὀλως ἀνυπόστατον, διότι δεδόςθω ὅτι τοιαῦτα κατάγματα συμβαίνειν ἐκ τῆς ἀπλῆς τῶν μηρῶν συσφίξεως, αὕτη ὁμως εἶναι ἀδύνατος κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τοῦ τοκετοῦ, τῆς τικτούσης ἀδυνατούσης νὰ συσφίξῃ τοὺς μηροὺς καὶ τεινούσης μᾶλλον ν' ἀπαγάγῃ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων.

Ἐξ ἀπίντων τούτων προκύπτει ὅτι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει δυστοκίας αἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν τυχόν βλάβαι παρεμφέρουσιν ὡς πρὸς τὴν πληθότητα καὶ τὴν ἐκτασιν τῆς ἐκ βιαιοπραγιῶν. Εἴτε δὲ προέρχονται ἐκ μαιευτικῶν ἐγχειρήσεων ἀποκλειουσῶν τὴν ἰδέαν τοῦ ἐγκλήματος ἕνεκα τῆς μεσολαβήσεως τοῦ ἱατροῦ, εἴτε ἐκ τῆς συνθλίψεως τῆς κεφαλῆς εἰς ὀστώδη τῆς πυέλου ἐξοχήν, ὅτε εἶναι ὠρισμένη ἡ ἔδρα αὐτῶν, ἀκινδύνων ὀλως ὄντων, εἴτε τέλος ἐκ τῆς ἐλαττωματικῆς τῆς ἀποστεώσεως κατα-

στάσεως, οὐδέποτε δυσχεραίνουναι τὴν διάγνωσιν ἀπὸ τῶν ἐπὶ ἐγκλημα-
τικῇ σκοπῇ διαπραττομένων.

3. ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑ ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΜΟΥ

Σπανίως ἀπαντᾷ ἀπλῇ ἡ διὰ στραγγιλῆς βρεφοκτονία χωρὶς τῆς συγ-
χρόνου πνιγμονῆς, ἐνεργεῖται δὲ ὡς τὰ πολλὰ διὰ βρόχου περὶ τὸν λαιμὸν
περιβαλλομένου, διότι διὰ τῶν δακτύλων ἕνεκα τῆς λεπτότητος καὶ σμι-
κρότητος τοῦ λάρυγγος τοῦ νεογνοῦ, εἶναι μᾶλλον δυσεξέργαστος, ὅτε
συνήθως τὸ βρέφος ἀποπνίγεται μᾶλλον ἢ στραγγαλίζεται, τούτου δ' ἕνεκα
συνήθως ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εὕρηται ἀμφοτέρων τῶν αἰτιῶν τῆς ἀσφυξίας
καὶ ἀλλοιώσεις.

Ὁ διὰ τὸν στραγγαλισμὸν τοῦ νεογνοῦ βρόχος εἶναι ἄλλοτε ἄλλος, ὡς
τὰ πολλὰ τεμάχιον τῶν ἐνδυμάτων τῆς γυναικός, ἡμᾶς ποδιᾶς, ἐσφορίου,
πίλου, ταινία, ἄλλοτε στρέμματα καννάβειος, ἐρίου, ἢ ἀπλῶς σχοινίον,
περικνημῖς, ἢ τέλος ἡ ὀμφαλῖς. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα,
περὶ ὧν ἐν ἐκτάσει ὁ λόγος ἀλλαχοῦ, κατὰ τὴν βρεφοκτονίαν εἶναι λίαν
καταφανῆ καὶ σαφῶς ἐκπεφρασμένα.

Διὰ τῶν δακτύλων διαπραχθέντος τοῦ στραγγαλισμοῦ, παρατηροῦνται
ἐκατέρωθεν τοῦ λαιμοῦ καὶ κατὰ μέσον τῆς πλαγίας αὐτοῦ ἐπιφανείας ἐκ-
δοραὶ μᾶλλον ἢ ἥττον πολλὰ ἀπεικονίζουσαι ἀκριβῶς τὸ σχῆμα τῶν ὀνύ-
χων, ἐκχυμώματα δυσδιάκριτα μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος, κατὰ
βάθος ὅμως ἐπινεμόμενα τοὺς ὑποδορεῖους ἱστούς, ἐνίοτε γραμμοειδεῖς μα-
κρὰς ἐκδοράς, αἷμα διηθημένον καὶ τοπικῶς, ἐνθα ἐνήργησεν ἡ πίεσις καὶ
περὶ τὸν λάρυγγα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπ' αὐτοῦ μεταξὺ τῶν μυϊκῶν
δεμάτων ἐνίοτε παρατηροῦνται ἐκχυμώματα καὶ εἰς τὰς παρεῖας, τὰ ὧτα,
τοὺς κροτάφους, τὴν ἰνικὴν χώραν, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν σπονδυλικὴν
στήλην.

Τῆς συσφίξεως τοῦ λαιμοῦ ἐνεργηθείσης διὰ βρόχου, ἀπομένει αὐλαξ
λευκωπῇ μετὰ χειλέων ἰοχρόων ἄλλοτε ἄλλη τὸ βάθος ἀναλόγως τῆς φύ-
σεως τοῦ βρόχου καὶ καθ' ὅλα παρεμφερῆς τῇ εἰς τοὺς ἀνηλίκους ἀπαν-
τώσῃ.

Τὰ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων σημεῖα εἶναι τὰ αὐτὰ οἷα καὶ εἰς τοὺς
ἐνηλίκους, μᾶλλον ὅμως ἐκπεφρασμένα, ὅσον σχεδὸν πάντοτε ἐν τῷ λάρ-
υγγι καὶ τῇ τραχείᾳ ἄφθονος ἀφρὸς αἱματοφόρτος ροδιζών, συχνότερον
ὑπὸ τὸν βλεννώμενον τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ἢ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
αὐτοῦ διηθήσεις αἱματος τεθρομβωμένου. Οἱ πνεύμονες ὀγκώδεις, ἥμισυ
ἐμπλεοὶ αἱματος, χροῖα ροδινῆς μετὰ πολλαπλῶν μαρμαρώσεων, ἀνω-
μάλων καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένων ἐκφύσεων αἱματος ἐπὶ τῆς ἐπι-
φανείας αὐτῶν καὶ ἐκτεινομένων κατὰ βάθος ἐν τῷ παρεγγύματι εἰτε δι-

κην περιωρισμένης υπεραιμίας, είτε δικήν αποπληκτικῶν ἐστιῶν, ἐνίοτε εὐρηναίαι καὶ στικταὶ κηλίδες, ἀλλὰ συχνότερον ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα δίκην φυσαλίδων ἐμφυσηματικαὶ ἐστίναι.

Τὰ λοιπὰ ἦττον σταθῆρά καὶ ἦττον βέβαια σημεῖα περιστρέφονται εἰς τὸ ἰόχρουν τοῦ προσώπου, τὸ ρευστὸν τοῦ αἵματος ἐν τῇ καρδίᾳ, εἰς περιωρισμένας ἐνίοτε ἐκχύσεις αἵματος τεθρομβωμένου ὑπὸ τὴν ἐπικράνιον ἀπονεύρωσιν, ἔτι δὲ σπανιώτερον εἰς λεπτὸν στρώμα αἵματος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐγκεφάλου χωρὶς βλάβης τῶν ὀστέων, εἰς βλένναν τέλος αἱματηρὰν ἐν τῷ στομάχῳ, λίαν δὲ σπανίως καὶ ἐξαιρετικῶς εἰς ἐξάρθρωμα τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων.

Τὰ συνήθως ὑπὸ τῆς υπερασπίσεως κατὰ τὴν διὰ στραγγάλης βρεφοκτονίαν προβαλλόμενα ἐπιχειρήματα, ἃ ὁ ἰατρός καλεῖται νὰ διευκρινίσῃ, συνοψίζονται ὡς ἑπεται·

α'. *Ὅτι ὁ στραγγαλισμὸς ἐπὶ λθὲν ἔνεκα τῶν προσπαθειῶν τῆς τικτούσης ὅπως τέκῃ μόνῃ.* — Δυσχυρίζεται ἡ ὑπεράσπισις ὅτι ἡ γυνὴ τίκτουςα μόνῃ καὶ χωρὶς βοηθείας δρᾷττεται τοῦ βρέφους ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ διὰ τὴν ταχύτεραν τοῦ τοκετοῦ ἀποπεράτωσιν καὶ στραγγαλίζει οὕτω αὐτὸ ἄκουσα. Τὸ ἐπιχείρημα εἶναι ὅλως ἀνυπόστατον, οὐδὲν δὲ ὑπάρχει παράδειγμα τοιαύτης φύσεως, καθότι ἀποβαίνει σχεδὸν ἀδύνατον τῇ τικτούσῃ, ἥς ἡ κοιλία εἶναι ἐξωγκωμένη, διὰ τῶν χειρῶν νὰ πλησιάσῃ εἰς τὰ γεννητικὰ αὐτῆς ὄργανα καὶ νὰ συλλάβῃ τὸ τικτόμενον οὐχὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ· ἀλλὰ καὶ τούτου τεθέντος, οὐδόλως ἀναγκαιοῦ διὰ τὸν ταχύτερον τοῦ τοκετοῦ ἐξελευσμὸν ἢ διὰ τῶν χειρῶν τοῦ λαιμοῦ σύσφιγξιν, καθότι, τῆς κεφαλῆς συλληφθείσης διὰ τῶν χειρῶν, ἀρκεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν ἡ ἐπὶ τοῦ πωγωνίου καὶ τῆς κεφαλῆς ἔλξις. Ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ σχῆμα καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἐκδορῶν καθοδηγοῦσιν εἰς τὴν λύσιν τῆς ἀληθοῦς τούτων αἰτίας, διότι τὸ κυρτὸν τῶν ὀνύχων περὶ τὸν λαιμὸν τῆς κεφαλῆς πρὸς τὰ κάτω νεύουσιν, διευθύνεται πρὸς τὰ κάτω τοῦ σώματος, ἐνῷ συνήθως τὸ ἐναντίον παρατηρεῖται εἰς τὰς βρεφοκτονίας. Παραδεκτοῦ τέλος γενομένου ὅτι τὸ βρέφος ἀκουσίως ἐστραγγαλίσθῃ, ἡ ἀναπνοὴ ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀπαιτουμένου τρόπου δὲν εἶναι τελεία, δι' ὃ οἱ πνεύμονες παρίστανται ὡς ἀτελῶς ἢ οὐδόλως ἀναπνεύσαντες, ἐπομένως, τῆς ἀναπνοῆς καταδεικνυομένης τελείας, ἡ βρεφοκτονία φαίνεται βεβαία.

β'. *Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἀπότοκος τυχαίας τῆς ὀμφαλίδος περιτετυλιξέως περὶ τὸν λαιμόν·* — Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο πολλὰς ἔσχεν ἀντιφατικὰς λύσεις. Ἡ ἀπλουστερά τοῦ ζητήματος λύσις ἐπὶ ἀληθοῦς τῶν πραγμάτων ἐκτιμήσεως στηριζομένη ἔχει ὡς ἑξῆς·

α. Οὐχὶ σπανίως τὸ βρέφος γεννᾶται φέρον περιτετυλιγμένην τὴν ὀμφα-

λίδα περί τὸν λαιμόν, ἀπαξ, δις καὶ τρίς ἐνίοτε, ἀλλὰ καὶ λίαν σπανίως ἐκ τοῦτου κινδυνεύει τὸ τικτόμενον, ὡς καταδεικνύουσιν αἱ στατιστικαὶ τοῦ Nägelé, Hohl κ. ἄ., ἐξ ὧν προκύπτει ὅτι 4 : 100 γεννῶνται νεκρὰ βρέφη· ὁ δὲ θάνατος τότε εἶναι ἀπότοκος οὐχὶ τοῦ στραγγαλισμοῦ, ἀλλὰ τῆς πίεσεως τῆς ὀμφαλίδος καὶ τῆς ἐκ ταύτης διακοπῆς τῆς κυκλοφορίας· πᾶν δὲ ἐναντίον παράδειγμα θεωρητέον ἀμφίβολον.

Τοῦτου τεθέντος ὡς πρὸς τὸν ἐκ τῆς περιελίξεως τῆς ὀμφαλίδος περί τὸν λαιμόν κίνδυνον, γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν κατὰ τὸν ἐκ τοιαύτης αἰτίας θάνατον ἀπομένωσιν ἔχνη τῆς περιτυλίξεως εἰς τὸν λαιμόν, καὶ τίνι τρόπῳ ταῦτα διακρίνονται ἀπὸ τῶν ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ διαπραχθέντων. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦ σχηματισμοῦ ἐκχυμωμάτων ἐκ τῆς τυχαίας τῆς ὀμφαλίδος πρὸ τοῦ τοκετοῦ περί τὸν λαιμόν περιελίξεως οἱ ἱατροὶ διαφωνοῦσι. τῶν μὲν Klein, Elsässer κ. ἄ. διατεινομένων ὅτι οὐδέποτε σχηματίζονται τοιαῦτα, τῶν δὲ τούναντίον Tardieu, Casper, Négrier, Mare κ. ἄ. παραδεχομένων ἐνίοτε τὸ δυνατόν τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν.

Ἡ τοιαύτη τῶν ἱατρῶν διχογνωμία ὀλίγον ἐνδιαφέρει τὸν ἱατροδικαστὴν εἰς τὴν τοῦ ζητήματος λύσιν, διότι αὕτη δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ δυνατοῦ ἢ μὴ τοῦ σχηματισμοῦ ἐκχυμωμάτων ἐκ τῆς περιτυλίξεως τῆς ὀμφαλίδος καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς διαγνώσεως αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν πνευμόνων ἐξετάσεως, διότι, τοῦ θανάτου ἐπερχομένου ἐκ τῆς τυχαίας πρὸ τοῦ τοκετοῦ περιτυλίξεως περί τὸν λαιμόν τῆς ὀμφαλίδος, τὸ βρέφος γεννᾶται νεκρόν, οἱ δὲ πνεύμονες τότε δὲν φέρουσι τὰ σημεῖα τῆς ἀναπνοῆς.

Τὸ αὐτὸ τῆς ἀναπνοῆς ἐπιχείρημα ἰσχύει καὶ κατὰ τῆς ἐνστάσεως ὅτι ὁ στραγγαλισμὸς τοῦ βρέφους προεκλήθη ἐκ τῶν δυσχερειῶν τοῦ τοκετοῦ.

§. ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΠΟΠΑΤΟΙΣ ΚΑΤΑΓΕΣΕΩΣ

Καίτοι εἰς τὰ μεγάλα τοῦ πληθυσμοῦ κέντρα οὐχὶ σπανίως ἐκ τῶν ἀποπᾶτων ἐξελκύονται νεκρὰ βρέφη, δὲν ἔπεται ὅτι τὰ μέσον ταῦτο τῆς θανάτωσεως εἶναι λίαν συχνόν· πολλὰ τῶν τοιούτων βρεφῶν ρίπτονται ἐν αὐτοῖς νεκρὰ δι' ἄλλου τρόπου θανατωθέντα πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ σώματος τοῦ βρέφους· ἀλλ' ἐνίοτε ρίπτονται καὶ ζῶντα ἐν τοῖς ἀποπάτοις, ἐν οἷς θνήσκουσιν ἢ καὶ ἐνίοτε ἐξελκύονται ἐκ τούτων ζῶντα ἀκόμη.

Χαρακτῆρες τοῦ ἐπὶ χρόνον ἐν τοῖς ἀποπάτοις παραμειναντος βρέφους εἶναι ὁσμὴ ἰδιόζουσα οὐχὶ κοπραιώδης, ἀλλὰ δριμεῖα καὶ ἰδιαζόντως διαπεραστική. Ἡ χροιά τοῦ δέρματος μετὰ ὀλίγων μόνον ἡμερῶν κατεργασίαν εἶναι λευκοπράσινος ὡσεὶ μολυβδῶδης, ὑπαχρος, βραδύτερον βαθυτέρα γινομένη, μελαγχρὺς ἢ φαιοπράσινος, πάντοτε δὲ ὁμότιμος καὶ

ἐπίσης διακεχυμένη εἰς τὰ διάφορα τοῦ σώματος μέρη. Ἡ σῆψις βραδέως ἐρχεται καὶ προβαίνει εἰς τὰ ἐν τοῖς ἀποπάτοις λείψανα, δὲν συνοδεύεται δὲ καὶ ὑπὸ ἐκλύσεως πολλῶν σηπτικῶν ἀερίων, ἐξ οὗ ὁ ὄγκος τοῦ σώματος δὲν μεταβάλλεται ἐπαισθητῶς· τὰ μαλθακὰ μέρη μετὰ χρόνου παρέλυσιν ὑφίστανται σαπωνώδη ἀλλοίωσιν καὶ βαθμιαίαν διάλυσιν, τὰ δὲ ὅστ' αὐτὰ μελανοχρωματίζονται· ὁ Boys de Loury παρετήρησεν εἰς περιστασιν μακρᾶς ἐν τοῖς ἀποπάτοις παραμονῆς τὸ δέρμα φαιοπράσινον, κεκαλυμμένον ὑπὸ κτενωδῶν, στρογγύλων δίκην φλυκταίνων φυματίων, ἐκφύσεις εἰς τινὰ μέρη παρουσιαζούσας ἄμορφον κρυστάλλωσιν. Ὅπωςδὴποτε τὸ λείψανον ὄζει οὐχὶ τὴν συνήθη σπηδονώδη, ἀλλὰ τὴν τῶν ἀποπάτων ὁσμήν καὶ δὴ τῶν ἐκκενουμένων καὶ καθαριζομένων ἀποπάτων.

Τὸ ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τῶν λειψάνων ἐξετάσεως περιγεγόμενον εἶναι ἄλλοτε ἄλλο ἀναλόγως τῆς διατάξεως τῶν ἀποπάτων, ἐν οἷς τὸ βρέφος ἐρίβηθη, καὶ τῶν σωλῆνων, δι' ὧν διήλθεν. Ἐξεταστέον μετ' ἰδιαζούσης λεπτομερείας τὰς ὑλικὰς ταύτας περιστάσεις, ἅτε δὴ μεγάλης σπουδαϊότητος εἰς ἅπαντα τὰ ἀφωρῶντα εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βρεφοκτονίας ζητήματα.

Ὁ ἀπόπατος ὅτε μὲν τελείως ἀνοικτός φέρει ὀριζόντειον μόνον σπινθίδα, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας κεῖται εὐρεῖα ὀπή· τὸ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀποπάτοις रि-
πτόμενον ἄνευ δυσκολίας καὶ ἐμποδίου βρέφος καταπίπτει ἐν τῷ λάκκῳ, ὅτε δὲ φέρει κωνικὴν λέκάνην ἀπολήγουσαν εἰς ὀπὴν μᾶλλον ἢ ἦττον στενὴν εἴτε ἀνοικτὴν εἴτε μετὰ ὑδραυλικοῦ πωμάσματος· εἰς ταύτην προσαρτᾶται σωλὴν ὡς τὰ πολλὰ μετάλλινος, ἢ πῆλινος ἢ κτιστός, ὅστις εἴτε εὐθέως εἴτε διὰ κεκλασμένης εἰς ὀξείαν γωνίαν γραμμῆς ὀδηγεῖ εἰς τὸν λάκκον. Εἰς τοιοῦτον ἀπόπατον τὸ σῶμα τοῦ βρέφους διανύει διάστημα μᾶλλον ἢ ἦττον μακρὸν διὰ τοῦ μετὰ σκληρῶν, ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ ἀνωμάλων, τοιχωμάτων σωλῆνος, ἐπομένως φέρει ἰχνη προστριβῆς, ἐκδοράς, ρήξεις ἐδραζούσας ἰδίως κατὰ τὰ ἐξέχοντα μέρη, τὸ πρόσωπον, τοὺς ἀγκῶνας, τὰ γόνατα, τὰς ὠμοπλάτας, ἅτινα συγχρόνως εἶναι πεπιεσμένα καὶ πεπλατυσμένα ἀναλόγως τῆς στενότητος τοῦ σωλῆνος καὶ τῶν ὀπῶν, δι' ὧν διήλθε τὸ βρέφος.

Αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἀλλοιώσεις μᾶλλον ἐκπεφρασμένα εἰς ἀπαντῶσι κατὰ τὴν κεφαλὴν, τὸ κρανίον μεθ' ὅλην τὴν παρὰ τοῖς νεογνοῖς εὐλυγισίαν καὶ εὐκίνησίαν αὐτοῦ εἶναι ἱκανῶς στερεόν καὶ ἂν αἱ διάμετροι αὐτοῦ τυγχάνωσι μειζόνες τῶν τῆς ὀπῆς, διέρχεται αὐτὴν μετὰ βίας, ἐξ οὗ πλά-
τυνσις, σύντριψις σηματοδομένη διὰ καταγματῶν τῶν ὀστέων, ἄλλοτε ἀκρωτηριάζεται τὸ σῶμα πρὸς εὐκολωτέραν διόδον αὐτοῦ. Πάντοτε τὸ σῶμα καλύπτεται ὑπὸ χαρακτηριστικοῦ ρύπου προσκεκολλημένου ἰδίᾳ εἰς τινὰ μέρη, τοὺς ὀνυχας καὶ τὰς πτυχὰς τοῦ δέρματος, αἱ δὲ ὕλαι, ἐν αἷς ἐνηρ-

γρήση ἢ κατακουσίῃ, εἰσδύουσιν εἰς τὸ στόμα, τοὺς βωβωνάξ, ἐνίοτε δὲ καὶ μακρύτερον. Τέλος λίαν ἀναγκαία εἶναι ἡ τῆς ὀμφαλίδος ἐξέτασις καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὐρίσκεται, ἂν δηλονότι ἦναι ἀνέπαφος, ἂν ἦναι κεκομμένη, καὶ τίνι τρόπῳ, ἂν ὁ πλῆκοὺς ἐξωθήθῃ συγχρόνως μετὰ τοῦ ἐμβρύου κλπ.

Τὰ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βρεφοκτονίας ἀναγόμενα ζητήματα εἶναι:

α'. Τὸ βρέφος ἐβρίθθη ζῶν ἐν τῷ ἀποπάτῳ; — Τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα εἰς πᾶσαν διὰ καταδύσεως ἐν τοῖς ἀποπάτοις βρεφοκτονίαν ὡς τὰ πολλὰ λύεται εὐχερῶς. Αἱ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας βλάβαι, περὶ ὧν εἴρηται, αἱ ἀπὸ συγκρούσεως κατὰ τὴν κατάπτωσιν ἢ προστριβῆς καὶ συνθλίψεως κατὰ τὴν διόδον τοῦ σώματος διὰ τῆς ὀπῆς καὶ τοῦ σωλήνος προκαλοῦμεναι, φέρουσι τοὺς διακριτικούς τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον κακώσεων χαρακτῆρας· σημειωτέον ὅτι ἐπειδὴ ὡς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν μεφιτικῶν ἀναθυμιάσεων ἢ χροιά καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ ἐν γένει χαρακτῆρες τῶν τοιούτων ἀλλοιώσεων ἀλλοιοῦνται ἐπικρατούσης τῆς ὑπώχρου τοῦ δέρματος χροιάς, ἀνάγκη πρὸς ἐξακριβώσιν τοῦ ζητήματος διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν κακώσεων τούτων νὰ ἐνεργῶνται τομαὶ ἀνάλογοι τῷ βῆθος εἰς τὰ γειτνιάζοντα μέρη καὶ κατ' αὐτὰς τὰς κακώσεις, καὶ νὰ ἐξετάζηται ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης ἰστός, ἡ τῶν ἀγγείων ἐνεσίς καὶ ἡ τοῦ αἵματος κατάστασις. Ὑπαρχόντων καταγμάτων τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου, εἰ μὲν ταῦτα ἐγένοντο διαρκούσης τῆς ζωῆς, συνυπάρχουσι μεγάλαι τεθρομβωμένοι αἵματος ἐκχύσεις ὑπὸ τὴν ἐπικράνιον ἀπονεύρωσιν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐγκεφάλου, ἀποκόλλησις τοῦ περικρανίου, ῥήξις τῆς σκληρᾶς μήνιγγος, ἐρυθρὸν περιθώριον κατὰ τὰ χεῖλη τοῦ κατεαγότος ὀστοῦ, εἰ δὲ μετὰ θάνατον, οὐδὲν τούτων παρατηρεῖται καὶ δὴ τὸ χαρακτηριστικὸν τῶν ὀστέων περιθώριον. Τέλος, τοῦθ' ὅπερ τὸ βεβαιότερον καὶ ἀσφαλέστερον, ἂν ἡ κατάδυσις ἐγένετο κατὰ τὴν ζωὴν, αἱ τοῦ ἀποπάτου ὕλαι εὐρίσκονται οὐ μόνον ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος καὶ τῷ φάρυγγι, ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ στομάχου, ἐνθα εἰσδύουσι διὰ τῶν κινήσεων τῆς καταπόσεως, τούναντιον δὲ εἰς τὴν μετὰ θάνατον κατάδυσιν περιορίζονται μόνον αὐταὶ μέχρι τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος, οὐδέποτε δὲ εἰσδύουσιν ἐν τοῖς ἀεροφόροις σωλήσιν.

Ἐνίοτε τὸ βρέφος ἐξελεύεται εἴτε ἐκ τοῦ λάρκου εἴτε ἐκ τοῦ σωλήνος εἰσέτι ζῶν, ἄλλοτε μὲν διότι ἐν τῷ σωλήνῳ βραδέως ἐξολισθαῖνον κωλύεται ἢ περαιτέρω διολίσθησις αὐτοῦ, ὅτε αἱ οἰμωγαὶ καὶ κραυγαὶ αὐτοῦ προδίδουσι τὴν παρουσίαν αὐτοῦ καὶ ἐξελεύεται ζῶν, ἄλλοτε δὲ καταπίπτον ζῶν ἐν τῷ λάρκῳ, ἐνθα ἐπὶ στρώματος μάλλον ἢ ἥττον στερεῶν κείμενον ἐπιπλίνει καὶ ἐξακολουθεῖ ζῶν ἐπὶ ὥρας. Τὰ βρέφη ταῦτα ἀνήσκουσιν ὡς τὰ πολλὰ θάττον ἢ βραδύτερον μετὰ τὴν ἐκ τῶν ἀποπάτων ἐξαγωγὴν αὐτῶν.

Ἄλλοτε τέλος τὸ οὕτω ζῶν ἐν τῷ ἀποπάτῳ βρέφος θνήσκει ἐν αὐτῷ πρὶν ἢ ἐξελευσθῇ, ἀλλὰ θνήσκει ἀποπνιγνὲν ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀναπνευσίμου ἀέρος καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς καταδύσεως, ὅτε οἱ πνεύμονες φέρουσι τὰ σημεῖα ἀτελοῦς ἀναπνοῆς. Λίαν σπανίως τὸ σῶμα τοῦ ριπτομένου βρέφους μένει ἀπλῶς ἐν τῇ λεκάνῃ τοῦ ἀποπάτου χωρὶς νὰ διέλθῃ τοὺς σωλήνας.

β'. Τὸ βρέφος καταπίπτει ἐνίοτε τυχαίως κατὰ τὸν τοκετὸν ἐν τῷ ἀποπάτῳ; — Εὐρεθέντος τοῦ λειψάνου τοῦ βρέφους ἐν τοῖς ἀποπάτοις, τὸ οὐσιῶδες ζήτημα εἶναι ἂν ἐπὶ ἐγληγματικῷ σκοπῷ ἢ τυχαίως ἐρρίφθῃ ἐν αὐτῷ. Τὸ τυχαῖον τῆς ἐν τῷ ἀποπάτῳ καταπτώσεως ἐπικαλοῦνται αἱ ἔνοχοι, διατεινόμεναι ὅτι μεταβάσαι εἰς τὸν ἀπόπατον δι' ἀποπάτησιν χωρὶς τὸ παρᾶπαν νὰ ὑποπεύσῃ τοκετὸν ἔτερον αἶρνης καὶ κατέπεσε τὸ τεχθὲν τυχαίως καὶ ἀκουσίως ἐν τῷ ἀποπάτῳ. Εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν ἀποκειται ἡ λύσις τοῦ δυνατοῦ, τοῦ ἀληθοῦς τοῦ ἐπιχειρήματος.

Καὶ ἀπολύτως μὲν καὶ ἀφρημένως τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀδύνατον, διότι τῆς γυναικὸς ὀκλαζούσης εἰς τὸν ἀπόπατον καὶ τικτούσης εὐχερῶς καταπίπτει τὸ νεογνὸν ἐν τῷ λάκκῳ, ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ ἀφρημένης καὶ ἀπολύτου τοῦ ζητήματος λύσεως, ἀλλὰ περὶ λύσεως συσχετιζομένης πρὸς τὰς συνήθεις τοῦ τοκετοῦ περιστάσεις ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς τὰς ἰδιαιτέρας τοῦ ἀποπάτου ἐκἄστοτε περιστάσεις ἀφ' ἑτέρου, τούτεστι συγκεκριμένως πρὸς τὴν δεδομένην ἐκἄστοτε περίπτωσιν.

Πρῶτον πρὸς ἐξέτασιν θέμα ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ ἔστω, ἐὰν ἦναι δυνατὴ ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἢ σύγχυσις τῶν ὠδίνων τοῦ τοκετοῦ μετὰ τῆς δι' ἀφροδύσιν ἐπείξεως ἐπομένως καὶ ἂν ἦναι δυνατόν νὰ ἀμεριμνήσῃ ὁλως περὶ τοῦ τικτομένου ἐνῷ δῆθεν ἀποπατεῖ. Βεβαίως σύγχυσις τοιαύτη δυνατόν ἐνίοτε νὰ συμβῇ, καὶ δὴ εἰς τὰς πρωτοτόκους, καὶ τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον τῆς μήτρας συστελλομένης διὰ τὸν τοκετόν, καὶ τὰ ἔντερα δὲν ἀδρανῶσι διὰ συμμετέχοντα τῶν περισταλτικῶν κινήσεων κενοῦνται ἐνίοτε καὶ ἀκουσίως κατὰ τὸν τοκετόν, ὥστε τὸ ἐπιχειρήμα εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἀνασκευάζεται. Ἀλλὰ δευτέρον ὅπως τελεσθῇ ὁ τοκετός τῆς γυναικὸς ὀκλαζούσης ἐπὶ τοῦ ἀποπάτου καὶ καταπέσῃ τὸ τεχθὲν ἐν τῷ λάκκῳ διερχόμενον τὴν λεκάνην καὶ τοὺς σωλήνας τοῦ ἀποπάτου ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ πολλῶν περιστάσεων, ἥτις σπανιώτατα ὑπάρχει, καὶ ἃς ὁ ἱατροδικαστὴς θεὸν λίαν λεπτομερῶς νὰ ἐξετάζῃ. Εἰ μὲν πρόκειται περὶ κοινοῦ ἀποπάτου οὔτε λεκάνην οὔτε σωλήνας φέροντος, τὸ πρᾶγμα ἀποβαίνει εὐκολώτερον, καὶ δὴ ἂν ἢ ἐπὶ τῶν σανιδίων ἢ πῇ ἦναι ἱκανῶς μεγάλη, τὸ βρέφος καταπίπτει κατὰ τὴν ἐξώθησιν οὐδαμῶς προσκρούει, δι' οὐδενὸς διέρχεται στενώματος, καὶ μάλιστα τῆς γυναικὸς ὀκλαζούσης. Εἰ δὲ τοῦναντίον πρόκειται περὶ ἀποπάτου μετὰ λεκάνης καὶ σωλήνων, τὸ πρᾶγμα εἶναι δυσχερέστατον, ἵνα μὴ εἰπωμέν ἀδύνατον, πάντοτε, ὁμῶς θεὸν νὰ γνωρίζῃ ὁ

ιατρός ὅποιαν τινὰ ἔχει θέσιν ἡ γυνή, ἂν δηλονότι ἀπλῶς ἢ ὀκλαστί ἐκά-
θητο ἐπὶ τοῦ ἀποπάτου, ἅμα δὲ νὰ παραβάλλῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἄξο-
νος τῆς πυέλου πρὸς τὴν τοῦ τῆς λεκάνης, τῆς τελευταίας ταύτης οὔσης
καθέτου, ἐνῷ τῆς πρώτης οὔσης λοξῆς, ἐπομένως τὸ ἐξωθούμενον καὶ πύ-
πτον βρέφος ἐξ ἀνάγκης προσκρούει εἰς τὰ τοιχώματα τῆς λεκάνης καὶ
οὕτως ἀναστέλλεται ἢ πρὸς τὰ κάτω ὀλισθησὶς αὐτοῦ, ὅτε ἡ τίκτουσα προ-
λαμβάνει τὴν πτώσιν. Ἄφ' ἑτέρου ἢ τοῦ βρέφους κατὰπτωσις ἐν τῇ λε-
κάνῃ δὲν ἀρκεῖ ὅπως βεβαιώσῃ τὴν ἐν τῷ λίκκῳ κατὰδυσιν αὐτοῦ, διότι
ἀπὸ τῆς λεκάνης τὸ βρέφος ἐξ ἀνάγκης θὰ διέλθῃ τὴν πρὸς τὰ κάτω ὁπὴν
αὐτῆς καὶ μετὰ ταύτην τὸν σωλῆνα, στενά, ἅτινα δὲν διέρχεται εὐκόλως.
Πρὸς λύσιν δὲ καὶ τοῦ μέρους τούτου τοῦ ζητήματος ἀνάγκη νὰ παραλλη-
λισθῇ ὁ ὄγκος τῆς κεφαλῆς τοῦ τεχθέντος πρὸς τὰς διαμέτρους τῆς ὁπῆς
καὶ πρὸς τὸ εὖρος τοῦ σωλήνος, κατὰ γενικὸν δὲ κανόνα καὶ μέσον ὅρον ἡ
μεγαλειτέρα τῆς κεφαλῆς τοῦ ὠρίμου βρέφους διάμετρος, ἡ ἱνικομετωπική,
ἴσουται πρὸς 0 μ, 11, ἡ δὲ διάμετρος τῆς ὁπῆς τῆς λεκάνης πρὸς 0 μ, 10-
0 μ, 12 ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ βρέφους δὲν προσαρτᾶται
εὐκόλως καὶ ἄφ' ἑαυτῆς εἰς τόσῳ στενὴν ὁπὴν, μετὰ δὲ τὴν κεφαλὴν οἱ
ὠμοὶ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος, κατ' ἀκολουθίαν τὸ ὅλον βρέφος δὲν διο-
λισθαίνει διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ βάρους διὰ τῆς στενῆς τοῦ ἀποπάτου ὁπῆς,
ἀλλ' ἀπαιτεῖται πίσεις καὶ σύνθλιψις διὰ τῶν χειρῶν τῆς γυναικὸς. Ἀλλὰ
καὶ ἂν τὸ βρέφος διῆλθεν ἄφ' ἑαυτοῦ τὴν ὁπὴν, εἶναι δυσκολώτατον, ἵνα
μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον, νὰ διολισθήσῃ ἄφ' ἑαυτοῦ καὶ εὐκόλως τοὺς σω-
λήνας, ὧν καὶ ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς καὶ τὸ ὕλικόν διαφέρει, ἀλλὰ καὶ
ἡ διεύθυνσις αὐτῶν ὡς τὰ πολλὰ δὲν εἶναι εὐθεῖα.

Ἐκ τῶν προτέρων δηλοῦται ὅτι εἰς τοὺς ὑδραυλικοὺς λεγομένους ἀπο-
πάτους ἀποβιβάζει ἀδύνατος ἡ ἄφ' ἑαυτοῦ πτώσις τοῦ βρέφους ἐν τῷ λίκ-
κῳ καὶ διὰ τὴν λοξὴν τῶν ἄξόνων τῆς πυέλου καὶ τῆς λεκάνης διεύθυν-
σιν καὶ διὰ τὸ στενὸν τῆς ὁπῆς καὶ τῶν σωλήνων, δι' ὧν διέρχεται τὸ
βρέφος.

Πλὴν τούτων, τὸν ἐγκληματικὸν σκοπὸν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις κατα-
μαρτυρεῖ καὶ τὸ πολλαπλοῦν καὶ τὸ ποικίλον τῶν ἐκδορῶν, μωλώπων καὶ
ἐν γένει ἐξωτερικῶν κακώσεων, αἵτινες δὲν περιορίζονται ὡς εἰς τὴν τυ-
χαίαν πτώσιν εἰς τὰ ἐξέχοντα τοῦ σώματος καὶ τὰ προστριφθέντα μέρη,
ἀλλ' ἀλίσκουσι καὶ μέρη οὐδόλως ἐπηρεασθέντα ὑπὸ τῶν στενῶν, δι' ὧν
τὸ βρέφος διῆλθε πίπτον, τὸ δὲ μάλλον σπουδαιότερον ὅτι ἀπαντᾷσι κατ' ἐγ-
ματα τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου, ἅτινα οὐδόλως ἀποδοτέα εἰς τὴν τυχαίαν
πτώσιν ἢ πληξίν τοῦ βρέφους εἴτε εἰς τὰ τοιχώματα τῆς λεκάνης εἴτε
ἐν τῷ σωλῆνι, προσέτι δὲ ἡ ἑκτάσις, τὸ πολλαπλοῦν καὶ ἡ ἔδρα αὐτῶν
ἐξηγοῦσι σαφέστατα τὸν τρόπον τῆς γεννήσεως αὐτῶν.

Ἐξεταστέον τέλος καὶ τὴν ὀμφαλίδαν. Συνήθως αἱ γυναῖκες διατείνονται ὅτι τὸ ὑστέρον συναπέπεσε μετὰ τοῦ νεογνοῦ, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὀμφαλὶς ἔσται ἀνέπαφος. Ὡς τὰ πολλὰ ὁμως ὁ πλακοῦς εὐρίσκεται ἀποκεχωρισμένος τοῦ σώματος, ὅτε παρίσταται τὸ ζήτημα τὸ καὶ εἰς τὰ κατάρματα τοῦ κρανίου ἀναφυόμενον ἂν ἡ ὀμφαλὶς ῥηγνύηται διὰ τῆς πτώσεως καὶ τοῦ βάρους τοῦ σώματος, ἂν ὁμως αὕτη ῥῖναι διὰ ψαλιδίου κανονικῶς κεκομμένη, πᾶσα αἱρεται ἀκριβολογία. Προσθετέον τέλος ὅτι δέον δι' ἐπισταμένης καὶ λεπτομεροῦς ἐρεῦνης νὰ καταδειχθῇ ὅτι ὁ τοκετὸς ἐγένετο ἐν ἄλλῃ χώρῃ καὶ οὐχὶ ἐν τῷ ἀποπᾶτῳ ἐκ τῶν σημείων καὶ κηλίδων αὐτοῦ, αἵτινες ἐνίοτε εὐρίσκονται.

Συνελόντι εἰπεῖν, τὸ ζήτημα λύεται λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ἀπασῶν τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν λεπτομερειῶν, χωρὶς νὰ παραμεληθῇ καὶ τούτων, ὅτε ἐνίοτε τὸ συμπέρασμα δὲν εἶναι ὀρθόν.

5. ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑ ΚΑΤΑΔΥΣΕΩΣ ΕΝ ΥΔΑΤΙ

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βρεφονοκτονίας ὡς τρόπος θανατώσεως σπανίως ἀπαντᾷ, τούναντίον δὲ λίαν συχνὰ ὡς μέσον ἐξαφανίσεως τοῦ κατ' ἄλλον τρόπον φονευθέντος βρέφους.

Ἡ ἀποστολὴ ἐπομένως τοῦ ιατροδικαστοῦ ὅτε ἐξελκύεται σῶμα βρέφους ἐκ τοῦ ὕδατος περιστρέφεται εἰς τὴν λεπτομερῆ καὶ ἀκριβῆ αὐτοῦ ἐξέτασιν ὅπως βεβαιωθῇ ἂν τὸ νεογνὸν ἐγεννήθη ζῶν, ἂν φέρῃ ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἔχνη βιαιοπραγιῶν μαρτυρουσῶν ἕτερον εἶδος θανατώσεως καὶ ὁποῖον, καὶ τέλος ἂν ἐρρίφθῃ ἐν τῷ ὕδατι ζῶν ἢ νεκρόν.

Πρὸς διάκρισιν τοῦ τελευταίου τούτου θέματος ζητητέον τὰ τῆς καταδύσεως σημεῖα, ἅτινα εἶναι τὰ αὐτὰ οἷα καὶ εἰς τοὺς ἐνηλίκους, οἷον πνεύμονες λίαν ὀγκώδεις καὶ ἔμπλεοι ὕδατος καὶ αἵματος, στογγώδεις τὴν ὄψιν μετὰ πλατείῳ ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ ὑπεζωκότως ἐκχυμωμάτων ἄρροαιματωδῶν οὐσιωδῶς διαφερόντων τῶν κατὰ τὴν πνιγμονὴν στικτῶν ἐκχυμωτικῶν κηλίδων, ἱκανῶς ἄφθονος ποσότης ὕδατος ἐν τῷ στομάχῳ. Τοῦ σώματος δὲ ἐπὶ χρόνον τινὰ παραμείναντος ἐν τῷ ὕδατι, παρατηροῦνται τὰ σημεῖα ταχείας σήψεως, μετὰ ἐξογκώσεως καὶ πρασινωπῆς τοῦ λειψάνου χροσῆς, ἐκλύσεως ἀφθόνων ἀερίων, πτυχῶν καὶ λευκίνσεως τῆς παλῆμης καὶ τοῦ πέλματος, ἀπακολλήσεως τῆς ἐπιδερμίδος, καὶ βραδύτερον μαλακύνσεως, μερικῆς τῶν μαλακῶν μερίων καταστροφῆς.

Ἐπιχείρημα πρὸς ὑπεράσπισιν αἱ ἔνοχοι ἐπικαλοῦνται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅτι ὁ τοκετὸς ἐγένετο ἐν τῷ λουτρῷ καὶ ὅτι τούτου ἕνεκα ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ βρέφους τυχαίως καὶ ἀκουσίως. Τὸ πρᾶγμα ἴσως δὲν εἶναι φυσικῶς ἀδύνατον, ἀνάγκη ἐπομένως νὰ ἐξετασθῇ μετὰ πολλῆς λεπτομε-

ρείας αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ τοκετός συνέβη, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐπὶ τοῦ βρέφους σημεία, οὕτως ἡ ῥύπανσις τοῦ σώματος ὑπὸ αἵματος καὶ τῶν συνήθων τοῦ τοκετοῦ ὑλῶν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τοκετὸν ἐν λουτρῷ, ἀφ' ἐτέρου δὲ βεβαιουμένου ὅτι οἱ πνεύμονες τελείως διετάθησαν ὑπὸ τῆς ἀναπνοῆς, ἐπίσης ἀποβαίνει ἀπίθανον ὅτι ἐπνίγη ἐν τῷ ὕδατι γεννώμενον. Τέλος δὲ τὸ ἐν τῷ λουτρῷ γεννώμενον βρέφος εἰσέτι διὰ τῆς ὀμφαλίδος συνδεόμενον μετὰ τῆς μητρὸς ἐπιζῇ χρόνον τινὰ διὰ τῆς πλακουντείου κυκλοφορίας, καθ' ὃν χρόνον ἡ σωτηρία αὐτοῦ εἶναι ἐφικτή. Ἡ κατάστασις τέλος τῆς ὀμφαλίδος τετμημένης ἢ ὅπωςδῆποτε διερρηγμένης καταδεικνύσι σχεδὸν θετικῶς ὅτι ὁ τοκετός δὲν ἐνηργήθη ἐν τῷ ὕδατι.

6. ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑ ΤΡΑΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΡΟΤΗΡΙΕΣΣΩΝ

Οὐχὶ σπανίως λείψανα βρεφῶν εὐρίσκονται κατατετμημένα, ἀλλ' ὡς τὰ πολλὰ ἡ κατατομή ἐνεργεῖται μᾶλλον ἐπὶ σκοπῷ ἐξαφανίσεως τοῦ κατ' ἄλλον τρόπον φονευθέντος βρέφους ἢ ἐπὶ σκοπῷ βρεφοκτονίας, κατὰ τινὰς μάλιστα συγγραφείς, καὶ δὴ τὸν Tardieu, οὐδέποτε παρετηρήθη τοιοῦτον βρεφοκτονίας παράδειγμα, καὶ τὰ παρ' ἄλλων ἀναφερόμενα θεωρητέα ἀμφιβόλα. "Ὅπωςδῆποτε ἡ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις τῶν τοιούτων τμημάτων τῶν λειψάνων κέκτηται ἐνίοτε οὐ σμικρὰν εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν σπουδαιότητα, ἅτε δὴ καθοδηγοῦσα οὐχὶ σπανίως εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἐνόχου.

Ὅτε μὲν τὸ λείψانون κατατέμενται κανονικῶς ὡς τὰ χρησιμεύοντα διὰ τὴν μαγειρικὴν ζῶα, ἐξ οὗ συμπεραίνεται ἡ ἐνοχὴ προσώπου ἐξησκημένου περὶ τὰ τῆς μαγειρικῆς ὅτε δὲ ἀπεξαρθοῦνται τὰ ἄκρα, ἡ κεφαλὴ ἀποκόπτεται, τοῦθ' ὅπερ καταμαρτυρεῖ χεῖρα ὅπωςδῆποτε δεξιὰν περὶ τὰς τοιαύτας ἐργασίας, ἄλλοτε ἡ κατατομή ἐνεργεῖται ὅλως τυχαίως καὶ μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὄγκου τοῦ σώματος καὶ τῆς διασκορπίσεως τῶν τμημάτων, ἄλλοτε μετὰ τὴν κατατομὴν ἐνεργεῖται ἡ βράσις τῶν τεμαχίων. Αἱ περιστάσεις αὗται συντελοῦσιν ἐνίοτε εἰς τὴν ἐξακριβωσιν τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τῆς μητρὸς, εὐδιόκριτος πάντοτε εἶναι ἡ βράσις τοῦ λειψάνου, διότι αἱ σάρκες εὐκόλως ἀποκολλῶνται ἀπὸ τῶν ὀστέων καὶ παρεμφέρουσι πρὸς τὰς βεβρασμένας σάρκας, τὸ δέρμα εἶναι ἀποκεκολλημένον, ὁ κρυσταλλώδης φακὸς ἐσκληρυμμένος, γαλακτώδης καὶ ἀδιαφανής, ὁ πνευμονικὸς ἰστός συμπαγής, χροιάς σχιστολίθου καὶ καταβυθίζεται ἐν τῷ ὕδατι.

Ἀνεξαρκήτως τῶν ἀκρωτηριάσεων τούτων, αἵτινες, ὡς ἤδη εἴρηται, ἐνεργοῦνται σχεδὸν πάντοτε μετὰ θάνατον, ἐνίοτε διαπράττεται βρεφοκτονία ζῶντος βρέφους διὰ τραυμάτων καὶ κακώσεων ἐνεργουμένων διὰ

διαφόρων ὀργάνων, καὶ δὴ διὰ νυσόντων καὶ τμητικῶν, ὡς ψαλιδίων, βελανῶν καὶ ἐν γένει ἐργαλείων ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐν χρήσει. Καὶ διὰ μὲν τῶν νυσσόντων ὀργάνων ἐνεργοῦνται τραυματισμοὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν κεφαλὴν, εἰς τὰς πυγὰς, ὁ δὲ θάνατος ταχέως ἐπερχόμενος εἶναι ἀπότοκος τῆς ἐκ τῆς τρώσεως τῶν κόλπων τῆς σκληρᾶς μήνιγγος αἰμορραγίας ἢ τῆς βλάβης τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, ἄλλοτε οἱ τραυματισμοὶ διευθύνονται εἰς τὴν σπονδυλικὴν στήλην ἢ τὴν καρδίαν. Τὰ διὰ τοῦ ψαλιδίου τραύματα ἐδράζουσιν ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τὴν κορυφὴν ἀλίσκοντα εἴτε μόνον τὰ μαλακὰ τοῦ κρανίου καλύμματα, εἴτε καὶ τὰς μήνιγγας, εἴτε καὶ αὐτὰ τὰ ὀστέα, καὶ τὸ μὲν σχῆμα αὐτῶν εἶναι χαρακτηριστικὸν δίκην V ἢ M, τὰ δὲ χεῖλη μετρίως συντεθλασμένα καὶ διηθημένα ὑπὸ αἵματος τεθρομβωμένου, ἄλλοτε τὸ ψαλίδιον διευθύνεται ἐν τῷ λαιμῷ κατὰ βάθος καὶ τέμνει, διασχίζει, διατρύπᾳ ἀδιακρίτως τὴν γλῶσσαν, τὸν φάρυγγα, τὸν λάρυγγα, τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, τὰ κατὰ βάθος ἀγγεῖα, ἐξ οὗ θανατηφόρος αἰμορραγία. Διὰ δὲ τῶν τμητικῶν ὀργάνων, μαχαίριου, ξυροῦ κλπ. ἐνεργοῦνται βαθέα τραύματα εἴτε εἰς τὸν λαιμὸν εἴτε εἰς τὰ ἄκρα, ὁ δὲ θάνατος καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶναι ἀπότοκος ραγδαίας αἰμορραγίας. Τὰ οὕτω διενεργούμενα τραύματα εἶναι πολλαπλὰ καὶ μεγὰλα κατὰ τέμνοντα ἐνίοτε ὁλόκληρον τὸν λαιμὸν ἢ τὴν σπονδυλικὴν στήλην.

Τὰ εἰς τὸν τρόπον τοῦτον τῆς βρεφοκτονίας ζητήματα εἶναι

α'. Τὰ τραύματα ἐνηργήθησαν διαρκούσης τῆς ζωῆς ἢ μετὰ θάνατον; — Τὰ κατὰ τὴν ζωὴν τραύματα εἰς τὰ βρέφη, ὧν ἡ ζωὴ δὲν εἶναι εἰσέτι ἐντελής, ἀνεξαρτήτως τῆς θρομβώσεως τοῦ αἵματος ὡς χαρακτηριστικὸν φέρουσι καὶ τὰ ἐξῆς: εἶναι ζωηρῶς ἐρυθρὰ καὶ ὅπως εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν γενικὴν τοῦ λοιποῦ σώματος πελιδνότητα, τὰ χεῖλη αὐτῶν ἐνεμμένα, ἐνῶ τὰ τῶν μετὰ θάνατον εἶναι ἄναιμα καὶ ὡσεὶ λευκά. Ὡς τὰ πολλὰ ὅμως ὁ ἐκ τοιούτων τραυματισμῶν θάνατος εἶναι ἀπότοκος αἰμορραγίας εὐκόλως ἄλλως ἀναγνωρίζομένης.

Πλὴν δὲ τούτων ἐξεταστέον καὶ ἐτέρας λεπτομερείας, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν βρεφοκτονίαν: οὕτω ἔνθα διεπράχθη τὸ ἐγκλημα ὑπάρχουσι τὰ ἔχνη τοῦ αἵματος, καὶ μάλιστα ἂν αἱ κηλίδες ἀποτελῶνται ὑπὸ σταγόνων αἵματος κατὰ διαφόρους ἀποστάσεις διεσπαρμένων, ἀποβαίνει σχεδὸν βέβαιον ὅτι κατὰ τὸν τραυματισμὸν ἐτάμησαν μεγὰλα ἀγγεῖα καὶ δὴ ἀρτηρίαι ἐξακοντίσασαι μακρὰν τὸ αἷμα, καὶ ὅτι ἐπομένως τὸ ἐγκλημα διεπράχθη διαρκούσης τῆς ζωῆς, ἂν μὴ προκύπτωσιν ἐνδείξεις ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ τρόπου, καθ' ὃν τὸ καὶ μετὰ θάνατον ἡρωτηριασθὲν λειψανον τοῦ βρέφους μετεκομίσθη, μαρτυροῦσαι ὅτι αἱ κηλίδες εἶναι ἀπότοκοι τοῦ μετατοπισμοῦ λειψάνου ἡρωτηριασμένου καὶ οὐχὶ τοῦ τραυματισμοῦ ζώντος βρέφους.

β'. Τὰ τραύματα εἶναι ἀπότοκα μαιευτικῶν ἐγχειρήσεων κατὰ τὸν τοκε-

τών· — Τὸ ζήτημα τοῦτο οὐχὶ σπανίως οὐ μόνον ὑπὸ τῆς ὑπερασπίσεως προβάλλεται εἰς δικαιολόγησιν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἰατροδικαστὴς ἔχει ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ἐξετάζων τετραυματισμένον λείψανον βρέφους.

Ἐκ τῆς μαιευτικῆς εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ μαιευτὴρ κατὰ τὸν τοκετὸν ἀκρωτηριάζει τὸ ἔμβρυον καὶ ὅπως ἐπισπεύσῃ τὸν τοκετὸν καὶ ὅπως σώσῃ τὴν ζωὴν τῆς τικτούσας. Ἀλλ' εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἀφ' ἐνὸς μὲν ἢ τοῦ μαιευτῆρος μεσολάθῃσις αἶρει τὰς περὶ βρεφοκτονίας ὑπονοίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἰδιάζων τῶν μαιευτικῶν ἐγγειρήσεων χαρακτήρ οὐδεμίαν ἐπιτρέπει σύγχυσιν αὐτῶν πρὸς τὰ ἐγκληματικὰ τραύματα. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰς κατὰ τὸ κρανίον βλάβας εἰρηνται ἥδη τὰ εἰκότα ἐν τῷ οἰκίῳ κεφαλαίῳ, ὡς πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἀκρωτηριάσεις, οἷον ἀποτομὴν μέλους, δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι αὗται ἐνεργοῦνται ἀφοῦ ὁ μαιευτὴρ πεισθῇ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἔμβρυου, ἐν ἐναντίῳ δὲ περιπτώσει ἐπισύρει εἰς ἑαυτὸν τὴν εὐθύνην, ὅποτε ἡ βεβαιώσις ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη νεκρὸν αἶρει πᾶσαν περὶ ἐγκληματικῆς πρᾶξεως ὑπόνοιαν.

7. ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑ ΚΑΥΣΗΣ

Ἡ διὰ τοῦ πυρὸς θανάτωσις ἢ καὶ ἡ καταστροφή καὶ ἐξαφάνισις τῶν ἄλλως πως θανατουμένων βρεφῶν ὁσημέραι συχνότερα ἀποβαίνει κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Tardieu. Τὸ λίαν δυσχερές εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βρεφοκτονίας εἶναι ὅτι ἀποβαίνει σχεδὸν ἀδύνατος ἡ διάκρισις ἂν τὸ βρέφος ζῶν ἢ νεκρὸν ἐκείν.

Ἡ καῦσις τοῦ σώματος εἶναι ἢ τελεία ἢ ἀτελής, ἐξ οὗ τὸ λείψανον νῦν μὲν παρίσταται ἐντελῶς εἰς τέφραν, νῦν δὲ ἐντελῶς ἀπνηθρακωμένον, ἢ καὶ ἄλλοτε τὸ πῦρ ἐπιδρᾷ ἐξ ἀποστάσεως. Αἱ ἰατροδικαστικαὶ ἐρευναι εἶναι διάφοροι εἰς ἐκάστην τῶν περιστάσεων, πάντοτε ὁμως δέον ὅπως διευθύνωνται οὕτως, ὥστε νὰ ἀποβαινῇ ἐφικτὴ ἡ λύσις τῶν οὐσιωδῶν τῆς βρεφοκτονίας ζητημάτων, ἂν δηλονότι τὸ βρέφος ἐγεννήθη ὥριμον, ἂν ἐγεννήθη ζῶν, καὶ ἂν ζῶν παρεδόθη εἰς τὸ πῦρ.

Καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ πῦρ ἐπιδρᾷ ἀπὸ ἀποστάσεως, τὸ σῶμα ὡς τὰ πολλὰ φέρει τὰ ἔχνη μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένων καὶ βαθέων ἐγκαυμάτων, ἅτινα χαρακτηρίζονται ὑπὸ ἄλωνος ἐρυθρᾶς, φλυκταινῶν ἐμπλέων ὑγροῦ ἰνώδους, ἐνέσεως τοῦ δέρματος, σημείων ἐνδεικνυόντων τὴν διαρκούσης τῆς ζωῆς ἐπίδρασιν τοῦ πυρός. Σημειωτέον ὅτι οἱ πνεύμονες, καίτοι ἀνέπαφοι καὶ σῶοι, ὑφίστανται βαθμὸν τινα ἐψήσεως καθιστώσης ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς καύσεως αὐτοὺς βαρυτέρους, ἐπομένως καταβυθίζονται οὗτοι καὶ ἂν τὸ βρέφος ἀνέπνευσεν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ λοιποὶ τῶν ἀναπνευσάντων πνευμόνων χαρακτῆρες, ἂν σώζωνται, καὶ ἡ ἐξέτασις ἐτέ-

ρῶν σημείων τῆς ζωῆς, καὶ δὴ ἡ τῶν τῆς ἀποστεώσεως, καθοδηγοῦσί πως τὸν ἱατρὸν εἰς εἰκασίας μᾶλλον ἢ ἥττον βασίμους.

Ἄλλοτε τὸ λείψανον, ὑποβαλλόμενον εἰς ὑψηλὴν καὶ παρατεταμένην θερμοκρασίαν, παρίσταται ὡσεὶ τεταριγυμένον. Εἰς περίπτωσιν τοιαύτης φύσεως τῷ 1849 ὑπὸ τοῦ Tardieu (1) παρατηρηθεῖσαν, εἰς βρέφος ἐξαχθὲν ἐκ τινος ἐρμαρίου παρακειμένου εἰς σωλῆνα ἐστίας ἐξηκριβώθησαν τὰ κυριώτερα τῆς βρεφοκτονίας θέματα ἐκ τῶν διαστάσεων καὶ τῆς γενικῆς τοῦ σώματος ἀναπτύξεως ἐνδεικνυσουσῶν τὴν ὠριμότητα, τὸ σῶμα βάρους 1025 γράμμ. ἦτο δίκην παπύρου χροῖας κιτρίνης, καὶ ἀνέδιδεν ὁσμὴν ἐμ. πυρευματικὴν· ὑπῆρχεν εἰς τὸ κρανίον κάταγμα μετ' ἐμπιέσματος, ἔνθα τὰ μαλακὰ μόρια δὲν ἦσαν εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν, ὡς ἀλλαχοῦ, ἀπεξηραμμένα, ἦσαν πρασινωπὰ τὴν χροίαν, μετρίως μαλθακὰ καὶ ἀπеспῶντο εὐκόλως· οἱ χαρακτῆρες οὗτοι θεωρητέοι ὡς ἐνδειξεις τῆς κατὰ τὴν ζωὴν ἐκχύσεως αἵματος κατὰ τὴν χώραν ταύτην. Ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐγένετο δῆλον ὅτι ἡ βρεφοκτονία βεβαίως διεπράχθη πρὸ 5 ἢ 6 ἐτῶν· ἐκ δὲ τῆς ἱατροδικαστικῆς ἐρεῦνης λίαν πιθανῶς ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη ὠριμον καὶ ζῶν καὶ ὅτι ἐφονεύθη διὰ κατὰγματος τοῦ κρανίου.

Ἄλλοτε, τοῦθ' ὅπερ τὸ συνηθέστερον, ἀνευρίσκεται μόνον τέφρα ἢ καὶ τμήματά τινα ἀτελῶς ἀπληθρακωμένα μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλα, τῆς καύσεως ἐνεργηθείσης εἴτε ἐν θερμάστρῃ εἴτε ἐν ἐστίᾳ, ἔνθα τὰ λείψανα εἶναι μεμιγμένα μετὰ τῆς τέφρας τῆς καυσίμου ὕλης καὶ λοιπῶν τυχαίως εὑρισκομένων οὐσιῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προκαταρκτικῶς ἡ τέφρα κοσκινίζεται πρὸς ἀνεύρεσιν λειψάνων τεμαχίων ὀστέων, ὧν ἐξακριβοῦνται ἡ φύσις, πρὸς τοῦτο δέ, ἂν τὸ μέγεθος καὶ ὁ βαθμὸς τῆς καταστροφῆς αὐτῶν δὲν ἐπιτρέπωσιν ὀριστικὸν συμπέρασμα, συγκρίνονται καὶ παραβάλλονται ταῦτα πρὸς ὅσα βρέφους, ὅτε ὀρίζεται ὅσον ὁδὸν τε ἀκριθέστερον ἂν ἀνήκωσιν εἰς βρέφος καὶ εἰς ποῖον τοῦ σώματος ὅσπου, διότι οὐχὶ σπανίως εἰς τὰς ἐν λόγῳ ἐστίας ἀπαντῶσι καὶ τεμάχια ὀστέων ζῶων· σημειώτεον ὅτι τὰ ὅσα τῶν τετραπόδων ἢ πτηνῶν, πρὸς 2 ἐνίοτε συγχέονται τὰ μακρὰ τοῦ βρέφους ὅσα, φέρουσιν ἀποστέωσιν τελείαν, ἐνῶ τὰ τοῦ βρέφους ἀτελῆ καὶ μόνον ἀρχομένην.

Οὐχὶ σπανίως εὐρήνται καὶ τὰ λείψανα τοῦ ἀπληθρακωμένου ὑστέρου ὅπερ παρίσταται δίκην λίαν ἐλαφροῦ, πορώδους καὶ διατηροῦντος ὡς τὰ πολλὰ τὸ σχῆμα τοῦ πλακοῦντος ἀνθρακος.

Τελευταῖον μέσον πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀποτεφρώσεως βρέφους εἶναι ἡ τῆς τέφρας χημικὴ ἀνάλυσις, ἥτις διαφωτίζει ἐνίοτε καὶ ἐν μέρει τὸ ζήτημα. Ὁ Orfila διὰ πειραμάτων κατέδειξεν ὅτι ὁ ζωϊκὸς ἀνθραξ καὶ ὁ

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 183.

μενος μετά καλίου παράγει κυανιοῦχον κάλιον, μετά $\frac{2}{5}$ δὲ τοῦ βάρους αὐτοῦ πυκνοῦ καὶ καθαροῦ θειικοῦ ὀξέος ὑδροθεικόν ὀξύ, ἐνῷ ὁ φυσικὸς ἀνθραξ δὲν παράγει τὰς ἀντιδράσεις ταύτας. Τὸ περιγενόμενον ὅμως αὐτὸ τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila εἶναι ἀτελές, διότι οὐδὲν ὀρίζει περὶ τοῦ ἀνθρώπινου ἀνθρακος, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Roussin καὶ ἡ τέφρα τῶν λιθανθράκων, ἅτε δὴ παρέχουσα θεῖον, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀντιδρᾷ τρόπον· ἡ ἀναζήτησις τούναντίον τῆς ἐμπεριεχομένης τοῦ σιδήρου ποσότητος ἐν τῇ τέφρᾳ εἶναι μέσον διακριτικὸν τῆς φυτικῆς ἀπὸ τῆς ζωικῆς τέφρας, διότι εἰς μὲν τὴν πρώτην ἵχνη μόλις σιδήρου ἀπαντῶσιν, ἐνῷ εἰς τὴν δευτέραν ὁ σίδηρος ἐμπεριέχεται εἰς μεγάλην ποσότητα.

Διὰ τῶν μέχρι τοῦδε παρατηρήσεων δὲν λύεται ὀριστικῶς τὸ ζήτημα ἂν τὸ κατὸν λείψανον ἀναδίδῃ ὁσμήν χαρακτηριστικὴν, ἄλλως ἢ τοιαύτη ὁσμή, ἥτις φαίνεται ἐκ τῶν προτέρων πιθανή, ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλῶν καὶ ποικίλων περιστάσεων σχετιζομένων πρὸς ἐκάστην δεδομένην περίστασιν, ὡς τοῦ μέρους, ἐνθα γίνεται ἡ καῦσις, τοῦ χρόνου, καθ' ὃν συντελεῖται, τῆς ζωηρότητος τοῦ πυρὸς κλπ.

8. ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΠΟ ΟΜΦΑΛΙΚΗΣ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑΣ

Ἄλλοτε ἡ ὀμφαλικὴ αἱμορραγία ἐθεωρεῖτο ὡς συχνὴ θανάτου τῶν βρεφῶν αἰτία, διό καὶ ἡ μεγάλη φροντίς πρὸς ἀσφαλὴ τῆς ὀμφαλίδος περιδεσιν ἅμα τῇ ἀποκοπῇ αὐτῆς. Κατὰ τὰς μεταγενεστέρας ὅμως παρατηρήσεις, καὶ δὴ τῶν ἱατροδικαστῶν, λίαν σπανίως ἡ ὀμφαλικὴ αἱμορραγία προφασίζεται τὸν θάνατον τοῦ βρέφους εἰς τὰς βρεφοκτονίας, ὅτε οὐδέποτε σχεδὸν εὐρίσκεται περιδεδεμένη ἡ ὀμφαλὶς.

Πρὸς ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου παρατηροῦμεν ὅτι ἡ μὴ περιδεσις τῆς ὀμφαλίδος δὲν συνεπάγεται πάντοτε αἱμορραγίαν, ἡ ὀμφαλὶς ὅτε μὲν κόπτεται, ὅτε δὲ ῥήγνυται, ὅποτε αἱμορραγία ἤκιστα συμβαίνει ἐνεκα τῆς ἔλξεως, ἣν ὑπέστησαν τὰ ἀγγεῖα, καὶ τῆς σχεδὸν ἀκαριαίως ἐπισυμβαίνουσης συστολῆς καὶ ἀποφράξεως, εἰς δὲ τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὅτε κόπτεται καὶ μένουσι χαίνοντα τὰ ἀγγεῖα, ῥέει μὲν ἐπὶ ὀλίγιστον αἷμα, ἀλλὰ πᾶραυτα ἐπίσχεται, ἡ τοιαύτη τοῦ φαινομένου ἐξήγησις ἀπᾶδει πρὸς τὴν θεωρητικὴν καὶ φυσιολογικὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ, διότι, καθ' ἃ ἰδίως ὁ Lorrain κατέδειξεν, ἐπειδὴ ἡ ὀμφαλὶς ἀποτελεῖται ὑπὸ δύο τάξεων ἀγγείων, ἅμα τῇ τομῇ ἡ μὲν ροὴ τοῦ αἵματος ἀπὸ τῆς φλεβὸς παύεται ἀφ' ἑαυτῆς ἀρχομένης τῆς πνευμονικῆς κυκλοφορίας, ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀρτηριῶν τούναντίον ὅσω ἡ ἀναπνοὴ ἐνεργεῖται ἐλευθέρως, ὅσω ἡ γενικὴ κυκλοφορία καθίσταται ζωηρά, καὶ τὸ αἷμα ἐξακοντίζεται ἰσχυρῶς ὑπὸ τῆς καρδίας, τῶσφ ἐξακολουθεῖ.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾗ, βέβαιον εἶναι ἐκ τῆς μαζευτικῆς πείρας ὅτι ἐνίοτε εἰς σπανίας περιστάσεις ἡ ὀμφαλικὴ αἰμορραγία ἀποβαίνει θανατηφόρος. Εἰς δὲ τὴν ἱατροδικαστικὴν τὸ ζήτημα κυρίως περιστρέφεται ἂν ἡ αἰμορραγία ᾗναι πράγματι ἡ κυρία τοῦ θανάτου αἰτία. Πρὸς λύσιν δὲ τοῦ ζητήματος ἐξεταστέον ἂν ὑπάρχωσι σημεῖα τοῦ δι' αἰμορραγίας θανάτου, ἢ τοῦναντίον εὐρίσκωνται σημεῖα θανάτου κατ' ἄλλον τρόπον συμβάντος.

Εἰς τὰ νεογνὰ ἐπειδὴ ἡ ὀμφαλικὴ αἰμορραγία λίαν βραδέως βαίνει, ὁ δὲ ἐκ ταύτης θάνατος μετὰ ὥρων πολλῶν ἢ καὶ ἡμερῶν παρέλευσιν ἐπέρχεται, τὰ πτώματα τῶν τοιούτων βρεφῶν δὲν φέρουσι τοὺς κλασικούς χαρακτῆρας τοῦ ἐξ αἰμορραγίας θανάτου, ἀλλ' ἀπλῶς βαθμὸν τινα ἀποχρωματισμοῦ τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ σώματος καλυμμάτων, τῶν χειλέων καὶ τῶν ἱσθῶν ἐν γένει, καὶ δὴ κατὰ τὸν Tardieu, ἀποχρωματισμὸν καὶ ἀναιμίαν τοῦ ἥπατος.

9. ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΝΕΚΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΩΣ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΕΩΣ, ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΨΥΧΟΣ, ΑΙΤΙΑΣ

Ἐκτός τῆς μὴ περιδέσεως τῆς ὀμφαλίδος, ἐξ οὗ κινδυνεύει τὸ βρέφος, τὸ νεογνὸν χρῆζει καὶ ἄλλων περιποιήσεων, ὧν ἡ παράλειψις ἐμβάλλει ἐνίοτε εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Οὐχὶ σπανίως, καὶ δὴ εἰς τοὺς κρυφίους τοκετούς, τὸ βρέφος γεννᾶται λιποθύμον ἢ νεκροφανές, ὅποτε διὰ καταλλήλου περιποιήσεως ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν. Ἄλλ' ἢ ἐκ τῆς μητρὸς μόνης τικτούσης παραμῆλσις ἐγκαταλιμπανούσης αὐτὸ οὕτως ἄψυχον κατακείμενον ἐν ταῖς τοῦ τοκετοῦ ὕλαις, ἐπάγεται οὐχὶ βραδέως τὸν θάνατον τοῦ νεκροφανοῦς τούτου νεογνοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐπειδὴ οὐδὲν κακώσεως ἔχουσ ὑπάρχει, τὸ μόνον πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐξωμητρίου ἀτελοῦς ζωῆς σημεῖον εἶναι ἡ παρουσία ἐπὶ τῶν μὴ ἀναπνευσάντων πνευμόνων ἐκχυμωτικῶν κηλίδων ὡς κατὰ τὴν πνιγμονὴν ἀποτόκων προσπαθειῶν ἐκ μέρους τοῦ βρέφους πρὸς ἐγκατάστασιν τῆς τόσῃ ἀναγκαίας διὰ τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἀναπνοῆς.

Ἄλλοτε τὸ νεογνὸν ἐγκαταλιμπάνεται εἰς τὰς ἀγυῖας ἐκτεθειμένον εἰς τὸ ψυχὸς καὶ ἐν γένει τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολάς, ἐξωθεν ἐκκλησίας ἢ οἰκίας, ἐνθα ὡς τὰ πολλὰ διανύουσι τὰ ἀτυχῆ ταῦτα πλάσματα ὅλην ὡς τὰ πολλὰ χειμερινὴν νύκτα εἰς ψυχὸς μᾶλλον ἢ ἥττον δριμύ, οὗ ἢ ἐπίδρασις εἶναι λίαν ἐπιβλαβὴς εἰς τὸ νεογνόν. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας τὸ λεῖψανον φέρει τοὺς ἐξῆς χαρακτῆρας· εἶναι ἐν γένει ὁμοτίμως λευκόν, καθ' ὃ δὲ μέρη ἐπέδρασε μᾶλλον τὸ ψυχὸς τὸ δέρμα εἶναι ἐσκληρυνμένον εἰς μέγαν βαθμόν, ἀποδίδει διὰ τομῆς ὀρρόν ἄφθονον διηθημένον ἐν τῷ κυτταρώδει ἱσθῷ, ὅστις φαίνεται ὡσεὶ ὑπερτροφικὸς καὶ ἀποτελούμενος ὑπὸ ἀλλεπαλλήλων καὶ ἐγκαρσίως διαιρουμένων στρωμάτων. Τὸ δέρμα οὐχὶ

πεπαχυμένον τεμνόμενον παρουσιάζει σκληρότητα ὡς ἂν τέμνηται ἰνώδης ἰστός, τὰ τοῦ δέρματος τριχοειδῇ ἀγγεία εἶναι ἐντελῶς σχεδὸν κενὰ αἵματος, οἱ πνεύμονες σχεδὸν πάντοτε ἔμπλεοι αἵματος μελανοῦ καὶ ῥευστοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡπατωμένοι, ἐν τῇ δεξιᾷ καρδίᾳ παρατηροῦνται μεγάλοι θρόμβοι, αἱ μεγάλαι φλέβες ἔμπλεοι μελανοῦ αἵματος, καὶ δὴ οἱ κόλποι τοῦ κρανίου, ὁ ἐγκέφαλος στικτός, τὸ περιτόναιον ἀνειμένον, τὸ ἥπαρ καὶ ὁ σωλὴν ἐρυθρὰ καὶ ὑπεραιμικὰ, οἱ νεφροὶ ἐρυθροί, ἡ κύστις πλήρης οὔρου· κατὰ τὸν Casper, ἐνίοτε ἀπαντᾷ καὶ ἐγκεφαλικὴ ἀποπληξία, κατὰ δὲ τὸν Lelourneau, οἱ πνεύμονες τῶν ὑπὸ σκληροῦ οἰδήματος ἕνεκα ψύχους θανόντων βρεφῶν εἶναι κουφότεροι τῶν πνευμόνων τῶν ὑπὸ ἄλλων νόσων θανόντων.

Σημειωτέον ὅτι οἱ τῶν ἀναπνευσάντων καὶ ὑπὸ ἀποπληξίας ἢ ἡπατώσεως ἕνεκα ψύχους παθόντων πνευμόνων ἐπιπλευσίς γίνεται ἀτελῶς, τούναντίον δὲ τοῦ ψύχους ὄντος λίαν δριμέας καὶ ἐπελθούσης κρυσταλλώσεως τῶν ἐν τῷ πνεύμονι ὑγρῶν, οἱ πνεύμονες γίνονται κουφότεροι καὶ ἐπιπλέουσι, καὶ τοὶ μὴ ἀναπνεύσαντες, ἕως ἂν ἕνεκα ὑψηλοτέρας θερμοκρασίας τακῶσιν οἱ ἐν αὐτοῖς πύργοι. "Ἄλλοτε συνεπιᾷ τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς περὶ τὰς περιποιήσεις ἐλλείψεως ἐπέρχεται ὁ θάνατος ἕνεκεν *αστίας*· τὰ τοιαύτης φύσεως παραδείγματα δὲν ἀνέχονται, κυρίως εἰπεῖν, εἰς τὴν βρεφοκτονίαν, διότι τὰ νεογνὰ ἐπὶ μακρὸν ἀνθίστανται εἰς στέρησιν τροφῆς χωρὶς ν' ἀποθάνωσιν, οὐδὲν ἥττον ὅμως μητέρες ἢ τροφοὶ χρωῖνται τῷ μέσῳ τούτῳ ὅπως θᾶττον ἢ βραδύτερον ἀπαλλαγῶσι τοῦ νεογνοῦ, ὅπερ νοεῖται οἰκοθεν καθ' ὃν χρόνον θνήσκει δὲν ἔχει τὴν ἰδιότητα τοῦ νεογνοῦ. Ἐκτῆς περὶ *αστίας* διατριβῆς τοῦ Bouchaud (1) ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα ὡς πρὸς τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐπέρχεται ὁ ἐξ *αστίας* θάνατος, καὶ τοὺς ἐιδικούς αὐτοῦ χαρακτήρας· «Τὸ νεογνὸν ἀνθίσταται εἰς τὴν δίκαιαν ἐπὶ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον, μόλις δὲ ὀρίζεται τοῦτο δι' ἀριθμῶν καθ' ἃς περιστάσεις ἢ τῆς τροφῆς στέρησις εἶναι ἀπόλυτος. Διὰ τοὺς ἐξ *αστίας* πρᾶγματι θνήσκοντες φρονοῦμεν ὅτι λίαν ἐξαιρετικῶς ὁ θάνατος ἐπέρχεται πρὸ τῆς 8ης ἡμέρας, οὐδέποτε παρετήρησα θανόντας πρὸ τοῦ τέρατος τούτου. "Ἦδη ἐκ τῆς παρατηρήσεως μεταβαίνοντες εἰς τὴν θεωρίαν συμπεραίνομεν ὅτι βρέφος βάρους 3000 γρ. κατὰ μέσον ὅρον ἐλαττωμένου τοῦ βάρους κατὰ 100 γρ. δι' ἡμέρας καὶ θνήσκον ἔχον βάρος 2000-2200 γραμ. ἐπιζῇ 8-10 ἡμέρας κατ' ἐλάχιστον. . . » Ὁ Casper φρονεῖ ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐιδικὸν σημεῖον, πλὴν ἴσως τῆς λεπτύνσεως τῶν ἐντερικῶν τοιχωμάτων, τεκμηριοῦν τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ θανάτου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὠρισμένοι ἀλλοιωσεις δὲν ὑπάρχουσιν ἐπομένως καὶ ἐιδικὰ σημεῖα, ἐξεταστέον ἂν ἡ ἐπίσχανσις ἀρκῇ

(1) Bouchaud — De la mort par inanition. Thèse Paris, 1861. Σελ. 117.

ὅπως ἐπέλθῃ ὁ θάνατος, τοῦθ' ὅπερ εἰς τὰς περιστάσεις τοῦ εἶδους τούτου τοῦ θανάτου συμβαίνει, χαρακτηρίζεται δὲ ἡ τοιαύτη κατάστασις ὑπὸ μεγίστης ἰσχνάνσεως (ἐλάττωσις τῶν $\frac{3}{10}$) χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ τελεία ἐξαφάνισις τοῦ λιπώδους ἰστοῦ, παραμορφώσεως τοῦ θώρακος καὶ τῶν πνευμόνων λίαν ἐμπλέων ἀέρος, λευκορόδιων, ἐπιθέσεως ἐπ' ἄλληλα (0 μ., 003-0 μ., 004) τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου εἰς μεγάλην ἔκτασιν καὶ ἐντόνου συμφορήσεως τῶν μηνίγγων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, πεπτικοῦ σωλήνος ἀτροφικοῦ, διαφανοῦς, κενοῦ καὶ συνεσταλμένου. Κατὰ δὲ τὸν Tardieu, ἡ ὕψις τῶν τοιούτων βρεφῶν παρεμφέρει πρὸς προώρως γηράσσαντα ἄνθρωπον, καὶ πρὸς πίθηκον φθισικὸν κατὰ τὴν ἐσχάτην περίοδον, ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα εὐρίσκονται κατὰ γράμμα κενά, τὰ δὲ τοιχώματα αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτον ἰσχνά, ὥστε παρίστανται δίκην ἰστοῦ ἀράχνης.

Αἱ τοιαῦται περιστάσεις, ἰδίως παρ' ἡμῖν, δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν βρεφοκτονίαν, διότι καὶ ἐντελὴς ἂν ὑποτεθῇ ἡ αἰτία, τὸ νεογνὸν δὲν θνήσκει ἐκ ταύτης ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ. Παρ' ἄλλοις ὁμως ἔθνεσι, καὶ δὴ ἐν Γαλλίᾳ, διὰ τὸ ἀόριστον τοῦ νόμου ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα τοῦ νεογνοῦ, ἐνίοτε ἡ πρᾶξις χαρακτηρίζεται ὡς βρεφοκτονία ἂν ὁ θάνατος ἐπέλθῃ τὰς πρώτας μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ δικαστηρίου ἐκτιμήσεως τῶν περιστάσεων.

10. ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΣ

Τὸ τοιοῦτο τῆς βρεφοκτονίας εἶδος εἶναι λίαν ἐξαιρετικόν, ἵνα μὴ εἰπώμεν ὅτι οὐδέποτε ἀπαντᾷ, αἱ δὲ τυχόν ὑπὸ τῶν συγγραφῶν ἀναφερόμεναι περιπτώσεις ἀνάγονται οὐχὶ εἰς νεογνά. Ἄλλως ὡς τὰ πολλὰ τὰ τοιαῦτα συμβῆματα ἀποδοτέα εἰς τυχαίας συμπτώσεις καὶ εἰς ἐξ ἀμελείας θάνατον, διότι κατὰ κακὴν ἔξιν προποτιζοῦσιν εἰς τὰ νεογνά καρωτικά καὶ δὴ ὅπιον καὶ τὰς τούτου σκευασίας, τὸ μὲν ὅπως καταπαύσωσι τοὺς στρόφους τῶν νεογνῶν, τὸ δὲ ὅπως καταστείλωσι τὰς κραυγὰς καὶ τὰς ἀνησυχίας αὐτῶν. Συγγραφεῖς τινες ἀναφέρουσι δηλητηριάσεις βρεφῶν δι' ἀρσενικοῦ, διὰ θεικοῦ ἢ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. Πάντοτε δέ, τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου μὴ ἀνεγνωρισμένης, φρονήσεως ἔργον νὰ ἐνεργῇται ἡ χημικὴ ἀνάλυσις πρὸς τελείαν τοῦ ζητήματος λύσιν.

6'. Πότε ἐθανατώθη τὸ βρέφος;

Ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου εἶρηται ὅτι δύο εἶναι τὰ κύρια ζητήματα· τίς ἡ τοῦ θανάτου αἰτία πρῶτον, καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν διεπράχθη ὁ θάνατος δεύτερον· τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα ὡς πρὸς τὴν

ἀνεύρεσιν τῆς ἐνόχου διὰ τοῦ παραλληλισμοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ τοκετοῦ καὶ τοῦ θανάτου.

Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο κυρίως πρόκειται οὐχὶ πόσον χρόνον τὸ βρέφος ἔζησε τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν, περὶ οὗ ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρηνται τὰ εἰκότα, ἀλλὰ πρὸ πόσου χρόνου ἀπέθανεν. Σπανίως ὁ ἰατροδικαστὴς εἰς τὰς βρεφοκτονίας εὐρίσκει ὡς εἰς τὰ κοινὰ ἐγκλήματα τὰ ἄμεσα τοῦ θανάτου σημαία, διότι τὸ λείψανον τοῦ νεογνοῦ ἀνευρίσκεται συνήθως μετὰ ἐβδομάδας, μῆνας ἢ καὶ ἔτη, ἐπομένως τὸ περιεχόμενον τοῦ στομάχου ὅπως ὀρισθῇ τὸ τελευταῖον γεῦμα καὶ ἐκ τούτου κατὰ προσέγγισιν ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου, δὲν συντελεῖ, μόνος δὲ ὁδηγὸς εἶναι αἱ διάφοροι τῆς σήψεως φάσεις.

Ἐν γένει ἡ σήψις προχωρεῖ πολλῶν ταχύτερον εἰς τὸ λείψανον τοῦ νεογνοῦ ἢ εἰς τὸ τοῦ ἐνήλικου, ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἀδύνατον αἱ τῆς σήψεως μεταβολαὶ νὰ ταχθῶσιν εἰς ὅρια ἀκριβοῦς, ἐξεταστέον συγκριτικῶς τὴν ἐπίδρασιν τῶν διαφορῶν μέσων.

Ἡ εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα σήψις εἶναι ἡ ἀπασῶν ταχυτέρα, τῆς θερμοκρασίας δὲ οὕσης μετρίως ὑψηλῆς, ἀναπτύσσονται ἀπειράριθμοι σκώληκες κατατρώγοντες ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τὸ μικρὸν λείψανον, ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ ἄνω μέρη τοῦ σώματος ἐξογκοῦνται ὑπερμέτρως, ἐν διαστήματι δὲ ὀλίγων ἡμερῶν, τῆς θερμοκρασίας οὕσης ὑγρᾶς καὶ θερμῆς, ἡ ἀποσύνθεσις εἶναι τελεία. Μετὰ τὸν ἀέρα ταχέως ἡ σήψις προβαίνει ἐν τῇ κόπρῳ, ἔνθα εἰς τὰ χωρία καταχώννυνται τὰ τῶν νεογνῶν λείψανα, καὶ ὅσω μᾶλλον βαθύτερον ἐνεργεῖται ἡ κατάρχωσις, τόσω ταχύτερον καὶ τελειότερον προβαίνει ἡ σήψις καὶ προσκατὰ τὸν τύπον τῆς λιπώδους σήψεως. Τὰ ἐν τοῖς ἀποπλάτοις ριπτόμενα λείψανα τῶν βρεφῶν ἀντέχουσιν ἐπὶ μακρὸν καὶ ἀπιδεύτως μετὰ 3 ἢ 4 μῆνας κατὰ τὸν Tardieu διετηροῦντο εἰσέτι ἀκέραια τὰ βρέφη νῦν μὲν ἀποτετιτανωμένα νῦν δὲ δίκην λευκῆς μάζης ὡς πηλός· τὰ δὲ ἐκτιθέμενα εἰς τὴν καῦσιν οὐχὶ σπανίως. ἂν ἡ θερμοκρασία τυγχάνῃ ὑψηλὴ καὶ ξηρὰ, παρίστανται ὥσεί τεταριγευμένα, ὅτε μόνον τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα ὡς τὰ πολλὰ καταστρέφονται ὑπὸ τῶν σκωλήκων, οἱ τινες ἀκολούθως μεταβάλλονται, ὡς γνωστόν, εἰς ψυχὰς καὶ ἐκ τούτων σκώληκες κ. ο. κ. ὥστε ἡ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις τῶν κελυφῶν τῶν ἐντόμων τούτων καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ θανάτου τῶν διαφορῶν γενεῶν αὐτῶν συντελεῖ εἰς τὸν κατὰ προσέγγισιν ὀρισμὸν τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου.

Ἐκ τούτων δὴλον ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ νεογνοῦ εἶναι λίαν δύσκολος, τὸ δὲ ζήτημα ἐξεταστέον ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ μετὰ πολλῆς τῆς περισκέψεως καὶ ἐπιφυλάξεως.

Δ'. ΦΥΕΙΚΑΙ ΚΑΙ ΘΗΚΑΙ ΤΗΣ ΒΡΕΦΟΚΤΟΝΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ

Μεγάλης σπουδαιότητος διὰ τὴν λύσιν τῶν εἰς τὴν βρεφοκτονίαν ἀναγομένων ζητημάτων καὶ τὸν προσδιορισμὸν δι' ἀποδείξεων ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ μόνον ἐξελεγχόμενων τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν περιστάσεων, εἰς ἃς ἡ βρεφοκτονία διετέλει κατὰ τὴν διχπραξίν τοῦ ἐγκλήματος, εἶναι ἡ ἐξέτασις τῆς ὑποτιθεμένης ἐνόχου. Τὰ ἐκ τῶν περιστάσεων τούτων προκύπτοντα πολὺπλακα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ δύσλυτα, ζητήματα οὔτε προβλέπονται, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐκ τῶν προτέρων ὀρίζονται διὰ χαρακτήρων ἐπιτρεπόντων τὴν γενικὴν καὶ ἀπόλυτον αὐτῶν λύσιν, ἐπομένως συγκεφαλαιοῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας. τὰς ἐξῆς·

Εἰς τὴν πρώτην ὑπάγονται τὰ ζητήματα τῆς ταυτότητος τῆς κατηγορουμένης, τούτέστιν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ μήτηρ τοῦ βρέφους ἐκ τῆς βεβαιώσεως τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς συσχετίσεως τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν οὗτος ἐτελέσθη, πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ βρέφους. Εἰς τὴν δευτέραν ὑπάγονται ἅπασαι αἱ λεπτομέρειαι. αἱ κατὰ τὴν κύσιν καὶ τὸν τοκετὸν τυχόν συμβᾶσαι καὶ χρησιμεύουσαι εἰς τε τὴν υπέρχασιν καὶ τὴν κατηγορίαν. Εἰς δὲ τὴν τρίτην τέλος ἀνάγονται τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν φυσικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν τῆς γυναικὸς κατὰστασιν μετὰ τὸν τοκετὸν καὶ εἰς τὴν ταύτης ἐπίδρασιν ἐπὶ τὰς πράξεις τῆς γυναικὸς. Ἡ λύσις τῶν ζητημάτων τούτων εἶναι ὡς τὰ πολλὰ λίαν δυσχερὲς τὸ μὲν διὰ τὸ ψευδὲς ἰδίως τῶν εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν γινομένων καταθέσεων, τὸ δὲ διὰ τὴν ἑλλειψίν σταθερῶν καὶ βεβαίων καταλλήλων ἀποδεικτικῶν σημείων.

α'. Βεβαίωσις τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς καθ' ἣν ἐγένετο ἐποχῆς.

Προκειμένου περὶ ὑπόπτου ἐπὶ βρεφοκτονίᾳ γυναικὸς, κύριον τοῦ ἱατροῦ μέλημα εἶναι ἂν αὕτη ἔτεκε καὶ πότε. Ἡ βεβαίωσις τοῦ τοκετοῦ ἐπὶ βρεφοκτονίας ὡς τὰ πολλὰ δὲν συνεπάγεται μεγάλας δυσχερείας, ἂν ἡ γυνὴ ἐξετασθῇ ὀλίγον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον, τὸ ἐναντίον δὲ ἐπὶ ὀψιτελείᾳ ἐξετάσεως τῆς γυναικὸς.

Καὶ ὡς τὰ πολλὰ μὲν ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν γυνὴ διατελεῖ ὑπὸ κράτησιν, ὅτε ἡ ἐξέτασις αὐτῆς δὲν περιβάλλεται ὑπὸ μεγάλων δυσχερειῶν, ἀλλ' ἄλλοτε ἐπὶ ἀπλῶν ὑπονοιῶν, ἐπὶ ἀπλῆς καταγγελίας ἢ ἀποστολῇ τοῦ ἱατροῦ διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς γυναικὸς δυσχεραίνεται, τὸ μὲν ἐκ τῆς κοινωνικῆς τῆς ὑποτιθεμένης ἐνόχου θέσεως, τὸ δὲ, τοῦθ' ὅπερ σπουδαιότερον, ἐκ τῆς ὀριστικῆς αὐτῆς ἀρνήσεως ὅπως ὑποβλήθῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν.

Ἡ ἐξέτασις τῆς γυναικὸς ἔστω τελεία, περιστρεφόμενη περὶ τὴν ἐξέ-

τασιν τῆς καταστάσεως τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας, τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ἐσωτερικῶν τε καὶ ἐξωτερικῶν, καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτῶν, τούτεστι τῶν μαστῶν. Τῶν σημείων, δι' ὧν γινώριζεται ὁ τε πρόσφατος καὶ πεπαλαιωμένος τοκετὸς ἐκτεθέντων ἐν λεπτομερείᾳ ἀλλάχου, περίληψιν μόνον διδομεν ἐνταῦθα·

1. Κατάστασις τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας. — Τὸ τῆς κοιλίας δέρμα τὰς πρώτας 3 ἢ 4 μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας φέρει πολλὰς πτυχὰς καθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἑκτασιν· διατεινομένων τῶν πτυχῶν τούτων, διακρίνεται μελίσχρους γραμμὴ, διήκουσα ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ μέχρι τῆς ἠβικῆς συμφύσεως, τῶσφ μᾶλλον μελανή, ὅσφ ἡ γυνὴ εἶναι μᾶλλον μελίσχρους, εἰς τὸ βάθος δὲ τῶν πτυχῶν τούτων πλατεῖται ἐκδοραὶ ἐρυθροειδεῖς λοξῶς διευθυνόμεναι κατὰ τοὺς εἰλεκτοὺς βόθρους καὶ ὑπερβαίνουσαι ἐνίοτε τὴν πτυχὴν τοῦ βουβῶνος.

Τὸ δέρμα βραδύως ἐπανέρχεται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, διατηροῦν πάντοτε βαθμὸν τινα χαλαρότητος, αἱ δὲ ἐκδοραὶ ἢ ῥωγαὶ συγχρόνως ἀποστενοῦνται, ἀπὸ ἐρυθροειδῶν δὲ γίνονται λευκαὶ γαλακτόχροαι· αἱ μεταβολαὶ αὗται συντελοῦνται ἐντὸς ἐβδομάδων ἢ καὶ μηνῶν πολλάκις, ὥστε καὶ εἰς τὰς πολυτάκους ὀρίζεται ὁ πρόσφατος τοκετὸς ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς τῶν νεωτέρων ῥωγμῶν χροιάς, κειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἐκ προγενεστέρων τοκετῶν λευκῶν. Τοῦ σημείου τούτου ἡ ἀξία δὲν εἶναι ἀπόλυτος, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐνίοτε ἐντελῶς ἐλλεῖπει εἰς μικροῦ ἀναστήματος, νεαρὰς καὶ ἐχούσας λίαν ἐλαστικὸν δέρμα γυναῖκας, ἀφ' ἑτέρου δὲ προέρχεται ἐνίοτε καὶ ἐξ ἄλλων αἰτίων ἀνεξαρτήτως τῆς κηΐσεως· οἷον μεταλλαγῆς εὐσαρκίας εἰς λίαν νέας λυμφατικὰς κόρας, ἀνασάρκα ὕδρωπος ἔνεκεν ἐμμηνορροίας ἢ ἐπισχέσεως τῶν ἐμμήνων προελθόντος κλπ. Σημειωτέον ὅτι, τοῦθ' ὅπερ διευκολύνει τὴν διάγνωσιν, εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ χαλάρωσις καὶ αἱ ῥωγαὶ τοῦ δερματος τῆς κοιλίας παρατηροῦνται συγχρόνως καὶ εἰς ἐτέρας χώρας, οἷον τοὺς μηρούς, τοὺς γλουτοὺς, τὴν ὀσφύν, ἔστιν ὅτε καὶ τὸ στήθος καὶ τοὺς βραχίονας.

2. Κατάστασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. — Μεγίστης σπουδαιότητος εἶναι ἡ ἐξέτασις τῆς καταστάσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναικός. Ἐξ ἀπάντων δὲ τῶν τῆς τάξεως ταύτης σημείων δύο κυρίως κέκτληται μεγάλην ἀξίαν διὰ τὴν βεβαίωσιν οὐ μόνον τοῦ προσφάτως, ἀλλὰ καὶ τοῦ πρὸ πολλῶν ἐβδομάδων συμβάντος τοκετοῦ· ἀφ' ἐνός ἢ ἐκ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων συμβαίνουσα καὶ ἡ ἐπὶ χρόνον τινὰ παρατεινομένη ῥύσις, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἢ βελιμνία τοῦ ὄγκου ἐλάττωσις καὶ αἱ σχετικαὶ μεταβολαὶ αἱ ἐπιγενόμεναι εἰς τὸ σῶμα καὶ τὸν αὐχένα τῆς μήτρας μετὰ τὸν τοκετόν.

α'. Ῥύσις ἰδιάζουσα. — Τὰς περὶ τῶν λοχείων λεπτομερείας ἀναφορι-

κῶς πρὸς τὸν τοκετὸν ἐρανιζόμεθα ἐκ τοῦ Wieland (1) ὡς κάλλιστα ἐκτεθειμέναις·

«Τοῦ τοκετοῦ περατωθέντος, ἀποβάλλονται ἀπὸ τοῦ κόλπου θρόμβοι καὶ αἷμα εἰς ἱκανὴν ποσότητα, εἴτα δὲ ἀμέσως, ἐπὶ ἐλάχιστον ὅμως χρόνον, κατὰ σταγόναις μόνον ἐκρέει αἷμα, μεθ' ὃ νέα ῥύσις ἐν ἀρχῇ μὲν αἱματηρὰ τὴν φύσιν, εἴτα δὲ μεταβαλλομένη καὶ διαρκούσα ἄλλοτε ἄλλον χρόνον· ἡ ὕλη αὕτη καλεῖται *λόχεια*. Τὰς πρώτας 20 ἢ καὶ 24 μετὰ τὸν τοκετὸν ὥρας ἐκρέει ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων αἷμα σχεδὸν καθαρὸν προερχόμενον ἀπὸ τῶν μητροῦστερικῶν ἀγγείων, ἀγγείων τινῶν διαρρηγνύμενων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς μήτρας, ῥωγμῶν ὑπὸ τῆς κεφαλῆς διενεργηθεισῶν κατὰ τὴν διόδον αὐτῆς εἰς τὸν αὐχένα καὶ τινῶν ἐκδορῶν τοῦ βλεννομένου τοῦ κόλπου. Μετὰ τὰς 24 ὥρας ἡ αἱματηρὰ ῥύσις γίνεται ἀραιότερα, καὶ εἶναι ὀρρός αἱματόφυρτος εἰς ἱκανὸν βαθμὸν ἕνεκα τῆς τήξεως τῶν θρόμβων τοῦ αἵματος· ἡ ῥύσις αὕτη παρατείνεται ἐπὶ 1-2 ἡμέρας.

«Ἀπὸ τῆς 5ης-6ης ἡμέρας τὸ αἷμα εἶναι μᾶλλον κεκραμένον, τὸ ὑγρὸν ὀρρόδεστερον, συμπαρασύρον ἐνίοτε ἐλάχιστα τεμάχια τοῦ φθαρτοῦ χιτῶνος. Τὸ ὑγρὸν ὁσημέραι ἦττον μελέγχρουν γενόμενον, τὴν 8ῃν περίπου ἡμέραν ἀποτελεῖται ὑπὸ ὑγροῦ λευκωποῦ, γαλακτώδους, βλενωδούς τὴν σύστασιν, ἡ διάρκεια τῆς ῥύσεως ταύτης εἰς εὖ ἔχουσιν γυναῖκα εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀπὸ 15 ἕως 22 ἡμερῶν.»

Τὰ *λόχεια*, ὡς γνωστόν, ἔχουσιν εἰδικὴν χαρακτηριστικὴν ὁσμὴν.

β'. *Ὀγκος τῆς μήτρας*. — Ἡ μετὰ τὸν τοκετὸν τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας ἐλάττωσις μέχρι τῆς εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανόδου αὐτῆς βαίνει κανονικῶς, διὸ ἐνίοτε ἀπὸ ταύτης ὀρίζεται ἡ ἐποχὴ τοῦ τοκετοῦ. Πρὸς ἀποφυγὴν ἐκτενοῦς ἀναλύσεως τῶν διαφορῶν τῶν συγγραφῶν γνωμῶν ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας, παραθέτομεν ἐνταῦθα ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Wieland τὰ μᾶλλον πρακτικὰ καὶ θετικὰ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συμπεράσματα·

«Λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν τοῦ μέσου ὄρου τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας κατὰ τὸν τοκετὸν, παρατηρεῖται ὅτι ἡ μήτρα ἐν γένει ὑφύεται ὑπεράνω τῆς ἠθικῆς συμφύσεως ὅσον 0 μ., 20-0 μ., 22, ἐγκαρσίως δὲ ἐκτείνεται ὅσον 0 μ., 16-0 μ., 18. Ἄμα μετὰ τὴν τῶν θρόμβων ἔξωσιν, μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τοῦ πλακούντος, ἡ μήτρα γίνεται σφαιροειδής, σκληρά, στεατώδης καὶ συνεσταλμένη, καὶ κατὰ μὲν τὸ ὕψος ἔχει μῆκος 0 μ., 11-0 μ., 12 κατὰ δὲ τὸ πλάτος 0 μ., 09-0 μ., 10. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν καὶ ἐπὶ τινὰς

(1) *Wieland*. — Étude sur l'évolution de l'utérus pendant la grossesse et sur le retour de cet organe à l'état normal après l'accouchement. Thèse. Paris, 1858.

μετὰ τὸν τοκετὸν ὥρας ὁ ὄγκος αὐξάνεται πῶς καθ' ὄψος 0μ,13-0μ,14, κατὰ πλάτος 0μ,11-0μ,12, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅμως ταύτης βαθμηδὸν καὶ ὁμοτίμως σχεδὸν σμικρύνεται. Τὴν δευτέραν ἡμέραν αἱ διάμετροι τῆς μήτρας εὐρηνται ἡλαττωμένοι κατὰ 0μ,010-0μ,015, τῆς καθέτου ὡς τὰ πολλὰ ἐλαττωμένης μᾶλλον ἢ τῆς ἐγκαρσίας. Τὴν τρίτην ἡμέραν συνήθως δὲν παρατηροῦνται σπουδαῖα μεταβολαί, πλὴν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ γυνὴ κατὰ τὸν μεταξύ τῶν δύο ἐξετάσεων χρόνον ἔσχεν ἰσχυρὰς ὑστερικές ὡδίνους καὶ ἄφθονον τῶν λοχείων ρύσιν κατὰ τὴν συστολήν. Παρετήρησα ὅτι μέχρι τῆς τρίτης καὶ ἡμισείας ἡμέρας ὁ ὄγκος τῆς μήτρας ἔμενε στάσιμος, φαινόμενος μαλθακώτερος καὶ ἥττον στρογγύλος· ἡ στασιμότης αὕτη συμπίπτει πρὸς τὴν γαλακτορρίαν. Ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς τετάρτης ἡμέρας ἡ τοῦ ὄγκου μινύθις βαίνει κανονικῶς καὶ ἀδιαλείπτως, πάντοτε σχεδὸν ἀπὸ τῆς ἥβικῆς συμφύσεως μέχρι τοῦ πυθμένος τῆς μήτρας ὑπάρχει διάστημα 0μ,06-0μ,07, τὰς δὲ ἐπομένας ἡμέρας ἡ παρατηρουμένη διαφορά κεῖται μεταξύ 0μ,005-0μ,010 δι' ἡμέρας. Τὴν ἑκτὴν ἡμέραν ἡ μήτρα εἶναι σκληρά, ὁ πρόσθιος αὐτῆς τοῖχος ἥττον κυρτός, ὑψούμενος ὑπεράνω τοῦ ἀνωτέρου στενώματος κατὰ 0μ,04-0μ,05, μόνον δὲ τὴν δεκάτην ἢ ἑνδεκάτην ἡμέραν κατέρχεται ὀπισθεν τῆς ἥβικῆς συμφύσεως, ὁπότε ἀκόμη, τῶν τοιχωμάτων τῆς κοιλίας ὄντων πλαδαρῶν καὶ λεπτῶν, ἀνευρίσκεται διὰ τῶν ἀγκιστροειδῶς σχηματιζομένων δακτύλων ὁ πυθμὴν τῆς μήτρας, κατελθοῦσης ἐν τῇ πυέλῳ.

« Εἰς τὰς πρωτοτόκους ἡ τῆς μήτρας ἐξαφάνις ὀπισθεν τῆς ἥβικῆς συμφύσεως πρωϊαίτερον τελεῖται ἢ εἰς τὰς πολυτόκους, οὐχὶ ὅμως καὶ τοσοῦτον, ὅσον παραδέχεται ὁ Cazeaux· εἰς τὰς πολυτόκους ἡ μήτρα ἐξαφανίζεται καὶ δὲν εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀνώτερον στένωμα τὴν 13^{ην} περίπτου ἡμέραν, εἰς δὲ τὰς πρωτοτόκους τὴν 10^{ην} ἐν γένει ἡμέραν. Σημειωτέον ὅτι εἰς ταύτας τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας παρακωλύουσι λεπτομερῇ τοιαύτην ἐξέτασιν.

« Παρουσιάζονται ἐνίοτε περιστάσεις ἐξαίρεσιν ποιούμεναι εἰς τὰ προεκτεθέντα, ἡ μήτρα δηλονότι χωρὶς ἀποχρώσεως αἰτίας μένει ὀγκώδης ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐνίοτε τοσοῦτον, ὥστε ἀποτελεῖ πραγματικὴν νόσον· παρετήρησα μήτρας κατελθοῦσας ὀπισθεν τῆς ἥβικῆς συμφύσεως μόλις τὴν 18^{ην}, 20^{ην} ἢ καὶ 22^{αν} ἡμέραν χωρὶς τούτου ἕνεκα νὰ ἐπέλθῃ διατάραξις τῆς καθόλου ὑγείας, πλὴν λευκορροϊκῆς ρύσεως. Οὐδέποτε παρετήρησα περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ μήτρα δὲν ἀνευρίσκετο διὰ τῆς ψηλαφήσεως ἀπὸ τῆς 4^{ης} ἡμέρας, καθ' ὅλον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἡ μήτρα, ὡς τὰ πολλὰ (79:100) ἐπὶ τὰ δεξιὰ κειμένη, ἐπανέρχεται βαθμηδὸν εἰς τὴν μεσαίαν γραμμὴν.

« Ἄν καὶ διὰ τῆς ψηλαφήσεως διὰ τῶν δακτύλων κατὰ τὴν προση-

μειωθεῖσάν ἐποχὴν δὲν ἀνευρίσκηται ἡ μήτρα, οὐχ ἦττον ὁμῶς αὕτη δὲν ἀνεκτῆσατο εἰσέτι τὴν κατὰ φύσιν αὐτῆς κατὰστασιν, τοῦθ' ὅπερ βεβαιούται διὰ τῆς διὰ τοῦ κόλπου καὶ τοῦ ἀπνευθυμένου ἐξετάσεως. Ἐνεκα τῆς χαλαρότητος τῶν συνδέσμων, τῆς εὐκινήσιος, ἣν εἰσέτι διατηρεῖ, τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὄγκου, ὑπείκουσα εἰς τὸ βῆρος κατέρχεται χαμηλότερον ἐν τῇ πυέλῳ, παρατηρεῖται δὲ ὅτι τὸ κατώτερον αὐτῆς τμήμα, εἰσέτι ἰσχυρῶς ἀνεπτυγμένον ($0\mu, 04-0\mu, 05$ διαμέτρου), συνθλίβει τὸν θόλον τοῦ κόλπου, ὃ αὐχὴν κεῖται χαμηλότερον ἐν τῷ κόλπῳ, διὰ τοῦ ἀπνευθυμένου εὐρίσκεται εἰσέτι ἡ ὀπισθία αὐτῆς ἐπιφάνεια σκληρά, κυρτὴ μετὰ διαστάσεων μεγάλων, ἀλλὰ κατὰ προσέγγισιν μόνον ὀριζομένην· κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ ἀπορρόφησις φαίνεται λίαν βραδύως συντελουμένη, καθότι μετὰ 8-10 ἡμέρας παρατηρεῖται ἐπαισθητὴ διαφορὰ, ὃ ὄγκος μετρίως εἶναι ἡλαττωμένος, ἡ μήτρα ἦττον πιεῖται τὸν θόλον τοῦ κόλπου καὶ εἶναι ἦττον εὐκίνητος. Εἰς δὲ τὰς 3 μετὰ τὸν τοκετὸν μῆνας ἐξετασθεῖσας γυναῖκας εὗρον τὴν ἀρχικὴν τοῦ ὄργανου κατὰστασιν ὡς πρὸς τὴν θέσιν, τὸ σχῆμα, τὴν διεύθυνσιν, τὴν σύστασιν, τὴν εὐκινήσιον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὡς πρὸς τὸν ὄγκον, ὅστις ἐφαίνετό πως μειζων.

«Οὐδέποτε ἡ μήτρα ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς κατὰστασιν κατὰ τὴν ἑν ἐβδομάδα ἢ τὸν 2ον μῆνα, δὲν ἐξήτασα δὲ γυναῖκας μεταξὺ τοῦ 2ου καὶ 3ου μηνός. Ὅταν μετὰ τὴν τοῦ ἐμβρύου ἔξωσιν ὁ αὐχὴν τῆς μήτρας ἐπιμηκύνηται, τὰ ἐσωτερικὸν στόμιον ἔνεκα τῆς συστολῆς τῶν περιβαλλουσῶν αὐτὸ ἰνῶν καὶ τῆς ἀναπλάσεως τῶν στηλῶν τῆς ζωῆς ἐξαφανισθεῖσων κατὰ τὴν διαστολὴν κλείεται σχεδὸν ἐντελῶς, ἀλλὰ καὶ δὲν παρεμβάλλει μεγάλῃν ἀντίστασιν, ὑπείκον εἰς τὴν μετ' οὐ πολὺ συμβαίνουσιν ἔξωσιν τοῦ ὑστέρου καὶ τῶν θρόμβων, ἀπὸ τῆς ἀποπτώσεως δὲ τοῦ ὑστέρου καὶ τῶν θρόμβων ἐξεταστέον τὰς κατὰ τὸν αὐχένα μεταβολάς, οὐχὶ κατὰ τὴν τοῦ Négrier μέθοδον, ἰδίᾳ εἰς τὰς πρωτοτόκους καὶ πολυτόκους, καθότι δὲν παρατηροῦνται διαφοραὶ ἄξιοι λόγου.

γ'. *Μεταβολαὶ τοῦ αὐχένος.* — α' Ὁ δάκτυλος τοῦ ἐξετάζοντος ἱατροῦ γυναῖκα πρὸ μικροῦ τεκοῦσαν εὐκόλως ἀφικνεῖται μέχρι τοῦ ἐσωτερικοῦ στομίου, ὅπερ ἡμηνεωγμένον δέχεται ἀπηνῶς τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου, ἔχον διάμετρον $0\mu, 02$ περίπου καὶ εἰς τὰς πολυτόκους ἀκόμη κατὰ τὸν Négrier, εἰς μὲν τὰς πρωτοτόκους ἡ διάμετρος εἶναι $0\mu, 03$, εἰς δὲ τὰς πολυτόκους μειζων, ἀλλὰ τοῦτο φαίνεται μοι ὑπερβολικόν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δηλοῦται εὐκόλως ὅτι τὸ ἄνωτερον στόμιον δὲν εἶναι ἀπλῶς δακτυλοειδὲς στένωσις, ἀλλ' ἰσθμὸς τῆς μήτρας, ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὸ ὁ Calza. Εἰς τὰς προσφάτως τεκούσας τὸ στόμιον φρουρεῖται ὑπὸ χεῖλους ἔχοντος $0\mu, 008-0\mu, 010$ ὕψος, εἶναι λεῖον καὶ παχὺ μᾶλλον εἰς τὰς πολυτόκους ἢ πρωτοτόκους, τὸ στόμιον εἶναι ἀκόμη λίαν διατετὸν, καὶ διὰ μετρίων

προσπαθειών ενδίδει εις την εξώθησιν τών θρομβώων, εν ανάγκη δε εισα-
γονται αλληλοδιαδόχως εις. δύο ἡ καὶ πλείονες δάκτυλοι ἢ καὶ ὁλόκληρος
ἡ χεὶρ. Ὑπὸ τὸν αὐχενομητρικὸν ἰσθμὸν ὁ αὐχὴν ἐπιμηκύνεται ἥττον ἢ
εἰς τὴν κατὰ φύσιν κατὰστασιν, ἡ ὑπὸ τὸν κόλπον μοῖρα αὐτοῦ μετρεῖ
04,008 - 04,010 στερουμένη τῶν κατὰ φύσιν χαρακτήρων, κράματος
μαλθακῆ καὶ πλαδαρὰ περὶ τὰ χεῖλη τοῦ ἀνωτέρου στομίου καὶ καταπί-
πτει ἐν τῷ κόλπῳ, τὰ τοιχώματα εἶναι παχύτερα πρὸς τὸ ἀνώτερον
τιμῆμα. πρὸς δὲ τὸ κατώτερον εἰς τὰς πρωτοτόκους εἶναι λεπτά, εἰς τὰς
πολυτόκους δὲ ὁμοτίμως σχεδὸν παχέα καθ' ἅπαν τὸ μήκος· λίαν σπα-
νίως παρετήρησα τὰς κατὰ τὸν αὐχένα ἀναφερομένας λύσεις τῆς συνε-
χειας ἔνεκα τῆς διόδου τοῦ ἐμβρύου ὡς ἐπίσης οὐδέποτε εὗρον διὰ τοῦ
δάκτυλου τὸν αὐχένα μᾶλλον εὐαίσθητον ἢ τοῦ αὐχένος κοιλότητος εἶναι
λίαν μαλθακῆ καὶ ἐνίοτε πλήρης θρόμβων.

« Μετὰ 24 ὥρας ἡ προσθοπισθία διὰμετρος τοῦ ἀνωτέρου στομίου φαί-
νεται πῶς μικροτέρα, 48 δὲ ἢ 50 μετὰ τὸν τοκετὸν ὥρας ἡ τῶν πραγ-
μάτων κατὰστασις δὲν εἶναι ἐπαισθητῶς μεταβεβλημένη, πλὴν τῆς πα-
ρουσίας πτυχῶν κατὰ τὸν βλενοῦμένον τοῦ αὐχένος μᾶλλον καταφανῶν
ἤδη, ἡ παρακώλυσις τῆς συστολῆς τοῦ αὐχένος συμπίπτει πάντοτε μετὰ
τῆς στιγματίας στασιμότητος τῆς συστολῆς τοῦ σώματος τῆς μήτρας.
Τὴν 4^{ην} ἡμέραν παρατηροῦνται τὰ ἐξῆς· ἡ σύστασις τοῦ αὐχένος εἶναι
μεταβεβλημένη, ἀνώμαλος, μεταξὺ τοῦ ἐπενδύοντος τὴν ἐξωτερικὴν ἐπι-
φάνειαν μετρίως πτυχῶδους βλενοῦμένους, καὶ τοῦ ἱκανῶς παχέος τοῦ
καλύπτοντος τὴν κοιλότητα τοῦ αὐχένος οὐσίαν στερότεραν ὀφειλομένην
εἰς τὴν συστολὴν τῶν μυϊκῶν ἰνῶν· οἱ μὴ παρακολουθήσαντες τὴν συστο-
λὴν ταύτην βλενοῦμένες φαίνονται εἰς τὸν ἐξετάζοντα δάκτυλον ὥσει
ὀλισθαίνοντες ἐπὶ τοῦ μυϊκοῦ ἰστοῦ, ὁ ἐσωτερικὸς ὕμνην φέρει, πλὴν τῶν
καθέτων, ἀλλὰ πολυπληθεστέρας πτυχῶν, καὶ κυκλοτερεῖς, ἥδη δὲ παρα-
τηροῦνται λίαν σαφῶς αἱ ἐπὶ τινα χρόνον ἔνεκα τῆς μεγάλης διατάσεως
ἐντελῶς ἐξαφανισθεῖσαι λοχαὶ πτυχαὶ τῆς ζωῆς· αἱ πτυχαὶ αὗται τοῦ
βλενοῦμένου πληροῦντος ἤδη σχεδὸν τὴν κοιλότητα τοῦ αὐχένος συντε-
λοῦσιν ὅπως ὁ ὕμνην οὗτος φαίνεται παχύτερος καὶ ἀνώμαλος. Τὸ ἐσωτε-
ρικὸν στόμιον εἶναι στενώτερον, τὰ χεῖλη αὐτοῦ ἥττον παχέα καὶ ἥττον
ὑψηλά, ἡ δὲ διὰμετρος αὐτοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὸ 04,01, τὸ ἐξωτερικὸν
στόμιον ὡς τὰ πολλὰ ἐγκαρσίως εἶναι ἐπιμεμηκυσμένον καὶ πρὸς τὰ ἀρι-
στερὰ διηκόν, ἡ δὲ διὰμετρος αὐτοῦ προσθοπισθίως μὲν ὅσον 04,015 -
04,020 ἐγκαρσίως δὲ πῶς μεγαλειτέρα, τὸ χεῖλος τοῦ στομίου εἶναι κα-
λῶς κεχαракτηρισμένον. Τὴν 4^{ην} ἡμέραν, ἡ ἐνίοτε καὶ πρωταίτερον, εἰς τὰς
πρωτοτόκους ἢ εἰς τὰς ἀπαξ ἢ δις μόνον τεκούσας διακρίνονται αἱ λύσεις

τῆς συνεχείας κατὰ τὸ χεῖλος τοῦ κατωτέρου στομίου διήκουσαι συνήθως μέχρι τῆς μετὰ τοῦ κόλπου συνενώσεως, σπανιότερον δὲ ὑψηλότερον.

« Προϊόντος τοῦ χρόνου, μετὰ τὸν τοκετὸν τὸ ἀνώτερον στόμιον βαίνει στενούμενον, ἦττον εὐκόλως διὰ τοῦ δακτύλου ἀνευρισκόμενον ἕνεκα τῆς μείζονος τῶν τοιχωμάτων τοῦ αὐχένος συστάσεως, τεινόντων ὅπως συμπλησιάζωσιν ἀλλήλοις. Τὴν 8^{ην}-10^{ην} ἡμέραν ὡς τὰ πολλὰ ὁ δακτύλος δὲν ἀφικνεῖται μέχρι τοῦ ἀνωτέρου στομίου, ἐκτὸς ἂν ἰδιαίτερα πρὸς τοῦτο καταβληθῇ προσπάθεια, ὅτε μόλις εἰσδύει τὸ ἄκρον τοῦ λιχανοῦ. Περί τὴν 5^{ην} ἢ 6^{ην} ἐνίοτε ἡμέραν τὰ χεῖλη τοῦ αὐχένος ἀναστρέφονται, ἥτις ἀναστροφή ταχέως παύρεται. Τὸ κατώτερον στόμιον μένει ἡμιπνευγμένον μέχρι τῆς 12^{ης} ἐνίοτε καὶ 15^{ης} ἡμέρας, ὅτε ἐνίοτε αἱ ῥωγαὶ κατ' αὐτὸ δὲν εἶναι ἀκόμη ἐπουλωμένα.

« Ἡ τῆς εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανόδου ἐπεξεργασία περατοῦται πάντοτε εἰς τὸ κατώτερον τμήμα, ὡς τὰ πολλὰ δὲ ἡ ἐπούλωσις συντελεῖται τὴν 8^{ην} ἡμέραν. Ὁ αὐχὴν τὴν 12^{ην} ἡμέραν δὲν κέκτηται ἀκόμη ἅπασαν αὐτοῦ τὴν σύστασιν, ἀλλ' εἶναι μαλθακώτερος, διό ἀποβαίνει δύσκολος ἡ μέχρι τῆς ρίζης τοῦ ὄνυχος εἰσαγωγή τοῦ δακτύλου. Τὴν 28^{ην}-30^{ην} ἡμέραν ὁ ἐν τῷ κόλπῳ αὐχὴν εἶναι κυλινδρικός ὡς καὶ εἰς τὸ μέλλον, τὸ ἐξωτερικὸν στόμιον εἶναι ἐγκάρσιον, ἀνώμαλον, τὰ χεῖλη αὐτοῦ ἐσχισμένα, διὰ δὲ τοῦ δακτύλου φαίνονται ἀκόμη μαλθακώτερα καὶ εὐκόλως ἀφιστάμενα, μόνον μετὰ τὴν 10^{ην} ἢ 11^{ην} ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ ἐβδομάδα εὗρον τὸν αὐχένα οἷον συνήθως εἰς τὰς πολυτόκους, μήκους ὅσον 0μ,020-0μ,025 ἢ καὶ ἑλαττον κυλινδρικόν, ὁμοτίμου συστάσεως, τὸ στόμιον κεκλεισμένον.

« Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἔπεται ὅτι 70 ἢ 80 μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας τὸ ὄργανον εὐρίσκεται τοιοῦτον, οἷον ἦτο πρὸ τῆς κινήσεως, ἕως ἂν νέα κύησις ἐπενέγκῃ μεταβολάς ».

3. *Κατάστασις τῶν μαστῶν.*—Οἱ μαστοὶ οὐχὶ πολὺν μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον εἶναι σκληροί, ἢ ἄλως, ἢ τὴν θηλὴν περιβάλλουσα, βαθύχρους ἢ καὶ μελανή, γάλα ἢ πῦαρ ἐκρέει διὰ τῆς συνθλίψεως. Βραδύτερον, καὶ ἂν δὲν γαλακτοτροφῇ ἡ γυνή, εὐρίσκεται ἀκόμη γάλα ἐν τοῖς μαστοῖς, ῥωγμαὶ ἐλαφροὶ ἐπὶ τοῦ δέρματος αὐτῶν, καὶ ἐπιμένει ἡ βαθεῖα τῆς ἁλωνοχρῶσις. Τὰ σημεῖα ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι θετικά, διότι εἰς πολλὰς, καὶ δὴ καὶ πολυτόκους, δὲν παρατηρεῖται ἡ χαρακτηριστικὴ μελάγχρους τῆς θηλῆς ἄλως.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δῆλον ὅτι ἡ βεβαίωσις ὅτι ἐτελέσθη τοκετὸς δὲν εἶναι δύσκολος, τούναντίον ὅμως ἀποβαίνει δυσχερεστάτη εἰς πολλὰς περιστάσεις ἢ βεβαίωσις τῆς ἐποχῆς τοῦ τοκετοῦ, καὶ δὴ ἂν ἀπὸ τούτου μέχρι τῆς ἐξετάσεως παρῆλθεν ἱκανῶς μακρὸς χρόνος ἐπομένως ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει εἰς περιστάσεις οὐχὶ προσφάτου τοκετοῦ νὰ ᾔσῃ λίαν

ἐπιφυλακτικός, μὴ ὀρίζων δι' ἀριθμοῦ ἡμερῶν τὴν ἐποχὴν τοῦ τοκετοῦ, ἀλλ' ἀρκούμενος ἀπλῶς εἰς τὴν δυνατὴν συσχέτισιν τῆς ἐποχῆς ταύτης πρὸς τὴν ἐξωμήτριον τοῦ βρέφους ὑπαρξιν.

6'. Περιστάσεις ἀναγόμεναι εἰς τὴν κύησιν καὶ τὸν τοκετόν.

Ἐπειδὴ ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὰς βρεφοκτονίας ἡ μὲν κύησις καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν πορείαν ἀπεκρύφθη, ὁ δὲ τοκετός ἐξετελέσθη ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῳ, ἔπεται ὅτι ἅπασαι αἱ εἰς τὰς δύο ταύτας καταστάσεις λεπτομέρειαι οὐ μόνον καλύπτονται ὑπὸ παχὺν μυστηριώδη πέπλον, ἀλλὰ καὶ περιπλέκονται ἐτι μᾶλλον διὰ τῶν μᾶλλον χιμαϊρικῶν, ψευδῶν καὶ παραλόγων ἀφηγήσεων τῆς ἐνόχου ἢ τῆς ὑπερασπίσεως, αἰτινες γεννῶσι ζητήματα πολλὰ καὶ ποικίλα, ὧν ἡ λύσις ἐξαρτᾶται ἀπὸ μόνου τοῦ ἱατροῦ. Τὰ κυριώτερα καὶ μᾶλλον ἄξια συζητήσεως ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς:

1. *Γυνὴ εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοῇ τὴν κύησιν αὐτῆς;* — Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο κυρίως προβάλλεται ὑπὸ τῆς κατηγορουμένης πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἐκ μέρους αὐτῆς ἑλλείψεως διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῶν διὰ τὸν τοκετόν χρησίων. Ἀπολύτως καὶ ἀφηρημένως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου βεβαίως δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς γυνὴ τις δυνατόν νὰ ἀγνοῇ ὅτι κυοφορεῖ, ἀλλ' ὁ τοιοῦτος τῆς λύσεως τῶν ἱατροδικαστικῶν ζητημάτων τρόπος εἶναι ἐπισηφάλης, ἅτε δὴ συνεπαγόμενος ἀποπλάνησιν τῆς δικαιοσύνης, τούτου ἕνεκα τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς καὶ τὰ τούτῳ παραπλήσια δέον νὰ λύωνται συγκεκριμένως πρὸς τὴν δεδομένην ἐκάστοτε περίπτωσιν.

Διὰ τὴν ὀρθὴν λοιπὸν λύσιν τοῦ ζητήματος δέον ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ πρῶτον ἂν ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἦναι πρωτοτόκος ἢ καὶ ἄλλοτε ἔτεκε, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν εἶναι ἐνίοτε, ἂν καὶ ἄλλαι συμπαρομαρτοῦσαι ἐξαιρετικαὶ περιστάσεις συμβάλλωνται, παραδεκτὸν ὅτι οὕτως ἔχει, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ ἐνδοιασμῶν, δυσπιστίας καὶ ἐπιφυλάξεως· διότι νεᾶνις, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἀγνή καὶ ἀθῶα, ἀνάγκη νὰ ἀνησυχῇ ὅπωςδὴποτε διὰ τὰς εἰς αὐτὴν συμβαινούσας ἐκ τῆς κύησεως μεταβολάς· καὶ ἂν ἀκόμη ἀπάσας τὰς λοιπὰς τοῦ ὀργανισμοῦ διαταράξεις ὑποθέσωμεν ὡς μὴ συνοδευούσας τὴν κύησιν, ἢ τῶν ἐπιμηνίων ἐντελῆς καὶ ἐπὶ μῆνας παρατεινομένη ἑλλείψις προειδοποιεῖ αὐτὴν ὅτι ἰδιαίτερόν τι εἰς αὐτὴν συμβαίνει καὶ δὴ κατόπιν συνουσίας. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις τινὲς κύησεως, καθ' ἃς τὰ ἐπιμηνία ἢ ἀτάκτως μόνον ἢ καὶ οὐδὲν διακόπτονται, σύμπτωσις μέχρι τινὸς συνηγοροῦσα

ὕπερ τῆς ἀληθείας τοῦ ἐπιχειρήματος, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οὔτε τόσῳ συχνὸν εἶναι οὔτε ἡ ἔμμηνος κλῆσις καθ' ὅλην τὴν πορείαν τῆς κηΐσεως ἐπανερχεται ἄλλως, καὶ τούτου τεθέντος, αἱ εἰς τὸ σῶμα γινόμεναι μεταβολαί, ἡ βαθμιαία καὶ κανονικὴ τῆς κοιλίας ἐξόγκωσις, καὶ τὰ τούτοις παρομαρτοῦντα φαινόμενα, τὰ ἐν ἀρχῇ μὲν ἀσθενῇ, προϊόντος ὁμως τοῦ χρόνου, ζωηρὰ σκιρτήματα τοῦ ἐμβρύου, ἡ τοῦ γάλακτος ἔκρυσις κλπ. ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ γεννήσωσιν ὑπονοίας εἰς τὴν γυναῖκα ὅτι ἀσυνήθεις τι εἰς αὐτὴν συμβαίνει. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίστασιν ἀποβαίνει δυσχερεστάτη ἢ καὶ ἀδύνατος τοῦ ἐπιχειρήματος ἡ παραδοχὴ, ἐκτὸς νοσηρᾶς καταστάσεως, ὅτι πολυτόκος γυνὴ ἠπατήθη εἰς τὰ πρῶτα τῆς κηΐσεως σημεῖα, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον εἰς τὰ πρόδρομα τοῦ τοκετοῦ συνήθως διατείνεται ἡ ἔνοχος νόσον, ἐξ ἧς ἐπῆλθεν ἐπίσχεσις τῶν ἐπιμηνίων καὶ ἡ ἀπάτη, ἀλλὰ καὶ τούτου τεθέντος, ἡ ἀπάτη δὲν ἐπιτρέπεται, ἀναφανέντων τῶν μετέπειτα τῆς κηΐσεως φαινόμενων, καὶ δὴ τῶν σκιρτημάτων τοῦ ἐμβρύου, ἅτινα ἀδύνατον νὰ ἐλλείπωσιν ὅσον καὶ ἂν εἰς τοῦτο ἐπιμένωσι γυναῖκες τινες.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι δυσχερεστάτη, ἵνα μὴ εἰπῶμεν ἀδύνατος, ἡ παραδοχὴ τοῦ ἐπιχειρήματος τῆς ἀγνοίας τῆς κηΐσεως, τὰ δὲ βέβαια τοιαῦτα περιστατικά, ἅτινα οἱ συγγραφεῖς ἀναφέρουσιν, ἀνάγονται εἰς γυναῖκας, αἵτινες ὡς ἐκ τοῦ προκεχωρημένου τῆς ἡλικίας αὐτῶν ὑπέπεσον εἰς τὴν ἀπάτην, ἅτε δὴ θεωροῦσαι ἐαυτὰς ἀνικάνους πρὸς σύλληψιν.

Δευτέρον ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἐξετάσῃ τὴν διανοητικὴν τῆς γυναικὸς κατάστασιν, ἂν αὕτη δηλονότι τυχάνῃ μωρὰ ἢ ἡλίθια, ὅτε εἰς βαθμὸν ἱκανῶς προκεχωρημένον τοιαύτης καταστάσεως εἶναι πιστευτὴ ἡ ἄγνοια τῆς κηΐσεως.

Ἔτεροι λόγοι, ἀντιστρατευόμενοι τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἐπιχειρήματος, εἶναι ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν αἱ περὶ ὧν πρόκειται γυναῖκες εἴτε ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ καθ' ἑξὶν συνουσιαζόμεναι εἴτε παραδιδόμεναι κρύφα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἐραστοῦ αὐτῶν πάντοτε ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν αὐτῶν τὴν κηΐσιν καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας καὶ προσυχῆς πληροφοροῦνται καὶ μανθάνουσι τὰ τῆς κηΐσεως, καὶ δὴ τῆς ἀρχομένης, σημεῖα, ἅτινα εἰς πᾶσαν παρ' αὐταῖς ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν παραλλαγὴν καὶ τὴν ἐλαχίστην συγχέουσαι, ζητοῦσιν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ πεισθῶσι περὶ τῆς κενότητος ἢ μὴ τῆς μήτρας αὐτῶν, μετ' ἀγωνίας ἀναμένουσι τὴν ἔλευσιν τῶν ἐπιμηνίων, τὴν διακοπὴν τῶν ὁποίων καὶ ἐπὶ ὥρας μόνον παρεξηγοῦσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ ἐπὶ μῆνας συνεχεῖς καταβαλλόμεναι προσπέθειαι ὅπως ἀποκρύψωσι νῦν μὲν τὰ γενικά καὶ ἐκ τῶν νεύρων συστήματος συμπτώματα τῆς κηΐσεως, νῦν δὲ τὴν βαθμιαίαν τῆς κοιλίας ἐξόγκωσιν.

Ἐξ ἀπάντων τούτων δηλοῦται ὅτι ἐκτὸς τῶν περιστάσεων μωρίας καὶ

ἡλιθιότητος. λίαν δὲ σπανίως καὶ εἰς τὴν προεχωρημένην τῆς γυναικὸς ἡλικίαν, ἀδύνατον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι γυνὴ ἐφηβὸς καὶ εὖ ἔχουσα δύναται νὰ ἀγνοῇ τὴν ἑαυτῆς κύσιν καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν διάρκεια.

2. *Γυνὴ εἶναι δυνατόν ἵνα τέκῃ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς*; —Καίτοι τὸ ζήτημα τοῦτο δέχεται καὶ ἀσυζητητὴ ἀρνητικὴν λύσιν, οὐδὲν ἦττον ἐπιλαμβανόμεθα συντόμως τῆς ἀναλύσεως τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καθίσταται μέχρι τινὸς τὸ πρᾶγμα πιστευτόν.

Βεβαίως καθ' ἃς περιστάσεις ὑπάρχει διατάραξις τις τῆς διανοίας, καὶ δὴ μωρία ἢ ἡλιθιότης, ὡς ἐπίσης ἀναισθησία διὰ χλωροφορμίου ἢ οἰουδῆ, τινος ἄλλου ἀναισθητικοῦ, ἢ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὑπνωτισμοῦ, ὅποτε ἐπιγίνεται ἐξασθένεισι ἢ καὶ ἀπώλεια τῶν τε φυσικῶν καὶ διανοητικῶν δυνάμεων, εἶναι δυνατόν νὰ ἐνεργήῃ ὁ τοκετὸς χωρὶς τῆς συναισθήσεως τῆς τικτούσης, ἀλλ' ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ἐνεργοῦμενοι τοκετοί, καὶ δὴ μετὰ χρῆσιν ἀναισθητικῶν, δὲν ὑπάρχοντες εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς βρεφοκτονίας, ἐκτὸς ἂν ὑποτεθῇ ὅτι παρὰ τὴν θέλησιν τῆς τικτούσης προσφέρεται αὐτῇ τὸ ἀναισθητικὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ τεχνησομένου ἀκούσης τῆς μητρὸς, ὅτε αὕτη δὲν εἶναι ἔνοχος.

Ἄλλα τὰ εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐπιχειρήματα τῆς ὑπερασπίσεως κυρίως περιστρέφονται εἰς τὸ ὅτι ἡ γυνὴ αἰφνης ὑπὸ τῶν ὠδίνων καταληφθεῖσα καὶ ἀγνοοῦσα τὴν τε φύσιν καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῶν, ἔτεκεν ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς καὶ εἰς περιστάσεις ἀκαταλλήλους, ὡς ἐπίσης καὶ ὅτι ἔτεκε καθ' ὕπνον χωρὶς νὰ αἰσθάνῃ τὸν τοκετόν.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν εἴρηται ἤδη εἰς τὸ περὶ καταδόσεως ἐν τοῖς ἀποτάτοις ὅτι ἴσως ἐνίοτε, τῶν τοῦ τοκετοῦ ὠδίνων ἐκλαμβανόμενων ὡς ἐπειξίς πρὸς ἀρόδουσιν καὶ τούτου ἕνεκα συγχεομένων, συμβαίνει ὁ τοκετὸς ἐν τόπῳ ἀκαταλλήλῳ, ἀλλ' εἴρηται ἐπίσης τί ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συμβαίνει καὶ πῶς ὁ ἰατροδικαστὴς κατανοεῖ τὰ συμβάντα ὡσούτως ἄλλοτε ἕνεκα λίαν ὀξείας τοκετοῦ ἢ γυνὴ τίκτει καὶ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐν τῇ ἀμάξῃ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ δὲν πρόκειται ἤδη περὶ τοῦ δυνατοῦ τῶν τοιούτων τυχαίων συμβάντων, τὸ ζήτημα εἶναι ἂν καὶ κατὰ τὸν τοκετόν καὶ μετὰ τὸ πέρας αὐτοῦ ἡ γυνὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπικαλεσθῇ βοήθειαν ἢ νὰ πράξῃ ὅ,τι δέον προχείρως διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ τεχθέντος. Ὅπως ἰδιαίτεροι περιστάσεις, περὶ ὧν κατωτέρω ὁ λόγος, καθιστῶσι πιστευτὴν τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν μόνον ἐν περιπτώσει νόσου, κυματικῆς καταστάσεως μέλης ἢ τεγνητῆς ἀναισθησίας τὸ ἐπιχειρήμα ἀλη-

πτεται, δυνατόν νά ἐνεργηθῇ ὁ τοκετός ὅλως ἐν ἀγνοίᾳ τῆς τικτούσης, ἂν δὲ ἡ αἰμορραγία ᾖ τῶς ἐντονος, ὥστε νά ἐπενέγκῃ συγκοπήν, βεβαίως ὁ τοκετός ἐκτελεῖται χωρίς τῆς συναισθήσεως τῆς μητρός, ὅτε ἡ τε μήτηρ καὶ τὸ τικτόμενον διατρέχουσι τὸν ἐσχατὸν κίνδυνον, ἀλλ' αἱ περιστάσεις αὗται εἶναι τόσῳ βαρεῖαι καὶ πολὺπλοκοι, ὥστε ἀδύνατον νά διέλθωσιν ἀπαρατήρητοι ὑπὸ τῶν περὶ τὴν τίκτουςαν καὶ νά μὴ ζητηθῇ ἡ δέουσα ἰατρικὴ συνδρομή. Ὡς πρὸς δὲ τὸν ἐξ οἰαςδῆποτε αἰτίας ὕπνον, διαρκούντος τοῦ ὁποῖου ἐνεργεῖται ὁ τοκετός, ἐρανίζομεθα ἐκ τοῦ τῷ 1854 δημοσιευθέντος κλινικοῦ μαθήματος τοῦ P. Debois (1) τὰ ἐξῆς:

«Γυνὴ δύναται νά τέκῃ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς καὶ τοι μὴ διατελοῦσα εἰς παθολογικὴν κατάστασιν; Τὸ ζήτημα τοῦτο λύει ἀρνητικῶς ὁ Dévergie. Ἡ γυνὴ τίκτει ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς διατελοῦσα εἰς ὕπνον βαθύν, ἀλλά, κατὰ τὸν Dévergie, ὁ ὕπνος διακόπτεται ὑπὸ τῶν ὠδίνων καὶ ἐπομένως τοιαύτη ἐνστάσις εἶναι ἀδικοιολόγητος· κατὰ δίχσημον ὅμως μαιευτῆρα, δύναται τὰ μέρη νά ᾖναι ἱκανῶς διισταλμένα, ὁ τοκετός ταχύς, αἱ ὠδίνες ἀμβλῆται, ὁ δὲ τῆς γυναικὸς ὕπνος βαθύς, καὶ νά ἐνεργηθῇ ὁ τοκετός χωρίς τῆς συναισθήσεως τῆς τικτούσης.

«Μεταξὺ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων μνημονεύω τοῦ ἐξῆς εἰς πρωτοτόκον 22 ἐτῶν, εἰσελθοῦσαν τὸ Σάββατον εἰς τὴν Κλινικὴν χωρίς πολλῶν ἐνοχλήσεων καὶ ἥς ἡ κατάστασις παρέμεινεν ἡ αὐτὴ μέχρι τῆς Δευτέρας. Τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας ταύτης ἐκοιμήθη ἀπὸ τῆς 8ης ὥρας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ὅτε ἀφυπνισθεῖσα καὶ κατανοήσασα ὅτι ἦτο βεβρεγμένη ἐπίστευσε πρὸς στιγμὴν ὅτι εἶχεν οὐρήσει κοιμωμένη, θελήσασα δὲ νά οὐρήσῃ ἐν ὁχείῳ, ἤσθάνθη ἰδιαιτέρον τι εἰς τὸ αἰδοῖον αὐτῆς, ἦτο δὲ τὸ ἐξωθηθὲν βρέφος. Οὕτω λοιπὸν καθ' ὕπνον ἤρξαντο αἱ ὠδίνες, ἡ κεφαλὴ κατηλθεν εἰς τὴν ἐξοδὸν τῆς πυέλου, ἐξῆλθε τοῦ αὐχένος τῆς μητρας, τῆς γυναικὸς οὔσης πρωτοτόκου, χωρίς ἡ γυνὴ νά αἰσθανθῇ.

«Ὁ Montgomery ἀναφέρει δύο ὅμοια περιστατικὰ ἐρανισθεῖς αὐτὰ ἀπὸ δύο Ἀγγλῶν διακεκριμένων μαιευτῶν· ὁ μὲν τούτων, ὁ Douglas, κληθεὶς εὗρε γυναῖκα τεκοῦσαν, ἥτις κοιμωμένη μετὰ τετρακετοῦς παιδίσκης ἀφυπνίσθη ὑπ' αὐτῆς καὶ παρετήρησεν ὅτι εἶχε γεννήσει, ὁ δὲ ἕτερος μαιευτὴρ περιγράφει ὅτι συζυγὸς λόρδου Ἀγγλοῦ, κοιμωμένη μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς ἔτεκε καθ' ὕπνον, καὶ ἀφυπνίσθη ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ συζύγου παρατηρήσαντος ὅτι ἐν τῇ κλινῇ εὕρισκετο καὶ τρίτον ὄν κινούμενον.

«Ἐκ τούτων λοιπὸν δῆλον ὅτι ἡ πρότασις τοῦ Dévergie εἶναι λίαν κατηγορικὴ, διότι γυνὴ δύναται νά τέκῃ καθ' ὕπνον, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ πε-

(1) P. Debois. — Gazette des Hôpitaux (Révue Clinique hebdomadaire). Ἀριθ. 39. 1854.

ριστάσεις αὗται εἶναι σπανιώταται (τρεις μέχρι τοῦδε θετικά ἐν τῇ ἐπιστήμῃ), δὲν πρέπει ἐκ τούτων νὰ παραδεχώμεθα εὐκόλως ἐκάστοτε ὅτι γυνὴ δύναται νὰ τέκῃ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς. Τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο προβάλλεται σχεδὸν πάντοτε εἰς τὰς βρεφοκτονίας, ὅτε ὡς τὰ πολλὰ τὸ βρέφος εὐρίσκεται ἀποπεπνιγμένον καὶ ζητεῖται ἡ γνώμη τοῦ ἱατροῦ, ἣτις δὲν πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον ὑπερασπίσεως διὰ τοὺς δικαίως κατηγορουμένους.»

Αἱ κρίσεις αὗται τοῦ P. Debois εἶναι αἱ μᾶλλον ὀρθαὶ καὶ πρακτικαί, καὶ ἐπομένως αἱ περιστάσεις τοῦ καθ' ὕπνον τοκετοῦ θεωρεῖται ἐκτακτοὶ καὶ ἐξαιρετικά, καθ' ἃς καὶ ὕλικοι λόγοι, οἷον ἡ κατὰστασις τῆς πυέλου κλπ. συντελοῦσιν εἰς διευκρίνισιν τοῦ ζητήματος, ὅπερ ἐν γένει πρέπει νὰ λύηται ἀρνητικῶς.

γ'. Περὶ τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς τῆς γυναικὸς καταστάσεως μετὰ τὸν τοκετόν.

Ἡ ὑπεράσπισις οὐχὶ σπανίως ἐκμεταλλεύεται τὰ ἐκ τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς τῆς γυναικὸς καταστάσεως ἐνίοτε ἐπισυμβαίνοντα μετὰ τὸν τοκετόν, διατεινομένη τὸ μὲν ὅτι ἡ γυνὴ μετὰ τὸν τοκετόν ἕνεκα τῆς μεγάλης τῶν φυσικῶν δυνάμεων ἐκλύσεως ἡδυνάττει νὰ συνδράμῃ τὸ τεχθέν, τὸ δὲ ὅτι διατελοῦσα ἐν παρανοίᾳ αἰφνης ἐπελθούσῃ διεπράξατο ἀκουσίως τὴν θανάτωσιν τοῦ βρέφους· πρὸς ἀνασκευὴν τῶν τοιούτων ἐπιχειρημάτων ἀναλύομεν ὡς ἑξῆς τὰ τυχόν συμβαίνοντα·

1. *Γυνὴ μετὰ τὸν τοκετόν ἀδυνατεῖ νὰ περιποιηθῇ τὸ τεχθέν;*—Συχνότατα αἱ κατηγορούμεναι κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης ἐπικαλοῦνται τὸ ἐπιχειρήμα τοῦτο πρὸς ὑπεράσπισιν, διατεινόμεναι νῦν μὲν μεγάλῃν τῶν δυνάμεων ἐκλυσιν, νῦν δὲ συγκοπὴν κλπ. Τὸ πρᾶγμα ἐνίοτε πιθανῶς ἀληθεύει ἐπισυμβάσης αἰμορραγίας, ἣτις, βαγδαία οὖσα, προκαλεῖ εἴτε μεγάλῃν ἐκλυσιν εἴτε καὶ συγκοπὴν, ἀλλ' ἀνάγκη πρὸς βεβαίωσιν τούτου ἐξετάσεως ἐπισταμένης καὶ λεπτομεροῦς τοῦ ἱατροῦ. Ἄλλοτε ἐπικαλοῦνται ἐπισυμβάντα σπασμωδικὸν νευρικὸν παροξυσμόν, καθ' ὃν κακὴ τῆς τεκούσης θέσις, σύσφιγξις τοῦ τεχθέντος μεταξὺ τῶν σκελῶν, ἐγκατάλειψις αὐτοῦ πρηνοῦς εἰς τὰ ἐκ τοῦ τοκετοῦ ὕγρᾳ, ἢ καὶ παράλειψις τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ στόματος τοῦ νεογνοῦ ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ βλεννωδῶν ὑλῶν, ἐπιφέρει ἀκουσίως αὐτῶν τὸν θάνατον.

Ὡς τὰ πολλὰ τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα εἶναι ψευδῆ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἀληθεύουσιν ὡς τὰ πολλὰ δὲν προκαλοῦσι τὰ ὀλέθρια ἀπατελέσματα, ἅτινα διατεινόνται· διότι ἡ κακὴ τοῦ βρέφους θέσις ἐν ταῖς ἐκ τοῦ τοκετοῦ ὕλαις δὲν ἐπιφέρει ἀναγκασίως τὸν θάνατον τοῦ νεογνοῦ ἐπὶ

ζῶντος ἐνίοτε ἐξωμήτριον ζῶν ἐπὶ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον διὰ τῆς πλακοῦντος κυκλοφορίας ἐφ' ὅσον οὗτος δὲν ἀποκόπτεται, ἡ δὲ σύνθλιψις τοῦ βρέφους ὁπωσδήποτε ὑπὸ τῆς μητρὸς ἐγκαταλιμπάνει ἔχνη πειστικὰ καὶ παραμορφώσεις τῆς τε ρινὸς καὶ τοῦ στόματος καὶ τοῦ στήθους, αἱ ἐν τῷ στόματι βλεννώδεις ὕλαι καθ' ἑαυτὰς δὲν ἐπιφέρουσι πνιγμονὴν καθόσον ἀποβάλλονται λίαν εὐκόλως εἴτε διὰ βηχὸς εἴτε δι' οἰασδῆπαι ἄλλης τοῦ βρέφους πρὸς τοῦτο ἀποπειρας.

Ἄπαντα ταῦτα τὰ ἐπιχειρήματα καταρρέουσι μετὰ ἐπισταμένην λεπτομερῇ τοῦ λειψάνου ἐξέτασιν· τὰ οὕτω θνήσκοντα βρέφη δὲν φέρουσι τὰ σημεῖα τῆς τελείας ἀναπνοῆς.

2. Αἱ ἐπὶ τοῦ βρέφους βιαιοπραγίαι εἶναι ἀπότοκοι διαφορτικῆς τῆς κοίτης διαταράξεως, ἐπιλογίου παρανοίας; — Τὸ λίαν σπουδαῖον καὶ ισχυρὸν τοῦτο ἐπιχείρημα, καταλλήλως ὑπὸ τῆς ὑπερασπίσεως φερόμενον, κινεῖται ἐνίοτε τὸν δικαστὴν, καίτοι μὴ στηριζόμενον εἰς τὴν βεβαιώσιν ἐκτίμησιν τοῦ γεγονότος. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας μὴ ἀρνούμεναι τὴν βρεφοκτονίαν αἱ γυναῖκες διατείνονται ὅτι αὕτη διετ' ἔχθη ἐν καταστάσει παρανοῶ καὶ ἐπομένως ὅτι δὲν εἶναι καταδιώξιμοι. Ἐνταῦθα διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ὁ λόγος μόνον περὶ λεπτομερειῶν σχετικῶν ἰδίων πρὸς τὴν ἐπιλόχιον καὶ τὴν τῶν προσφάτως τεκουσῶν παραφροσύνην, πρὸς δὲ τοῦ καθόλου περὶ φρενοπαθειῶν θέματος ἀλλαχοῦ.

Πρὸς κρείττονα τῶν πραγμάτων ἐκτίμησιν ὀριστέον ἀκριβῶς ἐν προποσιν τὰ ὅρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων αἱ περιστάσεις αὗται συμβαίνουσιν. Ἐπὶ τὸ πρόκειται περὶ τῶν εἰς τὰς ἐγκύους παρατηρουμένων τοῦ ὁρμεμφύτου παραλλαγῶν, δὲν πρόκειται περὶ παρανοίας ἀναπτυσσομένης ἐν γένει κατὰ τὴν λοχείαν καὶ δὴ κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ γάλακτος, πρόκειται ἀπλῶς περὶ τῆς περιόδου τοῦ τοκετοῦ, περὶ τῆς περιόδου τῆς ἀμέσως τὸν τοκετὸν παρακολουθοῦσης, πρόκειται περὶ τῆς τῶν πρὸ μικροῦ τεκουσῶν παρανοίας τῆς παροδικῆς ἐκείνης παρανοίας, καθ' ἣν ἡ πάσχουσα ὑπὸ τὸ κράτος στιγμιαίας καὶ ταχείας ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν τῆς διανοίας παρελκίσσει αἰφνιδίας τῆς διανοίας ἢ τῶν ἠθικῶν λειτουργιῶν διαταραχῆς διαπράττει ἔγληγμα, ἐπανέρχεται δὲ μετ' ὀλίγον εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ὥστε κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνακρίσεως ἢ τῆς δίκης διατελεῖ ὕγιης τὰς φρένας. Εἰς τοιαύτῃ κυρίως βασιζέται ἡ ὑπεράσπισις, περιγράφουσα διὰ χρωμάτων λίαν ζωηρῶν ὅτι ἡ τῆς διανοίας διατάραξις ἢ προκαλέσασα τὴν θανάτωσιν τοῦ νεογνοῦ, ὅπερ ἡ μήτηρ μετ' ὀλίγον συνελθοῦσα πικρῶς ἐκλαυσεν, ἥτοι ὁ τοκεὺς νῦν μὲν τῶν σκληρῶν τοῦ τοκετοῦ ὠδίνων, νῦν δὲ τῆς ιδέας τῆς ἀτιμίας καὶ τοῦ αἰσχύους κλπ.

Ταῦτα τὰ ὑπὸ τῆς ὑπερασπίσεως ἐκάστοτε πρὸς δικαιολόγησιν ἐπιχειρήματα· ἐξετάσωμεν νῦν ἀπαθῶς τὰς περιστάσεις καὶ τὰ πράγματα.

Γνωστὸν ὅτι ἐπὶ παρατεινομένου τοκετοῦ καὶ ἐπὶ σκληρῶν καὶ φρικαλέων ὠδίνων, ἡ γυνή, τυγχάνουσα εὐερέθιστος καὶ νευρική, ἐρεθίζεται, παροξύνεται, παραφέρεται, παραγνωρίζει τὰς θωπείας τῶν περὶ αὐτὴν προσφιλῶν συγγενῶν, τὰς περιποιήσεις τῆς μαίας ἢ τοῦ ἱατροῦ. ἀπαντᾷ ὀρμητικῶς ἔστιν ὅτε καὶ ἀσυναρτήτως, ἀποστρέφεται τὸ τεχνησόμενον κλπ. ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη δὲν εἶναι παραφροσύνη, δὲν εἶναι παράνοια παροδική, συνεπαγομένη τὴν ἔλλειψιν τῆς συνειδήσεως καὶ τὸ ἀνεύθυνον, εἶναι ἀπλῶς ὑπερερεθισμὸς τῆς αἰσθητικότητος, οὐδόλως παραβλάπτων τὸ λογικὸν καὶ τὸν θυμὸν· μεταξὺ τῆς καταστάσεως ταύτης καὶ τῆς κυρίως παραφροσύνης κεῖται κενὸν μέγα. Οἱ φρενολόγοι διαφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν καταστάσεων τούτων, παραθέτομεν δὲ τὰ ἐξῆς ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ L. Marié (1), συνοψίζοντες τὰ πράγματα ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν, ὅπως κάλλιον ἀκολουθῶς πορισθῶμεν τὰ κατ'ἀλλήλα συμπεράσματα.

«Καθ' ἃς περιπτώσεις εὐρίσκονται ἀδιαφιλονίκητα ἔχνη βιαιοπραγιῶν ἐπὶ τοῦ λειψάνου τοῦ βρέφους, ἂν ἡ μήτηρ ἐπικαλεῖται παροδικὴν τῆς διανοίας διαταραχὴν, τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶναι παραδεκτὸν ἢ ἀμφισβητήσιμον; Εἶναι δυνατόν ἐπιστημονικῶς νὰ βεβαιωθῇ ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ τοκετοῦ στιγμὰς ἡ γυνὴ διατελεῖ ἐνίοτε ὑπὸ τὸ κράτος μανικοῦ παροξυσμοῦ, καθ' ὃν διαπράττει ἐπὶ τοῦ νεογνοῦ βιαιοπραγίας, ὧν δὲν φέρει τὴν εὐθύνην, ὅπως τὰ θήλεα τῶν ζώων, ἅτινα ἐπίσης ἐνίοτε ὑπὸ τὸ κράτος μανίας ῥίπτονται ἐπὶ τῶν νεοσσῶν αὐτῶν, δάχνουσιν ἢ καὶ φονεύουσιν αὐτά; (2)

«Τὰ πράγματα ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ Gall (3) καὶ νὰ λύσωμεν καταφατικῶς τὸ ζήτημα. Καταδεικνυμένου τοῦ δυνατοῦ στιγμιαίου παροξυσμοῦ παρανοίας, ἐξεγίρεται ἡ προσοχὴ τοῦ ἱατροδικαστοῦ, δυναμένου νὰ ρυθμίσῃ πρὸς τοῦτο τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ· πρακτικῶς εἶναι ἀναγκαῖος συνδυασμὸς λίαν πιθανῶν περιστάσεων, καὶ λίαν ἐπισταμένη εξέτασις πρὸς κατάδειξιν ὅτι ὑπῆρξε κατὰ τὸν τοκετὸν παροδικὸς παρανοίας παροξυσμός. Τοιαύτης φύσεως περιστατικὰ παραθετομέναι τινα. Τίς ἀγνοεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ Esquirol ἀναφερομένην κόρην; Οὐδόλως αὕτη ἀπέκρυψε τὴν ἑαυτῆς κήσιν, φροντίσασα μάλιστα καὶ περὶ τῶν σπαργάνων· τὴν προτεραιάν τοῦ τοκετοῦ ἐθεάθη ὑφ' ἀπάντων, ἔτεκε δὲ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἐπιούσαν τὸ βρέφος εὐρέθη ἐν τῷ ἀποπᾶτι ἡκρω-

(1) L. Marié. — Traité de la folie des femmes arceintes, des nouvelles accouchées et des nourrices. Considérations médico-légales qui se rattachent à ce sujet. Paris, 1858. Σελ. 134.

(2) Burdach. — Traité de Physiologie. M. Jourdan. Τόμ. Δ', Σελ. 323.

(3) Gall. — Sur les fonctions de ceryeau. Τόμ. Α'. Βρεφοκτονία. Σελ. 372.

τηριασμένον διὰ ψαλιδίου, ὡμολόγησε δὲ ἀκολούθως τὸ ἔγκλημα αὐτῆς, οὐδὲν ὡς μεταμελουμένη, αὐτὴν διαπραξάμεν κακόν, λέγουσα, οὐδὲν δύναται κατ' ἐμοῦ, δὲν εἶναι ἀληθές; » Μετὰ τινος δὲ ἡμέρας εἰς τὴν ἀγκυρὴν ὁμολογεῖ τὴν πράξιν, χωρὶς νὰ δικαιολογῆται ἢ νὰ μεταμελῇται, καὶ ἀρνεῖται νὰ φάγῃ. Ἡ κόρη αὕτη δὲν ἔπασχε τὰς φρένας; (1).

Ἡ ὁμοία περίπτωσις ἀπαντᾷ ἐν τοῖς δικαστικοῖς χρονικοῖς. Τῷ 1847 ἐδικάζετο ὑπὸ τοῦ κακουργιοδικείου τῆς Marne ἡ Rosalie Prunot ἐπὶ βρεφοκτονίᾳ. Πρὸ καιροῦ ὑπῆρχον ὑπόνοιαι ὅτι αὕτη ἦτο ἔγκυος ἡμέραν τινὰ ἐγερθεῖσα τῆς κλίνης κατὰ τὸ σὺνθεος ἐπέδωκε εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ διέκοψεν αὐτὴν ἰατρὸς κληθεὶς καὶ ἐξετάσας αὐτὴν κατάρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὴν νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἔτεκε τὴν νύκτα, ὅτι τὸ βρέφος δὲν ἐπέζησε καὶ ὅτι ἔκρυψεν αὐτὸ ὑπὸ τὰ ἄχυρα εἰς τὸ ὑπερῶν τῆς οἰκίας, ἐνθα εὐρέθη τὸ λείψανον φέρον περὶ τὸν λαιμὸν βρόχον σφιγνὰ περιβεβλημένον καὶ δεδεμένον. Κατὰ τὴν δίκην ὡμολόγησεν αὕτη ὅτι πράγματι περιέσφιγγε τὸν λαιμὸν τοῦ νεογνοῦ διὰ βρόχου, βεβαιούσα ὅτι κατὰ τὴν στιγμήν τῆς πράξεως διετελεῖ ἐν παρανομίᾳ. Διετείνετο ὅτι ἡγνῶσε τὴν κύησιν αὐτῆς. Τούτου δ' ἕνεκα φοβηθεῖσα ἐκ τῶν ὠδίνων, ἐκπλαγεῖσα ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ νεογνοῦ, ἀπώλεσε τὴν διάνοιαν καὶ διεπράξατο ἔγκλημα παρὰ τὰ αἰσθήματα αὐτῆς. «*Αἱ ἡδυτάμην νὰ σκεφθῶ, δὲν θὰ ἔπραττον τοῦτο, εἶμαι νέα καὶ ἡδυτάμην, ἐργαζομένη, τὰ διατρέφω καὶ τὸ τέκνον μου*». Ὁ συνήγορος ὑπεστήριξε τὴν παραφροσύνην, λέγων ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ἦτο βεβαία ἡ παραφροσύνη αὕτη, ὥστε ἡ δυστυχὴς νεάνις ἐγκατέλιπεν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ βρέφους τὸν βρόχον, δι' οὗ ἐθανάτωσεν αὐτό. Τὸ δικαστήριον ἡθώωσε τὴν κατηγορουμένην (2).

«*Ο Boileau τέλος de Castelneau* (3) ἀνέλυσε ἐπισταμένως τὴν περίπτωσιν νεανίδος τινος J. . . , ἥτις, ἀποκρύψασα τὴν ἑαυτῆς κύησιν, ἔτεκε μόνη καὶ ἐν κρυπτῷ, ὅτε διὰ μικροῦ μαχαίριου ἐτραυμάτισε τὸ ἑαυτῆς βρέφος εἰς τὴν κεφαλὴν, τὴν ῥάχιν, τὴν κοιλίαν, τὰ ἄκρα, ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀπέκρυψεν ὑπὸ τὰς στρωμὰς τῆς ἑαυτῆς κλίνης τὰ καθημαγμένα τοῦ λειψάνου τμήματα. Ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος καὶ γείτων τινεῖς εἰσελθόντες ἐν τῷ δωματίῳ καὶ ἰδόντες τὰ αἵματα, ἅτινα δὲν ἔσχε τὴν πρόνοιαν νὰ καθάρσῃ, κατεμήνυσαν αὐτὴν. Ἡ J. . . ἐν ἀρχῇ ἡρνήθη, ἡ δὲ γείτων, ἀνευροῦσα τὸ λείψανον, εἶπεν αὐτῇ. «*Διεπράξεις ἔγκλημα, θὰ καταδικασθῇς*. — *Mé excusez*, » ἀπήντησεν. Εἰτα ἡ J. . . αὐτοπροσώπως παρέδωκε τῷ δημάρχῳ τὸ μαχαίριον, οὔτε νὰ κρυβῇ οὔτε νὰ δραπετεύσῃ ἀπο-

(1) *Esquirol*. — *Maladies mentales*. Paris, 1838. Τόμ. Α'. Σελ. 321.

(2) *Journal de Reims*. 1847.

(3) *Boileau de Castelneau*. — *Sur la folie instantanée, considérée au point de vue médico-judiciaire* (Ann. d'Hyg. pub. et de Méd. lég. Τόμ. ME'. Σελ. 437. 1851).

πειραθείσα, ὡμολόγησε τὴν πρᾶξιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, δικαιολογοῦσα αὐτὴν ἐκ τοῦ ἀπελπισμοῦ, ἐν ᾧ εὐρέθη ἕνεκα τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ πατρὸς τοῦ τέκνου, προστιθεῖσα· «*Κάμετέ με ὅ,τι θέλετε*» με ἀξίζει. » Ὁ Boileau de Castelneau, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰ προηγούμενα τῆς νεάνιδος, ἧς ὁ πάππος ἀπέθανε φρενοπαθής, ἡ μήτηρ ἐπέδειξατο λίαν βαρέα νευρικά συμπτώματα, στηριζόμενος δὲ ἀφ' ἑτέρου καὶ εἰς τὸ πολλαπλοῦν τῶν τραυμάτων, τὴν ἐντελῇ τῆς ὀφθαλίδος ἀπόσπασιν, ἐνδειξιν ἀνωφελοῦς καὶ παραλελογισμένης βιαιοπραγίας, τέλος εἰς τὸ ὅτι ἡ κατηγορουμένη οὐδόλως ἐπειράθη νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἑαυτῆς ἐγκλημα ὁμολογοῦσα τὰ πάντα, συνεπέρανε ὅτι ἡ J... καθ' ἣν στιγμὴν διέπραξε τὸ ἐγκλημα διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος στιγμιαίας παρανοίας, ἀφαιρούσης αὐτὴν τὴν ἐλευθέραν τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν ἐνέργειαν. Τὸ δικαστήριον παρεδίδετο ἐλαφρυντικὰς μόνον περιστάσεις. »

Αἱ προεκτεθεῖσαι περιστάσεις, αἱ ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Marié ἀναγεγραμμέναι, βεβαίως ὑπὸ θεωρητικὴν καὶ φρενολογικὴν καθαρῶς ἐποψιν ἀνάγονται πῶς εἰς τὴν παροδικὴν παράνοιαν, ἀλλ' ὑπὸ πρακτικὴν καὶ ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἰδίᾳ ἐποψιν, ἐνθα μέγα ὑπάρχει σκότος καὶ ἀνακρίβεια ὡς πρὸς τὰς συνοδευούσας τὴν βρεφοκτονίαν περιστάσεις, μεγάλῃ πάντοτε καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς ἀπόκρυψιν καὶ διαστροφὴν τῆς ἀληθείας, ἐνθα ἡ ὑπόκρισις καὶ τὸ ψεῦδος εἶναι τὰ συνηθέστερα τῶν μέσων τῆς ὑπερασπίσεως, αἱ περὶ ὧν πρόκειται περιστάσεις κατ' οὐδὲν πρέπει νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν εὐνοϊκὴν τοῦ ζητήματος λύσιν· ὁ ἱατροδικαστὴς εἰς ἅπαντα αὐτοῦ ἐν γένει τὰ συμπεράσματα ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὡς ὀδηγὸν τὰ πράγματα καὶ τὴν ἐκ τούτων βεβαίωσιν, οὐδέποτε δὲ θεωρίας ἢ το δυνατὸν συμβάντος τινός. Ἀλλὰ καὶ αὐταὶ τοῦ Boileau de Castelneau αἱ κρίσεις φαίνονται ἡμῖν βεβιασμέναι καὶ στερούμεναι πρακτικῆς βέσεως, διότι ὅσῳ εἶναι πράγματι ἰσχυρὸν τὸ ἐπιχείρημα τῆς κληρονομικότητος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης αὐτοῦ περὶ παροδικῆς παραφροσύνης, τόσῳ τοῦναντίον εἶναι ἀβάσιμον τὸ ἐκ τοῦ πολλαπλοῦ τῶν τραυμάτων καὶ τῆς ἀποσπάσεως τῆς ὀφθαλίδος ἐπιχείρημα. Ἀληθῶς εἰς τὰ ἐπὶ τῶν ἐνηλίκων τραύματα καὶ δὴ ἐπὶ αὐτοκτονίας τὸ πολλαπλοῦν καὶ ἄσκοπον τῶν κακώσεων ἐνδείκνυσιν ἐνίοτε βαθμὸν τινα παραφροσύνης ἢ κατάστασιν μέθης τοῦ αὐτουργοῦ, οὐχ οὕτως ὁμως ἔχει ἐπὶ βρεφοκτονίας ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Castelneau ἀναφερομένην περίπτωσιν, καθ' ἣν κόρη ἀπείρος καὶ ἀσθενὴς ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ νεογνοῦ, ὅπερ ἐκ παντὸς τρόπου ἐξίτηι νὰ ἐξαφανίσῃ, ἀπέσπασε κατὰ πρῶτον τὴν ὀφθαλμίδα, ἐλπίζουσα τὸν ἐξ αἰμορραγίας θάνατον, βλέπουσα ὁμως τὰς ἐλπίδας αὐτῆς ματαιουμένας καὶ στερουμένη καταλλήλου ὀργάνου ἐδράξατο τοῦ ἐν τῷ θυλακίῳ αὐτῆς προστυχόντος μαχαίριδιου καὶ δι' αὐτοῦ ἐπειράθη τὴν θα-

νάτωσιν τραυματίζουσα νῦν μὲν τὴν κεφαλὴν κοιλίαν (κοιλότητας ἐπισήμους), κατέληξε δὲ τὸν σμὸν βλέπουσα ὅτι τὸ θυμὸν σπαράσσει, ζῆ εἰς δυνεύει νὰ καταληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ δὲ ἀπέκρυψε τὸ ἡκρωτηριασμένον λείψανον· τὸ μὴ περιστάσιν ταύτην εἶναι ὁ μὴ καθαρισμὸς τοῦ ἄν' ἀναλογισθῶμεν τὴν θέσιν τῆς νεάνιδος ταυτίκτουςαν ἐν κρυπτῷ, φονεύουσιν τὸ ἑαυτῆς παθείας, εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τῶν ζεων τούτων ἐπελάθετο τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ ἀπὸ τληθεῖσα τὰς δυνάμεις ἢ ἡλπίζεν ὅτι οἱ περίτληθη δὲν ἠθέλον καταγγεῖλαι τὴν πρᾶξιν γέλθῃ, καὶ κατηγγέλθῃ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς προσώπου τρίτου ἀνεκάλυψε τὰ συμβάντα· ἢ ἀντιδράσεως ἢ κάλλιον τῆς ἐνεργείας πρὸς ἀκαταδίκης, ἦτο ἀνάγκη ἐπιχειρημάτων πρὸς τληθήσαν ἐκ τῆς παραφροσύνης, σταδίου εὐβολιῶν.

Ἐκ τῶν σκέψεων λοιπὸν τούτων περιζόμεθα κὴν τοιαῦται περιστάσεις δὲν πρέπει εἰκῇ καὶ ταίς ὡς πράγματι ἀνήκουσαι εἰς φρενοπάθειαν.

Διὰ τῶν προεκτεθέντων δὲν δογματίζομεν ὅτι δέποτε εἶναι ἀφετηρία τῆς βρεφοκτονίας, τούνο δυνατόν τοῦ πράγματος, πειρώμεθα νὰ τάξωμεν ῥυθμίζοντες ὅσον οἶόν τε ἀκριβέστερον καὶ θεῖα ιατροδικαστοῦ, ὀρίζομεν δὲ ὅτι εἰς τὰς περιστάσεις εἴτε προηγείται εἴτε παρακολουθεῖ τὸν τοκετὸν ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως βεβαίου ἐπιληπτικοῦ κτηρίζεται ὑπὸ συμπτωμάτων συνήθων νῦν πρὸς τῆς σύννης, νῦν δέ, τοῦθ' ὅπερ συχνότερον, μελὸς παρακρούσεων, καὶ ἄλλοτε τέλος. ἀλλὰ λίαν σφαιρὸς αὐτῆς φύσεως περιπτώσεις, ἀξίας μελέτης καὶ τοῦ ιατροδικαστοῦ, ἐρανίζόμεθα ἐκ τοῦ αὐτοῦ τ

α Ὁ ἱατρὸς Barbier (d'Amiens) ἀνεκοίνωσεν κὴς περίπτωσιν τὰ μάλιστα σπουδαίαν, ἣν κὴν μερεῖα ἀναφέρει. Πρόκειται περὶ γυναικὸς ἀποκ

(1) *Marie*. — Αὐτόθι. Σελ. 300.

(2) *Esquirol*. — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 825.

liens πασχούσης πολλὰς νευρικὰς διαταραχὰς, ἡτίς πεντε ἡμέρας μετὰ τὸν τοκετὸν αὐτῆς μεγάλως ἐπηρεασθεῖσα ὑπὸ τῆς ἱστορίας τῆς νεάνιδος Cornier, ἦν ἐνώπιον αὐτῆς διηγῆθησαν, κατελήφθη ὑπὸ ἀκατασχέτου ὁρμῆς νὰ φονεύσῃ τὸ ἑαυτῆς τέκνον. Ἡμέραν τινὰ αἰσθάνεται ὅτι ὁ βραχίον αὐτῆς φέρεται ἀκουσίως πρὸς μαχαίριον καὶ κραυγάζουσα ἐπικαλεῖται βοήθειαν, ἐπὶ τῇ προσελεύσει τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ κατευνάζεται καὶ ὁμολογεῖ διακρούουσα τὴν κρατοῦσαν αὐτὴν ὁρμὴν. Ἡ πάσχουσα εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐν Amiens Hôtel-Dieu, ὑποβληθεῖσα δὲ εἰς κατάλληλον θεραπείαν ἐπὶ 6 ἑβδομάδας, ἐτοποθετήθη ἐν οἰκίᾳ εὖ ἔχουσα ὡς ὑπερέτρια, ἔκτοτε δὲ ἀνέλαθεν ἐντελῶς.

« Ὁ ἰατρὸς Miche (1) περιγράφει τὴν ἱστορίαν ἀγρότιδος, τεκούσης τὸ πρῶτον πρὸ 10 ἡμερῶν, ἥτις αἰφνὴς ἀτενίσασα τὸ τέκνον αὐτῆς, κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ στραγγαλίσῃ αὐτό· καταληφθεῖσα ὑπὸ τρόμου ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης ἐξῆλθεν ὅπως προαῦνθῇ, ἀλλ' ἐπανελθοῦσα ἡσθάνθη τὴν αὐτὴν ὁρμὴν. Ἐξελθοῦσα ἐκ νέου μετέβη εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐκείθεν εἰς τὸν ἐφημέριον, εἰς ὃν τὰ πάντα ἀνεκοίνωσεν, ὅστις ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς ἰατρὸν· μετὰ 8 ἡμερῶν κατάλληλον θεραπείαν ἐβελτιώθη ἡ κατάστασις αὐτῆς, οὐδὲν ἦττον ὁμως τὸ βρέφος ἔμεινε παρὰ τῇ τροφῇ.

Ὁ ἰατροδικαστής, καλούμενος ν' ἀποφανθῇ εἰς παρομοίαν περίστασιν, ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ τὴν διανοητικὴν τῆς γυναικὸς κατάστασιν, μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸν προσφάτως ἐνεργηθέντα τοκετὸν, νὰ ἀναζητῇ εἰς τὰ προηγούμενα τῆς κατηγορουμένης, εἰς τὰς παρομαρτούσας τῷ ἐγκλήματι περιστάσεις ἀπαντῶσι σαφῇ φαινόμενα ἀκατασχέτου ὁρμῆς ἢ παρανόου ἰδέας τροποποιούσης τὴν ἡθικὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀφαιρούσης τὴν εὐθύνην τῶν πράξεων αὐτῆς. Ὡς ὑπόδειγμα τοῦ τρόπου τῆς σκέψεως εἰς προσομοίας περιστάσεις παραθέτω σύνοψιν τῆς ὑπὸ τοῦ Cazauvieilh ἐκθέσεως διὰ γυναῖκα, ἥτις δύο ἡμέρας μετὰ τὸν τοκετὸν ἐδηλητηρίασε τὸ τέκνον αὐτῆς, προποτιζούσα αὐτὸ θεϊκὸν ὄξυ ἀπόντος τοῦ συζύγου καὶ τῆς τροφῆς. Οὐδὲν εἰς τὸ ἀναμνηστικὸν τῆς γυναικὸς ταύτης, οὐδὲν εἰς τὰς πρὸ τοῦ ἐγκλήματος ἢ μετ' αὐτὸ περιστάσεις ἐδικαιολόγει στιγμιαίαν παράνοιαν, τὸ ἐγκλημα διεπράχθη, ἐξ ἐσφαλμένης κρίσεως. »

Ἡ ὑπὸ τοῦ Calmeil ἀναφερομένη περίπτωσις γυναικὸς ἐν καλῇ ἀνηκούσῃ κοινωνικῇ τάξει, ἥτις τὴν ἐπισκοῦσαν τοῦ τοκετοῦ κρύφα κατελθοῦσα κατέδω ἐν δεξαμενῇ, ἔνθεν ἐξῆλθεν ὅλως βεβρεγμένη καὶ μὴ δυναμένη νὰ δώσῃ λεπτομερείας τοῦ συμβάντος εἰς τὸν σύζυγον, ἐπὶ 8 ἡμέρας διέτελεσε βαρέως πάσχουσα, τὴν 14ῃν δὲ ἡμέραν εὖ ἔχουσα καὶ ἐκτὸς τῆς κλίνης προεγεύετο ἡσύχως, ἔχουσα τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιτιδί, αἰφνὴς μετ'

(1) Esquirol. — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 808.

ὀλίγον εὐρίσκεται κλινήρης καὶ καμωμένη, τὸ δὲ βρέφος εὐρέθη πεπνυμένον ἐν τῇ αὐτῇ δεξαμενῇ, ἐν ἣ ἡμέρας τινὰς πρότερον ἢ ἰδία κατέδω, ἀφουπνισθεῖσα δὲ οὐδὲν ἐγίνωσκε καὶ παρενόει.

Τοιαύτης φύσεως παραδείγματα ἀναφέρονται καὶ παρ' ἄλλων συγγραφέων. οὕτω ὁ Tardieu (1) ἀναφέρει γυναῖκα τεκοῦσαν ἐν τῷ νοσοκομείῳ Necker, ἥτις ἡμέρας τινὰς μετὰ ταῦτα εἰς μεγάλην περιπεσοῦσα θλίψιν ἔνεκεν ἐπιστολῆς τινος ἀπέκοψε τὸν λαίμῳ τοῦ ἑαυτῆς βρέφους. Σημειώτεον ὅτι εἰς τινὰς περιστάσεις ἡ λυπημανία παρέρχεται μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως τῆς ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τῆς παρανόου ιδέας.

Ἀναφέρουσι Γερμανοὶ συγγραφεῖς περίπτωσιν γυναικός, ἥτις κατέτεμεν εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ βρέφος αὐτῆς, ἐμαγείρευεν αὐτὸ καὶ προσήνεγκε τῷ ἑαυτῆς συζύγῳ διὰ γεῦμα· ἡ τοιαύτη περίπτωσις βεβαίως καταμαρτυρεῖ φρενοβλάβειαν, διότι δὲν πρόκειται περὶ γυναικὸς ἀποπειραθείσης νὰ φονεύσῃ καὶ νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ βρέφος.

Ὁ Tardieu (2) ἀναφέρει περίπτωσιν γυναικὸς ὑψηλῆς περιωπῆς καὶ βαθυπλούτου, διαγούσης ἀσέλγῃ καὶ διεφθαρμένον βίον ἕνεκα διανοητικῆς διαταράξεως. Ἡ γυνὴ αὕτη ἐπὶ χρόνον τινὰ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῆς διέτελεσε καθειργμένη ἐν φρενοκομείῳ, τυχοῦσα ἀκολούθως τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς, ἐγκατέστη ἐν Παρισίοις διάγουσα σκανδαλωδέστατον βίον. Οἱ ἰατροὶ Calmeil, Tardieu καὶ Lasègne τῇ αἰτήσῃ τῆς οἰκογενείας τῆς πασχούσης ἐν συμβουλίῳ ἐξετάσαντες αὐτὴν ἀπεφώνησαν ὅτι πάσχει ὑστερικὴν παραφροσύνην καὶ παρήνεσαν μεγάλην ἐπιτήρησιν. Δέκα καὶ ὀκτὼ μῆνας μετέπειτα ὁ Tardieu κληθεὶς ὅπως ἐξετάσῃ περίπτωσιν βρεφοκτονίας, εἰσῆλθεν ἐν τινι δωματίῳ, ἐνθα εὗρε τὴν μητέρα (ἣν ἄλλοτε ἐπεσκέψατο) ἡσυχῶς κατακεκλιμένην, ὑπὸ τὴν κλινὴν δὲ αὐτῆς τὸ λείψανον τοῦ βρέφους, οὗ ἡ κεφαλὴ ἦτο κατατεθραυσμένη. Ἡ γυνή, ὡς εἶρηται, κλινήρης, ἦτο ἡμίγυμνος καὶ ἀπαθὴς ἐνώπιον πλήθους ἀνθρώπων εὐρισκομένων ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτῆς. Συνέτριψε τὴν κεφαλὴν τοῦ βρέφους, νομίζουσα ὅτι ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὴν ζωὴν, ἣν αὕτη ἔδωκεν, οὐδεμίαν ἔχουσα συναίσθησιν τῆς μητρότητος ὡς καὶ τοῦ ἀσελγοῦς βίου, ὃν διῆγε, καὶ ἀδυνατοῦσα νὰ κατανοήσῃ διατὶ ἐζήτουν παρ' αὐτῆς ἐξηγήσεις διὰ τὴν πρᾶξιν αὐτῆς, ἔμενεν ἀπαθὴς καὶ ψυχρά, ἀδιάφορος καὶ ἀναίσθητος, ἀνεύθυνος καὶ φρενοπαθής.

Ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης ἀναλύσεως προκύπτει ὅτι ἡ εἰς τὴν βρεφοκτονίαν ἐκτίμησις τῆς διανοητικῆς καταστάσεως οὐδόλως διαφέρει τῆς εἰς τὰς κοινὰς περιστάσεις τῶν ἐγκλημάτων ἐνεργουμένης. Δὲν πρέπει δὲ νὰ

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 238.

(2) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 238.

στηρίζεται τὸ ἀνεύθυνον τῆς κατηγορουμένης εἰς παροδικὴν δὴθεν παραφροσύνην, εἰς ἀνθρωποκτόνον μανίαν ἀπότοκον τῶν ὠδίνων τοῦ τοκετοῦ, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς δέον ὅπως μὴ παρασύρηται ὑπὸ τῆς εὐφραδείας τῆς ὑπερασπίσεως, ἢ τοῦ αἰσθήματος τῆς συμπαθείας πρὸς ἀτυχεῖς πτωχὰς νεάνιδας, ἀποπληκνηθεῖσας καὶ ἐγκαταλειφθεῖσας, τὸ κινήσαν αὐτὰς εἰς τὸ ἐγκλημα ἐλατήριον δὲν εἶναι τὸ τῆς παραφροσύνης, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις τῆς συνειδήσεως. Ὁ ἰατροδικαστὴς ὅπως παραδεχθῇ τὸ ἀνεύθυνον ἔνεκα παραφροσύνης ὀφείλει νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τῆς κατηγορουμένης πρὸ τοῦ τοκετοῦ καὶ μετ' αὐτὸν καὶ, ἀπαθῶς ἐξετάζων τὰ κατὰ τὴν πράξιν, νὰ ὀρίσῃ εἶδος φρενοπαθείας ὠρισμένον καὶ οὐχὶ ἀφηρημένον καὶ ἀμφίβολον.

Ε'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ, ΔΙ' ὧΝ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ Αἱ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΡΕΦΟΚΤΟΝΙΑΣ

Μετὰ τὴν ἐκτενῆ τῶν διαφορῶν λεπτομερειῶν, τῶν εἰς τὴν βρεφοκτονίαν ἀναγομένων, περιγραφὴν ὑπολείπεται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης τοῦ σπουδαίου τούτου τῆς ἰατροδικαστικῆς κεφαλαίου τὸ περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν ὀρίζονται αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς διεπράχθη ἡ βρεφοκτονία.

Πράγματευθέντες μέχρι τοῦδε περὶ διαφορῶν μέσων ἱκανῶν ὅπως διαφώτισαι τὸν ἰατροδικαστὴν εἰς τὴν λύσιν τῶν εἰς τὴν βρεφοκτονίαν ζητημάτων, ὑπολείπεται ἡ ἐξέτασις καὶ σπουδὴ μέρους σπουδαίου ἅμα καὶ δυσχεροῦς τῶν διαφορῶν κηλίδων, αἵτινες εὐρίσκονται εἴτε ἐπὶ τῶν κλινικοστρωμνῶν, σινδονῶν, εἴτε ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, εἴτε καὶ ἐν τῷ δωματίῳ, ἐνθα ἐτελέσθη ὁ τοκετός καὶ διεπράχθη ἡ σῶσις καὶ τὸ ἐγκλημα, καὶ αἵτινες ἀποτελοῦνται νῦν μὲν ὑπὸ αἵματος, νῦν δὲ ὑπὸ τῶν κατὰ τὸν τοκετὸν ὑγρῶν, ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ σμύγματος καὶ τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ βρέφους, ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ μηκωνίου κ. ο. κ. Περὶ αὐτῶν ὁμῶς εἰρηνται τὰ εἰκότα ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΠΕΡΙ ΒΡΕΦΟΚΤΟΝΙΑΣ

Ἡ βρεφοκτονία χαρακτηρίζεται ὡς ἐγκληματικὴ πράξις οὐχὶ ὑπὸ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὁ θάνατος διεπράχθη, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ παθόντος προσώπου, ὅθεν διὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς ἐγκληματικῆς ταύτης πράξεως ἀπαιτεῖται τὸ βρέφος νὰ ᾔναι νεογνόν καὶ νὰ ἐγεννήθῃ ζῶν, τῆς ἐτέρας τῶν συνθηκῶν τούτων ἐλλειπούσης ἢ ἡ πράξις εἶναι ἀνθρωποκτονία ἢ οὐδόλως ὑφίσταται ἐγκληματικὴ πράξις.

Α'. ΤΑΥΤΟΤΗΤΗ ΤΟΥ ΝΕΟΓΝΟΥ

Διὰ τῆς ταυτότητος τοῦ νεογνοῦ νοεῖται ἡ ἰδιότης αὐτοῦ ὡς νεογνοῦ κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, διό ἐξεταστέον τοὺς χαρακτηῆρας, δι' ὧν ὀρίζεται. Κατὰ τὴν ἑλληνικὴν νομοθεσίαν, νεογνὸν λέγεται τὸ μὴ ὑπερβῆν τὴν εἰκοσιτετράωρον ἐξωμήτριον ζωὴν. Ζήτημα λίαν συναφὲς πρὸς τὴν νεογνότητα εἶναι τὸ τῆς ὠριμότητος, περὶ οὗ γενήσεται λόγος κατωτέρω.

α'. **Τὸ βρέφος ἐγεννήθη ὠριμον;** — Ἡ ὠριμότης δέον νὰ μὴ συγχέηται πρὸς τὸ βιώσιμον· οἱ χαρακτηῆρες δέ, δι' ὧν ὀρίζεται αὕτη, εἶναι:

1. *Γενικὴ τοῦ σώματος ἀνάπτυξις.* — Προσδιορίζεται ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματος, ὅπερ κατὰ μέσον ὅρον εἶναι 3000-3500 γραμμάτων· ἀνώτατοι τοῦ βάρους ὅροι εἶναι 5000-5300 καὶ ἐλάχιστοι 2000 γράμ. καὶ ἐξαιρετικῶς 1500. Ἐκ τοῦ μήκους, ὅπερ κατὰ μέσον ὅρον εἶναι 0,48-0,50 ἢ καὶ 0,52, ἀνώτατος δὲ εἶναι 0,56 καὶ ἐλάχιστος 0,46. Ἡ καταμέτρησις ἐνεργεῖται διὰ ταινίας μέτρου φερομένης ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὸ μέτωπον κατὰ μέσον τοῦ σώματος μέχρι τῆς ἡθικῆς συμφύσεως, ἐκείθεν κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἐτέρου τῶν μηρῶν ἐπιφάνειαν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν κόνδυλον καὶ ἐκείθεν εἰς τὸ κατώτερον τῆς πτέρνης ἄκρον. Ἡ ὁμολογία εἰς τὰ ὠριμα βρέφη κεῖται ὅσον 0,02-0,03 κατωτέρω τοῦ ἡμίσους τοῦ σώματος.

2. *Κατάστασις τοῦ δέρματος.* — Τὸ δέρμα τοῦ ὠρίμου εἶναι λευκόν, στεγρὸν, ἐλαστικόν, κεκαλυμμένον ὑπὸ ἐπιδερμίδος ἐν τῷ ἀπολεπιζέσθαι καὶ σμύγματος· οἱ ὄνυχες, τελειῶς μεμορφωμένοι, ἐξέχουσι τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων, ἡ κόμη πλουσία.

3. *Χαρακτήρες ἐκ τῆς ἀποστεώσεως.* — Τὰ κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς σημεῖα τῆς ἀποστεώσεως εἶναι τὸ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπιφύσεως τοῦ κατωτέρου ἄκρου τοῦ ὁστού τοῦ μηροῦ καὶ τὰ σχηματιζόμενα διαφράγματα ἐν τῇ κάτω σιαγόνι τῶν 4 φατνίων τῶν ὀδόντων.

β'. **Πόσον πρὸ τοῦ τέρματος ἐγεννήθη;** — Καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ζητήματος κατορθοῦται διὰ τῶν αὐτῶν τῆς ὠριμότητος χαρακτηῆρων. Ἰδ. Πίνακα ἐν Σελ. 248. Ὁ Casper προτείνει τὸ πλῆθος τῶν ἑκατοστομμέτρων, τὸ ἐμφαίνον τὸ μήκος, νὰ διαιρῇται διὰ τοῦ 5, τὸ πηλικὸν ἐνδείκνυσι περίπου τὸν μῆνα τῆς κυήσεως· τοῦτο ἀληθεύει μετὰ τὸν 5^{ον} μῆνα.

γ'. **Εἶναι ἐφικτὸς ὁ προσδιορισμὸς τῆς ταυτότητος ἐκ τμημάτων τοῦ βρέφους, ἢ ἐκ τοῦ πλακούντος;** — Λίαν δυσκόλως ἐπιτυγχάνεται ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν σημείων τῆς ἀποστεώσεως,

ἐκ τῆς καθόλου τοῦ σώματος ἀναπτύξεως, ἐκ τοῦ μήκους τῶν διαφόρων τοῦ σώματος τμημάτων καὶ ἐκ τοῦ βάρους τῶν διαφόρων σπλάγγνων κατὰ τὸν Letourneau. Ὁ πλακοῦς εἰς τὸ τέρμα τῆς κούσεως ἔχει διὰ μέτρον 0μ,20 - 0μ,25. βάρος δὲ 500-600 γραμμ., ἡ δὲ ὀφθαλμὶς ἔχει μήκος 0μ,45 - 0μ,55.

Β'. ΣΗΜΕΙΑ, ΔΙ' ὧΝ ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ ΟΤΙ ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ ΕΓΓΕΝΝΗΘΗ ΖΩΝ

α'. **Τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν:**—Οἱ βεβαιοῦντες τὸ πρᾶγμα χαρακτῆρες εἶναι ἡ ἀρνητικοὶ ἢ θετικοί. τουτέστι καταδεικνύουσιν ἢ ὅτι χρόνον οὐ μικρὸν πρὸ τοῦ τοκετοῦ διετέλει ἐν τῇ μήτρᾳ νεκρὸν, ἢ ὅτι ἔζησεν ἐξωμήτριον ζῶν.

1. **Χαρακτῆρες ἂν τὸ βρέφος ἦτο νεκρὸν ἐν τῇ μήτρᾳ.**—Οὗτοι ἐμπηγάζουσιν ἐκ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς σήψεως, περὶ ὧν ὄρα ἐν Σελ. 293 τοῦ Α'. τόμου.

2. **Σημεῖα τῆς ζωῆς.**—Α'. *Ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς προκύπτοντα.*—Τὰ ἀπὸ ταύτης σημεῖα συνίστανται εἰς τὰς μεταβολάς, ἃς ὑφίστανται οἱ πνεύμονες μετὰ τὴν ἀναπνοήν· αἱ μεταβολαὶ δὲ αὗται εἶναι α'. *Κατάστασις τοῦ κύτους τοῦ θώρακος.*—Ὁ θώραξ μετὰ τὴν ἀναπνοήν γίνεται εὐρύτερος τε καὶ κυρτότερος, ἀλλ' ἡ μεταβολὴ αὕτη καὶ μικρᾶς ἀξίας, καὶ ἀπατηλὴ εἶναι. β'. *Θέσις τῶν πνευμόνων ἐν τῷ θώρακι.*—Οἱ ἀναπνεύσαντες πληροῦσι τὸν θώρακα καλύπτοντες κατὰ μέγα μέρος τὴν τε καρδίαν καὶ τὸν θύμον ἄδενά· οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες εὗρηται ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης δίκην τμημάτων σαρκίνων καλυπτόμενοι ὑπὸ τῆς καρδίας καὶ τοῦ θύμου. γ'. *Ὅψις τῶν πνευμόνων.*—Οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες εἶναι λεῖποι, ὁμοτίμου χροιοῦ ἐρυθρᾶς ὥσει σπληνώδους· οἱ ἀναπνεύσαντες ῥοδινης οὐχὶ ὁμοτίμου χροιοῦ, ἀνώμαλοι τὴν ἐπιφάνειαν. δ'. *Ῥφή.*—Ἡ τοῦ μὴ ἀναπνεύσαντος συμπαγής, ἡ τοῦ ἀναπνεύσαντος σπογγώδης, τρίζουσα πιεζομένου τοῦ πνεύμονος μεταξύ τῶν δακτύλων, μαλακή. ε. *Βάρος.*—Οἱ ἀναπνεύσαντες πνεύμονες γίνονται βαρύτεροι τῶν μὴ ἀναπνευσάντων, καὶ κατὰ μὲν τὸν Plouquet, γίνονται διπλασίως βαρύτεροι συγκριτικῶς πρὸς τὸ βάρος τοῦ ὅλου σώματος· οὕτως ἡ ἀναλογία ἀπὸ 1 : 70 μεταπίπτει εἰς 1 : 35, ἀλλὰ κατὰ τὸν Casper κ. ἄ., τὸ περιγεγόμενον τῶν παρατηρήσεων τούτων εἶναι ἐσφαλμένον, διότι παρατηρεῖται ἡ ἐξῆς ἀναλογία 1 : 60 καὶ 1 : 53· τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν ἔχει πραγματικὴν ἀξίαν. ς'. *Ὀγκος.*—Ὁ ὀγκος τῶν ἀναπνευσάντων ἐπαισθητῶς αὐξάνεται, ὥστε κατὰ μέγα μέρος καλύπτεται ὑπ' αὐτῶν ὁ τε θύμος ἄδην καὶ ἡ καρδία· ἕνεκα τῆς αὐξήσεως τοῦ ὀγκοῦ οἱ πνεύμονες γίνονται εἰδικῶς ἐλαφρότεροι καὶ ἔπομένως ἐπιπλέουσιν ἐν τῷ ὕδατι, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὑδροστατικὴ τῶν πνευμό-

νων δοκιμασία διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀναπνοῆς. — Τρόπος, καθ' ὃν ἐκερκεῖται ἡ ὑδροστατικὴ δοκιμασία. — Ἀπαιτεῖται κατάλληλον δοχεῖον, ὕδωρ σιγήθης καὶ ἐν συνήθει θερμοκρασίᾳ. Τινὲς συμβουλευοῦσι νὰ περιδέωνται τὰ μεγάλᾳ ἀγγεῖα καὶ ἡ τραχεῖα ἀρτηρία πρὶν ἐξαχθῶσι τοῦ θώρακος, ἄλλοι τοῦναντίον θεωροῦσι τοῦτο περιττόν. Οἱ πνεύμονες ἐξάγονται τοῦ θώρακος ἐν συνόλῳ μετὰ τῆς καρδίας καὶ τοῦ θύμου ἀδέנוς καὶ ἐμβυθίζονται ἐν τῷ ὕδατι, ὅτε ἡ ἐπιπλέουσα ἢ καταβυθίζονται. Ἡ ἐπιπλευσις εἶναι ἢ τελεία ἢ ἀτελής, ἢ ταχεῖα ἢ βραδεία· αἰτία ἐν γένει τῆς ἐπιπλεύσεως εἶναι ἡ αὐξησις τοῦ ὄγκου τῶν πνευμόνων, ἥτις προέρχεται καὶ ἐκ τῆς ἀναπνοῆς καὶ ἐξ ἄλλων αἰτίων τῶν ἐξῆς· 1. Ἐμφύσημα συγγενές, λίαν σπάνιον καὶ ἀμφισβητούμενον· οὐδόλως τὰ νῦν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. 2. Σῆψις ἐν ἀρχῇ εἰς τὴν αεριώδη περίοδον, ὅτε ἐκλύονται αέρια εἰς τὸν μεσοκυττάριον ἰστόν, τότε τμήματα πνεύμονος ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἡρέμα συσθλιβόμενα ἀναδίδουσι φυσαλίδας, αἰτίνες ὅζουσι, σχαζόμεναι, σπηκτικῶς, τὰ δὲ τμήματα τοῦ πνεύμονος ἐγκαταλιμπανόμενα καταβυθίζονται, ἐνῷ τοῦναντίον, ἂν ἀνέπνευσαν, ἐπιπλέουσιν. Καὶ ἡ τῶν σπηκτικῶν αερίων παρουσία ἐν τῷ θύμῳ ἀδένι καὶ τῇ καρδίᾳ τὸ αὐτὸ ἐπάγεται ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ εἰς μᾶλλον προκεχωρημένον σήψεως βαθμὸν. 3. Ἡ τεχνητὴ ἐμφυσήσεως ἀναπνοή, λίαν σπανίως παρουσιάζομένη ἐπὶ σκοπῷ ἐνοχοποιήσεως χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ βρεφοκτανία, διακρίνεται δὲ διότι ἡ χροιά εἶναι ὁμοτίμως ροδινή, ὑπὸ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς πίεσεως δὲν ἀναβλύζει ἀπὸ αἱματοφόρτος, δὲν εἶναι τελεία ἢ ἐνίοτε προκαλεῖται καὶ ἐμφύσημα, τὰ πιεσθέντα ὑπὸ τὸ ὕδωρ τεμάχια ἐπιπλέουσιν, ὥστε τὸ ζήτημα δὲν λύεται ὀριστικῶς. 4. Ἡ σύμπτυξις ὑπὸ τοῦ ψύχους τῶν ἐν τοῖς πνεύμοσιν ὑγρῶν, ὅτε μετὰ τὴν τῆξιν τῶν πάγων ἐξετάζονται οἱ πνεύμονες. 5. Ἡ ἐν οἶνοπνεύματι παραμονὴ καὶ διαβροχὴ τῶν πνευμόνων, ὅτε μετὰ ἀπόπλυσιν ἐν ὕδατι ἐξετάζονται. — Ἡ καταβύθισις τῶν θωρακικῶν ὀργάνων προέρχεται ἐκ τοῦ μικροῦ τῶν ὀργάνων ὄγκου, αἰτίαι δὲ τούτου, πλην τῆς ἐμβρυακῆς τῶν πνευμόνων καταστάσεως, εἶναι αἱ ἐξῆς· 1. Παθολογικαὶ τῶν πνευμόνων καταστάσεις, ὡς ἡπάτωσης, σωλήνωσις κλπ. εὐχερῶς διακρινόμεναι. 2. Προκεχωρημένος σήψεως βαθμὸς, ὅτε ὁ ἰστός μεταβάλλεται εἰς πόλτον. 3. Ἡ ἔψησις τῶν πνευμόνων, καὶ δὴ ἡ μεθ' ὕδατος ζέσις.

Β'. *Σημεῖα τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς παρατάσεως τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ αἵματος.* — Ταῦτα εἶναι οἱ ἐκ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος σχηματιζόμενοι θρόμβοι, διότι μόνον τὸ ζῶν αἷμα θρομβοῦται.

Γ'. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς καταστάσεως τοῦ ὡτός.* — Κατὰ τὸν Gellé, ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ τυμπάνου ἐπὶ μὴ ἀναπνεύσαντος βρέφους ὑπάρχει ὕλη ἡμίρρευστος, φαιομέλαινα χωρὶς αἲρος, ἐπὶ ἀναπνεύσαντος δὲ ἡ ὕλη βαθμηδὸν ἐκλείπει καὶ ὑπάρχει ἀήρ. Ἀμφίβολον.

3. *Ἐκτίμησης τῆς ἀξίας τῶν χαρακτήρων.* — Ἡ βῆσις διὰ τὸν προσδιορισμὸν ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν εἶναι ἡ ὑδροστατικὴ δοκιμασία μετὰ προσοχῆς καὶ ἐλέγχου γενομένη ὅπως ὀρισθῇ ἂν ἀνέπνευσε, καὶ τὰ ἐκ τῆς θερμώσεως τοῦ αἵματος.

4. *Τὸ νεογνὸν ἐκραύησεν.* — Τὸ ζήτημα τῆς κραυγῆς τοῦ νεογνοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς αὐτοῦ, τὸ ἀναπνεῦσαν βρέφος βεβαίως ἐκραύησεν.

6. *Ἐπὶ πόσον τὸ βρέφος ἔζησεν.* — Τὰ δεδομένα, ἐφ' ὧν βασίζεται ἡ λύσις τοῦ παρόντος ζητήματος, ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων ὀργάνων κατὰ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν. 1. *Σημεῖα ἀπὸ τοῦ στομάχου.* — Ἐπὶ νεογεγεννήτου ὁ στόμαχος περιέχει ὕλην ἐξώδη μᾶλλον ἢ ἥττον παχέαν ἄλλοτε ἄλλην τὸ χρῶμα, ἀλλ' οὐχὶ ἀφρώδη, ἐπὶ ζήσαντος, ἔστω καὶ 10-15 ἐξηκοστὰ τῆς ὥρας, ἡ ὕλη αὕτη εἶναι ἀφρώδης ἐνεκα τῆς καταπόσεως αἵλου μετὰ ἀέρος. 2. *Ἀπὸ τῶν πνευμόνων.* — Συνιστάμενα εἰς τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένον τῆς ἀναπνοῆς. Οὐδὲν τὸ βέβαιον κέκτηνται. 3. *Ἀπὸ τοῦ δέρματος.* — Σταθερὸν τῆς ζωῆς φαινόμενον ἀπὸ τοῦ δέρματος εἶναι ἡ τῆς ἐπιδερμίδος ἀπολέπισις, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς δευτέρας, λίαν σπανίως ἀπὸ τῆς πρώτης, ἡμέρας, ἀκμᾶζει τὴν 5^{ην} ἡμέραν καὶ ἐνίοτε παρατείνεται μέχρι τῆς 20^{ης} ἢ καὶ 30^{ης}. 4. *Ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ συστήματος.* — Ἡ ὀμφαλὶς κόπτεται εἴτε διὰ ψαλιδίου εἴτε δι' ἀποσπάσεως. Ἐν τοῖς ἀγγείοις τῆς ὀμφαλίδος σχηματίζονται ἅμα μετὰ τὸν τοκετὸν θρόμβοι, οἵτινες μετὰ 24 ὥρας πληροῦσι τὸ $\frac{1}{4}$ καὶ ἐνίοτε τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ μήκους τῶν ἀρτηριῶν. Ἡ ὀμφαλὶς ἐν ἀρχῇ μαραινέται, στενοῦται, συσπείρουται δίκην τρυπάνης καὶ ἀποξηραίνεται, ἐν τέλει δὲ παρίσταται δίκην ταινίας περγαμνῆς· ἅπαντα τὰ φαινόμενα ταῦτα εἶναι φυσικὰ καὶ οὐχὶ ζωϊκὰ· λίαν ἀξίον λόγου σημεῖον εἶναι ἡ διὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος ἐπεξεργασία, ἥτις σημαίνεται δι' ἐρυθρὰς ἄλωνος, αὐλακος, ἐξιδρώσεως ὑγροῦ ὀρόπουώδους· ἡ ὀμφαλὶς ἀποπίπτει ἀπὸ τῆς 4^{ης}-5^{ης} ἡμέρας, ἢ μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος οὐλὴ εἶναι τελεία περὶ τὰ τέλη τῆς δευτέρας ἐβδομάδος. 5. *Ἀπὸ τῆς ἀποφράξεως τῶν ἐμβρυακῶν ὁπῶν.* — Ὁ φλεβώδης, ὁ ἀρτηριώδης σωλὴν, τὸ Βοτᾶλειον τρήμα ἀποφράσσονται ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τῆς 10^{ης}-15^{ης} ἡμέρας ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ. 6. *Ἀπὸ τῆς κερῶσεως τοῦ μυκηρίου.* — Περαιτοῦται συνήθως περὶ τὴν 4^{ην} ἡμέραν, ἀλλὰ δὲν εἶναι σταθερὸν. 7. *Ἀπὸ τῆς ἀποστεώσεως.* — Λίαν σπουδαῖα περιστρέφονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κατὰ τὸ ὅσοῦν τοῦ μηροῦ σημείου τῆς ἀποστεώσεως, ὅπερ, ὅταν ὑπερβῇ κατὰ τὴν μείζονα αὐτοῦ διάμετρον τὰ 0,005 ἢ 0,006, ἐνδείκνυσιν ὅτι τὸ βρέφος ἔζησεν ἱκανῶς μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας. 8. *Συγκεφαλαίωσις.* — Ἀπὸ τινῶν στιγμῶν μέχρις ὥρων· Στόμαχος ἐνέχων ὑγρὸν ἀφρώδες· θρόμβοι

εἰς τὰ ἀγγεῖα τῆς ὀμφαλίδος. — Μετὰ 6 ὥρας· Ἀπόφραξις τῶν ὀφθαλμικῶν ἀρτηριῶν. — Μετὰ τὴν 1^{ην} ἡμέραν· Ἀρχὴ ἐπεξεργασίας διὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὀμφαλίδος. — Μετὰ τὴν 2^{αν} ἡμέραν· Ἀρχὴ ἀπολεπίσεως. — Μετὰ τὴν 4^{ην}· Ἀπόπτωσις τῆς ὀμφαλίδος. — Ἀπὸ τὴν 6^{ην}-10^{ην}· Ἀπόφραξις τῶν ἐμβρυακῶν ὁπῶν. — Μετὰ τὴν 10^{ην}· Διάμετρος τοῦ κατὰ τὸν μηρὸν σημείου τῆς ἀποστεώσεως ὅσον 0,005-0,006.

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΒΡΕΦΩΝ ΤΡΟΠΩΝ

α'. Τίς ἡ τοῦ θανάτου αἰτία.

1. Διὰ πνιγμονῆς. — Λίαν συχνός· ἐκτελεῖται δι' ἀποφράξεως στόματος καὶ ρινός, φριμώτρου ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ στόματος, διὰ συνθλίψεως τοιχωμάτων κοιλίας καὶ θώρακος, διὰ καθεῖρξεως ἐν στενῷ χώρῳ, διὰ κατάρσεως. Σημεῖα πλὴν τῶν ἐξωτερικῶν, ἅτινα ἐνίοτε ἐλλείπουσι, τὰ ἐσωτερικά, ἥτοι αἱ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες.

2. Διὰ καταγμάτων τοῦ κρανίου. — Λίαν συχνά· προέρχονται εἴτε ἐκ κατακρημνίσεως, εἴτε ἐκ συντρίψεως τῆς κεφαλῆς διὰ τοῦ ποδός ἢ ἐπὶ τοῦ τοίχου, εἴτε ἐκ συνθλίψεως ἐν στενῇ ἀποπάτου ὁπῇ κλπ. Τὰ κατάγματα ταῦτα διακρίνονται ἀπὸ τὴν ἔδραν, τὸ σχῆμα, τὴν ἔκτασιν, τὰς ἐπιπολὰς κλπ. Οἱ ἔνοχοι ἐπικαλοῦνται πρὸς δικαιολόγησιν α'. ὅτι αἱ ἐν λόγῳ κακώσεις ἐγένοντο διότι κατὰ τὸν τοκετὸν ὀρθίας οὔσης τῆς γυναικὸς τὸ βρέφος καταπεσὸν ἔθραυσε τὸ κρανίον, ἀντικρούεται τὸ ἐπιχειρήμα ἐκ τῆς θέσεως, τοῦ πολλαπλοῦ, τῶν ἐπιπολῶν τῶν καταγμάτων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς περιστάσεως καὶ ἐκ τοῦ μὴ θανατηφόρου τῶν τοιούτων καταγμάτων, ἃν ποτε συμβῶσιν. β'. ὅτι ἐγένοντο κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἕνεκα αὐτοῦ δηλονότι ἢ ἐξ ἡμαρτημένης τῆς πυέλου διαπλάσεως ἢ ἐκ χρήσεως μαιευτικῶν ἐργαλείων ἢ δι' ἄγνωσιν καὶ ἐνταῦθα εὐκαλός.

3. Διὰ στραγγαλισμοῦ. — Σπανίως ἀπαντᾷ μόνος ὡς τὰ πολλὰ μετὰ τῆς πνιγμονῆς· συνήθως ἐνεργεῖται διὰ βρόχου εἴτε ἐκ τῶν ἐνδυμάτων τῆς γυναικὸς εἴτε ἐκ τῆς ὀμφαλίδος· διὰ τῶν δακτύλων εἶναι δυσεξέργαστος καὶ τότε συνυπάρχει καὶ πνιγμονή. Παρατηροῦνται τὰ ἴχνη τῶν δακτύλων, ἐκδοραί, ἀποτυπώματα τῶν ὀνύχων, ἢ αὐτὰξ λευκωπὴ ἐπιπολαία. Ἐσωτερικῶς ἀφρὸς αἱματηρός, ἀποπληκτικαὶ καὶ ἐμφυσηματικαὶ ἐστίαί, εἴτε καὶ ἀπλῶς ὑπεραιμία. — Ἡ ὑπεράσπισις προβάλλει ὡς ἐπιχειρήματα α'. ὅτι ἡ γυνὴ μόνη τεκοῦσα ἐδράξατο τοῦ βρέφους διὰ τῶν χειρῶν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ καὶ οὕτως ἐστραγγαλίσθη, τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ ἀδύνατον, ἀλλὰ καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν ἐκ τῶν δακτύλων ἀποτυπωμάτων διασχεδάζει τὰς ἀμφιβολίας. β'. ὅτι προῆλθεν ἐκ τυχαίας τῆς ὀμφαλίδος περὶ τὸν

λαιμόν περιελίξεως, ἀλλὰ τότε ἑλλείπουσι τὰ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἔχνη τῆς βίας ὡς καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἀναπνοῆς.

4. *Διὰ τῆς ἐν τοῖς ἀποπάτοις καταδύσεως.* — Χαρακτῆρες τοῦ ἐπὶ χρόνον ἐν ἀποπάτῳ παραμείναντος βρέφους εἶναι ἰδιόζουσα ὁσμή οὐχὶ κοπραϊώδης, ἀλλὰ δριμύεια καὶ διαπεραστική, χροιά τοῦ δέρματος μετὰ βραχεῖαν κατεργασίαν λευκοπράσινος, ὑπώχρος, βραδύτερον μελάνχρους ἢ φαιοπράσινος, ὁμότιμος πάντοτε. Ἡ σῆψις βραδέως ἄρχεται καὶ βαίνει χωρὶς πολλῶν σηπτικῶν ἀερίων· προϊόντος τοῦ χρόνου σαπυνοποιήσεως, τὰ ὅστ' αὐτὴ μελανωπιά. Αἱ ἐξωτερικαὶ βλάβαι εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ἀποπάτου ὑφ' ἀπάσας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις. — *Ζητήματα ἀναφυόμενα εἶναι α'.* Τὸ βρέφος ἐρρίφθη ζῶν; ἡ λύσις δὲν εἶναι δύσκολος, ἐπιτυγχάνεται δὲ ἐκ τῶν χαρακτῆρων τῶν κατὰ τὴν ζωὴν τραυμάτων, καὶ ἐκ τῆς εὐρέσεως ὕλῃς τοῦ ἀποπάτου καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ στομάχου, οὐχὶ δὲ ἐν ταῖς ἀεροφόροις ὁδοῖς. β'. Τὸ βρέφος κατέπεσε τυχαίως κατὰ τὸν τοκετόν· εἶναι πιστευτὸν μόνον προκειμένου περὶ ἀποπάτων μὴ φερόντων σωλῆνας, ἀλλ' ἀπλῶς εὐρείας ὁπίας, ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτον τὸ ἐπιχειρήμα.

5. *Διὰ καταδύσεως ἐν ὕδατι.* — Σπανίως ἀπαντᾷ ὡς μέσον θανατώσεως, συχνὰ ὁμως πρὸς ἐξαφάνισιν τοῦ σώματος. Ζητητέον λοιπὸν ἂν ἐγενήθη ζῶν, ἂν ὑπάρχωσιν ἔχνη ἄλλου τρόπου θανατώσεως, ἂν ἐρρίφθη ζῶν ἐν τῷ ὕδατι.

6. *Διὰ τραυμάτων καὶ ἀκρωτηριάσεων.* — Συνήθως κατατέμνονται τὰ ἄλλως πως φονευθέντα βρέφη πρὸς ἐξαφάνισιν τοῦ σώματος. Ἐνίοτε φονεύονται τὰ βρέφη διὰ τμητικῶν ἢ νυσσόντων ὀργάνων ἐμβυθιζομένων εἰς τὰς πυγὰς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, εἴτε καὶ διὰ ψαλιδίου· τὸ οὐσιῶδες ζήτημα ἂν τὰ τραύματα ἐγένοντο κατὰ τὴν ζωὴν λύεται εὐκόλως. Εἰς ὑπεράσπισιν ἐπικαλοῦνται ὅτι τὰ τραύματα ἐγένοντο κατὰ τὸν τοκετόν ἢ ἔνεκα μαיעυτικῶν ἐγχειρήσεων.

7. *Διὰ καύσεως.* — Τὸ δύσκολον τοῦ ζητήματος εἶναι ὁ ὀρισμὸς ἂν ζῶν ἢ νεκρὸν ἐκῇ τὸ βρέφος. Ἡ καύσις εἶναι τελεία ἢ ἀτελής, γίνεται ἢ διὰ τῆς ἀμέσου ἢ διὰ τῆς ἐξ ἀποστάσεως δράσεως τοῦ πυρός· οἱ πνεύμονες, καὶ τοὶ ἀναπνεύσαντες, καταβυθίζονται.

8. *Δι' ὀμφαλικῆς αἱμορραγίας.* — Λίαν σπανίως προφασίζεται τὸν θάνατον. Πάντοτε δὲ ἐξεταστὸν ἂν ὑπάρχωσι σημεῖα θανάτου ἀπὸ αἱμορραγίας ἢ ἀπὸ ἄλλης αἰτίας.

9. *Ἀπὸ ἐλλείψεως περιποιήσεως, ἐκθέσεως, ἀσιτίας.* — Δὲν συμβαίνει συχνάκις τὸ τοιοῦτον τῆς βρεφοκτονίας εἶδος.

10. *Ἀπὸ δηλητηριάσεως.* — Σπανίως συμβαίνει. ἀνακαλύπτεται δὲ διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως.

β'. Πότε ἐθανατώθη τὸ βρέφος.

Ὅριστέον ἐνταῦθα κυρίως οὐχὶ πόσον ἔζησε χρόνον, ἀλλὰ πρὸ πόσου χρόνου ἀπεβίωσεν. Ὅρίζεται διὰ τοῦτο ἐκ τῶν προόδων τῆς σήψεως, ἥτις εἰς τὰ νεογνὰ βαίνει ταχύτερον. Ἐν τοῖς ἀποπάτοις ἡ σήψις βαίνει λίαν βραδέως.

Δ'. ΦΥΕΙΚΑΙ ΚΑΙ ΘΕΙΚΑΙ ΤΗΣ ΒΡΕΦΟΚΤΟΝΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ

α'. **Βεβαίωσις τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐγένετο.**— Ἐπὶ πρὸ μικροῦ συμβάντος τοκετοῦ ἡ βεβαίωσις αὐτοῦ εἶναι εὐκολοῦς, τὸ ἐναντίον δὲ ἐπὶ πεπαλαιωμένου.

β'. **Αἱ ἐπὶ τοῦ βρέφους βιαιοπραγαί εἶναι ἀπότοκοι φρενοπαθείας τῆς τεκούσης.**— Ἐνταῦθα κυρίως ὁ λόγος περὶ τῆς ὅλως παροδικῆς παρουσίας τῆς ἐπισυμβαίνουσας κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἀμέσως μετ' αὐτόν, λίαν δὲ ταχέως παρερχομένης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΒΛΑΒΗ ΤΩΝ ΗΘΩΝ

Τὰ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἱατροδικαστικὰ θέματα καὶ πολλαπλὰ καὶ ποικίλα ἄμα δὲ καὶ σπουδαῖα εἶναι, καθότι ἐφάπτονται ζητημάτων ζωτικῶν τῆς κοινωνίας.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Α'. Προσβολὴ τῶν ἡθῶν ἐν γένει.

α' Ἀρθρ. 272.— Ὅστις, πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, ἡ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ παρασύρῃ ἄλλους, βλάβηται τὰ ἥθη, διαδίδων ἀκόλαστα συγγράμματα ἢ συμβολικὰς παραστάσεις, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους, καὶ ὅστις ὡσαύτως προσβάλλει τὴν αἰδῶ δι' ἀκολάστων πράξεων, μὴ τιμωρουμένων ἰδίως εἰς τὸν παρόντα ποινικὸν νόμον, καταδικάζεται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν. — Ὁ ἔνοχος, ἐὰν ἔχῃ ἐκκλησιαστικὴν τινα ἢ πολιτικὴν ὑπηρεσίαν, γίνεται συγχρόνως ἐκπτώτος αὐτῆς. — Ὅταν

δὲ τρεῖς τιμωρηθῇ διὰ μίαν τῶν ἀνωτέρω πράξεων, διατάσσεται καὶ ἰδιαιτέρᾳ ἀστυνομικῇ ἐπιτήρησις. Π. Ν. 35. 37. 114. 591. 658. 659. §. 52 ».

Β'. Βιασμός.

α' Ἀρθρ. 273. — Ὅστις ἀναγκάζει εἰς ἀσέλγειαν θῆλυ ἢ ἄρρεν, μεταχειριζόμενος σωματικὴν βίαν ἢ ἀπειλὰς, ἢ κατασταίνει τινὰ ἀνίκανον ἀμύνης φέρων δολίως εἰς ἀπονέγκωσιν τὰς αἰσθήσεις του, καὶ οὕτως ἔχοντα καταχρᾶται αὐτὸν πρὸς ἀσέλγειαν, τιμωρεῖται ἕνεκα βιασμοῦ. 1) μὲ δεσμὰ διὰ βίου, ἐὰν τὸ βιασθὲν πρόσωπον, διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως, μὴ γενομένης μολοντοῦτο μὲ σκοπὸν φόνου, ἀπολέσῃ τὴν ζωὴν του. 2) μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ, ἐὰν τοῦ βιασθέντος ἡ υἰεὶα ἐβλάφθη ὥς ἐκ τῆς πράξεως, ἢ ἐὰν ὁ βιασθεὶς ἄνθρωπος ᾗτο κατώτερος τῶν 12 ἐτῶν. 3) μὲ εἰρκτὴν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν παρὰ τὰς εἰρημένους. Π. Ν. 112. 274. Ἐ. 280. 288. 307. 330. »

Γ'. Ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν.

α' Ἀρθρ. 274. — Ὅστις ἐκ τῆς περιπτώσεως τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἀσελγαίνει κατὰ τινος προσώπου μὴ συμπληρώσαντος εἰσέτι τὸ 12^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας, τιμωρεῖται κατὰ τὴν διαστολὴν τῶν εἰς τὸ προηγουμένον ἄρθρων ἀναφερομένων περιπτώσεων ἐπίσης μὲ βιασθὲν. Π. Ν. 273. 275. 276. 278. 280. 282. 331. 658.

α' Ἀρθρ. 275. — Ἐὰν μητροὺς ἢ μητριὰ, ἐπιμεληταὶ παιδῶν, ἐπίτροποι, παιδαγωγοὶ ἢ οἰκοδιδάσκαλοι, διδάσκαλοι σχολείων, ἢ ἐπιστάται καὶ ἔφοροι δημοσίων καταστημάτων, ἰδίως δὲ διδάσκαλοι τῆς θρησκείας ἢ κληρικοὶ, γενῶσιν ἔνοχοι παρομοίας πράξεως πρὸς τὰ πνευματικὰ τέκνα, ἢ πρὸς τοὺς ὑπὸ ἐπιμέλειαν παιδας, ἀφήλικας, μαθητὰς ἢ ὑπεξουσίους τῶν, ἢ σχέσις αὕτη τοῦ πράξαντος πρὸς τὸν ἀποπλανηθέντα ἰσχύει εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς ὡς ἰδιαιτέρᾳ ἐπιβαρυντικὴ αἰτία. Π. Ν. 273. 274. 276. 277. 280. 281.

α' Ἀρθρ. 276. — Οἱ εἰς τὸ προηγουμένον ἄρθρον ἀναφερόμενοι, ἐὰν μὲν τὸ εἰς ἀσέλγειαν παρ' αὐτῶν κακομεταχειρισθὲν πρόσωπον συνεπλήρωσε τὸ 12^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον 6 μηνῶν, οἱ δὲ διδάσκαλοι. . . . Π. Ν. 275. 277. 279. 280.

α' Ἀρθρ. 278. — Μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν τιμωρεῖται ὁ ἐπ' ἀσελγείᾳ καταχρῶμενος παράφρονος, μεθυσμένου, ἢ ἄλλως ἀπονεαρχωμένου ἀνθρώπου. Π. Ν. 273. 274. »

Δ'. Γενικοί ὁρισμοὶ περὶ βιασμοῦ καὶ ἀποπλάνησεως εἰς ἀσέλγειαν.

Ε'. Παρὰ φύσιν ἀσέλγεια.

« Ἄρθρ. 282. — Ὁ ἔνοχος τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας ἂν δὲν ἐπισύρῃ εἰς ἑαυτὸν μεγαλειτέραν ποινὴν, κατὰ τὸ ἄρθρον 274, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους καὶ ὑποβάλλεται εἰς ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν. Π. Ν. 35. 37. »

Εἰς τὸ γράμμα τῶν προεκτεθέντων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου ἄρθρων κεῖται ἡ ταξινομήσις τῶν εἰς τὴν πρᾶξιν ἀπαντωσῶν περιπτώσεων, αἵτινες συγκεφαλαιοῦνται εἰς τρία·

α'. *Τὴν δημοσίᾳ γερομένην προσβολὴν τῶν ἡθῶν.*

β'. *Τὴν ἀποπλάνησιν εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν βιασμόν.* — καὶ γ'. *Τὴν παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν, ἢ τὴν παιδεραστίαν καὶ τὸν σοδομοισμόν.*

Α'. ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΩΝ ΗΘΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑ

Οἱ ἱατροδικασταὶ διχογνωμοῦσιν ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκην ἰδιαιτέρας τοῦ μέρους τούτου σπουδῆς, ἐν οἷς ὁ Dénervie κ. ἄ. διατείνονται ὅτι, ἐπειδὴ αἱ πράξεις αὗται δημοσίᾳ ἐκτελοῦνται, οἱ δὲ δρᾶσται ἐπ' αὐτοφώρῳ συλλαμβάνονται, ἡ ἱατρικὴ μετολάθῃσις πρὸς βεβαιώσιν τῆς πράξεως εἶναι ἀνωφελὴς καὶ τόσῳ μᾶλλον, καθόσον δὲν ὑπάρχουσι σημεῖα ἰδιαίτερα καθοδηγοῦντα τὸν ἱατροδικαστὴν εἰς τὴν ἀνέυρεσιν τῆς ἀληθείας, οἱ δὲ, ἐν οἷς ὁ Tardieu κ. ἄ., ὅτι εἶναι λίαν σπουδαῖον ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ γνωρίζῃ οὐ μόνον τὰς περιστάσεις ἀπάσας τῆς τοιαύτης φύσεως, ἀλλὰ, τοῦθ' ὅπερ τὸ σπουδαιότερον, τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας, ὑφ' ἃς αὗται διαπράττονται ὅπως ἐκάστοτε διαφωτίξῃ τὴν δικαιοσύνην, ἂν αὗται ᾖναι ἀπότοκοι διαφορῶς ἡθῶν, ἐλευθέρως βουλήσεως καὶ ἐσκεμμένης ἀποφάσεως τοῦ αὐτουργοῦ, ἢ νόσου κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τὰ περὶ αὐτὰ μέρη ἐδραζούσης καὶ προκαλούσης κινήσεις καὶ χειρονομίας ὡς ἀσελγείας πράξεις ἐκλαμβανομένας, ἢ τέλος παραβεβλαμμένης διανοητικῆς καταστάσεως. Ἀληθῶς, παραβᾶλλον τις τὸ συχνόν τῶν ἐν λόγῳ πράξεων, καὶ δὴ εἰς τὰ μεγάλα τοῦ πολιτισμοῦ κέντρα, πρὸς τὸ λίαν περιωρισμένον τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ μεσολάθῃσις τοῦ ἱατροδικαστοῦ εἶναι ἀναγκαία, εἰκάζει ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἰδιαίτερα τοῦ μέρους τούτου σπουδὴ εἶναι ἴσως περιττή, ἀλλ' ὅσον ἂν ὑποτεθῶσιν ὀλίγαι, ὀλίγισται αἱ περιστάσεις αὗται, νομίζομεν ὅτι εἶναι ἐπάναγκες ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ γινώσκῃ αὐτάς ὅπως ἀπαλλάττῃ νῦν μὲν τὴν κοινωνίαν ἀπὸ ἀληθοῦς διαφορῶς,

νῦν δὲ τὸν ἀθῶνον αὐτουργὸν ἀπὸ ἀδίκου τιμωρίας καὶ κατασχύνης, καταδεικνύων ἐκάστοτε τὴν ἀληθῆ τῆς πράξεως ἀξίαν.

Αἱ ὑπὸ τῶν συγγραφέων μνημονευόμεναι περιστάσεις τοιαύτης φύσεως συνοψίζονται ὡς ἑξῆς·

1. *Προσβολὴ τῆς αἰδοῦς*. — Οἱ διὰ τοιαύτης φύσεως πράξεις κατηγορούμενοι ἀνέκουν ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὸ ἄρρεν γένος, τῶν γυναικῶν σπανιώτατα διὰ λόγους ἠθικοῦς τε καὶ ὕλικούς ἐπιδιδόμενων δημοσίᾳ εἰς ἀσελγεῖς τοιαύτας πράξεις. Ἐκ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἰδίᾳ ὑποπίπτουσιν εἰς ταύτας γέροντες ἐβδωκονομούταις καὶ πλέον, ἄργοι, βιοῦντες ἐν ἀφρονίᾳ καὶ ἀνέσει, συλλαμβάνονται δὲ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐν ταῖς ἀγυαῖς ἐπιδιδόμενοι εἰς ἀσελγεῖς πράξεις καὶ χειρονομίας, νῦν μὲν ἐν μέσῃ ὁδῷ ἀποκαλύπτοντες ἐν μέρει ἢ καθόλου τὰ γεννητικὰ αὐτῶν ὄργανα, ἢ ἀναξέοντες ταῦτα σκανδαλωδῶς διὰ τῆς χειρὸς, νῦν δὲ ἐν γωνίᾳ τινὶ τοίχου καὶ δὴ πρὸ οὐρητηρίου χειρονομούντες ἀσελγῶς καὶ διαφόρους διαπράττοντες διὰ τοῦ σώματος, καὶ ἰδίᾳ τῆς ὀσφύος, κινήσεις πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, ἄλλοτε δὲ ἐπιδεικνύοντες ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ καὶ κατὰ τακτὴς ὥρας καὶ θέσεις τὰ γεννητικὰ αὐτῶν ὄργανα κλπ. Τοὺς τελευταίους τούτους ἐκφαντικούς (exhibitionnistes) ἀποκαλεῖ ὁ Lasègne (1) ἐν τινὶ διατριβῇ αὐτοῦ πολλοῦ λόγου ἀξίᾳ, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν ἀφ' ἐνὸς μὲν περιστάσεις τινάς, τὰς μᾶλλον διδασκαλικάς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰς περὶ τοῦ συγγραφέως κρίσεις.

«*Παρατ. 75*. — Νέος τριακοντούτης, εἰς ἔντιμον ἀνέκων οἰκογένειαν, γραμματεὺς παρὰ τινὶ πολιτικῷ, εὐφυῆς καὶ λεπτὸς τοὺς τρόπους, ἐσχετιζέτο μετὰ τῆς καλλιτέρας κοινωνίας ἐν Παρισίοις. — Ἡ ἐξουσία εἰδοποιήθη ἐπανελημμένως ὅτι συνέβαινεν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σκανδαλώδους πράξεις πάντοτε περὶ λύχνων ἀφὰς καὶ πάντοτε ἡ αὐτή, τουτέστι νέος, οὐ ἐδίδοντο οἱ χαρακτῆρες, ἐμφανιζόμενος αἰφνης ἐνώπιον γυναικὸς τινος δεινῆς ἐν τῷ ναῷ, ἐρήμῳ σχεδὸν κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, ἐπαρουσίαζε τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ μόρια οὐδεμίαν προφέρων λέξιν καὶ ἐξηφανίζετο μετ' οὐ πολὺ ἐν τῷ σκότει. Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ αὐτουργοῦ ἦτο δύσκολος, διότι ἡ σκανδαλώδης αὕτη πράξις διεπράττετο οὐχὶ ἐν τῷ αὐτῷ μέρει πάντοτε· οὐδὲν ἦσαν ὁμῶς ἐσπέραν τινὰ ἐκρατήθη ὁ περὶ οὐ πρόκειται εἰς τὴν ἐκκλησίαν St Roche καθ' ἣν στιγμὴν ἐπανελάμβανε τὴν πράξιν ἐνώπιον γραίας μοναχῆς, ἥτις διὰ τῶν κραυγῶν αὐτῆς ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ φύλακος.

Τὸ δικαστήριον ἐξητήσατο τὴν γνώμην τοῦ Lasègne, ὅστις ἐκ τῆς μετ' αὐτοῦ συνομιλίας οὐδὲν θετικὸν ἐπορίσθη, ἐπληροφορήθη ὁμῶς θετικῶς ὅτι ἦτο ἀκάθεκτος ἡ ὁρμὴ τοῦ νέου εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς σκανδαλώδους ταύτης πράξεως, ἣν ἐπανελάμβανε περιοδικῶς κατὰ τὰς αὐτάς

(1) Lasègne. — Les exhibitionnistes. Gaz. des Hôp. 1877. Paris, Ἀριθ. 51.

περίπου ἑσπερινὰς ὥρας καὶ οὐδέποτε τὴν πρωΐαν, αἰτιώμενος πρὸ ταύτης στενοχωρίαν μᾶλλον ἢ ἥττον ἔντονον, ἀποδιδομένην εἰς εἶδος τι ἐσωτερικῆς πάλῃς ἀντιθέτων ὁρμῶν. Ἡ ἀνάκρισις, μετὰ πολλῆς τῆς δεξιότητος ἐνεργηθεῖσα, κατέδειξεν ἐν γένει τὸν βίον τοῦ νέου ἄψογον, ἡ δὲ μόνη αὐτῷ ἀποδιδομένη κακὴ πράξις ἦτο ἡ προκαλέσασα τὴν σύλληψιν αὐτοῦ.

Παρατ. 76. — Ἀνώτερος διοικητικὸς ὑπάλληλος, ἐξηκοντούτης, πατὴρ οἰκογενείας, ἐν χηρείᾳ, κατηγορεῖτο ὅτι ἱστάμενος παρὰ τινι θυρίδι ἐδείκνυε τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ ὄργανα εἰς παιδικήν 8-10 ἐτῶν, κατοικοῦσαν ἀπέναντι. Ἡ πράξις αὕτη ἐξετελεῖτο ἀνὰ πᾶσαν πρωΐαν μετὰ τῆς 10^{ης} καὶ 11^{ης} π. μ. ὥρας ἐπὶ 15 συνεχεῖς ἡμέρας, διεκόπη ἐπὶ πολλοὺς μῆνας καὶ ἐπανελήφθη πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ὁ Lasègne, κληθεὶς ὑπὸ τῆς ἀρχῆς νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος καὶ γνωρίζων αὐτὸν προσωπικῶς, ἠρώτησεν ἐμπιστευτικῶς παρ' αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας, κατέθηκε δὲ ὁ κατηγορούμενος ὅτι, ἀναγνωρίζων τὸ μέγεθος καὶ τὸ παράλογον τοῦ σφάλματος, ἠδυνάττει νὰ δικαιολογήσῃ αὐτὸ, ὅτι ἡ ὁρμήφυτος αὕτη ὁρμὴ ἦτο διαλείπουσα καὶ ἀκατανίκητος κατὰ τοὺς παροξυσμοὺς αὐτῆς· ἄλλως ἢ διαγωγὴ τοῦ γέροντος τούτου ἦτο ἄψογος· ἀπεβίωσε δὲ μετὰ τὰς εἰς Βέλγιον πρὸ τῆς δίκης μετὰ ἔτος ὑπὸ ἐγκεφαλικῆς παθήσεως.

Παρατ. 77. — Ἀνώτερος ὑπὸ σύνταξιν ἀξιωματικὸς, 65 ἐτῶν ἡλικίας, κατηγορήθη ὅτι ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν (παράδοξος διὰλειψις) ἱστάμενος πρὸ τῶν κιγκλίδων τῆς ἐν ἡ κατοικοῦσι νεάνιδος καὶ αὐτὸς οὗτος οἰκίας ἀποκαλύπτει τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ ὄργανα, μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς καλύπτων ταῦτα καταλλήλως ἐξακολουθεῖ περιδιαβάζων, παρετηρήθη δὲ ὅτι πρὸ τῆς πράξεως ἀπέθετε τὴν ἑαυτοῦ ῥάβδον εἰς γωνίαν τοῦ τοίχου, ἀλλὰ πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. Ἀπαντᾷ καλῶς εἰς τὰς ἀπευθυνομένας αὐτῷ ἐρωτήσεις, ἀρνεῖται ἐντελῶς τὴν πρᾶξιν καὶ ἔχει ἀέριον τὸ λογικὸν αὐτοῦ. Ὁ περὶ οὗ πρόκειται, διανοητικῆς οὐχὶ τῆς συνήθους ἀναπτύξεως, καλῶν ἔξεων, πρὸ ἔτους ἀπολέσας τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον, ὑπέκειτο εἰς ἱλιγγιώδεις παροξυσμοὺς μετὰ διανοητικῆς συγχύσεως, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἡμιπαρanoiαs· διαρκούντων τῶν παροξυσμῶν τούτων, περιεφέρετο ἐν τῷ κήπῳ τῆς οἰκίας ἀσυναρτήτως λαλῶν, εἰσῆρχετο δὲ ἀκαλούθως εἰς τὸ ἑαυτοῦ δωμάτιον καὶ ἀπεκοιμᾶτο ἐπὶ ἀνακλίντρου, τὴν μνήμην εἶχεν ἀσθενῆ καὶ ἐπεδιδετο εἰς κοπιώδη ἀναγνώσματα. Μετ' οὐ πολὺ ἀπεβίωσεν ἐξ ἡμιπληγίας.

Παρατ. 78. — Διοικητικὸς ὑπάλληλος, ἐπὶ εὐφυῆ διακρινόμενος, συνελήφθη ἐπιδεικνύων τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ ὄργανα ἐν τινι τῶν Παρισίων ὁδῷ, θεωρηθεὶς δὲ ὡς παρὰ φρων ἕνεκα τῆς ἀμέλειου αὐτοῦ προγενεστέρως διαγωγῆς, καθείρχθη ἐν φρενοκομείῳ, ἐνθα μετὰ ἔτος ἀπεβίωσεν ἐν γερνότητι μωρυνσει.

τὴν 5^{ην} μ. μ. ὥραν ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς θύρας παρθηναγωγείου τινὸς ὅτε ἐξήρχοντο αἱ ἐξωτερικαὶ μαθήτριάι ἀπεκάλυπτε τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ ὄργανα καθ' ὃν χρόνον αἱ νεκνίδες παρήλαυνον πρὸ αὐτοῦ. Δικασθεὶς κατεδικάσθη εἰς ἐβδομάδων τινῶν φυλάκισιν. Ἀκολουθῶς, δεκτὸς ἐκ νέου γενόμενος εἰς ἣν εἶχε πρότερον ὑπαλλήλου θέσιν, ἀπεπέμφθη μετ' οὐ πολὺ ἔνεκα τῆς παρατηρηθείσης περὶ τὴν γραφὴν αὐτοῦ ἀνωμαλίας καὶ διανοητικῶν τινῶν διαταραχῶν. Ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα ἔνεκεν ἐγκεφαλικῆς παθήσεως καθείρχθη ἐν φρενοκομείῳ, ἔνθα διατελεῖ πάσχων ὑποχονδρίαν μετὰ ἐξάλλεων, τῆς παρανοίας αὐτοῦ περιστρεφόμενης εἰς τὴν σταθερὰν ἰδέαν ὅτι ἀποτελεῖται ὑπὸ δύο πόλων, ὧν ὁ μὲν εἶναι ἡ κεφαλὴ, ὁ δὲ τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ ὄργανα.

Παρατ. 80. — Ὁ Α. . . , ἐτῶν 30, ἐπολέμησεν ἄλλοτε ὡς στρατιώτης καὶ ὑπαξιωματικὸς ἀρίστην ἐπιδειχόμενος διαγωγὴν. Τῷ 1873 ἐνόσησεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ὑπὸ νόσου, κακῶς χαρακτηρισθείσης ὡς τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ἀρξαμένης δι' αἰφνιδίας καὶ κωματικῆς προσβολῆς, ἔπαθε δὲ δις τὸ αὐτὸ ἔτος τὴν αὐτὴν νόσον. Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς στρατιωτικῆς αὐτοῦ θητείας, ἐπανακίμψας εἰς τὰ ἴδια, μετήρχετο τὸν μεσίτην τῶν οἰνῶν, ὅτε γείτων τις γυνὴ καταγόρησεν αὐτοῦ ὅτι σχεδὸν καθ' ἑκάστην τὴν 2^{αν}-3^{ην} μ. μ. ὥραν ἐπαρουσιάζετο εἰς τὴν θυρίδα τοῦ δωματίου αὐτοῦ ἡμίγυμνος. Ἐγγιχθείσης ἐκ τούτου τῆς φιλοτιμίας αὐτοῦ, ἔφυγε τὴν οἰκίαν, περιφερόμενος ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἔνθα συναντήσας παιδίσκην, ἐπέδειξατο αὐτῇ τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ ὄργανα καταγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς παιδίσκης, κατεδικάσθη εἰς διμηνὸν φυλάκισιν. Ἀποφυλακισθεὶς, κατῴκησεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἔνθα καὶ πάλιν ἐπανελάβε τὰ αὐτὰ ἐν τῇ θυρίδι τῇ αὐτῇ ὥρᾳ. Ἐξετάσας τότε ὁ Lasègne, εὗρεν αὐτὸν εὐρωστον, ὑγιᾶ ἔχοντα τὸν νοῦν, ὁμολογοῦντα τὰ πάντα καὶ λέγοντα ὅτι ἡ πράξις αὕτη, ἣν ἀναγνωρίζει ὡς κακὴν, εἶναι ἀνωτέρα τῶν δυνάμεων αὐτοῦ. Οὐδέποτε ἐπαρουσίασεν ἐπιληπτικὸν παροξυσμὸν, ἀλλ' ὑποκείται εἰς παροξυσμοὺς ὕπνου νοσηροῦ, ὅστις προηγείται συνήθως τῶν ἐγκεφαλικῶν παθῶσεων.

ὑπὸ παντὸς βεβαίως μὴ ἐξοκειωμένου περὶ τὴν ἐξέτασιν καὶ παρατήρησιν τῶν φρενοπαθῶν, τὰ προσημειωθέντα περιστατικὰ ἐκ πρώτης ὀφείας πιθανῶς ἐκλαμβάνονται ὡς ἀναγόμενα οὐχὶ εἰς πάσχοντας τὰς φρένας, ἀλλ' εἰς αἰσχροὺς καὶ διεφθαρμένους καὶ ἐν κραυπαλαῖς ἐγκαταβίωσαντας, ἧδη δὲ ὡς ἐκ τῆς γενετησίου αὐτῶν ἀνικανότητος περιοριζομένους εἰς τὰς αἰσχροὺς ταύτας ἐπιδείξεις πρὸς κορεσμὸν τῶν ἀσελγῶν αὐτῶν τάσεων, ἀλλὰ τὸ ἀναμνηστικὸν καὶ ἡ ἀκριβὴς ἀνάκρισις καταδεικνύουσι σαφέστατα ὅτι οἱ ἄθροωποι οὗτοι ὡς τὰ πολλὰ, ἵνα μὴ εἰπῶμεν πάντοτε, ἦσαν καὶ εἶναι αὐστηρῶν ἠθῶν καὶ ἀμέμπτου διαγωγῆς, ἐπομένως ἡ αἰτία

τῶν πράξεων τούτων ἐγκτεται εἰς διαστροφὴν μᾶλλον ἢ ἥττον σαφῶς ἐκπεφρασμένην τῆς διανοίας, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶναι φρενοβλαβεῖς, ἀλλ' ἐκ τῆς τάξεως τῶν φρενοβλαβῶν ἐκείνων, οἵτινες, μήπω μεταβαίνοντες ἀπὸ τῆς ιδέας εἰς τὴν πράξιν, περικλείουσι τὴν ἐνεργητικότητά αὐτῶν εἰς τὴν ὅλως ψυχικὴν τῶν παρὰ τὸν ἐντυπώσεων σφαῖρα· οὗτοι, ξένοι διατελοῦντες πρὸς τὸν ἑξῶ κόσμον, οὐδὲν παρ' αὐτοῦ θανέζονται, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν πρὸς αὐτὸν προσφέρουσιν. Ἀπ' ἐτέρου δὲ ἑτέρου χαρακτηρῆς, τὰς περιπτώσεις ταύτας συνοδεύοντες, οὐδὲν ἥττον συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τοῦ πονηροῦ τῆς διανοητικῆς καταστάσεως· οἱ χαρακτηρῆς οὗτοι εἶναι ἡ περιδικοῦς, τὸ ἀκαριαῖον καὶ αἰφνιδιον τῆς πράξεως, ἡ ὑπὸ τῶν πασχόντων παραγνώρισις τῆς πραγματικῆς τῆς πράξεως σημασίας, ἡ ἔλλειψις προηγουμένων περὶ τὰ ἀφροδισιά καταχρήσεων, ἡ ἀδιανοησία πρὸς τὰς συνεπειὰς τῆς πράξεως, ὁ περιορισμὸς τῆς ὁρέξεως εἰς ἀπλὴν παράστασιν χωρὶς οὐδέποτε νὰ ὑπάρχῃ σκοπὸς ἀσέμνων πράξεων κλπ. Ὅπως δὲ ποτε, ἡ κατάστασις αὕτη δέον ὅπως μὴ χαρακτηρίζεται ὡς καθαρὰ φρενοπάθεια, ἀλλ' ὡς κατάστασις προδρομική, οὕτως εἰπεῖν μᾶλλον ἢ ἥττον βαρείας ἐγκεφαλικῆς καταστάσεως.

Ἄλλοτε ἡ ἀσέμνος πράξις, ἥς ἕνεκεν ἐνεργεῖται ἡ καταδίωξις, διαπράττεται ὑπὸ τὸ κράτος φυσικοῦ ἐγέρματος οἰονεῖ ἀκουσίον, ἐπικαλοῦνται δὲ συνήθως οἱ τοιοῦτοι ἢ οἱ περὶ αὐτοὺς πρὸς δικαιολόγησιν νόσους προκαλοῦσαν τοὺς τοιοῦτους χειρισμούς καὶ πράξεις. Τοιαῦται δὲ νόσοι ὡς τὰ πολλὰ εἶναι δερματικαὶ χρόνιαι παθήσεις, καὶ δὴ ἐλζέματα κατὰ τὴν ἔδραν ἢ τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἐδράζοντα καὶ προκαλοῦντα ἀφόρητον κνισμὸν, θερμοκρασίαν ἀσυνήθη κλπ. Ἄλλοτε τέλος ἀρρώστημά τι, οὐ τῆς ἀξίαν μόνος ὁ ἱατρός ἐκτιμᾷ, συντελεῖ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν κινήσεων ἢ χειρισμῶν, οὕτως εἰπεῖν, οἵτινες ἐκλαμβάνονται ὡς ἀσέμνοι καὶ προκαλοῦν τὴν κινήσιν τῶν διενεργούντων αὐτάς, ἐνῶ τούναντιον εἶναι κινήσεις ἐπιβαλλόμεναι πρὸς ὑπερνίκησιν τοῦ ἐκ τοῦ ἀρρώστηματος κωλύματος διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν φυσικῆς ἀνάγκης· οὕτω γέροντες, χρόνιαι τῶν οὐροπονητικῶν ὀργάνων πάσχοντες νόσους καὶ τούτου ἕνεκα μεγάλαν ἀπαντῶνται πρὸς τὴν οὐρῃσιν δυσχέρειαν, ἐπιδίδονται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὰς κινήσεις τοῦ σώματος καὶ τοὺς χειρισμούς τούτους πρὸς διευκόλυνσιν τῆς οὐρήσεως· οἱ τοιοῦτοι, νοεῖται οἰκόθεν, οὐδὲν ἑκ τούτου εἶναι καταδικαστέοι, μόνον δὲ ὁ ἱατρός βεβαίως τὸ ἀληθές τῆς τοιαύτης καταστάσεως αὐτῶν.

Εἴρηται ἤδη ἐν ἀρχῇ ὅτι αἱ γυναῖκες λίαν σπανίως ἐπιδίδονται εἰς πράξεις τοιαύτας δημοσίας τῶν ἡθῶν προσβολῆς, δέον δὲ, παρουσιαζομένης τοιαύτης φύσεως περιπτώσεως παρὰ ταῖς γυναῖξιν, ὅπως ὁ ἱατρός μετὰ μεγάλῃ προσοχῇ καὶ ἐπιμελείᾳ ἐξετάζῃ εἰ ποτε ὑπάρχει διατράξις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, καὶ δὴ νυμομανία. Ὡς τύπον τῶν τοιαύτων

φύσεως περιπτώσεων μεταφερόμεν ἐνταῦθα ἐν ἐκτάσει ἣν ὁ Tardieu (1) ἀναφέρει παρατήρησιν, ἀνακρινωθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Brillaud Laujardièr.

Παρατ. 81.— Ἡ παιδίσκη K... , ἡλικίας ἐτῶν 15 καὶ $\frac{1}{2}$, καὶ ὁ A... , ἡλικίας 52 ἐτῶν, κατηγγέλθησαν ἐπὶ δημοσίᾳ τῶν ἡθῶν προσβολῇ.— Ἡ παιδίσκη εἶναι ἀγρότις, ἀνήκουσα εἰς εὐπορον οἰκογένειαν. εἶναι μικρὰ τὸ ἀνάστημα, καλῶς διαπεπλασμένη, τὸ βλέμμα αὐτῆς, γαληνίου οὐσσης, οὐδὲν ἐκφράζει, ἀπαντᾷ δὲ συνήθως εἰς τὰς ἀπειθυνομένας αὐτῇ ἐρωτήσεις διὰ μονοσυλλάβων. Ἐπισκεψάμενος αὐτὴν ἐν τῇ φυλακῇ τῶν κρατουμένων ὁ δικηγόρος, οὐδεμιᾶς ἔτυχε παρ' αὐτῆς ὁμιλίας, μετὰ εἰρμού περιπεσόντος ὁμως τοῦ λόγου περὶ τὰς πολλὰς ὑπ' αὐτῆς διαπραχθείσας ἀσέμνους πράξεις καὶ περὶ τὴν ἐπίσκεψιν, ἣν ἔσχεν ἀνδρῶν, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἀκτινοβολοῦσιν, ἀτενίζει τὸν λαλοῦντα, τὸ βλέμμα αὐτῆς προσκατὰ διαύγειαν καὶ φαίνεται ἀρεσκομένη εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἐπιληψίμων αὐτῆς πράξεων, δι' ἃς κατηγορεῖται· φέρει δὲ κατὰ τὴν ἀριστερὰν παρειᾶν καὶ τὸ μέτωπον φλυκτίδας συφιλικῆς καταγωγῆς.

Ἡ περὶ ἧς πρόκειται παιδίσκη φέρει καθαρὸν τύπον *rumorantίας* ἢ *hypermarτίας*, ἰδοῦ δὲ τί προκύπτει ἐκ τῆς ἀνακρίσεως·

Κατὰ τὰς δοθείσας ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων πληροφορίας, ἡ παιδίσκη K... εἶναι ἐντελῶς μωρὰ, σχεδὸν ἡλίθιος, προκαλοῦσα τοὺς νέους ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἐν ταῖς ἄγυιας, ἐπιδεικνυμένη γυμνὴ εἰς αὐτοὺς καὶ δὴ ἀπογυμνοῦσα τὰ γεννητικὰ αὐτῆς ὄργανα καὶ προτείνουσα αὐτοῖς ὅπως μεταβῶσι παρ' αὐτῇ καὶ διαπράξωσιν ὄργια, κατακεῖτεται τότε ἐν τινι λάκκῳ, δέχεται ἐπ' αὐτῆς τὸν νεανίαν καὶ ικανοποιεῖ τὸ πάθος αὐτῆς· κατὰ τοὺς χωροφυλάκας, εἰκᾶς τοιοῦτων νέων ὑπῆρξε θῦμα τῆς παιδίσκης ταύτης, ἕτεροι δὲ, ἀντιστάντες εἰς τὰς παρὰ κλήσεις αὐτῆς, ἐμέμθησαν αὐτῆς καὶ ἐλιθοβόλησαν. Παρεπονείτο κατὰ τοῦ συγκατηγορουμένου A... , διότι εἶχε λίαν... καὶ προὔξενει αὐτῇ πόνον, ἐπομένως προσετίμα τοὺς νεανίας. Κατὰ τὴν συζήτησιν ἅπαντα ταῦτα τὰ ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων κατατεθέντα ἐπεβεβαιώθησαν.

Οἱ μάρτυρες κατέθετον ὅτι εἶδον αὐτὴν ἀνασύρουσαν λίαν ὑψηλὰ τὰ ἐνδύματα αὐτῆς, ὥστε ἐφαίνετο ὅλον αὐτῆς τὸ σῶμα, καὶ δὴ καὶ οἱ μαστοὶ· ἡ παιδίσκη, βλέπουσα ἄνδρα, ἐπεδείκνυν ἀμέσως αὐτῷ τὰ γεννητικὰ αὐτῆς ὄργανα, ὁ δὲ A... ἔτρεχε κατόπιν αὐτῆς εἰς τοὺς ἀγρούς ἐπιδεικνύων αὐτῇ τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ ὄργανα. Ἡμέραν τινὰ ἡ K... εὗρεν ἐργάτην ἐργαζόμενον παρὰ τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ, ἀνέσυρε δὲ τὰ ἐνδύματα αὐ-

(1) Tardieu. — Étude Médico-légale sur les attentats aux mœurs. — Ζ' Ἔκδοσις. Paris, 1878. Σελ. 6.

τῆς, ἐπειδὴ δὲ σφοδρῶς ἐπέπληξεν αὐτὴν ὁ ἐργάτης, ἀντὶ πάσης τήσεως αὐτὴ διατείνασα τοὺς μηρούς ἐξετέλεσε φυσικὴν ἀνάγκην καὶ λούθῃς ἐπὶ ταῖς ἐπανελημμέναις τοῦ ἐργάτου μομφαῖς κατεκλίθη πρὸς τὴν προστριβομένην ζωνῶς καὶ λέγουσα· «*Πόσῃν εἶχον θρεξικ!*»

Ἦ τε Κ. . . καὶ ὁ Α. . . πάσχουσι σύφιλιν· ἐρωτημένη δὲ ἡ Κ. μετέλαβε τὴν σύφιλιν ὑπὸ τοῦ Α. . . ἀπαντᾷ «*Ὅχι, νεανίας, ὃν δὲν ρίζω, μοὶ μετέδωκε δοσιῆνας εἰς τοὺς μηρούς*». Ὁ ἀνακριτὴς ἤναγνὰ διακόψῃ τὴν ἀνάκρισιν, διότι οὐδὲν λογικὸν ἐπορίζετο· εἰς δὲ τὴν κλινὴν κατὰ τὰς ἐρωτήσεις κλαίει, μέρος μόνον τῶν γεγονότων ἀνογοῦσα, καὶ ἐν τέλει οὐδόλως ἀπαντῶσα.

Ὁ ἰατρός τῶν φυλακῶν ἐξέδοτο τὴν ἐξῆς πιστοποιήσιν· «*Πιστεύω ὅτι ἡ Κ. . . καὶ ὁ Α. . . πάσχουσι σύφιλιν*». Τὸ δικαστήριον ἀφορῶν ἐπέτρεψε τὸ σύγγραμμα τοῦ Tardieu (*Προσβολὴ τῶν ἡθῶν*) κατενόησεν ἡ πιστοποιήσις αὕτη ἦτο ἀνεπαρκὴς ὅπως βεβαιωθῇ ὅτι ἡ νόσος δόθη ὑπὸ τοῦ Α. . . , ἅτε δὴ μὴ ὀριζομένης τῆς φύσεως τοῦ κακοῦ. Τέρου δὲ ὁ Α. . . διετείνεται ὅτι πρὸ εἰκοσαετίας ἐδάρη ὑπὸ στάχταις νήσοις τῆς Loire, καὶ ὅτι τὸ μόνον κακόν, ὅπερ εἶχεν, ἦτο ἐκ τῆς τῆς βαλάνου. Τὸ δικαστήριον, μὴ πιστεῦσαν εἰς τὴν μεταδαστὴν νόσου, ἐνόμισεν ὅτι αὕτη ἡδύνατο ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἄγνωστον.

Ἐξητησάμην ὅπως ἡ παιδίσκη Κ. . . ἀποδοθῇ τοῖς γονεῦσιν αὐτῆς τοποθετηθῇ ἐν φρενοκομείῳ πρὸς θεραπείαν· ἦτο δὲ βέβαιον ὅτι ἡ Κ. ἦτο νυμφομανὴς, διὸ ἀνεύθυνος. Τὸ δικαστήριον ὥφειλε ν' ἀθῶναι τὴν, ἅτε δὴ μὴ συμπληρώσασαν τὸ 16ον ἔτος καὶ ἐπομένως ἐνεργῶς χωρὶς συνειδήσεως, καὶ νὰ παραπέμψῃ αὐτὴν μέχρι τοῦ 18ου ἔτος ἐπανορθωτικὸν ἄσυλον, θεωρήσαν ὁμῶς αὐτὴν ὡς ἐπικινδύνον τῇ κατεδίδικασεν αὐτὴν εἰς τρίμηνον φυλάκισιν.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι διὰ τὰς δημοσίας προσβαλλούσας τὰ ἥθη ξεῖς ἀπαιτεῖται ἡ μεσολάβησις τοῦ ἱατροῦ εἰς τὰς πολλὰς τῶν περὶ τῶν νόσων πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

2. *Ἄσεμνοι φωτογραφίαι.* — Εἰς ἀπάσας τὰς πόλεις, πολλὰς δὲ καὶ ἐν τοῖς χωρίοις, ἔστιν ἡ συνήθεια τοῦ πωλοῦναι παρὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀρχῆς ἀπαγορεύσεις ἄσεμνοι φωτογραφίαι παντοίας φύσεως νιωτάτα κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας καλεῖται ἰατρός ὅπως γνησιότησιν, οὐχ ἥττον ὁ Tardieu ἀναφέρει περιπτώσιν παρατιθεμένην ἐν τῇ ἐκδόσει αὐτοῦ ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς τύπος τοῦ τρόπου τοῦ σιέπτεσθαι τοῦ ἱατροῦ προσομοίαις περιστάσεων, ὧν συγκεφαλαίωσις καὶ ταξινομήσις ἀπὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀδύνατος.

Κατ' Αὐγούστον τοῦ 1861 μεταξὺ πλήθους πολλοῦ ἀσέμων φωτογραφῶν, κατασχεθεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, εὐρέθησαν πολλαὶ ἀπεικον

γυναικα, ης μονο το προσωπον ητο αποκεκρυμμενον. ως εκ της ιδιαι-
τέρας των γεννητικων οργάνων παραστάσεως ο οφθαλμός εισέδιδε τώσον
κατά βάθος, ώστε εφαινετο οτι η διάτασις εγένετο τεχνητώς· της λεπτο-
μερείας ταύτης βεβαιουμένης, ο φωτογράφος υπέκειτο εις αυστηροτάτην
τιμωρίαν, διό εκλήθη ο Tardieu όπως αποφανθῇ, αν η δια της φωτο-
γραφίας απεικονιζομένη διάταξις των γεννητικων οργάνων προήρχετο εκ
φυσικῆς θέσεως, η εξ εισπαγωγῆς αλλοτρίου σώματος, δι' ου παρέμενον
χαίνοντα τὰ απεικονιζόμενα ὄργανα. Ο Tardieu εκ της απλῆς ἐπισκο-
πήσεως ἐπέσθη περι της φύσεως του πράγματος, ουδέν ἤττον ὁμως δια
τὸ καινοφανές πριν η αποφανθῇ ἐνήργησε πειράματα, πρὸς τοῦτο δὲ εις
τὸ ἐν St Lazarre τμήμα του ιατροῦ Costibbes ἐξήτασε πολλὰς γυναί-
κας ταχθείσας ἀπαρραλλάκτως εις τὴν αὐτὴν θέσιν, ἣν εἶχον τὰ πρωτό-
τυπα των φωτογραφιῶν· τὸ περιγεγόμενον δὲ της ἐξετάσεως ταύτης ἐπε-
κύρωσε τὴν ἀρχικὴν του Tardieu ιδεάν, οτι δηλαδὴ η των οργάνων ἀπα-
γωγὴ προέκυπτεν εἴτε εκ της φυσικῆς γυναικων τινων διαπλάσεως εἴτε εκ
της τοποθετήσεως του σώματος ἐν γένει, η ἀπαγωγὴ δὲ αὐτὴ δὲν ὑπερέ-
βαινε τὰ φυσικὰ ὅρια της εις τινας γυναίκας συμβαινούσης εκ της απλῆς
των σκελῶν διατάσεως καὶ της ἀναστροφῆς των μικρῶν χειλέων· η δὲ
εἰσπαγωγὴ αλλοτρίου σώματος εἶναι ὅλως ἀπαράδεκτος.

3. *Κτηνοβασία*. — Τὸ ὅλως νέον τοῦτο μέρος της δημοσίᾳ προσβολῆς
των ἡθῶν καὶ τὸ πρῶτον ἡδη παρουσιαζόμενον εις τὸν κύκλον των ιατρο-
δικαστικῶν ζητημάτων ὀφείλεται εις τὸν Tardieu, ὅστις ἐν τῇ τελευταίᾳ
του συγγράμματος αὐτοῦ ἐκδίδει ἀφιερῶι εις τοῦτο ἴδιον κεφάλαιον, ἐξ ου
συνοψίζομεν τὰ ἐξῆς. Πράγματι ἐνεὸς μένει ὁ ἀναγινώσκων τὰ συμβάντα
της τοιαύτης φύσεως, εὐτυχῶς ταῦτα λίαν σπανίως ἀπαντῶσιν, ὁ δὲ
ιατρὸς ἐνδεχόμενον, ἀγνοῶν τὴν πραγματικότητα, ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐκ-
πλήξει ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοιούτου συμβάντος νὰ ὑπολάβῃ τὸ πρᾶγμα
ὡς μῦθον, ὡς ἀδύνατον καὶ ν' ἀποφανθῇ κατὰ της πραγματικότητος των
περιστάσεων· ἔστωσαν αἱ ἐξῆς περιστάσεις ὡς τύπος·

Παρατ. 82.—'Ο Ε. . . ἡλικίας 35 ἐτῶν, ἐργατικός, κατεδικάσθη τὴν
11ην Ἰανουαρίου 1867 εις τρίμηνον φυλάκισιν διὰ δημοσίᾳ γενομένην
προβολὴν των ἡθῶν. Ἀνεγνώρισε τὴν εις αὐτὸν ἀποδιδομένην πρᾶξιν
της ἐπὶ ὀρνίθων κτηνοβασίας. Τὰς πράξεις διεπράξατο εις πανδοχεῖα τινὰ
της ὁδοῦ Gruvilliers· ὁ πανδοχεὺς οὗτος εὔρε νεκρὰν μίαν των ὀρνίθων
τούτων, ἐγένετο προσεκτικὸς καὶ παρετήρησεν οτι ὁ ἐνοικος Ε. . . διέ-
πραττε τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὃν καὶ συνέλαβεν ἐπ' αὐτοφώρῳ· ἡ μὲν ὄρνις
εἶχε τραυματισθῇ, ὁ δὲ Ε. . . ἔφερεν ἐπὶ των ἐνδυμάτων αὐτοῦ πτερὰ
καὶ ἰχνη αἵματος.

Παρατ. 83.— Σήμερον τὴν 7ην Ἰουνίου 1865 τῇ 8ῃ ὥρᾳ της πρωίας

οἱ ὑποφαινόμενοι χωροφύλακες εἰς τὴν περιφέρειαν C . . . , ἐνδεδυμένοι τὴν στολὴν ἡμῶν καὶ συμφώνως ταῖς διαταγαῖς τῶν ἀνωτέρων ἡμῶν διατελοῦντες εἰς τὸν σταθμόν, εἰδοποιήθημεν ὅτι ὁ G . . . , ἡλικίας 31 ἐτῶν, γεωργός, ἀπεβίωσε τὴν 5^{ην} τ. μ. Ἰουνίου ἕνεκα βιαιοπραγιῶν ἐνεργηθεῖσων ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ ὑπὸ ταύρου ἡλικίας δύο ἐτῶν ἀνήκοντος αὐτῷ· ἐπὶ τούτῳ μεταβάντες εἰς τὴν κατοικίαν τῆς χήρας καὶ δηλώσαντες τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως ἡμῶν ἠκούσαμεν παρ' αὐτῆς τὴν ἐξῆς διήγησιν·

« Τὴν Κυριακὴν 4^{ην} τ. μ., περὶ τὴν 6^{ην} ὥραν μ. μ., ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν εὗρον τὸν σύζυγόν μου κατακείμενον καὶ ἐμοῦντα, προσήνεγκον αὐτῷ ἐκπληκτος ὕδωρ μετὰ σακχάρου καὶ ἐρωτήσασα τὴν αἰτίαν τῆς νόσου ἔμαθον παρ' αὐτοῦ ὅτι περὶ τὴν 5^{ην} μ. μ. ὥραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀφοδεύων πλησίον τῆς οἰκίας, ἤκουσε βρυχώμενον ταῦρον ἐν τῷ σταύλῳ, φοβηθεὶς δὲ ὅτι τὰ λοιπὰ ζῶα ἐκινδύνουν ἐκ τούτου, ἔδραμε πρὶν ἢ ἀναρτήσῃ τὴν ἀναξυρίδα αὐτοῦ, πλησιάσας ἐν τῷ σταύλῳ τὸν λελυμένον ταῦρον ἔπесε κατὰ γῆς ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ· ὠθηθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ ζώου, εὐρέθη ἔχων τοὺς μὲν γλουτοὺς ἀνυψωμένους, ὡς καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὰ σκέλη ἐκ τῆς ἀναξυρίδος δεδεδεσμευμένα· ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὁ ταῦρος εἰσήγαγε τὸ πῆος αὐτοῦ εἰς τὸ ἀπευθυμένον, οὗτος δὲ ἡσθάνθη πολλοὺς πόνοους. Παρευθὺς προσεκάλεσα τὸν ἱατρὸν Pany, μεθ' ὅλα ὅμως τὰ προσε- νεχθέντα θεραπευτικὰ μέσα ὁ σύζυγός μου ἀπεβίωσε μετὰ 8 ὥρας. »

Ὁ ἐν Δ. . . ἱατρός Pany, ἡλικίας ἐτῶν 76, κατέθηκε τὰ ἐξῆς· Τὴν 4^{ην} τ. μ. Ἰουνίου, περὶ τὴν 6^{ην} 1/2 μ. μ. ὥραν ἐκλήθη ὅπως θεραπεύσω τὸν γεωργὸν G . . . Εὐρὼν δὲ αὐτὸν κλινήρῃ ἔμαθον ὅτι... (τὰ ἀνωτέρω κατατεθέντα). Μετὰ τὰς πληροφορίας ταύτας ἐξετάσας τὸν πάσχοντα παρετήρησα ὅτι εἶχε τὴν ἔδραν αἱματόφυρτον, ἐξήρχετο δὲ ἐκ τοῦ δακτυλίου γλοιώδης ὕλη, ἐξ οὗ ἐπίστευσα ὅτι ἦτο τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐκσπερματώσεως τοῦ ζώου. Ὁ πάσχων ἡττάτω ἀφορήτους πόνοους, ἀπεβίωσε δὲ τὴν 1^{ην} μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν. Οὐδέποτε παρετήρησα τοιαύτην περίπτωσιν, πιστεύω δὲ ὅτι τὸ ἀπευθυμένον τοῦ G . . . διετρήθη.

Καθ' ἃς ἐλάβομεν πληροφορίας, ὁ περὶ οὗ πρόκειται ταῦρος δὲν εἶναι ἀτίθασος, ἀλλὰ τὴν 4^{ην} τοῦ μηνὸς ἦτο ἐξηγριωμένος ἐπὶ τῇ θέξ ἀγέλαδος, ἣν εἶχον φέρει ὅπως μιγῇ μετ' αὐτοῦ.

Παρατ. 84.—Τὴν 28 Ἀπριλίου τοῦ 1872 ὁ ὑποφαινόμενος ὑπάστυνός, ὁρμηθεὶς ἐκ διαδόσεων περὶ δημοσίας τῶν ἡθῶν προσβολῆς ὑπὸ τοῦ N . . . , ἐνεργηθείσης, ἥς τὰς λεπτομερείας ἐγίνωσκεν ὁ L . . . , μετεκκλυσάμην αὐτόν, ὅστις κατέθηκε τὰδε·

Τὴν 17^{ην} τ. μ., περὶ τὴν 10^{ην} τῆς πρωῒας ὥραν εἰργαζόμενῃ μεταξὺ τῶν ὁδῶν Lacroix καὶ Robert Joly, θελήσας δὲ νὰ προμηθευθῇ φωσφορικὸν πυρεῖον μετέβην παρὰ τῷ L . . . , ὑλοτομοῦντι ἐν τῷ δάσει· μετὰ

50 περίπου μέτρων πορείαν άκούσας έν τῷ δάσει καί επί τὰ άριστερά τα-
ραχήν, έστην, άλλ' έπειδή ή ταραχή έξηκολούθει, μεταστραφείς διηυθύν-
θην βήματά τινα πρὸς τὰ εκεί. Αίφνης διέκρινα κύνα άνήκοντα τῷ Μ... ,
προεχώρησα μικρόν έτι, άλλά μετά πολλῆς προφυλάξεως καί παρετήρησα
τόν Ν... , έχοντα καταβιθασμένην τήν άναξυρίδα, γυμνά τὰ γεννητικά
αὐτοῦ ὄργανα, τὸ σῶμα κεκυρτωμένον, τὸ πρόσωπον πρὸς τήν γῆν καί τήν
κεφαλήν σχεδόν πρὸς ἐμέ έστραμμένην. Εἶδον δέ τόν κύνα επί τοῦ Ν... ,
έχοντας έν τῇ περιγραφείσῃ θέσει τήν χεῖρα πρὸς τὰ ὀπίσω καί διά τῶν
δακτύλων έθώπευε τὰ γεννητικά τοῦ ζώου ὄργανα, έθώμην οὕτω επί τινα
χρόνον, παρετήρησα δέ μετά τὸ τέλος τῆς πράξεως ὅτι ὁ κύων έξήγαγε
τά πέος αὐτοῦ έκ τῆς έδρας τοῦ Ν... .

Τότε ὁ Ν... , άνωψώσας τήν κεφαλήν καί παρατηρήσας με, ήθέλησε νά
έρεθίσῃ τόν κύνα κατ' έμοῦ έπαναλαμβάνων αὐτῷ «πιάσ' τον», παρετή-
ρησα δέ τῷ Ν... ὅτι οὔτε τόν κύνα οὔτε αὐτόν έφοδούμην. Αποσυρθείς
δέ συνήντησα τόν L... , εἰς ὃν διηγήθην τὰ πάντα.

Ὁ L... , ήλικίας έτῶν 16, άνακριθείς κατέθηκε τάδε· Τήν 17ην
Ἀπριλίου ύλοτόμουν έν τῷ δάσει Rambouillet. Περὶ τήν 9ην $\frac{1}{2}$ εἶδον
τόν Ν... περιφερόμενον έν τῷ δάσει μετά τοῦ κυνός Μ... , παρετήρησα
δ' αὐτῷ άμέσως ὅτι άν ὁ πατήρ μου τόν συνήντα, δέν θά επέτρεπεν αὐτῷ
νά έχῃ τόν κύνα, διότι εἶναι άπηγορευμένον· άντί άπαντήσεως έμόρφασε
καί έξηκολούθησε τήν πορείαν αὐτοῦ. Περὶ τήν 10ην $\frac{1}{4}$ άκούσας ύλακᾶς
κυνός, έγκτελίπον τὸ έργον ὅπως πληροφορηθῶ εἴ τι ὁ κύων έθήρυνεν,
άφικόμενος δέ εἰς τήν δενδροστοιχίαν Chantillons, συνήντησα τόν L... ,
ὅστις μοί διηγήθη... (τὰ προεκτεθέντα).

Ὁ Ν... , ήλικίας 43 έτῶν, άνακριθείς επί τῶν κατ' αὐτοῦ καταγγε-
λιῶν, κατέθηκεν ὡς έξῆς· Τήν 17ην τ. μ., περὶ τήν 10ην τῆς πρωίας, μετα-
βαίνων ὅπως έργασθῶ έν τῷ δάσει εἶχον μετ' έμοῦ τόν μέγαν κύνα τοῦ
Μ... φθᾶς δέ εἰς μέρος έρημον καί γυμνωθείς έτέθην εἰς θέσιν κατάλ-
ληλον ὅπως ὁ κύων λείξῃ τόν άφεδρῶνά μου, τοῦθ' ὅπερ καί έγένετο,
πράττω δέ τοῦτο ἵνα έλαττώσω τὰ έκ τῆς προστριβῆς τῶν μηρῶν κατὰ
τήν πορείαν ένοχλήσεις. Δέν άναιρῶ ὅτι ὁ L... μέ εἶδεν εἰς ἣν κατα-
θέτει θέσιν, άλλά διατείνομαι ὅτι ή περαιτέρω αὐτοῦ κατάρθεις εἶναι
ψευδής.

Ὁ Ν... κατεδικάσθη εἰς ένός έτους φυλάκισιν, τὸ έν Παρισίους ὁμως
Ἐφετεῖον, θεωρήσαν ὅτι δέν ἦτο βεβιωμένη ή πρᾶξις τῆς συνουσίας
μεταξύ τοῦ ανθρώπου καί τοῦ κυνός, άλλά μόνον ὅτι ὁ Ν... διεπρά-
ξατο άσελγείς πράξεις δημοσίᾳ, περιώρισε τήν ποινήν εἰς τρίμηνον φυλά-
κισιν. Κατὰ τήν συζήτησιν έπαρουσιάσθη ή έξῆς τοῦ κτηνιάτρου Janet
ιατροδικαστική έκθεσις τῆς 14ης Μαΐου 1872.

Ζήτημα.—Εἶναι δυνατόν κύων νὰ συνουσιασθῇ μετ' ἀνδρὸς διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου;—Οὐχί, ἰδοὺ δὲ διατί δὲν παραδέχομαι τὸ τοιοῦτον· 1) Διότι τὸ πῆος τοῦ κυνὸς εἶναι ὅλως ἰδιαζόντως διαπεπλασμένον, ἐξ οὗ εἶναι μόνον κατ' ἀλλήλον εἰς συνουσίαν εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος. 2) Διότι τὸ πῆος τοῦ κυνὸς, λίαν αἰγμηρόν, φέρει ἐν ἐαυτῷ ἐσωτερικὸν ὅσπουν περιβαλλόμενον ὑπὸ λίαν εὐαισθητοῦ ἐγερτικοῦ ἰσθοῦ, ὅστις κατὰ τὴν συνουσίαν σπουδαίως ἐξογκούμενος ἀπεργάζεται πώμασμα ἐν τῷ κόλπῳ, ἐξ οὗ ὁ κύων ἀδυνατεῖ νὰ ἀποσύρῃ αὐτὸ εὐθὺς ἀμέσως, τῆς ἐκσπερματώσεως λίαν βραδέως συντελουμένης, τοῦτο δὲ ἐξηγεῖ διατί οἱ κύνες κατὰ τὴν συνουσίαν μένουσιν ἐπὶ τινα χρόνον συγκεκολλημένοι.

Ὅταν οἱ κύνες εὐρίσκωνται ἐν τῇ ὀχείᾳ, ἡ τοῦ κόλπου εἰσόδος διατείνεται λίαν εὐκόλως, οἱ δὲ βλεπνοῦμενες προσκτιῶνται μεγάλην ἐλαστικότητα, τότε δὲ ὁ κύων εὐκόλως εἰσάγει τὸ πῆος αὐτοῦ, τούναντίον δὲ τὸ τοιοῦτον εἶναι δυσχερέστατον, τῶν κυνῶν μὴ διατελουσῶν ἐν ὀχείᾳ.

Τίνι τρόπῳ λοιπὸν ὁ κύων, ὅστις ἀδυνατεῖ νὰ μιγῇ τῇ κυνὶ ἕνεκα τῆς στενότητος τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου καὶ τῆς ἀντιστάσεως τῶν μεμβρανῶν, δύναται νὰ εἰσγάγῃ τὸ πῆος αὐτοῦ ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ ἀνθρώπῳ; τοῦτο φαίνεται μοι ἀδύνατον δι' οὗς προεξεθέμην λόγους ὡς καὶ διὰ τὰς ἐπομένους φυσιολογικὰς αἰτίας·

1) Ὁ κύων ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἀφεδρώοντος ἀνδρὸς φρονῶν ὅτι δὲν αἰσθάνεται ἀφροδισίους ὁρμὰς ὡς ἐπὶ τῇ θέᾳ κυνός. 2) Ἡ ἀνατομικὴ κατασκευὴ τοῦ πῆους αὐτοῦ, ὄντος λίαν εὐκάμπτου κατὰ τὸ ἄκρον, ἐμποδίζει τὴν ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ ἀνθρώπῳ εἰσαγωγὴν αὐτοῦ ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐκ τοῦ σφιγκτήρος ἀντιστάσεως. 3) Οἱ γλουτοὶ τοῦ ἀνθρώπου, παρυσιάζοντες ἱκανῶς μεγάλην ἐπιφάνειαν, ἀπομακρύνουσι τὸν κύνα καὶ κωλύουσιν οὕτω τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ πῆους αὐτοῦ, οὗ τὸ μήκος εἶναι τάσῃ ἔλασσον, ὅσῃ τὸ ἐσωτερικὸν ὅσπουν εἶναι μᾶλλον τῷ ἄκρῳ ἐγγύς· ἐκ τούτου δὲ εἶναι δυνατὴ μόνον προστριβὴ τοῦ πῆους ἐπὶ τοῦ δέρματος. 4) Ὁ ἀνθρωπὸς ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ στηρίζων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰς χεῖρας ἐπὶ παρὰ φύσιν ἀσελγείᾳ τοῦ κυνὸς ἐπ' αὐτοῦ δὲν ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ, ἂν ὁ κύων δὲν ᾔδειναι λίαν μέγας ὅπως διὰ τῶν προσθίων ποδῶν περισφίγῃ τὸ σῶμα καὶ οὕτω στηριχθῇ.

Ἄν δέ, παρὰ πάντα τὰ φυσιολογικὰ δεδομένα, ὁ κύων κατάρθῃ νὰ ὑπερνικήσῃ ἅπαντα τὰ κωλύματα καὶ νὰ εἰσγάγῃ ἐντελῶς τὸ πῆος αὐτοῦ ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐγερτικοῦ ἰσθοῦ τοῦ ὅσπου θὰ προεκάλει τὴν μεγάλην ἐξογκωσιν, ἥτις θὰ διετῆρει συγκεκολλημένον τὸν ἀνθρωπὸν μετὰ τοῦ κυνός.

Συμπεραίνω λοιπὸν ὅτι ἡ παιδεραστὶς τοῦ κυνὸς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀδύνατος ἕνεκα τῆς ἀνατομικῆς διαπλάσεως τοῦ δακτυλίου εἰς τοῦ-

τον καὶ τοῦ πέους εἰς ἐκείνον. Οὐδαμοῦ δὲ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν ἀνεῦ-
ρον ὅμοιον κτηνοβασιᾶς παράδειγμα.

Ἀντὶ πάσης ἐπὶ τῶν προεκτεθέντων ἰδίας κρίσεως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν
εἰς ὅποσα ἀσελγείας εἶδη ἐπιδίδονται αἱ διεφθαρμέναι γυναῖκες μετὰ τῶν
κυνῶν καὶ οὐδὲν θεωροῦντες ἀπολύτως ἀδύνατον ἐν τῇ φύσει, ἀναγράφο-
μεν ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ τοῦ Tardieu ἐξενεχθεῖσαν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου
τούτου κρίσιν· «Τὸ ἐπ' ἐμοί, δὲν θὰ ἐτόλμων ν' ἀποφανθῶ ἀρνητικῶς μετὰ
τοσαύτης πεποιθήσεως.»

Β'. ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΙΣ ΕΙΣ ΑΣΕΛΓΕΙΑΝ ΚΑΙ ΒΙΑΣΜΟΣ

Διχογνωμία ὑπάρχει μετὰξὺ τῶν ἱατροδικαστῶν καὶ τῶν δικανικῶν
εἰς τὸν ὅρισμόν τῶν δύο τούτων πράξεων, ἢ κἀλλιον εἰπεῖν εἰς τὸν προσ-
διορισμόν τῶν διαχωριζόντων τὰς δύο ταύτας πράξεις ὁρίων. Ἡ ἀνά-
λυσις καὶ συζήτησις τῶν διαφορῶν τούτων γνωμῶν ἔσεται, καθ' ἡμᾶς,
ἐκτὸς τῶν ὁρίων καὶ τοῦ θέματος ἱατρικοῦ συγγράμματος· ὅπως ὁμως
κἀλλιον ὁρίσωμεν τὰς δύο ταύτας περιστάσεις, ἀνατρέχοντες εἰς τὸ πνεῦμα
καὶ τὸ γράμμα τοῦ νόμου.

Ὁ νόμος τιμωρεῖ πᾶσαν πρᾶξιν ἀποπλανήσεως πρὸς ἀσελγείαν καὶ
βιασμοῦ μετὰ βίας διαπραχθεῖσαν, χωρὶς δηλαδὴ τῆς αὐθορμητοῦ συναι-
νέσεως τοῦ θήλεος προσώπου, ἐπομένως πᾶσα τοιαύτη πρᾶξις, διαπρατ-
τομένη ὑπὸ τοῦ ἄρρενος εἰς τὸ θῆλυ μετὰ τῆς συναινέσεως τοῦ τελευταίου
τούτου, μένει ἀτιμώρητος· ὁ αὐτὸς ὁμως νόμος προβλέπει ὅτι αἱ πράξεις
αὗται, διαπραττόμεναι εἰς παιδίσκας μὴ συμπληρώσασας τὸ 12^{ον} τῆς ἡλι-
κίας αὐτῶν ἔτος, θεωρεῖται πάντοτε ὡς διαπραχθεῖσαι μετὰ βίας, ὅτε δὴ
τῆς παιδίσκης μέχρι τῆς ἡλικίας ταύτης μὴ κεκτημένης ἐλευθέραν τῶν
πράξεων αὐτῆς συνειδήσιν. Δῆλον ἐκ τούτου ὅτι τὸν νομικὸν καταρτισμὸν
τῆς ἀποπλανήσεως πρὸς ἀσελγείαν καὶ τοῦ βιασμοῦ ἀποτελοῦσι δύο συν-
θῆκαι, ἡ βία ἀφ' ἐνός, τουτέστιν ἡ χωρὶς τῆς συναινέσεως τοῦ θήλεος, καὶ
ἡ μέχρι τοῦ 12^{ου} ἔτους ἡλικία ἀφ' ἑτέρου, ἢ κἀλλιον ἡ ἀνηλικιότης τῆς
παιδίσκης, ὃ ἐστὶν ἡ ἑλλειψις τῆς ἐλευθέρας συνειδήσεως. Τούτων τεθέν-
των, τίς ὁ ἱατρικὸς ἢ ὁ ὕλικὸς τῶν πράξεων τούτων καταρτισμὸς, τουτέστι
διὰ τίνων χαρακτήρων πρέπει νὰ σημαίνεται ἡ ἀποπλάνησις πρὸς ἀσελ-
γείαν καὶ διὰ τίνων ὁ βιασμός; Καὶ ἅπαντες μὲν οἱ συγγραφεῖς ὁμοθυμῶς
παραδέχονται ὅτι ὁ βιασμός δέον ὅπως χαρακτηρίζεται διὰ τῆς τελείας
συνουσίας καὶ τῆς τελείας τοῦ πέους εἰσαγωγῆς ἐν τῷ κόλπῳ, μετὰ βίας
πάντοτε ἐνεργουμένης εἴτε εἰς παιδίσκην ἀνήλικον, εἴτε εἰς παρθένον ἑφη-
βον εἴτε καὶ εἰς γυναῖκα μὴ παρθένον· ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν, ὁμως
τῆς ἀποπλανήσεως πρὸς ἀσελγείαν παρατηροῦνται διαφωνίαι τινές, τῶν

μὲν Tardieu κ. ἄ. συλλήβδην διαλαμβανόντων ἀπάσας τὰς ἀσελγεῖς πράξεις εἴτε διὰ τῶν χειρῶν μόνον εἴτε καὶ διὰ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων εἴτε καὶ δι' ἄλλων μέσων διαπραττομένας, πλὴν τῆς τελείας τοῦ καυλοῦ εἰσαγωγῆς ἐν τῷ κόλπῳ, τῶν δὲ Légrand du Saule κ. ἄ. διακρίνουσας τὴν ἀποπλάνησιν εἰς ἀσέλγειαν εἰς δύο κατηγορίας, τὴν μὲν διαλαμβάνουσας τὰς διὰ τῶν χειρῶν ἢ ἄλλως πως διαπραττομένας ἀσελγεῖς καὶ ἀσέμνους πράξεις χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἔχνος ἀρχῆς βιασμοῦ, δηλαδὴ εἰσαγωγῆς τοῦ πέους ἐν τῷ κόλπῳ, τὴν δὲ διαλαμβάνουσας τὴν ἀρχὴν ἢ τὴν ἀπόπειραν τοῦ βιασμοῦ. Ἡ τελευταία αὕτη διακρίσις φαίνεται ἡμῖν ἐλαττωματικὴ, πρῶτον διότι δὲν προβλέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου, δεύτερον διότι ἀδύνατον πολλὰκις νὰ εὐρεθῶσι τὰ ὕλικά ὅρια τῆς ἀποπλάνησεως πρὸς ἀσέλγειαν καὶ τῆς ἀποπείρας πρὸς βιασμόν, ὥς καὶ τῆς τελευταίας ταύτης καὶ τοῦ βιασμοῦ, καὶ τρίτον διότι κατὰ τὴν στοιχειώδη τῶν χαρακτήρων περιγραφὴν ἐπέρχεται σύγχυσις καὶ ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν ἀντικειμένων καὶ σημείων συντελούντων πρὸς χαρακτηρισμόν νῦν μὲν τῆς ἀποπείρας πρὸς βιασμόν, νῦν δὲ τοῦ βιασμοῦ.

Ἐκ τούτων συγκεφαλαιουμέν τὰς εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀναγομένας περιστάσεις εἰς δύο κατηγορίας, τὴν διαλαμβάνουσας τὰς πρὸς ἀποπλάνησιν εἰς ἀσέλγειαν πράξεις καὶ τὰς πρὸς τὸν βιασμόν, τηροῦντες ὃν ἐν ἀρχῇ ἐθέσαμεν ὀρισμὸν τῶν πράξεων τούτων.

Πρὸς πλήρωσιν τοῦ κενοῦ τοῦ ἐκ τῆς ἐλλείψεως στατιστικῆς παρ' ἡμῖν παραθέτομεν ἐνταῦθα λεπτομερείας τινὰς τῆς ἐν Γαλλίᾳ στατιστικῆς, ἀφορώσας κυρίως εἰς τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, καθ' ἃς διεπράχθησαν αἱ πράξεις αὗται καὶ εἰς τὸ φύλον καὶ τὴν ἡλικίαν, ἃς ἐρανίζομεθα ἐκ τῆς πολλοῦ λόγου ἀξίας διατριβῆς τοῦ Villermé (1) καὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ Tardieu (2). Οὕτω εἰς 808 περιστάσεις ἀποπλάνησεως πρὸς ἀσέλγειαν καὶ βιασμοῦ ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη παρατηρεῖται ἡ ἐξῆς ἀναλογία:

Κατὰ Μάιον, Ἰούνιον, Ἰούλιον	293
» Αὐγουστον, Σεπτέριον, Ὀκτωβριον	205
» Φεβρουάριον, Μάρτιον, Ἀπριλιον	171
» Νοέμβριον, Δεκεμβριον, Ἰανουάριον	139

Τὸ ὅλον 808

(1) Villermé.—De la distribution par mois des conceptions et des naissances de l'homme. (Ann. d'Hyg. publ. et de Méd. Lég. 1831. Τόμ. Ε'. Σελ. 83.

(2) Tardieu.—Αὐτόθι. Σελ. 23.

Ἡ αὐτὴ ἀναλογία παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Tardieu ἐπὶ 10 ἔτη·

	1858	1859	1860	1861	1862	1863
Κατὰ Μάιον, Ἰούνιον, Ἰούλιον	381	309	283	338	352	337
» Αὐγουστον, 76ριον, 86ριον	276	259	268	258	236	290
» Φεβρουάριον, Μάρτιον, Ἀπριλιον	244	199	252	160	194	174
» Νοέμβριον, 106ριον, Ἰανουάριον	186	182	146	124	173	156
Τὸ ὅλον	1087	949	949	880	955	957

	1864	1865	1866	1867	1868	1869
Κατὰ Μάιον, Ἰούνιον, Ἰούλιον	394	439	427	315	308	311
» Αὐγουστον, 76ριον, 86ριον	287	341	311	234	224	237
» Φεβρουάριον, Μάρτιον, Ἀπριλιον	211	201	227	201	187	211
» Νοέμβριον, 106ριον, Ἰανουάριον	172	196	191	172	132	177
Τὸ ὅλον	1064	1177	1156	922	851	936

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου δηλοῦται ὅτι κατὰ τοὺς ἐαρινοὺς καὶ θερινοὺς μῆνας συμβαίνουναι αἱ πλείονες τούτων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἡλικίαν παρατηροῦμεν ἐκ τῆς στατιστικῆς 632 περιπτώσεων, ὑπὸ τοῦ Tardieu, παρατηρηθεισῶν, τὰς ἐξῆς ἀναλογίας·

Κατωτέρω τῶν 13 ἐτῶν	435
Ἀπὸ 13 ἕως 15 »	90
» 15 » 20 »	84
Πλέον τῶν 20 »	9
Μὴ ἐνδεικνυομένης τῆς ἡλικίας	14
Τὸ ὅλον	632

ἐξ οὗ δηλοῦται τὸ καταπληκτικὸν πλῆθος τῶν εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν κατωτέρω τοῦ 13^{ου} ἔτους διαπραττομένων πράξεων.

Πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν τῆς σπουδῆς τῶν κυρίων ζητημάτων, προτάσσομεν συντόμως δίκην εἰσαγωγῆς τὰ περὶ τῆς διαπλάσεως τῶν ἐξωτερικῶν τῆς γυναικὸς γεννητικῶν ὀργάνων.

α'. Διάπλασις τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων.

Ἀπέχοντες πάσης λεπτομερείας ἀφορώσης εἰς τὴν περιγραφικὴν τῶν μερῶν ἀνατομίαν, ἐκθέτομεν τὰ τῆς καθόλου διατάξεως καὶ ὄψεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ὑπὸ τὴν εἰδικὴν ἔποψιν τῆς βεβαιώσεως τῆς παρθενίας, ἥτις περιγραφή εἶναι λίαν οὐσιώδης πρὸς σαφεστέραν καὶ ἀκριβεστέραν κατανόησιν τῶν ἐπιγενομένων ἐκ τῶν ἀσελγῶν πράξεων καὶ τοῦ βιασμοῦ μεταβολῶν καὶ πρὸς ἐκτίμησιν ἐν ἐκάστη δεδομένη περιπτώσει προσκόντως τῆς ἀξίας μιᾶς ἐκάστης τῶν μεταβολῶν τούτων, αἵτινες οὐ

μόνον τὰ μάλιστα συντελοῦσιν ὅπως ὁ ἱατροδικαστὴς διαγνῶ τὸ εἶδος καὶ τὸν βαθμὸν τῆς ἀσελγούς πράξεως, ἀλλὰ καὶ ὁ κλινικὸς ὅπως διαγνῶ ποικιλίας τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων παθήσεις. Σημειωτέον ὅτι αἱ μεταβολαὶ αὗται ἀπαντῶσι καὶ εἰς τὰς διεσθαρμένους καὶ κοινὰς καὶ σκανδαλώδη βίον διαγοῦσας γυναῖκας, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς παιδίσκας, νεανίδας ἐφήβους καὶ ἐγγάμους γυναῖκας τῶν ὑψηλοτέρων κοινωνικῶν τάξεων, ἐξ οὗ δηλοῦται πόσον ἀναγκαία παντὶ ἱατρῷ ἡ γνώσις τῶν ἔνεκεν ἀσελγῶν πράξεων παραμορφώσεων τούτων τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων.

Γνωστὸν ὅτι ἔνεκα τῆς μεγάλης ποικιλίας ὡς πρὸς τὴν διάπλασιν τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων ἀποβαίνει δυσχερεστάτη ἡ ἐν ἐνὶ τύπῳ περιγραφὴ αὐτῶν εἰς τὴν κατὰ φύσιν κατὰστασιν, οὐδὲν ἦττον περιγράφοντες ἐνταῦθα ἐν ἑκάστῳ τῶν ἀπαρτιζόντων ταῦτα μερῶν, τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ χεῖλη, τὴν κλειτορίδα, τὸν χαλινόν, τὸν σκαφοειδῆ λάκκον, τὸν παρθενικὸν ὕμένα, τὰ μύρτα, τὴν οὐρήθραν καὶ τὸν βολβόν, τὸν κάλπον, τὸν σκελετόν, ἐφ' οὗ τὰ διάφορα ταῦτα ὄργανα κείνται, καὶ τέλος τὴν καθόλου τοῦ αἰδοίου ὄψιν, θὰ καταδείξωμεν ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον καὶ τὰς διαφορὰς ἐν τῇ φύσει ἀπαντῶσας ποικιλίας.

1. *Μεγάλα καὶ μικρὰ χεῖλη.* — Τὰ μεγάλα χεῖλη, ἀποτελούμενα ὑπὸ δύο ἐπιμήκων προεξοχῶν ἢ ἀναδιπλώσεων, ὀρίζουσιν ἐπὶ τὰ πλάγια τὸ αἰδοῖον καὶ χωρίζονται ἀπὸ τῶν μηρῶν διὰ τῆς γεννητομηριαίας πτυχῆς, συνεχόμενα πρὸς τὰ πρόσω μετὰ τοῦ ἐφηβαίου, συνεννοῦνται πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀπεργάζονται τὸν χαλινόν, καὶ ἡ μὲν ἐξωτερικὴ αὐτῶν ἐπιφάνεια καλύπτεται ὑπὸ δέρματος καὶ τριχῶν, ἡ δὲ ἐσωτερικὴ λεῖα καὶ ῥοδινὴ ὑπὸ βλεννομένου. Τὰ δὲ μικρὰ χεῖλη ἢ αἱ νύμφαι, ὑπὸ πτυχῆς τοῦ κολπικοῦ βλεννομένου ἀποτελούμεναι, διὰ τοῦ ὀπισθίου μὲν αὐτῶν ἄκρου συγχέονται μετὰ τῶν μεγάλων χειλέων περὶ τὰ μέσα αὐτῶν, διὰ δὲ τοῦ προσθίου ἐν ἀρχῇ μὲν συνεννοῦμενα εἶτα δὲ διχαζόμενα περιβάλλουσι τὸ ἐλεύθερον τῆς κλειτορίδος ἄκρον δίκην καλύπτρας. Ὡς τὰ πολλὰ αἱ νύμφαι κρύπτονται ὑπὸ τῶν μεγάλων χειλέων, ἐνίοτε ὅμως προέχουσιν αὐτῶν καὶ φαίνονται ὡσεὶ ὑπὸ δέρματος καὶ οὐχὶ βλεννομένου ἀποτελούμενα, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τισὶ λαοῖς τῆς Ἀφρικῆς τὸ μήκος αὐτῶν εἶναι μέγιστον. Τοιαύτη ἐν γένει ἡ ἀνατομικὴ τῶν τε μεγάλων καὶ μικρῶν χειλέων διάπλασις· εἰς τὰ ὄργανα ὅμως ταῦτα παρατηροῦνται αἱ πολυπληθέστεραι ποικιλίαι κατὰ τε τὸν ὄγκον καὶ τὸ μήκος. Σημειωτέον ὅτι αἱ παραλλαγαὶ αὗται ἢ αἱ ποικιλίαι ἐπιγίνονται συχνότερον ἢ καὶ πρωϊότερον ἔνεκεν ἀσελγῶν πράξεων, καὶ δὴ αἱ νύμφαι τούτων ἔνεκα πολλάκις υπερβαίνουσιν ἐπὶ πολὺ τὰ μεγάλα χεῖλη.

2. *Κλειτορίς.* — Ἐγέρτηριον ὄργανον, ἀνάλογον πρὸς τὰ σπαραγγώδη

τοῦ καυλοῦ σώματα, ἄρχεται διὰ δύο σπαραγμῶν σώματων ἀπὸ τῶν ισχιοθικῶν κλάδων, ἅτινα, συμπίπτοντα πρὸς ἄλληλα, συνεννοῦνται εἰς ἓν ἀπολήγον εἰς στρογγύλον πέρας, βάλατος τῆς κλειτορίδος ἀποκαλούμενον. Αἱ διαστάσεις τοῦ ὀργάνου τούτου εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι, τὸ δὲ μήκος αὐτοῦ κατὰ μέσον ὄραν ὅσον 0 μ, 03. Καὶ τὴν κλειτορίδα μεγάλως ἐπηρεάζουσιν ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις αἱ ἀσελγεῖς ἐν γένει πράξεις, καὶ δὴ αἱ διὰ τῶν χειρῶν ψηλαφήσεις, μεταβάλλουσαι ἐπαισθητῶς τὴν ὄψιν τοῦ ὀργάνου. Ἐν γένει δὲ δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ὑπερμέτρως μεγάλη κλειτορίς ἐνδείκνυσι ψηλαφήματα διὰ τῶν χειρῶν καὶ καθ' ἑξιν ἀσελγεῖς πράξεις, ὁπότε συνυπάρχει καὶ βαθμὸς μᾶλλον ἢ ἥττον ἔντονος ἐρυθρότητος καὶ σφιγγῶδους καταστάσεως ἅμα δὲ καὶ ἀκίνησιός καὶ πλαδαρότητος μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλῃ τῆς καλυπτούσης αὐτὴν πόσθης.

3. *Χαλινὸς καὶ σκαφοειδὴς λάκκος*. — Ὁ χαλινός, ἐκ τῆς πρὸς τὰ ὀπίσω συνένωσεως τῶν μεγάλων χειλέων ἀποτελούμενος εἰς τὰς παρθένους, παρίσταται δίκην ταινίας μᾶλλον ἢ ἥττον ἐξεχούσης καὶ τεταμένης πρὸ τοῦ κόλπου· ὀπίσθεν τοῦ χαλινοῦ κεῖται μικρὸς ὄβαθης λάκκος, σκαφοειδὴς λάκκος ἀποκαλούμενος, διαχωρίζων τὸν χαλινὸν ἀπὸ τοῦ παρθενικοῦ ὑμέρος. Ὁ χαλινὸς μετὰ τὴν συνουσίαν ἐνίοτε, πάντοτε δὲ μετὰ τὸν τοκετόν· ἐξαφανίζεται, συνεπιεῖ δὲ ψηλαφημάτων ἢ ἀσελγῶν πράξεων ἢ ἐν μέρει ῥήγνυται, ἢ, τοῦθ' ὅπερ τὸ συνηθέστερον, χαλαροῦται καὶ ἐνίοτε ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καταπίπτει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου ἐπιφάνειαν, ὅτε δέον ὅπως διατεθῶσιν ἐπαισθητῶς τὰ μεγάλα τοῦ αἰδοίου χεῖλη ἵνα κατασταθῇ ὁρατὸς.

4. *Παρθενικὸς ὕμην*. — Ἀποτελεῖται ὑπὸ ἀναδιπλώσεως τοῦ βλεννοῦ- μένος περὶ τὴν εἰς τὸν κόλπον εἰσόδον δίκην διαφράγματος. Τὸ διαφράγμα τοῦτο ἢ ὁ παρθενικὸς ὕμην, θεωρούμενος ὡς τὸ φυσικὸν τῆς παρθενίας σημεῖον, μεγάλην κέκτῃται σπουδαιότητα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ βιασμοῦ.

Μεγάλως διαφωνοῦσιν οἱ παλαιότερας ἐποχῆς ἀνατόμοι περὶ τῆς πραγματικότητος καὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ μέρους τούτου τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων· μεταξὺ τῶν ὑποστηρίζοντων τὴν ἔλλειψιν τοῦ παρθενικοῦ ὑμέρος προεξάρχει ὁ Buffon, ὡς ἦτο δὲ ἐπόμενον, πολλοὶ ἠκολούθησαν τοῖς δόγμασι τοῦ μεγάλου καὶ σοφοῦ τούτου φυσιοδίφου ἰσως ἀσυζητητέ· τὴν σήμερον ὁμως μετὰ τὰς θετικὰς καὶ ἀδιαφιλονικήτους παρατηρήσεις καὶ ἐρεῦνας τῶν Devilliers, Orfila, Tardieu κ. ἄ. ἐπὶ μεγάλου πλήθους περιπτώσεων, οὐδεμία ὑπολείπεται ἀμφιβολία ἢ ἀμφισβήτησις περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ παρθενικοῦ ὑμέρος.

Ὁ παρθενικὸς ὕμην ὑπάρχει καὶ εἶναι ὁρατὸς ἅμα τῇ γεννήσει, ἢ θέσις αὐτοῦ εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τῆς ἡλικίας· οὕτω εἰς τὰς μικρὰς παιδίσκας κεῖται λίαν κατὰ βάθος, διὸ ὅπως καταστῇ ὁρατὸς ἀπαιτεῖται

ισχυρά τῶν μηρῶν καὶ τῶν χειλέων τοῦ αἰδοίου διάτασις, ὅτε παρα-
ται κατὰ βάθος τῆς εἰσόδου τοῦ αἰδοίου ὅσον 0 μ, 006-0 μ, 008,
δύτερον δὲ κατ' ἐπιπολὴν ἢ μᾶλλον πρὸς τὰ μεγάλα χεῖλη γενόμενον
κόλως εἶναι ὁρατός. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα ὁ παρθενικός ὕμνη
ἄλλοτε ἄλλως· αἱ ποικιλίαι δὲ αὗται συγκεφαλαιοῦνται, πλὴν τῶν ἐξ-
κῶν σχημάτων, εἰς τοὺς ἐξῆς πέντε τύπους, τοὺς συχνότερον ἀπαντῶντας.

1. Ὁ πρῶτος τοῦ παρθενικοῦ ὕμνος, σχεδὸν σταθερῶς ἀπαντῶν
τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ ἐνίοτε παραμένων καὶ μετὰ τὴν ἐφηβον,
σταται εἰς ἀπλὴν τῆς μεμβράνης χειλοειδῆ διάταξιν, ἥς τὰ χεῖλη,
ζόμενα διὰ καθέτου σχισμῆς καὶ ἐπικείμενα ἀλλήλων, προέχουσιν
εἰσόδῳ τοῦ κόλπου.

2. Εἰς τὸν δεῦτερον τύπον ὁ παρθενικός ὕμνη παρίσταται δίκην
φράγματος ἀνωμάλως κυκλοτεροῦς φέροντος κατὰ τὸ ἀνώτερον
τριτημόριον μᾶλλον ἢ ἥττον εὐρείαν καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπὶ τὰ ἀν-
μένην ὀπήν· εἰς τινὰς σπανίως περιπτώσεις ἡ ὀπή αὕτη καίται ἐπὶ τὸν
ρόνον τῶν πλαγίων καὶ οὐχὶ κατὰ μέσον, ὡς παρατήρησε τοῦτο ὁ
Rose. Ὁ τύπος οὗτος εἶναι, κατὰ τὸν Tardieu, ὁ πάντων συχνό-
τερος.

3. Εἰς τὸν τρίτον τύπον ὑπάρχοντες οἱ ἀποτελούμενοι ὑπὸ ἐντελὲς
κανονικῶς κυκλικῶς κατὰ τὸ μέσον διατρήτου διαφράγματος παρ-
θενικοί ὕμνες.

4. Οἱ εἰς τὸν τέταρτον τύπον ἀνήκοντες ὕμνες, οἵτινες, κατὰ
Dévilliers καὶ Dévergie, εἶναι οἱ συχνότεροι, συνίστανται εἰς διάφ-
ρημισηνοειδῆς, οὗ τὸ κοῖλον γεύει πρὸς τὰ ἄνω. τὰ δὲ ἐκατέρωθεν
συμπύπτουσι πρὸς τὰ ἔσω μετὰ τῶν μικρῶν χειλέων.

5. Ὁ παρθενικός τέλος ὕμνη ἀπεργάζεται ἐνίοτε κατὰ τὴν εἰσὸδον
κόλπου ἀπλοῦν κυκλοτερές ἢ ἡμισελήνοειδῆς ταινιδίου συνηνωμένον
πτυχῆς ἐπενδυσούσης τὰ μικρά χεῖλη· τὸ ὕψος αὐτοῦ παρὰ μὲν ταῖς
δίσκαις εἶναι ὅσον 0 μ, 002, παρὰ δὲ ταῖς ἐφήβοις ὅσον 0 μ, 006-0 μ, 008.
Ὁ Tardieu ἄλλοτε παρατήρησε τὸν παρθενικὸν ὕμνα ἀποτελοῦν-
τα κυκλοτερές χεῖλος καὶ προεξοχὴν ἐλαφρὰν περὶ τὴν εἰσόδον τοῦ κόλπου
εὐκόλως παρορᾶται καὶ ἐκλαμβάνεται ὅτι ἡ νεάνις στερεῖται παρθε-
νικός· κατὰ τὸν Toulmouche, ἡ διάταξις αὕτη δὲν εἶναι σπανία.

Ἐκ τῶν ἀναφερομένων ποικιλιῶν ἢ ἀνωμαλιῶν τοῦ ὕμνος ὡς
τοὺς περιγραφέντας τύπους μνημονεύομεν τῆς ὑπὸ τοῦ Morgagni
Cloquet παρατηρηθείσης, καθ' ἣν ὁ ὕμνη ἀπειργάζετο εἶδος παραπετ-
τός, κειμένου ἐν τῇ μέσῳ τοῦ κόλπου καὶ ἀνυψομένου εἰς τρόπον, ὅ-
τι ἔμμενον ἐκατέρωθεν πλαγία ὀπή, τῆς ὑπὸ τοῦ Rose ἀναλόγου τῆς
τετραίτης, ἣν ἀποκαλεῖ *dérivator*, ἀλλ' ἴσως οἱ ὕμνες οὗτοι ἀνήκουσι
ἀπλῶς αὐτοῦ ῥήξους, ὡς κατωτέρω ὁ λόγος, τῆς τοῦ Fabrice de Hi-

καν ήν ο ύμνη είναι ήθελαι και παρεμφερει ύμνι, αλλοιολογούμενῳ ὅνῳ ἰνῶν μεμβρανῶδων ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἕτερον τοῖχον τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου. Τέλος ὁ ύμνη ἐνίστε συνίσταται εἰς διάφραγμα χωρὶς ὀπῆς, ἥ εἰς διπλοῦν τοιοῦτον διάφραγμα.

Ὁ Delens παρατήρησε τὰς ἐξῆς ἀνωμαλίας ἡ ἑλκτωματικὴν τοῦ ύμέ-
νος διάπλαιον· 1) Ὑμένα δύο φέροντα ὅπας ὡς ὁ ὑπὸ τοῦ Rose περιγρα-
φεῖς καὶ 2) Ὑμένα παχύν καὶ στερόδον, φέροντα κατὰ μέσον ὀπῆν διαμέ-
τρου ὅσον 0μ,001. Ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψίν ἐξεταζόμεναι αἱ ποικι-
λῖαι αὗται παρέχουσιν ἀξίας λόγου παρατηρήσεις τὰς ἐξῆς· ὅτι ὁ παχύς
καὶ στερός ύμνη μετὰ μόλις διακριτῆς ὀπῆς καθίσταται τὴν διακόμευσιν
εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις σχεδὸν ἀδύνατον. ἀντιτάσων ἴσην τῷ ἐντε-
λῶς ἀδιατρήτῳ ύμένι ἀντίστασιν κατὰ τὴν συνουσίαν, ἐπομένως ἐκ τῆς
ἐλλείψεως ῥήξεων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἐπιτετα καὶ ὅτι δὲν ἐγένοντο
ἀπόπειραι πρὸς βιασμόν· ὅτι ὁ δύο ὀπῆς φέρων ύμνη ἐνίστε ἐκλαμβάνεται
ὡς ύμνη διατρήσεις καὶ συνουλωθεῖς πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς τοιαύτης
ἀπάτης παραθέτομεν ἐνταῦθα τὴν περιγραφὴν τῶν δύο ὑπὸ τοῦ Delens
παρατηρηθέντων τοιούτων ύμένων ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς τύπος συγκρίσεως.
Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν πρόκειται περὶ ἐνδεκαετοῦς παιδίσκης, παρ' ἣ
ὁ ύμνη ἦτο λεῖος, κανονικὸς καὶ ἱκανῶς παχύς, ἀντὶ δὲ μιᾶς ὀπῆς ἔφερε δύο,
διαμέτρου ὅσον 0μ,002. χωριζόμενας διὰ μεμβράνης ὅσον 0μ,002-
0μ,004, πλατείας καθ' ὅλα ὁμοίας τὴν τε ὄψιν καὶ σύστασιν πρὸς τὸν
λοιπὸν ύμένα καὶ οὐχὶ πρὸς ἐπουλωτικὸν ἱστόν, καὶ συνεχομένης πρὸς τὰ
ἄνω μετὰ τοῦ ὑπὸ τὴν οὐρήθραν φύματος. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν πρόκειται
ἐπίσης περὶ παιδίσκης ἐνδεκαετοῦς καὶ τι πλέον, ἀλλὰ πρὸ ἔτους καθαρι-
ζομένης, εἰς ταύτην τὰ γεννητικὰ ὄργανα εἶναι ἐντελῶς ἀνεπτυγμένα. τὸ
ἐφῆβαιον καὶ τὰ μεγάλῃ χεῖλιν φέρουσι τρίχας μελανὰς, λεπτὰς, μακρὰς
ἀλλ' ἀραιὰς, τὸ αἰδοῖον μετρίως εὐρὺ κατὰ τὸ ὀπίσθιον αὐτοῦ μέρος, ἡ
κλειτορίς μεγαλειτέρα πῶς τοῦ κατὰ φύσιν, ἐν γένει τὰ ἀποτελοῦντα τὰ
ἐξωτερικὰ γεννητικὰ μόρια μέρη εἶναι ἄνευ ἐρυθρότητος ἡ φλεγμονῆς, ὁ
ύμνη φέρεῖ δύο πλαγίως ὀπῆς, ὧν ἡ μεγάλη διάμετρος διήκει παραλλήλως
τῇ σχισμῇ τοῦ αἰδοίου· διαχωρίζονται δὲ ἀπ' ἀλλήλων διὰ ταινίας μεμ-
βρανῶδους ὅσον 0μ,004-0μ,005 πλατείας, τὴν τε ὄψιν καὶ σύστασιν
παρεμφέρεῖ παρθενικῷ ύμένι, οὐχὶ δὲ ἐπουλωτικῷ ἱστί. Αἱ ὀπαί, ὧν ἡ
μὲν μεγάλη διάμετρος εἶναι 0μ,007-0μ,008, ἡ δὲ μικρὰ 0μ,003-
0μ,004, εἶναι ἐντελῶς συμμετρικαί, τὰ χεῖλιν αὐτῶν μετρίως ὀδοντωτά,
ἀλλὰ χωρὶς ῥήξεων.

Τοιοῦτοι αἱ τοῦ παρθενικοῦ ύμένος τύποι καὶ αἱ ποικιλίαι. Ἐν γένει
ὅμως ὁ παρθενικὸς ύμνη προοιούσης τῆς ἡλικίας ὑφίσταται οὐσιώδεις παραλ-
λαγὰς· οὕτω καθ' ὅσον τὰ ὄργανα ἀναπτύσσονται, ὁ ύμνη πλατύνεται ἐγ-

καρσίως ἐνίοτε δὲ παχύνεται ἐπαισθητῶς ἕνεκα τῆς ἀνατομικῆς αὐτοῦ ὕψους, καθότι συνίσταται ὑπὸ δύο ἐπικειμένων πετῶν βλεννοῦμένος, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων κείνται μὲν καὶ τινες ἴνες. Ἡ μᾶλλον σπουδαία παραλλαγή συνίσταται εἰς τὴν χαλάρωσιν αὐτοῦ, καθόσον ἀναπτύσσεται καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐπιμηνίων πίεσιν.

5. *Μύρτα*. — Ἐνίοτε παρερμηνεύεται ἢ τε φύσις καὶ ὁ τρόπος τῆς γενέσεως τῶν μύρτων ἢ παρερμηνεία αὐτῇ βεβαίως ἐπάγεται ὀλεθρίας συνεπείας εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν. Καὶ κατὰ τινας μὲν συγγραφεῖς, τὰ μύρτα εἶναι τὰ λείψανα τοῦ ἀτελῶς ἀναπτυχθέντος παρθενικοῦ ὕμενος, ἄρα βέβαιον τῆς παρθενίας σημεῖον· κατ' ἄλλους δὲ τούναντίον τὰ ἀνώμαλα λείψανα τοῦ διαβρραγέντος ὕμενος, ἅτινα, μὴ συνουλωθέντα καὶ συσταλέντα, προσκτῶνται λίαν ποικίλης καὶ ἀρίστους μορφᾶς, οἷον φύματα, σαρκώσεις, γλωσσιδία κτλ. καὶ ἄλλοτε ἄλλα τὸν ἀριθμὸν περὶ τὴν εἰσόδον τοῦ κόλπου. Ἡ τελευταία αὐτῇ γνώμη εἶναι ἡ ἐπικρατεστέρα τὴν σήμερον καὶ ἡ μόνη ὀρθή.

6. *Οὐρήθρα καὶ βολβός*. — Ἐνίοτε ὁ ὑπὸ τὴν οὐρήθραν ἐγερτήριος βολβός ἐπεκτείνεται ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ συμπληροῖ κατὰ τὴν ἀνωτέραν τοῦ αἰδοῦ μοῖραν τὸν κύκλον τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου καθῃκεὶ ἐκατέρωθεν πρὸ τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, ἀποκαθιστᾷ οὕτω τὸν τοῦ αἰδοῦ σωλῆνα βαθύτερον.

7. *Κόλπος*. — Ἡ τοῦ κόλπου εἰσόδος παρουσιάζει διαστάσεις ἄλλοτε ἄλλας ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον καθέτου διευθύνσεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἔξεων. Εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν κατὰ φύσιν μῶλις εἶναι δυνατὴ ἡ εἰσαγωγή κοινοῦ γραφικοῦ πτεροῦ, βραδύτερον, προσεγγιζούσης τῆς ἡθῆς, ἡ τοῦ μικροῦ τῆς χειρὸς δακτύλου, εἰς δὲ τὴν ἔφηβον σπανίως πλέον ἢ ἡ τοῦ λιχανοῦ. Ἡ διαφορὰ τοῦ εὗρους τῆς τοῦ κόλπου εἰσόδου, καὶ τοι πολλὰς κατὰ φύσιν παρουσιάζει, ἕνεκα ποικίλων αἰτίων, ἀνωμαλίας, οὐδὲν ἥττον οὐ σμικρὰν κέκτηται σπουδαίωτητα πρὸς λύσιν διαφορῶν ἱατροδικαστικῶν ζητημάτων. Αἱ αὗται ἰσχύουσι σκέψεις καὶ ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ ὅλου κόλπου.

8. *Σκέλετός*. — Ἀπαντα τὰ περιγραφέντα μέρη στηρίζονται ἐπὶ σκελετοῦ, οὗ ἡ διέταξις τὰ μάλιστα ἐπηρεάζει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεων καὶ τοῦ βιασμοῦ. Ἡ μικρὰ τοῦ ἡθικοῦ τόξου ἀπόστασις εἰς τὰς μικρὰς ἡλικίας παιδίσκας παρεμβάλλει πρόσκομμα πολλῷ ἀνώτερον τῆς στενότητος τῶν μαλακῶν μορίων εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ πέους ἐν τῷ κόλπῳ, καὶ ἀπεργάζεται φραγμὸν ἀνυπερβλήτον, καθιστάντα ἀδύνατον ὡς τὰ πολλὰ τὴν τελείαν εἰς τὰς μικρὰς παιδίσκας διεισδύειν.

9. *Ἀπόψις τοῦ αἰδοῦ καθόλου*. — Τὸ αἰδοῖον ὅλως μαδαρὸν κατὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν καλύπτεται ἀκολούθως κατὰ τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τριχῶν εὐ-

θειῶν ἢ οὐλῶν, πυκνῶν ἢ ἀραιῶν κατὰ τὸ ἐρήθαιον, τὴν ἐξωτερικὴν τῶν μεγάλων χειλέων ἐπιφάνειαν καὶ μέχρις ἐνίοτε τοῦ δακτυλίου, ἔνθα εἶναι ἀραιαὶ καὶ ὀλίγαι ἢ καὶ ἐντελῶς ἐλλείπουσιν. Ἡ τοιαύτη τοῦ αἰδοίου τρίχως, ἄλλοτε ἄλλη, σχετίζεται. ἔξεστιν εἰπεῖν, ἀμέσως πρὸς τὴν μᾶλλον ἢ ἥττον τελείαν τῶν ἐσωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀνάπτυξιν· κατὰ τὸν Martineau (1), τὸ τρίχωμα εἶναι ἀραίον καὶ πτωχόν, τῆς ἀναπτύξεως τῆς μήτρας οὕσης παρεμπεποδισμένης, τούτου δὲ ἔνεκα συνοδεύεται καὶ ὑπὸ στεριώσεως, παρατήρησα δὲ εἰς γυναῖκα τριακοντούτιδα ἡκιστα ἀνεπτυγμένον τὸ αἰδοῖον καὶ ἔλλειψιν τελείαν τῶν ἐσωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων, μήτρας καὶ ὠθηκῶν.

Τὸ αἰδοῖον, ἀνατομικῶς ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀποτελούμενον, φέρεῖ ἐν μέσῳ σχισμὴν ὑπὸ τῶν μεγάλων χειλέων καθοριζομένην, εἰς ἣν ἀπολήγουσι δύο συστήματα, τὸ οὐροποιητικὸν καὶ τὸ γεννητικόν. Εἰς τὰς παιδίσκας πρὸ τῆς ἡθικῆς ἡλικίας, κατὰ τὸν Toulmouche, ὑπερτερεῖ τὸ οὐροποιητικόν. εἰς δὲ τὰς ἐφήβους νεανίδας καὶ τὰς γυναῖκας τὸ γεννητικὸν σύστημα. Ἐκ τῆς τοιαύτης τῶν συστημάτων τούτων ὑπεροχῆς κατὰ τὰς δύο τῆς ἡλικίας περιόδους προκύπτει σπουδαία διαφορὰ τοῦ αἰδοίου ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ παρ᾽ ἑαυτῶν. Τούτῃστιν εἰς μὲν τὰς μὴ ἐφήβους παιδίσκας ἢ τοῦ αἰδοίου σχισμὴ χαίνει πρὸς τὰ ἄνω, ἔνθα κεῖται ἡ οὐρήθρα, εἶναι δὲ κεκλεισμένη διὰ τῆς ἐπαφῆς τῆς τῶν ἐσωτερικῶν τῶν μεγάλων χειλέων ἐπιφανείας πρὸς τὰ κάτω, ἔνθα κεῖται ἡ εἰς τὸν κόλπον εἰσόδος. εἰς δὲ τὰς ἐφήβους νεανίδας καὶ ὠρμους γυναῖκας τὸ ἐναντίον παρατηρεῖται, χαίνει δηλαδὴ πρὸς τὰ κάτω καὶ εἶναι κεκλεισμένη πρὸς τὰ ἄνω διὰ τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον τελείας τῶν μεγάλων χειλέων συμπτώσεως. Ἡ τοιαύτη τοῦ αἰδοίου διάταξις μεγάλην ἔχει σπουδαιότητα ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἐποψιν, ὅτε δὴ ἔνεκα τῶν καθ' ἑξὶν ἀσελγῶν πράξεων εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν ἐπαισθητῶς παραμορφωμένη. Καὶ ἡ φαρὰ τῆς σχισμῆς εἶναι διαφορὰ εἰς τὰς δύο ταύτας τῆς ἡλικίας περιόδους, εἰς μὲν τὰς μὴ ἐφήβους νεανίδας διηκουσα κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ πρόσω, εἰς δὲ τὰς ἐφήβους λοξῶς ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐκ τῶν πρὸς πρὸς τὰ ὀπίσω.

Ἑτέρα πλείστου λόγου ἀξία ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἐποψιν παρατήρησις, ὑπὸ τοῦ Dolbeau καθιερωθεῖσα ὡς πρὸς τὴν ὅλην τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων διάταξιν, εἶναι ἡ εἰς δύο τμήματα ὑπὸ τοῦ παρθενικοῦ ὕμνου εἰς τὰς παρθένας διαχωριζόμενα διαίρεσις τούτων καὶ τὸ μὲν, τὸ ἔμπροσθεν τοῦ ὕμνου κείμενον, σφλὴν τοῦ αἰδοίου ἢ αἰδοῦκος, τὸ δὲ, τὸ

(1) Martineau. — Des déformations de la vulve produits par la défloration. — Union Médic. 1880, — Ἀρ. 2, Σελ. 17.

ὀπισθεν τοῦ ὑμένους, σωλήν τοῦ κόλπου ἢ κοιλικός ἀποκαλεῖται. Ὁ αἰδοϊκὸς σωλήν, ὁ κυρίως τὸν ἱατροδικαστὴν ἐνδιαφέρων, ἀποτελεῖται ἐκ τῶν πρὸσω πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπὸ τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν χειλέων, πρὸς τὰ ἄνω ὑπὸ τῆς κλειτοριδος, τοῦ βολβου καὶ τοῦ σθηγαγγώδους σώματος, καὶ πρὸς τὰ κάτω ὑπὸ τοῦ χαλινου καὶ τοῦ σκαφοειδούς λάκκου. Αἱ διαστάσεις, καὶ δὴ αἱ κατὰ μῆκος καὶ βάθος τοῦ σωλήνος τούτου, εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι ἕνεκα πολλῶν αἰτίων, καὶ ἰδίᾳ ἕνεκα τῶν καθ' ἑξὶν ἐπαναλαμβανομένων ἀσελγῶν πράξεων, συνεπαγομένων χαρακτηριστικὰς μεταβολὰς εἰς τε τὸ σχῆμα καὶ τὴν διάταξιν ἐν γένει αὐτοῦ.

6'. **Σημεῖα χαρακτηρίζοντα τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν καὶ τὸν βιασμόν.**

Ἐπόμενοι τῇ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος διακρίσει τῶν δύο τούτων πράξεων, τῆς μὲν ἀποπλανήσεως πρὸς ἀσέλγειαν ὡς ἀσελγοῦς πράξεως οἷαςδὴποτε φύσεως ὑπὸ τοῦ ἄρρενος ἐπὶ τὸ θῆλυ ἢ τὸ ἄρρεν, εἴτε μέχρις ἀπλῆς ἀποπείρας παραμείναςαν μετὰ τὴν ἄνευ βίας, ἀλλὰ χωρὶς διακορεύσεως ἐπὶ παρθένου, εἴτε χωρὶς τελείας τοῦ πέους εἰσαγωγῆς ἐπὶ γυναικὸς μὴ παρθένου. τοῦ δὲ βιασμοῦ ὡς ἀσελγοῦς πράξεως, ἀλλὰ μετὰ διακορεύσεως ἐπὶ παρθένων ἢ τελείας τοῦ πέους εἰσαγωγῆς ἐπὶ τῶν μὴ τοιούτων, περιγράφομεν ἰδίᾳ τὰ ἐκάστης τῶν πράξεων τούτων χαρακτηριστικὰ σημεῖα. Ἀληθῶς πολλοὶ τῶν συγγραφέων παρασιωπῶσι τὰ εἰς τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν ἀνήκοντα σημεῖα, διατεινόμενοι ὅτι διὰ τῶν ἀσελγῶν πράξεων χωρὶς εἰσαγωγῆς τοῦ πέους τὰ γεννητικὰ ὄργανα δὲν παραμορφοῦνται καὶ ἐπομένως ὁ ἱατροδικαστὴς οὐδὲν εὕρισκει σημεῖον καθοδηγοῦν αὐτόν, ἀλλ' ἢ ἐμβριθεστέρᾳ καὶ λεπτομερεστέρᾳ σπουδῇ καὶ παρατήρησις τῶν νεώτερον, καὶ δὴ τοῦ Tardieu, κατέδειξε πόσον ἡ γνώμη αὕτη εἶναι πεπλανημένη. Ἐξεταστέον λοιπὸν 1) τὰ εἰς τὴν ἀποπλάνησιν πρὸς ἀσέλγειαν σημεῖα, 2) τὰ εἰς τὸν βιασμόν καὶ 3) τὰ κοινὰ εἰς τὰς δύο ταύτας περιστάσεις.

1. **Σημεῖα χαρακτηρίζοντα τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν.**

Τὰ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀσελγῶν πράξεων σημεῖα διαφέρουσι καθ' ὅσον εἶναι πρόσφατα ἢ πεπαλαιωμένα καὶ καθ' ὅσον ἰδίᾳ αἱ ἀσελγεῖς πράξεις ἅπαξ μόνον ἢ ὀλιγάκις ἐπανελήφθησαν, ἢ καθ' ἑξὶν καὶ πολλάκις. Ἐνίοτε, καὶ δὴ εἰς τὰς σπανιώτατα ἢ καὶ ἅπαξ μόνον διαπραχθεῖσας ἀσελγεῖς πράξεις καὶ πρὸ χρόνου ἱκανῶς μακροῦ, οὐδὲν ἢ σχεδὸν οὐδὲν ἀνευρίσκεται σημεῖον, τεκμηριοῦν τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν ὡς τὰ

πολλά ὁμως, καὶ δὴ ἐπὶ τῶν καθ' ἕξιν ἀσελγῶν πράξεων, τὰ χαρακτηρηστικά σημεῖα οὐδέποτε ἑλλείπουσι καὶ εἶναι πάνυ σαφῶς ἐκπεφρασμένα.

α'. *Ἐρεθισμός τοῦ αἰδοίου.* — Τὸ χαρακτηρίζον τὰς ἀπλουτέρας τῶν ἀσελγῶν πράξεων εἶναι ἐλαφρὺς τοῦ αἰδοίου ἐρεθισμός, σημαίνουμένος ὑπὸ μετρίας ἐρυθρότητος καὶ αἰσθήματος καύσεως τῶν μερῶν. Τὸ σημεῖον τοῦτο ἀληθῶς εἰς παιδίσκας μικρᾶς ἡλικίας κέκτηται ἐνίοτε ἱκανὴν σπουδαιότητα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἀσελγῶν πράξεων, οὐδὲν ἦττον ὁμως ὁ ἱατροδικαστὴς μετ' ἐπιφυλάξεως δεόν ν' ἀποφαίνεται εἰς μόνον τοῦτο στηριζόμενος, ἅτε δὴ καὶ ἐξ ἄλλων αἰτίων οὐχὶ σπανίως προκαλούμενον.

β'. *Φλεγμονὴ τοῦ αἰδοίου.* — Ὁ τοῦ αἰδοίου ἐρεθισμός προσκτᾶται ὡς τὰ πολλὰ συνεπιεῖς ἀσελγῶν πράξεων μείζονα ἔντασιν καὶ σπουδαιότητα καὶ μεταπίπτει εἰς φλεγμονὴν ὀξείαν καὶ μᾶλλον ἢ ἦττον ἔντονον τῶν ἐξωτερικῶν τῶν ὀργάνων μερῶν, ἰδίᾳ εἰς τὰς μὴ ἐνδεκαετείς παιδίσκας.

Τὰ δι' ὧν χαρακτηρίζεται ἡ φλεγμονὴ αὕτη συμπτώματα εἶναι ἐξογκώσις καὶ σύνθλασις τῶν τε μεγάλων καὶ μικρῶν χειλέων, ἐρυθρότης ζωηρά κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀμφοτέρων τῶν χειλέων ἐπιφάνειαν, τὸν παρθενικὸν ὑμένα καὶ τὴν εἰς τὸν κόλπον εἰσοδον. πόνος ἔντονος κατὰ τὰ αὐτὰ μέρη, οὗ ἕνεκεν ἡ τῶν μερῶν τούτων εξέτασις ἀποβαίνει ὀδυνηρά καὶ δύσκολος, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀδύνατος· ἐκδοραί, ἐπιπόλαιοι ἀποδόρσις ἢ καὶ ἐξογκώσεις, οὐχὶ σπανίως ἰδράζουσι κατὰ τὰ χεῖλη καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν χειλέων ἐπιφάνειαν, κατὰ τινὰς συγγραφαίς, ἐκχύρωμα εἰς τὰ μεγάλα χεῖλη, ἀπότοκον συνήθως τῆς φλεγμονῆς εἰς τοὺς εἰς ἄκρον ἀγγειώδεις τούτους ἰστούς· ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη, διότι ἡ βία καὶ ἡ ἄμεσος ἐπὶ τῶν ὀργάνων τούτων κατὰ τὰς ἀσελγεῖς πράξεις δρᾶσις προκαλεῖ τὰ ἐκχυμώματα, οὐχὶ δὲ ἡ φλεγμονή, ῥύσις τέλος ἀπὸ τοῦ αἰδοίου ὕλης πυοειδοῦς, πρασινουκρινῆς καὶ μᾶλλον ἢ ἦττον ἀφθόνου διαβρεχούσης τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ κηλιδούσης τὰ ἐνδύματα τῆς νεάνιδος· ἡ ῥύσις αὕτη εἶναι προϊὼν βέβαιον τῆς φλεγμονῆς.

Ἡ πορεία τῆς ἐν λόγῳ φλεγμονῆς, ἐξαρτωμένης ἀπὸ ἀσελγῶν βιαιῶν πράξεων, τοιούτῃ τραυματικῆς, εἶναι ὅλως χαρακτηριστικῇ. Ἡ φλεγμονὴ εἰς παιδίσκας νεαρᾶς, τῆς βίας οὐσης μεγάλης καὶ παρατεταμένης, ἐνίοτε μετὰ τινὰς ὥρας εἰσβάλλει μετὰ μεγίστης ἐντάσεως. ἄλλοτε μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας καὶ λίαν σπανίως βραδύτερον· σημαίνεται δὲ κατὰ τὴν εἰσβολὴν αὐτῆς ὑπὸ ζωηροῦ κνισμοῦ, θερμολορασίας ὑψηλῆς, πόνου ἰσχυροῦ παρακωλύοντος τὴν βᾶδισιν καὶ προκαλοῦντος ἐκ μέρους τῆς πασχούσης χειρισμούς, οἵτινες μετὰ τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων κηλίδων διεγείρουσι τὴν προσοχὴν τῶν μητέρων εἰς ἀναζήτησιν τῶν ἰχνῶν τῶν πράξεων, αἵτινες ἀπεκρύφθησαν εἰς αὐτὰς εἴτε ἐξ ἀγνοίας εἴτε ἐκ σιωπηλῆς τῶν πασχουσῶν

ἐνίοτε συναινέσεως. Ἐν γένει δὲ ἡ φλεγμονὴ αὕτη τάχιστα προσκτᾶται μεγάλῃν ὀξύτητα, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρατηρεῖται εἰς τὰς ἐξ ἄλλων αἰτίων φλεγμονὰς τοῦ αἰδοίου.

Ἡ διάγνωσις τῆς φύσεως καὶ τῆς αἰτίας τῆς ἐν λόγῳ φλεγμονῆς ὑπὸ πρακτικὴν ἐποψίν παρέχει οὐ σμικρὰς δυσκολίας, διότι εἰς τὴν μικρὰν ταύτην ἡλικίαν λίαν συχνὰ ἀπαντᾷ κατὰ τὸ αἰδοῖον φλεγμονὴ ἐξ ἄλλων αἰτίων καὶ οὐχὶ ἐξ ἀσελγῶν πράξεων, καταλήγουσα ὡς καὶ ἡ τραυματικὴ κολπίτις εἰς ῥύσιν ἀπὸ τοῦ κόλπου μᾶλλον ἢ ἥττον χρονίαν, ἥτις θεωρεῖται ὡς τὸ ἄφευκτον, ἀλάνθαστον καὶ τὸ μόνον μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν λοιπῶν φαινομένων ἀπομένον τῆς φλεγμονῆς σημεῖον. Τοιαῦται δὲ βεβηρωταί εἶναι 1) ἡ αὐτοτελὴς λευκορροία, 2) ἡ ἀπὸ ἀπλῆς καταρρώδους φλεγμονῆς, 3) ἡ ἀπὸ τοπικοῦ ἐρεθισμοῦ ἐξ ἀμέσων βιασιοπραγιῶν, καὶ 4) τῆς ἡ ἀπὸ εἰδικῆς ἢ βλενωρροϊκῆς ἀφροδισίου φλεγμονῆς. Ἀπλὸν ἐκ τούτου ὅτι ὑψίστης εἶναι σπουδαιότητος ἡ δι' εἰδικῶν χαρακτῆρων διάγνωσις τραυματικῆς ἢ ἀπὸ ἀσελγῶν πράξεων κολπίτιδος ἀπὸ τῶν λοιπῶν προεμφανιζομένων τεσσάρων τῆς φλεγμονῆς εἰδῶν· οἱ διακριτικοὶ οὗτοι χαρακτῆρες συνίστανται εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἔξιν τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν παθήσεως, τὴν πορείαν καὶ τὸν τύπον τῆς φλεγμονῆς, τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ῥύσεως, τὴν διάταξιν καὶ τὴν ὥσιν τῶν ἐξελευώσεων.

Ἡ ἡλικία τὰ μάλα προδιατίθησιν εἰς τὴν ἕνεκεν ἀσελγῶν πράξεων φλεγμονήν, καὶ οἱ μᾶλλον ἐλαφροὶ χειρισμοὶ εἰς παιδίσκας τρυφεράς καὶ ἡλικίας προκαλοῦσιν οὐχὶ σπανίως βαθμὴν τινα φλεγμονῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν τρυφεράν ταύτην ἡλικίαν παρατηρεῖται ἡ αὐτοτελὴς λευκορροία ἀποτοκὸς ἕξεως ἀσθενοῦς καὶ ἔτι μᾶλλον ἐκφασμισθείσης ὑπὸ τῶν στερήσεων τῆς ἀκαθαρσίας, τῆς κακῆς τῶν μερῶν περιποιήσεως, ἢ φύσει ἐπὶ τὰς χυλοληθρίας διὰ τὸ λυμφατικόν καὶ τὸ χοιραδῶδες τῆς διαθέσεως, ἀνάγκη λαμβάνειν ὑπὸ λίαν σπουδαίαν ἐποψίν αἱ περιστάσεις αὗται. Ζητοῦμεν συγχρόνως καὶ τῶν ἰδιαζόντων τῇ λευκορροίᾳ ταύτῃ χαρακτῆρων, σωματικῶν καὶ πνευματικῶν, ἐκ τῶν πασχόντων μερῶν, εἰς τὸ λεπτόν καὶ ὁ βλενωδὲς τοῦ ἐκρέοντος ὑγροῦ, εἰς τὴν χαλάρωσιν τῶν ιστῶν, εἰς τὴν λεψίν πάσης ὀξύτητος κλπ.

Ἡ πορεία καὶ ὁ τύπος τῆς ἕνεκεν ἀσελγῶν πράξεων φλεγμονῆς αἰδοίου εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὰ καὶ πόρρω ἀπέχουσι τῆς πορείας τοῦ τύπου τῆς ἀπλῆς καταρρώδους τοῦ αἰδοίου φλεγμονῆς. Ἡ μὲν ἀσελγῶν πράξεων, ὡς ἤδη εἴρηται, εἰσβάλλει αἰφνης καὶ ἐξ ἀπίνης προσκτᾶται τάχιστα μεγίστην ἔντασιν ἀνάλογον πολλάκις τῇ δραστικότητι, ἡ δὲ ἀπλὴ καταρρώδης φλεγμονὴ, ἀποτοκὸς ἢ συμπτέρειδος ὡς πολλὰ ἐξανθηματικὴ ἢ ἄλλης τινὸς φύσεως πυρετοῦ, ἢ γενικῆς διαθέσεως ἐκδηλουμένης διὰ τῆς συγχρόνου κατὰ τοὺς λοιποὺς βλενωμένους π

σεως σφθαλμών, ρινικών ή βρογχικών κατάρρων χαρακτηρίζεται δια προδρόμων πυρετικών, πορείας βραδείας και βαθμιαίας των τοπικών φαινομένων αναπτύξεως ή τύπου ήττον καθαρού φλογιστικού, ἐλλείπουσι δὲ ὡς τὰ πολλὰ ἐξοιδήσεις, ἐρυθρότης, μεγάλη των μερῶν εὐαισθησία, ὑπάρχοντα εἰς τὴν ἑνεκεν ἀσελγῶν πράξεων φλεγμονὴν καὶ ἐδράζοντα ἰδίᾳ κατὰ τὴν εἰς τὸν κόλπον εἰσοδὸν καὶ τὸν παρθενικὸν ὕμνα καὶ τέλος ἡ ἀφθονος καὶ παχέια ρύσις.

Δυσχερεστέρα ἀποβαίνει ἡ διάγνωσις τῆς περὶ ἧς πρόκειται φλεγμονῆς τοῦ αἰδοίου ἀπὸ τῆς ἀφροδισίου βλεννόρροιας, ἀλλὰ πρακτικῶς ἡ τοιαύτη διάγνωσις δὲν εἶναι τόσον σπουδαία, διότι ἀμφότεραι εἶναι ἀπότοκοι ὁμοίας φύσεως πράξεων, ἡ διάγνωσις ὅμως εἶναι πάντοτε ἀναγκαία, διότι ἡ ἀφροδισιακὴ βλεννόρροια κέκτῃται ἐπιβαρυντικὴν περίστασιν τῆς μεταδόσεως νοσήματος εἰδικοῦ. Γνωστὸν ὅτι αἱ ἀσελγεῖς πράξεις, αἱ ὑπὸ ὧν ὡς ἀνδρὸς διαπραττόμεναι εἰς παιδείαν, προκαλοῦσιν ἐνίοτε ἐπίσης βλεννόρροϊκὴν ρύσιν χαρακτηριζομένην δι' ὀξείας καὶ ἐντόνου φλεγμονῆς καὶ διὰ παχέος καὶ ἀφθόνου ὕγρου, ὡς καὶ αἱ ὑπὸ πάσχοντος βλεννόρροϊαν ἡ ἄλλην τιᾶ νόσον ὁμοίαι πράξεις, ἐκπαλαὶ δὲ ἐζητήθη τὸ μέσον τῆς διαγνώσεως τῶν δύο τούτων καταστάσεων, ἀλλ' ἅπασαι αἱ προσπάθειαι αὐται, καὶ δὴ αἱ ἐπ' ἐσχάτων τοῦ Bernütz ἔμειναν ἄνευ ἀποτελέσματος ὡς πρὸς τὰς μικροσκοπικὰς ἐρεῖνας· ἡ διάγνωσις ὅμως, ἡ κατὰ προσέγγισιν τοῦλάχιστον, ἐπιτυγχάνεται δι' ἄλλων μέσων· οὕτω, κατὰ τὸν Tardieu (1), σημεῖον βέβαιον τῆς εἰδικῆς βλεννόρροιας θεωρητέον ἡ ἐκτακτος σφριγῶσις τῶν κατὰ τὴν εἰσοδὸν εἰς τὸν κόλπον διακλαδιζομένων ἀγγείων, παρεμφερὲς καθ' ὅλα τῇ ὡς τὰ πολλὰ ἀπαντώσῃ καταστάσει εἰς τὰς ἐξωθηκυίας φλέβας τοῦ καυλοῦ καὶ εἰς τὴν σφριγῶδη πόσθην τῶν πασχόντων ἀφροδισιακὴν βλεννόρροϊαν. Ἐτερον δὲ σημεῖον, μᾶλλον χαρακτηριστικὸν καὶ σταθερόν, εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Ricord (2) παρατηρηθὲν ὡς πρὸς τὴν ἑδραν τῆς ρύσεως· εἰς μὲν τὴν ἀφροδισιακὴν βλεννόρροϊαν πιεζομένης ἐλαφρῶς τῆς οὐρήθρας ἐκ τῶν κάτω ἐκθλύζει ἐξ αὐτῆς βλέννα, τοῦθ' ὅπερ οὐδέποτε συμβαίνει εἰς τὴν ἀπλὴν ἑνεκεν ἀσελγῶν πράξεων βλεννόρροϊκὴν ρύσιν. Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι, ἂν ἐλλείπωσι τὰ ἐκ τῆς ἀμέσου τοῦ ὕγρου ἐξέτασεως σημεῖα πρὸς διάγνωσιν τῆς φύσεως αὐτοῦ, ὑπάρχουσιν ἀφ' ἑτέρου ἡ ἑδρα τῆς ρύσεως καὶ ἡ κατάστασις τῶν κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου ἀγγείων, ἅτινα παρέχουσι δεδομένα πολλοῦ λόγου ἄξια εἰς τὸν ἰατρὸν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς φύσεως τοῦ ὕγρου.

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 42.

(2) Ricord et Bandry. — Consultation sur une accusation d'attentat à la pudeur. Ann. d'Hyg. 1844. Τόμ. ΔΒ', Σελ. 117.

Αι κατὰ τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ χεῖλη ἐκδοραὶ καὶ ἐξελκώσεις εἶναι κυρίως χαρακτηριστικαὶ τῶν ἀσελγῶν πράξεων, οὐχ ἥττον ὑπάρχουσι καὶ ἔτεροι περιστάσεις, καθ' ἃς τὰ αὐτὰ παρατηροῦνται ἀποτελέσματα, οἷον ἔρπητες, φλεγμονὴ τῶν κρυπτῶν κτλ. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις αἱ ἐξελκώσεις ὁμοιάζουσι μὲν κατὰ τὸ στρογγύλον σχῆμα τὸν φαιὸν πυθμένα καὶ τὰ ἀποκεκομμένα χεῖλη αὐτῶν, διαφέρουσι ὁμως ὡς ἐκ τῆς πολλῆς πλότητος καὶ τῆς ἐν σωρείαις κανονικῆς διατάξεως αὐτῶν κατὰ τὸν ἔρπητα καὶ τὴν τῶν κρυπτῶν φλεγμονήν. Ἄλλως αἱ ἐκ τῶν ἀσελγῶν πράξεων ἐξελκώσεις εἶναι ἅπλαϊ ἀκανόνιστοι ἐκδοραί. Λίαν σπανίως παρατηροῦνται καὶ μικραὶ τινες ὑπερσαρκώσεις, ἀπότοκοι βεβαίως τῆς φλεγμονῆς, ἐδράζουσαι εἰς τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ ὑμένας καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν χειλέων ἐπιφάνειαν ἄλλοτε ἄλλαι τὸ πλῆθος, ὡς τα πολλὰ π — 6, καὶ τὸ μέγεθος ἀπὸ κόκκου σινάπεως ὅσον φακῆς, ζωηρῶς ἐρυθραὶ τὴν χροίαν.

γ'. Ἀλλοιώσεις τοῦ στήματος καὶ τοῦ δακτυλίου. — Πλὴν τῶν εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀλλοιώσεων καὶ μεταβολῶν ἐκ τῶν ἀσελγῶν πράξεων παρατηροῦνται ἐνίοτε, ἀληθῶς σπανίως, καὶ εἰς τὸ στόμα καὶ τὸν δακτύλιον ἀλλοιώσεις ἀπότοκοι τῶν αὐτῶν ἐπονειδίστων πράξεων. Ὁ Tardieu παρετήρησε τοιαύτας δωδεκάκις εἰς παιδίσκας ἑξαετείς, ἑπταετείς καὶ ἐνδεκαετείς. Συνίστανται δὲ αὐταὶ ὡς τὰ πολλὰ εἰς ῥήξεις τῶν χειλέων καὶ τῶν γωνιῶν αὐτῶν δικτὴν ραγάδων, καὶ εἰς ἐκδοράς καὶ παραμορφώσεαι τοῦ δακτυλίου, λίαν δὲ σπανίως καὶ εἰς ἑλκὴ συφιλικὰ κατὰ τὰ μέρη ταῦτα.

δ'. Χαρακτηριστικὴ τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσις. — Τὰ μέχρι τοῦδε περιγραφέντα σημεῖα τῆς πρὸς ἀσελγείαν ἀποπλανήσεως ἀνάγονται εἰς τὰ ἅπαξ ἢ σπανίως διαπραχθείσας ἀσελγείας πράξεις, χαρακτηρίζουσιν ἄρα τὸν ὄζυν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς πρὸς ἀσελγείαν ἀποπλανήσεως τύπον ἤδη λόγος περὶ τῶν χαρακτηριζόντων τὰς καθ' ἑξὶν ἀσελγείας πράξεις ἢ τὸ χρόνιον τύπον τῆς πρὸς ἀσελγείαν ἀποπλανήσεως σημείων, περὶ τῆς εἰδικῆς, δηλαδή ἐκ τῆς καθ' ἑξὶν ἀσελγείας παραμορφώσεως τοῦ αἰδοίου, ἣν πρῶτος ὁ Toulmouche παρετήρησε καὶ ἐσημείωσατο, ὁ δὲ Tardieu μετεπιστάσεως ἐμελέτησε καὶ περιέγραψε, παρατηρήσας αὐτὴν 59 φορές εἰς παιδίσκας ἡλικίας κατωτέρας τῶν 11 ἐτῶν, 32 εἰς παιδίσκας ἡλικίας ἀπὸ 11 - 15 ἐτῶν, ἐπὶ δὲ 4κις εἰς νεάνιδας ἀπὸ 15 - 20 ἐτῶν καὶ ἑξαερετικῶς ἅπαξ εἰς κόρην 41 ἐτῶν ἡλικίας. Τὸ ἐφ' ἡμῶν, παρετηρήσαμεν δεκαπεντάκις τὴν χαρακτηριστικὴν ταύτην τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσιν εἰς παιδίσκας 9 - 11 ἐτῶν.

Τὰ σημεῖα τῆς καθ' ἑξὶν ἀσελγείας εἶναι ἡ πρόωρος τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀνάπτυξις κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἡλικίαν, τὸ ἀνάστημα, τὴν ῥωμὴν καὶ τὴν καθ' ὅλου τῆς παιδίσκης ἑξίν, οὕτως, ὥστε εἰς ἡλικίαν 9 - 10 καὶ 11 ἐτῶν παρατηροῦνται σημεῖα τελείας ἡβικῆς ἀναπτύξεως.

Τὰ μεγάλα τότε χεῖλη εἶναι πεπαχυσμένα, ἀφεστῶτα κατὰ τὸ κατώτερον αὐτῶν μέρος, τὸ αἰδοῖον χαῖνον. τὰ μικρὰ χεῖλη ἐπιμεμηκυσμένα καὶ ἐνίοτε ὑπερθάλλοντα τὰ μεγάλα. ἡ κλειτορίς μείζων τὸν ὄγκον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκτάκτου μεγέθους ὡς μετὰ τὰς συνετεῖχ ἀντανισμοῦ πράξεις. ὡς τὰ πολλὰ ἐρυθρά, ταχέως ὀρθομένη καὶ ἐν μέρει ἀποκεκαλυμμένη.

Ἀφ' ἑτέρου τὸ στενὸν τοῦ εὗρους τῶν μερῶν καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἥδικου τόξου ἀντίστασις, διακωλύοντα τὴν τελείαν τοῦ πέους εἰσαγωγὴν καὶ τὴν τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος καταστροφὴν. συνεπάγονται μετὰ τὰς καθ' ἑξιν πρὸς συνουσίαν ἀποπειράς τὴν τρὸς τὰ ἄνω ἄπωσιν τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος καὶ ἀπάντων τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ αἰδοῖον μερῶν. ἐξ οὗ παραμορφοῦται ὁ αἰδοῖκος σωλὴν δίκην χώνης μᾶλλον ἢ ἥττον εὐρείας μᾶλλον ἢ ἥττον κατὰ βῆθος διηκούσης, ἐν ἣ εἰσδύει τὸ ἄκρον τοῦ πέους ὡς εἰς τὴν χωνοειδῆ τοῦ δακτυλίου παραμόρφωσιν κατὰ τὴν παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν. Εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς χώνης ταύτης, κατὰ μὲν τὸν Toulmouche κ. ἄ., συμμετεῖχει καὶ τὸ περιναῖον, κατὰ τὸν Tardieu ὁμως, οὐδέποτε τοῦτο παρατηρεῖται. Ὡς πρὸς τὴν συμμετοχὴν τοῦ περιναίου εἰς τὴν παραμόρφωσιν τοῦ αἰδοίου συμφωνοῦμεν τῇ γνώμῃ τοῦ Toulmouche, ἅτε δὴ πρὸ τετραετίας παρατηρήσαντες περίπτωσιν τοιαύτην εἰς παιδίσκην ἀγρότιδα δεκαετῇ, ἐκουσίως ἀπαχθεῖσιν καὶ μετὰ τετραήμερον ἐντὸς τῶν δακῶν μετὰ τοῦ ἀπαγωγέως διαμονὴν συλληφθεῖσαν· εἰς ταύτην, ἐφ' ἧς ἡ πρὸς συνουσίαν ἀπόπειρα πολλάκις μετὰ πολλῆς βίας καὶ ὀρμῆς, ἀλλ' εἰς μάτην, ἐπανελήφθη, παρατηρήσαμεν πλὴν τῆς συνήθους τοῦ αἰδοίου παραμορφώσεως, καὶ τηλικαύτην τοῦ περιναίου ἄπωσιν οἶονεῖ ἐν τῷ κόλπῳ, ὥστε οὐ μόνον τοῦτο οὐδόλως σχεδὸν διεκρίνετο, ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσθιον τοῦ δακτυλίου χεῖλος συμμετεῖχε τῆς ἀνώσεως καὶ δὲν εὕρισκετο ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μετὰ τοῦ ὀπισθίου χεῖλους ἐπιπέδου.

Ὁ Tardieu παρετήρησε τὸν χαλινὸν ἐνίοτε ἑλλειποντα ἕνεκα τῆς ἰσχυρᾶς συνθλίψεως καὶ προστριβῆς. Ὁ παρθενικός ὑμὴν εἰς τὸ βῆθος τῆς χώνης εὕρισκόμενος, ἢ κἄλλιον τὴν κορυφὴν τῆς πυραμίδος ἀποτελῶν, ἀπεργάζεται οἶονεῖ χεῖλος ἐξέχον, φέρον ἐν τῷ κέντρῳ ὀπὴν μετὰ χειλῶν κροσσῶν· ἄλλοτε ὁ ὑμὴν λελεπτυσμένος, συνεσταλμένος παρίσταται δίκην κρίκου ἢ κυκλικῆς πτυχῆς ἐμπροσθεν τῆς διεσταλμένης τοῦ κόλπου εἰσόδου· ἡ τοιαύτη τοῦ ὑμένος σμίκρυνσις εἶναι ἀπότοκος τῆς ἐπανειλημμένης συνθλίψεως καὶ πίεσεως, εἶναι ἐν ἐνὶ καθαρᾷ ἀτροφίᾳ καὶ οὐχὶ ῥῆξις, καὶ τοι ἐνίοτε εἰς τὰ χεῖλη τῆς ὀπῆς διακρίνονται ἱγνή ἀτελοῦς ῥήξεως.

Ἀπαξ παρετήρησα συμπαρομαρτοῦσαν ἀλλοίωσιν μὴ ὑπὸ τῶν συγγραφῶν ἀναφερομένην καὶ ἐδράζουσαν κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν ριζομερίων ἐπιφάνειαν ἐγγύτατα τοῦ αἰδοίου· ἡ ἀλλοίωσις αὕτη συνίστατο εἰς παραλ-

λαγήν τῆς χροιάς τοῦ δέρματος ἐπὶ ἐκτάσεως ἑκατοστομύτρων τινῶν κατὰ μῆκος ἀπὸ τοῦ αἰδοίου καὶ 0 μ. 01 περίπου κατὰ πλάτος, ἥτις χροιά ἐφανετο πελιδνὴ πῶς ὡς ἡ τῶν ὑποφθalmίων, τὸ δὲ δῆρμα κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ἦτο καὶ καθ' ὕψην παρηλλαγμένον, σκληρὸν δηλαδὴ καὶ ὡσεὶ πιεσμένον. Ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως τῆς παιδίσκης ἐπίσθην ὅτι αὕτη παραδιδομένη εἰς ἀσελγαίς πράξεις καθ' ἑξὶν ἐπὶ ἔτη, συνισταμένης εἰς ἀποπειρας συνουσίας, συνέσφιγγεν ἰσχυρῶς τοὺς μηρούς αὐτῆς εἰς πρόπον, ὥστε τὸ πέος προσετριβετο καὶ συνεθλίβετο μεταξύ αὐτῶν χωρὶς νὰ εἰσδύῃ ἐν τῷ κόλπῳ, τοῦτου δ' ἕνεκα ἡ τοῦ αἰδοίου ἐπὶ τὸ χωνοειδὲς παραμόρφωσις ἦτο ἀτελής.

Οἱ προσημειωθέντες τῆς τοῦ αἰδοίου παραμορφώσεως χαρακτῆρες εἰναι ἄλλοτε ἄλλοι ἀναλόγως τῆς ἡλικίας· εἰς τὰς παιδίσκας, τὰς τὴν ἡλικίαν ἡλικίαν προσεγγιζούσας ἢ τὰς πρὸ μικροῦ ἐφήβους, ἡ εὐρυνσις τοῦ αἰδοίου εἶναι ἐνίοτε λίαν μεγάλη, ὁ δὲ χαλαρῶς κυματίζων πρὸ τοῦ εὐρέως κόλπου ὅμην δὲν παρακωλύει τὴν εἰς αὐτὸν εἰσόδον. Ἡ τοιαύτη τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσις ἐξηγεῖ τὴν ἐνίοτε συμβαίνουσαν μετὰ ἐπανειλημμένου ἀποπείρας μᾶλλον ἢ ἥττον τελείαν τοῦ πέους εἰσαγωγὴν συνοδουμένην ἔστιν ὅτε καὶ ὑπὸ κινήσεως χωρὶς ῥήξεως καὶ καταστροφῆς τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος. Ἀπαντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς, Casper, Taylor, Marc, Tardieu κ. ἄ., ὁμοφώνως παραδέχονται τὸ δυνατόν τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον τελείας τοῦ πέους εἰσαγωγῆς χωρὶς ῥήξεως τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος εἴτε ἀπώθυμνον τοῦτου λίαν ὕψηλὰ ὡς εἰς τὰς μικρᾶς ἡλικίας νεανίδας, εἴτε χαλαρομένου μεγάλως καὶ εἰς τὰς ἐφήβους καὶ μᾶλλον ὠρίμους παρθένας ἀφοῦ προηγηθῶσι πεπαλαιωμένοι καθ' ἑξὶν ἀσελγαίς πράξεις μετὰ ἐπανειλημμένης πρὸς συνουσίαν ἀποπείρας, καὶ τοῦτου ἕνεκα ἡ προσημειωθεῖσα τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσις καὶ εὐρυνσις· μόνος ὁ Dévergie ὑποστηρίζει τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος, λέγων ἐπὶ λέξεσιν α· Ἐπὶ τινῶν παρθενησίων στηρίζονται πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ὅτι εἰς τινὰς γυναῖκας ἦτο δυνατόν ἡ τοῦ πέους ἐν τῷ κόλπῳ εἰσαγωγὴ χωρὶς νὰ συμβῇ διαπύρεσις; » Ἐτι μᾶλλον ἤθελε βεβαίως ἐκπλαγῇ ὁ Dévergie, καὶ δικαίως, ἀναγινώσκων τὴν ὑπὸ τοῦ G. Tourdes(1) περιγραφὴν περιστασιῶν, καθ' ἃς εἰς τὴν βαθμιαίως καὶ χρονίως ἕνεκεν ἀσελγῶν πράξεων διαταθείσαν οὐρήθραν γυναικῶν τινῶν εἰσῆρχετο τὸ ἀνδρικὸν πέος.

Ἐνίοτε εἰς γυναῖκας προκεχωρημένης ἡλικίας ἕνεκα διαμαρτίας πρὸς τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν αὐτῶν ὀργάνων, καὶ δὴ μεγάλης τοῦ κόλπου στενότητος, μὴ ἐπιτρεπούσης τὴν συνουσίαν, παρατηρεῖται χωνοειδὴς

(1) G. Tourdes. — Des cas rares en médecine légale. Thèse de concours. Strasbourg. 1840.

τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσις μετ' ἀπάντων τῶν προσημειωθέντων χαρακτη-
ρων συνεπιτελεῖ ἐπανειλημμένων πρὸς συνουσίαν ἀποπειρῶν.

2. Σημεῖα τὸν βιασμὸν χαρακτηροῦντα.

Ὁ βιασμός, ὡς ἤδη εἴρηται, συνίσταται διὰ μὲν τὰς παρθένους εἰς τὴν διακόρευσιν, δηλαδὴ τὴν τελείαν ἢ ἀτελῆ τοῦ παρθενικοῦ ὑμέρος ῥῆξιν, διὰ δὲ τὰς μὴ τοιαύτας εἰς τὴν μετὰ βίας τελείαν τοῦ πέους εἰσαγωγὴν, δηλαδὴ τὴν χωρὶς τῆς συναινέσεως τῆς γυναικὸς συνουσίαν. Τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν πρᾶξιν ταύτην σημεῖα εἶναι·

α'. Διακόρευσις καὶ οὗ χαρακτηρὲς αὐτῆς. — Οἱ συγγραφεῖς διχογνωμοῦσιν ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν ἡ διακόρευσις εἶναι ἐφικτή, τῶν μὲν, ὡς τοῦ Toulmouche κ. ἄ., ὑποστηρίζοντων ὅτι ἡ διακόρευσις εἶναι ἐφικτή ἀπὸ τοῦ 13^{ου}—14^{ου} ἔτους μέχρι τοῦ 18^{ου}—20^{ου}, τῶν δὲ, ὡς τοῦ Tardieu κ. ἄ., ὅτι καὶ πολλῶ πρότερον καὶ κατὰ τὸ 10^{ον} ἔτος, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὸ 6^{ον} τῆς ἡλικίας ἔτος. Ἐκ τῶν στατιστικῶν παρατηρήσεων τοῦ Tardieu ἐπὶ 632 περιστάσεων ἀποπλανήσεως πρὸς ἀσέλγειαν καὶ βιασμοῦ, ἐξ ὧν 207 βιασμοί, καὶ ἐκ τούτων ἐπὶ 160 διακορεύσεως τελείας, ἐπὶ 47 δὲ ἀτελοῦς, προκύπτει ὁ ἐξῆς πίναξ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν·

Διακόρευσις

	τελεία	ἀτελής
Κατωτέρω τῶν 11 ἐτῶν	39 14	25
Ἀπὸ 11—15 ἐτῶν	93 72	21
» 15—20 »	67 63	4
Ὑπεράνω τῶν 20 ἐτῶν	6 6	—
Ἡλικία μὴ ἐνδεκνυομένη	8 2	—
	207	50

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου δηλοῦται ὅτι κατὰ μὲν τὴν μικρὰν ἡλικίαν ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἀτελής, καθόσον δὲ ἡ ἡλικία προβαίνει, καθίσταται μᾶλλον συχνή ἡ τελεία διακόρευσις.

1. Ἔδρα καὶ τόπος τῆς ῥήξεως τοῦ παρθενικοῦ ὑμέρος. — Ἡ τοῦ παρθενικοῦ ὑμέρος ῥῆξις, ἀπότοκος σχεδὸν πάντοτε ὀρμητικῆς βίας, διηκούσης παραλλήλως τῷ ἄξονι τοῦ κόλπου καὶ δρώσης ἰδίᾳ ἐπὶ τὸ κέντρον καὶ τὸ ἐλεύθερον τοῦ παρθενικοῦ ὑμέρος χεῖλος, εἶναι ἄλλοτε ἄλλη τὴν τε ἔδραν καὶ τὸ σχῆμα. Ὁ παρθενικὸς ὕμην ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας τῆς δρώσης βίας ῥήγνυται κατὰ τὸ κέντρον καὶ τὸ ἐλεύθερον αὐτοῦ χεῖλος, ἐνθα ἡ δύναμις εἶναι μειζων, ὡς τὰ πολλὰ ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω

καί-ἐν τῷ μέσῳ, οὕτω δὲ ὑπολείπεται ἐκατέρωθεν κάθετος κρημνός, σπανιώτερον ῥήγνυται εἰς δύο σημεῖα, ὅτε μεταξὺ τῶν δύο ἐκατέρωθεν πλαγίων κρημνῶν ἀπομένει καὶ τρίτος ἐνδιάμεσος τριγωνικός, ἄλλοτε δὲ ὁ παρθενικός ὕμνην, ῥηγνύμενος, ἀπεργάζεται τέσσαρας κρημνοὺς μᾶλλον ἢ ἥττον κανονικούς. Ἐν γένει αἱ παραλλαγαὶ ὡς πρὸς τὴν ἑδραν τῆς ῥήξεως τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος ὀφείλονται εἰς τὴν ἑκτασιν, τὸ σχῆμα, τὴν ἀντίστασιν τοῦ ὕμενος, τὴν ὑπαρξιν ἢ μὴ πτυχῶν ἐκ τοῦ κόλπου ἐπενδυσῶν τὸν ὕμενα καὶ συνεπαγομένων μερίζονα ἀντίστασιν, καὶ τέλος εἰς τὴν φύσιν τῆς δρώσης αἰτίας. Ὅπως ποτ' ἂν ᾗ, δύναται τις εἰπεῖν ὅτι τὸ πρῶτον περιγραφὴν τῆς ῥήξεως σχῆμα παρατηρεῖται εἰς τὸν χειλοειδῆ τοῦ ὕμενος τύπον, τὸ δεύτερον εἰς τὸ ἡμισεληνοειδές, τὸ δὲ τρίτον καθ' ὅς περιστάσεις ὁ ὕμνην ἀπεργάζεται τέλειον μετὰ ὁπῆς εἰς τὸ κέντρον διάφραγμα. Σημειωτέον ὅτι ἐνίοτε, κατὰ τὸν Huguier, τετράκις παρατηρήσαντα τοῦτο, ὁ ὕμνην οἰοῖται ἀποκολλᾶται κατὰ τὴν διακόρουσιν κατὰ τὸ μεγαλειότερον αὐτοῦ μέρος καὶ κυματίζει εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου διὴν μεμβράνης φερύσης εἰς τὸ κέντρον ὁπῆν. Ἡ ῥήξις, οὖσα ἀτελής, ἀλίσκεται μέρος μόνον μᾶλλον ἢ ἥττον μέγα τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, τελεία δὲ ἐκτείνεται καὶ μέχρι τοῦ χαλινοῦ, ὅτε καὶ οὗτος εἶναι ἐν μέρει ἢ καθόλου διεῖρρηγμένος.

2. *Ἐπούλωσις τοῦ διαρρηγέντος παρθενικοῦ ὕμενος.* — Ἐπὶ προσφάτου ῥήξεως παρατηροῦνται ἅπαντες οἱ χαρακτῆρες θλαστικοῦ μετὰ ἐρυθρῶν καὶ αἵματοσφύρτων χειλέων τραύματος· ταχέως ἀλίσκει τὸν τραυθέντα ὕμενα φλεγμονή, συνεπαγομένη ἐξοίδησιν ἄλλοτε ἄλλην, ἐνίοτε δὲ μεγάλην καὶ πύησιν, παρακαλύουσιν ἢ παραβλάπτουσιν τὴν ἐπούλωσιν. Αὕτη πάντοτε διενεργεῖται οὕτως, ὥστε ἐπὶ ἀτελοῦς μὲν ῥήξεως ἀπομένει ἐπὶ τοῦ ἐλευθέρου τοῦ ὕμενος χεῖλους ἐσοχή ἢ συμπίεσις καταφανής καὶ διακρινόμενη ἐκ τῆς ὥχρας τοῦ ἐπούλωτικοῦ ἱστοῦ χροιοῦς, ἐπὶ τελείας δὲ ῥήξεως δὲν συνενοῦται ὁ ὕμνην, ἀλλὰ μένει κεχωρισμένος εἰς δύο ἢ πλείονας κρημνοὺς, ἰδίᾳ συνουλωμένους.

Μεγάλης σπουδαιότητος εἶναι τὸ ζήτημα διὰ τὴν ἰατροδικαστικὴν, πόσος ἀπαιτεῖται χρόνος διὰ τὴν τοιαύτην ἐπούλωσιν, ἥτις ἄλλως χαρακτηρίζει τὴν πρόσφατον διακόρουσιν. Κατὰ μὲν τὸν Orfila, Dévergie κ. ἄ., ὁ χρόνος οὗτος εἶναι λίαν βραχύς, ἀπὸ 1-2 ἡμερῶν, λίαν σπανίως μέχρι 3 ἢ 4, κατὰ δὲ τὸν Briaud κλπ. κατὰ μέσον ὅρον 5-6 ἡμερῶν, κατὰ δὲ τὸν Toulmouche, ἡ ἐπούλωσις διενεργεῖται ἀπο τῆς 8ης-12ης ἡμέρας· τὴν γνώμην ταύτην συμμερίζεται καὶ ὁ Tardieu, ἀναφέρων ὅτι παρετήρησε περίστασιν, καθ' ἣν ἡ ἐπούλωσις ἐβράδυνε μέχρι τῆς 15ης ἢ καὶ 20ης ἡμέρας. Δῆλον ἐκ ταύτων ὅτι ὁ χρόνος τῆς ἐπούλωσης ἐκάστοτε εἶναι ἄλλοτε ἄλλος ἕνεκα ποικίλων περιστάσεων, καὶ δὴ τοῦ βαθμοῦ τῆς

φλεγμονής των χειλέων του τραυμάτος του υμένου· του επανειλημμένου ἔμμετα τὴν διακόρουσιν ἐρεθισμοῦ τῶν μερῶν ἢ τῆς ἐν ἡμέρᾳ καταστάσεως αὐτῶν κλπ. Κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὴν διακόρουσιν ἡμέρας ἢ τοῦ κόλπου εἰσοδος χαίνει, ἐκρέει δὲ ἐξ αὐτοῦ ὑγρὸν μετριῶς γλοιώδες, ἄχρουν, ἐνδεικνὺν ἀρχόμενον τοῦ βλεννοῦμένου τοῦ κόλπου ἐρεθισμόν.

3. *Κατάστασις τῶν κρημνῶν τοῦ υμένου μετὰ τὴν διακόρουσιν.* — Πρῶτος ὁ Tardieu, ποιοῦμενος μκείαν τῆς καταστάσεως τῶν κρημνῶν τοῦ υμένου μετὰ τὴν διακόρουσιν, παρατηρεῖ ὅτι ὅτε μὲν οὐδόλως, ὅτε δὲ τοῦναντίον μᾶλλον ἢ ἥττον τελείως συστέλλονται. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν, τοῦ υμένου καθ' ἅπαν αὐτοῦ τὸ ὕψος διαιρεθέντος, ἀμφοτέροι οἱ κρημοὶ ἀπεργάζονται ἐκατέρωθεν ἀναδιπλώσιν ἱκανῶς εὐρεῖαν, κολπώδη, ὡσεὶ ῥιχνώδη, ἐν μέρει ἀποσφράσσουσιν τὴν τοῦ κόλπου εἰσοδον, ἐνίοτε δὲ συγκεκριμένοι ὑπὸ βλέννης, παρεμφέρουσιν ὑμένι ἀκεραῖω, ἄλλοτε δὲ ἐλευθέρως κυματίζουσι πρὸ τῆς εἰσοδοῦ τοῦ κόλπου· ἢ τῶν κρημνῶν κατάστασις αὕτη, τῆς συνουσίας μὴ ἐπαναληφθείσης, παραμένει ἐνίοτε ἐπὶ μῆνας πολλοὺς τοιαύτη, 18 μῆνας (Dévergie) ἢ καὶ πλέον ἐπὶ ἔτη (Tardieu). Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίστασιν οἱ κρημοὶ ὁσημέραι καὶ κατὰ μικρὸν συστέλλόμενοι καταλήγουσιν ἐπὶ τέλους εἰς τὰ τοῦ παρθενικοῦ υμένου σαρκία ἢ μύρτα, σπανιώτερον ἀναστρεφόμενοι ἐπὶ τὰ ἐξω ἀπεργάζονται περὶ τὴν εἰσοδον τοῦ διατεταμένου κόλπου διπλὴν βλεννώδη πτυγὴν μᾶλλον ἢ ἥττον εὐρεῖαν, συμπίπτουσαν πρὸς τὰ κάτω μετὰ τῆς ἐκ τοῦ χαλινοῦ οὐλῆς.

4. *Κατάστασις τοῦ κόλπου μετὰ τὴν διακόρουσιν.* — Ἡ τοῦ κόλπου κατάστασις εἰς τὰς προσημειωθείσας δύο διαφόρους περιστάσεις διαφέρει, ἄλλοτε μὲν μετὰ τὴν διακόρουσιν ὁ κόλπος κτάται τὰς ἀρχικὰς αὐτοῦ διαστάσεις καὶ παρίσταται λίαν στενὸς καὶ ἥμισυ διατετατός, καθ' ἃ δις παρετήρησεν ὁ Tardieu, εἰς λίαν νεαρὰς παιδίσκας συλλαβούσας μετὰ τὴν συνουσίαν, ἄλλοτε δὲ, ἐπ' ἀνάλαμψανόμενης τῆς συνουσίας καὶ τῶν κρημνῶν τοῦ υμένου συστέλλομένων, ὁ κόλπος εὐρύνεται καὶ εὐκόλως διατείνεται.

6. *Ἰγνη βιαιοπραγιῶν καὶ τοπικῶν παθήσεων χαρακτηριζουσῶν τὸν βιασμόν.* — Ἀπότοκα τοῦ βιασμοῦ, πλὴν τῆς διακορεύσεως, παρατηροῦνται μικρὸν μετὰ τὴν πρᾶξιν χρόνον, συνεπεῖχ τῆς σκασιότητος τοῦ βιαστοῦ καὶ τῆς ἀντιστάσεως τοῦ θύματος, βιαιοπραγίαι ἐδράζουσιν εἴτε κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα εἴτε καὶ ἄλλαχού τοῦ σώματος.

Αὗται δὲ συνίστανται εἰς ἐκδοράς, ἀποδόρσεις, ἐκχυμώματα, φέροντα πολλὰκις τὸν τύπον τῶν δακτύλων ἢ ὀνύχων, καὶ ἐδράζοντα περὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα, τοὺς βραχίονας, τοὺς καρπούς καὶ τὰ κάτω ἔκτρα ἀνωθεν τῶν γονάτων καὶ κατὰ τὴν ἀνωτέραν τῶν μηρῶν μοῖραν. Ὁ Tardieu

πολλάκις παρατήρησεν ἐξόγκωσιν λίαν ἀλγεινὴν τῶν βουβωνικῶν χωρῶν καὶ τῶν ἀνωτέρων τῶν μηρῶν χωρῶν ἕνεκα τῆς μεγάλης καὶ βιαίας τῶν μηρῶν ἀπ' ἀλλήλων ἀπαγωγῆς, καθιστᾶσαν τὴν βῆδισιν κοπιώδη, ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ ἀδύνατον. Ἐπίσης ἀπαντῶσι βαιοπραγίαι καὶ εἰς ἕτερα τοῦ σώματος μέρη ἀντίστασιν παρέχοντα, οἷον περὶ τὸν λαιμόν, τὰ χεῖλη, τὸ πρῶσωπον, ἐνθα ἐγένετο ἰδίως προσπάθεια πρὸς κατασίγασιν τῶν κραυγῶν τοῦ θύματος. Οὐχὶ σπανίως τέλος εὐρίσκονται ἰχνη βαιοπραγιῶν καὶ εἰς τοὺς μαστοὺς, οὔτινας εἶναι εἰς ἄκρον μεμωλωπισμένοι, ἧ φέρουσι καὶ ἰχνη δηγμάτων μέχρις ἀποκοπῆς τῆς θηλῆς τοῦ μαστοῦ. Ἄλλοτε, πλὴν τῶν περιγραφεισῶν χαρακτηριστικῶν βαιοπραγιῶν κατὰ τὰ γεννητικὰ μόρια, ἐκχυμωμάτων δηλαδὴ κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ μέρη, παρατηρεῖται διήθησις αἱματος μέχρι τοῦ κόλπου ἢ καὶ τοῦ αὐχένος τῆς μήτρας. ῥήξεις βαθεῖαι καὶ αὐτὰ τὰ περιτόναιον ἀλίσκουσαι. Σημειωτέον ὅτι αἱ κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα βαιοπραγίαι, καὶ δὴ τὰ ἐκχυμώματα, ὡς τὰ πολλὰ βραδέως ἀναφαίνονται, διὸ κατὰ τὴν μετὰ 2 ἢ 3 ἀπὸ τῆς πρῆξεως γενομένην ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ἐξέτασιν ἐνίοτε δὲν ἀνευρίσκονται ταῦτα, ἅτινα ἡμέρας τινὰς βραδύτερον κάλλιστα χαρακτηρίζονται.

Ὡς ἄμεσα τοῦ βιασμοῦ ἀπογεννήματα θεωρητέον καὶ τινες τοπικὰς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παθήσεις, καὶ δὴ τὴν τοῦ κόλπου φλεγμονὴν καὶ τὴν αἱμορραγίαν, ἧ καὶ ἀποστήματα τῶν τοῦ κόλπου ἀδένων ἕνεκα μεγάλης περὶ τὴν συνουσίαν καταχρήσεως.

γ'. Διαταραχαὶ τῆς καθόλου ὑγείας ἕνεκα τοῦ βιασμοῦ.—Ὁ βιασμός, ἐπιδρῶν ἐπὶ τὸ ἠθικόν ὡς καὶ ἐπὶ τὸ φυσικόν τῆς τε παιδίσκης καὶ τῆς ἐφήβου γυναικός, προκαλεῖ οὐχὶ σπανίως ἠθικὴν ταραχὴν καὶ φυσικὸν κλονισμόν, παραβλάπτοντα μᾶλλον ἢ ἥττον βαρέως καὶ διαρκῶς τὴν καθόλου ὑγίειαν, τὰ δὲ ἐκ τῆς διαταραχῆς ταύτης συμπτώματα εἶναι ὅτε μὲν ἄμεσα καὶ παροδικά, ὅτε δὲ ἔμμεσα καὶ διαρκή.

Καὶ εἰς μὲν τὰ πρῶτα ἀνάγονται διάφοροι νευρικοὶ διαταραχαί, οἷον συγκοπή, παράνοια, σπασμοὶ ἢ πυρετός ὀξύς καὶ ἔντονος, αἰσθημα κοπῶσεως καὶ ἀτονίας καὶ πόνου ἐνίοτε ἰσχυροῦ κατὰ τὸ στήθος. Εἰς δὲ τὰ δευτέρα ὑπάγονται αἱ περὶ τὰ ἐπιμήνια διαταραχαί, γαστραλγικὰ συμπτώματα, παλμοί, ἅτινα εἰς τὰς ἐφήβους παραμένουσι πολλοὺς μετὰ τὴν διακόρουσιν μῆνας καὶ παρεμφέρουσι ταῖς συμπαθητικαῖς διαταραχαῖς ταῖς παρακολουθεύσαις συνήθως τὰ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων νοσήματα, ἄλλοτε ἐπιγίνεται ὑστερισμός, χορεία καὶ λίαν σπανίως ἐπιληψία. Καθ' ἃς δὲ περιπτώσεις εἰς παιδίσκας πόρρω ἀπεχούσας τῆς ἥθης ἢ συνουσίας ἐπανελήφθη πολλάκις ἐν βραχεὶ χρόνῳ μετὰ τὴν διακόρουσιν, ἢ ὅλη ἐξίς ἀλλοιοῦται σὺν τῇ προσημειωθείσῃ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παραμορφώσει· τὸ πρῶσωπον γίνεται ὠχρόν, μολυβδόχρουν, τὸ βλέμμα σβέννυται, ὑπο-

φθάλλμα ἐκτυποῦνται, τὸ δέριμα φαίνεται ξηρόν, αἱ πεπτικάι λειτουργίαι ἀποβαίνουνσι δύσκολοι, καὶ τέλος μεγάλη ἀτονία ἀλλοίπει τὴν παιδείαν.

δ'. *Περὶ τοῦ τὸν θάνατον συνεπαγομένου βιασμοῦ.* — Οὐχὶ σπανίως γυναῖκες, θῦμα βιασμοῦ καταστᾶσαι, ἠτοκτόνησαν ἕνεκα τῆς αἰσχύνης καὶ τοῦ φόβου τῆς ἀτιμίας, ἄλλοτε μὲν ριπτόμεναι ἀπὸ θυρίδος ἄμα ἐγκαταλειπόμεναι ἐλεύθεραι ὑπὸ τοῦ βιαστοῦ, ἄλλοτε δὲ δι' ἀσφυξίας ἢ ἄλλως πως θανατοῦμεναι. "Ἄλλοτε ὁμως ὁ βιασμός εἶναι ἡ πρώτη, οὕτως εἰπεῖν, πρᾶξις τῆς δολοφονίας εἴτε διότι ὁ αὐτουργὸς φονεύει τὸ θῦμα ὅπως ἐξαφανίσῃ τὸν μόνον κατ' αὐτοῦ μάρτυρα, εἴτε διότι, διαρκούντος τοῦ βιασμοῦ, ἐπὶ μεγάλης ἀντιστάσεως ἀποπνίγει τὸ θῦμα, πειρώμενος νὰ κατασιγᾷ τὰς κραυγὰς ἣ καὶ ὑπερικήσῃ τὴν ἀντίστασιν τοῦ θύματος· εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ πνιγμονὴ θεωρητέα ὡς τὰ πολλὰ τυχαία. Ὁ θάνατος τῶν οὕτω δολοφονουμένων γυναικῶν, εἰ μὴ τυχαῖος, ἐνεργεῖται ἰδίᾳ διὰ στραγγαλισμοῦ, ἄλλοτε διὰ καταδύσεως καὶ σπανιώτερον διὰ τραυματισμῶν, ὅτε οὐχὶ σπανίως εὗρηνται καὶ κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα πολλαπλαῖ κακώσεις καὶ ἀκρωτηριάσεις.

"Ἄλλοτε ὁ ἕνεκα τοῦ βιασμοῦ θάνατος προέρχεται ἀμέσως ἐξ αὐτῶν τῶν πρὸ μικροῦ περιγραφεισῶν νευρικῶν διαταραχῶν εἰς ὑπατον βαθμὸν ὀξύτητος καὶ ἐντάσεως ἀνεληθουσῶν, οἷον συγκοπῆς, ὀξείας παρανοίας, σπασμωδικοῦ παροξυσμοῦ, ἐγκεφαλικοῦ πυρετοῦ κλπ. ὡς ἐπίσης καὶ ἕνεκα αἰμορραγίας κατὰ τὴν μικρὰν πύελον ἢ φλεγμονῆς τῆς μήτρας καὶ τοῦ περιτοναίου, καὶ δὴ ὅταν πλείονες ἄνδρες ἐπανειλημμένως ἐπιδοθῶσιν εἰς συνουσίαν μετὰ τῆς γυναικός.

3. **Σημεῖα κοινὰ εἰς τε τὴν ἀποπλάνησιν πρὸς ἀσέλγειαν καὶ τὸν βιασμόν.**

Πλὴν τῶν περιγραφέντων εἰδικῶν ἐκάστω τῆς προσβολῆς ταύτης τῶν ἡθῶν εἶδει χαρακτήρων, ὑπάρχουσι καὶ τινες εἰς ἀμφοτέρω τῶν ἀσελγῶν τούτων πράξεις τὰ εἶδη ἀνήκοντες καὶ συνιστάμενοι κυρίως εἰς τὴν μεταδοθεῖσαν ἀφροδίσιον νόσον καὶ εἰς τὰς ἐκ τῆς πράξεως παραχθείσας ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων κηλίδας.

α'. *Ἀφροδίσιος νόσος μεταδοθεῖσα ἕνεκα ἀποπείρας πρὸς ἀσέλγειαν ἢ βιασμοῦ.* — Εἴρηται ἤδη ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι διὰ τῶν πρὸς ἀποπλάνησιν πρὸς ἀσέλγειαν πράξεων, ὧν ἕνεκα ἀναπτύσσεται φλεγμονὴ τοῦ κόλπου καὶ τοῦ αἰδοίου, μεταδίδεται ἐνίοτε καὶ νόσος φύσεως ἀφροδισιακῆς. Σημειώτεον ὅτι εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν ὑπὸ τὸν ὄρον ἀφροδίσιος νόσος νοεῖται καὶ ἡ πράγματι ἀφροδίσιος καὶ ἡ συφιλική, γινομένης ἐκάστοτε τῆς καταλλήλου διακρίσεως τῶν δύο τούτων εἰδῶν. Καὶ ἡ μὲν βλεννόρροια, κατὰ

τὴν στατιστικὴν τοῦ Tardieu, ἀναφαίνεται συχνότερον τῆς συφιλίδος· οὕτως εἰς 179 περιστάσεις ῥύσεως ἐκ τοῦ αἵματος 123 ἀνήγοντο εἰς ἀπλὴν ῥύσιν, 56 δὲ εἰς ἀφροδισιακὴν βλεννόρροϊαν, 35 δὲ εἰς συφιλίδα, ὧν αἱ μὲν 12 χωρὶς διακορεύσεως, αἱ δὲ 23 μετὰ διακορεύσεως. Ἐν πάσῃ ὁμως περιπτώσει τὴν συφιλικὴν πάθησιν ἐξεταστέον ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς φύσεως καὶ τοῦ τύπου τῶν συμπτωμάτων αὐτῆς, τῆς περιόδου, εἰς ἣν ἀνήκουσι, καὶ τέλος τῆς ἑδρας, ὅπως οὐ μόνον ἀποβαίνει ἐφικτὴ ἡ σύγκρισις τῶν συμπτωμάτων τῶν ἐπὶ τοῦ θύματος καὶ τοῦ κατηγορουμένου παρατηρουμένων, ἀλλὰ καὶ ὅπως ὅσον οἶόν τε ὁρίσθῃ ἡ ἐποχὴ τῆς νόσου καὶ ἐπομένως ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν διεπράχθη τὸ ἐγκλημα. Ἀποσκορακιστέα ἡ γνώμη τινῶν ὅτι ἡ λεπτομερὴς τοῦ συφιλικοῦ νοσήματος ἐξέτασις ὑπ' ἀπάσας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις οὐδόλως ὠφελεῖ, ἅτε δὴ τῆς νόσου ἀναφαινομένης ἡμέρας τινὰς μετὰ τὸν ἐνοφθαλμισμὸν, ὅτε τὰ σημεῖα τῆς προσφάτου διακορεύσεως καὶ αἱ συμπαρομαρτοῦσαι βιαιοπραγαίαι ἢ παρῆλθον ἢ εἶναι ἐν τῷ παρέρχεσθαι. Ἐκ τῆς βεβαιώσεως τῆς συφιλίδος δὲν πρόκειται νὰ ὁρίσθῃ τὸ εἶδος τῆς πράξεως, ἡ συφιλίς εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας εἶναι ἰδιαιτέρως ἐπιβαρυντικὴ περίστασις· ἄλλως ἴστέον ὅτι εἰς τὰς τρυφεράς παιδίσκαας, καὶ δὴ τὰς ῥῆξιν τοῦ ὑμέως ἢ ἄλλων τινῶν μερῶν ὑποστάσας, ἡ τῆς συφιλίδος ἀνάπτυξις συντελεῖται ὡς τάχιστα, ὅτε καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀσελγῶν πράξεων σημεῖα διατηροῦνται.

β'. *Περὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων ἐν γένει κηλίδων.* — Παντοῖαι κηλίδες σχηματίζονται κατὰ τὴν διάπραξιν ἀσελγῶν πράξεων, καὶ δὴ κατὰ τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν καὶ τὸν βιασμὸν· ὡς τὰ πολλὰ αἱ κηλίδες αὗται εἶναι ἐξ αἵματος καὶ σπέρματος.

Εὑρηνται δὲ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ τε θύματος καὶ τοῦ ἐνόχου· καὶ κατὰ τινὰς μὲν συγγραφὰς (Dévergie), αἱ μὲν τοῦ σπέρματος εἰς τὸ πρόσθιον τοῦ ὑποκαμίσου μέρους, αἱ δὲ τοῦ αἵματος εἰς τὸ ὀπίσθιον, κατ' ἄλλους δὲ ὁ τοιοῦτος τῆς θέσεως προσδιορισμὸς εἶναι ὅλως ἐσφαλμένος, διότι ἡ θέσις τῶν κηλίδων ἐξαρτᾶται ἐκ πλείστων ἀπροόπτων περιστάσεων. Περὶ τῶν χαρακτῆρων τῶν κηλίδων τούτων καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀνιχνεύσεως αὐτῶν ὅρα τὸ περὶ κηλίδων ἐν γένει κεφάλαιον.

γ'. *Περὶ τοῦ ἐνόχου εἰς τὰς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν καὶ τὸν βιασμὸν περιστάσεις.* — Οὐχὶ σπανίως εἰς τὰς ἱατροδικαστικὰς τῆς προσβολῆς τῶν ἡθῶν περιστάσεις ὁ ἱατρὸς καλεῖται ὅπως ἐξετάσῃ τὸν ἐνοχον ἢ τὸν ὑποτιθέμενον τοιοῦτον καὶ ἀποφανθῇ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, λύων διάφορα ζητήματα καὶ ἐπιχειρήματα, ἅτινα οἱ ἐνοχοὶ ἐπικυλοῦνται εἴτε ἐκ τῆς ἡλικίας εἴτε ἐκ τῆς ἀνικανότητος κλπ. πρὸς δικαιολόγησιν.

Ἡ τῆς ἡλικίας τῶν ἐνόχων ἐξέτασις οὐ μικρὸν συμβάλλεται, διότι ἐκ τῆς στατιστικῆς καταδείκνυται μὲν ὅτι καθ' ἀπάσας τὰς ἡλικίας ὑπάρ-

χουσιν ἐνοχοὶ τοιούτων πράξεων, ἀλλὰ συγχρόνως βεβαιούται ὅτι ἡλικίαι τινὲς συχνότερον ὑποπίπτουσιν εἰς τὸ ἔγκλημα ὥς καὶ ὅτι καὶ ἡ μᾶλλον προκεχωρημένη ἡλικία δὲν ἀποκλείεται. Πρὸς ὑποστήριξιν τούτων καὶ πρὸς πορισμὸν καὶ ἐτέρων συμπερασμάτων πρακτικῆς ἀξίας παραθέτομεν ὧδε ἐκ τοῦ Tardieu στατιστικὴν 12 ἐτῶν·

Αὐτουργοί

Ἀσελγεῖς πράξεις

Κατωτέρω τῶν 16 ἐτῶν	Κατὰ ἐφήβων	7	ἐγκλήματα
	» παίδων	20	»
Ἀπὸ 16-30 ἐτῶν	» ἐφήβων	1276	»
	» παίδων	2739	»
Ἀπὸ 30-60 ἐτῶν	» ἐφήβων	1117	»
	» παίδων	4874	»
Ἀπὸ 60-80 ἐτῶν	» ἐφήβων	51	»
	» παίδων	1466	»
Πλέον τῶν 80 ἐτῶν	» »	26	»

Δῆλον γίνεται ἐκ τούτου ὅτι ἄπασαι αἱ ἡλικίαι συμβάλλονται εἰς τὸ ἔγκλημα, ὥς ἤδη εἴρηται, ὅτι καὶ ἡ μᾶλλον προκεχωρημένη δὲν ἀποκλείει, ὅτι καθ' ὅσον τοῦ ἐνόχου ἡ ἡλικία γίνεται πρεσβυτέρα, κατὰ τοσοῦτον τὰ θύματα εἶναι νεώτερα καὶ παῖδες. Λεπτομερέστεραι δὲ στατιστικαὶ καταδεικνύουσιν ὅτι εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος τούτου οὐδὲνα παρεμβάλλει φραγμὸν ἡ συγγένεια καὶ οἱ διάφοροι αὐτῆς βαθμοί· οὕτως ἀναφέρονται καὶ πατέρες παρὰ ταῖς ἰδίαις θυγατρῶσι, καὶ ἀδελφοὶ παρὰ ταῖς ἀδελφαῖς κ. ο. κ. παντοιοτρόπως ἀσελγήσαντες.

Ὁ ἔγγαμος βίος δὲν παρακωλύει τὴν ἐκτέλεσιν παρομοίων πράξεων, προκύπτει δὲ ἐκ τοῦ κατωτέρω τοῦ Tardieu πίνακος ὅτι ἐξ ἴσου καὶ οἱ ἔγγαμοι καὶ οἱ ἄγαμοι ὑπόκεινται εἰς τὸ ἔγκλημα·

Ἔτος	Κατηγορούμενοι	Ἀγαμοὶ	Ἐγγαμοὶ
1858	1070	487	583
1859	988	490	508
1860	864	425	439
1861	945	446	499
1862	988	465	523
1863	967	436	531
1864	984	464	520
1865	1017	473	544
1866	1093	513	480
1867	955	432	523
1868	933	428	505
1869	891	391	500.

Μετὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας καὶ τῶν λοιπῶν, περὶ ὧν ἐμνησθήμεν, τοῦ ἐνόχου κατάστασεων, μετὰ προσοχῆς ἐξεταστέον τὴν διανοητικὴν, ἰδίᾳ δὲ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν· καὶ ὅτε μὲν καλεῖται ὁ ἰατροδικαστὴς ὅπως ὀρίσῃ τὴν σωματικὴν αὐτοῦ ῥώμην ἵνα πορισθῇ τὸ συμπέρασμα ἂν ἡδύνατο νὰ ὑπερνήκησῃ τὴν ἀντιταχθεῖσαν ἀντίστασιν· ὅτε δὲ τὸ σχῆμα καὶ τὸν ὄγκον τοῦ πέους ἵνα ὀρίσῃ τὰς ἀναλογίας μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν γεννητικῶν τοῦ θύματος ὀργάνων καὶ ἐπομένως τὸ δυνατόν τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως καὶ τῶν παραχθεισῶν ἐκ ταύτης βλαβῶν καὶ κακώσεων, ὅτε δὲ ἰδιαίτεράν τῆς διαπλάσεως διαμαρτίαν, ἐξ ἧς προφασίζονται οἱ ἐνοχοὶ τὸ ἀδύνατον τῆς συνουσίας, καὶ ἄλλοι μὲν διατείνονται τὴν κήλην ὡς κώλυμα τῆς συνουσίας, ἄλλοι δὲ τὴν ὑποσποδίσκιν, ἄλλοι τὴν ἑλλειψιν τῶν ὄρχεων ἐν τῷ ὅσχεϊ, ἄλλοι οὐλὴν κατὰ τοὺς βουβῶνας, ὀρχίτιδα, φήμωσιν κλπ. ἐνστάσεις, αἵτινες οὐδὲ ὥς παρακωλύουσι τὴν συνουσίαν καὶ τὴν διάπραξιν ἀσελγῶν πράξεων. Ἄλλ' ἂν ἐτέρου αἱ περὶ τὴν διέπλασιν αὐταὶ διαμαρτίαι ὡς καὶ τινα ἕτερα σημεῖα κατὰ τὰ κρύφια μέρη ἐδράζοντα, χρησιμεύουσιν οὐχὶ σπανίως εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταυτότητος τοῦ ἐνόχου, ὡς αἱ τὸ θῦμα καταθέτει τὴν ὑπαρξίν σημείου τοιοῦτου, ὅπερ ἀντελήφθη κατὰ τὴν πρᾶξιν.

Ζητητέον ἐπὶ τοῦ ἐνόχου προσέτι σημεῖα καὶ ἔχνη πάλης, ῥήξεως, οἰσθητάσματα, μώλωπας, ἐκδοράς δι' ὀνύχων, δῆγματα εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη, καὶ δὴ τὰς χεῖρας, τὸ πρόσωπον καὶ τὰ γεννητικὰ ὅργανα τέλος ἐξεταστέον μετὰ προσοχῆς τὰ σημεῖα νόσου μεταδοσίμου, ὅτε εἶνα ἀναγκαῖος ὁ προσδιορισμὸς τῆς φύσεως τῆς χρονιότητος καὶ λοιπῶν συμπαρομαρτουσῶν αὐτῇ περιστάσεων, ἰδίως δὲ τῆς ὑφισταμένης ἀναλογίας τῶν ἐκδηλώσεων, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ βεβαίωσις δερματικῶν τινῶν παθήσεων, ἐκθλαστήσεων, παρασίτων, βλεννορροίας κλπ. διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταυτότητος τοῦ αὐτουργοῦ.

γ'. Ἀσελγεῖς πράξεις γυναικῶν εἰς μεिरάκια.

Βεβαίως συγκριτικῶς πρὸς τὴν συχνότητα τῶν διαπραττομένων ὑπὸ ἀνδρῶν εἰς γυναῖκας ἀσελγῶν πράξεων, αἱ ὑπὸ γυναικῶν εἰς μεिरάκια εἶναι λίαν σπάνιαι, οὐδὲν ἥττον ὁμως ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν συγγραφέων μόνο αἱ προκαλέσασαι τὴν ἐπέμβασιν τῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν μεσολάβησιν τοῦ ἰατροῦ, πλείστων ἄλλων προσομοίων παραμεινουσῶν ἀγνώστων. Ὁ Ταρδιεὺ συνέλεξε δέκα τοιαύτας περιστάσεις, ὧν τὴν μίαν ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Dévergie, 3 μνημονευομένης ἐν τοῖς Χρονικοῖς τῆς ἰατροδικαστικῆς καὶ δημοσίας ὑγιεινῆς, 2 ἀναφερομένης ὑπὸ τοῦ Casper καὶ παρατηρηθείσας ὑπ' αὐτοῦ. Τῷ 1873 ὑπὸ τοῦ κηγουργιοδικαίου τοῦ Ση

κουάνα καταδικάσθη γυνή 45 ἐτῶν ἔχουσα ἀθεμίτους σχέσεις μετὰ τοῦ 25ετοῦς περιπουριοῦ αὐτῆς.

Εἰς ἀπάσας τὰς ὑπὸ τῶν συγγραφέων περιστάσεις τὰ μὲν εἰς τὴν κραιπάλην ὑπὸ πῶν γυναικῶν ἐξοικειωθέντα μεράκια εἶχον ἡλικίαν 5-13 ἐτῶν, αἱ δὲ γυναῖκες αἱ μετ' αὐτῶν κραιπαλῶσαι ἀπὸ 18-30, περιστρέφοντο δὲ αἱ ἀσελγεῖς πράξεις εἰς χειρισμούς ἐστιν ὅτε δὲ καὶ συνουσίαν εἰς τὴν μίαν ὑπὸ τοῦ Casper ἀναφερομένην περίπτωσιν προέκειτο περὶ μητρὸς κραιπαλώσεως μετὰ τοῦ ἐνναετοῦς υἱοῦ αὐτῆς, τὸ πλεῖστον ὁμῶς αἱ ἐνοχοὶ εἶναι ὑπηρέτριαι ἢ παιδαγωγοί, δρῶσαι ἐπὶ τὰ εἰς αὐτάς ἐμπιστευμένα μεράκια. Τὰ περὶ ὧν πρόκειται μεράκια φέρουσι τὰ σημεῖα μεγάλης γενικῆς κοπώσεως ἔνεκα τῶν προῶρων τούτων καταχρήσεων, οἶον πρόσωπον ὠχρόν, ὑποφθάλμια μελανά, δέρμα ξηρὸν καὶ σκληρόν, σφυγμὸν συχνόν, κοιλίαν ἐπώδυνον καὶ τεταμένην, τοὺς βουβῶνας ἐξωθηκότας καὶ ἀλγεινούς, τοὺς μηρούς καὶ τὰς κνήμας κεκοπιακυίας, τὰ γεννητικὰ ὄργανα λίαν ἀνεπτυγμένα, τὸ πῖος μακρὸν καὶ πῶς σφιγγὼν, τὴν βάλανον εὐκόλως ἀποκαλυπτομένην, τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας ἐρυθρόν καὶ πεφλογισμένον ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ διαθεβρεγμένον ὑπὸ λευκοφαίου βλεννώδους ὑγροῦ, τὸ ὄσχεον πλαδαρὸν καὶ τὸν σπερματίτην λῶρον λίαν ἐπώδυνον· ἐνίστα εὐρίσκεται καὶ σύφιλις ἢ βλεννόρροια.

Καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀσελγῶν πράξεων εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐνόχου ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὁρους ὡς καὶ εἰς τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν καὶ τὸν βιασμόν, ὅθεν ζητητέον ἐπ' αὐτοῦ ὅτε μὲν ἀφορδισιακὴν πύθησιν, ὅτε δὲ σημεῖα ἰδιαίτερα χαρακτηρίζοντα τὴν ταυτότητα, ἄλλοτε τέλος περὶ τὴν διάπλασιν διαμαρτίαν, καὶ δὴ στενότητα τοῦ κόλπου, μὴ ἐπιτρέπουσαν τὴν συνουσίαν μετὰ ἀνδρὸς ἀνηλικίου.

δ'. Ἀσελγεῖς πράξεις γυναικῶν πρὸς γυναῖκας.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀσελγείας ἐκπαλαί γνωστὸν καὶ τὰ νῦν ἔως λέσθιος, ἢ τριθακὴ ἀσέλγεια ἢ σαπφισμὸς ἀποκαλούμενον, διότι συχνότερον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρατηρεῖτο εἰς τὴν νῆσον Λέσβον, ἐνθα ὑπὸ τῆς Εὐκλιδούς ἐγκυβηδούρῃ καὶ ἐνθα αἱ εἰς τοῦτο ἐπιδιδόμεναι γυναῖκες ἀπεκαλοῦντο *τριθάδες*, ἀναφαίνεται οὖν ἡ ἔκτασις καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους. Πρῶτος ποιησάμενος λόγον ἐν ἱατροδικαστικοῖς συγγράμμασιν εἶναι ὁ Tardieu. Τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην τοῦ συγγραφέως τούτου ἐκάκισαν ἑτέροι συγγραφεῖς, καὶ δὴ ὁ Casper, ἐπιβρίψαντες μορφήν οὐ μόνον εἰς τὸν συγγραφέα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἔθνος, εἰς ὃ οὗτος ἀνήκει, ἐπιλανθανόμενοι βεβαίως ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ πλάσεως μέχρι σήμερον εἶναι ὁ αὐτός, κεκτημένος τὰ αὐτὰ προτερήματα καὶ ἐλαττώματα,

ἀνεξαρτήτως τοῦ κλίματος, τῆς ἀνατροφῆς, τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων κλπ. ὅτι εἰς τὰς πολυπληθεῖς κοινωνίας καὶ τὰ κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ ἀπαντῶσι καὶ διεφθαρμένοι ἠθικῶς φύσεις, φανταζόμεναι καὶ διαπραττόμεναι ὅ,τι ἂν ἡ ὀργῶσα καὶ φθῶλος αὐτῶν φύσις ὑπαγορεύει αὐταῖς, χωρὶς τοῦ τοῦ ἔνεκα νὰ συμπεράνῃ τις κακῶς περὶ ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας ἢ τοῦ ἔθνους, παρ' ᾧ οὗτοι ἐγκαταβιοῦσι, καὶ ὅτι ὁ ἱατρός, ὡς ἀληθὴς ἐπιστήμων, οφείλει χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐπηρεάζηται ὑπὸ κακῶς ἐννοουμένη ἐθνικῆς φιλοτιμίας νὰ παρατηρῇ, νὰ ἐξετάζῃ καὶ νὰ περιγράψῃ ὅ,τι ἄξιον λόγου καὶ ἐκτακτον παρατηρεῖ, καὶ δὴ προκειμένου περὶ περιστολῆς τῶν ἐγκλημάτων καὶ τῆς ἠθικοποιήσεως τῆς κοινωνίας. Ἔστωσαν αἱ ἐξῆς περιπτώσεις τοῦ Tardieu ὡς ὑπόδειγμα.

Παρατ. 85. — Κόρη εἰκοσαέτις περίπου, φυσιογνωμίας ζωηρᾶς καὶ σφριγώσης, μετὰ κόμης μελανῆς καὶ βλέμματος ἀναιδούς, κερδήσασα τὴν ἐμπιστοσύνην ἐντίμου οἰκογενείας, ἐνέσπειρεν ἐν αὐτῇ τὴν διαφθοράν καὶ τὴν φρίκην, διαφθείρουσα καὶ παρασύρουσα εἰς κραιπάλην πολλὰ αὐτῇ μέλη. Ἐπεφορτίσθη νὰ ἀνεύρῃ ἐπὶ τῆς κατηγορουμένης τὰ ἔχνη τῆς διαφθορᾶς αὐτῆς, ἅτινα, καίτοι οὐδὲν ἰδιάζον φέρουσιν, οὐδὲν ἥττον ὁμῶς εἶναι ἄξια λόγου. Ἐθεβαιώθη ὅτι ἡ κόρη αὕτη ἀπὸ πολλοῦ ἦτο διακεκορευμένη, ἔφερε δὲ ὑπερμέτρως μεγάλην τὴν κλειτορίδα, σημεῖον, ὅπως δὲν ὅπως μὴ θεωρηθῇ ὡς θετικόν καὶ βέβαιον.

Παρατ. 86. — Τρεῖς παιδίσκαι 6, 10 καὶ 11 ἐτῶν, σαγηνευθεῖσαι ὑπὸ τινος γείτονος, ἰδιδάσκοντο ὑπ' αὐτῆς τὰ μᾶλλον διεφθαρμένα διδάγματα καὶ ὑπεβιάλλοντο εἰς τὰς μᾶλλον ἀσελγεῖς πράξεις. Καὶ αἱ τρεῖς ἔφερον ἔχνη ἐπανειλημμένων χειρισμῶν, ὡχραί, ἀτροφικαί, μεμαραμμέναι, ἐπαρουσιάζον σπουδαίαν εὐρύνην τῆς εἰς τὸν κόλπον εἰσόδου καὶ λέπτυνσι τοῦ ὕμενος. Αἱ δύο πρεσβύτεραι ἔφερον ἰδίως παραμόρφωσιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ἐνδεικνύσαν ἐπανειλημμένας κακὰς ἐξεις. Οὐδεμία ἦτο διακεκορευμένη ἢ ἔφερεν ἔχνη ἀποπείρας βιασμοῦ.

Παρατ. 87. — Γυνὴ εἰσέτι νέα ὑπὸ τὸ κράτος παρεφθαρμένης φαντασίας διεκόρευσε τὸ θυγάτριον αὐτῆς ἐν ἡλικίᾳ 12 ἐτῶν, εἰσάχουσα τοὺς δακτύλους λίαν κατὰ βάθος πολλάκις τῆς ἡμέρας καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τὸν δακτύλιον ἠξίου δὲ ἡ γυνὴ αὕτη ὅτι ταῦτα ἔπραττεν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς ἑαυτῆς θυγατρὸς διὰ τὴν ὑγίειαν καὶ τὴν καθαριότητα αὐτῆς, τὸ ἔνοχον ὁμῶς πάθος ἐδηλοῦτο καὶ εἰς τὴν φύσιν τῶν χειρισμῶν καὶ εἰς τὰς περιστάσεις τῆς πράξεως, τῆς παιδείας διηγουμένης ὅτι οὐχὶ σπανίως ἀφυπνίζετο ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, ἥτις ἐπεδίδεν ἐπὶ ὥραν εἰς τὰς λυσσώδεις ταύτας πράξεις, διαρκουσῶν τῶν ὁποίων ἡ μητέρα πνευστιῶσα, ἔχουσα τὸ χρῶμα καὶ τὸ βλέμμα ζωηρά, τὸ στήθος ταραπτόμενον, ἐξηκολούθει τοὺς χειρισμοὺς αὐτῆς ἕως ἂν κορεννυμένη

ἐπικύετο κάθιδρως καὶ ἐξηνητημένη. Τὰ γεννητικὰ τῆς παιδίσκης ὄργανα ἦσαν ὅλως ἰδιαζόντως παραμορφωμένα, τὸ αἰδοῖον εὐρύ καὶ χαλνόν, ὁ παρθενικὸς ὕμν ἑντελῶς ἐφθαρμένος καὶ οἰονεὶ δακτυλοειδής, ὁ κόλπος ὑπερμέτρως διατεταμένος, ἐν ᾧ εὐκόλως εὐωδιάζοντο πλείονες δάκτυλοι, ὁ δακτύλιος εὐρύς καὶ χαλνὸν ἐπίσης.

Ὁ Casper μεθ' ὅλας τὰς ἀντιλογίας αὐτοῦ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀσελγῶν πράξεων ἀναφέρει παραπλησίαν περίπτωσιν, καθ' ἣν μήτηρ εἰσήγαγεν ἐν ἀρχῇ ἓνα, εἶτα δύο, εἶτα τρεῖς, ἀκολούθως τέσσαρας δακτύλους καὶ τέλος λίθον ὡσειδῇ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς δεκαετοῦς θυγατρὸς αὐτῆς, ἥς ἡ εἰσοδος εἰς τὸν κόλπον εἶναι εὐρυτέρα τοῦ συνήθους, ὁ βλενονύμην ἐρυθρὸς καὶ ἐπώδυνος, ὁ ὕμν οὐχὶ ἑντελῶς κατεστραμμένος.

Παρατ. 88.— Μετὰ διδάγματα ἀσελγῇ καὶ κακοήθῃ εἰς ἐπταετῇ παιδίσκην καὶ πένταετῇ παιδα, εἰς μὲν τὴν παιδίσκην ἐνηργήθησαν ἀσελγεῖς πράξεις διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῆς γλώσσης, εἰσήχθησαν δὲ ἐν τοῖς γεννητικοῖς αὐτῆς ὄργανοις ἀλλότρια σώματα, οἷον δαυκία, γεώμηλα, εἰς δὲ τὸ μαιράκιον ὁ δακτύλιος εἶχε διασταλῇ οὐ μόνον διὰ τῶν δακτύλων, ἀλλὰ καὶ διὰ διαφόρων ὀργάνων, ἰδίᾳ διὰ μικρῶν κοχλιαρίων. Τὰ ἐκ τῶν ἀσελγῶν τούτων πράξεις σημεία ἦσαν λίαν χαρακτηριστικά.

Καὶ τοιαῦται μὲν αἱ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παραμορφώσεις καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τριβακῆς ἀσελγείας ἀποτελέσματα διαπραττομένης εἰς μικρὰς ἡλικίας νεάνιδας. Ἄλλ', ὡς ἐν ἀρχῇ εἴρηται, ἡ παρὰ φύσιν αὕτη ἀσελγεία δὲν περιορίζεται ἐκ μέρους τῶν γυναικῶν εἰς παιδίσκας, ἀλλ' ἐνεργεῖται ἐπίσης καὶ εἰς ἐφήβους καὶ ἀνηλικίους γυναῖκας· σημειωτέον ὅτι ἀπαντᾷ ἐπίσης συχνὰ εἰς ἀπάσας τῆς κοινωνίας τὰς τάξεις, καὶ μεταξὺ τῶν ἐγγύμων ὡς καὶ τῶν ἀγύμων γυναικῶν· καὶ ὑπὸ κλινικὴν μὲν ἐποψίν ὁ σαπφισμὸς προφασίζεται νοσήματα τῆς μήτρας διάφορα, ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν δὲ συνεπάγεται βεβήτως παραμορφώσεις τοῦ αἰδοίου χαρακτηριστικὰς, ἀλλ' αἵτινες μέχρι τοῦδε δὲν καθωρίσθησαν, διότι συμπίπτουσι μετὰ τῶν ἐξ ἀνυανισμοῦ καὶ τῶν ὑπὸ ἀνδρῶν διαπραττομένων ἀσελγῶν πράξεων, ὁ δὲ Martineau (1) εἰδικῶς μελετήσας τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποφάνεται ὅτι «διὰ τὴν τελείαν καὶ ἀκριβῆ τοιαύτην σπουδὴν ἐξεταστέον ὅπως οὐδέποτε τὰς ἐπὶ τὸ αὐτὸ διατιωμένας γυναῖκας, ὡς ἐν τοῖς χαρμίοις τῆς Ἀνατολῆς, καθότι, ὡς γνωστόν, ὁ σαπφισμὸς εἶναι λίαν συνήθης εἰς τὰς γυναῖκας ταύτας, πείπεται δὲ ὅτι, ἂν ἱατρὸς ἐξήταζεν ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην τὰς ἐν τοῖς χαρμίοις γυναῖκας, ἤθελεν ἀνεύρει τὰς ἐκ τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας ταύτης παραμορφώσεις καὶ ἐπομένως δώσει σαφεῖς καὶ ἀκριβεῖς αὐτῶν χαρακτηριστὰς.» Δὲν ἀμυρσθητοῦμεν τὴν ἀλήθειαν ὅτι ἐν τοῖς χαρμίοις αἱ

(1) Martineau. — Αὐτόθι. Σελ. 115.

γυναῖκες ἐπιδίδονται εἰς τὸν σαπφισμόν, ἀλλ' ἐπίσης εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐπιδίδονται καὶ εἰς τὸν ἀννανισμόν καὶ μυρίας ἄλλας ἀσελγείας ἰδίᾳ μετὰ τῶν εὐνοῦχων πράξεις, ὅθεν φρονοῦμεν ὅτι καὶ ἐνταῦθα οἱ χαρακτηρὲς δὲν εἶναι ὀριστικοὶ καὶ σαφεῖς.

Παραθέτομεν τὸ περιγεγόμενον τῶν ἀτελῶν τοῦ Martineau παρατηρήσεων, ἐλπίζοντες ὅτι ἡ περαιτέρω σπουδὴ καὶ παρατήρησις διασαφήσει προσηκόντως καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο. Εἰς τὰς ὁμολογησάσας τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ταύτης γυναῖκας παρέτῃρῃσεν ὅτι τὸ ἐλεύθερον τοῦ καλύμματος τῆς κλειτορίδος χεῖλος, ἐντελῶς ἀποσπώμενον ἀπὸ τῆς βάλανου τῆς κλειτορίδος, ὡς καὶ εἰς τὸν ἀννανισμόν, εἶναι ὀγκωδέστερον καὶ μᾶλλον ὑπερτροφικὸν τοῦ λοιποῦ ὀργάνου. Ἡ τῆς κλειτορίδος βάλανος φαίνεται πῶς ὀγκωδέστερα καὶ μᾶλλον προέχουσα, τὸ δὲ σχῆμα αὐτῆς ὀγκῶδες παρεμφέρει τῷ ἔνεκα τοῦ ἀννανισμοῦ παρατηρουμένῳ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν μηρῶν προστριβήν, ἐκ τῶν προτέρων παραδεκτὴ εἶναι ὡς χαρακτηρηστικὴ τοῦ σαπφισμοῦ ἢ παραμόρφωσις αὕτη, διότι κατὰ τὴν ἀσελγειαν ταύτην δὲν ἐνεργεῖ μόνον ἡ προστριβή, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκμύζησις, ἥτις, ἐνεργουμένη συγχρόνως ἐπὶ τὸ ἐλεύθερον τῆς καλύπτρας χεῖλος καὶ ἐπὶ τὴν βάλανον, συμβάλλεται ὅπως καταστῶσι τὰ ὄργανα ταῦτα ὑπερτροφικά. Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ τοῦ αἰδοίου μέρη, εἰ μὴ συνυπάρχει ἀννανισμός, οὐδεμίᾳ παρατηρεῖται παραμόρφωσις.

ε'. Ἱατροδικαστικὰ ζητήματα.

Καὶ τοι μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἀφορώντων εἰς τὰς παραμορφώσεις καὶ τοὺς χαρακτηρὲς τῶν ἀσελγῶν πράξεων ἡ λύσις τῶν διαφορῶν ζητημάτων ἀποβαίνει εὐχερὲς, αὐδὲν ἥττον πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου κεφαλαίου καὶ πρὸς μᾶλλον πρακτικὴν σπουδὴν τοῦ θέματος ἀναγκαῖα ἢ συγκεφαλαιώσεις καὶ λύσεις τῶν διαφορῶν ἐκάστοτε παρουσιαζομένων ζητημάτων, ὧν τὸ πλῆθος εἶναι ἄλλοτε ἄλλο κατὰ τὰς κρίσεις καὶ τὴν πείραν τῶν ἱατροδικαστῶν· οὕτω ὁ Orfila προβάλλει ἐπτά τοιαῦτα, ὁ Briand, τέσσαρα μόνον, ὁ Fodéré δέκα, ὁ δὲ Tardieu εἰκοσι καὶ πέντε μετὰ τῆς παρατηρήσεως ὅτι ταῦτα εἶναι τὰ μᾶλλον συνήθη καὶ ὅτι δὲν συμπεριλαμβάνονται ἐν ταύτοις ἅπασαι αἱ εἰς τὴν πράξιν ἀπαντῶσαι ποιικιλίαι καὶ περιστάσεις.

Πρὸ τῆς ἰδίας ἐκάστου ζητήματος σπουδῆς ἐρευνήσεων τίνι τρόπῳ δέον ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν νεανίδων τούτων.

Αἱ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἱατροῦ ὑποβαλλόμεναι γυναῖκες, ἐκ τῶν προτέρων ἐν γνῶσει τῆς αἰτίας τῆς κατ' αὐτῶν καταγγελίας, σπανίως ἀποποιῶνται τὴν ἐξέτασιν, ἐν ἐναντίῳ ὁμως περικτώσῃ ὁ ἱατρὸς χωρὶς βίας,

ἀλλὰ διὰ τοῦ λόγου πειρώμενος νὰ κατστήσῃ παραδεκτὴν τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀποτυγχάνων ἀναφέρει ἀπλῶς εἰς τὴν ἐντεῖλσαν ἀρχήν. Ἡ ἐξέτασις τῆς γυναικὸς γενέσθω ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ ἐτέρας γυναικὸς, καὶ δὴ ἐπὶ νεανίδων τῆς μητρὸς παρούσης. Σημειωτέον ὅτι ἐξέτασις τοιαύτη δὲν γίνεται κατὰ τὰ ἐπιμήνια, ἂν δὲ τοῦτο ἐπιβάλληται ἕνεκα ποικίλων λόγων, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐξέτασις καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἐμμήνου καθάρσεως. Ἄλλοτε ἕνεκα φόβου, αἰδοῦς, εὐαισθησίας τῶν μερῶν ἡ ἐξέτασις ἀποβαίνει δύσκολος ἢ καὶ ἀδύνατος, ὅτε ὡς τὰ πολλὰ ὑπερνικῶνται τὰ τοιαῦτα κωλύματα διὰ τῆς ὑπομονῆς, τῆς μεγάλης περὶ τοὺς χειρισμοὺς προσοχῆς καὶ ἐπιμονῆς, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ νηπίων ἀπαιτεῖται μεγάλη βραδύτης περὶ τὴν ἐνέργειαν ὅπως διὰ τῆς βαθμιαίας, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίας τῶν ἐξωτερικῶν μερῶν ἀπαγωγῆς ἀποκαλυφθῇ καταλλήλως ὁ κατὰ βῆθος κείμενος παρθενικὸς ὁμῆν, πρὸς τοῦτο δὲ ἀπολύτως ἀναγκαία εἶναι ἡ κατάλληλος τῆς ἐξεταζομένης θέσις.

Ἀποφευκτέα ἐν τῇ ἐκθέσει ἡ ἀναγραφὴ τῶν ὑπὸ τῆς παθούσης ἢ τῶν περὶ αὐτὴν λεπτομερειῶν τῆς πράξεως, καθότι ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἱατροδικαστοῦ περιστρέφεται περὶ τὴν βεβαίωσιν τῶν ἐπὶ τῆς γυναικὸς παραμορφώσεων καὶ ὕλικῶν μεταβολῶν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐπικύρωσιν ἢ μὴ τῶν διηγήσεων, ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ συμφέροντος παραμεμορφωμένων, τῆς παθούσης. Ὡς συμπέρασμα δέ, ἂν ἐκ τῆς ἐξετάσεως προκύπτῃ τοιοῦτον ἀρνητικόν, ἀναγραπτέον οὐχὶ ἡ πρᾶξις δὲν ἐγένετο, ἀλλ' ὅτι τὸ ἐκ τῆς ἐξετάσεως συμπέρασμα εἶναι ἀρνητικόν.

Τὰ ζητήματα, περὶ ὧν ὁ λόγος, συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰς ἐξῆς κατηγορίας: 1) Εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν βεβαίωσιν τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως καὶ τοῦ βιασμοῦ. 2) Τὴν ἐποχὴν, τὴν φύσιν καὶ τὴν αἰτίαν τῶν παρατηρουμένων ἀλλοιώσεων. 3) Τὰς ἐκ τῶν σχέσεων τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ θύματος πιθανὰς νόσους. 4) Τὰς εἰς τὸν ἐνοχον ἀναγομένας περιστάσεις. 5) Τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐκ τῆς πράξεως κηλίδων καὶ 6) τέλος τὴν ὑπόκρισιν πράξεων τινῶν τοιαύτης φύσεως.

1. Ζητήματα εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως καὶ τοῦ βιασμοῦ ἀναγόμενα.

α'. *Υπάρχουσιν ἔτη ἀποπλάνησεως πρὸς ἀσέλγειαν ἢ βιασμό;* — Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν χαρακτηρίζοντων σημείων καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ θύματος εὑρέσεως αὐτῶν, καὶ δὴ διὰ τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ αἵματος, τῆς ὀξείας καὶ μᾶλλον ἐντόνου φλεγμονῆς τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Βεβαιωθείσης τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως διὰ τῶν

προσημειωθέντων σημείων, ὁριστέον ἂν ἡ πράξις ᾗναι πεπαλαιωμένη ἢ πρόσφατος, ὡς καὶ ἂν ἀπαξ μόνον ἢ πολλάκις καὶ κατ' ἐπανάληψιν διεπράχθη. Καὶ ἡ μὲν ἐποχή, καθ' ἣν ἐξετελέσθη ἡ πράξις, ὀρίζεται μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ προσέγγισιν ἐκ τῶν χαρακτηρίων τῆς φλεγμονῆς, τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης ὀξύτητος αὐτῆς, τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον παχείας συστάσεως καὶ τοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον βαθέος χρωματισμοῦ τῆς ροῆς κλπ., ἡ δὲ τῆς πράξεως ἐπανάληψις ἢ μὴ ἐκ τῆς χωνοειδοῦς τοῦ αἰδοίου παραμορφώσεως εἰς τὰς παιδίσκας, καὶ ἐτέρων τινῶν ἀλλοιώσεων, ἀπαντῶσων εἰς τὸ στόμα καὶ τὸν δακτύλιον.

β'. Αἱ παρατηρούμεναι παραμορφώσεις ἀποδοτέαι εἰς τὴν ἀντανισμὸν;—

Ἐπὶ φλογιστικῶν καταστάσεων κατὰ τὸ αἰδοῖον ἡ παραμορφώσεων ἐνδεικνυσουσῶν ἀριδῆλως τὴν ἐνέργειαν ἀσελγῶν πράξεων, προβάλλεται οὐχί σπανίως ἡ ἔνστασις ὅτι αὗται εἶναι ἀπότοκοι οὐχὶ ἀποπλανήσεως πρὸς ἀσέλγειαν, ἀλλ' ἄλλης αἰτίας, καὶ δὴ τοῦ ἀντανισμοῦ, ὃν ὡς τὰ πολλὰ ἡ ὑπερέκτασις ἐπικαλεῖται καὶ ὅστις συνεπάγεται μεγάλας καὶ βαθεῖας τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παραμορφώσεις· ἀνάγκη λοιπὸν εὐρέσεως χαρακτηριστικῶν τοῦ ἀντανισμοῦ σημείων ἀλλοίων ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλανήσεως.

Ὁ ἀντανισμὸς εἶναι συχνότατος εἰς ἀπάσας τὰς ἡλικίας, τὰς κοινωνικὰς τάξεις ὡς καὶ τὰς διαφόρους τῆς γυναικὸς καταστάσεις, καὶ νῦν μὲν εἶναι ἀπόρροια ἰδίας ἠθικῆς τῆς γυναικὸς καταστάσεως, νῦν δὲ τοπικῆς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παθήσεως προκαλούσης κνισμὸν. Ὁ ἀντανισμὸς, πλὴν τῶν κατὰ τὸ αἰδοῖον παραμορφώσεων, αἰτινες εἶναι ἀνάλογου τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐκτελεῖται, συνεπάγεται ἐν γένει ποικίλας εἰς τὸν ὀργανισμὸν διαταραχάς, καὶ δὴ εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ τὴν θρέψιν, ἅμα δὲ καὶ προφασίζεται τὰς πλείστας τῶν κατὰ τὴν μήτραν παθήσεων διὰ τῆς συμφορήσεως καὶ τοῦ ἐρεθισμοῦ, ὃν ἀπαύστως εἰς ταῦτα προκαλεῖ.

Ἐπειδὴ, ὡς ἤδη εἴρηται, αἱ κατὰ τὸ αἰδοῖον ἔνεκα τοῦ ἀντανισμοῦ παραμορφώσεις εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὸν τρόπον τῆς διαπράξεως αὐτοῦ, συγκεφαλαιουμέν ἐν ὀλίγοις τοὺς τρόπους, καθ' οὓς ὁ ἀντανισμὸς παράταις γυναιξὶν ἐκτελεῖται, καὶ τὰ ἐκ τούτων ἀποτελέσματα· εἶναι δὲ οὗτοι ἢ προστριβὴ μᾶλλον ἢ ἥττον συνεχῆς καὶ βιαία διὰ τῶν δακτύλων ἢ τῆς γλώσσης, ἢ προστριβὴ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς τῶν μηρῶν ἐπ' ἀλλήλους συμπίσεως καὶ συνθλίψεως, ἢ τέλος δι' εἰδικῶν ὀργάνων ἐπὶ τούτῳ καταλήλως κατεσκευασμένων καὶ παρεμφερῶν καυλῷ διαφόρου διαστάσεως, ἅτινα εὐοδίζονται μᾶλλον ἢ ἥττον κατὰ βάθος ἐν τῷ κόλπῳ· αἱ ἐκ τοῦ τελευταίου ὁμῶς τούτου τρόπου παραμορφώσεις ἀνάγονται μᾶλλον ἢ ταυτιζονται πρὸς τὰς ἐκ τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλανήσεως παραλλαγάς.

Αἱ τοῦ ἀννανισμοῦ διαπραττομένου διὰ προστριβῆς τῶν δακτύλων ἢ τῆς γλώσσης παραμορφώσεις ἐδράζουσι κυρίως εἰς τὴν κλειτορίδα καὶ τὰ μικρὰ χεῖλη, συνιστάμεναι εἰς μεταβολὰς περὶ τὴν ὕψην ἕνεκα τῆς κατὰ τὰ μέρη ταῦτα ἐπανειλημμένης συμφορήσεως, κακώσεων κλπ. Καὶ εἰς μὲν τὴν κλειτορίδα περιοριζόμεναι εἰς τὴν καλύπτραν καὶ τὴν βάλανον αὐτῆς περιστρέφονται εἰς ὑπέρμετρον τοῦ ὀργάνου τούτου ἀνάπτυξιν ἄλλοτε μὲν μέχρι τοῦ διπλασίου τοῦ μήκους (κατὰ φύσιν ἡ κλειτορίς ἔχει μήκος 0 μ, 03), ἄλλοτε δέ, καθ' ἃ ὁ Martineau παρετήρησεν, ἴσον πρὸς τὸν μικρὸν τῆς χειρὸς δάκτυλον, καὶ ἄλλοτε, κατὰ τὸν Parent-Duchâlelet, ὡς τρις τοῦτο παρετήρησε, μήκους μὲν 0 μ, 08 ὅγκου δὲ ἴσου τῷ τοῦ λιγανοῦ. Πλὴν τῆς κατὰ μήκος καὶ ὅγκον τῆς κλειτορίδος ἀναπτύξεως παρατηρεῖται ὅτι ἡ βάλανος αὐτῆς εἶναι ἐρυθρὰ καὶ σφριγώδης, ἡ δὲ καλύπτουσα αὐτὴν πόσθη ἢ καλύπτρα εὐκίνητος καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον πλαδαρά. Ἐν γένει λοιπὸν ἡ τῆς κλειτορίδος βάλανος παρατηρεῖται ἐξωθηκυῖα, ἐρυθρὰ, ἰόχρους, προβάλλει ἐκτὸς τῆς καλύπτρας ἢ καὶ ὅλως ἐκτὸς αὐτῆς κεῖται· ἡ δὲ καλύπτρα, ἥς τὸ πρόσθιον ἄκρον, ἀποσπώμενον ἀπὸ τῆς βελάνου, ἀποκαλύπτει ταύτην, εἶναι πλαδαρά, ἐπιμήκης καὶ ἐρρύτιδωμένη.

Τὰ δὲ μικρὰ χεῖλη εἶναι μακρά, ὀγκωδέστερα ἔστιν ὅτε καὶ μείζονα τῶν μεγάλων, πλαδαρά, κρεμάμενα, εἰς μέγαν βαθμὸν τριγωνικὰ τὸ σχῆμα καὶ παρεμφερῆ ταῖς τῆς νυκτερίδος πτέρυξιν, ἐρρύτιδωμένα, δικτυοειδῆ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν, διὸ κατὰ τὸν Fontan, παρεμφέρουσι τὴν ὤψιν φύλλοις ἐλελισφάκου, ἡ δὲ ἐξωτερικὴ αὐτῶν γωνία εἶναι συνεστραμμένη δίκην τρυπᾶνης, καθόσον δὲ ἕνεκα τῆς ἐπιμηκύνσεως αὐτῶν ἀπομακρύνονται τοῦ αἰδοίου προσπελάζουσι κατὰ τὴν ὕψην τῷ δέρματι, ἀντὶ ῥοδινῶν τὴν χροὶν εἶναι μελάγχροα, κίτρινα, φαιὰ, ἐστιγμένα διὰ μικρῶν μελανῶν κηλίδων, αἵτινες ὡς τὰ πολλὰ ἐδράζουσι κατὰ τὸ ἐλεύθερον αὐτῶν χεῖλος ἢ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν, καὶ σπανιώτερον κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἐπιφανείας, κατὰ δὲ τὸν Gueneau de Mussy, παρατηροῦνται ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῶν ἐπιφανείας εἴτε καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἑκτασιν εἴτε εἰς ζώνην κατὰ τὸ ἐλεύθερον χεῖλος κίτρινα ἢ λευκὰ στίγματα ἐξέχοντα προσόμοια τοῖς τῶν ἐντόμων ὠοῖς καὶ προερχόμενα ἐκ τῶν ὑπερτροφικῶν ἀδενίσκων.

Τὰ μέγала χεῖλη εἶναι ἐνίοτε πλαδαρά καὶ ἐρρύτιδωμένα, τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας εὐρύτερον, ὃ τοῦ στομίου τῆς κύστεως σφιγκτὴρ κεχαλαρωμένος, ἐξ οὗ ἐνίοτε ἀκράτεια οὐρῶν, ἐνίοτε τέλος παρατηροῦνται μικραὶ λευκαὶ οὐλαὶ ἐπὶ τῆς καλύπτρας καὶ τῆς βελάνου, ἀπότοκοι ἐκδορῶν διὰ τῶν ὀνύχων, ἅπαντα ὅμως ταῦτα τὰ σημεῖα εἶναι ἐλαχίστου λόγου ἄξια.

Τοῦ ἀννανισμοῦ δὲ ἐκτελουμένου τῇ προστριβῇ τῶν μηρῶν ἰσχυρῶς

συσφιγγομένων καὶ διασταυρουμένων, παρατηροῦνται παραμορφώσεις τῶν ὀργάνων αἱ ἐξῆς· ἡ καλύπτρα σχετικῶς πρὸς τὸν ὄγκον τῆς βάλανου τῆς κλειτορίδος εἶναι μικρὸν ἀνεπτυγμένη, οὔτε ἐπιμήκης οὔτε ἐρρύτιδωμένη ἀλλὰ καὶ οὔτε ἀποσπᾶται τόσῳ ἐντελῶς ἀπὸ τῆς βάλανου, ὥς ἑτέρου δὲ ἡ βάλανος εἶναι σκληρά, ὀγκώδης, προέχουσα δίκην ροπαλοῦ.

Συγκρίνοντας ἤδη τὰς ἐκ τοῦ ἀννανισμοῦ παραμορφώσεις ταύτας πρὸς τὰς ἐκ τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως, παρατηροῦμεν ὅτι ὁ ἀννανισμὸς ὡς τὰ πολλὰ προκαλεῖ πελιδνὴν ἐρυθρότητα τοῦ βλενοῦμένου τοῦ αἰδοίου ἐν μέρει καὶ τοῦ παρθενικοῦ ὑμένους μετὰ ὀρώδους λίαν ὠχρᾶς ροῆς ἐνίοτε, ἡ δὲ πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησις ὀξεῖαν ἢ καὶ κατοξεῖαν τοῦ αἰδοίου φλεγμονὴν μετὰ τῶν ἰδιαζόντων αὐτῇ χαρακτήρων· κατὰ τὸν ἀννανισμόν παρατηρεῖται ἐνίοτε ἐπαισθητῶς διηυρυσμένη ἡ τοῦ παρθενικοῦ ὑμένους ὀπή ἢ καὶ ὁ ὑμὴν μετριῶς κεχαλαρωμένος, οὐδέποτε ὁμως ἡ δίκην-χώνης παραμορφώσεις τοῦ αἰδοίου, ὅτε ὁ ἱατρὸς εὐοδιάζων τὸν δάκτυλον ἐν τῷ κολεῷ ἀνευρίσκει οἰοῦναι σωλῆνα προϋπάρχοντα τοῦ πραγματικοῦ τοῦ κόλπου σωλῆνος, εἰς τὸ βάθος δὲ τῆς χώνης ταύτης τὴν εἰς τὸν κόλπον εἰσόδον λίαν ἀπωσμένην πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κάτω, τὸ δὲ στόμιον τῆς οὐρήθρας κεκρυμμένον ὑπὸ τὴν ἡβικὴν σύμφυσιν· αἱ διαφοραὶ αὗται τῶν ἀπὸ τοῦ ἀννανισμοῦ καὶ πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν παραμορφώσεων προέρχονται τὸ μὲν ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τοῦ ὄγκου τοῦ δακτυλίου τῆς παιδίσκης πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἀνδρικοῦ πέους, τὸ δὲ ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς δρώσης βίας· κατὰ τὸν ἀννανισμόν τέλος παρατηροῦνται μεταβολαὶ ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις καὶ τὴν ὕψην τῆς κλειτορίδος καὶ τῶν μικρῶν χειλέων, αἵτινες ἢ ἐλλείπουσιν εἰς τὰς πράξεις τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως ἢ εἶναι ἥμισυτα χαρακτηριστικαὶ καὶ ἐκπεφρασμένα.

Σημειωτέον ὅτι καίτοι εὐκόλως ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ ὀρίζεται μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς μία ἐκάστη τῶν περιστάσεων τούτων, οὐχ ἥττον ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ἀνευρίσκονται ἀμφοτέρων τῶν πράξεων τοῦτε ἀννανισμοῦ καὶ τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως τὰ σημεῖα, ὅποτε εἶναι τὰ μέγιστα οὐσιώδης ὁ διαχωρισμὸς τῶν σημείων ἐκάστης πράξεως.

γ'. Ἡ παρατηρηθεῖσα ροὴ μετεδόθη διὰ συγχρωτισμοῦ; — Εἴρηται ἐν τοῖς πρὸσθεν πόσον δύσκολος εἶναι ἡ διάγνωσις τῆς φύσεως τοῦ ἐκρέοντος ἐκ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς παιδίσκης ὑγροῦ, ὡς ἐπίσης καὶ τίνα τὰ μέσα, δι' ὧν μετὰ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγαλειτέρως βεβαιότητος ὀρίζεται ἡ φύσις αὐτοῦ. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ βάσις τοῦ ζητήματος εἶναι ὁ προσδιορισμὸς ἂν ἡ φύσις μετεδόθη τῷ θύματι ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ τῆς πράξεως φέροντος ὁμοίας φύσεως πύθηναι, ἢ κἄλλιον ἂν αἱ ρύσεις, αἱ εἰς τὸ θῦμα καὶ τὸν ὑποτιθέμενον αὐτουργὸν παρατηρούμεναι, ἦναι τῆς αὐτῆς φύσεως. Εἶδομεν ἄλλαχού ὅτι σημεῖα εἰδικὰ ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ

ὕγρου διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς αἰτίας ἢ πηγῆς, ἐξ ἧς τοῦτο προέρχεται, δὲν ὑπάρχουσι καὶ ὅτι αἱ μύλαι ἐνδείξεις, ἃς ὁ ἱατροδικαστὴς πορίζεται, ἐξαρθρῶνται ἐκ τῆς μεγάλης σφριγώσεως τῶν κατὰ τὸ αἰδοῖον καὶ τὴν εἰσόδον τοῦ κόλπου ἀγγείων καὶ τῆς ἰδιαιτέρας εἰς τὴν οὐρήθραν ἔδρας τῆς ρύσεως. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ὁ ἱατρὸς δεόν ὅπως οὐδέποτε μετὰ ἀπολύτου βεβαιότητος ἀποφαινηται περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἐκρέοντος ὕγρου, ἀλλὰ μετὰ πιθανότητος καὶ ἐπιφυλάξεως.

δ'. Ἐγένετο διακόρευσις; — Ἐκ πρώτης ὕψεως ἡ λύσις τοῦ παρόντος ζητήματος, ἃτε δὴ στηριζομένη εἰς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ βεβαίωσιν ὑλικῆς βλάβης, φαίνεται εὐκολος, ἀλλ' ἔνεκα τῶν διχογνωμιῶν τῶν ἱατροδικαστῶν ἐπὶ ποικίλων θεμάτων, καὶ δὴ περὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας τῶν χαρακτηριζόντων τὴν προᾶξιν σημείων περιεπλέχθη μεγάλως καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐνίοτε γεννῶνται ἀμφιβολίαι εἰς τοὺς θιασώτας τῶν δογμάτων τῶν θεωρητικῶν.

Πρὸς πρακτικὴν καὶ ἀληθῆ τοῦ ζητήματος λύσιν ἐξεταστέον τὰ πράγματα εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν. Διακόρευσις εἶναι, ὡς ἐν ἀρχῇ εἴρηται, ἡ τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος ῥῆξις, ἐπομένως εἰς τὴν ὑπαρξιν ἢ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ὑμένος τούτου στηρίζεται ἡ τοῦ ζητήματος λύσις, οὐχὶ δὲ ὅπως ὁ Orfila διατείνεται, ὅτι πρὸς βεβαίωσιν τῆς διακορεύσεως δεόν νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται γυνὴ ἔτεκεν, ἢ κατὰ τὸν Briand, ὅτι ἡ μὲν παρουσία τοῦ ὑμένος δὲν εἶναι ἀλάνθαστον τῆς παρθενίας σημεῖον, ἡ δὲ ἔλλειψις αὐτοῦ ἐπίσης βέβαιον σημεῖον ὅτι ἡ παρθενία ἀπώλετο.

Ὅτι ὁ παρθενικὸς ὕμην εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῆς ἐπιστήμης κατὰστασιν ἀποτελεῖ μέρος ἀναπόσπαστον τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων καὶ πάντοτε ὑπάρχει οὐδόλως ἀμφισβητεῖται, ἐπομένως παραδεκτέον ὅτι ἡ παρουσία αὐτοῦ ἐνδείκνυσιν ἂν οὐχὶ ἀπολύτως, τοῦλάχιστον σχετικῶς τὴν παρθενίαν, διότι εἶναι βέβαιον ὅτι ἐνίοτε καὶ μετὰ ἀπαξ καὶ δις ἐνεργηθεῖσαν συνουσίαν δὲν ῥήγνυται ἢ καταστρέφεται ὁ ὕμην, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν παρατηρήσεων τῶν Tardieu, Casper, Taylor, Parent-Duchâtelet κ. ἄ., καθ' ὅς μάλιστα οὐχὶ σπανίως ἐπῆλθε καὶ κήσις χωρὶς τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος ῥήξεως κατὰ τὴν συνουσίαν.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα κυρίως τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς διακορεύσεως δὲν ἔγκειται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ὑπαρξιν ἢ μὴ τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως εὐκόλως ἀναγνωρίζεται, ἀλλ' εἰς τὴν κατὰστασιν, εἰς ἣν ὁ ὕμην παρατηρεῖται ὑπάρχων· ὅλον, εἰ μὲν εἶναι στερεὺς καὶ ἰσχυρῶς τεταμένος πρὸ τοῦ κόλπου, τὸ δὲ τῆς ὀπῆς αὐτοῦ εὖρος στενόν, βεβαίως ἀνδρικὸν μόριον δὲν εἰσέδῃ ἐν τῷ κόλπῳ, εἰ δὲ τούναντίον εἶναι κεχαλαρωμένος δίκην παραπετάσματος κυματίζοντος πρὸ τῆς εἰς τὸν κόλπον εἰσόδου λίαν πιθανῶς, σχεδὸν βεβαίως, ἐτελέσθη ἡ τοῦ πέους εἰσαγωγή χωρὶς,

ρήξεως τοῦ ὑμένοϲ. Ἐπὶ ἑλλείψεως δὲ τοῦ ὑμένοϲ δέον ὅπως βεβαιωθῇ πρῶτον ἂν πράγματι καὶ οὐχὶ κατ'ἐμφασιν ἑλλείπη, δεύτερον δὲ τίνι τρόπῳ χαρακτηρίζεται ἡ ῥῆξις, τὸ σχῆμα τῶν κρημνῶν, ὁ βαθμὸς τῆς συστολῆς αὐτῶν κλπ. Διὰ ταιαύτης λεπτομεροῦς ἐξετάσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν χαρακτῆρων ὁ ἱατρὸς ἐπιτυχᾶναι τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς διακορεύσεως ἀπέχων ἀπὸ πάσης δογματικῆς θεωρίας.

Συγγραφεῖς τινες ἐπειράθησαν νὰ ἀφαιρέσωσι μέρος τῆς ἀξίας τῆς ῥήξεως τοῦ παρθενικοῦ ὑμένοϲ ὡς σημείου χαρακτηριστικοῦ τῆς διακορεύσεως, διατεινόμενοι ὅτι ἐνίοτε ὁ ὑμὴν ῥήγνυται ἐξ αἰτίας οὐδεμιᾶν ἐχούσης σχέσιν πρὸς τὰς ἀσελγεῖς πράξεις. Οὐδόλως ἀμφισβητοῦνται αἱ τοιαῦται συμπτώσεις, ὅσῳ καὶ ἂν ὑποτεθῶσι σπανιώταται καὶ ἐξαιρετικά, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου πρῶτον ὁ πεπειραμένος καὶ προσεκτικὸς παρατηρητὴς εἰς τὰς πολλὰς τῶν τοιούτων περιστάσεων, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, ἐξευρίσκει τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἐκ τῆς συνδρομῆς ἐτέρων συμπαρομαρτυρῶν περιστάσεων καὶ ἐνδείξεων, δεύτερον δὲ ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον, ἐπειδὴ εἰς σπανιωτάτας καὶ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις ἢ τοῦ παρθενικοῦ ὑμένοϲ ῥῆξις γενεᾷ ἐνδοιασμοὺς ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς ῥήξεως νὰ ἐκλαμβάνηται τὸ σημεῖον τοῦτο ὡς καθοδηγοῦν σχεδὸν πάντοτε εἰς ἀπάτην καὶ νὰ παραρᾶται. Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προτάσεως ταύτης παραθέτομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Fodéré ἀναγραφέντα· « Ἰδοὺ λοιπὸν ἓν σημεῖον (ὁ παρθενικὸς ὑμὴν) φύσει ἐνίοτε ἑλλείπον, ὑπάρχον ἄλλοτε καὶ μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἡθικῆς παρθενίας καταστραφέν, ἄλλοτε καίτοι οὐδέποτε ἐνεργηθείσης τῶν ἡθῶν προσβολῆς· ἐκ τούτων δέον νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τοῦτο δὲν ὀφείλει τῷ ἱατροδικαστῇ; Οὐδόλως συμμερίζομαι τὴν γνώμην ταύτην καὶ λέγω ὅτι τοῦ παρθενικοῦ ὑμένοϲ, ὡς τὰ πολλὰ ὑπάρχοντος, ἡ παρουσία ἢ ἡ ἑλλειψις χρηζοῦσιν ἀπάσης ἡμῶν τῆς προσοχῆς μεθ' ὅλα τὰ ἐναντία ἐπιχειρήματα, ἐκτὸς ἂν θελήσωμεν, κλυδωνιζόμενοι πάντοτε ἐν ἀγρόνῳ ἀβεβαιότητι, νὰ ἀπορρίψωμεν καὶ τὰ μᾶλλον θετικὰ σημεῖα τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς φωτισμὸν ἡμῶν ταχθέντα. »

2. Ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐποχὴν, τὴν φύσιν καὶ τὴν αἰτίαν τῶν παρατηρουμένων ἀλλοιώσεων.

α'. Πότε ἐγένετο ἡ διακόρευσις; — Μεγάλῃς σπουδαιότητος εἶναι τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι, ὀριζομένης τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐγκλήματος, καθίσταται εὐκόλος ἡ τοῦ ἐνόχου ἀνεύρεσις. Διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ διακόρευσις ἐγένετο, ἑλλείπουσιν εἰδικὰ καὶ ἀπόλυτα σημεῖα, ὅθεν ὀδηγοῦμεθα πρὸς τοῦτο ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως καὶ τῆς συγκεφαλαιώσεως ἀπασῶν τῶν λεπτομερειῶν τῶν συντελουσῶν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον κατὰ προσέγγισιν.

Καὶ ἡ μὲν πρὸ μικροῦ διακόρευσις γνωρίζεται ἐκ τῶν χαρακτήρων τοῦ κατὰ τὸν παρθενικὸν ὕμνον τραύματος καὶ ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπουλώσεως αὐτοῦ, ἐκτιμωμένης τῆς ἀξίας τῶν σημείων τούτων ἀναλόγως τῆς ἐιδικῆς ἐκάστοτε περιπτώσεως χωρὶς νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ γνώμαι τῶν συγγραφέων τῶν θεωρούντων τὸν τῆς ἐπουλώσεως χρόνον λίαν βραχύν, ὅστις ἄλλως κατὰ μέσον ὅρον παρατείνεται ἐνίοτε καὶ μέχρι τῆς 10ης καὶ 12ης ἀπὸ τῆς πράξεως ἡμέρας· ἐν ἐλλείψει δὲ τῶν ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων σημείων τούτων ἡ λύσις τοῦ ζητήματος κατορθοῦται ἐκ τῶν εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος μέρη εὐρισκομένων σημείων καὶ κακώσεων κατὰ τὴν πρᾶξιν συντελεσθεισῶν, καὶ δὴ ἐκ τοῦ χρωματισμοῦ τῶν ἐκχυμωμάτων. Τῆς δὲ πρὸ πολλοῦ διακορεύσεως ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐτελέσθη ὀρίζεται μόνον κατὰ προσέγγισιν.

β'. Ὑπάρχουσι σημεῖα καθ' ἑξὶν ἀσελγείας; — Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἔγκειται ἐν ταῖς χαρακτηριστικαῖς τῆς καθ' ἑξὶν ἀσελγείας τοῦ αἰδοῖου παραμορφώσεσιν, οὐχὶ δὲ ἐν τῇ ἡθικῇ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν προσώπου καταστάσει καὶ ταῖς περὶ τούτου φήμας καὶ πληροφορίαις.

Ἡ εἰς παιδίσκας τινὰς ἐνίοτε παρατηρουμένη πρόωρος τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀνάπτυξις, ἡ μᾶλλον ἡ ἥττον μεμαρμαμένη ὄψις αὐτῶν, καίτοι ἄλλως εἶναι ἐνδείξεις πολύτιμοι, δὲν ἀρκοῦσι πρὸς βεβαίωσιν τῆς καθ' ἑξὶν ἀσελγείας. Εἰς ἔφηθον δὲ νεάνιδα μετὰ τὴν διακόρουσιν ἡ κατὰστασις τῶν κρημνῶν τοῦ ὕμενος ἐπὶ μὲν τῶν μεμονωμένων πράξεων ἐπουλωμένων χωρὶς συρρίκνώσεως, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπανειλημμένης συνουσίας συστελλομένων μᾶλλον ἡ ἥττον ἐντελῶς καὶ ἀπεργαζομένων ἐν τέλει τὰ μύρτα, εἶναι σημεῖον πολύτιμον πρὸς βεβαίωσιν ἢ μὴ τῆς καθ' ἑξὶν ἀσελγείας, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ εὖρος τοῦ κόλπου καὶ ἡ ὑπερξίς ἢ μὴ σημείων τοκετοῦ.

γ'. Ἡ διακόρευσις εἶναι ἀπότοκος εἰσαγωγῆς πέους, ἢ βιαίων χειρισμῶν, τυχαία ἢ ἐνεκα νόσου; — Ἀναμφίβολον ὅτι εἰς τινὰς ἀληθῶς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις ὁ παρθενικὸς ὕμνην ῥήγνυται ἐνεκεν ἄλλων αἰτίων καὶ οὐχὶ ἐνεκα συνουσίας.

Συγγραφεῖς τινες πολλὰ ἀναγνωρίζουσιν αἰτία, πλὴν τῆς συνουσίας, τῆς ῥήξεως τοῦ ὕμενος, παραδεχόμενοι ἀνεξετάστως πᾶν τὸ κατὰ θεωρίαν πιθανόν, καίτοι ὑπὸ τῆς πείρας ἀποδείκνυται ὡς τὰ πολλὰ ἀδύνατον. Οὕτω οὐχὶ σπανίως ἡ ὑπεράσπισις ἐπικαλεῖται τὸν ἀνανισμὸν καὶ τὴν ἀλλοτριῶν σωμάτων ἐν τῷ κόλπῳ εἰσαγωγὴν. Εἶναι ἀληθές ὅτι συχνότατα συνεπιεῖα τῶν τοιούτων ἔξεων εὐρίσκεται ὁ κόλπος πεπλατυσμένος, ὁ παρθενικὸς ὕμνην κεχαλαρωμένος, οὐδέποτε ὁμως σχεδὸν ἡ ὑπὸ τῆς ἰδίας παιδίσκης ἐνεργουμένη ἀσελγῆς αὕτη πρᾶξις ἐκτελεῖται μετὰ τοσαύτης βίας, ὀρμῆς καὶ σκαιότητος, ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὰς κατὰ τὴν διακό-

ρυσιν ἀπαντώντας βαθείας καὶ βιαίας ῥήξεις, διότι ὁ ἐκ τῶν τοιούτων χειρισμῶν πόνος προφυλάττει ἀπὸ τοῦ τοιούτου ἀποτελέσματος.

Ἄλλοτε ἱππασίαν, βίαια ἄλματα, πτώσεις, τραύματα κλπ. ἅπαντα ὅμως ταῦτα ἐγκαταλιμπάνουσιν ἰγνή πολλῶ διαφέροντα τῶν τῆς διακορεύσεως κατὰ τε τὴν φύσιν, τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἔντασιν, διότι τὰ ἔνεκα πτώσεως ἐπὶ ὀξείας ἢ τμητικοῦ ὀργάνου τραύματα κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀληθῶς βλάπτουσιν ἐνίοτε καὶ τὸν παρθενικὸν ὕμνον, ἀλλὰ οἱ τῶν τοιούτων κακώσεων χαρακτῆρες εἶναι ὅλως εἰδικοί καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔδραν, καὶ ὡς πρὸς τὸ σχῆμα καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς ἀπλῆς τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος ῥήξεως συνεπεῖα εἰσαγωγῆς πένους ἐν τῷ κόλπῳ. Εἰς ἐξαιρετικὰς ὅλως περιστάσεις καταπιπτούσης τῆς παιδείας ἐπὶ τῶν ποδῶν ἐν μεγάλῃ τῶν σκελῶν ἀπαγωγῇ ἐπιγίνεται λίαν περιορισμένη τοῦ κατωτέρου τοῦ αἰδοίου μέρους ῥῆξις ἐπινεμομένη τὸν παρθενικὸν ὕμνον καὶ τὸν χαλινόν· τὰ τοιαῦτα ὅμως ἀποτελέσματα πλὴν τῆς ἐκτάκτου σπανιότητος αὐτῶν, εὐκόλως διαγινώσκονται. Δυσκολώτερον διαγινώσκονται αἱ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν δακτύλων ἔνεκα βαρβάρων πράξεων κακώσεις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ ῥήξεις τοῦ ὕμενος, ὅτε μόνον ἡ ἔκτασις τῶν κακώσεων, ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ τὸ πολλαπλοῦν αὐτῶν, διαφωτίζει τὸν ἱατρὸν.

Μεγάλη ἐπικρατεῖ διχογνωμία μεταξὺ τῶν συγγραφέων ὡς πρὸς τὰς ἐκ τῶν νοσημάτων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων βλάβας παραπλησίαις ταῖς τῶν ἀσελγῶν πράξεων καὶ τῆς διακορεύσεως ἀλλοιώσεσι, τῶν μὲν (Dénervigie κ. ἄ.) θεωρούντων ὅτι καὶ αἰφνιδία θρόμβου αἵματος ἐξώθησις καὶ ἐπιδράσις ὕλης ἐρεθιστικῆς καὶ δριμείας κλπ. ἐπάγεται ἐνίοτε τὴν ῥῆξιν τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, τῶν δὲ (Tardieu κ. ἄ.) διατεινομένων ὅτι αἱ προσημειωθεῖσαι παθήσεις οὐδόλως παραβλάπτουσι τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ ὅτι ἕλκος συμφυλικὸν ἢ φαγεδαϊνικὸν ἢ γάγγραινα τοῦ αἰδοίου παραβλάπτουσιν ἐνίοτε ἐπαισθητῶς τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ ἐπάγονται τὴν καταστροφὴν τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, ἀλλ' εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ ἔκτασις καὶ τὸ εἶδος τῶν ἀλλοιώσεων αἴρουσι πᾶσαν ἀμφιβολίαν.

Ἀπλὸν ἐστὶ ὁ ἰατροδικαστῆς ἔνεκα τῶν μεγάλων περὶ τὴν ὀριστικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος δυσχερεῶν ὀφείλει νὰ ἐκφέρῃ τὰ ἐαυτοῦ συμπεράσματα μετὰ μεγάλης πάντοτε ἐπιφυλάξεως, συμπεραίνων ὅτι ἡ διακορεύσις εἶναι ἀπότοκος οὐχὶ τῆς εἰσαγωγῆς πένους ὀριστικῶς, ἀλλὰ τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον βιαιότητος καὶ ἐντελοῦς εἰσαγωγῆς σώματος σκληροῦ καὶ ὀγκώδους ὡς τὸ μύριον τὸ ἀνδρικόν.

δ'. *Ἐπάρχουσιν ἰγνή ἐτέρων βιαιοπραγιῶν πλὴν τῆς διακορεύσεως; —*
Ἐκ τῆς μεταξὺ τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ πάλης ἀπομένουσιν εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη σημεῖα βιαιοπραγιῶν, αἵτινες συνοδεύουσι τὸν

βιασμών. Διὰ τὴν λανθάνουσαν τοῦ παρόντος ζητημάτων ἐξετάστων τὰ μέρη, ἐν οἷς ἐδράζουσι συνήθως αἱ τοιαῦται βιασιοπραγίαι, οἷον τὸ πρόσωπον, ὁ λαιμός, τὸ στῆθος, αἱ βραχίονες, αἱ μηροί, ἡ ὀσφυς, ἐπομένως ἐξεταστέον μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἅπασαν τοῦ σώματος τὴν ἐπιφάνειαν. Ὅρισθί-σας δὲ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἔδρας τῶν χαρακτηριζουσῶν τὸν βιασμόν βιασιοπραγιῶν τούτων, δεόν ὅπως ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν κακώσεων τούτων ὀρισθῇ ἡ θέσις. Ἦν τὸ θῦμα κατὰ τὴν πρᾶξιν κα-τεῖχε καὶ αἱ λοιπαὶ συμπαρομαρτοῦσαι λεπτομέρειαι, ὡς καὶ ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν αἱ βιασιοπραγίαι αὗται ἐγένοντο, ἵνα ἐκ τούτου ὀρισθῇ ὅσον οἷον τε ἀκρι-βέστερον ἡ ἐποχὴ τῆς πράξεως.

ε'. Ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τοῦ βιασμοῦ; — Γνωστὸν ὅτι ὁ θάνατος σπανιώτατα εἶναι ἄμεσος τοῦ βιασμοῦ συνέπεια, τούτου δ' ἕνεκα δεόν μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας νὰ ὀρίζηται ἡ ἀληθὴς τοῦ θανάτου αἰτία. Αἱ νευρικαὶ διαταραχαί, αἱ σπασμωδικαὶ νόσοι, αἰτίνες ἕνεκα βιασιοπραγιῶν τοιαύτης φύσεως ἀπολήγουσιν εἰς θάνατον, ὡς τὰ πολλὰ δὲν χαρακτηρί-ζονται ὑπὸ ἀλλοιώσεων βεβαίων καὶ σαφῶν, αἱ δὲ τοπικαὶ ἀφ' ἑτέρου βλάθαι, αἱ τυχόν κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀπαντῶσαι, ἀπαιτοῦσιν αὐ-στηρὰν καὶ μετὰ συνειδήσεως ἐκτίμησιν. Οἶονδὴποτε δὲ καὶ ἂν ᾖναι τὸ περιγεγόμενον τῆς νεκροτομίας, εἴτε θετικόν δηλαδὴ εἴτε ἀρνητικόν, ἀνάγκη ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ λαμβάνῃ ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψίν τὴν φύσιν καὶ τὴν πορείαν τῶν συμπτωμάτων καὶ τὰς ποικίλας διαταραχάς, αἰτίνες παρηκολούθησαν ἁμέσως τὸν βιασμόν καὶ προηγήθησαν τοῦ θανάτου· τοιαῦται δὲ παθήσεις ἄλλοτε μὲν εἶναι παρόνται ποικίλαι, καθ' ἃς ἰδίως ἡ πάσχουσα φαντάζεται τὸν κατὰ τὰς βιασιοπραγίας ἀγῶνα, ἄλλοτε δὲ ὀξεῖα περιτονίτις, κυστίτις, μητρίτις κλπ.

ς'. Τοῦ φόνου προηγήθη βιασμός; — Οὐχὶ σπανίως ὁ αὐτουργὸς μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς σαρκενικῆς ἀπολαύσεως φονεῦει τὸ θῦμα εἴτε τυχαίως καὶ ἄκουσίως διὰ στραγγαλισμοῦ ἢ διὰ πνιγμονῆς, ὡς τὰ πολλὰ πειρώμε-νος νὰ παρεμποδίσῃ τὰς κραυγὰς καὶ οἰμωγὰς τοῦ θύματος, εἴτε ἐπὶ σκοπῷ ἐκδικήσεως εἴτε καὶ ὅπως ἐξαλειψῇ τὸ πρόσωπον, τὸ δυνάμενον νὰ καταγγεῖλῃ αὐτόν. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ πρώτη τοῦ δράματος ἐντύπωσις εἶναι ὁ φόνος, ὑπὸ τὸ κράτος δὲ αὐτῆς πολλάκις παρέρχεται ἀπαράτρητος ὁ βιασμός, ὅτε ἡ θέσις, ἐν ᾗ τὸ λείψκον εὑρέθη, καὶ τινες ἄλλαι παρομοίας φύσεως λεπτομέρειαι διεγείρουσι τὰς πρώτας ὑπονοίας. Οὕτως εὑρέποτε ὁ Tardieu ἔπασαν τὴν ὀπισθίαν τοῦ σώματος τοῦ θύ-ματος ἐπιφάνειαν κεκαλυμμένην ὑπὸ ἐκδορῶν καὶ ἐχχυμωμάτων ἕνεκα τῆς προστριβῆς τοῦ σώματος κατὰ τὸν βιασμόν ἐπὶ ἀνωμάλου καὶ ὑπὸ χαλί-κων κεκαλυμμένου ἐδάφους. Μεγάλως σπουδαιότητος εἶναι, πλὴν τῆς λε-πτομεροῦς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐξετάσεως, καὶ ἡ ἀναζήτησις ἐν τῷ

κόλπῳ καὶ τῇ μήτρᾳ ὑγροῦ, φέροντος τὰ συστατικά καὶ τοὺς χαρακ-
τοῦ σπέρματος, οὗτινος ἡ παρουσία προσδιορισθῆσεται διὰ τοῦ μικρο-
πίου, ὑφ' ὃ καὶ μετὰ χρόνου ἱκανοῦ πάροδον ἀνευρίσκονται καὶ ἀνα-
ρίζονται τὰ σπερματοζῶα καταλλήλως παρασκευαζόμενα. Σημειωτέ-
ον ὅτι ἐκ τῆς μὴ εὐρέσεως τῶν σπερματοζῶων δὲν ἔπεται τὸ συμπέρασμα
βιασμὸς δὲν ἐγένετο, διότι πολλὰ αἷτια παρακωλύουσι τὴν ἀπ' αὐτοῦ
εἰσόδον ἐν τοῖς γεννητικοῖς ὀργάνοις ἢ προκαλοῦσι τὴν ἀπ' αὐτοῦ
ροὴν αὐτοῦ· τοῦτου ἕνεκα ἡ μὲν παρουσία τοῦ σπέρματος ἐπιβεβαίω-
σιν πρὸ τοῦ φόνου βιασμὸν, ἡ ἔλλειψις ὁμῶς αὐτοῦ δὲν βεβαιῶι τὸ ἐναν-
τιον.

Ζ'. Διακόρευσις ἢ βιασμὸς εἶναι ἐφικτὸς ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικός,
δὲ κοιμωμένης ἢ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ναρκωτικοῦ, αἰσθητικοῦ ἢ μαγνη-
τικοῦ διατελούσης;—Τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν λύεται ἀπολύτως. Ἐνε-
κὸν τῶν λίαν πολυπλόκων περιστάσεων, ὑφ' αἷς διαπράττεται ὁ βιασμὸς,
σπανίως ἢ μεσολάβησις τοῦ ἱατροῦ εἶναι ἀναγκαῖα ἐπὶ γεγενησάντων
ἐκτάκτων καὶ παραδόξων. Ὡς τὰ πολλὰ τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζή-
τημα παρουσιάζεται οὐχὶ εἰς μικρὰς ἡλικίας παιδίσκας, ἀλλ' εἰς νεάνιδας
βίους καὶ ἀκμαίας ἡλικίας.

Ὁ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικὸς βιασμὸς εἶναι παραδεκτὸς μόνον ὑπὸ
φυσικῆς καὶ ἠθικῆς συνθήκας εἴτε ἀφαιρούσας παροδικῶς ἀπὸ τῆς γυ-
ναικὸς τὴν ἐλευθέραν τῶν αἰσθήσεων αὐτῆς χρῆσιν, ὡς ὁ ὕπνος, ὁ ναρκω-
τισμὸς, ἡ δι' ἀναισθητικῶν ἀναισθησία, ὁ μαγνητισμὸς, εἴτε μηδενίζον-
τα τὴν συνείδησιν καὶ τὴν μνήμην, ὡς βλακεία, ἡλιθιότης, παραφροσύνη,
γενετῆς κωφαλαλία κλπ.

Ὅσον ἂν ὑποτεθῇ βαθὺς ὁ φυσικὸς ὕπνος, ἀδύνατον κατ' αὐτὸν νὰ
γῇ διακόρευσις, δηλαδὴ συνουσία, συνοδευομένη πάντοτε ὑπὸ βίας,
κολίας καὶ πόνου χωρὶς νὰ ἀφυπνισθῇ ἡ νεάνις. Ἀρχαιότεροί τινες ἰα-
τροὶ δικάσαι, καὶ δὴ Γερμανοί, παραδέχονται τὸ δυνατόν τοῦ πράγματος
ἀλλὰ κατὰ τῆς γνώμης αὐτῶν ἀντιτάττονται τὰ νῦν οἱ διασημότεροι
γραφεῖς, προεξάρχοντων τῶν Casper καὶ Tardieu. Οὐχ οὕτως ὁμῶς
καὶ εἰς τὴν διακεκορευμένην καὶ ἐξωκειωμένην εἰς τὴν συνουσίαν γυναῖκα
εἰς ἣν εἶναι ἐφικτὴ συνουσία χωρὶς ν' ἀφυπνισθῇ.

Ἐπίσης γυνὴ βιάζεται ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς, διαρκούντος τεχνητοῦ ὕπ-
νου ἀπὸ τῆς χρήσεως ναρκωτικῶν φαρμάκων, ὅτε ὁ ἱατροδικαστὴς πε-
ρὶ κλοῦται καὶ ὑπὸ ἐτέρων δυσχερειῶν, διότι πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ἐνερ-
γείας τοῦ ναρκωτικοῦ βοηθεῖται ὑπὸ ἐνδείξεων ἀβεβαίων, ἐκ τῶν χαρακτῆρων αὐ-
τοῦ ὕπνου ἐξαρτωμένων. Ἐπίσης καὶ διαρκούσης τῆς ἀπὸ τοῦ γλωσσίου
ἀναισθησίας, ἐκ τῶν προτέρων εἰκάζεται ὅτι εἶναι δυνατός ὁ βια-
σμὸς ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικὸς· ἀλλὰ πειράματά τινα τοῦ Dolbeau, καίτοι
καθ' ὁλοκληρίαν πειστικά, καταδεικνύουσιν ὅτι τὸ τῶν ἀναισθητικῶν

τελέσμα, διαρκούντος του φυσικού ύπνου, δεν επιτυγχάνεται εις τας ἐνηλικους, ἅτε δὴ τούτων ἀφυπνιζομένων ἅμα τῇ χρήσει τοῦ φαρμάκου, τούναντίον δὲ εἰς τὰς μικρᾶς ἡλικίας παιδίσκας ἐπιτυγχάνεται ἐνίοτε ὁ σκοπός.

Διὰ δὲ τὸν διαρκούντος τοῦ μαγνητικοῦ ὕπνου βιασμόν αἱ γινώμαι τῶν ἱατρῶν μέχρι πρό μικροῦ ἦσαν διηρημέναι, τῶν μὲν ἀποκρουόντων καθ' ὁλοκληρίαν τὸ πρᾶγμα ἕνεκα τῆς δυσπιστίας, ἣν εἶχον εἰς τὴν πραγματικότητα τῶν μαγνητικῶν φαινομένων, τῶν δὲ μετὰ μεγάλων ἐπιφυλάξεων παραδεχομένων τὸ δυνατόν τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ· αἱ τελευταῖαι ὁμῶς τοῦ Chareot ἔρευναι ἐπὶ τοῦ ὕπνωτισμοῦ, περὶ ὧν κατωτέρω, οὐ μόνον διέλυσαν πάντα ἐνδοιασμόν, ἀλλὰ καὶ τὰ κατάλληλα διὰ τὴν ἀκριθεὶς διάγνωσιν σημεῖα ὥρισαν.

Αἱ κυριώτεραι τῶν μέχρι τοῦ νῦν γνωστῶν περιπτώσεων, αἰτινες προὐκάλεσαν ἱατρικὴν μεσολάβησιν, ἔχουσιν ὡς ἐξῆς κατὰ χρονολογικὴν τάξιν μετὰ τῶν περὶ τούτων γνωμῶν τῶν ἱατροδικαστῶν. Οἱ ἐν Μασσαλίᾳ ἱατροὶ Coste καὶ Broquier τῷ 1857 παρατήρησαν τὴν ἐξῆς περίπτωσιν·

Παρατ. 89. Ἡ νεῆνις Μαργαρίτα Α. . . , ἡλικίας 18 ἐτῶν, νομίζουσα ἑαυτὴν πάσχουσαν, μετέβη ἐν συνοδείᾳ τῆς νεωτέρας αὐτῆς ἀδελφῆς κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1857 παρὰ τῷ Κ. . . , μετερχομένῳ, καθ' ἃ φαίνεται, ἐν Μασσαλίᾳ τὸν διὰ τοῦ μαγνητισμοῦ θεραπευτὴν. Καθ' ἐκαστὴν παραγενομένη παρὰ τῷ ἱατρῷ πρὸς θεραπείαν ἐνόησε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἑαυτὴν ἔγκυον καὶ κατήγγειλε τὴν πρᾶξιν, ὃ δὲ διευθυντῆς τῆς ἀστυνομίας ἐνετείλατο ἡμῖν ὡπῶς βεβαιώσωμεν τὴν κύησιν καὶ τὴν ἐποχὴν, ἀφ' ἧς αὕτη χρονολογεῖται, δεύτερον ὡπῶς ἀποφανθῶμεν ἂν ἡ Μ. . . Α. . . ἦτο δυνατόν νὰ διακορευθῇ καὶ νὰ κυοφορήσῃ ἀκουσίως αὐτῆς, δηλαδὴ ἂν ἡ θέλησις αὐτῆς ἦτο δυνατόν νὰ μηδενισθῇ καθόλου ἢ κατὰ μέρος διὰ τοῦ μαγνητισμοῦ. »

Ἡ ἑκθεσις ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ζήτημα ἔχει ὡδὲ πως·

« Ἡ Μ. . . Α. . . ἦτο δυνατόν νὰ διακορευθῇ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς διατελοῦσα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ μαγνητισμοῦ :

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπτεται θέματος ὅλως νέου εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν, διότι, καίτοι τὴν σήμερον εἶναι λελυμένα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ ναρκωτικὰ, τὸν αἰθέρα καὶ τὸ χλωροφόρμιον ζητήματα, ὡς πρὸς τὸν μαγνητισμόν ὁμῶς φρονοῦμεν ὅτι οὐδὲν μέχρι τοῦ νῦν ὥρισθη. Ὑπὸ πᾶσαν δὲ ἐπιφύλαξιν λύομεν τὸ ζήτημα τοῦτο χωρὶς νὰ στηριχθῶμεν εἰς προσωπικὰς ἐκτιμήσεις, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα, τὰ μόνα, ἅτινα ἐπὶ τῆς παρούσης περιστάσεως λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν. Τὰ δεδομένα ταῦτα εὐρίσκομεν εἰς τὴν τῷ 1831 ὑπὸ τοῦ Husson παρουσιασθεῖσαν εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῆς ἱατρικῆς ἑκθεσιν ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιτροπῆς

ἀποτελουμένης ὑπὸ τῶν Double, Magendie, Guersant, Guéneau de Mussy, Husson κλπ., ἧτις εἶναι τὸ μόνον τὴν σήμερον ἐπιστημονικὸν ἔργον περὶ μαγνητισμοῦ. »

Εἰς τὰ συμπεράσματα τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς· « Ὁ ὕπνος εἶναι πραγματικὸν τοῦ μαγνητισμοῦ ἀποτέλεσμα. . . ἐπισυμβαίνει μεταβολαὶ μᾶλλον ἢ ἥττον σπουδαίαι εἰς τοὺς μαγνητιζομένους ὡς καὶ εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν. . . Τὸν πλείστον χρόνον διατελοῦσιν ὅλως ξένοι τοῦ ἐπιμόνως περὶ τὰ ὧτα αὐτῶν γενομένου θορύβου, ὅσον ἐκ τῆς ἀντηχήσεως χαλκοῦ σκεύους, πληττομένου παρ' αὐτοῖς. . . Ἡ ὁσφρησις αὐτῶν εἶναι οἷον ἐκμεμηδενισμένη, εἰσπνεόντων ἀτιμωρητεὶ ὕδροχλωρικὸν ὀξὺ καὶ ἀμμωνίαν. . . οἱ πολλοὶ ἐντελῶς ἀναισθητοῦσι καὶ εἰς τὸν γαργαλισμὸν τῶν ποδῶν, τῆς ρινός, τῆς γωνίας τῶν ὀφθαλμῶν διὰ πτεροῦ, εἰς τὸ νύγμα τοῦ δέρματος διὰ βελόνων κατὰ βῆθος καὶ αἰφνης ἐμπειρομένων, τέλος παρετηρήθη ἅπαξ ὅτι ἀναισθητοῦσι καὶ εἰς τὰς μᾶλλον ὀδυνηρὰς χειρήσεις. . . Ἡ μυϊκὴ τῶν ὑπνοβατῶν δύναμις εἶναι ἐνίοτε παραλελυμένη. . . ἐξεγειρόμενοι δὲ τοῦ ὕπνου, διατείνονται ὅτι ἐπελάθοντο ἐντελῶς ἅπασων τῶν περιστάσεων τῆς μαγνητικῆς καταστάσεως καὶ ὅτι ἀδυνατοῦσι ν' ἀναπολήσωσι ταύτας. »

Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι ἂν νεῆνις ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ μαγνητικοῦ ὕπνου ἀναισθητῇ εἰς ἀπᾶς τὰς βασάνους, εὐνόητον ὅτι εὐχερῶς ἐπ' αὐτῆς ἐνεργεῖται συνουσία χωρὶς τῆς θελήσεως, χωρὶς τῆς συνειδήσεως αὐτῆς καὶ ἐπομένως χωρὶς ἀντιστάσεως.

Ἐκ τούτων δὲ συμπεραίνεται· 1) Ὅτι ἡ νεῆνις M. . . A. . . εἶναι ἕγχευος· 2) Ὅτι ἡ κύσις δὲν εἶναι ἀρχαιοτέρα τῶν 4 ἢ 4 1/2 μηνῶν· 3) Ὅτι φαίνεται ἡμῖν δυνατόν ὅτι ἡ νεῆνις αὕτη ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ μαγνητισμοῦ διεκορεύθη καὶ κυφορεῖ παρὰ τὴν θέλησιν αὐτῆς. »

Ὁ Dévergie, οὗ τὴν γνώμην οἱ ἐν Μασσαλίᾳ ἰατροδικασταὶ Cosle καὶ Broquier ἐπεκαλέσθησαν, ἀπήντησεν ὡς ἔπεται·

« Φρονῶ ὅτι δυνατόν δεκαοκταέτις νεῆνις ὑπὸ τὸ κράτος μαγνητικοῦ ὕπνου ἐν γένει νὰ διακορευθῇ καὶ νὰ κυφορήσῃ παρὰ τὴν θέλησιν αὐτῆς· τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀντικείμενον παρατηρήσεων καὶ ἀτομικῆς ἐντυπώσεως. Ἐκτὸς ὅμως τοῦ μαγνητικοῦ ὕπνου, ὑπάρχουσι τσαυτὰ ψεῦδη, ὥστε ἀδυνατῶ νὰ προχωρήσω προσωτέρω. Ὁ μαγνητικὸς ὕπνος εἶναι προσποιητὸς καὶ πραγματικὸς· προσποιητὸς, διότι ἅπαντες οἱ μετερχόμενοι ὅπωςδῆποτε τὸν μαγνητιζόμενον οὐδέποτε ἀποκοιμῶνται· πραγματικὸς, καὶ τότε πᾶσα συνῆφεια, πᾶσα σχέσις μετὰ τῶν ἐκτὸς εἶναι διακομμένη διὰ τοῦ ὕπνου, ἡ αἰσθησις ἀμβλύνεται ἢ καὶ ὅλως μηδενίζεται, ἐπομένως δὲ καὶ ἡ γυνὴ ἀδυνατεῖ ν' ἀντιστῇ.

και ο Tardieu (1) και ολουκληριαν παρασεχεται την γνώμην και τα μετ' επιφυλάξεως συμπεράσματα του Dévergie, και δὴ ὡς πρὸς τὸν προσποιητὸν καὶ πραγματικὸν ὕπνον· ἀναλύων δὲ συντόμως τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Husson, τῇ ἀναγνωσθείσῃ τῷ 1831 ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Ἱατρικῆς, ἀδυνατεῖ νὰ συμφωνήσῃ ἐντελῶς μετ' αὐτοῦ ἐκλαμβάνων αὐτὰ ἐν τῇ ἐνστάσει τῆς ἐπιστήμης καταστάσει ὡς ἀνήκοντα μᾶλλον τῷ ὕστερισμῳ.

Ὁ Tardieu ἀναφέρει τὴν ἐξῆς λίαν περιεργον μαγνητισμοῦ περίπτωσιν, ἀνακοινωθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ J. Roux, ναυτικοῦ ἀνωτέρου ἱατροῦ ἐπιθεωρητοῦ.

Παρατ. 90. — Τὴν 31ην Μαρτίου 1865, περὶ τὴν 6ην τῆς ἐσπέρας ὥραν ἀνθρωπὸς τις εἰκοσιπενταετής, δυσειδής, κακῶς ἐνδεδυμένος, ἔχων μακρὰν μελανὴν κόμην καὶ γενειᾶδα ἀτημέλητον, ῥιθόπους, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν θύραν οἰκίας τοῦ χωρίου Gouils τοῦ δήμου Solliés-Farlides (Var), κατοικοῦμένης ὑπὸ τοῦ γέροντος Ughes καὶ δύο τέκνων αὐτοῦ, ἐνὸς ἄρρενος δεκαπενταετοῦς καὶ μιᾶς θυγατρὸς 26 ἐτῶν, καλουμένης Ἰωσηφίνης. Οὗτος, ὅστις, ὡς ἐγνώσθη κατόπιν, ἐκαλεῖτο Castellan Timothée, ἦτο πρότερον ἐργάτης φελλῶν, ἔνεκα δὲ τραύματος κατὰ τὴν χεῖρα ἐγκαταλιπὼν τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἐγένετο φαυλόδιος, παρουσιάζομενος νῦν μὲν ὡς θεραπευτής, νῦν δὲ ὡς μαγνητιστὴς καὶ ποτε δὲ καὶ ὡς μάγος, ἄγνωστος δὲ ἄλλως εἰς τὸ χωρίον, προσεποιεῖτο τὸν κωφάλαλον συνεννοούμενος διὰ σχημάτων.

Οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ, οἰκτεῖραντες, προσεκέλεσαν αὐτὸν νὰ συμμετέσχῃ τοῦ δείπνου, παρετήρησαν δὲ ὅτι κατὰ τὸ δείπνον ἄλλοκότως ἔχειρονόμει, ἰδίᾳ δὲ πληρῶν τὸ ποτήριον αὐτοῦ οὐχὶ ἐκ μιᾶς, ἀλλὰ διὰ τριῶν ἄλλεπαλλήλων προχύσεων καὶ πίνων τὸ ἐν αὐτῷ ἀφοῦ ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ ποτηρίου ἐποίει πολλάκις τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ σταυροκοπούμενος καὶ ὁ ἴδιος.

Τὴν ἐσπέραν περιεργίας χάριν προσήλθον πολλοὶ γείτονες, καὶ ἤρξατο διὰ γραφίδος καὶ χάρτου συνομιλία ἐν μέρει πολιτικῇ, ἐν μέρει θρησκευτικῇ μεταξὺ τῶν παρισταμένων καὶ τοῦ ὑποτιθεμένου κωφαλάλου, οὗ οἱ μυστηριώδεις τρόποι ἐπέβαλον εἰς τὴν ὁμήγυριν· ἐν τέλει ὠδήγησαν τὸν ξένον εἰς τὸ ὑπερῶν ὅπως κατακλιθῇ. Ἡ θυγάτηρ τοῦ γέροντος ἐδήλωσεν ἔκτοτε ὅτι τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἠσθάνθη ἀνεξήγητον φόβον καὶ κατεκλιθῇ χωρὶς νὰ ἐκδυθῇ. Ἡ νύξ διήλθε χωρὶς τινος ἐπεισοδίου. Τὴν πρωίαν τῆς ἐπιούσης ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος ἀνεχώρησε πρῶτος, ὁ δὲ πατὴρ προσεκέλεσε τὸν Castellan ἵνα συμφάγῃ μετ' αὐτοῦ, μεθ' ὃ περὶ τὴν 7ην ὥραν τῆς πρωίας ἐξῆλθον ἀμφότεροι, τοῦ γέροντος μεταβαίνοντος εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ.

Μετὰ τινας στιγμὰς ἐπανέρχεται ὁ ἐπαίτης μόνος, εὖρε τὴν Ἰ. . . ἐπι-

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 92.

μελουμένην τῆς οἰκίας καὶ ἐκαθέσθη παρὰ τῇ ἐστίχῃ. Γείτονές τινες προσῆλθον τὴν πρῶταν, εἰς δὲ τούτων, φέρων τῷ κοινῶς θεωρουμένῳ ἀγίῳ ὡά, προσῆλθε δὲ· τὸ πρῶτον οὐδὲν τὸ ἰδιαίτερον παρετήρησεν, ἐκτὸς ὅτι ἡ 'Ι... ἤτιχτο κεφαλαλγίαν, τὸ δεύτερον ὁμως ἐπανελθὼν πρὸ τῆς μεσημβρίας παρετήρησε τὸν Castellan χαράσσοντα διὰ τῆς χειρὸς κυκλικὰ σημεῖα ὀπίσθεν τῆς νεάνιδος ἐστημένης πρὸ τοῦ λείβητος· ἡ 'Ι... ἐφαίνετό πως ἐν κακουχίᾳ, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐξέφραζον ἀνησυχίαν, τὸ πρόσωπον ἐξημμένον, ἡὐχαριστεῖτο δὲ ἐκ τῆς παρουσίας τρίτου καὶ ἐφαίνετο δυσανασχετοῦσα μένουσα μόνη μετὰ τοῦ ἀγνώστου, ἀλλὰ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἔμειναν μόνοι.

Ὅτι συνέβη ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης μέχρι τῆς 4ης μ. μ. ὥρας εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ἐν μέρει συγκεχυμένης καταθέσεως τῆς νεάνιδος, τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Castellan εἰς τὴν ἀνάκρισιν οὐσῶν εἰς ἀντίφασιν πρὸς ὅσα εἶπεν εἰς τινὰς μάρτυρας. Φαίνεται ὅτι ἡ 'Ι... τὴν μεσημβρίαν, ὑπὸ οἴκτου κινουμένη, ἐκάλυψε τὸν Castellan ὅπως συμμετάσχη τοῦ γεύματος, ἐκαθέσθη δὲ ἀπέναντι αὐτῆς· καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἡ 'Ι... ἐγένεθη μετρίως φασιδίων, ἀλλ' ὅτε τὸ δεύτερον ἔφερε τὸ κοχλιαρίον εἰς τὸ στόμα, ὁ C... συμπλησιάζων τὸν ἀντίχειρα καὶ λιχανὸν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἐξετέλεσε τὴν χειρονομίαν ὡς ἂν ἤθελε νὰ ρίψῃ τι ἐν τῷ κοχλιαρίῳ χωρὶς ὁμως νὰ παρατηρήσῃ αὐτὴ τὸ πίπτον ἐν αὐτῷ. Αἶφνης πρὶν ἢ καταπίῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ δευτέρου τούτου κοχλιαρίου, ἡσθάνθη ἑαυτὴν λιποθυμοῦσαν, ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης αἱ ἀναμνήσεις αὐτῆς εἶναι μᾶλλον συγκεχυμέναι, συνελθούσα δὲ διὰ βαντισμάτων ψυχροῦ ὕδατος ὑπὸ τοῦ C... ἐνεργηθέντων, ἐπειράθη νὰ κατευθυνθῇ πρὸς τὴν θύραν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐλιποθύμησε πρὶν ἢ φθάσῃ, τότε δὲ λαβὼν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ μετακομίσας ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐξετέλεσε τὴν σαρκικὴν ἀπόλαυσιν. Διατείνεται ἡ 'Ι... ὅτι εἶχε μὲν συνειδήσιν τῆς πράξεως, ἀλλ' ἠδυνάτει ν' ἀντιστῇ, ἔτι δὲ καὶ νὰ πλήξῃ εἰς τὸν τοῖχον, ὅτε θὰ προσήρχοντο γείτονες ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἤκουσε τῆς φωνῆς συγγενοῦς, κρουούσης τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἀλλ' ἠδυνάτει νὰ ἀπαντήσῃ· δὲν ἐνθυμεῖται ποσάκις ὁ C... ἐπανελάβε τὴν πρᾶξιν, νομίζει ὅτι ἐπλήξεν αὐτήν, ἀλλ' ἀγνοεῖ διατί, ἀγνοεῖ ἐπίσης ἂν ἐπέβαλεν αὐτῇ νὰ ἐξέλθῃ μετ' αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι πεπεισμένη ὅτι ὠθεῖτο ὑπὸ δυνάμεως ἀκαταμάχητου.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, περὶ τὴν 4ην μ. μ. ὥραν ἐθεάθησαν ἐξεληθόντες ὁμοῦ καὶ ἀπομακρυνθέντες· ἐκπληττομένων τῶν γειτόνων ἐκ τοῦ πεπλανημένου ὕψους τῆς 'Ι..., συμπαθούτων αὐτῇ καὶ ἀδυνατούντων νὰ κατανοήσωσι πῶς νεᾶνις ἀμέμπτου διαγωγῆς ἠκολούθει ἐπαίτην ἀπεχθῇ, ἀπῆλθε δὲ ἐνδεδυμένη κοινὰ ἐνδύματα, ἀποτεινούσα ἀσυναρτήτους λόγους καὶ λέγουσα ὅτι ἀκολούθει τὸν θεὸν κτλ. Ὁ C... βεβαίῳ ὅτι καθ' ὁδὸν ἐπεκαλέσθη

κατὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ συνήθειαν τὴν μαρτυρικὴν δύο προσώπων περὶ τῆς ἐκουσίας αὐτῆς ἀναχωρήσεως, ἀλλ' οἱ μάρτυρες οὗτοι δὲν ἀνευρέθησαν.

Ἀμφότεροι διητυθύνθησαν εἰς γειτονικὸν χωρίον· τὴν πρώτην νύκτα κατάρθωσαν νὰ κατακλιθῶσιν εἰς τι ὑπερφόν· ἀναχωρήσαντες τὴν πρωΐαν, ἐπλανήθησαν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐν τῷ δάσει, ἐνθα, καθ' ἃ λέγει ἡ Ἱ... δις ἐλπιθεύμασε διὰ τῶν χειρονομιῶν τοῦ C. . . καὶ τὴν νύκτα μετέβησαν εἰς Collobrières ὅπως ζητήσωσι ξενεῖαν ἐν τινι οἰκίᾳ, ἐν ἣ ἡ μὲν Ἱ... κατεκλίθη μετὰ τῆς γυναικός, ὁ δὲ C. . . μετὰ τοῦ συζύγου.

Αἱ ὑπὸ τῶν ξενιστῶν αὐτοὺς ἐπὶ δύο νύκτας δοθεῖσαι πληροφορίες δὲν ἔχουσι τι τὸ ἐνδιαφέρον, περιστρέφονται δὲ παριστῶσαι τὴν νεάνιδα νῦν μὲν ἐρυθριῶσαν διὰ τὴν κακὴν θέσιν, ἐν ἣ διατέλει, νῦν δὲ ἐπικαλουμένην πρὸς δικαιολόγησιν τὴν βίαν.

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἀφίκοντο εἰς τὸ χωρίον Capelude, ἐνθα ἡ ἀνὰ κρισὶς ἀνεῦρε πολλὰς λεπτομερείας. Εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Condoyne, ἐν ἣ προσῆλθον ἄνθρωποι οἱ γείτονες. Τὴν ἡμέραν διῆλθεν ἡ νεάνις ὅτε μὲν ἐξαλλος, ὅτε δὲ γαληνικά, νῦν μὲν ἐπιδεικνύουσα διὰ τὸν C. . . δείγματα μεγάλης ἀγάπης καὶ ἀφροσύνης, μιγνύουσα καὶ ἀσυναρτήτους φράσεις, εἰς ἃς ἐκάστοτε ἐπαναλαμβάνονται αἱ λέξεις *αἴθρη, φουρά, θεός κλπ.*, νῦν δὲ τούναντιον ἀπωθοῦσα καὶ εἰς ἄκρον ἀποστρεφόμενη αὐτόν· πάντοτε δὲ βασιανίζεται ὑπὸ τῆς ιδέας μὴ τυχόν ἐκληφθῇ ὡς διεφθαρμένη κόρη· «Ἡ μεγαλειτέρα καὶ ἰσχυροτέρα γυνὴ ἤθελε καταβληθῇ», ἐπανελαμβάνε πολλὰκις.

Τὴν ἑσπέραν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ κατακλιθῇ ἐν γειτονικῇ οἰκίᾳ μετὰ νεάνιδός τινος, ἀλλ' ὁ C. . . ἡρνήθη τοῦτο, καὶ ὅπως καταπολεμήσῃ τὴν ἐπιμονὴν αὐτῆς ἐποίησε σημεῖά τινα ἀλλόκοτα, κατ' ἄλλους δὲ μάρτυρας ἔψαυσεν αὐτὴν ἐλαφρῶς ὑπεράνω τῶν γλουτῶν καὶ κατὰ τὸ μέτωπον, ὅτε αἰφνης ἔπεσε λιπόθυμος καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος περὶ τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας, τότε δέ, καίτοι διατελοῦσαν εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, ἀνεβίβασεν ὁ C. . . τὰς 15 βαθμίδας τῆς κλίμακος, ὑποστηρίζων αὐτὴν κατὰ τὰς μασχάλας καὶ διὰ τῶν γονάτων αὐτοῦ ὑπεγείρων τὰ σκέλη αὐτῆς, συγχρόνως δὲ ὑπεχρέωσεν αὐτὴν νὰ ἀριθμῇ τὰς βαθμίδας· «Θέλετε νὰ κάμω αὐτὴν νὰ γέλῃ;» εἶπε πρὸς τινὰ τῶν παρευρισκομένων καὶ ἀμέσως ἡ Ἱ... παταγωδῶς ἐγέλασε γέλωτα ἀνόητον. Γείτων τις, βοηθήσας νὰ ἐκδύσωσιν αὐτὴν, ἐγαργχάλισεν ἰσχυρῶς τὸ πέλμα τοῦ ποδὸς ἀφοῦ ἀφῆρσε τὰς περικνημίδας, ἀλλ' οὐδὲν ἔχνος αἰσθήσεως παρετηρήθη, ὁ C. . . ὅπως ἐπαναφέρει τὴν Ἱ... εἰς αὐτὴν ἐπληξεν αὐτὴν τρεῖς ἰσχυρῶς εἰς τὴν παρειάν, συνῆλθε δὲ ἀμέσως χωρὶς τὸ ἐλάχιστον πόνου σημεῖον νὰ ἐπιδείξῃ, ἀλλὰ τούναντιον εὖ ἔχουσα. Ἐγκατέλιπον δὲ τέλος αὐτοὺς μόνους.

Τὴν νύκτα ἤκούετο ἐν τῷ ὑπ' αὐτῶν κατεχομένῳ δωματίῳ ἑκτακτος

θόρυβος, διό ὁ Condroyer, λαβὼν ῥάβδον, διέτρεξε τὸν C. . . ν' ἀναγκάσει τὴν ῥήσιν, οὗτος δὲ διατάττει τὴν I. . . νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτόν, ἀλλ' αὐτὴ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἤθελεν ἐξέλθει, ἐκτός ἂν ἐδίωκεν αὐτὴν διὰ βραπισμάτων.

Τὴν πρωίαν τῆς ὑστεραίας ἡ νεῆνις κατῆλθε πρώτη λίαν τεταραγμένη ὁμιλοῦσα ἀτάκτως καὶ χειρονομοῦσα ὡς παράφρων, ἀναμειβόμενος δὲ ἠκούσας νὰ μιμηθῇ τὰς χειρονομίας τῶν θεραπευτῶν, λαμβάνει τεμάχιον νήματος, ὅπερ ἐπανειλημμένως διευθύνει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐνὸς τῶν παρισταμένων ἵνα θεραπεύσῃ αὐτόν, καθ' ὃ ἔλεγε, τῆς τυφλώσεως· μετὰ οὐ πολὺ προσελθὼν ὁ C. . . ὑπεχρέωσεν αὐτὴν γονυκλινῆς νὰ περιέλθῃ τὴν οἰκίαν. Οἱ γείτονες, δυσανασχετοῦντες ἐπὶ τὰ γενόμενα, ἀπεφάσισαν νὰ διώξωσιν αὐτόν. Ἀλλὰ μόλις οὗτος ἐξῆλθεν, ἡ νεῆνις περιέπεσεν εἰς νεφελώδη κρίσιν, παύσασα αἰφνης τοῦ λαλεῖν, τείνουσα τοὺς βραχίονας, σφίγγουσα τὰς χεῖρας, τοὺς ὀδόντας καὶ ἔχουσα τὰ βλέμματα προσηλωμένα καὶ βλοσυρά. Οἱ περὶ αὐτὴν, καταληφθέντες ὑπὸ φόβου, μετεκαλίσαντο τὸν C. . . , διατάττοντες αὐτόν νὰ ἐξαγάγῃ αὐτὴν ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης. Ἀμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ C. . . οἱ βραχίονες τῆς I. . . ἐξαλαφρώθησαν· οὗτος δὲ γονυπετήσας ἐψιθύρισε μυστηριώδεις τινὰς λέξεις, εἶτα δὲ παύσας αὐτὴν τρίς εἰς τὴν παρειὰν ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν σκηνὴν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁμολόγησε παρὰδοξον ὁμολογίαν ὁ C. . . , εἰπὼν ὅτι δὲν εἶναι ἡ πρώτη γυνή, ἣν ἐθανάτωσα κατ' αὐτόν τὸν τρόπον· καὶ πρὸς τὰς ἐνταῦθα ὁ πατήρ μου ἔθεσέ τί εἰς τὴν μητέρα μου, ἐξ οὗ πολὺ αὕτη ὑπέφερεν.

Τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας διήλθεν ὡς καὶ τὴν προτεραίαν. Ἐρωτώμενος τί κατὰ τοὺς παροξυσμοὺς ἡσθάνετο, ἔλεγεν ὅτι πολὺ ὑπέφερον, ὅτι ἔβλεπε καὶ ἤκουεν ὅ, τι ἂν συνέβαινε περὶ αὐτὴν, ἀλλ' ἡσθάνετο τὴν θέλησιν αὐτῆς τῆς ὅλως παραλελειμένην. Καὶ δι' ἐλαφρᾶς τοῦ C. . . προσπαύσεως ἡσθάνετο πόνον εἰς τὸ στῆθος, ἄλλοτε δὲ τοῦναντίον ἀνεκουφίζετο στήριζον τὰ σκέλη αὐτῆς ἐπ' αὐτοῦ· ἄλλοτε, πιστεύουσα ἐκυτὴν συνδεδεμένην μετὰ τοῦ ἀπαγωγέως αὐτῆς διὰ μυστηριώδους δυνάμεως, ἀπαιτεῖ νὰ διακρίνῃ εἰς δύο τὸν ἐν ποτηρίῳ τινὶ ὑπ' αὐτοῦ προσφερόμενον οἶνον, καὶ πίνει μετὰ αὐτόν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ποτηρίου, καὶ τρώγει τὸ τεμάχιον τοῦ ἄρτου, ὅπου αὐτὸς προηγουμένως ἔδηξεν· ἡ σκηνὴ αὕτη ἀνακουφίζει αὐτὴν, αἰσθάνεται ἐκυτὴν ἐλευθερὰν καὶ δηλοῖ ὅτι δὲν ὑποφέρει πλέον.

Τὴν πρωίαν τῆς ὑστεραίας ἀναχωροῦσιν ὁμοῦ, μετ' οὐ πολὺ συναντῶνται ἡμεῖς, οἵτινες ὑποβάλλουσιν εἰς ἐρωτήσεις τὸν C. . . Ἐνῷ οὗτος συζητᾷ, διαλέγεται, ἡ I. . . ἀκολουθεῖ τὴν παρείαν αὐτῆς, μακρότερον δέ, ἀόρατος καταστᾶσθαι ἕνεκα ὑψώματος, μεταβάλλει ὁδόν, ἐπανέρχεται ὀπίσσω καὶ τρέχει εἰς τὴν οἰκίαν, ἐξ ἧς εἶχεν ἀναχωρήσει, ἐξαιτουμένη ἐπιμόνως ὅπως ἀποκαρῦψωσιν αὐτὴν ἀπ' αὐτοῦ.

Ἐντὸς τῆς ἡμέρας ἐνῷ ὠδήγουν αὐτὴν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ

λήφθη υπό παρανοίας, καὶ ἀφίκετο εἰς ἄκρον ἐξάλλος, προφέρονσα ἀνὰ φθονος φωνὰς ἢ ὑβρίζουσα τοὺς πάντας.

Ἐπὶ πολλὰς διήρκεσεν ἡμέρας ἡ κατάστασις αὕτη. Ἰατροὶ μετακληθεῖς εὔρε πυρετόν, πολυλογίαν, οὐχὶ δὲ καὶ ἑτέραν τινὰ διανοητικὴν διαταραχὴν ἢ τὴν προξενηθεῖσαν αὐτῇ ἐκ τῆς ἀναμνήσεως τῆς ἀπαλεισθείσης τιμῆς αὐτῆς ἐξέγερσιν· φλεβοτομία ἀνεκούφισε τὴν πύχχουσαν.

Κτηματίας τις τῶν πέριξ, καταγινόμενος εἰς τὸν μαγνητισμόν, ὑπέβαλεν αὐτὴν μετὰ τινα καιρὸν ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν εἰς τοὺς συνήεις χειρισμούς, δι' ὧν ἐσκόπει νὰ προκαλέσῃ ὕπνον, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν οὕτω δὴ μαγνητικὴν ἐχεφροσύνην ἀπακαλουμένην, ὅπως, ὠρελούμενοι ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης, ἐπιτύχωσι νέας πληροφορίας περὶ τῶν συμβάντων, ἀλλ' οὐδὲν νέον προσέθηκεν αὕτη· ἡττάτο βαθμὸν τινα βάρους κατὰ τὰ βλέφαρα, ὅπερ παρήλθε δι' ἀπλῆς τοῦ δρῶντος προσώπου προσψεύσεως. Κατὰ τὸν Μάιον τέλος ἡ κατάστασις τῆς Ἰ... ἐπικισθητῶς ἐβελτιώθη.

Ἐκ τοῦ ἀναμνηστικοῦ αὐτῆς ἐξάγεται ὅτι δὲν ἦτο ὑστερική, ἦτο ἀμέμπτου ἠθικῆς, ἀκριβοῦς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῆς, ἴσως ἐν μέρει εὐπιστος, ἐπίσης εἰς τὴν οἰκογένειαν οὔτε παραφροσύνη οὔτε βλακειὰς προηγούμενα ὑπῆρχον.

Τοῦ C... κρατηθέντος ἐπὶ καταγγελίᾳ φαυλοβιότητος καὶ ἐπαυτείας, ὁ ἀνακριτὴς ζητήσας νὰ μάθῃ ἂν κατὰ τὰς μετὰ τῆς Ἰ... σχέσεις αὐτοῦ ὁ κατηγορούμενος διὰ μαγνητικῶν πράξεων κατέστειλε τὴν ἠθικὴν αὐτῆς ἐλευθερίαν καὶ ἐπομένως αἱ σχέσεις αὐτοῦ ἀπέληξαν εἰς βιασμόν, ἐνετείλατο τοῖς ἱατροῖς Auban καὶ J. Roux ὅπως λύσωσι τὸ ζήτημα ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἐποψιν.

Ἡ γνώμη τῶν προσημειωθέντων ἱατρῶν διατυπῶνται ὡς ἑπεται·

α Οἱ ὑποφαινόμενοι ἱατροὶ Auban καὶ J. Roux ἐπὶ τῇ ἀπὸ 13ης Ἰουνίου 1865 παραγγελίᾳ τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Toulon πλημμυλειοδικαῖς ἀνακριτοῦ A. Germondy περὶ τοῦ κατηγορουμένου Castellan Timothée, ἡλικίας ἐτῶν 25, γεννηθέντος ἐν Garde-Freynet, ἐργάτου τῶν φελλῶν, ἐπὶ φαυλοβιότητι καὶ ἐπαυτείᾳ, ἥτις διαλαμβάνει τὰ ἐξῆς· Ὁ C... ἀναγνωρίζει εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἐνεργουμένην ἀνάκρισιν ὅτι ἐνήργησε διὰ μαγνητικῆς ἐπηρείας ἐπὶ τῆς Ἰ... Τίς ἦτο ἡ συνέπεια τῆς τοιαύτης μαγνητικῆς δράσεως ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας τῆς νεανίδος ταύτης ὡς πρὸς τὰς σχέσεις αὐτῆς μετὰ τοῦ κατηγορουμένου; ἰδίᾳ δέ, ὁ C..., βυθίζων τὴν Ἰ... εἰς μαγνητικὸν ὕπνον, ἔσχε μετ' αὐτῆς ἀθεμίτους σχέσεις, ὧν αὕτη δὲν εἶχε συνειδῆσιν κατὰ τὴν διέπραξιν αὐτῶν; Ὁ C... διὰ τῆς μαγνητικῆς αὐτοῦ ἐπηρείας περιήγαγε τὴν Ἰ... χωρὶς ν' ἀποκοιμίσῃ αὐτὴν εἰς κατάστασιν τοιαύτην, ὥστε αὕτη νὰ στερηθῇ τῆς ἀναγκαίας ἠθικῆς ἐλευθερίας, ὅπως ἀντιστῇ εἰς τὰς ἀθεμίτους τοῦ C... σχέσεις ἢ συναίνεσιν εἰς ταύτας.

τας; Προέβημεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὅπερ, ἐλλειπουσῶν ἰδίων παρατηρήσεων, λύομεν ὑπὸ πᾶσαν πᾶντοτε ἐπιφύλαξιν τὸ ζήτημα, βασιζόμενοι ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιστήμης δεδομένων καὶ τοῦ μόνου αὐθεντικοῦ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ γεγονότος.

«Φρονοῦμεν λοιπὸν συμφωνῶς τῇ γνώμῃ τῶν Tardieu, Dévergie, Coste καὶ Broquier, ἣν ἐξέθεσαν εἰς τὴν προεκτεθεισαν ὑπόθεσιν (ὁρ. Περ. 89) τὰ μάλιστα συμφωνοῦσαν μετὰ τῆς παρουσίας.

1. Ὅτι διὰ τῶν λεγομένων μαγνητικῶν χειρισμῶν δύναται τις νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τὴν θέλησιν παντὸς προσώπου ἐξαιρετικῶς διατεθειμένου ὑπὸ τῆς νευρικῆς αὐτοῦ ἔξωσ οὕτως, ὥστε ἡ ἡθικὴ αὐτοῦ θέλησις νὰ ᾔναι ἐξησθενημένη ἢ μᾶλλον ἢ ἦτον ἐκμεμηδενισμένη.

2. Ὅτι βυθίζων τις νεάνιδα εἰς μαγνητικὸν ὕπνον δύναται νὰ ἔχῃ μετ' αὐτῆς ἀθεμίτους σχέσεις, ὧν αὕτη δὲν ἔχει συνειδησιν καθ' ἣν ἐκτελοῦνται στιγμὴν.

3. Ὅτι εἶναι δυνατόν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ μαγνητισμοῦ ἡ αἴσθησις νὰ κατασταθῇ ἀμβλυτέρα καὶ ἡ θέλησις ἀρκούντως νὰ μηδενισθῇ εἰς νεάνιδα οὕτως, ὥστε καὶ χωρὶς τοῦ τελείου μαγνητικοῦ ὕπνου νὰ στερεῖται τῆς ἡθικῆς αὐτῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀναγκαιᾶς ὅπως ἀντιστῇ εἰς ἀθεμίτους σχέσεις ἢ συναινέσῃ εἰς ταύτας.»

Ἡ ἐξῆς τοῦ Tardieu παρατήρησις μεγάλως συμβάλλεται εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος:

Παρατ. 91 . . . Νεᾶνις δεκαπενταετίας καὶ πλέον δι' αἰσχυρίζετο ὅτι ἐβιάσθη ὑπὸ τινος φημιζομένου ἱατρομαγνητιστοῦ. Εἰς τὴν εὐρωστον καὶ ἐντελῶς ἀνεπτυγμένην νεάνιδα ταύτην εὗρον τὸν παρθενικὸν ὕμνα διερρήγμενον, εὗρυνσιν τοῦ αἰδοίου καὶ ἅπαντας τοὺς χαρακτῆρας πεπαλαιωμένης διακορεύσεως. Ἡ παθοῦσα καταθέτει τὰ ἐξῆς: «Τὴν 3ην Ἰουλίου 1866 ὁ G . . . ἐν τῷ γραφεῖῳ αὐτοῦ προσκαλέσας με νὰ καθεσθῶ, ἤρξατο κατ' ὀλίγον νὰ μέ ἡλεκτρίζῃ, παρετήρησα δὲ τότε ὅτι ἐξετέλει πρὸ τοῦ προσώπου μου σημεῖα παρεμφερῆ μαγνητικαῖς χειρίσεσιν, αἵτινες ὁμῶς οὐδὲν ὅλως ἐπέδρασαν ἐπ' ἐμέ, τότε δὲ διὰ τῶν ἡλεκτρικῶν συσκευῶν (τοῦ ἐνὸς πόλου κρατομένου διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τῆς C . . . τοῦ δὲ ἐτέρου τεθέντος ὑπὸ τοῦ G . . . εἰς τὴν ῥάχιν αὐτῆς) ἔδωκέ μοι νέας ἡλεκτρικὰς ὤσεις πολλῶ ἰσχυροτέρας τῶν προηγουμένων, ἐξ οὗ ἐπῆλθέ μοι ἐντελὴς παράλυσις· ἠδυνάτου νὰ κινήσω τὰ μέλη ὡς καὶ νὰ παύσω τὴν σύσφιξιν τῶν ὀδόντων, ἢ νὰ κράξω. Τότε ὁ G . . . ἐγονυπέτησε πρὸ ἐμοῦ, λαβὼν με δὲ ἐκ τῶν σκελῶν με ἔτιρεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς καθέδρας, ἀνύψωσε τὰ ἐνδύματά μου, ἀπήγαγε τὰ σκέλη, ἐθεώρησε τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ διηύθυνεν εἰς αὐτὰ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐοδιάσας ἓνα δάκτυλον, ὅστις εἰσῆλθε μέχρι τῆς πρώτης φάλαγγος, ἀκολουθῶς εἰσῆγαγε τὸ πῖος

αὐτοῦ ὅσον $\frac{1}{2}$ δακτύλου, ὥθῳν πρὸς τὰ πρόσω ἤλθουν πολὺ ἄδυνα-
τοῦσα ν' ἀντιστῶ ἢ νὰ κράζω, ἀπεσύρθη ἐκουσίως πιθανῶς ἕνεκα τοῦ πό-
νου, ὃν ὑφίσταμην.»

Ὁ ἀνακριτὴς μοι προέτεινε τὰ ἐξῆς ζητήματα... Ἐπειδὴ τὸ μέρος
τοῦτο τῆς καταθέσεως τῆς C... ἐγείρει ἐπιστημονικὰ ζητήματα, χρεΐ-
ζοντα λύσεως, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ·

1. Ἡ ἐπήρεια τοῦ ἡλεκτρισμοῦ εἰς νεάνιδα τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἐξέως
τῆς C... παραλύνει ἐντελῶς τὰς κινήσεις καὶ ἐμποδίζει τὴν δύναμιν τῆς
φωνῆς;

2. Ἡ ἐπήρεια τοῦ ἡλεκτρισμοῦ σὺν τῷ μαγνητισμῷ ἦτο δυνατόν νὰ
προκληθῇ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς; διότι ἡ νεῖνις καταθέτει ὅτι οὐδεμίαν ἔσχεν
ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτὴν ἡ δρᾶσις τῶν μαγνητικῶν χειρίσεων; Ὅποιον δὲ τὸ
ἀποτέλεσμα τοῦ ἡλεκτρισμοῦ καὶ τοῦ μαγνητισμοῦ οὕτω συνηνωμένων;

3. Ἐν ἐνί, ἡ κατάθεσις τῆς C... συμφωνεῖ ἢ οὐ τοῖς ἐκ τῆς ἐπιστή-
μης δεδομένοις;

Χωρὶς ἀνωφελῶν ἀναλύσεων, διετύπωσα ὥς ἔπεται τὰ συμπερά-
σματά μου·

1. Ὁ ἡλεκτρισμὸς καθ' οἷονδὴποτε τρόπον καὶ ἂν ἐφαρμοσθῇ εἰς νε-
νίδα τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἐξέως τῆς C... καὶ εἰς ἃς αὕτη ἀξιοῖ ὅτι εὐρέθη
περιστάσεις, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει προκαλεῖ τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα
δι' ὀχρρίζεται αὕτη ὅτι ἠσθάνθη οὔτε ἐντελῶς παραλύνει τὰς κινήσεις,
ἀλλ' οὔτε καὶ ἐμποδίζει τὸν σχηματισμὸν τῆς φωνῆς.

2. Ὁ συνδυασμὸς τοῦ ἡλεκτρισμοῦ καὶ τῶν νομιζομένων μαγνητικῶν
χειρισμῶν οὐδὲν ἐπιπροσθέτει εἰς τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα, οὐδεμίαν δὲ
ιδιαιτέρα ἐπήρεια ἐκ τούτων προκαλεῖται ἐν ἀγνοίᾳ τῆς νεάνιδος ταύτης.

3. Ἡ κατάθεσις τῆς C... ἀντίκειται καθ' ὅλοκληρίαν πρὸς τὰ μᾶλ-
λον θετικὰ καὶ στοιχειώδη τῆς ἐπιστήμης στοιχεῖα.

Αἱ κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἐρευναι μετὰ πολλαπλῶν
πειραμάτων τοῦ Charcot (1) καθορίζουσι τὰς βάσεις τῆς λύσεως τοῦ τόσῳ
δυσχεροῦς καὶ λεπτοῦ τούτου ζητήματος. Κατὰ τὸν Charcot, ὁ ὑπνωτι-
σμὸς ὑπὸ τρεῖς παρίσταται τύπους, τὴν ληθαργίαν, τὴν καταληψίαν καὶ
τὴν ὑπνοβασίαν· καὶ ἡ μὲν ληθαργία χαρακτηρίζεται ὑπὸ τελείας καὶ ἀπο-
λύτου μυϊκῆς παραλύσεως, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τελείας ἀναισθησίας· ὁ λη-
θαργικὸς διατελεῖ εἰς τελείαν καὶ φυσικὴν καὶ διανοητικὴν παράλυσιν, εἶναι
ἀνίκανος πρὸς πᾶσαν ἀντίστασιν, ἀναισθητὸς πρὸς πᾶν ἔγερμα· ἐν τῇ
καταστάσει ταύτῃ ὁ βιασμὸς εὐχερέστατα ἐκτελεῖται χωρὶς τῆς ἐλαχί-
στης ἐκ μέρους τῆς βιασθείσης συναισθήσεως· ἡ δὲ καταληψία χαρακτη-

(1) Charcot.—Acad. Sciences. 13 Févr. 1882.

ρίζεται επίσης, ὡς καὶ ἡ ληθαργία, διὰ τελείας τῆς φυσικῆς καὶ διανοητικῆς παραλύσεως, ἀλλ' ἐνίοτε ὁ καταληπτικός διατηρεῖ μέρος τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν καὶ παραμυρρεῖ τῷ ὑπνοβάτῃ, εἰς ὃν διὰ τὴν καταστολὴν πάσῃς ἐκ μέρους αὐτοῦ ἀντιστάσεως ἀπαιτεῖται προτροπὴ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ μηχανητῆζοντος. Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι καὶ εἰς τὸν καταληπτικὸν ἐνεργεῖται ὁ βιασμός μετ' ἴσης εὐκολίας, καταβαλλομένης λίαν εὐχερῶς τῆς τυχόν ἀντιστάσεως· ἡ δὲ ὑπνοβασία χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἰδίων φαινομένων βαθμοῦ τινος ἐξεγέρσεως τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, αἵτινες εὐκολώτατα ὑποκύπτουσι τῇ καταλλήλῳ προτροπῇ, καὶ ὑπὸ μυϊκῆς δυνάμεως ἀσυνήθους, δι' ἧς κατορθοῦται τελεία ἀντίστασις πρὸς πᾶσαν ἐπίθεσιν, ἂν μὴ διὰ προτροπῆς ἐξουδετερωθῇ καὶ αὕτη, τοῦθ' ὅπερ εὐκόλως ἐπιτυγχάνεται, διότι ὁ ὑπνοβάτης μεγάλῃν ἐπιδείκνυσιν ἀφοσίωσιν καὶ ὑποταγὴν εἰς τὸν μηχανητιστὴν, ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸν τοῦ ὑπνωτισμοῦ τὸν τύπον ἐκτελεῖται ὁ βιασμός. Ἡ μετὰ τὴν ἀφύπνισιν ἀνάμνησις τῶν κατὰ τὸν ὑπνωτισμὸν συμβάντων δὲν ὑπάρχει, εἰς τὴν ὑπνοβασίαν ὅμως ἡ ἀνάμνησις ἐπανέρχεται ἐπελθόντος νέου ὑπνοβατικῆς ὕπνου. Ἡ ἐξῆς τοῦ Brouardel (1) παρατήρησις σαφηνίζει ικανῶς τὸ ζήτημα·

Παρατ. 92.—Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1878 ἡ Β. . . , πλύντρια, μετὰ τῆς εἰκοσαετοῦς θυγατρὸς αὐτῆς κατεμήνυσαν εἰς Rouen τὸν ὀδοντοίατρον Lévy, ὡς βιάσαντα τὴν αὐτῆς θυγατέρα, ἥτις, ἔγκυος οὖσα, διετείνετο ὅτι οὐδέποτε εἶχε σχέσεις μετ' ἀνδρός. Τὴν κατηγορίαν ὑπεστήριξεν ἡ περίστασις ὅτι ὁ ὀδοντοίατρος Lévy ἔσχε τὴν ιδέαν νὰ βεβαιωθῇ, πρὶν ἐπιχειρήσῃ τὴν θεραπείαν, ἂν ἡ νεῆνις ἦτο παρθένος. Πρὸς δὲ κατὰ τὴν πρώτην ἀντιπαράστασιν ὁ κατηγορούμενος ὡμολόγησε τὰ ἐξῆς· «Ναί, εἶσαι ἁγνή, εἶσαι παρθένος· ἐν τῇ ἀφελείᾳ σου ἐπίστευσας ὅτι ὅ, τι ἐπραττον ἦτο ἀναγκασίον καὶ δὲν ἀντέστης. Σῶσον με, σῶσον τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα μου, ὡμολόγησον ὅτι δὲν σὲ ἐβίβασα καὶ σοὶ δίδω ὅ, τι ἂν ἔχω.» Ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτει ὅτι ὁ Lévy ἀπεκαίμιζε τὴν νεῆνίδα ἀναστρέφων ἰσχυρῶς ἐπὶ τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, ἀποπράσσων τοὺς μυκτῆρας διὰ τοῦ ἁγῶ χείλους καὶ ὑποχρεῶν αὐτὴν ν' ἀτενίζῃ τὴν ὀροφὴν. Ὁ αὐτουργὸς κατεδικάσθη εἰς δεκαετὴ φυλάκισιν.

Ὁ Dyce (2) ἀναφέρει τὴν ἐξῆς παρατήρησιν ὑπνοβάτιδος, διακορευθείσης καθ' ὕπνον·

Παρατ. 93.—Ὑπνέτρια, διεφθαρμένη καὶ κακοῦτης, κατανοήσασα ὅτι ἡ κυρία αὐτῆς ἠγνόει τὴν ἐπιδύσαν πᾶν ὅ, τι συνέβαιναν αὐτῇ ἐν ὑπνοβασίᾳ διατελούσῃ, συνεπέει ὑστερικῶν παραξυσμῶν, συνεννοηθεῖσα μετὰ τινος

(1) Brouardel.—Ann. D'hyg. et de Méd. Lég. 1879. 3e Série 2 Τόμ. Α'. Σελ. 39.

(2) Dyce. Cité par Asam.—Les alterations de la personnalité. Rév. Sc. Ἀριθ. 20. 17 Νοεμβρ. 1883.

νέου, εἰσῆγαγεν αὐτὸν εἰς ἀτάλληλον ὥραν, ὅστις ἐξεβίχσεν αὐτήν, χρησάμενος παντοίαις μέθοις πρὸς ἐξουδετέρωσιν πάσης ἀντιστάσεως. Τὴν ἐπιούσαν ἐξεγερθεῖσα τοῦ ὕπνου ἡ νεᾶνις διετέλει εἰς τελείαν τῶν κατ' αὐτὴν ἀγνοίαν, μετὰ τινὰς ὁμῶς ἡμέρας καταληφθεῖσα ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ ὑστερικοῦ παροξυσμοῦ καὶ περιπέσουσα εἰς τὴν συνήθη ὑπνοβασίαν, ἀφηγῆθη τὰ πάντα εἰς τὴν ἐαυτῆς μητέρα διακροῦντος τοῦ ὑπνωτισμοῦ.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων τοῦ Charcot δηλοῦται ὅτι ὁ ὑπνωτισμὸς μετὰ τῶν διαφόρων αὐτοῦ τύπων συγχρὸς εἶναι ἢ καλλίον εἶπεν ἅπαντ' ἄλλοις μόνον εἰς τὰς ὑστερικὰς γυναῖκας, καὶ ἄλλοτε μὲν εἶναι αὐτόματος, ὡς εἰς τὴν προσεκτεθεῖσαν τοῦ Dye παρατήρησιν, εἰς ἑτέραν ὑπὸ τοῦ Bellanger παρατηρηθεῖσαν καὶ ἄλλας, ἄλλοτε δὲ προκαλεῖται τῇ χρήσει διαφόρων πρὸς τοῦτο προσφόρων χειρισμῶν καὶ δὴ τῇ πίεσει κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Charcot ὀρίσθεις παρὰ τὰς ὑστερικὰς ὑστερογόνους αἰτίας, ὅτε κατὰ βούλησιν προκαλεῖται νῦν μὲν ὁ ληθαργικὸς, νῦν δὲ ὁ καταληπτικὸς καὶ ἄλλοτε ὁ ὑπνοβατικὸς ὕπνος, ὡς ἐπίσης καὶ κατὰ βούλησιν ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον τύπον μετέκτισις.

Καὶ μέχρι μὲν τοῦδε κατεδείχθη ἐκ τῶν παλαιότερων καὶ τῶν νεωτέρων παρατηρήσεων καὶ ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Charcot ὅτι διακρίνεται ἐκτελεῖται ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικὸς κατὰ τὸν ὑπνωτισμὸν, ἀλλ' ἤδη πρόκειται ὑπὸ ἰατροδικαστικῇ ἐποψίᾳ ἡ διάγνωσις καὶ βεβαίωσις τοῦ πράγματος. Ὁ ἰατροδικαστὴς, ὀφείλων νὰ μὴ βασιζῆται εἰς τὰς καταθέσεις τῶν θυμάτων, διὰ τὰς διαγνώσεις αὐτοῦ ἔχει ἀνάγκην ἑτέρων θετικῶν σημείων καὶ φαινομένων, ταῦτα δὲ εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν ἀρύεται ἐκ δύο πηγῶν, προκαλῶν πρῶτον ἐκ νέου τὸν ὑπνωτισμὸν εἰς τὸ θῦμα, καὶ δεύτερον ἀνευρίσκων τὰ παθολογικὰ τοῦ ὑστερισμοῦ γνωρίσματα. Τοῦ πρώτου μέσου χρήσις γενέσθω μόνον ἐν ἐκτάκτῳ ἀνάγκῃ, διότι δέον ν' ἀποφεύγωμεν τὴν ἐπανάληψιν τοιούτων καταστάσεων, ἐπαγούσων οὐ μικρὸν τοῦ νευρικοῦ συστήματος κλονισμόν. Τοῦ δὲ ὑστερισμοῦ τὸ κύριον γνώρισμα, εἰς ὃ δὲν ἐμφιλοχωρεῖ δόλος, κατὰ τοὺς Galezowski, Charcot καὶ Landolt, εἶναι ἡ ἀχρωματωπία ἢ ἡ δυσχρωματωπία, ἡ παρατηρουμένη εἰς τὰς ὑστερικὰς καὶ συνισταμένη εἰς τὴν μὴ σαφῆ ἀντίληψιν ἁπάντων τῶν χρωμάτων, καὶ δὴ ὑπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἡμιμορίου τοῦ σώματος, εἰς ὃ παρατηρεῖται ἀναισθησία. Σαφῶς δὲ ὁ Charcot (1) ἐκτίθησιν ὡς ἔπεται τὰ κατὰ τὴν ἀχρωματωπίαν ταύτην.

« Γνωστὸν ὅτι κατὰ φύσιν τὰ διάφορα τοῦ ὀπτικοῦ πεδίου τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς μέρη δὲν εἶναι ἐπίσης ἐπιτήδεια εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν χρω-

(2) Charcot. — Société de Biologie. Séan. du 19 Janv. 1878. *Gaz. Méd.* 1878. Σλ. 85.

μάτων. Κατὰ τὸν Landolt, τὸ μὲν ἀλουργόν εἶναι ὁρατὸν διὰ τῶν κεντρικῶν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς μοιρῶν, τὰ δὲ λοιπὰ χρώματα διατίθενται περὶ τὸ κέντρον τοῦτο διὰ συγκεντρικῶν ζωνῶν διαφόρου πλάτους κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον, κυανοῦν, κίτρινον, *νερατζόχρου*, ἐρυθρόν, πράσινον, ἀλουργόν (κεντρικόν). Παρὰ ταῖς ἀμβλυωπούσαις ὑστερικαῖς τὸ ὀπτικὸν πεδίου στενοῦται, καὶ δὴ καθ' ὃ μέρος ὑπάρχει ἡ ἀναισθησία· τοῦτου θεέντος, εὐνόητος ὁ μηχανισμὸς τῆς ἐξαφανίσεως τῶν χρωμάτων, διότι, ὁσημέραι σμικρυνομένου τοῦ ὀπτικοῦ πεδίου, τὸ κεντρικὸν χρῶμα, τὸ ἀλουργόν, ἐξαφανισθήσεται, τοῦ κακοῦ δὲ προβαίνοντος, ἐξαφανισθήσεται μετ' οὐ πολὺ τὸ πράσινον, καὶ μετὰ αὐτὸ κατὰ σειρὰν καὶ τὰ λοιπὰ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ κυανοῦ ἐνίστε· οὗτοι οἱ ἀμβλυωποῦντες στεροῦνται τῆς ἀντιλήψεως ἐνὸς ἢ πλειόνων, ἔστιν ὅτι καὶ ἀπάντων τῶν χρωμάτων ἐπὶ μεγάλῃ τῆς νόσου βαθμῇ, ὅτε βλέπουσι τὰ ἀντικείμενα σποδοχρόα. Παρὰ τισι πάσχουσιν ἡ ἀντιληψὶς τοῦ ἐρυθροῦ μένει, τῆς τοῦ κιτρίνου καὶ τοῦ κυανοῦ ἐξαλειφθείσης. Ἐπὶ ἰσχίῳ τοῦ ὑστερισμοῦ ἡ ἀντιληψὶς τῶν χρωμάτων ἐπανέρχεται κατ' ἀντίστροφον τάξιν.

Πρὸς μᾶλλον βεβαίαν τῆς ὑστερικῆς ἀχρωματωπίας διάγνωσιν ἀπὸ τῆς ἐκ γενετῆς τοιαύτης ἢ τοῦ δαλτονισμοῦ, ἀναμνηστέον ὅτι κατὰ τὸν δαλτονισμόν σχεδὸν πάντοτε τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα εἶναι ἀόρατον, ἀντικαθιστὰ μὲνον ὑπὸ τοῦ πρασίνου, τουτέστιν ὁ πάσχων δαλτονισμόν συγγέει τὰ δύο ταῦτα χρώματα χωρὶς ἀντ' αὐτῶν νὰ βλέπῃ σποδοειδὲς χρῶμα, ἐνῶ ὑστερικὸς ἀντὶ τοῦ ἐξαφανισθέντος χρώματος βλέπει σποδοειδές.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δῆλον ὅτι εἰς τὴν παρούσαν τῶν ἐπιστημῶν κατὰστάσιν οὐ μόνον δὲν ἀμφιβάλλεται τὸ δυνατόν τῆς διακορεύσεως διαρκούντος μαγνητικοῦ ὕπνου ἢ ναρκωτισμοῦ, ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ ἀσφαλὲς πρὸς διάγνωσιν τοῦ πράγματος ἐκχέστοτε δεδομένα. Ἐπὶ τούτων στηριζόμενος ὁ Brouardel, ἐξήνεγκε τὴν ἐξῆς γνώμην ἐπὶ περιπτώσεως, παρουσιασθείσης αὐτῷ τῷ 1885. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ κατηγορούμενος, δικασθεὶς τὴν 17 Ἰουνίου 1886 ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου τοῦ Σηκουάν, ἠθωώθη.

Παρατ. 94.—(1) Κατηγορεῖτο ὁ Alfred T..., τεσσαρακοντούτης, ὑποδηματοποιός, ὅτι κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1885 διεκώρευσε τὴν νεάνίδα A Γ... , ἡλικίας 23 ἐτῶν, ἐν ὑστερικῷ παροξυσμῷ διατελοῦσαν. Καὶ ὁ κατηγορούμενος διατείνεται ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται νεάνις ἀπὸ ἐτῶν εἰς πάλλαχίς αὐτοῦ, ἡ δὲ νεάνις τούναντίον, ἀρνούμενη τοῦτο, ἰσχυρίζεται ὅτι οὐδέποτε συνευρέθη μετ' ἀνδρὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις

(1) Annal. d'hyg. et de Méd. Lég. 3me Série. Τόμ. 17°. Νοέμβρ. 1886. Σελ. 45.

ὅμως καὶ οὗτος ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς συνουσιάσθη μετ' αὐτῆς, ἐξ οὗ καὶ ἐγκυμονεῖ αὐτή.

Τὰ ἐξῆς ἐπὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως προὔτθησαν τῷ Brouardel ζητήματα·

α' Ἡ νεάνις Γ... ἐνίστε συνεπιεῖ οὐασθήποτε νόσου ἄδυνατεῖ νὰ ἀναγνωρίξῃ ὅ, τι ἂν περὶ αὐτὴν καὶ ἐπ' αὐτῆς συμβαίνει; Ἰδίᾳ δὲ ἦτο δυνατόν νὰ συνουσιασθῇ ἅπαξ ἢ πολλάκις ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς;

Ὁ Brouardel πρὸς λύσιν τῶν ἀνωτέρω ζητημάτων ἔχει ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ πιστοποιητικὸν ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου 1885 τοῦ ἱατροῦ Α. Μ... αὐτόπου δύο παροξυσμῶν, τὰς ὑπὸ τῆς νεάνιδος καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς καταθέσεις καὶ τὰς ἀτομικὰς παρατηρήσεις, δι' ὧν ἀναγνωρίζεται τὸ δυνατόν τῶν παροδικῶν φαινομένων τῶν ὑπὸ τῆς Γ... καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς περιγραφέντων.

Ἡ νεάνις Γ... ἡλικίας 23 ἐτῶν, εἶναι καλῶς διαπεπλασμένη καὶ εὐσαρκος, κατὰ τὸ λέγειν τῆς μητρὸς, καίτοι οὐδεμίαν βαρεῖαν ὑπέστη νόσον κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἦτο λεπτοφυής, οὐδεμίαν ἤδη φέρει κατὰ τοὺς πνεύμονας καὶ τὴν καρδίαν ὀργανικὴν πύθηνιν. Ἀπὸ τοῦ 14ου-15ου ἔτους, ὅτε τὸ πρῶτον ἐπῆλθον τὰ ἐπιμήνια, ἐξακολουθοῦσι τακτικῶς μὲν, ἀλλὰ μετὰ πόνων. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1885 ἡ ἔλλειψις τῶν ἐπιμηνίων, ὡς καὶ ναυτία, ἔμετοι, γενικαὶ διαταραχαὶ καὶ παραμόρφωσις τοῦ σώματος ἐγέννησαν ὑπονοίας περὶ ἐγκυμοσύνης τῇ νεάνιδι, ἥτις ἔτεκε τὴν 10ην Νοεμβρίου 1885. Ἐκ τοῦ ἀναμνηστικοῦ προκύπτει ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνιόντων ἢ πλαγίων συγγενῶν ἔφερε σημεῖα νευρικῆς διαθέσεως.

Ἰδοὺ δὲ τί ἦτε μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ καταθέτουσιν ὡς πρὸς τὰς νευρικὰς ἐνοχλήσεις τῆς Γ... Τὸν Μάιον τοῦ 1883 τὸ πρῶτον ἐπαρουσιάσθη νευρικὴ κρίσις, ἣ ἐπικολούθησεν ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως· ἡ νευρικὴ αὕτη κρίσις αἰτίαν ἔσχε τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῆς νεάνιδος καὶ τὰς συνεπιείας αὐτοῦ, ἔκτοτε οἱ παροξυσμοὶ ἐπαναλαμβάνονται ἀτάκτως καὶ τρίς ἢ τετράκις κατὰ μῆνα. Οἱ παροξυσμοὶ χαρακτηρίζονται ὡς ἔπεται· αὐρα ὑστερική, σημειομένη διὰ βῶλου ἀνερχομένου ἀπὸ τοῦ ἐπιγαστροῦ εἰς τὸν λάρυγγα μετὰ μεγάλης στενοχωρίας, ἀποτελεῖ τὰ πρόδρομα τοῦ παροξυσμοῦ, τούτου δ' ἀρχομένου, τὸ στόμα διαστέρεται, οἱ ὀφθαλμοὶ συσπῶνται ἐπὶ τὰ ἄνω καὶ ἔξω, οἱ ὀδόντες συμπρίονται, τὰ ἄνω καὶ κάτω ἄκρα μετὰ δυνάμειος ἐκτείνονται, οἱ δάκτυλοι συσφίγγονται καὶ οἱ μῦς ἐν γένει σπασμωδοῦσι, μετ' οὗ πολὺ ἡ πύχουσα ἀνορθοῦται, γίνεται ἐξαλλος, δάκνει, πλήττει, κατασχίζει, κραυγάζει καὶ ἀπεργάζεται διὰ τοῦ σώματος τῶν κύκλου, τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ἄκρων ποδῶν στηριζομένων μόνον ἐπὶ τῆς κλίνης· τοῖς φαινομένοις τούτοις ἔπεται γαλήνη, ἡρεμία καὶ ἔλλειψις

συνειδήσεως, μεθ' ὃς πασχούσα ὑποπίπτει εἰς τελείαν ἀναισθησίαν καὶ παρ-
άλυσιν, εἰς εἶδος βαθέος ὕπνου, ἐξ οὗ ἐξεγειρομένη οὐδὲν ἐνθυμεῖται.

Πρὸς ἐπικύρωσιν ἢ ἀναίρεσιν τῶν προεκτεθεισῶν καταθέσεων ὁ Brou-
ardel ἐξήτασε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Γ . . . μετὰ τοῦ Parinand, ἐπιμε-
λητοῦ τῆς ὀφθαλμοσκοπικῆς κλινικῆς τοῦ Chariot, ἐπορίσθη δὲ τὰ ἐξῆς:

α' Ὑστερική ἀμβλυωπία λίαν χαρακτηριστική. Σμίκρυνσις τοῦ ὀπτικού
πεδίου διὰ τὸ λευκὸν καὶ τὰ χρώματα εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς
καὶ δὴ ἐπὶ τὰ δεξιὰ. Ὁ κύκλος τοῦ ἐρυθροῦ κεῖται ἐπὶ τὰ ἐξω τοῦ κυ-
νοῦ. Πολυωπία μονοφθαλμική ἐπὶ τὰ δεξιὰ. Οὐδεμία ἀλλοίωσις τοῦ
ὀφθαλμοῦ διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου.»

Συμπεράσματα. 1. Ἡ νεάνις Γ . . . πασχει ὑστερισμόν.

2. Οἱ ὑστερικοὶ παροξυσμοὶ τῆς Γ . . . παρατείνονται ἐπὶ μακρὸν
(πλείονας ὥρας) καὶ ἀπολήγουσιν εἰς μακράν περίοδον ληθαργίας.

Αἱ ὑπὸ τῆς νεάνιδος Γ . . . καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς καταθέσεις συμφω-
νοῦσι καθ' ὅλα τοὺς δεδομένους τῆς καθημερινῆς πείρας.

3. Δυνατὸν, διαρκούσης τῆς ληθαργικῆς καταστάσεως, ἡ νεάνις Γ . . .
νὰ συνουσιάζη ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς.

Ἐκ τῆς μακρᾶς λυσιπνείας ταύτης ἀναλύσεως προκύπτει ὡς τελικὸν συμ-
πέρασμα διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ὅτι δυνατὸν νεάνις, διαρκούντος
ὕπνωτισμοῦ εἴτε αὐτομάτου εἴτε τεχνητοῦ, νὰ διακορευθῇ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς.

Ἄλλοτε ἢ ἐκ μέρους τῶν γυναικῶν ἔλλειψις τῆς συνειδήσεως ἢ τῆς ἀν-
τιστάσεως εἶναι ἀπότοκος τῆς ἀσθενοῦς διανοητικῆς αὐτῶν καταστάσεως,
διὸ συχνότατα βλάκες καὶ ἡλίθιοι νεάνιδες ὑπόκεινται εἰς τοὺς βαρβάρους
διωγμοὺς ἀσελγῶν καὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει
ὀριστέον τὴν διανοητικὴν τῆς παθούσης κατάστασιν, τὸ μὲν πρὸς βεβαίωσιν
τοῦ ἁδυνάτου τῆς ἀντιστάσεως ἐκ μέρους τοῦ θύματος, τὸ δὲ πρὸς ἐλεγχον
τῆς ἀληθείας τῶν καταθέσεων τῶν τοιούτων γυναικῶν, αἵτινες μεθ' ὅλην
αὐτῶν τὴν διανοητικὴν ἐξασθένησιν καταθέτουσι τὰ συμβεβηκότα ἐκ τῆς
ἀπομεινούσης αὐταῖς ζωηρᾶς ἐντυπώσεως. Αἱ αὐταὶ παρατηρήσεις ἐφαρ-
μόζονται καὶ εἰς τὰς κωφάλαλους.

η'. *Γυνὴ βιασθεῖσα συλλαμβάνει*; — Εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῆς ἐπιστή-
μης κατὰστασιν οὐδεμίαν παρούσῃζει δυσκολίαν ἢ λύσιν τοῦ παρόντος
ζητήματος, διότι ἐξέλιπον ἐντελῶς αἱ ἄλλοτε ἐπικρατήσασαι ἰδέαι ὅτι
πρὸς γόνιμον συνουσίαν ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς συμμετοχὴ τῶν
ἡδυπαθῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀνδρός, καὶ ὅτι, ἐπειδὴ κατὰ τὸν βιασμόν,
κατὰ τὴν παρὰ τὴν θέλησιν δευτέραν τῆς γυναικὸς συνουσίαν, ἡ γυνὴ οὐ-
δόλως συμμετέχει τῶν ἡδυπαθῶν τούτων αἰσθημάτων, ἔπεται ὅτι σύλ-
ληψις δὲν συμβαίνει. Ἡ τοιαύτη δοξασία εἶναι ἀπαράδεκτος.

θ'. *Εἰς μόνος ἀνὴρ ἀρκεῖ νὰ βιάσῃ γυναῖκα ἀνθισταμένην*; — Ἡ λύσις

τοῦ παρόντος ζητήματος μεγάλην ἔχει ἠθικὴν βαρύτητα, καταδεικνύουσα μέχρι τινὸς τὴν πρόθεσιν καὶ τὴν θέλησιν, ἣν ἡ γυνὴ ἔχει ὅπως ἀντισταθῇ. Ὁ ἱατροδικαστής, παραλείπων τὸ ἠθικὸν τοῦ ζητήματος μέρος, δεόν νὰ ἐπιλαμβάνηται τῆς ἐκτιμήσεως ὕλικῶν τινῶν περιστάσεων, συντελουσῶν ἢ μὴ εἰς τὸν βιασμόν, ὡς τὸ σχῆμα τῆς ἔδρας, τὴν δυσκολίαν τῶν κινήσεων κλπ. ἰδίως ὁμῶς ὀφείλει νὰ παραβάλλῃ τὴν ἀμοιβαίαν τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τοῦ θύματος ῥώμην, ἢ τὰς φυσικὰς συνθήκας, εἰς αἷς τυχόν τὸ θῦμα εὐρεῖται, ὡς τὸ δυνατόν συγκοπῆς ἢ προσομοίας τινὸς αἰτίας, παραλυούσης ἐνίοτε ἀκαριαίως τὰς δυνάμεις τῆς γυναικός. Ἐπὶ παιδίσκης μικρᾶς ἡλικίας τὸ ζήτημα τῆς ἀντιστάσεως δὲν παρουσιάζεται, διατελούσης ὑπὸ τὸ κράτος ἀνδρός. Εἰς τὰς περιπτώσεις δὲ τοῦ βιασμοῦ εἰς νεάνιδα ἢ γυναῖκα ὁ ἱατροδικαστής, καταδεικνύων τὸ δυνατόν τοῦ πράγματος, δεόν ὅπως μὴ παραδεχθῇ καὶ ἀπολύτως τὸ ὑποτιθέμενον ἀδύνατον.

3. Νόσος ἀπὸ τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως καὶ τοῦ βιασμοῦ.

α'. *Τίς ἡ φύσις τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος νόσου;* — Μετὰ τὰ ἐν τοῖς πρόσθεν ρηθέντα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, προσθετέον ἐνταῦθα ὅτι ὁ ἱατροδικαστής ὀφείλει νὰ περιγράψῃ λίαν λεπτομερῶς τὰς ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἢ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος τυχόν ἀπαντώσας ἀλλοιώσεις, νὰ ὀρίσῃ δὲ ἀκριβέστατα ὅτι ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν πάσχει ἀπλὴν φλεγμονὴν ἢ νόσον ἐπιπελεγμένην καὶ ποίας φύσεως εἶναι αὕτη. Σημειωτέον ὅτι, καίτοι ἐν γένει ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις ἀδιαφόρως τοῦ ὅρου *ἀφροδίσιος νόσος*, δεόν νὰ διακρίνηται ἐκάστοτε ἡ σύφιλις καὶ αἱ διάφοροι αὐτῆς μορφαὶ ἀπὸ τῆς ἀπλῆς βλεννορροίας. Συγχρόνως δὲ ὁ ἱατροδικαστής, ἀναμνησκόμενος ὅτι ἐνίοτε ἀπλαγεῖ παθήσεις φλογιστικῆς φύσεως κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα προκαλοῦσι νοσήματα ἐκ πρώτης ὄψεως ἐνίοτε ὑπενδύομενα τὸν τύπον συφιλικοῦ πάθους, δεόν ὅπως μετὰ μεγάλῃς προσοχῆς ἐπιλαμβάνηται τῆς ἐξετάσεως καὶ ἀποφαίνηται μετὰ ὥριμον σκέψιν καὶ ἡμερῶν τινῶν σύντονον παρατήρησιν, ἐπομένως ἡ ἱατροδικαστικὴ διάγνωσις τοῦ συφιλικοῦ ἔλκους γενέσθω οὐχὶ ἐκ τῆς ἀπλῆς τοῦ ἔλκους παρουσίας, ἀλλ' ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ἀπάντων αὐτοῦ τῶν φαινομένων, καὶ δὴ τῶν διαθεσικῶν ἐκδηλώσεων.

β'. *Εἰς τίνα ἐποχὴν ἀνάγεται ἡ νόσος αὕτη;* — Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἐν τῶν σπουδαιότερων καὶ δυσχερεστέρων, διότι οὐ μόνον διὰ τῆς ὀριστικῆς αὐτοῦ λύσεως, ὀριζομένης τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὸ ἐγκλημα διεπράχθη, ἡ κατηγορία διευθύνεται κατὰ τοιοῦτου ἢ τοιοῦτου προσώπου, ἀλλὰ καὶ διότι, τοῦθ' ὅπερ τὸ σπουδαιότερον, μεθ' ὅλην τὴν πείραν καὶ τὰς γνώσεις

τοῦ ἱατροῦ πολλάκις καὶ ὁ κατὰ προσέγγισιν προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς ἀποβαίνει τὰ μέγιστα δυσχερής.

Ἡ πορεία τῆς ὀξείας βλεννορροίας εἶναι λίαν γνωστή, ἐκ τῆς καταστάσεως δὲ τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας, τῆς σφριγώσεως, τῆς ἐρυθρότητος καὶ τῆς εὐαισθησίας τῶν μερῶν, τοῦ χαρακτηῖρος τῆς ρύσεως ὀρίζεται ἐνίοτε ἂν τὸ κακὸν χρονολογῆται πρὸ ἡμερῶν ἢ ἐβδομάδων· λαμβανομένης δὲ ὑπ' ὅψιν τῆς διαρκείας τῆς ἐπωάσεως. ἥτις εἰς τὰς μικρὰς παιδικὰς εἶναι ἐνίοτε λίαν βραχεῖα, μακροχρονιωτέρα δὲ ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὰς ἐφ' ἑβδόμους, ὀρίζεται ἡ ἐποχή, ἂν οὐχὶ ἀκριβῶς, μετὰ μεγάλης ὁμῶς πιθανότητος, καθ' ἣν διεπράχθη τὸ ἐγκλημα. Ἐπὶ ὀφειτέλεστον δὲ ἐξετάσεως τῆς παθούσης, ὅτε ἡ ροὴ προῆλθεν εἴτε αὐτομάτως εἴτε τῇ καταλλήλῳ θεραπείᾳ, ὁ ἱατρὸς δέον νὰ ἐξηγῇ τὸ ἀρνητικὸν τῆς ἐξετάσεως ἀποτέλεσμα. Ἐνίοτε δύο ἱατροὶ ἀντιθέτους καταθέτουσι γνώμας ὡς πρὸς τὴν ροήν· τοῦ μὲν ἐξετάσαντος τὴν παιδίσκην διαρκούσης αὐτῆς, τοῦ δὲ μετὰ τὴν θεραπείαν, ὅτε ὁ μεταξὺ τῶν δύο ἱατρικῶν ἐξετάσεων χρόνος ἐξηγεῖ τὴν διχογνωμίαν αὐτὴν, ἢ ἄλλοτε τοῦ πρώτου ἱατροῦ ἐξετάσαντος τὴν πρώτην ἢ δευτέραν μετὰ τὴν ἀσελγῆ πράξιν ἡμέραν, ὅτε τὸ κακὸν οὐπὼ ἀνεπτύχθη.

Διὰ τὴν σύφιλιν εἶναι ἐπ' ἀνάγκης οὐ μόνον ἡ ὑπαρξίς καὶ οἱ χαρακτηῖρες αὐτῆς νὰ διευκρινίζωνται, ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἀναπτύξεως, εἰς ὃν διατελεῖ, διὸ δέον οὐχὶ, ὡς τινες φρονοῦσι, μόνον ἡ πρωτοπαθὴς σύφιλιν νὰ ὀρίζεται, ἀλλὰ καὶ ἡ συφιλιτικὴ πάθησις καθ' ἀπάσας αὐτῆς τὰς περιόδους, διότι ἡ τοῦ ἱατροῦ ἐξέτασις ὡς τὰ πολλὰ δὲν ἐνεργεῖται ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκτέλεισιν τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως. Ἐκ τῆς κανονικῆς δὲ τῆς συφιλίδος ἀναπτύξεως ὀρίζεται ἐνίοτε ἂν οὐχὶ ἡ ἡμέρα, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἡ ἐποχή τῆς διαπράξεως τοῦ ἐγκλήματος.

γ'. Ἡ νόσος εἶναι μεταδόσιμος καὶ μετεδόθη δι' ἀπλῆς ἐπαφῆς: — Πολλὰ ἀναφέρονται περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ νόσος ἐξεδηλώθη συνεπείᾳ ἀποπειρας μὴ συντελεσθείσης, ἀποπειρας βιασμοῦ χωρὶς διακορεύσεως, ἐπομένως δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἀπλῇ ἐπαφῇ κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀρκεῖ πρὸς μετὰδοσιν τῆς ἀφροδισίου νόσου, βλεννορροίας ἢ ἑλκους· δέον ὁμῶς ὅπως πρὶν ἢ ἀποφανθῇ ὁ ἱατρὸς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου βεβαιωθῇ δι' ἀκριβοῦς ἐρεύνης περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δοξασίας αὐτῆς ἔστω ἡ ἐξῆς παρατήρησις, ἀνακοινωθεῖσα τῷ Tardieu ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Billandeau.

Παρατ. 95. — Ἐργάτης ἐτρέφετο καὶ κατώκει παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, κατεκλίνετο δὲ διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν κλινῶν μετὰ ἐννεαετοῦς παιδὸς καὶ ἑνδεκαετοῦς παιδίσκης. Κατὰ Νοέμβριον μῆνα ἡ παιδίσκη εἰσῆλθεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον Hôtel-Dieu πάσχουσα βλενωδεις πλάκας περὶ τὰ μέγιστα

χελιή και παρὰ τὴν εὐρανὴν, ἡτο διακεκορευμένη, οὐδεμίαν εφερε συφιλικοῦ ἔλκουσ οὐλήν, ὁ ἔνοχος ἔφερεν ἔλκη κατὰ τὸ πῆος. πολλές βλενωδεις πλάκας περὶ αὐτὸ καὶ τοὺς ὄργχεις, καὶ ἔκθυμα ἐν πυήσει εἰς τὴν κοιλίαν, τὸ στῆθος καὶ τὴν ῥάχιν.

Ὁ κατηγορούμενος διετείνετο ὅτι ἔνεκα τοῦ ψυχους ἢ μικρὰ παιδίσκη περιελίσσετο εἰς τὰ σκέλη αὐτοῦ καὶ πιθανῶς ἔνεκεν ἀκουσίας ἐπαφῆς πῦον, προσερχόμενον ἐκ τῶν συφιλικῶν αὐτοῦ δοθηένων, κατέπεσεν εἰς τὸ αἰδοῖον αὐτῆς. Ἐκ τούτου ὁ δικηγόρος προέβλεπε τὸ ζήτημα, πῦον ἔλκουσ ἢ παντός ἄλλου συφιλικοῦ δοθηένος, ἐπιτεθέμενον ἐπὶ τοῦ βλενούμενος τοῦ αἰδοίου, προκαλεῖ συφιλικὰ ἀπογεννήματα; Ὑπαρχούσης τῆς διακορύψεως, διαψευδούσης ἄλλως τὴν κατάρθεσιν ταύτην, ἡ πρότασις βεβαίως εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ὁ Billandeau ἀμριβάλλει ἂν ἡ βλενωδὴς πλῆξ ᾖαι πρωτοπαθὲς τῆς καθολικῆς συφιλίδος ἀπογεννήμα ἢ δευτεροπαθές; τινὲς τῶν συγγραφέων ἀποκρούουσι τὸ πρωτοπαθὲς τῆς παθήσεως, ὅθεν θεωροῦσιν αὐτὴν ἀπότοκον ἔλκουσ, ὅτε ἀνευρίσκονται τὰ ἔχνη αὐτοῦ, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρατηρεῖται εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται παιδίσκην· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὁ Billandeau ἀμριβάλλει ἂν ἔλκος δηλονότι διατρέχῃ τὰς διαφόρους αὐτοῦ περιόδους χωρὶς νὰ ἐγκαταλίπῃ ἔχνη.

Ἐν τέλει ὁ Billandeau προέβλεπε τῷ Tardieu τὰ ἐξῆς ζητήματα·

1) Ἡ ἐκ τῆς βλενωδους πλακὸς φύσις γερὰ δι' ἀπλῆς ἐπαφῆς ὁμοίας βλενωδεις πλάκας εἰς τὸν βλενοῦμένα τοῦ αἰδοίου;

2) Τὸ πῦον ἔλκουσ παράγει ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις βλενωδεις πλάκας χωρὶς νὰ προηγηθῇ τούτων ἔλκος;

3) Ἐλκος ἀναπτύσσεται καὶ παρέρχεται χωρὶς νὰ ἐγκαταλίπῃ καταφανῇ οὐλήν;

4) Πόσος χρόνος συνήθως ἀπαιτεῖται ὥπως ἔλκος μεταβληθῇ εἰς βλενωδὴ πλάκα;

Εἰς τὰ δύο πρῶτα ζητήματα ὁ Tardieu ἀπήντησεν ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι δυνατόν· ὡς πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ὅτι ἔλκος παρέρχεται ἐνίστε χωρὶς νὰ ἐγκαταλίπῃ καταφανῇ οὐλήν, καὶ ὡς πρὸς τὸ τέταρτον, ὅτι εἰς νέαν ἰδίως παιδίσκην ἢ μεταβολῇ τοῦ ἔλκουσ εἰς βλενωδὴ πλάκα συμβαίνει ἐνίστε λίαν ταχέως, ἐντὸς 15-20 ἡμερῶν εἰς τινὰς περιστάσεις.

δ'. Ἡ φύσις εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως εἰς τὸ θῆμα καὶ τὸν αὐτουργόν;— Ἐπειδὴ διὰ τοῦ ζητήματος τούτου σκοπεῖται ἡ στενωτέρα συσχέτισις τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ, ἡ λύσις αὐτοῦ κέκτηται μεγίστην σπουδαιότητα, δέον δὲ ὥπως διὰ τοῦ ὅρου φύσις τῆς νόσου μὴ νοῆται τὸ ὄνομα τῆς νόσου, βλενοδόροια ἢ σύφιλις, ἀλλὰ ἐπὶ μὲν βλενοδόροιας νὰ ζητηθῶσιν ἅπαντες οἱ χαρακτῆρες οἱ ὅπως δὴποτε ὀρίζοντες τὴν ἐποχὴν, εἰς ἣν ἀνά-

γεται ἡ ῥύσις, καὶ δὴ ἐκείνη, καθ' ἣν αὕτη ἦτο μεταδόσιμος, ὁπότε περαίνεται οὐχὶ περὶ τῆς ἀπολύτου ταυτότητος καὶ τῆς ἀναγκαίας νότητος τῆς πηγῆς τῶν δύο παθήσεων, ἀλλὰ περὶ τῆς μᾶλλον ἢ τελείας ἀναλογίας, τοῦ δυνατοῦ, τοῦ πιθανοῦ μάλιστα, τοῦ συγχομένου ἐπὶ δὲ συφιλίδος δέον ὅπως ἐξετασθῶσι καὶ παραβληθῶσιν εἰς τέρους ἢ ἔδρα, ὁ τύπος καὶ ἡ περίοδος τῆς ἀναπτύξεως· μεγίστη σπουδαιότητος πρὸς παραδοχὴν ἢ μὴ τῆς καινῆς τῶν δύο παρατηρητῶν γόσων πηγῆς εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἔδρας, καθόσον δηλονότι κοῦ παρὰ τῷ ἐνόχῳ ἐδράζει ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἢ τὰ ἀριστερὰ καὶ ἀνταπνέεται ἢ μὴ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ θύματος παρατηρουμένην πάθησιν. Ἐτέλος φύσεως παθήσεις, ὡς ὑπερταχυώματα, παράνοια, ἐγείρουσι διμύξεως ὑπονοίας, λαμβανομένων πάντοτε ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν τυχαίων πτώσεων.

4. Ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὸν ἔνοχον.

α'. Τὰ ὄργανα τοῦ κατηγορουμένου ἀναλογοῦσι πρὸς τὰ τοῦ θύματος — Ὅσῳ εὐκολος ἡ ἀκριβὴς τῶν διαστάσεων τῶν γυναικείων γεννητῶν ὀργάνων καταμέτρησις, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς εὐκολίας εὐοδιασμοῦ τοῦ πέους ἐν αὐταῖς, τόσῳ τοῦναντίον δύσκολον τοῦτο φαίνεται εἰς τὰ τοῦ ἀνδρός, διότι τὸ ἀνδρικὸν πέος ἐν ἐξεγέρσει καὶ ἐν μίᾳ παρουσιάζει λίαν μεγάλαν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀπροβλέπτους διαφορὰς ἀνεξαρτήτως ὅμως τούτου, ὡς καὶ τῆς μεγάλης μεταξὺ τοῦ ὄγκου ἀνδρικοῦ πέους καὶ τῆς στενότητος τοῦ κόλπου δυσαναλογίας, ὡς συμμεταξὺ ἐφήβου καὶ μικρᾶς παιδίσκης, μεγάλως δέον νὰ δυσπιστῶμεν τὰς προτεινομένας ὑπὸ τοῦ ἐνόχου δυσκολίας, αἵτινες ὡς τὰ πολλὰ ἀφηρημέναι καὶ φαντασιώδεις. Τοῦτ' αὐτὸ ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ λίαν πετοῦ πέους, ἀδυνατοῦντος δὴθεν νὰ προκαλέσῃ τὰς ἐπὶ τοῦ θύματος βίας, διότι αἱ κατὰ τὸν βιασμὸν βλάβαι καὶ ἡ διακόρευσις δὲν εἶναι τοκοὶ τοῦ ὀγκώδους τοῦ πέους, ἀλλὰ τῆς βίας, μεθ' ἧς ἡ συνουσία ἐν τῇ τῆς παρεμβαλλομένης ἀντιστάσεως καὶ τῶν ταύτης συνεπειῶν. ὅτε ὁ βιασμὸς, τοῦτέστιν ἡ διακόρευσις, ἡ τελεία τοῦ παρθενικοῦ ὀρῆξιν, εἰς μικρᾶς παιδίσκας εἶναι ἐφικτὴ μόνον δι' ἰδιαζόντως ἰσχυροῦς λεπτοῦ πέους, ὅτε ἀπολύτως ἀναγκαία ἀποφαίνεται ἡ τοῦ κατηγορουμένου ἐξέτασις, διότι ἄλλοτε μὲν ἐπὶ ἐφήβου ἡ ἐξαιρετικὴ τοῦ πέους διακρίσις ἐπιτρέπει τὴν τελείαν αὐτοῦ εἰσαγωγὴν εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα τῆς παιδίσκης, ἄλλοτε δὲ ἐπὶ νεανίσκου μόλις ἡβῶντος ἕνεκα προῶρου ἀναπτύξεως ἐπιτυγχάνεται ὁ βιασμὸς ὀμηλίκου νεανίδος, ὁπότε καὶ τὸ ὁμοιόμορφον ἀναστήματος οἶονεὶ συμβάλλεται τρόπον τινὰ εἰς τοῦτο. Αἱ καθ' ἑκάστην παρατηρούμεναι περιστάσεις τοιαύτης φύσεως αἴρουσι πᾶσαν ἀμφιβολίαν.

ὕπὸ τοῦ Casper ἰδίχ' ἐξενεχθεῖσαν, περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς διακορεύσεως παιδίσκης ὀκταετοῦς ἢ καὶ πλέον ὑπὸ μείρακος ὀμηλίκου.

β'. *Εἶναι βέβαιον ὅτι ἀφροδίσια πάθη ἰῶνται διὰ τῆς μετὰ παιδίσκης συνουσίας*; — Παρ' ἅπασιν τοῖς ἔθνεσι κακῶς πιστεύεται ὅτι ἡ θεραπεία παντοδαπῶν ἀφροδισίων παθῶν, καὶ δὴ τῆς βλεννορροίας, χρονισάσης, ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς συνουσίας μετὰ παιδίσκης· τούτου ἕνεκα συχνὰ καὶ οἱ ἱατροὶ καὶ οἱ ἱατροδικασταὶ καλοῦνται οἱ μὲν νὰ θεραπεύσωσι μεταδοθεῖσαν τοιαύτην νόσον εἰς ἀθῶα πλάσματα, οἱ δὲ νὰ γνωματεύσωσι κατὰ πόσον ἡ τοιαύτη παρὰ τῷ λαῷ δοξασία κέκμηται κύρος ἐπιστημονικόν. Ἡ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπάντησις οὐδὲλως εἶναι δυσχερής.

γ'. *Ἀνὴρ ὑπνώπων συνουσιάζεται ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ μετὰ γυναικὸς συγκατακειμένης ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ*; — Καίτοι σπάνια αἱ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἀναγόμεναι περιστάσεις, οὐδὲν ἦττον ὡς ἐκ τῆς συνθείας τοῦ κατακλινεσθαι ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ γονεῖς μετὰ θυγατέρων, ἀδελφοὶ μετ' ἀδελφῶν, παρατηροῦνται ἐνίοτε περιστάσεις βιασμοῦ, ὅστις δικαιολογεῖται ὅτι συν-ἔβη ἀκουσίως καὶ καθ' ὕπνον. Ἐκ πρώτης ὄψεως εἶναι ἀπορρίπτέα ἡ τοιαύτη δικαιολόγησις ὡς ψευδής, καὶ δὴ ἐπὶ παρθένου νεάνιδος, ὅτε εἶναι ἀδύνατος δι' οὓς εἰρηται λόγοι· ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει διὰ τὰς μὴ παρθένας, διὰ τὰς ἐγγάμους γυναῖκας, ὅτε εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῇ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις συνουσία, ἣτις ἐνίοτε συνοδεύεται καὶ ὑπὸ κυήσεως. Σημειωτέον ὅτι ἡ καθ' ὕπνον καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀνδρὸς συνουσία δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὰ τυχόν ἔχνη βίας καὶ τὰς παντοδαπὰς κακώσεις, αἵτινες ἀπαντῶσι κατὰ τὸν βιασμόν.

δ'. *Ἐπάρχοντι ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου σημεῖα ἴδια τῆς φυσικῆς αὐτοῦ διαπλάσεως, ἐξ ὧν γνωρίζεται οὗτος*; — Τοιαῦτα σημεῖα εἶναι ἰδίως οὐλαὶ ἢ στίγματα αἰκιδήποτε ἐν τοῖς κρυφίοις τοῦ ἀνδρὸς μέρεσιν, ἅτινα ἡ ἐνέχουσα ἀντελήφθη κατὰ τὴν πράξιν καὶ καταθέτει εἰς τὴν ἀνάκρισιν ὡς εἰδικούς χαρακτῆρας διὰ τὴν ἀναγνωρίσιν τοῦ αὐτουργοῦ ἐν τοιαύτῃ ἐπομένως περιπτώσει ἐξεταστέον μετὰ προσοχῆς τὸν κατηγορούμενον.

ε'. *Ἰδιαί περιστάσεις τῆς φυσικῆς τοῦ αὐτουργοῦ διαπλάσεως κωλύουσι τὴν συνουσίαν*; — Καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρηται ὅτι πολλοὶ τῶν κατηγορουμένων ἐπικαλοῦνται πρὸς δικαιολόγησιν ἀνικανότητα, προερχομένην εἴτε ἐκ τῆς ἡλικίας εἴτε ἐξ ἀρρώστηματος, ὡς κήλης μᾶλλον ἢ ἦττον ὀγκώδους, ὑποσποδίου, συφιλικῶν παθήσεων κλπ. περιστάσεις, αἵτινες ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπάρχοντι ἀνικανότητα. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα πολλὰκις περιστρέφεται εἰς χειρισμοὺς καὶ πράξεις ἀσελγείας ἄλλας, πλὴν τῆς συνουσίας καὶ τῆς διακορεύσεως, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων δὲν ἀπαιτεῖται τελεία πρὸς συνουσίαν ἱκανότης.

ς'. *Αἱ ἀσελγείαι πράξεις ἀποδοτέαι εἰς ἴδιαν τοῦ κατηγορουμένου διατροφήν*.

τικὴν κατάστασιν; — Διάφοροι ἀσελγείς πράξεις ἐξηγοῦνται ἐνίοτε ὑπὸ πολλῶν καὶ ποικίλων ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν τῆς διανοίας παρακωλύσεων, ὡς τὸ προκεχωρημένον ἐνίοτε τῆς ἡλικίας καὶ ἡ γεροντεία μώρωσις, ἡ ἐρμητικὴ μανία, ἡ σατυρικάσις, ἡ ἐπιληψία, ἡ βλακεία, ἡ ἡλιθιότης, περὶ ἐν οἰκείῳ κεφαλαίῳ γενήσεται εἰδικῶς λόγος, οὐχ ἥττον παραθέτομεν ταῦθα τὴν λίαν περιεργὸν ἱστορίαν τυμβωρύχου τινὸς Bertrand, μνησθενομένην ὑπὸ τοῦ Marchal de Calvi.

Παρατ. 96. Ἀπόσπασμα χειρογράφου τοῦ τυμβωρύχου Bertrand. «Ἐπεδόθην οὐχὶ ἐν τῷ κρυπτῷ εἰς τὸν αὐνανισμόν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀγνοῶν τί πράττω. Ἀπὸ ἡλικίας 8 - 9 ἐτῶν ἠτένιζον πρὸς γυναῖκας, ἀπὸ ἐπιθυμία αὕτη κατέστη ἰσχυρὰ εἰς ἡλικίαν 13 - 14 ἐτῶν, ὅτε ἀκράτῃ ἐπεδιδόμην εἰς τὸν αὐνανισμόν ἐπτάκις καὶ ὀκτάκις τῆς ἡμέρας καὶ ἐπὶ ἀπλῇ γυναικείῳ ἐνδύματι θεῶν, κατὰ τὴν πρᾶξιν δὲ διὰ τῆς φαντασίας μετέβαινον ἐν δωματίῳ πλήρει γυναικῶν, διατελουσῶν εἰς τὰς ἐμὰς ὁρέξεις ἀφοῦ δὲ ἐπ' αὐτῶν ἐξεπλήρουον τὸ πάθος μου, ἐρχομαιζόμεν αὐτὰς νεκρὰ καὶ ἐπεδιδόμην εἰς ποικίλας ἐπὶ τῶν λειψάνων αὐτῶν βεβηλώσεις. Ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανίως, καίτοι μετ' ἀποστροφῆς, συνελάμβανον τὴν ιδεάν ἀκρωτηριάζω λείψανα ἀνδρῶν.

Στερούμενος λειψάνων ἀνθρώπων, ἠκρωτηριάζον λείψανα ζώων, ὡς βεβηλωμένον ἔπραττον εἰς γυναῖκα καὶ ἀνδρὶν· διανοίγων τὴν κοιλίαν λειψάνων, ἐξῆγον τὰ σπλάγχνα καὶ ἠντανίζομεν θαυμάζων αὐτὰ, καὶ δὲ ἀπεσυρόμεν μεταμελούμενος διὰ τὴν πρᾶξιν καὶ μετὰ τῆς ἀποφάσεως ὅπως μὴ ἐπαναλάβω αὐτήν, ἀλλὰ τὸ πάθος κατέσχευε τῆς θελήσεως. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἠσθανόμην μεγάλην ἡδονήν, ἀνεκφράστου εὐχαρίστησιν· διὸ πρὸς μεῖζονα ταύτης παρτάσαι ἠντανίζομεν βραδύναι πρὸς μεῖζονα τῆς ἐξακοντίσεως τοῦ σπέρματος παρτάσαι. ἠκρωτηριάζοις ἵππους καὶ ἄλλα μικρότερα ζῶα, κύνας, γαλαῖς κλπ.

Τῷ 1844, μεταβίβας εἰς τὸ στρατόπεδον Villette καὶ ἐξελεύσας ἐκ διώρυχος Saint-Denis ζῶα ἀποπεπνιγμένα, κύνας, πρόβατα κλπ. πρᾶξα τὰ αὐτὰ ἐπὶ τούτων.

Τῷ 1846 δὲν ἠύχαριστοῦμην πλέον εἰς τὰ νεκρὰ ζῶα, εἶχον ἀνὰ ζῶντων. Εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Villette, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν στρατόπεδων, ἔνθα πολλοὶ κύνας ἀδέσποτοι, μεταφέρων αὐτοὺς εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐφόνευσαν καὶ ἀπέσπων τὰ ἐντόσθια αὐτῶν, αἰσθανόμενος οἶαν καὶ τῶν νεκρῶν ἡδονήν.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1846 τὴν ἐπελθοῦσάν μοι τὴν πρῶτον ιδεάν τοῦ ἐκτελεσθῆναι τῶν ἐν τῇ πρὸς τοῦτο εὐκολίας εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ Est, ἐπραγματοποίησα ἕνεκα φόβου. Κατὰ τὰς ἀρχὰς ὁμοῦ τοῦ 1847 ἐ-

μικρὰ ποταμὸν Billef, ἐνθα ἐτοποθετήθη ὁ λόχος μου, ἐς ὠρὸς τὸ πρῶτον τάφον ὑπὸ τὰς ἐξῆς περιστάσεις·

Τὴν μεσημβρίαν ἡμέρας τινὸς τοῦ Φεβρουαρίου, περιδιαβάων εἰς τοὺς ἀγροὺς μετὰ φίλου, ἐκ περιεργίας εἰσῆλθον εἰς τὸ κείμενον παρὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν νεκροταφεῖον, ἐν ᾧ τὴν προτεραιάν εἶχον ἐνταφιάσει τινά· καθ' ἃ δὲ ἔμαθον, οἱ νεκροθάπται, καταληφθέντες ὑπὸ τῆς βροχῆς, δὲν ἐκάλυψάν τὸν λάκκον, ἐγκαταλιπόντες καὶ τὰ ἐργαλεῖα αὐτῶν παρ' αὐτῷ. Ἐπὶ τῇ θῆξ τῶν ἀντικειμένων τούτων κατελήφθην ὑπὸ τῶν μελαντέρων ἰδεῶν, ἰσχυρᾶς κεφαλαλγίας, καρδιακῶν παλμῶν καὶ ἐγενόμην ἀκράτητος. Ἐπανελθὼν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀποχωρισθεὶς τοῦ φίλου, ἐπανεκάμψα εἰς τὸ κοιμητήριον καὶ οὐδόλως προσσχὼν τὸν νοῦν εἰς τοὺς παραπλεύρως ἐν τοῖς ἀμπελώσιν ἐργαζομένους, ἐδραξάμην σακάνης καὶ ἠρξάμην τῆς ἐξορύξεως τοῦ τάφου μετὰ ἐνεργητικότητος ἀγνώστου μοι. Ἐξελεύσας τὸ λείψανον καὶ στερούμενος τμητικῶν ἐργαλείων ὅπως κατακόψω αὐτό, ἐπληττον αὐτὸ διὰ τῆς ἀξίνης μετὰ λύσεως ἀνεξηγήτου, ὅτε ἐργάτης ἐκ τῶν ἐν τοῖς πλησίον ἀγροῖς ἐργαζομένων ἐπὶ τῷ γενομένῳ θορύβῳ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν τοῦ κοιμητηρίου, παρατηρήσας δὲ αὐτὸν κατεκλιθὼν παρὰ τῷ νεκρῷ ἐν τῷ λάκκῳ, τοῦ ἐργάτου μεταδόντος ὅπως εἰδοποιήσῃ τὴν ἐξουσίαν, ἐκάλυψα τὸν λάκκον καὶ ἔφυγον διασκελίζων τὸν τοῖχον.

Ὅλος τρέμων καὶ περιῤῥεόμενος ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος κατέφυγον εἰς παρακείμενον δάσος, ἐνθα μετ' ὅλην τὴν πρὸ πολλοῦ καταπίπτουσαν ψυχρὰν βροχὴν κατεκλιθὼν ἐν τοῖς θάμνοις, παραμείνας ἐπὶ τρεῖς ὥρας εἰς παντελῇ ἀναισθησίαν· συνελθὼν δὲ ἤμην λίαν κεκημηκὼς καὶ τὴν διάνοιαν ἐξησθενημένος, τοῦθ' ὅπερ συνέβηκέν μοι εἰς τὸ ἐξῆς μετὰ πάντα παραφροσύνης παροξυσμόν.

Μετὰ δύο ἡμέρας ἐπανῆλθον εἰς τὸ κοιμητήριον τὴν νύκτα, στερούμενος δὲ ἐργαλείων ἀνέσκαψα τὸν λάκκον διὰ τῶν χειρῶν χωρὶς οὐδέναν γὰρ αἰσθάνωμαι πόνον παρὰ πάντα τοὺς τραυματισμούς, οὓς ὑπέστην, καὶ κατέκοψα τὸ κατώτερον τοῦ σώματος ἀμὰ ἀποκαλυφθέντος μέρους, καλύψας μετὰ τοῦτο διὰ τῶν χειρῶν πάλιν τὸν λάκκον.

Ἐπιστρέψας εἰς Tours περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου, ἡσθάνθην μετ' οὐ πολὺ τὴν ἀνάγκην τῆς τυμβωρυχίας, διὸ μετέβην ἐσπέραν τινά εἰς τὸ κοιμητήριον τῆς πόλεως, συνειδῶς ὅμως τὸ ἄδύνατον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σκοποῦ, ἀπῆλθον ἀνεπιστρεπτεῖ.

Τὰ πράγματα οὕτως εἶχον κατὰ τὸν Μάρτιον, Ἀπρίλιον καὶ Μάιον, ὅτε, ἐπιστρέψας εἰς Παρισίους, ἡσθάνθην ἐκ νέου τὰς αὐτὰς ὁρμὰς, μεταβὰς δὲ ἡμέραν τινά εἰς τὸ κοιμητήριον Père-Lachaise, ἐβέλχθην ἐκ τῆς ἐρημίας, ἐπανελθὼν δὲ τὴν 9ην ἢ 10ην ὥραν τῆς νυκτός, εἰσῆλθον εἰς τὸ κοιμητήριον διασκελίζων τὸν τοῖχον· περιπατήσας δ' ἐπὶ τινὰς στιγμὰς,

ὑπὸ μαύρων ἰδεῶν μαστιζόμενος καὶ πλησιάζας εἰς τὸν κοινὸν λάκκον ἐξήμην τῆς ἐξορύξεως. Τὸ ἐξαχθὲν σῶμα ἦτο γυναικὸς τεσσαρακοντούτης περίπου, καλῶς διατηρούμενον, ἔσχισα τὴν κοιλίαν, ἐξέιλκυσα τὰ σπλάχνα, κατέκοψα αὐτὰ εἰς σμικρότατα τεμάχια λυσσῶδως, χωρὶς ὅμως ἀσελγήσω ἐπὶ τοῦ λειψάνου (Ἰούνιος 1847). Ἐπὶ δεκαπενθήμερον μεθυσθαινον σχεδὸν καθ' ἑκάστην ἑσπέραν εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦτο· ἐξώρην δὲ καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα 3 ἢ 4 γυναίκας, ἃς κατέκοψα ὡς τὴν πρώτην, χωρὶς ὅμως νὰ ἀσελγήσω ἐπ' αὐτῶν. Ἀπεσυστάμενη δὲ τῶν οὕτω κατακρεουργημένων λειψάνων ἀφοῦ δις ἢ τρίς γονυπετής παρὰ τὸ λείψανον ἠντανίζομένη, ἐκτελῶν τὴν πρᾶξιν ταύτην διὰ τῆς μιᾶς γυναικὸς, ἐνῶ διὰ τῆς ἑτέρας ἔσφιγγον ἰσχυρῶς μέρος τι τοῦ λειψάνου, καὶ τὰ ἐντόσθια.

Καταληφθεὶς ὑπὸ δύο φυλάκων τοῦ κοιμητηρίου, ἐτοιμῶν νὰ πυροβολήσωσι κατ' ἐμοῦ, ἀπηλλάχην τῆς καταδιώξεως, λέγων αὐτοῖς ὅτι θύων ἀπεκοιμήθην ἐν τῷ κοιμητηρίῳ. Σημειωτέον ὅτι εἶχον τὴν πρόνοιαν νὰ καλύπτω τοὺς λάκκους μετὰ τὴν πρᾶξιν, διό οὐδεμίαν παρέσχον ὑπονοίαν. Ἐκ τοῦ κινδύνου τούτου πτοηθεὶς, δὲν ἐπανῆλθον πλέον εἰς τὸ κοιμητήριον μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὅτε μετέβην εἰς Sons, ἐνθα ἕνεκα τῆς δυσκολίας τοῦ εἰσχωρῆσαι ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τῆς λεως δὲν ἐπεδόθη εἰς τὰς συνήθεις πράξεις.

Μετὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἐπιόντος ἔτους, μεταβὰς εἰς Donai, ἤσθην ἐκ νέου τὴν ἀνάγκην τῆς κατακρεουργήσεως πτωμάτων. Τὴν 9ην ἡμερᾶν τῆς ἑσπέρας τῆς 10ης Μαρτίου ἐξῆλθον κρύφα τοῦ στρατῶνος, διὰ σκελίσας τὸν τοῖχον καὶ ὑπερβὰς τάφρον νήσασαν μεθ' ὅλον τὸ παγετὸν ψυχρός. Εἰσελθὼν εἰς τὸ κοιμητήριον ἠρξάμην τῆς ἐξορύξεως τοῦ τάφου νεανίδος 15-17 ἐτῶν. Τὸ λείψανον αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον, ἐφ' οὗ ἠρξάμην, ἀδύνατον δὲ νὰ περιγράψω τί κατὰ τὴν συνουσίαν ἠσθανόμην, μετὰ γυναικὸς ζωῆς ἡδυπαθειῶν εἰς οὐδὲν λογιζομένων· κατεφίλου γυναικὰ ταύτην εἰς ἅπαντα τοῦ σώματος αὐτῆς τὰ μέρη, ἔσφιγγον τὴν περιπαθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας, ὡς ἂν ἠσθανόμην δι' αὐτὴν τὸν διασπαστικόν ἔρωτα, μετὰ τὰς θωπείας ταύτας ἠκρωτηρίασα τὸ σῶμα καὶ ἐσπασα τὰ σπλάχνα ὡς καὶ εἰς τὰ ἄλλα λείψανα, ἔθηκα ἀκολούθως αὐτὸ ἐν τῷ λάκκῳ. Ἐκάλυψα αὐτὸν καὶ ἐπανῆλθον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸν στρατῶνα.

Μεταβὰς τὴν 15ην Μαρτίου εἰς Lille μετὰ τοῦ συντάγματος, ἐξώρην ἐκεῖ τέσσαρα γυναικεῖα σώματα ἐντὸς μηνός, ἐπιδιδόμενος εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ὡς καὶ ἐν Donai.

Εἰς Doullens, ἐνθα ἐστάθμευσα, μέχρι τῆς 16ης Ἰουλίου οὐδένα ἔσθην· ἔσθην δὲ ἕνα τάφον διὰ τὴν σκληρότητα τῆς γῆς, κατατραυματιζούσης τὰς χει-

Ἐπανελθὼν εἰς Παρίσιους τὴν 17ην Ἰουλίου 1848, ἐστρατοπέδευσα μετὰ τοῦ συντάγματος εἰς Ivry, ἔνθα μετὰ τινὰς ἡμέρας τὸ κακὸν ἐπῆλθέ μοι παρὰ ποτε ἐντονώτερον, μεθ' ἀπάσας τὰς αὐστηράς τῶν σκοπῶν ἐπιβλέψεις ἐξηρχόμην σχεδὸν κατὰ πᾶσαν νύκτα τοῦ στρατοπέδου καὶ μεταβαίνων εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ Mont-Parnasse, ἐπεδιδόμην εἰς τὰς συνήθεις πράξεις. Τὸ πρῶτον θῦμα ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τούτῳ ἦτο παιδίσκη 12-13 ἐτῶν. Τὴν 25ην Ἰουλίου 1848 ἐπὶ τοῦ ἤδη τὰ μάλιστα ἀποσυντεθειμένου σώματος αὐτῆς διεπραξάμην τὰς μᾶλλον ἀσελγείς πράξεις, ἀκολούθως, διανοίξας τὴν κοιλίαν καὶ καταταχῶν τὰ τε σπλάγχνα καὶ τὰ γεννητικὰ μόρια, ἠύανίσθην.

Ἡ αὕτῃ βεβήλωσις ἐνηργήθη καὶ ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τῆς Ivry ἀπὸ τῆς 20ῆς - 25ῆς Αὐγούστου καὶ περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου ἐπὶ τῶν σωμάτων παιδίσκης ἑπταετοῦς καὶ γυναικὸς 38-40 ἐτῶν πρὸ 13 ἡμερῶν ἐντεταφισμένης, διαπράττων τὰς αὐτὰς πράξεις. Ἀπὸ τῆς 25ῆς Ἰουλίου μέχρι Δεκεμβρίου τοῦ 1848 δις μόνον μετέβην εἰς τὸ κοιμητήριον Mont-Parnasse ἔνεκα τῆς δυσκολίας τῆς εἰσόδου, τὸ πρῶτον κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐν πλήρει σέλαϊ, ὅτε παρετηρήθην ὑπὸ φύλακος ὠπλισμένου καὶ ἐξῆλθον ἄπρακτος, τὸ δὲ δευτέρον ἐξώρυξα γυναῖκα 60 ἐτῶν, καὶ βρέφος 2-3 ἐτῶν, μετεκόμισα τὰ λείψανα ἐκ τοῦ κοινοῦ λάκκου εἰς μεμακρυσμένον τάφον, ἔνθα ἐβεβήλωσα καὶ ἡκρωτηρίασα τὸ τῆς γυναικὸς, καταλιπὼν ἄθικτον τὸ τοῦ βρέφους. Ἀπάσας τὰς λοιπὰς βεβηλώσεις διεπραξάμην ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τῶν αὐτοκτόνων καὶ τῶν νοσοκομείων.

Τοὺς πρῶτους ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τούτῳ ἡκρωτηριασμοὺς διέπραξα ἐπὶ ἀνδρικῶν λειψάνων, καὶ τοῦτο λυσσῶδῶς, μὴ ἀνευρίσκων γυναικεῖα, ὅτε δὲν ἡσθανόμην καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀνανίεσθαι. Συνέβη μοι νὰ ἐξορύξω 12-15 τάφους ὅπως εὗρω γυναικεῖον λείψανον. Ἀπὸ τῆς 30ῆς Ἰουλίου μέχρι τῆς 6ῆς Νοεμβρίου ἐξώρυξα δύο γυναῖκας καὶ πολλοὺς ἀνδρας, ὧν μόνον δύο κατεκρεοῦργησα, εἰς δὲ τὰς γυναῖκας, οὕσας ἡλικίας 60-70 ἐτῶν, προέβην κατὰ νέον σύστημα. Ἀσελγήσας ἐπὶ τῶν λειψάνων αὐτῶν, ἠνέφξα τὴν κοιλίαν καὶ ἐξεῖλκυσα τὰ ἐν αὐτῇ σπλάγχνα, ἔσχισα τὸ στόμα, ἀπέκοψα τὰ ἄκρα, κατεκρεοῦργησα τὸ σῶμα ποικιλοτρόπως, τοῦθ' ὅπερ ἄλλοτε δὲν εἶχον διαπράξει, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν εἶχον κορεσθῆ' μετὰ τοῦτο, δραττόμενος τῶν κεκομμένων μελῶν, ἔπαιζον μετ' αὐτῶν ὡς ἡ γὰλῃ μετὰ τοῦ μύδου, ἐπεράτουν δὲ τὴν σκηνὴν διὰ τοῦ ἀνανισμού.

Τὴν 10ην ὥραν τῆς νυκτὸς τῆς 6ῆς Νοεμβρίου καθ' ἣν στιγμὴν προεθέμην νὰ διασκελίσω τὸν τοῖχον τοῦ νεκροταφείου, ἐπυροβόλησαν κατ' ἐμοῦ ἐγγύτατα, ἀλλὰ δὲν ἐτρώθη, δὲν ἀπεθάρρυνθην, κρυβείς ἐν τινὶ πλησίον μέρει ἐπὶ 2 ὥρας, εἰσῆλθον δὲ ἀκολούθως εἰς τὸ κοιμητήριον καὶ ἐξώρυξα γυναῖκα 25-26 ἐτῶν καλῶς διατηρουμένην, ἐφ' ἧς ἡσέλησα μεθ' ἡδου.

παθείας, ἣν μέχρι τοῦδε οὐδέποτε ἡσθάνθη, εἴτα κατέκοψα κατὰ τὸ σύνηθες τὸ σῶμα. Ἡρξάμην κορηννύμενος ἐκ τῶν τοιούτων βεβηλώσεων καὶ ἐπίστευσα ὅτι ἡ νόσος μου εἶχε παρέλθει.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῆς 15ης Μαρτίου 1849 δις μόνον μετέβην εἰς τὸ κοιμητήριον, τὴν 15ην-20ην Δεκεμβρίου καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἐπυροβολήθημι πρῶτον ἀπὸ ἀποστάσεως 3-4 βημάτων, ἡ δὲ σφαῖρα διεπέρασεν ἐκ τοῦ ὀπισθεν τὸν ἐπενδύτην, ἡ νύξ ἦτο ὀλεθρία, βροχὴ ῥαγδαία κατέπιπτε, καὶ ὁμῶς τοιαύτη ἦτο ἡ μανία μου, ὥστε διὰ τῶν ἀγῶν μετέβην εἰς τὸ Ἰνγυ κοιμητήριον, ἀλλὰ δὲν εὗρον πρὸς ἐξόρυσιν λείψανον καὶ οὐτὶς ἐπανῆλθεν κακμηκῶς εἰς τὸν στρατῶνα τὴν 3ην ὥραν τῆς πρωίας. Τὸ κατ' ἐμοῦ παγίδας, ὡς καὶ τοὺς κύνας, διέφευγον χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι φόβον. Τῇ 15ῃ Μαρτίου 1849 ἐξελθὼν τοῦ Λουξεμβούργου τὴν 10ην ὥραν τῆς νυκτὸς ὅπως μεταβῶ εἰς ὀρισθεῖσάν τινα συνέντευξιν, κατὰ διὰ τυχάν διηλλθον πλησίον τοῦ νεκροταφείου Mont-Parnasse, ἔσχον δὲ τὴν ἀκράτητον ὁρμὴν νὰ εἰσέλθω κατὰ τὸ σύνηθες διασκελίζων δὲ τὸν τοίχον ἐτρώθην, φρονῶν δὲ ὅτι, ἂν καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην δὲν ἐπέτυχανεν ἡ παγίς, οὐδέποτε πλέον θὰ εἰσηρχόμην εἰς κοιμητήριον, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος.

Οὐδέποτε κατὰ τὰς βεβηλώσεις, ἃς διέπραξα, ὑπῆρξε προμελέτη καὶ οἰκονομικὴ ὥραν, μεσημεριανήν ἢ μεσονύκτιον, κατελαμβάνομην ὑπὸ τὸ κακοῦ, ὥφειλον νὰ μεταβῶ. Κατέστρεφον τὰ πτώματα μετὰ τὴν βεβηλώσιν οὐχὶ ὅπως καλύψω ταύτην, ἀλλὰ διότι διετέλουν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀκρωτηριάζειν ἀκρατήτως. »

Ἐπιστολὴ ἀπευθυνθεῖσα τῷ Marchal de Calvi ὑπὸ τοῦ τυμβωρύχου Bertrand. — « Ἡ «Union Médicale» πλανᾷται, λέγουσα ὅτι ἐξώρυξα ἓν μόνον λείψανον ἀνδρὸς, τοῦ Desroches, ἡλικίας 42 ἐτῶν, πλανᾷται δὲ προηγουμένως, διότι τὴν νύκτα τῆς 6ης πρὸς τὴν 7ην Νοεμβρίου καὶ οὐχὶ τῆς 5ης ὅην ἐξώρυξα ἐν καὶ μόνον λείψανον, τὸ τῆς κυρίας Desroches, νέας γυναικὸς, πνεύσεως, καὶ ἥς τὸ σῶμα διετηρεῖτο καλῶς, ἡ δὲ ἡλικία δὲν ἦν ἀνωτέρα τῶν 25 ἢ 26 ἐτῶν, ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι ὁ ἰατρός Pajot δὲν πατήρησε καλῶς, χαρακτηρίσας αὐτὴν ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ὡς ἄγουσαν ἡλικίαν 42 ἐτῶν.

Εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ἐν τῷ κοιμητηρίῳ Mont-Parnasse ἐξώρυξαν πλείονα ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν λείψανα· ἀγνοῶ δὲ διατὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ κοιμητηρίου τούτου δὲν διετῆρει τὰς αὐτὰς διατυπώσεις διὰ τὰς ἐξορυστὰς τῶν ἀνδρῶν, ἃς καὶ διὰ τὰς τῶν γυναικῶν. Ἄλλ' ἂν οἱ ὑπ᾿ ἄλλοις ἦν καλῆς πίστεως, θὰ ὁμολογήσωσαν ὅτι ἐκαστοτε ὁσάκις μετέβην εὖρισθαι κατόπιν εἰς τὸ κοιμητήριον 6-10 λείψανα ἀνδρῶν ἐξορυσγμένα καὶ μόνον.

4 ἐν ὅλῳ ἡκρωτηριασμένα. Εἰς τὸ πρῶτον κατήνεγκα πολλὰς διὰ μοχλοῦ, τυχαίως εὐρεθέντος, πλήξεις, εἰς τὸ δεύτερον τραῦμα εἰς τὴν κοιλίαν διὰ μαχαιρίου, εἰς τὸ τρίτον δὴννοιξα τὴν κοιλίαν, εἰς τὸ τέταρτον τραῦμα διαμπερές διὰ ξίφους εἰς τὸν θώρακα· ἄλλως πρέπει νὰ ἦμαι πιστευτός, διότι ὁμολογῶ εὐλικρινῶς ὅτι, ἐξορύσσων τοὺς τάφους, ἀνεζήτησαν γυναῖκας, κατεκρεοῦργουν δὲ τὰ τῶν ἀνδρῶν λείψανα ἐξ ὀργῆς καὶ ὡς μὴ εὐρίσκων γυναικεῖα, διότι ἀπεστρεφόμενην εἰς ἄκρον τὰ ἀνδρικά πτώματα.

Ἡ δὲ ἐρωτικὴ μονομανία δὲν προηγέτο τῆς πρὸς καταστροφὴν, διότι μόνον ἐν Donai τὸ πρῶτον ἡσέληγησα καὶ εἶτα ἡκρωτηρίασα τὸ σῶμα, πρὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶχον ἡκρωτηρίασει 8-10 λείψανα γυναικῶν καὶ ἐν Biléré καὶ ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τοῦ Est χωρὶς νὰ συλλάβω τὴν ιδεάν ἀσελγοῦς τινος πράξεως ἐπὶ τῶν λειψάνων, διέπραττον δηλαδὴ ὅ,τι ἄλλοτε εἰς τὰ σώματα τῶν ζώων, κατατέμνων αὐτὰ πρότερον καὶ εἶτα ἀντανιζόμενος, θυμύζων τὰ σπλάγχνα αὐτῶν, τὸ ἐναντίον δὲ συνέβαινεν ἀπὸ τοῦ κοιμητηρίου τοῦ Donai μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐκρατήθην· προηγέτο δηλαδὴ τῆς πρὸς καταστροφὴν μονομανίας ἡ ἐρωτικὴ· ἀμφοτέραι δὲ ἦσαν ἐν ἐμοὶ ἐπίσης ἰσχυραί, ἢ μᾶλλον ἡ πρὸς καταστροφὴν μονομανία ἦτο πάντοτε ἰσχυροτέρα τῆς ἐρωτικῆς, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδέποτε θὰ συνουσιαζόμην μετὰ λειψάνου, ἂν μὴ εἶχον τὴν πρόθεσιν νὰ καταστρέψω αὐτὸ κατόπιν, ἐπομένως ἡ πρὸς καταστροφὴν μονομανία ἦτο ἰσχυροτέρα τῆς ἐρωτικῆς μεθ' ὅσα ἂν εἴπωσιν· οὐδαμῶς ἀποδεικνύεται τὸ ἐναντίον, φρονῶ ὅτι γινώσκω κἄλλιον παντός ἄλλου τί ἐν ἐμοὶ συνέβαινεν. Δὲν ἡκρωτηρίαζον τὰ λείψανα, ὥς τινες εἶπον, ὅπως καλύψω τὰς ἐπ' αὐτοῦ βεβηλώσεις, ἢ ἐπιθυμία τῆς καταστροφῆς ἦτο ἐν ἐμοὶ ἰσχυροτέρα τῆς τοῦ βιασμοῦ.

Ἔσπε βέβαιος, ἰατρεῖ, ὅτι ἐλάλησα ὑμῖν τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν, μὴ ἔχων τὴν ἀνανδρίαν νὰ ψευθῶ εἰς ὑμᾶς, ὅστις τοσοῦτον ὑπὲρ ἐμοῦ ἐμοχθήσατε, ἐπομένως χωρὶς νὰ προσέχητε εἰς ὅ,τι λέγουσιν ὁ Micheu κ. ἄ., ἐμμείνατε εἰς τὴν γνώμην ὑμῶν· οὐδεὶς, ἐπαναλαμβάνω, κἄλλιον ἐμοῦ γινώσκει τί ἐν ἐμοὶ συνέβαινεν. »

5. Ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν τῶν κηλίδων ἐξέτασιν.

α'. *Τίς ἡ φύσις τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ τε ἐνόχου καὶ τοῦ θύματος κηλίδων;* — Τὸ ζήτημα τοῦτο συχνότατα προβάλλεται τῷ ἰατροδικαστῇ, ἀπαιτεῖ δὲ πρὸς λύσιν ἐργασία· λεπτὰ καὶ μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἐκτελουμένας ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ ἢ τοῦ χημικοῦ.

Αἱ ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ θύματος, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τοῦ ἐνόχου, κηλίδες ἀποτελοῦνται ὑπὸ αἵματος ὕλης λευκορροϊκῆς, ἢ ὑπὸ σπέρ-

ματος. Περί τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν χαρακτήρων, τῶν διαφόρων τῶν εἰδῶν τῶν κηλίδων, ὡς καὶ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἀναγνωρίζονται καὶ διακρίνονται, ἐρρήθησαν τὰ εἰκότα ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ.

6. Ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τὸν καθ' ὑπόκρισιν βιασμόν.

α'. Ἡ πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησις ἢ ὁ βιασμός εἶναι καθ' ὑπόκρισιν; — Οὐχὶ σπανίως, καὶ δὴ εἰς τὰς μεγαλοπόλεις, ἐπιδίδονται καταπλάναι ἐπὶ ἀποπλάνησει πρὸς ἀσέλγειαν ἢ ἐπὶ βιασμῷ πρὸς κερδοσκοπίαν, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ συνέβησαν τοιαῦται πράξεις, πρὸς τοῦτο δὲ οἱ γυνεῖς διδάσκουσι τὰς παιδίσκας τί ὀφείλουσι νὰ καταθέσωσιν, ἄλλοι προκαλοῦσιν ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐκδοράς καὶ μώλωπας ὑποκριθῶσι τὰς ἐκ τοῦ βιασμοῦ προσγινομένης βλάβας, παρουσιάζουσι εἰς τὸ δικαστήριον καὶ παντοῖα ἐνδύματα κεκληιδωμένα δι' αἷμα σπέρματος καὶ λευκορροϊκοῦ ὑγροῦ, ἄλλοτε εἰσάγουσιν εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τὸν δακτύλιον σκληρὰ σώματα ὅπως προκαλέσωσι τὰ ἐκ βιασμοῦ ἀποτελέσματα, ἄλλοτε, καθ' ὃ ὁ Casper ἀναφέρει, ἡ μήτηρ τοῦτω διὰ πάσχοντος ἀνδρὸς βλεννόρροϊαν μεταδίδει τὸ νόσημα εἰς τὴν θυγατέρα καὶ καταγγέλλει ἀκολούθως ἕτερον ἄθῳον πρὸς κερδοσκοπίαν.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ἡ πορεία, ἣν ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ λουθήσῃ ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. πρὸ παντὸς δὲ ὀφείλει νὰ μὴ στηρίζηται εἰς τὰς καταθέσεις τοῦ ὑπομένου θύματος καὶ τῶν περὶ αὐτό, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν ὕλικῶν ἀλλοιώσεων μεταβολῶν.

Ἐνταῦθα παραθέτομεν παρατήρησιν ὑποκρίσεως ἀποπλάνησεως ἀσέλγειαν, ἣν παρατηρήσαμεν ἐνταῦθα, καθ' ἣν καταγγέλλθη ὑπὸ τῆς μητρὸς ὁ σύζυγος καὶ πατὴρ τῆς νεκνίδος, ἐξαιτούμενος τὴν ἀπὸ τῆς γυναικὸς διζευξίν αὐτοῦ, ὅτι οὗτος εἶχεν ἀθεμίτους ἐπανελημμένας ἐπὶ αὐτῇ πράξεις μετὰ τῆς ἰδίας θυγατρὸς, δωδεκαετοῦς τὴν ἡλικίαν, καὶ ἡ μήτηρ ἀκεραιότητος τῶν γεννητικῶν τῆς παιδίσκης ὀργάνων κατέδειξε τὴν τελῶς ἀνύπαρκτον τῆς καταγγελίας καὶ οὕτω ἔπαυσε πᾶσα κατὰ τὸν πατὸς καταδίωξις, ἀποδειχθείσης καὶ δι' ὁμολογίας τῆς τε μητρὸς καὶ παιδίσκης τῆς ἀφώττητος αὐτοῦ.

Ἄλλοτε, οὐχὶ σπανίως, καταγγέλλεται ἰατρός παραγνωρίσας τὴν ἐκείνου θέσιν καὶ ἐνεργήσας κατὰ μυστικὴν τινα ἐξέτασιν πρὸς ἀσέλγειν ἢ καὶ βιασμόν, ἐπωφελοῦμενος ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος. Αἱ περιπτώσεις αὗται, καὶ τοὶ σπάνιοι, δεῖον νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς κανὼν εἰς τοὺς ἰατροὺς, ὅπως ἐξετάζωσι τὰς ἐν τοιαύταις περιστάσεσι νεκνίδας ἐπὶ πλείονος ἀριθμοῦ προσώπων ἐν ἀνάγκῃ χρησιμευόντων ὡς μαρτύρων. Ἀλλὰ καὶ

τὴν καθημερινὴν αὐτοῦ πρᾶξιν ὁ ἰατρός δέον νὰ ἐπιδεικνύῃ μεγάλην προσοχὴν ὡς πρὸς τὴν συμπεριφορὰν αὐτοῦ, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸν φθόνον, τὴν ζηλοτυπίαν, τὴν κακοήθειαν, πρὸς ἀποφυγὴν ἀδίκων ἐνίοτε ἐνοχοποιήσεων ἐνεκα τῶν στενῶν σχέσεων αὐτοῦ μετὰ τῶν εὐγνωμονούντων πελατῶν, ἢ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἶδους τῆς παθήσεως αὐτῶν. Παραθέτομεν ἐνταῦθα δύο ὑπὸ τοῦ Tardieu ἀναφερομένους περιπτώσεις τοιαύτης φύσεως.

Παρατ. 97. — Νεᾶνις εἰκοσαέτις, ῥάπτρια, ἐγκυμονοῦσα τὸν ὄγδον μῆνα, παρελήφθη ὑπὸ ἀγαθοεργοῦ γυναικός, τὴν μαῖζιν ἄλλοτε μετερχομένης· ἡ νεᾶνις ἐνέπνεεν ἐνδιαφέρον. ἐφαίνετο ἐξησθενημένη ἐκ τῶν κόπων τῆς κυήσεως, διατετινομένη ὅτι ἐγένετο θῦμα κακοήθους ἀποπλανήσεως· ἡ περίπτωσις ὅτι, καὶ τοι ἔγκυος, ἦτο παρθένης εἰσέτι, ἐπηύζανε τὸν πρὸς αὐτὴν οἶκτον, ἐνεκυμόνησε δὲ καταληφθεῖσα διὰ τῆς βίας χωρὶς τῆς συναισθήσεως αὐτῆς καὶ χωρὶς νὰ συμμετάσχη τῆς κατὰ τὴν συνουσίαν ἡδυπαθείας, Τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ οὐδὲν τὸ μυστηριῶδες παρουσιάζει, ὁ παρθενικὸς ὕμνην ἐνεκα τῆς στενότητος αὐτοῦ δὲν ἐπέτρεψε βεβαίως τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ πέους, ἀλλ' ἡ ὁπὴ αὐτοῦ εἶναι ἱκανῶς εὐρεῖα ὅπως δι' αὐτῆς εἰσδύσῃ τὸ σπέρμα, ἐξακοντιζόμενον μετὰ δυνάμεως κατὰ τὴν εἰσόδον τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.

Ἡ νεᾶνις κατέθετε τὰ ἐξῆς· « Ἀπεστάλην ὑπὸ τῆς πασχούσης μητρός μου εἰς τὸν ἰατρόν, ὅστις συνήθως ἐπεσκέπτετο αὐτὴν τε καὶ ἐμὲ πάσχουσιν χλώρωσιν. Μόλις εἰσῆλθον εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν, ὠθήσας τὸν σύρτην, λαβὼν με δὲ ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ, μὲ ἔρριψεν ἐπὶ ἀνακλιντροῦ· παρέμεινα οὕτως ἔχουσα ὡσεὶ λιπόθυμος, ἀγνοῶ δὲ τί συνέβη, διότι ἤμην σχεδὸν λιπόθυμος, τῆς πράξεως αὐτοῦ ἄλλως περατωθείσης ταχέως. Παρῆλθεν ἱκανὴ ὥρα ὅπως συνέλθω, καίτοι δὲ ἀγνοοῦσα τί συνέβη, οὐχ ἦττον ἤμην ἀνήσυχος· ἔκτοτε πολλάκις εἶδον τὸν ἰατρόν, ἀλλ' οὐδεὶς πλέον ἐγένετο λόγος. Μετὰ 3 δὲ ἢ 4 μῆνας ἐνεκα τῆς διακοπῆς τῶν ἐπιμηνίων μετέβην εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἐνθα ἤμην ἡναγκασμένη ἐπὶ μακρὸν νὰ μείνω. »

Τοιαύτη ἡ κατάθεσις τῆς νεάνιδος, ἐν πολλοῖς ἀπίθανος. Ῥάπτρια ἐν Παρισίοις, εἰκοσαέτις, πιθανῶς εἶναι φρονίμη, καὶ τιμία, ἀλλ' εἶναι πιστευτὴ καὶ ἡ τοσαύτη ἀθωότης ἢ ἡ τοσαύτη ἀγνοία τοῦ κακοῦ; Τεθείσης δὲ τῆς ἀγνοίας, ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ κατὰ τὸ ἡμῖς λιποθυμία, καθ' ἣν ἀτελῶς ἀντελαμβάνετο τῶν συμβαινόντων. Σημειωτέον ὅτι οὔτε συγκοπὰς ποτε ἔπαθεν, οὔτε ὑστερικὴ ἦτο. Οὐδὲν περὶ τοῦ συμβάντος ἀνεκοίνωσε τῇ ἑαυτῆς μητρὶ ἢ ἄλλῳ τινί, καὶ πολλάκις λέγει ὅτι ἐπεσκέψατο ἔκτοτε τὸν ἰατρόν χωρὶς οὗτος νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς αὐτὴν ὁμοίως φύσεως πράξεις· ταῦτα πάντα δὲν φαίνονται πιθανά.

Οἱ μάρτυρες κατέθεσαν τὰ ἐξῆς· Ἡ νεᾶνις μετέβη εἰς τὴν ἐξοχὴν· περὶ

τὸν 6ον τῆς κυήσεως μῆνα ἡ κοιλία αὐτῆς προεῖχεν ἐπαισθητῶς, αἱ περ αὐτὴν γυναῖκες, καίπερ ἐπιμόνως ἀρνούμενης ταύτης, εἶχον πεισθῆ περ τῆς ἐγκυμοσύνης. Μαῖα, ἐξετάσασα, ἐδήλωσεν ὅτι ὁ παρθενικὸς ὕμνην ἦτο ἄθικτος, ἐπομένως δὲ ὅτι, ἐπειδὴ ἡ νεάνις εἶναι παρθένος, δὲν εἶναι ἐγκυος· περαιτέρω ἐξέτασις δὲν ἐγένετο, καὶ δὴ διὰ τῆς ἀκροάσεως, ὅτε θὰ ἔθε θαιούτο ἡ ἐγκυμοσύνη· ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διακηρύξεως ταύτης, ικανοποιούσης ἄλλως τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἀθωότητα τῆς νεάνιδος, ἐπέμενεν αὐτὴ ἀρνούμενη ὅτι ἔσχε μετ' ἀνδρὸς σχέσεις. Ἐπανελθούσα εἰς Παρίσιους καὶ παραληφθεῖσα ὑπὸ μαίας παλαιᾶς, ὑπεβλήθη εἰς λεπτομερεστέραν ἐξέτασιν, ἐξ ἧς ἐδηλώθη ὅτι ὁ παρθενικὸς ὕμνην ἦτο πράγματι ἄθικτος, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ μήτρᾳ ὑπῆρχεν ἔμβρυον ζῶν καὶ σχεδὸν εἰς τὸ τέρας. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἦτο ἀναγκαῖα ἐξήγησις τοῦ πράγματος, πρὸς τοῦτο δ' ἐσκευωρήθη ἡ κατὰ τοῦ ἱατροῦ κατηγορία. Ὁ Tardieu, κληθεὶς ὑπὸ τῇ δικαιοσύνης καὶ ἐξετάσας, εὗρεν ἐπίσης τὸν παρθενικὸν ὕμνα ἀκέραιον καὶ μολὶς ἐπιτρέποντα τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ μικροῦ δακτύλου, οὐδεμίαν ὁμολογίαν κατώρθωσε νὰ λάβῃ ὑπὸ τῆς νεάνιδος, ὁ κατηγορούμενος ἱατρὸς ἦτο τεσσαρακοντούτης, ἑγγαμὸς, λίαν ἔντιμος, ἀλλ' οὐδόλως ἐθουρβήθη. Ἡ νεάνις ἔτεκε θυγάτριον, ἀποβιῶσαν μικρὸν μετὰ τὸν τοκετόν· ὁ ἀνακριτής, ἐπειδὴ ἐκ τῶν πραγμάτων δὲν ἐπείθετο, ἐκήρυξεν ἄθων τὸν ἱατρόν.

Ἐπείσθη ὅτι ἡ νεάνις αὕτη ἐκουσίως ὑπεβλήθη εἰς ἀσελγείας πράξεις οὐχὶ τοιαύτας ὅπως διεγείρουν ἐν αὐτῇ φόβους καὶ ὑπονοίας περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀποτελεσμάτων, ὅτι αὕτη, πεπεισμένη ἐκ τῶν προφυλάξεων τούτων καὶ ἐκ τῆς παρθενίας αὐτῆς, ἐν ἀρχῇ οὐδόλως ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἐγκυμοσύνην, ἀκολούθως δέ, πεισθεῖσα, ἔπλασε τὸν προεκτεθέντα μῦθον.

Παρατ. 98. — Νέος ἱατρὸς κατηγγέλλθη ὡς ἐξῆς· Ἐθεράπευεν ἑγγαμὸν γυναῖκα εἰκοσαετίδα, καλῶς διαπεπλασμένην, χωρὶς νοσηρῶν προηγουμένων, πάσχουσαν αἰμορραγίαν ἀπὸ τῆς μήτρας πρὸ πολλῶν ἐβδομάδων συνεπεία ἐκτρώσεως. Ἐγγαμὸς πρὸ τινων μόνον μηνῶν, εἶχε σύζυγον νέον καὶ ῥωμαλεόν καλλιτέχνην, ὅστις, συναντήσας τὸν ἱατρόν ἐν δημοσίᾳ τόπῳ, ἔπληξεν αὐτόν ἰσχυρῶς, λέγων γεγωνυῖα τῇ φωνῇ πρὸς δικαιολογήσιν τῇ πράξεως ὅτι ἐβίασε τὴν σύζυγον αὐτοῦ· γενομένης ἀνακρίσεως, ὁ ἱατρὸς ἐφυλακίσθη, καίτοι τῆς κατηγορίας εἰς οὐδεμίαν βεβαίαν ἀπόδειξιν στηριζομένης.

Ἰδοὺ δὲ τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως· Νύκτα τινὰ ἡ γυνὴ κατακεκλυμένη μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς ὠμολόγησεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἱατρὸς πρὸ πολλῶν ἡμερῶν κατεχράσθη τὴν τιμὴν αὐτῆς, ἡ δειγνῆσις αὐτῆς οὐδεμίαν εἶχεν πιθανότητα, ὡς καταδείκνυται ἐκ τῶν ἐξῆς. Ἐλέγεν αὕτη ὅτι ὁ ἱατρὸς μετέβη παρ' αὐτῇ ὅπως ἀκολουθήσῃ τὴν θεραπείαν, ἐζήτησε πληροφoρίας περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς, μαθὼν δὲ ὅτι ἡ αἰμορραγία ἐξηκο-

λούθει, ἐξήτησε νὰ ἐξετάσῃ αὐτὴν μόνον διὰ τοῦ δακτύλου, διὸ προέτεινε τῇ πασχούσῃ νὰ σταθῇ ὀρθία παρὰ τὴν κλίνην, ὁ ἱατρός ἐκάθητο, παρατηρήσας δὲ τὴν ἀναξυρίδα τῆς γυναικὸς καθημαγμένην καὶ κεκλεισμένην, ὑπεχρέωσε τὴν πάσχουσαν νὰ ἐκβάλῃ αὐτὴν, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο· ἡ περίστασις αὕτη, καίτοι ἀσήμεντος ἢ μᾶλλον φυσικῇ, ἐχρησίμευσεν ὡς ἐπιχείρημα τῆς κατηγορίας.

Ὁ ἱατρός τότε ἐξήτασε διὰ τοῦ δακτύλου, ἡ δὲ γυνὴ αὐτολεξεῖ καταπίθῃσι τάδε· «Ἐφερε, λέγει, τὴν χεῖρα εἰς τὴν μήτραν· μὲ ἠρώτησε δὲ «ἐὰν πονῶ» ἀπήντησα, ὅχι· μὲ ἔψαυσε τότε δὲν ἠξείρω ποῦ καὶ ἐλιποθύμησα ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ. » Τὰ λοιπὰ νοοῦνται οἰκοθεν, ἡ γυνὴ λιπόθυμος ἐβιάσθη· ὅ,τι ὁμως ἀντίκειται τῇ ἐπιστήμῃ εἶναι ὅτι αὕτη διατείνεται ὅτι ἡσθάνθη τὸν ἱατρὸν θέσαντα αὐτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἀσελγήσαντα ἐπ' αὐτῆς, ἀντελήφθη σαφῶς τῆς πράξεως, παρακολουθοῦσα τὰς διαφόρους αὐτῆς φάσεις, λέγουσα ὅτι ἡσθάνετο κατὰ βῆθος τὸ ὄργανον πῆς ἀτιμίας αὐτῆς, εἰτα συνελθοῦσα, ἀπώθησε διὰ τῶν γονάτων τὸν βιαστήν, δυστυχῶς ὁμως ἡ φρίκη, ὁ τρόμος ἐπέδρασαν ἐκ νέου ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις αὐτῆς καὶ οὕτω κατελήφθη καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς αὐτῆς καταστάσεως, καθ' ἣν ἡσθάνθη τὸ πέρας τῆς πράξεως καὶ ἐβράχυσαν τὰ ἐνδύματα αὐτῆς. Τῆς πράξεως ἀποπερατωθείσης, ὁ ἱατρός ἀνεγείρας τὴν πάσχουσαν, ἔθηκεν αὐτὴν ἐπὶ ἔδρας, ῥαντίσας δι' ὕδατος τὸ πρόσωπον· κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰσῆλθε μάρτυς τις ἐν τῷ δωματίῳ, ἤκουσε δ' αὐτὸν εὐδιακριτῶς λαλοῦντα μετὰ τοῦ ἱατροῦ. Ὁ μάρτυς οὗτος ἐβεβαίωσεν εἰς τὴν ἀνάκρισιν ὅτι, εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον, εἶδε τὴν γυναικὰ ὀρθίαν παρὰ τὴν κλίνην καὶ τὸν ἱατρὸν καθήμενον ἐπὶ ἔδρας παρ' αὐτῇ, οὐδὲν πλέον.

Τὸ ὑποκείμενον, ὅπερ, καθ' ἃ διατείνεται ἡ γυνή, ἔφερε τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κατετεθῇ εἰς τὴν ἀνάκρισιν, εὐρέθη δὲ ἐπ' αὐτοῦ αἷμα καὶ σπέρμα· δὲν κατεσχέθησαν ὁμως καὶ τὰ ἄλλα τῆς γυναικὸς ταύτης ὑποκείμενα ὅπως βεβαιωθῇ ἂν καὶ ταῦτα ἔφερον κηλίδας αἵματος καὶ σπέρματος. Διατείνεται ἡ γυνὴ ὅτι πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχε συνευρεθῇ μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς· ἡ κατάστασις αὕτη ἐφαίνετο ὀλίγον πιθανή. Ἐπὶ τῶν κατασχεθέντων τοῦ ἱατροῦ ὑποκαμίσων οὐδὲν ἔχνος αἵματος ἢ σπέρματος εὐρέθη, τοῦθ' ὅπερ ἀντιβαίνει εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐνοχῆς τοῦ ἱατροῦ.

Ἄλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι περιστάσεις ὑποσηριζοῦσαι τὴν τοῦ ἱατροῦ ἄρνησιν· οὕτω πολλοὶ ἐβεβαίωσαν ὅτι εἶδον τὴν γυναῖκα ἐξελθοῦσαν τῆς οἰκίας μικρὸν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἱατροῦ γαλήνιον καὶ ὑπομειδῶσαν, καὶ μεταβᾶσαν εἰς πολλὰς ἐπισκέψεις καὶ συνεννοηθείσαν ἐπὶ μακρὸν μεθ' ἐνὸς τῶν μαρτύρων, οὔτε ἀταξία περὶ τὴν ἐνδυμασίαν αὐτῆς, οὔτε ταραχὴ τις, οὔτε δυσθυμία ἐμαρτύρουν ὅτι ὑπῆρξε θῦμα βιασμοῦ, τὴν δὲ καταγγελίαν ὑπέβαλε μετὰ πολλὰς ἡμέρας. Ἐκτακτος σύμπτωσις ἐπα-

ρουσιάζουσα κατά τας πρώτας ανακρίσεις, ἡ γυνὴ ἐφάνη εἰς ἀκροσχουσα, ἐξητήθη ἰατρός καὶ ἱερεύς, τὸ δὲ δωμάτιον ἦτο πλήρες πῶν προσδραμόντων. Μάρτυς δὲ τις, εὐτυχῶς ἀδιάκριτος, ἐξετάσας σφυγμὸν τῆς πασχούσης, ἀνέκραξεν· Ὁ σφυγμὸς σφύζει ἰσχυρὸν ἥρέμα, εἶχεν ὅμως αὕτη τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους καὶ ἐφαίνεται σθητος, ἤρξατο δὲ τότε ὁμιλοῦσα καὶ οὕτω παρῆλθεν ὁ ἀνεξήγητος παροξυσμὸς ταχέως.

Ὁ ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ἐντεταλμένος ἰατρός εἰσῆλθεν εἰς λεπτοῦς ἀλλοτριᾶς τῷ ἰατροδικαστῇ καὶ ἀντὶ νὰ ἐμμείνη εἰς τὴν ἐξέτασιν ὑλικῶν περιστάσεων, κατὰ τὴν φαντασίαν αὐτοῦ ἐπλάσε σκηνὴν, ὅτι ὁ ἰατρός κατεγράσθη τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν σιωπηλὴν τῆς γυναικὸς ὑποχώρησιν· ἐπὶ τῆς σαθρᾶς ταύτης βάσεως ὁ ἰατροδικαστὴς ἀβάσιν ἰσχυρὰν καὶ ἀντικατέστησε τὴν ἐπιστήμην διὰ μυθιστορίας· μισε δὲ ὁ ἰατρός οὗτος καθῆκον νὰ κακίσῃ τὸν συνάδελφον ὡς πικρὸν τρόπον, καθ' ὃν οὗτος ἐνήργησε τὴν διὰ τοῦ δακτύλου ἐξέτασιν, ὅτι ὀφείλει ὁ ἰατρός νὰ ἐξετάζῃ τὰς γυναῖκας κατακεκλιμένας, καὶ γινώσκῃ αὕτη εἶναι ὅλως ἐσφαλμένη, ἡ κατηγορία ὠφελήθη καὶ ἐθελοῦς αὐτὴν ὡς ἐπιχείρημα.

Ἐν τοιαύτῃ τῶν πραγμάτων καταστάσει κληθεὶς ὁ Tardieu ὑπερασπίσεως ὅπως ἐξενέγκῃ γνώμην, συνέταξεν ἔκθεσιν, ἣν ἐν παραθέτομεν ἐνταῦθα·

Οὐδὲν παράδειγμα γινώσκω γυναικὸς λιποθυμούσης εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ ἰατροῦ καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος ἐξήταξε διὰ τοῦ δακτύλου τὴν μὲν τοιοῦτό τι πιθανὸν συμβαίνει, τῆς γυναικὸς πασχούσης πολὺ ἢ οὐκ ἄκρον ἀναιμικῆς, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρατηρεῖται εἰς τὴν παρούσαν ἵστασιν, ἄλλως ἢ συγκοπὴ συνίσταται εἰς ἀπόλυτον ἔκλυσιν τῶν μυῶν, χαρακτηριζομένην ὑπὸ ὠχρότητος, μαλθακότητος τοῦ σώματος ἀναισθησίας, διό καὶ δικαίως λέγεται ἡ συγκοπὴ ἢ εἰκὼν τοῦ θανάτου καθ' ὅτι κατ' αὐτὴν ὁ παθὼν οὔτε βλέπει οὔτε ἀκούει οὔτε ἀντιλαμβάνεται τι, πρὸς δὲ τὸ κακὸν καὶ ἐπικίνδυνον τοῦτο σύμπτωμα χρῆζει τῆς καὶ συντόνου βοηθείας διὰ τῆς πρὸς τὰ κάτω κλίσεως τῆς κεφαλῆς ὀριζοντίας τοῦ σώματος θέσεως, παρερχομένης δὲ τῆς συγκοπῆς μένει παρατεταμένη κακουχία, ὅστις δὲ ἰατρός ἤθελε μετακομίσαι τὸν ἐν συγκοπῇ ἐκ τῆς κλίνης αὐτοῦ, ἐνθα εὐρίσκεται, εἰς ἑδραν, ἢ θετοὺς πρᾶξει σφάλμα ἰατρικὸν ἀσύγγνωστον, ἄλλως δὲ τὸ μαλθακὸν καὶ παραλελυμένον σῶμα εἶναι ἀδύνατον νὰ καθεσθῇ ὀρθιον ἐπὶ ἑδρας· τέρου δὲ ἐν τῷ δωματίῳ κατὰ τύχην εἰσελθὼν μάρτυς οὐδὲν παρατήρησεν.

Ἡ τῆς γυναικὸς κατάθεσις εἶναι εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὰ τῆς ἐπι

καὶ τῆς πείρας διδάγματα· οὐτε λιποθυμῶσιν οὐτε αἰσθάνονται οὐτε κρίνει, εἶναι ἐντελῶς ἀναίσθητος, ὥσπερ νεκρά· εἰς τὴν κατάστασιν δὲ ταύτην ὁ ἰατρός αἰσθάνεται δι' αὐτὴν οἶκτον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡδυπάθειαν· ἀδύνατον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἄνθρωπος ἐν συγκοπῇ δύναται νὰ αἰσθάνηται.

Ἡ Χ. . . ἦτο ἐν καταληψίᾳ· βεβαίως τότε πρόκειται περὶ λίαν σπανίας ἐξαιρετικῆς περιστάσεως, ὑφισταμένης πάντοτε εἰς νευρικὴν νόσον, τὸν ὑστερισμόν· ἀλλ' ἡ ὑστερικὴ εὐκόλως ἀναγνωρίζεται, ἔχει σπασμούς, αἰσθημα κόμβου, ἀναίσθηται εἰς τινὰ τοῦ σώματος μέρη, οὐδὲν δὲ τούτων παρατηρεῖται εἰς τὴν ἐνάγουσαν, καὶ ἂν παραδεχθῶμεν, καίτοι ἀδύνατον, τὴν καταληψίαν, δὲν θὰ ἡδύνατο ἐν τῇ ἀπολύτῳ ταύτῃ ἀναίσθησίᾳ νὰ βλέπῃ, νὰ ἀκούῃ, νὰ αἰσθάνηται, νὰ κρίνῃ, ὡς διατείνεται αὕτη.

Υπολείπεται ἡ ἄοριστος αὕτη κατάστασις, ἡ παραλύσασα τὰ μέλη, εἰς ἣν περιπίπτει γυνὴ ἐρώσα, ἀλλὰ τότε ἡ πράξις εἶναι ἐκνοσία καὶ βεβαίως δὲν διατείνεται ὅτι ἐν τοιαύτῃ καταστάσει διατελοῦσα ἐβιάσθη, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ νὰ ὑποστηρίζωνται τοιαῦται προτάσεις ἐν τοῖς δικαστηρίοις.

Τὶ δὲ νὰ εἴπῃ τις περὶ τοῦ μέρους τούτου τῆς καταθέσεως, καθ' ὃ διὰ μυστηριώδους καὶ ἐγκληματικῆς διὰ τοῦ δακτύλου ἐπαφῆς εἰς τι μέρος ἄγνωστον προεκλήθη ἡ λιποθυμία; Ἀγνοοῦμεν καὶ τὸ μυστηριώδες τοῦτο ὄργανον καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς διὰ τοῦ δακτύλου ἐξετάσεως ἀποτελέσματα· ἂν πρόκηται περὶ τῆς κλειτοριδος, μεγαλύνονται ὑπερβαλλόντως αἱ τοιαῦται διηγήσεις· τὸ ὄργανον τοῦτο στερεῖται τοσοῦτον ἐκτάκτων ιδιοτήτων.

Εἰς δὲ τὴν σκηνὴν τῆς βαρείας νόσου, ἧς ἕνεκα καὶ ἰατρός καὶ ἱερεὺς ἐκλήθησαν καὶ ἥτις τόσῳ ἀνελπίστως καὶ ταχέως διελύθη, οὐτε οἱ χαρὰ κτῆρες τῆς συγκοπῆς οὐτε οἱ τοῦ ὑστερισμοῦ οὐτε οἱ τῆς καταληψίας ἀνευρίσκονται, εἶναι καθαρά ὑπόκρισις.

Ἐν ἐνί, οὐδεμία ὑλικὴ ἀποδείξις, οὐδὲν ἐπιστημονικὸν ἐπιχειρήμα ἀπομένει ὑπὲρ τῆς κατηγορίας. Ἡ πεποίθησις ἡμῶν ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην ἦτο σταθερά, καὶ ἡ ἀλήθεια εὐτυχῶς ἡδραιώθη ἐν τῷ πνεύματι τῶν δικαστῶν, ἐντιμὸς ἀθώωσις ἐπέρανε τὴν θλιβεράν ταύτην ὑπόθεσιν.

Μετὰ τοιαύτας περιπτώσεις, ἐκάστοτε ἀπαντώντας εἰς τὴν πρᾶξιν, τίς ἰατρός εἶναι ἀσφαλὴς κατὰ τὸ ἀκανθῶδες στάδιον αὐτοῦ; Ἀνάγκη λοιπὸν μεγάλῃς προσοχῆς καὶ ἐπιφυλάξεως.

ζ'. Περὶ τῶν μᾶλλον ἐν χρήσει μέσων τῆς ὑπερασπίσεως κατὰ τὰς πρὸς βιασμῶν καὶ ἀποπλάνησιν πρὸς ἀσέλγειαν περιστάσεις.

Ἐνταῦθα συγκεφαλαιοῦνται τὰ πρὸς ὑπεράσπισιν ἐπιχειρήματα καὶ τὰ πρὸς ἀντίκρουσιν αὐτῶν μέσα.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν αἱ κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα παρατηρούμεναι μεταμορφώσεις ἀποδίδονται ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων εἰς ἀντανιστικὰς ἔξεις, ἡ παρατηρηθεῖσα ῥύσις εἰς ποικίλῃ αἰτίας, καὶ δὴ τὴν ἀκαθαρσίαν, τὸ προκεχωρημένον τῆς λυμπατικῆς ἔξεως κλπ., ἀφ' ἑτέρου ἢ ὑπεράσπισις παρεμβάλλει δυσκολίας ὡς πρὸς τὴν διγνώσιν τῆς φύσεως τῆς βλεννορροϊκῆς ῥύσεως. Ὁ ἱατροδικαστὴς ὁμῶς, ἐμμένων ἐν τῇ ἐξετάσει τῆς ἐιδικῆς περιστάσεως, τοῦ ἐιδικοῦ τῶν εὐρεθεισῶν ἀλλοιώσεων χαρακτηρὸς παραβολικῶς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν προσώπου, λύει ἐκάστοτε τὰ ζητήματα ἀνενδοιάστως καὶ σαφῶς.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν βιασμόν καὶ τὴν διακορεύσιν ἀμφισβητεῖται ὡς πολλὰ ἡ ἐποχὴ τῆς διακορεύσεως, ὅτι δηλαδὴ ἀνάγεται εἰς ἐποχὴν ἀχαιότεραν, ἄλλοτε ἢ ῥῆξις τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος ἀποδίδεται εἰς κακὴν τῆς νεάνιδος ἔξεις, εἰς συναινέσιν διὰ τὴν πράξιν, ὅτε αἱρεται πᾶσα ἰδὲ ἐγκληματικὸς βιασμοῦ, ἢ τέλος ἀμφισβητοῦσι τὸ δυνατόν τῆς πράξεως ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἕνεκα τῆς προκεχωρηκυίας αὐτοῦ ἡλικίας, σωματικῆς παθήσεως κλπ. Τὴν ἐποχὴν τῆς διακορεύσεως ὀρίζομεν ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν χειλέων τοῦ τραύματος καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπουλώσεως τὰς δὲ αἰτίας τῆς ῥήξεως τοῦ ὑμένος ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς ἔδρας αὐτῆς, τῶν ἔξεων, τῶν ἡθῶν τοῦ θύματος, ἐκ τῆς συστολῆς ἢ μὴ τῶν κρημνῶν τοῦ ὑμένος, ἐξ οὗ ἐξάγεται ἂν ἡ συνουσία ἐγένετο ἄπαξ ἢ πολλὰς, ἐκ τῆς διανοητικῆς τῆς γυναικὸς καταστάσεως ὡς πρὸς τὴν συναινέσιν, καὶ τέλος ἐκ τῆς λεπτομεροῦς τοῦ κατηγορουμένου ἐξετάσεως ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἱκανότητα ἢ μὴ.

Γ'. ΠΑΙΔΕΥΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΟΔΟΜΙΣΜΟΣ

Ὡς ἐκ τῶν στατιστικῶν ἐξάγεται, παρ' ἅπασιν τοῖς λαοῖς, καὶ δὴ ἐν τοῖς μεγάλοις τοῦ πολιτισμοῦ κέντροις, ἡ παρὰ φύσιν ἀσέλγεια μείζονας ὅσους μέραι λαμβάνει διαστάσεις· τὸ μείζον ὁμῶς πλῆθος τῶν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἀγομένων ἐπὶ παρὰ φύσιν ἀσελγείᾳ ὑποθέσεων ἀποδοτέον μάλλον τὸ μὲν εἰς τὴν συντονωτέραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν τοῦ ἐγκλήματος καταδίωξιν, τὸ δὲ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Tardieu ὀρισθέντα ὡς χαρακτηριστικὰ τῆς τε ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς παιδευασίας γνωρίσματα καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν καὶ τὰς προόδους τοῦ πολιτισμοῦ.

Δυσάρεστος καὶ δύσκολος βεβαίως ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἱατροδικαστοῦ, σκοποῦντος οὐ μόνον τοὺς χαρακτηριστικοὺς τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας χαρακτηρισμοὺς νὰ ἀνεύρῃ καὶ νὰ καταδείξῃ, ἀλλὰ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότερον, νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν βάρβρον τοῦτον τῆς φανυλότητος καὶ κακοθείας, νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν πορείαν τῶν ἐξαμβλωμάτων τούτων τῶν κα-

νωνιδων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀηδῶν τῆς ἐσχάτης καὶ ἐπονειδίστου ταύτης ἀσελγείας πράξεων ὅπως κατορθώσῃ νὰ διαφωτίσῃ καὶ τὴν δικαιοσύνην. ἰδίᾳ δὲ τὰς ἐντεταλμένας τὴν καταδίωξιν καὶ ἀνεύρεσιν τῶν ἐγκλημάτων ἀρχάς. Καὶ ἀναλογιζόμενος μὲν τις ἀπλῶς τὸ μέγεθος τῆς θυσίας διὰ τὴν τοιαύτην ἐργασίαν, βεβαίως συμφωνεῖ πληρέστατα τῷ Foderé, εἰπόντι ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου τούτου· « Εἶθε νὰ ᾔτο δυνατόν νὰ μὴ μολύνω τὸν κάλαμόν μου ἐν τῇ ἀτίμῳ τῶν παιδεραστῶν τύρβῃ » ἄλλ' ἀφ' ἐτέρου ἡ πεποιθήσις τῆς ἐκπληρώσεως καθήκοντος ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τε τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς κοινωνίας ὀπλίζει καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην τὸν ἱατροδικαστὴν διὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ δυσχεροῦς ἐπαγγέλματος αὐτοῦ αὐταπαρνήσεως καὶ ὑπομονῆς.

Ἡ συστηματοποίησης καὶ τελειοποίησις τοῦ μέρους τούτου τῆς ἱατροδικαστικῆς, καὶ δὴ ὁ ὁρισμὸς τῶν χαρακτηριζόντων τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀσελγείας γνωρισμάτων, ὀφείλεται τῷ Tardieu, ὅστις διὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ ὀξυδερκείας καὶ ἐμβριθείας κατώρθωσε καὶ τὰ διαγνωστικὰ σημεῖα νὰ ὀρίσῃ, καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἡ παρὰ φύσιν αὕτη ἀσελγεία διενεργεῖται, καὶ τὰ μέσα, ἅτινα μεταχειρίζονται οἱ εἰς ταύτην ἐπιδιδόμενοι, νὰ ἀνακαλύψῃ· διὸ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν καθ' ἕκαστον ἀκολουθοῦμεν τῷ διασῆμῳ τούτῳ συγγραφεῖ, οὐ μόνον διὰ τὴν σαφῆνειαν καὶ εὐκρίνειαν τῆς περιγραφῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ταυτότητα τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ παιδεραστία παρ' ἅπασιν τοῖς ἔθνεσιν, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, διενεργεῖται, σημειούμενοι τὰς ἐκάστοτε τυχόν παρ' ἡμῖν παραλλαγάς, ὅπως ἐξ ἰδίας πείρας ἀντελήφθημεν.

Σημειωτέον ὅτι ἡ παιδεραστία οὐχὶ σπανίως ὑποκρύπτει καὶ ἕτερα ἐγκλήματα, ὡς τὸ τῆς κλοπῆς, δολοφονίας κλπ. διὸ συχνότατα ὁ ἱατροδικαστής, ἀνιχνεύων τὰ ἔχνη τῶν τοιούτων ἐγκλημάτων, ἀνευρίσκει καὶ τὴν παιδεραστίαν ὡς πρόφασιν τῆς διαπράξεως αὐτῶν.

Ἀνατρέχοντες εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους συγγραφεῖς, οὐδεμίαν εὕρισκομεν περιγραφὴν τῶν χαρακτήρων ἢ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παιδεραστίας, τῆς ἄλλως ἀπλῶς σημαυνομένης διὰ τοῦ ὅρου *ελληνικός ἔρω*. Οἱ ἀρχαιότεροι οὗτοι ἱατροί, Παῦλος ὁ Αἰγινήτης, Μαρκέλλος ὁ Ἑμπειρικός, Κέλσος κ. ἄ., μνημονεύουσι πολλῶν κατὰ τὴν ἔδραν παθήσεων, ἀποτόκων βεβαίως τῆς παιδεραστίας, ἀλλ' οὐδόλως ἀποδίδουσι τὰ παθήματα ταῦτα εἰς τὴν κυρίαν αὐτῶν αἰτίαν. Ὁ Jannet παραθέτει ἐκ τοῦ *Δευτερονομίου* χωρίον, ἐξ οὗ καταδεικνύνται καὶ ἡ συχνότης τῆς παρὰ φύσιν ταύτης ἀσελγείας παρ' Ἑβραίοις, ἀλλὰ καὶ οἱ ὑπὸ τῆς θρησκείας ἐπιβαλλόμενοι περιορισμοί. « Ὁ Θεὸς πατάζει ὑμᾶς διὰ τοῦ ἔλκους τῆς Αἰγύπτου, τὸ δὲ μέρος τοῦ σώματος ὑμῶν τὸ χρησιμεῖον διὰ τὴν κένωσιν τῶν περιττωμάτων ὑποστήσεται ψώραν καὶ ἀνίατον κνισμονήν. » Πρῶτος ὁ Ζακχίας

ἀναφέρει χαρακτήρας τινας, ἀλλὰ καὶ τούτους ἀτελείς, τῆς παιδευαστίας, ἀντιγραφέντας ἀκολουθῶς στερεοτύπως ἐν ἅπασι τοῖς κλασσικοῖς τῆς ἰατροδικαστικῆς συγγράμμασιν.

Διὰ τοῦ ὅρου *παιδευαστία* νοεῖται ἡ παρὰ φύσιν ἀσέλγεια, ἐνεργουμένη ὑπὸ ἀνδρὸς εἰς παῖδα ἄρρενα, ἡ καὶ ἐν γένει μετὰ ἀνδρῶν, διὰ δὲ τοῦ ὅρου *σοδομισμός* γενικώτερον αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν πράξεις χωρὶς διακρίσεως τοῦ φύλου.

**α'. Περιστάσεις ἐν γένει, καθ' ἃς ἐκτελεῖται
ἡ παιδευαστία καὶ ὁ σοδομισμός.**

1. Παρὰ φύσιν ἀσέλγεια εἰς γυναῖκας. — Συζυγικός σοδομισμός. — Σπανίως ἡ δικαιοσύνη, ἔτι δὲ σπανιώτερον ὁ ἰατρός, ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐξετάσεως γυναικῶν, ὑποκυψάδων εἰς τὰς σοδομικὰς βιαιότητας, καίτοι αἱ πλείσται τῶν τοιαύτης φύσεως περιπτώσεων ἀνέχονται εἰς τὸν συζυγικὸν βίον.

Ἐν γένει οἱ ἔχοντες τὰς διεφθαρμένας ταύτας ὁρξεις σύζυγοι ὀλίγον μετὰ τὸν γάμον χρόνον ἐπιβάλλοντα εἰς τὰς ἑαυτῶν συζύγους, διαπράττοντες ταύτας, αὗται δὲ ἐν τῇ ἀβωότητι αὐτῶν ἐν ἀρχῇ μὲν ὑποκύπτουσιν ἄγογγύστως εἰς τὰς φαύλας καὶ αἰσχρὰς τῶν συζύγων ἀπαιτήσεις ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὸ μὲν ἕνεκα τῶν πόνων, τὸ δὲ τῇ εἰσηγήσει καὶ τῇ συμβουλῇ φίλων ἢ καὶ τῆς μητρός, ἀρνοῦμεναι, ἐκθιζόνται. Ὁ ἰατροδικαστὴς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, οὐδόλως ὑπὸ τῶν καταθέσεων τῆς γυναικὸς πειθόμενος, δεῖν διὰ λεπτομεροῦς ἐξετάσεως νὰ βεβαιώσῃ οὐ μόνον τὴν ὑπαρξίν τῶν ἐκ τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας βλαβῶν καὶ παρὰμορφώσεων ἀλλὰ καὶ τῶν σημείων τῶν κατὰ φύσιν συζυγικῶν σχέσεων. Ἐνίοτε γυναικες εἴτε ἕνεκα μεγάλης περὶ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν τοῦ συζύγου ὀργάνων πολυτελείας εἴτε ἕνεκα μεγάλης περὶ τὴν συνουσίαν ὁρμῆς αὐτοῦ δυσανασχετοῦσαι, ἐξαιτῶνται ὅπωςδήποτε τὴν διάζευξιν. αἰτιώμεναι παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν εἴτε ὑπὸ αἰδοῦς καὶ ἀγνοίας τῶν πραγμάτων εἴτε τῇ εἰσηγήσει τρίτων ὅπως ἀσφαλέστερον ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ τοῦ ἕνεκα δεῖν ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ μεγίστης ἐπιφυλάξεως καὶ προσοχῆς νὰ προβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ βεβαίωσιν τῶν ὕλικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας ἵνα μὴ ὑποπέσῃ εἰς ἀπάτην πρὸς κοινῶντικὸν σκάνδαλον. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐγγάμου βίου λίαν σπανίως ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ ἰατρός ἐπιλαμβάνονται τοιοῦτων ζητημάτων, ἀλλὰ σπανιώτατα παρουσιαζομένων, ὡς πράξεις τετελεσμένων, ἀλλὰ μόνον ὡς ἀποπείρας. Εἰς τὰς κοινὰς τοῦναντίον γυναῖκας συχνότατα ἀπαντᾷ ὁ ἔσχατος οὗτος τῆς διαφθορᾶς βαθμὸς, ἐκ τῆς ἐξετάσεως δὲ αὐτῶν

προκύπτουσι τὰ αὐτὰ οἶον καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιστάσεις γνωρίσματα.

2. **Ἀπόπειραι εἰς νέους ἀνηλέικους.**—Οὐχὶ σπανίως ἄνδρες, διεφθαρμένοι καὶ ἐν ἀσωτείᾳ καὶ κραιπάλῃ ἐγκαταβιούντες, ἐπιδίδονται εἰς ποικίλας ἀσελγείας ἐπὶ μειράκων ἀπὸ 6-12 ἐτῶν πράξεις, αἵτινες τὰ μέγιστα καθίστανται σκανδαλώδεις καὶ διὰ τὸν τρόπον, δι' οὗ ἐκτελοῦνται, καὶ διὰ τὰς ἐπὶ τῶν μειράκων συνεπείας. Ὁ Tardieu (1) ἀναφέρει περίπτωσιν τοιαύτης φύσεως, ἐκδικασθεῖσαν τῷ 1856, καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος, ἐλκύνων παρ' ἑαυτοῦ ἱκανὰ μειράκια, ἐπέδιδετο ἐπ' αὐτῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κλίνης συλλήθδην καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον εἰς παντοίας ἀσελγείας πράξεις· τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει ἐπίσης οὐχὶ σπανίως καὶ εἰς μαθητευομένους παῖδας ὑπὸ τῶν τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ διδασκαλίαν αὐτῶν ἐπιτετραμμένων προϊσταμένων τεχνιτῶν. Τὸ τοιοῦτο παρ' ἡμῖν ἀπαντᾷ οὐχὶ σπανίως, ὡς ἔαχμεν ἐνίοτε τὴν ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσωμεν.

3. **Παιδεραστικὴ προαγωγή.**—Αἱ συνηθέστεραι, ἀλλὰ καὶ αἱ μᾶλλον κινδυνώδεις, περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἐπονειδιστος τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας πρᾶξις ἐκτελεῖται, εἶναι ἀναντιρρήτως αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν παιδεραστικὴν προαγωγείαν, ἥτις, δύναται τις εἰπεῖν, ἐν πολλαῖς χώραις εἶναι κατηρτισμένη καὶ ἐξηπλωμένη ὡς ἡ τῶν γυναικῶν ἐν συνδρομῇ μετὰ τοῦ ἐπὶ κλοπῇ καὶ ἑτέροις κακουργήμασι συνεταϊρισμοῦ. Ἡ προαγωγή αὕτη μετὰ τῶν συμπαρομαρταύτων συνεταϊρισμῶν τὸ πρῶτον ἀνεκαλύφθη καὶ κατεδιώχθη τῷ 1845 ἐν Παρισίοις, ἔκτοτε δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ἀνεφάνη ὑπὸ τὸν αὐτὸν τύπον καὶ τοὺς αὐτοὺς, ἂν ἐπιτρέπηται ἡ φράσις, κανονισμοὺς, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν οὐχὶ πρό πολλῶν ἐτῶν, διό, περιγράφοντες τὰ ἐν Παρισίοις παρατηρηθέντα μετὰ τῶν παρ' ἡμῖν ποικιλιῶν, διδομεν πιστὴν τοῦ πράγματος ἀφήγησιν. Τοὺς ἐν τῇ γαλλικῇ ὁροῦ τοῦ τοιούτου συνεταϊρισμοῦ ἐκφέρομεν τοὺς αὐτοὺς ἐλλείψει καταλλήλων τοιούτων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ.

Κατὰ τὸν Tardieu, ἡ περὶ ἧς πρόκειται προαγωγή, συνηθὴς κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα ἐν Ἰταλίᾳ, ἐνθα καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων εἰσέτι οἱ προαγωγαὶ προσφέρονται τοῖς ξένοις πρὸς προμήθειαν ἀδιακρίτως ἀναιδεῶς παιδείας ἢ παιδός (bella ragazza ἢ bello ragazzo), εἰσήχθη ἐν Γαλλίᾳ, καὶ δὴ ἐν Παρισίοις, ἐκ τῶν ἐν Ἀφρικῇ γαλλικῶν κτήσεων, ἐνθα οἱ Μαυροὶ δημοσίᾳ προσφέρονται, ἐν Παρισίοις δέ, ἐν κρυπτῷ καὶ παραδύστω ὁργανωθείσα καὶ ἐπεκταθεῖσα, μεγάλως δίκην βιομηχανικοῦ ἢ βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος, ἐπωνομάσθη *Chantage*, καὶ οὐ μόνον ὁργανισμοὺς καὶ κανονισμοὺς, ἀλλὰ καὶ ἰδίαν κατήρτισιν γλῶσσαν.

Οἱ εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο ἐπιδιδόμενοι ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἰδιόρρυθμοι.

(1) Tardieu. — Αὐτόθι. Σελ. 200.

οὕτως εἰπεῖν, λησταί, οἵτινες, καίτοι πάντοτε δὲν εἶναι παιδερασταί, ἐκμεταλλεύονται τὰς ἐπονειδίστους ταύτας ἕξεις τῶν ἄλλων, ἐλκύνοντες αὐτοὺς εἰς παγίδα πρὸς ἐκπλήρωσιν δῆθεν φαύλων ὀρέξεων καὶ ὑποβάλλοντες αὐτοὺς εἰς τὴν ἀπότισιν λύτρων. Οἱ ἐκμεταλλεῦται οὗτοι, εἴτε διὰ τῆς κλοπῆς εὐποροῦντες, εἴτε ὡς τοιοῦτοι ἐπιδεικνύμενοι εἰς τὸ κοινόν, περιστοίχοῦνται ὑπ' ἀριθμοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλου παιδίων, διαφθαρέντων ὑπ' αὐτῶν, ἀθλίων καὶ ἐλεινῶν πλάσματων, τυφλῶν ὀργάνων τῶν σκοπῶν αὐτῶν, οἵτινες, ἀνήκοντες ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὰ τελευταῖα τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἀγυῶν ἀποβράσματα, μεταβαίνουνσι καθ' ἐσπέραν εἰς τὰ ἔρημα καὶ ὑπὸ τῶν παιδεραστῶν συνήθως συχναζόμενα μέρη, καὶ περιφερόμενοι ἀγρεύουσι τὰ θῦματα, διό καὶ ἀποκαλοῦνται ἐν τῇ ἰδιαζούσῃ αὐτοῖς διαλέκτῳ *leveurs*, *ἀγρευταί*, οἱ δὲ διευθύνοντες αὐτοὺς *chanteurs*. Καὶ ὅτε μὲν οἱ ἀγρευταί οὗτοι, ὡς ἤδη εἴρηται, ἐν ἐρήμοις καὶ ὑπὸ παιδεραστῶν συχναζομένοις μέρεσιν, ὅτε δὲ τούναντίον ἐν πληθούσῃ συναθροίσει δι' ἰδίων χειρονομιῶν καὶ σημείων ἐκπληροῦσι τὴν ἀνατιθεμένην αὐτοῖς ἐντολὴν. Ὅπως δὲ ποτε, ἐπιτυχόντες τῆς ἄγρας οἱ ἀγρευταί καὶ παρακολουθούμενοι ὑπὸ τῶν θυμάτων, αἴφνης ἐν καταλλήλῃ θέσει ἀναχαίττονται ὑπὸ τῶν *chanteurs*, οἵτινες, προσποιούμενοι τοὺς ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους καὶ ἀπειλοῦντες καταγγελίαν καὶ τιμωρίαν τὴν ἐμπρέπουσαν εἰς τὸ ἀγρευθὲν θῦμα διὰ τὴν πρὸς παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν, πείθονται ἐν τέλει ὅπως συγκαταθῶσι καὶ ἀπαλλάξωσιν αὐτὸ τῆς καταγγελίας καὶ τῆς δημοσίας αἰσχύνῃς ἐπὶ ἀδράᾳ πληρωμῇ. Ἄλλοτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνενοῦται ὁ ἀγρευτὴς καὶ ὁ *chanteur*, καὶ ἀφ' οὗ κατὰ τὸν συνήθη τρόπον παρασύρῃ τὴν ἄγραν αὐτοῦ, αἴφνης, ἀποβάλλων τὸ προσωπεῖον τοῦ ἀγρευτοῦ, παρίσταται ὡς ἀστυνομικὸν ὄργανον ἐντεταλμένον τὴν φρούρησιν τῶν ἡθῶν καὶ ἐπιλαμβάνεται τῆς περιγραφείσης κωμῶδιᾳς, εἰς τὸ αὐτὸ ἀποληγούσης ἀποτελέσεως.

Καθ' ἃς περιστάσεις τὸ θῦμα ἀδυνατεῖ νὰ ἀποτίσῃ παρευθὺς τὰ ἐπιβαλλόμενα λύτρα, συνοδεύουσιν αὐτῷ μέχρι τῆς κατοικίας οἱ συνεταίρισται, ὅτε, γενόμενοι ἄτοχοι τοῦ ὀνόματος, τῆς κατοικίας, τῆς κοινωνικῆς θέσεως αὐτοῦ κλπ. παρουσιάζονται συχνότατα καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα διαφόρων προφάσεων ἐκμεταλλεύονται αὐτὸ ἀναιδῶς, προσποριζόμενοι ἐκάστοτε ὑπέρογκα ποσά· οὕτω τὸ θῦμα γίνεται ὑποχείριον τῶν λωποδυτῶν τούτων, δι' ἁδρῶν θυσῶν πειρώμενον νὰ καλύψῃ τὴν αἰσχύνην αὐτοῦ ἀπὸ τῆς δημοσιότητος. Οἱ ἀγρευταί, τὰ πολῦτιμα ταῦτα τῶν συνεταιριστῶν ὄργανα, ἀπολαμβάνουσιν ἐλάχιστα πρὸς ἀποζημιώσεις αὐτῶν, ἅτε δι' ἀγνοοῦντες ἀφ' ἐνός μὲν τὸ ὅλον τοῦ συνεταιρισμοῦ σύστημα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ποσά, ἅτινα οἱ διευθύνοντες δι' αὐτῶν ὠφελοῦνται, οἵτινες ὑπὸ ἄκραν ἐνεργοῦσι τὰ πάντα ἐχεμυθίαν, καὶ δὴ τὴν γνωστὴν αὐτοῖς κατ

οἶκον πελατεῖαν, ἣν μεταβιβάζουσιν ἐνίοτε ἐπὶ ἀδρῶ τιμῆματι εἰς ἄλλους διαδόχους αὐτῶν κ. ο. κ. Ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Tardieu περίπτωσις, καθ' ἣν πρόσωπον, εἰς ὑψηλὴν ἀνῆκον κοινωνικὴν θέσιν, θῦμα τοῦ αἰσχροῦ τούτου συνεταρισμοῦ, ἀπέτισε κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὁλην εἰς διαφόρους συνεταριστάς, διαδεξαμένους ἀλλήλους, τὸ μὲν διὰ κληρονομίας, τὸ δὲ διὰ μεταβιβάσεως τῶν δικαιωμάτων πλείονας τῶν 100 χιλιάδων φράγκων. Ἄλλος δὲ, Ἕλληνας τὸ γένος, ἐν Παρισίοις, προβλέπων, φαίνεται, τὸ εἶδος τοῦτο τῆς κλοπῆς, ὅπως μὴ ἀποτίνῃ μέγιστα ποσά, ὅσας τις μετέβαινεν εἰς ἄγρην πενιχρῶς λίαν ἐνεδύετο καὶ οὕτως ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐξηπάτα τὴν ὀξυδερκεῖαν τῶν ἐταίρων· ἐπὶ τέλους ὁμῶς δύο ἐκ τῶν συνεταριστῶν, μᾶλλον τῶν ἄλλων πανουργοί, παρακολουθήσαντες αὐτῷ καὶ ἰδόντες ὅτι ἡ κατοικία αὐτοῦ οὐδόλως συνῆδε πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν, ὑπεχρέωσαν αὐτὸν λίαν ἀδρῶς νὰ ἀποτίσῃ τὸ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐπιτυχὸν τέχνασμα αὐτοῦ.

Παρ' ἡμῖν, ὅτε ἐν Ἀθήναις ἐλειτούργει ὁ αἰσχρὸς οὗτος συνεταρισμός, ὅστις, εἰρήσθω πρὸς τιμὴν τῆς Ἐξουσίας, δὲν ἐβράδυνε ν' ἀνακαλυφθῇ, οἱ συνεταρισταὶ ἐπαρουσιάζοντο οὐχὶ πλέον ὥς ἀστυνομικὰ ὄργανα, ἀπειλοῦντα τὴν ἐπ' αὐτοφώρῳ καταγγελίαν, ἀλλ' ὥς προαγωγοὶ ἢ μᾶλλον προστατᾶται τῶν ἀποπλανωμένων δῆθεν παιδῶν· καὶ ἄλλοτε μὲν τὰ θύματα, συλλαμβανόμενα οἰονεῖ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐν ἐρήμοις τόποις, ἐντὸς περιπεφραγμένων οἰκοπέδων ἢ ἀλλαχοῦ ἐν ἐπὶ τούτῳ ὠρισμένοις καταγωγίοις, ὑπεχρεοῦντο ὅπως ὑπογράψωσιν ἐμπορικὴν συναλλαγματικὴν ἀντὶ τοῖς μετρητοῖς, ἄλλοτε δὲ, τοῦθ' ὅπερ συνέβαινε σχεδὸν πάντοτε, λίαν συχνὰ κατ' οἶκον ὑπὸ τῶν φαυλοβίων τούτων, οἵτινες ἐλάβανον μετὰ τῶν θυμάτων οἰκειότητα καὶ θάρρος ἀνάρμοστα πρὸς τὴν κοινωνικὴν ἀμφοτέρων θέσιν, καὶ ἐκάστοτε ἐπὶ παντοίαις προφάσεσιν ἐφλεβοτομεῖτο μᾶλλον ἢ ἥττον γενναίως τὸ βαλλάντιον αὐτῶν.

Ἡ παιδεραστικὴ προαγωγή, πλὴν τοῦ προεκτεθέντος τρόπου τῆς διεξαγωγῆς, καθ' ὃν ἡ κυρίως εἰπεῖν παιδεραστία ἢ ἐκπλήρωσις τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας δευτερεύουσας ἐπέχει θέσιν, ἐκτελεῖται καὶ κατὰ τρόπον λίαν ἀνάλογον πρὸς τὴν γυναικεῖαν προαγωγήν δι' εἰδικοῦ προσωπικοῦ, ἰδίων ἑξῶν καὶ κέντρων ἰδίων συγκεντρώσεως.

Ὡς τὰ πολλὰ οἱ παῖδες οὗτοι μένουσι παρὰ γυναῖξιν, αἵτινες προσελκύουσι συνήθως παιδεραστάς, ἢ ἐν ἄλλοις καταγωγίοις, ἐνθα ἀπὸ κοινοῦ εὐρίσκονται παῖδες καὶ κοιναὶ γυναῖκες, οἱ δὲ προσερχόμενοι κατ' ἄρεσκίαν ἐκλέγουσιν. Ἄλλοτε οἱ παῖδες οὗτοι εἰς ὠρισμένας ὁδοὺς προκαλοῦσιν ὡς αἱ κοιναὶ γυναῖκες τοὺς ἀνδρας, ἐνίοτε δὲ προσφεύγουσιν εἰς αὐτάς ταύτας τὰς κοινὰς γυναῖκας, ἐξαιτούμενοι συνδρομὴν πρὸς εὕρεσιν πελάτου. Ἄλλοτε προαγωγοὶ ὅπως ἐλκύσωσιν εἰς τὰ καταγῶγια αὐτῶν παιδερ-

στὰς μεταμφιέζουσι γυναῖκας κοινὰς εἰς παῖδας, συχνότερον ὅμως συμβαίνει τὸ ἐναντίον, τὸ μὲν ὅπως διαφύγῃσι τὴν καταδίωξιν τῆς ἀρχῆς, τὸ δὲ ὅπως δῆθεν καλύψῃσι τὰς ἐπονειδίστους τῶν πελατῶν αὐτῶν ὀρέξεις, οἷτινες ἀνευρίσκουσι καὶ ὀδηγαῦσιν αὐτοὺς παρ' ἐαυτοῖς· εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι τοσαύτη καταβάλλεται φροντίς περὶ τὴν κομψὴν καὶ ἐπιτετηδευμένην τῶν παιδῶν τούτων ἐνδυμασίαν καὶ κόμμωσιν, ὥστε ἀποβαίνει πολλῆς λίαν δύσκολος ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν. Σημειωτέον ὅτι διὰ τὴν τοιαύτην μεταμφίεσιν οὐδόλως ἡ ἡλικία ἐμποδίζει. Ἀναφέρει ὁ Tardieu ὅτι ἐξήτασεν ἄνδρα, ἡλικίας 32 ἐτῶν, ὅστις συνήθως μετημφιέζετο εἰς γυναῖκα. Εἶναι δὲ ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἡ πρὸς τὴν παιδεραστίαν τάξις δὲν ἐξαλείφει τὴν πρὸς τὰς γυναῖκας κλίσιν.

Οἱ ἐπιδιδόμενοι εἰς τὴν παιδεραστίαν παῖδες, πλὴν τῶν δημοσίων ὠρισμένων θέσεων, ἐν αἷς συλλέγονται καθ' ὠρισμένας ὥρας πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, ἔχουσι καὶ ἕτερα καταφύγια, ἐν οἷς συλλέγονται ἐν κρυπτῇ καὶ παραβύστῃ καὶ ἐνθα ὀργιάζουσιν ἐν τοῖς καταγωγίοις ταύτοις, ἐν Παρισίοις, ὑπῆρχον κεκρυμμένα δωμάτια εἰς τὰ μᾶλλον ἀπόκρυφα τῆς οἰκίας μέρη, κεκοσμημένα δι' ἀσελγῶν εἰκόνων καὶ ῥητῶν, ὧν ἡ θεὰ καὶ ἀνάγνωσις ἀπλῶς μαρτυρεῖ τὸν σκοπὸν καὶ τὸν προορισμὸν τῶν τοιούτων δωματίων. Ὁ Casper ἀναφέρει ὅτι οἱ παιδερασταὶ μεγάλως ἀρέσκονται εἰς τὰς εἰκόνας ταύτας.

Ἐξετάζοντες ὑπὸ στατιστικὴν ἐποψιν τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἐκτελεῖται ἡ παιδερασία, ἔχομεν ὡς συμπέρασμα ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Tardieu, ὡς πρὸς μὲν τὴν ἡλικίαν τὰ ἑξῆς:

Κατωτέρω τῶν 15 ἐτῶν	32
Ἀπὸ 15 - 25 ἐτῶν	88
» 25 - 35 »	40
» 35 - 45 »	39
» 45 - 55 »	35
» 55 - 65 »	6
» 65 - 70 »	5
Μὴ ὠρισμένης ἡλικίας	57

302

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐπαγγέλματα:

Υπηρέται	78
Μεσῖται ἐμπόρων	54
Στρατιωτικοί	16
Ῥάπται	12
Διάφορα ἐπαγγέλματα, 60	142

302.

Παρ' ἡμῶν οὐδὲν ἔχομεν συμπέρασμα τοιαύτης στατιστικῆς. "Ο,τι ὁμως ἐξ ἰδίᾳς πείρας γινώσκουμεν, εἶναι ὅτι οἱ παῖδες οὗτοι σπανίως εἶναι πρεσβύτεροι τῶν 20 ἐτῶν καὶ ὅτι ἀνήκουσιν ἢ εἰς τὴν τῶν ὑπηρετῶν τάξιν, ἢ εἰς τὴν τῶν μαθητευομένων παρὰ τεχνίταις, ἢ εἰς τὴν τῶν παιδῶν τῶν ἀγχιῶν, δυστυχῶς δὲ καὶ εἰς παιδας οἰκογενειῶν ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως.

Σημειωτέον τέλος ὅτι οἱ παῖδες οὗτοι προσλαμβάνουσιν ἰδια ἐπώνυμα, σχετιζόμενά πως ἐνίοτε πρὸς τινὰς αὐτῶν φυσικὰς ιδιότητας, διὰ τῶν ἐπωνύμων δὲ τούτων εἶναι γνωστοὶ εἰς τὸν κύκλον αὐτῶν.

Ἡ μελέτη τῶν αἰτίων τῆς ἐνεργητικῆς παιδεραστίας ὑπὸ ψυχολογικὴν ἔποψιν δὲν ἐξέρχεται μὲν βεβαίως τοῦ θέματος, τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἱατροδικαστικῆς, ἀλλ' ἄπτεται ἀντικειμένου λίαν σκανδαλώδους, ῥυπαροῦ κάλλιον εἰπεῖν καὶ ἀηδοῦς, ἐκτυλίσσει τὴν περιγραφὴν τῶν μέσων, δι' ὧν οὗτοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἐπονειδιστὸν ταύτην ἀσέλγειαν, καὶ ἐπιτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, τὸν βαθμὸν τῆς ἠθικῆς ἐξαχρεώσεως καὶ ἐκπτώσεως διὰ τῆς δίκην ἡμερολογίων περιγραφῆς τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν εἰς ἀνθρώπους ὡς τὰ πολλὰ καὶ εἰς ὑψηλὰς κοινωνικὰς θέσεις καὶ οἰκογενεῖας ἀνήκοντας καὶ ὑπὸ παιδείας οὐ τῆς τυχεύουσας πεποικισμένους καὶ τῆς κοινῆς ἄλλως ὑπολήψεως τυγχάνοντας. Ὁμολογητέον μετὰ τοῦ Kaan ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, οἱ μετὰ τῆς αὐτῆς ζήσεως ἐπιδιδόμενοι εἰς τὰς ἀκολάστους ταύτας ἀπολαύσεις, μυριοτρόπως διακινδυνεύοντες οἰκογενειακὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος καὶ τῆς ἰδίας ζωῆς ἀποτίνοντες τὴν παρὰ φύσιν αὐτῶν ὁρμὴν, πάσχουσι *ψυχοπάθειαν γενετήσιον* (*psychopathia sexualis*), διανοητικὴν ἰδίαν διατάραξιν, διότι, ἄνθρωπος σῶας ἔχων τὰς διανοητικὰς καὶ ἠθικὰς δυνάμεις, ἐπιμεμελημένης ἀνατροφῆς, παιδεύσεως καὶ κοινωνικῆς θέσεως, οὐδέποτε γίνεται ἔρμαιον τοιούτων διεσθραμμένων παθῶν, συγχρωτιζόμενος μετὰ τῶν ἐκβρασμάτων τῆς κοινωνίας.

β'. Σημεῖα τῆς παιδεραστίας.

Μετὰ τὰ ἤδη ρηθέντα, δῆλον ὅτι λίαν σπουδαῖον τὸ διὰ θετικῶν καὶ βεβαίων σημείων ἀπὸ τῶν παρὰ φύσιν ἔξεων εἰς τε τοὺς παθητικούς καὶ ἐνεργητικούς παιδεραστὰς ἀνευρίσκειν καὶ καταδεικνύναι ἐκάστοτε τὸ ἔγκλημα.

Οὐκ ὀλίγοι συγγραφεῖς διεφιλονίκησαν τὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν σταθερότητα τῶν τοιούτων γνωρισμάτων· ἡ τοιαύτη ὁμως ἀντίρρηση καταρρέει διὰ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Tardieu, δι' ὧν ααφέστατα βεβαιοῦται ὅτι εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων, οὐχὶ δὲ καὶ πάντοτε, τὰ σημεῖα ταῦτα

καὶ ὑπάρχουσι, καὶ χαρακτηριστικὰ εἶναι· διότι, κατὰ τὸν Tardieu, ἐνίοτε, ἀληθῶς σπανίως, εἰς ἀναλογία 11:100 οὐδὲν χαρακτηριστικὸν ἀπομένει σημεῖον πρὸς ἀνέυρεσιν τῆς πράξεως, ἂν καὶ οἱ δράσται ὁμολογῶσι παρρησίᾳ τὸ ἔγκλημα αὐτῶν.

Δύο διακρίνονται εἶδη παρὰ φύσιν ἀσελγείας, ἡ παθητικὴ καὶ ἡ ἐνεργητικὴ, pathicus καὶ cynædus τῶν ἀρχαιοτέρων, ἅτινα ὅτε μὲν παρατηροῦνται κεχωρισμένα, ὅτε δὲ συνηνωμένα εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Ἐκ τῶν σημείων τῶν δύο τούτων εἰδῶν τὰ συχνότερα εἶναι τὰ τῆς παθητικῆς. Ὁ Tardieu εὑρε τὰς ἐξῆς ἀναλογίας εἰς 302 παρατηρήσεις·

Ἀποκλειστικῶς παθητικαὶ ἔξεις	139
» ἐνεργητικαὶ »	32
Ἐνεργητικαὶ τε καὶ παθητικαὶ συγχρόνως	101
Μὴ χαρακτηρισθεῖσαι ἔξεις	30
	302.

Διὰ τὴν σπουδὴν τῶν γνωρισμάτων τούτων ὑποδιαίρουµεν ταῦτα εἰς τρεῖς τάξεις, 1) εἰς γενικὰ τῆς παιδευτικῆς, 2) εἰς τὰ τῆς παθητικῆς καὶ 3) εἰς τὰ τῆς ἐνεργητικῆς.

1. Γενικὰ τῆς παιδευτικῆς σημεῖα.

Α'. Ἐξωτερικὸν τῶν παιδευτικῶν. — Ὁ χαρακτήρ τῶν παιδευτικῶν, καὶ δὴ τῶν ἕνεκα αἰσθήματος ἢ συμφέροντος προσελκύντων τοὺς ἄνδρας, ἀπεικονίζεται ὡς τὰ πολλὰ διὰ τῆς ἐνδυμασίας, τῆς συμπεριφορᾶς, τῶν κινήσεων, τῶν ὀρέξεων αὐτῶν. Ἴδου δὲ ὁ Tardieu τίνα δίδωσι τῶν ἐν Παριsaίσι παιδευτικῶν πιστὴν εἰκόνα·

«Κόμη οὐλὴ, πρόσωπον ἐψιμυθιωμένον, λαίμωκ ἀποκεκαλυμμένος, περὶ τὴν ὀσφὺν ζώνη σφίγγουσα, ἵνα καταφανέσθωσι καταφανέστερον οἱ τύποι τῶν κατωτέρω τῆς χώρας ταύτης μερῶν, δάκτυλοι, ὦτα, στήθος κεκοσμημένα διὰ κοσμημάτων πολυτίμων, μύρα καθ' ἅπαν τὸ σῶμα περιεχυμένα βαρύσµα, ῥινόμακτρα, ἄνθη ἢ ἐργόχειρον γυναικεῖον εἰς τὰς χεῖρας, ἐνδοθεν δὲ ἡ μᾶλλον ὑπὸ τὴν ἐπιτετηθευμένην ταύτην ἐνδυμασίαν καὶ θηλυπρεπὴ τοῦ σώματος περιποίησιν κρύπτεται ἀκαθαρσία καὶ ρυπαρότης ἀπίστευτος, τὴν ἀηδίαν καὶ τὴν φρίκην προκαλοῦσα. Οὐδέποτε ἐπὶ τῶν παιδευτικῶν τούτων παρατηρήθη στίξις τις ἐπὶ τοῦ σώματος, ὡς εἰς τὰς κοινὰς γυναῖκας, πλὴν ἐνίοτε βολῆς τινος ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ πένους, ἐπὶ δὲ τῶν φερόντων τὴν στίξιν ταύτην οὐδὲν παιδευτικῆς σημεῖον ὑπῆρχεν. Ὡς τὰ πολλὰ οἱ παῖδες οὗτοι ἰδίαν καταβάλλουσι προσοχὴν εἰς τὴν κόμην»

μῶσιν καὶ τὴν ἐνδυμασίαν αὐτῶν, καὶ τὴν μὲν κόμην διευθετοῦσιν εἰς βοστρύχους, φέρουσι δὲ ἱμάτια, ὧν ἡ βραχύτης ἐπιτρέπει τὴν σκανδαλώδη τῶν γλουτῶν ἔκθεσιν. »

Παρ' ἡμῖν, εἰ μὲν οἱ περὶ ὧν πρόκειται παῖδες ἀνήκουσιν εἰς κοινωνικὴν τάξιν ἀνωτέραν, ἀπομιμοῦνται ἀπαράλλαχτως σχεδὸν τὸν ἀνωτέρω περιγραφέντα τύπον, εἰ δὲ ἀνήκουσιν εἰς τοὺς παῖδας τῶν ἀγχιῶν, παρίστανται γυμνοὶ καὶ ἐκτετραχηλισμένοι, ἀκάρητοι καὶ φθειριῶντες, ῥυπαροὶ καὶ ἀνυπόδητοι, αἰσχρὰς λέξεις καὶ φράσεις συμβολικὰς καὶ ἐκφραστικὰς ἐκφέροντες, ἀπρεπεῖς καὶ βαναύσους διαπράττοντες χειρονομίας, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐν μέσῃ ὁδῷ πρὸς ἀλλήλους ἀσχημονοῦντες ποικιλοτρόπως ὅπως καταδείξωσι τὰς διεφθαρμένας αὐτῶν κλίσεις καὶ ὀρέξεις.

Β'. *Γενικαὶ τῆς καθόλου τῶν παιδευαστῶν ὑγείας διαταραχαί.* — Αἱ πράξεις τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας, εἰς ἃς συνήθως ἐπιδίδονται οἱ παιδευασταί, παραβιάζουσι μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπαισθητῶς τὴν ὑγίειαν αὐτῶν· αἱ διαταραχαὶ δὲ αὗται συνίστανται εἰς ἐξάντλησιν τῶν τε φυσικῶν καὶ διανοητικῶν δυνάμεων, πνευμονικὴν φυματίωσιν, παράλυσιν, παραφροσύνην κλπ. Σημειωτέον ὅτι ἡ παιδευαστία δὲν συνεπάγεται ἰδιαίτερας παθολογικὰς καταστάσεις εἰς τὸν ὄργανισμόν, αἱ δὲ παρατηρούμεναι ταυτίζονται ἢ καὶ πῶς ἐντονώτεραι εἶναι πρὸς τὰς ἐν γένει περὶ τὰ ἀφροδίσια καταχρήσεις.

2. *Σημεῖα τῶν παθητικῶν τῆς παιδευαστίας καὶ τοῦ σοδομισμοῦ ἔξεων.* — Τὰ ἐπὶ τῶν μετερχομένων τὴν παθητικὴν παιδευαστίαν γνωρίσματα, συχνότατα ἀπαντῶντα εἰς ἀναλογίαν 246:302, κατὰ τὸν Tardieu, εἶναι ἄλλοτε ἄλλα, καθόσον προέρχονται ἀπὸ πράξεως προσφάτου καὶ μεμονωμένης ἢ πεπαλαιωμένης καὶ καθ' ἑξίν.

Α'. *Σημεῖα παιδευαστίας ἀπὸ προσφάτου καὶ μεμονωμένης πράξεως.* — Τινὲς τῶν συγγραφέων, ἐν οἷς καὶ ὁ Casper, φρονοῦσιν ὅτι τὰ ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι σημεῖα ἢ ἐλλείπουσιν ἢ ἐλάχιστα καὶ ἀνεπαρκῆ τυγχάνουσιν, ἐκτὸς ἂν ὡς ἐκ τῆς δυσαναλογίας τῆς ἡλικίας καὶ τῶν διαστάσεων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ δράστου πρὸς τὸ εὖρος τῆς ἑδρας τοῦ θύματος ἐπέλθωσι ῥήξεις καὶ ἕτεραι σπουδαῖαι βλάβαι· ὁ Tardieu ὁμῶς, οὐ τὰ συμπεράσματα στηρίζοντα ἐπὶ μακρᾷ πείρᾳ, διατείνεται τὸ ἐναντίον, ὅτι καὶ χωρὶς τῶν τελευταίων τούτων βαρειῶν ἀλλοιώσεων ἀπομένουσι καὶ ἕτερα ἔγνη, καταμαρτυροῦντα μᾶλλον ἢ ἥττον ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως τὴν παραγωγὴν αἰτίαν.

Ἐν γένει δὲ τὰ σημεῖα ταῦτα τῶν προσφάτων καὶ μεμονωμένων πράξεων εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον χαρακτηριστικὰ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐνεργησάσης βίας, τοῦ ὅγκου τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, τῆς μικρᾶς τοῦ θύματος ἡλικίας καὶ τῆς ἐλλείψεως ἔξεων ὁμοίας φύσεως ἐκ προγενεστέ-

ρας εποχής. Είναι δὲ ταῦτα ἀναλογως τῶν περιστάσεων ἐρυθρότης, ἐκδοραί, θερμασία ἐπώδυνος κατὰ τὴν ἔδραν, δυσκολία περὶ τὴν βάδισιν, ῥωγαί ἢ ἀπλὰ ῥαγίδες, ῥήξεις βαθεῖαι, ἐκχυσις αἵματος κατὰ τὸν βλεννοῦμένα καὶ τὸν ὑποβλέννειον κυτταρώδη ιστόν, φλεγμονὴ τέλος τῶν χωρῶν τούτων μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένη καὶ διαρκής. Τῆς ἐξετάσεως δὲ γενομένης ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν πρᾶξιν, ὑπολείπεται κνισμὸς καὶ χρωματισμὸς τῆς ἔδρας, ὀφειλόμενος εἰς τὰς τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος μεταλλαγὰς.

Πλὴν τῶν κατὰ τὴν ἔδραν χαρακτηριστικῶν σημείων εὐρίσκονται τοιαῦτα ἐνίοτε καὶ εἰς ἕτερα τοῦ σώματος μέρη, καὶ δὴ τὰ γεννητικὰ τοῦ παιδὸς ὄργανα, οἷον φλεγμονὴ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντονος τῆς οὐρήθρας ἐνεκα χειρισμῶν ἰδιαιτέρων, διαπραττομένων κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, ἐκδοραί, ἐκχυμώματα κατὰ τὸ ὄσχεον, ἀποσπάσεις τῆς πόσσης καὶ ἐν γένει τοῦ δέρματος τοῦ πέους, ἴχνη τέλος πλήξεων καὶ βιαιοπραγιῶν εἰς ἕτερα τοῦ σώματος μέρη.

Β'. Σημεῖα ἀπὸ πεπαλαιωμένων καὶ καθ' ἑξὺ τῆς παιδεραστίας ἔξωρ. — Τὰ τῶν πεπαλαιωμένων καὶ καθ' ἑξὺ ἐπαναλαμβανομένων ἀσελγῶν πράξεων γνωρίσματα περιστρέφονται κυρίως εἰς τὰ ἐξῆς:

1. Κατάστασις τῶν γλουτῶν. — Εἴρηται ἤδη ὅτι οἱ παιδερασταὶ καὶ διὰ τῶν κινήσεων αὐτῶν καὶ διὰ τοῦ τρόπου τοῦ βαδίζειν καὶ ἐνδύεσθαι πειρῶνται παντὶ σθένει ὅπως καταστήσωσι τοῖς πᾶσιν ὁρατὰ καὶ καταφανῆ τὰ ὀπίσθια αὐτῶν μέρη, τοὺς γλουτούς, καὶ οὕτως ἐλατῶσιν τοὺς τοιαύτας ἀπολαύσεις ἐπιδιώκοντας. Οἱ γλουτοὶ τῶν παιδεραστῶν τούτων ἰδίᾳ ἐξεταζόμενοι παρουσιάζουσιν ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν παραλλαγὰς συγκεκριαλιουμένας εἰς τοὺς ἐξῆς τύπους: ἄλλοτε μὲν δηλαδὴ αἱ γλουτοὶ εἶναι ὑπερμέτρως ἀνεπτυγμένοι, πλατεῖς, προέχοντες, ἔστιν ὅτε καὶ παμμεγεθεῖς καὶ ὅλως γυναικεῖοι τὸ σχῆμα, ἄλλοτε δὲ, τοῦθ' ὅπερ σπανιώτερον, ἀμφοτέρω οἱ γλουτοὶ φαίνονται ὥσει συνηνωμένοι, αἰναὶ ἀπεργαζόμενοι σφαιρικὴν ὁμότιμον μάζαν. Ἄλλοτε δὲ, καὶ δὴ εἰς τοὺς γέροντας, εἶναι πλαδαροί, ἰσχνοὶ καὶ τελείως παραμμορφωμένοι. Ἐν γένει, ἔξεστιν εἰπεῖν ὅτι αἱ συνεπεῖα παρὰ φύσιν ἀσελγείας παραμορφώσεις τῶν γλουτῶν ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς πολυσαρκίας ἢ ἰσχνότητος τοῦ παιδεραστοῦ, ἐκ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς καθόλου τοῦ σώματος ἔξεως.

2. Χωροειδὴς τοῦ δακτυλίου παραμόρφωσις. — Τὴν παραμόρφωσιν ταύτην τῆς ἔδρας, γνωστὴν καὶ παρὰ τῷ κοινῷ, πρῶτος παρετήρησεν ὁ Cullerier, ὁ δὲ Casper ἠρνήθη τὸ κατ' ἀρχὰς νὰ παραδεχθῇ, στηριζόμενος μᾶλλον εἰς τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Jacquemin καὶ Collineau ἢ εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ παρατηρήσεις, ἐν αἷς σημειοῦται ἀνάλογος τοῦ δακτυλίου παραμόρφωσις, ἥδη δὲ μετὰ θετικὰς καὶ ἐπὶ ἑκατοντάδων περιπτώσεων τοῦ Tardieu ἐρεῦνας οὐδεμία ὑπολείπεται ἀμφιβολία περὶ τῆς σταθερότητος καὶ

τῆς σημειωτικῆς ἀξίας τοῦ χαρακτῆρος τούτου. Σημειωτέον ὅτι αἱ κατὰ βαθμὸν τῆς παραμορφώσεως ταύτης διαφοραὶ ὀφείλονται τὸ μὲν εἰς τὴν ἡλικίαν, τὴν εὐσαρκίαν καὶ τὸ πλαδαρὸν τῶν σαρκῶν, τὸ δὲ εἰς τὸ φύλον, εἰς τὸ θῆλυ τῆς παραμορφώσεως οὐσης ἦττον χαρακτηριστικῆς, τὸ δὲ εἰς τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἡ τοῦ ἐξεταζομένου τοποθέτησις διὰ τὴν ἐξέτασιν τελεῖται.

Ἡ χωνοειδὴς τῆς ἔδρας παραμόρφωσις ὀφείλεται ἔνθεν μὲν εἰς τὸν βαθμιαῖον ἀπωσμὸν τῶν πρὸ τοῦ δακτυλίου κειμένων μερῶν, ἔνθεν δὲ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ἀνωτέρας τοῦ σφιγκτῆρος μοίρας παρεμβαλλομένην ἀντίστασιν διὰ τὴν ὀλοσχερῇ ἐν τῷ δακτυλίῳ εἰσαγωγὴν τοῦ πέους, καθότι ὑπεράνω τῆς ἔδρας ὁ σφιγκτῆρ ἀπεργάζεται οἰονεὶ μυϊκὸν συσταλτὸν σωλῆνα ὕψους ὅσον 04,03 - 04,04 ἐνίοτε, ἐκ τούτου δὲ τὸ μὲν κατώτερον τοῦ δακτυλίου τμήμα ἐνδίδει καὶ ἀπωθεῖται πρὸς τὸ ἀνώτερον, τοῦτο δέ, ἀνθιστάμενον ἔτι μᾶλλον, μένει εἰς τὸ βάθος καὶ οὕτως ἀποτελεῖται χώνη, ἥς τὸ μὲν εὐρὺ ἄκρον περιορίζεται ὑπὸ τῆς κυρτώσεως τῶν γλουτῶν, τὸ δὲ στενὸν ἐπεκτείνεται διὰ τῆς τοῦ δακτυλίου ὀπῆς μέχρι τοῦ πρὸς τὰ ἄνω ἀπωσμένου σφιγκτῆρος, ὅστις παρεμφέρει ἀπλῶ κρῖν, ἀποκλείοντι μᾶλλον ἢ ἦττον ἐντελῶς τὴν εἰς τὸ ἔντερον εἰσοδόν. Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι ἡ χώνη εἶναι μᾶλλον ἢ ἦττον εὐρεία. μᾶλλον ἢ ἦττον βαθεῖα ἀναλόγως τῆς εὐσαρκίας ἢ τῆς ἰσχνότητος καὶ τῆς μᾶλλον ἢ ἦττον μεζονος προεξοχῆς τῶν γλουτῶν. Παρὰ τοῖς λίαν πιμελώδεσι, παρ' οἷς οἱ γλουτοὶ λίαν προέχουσιν, ἐλλείπει συχνάκις ἡ χώνη, ἢ μόνον κατὰ τὸ μέρος τοῦ σφιγκτῆρος καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀποτελουμένη, εἶναι λίαν βραχεῖα καὶ διακρίνεται μόνον, τῶν γλουτῶν ἰσχυρῶς ἀπ' ἀλλήλων ἀπαγομένων καὶ ἐλκομένων ἐπίσης ἰσχυρῶς τῶν ἐπὶ τὴν ἔδραν μερῶν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς λίαν ἰσχνοὺς ἐλλείπει ἐνίοτε, καθότι, τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν γλουτῶν χεῖλους σμικροτατοῦ ὄντος, δὲν ἀπωθοῦνται τὰ μαλακὰ μέρη, ὁ δὲ δακτύλιος ἢ κεῖται κατ' ἐπιπολὴν, ὡς ἰδίᾳ παρατηρεῖται εἰς τὰς λίαν ἰσχνὰς γυναῖκας, ἢ εἰς τὸ βάθος φυσικῆς σκῆψης, ἥτις δὲν προσκτᾶται τὸν τύπον χώνης· τοῦναντίον δὲ ἡ χώνη λίαν χαρακτηριστικὴ εἶναι εἰς τοὺς μετρίας εὐσαρκίας, εἰς οὓς οἱ γλουτοὶ, μαλθακοὶ πως, συμπιέζονται βαθμηδὸν ἀπὸ τῆς κυρτώσεως αὐτῶν μέχρι τοῦ χεῖλους τῆς ὀπῆς τοῦ δακτυλίου, ἀπεργαζόμενοι οὕτω χώνην μετὰ ὀπῆς εὐρείας στενουμένην βαθμηδὸν πρὸς τὸ βάθος, καὶ ὁρατὴν δι' ἀπλῆς τῶν γλουτῶν ἀπαγωγῆς.

Ἰπὸ οἰανδῆποτε ἑπωνυμίαν καὶ περιγραφὴν ἡ ἀνωτέρω τοῦ δακτυλίου παραμόρφωσις θεωρητέα ὡς σημεῖον σταθερὸν καὶ μεγάλης σημειωτικῆς ἀξίας τῆς καθ' ἑξιν παθητικῆς παιδευαστίας.

3. *Χαλάρωσις τοῦ σφιγκτῆρος.* — *Ἀπάλειψις τῶν πτυχῶν.* — *Κοινδύλωμα περὶ τὸν δακτύλιον.* — Συχνὴ εἶναι καὶ ἡ τοῦ σφιγκτῆρος χαλάρ-

ρῶσαις εἰς τοὺς τὴν παιδερχασίαν μετερχομένους· τούτου δ' ἕνεκα ἀποβαίνει οὐχ ἥττον τῆς χωνοειδοῦς παραμορφώσεως χαρακτηριστική. Ἡ τοῦ σφιγκτήρος χαλάρωσις οὐ μόνον συμπάρεδρος τῆς χωνοειδοῦς παραμορφώσεως τυγχάνει, ἀλλὰ παρατηρεῖται καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις ἐκείνη ἔλλειπει· εἶναι δὲ ἄλλοτε ἄλλη τὴν ἔκτασιν, νῦν μὲν καὶ δι' ἀπλῆς ἐπισκοπήσεως ὁρατὴ, νῦν δὲ διὰ τῆς τοῦ δακτύλου ἐξετάσεως αἰσθητή. Τὸ σταθερὸν τοῦ σημείου τούτου καὶ οἱ ἀρχαιότεροι τῶν συγγραφέων, ὡς ὁ Zacchias, παρετήρησαν, οἱ δὲ νεώτεροι οὐ μόνον δὲν ἠμφισβήτησαν, ἀλλὰ καὶ δι' ἐπανελημμένων παρατηρήσεων ἐβεβαίωσαν.

Αἱ περὶ τὸν δακτύλιον φύσει ὑπάρχουσαι πτυχαὶ δίκην ἀστέρος ἐξελίφονται μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντελῶς καὶ ἀπομένει ἡ ἐπιφάνεια λεῖα καὶ ὁμαλή. Τὸ σημεῖον τοῦτο κέκτηται μεγάλην σημειωτικὴν ἀξίαν, ἅτε δὴ ἀπορρέον ἐκ τῶν πρώτων κατὰ τὴν ἔδραν προστριβῶν.

Καθόσον αἱ παρὰ φύσιν ἀσελγεῖς πράξεις ἐπαναλαμβάνονται, τῆς χαλάρωσεως ὁσημέραι καταφανεστέρας καθισταμένης ἕνεκα τῆς χρήσεως ὑπακτικῶν, ἀλοιφῶν κλπ. πρὸς ἀποσόθησιν τῶν κατὰ τὴν συνουσίαν πόνων· ὁ κατὰ τὸ ἔσχατον τμήμα βλεννοῦμην συνωθεῖται κατὰ τὴν ὀπὴν τοῦ δακτυλίου καὶ ἀπεργάζεται χεῖλος πρέχον καὶ παχύ. Καὶ ἄλλοτε μὲν ἀποτελεῖ ἀναδιπλώσεις, ἄλλοτε δὲ εἶδος κονδυλωμάτων ἢ ὑπερσαρκώσεων παρεμφερῶν ταῖς νύμφαις τοῦ γυναικείου αἰδοίου· τὰς ὑπερσαρκώσεις ταύτας ὁ Ζακχίας θεωρεῖ ὡς ἀποτόκους τῶν εἰς τὴν παρὰ φύσιν ἀσελγειαν ἐξέων.

Ἐκ τῆς ἐξῆς περιπτώσεως, ἀνακοινωθείσης τῷ Tardieu ὑπὸ τοῦ Espallac de Carcassonne, ἐξάγεται ὅτι ἐν τισιν ἰδιαιτέραις περιπτώσεσιν ἢ τῶν σφιγκτήρων διάτασις ἐπέρχεται πολλῷ ταχύτερον καὶ μετὰ μικρὸν συνουσιῶν πληθος.

Παρατ. 99.—Πρόκειται περὶ νεάνιδος δωδεκαετοῦς, ἐφ' ἧς ἀνὴρ πάσχων σύφιλιν παρὰ φύσιν ἠσέλγησεν. Κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς παιδίσκης, δις μόνον ἐξετελέσθη ἡ πράξις, ἐπεγένετο ἰκανῶς ἀφθονος αἱμορρογία, ἔκτοτε δὲ παρατηρήθη ἀκράτεια τις τῶν τε κοπράνων καὶ τῶν φυσῶν, ἐκ τούτου δὲ ἡ καταγγελία.

Ἡ παιδίσκη ὑπεβλήθη εἰς τὴν τοῦ ἱατροῦ ἐξέτασιν δύο μῆνας μετὰ τὴν πράξιν, παρετηρήθη δὲ ἡ ἐξῆς κατάστασις. Ὁ δακτύλιος χωρὶς ἀπαγωγῆς τῶν γλουτῶν ἢ μετὰ μικρὰν τοιαύτην δὲν παρουσιάζει μὲν χωνοειδῆ παραμόρφωσιν, κυρίως εἰπεῖν, ἀλλὰ, ἀπαγομένῳ ἰσχυρῶς τῶν γλουτῶν, εὐκόλως χαίνει, αἱ ἀκτινοειδεῖς πτυχαὶ ἐλλείπουσιν, ὁ δὲ ὀφθαλμὸς εἰσδύει κατὰ βάθος ἐν τῷ ἀπευθυμένῳ, διακρίνεται δὲ ὁ βλεννοῦμην κατὰ χώρους ἐρυθρός, εἰς τινα σημεῖα ἡ ἐρυθρότης παρίσταται δίκην πτυχῶν τοῦ δακτυλίου, ἀπόλλυσι δὲ τὸ ἐπιθήλιον αὐτοῦ καὶ εἶναι συνερρίκνωμένους. Εἰς

τὸ σῶμα τῆς παιδίσκης οὐδεμία δερματικὴ πάθησις ἀνακαλύπτεται συμφιλικὴ ἢ μὴ, κατὰ τὰς ἀμυγδαλὰς εὐρίσκεται ἀνὰ ἓν ἔλκος, περὶ αὐτὰ δὲ πλάκας βλενωδεις . . .

Ἐν γίνοιε ἡ τοῦ σφιγκτήρος χαλάρωσις νῦν μὲν μετὰ τῆς ἀπαλείψεως τῶν πτυχῶν, νῦν δὲ μετὰ τῆς συρρικνώσεως καὶ προεξοχῆς τοῦ βλεννομένου ἀποτελοῦσι σημεῖον σταθερόν καὶ χαρακτηριστικόν τῆς καθ' ἑξιν παθητικῆς παιδεραστίας.

4. *Μεγίστη τῆς ὀπῆς τοῦ δακτυλίου διάτασις.* — Ἀκράτεια τῶν ἐντερικῶν ὕλων. — Ἀφ' ἐνὸς ὃ τοῦ δακτυλίου ἀπωσμός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ βαθμιαία τοῦ σφιγκτήρος διάτασις ἐνίοτε ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιτείνονται, ὥστε ἡ τοῦ δακτυλίου εἰσόδος φαίνεται οἰοεὶ χαίνουσα ὅπῃ ἄλλοτε ἄλλη τὸ μέγεθος, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μεγίστη, ἀποτελουμένη ὑπὸ κυκλοτεροῦς κρικοῦ χωρὶς συσταλτικότητος, ἰδίᾳ δὲ ἡ τοιαύτη διάταξις εἶναι χαρακτηριστικὴ εἰς τοὺς ἰσχνούς, καὶ συνεπάγεται βεβαίως πρόπτωσιν τοῦ ἐντέρου καὶ ἀκράτειαν τῆς κόπρου.

5. *Ἐξελκώσεις, ραγάδες, αἰμορροῖδες, ἑδρասυρίγγια κλπ.* — Οὐχὶ σπανίως ἡ περὶ τὰς ἀσελγεῖς πράξεις κατάρχεσις συνεπάγεται ποικίλα νοσήματα κατὰ τὴν κατωτέραν τοῦ ἐντέρου μοῖραν, οἷον ἐξελκώσεις βαθείας, ραγάδας, συρίγγια κλπ. ἀποδιδόμενα δικαίως εἰς τὴν προσημειωθεῖσαν αἰτίαν· οὐδὲν ἥττον ὁμως δεόν ὅπως μὴ θεωρῶνται ταῦτα ὡς θετικά καὶ βέβαια τῆς παιδεραστίας σημεῖα, ἅτε δὴ οὐδὲν τὸ ἰδιάζον ὡς πρὸς τὴν ἔδραν καὶ τὴν μορφήν παρουσιάζοντα, εἰ καὶ ἀντιτείνει περὶ τούτου ὁ Jacquemin, ἀποφαινόμενος ὅτι ἑδράζουσι κατὰ τὸ ὀπίσθιον ὡς τὰ πολλὰ τοῦ δακτυλίου χεῖλος. Ἐπίσης καὶ βαρύτεραι κατὰ τὴν ἔδραν νόσοι, αἰμορροῖδες, καρκίνος, κονδυλώματα, θεωρεῖται ὡς λίαν σπάνια τῆς παιδεραστίας ἀπογεννήματα, ὅθεν οὐχὶ μεγάλης σημειωτικῆς ἀξίας.

6. *Ἀφροδίσια πάθη ἀπότοκα τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας.* — Δὲν εἶναι σπάνια τὰ κατὰ τὴν ἔδραν ἀφροδίσια πάθη ἕνεκα τῶν παρὰ φύσιν ἀσελγῶν πράξεων, ἅμα δὲ καὶ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐξ ἧς πηγάζουσιν αἰτίας. Σημειωτέον ὅτι ἐν τισι περιστάσεσιν ἡ μεταδοθεῖσα διὰ τῶν κατὰ φύσιν ἀφροδισίων πράξεων σύφιλις ἐπινέμεται καὶ τὴν ἔδραν χωρὶς τὸ παράπαν νὰ προϋπῆρξε παρὰ φύσιν ἀσελγεία· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρὸς διάγνωσιν τῆς αἰτίας ἀνάγκη νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ ἔδρα καὶ ἡ φύσις τῶν συμπτωματικῶν τῆς συφιλίδος σχέσεων, τούτου δὲ ἕνεκα χαρακτηριστικὴ πρωτοπαθὲς συφιλικὴ ἐκδήλωσις κατὰ τὸν δακτύλιον, ἂν μὴ ᾖναι ἀπόλυτος τῆς παιδεραστίας ἀπόδειξις, οὐδὲν ἥττον παρέχει μεγάλαν πιθανότητα περὶ τῆς αἰτίας τῆς γενέσεως αὐτῆς, καὶ δὴ ἂν ἐπὶ δύο ὑπόπτων εὐρίσκηται ἔλκος συφιλικόν, παρὰ τούτῳ μὲν κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα, παρ' ἐκείνῳ δὲ κατὰ τὸν δακτύλιον ἀντιστοίχως κείμενον, Σημειω-

τέον ὅτι, προκειμένου περί ἀσελγείας παρὰ φύσιν, τὰ συμφιλικά ἀπογεννήματα παρατηροῦνται κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ σώματος πλευρὰν παρ' ἀμφοτέροις, ἔτι δὲ καὶ ὅτι τὸ ἔλκος τοπικῶς μεταβάλλεται εἰς βλενωδὴ πλάκα, ὡς καὶ ὅταν συνεπέξ τῆς παρὰ φύσιν συνουσίας προέλθῃ ῥῆξις τοῦ δακτύλου, ἢ τῶν συμφιλικῶν συμπτωμάτων ἐμφάνισις εἶναι ταχίστη καὶ ἐπιγίνεται ὀλίγιστον μετὰ τὴν μίξιν χρόνον. Ἡ κατὰ τὸν δακτύλιον βλενόρροια σπανίως παρατηρεῖται.

7. *Ἀλλότρια σώματα εἰς τὸν δακτύλιον εἰσαχθέντα.* — Οὐχὶ σπανίως οἱ εἰς τὴν παιδεραστίαν ἐπιδιδόμενοι ἐπὶ τοσοῦτον μεθύσκονται ὑπὸ τοῦ ἐπονειδίστου αὐτῶν πάθους, ὥστε εἰσάχουσιν ἐν τῷ ἀπενθυσμένῳ ἀλλότρια σώματα, ἀπομιμούμενα τὴν τοῦ πέους εἰσαγωγὴν. Τὸ πρᾶγμα κέκμηται σπουδαιότητα εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν οὐ μόνον διότι καταδεικνύει τὴν ὀρμὴν τῶν διεφθαρμένων παθῶν καὶ ἔξεων, ἀλλὰ καὶ τὸν βαθμὸν τῆς παραμαρψώσεως τῆς ἑδρας, δυναμένης νὰ ὑποστῇ τὸν εὐδοκασμὸν ἀλλοτριῶν τοιούτων σωματίων οὐκ ὀλίγον ὀγκωδῶν. Τὰ Χρονικά τῆς Χειρουργικῆς πλείστα τοιαῦτα παραδείγματα ἀναφέρουσιν εἰσαγωγῆς ἐν τῇ ἑδρᾷ ζύλων, φιαλῶν, οὐρᾶς χοίρου, ποτηρίου ζυθοῦ κλπ. ἐννοεῖται σίκοθεν ὅτι ἐν τισι περιπτώσεσι ὁ ἐξελευσμὸς τῶν σωματίων τούτων ἔσχε βαρεὰ ἐπακόλουθα, καὶ δὴ καὶ τὸν θάνατον ἐπήνεγκεν ἕνεκα ἐντόνου φλεγμονῆς.

8. *Εἰδικὰ σημεῖα ἀσελγῶν τινων ἔξεων.* — Τοιαῦτα εἶναι, ἰδιαιτέρα παραμόρφωσις τοῦ στόματος τῶν ἐπιδιδομένων εἰς τὰς μάλλον ἀηδεῖς καὶ φαύλους ἀσελγεῖς πράξεις· ἄλλοτε μὲν τὸ στόμα κλίνει ἐπὶ τὸ πλάγιον, ἄλλοτε δὲ οἱ ὀδόντες εἶναι λίαν βραχεῖς, τὰ χεῖλη παχέα, ἀνεστραμμένα, παραμεμορφωμένα, καθόλου ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῶν ἀσελγῶν πράξεων, ἄλλοτε ἅπαντ' ἀπὸ τὸ στόμα συμφιλικὸν ἔλκος, ἐνῷ ἀπ' ἐτέρου ὁ δακτύλιος φέρει ἅπαντα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς παθητικῆς παιδεραστίας σημεῖα, ἄλλοτε τέλος τὰ χεῖλη εἶναι ἐξέρυθρα καὶ ἐκδηδαρμένα.

3. *Σημεῖα τῶν ἐνεργητικῶν τῆς παιδεραστίας ἔξεων.* — Εἴρηται ὅτι τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς παιδεραστίας καθόλου εἴτε παθητικῆς εἴτε ἐνεργητικῆς σημεῖα ἀνευρίσκονται ὅτε μὲν μεμονωμένως, ὅτε δὲ συνηνωμένα ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ. Ἡ διάκρισις τῶν τῆς ἐνεργητικῆς παιδεραστίας χαρακτήρων ὀφείλεται τῷ Tardieu, εἶναι δὲ οὗτοι·

Α'. *Διαστάσεις τοῦ πέους.* — Αἱ διαστάσεις τοῦ πέους μεταβάλλονται, ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν εἰς τοὺς ἐνεργητικοὺς παιδεραστάς, εἶναι δὲ τὸ μὴ ἐξεγέρσει διατελοῦν πρὸς ἢ λίαν ἰσχνὸν ἢ λίαν ὀγκωδές, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἅπαντ' σχεδὸν πάντοτε, τὸ δὲ δεύτερον ἐξαιρετικῶς ἢ σπανίως, ἀλλὰ κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἢ παραμόρφωσις εἶναι μεγάλη.

Β'. *Σχήμα.* — Τὸ σχῆμα τοῦ πέους εἶναι τὰ μάλιστα χαρακτηριστικὸν καὶ ἄλλοτε ἄλλο ἀναλόγως τῶν διαστάσεων αὐτοῦ. Καὶ εἰ μὲν τοῦτο μα-

κρον και ισχρον τυγχάνει, λεπτύνεται επαισθητώς από της βασεως προς την κορυφήν, ήτις είναι λίαν λεπτή ως χειρίδος δάκτυλος, παρεμφερής τῷ του κυνός πέει (τὸ σχῆμα τοῦτο ἀπαντᾷ συχνότερον)· ἡ βάλανος εἶναι μικρὰ καὶ λεπτή, ἐπίσης ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ τῆς πόσθης καλυπτομένη, εἰ δὲ τὸ πέος λίαν ὀγκώδες τυγχάνει, δὲν λεπτύνεται ὅλον τὸ ὄργανον ἀπὸ τῆς ρίζης πρὸς τὴν κορυφήν, ἀλλὰ μόνον ἡ βάλανος, ήτις, ἐστραγγαλισμένη, οὕτως εἶπεῖν, κατὰ τὴν βάσιν, ὑπερμέτρως ἐνίοτε ἐπιμηκύνεται διήκην ῥύγχους ζῶου, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὁ καυλὸς κατὰ μῆκος εἶναι περὶ ἑαυτὸν περιστραμμένος οὕτως, ὥστε τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας νεύει λοξῶς ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἢ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἀντὶ κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ πρόσω καὶ κάτω· ἡ συστροφή αὕτη τοῦ ὀργάνου εἶναι καταφανεστέρα, ὅσα τὰ ὄργανον ὀγκωδέστερον. Ὁ Tardieu παρετήρησεν ἅπαζ τὴν ραχικὴν ἐπιφάνειαν τελείως ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἐστραμμένην, τὸ δὲ στόμιον τῆς οὐρήθρας ἐγκαρσίως διήκον. Ἄλλοτε τὸ πέος, παραμορφούμενον, παρίσταται ἐξωγκωμένον κατὰ τὸ τελικὸν αὐτοῦ ἄκρον· ἡ τοιαύτη ὁμως παραμόρφωσις παρατηρεῖται ἰδίᾳ παρὰ τοῖς ἀνανισταῖς.

Ἡ λέπτυνσις, ὁ στραγγαλισμὸς καὶ ἡ ἐπιμήκυνσις τῆς βαλάνου ἀνταποκρίνονται ἐπακριβῶς εἰς τὴν χωνοειδῆ παραμόρφωσιν τῆς ἔδρας, ἐν ἣ ἄποτυπῶνται, ἡ δὲ περὶ τὸν ἄξονα περιστροφή καὶ ἡ μεταλλαγή τῆς κατευθύνσεως τοῦ καυλοῦ ἐξηγουῦνται ἐκ τῆς ἀντιστάσεως τῆς ὀπῆς τοῦ δακτυλίου, ἀπαιτούσης πρὸς ὑπερνίκησιν εἶδος στροφῆς περὶ τὸν ἄξονα τοῦ πέους.

γ'. **Ἰατροδικαστικὰ ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν παιδεραστείαν.**

Πρὸ τῆς λύσεως τῶν εἰς τὴν παιδεραστείαν ἀναγομένων ζητημάτων, ἐπ' ἀνάγκης νὰ καταδειχθῇ ὁ τρόπος, καθ' ὃν δέον νὰ γίνηται ἡ ἐξέτασις τῶν παιδεραστῶν.

1. **Τρόπος ἐξετάσεως τῶν παιδεραστῶν.** — Ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἅπαντες οἱ παιδερασταὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ χωρὶς τινος ἀντιστάσεως ὑποβάλλονται εἰς τὴν τοπικὴν ἐξέτασιν· ὁ Tardieu ἅπαζ μόνον εὔρεν ἄρνησιν τελείαν.

Δέον ὅπως μὴ ὁ ἱατροδικαστὴς προειδοποιῇ τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως αὐτοῦ, ἀμέσως δὲ νὰ παραγγέλλῃ τὸν ὑπὸ ἐξέτασιν νὰ ἐκδυθῇ, καὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως ἐνεργομένης εἰς μέρος, ἐνθα ὁ ἐξεταζόμενος εἶναι, οὕτως εἶπεῖν, ὑποχείριος, ὡς ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἅμα ἐκδυθεὶς ὁ ἐξεταζόμενος λαμβάνει τὴν κατάλληλον διὰ τὴν ἐξέτασιν θέσιν οἰκοθεν, ὡς εἰ ἐκ τῶν προτέρων ἐγίνωσκε περὶ τίνος πρόκειται, ἡ τοιαύτη

λεπτομέρεια, και τοις μη απολυτως σημειωτικής αξίας, ουδεν ηττον κερ-
κνται ού σμικράν σπουδαίότητα.

Ούχι σπάνίως οι παιδερασται κατά την εξέτασιν πειρώνται να εξαπα-
τήσωσι τον ιατρον, ισχυρώς τους γλουτους συσφιγγοντες όπως καταστή-
σωσιν ουχι καταφανη το χωνοειδές και την χαλάρωσιν του δακτυλίου· η
τοιαύτη πρόθεσις εξουδετεροῦται είτε αϊφνης μεταβαλλομένης της θέσεως,
ην κατέχουσιν, είτε τιθεμένων επί των γονάτων εις το χείλος ἔδρας και
ἐχόντων τον κορμον προς τα προσω κεκλιμένον, είτε παρατεινομένης της
ἐξετάσεως όπως ἐπέλθῃ κάματος και παύσις η σύσφιγξις. Ἄλλα προς ἐξα-
κριθῶσιν και βεβαιώσιν των χαρακτηριστικῶν σημείων καθ' ἃς περιπτώ-
σεις το χωνοειδές είναι ἥκιστα χαρακτηριστικόν η και ἔλλειπει, δέον όπως
εὐοδιάζῃται ὁ δάκτυλος ἐν τῷ ἀπενθυμένῳ, ὅτε ὀρίζεται ὁ βαθμός της
χαλάρωσεως του σφιγκτῆρος. Ἐπίσης ιδίας χρήζουσι προσοχῆς οι προβε-
θηκότες την ἡλικίαν κατά την εξέτασιν ἕνεκα της πλαδαρότητος των
σσερκῶν, ως και οι φέροντες τους γλουτους δίκην ὄγκου σφαιρικοῦ ἐπὶ το
αὐτό συνηνωμένους.

Δέον δὲ ὁ ιατρος να ἔχῃ ὑπ' ὄψιν κατά την εξέτασιν ὅτι νόσοι κατά
την ἔδραν, και δὴ ἐγχειρήσεις, ως ἡ του συριγγίου, παραμορφοῦσιν ἐπι-
σθητικῶς τα ὄργανα και ἐγκαταλείπουσιν είτε ἀπώλειαν της οὐσίας είτε ἐκ-
τρῶσιν και χαλάρωσιν του δακτυλίου. Σημειωτέον ὅτι πολλάκις οι παι-
δερασται δικαιολογοῦσι τὰς κατά την ἔδραν αὐτῶν παραμορφώσεις, δια-
τεινόμενοι ὅτι ὑπέστησαν τοιαύτης φύσεως ἐγχειρήσεις· η διάγνωσις ὁμως
πάντοτε είναι εὐκολος.

2. Ὑπάρχουσιν ἔχνη σοδομικῶν βιασπραγγιῶν — Αἱ τῆς
τοιαύτης φύσεως περιπτώσεις εις τὸν ιατροδικαστὴν ἀληθῶς είναι σπάνιαι,
παρουσιαζόμεναι παρὰ γυναῖξιν η νεάνισι και παρὰ παισὶ μικρᾶς ἡλικίας.
θύμασι παρὰ φύσιν ἀσελγῶν ἀποπειρῶν. ἐξαιρετικῶς δὲ παρετηρήθησαν
παρ' ἐφήβοις ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως παιδεραστῶν ἐκδικασθεῖσιν.

Εὐρηνται δὲ τότε φλεγμονή, ἐρυθρότης, θερμασία νύξημένη, ἐπώδυνος
κνισμός, ἐκχυμώματα, ἐκδοραὶ και ρήξεις κατά την ἔδραν, θλάσματα και
ἐρεθισμός των γεννητικῶν ὀργάνων, και δὴ της οὐρήθρας, δυσχέρεια περὶ
την βάδισιν, βάρος κατά την πύελον, ἔστιν ὅτε δὲ και πυρετός. Ἀπαντα
ταῦτα τὰ σημεία, ἐν συνόλῳ η κατά μέγα μέρος συνηνωμένα, παρέχουσι
την βεβαιότητα της πράξεως. Οὐδὲν ἥττον ὁμως ὁ ιατροδικαστὴς προς
μᾶλλον ὀριστικὴν της πράξεως βεβαιώσιν ὀφείλει να ἐξετάσῃ και τὰ γεν-
νητικὰ του δράστου ὄργανα και να βεβαιώσῃ διὰ παραβολῆς και συγκρί-
σεως του ὄγκου των ὀργάνων προς το εὖρος του δακτυλίου το δυνατόν
τῶν τοιούτων ἀλλοιώσεων, ως και την ὑπαρξὴν σημείων καθ' ἃς ἐξὶν ἐνέργη-
τικῶν της παιδεραστίας πράξεων.

Ἀφ' ἑτέρου ἡ βεβαίωσις τῆς πράξεως διευκολύνεται, καθόσον ἡ τοῦ παθόντος ἐξέτασις ἐκτελεῖται ὀλίγιστον μετὰ τὴν πρᾶξιν χρόνον, διότι ἡ τε φλεγμονὴ καὶ ὁ ἐρεθισμὸς τῆς ἔδρας, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ συμπτώματα, παρέρχονται ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἐνίοτε ἐντὸς 2 ἢ 3, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχωσι ῥῆξις μᾶλλον ἢ ἥττον βαθεῖαι καὶ ἐκτεταμέναι τοῦ σφιγκτήρος, ἐνίοτε καὶ ἐπὶ μακρότερον παραμένουσai χρόνον· πολλῶ δὲ μᾶλλον ἂν συνεπεία τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγούς πράξεως μετεδόθη ἀφροδίσιος νόσος, ἥτις, προϊόντος τοῦ χρόνου, παρουσιάζει τὰ διάφορα τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς στάδια, ἅτινα ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ παρακολουθῇ.

3. **Ὑπάρχουσιν ἔχνη παιδεραστικῶν ἔξεων;** — Ἐκ τῆς ἐν τῆς πρόσθεν λεπτομεροῦς περιγραφῆς τῶν χαρακτηριζόντων τὰς παιδεραστικὰς ἐν γένει ἔξεις σημείων δῆλον ὅτι ταῦτα τὰ μάλιστα εἰς τὴν λύσιν τοῦ παρόντος ζητήματος συμβάλλονται, διότι δὲ ταῦτα δὲν εἶναι ἀπολύτως σταθερά, οὐδόλως μειοῦται ἡ σημειωτικὴ ἀξία, ὡσάκις ὑπάρχουσι, καὶ ἡ ἐκτίμησις· ἀνάλυσις καὶ σύγκρισις αὐτῶν πρὸς ἄλληλα καὶ ἐξέτασις τῆς ἰδίας ἐκάστοτε τῶν μερῶν διαπλάσεως δεόντως δεόν νὰ ἐνεργηθῇ.

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἐνόχου καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν εὐρεθέντων σημείων προκύπτει συμπέρασμα ἢ ἀρνητικὸν ἢ ἐνεργητικῶν ἢ παθητικῶν ἔξεων.

α'. **Ἀρνητικὸν συμπέρασμα.** — Καθ' ἣν περίπτωσιν οὐδὲν ὑλικὸν σημεῖον ὑπάρχει, ἐκ δὲ τοῦ ἠθικοῦ οὐδὲν ἐπίσης προκύπτει, ἀδιστακτικῶς ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐξενέγκῃ ἀρνητικὸν συμπέρασμα. Ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ τοπικὴ ἐξέτασις δὲν παρέχει μὲν βεβαιότητα τῆς πράξεως, ἀλλὰ καὶ δὲν βεβαιοῖ καὶ τὸ ἐναντίον, καὶ ἰδίως ὅποτε ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων ἢ ἐκ τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ τῆς πράξεως τὸ ἀρνητικὸν συμπέρασμα ἐξελέγχεται σφαλερόν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς μετ' ἐπιφυλάξεως νὰ ἐκφέρῃ γνώμην καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος καὶ χάριν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀποφαινόμενος ὅτι μεθ' ὅλην τὴν ἔλλειψιν τῶν θετικῶν τῆς πράξεως σημείων εἶναι δυνατόν ἐνίοτε νὰ ἐνεργηθῶσι παρὰ φύσιν ἀσελγεῖς πράξεις χωρὶς νὰ ἀπομείνωσι βέβαιαι καὶ χαρακτηριστικὰ τούτων ἔχνη.

β'. **Συμπέρασμα παθητικῶν ἔξεων.** — Τὰ προεκτεθέντα τῆς παθητικῆς παιδεραστικῆς σημεία ἀποτελοῦσι σύνολον χαρακτηρῶν ἐν συνόλῳ προσκτωμένων μεγάλῃν σημειωτικὴν ἀξίαν, ἣν τούτων τινὰ ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον δὲν ἔχουσιν. Οὐχὶ σπανίως παρατηροῦνται συγχρόνως τὸ χωνοειδές, ἢ χαλάρωσις τοῦ σφιγκτήρος, ἢ ὑπέρμετρος τοῦ δακτυλίου διάτασις καὶ ἢ τῆς κόπρου ἀκράτεια· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἀμφιβολία περὶ τῶν καθ' ἑξὶν ἀσελγῶν πράξεων. Μεμονωμένως δὲ ἡ τοῦ σφιγκτήρος χαλάρωσις οὐχὶ μέχρι μεγίστης διατάσεως καὶ μὴ συνοδευο-

μένη ὑπο καλῶς κεχαργμένης χωνοειδούς παραμορφώσεως. ἀρκεῖ πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας, συμπαρομαρτούντων ἢ μὴ ἀπαλείψεως τῶν πτυχῶν, παχέος καὶ προέχοντος χεῖλους ἐκ τῶν βλενοῦ-
μένος. Ἐπίσης ἡ ὑπαρξὶς χαινούσης ὁπῆς, ἐξ ἧς ἐκρέουσι τὰ κόπρανα,
ἡ εἰσαγωγή ἄλλοτριων σωμάτων ἐν τῷ δακτυλίῳ εἰς τὸ αὐτὸ ὁδηγοῦσι
συμπέρασμα. Τούναντίον δὲ αἱ κατὰ τὸ ἀπευθυμένον νόσαι, οἷον ἐξελ-
κώσεις, ραγάδες, κονδυλώματα, αιμορροΐδες, συρίγγια, οἰσυνδήποτε καὶ
ἂν ἔχωσιν ἔδραν καὶ μορφὴν, μόναι δὲν ἔχουσι κύρος πρὸς διάγνωσιν πα-
θητικῶν παιδεραστικῶν ἔξεων. Τοῦτ' αὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τῶν κατὰ
τὸ στόμα παραμορφώσεων. Ἀπαντα ταῦτα τὰ σημεία ἐν ταῖς παθητι-
καῖς παρὰ φύσιν ἀσελγείαι πράξειςιν οὐδέποτε παρατηροῦνται μόναι.

γ'. **Συμπέρασμα ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ἔξεων.**—Τὰ ἐκ τῶν ἐν-
εργητικῶν ἔξεων σημεία, καὶ τοὶ ὀλιγοπληθέστερα τῶν ἐκ παθητικῶν, οὐδὲν
ἦττον κέκτηνται μεγάλην σημειωτικὴν ἀξίαν, ἰδίᾳ δὲ ἡ ἀξία αὐτῶν ἀπο-
βαίνει ἀπόλυτος, ἂν ᾗται καλῶς καὶ τελείως ἐκπεφρασμένα, συνίστανται
δὲ ταῦτα, ὡς εἰρηται, διὰ μὲν τοὺς λεπτοὺς καυλοὺς εἰς βαθμιαίαν λεπτυ-
σιν ἀπὸ τῆς ρίζης πρὸς τὸ ἄκρον τῆς βαλάνου, οὔσης λίαν λεπτῆς καὶ μι-
κρᾶς, διὰ δὲ τοὺς ὀγκώδεις καυλοὺς εἰς συστροφὴν τοῦ μέλους περὶ τὸν
ἄξονα, μεταβολὴν τῆς θέσεως τοῦ στομίου τῆς σφύθρας καὶ ἐπιμήκυνσιν
μετὰ περισφίξεως τῆς βαλάνου.

Ἐκ τούτων δηλὸν ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος δὲν εἶναι δύσκολος, τοῦθ'
ὅπερ καὶ ὁ Zacchias ἀναγνωρίζει, λέγων· «*Medici de hac re facile ve-
ritatun pronuntiare poterunt.*»

4. **Ἡ σύφιλις μετεδόθη διὰ τοῦ σοδομισμοῦ;**—Τὸ συχνά-
κις προτεινόμενον τοῦτο ζήτημα λύεται ἐκάστοτε μᾶλλον ἢ ἦττον εὐκό-
λως καὶ μᾶλλον ἢ ἦττον ὀριστικῶς διὰ τῆς ἐξετάσεως οὐ μόνον τοῦ πα-
θόντος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς παραβολῆς, συγκρίσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν ἑρ-
στην. Ἡ ἔδρα καὶ ἡ φύσις τῆς μεταδοθείσης συφιλικῆς παθήσεως κέκτην-
ται μεγίστην σπουδαιότητα, καθότι παρὰ τοῖς ἐφήβοις ἡ ἀνάπτυξις ἐν
τῇ ἔδρᾳ πρωτοπαθοῦς συφιλικῆς παθήσεως εἶναι ὅλως ἐξαιρετική, δέον
δὲ ἀφ' ἐτέρου ὅπως διὰ τῆς παραβολικῆς ἐξετάσεως τοῦ δράστου καὶ τοῦ
θύματος προκύψῃ ἡ συσχέτισις ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ἔλκου. Ἐπὶ δευ-
τεροπαθῶν συφιλικῶν παθήσεων τὸ πρᾶγμα εἶναι δυσχερέστερον, ὁ δὲ ἰα-
τροδικαστὴς ὀφείλει μετ' ἐπιφυλάξεως ν' ἀποφαίνεται, ἔχων πάντοτε ὑπ'
ὄψιν ὅτι αἱ βλενωδεις πλάκες κατὰ τὰ περίεξ τοῦ δακτυλίου εὐκόλως καὶ
ταχέως ἀπὸ τῶν ἐπιτοπίως κειμένων πρωτοπαθῶν ἔλκων παράγονται, ὡς
ἐπίσης καὶ ὅτι κατόπιν ῥήξεων καὶ ἐκδορῶν κατὰ τὴν ἔδραν ἢ τε γένεσις
καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν συφιλικῶν ἐκδηλώσεων συμβαίνει σπάνιστα.

5. **Ἡ δολοφονία προηγήθη ἢ εὐωδώθη ἐκ τῶν παρὰ φύ-**

αἰν πράξεων; — Ἐπ' ἐσχάτων αἱ ὑπὸ τῶν παιδευστών εἰς τοὺς συν-
ερχοὺς αὐτῶν ἐνεργοῦνται δολοφονίαι ἐσχὸν μείζοντας διαστάσεις, ἔνεκα δὲ
τῆς ταυτότητος σχεδὸν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς τὰ ἐγκλήματα ταῦτα
διαπράττονται, ἀπαιτοῦσιν οὐ μόνον τὴν βεβαίωσιν τῆς ἀνθρωποκτονίας,
ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰδειξιν τῶν παρὰ φύσιν ἀσελγῶν πράξεων, αἵτινες χρη-
σιμεύουσιν ὡς πρόφασις καὶ ὡς αἰτία τοῦ φόνου, ἐξ οὗ ἀνάγκη νὰ ἐξε-
τάζηται ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς παιδευστικῆς καὶ τοῦ θύματος καὶ οὐ τοῦ φονεῦ.

Τοῦ θύματος ἡ θέσις, εἰς ἣν εὐρέθη, ἔχει μεγάλην σημασίαν, σχεδὸν
πάντοτε τὸ θῦμα εὐρίσκεται κατακεκλιμένον ἐπὶ κλίνης ἢ, ἂν ὑπῆρξε
πάλη, κατακειμένον πλησίον τῆς κλίνης, ἀλλὰ γυμνὸν ἢ ἡμίγυμνον, πλὴν
δὲ τῶν ἀπολύτως θανατηφόρων τραυμάτων, ἅτινα φέρει εἰς ἐπικαίρους
τοῦ σώματος θέσεις, φέρει οὐχὶ σπανίως καὶ ἔχνη βιαιοπραγιῶν εἰδικῶς
κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Εἰς τὰ θύματα συνήθως εὐρίσκονται τὰ ση-
μεῖα παθητικῶν καὶ ἐνεργητικῶν ἔξεων. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ τοῦ σφιγ-
κτῆρος χαλάρωσις ἐπὶ λειψάνου ἀπόλλυσι τὴν σημειωτικὴν αὐτῆς ἀξίαν,
ἅτε δὴ οὕσα φυσικὴ τοῦ θανάτου συνέπεια, οὐχ οὕτως ὅμως ἔχει διὰ
τὸ χωνοειδὲς τοῦ δακτυλίου, τὴν ἀπάλειψιν τῶν πτυχῶν, τὴν μεγίστην τῆς
ἔδρας διάτασιν, ὡς καὶ διὰ τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ καυλοῦ παραμόρ-
φωσιν. Ἐξεταστέον ἐπίσης ἂν ὑπάρχῃ σπέρμα κατὰ τὴν ἐσχάτην τοῦ ἀ-
πειθυσμένου μοῖραν, ὅπερ ὅμως σπανίως ἀπαντᾷ, διότι τὸ θῦμα προσβλῆ-
νται πρὸ τῆς πράξεως καὶ ὡς τὰ πολλὰ ἐν ἐνεργητικῇ καταστάσει, ὅτε
ἐν τῇ οὐρήθρᾳ μᾶλλον εὐρίσκεται σπερματικὸν ὑγρὸν, ἀλλ' ἐν γένει τοῦ
σημείου τούτου ἡ ἀξία εἶναι ἐλαχίστη· διότι παρ' ἅπασιν σχεδὸν τοῖς
βιαίοις καὶ χίφνιδίοις ἢ κατὰ τοὺς ταχείς θανάτους ἀπαντᾷ σπέρμα ἐν τῇ
οὐρήθρᾳ, χωρὶς τούτου ἔνεκα νὰ συμπεραίνωνται ἡδυσπαθῆ αἰσθήματα.

Ὡς τὰ πολλὰ δὲ ὁ δολοφόνος ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν παθητικῶν
παιδευστών, ἐπομένως παρουσιάζει ἅπαντα τὰ σημεῖα τὰ μάλιστα ἐκ-
πεφρασμένα τῆς τοιαύτης ἀσελγείας.

**6. Σημεῖα ταυτότητος συντείνοντα εἰς τὴν ἀναγνώρισιν
τῶν παιδευστών.** — Ὡς τὰ θύματα εἰς τὰς ἐπὶ βιασμῷ καὶ ἀποπλα-
νήσει πρὸς ἀσελγίαν περιστάσεις ἀναφέρουσιν ἴδια σημεῖα ἐν τοῖς κρυ-
φίοις τοῦ σώματος τῶν αὐτουργῶν μέρεσι, δι' ὧν ὀρίζεται ἡ ταυτότης
αὐτῶν, οὕτω καὶ εἰς τοὺς παιδευστὰς περιγράφονται τοιαύτης φύσεως
καὶ ὅλως παραπλήσια σημεῖα.

7. Ἐκτίμησις τῶν τῆς ὑπερασπίσεως μέσων. — Οἱ πολλοὶ ἐν
ἀρχῇ ἀρνοῦνται τὴν πρᾶξιν, ἄλλοι διαμαρτύρονται, ὑποκρίνονται ὅτι δὲν
ἐννοοῦσιν ἢ θεωροῦσιν ἑαυτοὺς προσβεβλημένους διὰ τὰς κατ' αὐτῶν ὑπο-
νοίας καὶ αἰτιάσεις, παρεμβάλλουσι δυσχερείας οὐ σμικρὰς διὰ τὴν τοπικὴν
ἐξέτασιν, ἐξαιρετικῶς μόνον ἀρνούμενοι ταύτην.

Ἄλλοτε, οὐδόλως ἀρνούμενοι τὴν ἐξέτασιν, προειδοποιοῦσι τὸν ἱατρὸν ὅτι διατελοῦσιν ἄλλως ἢ κατὰ τὸ σὺνήθες διαπεπλασμένοι, εἴτε διότι πρὸ ἐτῶν ὑπέστησαν ἐγγείρησιν αιμορροΐδων, συριγγίου κλπ. εἴτε διότι ἔνεκα κνισμοῦ ἀφορήτου ἐποίησαντο χρήσιν διαφόρων ἀλοιφῶν, ἢ ἡμιλούτρων χλιαρῶν ἢ χαλαστικῶν ἐν γένει φαρμάκων. Ἄλλοι προφασίζονται πρὸς ὑπεράσπισιν ὅτι ἔχουσιν ἰδιαιτέραν πρὸς τὰς γυναῖκας κλίσιν, ἢ ὅτι εἶναι ἄγαμοι, ἢ ὅτι ἀπὸ γυναικῶν ἔπαθον ποικίλας καὶ παντοδαπὰς ἀφροδισίου παθήσεις. Ἄλλοτε ἐπικαλοῦνται εἰς δικαιολόγησιν τὴν ἀνικανότητα, ἄλλοτε τέλος τὴν ἀπὸ τοῦ κατὰ φύσιν τῆς διανοίας παρέκκλινιν. Ἄλλ' ἅπαντα ταῦτα τὰ ἐπιχειρήματα ἄρδην ἀνατρέπονται, διὰ προσεκτικῆς ἐξετάσεως ἀνευρισκομένων τῶν ἐνεργητικῶν ἢ παθητικῶν τῆς παιδεραστίας γνωρισμάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΒΛΑΒΗ ΤΩΝ ΗΘΩΝ

Α'. ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΩΝ ΗΘΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑ

1. *Προσβολὴ τῆς αἰδοῦς.* — Τινὲς τῶν ἱατροδικαστῶν διατείνονται ὅτι δὲν ἀνήκει τῇ ἱατροδικαστικῇ ἢ σπουδῇ τοῦ μέρους τούτου, διό οἱ ἔνοχοι συλλαμβάνονται ἐπ' αὐτοφώρῳ κατ' ἄλλους ὁμῶς ἢ μεσολάβησις τοῦ ἱατροῦ εἶναι λίαν ἀναγκαία, διότι αἱ πράξεις αὐταὶ συνήθως τελοῦνται εἴτε ὑπὸ τὸ κράτος φρενοπαθείας, εἴτε νόσου κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ περὶ αὐτά.

2. *Ἄσεμνοι φωτογραφίαι.* — Ἐνίοτε ὁ ἱατροδικαστὴς καλεῖται νὰ βεβαιώσῃ οὐχὶ τὸ ἄσεμνον τῆς παραστάσεως, ἀλλὰ τὰ μέσα καὶ τὸν τρόπον, δι' ὧν κατωρθώθη ἡ ἄσεμνος παράστασις.

3. *Κτηροβασία.* — Σπάνια τὰ τοιαύτης φύσεως περιστατικά, οὐδὲν ἦττον ἀναφέρονται τινὰ ἱκανῶς περιέργῃ διὰ τὸ ὅλως ἀπίθανον.

Β'. ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΙΣ ΕΙΣ ΑΣΕΛΓΕΙΑΝ ΚΑΙ ΒΙΑΣΜΟΣ

Διὰ τοῦ ὅρου ἀποπλάνησις εἰς ἀσελγείαν νοοῦνται αἱ ἀσελγεῖς πράξεις, αἱ διενεργούμεναι χωρὶς εἰσαγωγῆς τοῦ πέους ἐν τῷ κόλπῳ, χωρὶς τελείας συνουσίας· διὰ δὲ τοῦ βιασμοῦ ἡ τελεία συνουσία εἴτε εἰς παρθένον εἴτε εἰς μῆ, χωρὶς τῆς συναινέσεως αὐτῆς.

α'. *Διάπλασις τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων.* — 1) *Μεγάλα καὶ μικρὰ χεῖλη.* Μεγάλως παρουσιάζουσι ποικιλίας, καὶ ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὸ μῆκος, τὴν σύστασιν, τὸ χρῶμα κλπ. ἔνεκα ἀσελγῶν ἔξεων. 2) *Κλειτορικ.*

Ἐγερτήριον ὄργανον, ἀνέλογον πρὸς τὰ σπαραγγώδη τοῦ καυλοῦ σώματα ὅσον 04,03 μακρὸν περίπου κατὰ φύσιν. Συχνότατα παρουσιάζει λίαν μεγάλην παραλλαγάν. 3) *Χαλινός*. Ἐκ τῆς πρὸς τὰ ὀπίσω ἐνώσεως τῶν μεγάλων χειλέων εἶναι τεταμένος, χαλαροῦται δὲ ἢ καὶ ρήγνυται μετὰ ἀσελγείας πράξεις. 4) *Παρθενικὸς ὕμνος*. Εὐρίσκεται πάντοτε, παρὰ μὲν ταῖς μικραῖς παιδίσκαις λίαν ὑψηλὰ, παρὰ δὲ ταῖς ἐφήβοις χαμηλότερον. Διακρίνονται οἱ ἐξῆς τύποι αὐτοῦ· ὁ *χειλοειδής*, φέρων ὅπην δίκην σχισμῆς ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, λίαν συχνὸς εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν· ὁ δίκην διαβράγματος ἀνωμάλως κυκλωτέροος μετὰ ὀπῆς στρογγύλης ἐπὶ τὰ ἄνω, λίαν συχνός, κατὰ τὸν Tardieu· ὁ μετὰ στρογγύλης ὀπῆς εἰς τὸ μέσον· ὁ μετὰ ἡμισελήνοειδοῦς ὀπῆς, ὁ, κατὰ τὸν Dénervie, συχνότερος· ὁ δὲ ἀκανονιστοῦ σχήματος. 5) *Μύρτα*. Εἶναι τὰ τελευταῖα λείψανα τοῦ διαβράγέντος παρθενικοῦ ὕμενος. 6) *Κόλπος*. Ἄλλοτε ἄλλως στενὸς εἰς τὰς διαφόρους ἡλικίας, οὐ σμικρὰν κέκτῃται σπουδαιότητα. 7) *Σκελετός*. Τὸ ἡθικὸν τόξον, στενώτερον εἰς τὰς μικρὰς παιδίσκας, παρεμβάλλον πρόσκομμα εἰς τὴν συνουσίαν. 8) *Ἀποψις τοῦ αἰδοίου καθόλου*. Εἰς τὰς παιδίσκας ἀφίστανται αἱ νύμφαι καὶ τὰ μεγάλα χεῖλη πρὸς τὰ ἄνω, ὥστε καταφαίνεται ἡ κλειτορίς καὶ ἡ οὐρήθρα· συμπίπτουσι δὲ τὰ μεγάλα χεῖλη εἰς τὴν εἰσοδὸν πρὸς τὸν κόλπον. Τὸ ἐναντίον παρατηρεῖται παρὰ ταῖς ἐφήβοις νεάνισιν.

β'. *Σημεῖα χαρακτηρίζοντα τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν καὶ τὸν βιασμόν*.—1) *Τὰ τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν*. α'. Ἐρεθισμὸς τοῦ αἰδοίου, σημαίνόμενος δι' ἐρυθρότητος καὶ καύσεως. β'. *Φλεγμονή*, ἐρυθρότης, πόνος, ἐξοιδῆσις, ῥύσις ὕλης πρασινοκιτρίνου βλενωδούς. Διακριτέον τὴν τραυματικὴν ταύτην φλεγμονὴν ἀπὸ τῆς ἀπλῆς καταβρώδους, τῆς λευκοβρώδεως ῥύσεως καὶ τῆς ἀφροδισίου. γ'. Ἀλλοιώσεις τοῦ στόματος καὶ τοῦ δακτύλου. Ἐνίοτε ἀπαντῶσι τοιαῦται. δ'. *Χαρακτηριστικὴ τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσις*, συνισταμένη εἰς τὸ χωνοειδὲς τοῦ αἰδοίου.

2) *Σημεῖα τὸν βιασμόν χαρακτηρίζοντα*. α'. *Διακρίσεις*. Συνίσταται εἰς τὴν ῥῆξιν τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, ἣτις εἶναι τελεία ἢ ἀτελής καὶ ἄλλοτε ἄλλη τὴν ὕψιν. Οἱ ἀπομένοντες κρημνοί, τοῦ χρόνου προϊόντος, συνουλονται, καὶ ἐπὶ μὲν ἀτελοῦς ῥήξεως μετὰ τὴν συνούλωσιν μένουσι τὰ χεῖλη τῆς ὀπῆς ὀδοντωτά, ἐπὶ δὲ τῆς τελείας οἱ κρημνοὶ μᾶλλον ἢ ἥττον συρρικνῶνται ἢ καὶ ἀτροφουσι. β'. *Ἰγνη βιαιοπραγῶν καὶ τοπικῶν παθήσεων*, χαρακτηρίζουσιν τὸν βιασμόν. Βιαιοπραγία κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τὰ περὶ, συνιστάμεναι εἰς ἐκδοράς, ἐκχυμώματα, δόγματα κτλ. γ'. *Διαταραχὴ τῆς καθ' ὅλου ὑγιείας*. Νευρικαὶ διαταραχαί, καὶ δὴ ὑστερικὰ φαινόμενα, ἐνοχλήσεις περὶ τὰ ἐπιμήνια, δυσπεψία, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ παράνοια. δ'. *Θάνατος*. Ἐνίοτε, ἐντελὲς λίαν σπάνιως, συνε-

παίς τοῦ βιασμοῦ ἐπέρχεται ὁ θάνατος εἴτε ἐνεκὰ συγκοπῆς, εἴτε ἐνεκὰ αὐτοκτονίας, εἴτε ἐνεκὰ δολοφονίας, εἴτε ἐνεκὰ τυχαίας πνιγμονῆς.

3) Σημεῖα κοινὰ εἰς τὴν πρὸς ἀποπλάνησιν ἀσέλγειαν καὶ τὸν βιασμόν.
 α'. Ἀφροδίσιος νόσος μεταδοθεῖσα. Οὐχὶ σπανίως συνεπείξ καὶ τῆς ἀποπλάνησεως πρὸς ἀσέλγειαν καὶ τοῦ βιασμοῦ, μεταδίδεται ἀφροδίσιος νόσος, ἥς οἱ διακριτικοὶ χαρακτῆρες εἶναι κυρίως ἡ ἀπὸ τῆς οὐρήθρας βλεννορροϊκὴ ρύσις· δεόν ὅμως νὰ ἐνεργῇται συγκριτικῶς καὶ ἡ ἐξέτασις τοῦ αὐτουργοῦ ὅπως προσδιορισθῇ ἡ χρονιότης καὶ ἡ φύσις τοῦ νοσήματος.
 β'. Περὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων κηλίδων. Ἀλλαχοῦ ἐν ἐκτάσει. γ'. Περὶ τοῦ ἐνόχου. Ἀναγκαῖα ἡ συγκριτικὴ ἐξέτασις καὶ τοῦ ἐνόχου διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταυτότητος αὐτοῦ.

Γ'. ΛΕΒΛΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ Εἰς ΜΕΙΡΑΚΙΑ

Ἐνίστε παρατηροῦνται τοιαῦται πράξεις ὑπὸ παιδαγωγῶν ἢ καὶ μητέρων ἐνίστε ἐκτελούμεναι, ἐπαγόμεναι δὲ μεγάλην τῶν μεираκιῶν ἐξασθένησιν, πρόωρον τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀνάπτυξιν κλπ.

Δ'. ΛΕΒΛΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΡὸς ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Αὗται ἀποτελοῦσι τὴν οὕτω δὴ τριβακὴν ἀσέλγειαν ἢ σαπφισμὸν καλουμένην.

Ε'. ΙΑΤΡΟΙΚΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τρόπος ἐξετάσεως τῆς νεάνιδος. — Γενέσθω αὕτη μόνον τῇ συναινέσει τῆς νεάνιδος, ἐπὶ ἀρνήσει αὐτῆς δὲν ἐπιτρέπεται βία· ἐπίσης ἐνώπιον ἐτέρου γυναικός, καὶ ἰδίᾳ τῆς μητρός. Ἀπαιτεῖται ὡς τὰ πολλὰ μεγάλῃ προσοχῇ, λεπτότητι περὶ τοὺς χειρισμούς, ὑπομονὴ καὶ πρὸ παντός κατὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐξεταζομένης θέσις.

1. Ζητήματα εἰς τὴν βεβαιῶσιν τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως καὶ τοῦ βιασμοῦ ἀναγόμενα.

α'. Ὑπάρχουσιν ἔχρη ἀποπλάνησεως εἰς ἀσέλγειαν ἢ βιασμόν; — Συνίστανται εἰς τὸν ἐρεθισμόν, τὴν φλεγμονήν, τὴν ρύσιν κλπ., ἅτινα βεβαιοῦσι τὴν οὐχὶ πολλάκις ἐπαναληφθεῖσαν πρᾶξιν, εἰς τὴν χωνοειδῆ παραμόρφωσιν διὰ τὴν καθ' ἑξῆς ἀσέλγειαν. Τὸ πότε ἐγένετο ἡ πρᾶξις κατὰ προσέγγισιν μόνον λύεται.

β'. Αἱ παραμορφώσεις ἀποδοτεῖαι εἰς τὸν ἀνταρτισμόν; — Ἐπειδὴ οὐχ

σπανίως ἡ ὑπεράσπισις ἐπικαλεῖται τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, δέον νὰ εὐρεθῶσι χαρακτηριστικὰ σημεῖα ἴδια. Τὰ τοῦ ἀνανισμοῦ σημεῖα εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸν τρόπον, καθ' ὃν οὗτος ἐκτελεῖται· καὶ εἰ μὲν διαπράττονται διὰ τῶν δακτύλων ἢ τῆς γλώσσης, αἱ παραμορφώσεις περιστρέφονται εἰς τὴν κλειτορίδα καὶ τὰς νύμφας, ὡς ὑπέμετρον τῆς κλειτορίδος ἀνάπτυξιν μέχρις 04,08 καὶ πάχους ὅσον τοῦ λιγανοῦ, βάλανον ἐρυθρὰν καὶ σφριγώδη, τὰ μικρὰ χεῖλη μικρὰ, ὀγκωδέστερα, πλαδαρὰ, κρεμάμενα, ἐρρύτιδωμένα, τὰ μεγάλα χεῖλη πλαδαρὰ, τὰ στόμιον τῆς οὐρήθρας εὐρύτερον· εἰ δὲ διὰ προστριβῆς τῶν μηρῶν συνθλιβομένων, ἡ καλύπτρα τῆς βαλάνου τῆς κλειτορίδος μικρὸν ἀνεπτυγμένη, ὁ ὄγκος τῆς βαλάνου μείζων, σκληρὰ, προέχουσα δίκην ροπαλίου. Οὐδέποτε δὲ ἀνεύρεσκαται ἡ χωνοειδὴς τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσις.

γ'. *Ἡ ροὴ μετεδόθη*; — Ἡ φύσις τῆς ρύσεως ὀρίζεται, οὐχὶ ὁμως καὶ μετ' ἀπολύτου βεβαιότητος, ἐκ τῆς ἔδρας αὐτῆς, ἂν δηλονότι ρέῃ καὶ ἀπὸ τῆς οὐρήθρας, ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου.

δ'. *Ἐγένετο διακόρευσις*; — Λύεται τὸ ζήτημα ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος.

2. Ζητήματα εἰς τὴν ἐποχὴν, τὴν φύσιν καὶ τὴν αἰτίαν τῶν παρατηρηθεισῶν ἀλλοιώσεων ἀναγόμενα.

α'. *Πότε ἐγένετο ἡ διακόρευσις*; — Ἐπὶ τῆς προσφάτου ὀρίζεται ὁ χρόνος ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ τραύματος τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπουλώσεως τῶν κρημνῶν καὶ τῶν λοιπῶν συμπαρομαρτούντων σημείων. Σημειωτέον ὅτι τὰ φαινόμενα τῆς ἐπουλώσεως τοῦ ὕμενος παρατείνονται καὶ ἐπὶ 10 καὶ 12 ἡμέρας. Ἐπὶ παλαιᾶς διακορευσεως ὁ χρόνος μόνον κατὰ προσέγγισιν ὀρίζεται.

β'. *Ἐπάρχουσι σημεῖα καθ' ἑξῆς ἀσελγείας*; — Ἡ χαρακτηριστικὴ τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσις εἰς τὰς μὴ ἡβώσας καὶ εἰς τὰς παρθένους νεάνιδας, εἰς δὲ τὰς διακεκορευμένας ἡ κατάστασις τῶν κρημνῶν τοῦ ὕμενος.

γ'. *Ἡ διακόρευσις εἶναι ἀπότοκος εἰσαγωγῆς πύους ἢ βιαιῶν χειρισμῶν, τυχαία ἢ ἔρεκα νόσου*; — Ἡ ὑπεράσπισις ἐνίοτε ἐπικαλεῖται τὸν ἀνανισμόν, συνεπεία τοῦ ὁποίου ἀληθῶς ἀπομένει πλαδαρότης τῶν ἰστῶν, χαλάρωσις καὶ μείζων εὐρος τοῦ κόλπου, χαλάρωσις, ἀλλ' οὐχὶ ῥῆξις αὐτοῦ. Ἄλλοτε τὴν ἱππασίαν, ἄλματα, πτώσεις, νόσους κλπ. Ἄλλ' εἰς ἀπάσας ταύτας τὰς περιστάσεις αἱ συμπαρομαρτοῦσαι περιστάσεις καθοδηγοῦσιν εἰς τὴν λύσιν. Ἐν γένει ἡ λύσις γενέσθω μετ' ἐπιφυλάξεως, καὶ ὡς συμπέρασμα ἔστω ὅτι

ἡ ῥῆξις εἶναι ἀπότοκος εἰσαγωγῆς σκληροῦ καὶ παχείος σώματος ὡς τὸ ἀνδρικὸν πέος.

δ'. Ὑπάρχουσαν ἔγρη ἐτέρων βιαιοπραγιῶν;—Τοιαῦτα ἔγρη εὐρηνται εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμόν, τὸ στήθος, τοὺς βραχίονας, τοὺς μηρούς, τὴν ὀσφύν. Ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν ὀρίζεται ἡ ἀμυδιβαία θέσις τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τοῦ θύματος καὶ ὁ χρόνος τῆς συντελέσεως τῆς πράξεως.

ε'. καὶ ς'. Ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τοῦ βιασμοῦ;—Ὡς τὰ πολλὰ ἡ θανάτωσις τοῦ θύματος συντελεῖται τυχαίως καὶ διὰ πνιγμονῆς ἢ στραγγαλισμοῦ, πειρωμένου τοῦ αὐτουργοῦ νὰ καταστείλῃ τὰς κραυγὰς τοῦ θύματος οὐχὶ δὲ καὶ νὰ φονεύσῃ αὐτό· λίαν σπανίως ὁ αὐτουργὸς φονεὺς τὸ θῦμα ὅπως ἐξαφανίσῃ τὴν κατ' αὐτοῦ μαρτυρίαν.

ζ'. Διακόρευσις εἶναι ἐφικτὴ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικός, ἰδίᾳ δὲ κοιμωμένης ἢ ὑπὸ τὴν ἐπ' ἡρέαν μαγνητικῶν ὕπνου διατελούσης;—Εἶναι ἐφικτὴ διακόρευσις ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικός, ἂν αὕτῃ τυγχάνῃ βλάβη, ἡλίθιος ἢ παρὰ φρων· ἐπὶ φυσικοῦ ὕπνου εἰς μὲν τὰς παρθένους ἢ διακόρευσις ἀδύνατος, εἰς δὲ τὰς διακεκορευμένας ὁ βιασμὸς ἐνίστε ἐφικτός. Ὁ διὰ ναρκωτικοῦ ὕπνου ἐπιτυγχάνεται ἐνίστε εὐκόλως, καὶ εἶναι ἐφικτὴ, διαρκούντος αὐτοῦ, ἢ διακόρευσις, ἢ δι' ἀναισθητικοῦ, καὶ δὴ τοῦ χλωροφορμίου ἀναισθησία δυσκόλως ἐπιτυγχάνεται, διότι ἡ ὑπνώττουσα φυσικὸν ὕπνον νεανίς ἅμα τῇ εἰσπνοῇ τοῦ χλωροφορμίου ἐξεγείρεται τοῦ ὕπνου, ἐνίστε μόνον εἰς τὰς μικρὰς παιδίσκας ἐπιτυγχάνεται· ὁ διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ ὕπνος ἢ ληθαργικὸς ἢ καταληπτικὸς ἢ ὑπνοβατικὸς τυγχάνει ἔνεκα τῆς ἀπολύτου παραλύσεως τῆς αἰσθήσεως καὶ συνειδήσεως, ἣν ἐπάγεται, συμβάλλεται τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικός διακόρευσιν, ἀρκεῖ τὴν κατὰ τὴν ὑπνοβασίαν τυχόν ἀντίστασιν νὰ καταστείλῃ ὁ αὐτουργὸς διὰ τῆς καταλλήλου προτροπῆς. Σημειωτέον ὅτι μετὰ τὴν ἀφύπνισιν δὲν ἐπανέρχεται ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος.

η'. Φορὴ βιασθείσῃ συλλαμβάνει;—Οὐδεμία δυσχέρεια περὶ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τὰ νῦν, ὅτε ἐξέλιπον αἱ ἰδέαι ὅτι πρὸς γόνιμον συνουσίαν ἀπαιτεῖται ἡ ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς συμμετοχὴ εἰς τὴν ἡδυπάθειαν.

θ'. Εἰς ἀνὴρ ἀρκεῖ τὰ βιάση γυναικα ἀνθισταμένην;—Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος μετ' ἐπιφυλάξεως.

3. Νόσος ἀπὸ τῆς πρὸς ἀσελγείαν ἀποπλανήσεως καὶ τοῦ βιασμοῦ.

α'. Τίς ἡ φύσις τῆς ἐπὶ τοῦ θύματος νόσου;—Ὅρίζεται ἐκ τῶν ἰδίων ἐκάστη χαρακτῆρων.

β'. Εἰς τίνα ἐποχὴν ἀνάγεται ἡ νόσος αὕτη;—Λίαν δύσκολος ἡ ὀρι-

στική τοῦ ζητήματος λύσις, ὅθεν ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχή καὶ ἐπιφύλαξις ἐκάστοτε.

γ'. Ἡ νόσος εἶναι μεταδόσιμος καὶ μετεδόθη δι' ἀπλῆς ἐπαφῆς; — Μόνον διὰ τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀναλύσεως ἀπάντων τῶν δεδομένων καὶ τῆς συγκριτικῆς ἐξετάσεως τῆς παθήσεως εἰς τε τὸν αὐτουργὸν καὶ τὸ θῦμα λύεται μᾶλλον ἢ ἥττον ὀριστικῶς τὸ ζήτημα.

δ'. Ἡ νόσος εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως εἰς τὸ θῦμα καὶ τὸν αὐτουργόν; — Μεγάλη ἀπαιτεῖται προσοχή εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

4. Ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὸν ἔνοχον.

α'. Τὰ ὄργανα τοῦ κατηγορουμένου ἀναλογοῦσι πρὸς τὰ θύματα; — Διὰ τῆς συγκριτικῆς ἐξετάσεως τῶν ὀργάνων τοῦ τε αὐτουργοῦ καὶ τοῦ θύματος, καὶ δὴ διὰ τῆς μετὰ προσοχῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἀλλοιώσεων καὶ βλαβῶν ἐπὶ τῆς νεάνιδος, λύεται μᾶλλον ἢ ἥττον ὀριστικῶς τὸ ζήτημα.

β'. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἀφροδίσια πάθη ἰῶνται διὰ τῆς μετὰ παιδείας συνουσίας; — Ἡ εἰς τοὺς λαοὺς ἐρριζωμένη αὕτη ἰδέα, ἡ καθ' ἑκάστην νέαν θύματα παρουσιάζουσα, εἶναι ὁλως ἀνυπόστατος.

γ'. Ἀρὴρ ὑπνώτων συνουσιάζεται ἐν ἀγροίᾳ αὐτοῦ μετὰ γυναικὸς συγκατειμένης ἐν τῇ αὐτῇ κλῆρῃ; — Δυνατὸν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ μὴ παρθένων, ὅποτε ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἐλλείπωσιν ἵχνη βίας ἢ κακώσεων, καθότι ταῦτα δὲν συμβιβάζονται πρὸς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος.

δ'. Ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου σημεῖα ἴδια τῆς φυσικῆς αὐτοῦ διαπλάσεως, δι' ὧν γνωρίζεται οὗτος; — Τοιαῦτα εἶναι οὐλίαι, κηλίδες εἰς τὰ κεκαλυμμένα ἰδίᾳ τοῦ σώματος μέρη καὶ πρὸ πάντων πλησίον τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ἄλλοτε εὗρηνται στίγματα ἢ ἰδιαιτέρα τοῦ τριχώματος τῆς ἥβης διάταξις, ἥτις ἀποβαίνει χαρακτηριστική.

ε'. Ἰδίαι περιστάσεις τῆς φυσικῆς τοῦ αὐτουργοῦ διαπλάσεως κωλύουσι τὴν συνουσίαν; — Ὡς τοιαύτας περιστάσεις ἐπικαλοῦνται συνήθως νόσους καὶ ἀρρώσθηματα, ἡλικίαν κλπ., ἀλλὰ πάντα ταῦτα εἶναι ἀνυπόστατα.

ς'. Ἡ διανοητικὴ τοῦ κατηγορουμένου κατάστασις ἐξηγεῖ τὰς εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενας ἀσελεγεῖς πράξεις; — Τὸ ζήτημα τοῦτο οὐχὶ σπανίως προβάλλεται ἐπὶ περιστάσεων ἐκτελέσεως σαρκικῶν ἀπολαύσεων ἐπὶ πτωμάτων, καὶ δὴ μετὰ τυμβωρυχίαν.

5. Ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν τῶν κηλίδων ἐξέτασιν.

α'. Τίς ἡ φύσις τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ τε ἐνόχου καὶ τοῦ θύματος κηλίδων; — Ζήτημα λίαν συχνὰ προβαλλόμενον· αἱ δὲ περὶ ὧν ὁ λόγος

κηλίδες αποτελούνται ὑπὸ αἵματος, σπέρματος, λευκορροϊκῆς ὕλης κλπ.
 "Ορα ἐν τῷ περὶ κηλίδων κεφαλαίῳ.

6. Ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τὸν καθ' ὑπόκρισιν βιασμόν.

α'. Ἡ ἀποπλάνησις πρὸς ἀσέλγειαν ἢ ὁ βιασμός εἶναι καθ' ὑπόκρισιν;—
 Οὐχὶ σπανίως γίνονται καταγγελίαι ἐπὶ βιασμῷ ἢ ἀποπλάνῃ πρὸς ἀσέλ-
 γειαν χωρὶς οὐδὲν τούτων νὰ ὑπάρχῃ· ἢ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις καὶ ἡ
 κατάλληλος τῶν δεδομένων ἐκτίμησις λύει τὸ ζήτημα. β'. *Περὶ τῶν μᾶλ-
 λον ἐν χρήσει μέσων τῆς ὑπερασπίσεως κατὰ τὰς πρὸς βιασμόν καὶ ἀποπλά-
 νησιν πρὸς ἀσέλγειαν περιστάσεις.*—Ὡς πρὸς τὴν ἀποπλάνησιν πρὸς
 ἀσέλγειαν ἐπικαλοῦνται κυρίως τὸν αὐνανισμόν, τὴν ἀπὸ τοῦ αἰδοίου
 ῥύσιν ἐξηγοῦσιν ὡς ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἢ τῆς ἰδιοσυστασίας προελθοῦσαν.
 Ὡς πρὸς δὲ τὸν βιασμόν διαφιλονικοῦσι τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκτελέσεως, τὴν
 ἀπὸ ἄλλης αἰτίας ῥῆξιν τοῦ ὑμέου, τὸ ἀδύνατον τῆς συνουσίας ἔνεκα
 νόσου κτλ.

Γ'. ΠΑΙΔΕΡΑΣΤΙΑ ΚΑΙ ΣΟΔΟΜΙΣΜΟΣ

α'. Περιστάσεις, καθ' ἃς ἐκτελεῖται.

1) *Παρὰ φύσιν ἀσέλγεια διαπραττομένη εἰς γυναῖκας.*—Σπάνιαι περι-
 στάσεις, καθ' ἃς ἡ Δικαιοσύνη ἐπεμβαίνει, καὶ ἐπομένως εἶναι ἀναγκαῖα ἡ
 μεσολάβησις τοῦ ἱατροῦ· παρατηρεῖται ὡς τὰ πολλὰ μεταξὺ συζύγων.

2) *Ἀπόπειραι εἰς νέους ἀνηλίκους.*—Οὐχὶ σπανίως ἄνδρες διεφθα-
 ρμένοι, καὶ δὴ τεχνῖται, ἔχοντες ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν παίδας ἀνη-
 λίκους, ἐπιδίδονται εἰς τὴν παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν ἐπ' αὐτῶν.

3) *Παιδεραστική προαγωγή.*—Αὕτη σκοπὸν κυρίως ἔχει τὴν κλοπὴν,
 ἐνεργεῖται δὲ συστηματικῶς εἰς τινας μεγαλοπόλεις ὑπὸ ομάδος, ἐχούσης
 ὡς μέσα ἄγγρας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς νέους, οἵτινες παρασύρουν
 ἐπὶ σκοπῷ παρὰ φύσιν ἀσελγείας τοὺς εἰς ταύτην ἐπιδιδομένους παιδερα-
 στὰς, οὓς συλλαμβάνουσι καὶ ἀπογυμνοῦσιν. Ἄλλοτε ἐνεργεῖται ἐπὶ σκο-
 πῷ ἀπλῇ ἐμπορίας ὡς ἡ τῶν γυναικῶν πορνεία εἴτε κατ' ἰδίαν εἴτε καὶ
 ἐν ἰδίοις καταστήμασιν, ἐν οἷς ὡς τὰ πολλὰ ἀναμιγνύονται παῖδες καὶ
 γυναῖκες.

β'. Σημεῖα τῆς παιδεραστίας.

1) *Γενικά τῆς παιδεραστίας σημεῖα.*—Α'. Ἐξωτερικῶν τῶν παιδερα-

στών. — Απεικονίζεται ως τα πολλά δια της ενόμκσις, τῶν ἐξέων, τῆς συμπεριφορᾶς, ἅτινα εἶναι ἄλλοτε ἄλλα, ἀναλόγως τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων ἐκάστου ἔθνους.

Β'. *Γενικαὶ τῆς καθόλου ὑγείας τῶν παιδευστών διαταραχαί.* — Ἐξάν-
τλησις φυσικὴ τε καὶ διανοητικὴ, πνευματικὴ φθίσις, παραφροσύνη.

2) *Σημεῖα τῶν παθητικῶν ἐξέων.* — Α'. *Σημεῖα ἀπὸ προσφάτου πρᾶ-
ξεως.* Ἐρυθρότης, ἐρεθισμός, πόνος, δυσχέρεια περὶ τὴν βλῆσιν, ἀνάξε-
σμός, ῥωγμὴ κατὰ τὸ ἔντερον, ἅτινα παρέρχονται μᾶλλον ἢ ἥττον τα-
χέως ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως αὐτῶν, καὶ οὐδὲν ἀπομένει ἔχνος, ἐκτὸς ἂν
προϋπῆρξε ῥωγμὴ.

Β'. *Σημεῖα καθ' ἔξιν παρὰ φύσιν ἀσελγείας.* — 1. *Γλουταί.* Εἶναι ὡς τὰ
πολλὰ ὀγκῶδεις, ἀλλὰ παραλλάσσουν ἀναλόγως τῆς ὅλης τοῦ σώματος
εὐσαρκίας, σπανίως εἶναι πλαδαροὶ καὶ ἰσχυροί. 2. *Χωροειδὲς τοῦ δα-
κτυλίου παραμόρφωσις.* Τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκπεφρασμένον καὶ χαρακτη-
ριστικὸν τῆς παραμορφώσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἡλικίας, τῆς εὐσαρκίας,
τῆς πλαδαρότητος τῶν σαρκῶν, τοῦ φύλου, τοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεως
κλπ. 3. *Χαλάρωσις τοῦ σφιγκτήρος.* Ἀπάλειψις τῶν πυγῶν. *Κορυ-
δῶματα περὶ τὸν δακτύλιον.* 4. *Μεγίστη τῆς ὀπῆς τοῦ δακτυλίου διά-
τασις.* Ἀκράτεια τῶν ἐντερικῶν ὑλῶν. 5. *Ἐξελκώσεις.* Ραγάδες. Αἰ-
μορροῖδες. Ἐδρασυρίγνια. 6. Ἀγροδίσια πάθη ἀπότοκα τῆς παρὰ φύ-
σιν ἀσελγείας. 7. Ἀλλότρια σώματα ἐν τῷ δακτυλίῳ εἰσαγόμενα. 8. Εἰ-
δικὰ σημεῖα ἀσελγῶν τετῶν ἐξέων. — Τοιαῦτα κυρίως εἶναι ἡ τοῦ στό-
ματος παραμόρφωσις.

3) *Σημεῖα τῶν ἐνεργητικῶν ἐξέων.* — Α'. *Διδασιας τοῦ πέους.* — Εἶναι
ἡ ὀγκῶδης, παχὺ δηλονότι, ἢ λεπτόν καὶ μακρόν.

Β'. *Σχημα.* — Τοῦ ἰσχυοῦ καὶ μακροῦ πέους ἡ βύβανος ἐπιμηκύνεται
καὶ λεπτύνεται εἰς ἄκρον. Τοῦ δὲ παχείος ἡ βύβανος λεπτύνεται πρὸς τὸ
ἄκρον αὐτῆς, ἅπαν δὲ τὸ πέος στρέφεται περὶ τὸν ἄξονα αὐτοῦ.

γ'. Ἱατροδικαστικὰ ζητήματα.

1) *Τρόπος ἐξετάσεως.* — Μεγάλη ἀπαιτεῖται προσοχὴ πρὸς ἀποφυγὴν
ἀπάτης, ὃ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑποχρεοῦται νὰ γονατίσῃ ἐπὶ τοῦ χεῖλους σκίμ-
ποδος καὶ νὰ κλίνη πρὸς τὰ ἔμπρος.

2) *Ἰπάρχουσιν ἔξη παιδευστικῆς ἢ σοδομισμοῦ;* — Τῆς ἐξετάσεως μι-
κρὸν μετὰ τὴν πρᾶξιν χρόνον ἐνεργουμένης, εὐρίσκονται σαφεῖς τὰ σημεῖα,
ἀλλ' ἐπὶ ὀψιτελέστου ἐξετάσεως ταῦτα εἶναι ἀμφίβουλα.

3) *Ἰπάρχουσιν ἔξη παιδευστικῶν ἐξέων;* — Ἡ ἀνεύρεσις τῶν περιγρα-
φέντων σημείων τῆς καθ' ἔξιν παρὰ φύσιν ἀσελγείας ἐνεργητικῆς ἢ παθη-

τικῆς λύει τὸ ζήτημα μᾶλλον ἢ ἥττον θετικῶς ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως τῶν φαινομένων.

4) Ἡ σύμφυσις μετεδόθη διὰ τοῦ σοδομισμού; — Λύεται διὰ τῆς παραβολικῆς συγκρίσεως τοῦ δράστου πρὸς τὸ θῦμα καὶ τῆς ἐξετάσεως τῆς φύσεως, τοῦ εἶδους καὶ τῆς χρονιότητος τῆς νόσου.

5) Ἡ δολοφονία προηγήθη ἢ εὐωδώθη ἐκ τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας; — Τὸ εἶδος τῶν τραυμάτων, ἡ θέσις τοῦ λειψάνου καὶ λοιπαὶ παρομαρτοῦσαι περιστάσεις λύουσι τὸ ζήτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΘ' ὙΠΟΚΡΙΣΙΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΜΕΝΑ

Οὐχὶ σπανίως ἐπὶ τραυμάτων, ἀποπλανήσεως πρὸς ἀσελγείαν, κηρύσεως, τοκετοῦ κλπ. ἐπιβάλλεται τῷ ἱατρῷ ἡ ἀνακάλυψις νόσου ὑποκρυπτομένης ἢ ἀποκρυπτομένης. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐτέρων τοῦ πρακτικοῦ ἱατρικοῦ βίου περιστάσεων, καὶ δὴ τῶν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἀναγομένων, τὸ αὐτὸ πολλάκις ἐπιβάλλεται τῷ ἱατρῷ καθήκον. Διὰ τὴν πιστὴν καὶ ἀκριβῆ τοῦ μέρους τούτου τῶν ἱατρικῶν καθηκόντων ἐκπλήρωσιν ἀπαιτεῖται ἐνθεν μὲν ἡ γνῶσις τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ ἀπάτη συμβαίνει, ἐνθεν δέ, τοῦθ' ὅπερ τὸ σπουδαιότερον, ἡ ἀνάλυσις καὶ περιγραφή τῶν δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ τῆς ἀληθείας ἐξεύρεσις μέσων.

Δύο κυρίως τὰ κινεῦντα τὴν τῶν νόσων ὑπόκρισιν καὶ ἀπόκρυψιν ἐλατήρια, τὸ συμφέρον καὶ τὸ μῆκος· τοῦτου δ' ἕνεκα ὑποκρίνονται νόσον ἀνύπαρκτον ἢ προκαλοῦσιν ἄρρώστημα ἢ νόσον πρὸς ἀποφυγὴν τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως, πρὸς ἐπιτυχίαν ἀδείας ἀπουσίας ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μάρτυρος, τοῦ ὀρκωτοῦ, τοῦ κηδεμόνος, πρὸς ἄρνησιν πατρότητος, πρὸς διάζευξιν, πρὸς ἐπίτευξιν ἀποζημιώσεων, πρὸς διέγερσιν τοῦ οἴκτου τῆς κοινωνίας κλπ. Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἀποκρύπτουσι νόσον πραγματικὴν ὅπως καταληφθῶσιν ὡς ἀντικαταστάται εἰς τὸν στρατόν, διατηρηθῶσιν εἰς ἣν κατέχουσι δημοσίαν ἢ ἰδιωτικὴν θέσιν, ἐπιτυχῶς συνοικέσιον, ἢ ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς κλπ.

Εἰς μεμακρυσμένην ἀφ' ἡμῶν ἐποχὴν τὰ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ μέσα λίαν ἀπλᾶ καὶ ὅλως χυδαῖα ἐτύγχανον, τὰ νῦν ὁμως, ὅτε ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ πολιτισμὸς ἐν γένει καὶ ἡ μάθησις οὐσιαστικῶς ἐγενικεύθησαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὡς ἐκ τῶν προόδων τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν τὰ πρὸς ἀνακάλυψιν

λυψιν τῆς ἀληθείας μέσα ἀσφαλέστερα, θετικώτερα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀπλούστερα κατέστησαν, ἢ τε ὑπόκρισις καὶ ἡ ἀπόκρυψις τῶν νόσων τελείται μᾶλλον τεχνιέντως καὶ μεθοδικῶς, διὸ ἀπαιτεῖται λεπτομερὲς σπουδὴ καὶ μελέτη τοῦ ζητήματος τούτου πρὸς κατάδειξιν τῶν μέσων, τῶν συντελοῦντων εἰς τὴν ἀπάτην ὡς καὶ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῆς.

Ἐκ τῶν πολλῶν προταθεισῶν διαιρέσεων τῶν ὑποκρινομένων καὶ ἀποκρυπτομένων νόσων διὰ τὴν ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἐποψιν σπουδὴν αὐτῶν προτιμητέα φαίνεται ἡμῖν ἡ ὑπὸ τοῦ Légrand du Saule(1) προτεινομένη, ἃτε δὴ ἀπλουστέρα καὶ μᾶλλον μεθοδική· κατ' αὐτήν, αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος νόσοι διαίρουσιν, ὡς ἐξῆς· 1) Ὑπόκρισις καὶ ἀπόκρυψις τῶν νευρικών νόσων. 2) Τοῦ πυρετοῦ. 3) Τῶν αἰμορραγιῶν, συμβαινουσῶν ἐκ τῶν ἐκκριτικῶν ὁδῶν. 4) Τῶν νοσημάτων τοῦ δέρματος. 5) Τῶν κατὰ χώρας νόσων· καὶ 6) τῶν ἀκρωτηριάσεων.

α'. ΥΠΟΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΨΙΣ ΤΩΝ ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

1. Ἐπιληψία. — Ἡ νόσος, ἣν συχνότερον ὑποκρίνονται, εἶναι ἡ ἐπιληψία πρὸς ἀπαλλαγὴν εἴτε ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσης εἴτε ἀπὸ τῶν συνεπειῶν ἐγκλήματος, εἰς ὃ εὐθύνονται, εἴτε ἀπλῶς καὶ ὅπως ἐλκύσῃ τὴν κοινὴν συμπάθειαν. Ἡ φύσις αὐτῆς, ἡ κάλλιον ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἡ νόσος ἀπεικονίζεται ὅλως στιγμιαίος, ὡς καὶ ἡ μετὰ τὸν παροξυσμὸν εὐεξία συντελοῦσιν ὅπως ἡ ἐπιληψία συχνάκις χρησιμεύῃ ὡς μέσον ὑποκρίσεως καὶ ἀπάτης, ἡ πρόοδος ὁμῶς τῆς διαγνώσεως τοῦ νοσήματος κατέστησε τὸ μέσον τοῦτο ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ στρατοῦ ἐπ' ἐσχάτων σπανιώτερον ἐν χρήσει.

Ἐν γένει ἡ τῆς ἐπιληψίας διάγνωσις καὶ χωρὶς τοῦ φόβου τῆς ὑποκρίσεως εἶναι δύσκολος διὰ τὸ ἰδιάζον καὶ ποικίλον τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ νοσήματος, αἱ τοιαῦται δυσχέρειαι, ὡς εἰκός, μείζονες ἀποβαίνουσιν ὑπαρχούσης ὑπονοίας ὑποκρίσεως, καίτοι οἱ ὑποκρινόμενοι ὡς τὰ πολλὰ ἡ καὶ σχεδὸν πάντοτε ὑποκρίνονται τὸν μέγαν παροξυσμὸν, τὴν τελειαν ἐπιληψίαν. Πρὸς εὐχερεστέραν διάγνωσιν τῆς ἀληθοῦς νόσου ἀπὸ τῆς ὑποκρίσεως ἔστω ὁ ἐξῆς τῶν συμπτωμάτων συγκριτικὸς πίναξ·

Ἐπιληψία ἀληθής.

Ἐπιληψία καθ' ὑπόκρισιν.

Ὁ πάσχων ὡχρῶν αἵφνης καὶ καταπίπτει
κραιπρὴν φεγγόμενος.

Καταπίπτει μὲν καὶ κραιπράζει, ἀλλ' οὐδὲ
λωὺς ὡχρῶν.

Οἱ σπασμοὶ ἐν ἀρχῇ τοῖνοι· τὸ σῶμα τοῦ

Ὡς τὰ πολλὰ ἄρχεται διὰ κλονικῶν σπα-

(1) Légrand du Saule. — Traité de Médecine Légale. 1874. Paris, Σελ. 852.

πάσχοντος, σκληρόν ὡς σιδήρος, κυρτοῦται οὕτως, ὥστε σχεδὸν πάντοτε ἡ κεφαλὴ φέρεται ἐπὶ τὰ ὀπίσω ἢ ἐπὶ τὸ ἕτερον τῶν πλαγίων· ὀδόντες ἰσχυρῶς συνεσφιγμένοι, βολβοὶ ἀντραμμένοι ἐπὶ τὰ ἄνω καὶ ὑπὸ τὸ ἀνώτερον βλέφαρον κεκρυμμένοι, κόρα ἀκίνητοι καὶ διεσταλμένοι· ἀντίχειρ συνεσπασμένος καὶ ὑπὸ τοὺς λοιποὺς δακτύλους ἰσχυρῶς συνεσφιγμένος· μετὰ μεγάλῃ δὲ θανάμειος κατορθοῦται ἢ ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ἀνόρθωσις αὐτοῦ, ὅτε μένει εἰς τὴν θέσιν ταύτην.

Διαρκούντων τῶν τονικῶν σπασμῶν, ἕνεκα τοῦ τετανικοῦ τῶν θωρακικῶν μυῶν σπασμῶν προκαλοῦνται συμπτώματα ἀψυξίας, σημαινόμενα ἐκ τῆς ἰσθιδοῦς τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειλέων χροιάς, ἀποτόκου φλεβώδους συμφορήσεως, ἥτις ἐνίοτε ὡς ἐκ τῆς ἐντάσεως αὐτῆς προκαλεῖται ῥῆξιν τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων καὶ ἐχυμωτικὰς κηλίδας κατὰ τὸ μέτωπον, τὸ πρῶσωπον, τὸν λαιμὸν καὶ τὸ πρῶσθιον καὶ ἀνώτερον τοῦ θώρακος μέρος, παρερχομένας λίαν ταχέως, ὡς τὰ πολλὰ μετὰ 12 ὥρας, ὅτε ἀπομένουσιν ὑποκίτρινα στίγματα.

Οἱ σπασμοὶ ἐν ἀρχῇ συνίστανται εἰς ἰσχυροὺς καὶ ταχεῖς κλονισμοὺς, διαχωριζομένους ὑπὸ διαλείψεων ἡρεμίας, ὅσημέραι συνεχέστερους γινόμενους καὶ σχεδὸν πάντοτε ἐντανωτέρους κατὰ τὸ ἕτερον τοῦ σώματος ἡμῖς.

Ὁ στέλος μετὰ μειγμένος μετὰ τοῦ ἐκπνευσμένου ἀέρος, προχέεται διττὴν ἀφροῦ διὰ τῶν χειλέων, τυγχάνων ὡς τὰ πολλὰ αἰματόφυρτος· εἴτε ἕνεκα δῆγματος κατὰ τὴν γλώσσαν, εἴτε ἕνεκα ἐκλύσεως αἵματος ἐν τῷ συμπεφορημένῳ κόλῳ τοῦ στόματος.

Ἡ τε συνείδησις καὶ ἡ αἰσθησις ἐλλείπουσιν ἐντελῶς.

σμῶν· οὔτε διαστολὴ οὔτε ἀναίσθησις εἰς τὸ φῶς τῆς κόρης· τὴν τοῦ ἀντίχειρος θέσιν συνήθως καλῶς ἀπομιμῶνται, ἀλλ' ἐπαναφέρουσιν αὐτὸν εἰς τὴν ἐν τῇ παλάμῃ θέσιν ἅμα ἀνοιχθέντα διὰ τῆς βίας. Τὸ τῆς κόρης σημεῖον, ἅτε θυσικῶς ἐξακριβούμενον, ἀπόλλυται παλὺ τῆς ἀξίας αὐτοῦ.

Ἐνίοτε ἀναλόγως τῆς ἱκανότητος τοῦ ὑποκρινόμενου προκαλεῖται βαθμὸς τις συμφορήσεως κατὰ τὸ πρῶσωπον, διατηρουμένου τοῦ θώρακος ἐν παρατεταμένῃ καὶ βεδιασμένῃ ἐκπνοῇ, οὐδέποτε ὅμως γεννῶνται κηλίδες ἐχυμωτικαὶ καὶ τὰ τοῦτων ἀπογεννήματα.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἄρχονται ἐντονώτατοι σπασμοί, ὁμοτίμους ἀλίσκοντες ἀμφοτέρω τοῦ σώματος τὰ ἡμιμόρια.

Πρὸς ἀπομίμῃσιν τοῦ ἀφροῦ γίνεται ἐνίοτε χρῆσις σάκωνος, ἐπίσης τινές, ὑποκρινόμενοι, δάκνουσι τὴν ἐκπνῶν γλῶσσαν, οὐδέποτε ὅμως τὸ δῆγμα εἶναι βαθύ.

Πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀπάτης ὡς πρὸς τὰς δύο ταύτας καταστάσεις πολλῶν μέσων γίνεται χρῆσις ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῆς τοῦ ἱατροῦ περὶ τὰ τοιαῦτα δεξιότητος· οὕτω διὰ τὴν διάνοιαν ἢ διὰ τοῦ πεπυρακτωμένου σιδήρου ἀπειλή, καίπερ ἐνίοτε ἀποτυχάνουσα, ἕνεκα τῆς μεγάλῃς τοῦ ὑποκρινόμενου ἐπιμονῆς, ἡ ἀπειλὴ ἐγγχειρήσεως σοδαρᾶς, καὶ διὴ ἡ ἀποκοπὴ ἀμφοτέρων τῶν ὀρχεων ἐπὶ σκαπῶ ὀθθεν ἰάσεως τῆς ἐπιληψίας, ἢ διὰ τῆς πυρκαϊᾶς ἀπειλή. Σημειωτέον ὅτι τὰ μέσα ταῦτα δεῖν νὰ ἐνεργῶνται μετὰ τρόπου ἐπιδεικτικού, χωρὶς ὅμως νὰ πραγματοποιῶνται· διὰ δὲ τὴν αἰσθησιν χρῆσις οὐσιῶν βαρεῖαν ἢ κακὴν ἔχουσιν ὁσμήν, ὡς τῆς ἀμμωνίας, τοῦ θειώδους ὀξέος, τοῦ χλωρίου κλπ. μετὰ μέτρου καὶ τῶν θεουσῶν προφυ-

Τοὺς κλονικοὺς σπασμοὺς διαδέχεται πε-
ρίοδος βεγγώδης, οὕτως εἶπεν, ὕπνου δηλον-
ότι μετὰ σχεδὸν χαρακτηριστικῶν βρογχασμοῦ
ἄλλοτε ἄλλης διαρκείας. Μετὰ τὸ πέραν τοῦ
παροξυσμοῦ οὐδὲν ἐνθυμείται ὁ πάσχων, ἡ-
λιθίως δὲ περὶ αὐτὸν παρατηρῶν, φεύγει τοὺς
πλησίον.

Διὰ τοῦ σφυγμογράφου, κατὰ τὸν Voisin (1),
ὁ σφυγμὸς δεικνύει καταστάσεις ὅλως χαρα-
κτηριστικὰς· στιγμὰς τινὰς δηλαδὴ πρό τοῦ
παροξυσμοῦ αἱ διὰ τοῦ σφυγμογράφου καμ-
πύλαι εἶναι ἤττον ὑψηλαί, μᾶλλον στρογγύ-
λαι καὶ μᾶλλον ἐγγὺς ἀλλήλων κείμεναι. Ἐ-
πειθύνοντος τοῦ παροξυσμοῦ, παρατηροῦνται
ἡ ἢ ὁ μικραὶ κυμάνσεις διαδοχικαὶ κατ' ἀνι-
σθσαν γραμμὴν διατεταγμέναι, εἴτα δὲ σειρὰ
καμπύλων ἤκιστα ὑψηλῶν, βαθυμῶν ὅμως
καθίστανται ὑψηλότεραι, παρουσιάζουσαι λίαν
καταφανῆ ἐπὶ τὰ ἄνω κύρτωσιν, ὥστε ἡμῖς
σφαίρας, μετὰ τινὰς δὲ ἀκολουθῶς στιγμὰς
αἱ γραμμαὶ ὑφούμεναι σχεδὸν καθέτως ἀπο-
βαλνύουσι τρεῖς ἢ τετράκις ὑψηλότεραι ἢ πρό
τοῦ παροξυσμοῦ, παρουσιάζουσι κατὰ τὴν κο-
ρυφὴν γωνίαν μᾶλλον ἢ ἤττον ὀξεῖαν, εἴτα
κατερχόμεναι πάλιν παρουσιάζουσι τοὺς μᾶλ-
λον σφαεῖς τοῦ διχροτισμοῦ χαρακτηῖρας. Ἡ
διάρκεια τοῦ τύπου τούτου τοῦ σφυγμοῦ ποι-
κίλλει μεταξὺ ἡμισείας, μέχρι μιᾶς καὶ ἡμι-
σεῖας ἢ καὶ ἔξ ὥρων μετὰ τὸν παροξυσμόν.
Ἡ κατάστασις αὕτη παρατηρεῖται καὶ εἰς
τὸν ἱλιγγόν.

Ἐκ τῶν περιγραφέντων συμπτωμάτων διὰ τὴν διάγνωσιν τῆς ἐπιλη-
ψίας τὸ μᾶλλον ἄξιον λόγου, ἀλάνθαστον καὶ παθογνωμονικὸν ἀνατιρέρ-
τως εἶναι ἡ τοῦ σφυγμοῦ κατάστασις, ἥτις, ἱκανὸν μετὰ τὸν παροξυσμόν
χρόνον παρατεινομένη, χρησιμεύει ἐκάστοτε ὡς ἄριστον διαγνωστικὸν
σημεῖον, καθότι οἱ τὴν ἐπιληψίαν ὑποκρινόμενοι ἀποφεύγουσι παντὶ θένει
νὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ παροξυσμοῦ ἐνώπιον μαρτύρων, καὶ δὴ ἰατρῶν,
ἵνα μὴ καταδειχθῇ ἡ ὑπόκρισις αὐτῶν, γινωσκόντων ἄλλως ὅτι ἡ ὑπό-
κρισις τοῦ παροξυσμοῦ εἶναι δυσχερεστάτη καὶ δυσκόλως διαφεύγει τὴν
προσοχὴν πεπειραμένου ἰατροῦ.

Ἄλλοτε τέλος οἱ ὑποκρινόμενοι τὴν ἐπιληψίαν προφασίζονται ἀπλῶς
αὐτήν, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει διαγινώσκεται τὸ ψεῦδος ἐκ τοῦ τρόπου,
καθ' ὃν τελεῖται ἡ τῆς νόσου ἐκθεσις, τῆς κληρονομικότητος, τῶν τόσον

λάβειν, ὁ γαργαλισμὸς τέλος τοῦ πέλματος.

Οὔτε βρογχασμὸς οὔτε ἡλιθιότης, ἀλλ' οὔτε
σύγχυσις τις διανοητικὴ εἰς τὸν ὑποκρινόμε-
νον παρατηρεῖται, ἀλλ' ἄμεσος τῆς κατὰ φύ-
σιν καταστάσεως ἐπάνοδος, τοῦ παροξυσμοῦ
παρελθόντος.

Οὐδὲν τούτων παρατηρεῖται.

(1) Voisin.—Annal. d' Hyg. publ. κλπ. 1868.

συχνὰ παρατηρουμένων προδρόμων, τῆς παρουσίας τῶν ἐρυθρῶν ἢ κιτρίνων ἐκχυμωτικῶν κηλίδων, τῶν ἐκ τῆς πτώσεως προκαλουμένων κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ μέτωπον τραυματισμῶν καὶ τῶν τούτοις ἐπομένων οὐλῶν, τῆς ἀκρατείας τῶν οὐρῶν ἢ καὶ τῆς κόπρου καθ' ὕπνον, τῆς ἡλιθιότητος ἢ μελαγχολίας, τῶν δηγμάτων τῆς γλώσσης, φθορᾶς τῶν κατωτέρων τομέων ὀδόντων κλπ.

2. Ὑστερισμός. *Καταληψία*. Ἑκστασις. — Ὁ ὑστερισμός, συχνωτάτη τῶν γυναικῶν νόσος, κατ' αὐθεντικὰς καὶ ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας παρατηρήσεις, παρατηρεῖται ἐνίοτε, ἀληθῶς ἐξαιρετικῶς, καὶ εἰς ἄνδρας. Ὁ ἱατρὸς ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψιν οὐχὶ σπανίως ἐντέλλεται ὅπως ἀποφανθῇ ἐμπεριστατωμένως περὶ τοῦ ὑστερισμοῦ, δόντος ἄλλοτε ἀφορμὴν εἰς πολλὰ θαυματουργήματα, τὸ μὲν διὰ τὴν αἰφνιδίαν τῆς πασχούσης ὑπὸ παροξυσμῶν καὶ φαινομένων δαιμονιακῶν ἀλίσκομένης, τὸ δὲ διὰ τὴν ταχέαν καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἴασιν πασχουσῶν. Γνωστὸν ὅτι εἰς γυναῖκας ὑστερικῆς διαθέσεως εὐκόλως διὰ ποικίλων μέσων προκαλεῖται ἀληθὴς ὑστερικός παροξυσμός (1), ὡς ἐπίσης καὶ διὰ θεραπευτικῶν ἀγωγῶν ἀπλῶν ἢ οὐδὲν ἔχουσῶν ἀποτέλεσμα ἐπέρχεται τελεία ἱασις ἢ καὶ αἰφνιδία τῶν βαρέων συμπτωμάτων διακοπή. Ἀποφεύγοντες τὰς ἐκτὸς τοῦ προκειμένου, τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν χαρακτηριζόντων τὸν ὑστερισμὸν ὑπὸ πάντας αὐτοῦ τοὺς τύπους συμπτωμάτων, ὡς καὶ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν διαφόρων περιστάσεων τῶν θαυματουργῶν, οὕτως εἰπεῖν, ἰάσεων, μεταφερόμεν ἀπλῶς ὡς πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ δὴ τοὺς εἰς στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν ὑπαγομένους, ἐκ τοῦ ἄρθρου *Réforme* τοῦ *Λεξικοῦ τῆς Πρακτικῆς Ἱατρικῆς καὶ Χειρουργικῆς* τὰ ἐξῆς: «Σπασμοὶ ἐνίοτε παρατηροῦνται οὐχὶ ἐπιληπτικοὶ παρὰ τισι νευρικοῖς, εὐερεθίστοις καὶ τοῖς ἐπιδιδόμενοις εἰς τὴν κατάχρησιν τοῦ ἀντανισμοῦ. Ἡ πάθησις αὕτη, σπανίως ὁμως παρατηρουμένη παρ' ἀνδρὶ εὐρώστῳ καὶ ῥωμαλέῳ, δὲν συνεπάγεται τὴν ἐξαιρεσιν αὐτοῦ, διότι αἱ διασκεδάσεις καὶ τὰ τῆς ὑπηρεσίας ἔργα εἰσονται δι' αὐτὸν τούναντιον ἰσχυρὰ θεραπευτικὰ μέσα.»

Τὴν *καταληψίαν* καὶ τὴν *ἐκστασιν* σχεδὸν οὐδέποτε πλέον εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ὑποκρίνονται διὰ τὸ δύσκολον ἢ καὶ ἀδύνατον τῆς τελείας ὑποκρίσεως τῶν παρομαρτούντων συμπτωμάτων.

Τοῦτ' αὐτὸ εἰρήσθω καὶ διὰ τὴν *ὑποβασίαν*, ἣν κατὰ τὸν Hoffbauer καὶ Boisseau, ὑποκρίνονται διὰ τὰς ἐξῆς τέσσαρας αἰτίας: 1) Ὅπως ἐκτελέσωσιν ὑπὸ τὴν πρόφασιν ταύτην ὅ,τι ἄλλως ἀδυνατοῦσι νὰ διαπράξωσιν. 2) Ὅπως ἀποφύγωσι τιμωρίαν διὰ πρᾶξιν διαπραχθεῖσαν δῆθεν

(1) Ὅρα *Μεταλλοσκοπήσιν καὶ Μεταλλοθεραπευτικὴν*, ὑπὸ Ἀ. Γεωργαντιᾶ. Γαλλοῦ. Τόμ. Γ'.

κατὰ τὸν παροξυσμὸν τῆς ὑπνοβασίας. 3) Ὅπως διεγείρῃσι τὸν οἶκτον. 4) Ὅπως ἀπαλλαγῇσι τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως. Διαγινώσκεται δὲ ἡ κατάστασις αὕτη, διότι ὁ ἀληθὴς ὑπνοβάτης καθοδηγεῖται εἰς τὰς περιδιαβάσεις αὐτοῦ μόνον ὑπὸ τῆς μνήμης. στερεῖται τῆς ὁράσεως, ἐπομένως εἶναι ἀνίκανος νὰ ἀποφύγῃ τὰ κατὰ τὴν πορείαν αὐτοῦ προσκόμματα ἢ τὰς ἐπὶ τούτῳ τιθεμένας παγίδας· ἐπαναλαμβάνει τὰς συνήθεις αὐτῷ πράξεις ἢ ἅς προεσχεδίασεν ἐγρηγορῶν· οὐδεμίαν διατηρεῖ μνήμην τῶν κατὰ τὴν ὑπνοβασίαν συμβάντων, διατηρεῖται τὸ ἄνυστον, καὶ εἰς μείζονα ἔστιν ὅτε βαθμὸν διαρκούντος τοῦ παροξυσμοῦ, ἀνεραία ἢ αἰσθησις τῆς ἀφῆς καὶ τῆς ἀκοῆς. Ἀπαντα ταῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ φαινόμενα ἀδυνατεῖ ὁ τὴν ὑπνοβασίαν ὑποκρινόμενος νὰ ὑποκριθῇ.

3. *Λύσσα. Τέτανος.* — Ἡ τῆς *λύσσης* ὑπόκρισις εἶναι σπανιωτάτη, γίνεταί δὲ τοῦτο ἢ ἐπὶ συμφέροντι ἢ ἐπὶ ἀγυρτεῖα προσώπου, διατεινομένου ὅτι κέκτηται τὸ μυστήριον τῆς θεραπείας τῆς λύσσης. Ἀντὶ πάσης περιγραφῆς παρατιθέμεθα τὰς ἐξῆς δύο περιστάσεις, πρῶτον τὴν ὑπὸ τῶν Percy καὶ Laurent ἀναφερομένην, καθ' ἣν προέκειτο περὶ κληροῦχου, ὅστις, παρυσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ στρατολογικοῦ συμβουλίου, ὑπεκρίθη τὸν λυσσῶντα τόσον ἐπιτυχῶς, ὥστε τὰ μέλη τοῦ στρατολογικοῦ συμβουλίου, πλὴν τοῦ στρατιωτικοῦ μέλους, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ὁ δὲ ἀξιωματικός, ξιφουλκήσας καὶ τιθεὶς εἰς ἄμυναν, κατηύνασε τὸν λυσσῶντα, τότε δέ, ἐπανελθόντων καὶ τῶν ἐτέρων μελῶν, ἀνεκαλύφθη τυχαίως ἡ ἀλήθεια τοῦ ὑποκρινομένου κληροῦχου, ἐκ παραδρομῆς βεβαίως δηλώσαντος τὰς μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν αὐτοῦ προθέσεις. Ἄλλως ἢ ἐκ τῆς τοιαύτης ὑποκρίσεως ἀπάτη δὲν παρατείνεται ἐπὶ πολὺ, διότι, γνωστῆς οὕσης τῆς πορείας καὶ τῆς ἀπολήξεως τῆς τρομερᾶς ταύτης νόσου, τὸ μόνον πρὸς ἐξακριβῶσιν τῆς ἀληθείας μέσον εἶναι ἡ ἀπομόνωσις καὶ ἡ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας παρατήρησις τοῦ ὑποτιθεμένου λυσσῶντος· δεῦτερον τὴν ὑπὸ τοῦ Orfila ἀναφερομένην περίπτωσιν ἀγύρτου, δηλώσαντος ὅτι κέκτηται τὸ πρὸς ἴασιν τῆς λύσσης μυστήριον καὶ θέλοντος νὰ ἐνεργήσῃ τὸ πείραμα ἐνώπιον ἐπιτροπείας ἐκ καθηγητῶν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, ἥτις ἀνεκάλυψε τὴν ἀπάτην, ἀντικαταστήσασα τὸ μυστηριώδες φάρμακον δι' ἐτέρου ἀναλόγου, παρεσκευασμένου διὰ συλφίου μηθικοῦ, ὄξους, ἐκχυλίσματος περουβιανοῦ φλοιοῦ καὶ ἄψινθου, δι' οὗ ἐπίσης καλῶς ἰάθη ὁ φημιζόμενος πάσχων.

Καὶ τοῦ τετάνου ἡ ὑπόκρισις λίαν σπανίως συμβαίνει, ἀρκεῖ δὲ πρὸς διάγνωσιν τέχνασμα ἐκ μέρους τοῦ ἐξετάζοντος ἱατροῦ πρὸς ἐξαπάτησιν τοῦ ὑποκριτοῦ· οὕτως ἐν τινὶ νοσοκομείῳ τοῦ Λονδίνου ὁ Abernethy ἀνεκάλυψε τὴν ὑπόκρισιν, εἰπὼν ἐνώπιον τοῦ πάσχοντος ὅτι κατὰ τὴν παρατηρουμένην ταύτην τοῦ τετάνου περίπτωσιν τὸ μόνον ἔλλειπον σύμπτωμα,

ἄλλως παθογνωμονικὸν τῆς νόσου κατὰ τὴν τελευταίαν ἰδίαν περίοδον, εἶναι ὁ συνεχὴς σκαρδαμυγμός· τὴν ἐπιοῦσαν τὸ σύμπτωμα παρετηρήθη εἰς τὸν πάσχοντα μετὰ μεγάλης ἐντάσεως. τοῦθ' ὅπερ κατέδειξε σαφῆστατα τὴν ὑπόκρισιν.

4. *Χορεία. Τρόμος. Τρομώδης παράλυσις.*—Οὐχὶ σπανίως ἐν τοῖς βρεφοκομείοις ὑποκρίνονται τὴν *χορείαν*, τὸν *τρόμον* καὶ τὴν *τρομώδη παράλυσιν*, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀγυαῖς ὅπως ἐλκύσωσι τὸν οἶκτον καὶ τὴν ἐλεημοσύνην. Πρὸς βεβαίωσιν τῆς ὑποκρίσεως ἀρκεῖ ἐπιτήρησις, κρύφα καὶ σκοπίμως ἐνεργουμένη, ὅτε ὁ ὑποκριτής, νομίζων ἑαυτὸν μακρὰν τῶν βλεμμάτων τοῦ πλήθους, καταπαύει πάντα τρόμον καὶ ἐπανερχεται εἰς τὸ κατὰ φύσιν.

5. *Παραφροσύνη.*—Ὡς ἐν τῇ εἰδικῇ κεφαλαίῳ ὁ λόγος ἐκτενέστερον, ὁ νομοθέτης δὲν τιμωρεῖ τὸν ἐγκληματοῦντα παράφρονα, ὃν ἡ κοινὴν πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστων ἐκ τῆς παθήσεως αὐτοῦ συνεπειῶν κέκτῃται ἐκ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα νὰ καθείρξῃ ἐν τόπῳ ἀσφαλεῖ. Ὡς ἐκ τῆς ἀτιμωρησίας λοιπὸν τοῦ φρενοπαθοῦς οὐχὶ σπανίως ἐγκληματίζεται ὑποκρίνεται τὸν φρενοπαθὴ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένης δικαίας τιμωρίας. Ἐπειδὴ τὸ ζήτημα, καίτοι σπανίως παρουσιαζόμενον διὰ τὸ δύσκολον τῆς ὑποκρίσεως, μεγάλην κέκτῃται σπουδαιότητα ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, ἐξεταστέον ἐν ἐκτάσει τὰς περιστάσεις καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἡ ὑπόκρισις ἐνεργεῖται, ἅμα δὲ καὶ τὰ πρὸς διάνγνωσιν αὐτῆς ἐκαστοτε μέσα.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Laurenl, τὴν παραφροσύνην ὡς τὰ πολλὰ οἱ ἐγκληματισταὶ ὑποκρίνονται, καθότι ἐπὶ 58 περιπτώσεων ὑποκρίσεως αἱ 49 ἀνήκουσιν εἰς ἐγκληματίας, αἱ δὲ λοιπαὶ 9 εἰς κρατούμενους ὅπως ἐπιτύχωσι τὴν λῆξιν τῆς κρατήσεως· εἰς νέαν κάρην θελήσασαν νὰ παραμείνῃ παρὰ τῇ φρενοπαθεῖ ἀδελφῇ αὐτῆς, εἰς κληροῦχος, ὅπως ἐξαιρεθῶσι τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως, εἰς θέλοντας νὰ ἀκυρώσωσι συμβόλαιον ἢ ἐν γένει πολιτικὴν πράξιν, εἰς πραγματικούς τέλος φρενοπαθεῖς, ἰαθέντας καὶ ἐξεληθόντας τοῦ φρενοκομείου ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς αὐτὸ χάριν εὐζωίας.

Διὰ τὴν ἀκριβῆ διάνγνωσιν τῆς ἀληθοῦς φρενοπαθείας ἀπὸ τῆς καθ' ὑπόκρισιν δέον ὅπως ὁ ἰατρός τυγχάνῃ ἐξωκλειωμένος πρὸς τὰς διαφόρους κλινικὰς ποικιλίας τῶν φρενοπαθειῶν καὶ τοὺς διέποντας τὰς τῆς διανοίας διαταραχὰς νόμους. Ἐν γένει εἰς τοὺς μὴ ἐξωκλειωμένους περὶ τὴν ἐξέτασιν καὶ σπουδὴν τῶν φρενοπαθειῶν αἱ συμπτωματορικαὶ τούτων ἐκδηλώσεις χαρακτηρίζονται κυρίως διὰ τῆς ἀνωμαλίας καὶ ἀσυναρτησίας τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν, ἄλλ' ἢ δοξασία αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη, διότι ἡ παραφροσύνη εἶναι ἀληθὴς νόσος ὑπὸ πολλὰς ἐκδηλουμένη ποικιλίας, ὧν

ἐκάστη ἔχει ἰδίαν ἀρχήν, συμπτωματολογίαν, ἀνάπτυξιν, ὑπόκειται εἰς νόμους καταδεικνυμένους διὰ τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως. Τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν φρενοπάθειαν φαινόμενα συνδυάζονται καὶ ἐξαρτῶνται ἀπ' ἀλλήλων, εἰς τὰς διαταραχὰς δὲ ταύτας τοῦ πνεύματος ὁ περὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν νοσημάτων πεπειραμένος ἰατρός διακρίνει οὐχὶ ἀνωμαλίας καὶ ἀσυναρτησίας, ἀλλὰ κανονικὴν διαδοχὴν τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ αἰτιατοῦ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ ὑποκριτής, ἀτελῶς μόνον γνωρίζων τοὺς φρενοπαθεῖς, ποικιλοτρόπως πλάττει τύπον φρενοπαθείας ἀλλότριον τῶν παρὰ τῇ κλινῇ τοῦ ἀρρώστου παρατηρουμένων, τύπον ὅλως φαντασιώδη, συνδυάζει συμπτώματα ἀντιφατικὰ καὶ οὕτω λίαν εὐκόλως ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος αὐτοῦ.

Ἡ ὑπόκρισις ἐμφιλοχερεῖ εἰς ἅπαντα τῶν φρενοπαθειῶν τὰ εἶδη· οὕτω ὑποκρίνονται λίαν συχνὰ τὴν ὀξείαν μανίαν, ἅτε δὴ τῶν ἐντόνων συμπτωμάτων αὐτῆς, τῶν ἀσυναρτήτων φράσεων, τῶν ἀτάκτων κινήσεων, τῶν θεατρικῶν στάσεων οὐχὶ δυσκόλως ἀπομιμουμένων, ἔτι εὐκολώτερον τὴν μετὰ νωθρείας μελαγχολίαν ἕνεκα τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὴν ἀπραγίας, καὶ δὴ τοῦ ὑποκριτοῦ τυγχάνοντος πεπροικισμένου ὑπὸ ἰσχυρᾶς θελήσεως καὶ ὑπομονῆς. Ἀσυγκρίτῳ λόγῳ δυσκολώτερα εἶναι ἡ ὑπόκρισις τῆς βλακειας, τῆς ἡλιθιότητος, τῆς μωρώσεως, ἐκτὸς ἂν ὁ ὑποκρινόμενος τυγχάνῃ περιωρισμένης διανοητικῆς ἀναπτύξεως, ἅμα δὲ καὶ πονηρός, καὶ κατορθοῖ καὶ ἐξεικονίσῃ τὴν ἑαυτοῦ φυσικὴν κατάστασιν εἰς μείζονα βαθμόν. Τὰ διάφορα δὲ τῶν μονομανιῶν εἶδη ὡς τὰ πολλὰ ἐπικαλοῦνται μᾶλλον οἱ δικηγόροι ὡς ἐπιχειρήματα ὑπερασπίσεως ἢ αἱ οἰκογένειαι πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐκ τῆς καταδικῆς αἰσχους ἡ ὑποκρίνονται οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι. Εἰς τὸ στάδιον τοῦτο τῶν δικανικῶν ἐπιχειρημάτων συνετέλεσαν τὰ μέγιστα αἱ πρότερον δοξασαὶ περὶ μονομανίας τῶν Marc καὶ Georget, στηριζόμεναι ἐπὶ σαθρῶν βάσεων, αἵτινες εὐτυχῶς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις διὰ τῶν προόδων τῆς ἐπιστήμης ἐγκατελείφθησαν. Συχνάκις ἐπίσης χρησιμεύει εἰς τὴν ὑπόκρισιν ὁ ὑστερισμὸς καὶ ἡ ἐπιληψία οὐ μόνον μετὰ τῶν σπασμωδικῶν αὐτῶν χαρακτηριστικῶν συμπτωμάτων, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν παρακολουθουσῶν αὐτὰς διαταραχῶν τῆς διανοίας, τέλος ἐνίοτε ὑποκρίνεται καὶ τὴν κωφασίαν, δι' ἣν ὁμως ἀπαιτεῖται ἐκτακτος ὑπομονή.

Ἐπὶ ὑποκρίσεως φρενοπαθείας ὁ ἰατρός δεόν ὅπως κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὑποδεικνυμένου πάσχοντος καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν τε περιστάσεων καὶ συμπτωμάτων προβαίνει ὡς εἰ προέκειτο περὶ ἀληθοῦς φρενοπαθοῦς, τοῦ ζητήματος ἄλλως ὄντος τοῦ αὐτοῦ κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ἡ ἐκτίμησις δηλαδὴ τῆς διανοητικῆς τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν καταστάσεως. Διὸ πρὸ τῆς ἀμέσου τοῦ πάσχοντος ἐξετάσεως ἐξεταστέον ἅπαντα τὰ ἐν τῇ

δικογραφία ἔγγραφα, ἐξ ὧν ἀνευρίσκονται δεδομένα, διεγείροντα ὑπονοίας καὶ καθοδηγοῦντα τὰς ἐνεργείας τοῦ ἱατροῦ· ὡς, λεπτομέρειαι περὶ τὸ ἀναμνηστικόν, τὴν φύσιν τῆς διαπραχθείσης πράξεως, τὸν τρόπον, καθ' ὃν αὕτη διεπράχθη κτλ. καὶ ἐν μὲν τῷ ἀναμνηστικῷ ἀναγκαῖα ἢ ἐξακριβώσεις τῆς ἐποχῆς ἀκριβῶς τῆς ἐμφανίσεως τῶν πρώτων τῆς παραφροσύνης σημείων, καθότι σχεδὸν οὐδεμία ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ὑπάρχει γνωστὴ περίπτωσις, καθ' ἣν ὁ ἐνοχος ὑπεκρίθη τὴν παραφροσύνην πρὸ τῆς διαπράξεως τοῦ ἐγκλήματος, ὅθεν μόνῃ ἢ περιστασις τῆς ἀρχῆς τῆς παραφροσύνης ἅμα μετὰ τὴν κράτησιν ἢ τὴν καταδίκην ἐμβάλλει εἰς σπουδαίας ὑπονοίας, τούναντίον δὲ καθίσταται πιθανὴ ἢ ἀληθὴς παραφροσύνη ἐκ τῆς ὑπάρξεως προγενεστέρου παραφροσύνης παροξυσμοῦ ἢ κληρονομικότητος. Ἡ δὲ τῆς πράξεως φύσις καθ' ἑαυτὴν χωρὶς συνδυασμοῦ τῶν πρὸ τῆς πράξεως, τῶν κατ' αὐτὴν καὶ μετ' αὐτὴν περιστάσεων κέκτῃται μικρὰν ἀξίαν, καθότι πᾶσαν πράξιν, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ αὕτη μυσαρὰ καὶ ἀποτρόπαιος, καὶ ὁ ἐγκληματίας καὶ ὁ παράφρων ἐξ ἴσου διαπράττουσι, μεγάλη ὁμως διαφορὰ ὑπάρχει ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς αὐτῆς πράξεως ὑπὸ ἐγκληματίου ἢ παράφρονος, καὶ ὡς πρὸς τὰ προκαλέσαντα ταύτην αἰτία. Ἐπὶ ὑποκρίσεως ληπτέον ὑπ' ὅψιν τὸν τύπον τῆς παραφροσύνης σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν, καθότι παρ' ἐκάστῳ φρενοπαθῶν εἶδει ὑπάρχει ἴδιος ἐκτελέσεως ἐπικινδύνων πράξεων τρόπος· οὕτω κατὰ διάφορον ὅλως τρόπον φονεύει ὁ ἐπιληπτικός, ὁ μονομανικός, ὁ οἰνοπότης· τὰ αἰτία τῆς πράξεως, τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως, τὴν παράστασιν τοῦ πάσχοντος μετὰ τὴν πράξιν, ἅτινα πάντα κανονίζονται, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ τῆς ἀρχικῆς τῆς διανοίας ἀλλοιώσεως, ἀποτελούσης τὸν πρῶτον κρίκον ἀλύσεως νοσηρῶν φαινομένων, ὧν τὸ ὕστατον ἢ σχεδὸν τὸ ὕστατον εἶναι ἢ κινδυνώδης πράξις. Ἡ συναρμολόγησις αὕτη τῶν φαινομένων, ἅτινα παρὰ τῷ φρενοπαθεῖ συνδέονται ἀμοιβαίως, δὲν παρατηρεῖται παρὰ τῷ ὑποκριτῇ, ὅστις διατείνεται ὅτι οὐδεμίαν κέκτῃται τοῦ ἐγκλήματος ἀναμνησιν, καίπερ ὑποκρινόμενος εἶδος παραφροσύνης, καθ' ὃ πάντοτε ἡ μνήμη διατηρεῖται ἀκμαία, ἢ ἐπικαλεῖται εἰς δικαιολόγησιν τῆς πράξεως ὀρμέμφυτον τινα ὀρμὴν καθ' ἣς περιστάσεις τοιαύτη οὐδόλως ὑφίσταται· προκύπτει δὲ ἐκ τούτου σειρὰ ὅλη ἀσυνεπειῶν, κλινικῶν ἀντιφάσεων, ὑποστηρίζουσῶν, ἂν μὴ τὴν βεβαιότητα, τοῦλάχιστον τὴν πιθανότητα τῆς ὑποκρίσεως. Ζητητέον τέλος τὸν προτρέψαντα τὸν ὑπόδικον εἰς τὴν διαπράξιν τοῦ ἐγκλήματος λόγον· τὰ ἐλατήρια τῶν πράξεων τῶν φρενοπαθῶν οὐδόλως συνάδουσι τῇ βαρύτητι τῶν πράξεων· ὡς τὰ πολλὰ ταῦτα εἶναι χιμαιρικά, σπουδαῖα μόνον διὰ τοὺς φρενοπαθεῖς ὄντα, τούναντίον δὲ ὁ ἐγκληματίας ἔχει ἄμεσον καὶ καταφανὲς συμφέρον.

Ἐκ τῆς προκαταρκτικῆς ταύτης ἐξετάσεως ὡς τὰ πολλὰ προκύπτει ἡ

πιθανότης τῆς ὑποκρίσεως, ἥτις μεταβάλλεται εἰς βεβαιότητα ἢ αἶρεται μετὰ τὴν τοῦ ἐνόχου ἄμεσον ἐξέτασιν, γινομένην μετὰ μεγίστης λεπτομερείας. Τὸ ἀποστέλλειν εἰς φρενοκομεῖον πάντα ὑπόδικον παρουσιάζοντα σημεῖα παραφροσύνης εἶναι μέσον σοφόν, καθότι καὶ ἐπίβλεψις λελογισμένη ἐν αὐτοῖς ἐνεργεῖται καὶ τὰ μέσα πρὸς τελείαν καὶ ἀποτελεσματικὴν παρατήρησιν ἄφθονα καὶ τέλεια ἐν τούτοις ὑπάρχουσι, διὸ ὁ ὑποκριτὴς ἐπὶ πολὺ δὲν ἀνθίσταται.

Ἡ φυσιογνωμία, ἡ παράστασις, αἱ χειρονομίαι καὶ κινήσεις τοῦ ὑποκριτοῦ εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι ἀναλόγως τοῦ τύπου τῆς παραφροσύνης, ὃν ὑποκρίνεται· σπανίως ὅμως ἡ ὑπόκρισις ἐνεργεῖται μετὰ δεξιότητος ἱκανῆς νὰ ἐξαπατήσῃ πεπειραμένον ἱατρόν. Ἐν γένει δὲ ἀνὰ ἓν ἐξεταζόμενα τὰ συμπτώματα παρέχουσι δεδομένα ἰσχυρὰ πρὸς διάγνωσιν· οὕτω τὸ βλέμμα, κατὰ τὸν Laurent, ἔχει τι ἰδιάζον, εἶναι δηλαδὴ λαθραῖον, εὐκίνητον, ὑπουλον παρουσιάζει τι τὸ ἀποτρόπαιον καὶ αἰόλον, εἶναι στυλινόν καὶ βάσκανον τὴν ἐκφρασιν, τὰ χεῖλη αὐτοῦ, προκειμένου νὰ ἐκφράσῃ αἰσθημα ἀγαθότητος, ὑποτρέμουσι καὶ σαρκώδιον ὑπομειδῶσι, τὸ πρόσωπον ἐμφαίνει τι τὸ βεβιασμένον, ἀδυνατεῖ νὰ καταστήσῃ τὴν ἐκφρασιν τοῦ βλέμματος ἀφηρημένην καὶ ὀργίλον ὡς ὁ μανικός, ὡς ἐπίσης καὶ ἀλλόφρων, ἀλλ' οὔτε ἀδιάφορον καὶ οἰνοῖ καταβεβλημένην ὡς ὁ μωρός ἢ παραλυτικός, οὔτε σταθεράν καὶ ἡλίθιον, ὑπερήφανον καὶ αὐστηράν ὡς ὁ μονομανικός, οὔτε μαρμαίρουσαν καὶ κακοπαθῆ ὡς ὁ ἐπιληπτικός. Διὰ συχνὰ νεύει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω ἀτενίζων τὴν γῆν, δυσπιστῶν εἰς τὴν ἣν ὑποκρίνεται ἐκφρασιν, ἐνίοτε καὶ ὑπὸ τοῦ βλέμματος αὐτοῦ προδιδόμενην.

Ἰδιαιτέρας ἐπίσης χρήζουσι προσοχῆς ὁ ἦχος τῆς φωνῆς, ἡ λαλιὰ, τὰ χειρόγραφα, ἡ παράστασις, αἱ κινήσεις κλπ. τοῦ κρατουμένου, ἰδίᾳ δὲ αἱ κινήσεις καὶ ἡ παράστασις αὐτοῦ εἶναι ὑπερβολικαί, ἀσυνήθεις, δυσαρμονικαί. Αἱ ἐξῆς τοῦ ἀββᾶ Plassan, πρῶν διευθυντοῦ τοῦ ἐν Λουγδούνῳ ἀσύλου τῶν κωφῶν, παρατηρήσεις ἔστωσαν ὡς τύπος τῆς ὑποκρίσεως καὶ τῆς ἀνακαλύψεως αὐτῆς ἐν περιπτώσει κωφῶν.

Παρατ. α'.—Τὴν 9ην Μαρτίου 1858 ἐκλήθην ὡς διερμηνεὺς διὰ τὸν Sylvain Parrot ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου ἐπὶ φόνῳ. Ἠρνήθη οὗτος ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς διὰ σημείων ἀπειθυνθείσας αὐτῷ ὑπ' ἐμοῦ καὶ τοῦ συνεργάτου μου κωφῶν ἐρωτήσεις, σημεία ἄλλως πόσον ἐκφραστικῶν καὶ φυσικῶν, ὥστε οἱ ἥκιστα ἐξφκειωμένοι πρὸς τὴν διὰ σημείων τοιαύτην συνεννόησιν παραστάσεως ἀντελαμβάνοντο αὐτῶν εὐκόλως. Ἐκ πρώτης λοιπὸν ἀφετηρίας ὑπώπτευσά ὅτι ὁ κατηγορούμενος δὲν ἦτο κωφάλαλος, διότι ἄλλως ὤφειλε νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν παρὰ πάντων τῶν κωφῶν νῦν καὶ ἐννοουμένην μιμικὴν, προτιμώντων τὸν τρόπον

αὐτὸν τῆς συνεννοήσεως τοῦ διὰ τῆς γραφῆς· συνεπέρανα λοιπὸν ὅτι ὁ S... P... ὑπεκρίνετο τὴν κωφάλαλιν, τοῦθ' ὅπερ κατεδείχθη ἐκ τῶν συζητήσεων, διαρκεσασῶν ἀπὸ τῆς 8ης καὶ ἡμισείας ὥρας τῆς πρωίας μέχρι τῆς 11ης τῆς ἐσπέρας.

1) Παρετήρησα ὅτι, διατρέχων διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὰς ἀπευθυνόμενας αὐτῷ ἐγγράφως ἐρωτήσεις ἢ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γραφόμενα, ἐκίνει φυσικῶς τὰ χεῖλη ὡς ὁ ἀρθρῶν συλλαβάς, ὁ προφέρων ταύτας ἐν τῇ στόματι ἀθροῦ-βως. Οἱ κωφάλαλοι οὐδόλως κινουσι τὰ χεῖλη ἀναγινώσκοντες ἢ, ἂν τοῦτο πράττωσι τυχαίως, δὲν ποιῶσι τοῦτο καθ' ὃν τρόπον οἱ μὴ κωφάλαλοι, ἐκτὸς ἂν κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτῶν ἡλικίαν ἤκουσάν τινος λαλοῦντος, ἢ τὸ ἀρρώστημα αὐτῶν δὲν ἦναι ἀπόλυτον.

2) Ἀνακρινόμενων τῶν μαρτύρων, ὁ κατηγορούμενος οὐδόλως ἠτένιζεν αὐτοὺς νέων σχεδὸν πάντοτε πρὸς τὰ κάτω τοὺς ὀφθαλμούς, ἡ ἔκφρασις δὲ καὶ ἡ παράστασις αὐτοῦ ἐτεκμηρίου ἄνθρωπον ἀκούοντα, παρετήρησα δὲ ὅτι, καθόσον αἱ καταθέσεις ἦσαν ἐπιβαρυντικαὶ ἢ εὐνοϊκαί, διαφόρους ἐλάμβανεν ἐντυπώσεις. Ὁ κωφάλαλος ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει τὸ πᾶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ζητεῖ, πειρώμενος ὅπως μὴ διαφύγῃ αὐτὸν οὔτε χειρονομία οὔτε κίνησις τις τῆς φυσιογνωμίας κλπ.

3) Ὁ S... P..., γράφων, ἐπραττεν ἄπειρα ὀρθογραφικὰ σφάλματα, οἷα ποιοῦσιν οἱ ἀκούοντες, οἱ λαλοῦντες, οἱ ἀπαιδευτοί, ἔγραφε τὰς λέξεις ὅπως αὐταὶ προφέρονται, παραλείπων τὰ σπουδαῖα γράμματα, προστιθεὶς ἄλλα, τοιαῦτα λάθη ἐξαιρετικῶς μόνον οἱ κωφάλαλοι ποιοῦσιν.

Ἐν ἐνί, ἐπέστην ὅτι ὁ S... P... δὲν ἦτο κωφάλαλος, ἢ, ἂν ἦτο, πρὸ μικροῦ ἐγένετο.

Ὁ ἤχος τῆς φωνῆς παρουσιάζει ποικίλους χαρακτῆρας ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς παραφροσύνης, ὧν ὁμως δύσκολος ἡ ἀπομίμησις, ὡς ἐ. π. τὴν τρομώδη τῶν οἰνοπνευματιστῶν καὶ παραλυτικῶν φωνήν, τὸν ἰδιαζοντα τῶν μωρῶν βατταρισμόν, τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ ὑστερισμοῦ καὶ τῆς ὀξείας μανίας παρατηρούμενον τραχύ.

Ἐπειδὴ δὲ ἄφ' ἐτέρου ἐκ τῆς γραφῆς καὶ ἐν γένει τῆς τῶν ἰδεῶν μεταδόσεως γνωρίζεται ἡ διανοητικὴ τοῦ ἀνθρώπου κατάστασις, δέον ὅπως ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐνόχου ἐνεργῇται μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας καὶ καθ' ὃν ἐξετάζονται οἱ φρενοπαθεῖς τρόπον. Ἐν γένει δὲ αἱ τοῦ ὑποκρινομένου ἀπαντήσεις εἶναι μᾶλλον παράλογοι ἢ αἱ τοῦ ἀληθοῦς φρενοπαθοῦς. Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα ὡς τύπον τῶν ἀπαντήσεων τῶν ὑποκριτῶν ἐκ τοῦ Morel καὶ ἐξῆς τοῦ Raimband ἀπαντήσεις.

Ἐρ. — Πόσων ἐτῶν εἴθε;

Ἀπ. — Ἀπὸ ἐδῶ ἕως Nancy εἶναι βεβαίως πέντε χιλιόμετρα.

Ἐρ. — Πόθεν εἴθε;

'Απ. — Σεῖς θέλετε οὕτω νὰ με δολοφονήσητε ; "Ω ! μὴ προσποιεῖσθε, εἶθε καὶ σεῖς ἐκ τῶν μετημφισμένων ἀνθρώπων.

'Ερ. — Τί ἔργον κάμνετε ;

'Απ. — "Ω ! γνωρίζετε τὴν καλὴν μου φίλην. . . Ναι, εἶμαι ὑπανδρευμένος. . . Αἶ ! "Οχι, δὲν εἶμαι ὑπανδρευμένος. . .

'Ο ἀληθὴς φρενοπαθὴς, ἐκτὸς ἂν ὑποτεθῇ εἰς ὑπατον βαθμὸν μωρός, συχνότατα ἢ καὶ σχεδὸν πάντοτε ἀπαντᾷ λογικῶς ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, τὰ ἐπαγγελμα, τὴν κατοικίαν αὐτοῦ, ἐνίοτε ἀληθῶς δυσκόλως κατορθοῦται ἢ προσήλωσις τῆς προσοχῆς τοῦ φρενοπαθοῦς εἰς ἀντικείμενόν τι, ἀλλὰ διὰ σοβαρότητος καὶ αὐστηρότητος ὡς τὰ πολλὰ ἐπιτυγχάνεται τοῦτο καὶ παρ' αὐτοῖς ἀκόμη τοῖς ἐξάλλοις μανιακοῖς, οἵτινες τότε ἀπαντῶσιν ὀρθῶς. 'Ο ὑποκριτής, φοβούμενος μὴ τυχὸν ἀποτύχῃ εἰς τὴν ὑπόκρισιν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιτείνει τὰ τῆς παραφροσύνης σημεῖα, ὥστε καθίστησι ταῦτα ἀπίθνα, ἄλλοτε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προβάλλει τὴν ἔνστασιν ὅτι εἶναι φρενοπαθὴς, τοῦθ' ὅπερ οὐδέποτε παρατηρεῖται εἰς τοὺς ἀληθεῖς φρενοπαθεῖς καὶ δὴ τοὺς μονομανικοὺς, οἵτινες ἐπὶ τοσοῦτον πιστεύουσιν εἰς τὰς μονομανεῖς αὐτῶν ιδέας ἢ καὶ τὰς παρακρούσεις, ὥστε οὐ μόνον πείθονται οἱ ἴδιοι περὶ τῆς πραγματικότητος αὐτῶν, ἀλλ' ἐξεγείρονται ὀργίλοι κατὰ τῶν τεινόντων ν' ἀποδείξωσιν αὐτοῖς τὸ σφαλερὸν τῶν ιδεῶν αὐτῶν. Οὐδέποτε τέλος ὁ ὑποκριτής ἀπομιμείται τελείως τὰ σωματικὰ τῆς φρενοπαθείας σημεῖα, ὡς τὴν αὐπνίαν, τὰς τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων ἐν γένει διαταραχάς, τὴν ἰσχύουσαν εἰς τὰ ὀξέα εἶδη, τὴν εὐσαρκίαν εἰς τὰ χρόνια εἶδη, τὴν βραδύτητα τοῦ σφυγμοῦ καὶ τῆς ἀναπνοῆς εἰς τὴν λυπημανίαν κλπ.

'Εν γένει ἡ ὑπόκρισις εἶναι δυσχερεστάτη. ὁ δὲ δόλος εὐκόλως ἀνακαλύπτεται, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς ὑπολείπεται ἀμφιβολία τις πρὸ ἱατροδικαστῆ, ὅποτε δέον νὰ παρατείνηται ἡ ἐξέτασις ὅπως χαλαρωθῇ ἡ ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ τοῦ ὑποκριτοῦ ἢ ὑποπέσῃ οὗτος εἰς σφάλματα κατὰ τὴν ὑπόκρισιν, ἐξ ὧν ἀνακαλύπτεται εἴτε δι' ἀπατηλῶν ἐκφράσεων εἴτε διὰ τοῦ φόβου καὶ τῆς χρήσεως θεραπευτικῶν μέσων, καὶ δὴ τῆς ψυχρολουσίας, τῆς μέθης. Σημειωτέον ὅτι ὁ ὑποκριτής, παρατείνων ἐπὶ μακρὸν τὸν δόλον, ὑφίσταται ἀλλοιώσεις τινὰς καὶ οὐ μικροῦ λόγου ἀξίας καὶ εἰς τὴν φυσικὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ κατάστασιν, ἰδίᾳ ὅμως εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν, ὥστε ἐνίοτε ὁ ἐπὶ χρόνον τινὰ τὸν παράφρονα ὑποκρινόμενος καταλήγει εἰς ἀληθῆ παραφροσύνην.

6. *Βλακεία καὶ ἡλιθιότης.* — Οἱ βλάκες καὶ οἱ ἡλιθοὶ εἶναι ὡς τὰ πολλὰ ἀσθενεῖς ἀτελῶς ἀνεπτυγμένοι, ἡ δὲ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἐκφράσις ἔχει τι τὸ ὅλως χαρακτηριστικόν. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διανοητικῆς καταστάσεως ἐν πολλαῖς περιστάσεσι, καὶ δὴ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς

στρατιωτικής υπηρεσίας, υποκρίνονται, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ευρωστοί, καλῶς διαπαιδασμένοι καὶ φέροντες τὰ ἔχνη ἐργασίας βαναύσου καὶ παρατεταμένης, παρουσιάζονται ὡς βλαῖκες ἢ ἡλίθιοι ἐκ πρώτης ὄψεως εὐκόλως ἀναγνωρίζονται ὡς ὑποκριταί, δύσκολος ὁμως παρ' αὐτοῖς ἡ ἀκριβὴς διέκρισις τοῦ βαθμοῦ τῆς διανοητικῆς καταστάσεως.

Β'. ΥΠΟΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΨΙΣ ΤΟΥ ΠΥΡΕΤΟΥ

Οὐχὶ σπανίως πρὸς ἀποφυγὴν ἐργασίας ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τοῦ καθήκοντος, στρατιῶται ἢ μαθηταί ἢ ὑπάλληλοι υποκρίνονται ὅτι πάσχουσι πυρετὸν ἢ προκαλοῦσιν αὐτόν. Τὰ δι' ὧν προκαλεῖται ὁ πυρετὸς μέσα εἶναι συνήθη καὶ τοῖς πᾶσι γνωστά, οἷον βιαία κινήσεις μικρὸν πρὸ τῆς τοῦ ἱατροῦ ἐπισκέψεως, συγκινήσεις ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἱατροῦ κλπ., ἅτινα συνεπαγονται μείζονα τοῦ σφυγμοῦ συχνότητα, ἣτις καθίσταται μείζων πληττομένου τοῦ βραχίονος εἰς τοῖχον ἢ ἐπὶ τῆς ἐδρας, ἄλλοτε ἐπιτιθεῖσιν ἐπὶ τῆς γλώσσης λευκὴν τινα οὐσίαν ὅπως καταφανῇ ἐπ' αὐτῆς ἐπίχρισμα. Ὁ δόλος εὐκόλως ἀνακαλύπτεται διὰ τοῦ θερμομέτρου, δι' οὗ καταδείκνυται ἡ φυσικὴ τοῦ σώματος θερμοκρασία μεθ' ὅλην τὴν πυρετικὴν τοῦ σφυγμοῦ κατάστασιν. Παρ' ἡμῖν οὐχὶ σπανίως γίνεται χρήσις σκοροδίου τιθεμένου ὑπὸ τὴν μασχάλην· ἡ οὐσία αὕτη προκλεῖ συχνότητα τοῦ σφυγμοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ μέσον τοῦτο εὐκόλως ἀνακαλύπτεται, ἐξεταζομένων μετὰ προσοχῆς τῶν μασχαλῶν. Ἄλλοι δὲ τοποθετοῦσι τὸ σκορόδιον ἐν τῷ ἀπειθυμένῳ ἐντέρω, ὅτε ὁ πυρετὸς καὶ ἐντανώτερος καὶ μᾶλλον πραγματικὸς ἀποβαίνει.

Γ'. ΥΠΟΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΨΙΣ ΤΩΝ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΩΝ

1. *Ἐπίσταξις*. — Συνηθέστατα, ἡ σχεδὸν πάντοτε, τὴν ἐπίσταξιν υποκρίνονται μαθηταί ὅπως ἐξέλθωσι τῆς παραδόσεως ἢ ἀποφύγωσιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὰ μαθήματα, προκαλοῦσι δὲ ταύτην ὡς τὰ πολλὰ διὰ νυγμῶν κατὰ τὸν βλενωδύμενον τοῦ Schneider, δι' εἰσαγωγῆς ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, οἷον φύλλων κλπ. ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ἡ αἱμορραγία δὲν εἶναι ἀφθονος. Ἄλλοτε ὁμως τὸ ἐκ τῆς ἐπιστάξεως αἷμα χρησιμεύει πρὸς ὑπόκρισιν ἐτέρας μᾶλλον βαρεῖας αἱμορραγίας, οἷον αἱμοπτύσεως, αἱματεμέσεως κλπ.

2. *Αἱμόπτυσις*. — Πολλὰ καὶ ποικίλα, ἀλλ' ἐν γένει λίαν ἀπλᾶ, εἶναι τὰ πρὸς ὑπόκρισιν τῆς αἱμοπτύσεως μέσα, καὶ ὅτε μὲν τὸ αἷμα εἶναι πραγματικόν, ὅτε δὲ καθ' ὑπόκρισιν, ὅτε δὲ ἀπλῶς διὰ διηγήσεως· καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιστάσει τὸ αἷμα πηγάζει ἐκ τραυματισμῶν κατὰ τὰ φατνία, τὴν ἐσωτερικὴν τῶν παρεῖων ἢ τῆς ρινὸς ἐπιφάνειαν, ὁ δὲ ὑποκριτὴς ἐπείγεται πρὸς βῆχα, κινεῖ ποικιλοτρόπως τὸν σίελον ἐν τῷ στό-

ματι καὶ ἀποπτύει αἷμα ἀφρώδες ὡς εἰς τὴν ἀληθῆ αἰμόπτυσιν. Πρὸς βεβαιώσιν τοῦ δόλου ἀρκεῖ ὡς τὰ πολλὰ λεπτομερὲς τῆς κοιλίας τοῦ στόματος ἐξέτασις ἢ καὶ τῶν χοανῶν εἴτε δι' ἀπλῆς ἐπισκοπῆσεως εἴτε καὶ διὰ τοῦ στοματοσκοπίου καὶ ρινοσκοπίου, ὁπότε ἡ ἐξεύρεσις κατὰ τὰς κοιλότητας ταύτας τραύματος αἶρει πᾶσαν περὶ τῆς ὑποκρίσεως ἀμφιβολίαν. Ἐν λίαν σπανίαις περιστάσεσι καθίσταται ἀναγκαία ἡ χρῆσις τοῦ λαρυγγοσκοπίου, ἂν τὸ τραῦμα εἰς τὰ ὅλως κατὰ βάθος μέρη ἐδράζῃ. Πλὴν τῆς διὰ τῆς τοπικῆς ἐξετάσεως βεβαιώσεως τοῦ δόλου, οὗτος ἀνακαλύπτεται ἂν ὁ ὑποκριτὴς ἀποπτύῃ ἐπανειλημμένως χωρὶς βηχός, ὅτε τὸ αἷμα ἐξακολουθεῖ ρέον ἢ ἂν κλίνη ἀπλῶς ἐπὶ τὰ πρόσω τὴν κεφαλὴν. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει ὁ δόλος ἐπιχειρεῖται τῇ εἰσαγωγῇ, ἐν τῷ στόματι αἵματος ἀλλοτρίου, τοῦτο δὲ εὐκόλως ἀνακαλύπτεται, διότι ἡ αἰμόπτυσις παύεται σὺν τῇ ἐξαντλήσει τοῦ ἐν τῷ στόματι αἵματος, ἐπίσης εὐκόλως ἀνακαλύπτεται καὶ ὁ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς χρωματιστικῶν ἐν τῷ στόματι ὑλῶν δόλος διὰ καρμίνου, ἄρμενίας βώλου, τοῦ ὑποκριτοῦ ἀποπλύνοντος τὸ στόμα διὰ καθαροῦ ὕδατος, ὅτε ὁ σιελος καὶ αἱ ἀποχρέμψεις ἐν γένει ἐντελῶς ἀποχρωματίζονται.

Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περιπτώσει ὁ ὑποκρινόμενος εἴτε παρουσιάζει εἰς τὸν ἱατρὸν ποσότητα αἵματος μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλην δι' ἀποχρέμψεως ἀπαβληθεῖσαν, εἴτε διατείνεται ὅτι ἀπαξ ἢ πολλάκις κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ ὑπέστη αἰμοπτύσεις, τοῦθ' ὅπερ συχνάκις συμβαίνει ἐνώπιον τοῦ στρατολογικοῦ συμβουλίου. Ἐν τῇ πρώτῃ περιστάσει τὸ αἷμα δὲν εἶναι ἀφρώδες, μᾶλλον ἢ ἥττον μελανωπὸν, ἢ μεμιγμένον μετὰ τῶν πτυέλων, εὐκόλως δ' ἄλλως ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος, τοῦ ὑπόπτου τεθειμένου εἰς χῶρον, ἐνθα δύσκολον ἢ ἀδύνατον ἀποθάνει νὰ προμηθευθῇ αἷμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ὅλη τοῦ ὑποκριτοῦ ἐξὶς οὐδόλως συνάδει πρὸς τὴν ὑποτιθεμένην αἰμόπτυσιν, ἐν ἣ ὁμως περιπτώσει γεννᾶται τῷ ἱατρῷ ἐκ τε τῆς καθόλου ἕξεως καὶ τοῦ περιγενομένου τῆς τοπικῆς ἐξετάσεως ἀμφιβολία, ὅφειλε νὰ ἀποφανῇται μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν κἀμνοντος. Αἱ τῆς τοιαύτης φύσεως περιστάσεις εἶναι συχναὶ παρὰ τοῖς κληρωτοῖς.

3. *Αἱματέμεις*. — Ἡ τῆς αἱματέμεσεως ὑπόκρισις πολλῶ σπανιώτερον τῆς τῆς αἰμοπτύσεως ἀπαντᾷ, ὡς τὰ πολλὰ δὲ οἱ διατεινόμενοι ὅτι αἱματεμοῦσι τυγχάνουσιν αἰμοπτύκοι, ἄλλως ἢ αἱματέμεις χωρὶς καρμίνου ἢ ἀπλοῦ τοῦ στομάχου ἔλκου εἶναι σπανιωτάτη. Τὸν δόλον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καταδεικνυσὶν ἢ ἔλλειψις τῶν παρομαρτούντων τοῖς προσημειωθεῖσι νοσήμασι συμπτωμάτων, ἅτινα βεβαιοῦνται διὰ καταλλήλου τοπικῆς ἐξετάσεως.

4. *Αἱματουρία*. — Τὴν αἱματουρίαν σπανίως ὑποκρίνονται ἐν τοῖς νοσηκομείοις καὶ οἱ ὑπὸ ἐξέτασιν κληρωτοί, ἴσως οἱ ἐπὶ πολιτικῇ ἀποζημιώσει

εγκλώνοντες ενοχοί τραυματισμού διατείνονται ότι πασχουσιν αιματοουρίαν, χρώμενοι ούσαις χρωματιστικαῖς, χρωματιζούσαις τὰ οὖρα· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εὐκόλως ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος, διότι οὐδὲν καθίζημα ἀποτελεῖται ἐν τοῖς οὖροις; δὲν ἐμπεριέχεται λεύκωμα ἢ σωματῖα αἵματος.

δ. *Ἐντερορραγία. Αἱμορροΐδες.* — Τὴν τῶν αἱμορροαγιῶν τούτων ὑπόκρισιν διενεργοῦσιν ὡς τὰ πολλὰ τῇ εἰσαγωγῇ ἐν τῷ ἀπευθυμένῳ κύστεως, πλήρους αἵματος ἢ ἐρυθρᾶς χρωματιστικῆς οὐσίας. Ὁ δόλος ἀνακαλύπτεται εὐκολώτατα διὰ καταλλήλου τοπικῆς ἐξετάσεως.

δ'. ΥΠΟΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΨΙΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Τὰς τοῦ δέρματος παθήσεις συχνότατα προκαλοῦσιν ἢ καὶ ἀπλῶς ὑποκρίνονται. Ἐν γένει δὲ ἕνεκα τῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς προκαλοῦνται ἐπὶ τοῦ δέρματος τεχνητῶς παθήσεις ἢ αἱ τυχόν ὑφιστάμεναι, ἀνθίστανται πρὸς τὰ ἀποτελέσματα καταλλήλου θεραπείας ἢ καὶ μετατρέπονται τὴν ἰδέαν, ἐκπαλαί ἢ τῶν νοσημάτων τούτων ὑπόκρισις εἶναι συχνότατη, διό μεγίστη ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους τοῦ ἐξετάζοντος ἱατροῦ προσοχὴ πρὸς ἀποφυγὴν ἀπάτης. Ἐνταῦθα ἰδίᾳ ὁ λόγος 1) Περὶ τῶν τῆς χροιάς ἀλλοιώσεων ἱκτέρου, χαλκόχρου νόσου. 2) Περὶ τῶν τῆς ἐκκρίσεως ἀλλοιώσεων, οἷον δυσωδῶν ἰδρώτων, χρωμιδρώσεως, ἰδρώτος αἵματος. 3) Περὶ τῶν παρασιτικῶν νόσων, κηρίου, ψώρας κλπ.

1. *Περὶ τὴν χροιάν ἀλλοιώσεις.* Α'. *Ἰκτερος.* — Οἱ τὸν ἱκτερον ὑποκρινόμενοι χρωματίζουσι τὸ δέσμα εἴτε δι' ὕδατῶδους διαλύσεως κούρκουμα εἴτε δι' αἰθάλης ἐν ὕδατι ἀναδεδυμένης· ἢ οὕτω ὅμως παραγομένη ἱκτερικὴ τοῦ δέρματος χροῖς παραλλάσσει ἐπαισθητῶς τῆς πραγματικῆς τοῦ ἱκτέρου χροιάς, ἅμα δὲ δυσκόλως ἐπιτυγχάνεται καὶ ἡ ἱκτερικὴ τῶν ἐπιπεφυκῶτων χροιά. Ἄλλως ὁ δόλος εὐκόλως ἀνακαλύπτεται, διότι τῶν τοιοῦτων τὰ οὖρα στεροῦνται ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς χαρακτηριστικῆς τῶν ἱκτερικῶν οὕρων χροιάς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου, τῶν καταλλήλων ἀντιδραστηρίων πρὸς καταδύθινιν εἰς πράσινον ἢ κίτρινον τὴν χρωματιστικὴν τῆς χολῆς ὕλην, ἥτις μεταβαίνει πάντοτε εἰς τὰ τῶν ἱκτερικῶν οὖρα, οὐδὲν καθίζημα ἢ χρωματισμὸς εἰδικὸς τοῦ ἱκτέρου χαρακτηριστικὸς παρατηρεῖται.

Β'. *Νόσος τοῦ Adhison.* — Μόνον ἡ παρατεταμένη ἐσωτερικὴ χρῆσις τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου προκαλεῖ τὴν ἰδιάζουσαν τῇ νόσῳ τοῦ Adhison χροιάν τοῦ δέρματος, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ γενικὴ τοῦ κάμνοντος κατάστασις καὶ ἡ ἐπιτηρητικὴ ἐπὶ τινι χρόνῳ αὐτοῦ ἐξέτασις συμβάλλονται πρὸς εὐχερῆ τοῦ δόλου ἀνακάλυψιν.

2. *Περὶ τὴν ἐκκρίσιν ἀλλοιώσεις.* Α'. *Ἀφθονοὶ καὶ δυσωδεῖς ἰδρώτες.*

—Οἱ ἄφθονοι, καὶ δὴ οἱ δυσώδεις, ἰδρώτες, εἶναι αἰτία ἐξαίρεσως κληροῦχου ἢ στρατιώτου ἤδη κατατεταγμένου ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ στρατοῦ, διὸ συνηθέστατα ὑποκρίνονται τὴν κατὰστασιν ταύτην. Κατὰ τὸν Bégin, οἱ ἄφθονοι τῶν ποδῶν ἰδρώτες κατεργάζουσι τὰ ὄργανα μαλακύνουσι, καθιστῶσιν αὐτὰ εὐερέθιστα καὶ τὴν βύθισιν δύσκολον· ἡ περὶ τὴν ἔκκρισιν αὕτη ἀλλοίωσις δυσκόλως κατὰ τὴν ἀπλὴν τῶν κληρωτῶν ἐξέτασιν διακρίνεται, τοῦτου ἕνεκα μόνον εἰς τοὺς ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ στρατοῦ ἄνδρας γίνεται ἀκριβὲς τῆς παθήσεως ἐξέτασις, ὅτε εὐκόλως διακρίνεται ὁ δόλος διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς εἰδικῆς τοῦ δέρματος τῶν ποδῶν κατεργασίας, προκυπτούσης εἴτε ἐκ τῶν ἀφθόνων ἰδρώτων, εἴτε ἐκ τῆς παρατεταμένης τῶν ποδῶν ἐν τῷ ὕδατι διαμονῆς, τὸ δὲ δυσώδες τοῦ ἰδρώτος ὑποκρίνονται διὰ τῆς ἐπαλείψεως τῶν ποδῶν διὰ λίπους μεμιγμένου μετὰ τυροῦ, ἢ βάμματος σουλφίου τοῦ μηδικοῦ, ἢ ἐλαίου τοῦ Dippel κλπ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ δόλος ἀνακαλύπτεται διὰ καθαρισμοῦ τῶν ποδῶν καὶ ἐπιμελοῦς τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν ἐπιτηρήσεως.

Β'. *Χρωμίδρωσις*. — Ἡ χρωμίδρωσις, ὑφισταμένη εἰς κηλίδας ἄλλοτε ἄλλου μεγέθους, ἰδίᾳ κατὰ τὰ κάτω βλέφαρα, καὶ χροῖας βαθέως κυανῆς, σχεδὸν πάντοτε παρατηρεῖται παρὰ ταῖς γυναῖκι, δις δὲ μόνον μέχρι τοῦδε παρ' ἀνδράσιν. Οὐχὶ σπανίως ὑπεκρίθησαν τὴν ἰδιαίτεράν ταύτην τοῦ δέρματος κατάστασιν, καὶ δὴ γυναῖκες, τὸ μὲν φιλαρεσκείας ἕνεκα, τὸ δὲ ἄγνωστον διὰ τῖνα λόγον. Τὰς κηλίδας ταύτας τεχνητῶς προκαλοῦσιν εἴτε διὰ τοῦ ἰνδικοῦ, εἴτε διὰ λίαν λεπτῆς κόψεως ἀνθρακος, πυρίτιδος, αἰθάλης κλπ. Πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου, πλήν τῶν περὶ τοῦ ἡθικοῦ πληροφοριῶν, ὡς ὁ ἰατρός ὀφείλει μετὰ προσοχῆς νὰ συλλέξῃ, κατὰ τὸν Le Roy Méricourt, δεόν ὅπως ἐξετασθῇ ἂν ἡ παρὰ φύσιν κεχρωσμένη χώρα τυγχάνῃ ἄμαυρά καὶ οὐχὶ στίλβουσα χωρὶς ὀφείας ἐλαιώδους καὶ μὴ κεχρωσμένης κατ' ἐπιφάνειαν, ἂν ἡ χροιά διαλύηται διὰ τοῦ ὕδατος ἢ καὶ παρέρχεται δι' ἀπομάξεως, ἂν τυγχάνωσι τὰ ἀγγεῖα ἐνειμένα, τέλος ἀπαιτεῖται αὐστηρὰ ἐπιτήρησις καὶ ἐξέτασις.

Γ'. *Ἰδρώτες αἵματος*. — Μετὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Parrot, οὐδόλως πλέον ἀμφισβητεῖται ἡ ὑπαρξίς τῆς νόσου ταύτης φύσεως νευρικῆς. Ἡ ὑπόκρισις τελεῖται δι' ἐλαφρῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος τραυματισμῶν ἢ διὰ χρωματιστικῶν ὑλῶν, ἀλλ' ἐκαστοτε ὁ δόλος εὐκόλως ἀνακαλύπτεται.

3. *Παραστικαὶ νόσοι*. Α'. *Ἀχῶρες*. — Συνηθέστατα τὸν κατὰ τὴν κεφαλὴν ἀχῶρα ὑποκρίνονται τῇ χρήσει νιτρικοῦ ὀξέος, ὅτε ἀναφαίνονται ἐπὶ τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς ἐσχάραι κιτρινωπαὶ ἄλλοτε ἄλλαι τὸ μέγεθος, τὰ μάλιστα παρεμφερεῖς ταῖς κηλίδαι τοῦ ἀχῶρος, διὰ τῆς προσεκτικῆς ὁμῶς ἐξετάσεως ἀνακαλύπτεται ἡ ἔλλειψις τῆς χαρακτηριστικῆς τοῦ ἀχῶρος ὁμφαλικῆς κοιλότητος ἐν τῷ μέσῳ, τῆς κανονικῆς κυκλικῆς διατά-

ξέως τῶν κηλίδων μετὰ τριχὸς ἐν τῷ μέσῳ, τῆς ἰδιαζούσης κακῆς οὐ
τέλος τοῦ διὰ τοῦ μικροσκοπικοῦ ἀνακαλυπτομένου παρασίτου *Acho*
Schænleinii.

Αἱ πρόδοι τῆς ἐπιστήμης ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, καταδείξασι
παρασιτικὴν τῶν ἀχῶρων φύσιν, δὲν ἐπιτρέπουσι τὸν δόλον. Οὐχ ὅ
ὅμως τινὲς πρὸς ἀποφυγὴν τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσως ὑποβάλλου
εἰς τὴν πάθῃσιν ταύτην διὰ συγχρωτισμοῦ.

Β'. *Ψώρα*. — Ὅ,τι περὶ τῶν ἀχῶρων εἴρηται ἐφαρμόζεται καὶ εἰς
ψώραν.

Ε'. ΓΥΟΚΡΙΣΙΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΝΑΤΟΜΙΚΑΣ ΧΩΡΑΣ

1. Κατὰ τὸ *kranior*. Α'. *Ἀλωπεκίασις*. — Ἐπειδὴ οἱ φέροντες
πάθῃσιν ταύτην εἰς μέγαν βαθμὸν ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς ὑπο
ώσεως, οὐχὶ σπανίως ὑποκρίνονται αὐτήν, εἴτε διὰ τοῦ ξυροῦ εἴτε
τῆς ἀποψιλώσεως τῶν τριχῶν, ἀλλ' εὐκόλως ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος,
λως εἰς τὴν τεχνητὴν ἀλωπεκίαν ἐλλείπει ἡ λευκωπὴ ὁμοτιμος καὶ
βουσα τοῦ δέρματος τοῦ κρανίου χροιά, τὰ κυανόχροα στίγματα ἀντι
χοῦντα κατὰ φύσιν εἰς τὰς ρίζας τῶν τριχῶν, τὸ ἰδιάζον σπανίων τ
καὶ ἀραιῶν τριχῶν κλπ., ἅτινα παρατηροῦνται κατὰ τὴν ἀληθῆ ἀλ
κίαν, ἐτι δὲ εὐκολώτερον ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος, ἐνεργούμενος τῇ
θέσει ἐπὶ τοῦ κρανίου φενάκης παρεμφεροῦς τῇ ἀλωπεκιάσει.

Β'. *Ὀγκι*. — Ἄλλοτε οἱ τὸν ἐπαίτην ἐπαγγελλόμενοι τῇ ἐμφυ
ἀέρος ὑπὸ τὸ δῆμα τοῦ κρανίου προὔκλουν ὄγκους καὶ τερατώδεις α
ἐξογκώσεις εἰς οἶκτον ἐμβαλλούσας, εὐκόλως δὲ ὁ τοιοῦτος δόλος ἀνακ
πτεται ἐκ τῆς ἐλλείψεως παντὸς νοσηροῦ φαινομένου τραυματικοῦ ἢ
ρας φύσεως καὶ ἐκ τῆς ἀνευρέσεως τοῦ μικροῦ νύγματος, τοῦ χρησι
σαντος διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ἐμφύσησιν.

2. Κατὰ τὰ ὄργανα τῆς ὁράσεως. Α'. *Χρονία βλεφαρίτις μετὰ τ*
τῶν βλεφαρίδων ἀποπτώσεως. — Πρὸς ὑπόκρισιν τῆς νόσου ταύτης
φιλοῦσι τὰς βλεφαρίδας μετὰ ἐπανειλημμένης ἐπαλείψεως ἐπὶ τὸ ἐλε
ρον τῶν βλεφάρων χεῖλος ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, καὶ δὴ νιτρικοῦ ἀργύ
Εἰ μὲν ἡ τῶν μέσων τούτων χρῆσις εἶναι πρόσφατος, δὲν παρατηροῦ
αἱ ρυτίδες τῶν βλεφάρων, ἡ χαλάρωσις αὐτῶν, ὁ συχνὸς καμμυσμός,
ἡ τῶν βλεφάρων ἐπιφάνεια εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον ἐρυθρά, θερμὴ καὶ ἐξ
κωμένη, ὁ δὲ δόλος εὐκόλως ἀνακαλύπτεται· εἰ δὲ ἐπὶ πολὺ παρατείν
ἡ χρῆσις τῶν προσημειωθέντων μέσων, ἡ κατὰστασις ἀποβαίνει π
ματικὴ.

Β'. *Ὀφθαλμία*. — Τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τὴν προ
τως προκληθεῖσαν ὀφθαλμίαν δι' ἐπαλείψεως ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, οὐ

τέφρας ἢ ὅπου νικοτιανῆς, βερατρίνης κλπ. Ἐφ' ὅσον αὐταὶ τυγχάνουσι πρόσφατοι καὶ μικρὸν τι ἔντονοι, καὶ εὐκόλως ἰῶνται διὰ καταλλήλου θεραπείας καὶ εὐκόλως ἀνακαλύπτεται ἡ προκαλέσασα αὐτὰς αἰτία, τὸν ἀντίον δέ, ἀπειλοῦσι τὸν ὀφθαλμόν.

Γ'. *Κηλίδες τοῦ κερατοειδοῦς*. — Διὰ διχλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου, ψαύοντος ἑλαφρῶς καὶ κατ' ἐπιπολὴν τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα, παράγονται λευκαί, ἐπιπόλαιοι, ἀνώμαλοι, σχεδὸν πάντοτε πλατεῖαι, κηλίδες ταχέως παρερχόμεναι ὡς τὰ πολλά. Ἔνεκα τοῦ δυσχεροῦς τῆς διακρίσεως τῶν τεχνητῶν τούτων ἀπὸ τῶν φυσικῶν τοῦ κερατοειδοῦς κηλίδων ἐξεταστῆς τὸν πάσχοντα ἐπιτηρητικῶς.

Δ'. *Καταρράκτης*. — Τὸν καταρράκτην ἀδύνατον μὲν νὰ ὑποκριθῶσιν, εὐκόλον δὲ νὰ προκαλέσωσιν ἰδίᾳ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς λεπτῆς βελόνης, τι τρωσκούσης τὸν φακόν.

Ε'. *Στραβισμός*. — Ὁ στραβισμός, ἄλλοτε ἀποδιδόμενος εἰς παραλυτικὴν ἢ σπασμωδικὴν πάθησιν τῶν μυῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀπεδείχθη ὅτι ὡς τὰ πολλά συνδέεται μετὰ διαταράξεως τῆς ἀνακλάσεως· κατὰ δὲ τὸν Giraud, ἡ ἐξῆς παρατηρεῖται ἀναλογία ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ὡς πρὸς τὰς διαφορὰς παθήσεις τοῦ ὀπτικοῦ συστήματος ἢ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ κατὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ στραβισμοῦ.

Ἐπικράτησις ἐκ γενετῆς τοῦ συστήματος τῆς προσαγωγῆς ἐπὶ τὸ τῆς ἀπαγωγῆς ὡς τὰ πολλά συνδεόμενον μετὰ τῆς ὑπερμετρωπίας, ἢ ἀντίθετος ἐπικράτησις, συνδεδεμένη μετὰ τῆς μυωπίας. 55

Σπασμωδικαὶ καὶ παραλυτικαὶ τῶν μυῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ παθήσεις προκαλοῦσαι ἄλλοτε ἄλλον στραβισμόν. 15

Ὁφθαλμιαί ἢ κηλίδες ἐπὶ τοῦ κερατείου χιτῶνος. 15

Βαρεῖα τοῦ ἑτέρου τῶν ὀφθαλμῶν ἀμβλυωπία ὡς τὰ πολλά συνοδευομένη ὑπὸ διεστῶτος στραβισμοῦ τοῦ ἰδίου ὀφθαλμοῦ. 5

Ἐλαττωματικαὶ τοῦ βλέμματος ἐξεις. 5

Ἄγνωστοι αἰτίαι. 5

Δῆλον λοιπὸν ὅτι στραβισμός, εἰς ὃν διὰ προσεκτικῆς καὶ διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου ἐξετάσεως οὐδὲν ἀνακαλύπτεται ἐν τῷ ὑποτιθεμένῳ πάσχοντι ὀφθαλμῷ ἀποβαίνει ὑποπτος· ἐπὶ ἀμφιβολίας ἡ ἐξέτασις τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ δὴ τῆς διευθύνσεως αὐτῶν, κοιμωμένου τοῦ πάσχοντος ἢ αἰφνης ἀφυπνιζομένου. Σημειωτέον ὅτι ὁ στραβισμός πρὸ τῆς σταθεραῖς αὐτοῦ ἐγκαταστάσεως εἶναι διαλείπων καὶ περιοδικός.

Γ'. *Νυσταγμός*. — Συνίσταται εἰς μᾶλλον ἢ ἥττον ταχείας καὶ πολλάς κινήσεις τοῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἡ ἐπὶ μακρὸν καὶ κατὰ συνέχειαν ὑπόκρισις εἶναι δυσχερεστάτη, ἵνα μὴ εἰπωμεν ἀδύνατος. Πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου ἢ κατὰ τὸν φυσικὸν ἢ κατὰ τὸν διὰ τοῦ χλωροφορμίου

ὑπνον εξέτασις τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι ἐνίοτε σφαλερά, διὸ προτιμητέα ἡ παρατεταμένη εξέτασις, ὅποτε, ἐπερχομένου τοῦ καμάτου ἐπὶ τεχνητοῦ νυσταγμοῦ, διακόπτονται αἱ κινήσεις.

Ζ'. Βλεφαρόσπασμος. — Ἡ νόσος αὕτη, πράγματι ὑπάρχουσα, σχεδὸν πάντοτε συνυπάρχει μετὰ κερατίτιδος ἢ ἐλκῶν τοῦ κερατοειδοῦς, ἐν γένει δὲ ἡ ὑπόκρισις καὶ ἐνταῦθα εἶναι δυσχερής, ὅπως καὶ εἰς τὸν νυσταγμόν· ὁ δὲ δόλος ἀνακαλύπτεται διὰ τῆς παρατεταμένης εξέτασεως τῇ τῆς αἰφνιδίας ἀπὸ φωτός εἰς σκότος καὶ ἀνάπαλιν μεταβάσεως.

Η'. Βλεφαρόπτωσις. — Ἡ πραγματικὴ βλεφαρόπτωσις συνδέεται σχεδὸν πάντοτε τῇ παραλύσει τοῦ κοινοῦ κινήτικοῦ τοῦ βολβοῦ νεύρου, ἐπομένως συνυπάρχει καὶ ἐξωτερικὸς στραβισμὸς, διαστολὴ τῆς κόρης, ὡς τὰ πολλὰ δὲ καὶ διπλωπία· ὅθεν ἐπὶ ἀπλῆς βλεφαρόπτωσεως βαρεῖται ἐγείρονται ὑπόνοιαι. Οἱ ὑποκρινόμενοι ὡς τὰ πολλὰ προσφεύγουσιν εἰς τὴν μᾶλλον ἢ ἥττον παρατεταμένην ἀκίνησιν τοῦ καταπεπτωκότος ἀνωτέρου βλεφάρου, ἐξ οὗ προκύπτει ἐνίοτε πλαδαρότης, καὶ δὴ καὶ οἰδημα τοῦ βλεφάρου, ὅπως καὶ εἰς τὴν ἀληθῆ βλεφαρόπτωσιν. Ὁ δόλος ἀνακαλύπτεται ἐπιβαλλομένου τῷ ὑποκρινόμενῳ τὸ αἶφνης ἐπὶ τὰ ἄνω ἀτενίσαι, ὅτε ὁ ὑψωτὴρ τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου συστέλλεται συγχρόνως μετὰ τοῦ εὐθέως ἀνωτέρου.

Θ'. Ἡμεραλωπία. — Τὰν πάθησιν ταύτην, συνισταμένην εἰς ἐπαισθητὴν τῆς ὁράσεως ἐλάττωσιν καθόσον ὁ ἥλιος προσεγγίζει εἰς τὴν δύσιν, ὑποκρίνονται ἰδίᾳ οἱ ναυτικοί, ἀποβαίνει δὲ ὡς τὰ πολλὰ δυσχερεστάτη ἡ διάγνωσις τοῦ τυχόν δόλου. Τὰ διὰ τὴν διάκρισιν τοῦ δόλου ὑπὸ τῶν ἰατρῶν προταθέντα σημεῖα εἶναι ἀμφίβολα καὶ ἀσταθῆ, ἡ διαρκὴς τῶν κορῶν διαστολὴ ὡς τὰ πολλὰ ἐλλεῖπει ἢ δὲν εἶναι μεγάλῃ, ἡ ὑπεραιμία τῆς θηλῆς, ἡ περὶ τὴν θηλὴν ὀρθώδης ἔκχυσις, ἡ χρωματιστικὴ ἀμφιβληστροειδίτις ἐπάγονται ἐνίοτε τὴν ἡμεραλωπίαν, ἥτις ἄλλως καὶ χωρὶς αὐτῶν ὑπάρχει· ἐπίσης συχνότατα ἐλλεῖπουσι καὶ αἱ ἐπὶ τὰ ἔσω καὶ τὰ ἔξω τοῦ κερατοειδοῦς ἀργυροειδεῖς κηλίδες.

Ἐπειδὴ ἡ διὰ τῆς παρακλύσεως τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φωτός ἐπὶ τὸν ἀμφιβληστροειδῆ θεραπεία πολλάκις ἐπήνεγκεν αἰσία ἀποτελέσματα κατὰ τὰ μὴ προκεχωρημένα τῆς νόσου στάδια, γενέσθω πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου χρήσις τῆς παρακλύσεως τοῦ φωτός, ὅτε οἱ ὑποκρινόμενοι καὶ καθειργόμενοι ἐν σκοτεινῷ δωματίῳ προδίδονται εἴτε διότι δὲν ἀντέχουσιν εἰς τὴν στέρξιν τοῦ φωτός, εἴτε διότι ἐξελέγχονται διὰ καταλλήλου ἐπαγρυπνήσεως ὡς βλέποντες ἐν τῇ σκοτίᾳ, ὅποτε καὶ δραστηῶν καθάρσιον, τὴν νύκτα ἐνεργοῦν, ἐτι μᾶλλον καταδείκνυσιν τὸν δόλον, ἅτε δὴ τῶν ὑπὸ εξέτασιν ἐπείγομένων συχνάκις ἐν τῷ σκότεινῳ ἀναζητῶσι τὸν ἀπόπατον.

Ι'. Μυωπία. — Ἐξαίρουσιν τῆς στρατιωτικῆς υποχρεώσεως, κατὰ γε-

νικόν κανόνα, οἱ μύωπες· οἱ ἀναγινώσκοντες ὁμῶς δι' ἀμφικαίλων ὕλων ἀριθμοῦ 3 καὶ 4 εἰς ἀπόστασιν 0^μ,33 ἀπὸ τῆς ρινὸς καὶ οἱ διακρίνοντες μεμακρυσμένα ἀντικείμενα δι' ἀριθμοῦ 5 $\frac{1}{2}$ ὕλων δὲν ἐξαιροῦνται. Τοῦτου ἕνεκα τὰ νῦν οἱ ὑποκρινόμενοι τὴν μυωπίαν ἐπὶ πολὺ χρῶνται φακοῖς ἰσχυροῖς, ἐκβιάζοντες οὕτω τὴν προσαρμογὴν τῶν ἑαυτῶν ὀφθαλμῶν καὶ διακρίνοντες διὰ τῶν ἀριθμῶν 3 καὶ 4, οὐχὶ δὲ καὶ δι' ἐλαφροτέρων.

Διὰ τῶν προόδων τῆς ἐπιστήμης ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνακαλύπτεται εὐκόλως ὁ δόλος, ἀφ' ἑτέρου δὲ καταμετρεῖται ἡ ὀπτική ἐνός ἐκάστου δύναμις. Ἀπλοῦς ἐξετάσεως τρόπος, ἐν πολλοῖς χρησιμεύων, συνίσταται εἰς δοκιμασίαν τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν διαφόρου δυνάμεως καὶ δὴ ἰσχυρῶν ὕλων, ὅπως δι' αὐτῶν ἀναγνώσῃ ἡ διακρίνη ἐν τῇ κεκανονισμένῃ ἀποστάσει, μετὰ ἐπαυγλιμμένης τοιαύτης δοκιμᾶς προσποιούμενος ὁ ἰατρός ὅτι δῆθεν κατενόησε τὴν ὀπτικὴν δύναμιν καὶ λέγων γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ὅτι ἐνόησε τὸν κατάλληλον ἀριθμόν, παρουσιάζει αὐτῷ ἡ ἀπλᾶς ὕλους ἢ τὰς ὑπ' ἀριθμόν 18-20· οἱ ὑποκρινόμενοι ὡς τὰ πολλὰ, ἐξαπατῶμενοι, βεβαιοῦσιν ὅτι δι' αὐτῶν καὶ μόνων διακρίνουσιν, ἐνίοτε παρὰ τοῖς ἐκβιάσαι τὴν προσαρμογὴν τῶν ὀφθαλμῶν δι' ὕλων ἰσχυρῶν παρατηρεῖται καὶ βαθμὸς τις ἐρεθισμοῦ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἄν μετὰ τὸν ἀπλοῦν τοῦτον τῆς ἐξετάσεως τρόπον ὑπολείπωνται ἀμφιβολίαι, ἐφαρμόζονται αἱ ἐξῆς μέθοδοι.

Ἐκ τῶν προβαλλομένων πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς μυωπίας μᾶλλον πολυπλόκων τρόπων σημειούμεθα τοὺς ἐξῆς·

Τὸν τοῦ Tardieu, ὅστις πρῶτος καὶ μετ' αὐτὸν ὁ J. Van Roosbroeck (de Gand) συνέστησαν τὴν παράλυσιν τῶν τῆς συναρμοολογῆς μυῶν διὰ τῆς ἀτροφίνης, τὸ μέσον ὁμῶς τοῦτο συνεπάγεται μικρωπίαν συγχρόνως καὶ σπουδαίαν τῆς ὁράσεως σύγχυσιν, τὰ δὲ ἀντικείμενα εἶναι μόνον ὁρατὰ εἰς τὸ punctum remotum, τούτέστι παρὰ τῷ ὑποκρινομένῳ τὴν μυωπίαν εἰς ἀπόστασιν 0^μ,40-0^μ,50, ἀποφεύγοντι ἄλλως νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν.

Τὰ ὄργανα τῶν Ruette, Bourjot-Saint-Hillaire καὶ Perrin παρέχουσι θετικώτερα ἀποτελέσματα, ἐκ τούτων δὲ περιγράφομεν ἐνταῦθα μόνον τὸ τοῦ Perrin ὀπτόμετρον, ὡς χρησιμεύον οὐ μόνον διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς μυωπίας, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς πρεσβυωπίας καὶ τοῦ ἀστιγματισμοῦ. Τὸ ὄργανον τοῦ Perrin ἀποτελεῖται ὑπὸ ὀριζοντείου σωλῆνος καὶ τριῶν τμημάτων οὐσιωδῶν (pièces fondamentales), ὧν τὰ δύο στερεά, τὸ δὲ τρίτον κινητόν· τὰ δύο στερεὰ μέρη εἶναι ἀντικείμενον διὰ διαφανείας φωτιζόμενον καὶ εἰς φακὸς ἀμφίκυρτος συμπίπτων, λειτουργῶν ὡς ὑπακειμενικὸς φακός. Τὰ δύο ταῦτα τμήματα τάσσονται εἰς τὰ δύο ἀντίθετα τοῦ σωλῆνος ἄκρα. Τὸ κινητὸν τμήμα εἶναι φακὸς ἀμφίκυλλος διαχωριστικός, θιθέμενος μεταξύ τοῦ ἀντικειμένου καὶ τοῦ ὑποκειμενικοῦ φακοῦ καὶ κατὰ

βούλησιν διὰ μηχανισμοῦ τοποθετούμενος εἰς ἄλλοτε ἄλλην θέσιν μεταξὺ τοῦ ἀντικειμένου καὶ τοῦ υποκειμενικοῦ φακοῦ. Τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀτενίζοντος τὰ ἀντικείμενα ἢ τὰ γράμματα, τὰ εἰς τὸ βάθος τοῦ κυλινδρικοῦ σωλῆνος τεθειμένα, ὁ ἰατρός προσεγγίζει τὸν κινητὸν φακὸν εἰς τὸν υποκειμενικὸν ἕως ἂν τὰ ἀντικείμενα κατασταθῶσι πῶς συγκεντρωμένα, ἕως ἂν ὀρίσθῃ τὸ *punctum remotum* τῆς ὁράσεως, τότε δὲ εἰς τὴν κλίμακα τοῦ ἐργαλείου σημειοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑέλων, δι' ὧν ὁ μύψ διακρίνει, οὕτω δὲ καταδείκνυται οὐ μόνον ὅτι ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν εἶναι ἢ μὴ μύψ, ἀλλὰ καὶ μέχρι τίνος βαθμοῦ.

Διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου τέλος ἀναγνωρίζεται ἡ μυωπία, ἀνευρισκομένων τῶν προκαλουσῶν σχεδὸν πάντοτε τὴν μυωπίαν ἀλλοιώσεων, ταυτίζεται τῆς ἀτροφικῆς χοροειδίτιδος καὶ τοῦ ὀπίσθιου σταφυλώματος, ὁ δὲ βαθμὸς τῆς μυωπίας διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου ὀρίζεται ἐκ τῶν διὰ τὴν συναρμογὴν προσπαθειῶν τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν, ἢ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς ἀμφικοίλου ὑέλου, τῆς συναγαγούσης εἰς παραλληλισμὸν τὰς ἀκτῖνας.

ΙΑ'. *Πρεσβυωπία*. — Λίαν σπανίως ὑποκρίνονται τὴν πρεσβυωπίαν, σπανιωτάτην ἄλλως παρὰ τοῖς νέοις. Ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίων, γενέσθω χρῆσις τοῦ ὀπτομέτρου τοῦ Perrin, δι' οὗ ὅπως ὀρίσθῃ ἡ βραχυτέρα τῆς ὁράσεως ἀπόστασις, τὸ *punctum proximum*, προσεγγίζομεν ὅσαν οἷον τε πλεῖστον τὸν κινητὸν φακὸν πρὸς τὸν υποκειμενικόν, ὅτε ὁ ὀφθαλμὸς ὁρμεμφύτως πειράται συναρμογὴν ὅπως διακρίνῃ τὸ ἀντικείμενον, βαθμῆδὲν δὲ ἀκολουθῶς ἀπομακρύνομεν τὸν φακὸν ἕως ἂν τὸ ἀντικείμενον καταστῇ εὐδιάκριτον, ὁ δὲ βαθμοφόρος κανὼν ἐνδείκνυσαι τὴν ζητουμένην τοῦ *punctum proximum* ἀπόστασιν.

ΙΒ'. *Ἀμβλωπία*. Ἀμαύρωσις, τύφλωσις τοῦ ἑτέρου ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν. Ἐν γένει εἰπεῖν, πᾶσα ἀμβλωπία, πᾶσα ἀμαύρωσις, πᾶσα ἐξασθένησις τῆς ὁράσεως ἢ τύφλωσις μὴ συνυπάρχουσα μετ' ὑπερμετρωπίας μετὰ ἀσθεριωπίας κατὰ τὴν συναρμογὴν, ἢ μετὰ ἀστιγματισμοῦ, ἢ σπουδαίων τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀλλοιώσεων, ἢ ἐγκεφαλικῆς παθήσεως θεωρητέα ὡς τὰ μάλιστα ὑποπτος. Ἀπαντῶσι μόνον αἱ κατὰ τὸν ὑστερισμὸν κατ' ἀντανάκλασιν ἀμαυρώσεις, συνεπεία τρώσεως τῆς ὀφρύος, συνθλάσεως τοῦ μετωπιαίου νεύρου χωρὶς ἀλλοιώσεως τοῦ βολβοῦ, ὡς ἐπίσης ἐνίοτε καὶ αἱ συνεπεία δηλητηριάσεως διὰ τοῦ μολύβδου, αἰτινὲς ὅμως ὡς τὰ πολλὰ συνοδεύονται ὑπὸ λευκωματουρίας, ὅποτε ἀνακαλύπτονται ἀλλοιώσεις ἐν τῷ ὀφθαλμῷ, ἐπίσης καὶ αἱ τοξικαὶ λεγόμεναι ἀμαυρώσεις, συνεπεία οἰνοπνεύματος ἢ νικοτιανῆς συνοδεύονται ὑπὸ ἀλλοιώσεων ἐν τῷ βολβῷ.

Τούτου τεθέντος, ἐπὶ ἀμαυρώσεως κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει συχνάκις, ἢ ἐπὶ διπλῆς σπανίως ἀμαυρώσεως ἐξετάζεται

πρώτον διὰ τοῦ φωτός ἡ τῆς κόρης εὐαισθησία, εἰ μὲν ἡ μυδρίασις προεκλήθη δι' ἀτροπίνης, παύεται διὰ τοῦ κυάμου τοῦ Calabar, εἰ δὲ εἶναι ἀμαυρωτική, παραμένει· εἴτα δὲ ἐνεργεῖται ἡ διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐξέτασις πρὸς βεβαίωσιν τῆς προκαλούσης τὴν ἀμαύρωσιν ἀλλοιώσεως.

Ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐξέτασις ἐνεργεῖται κατὰ πολλοὺς τρόπους, τοὺς ἐξῆς·

1) *Μέθοδος τοῦ Gräfe*. — Τῆς ἀμαυρώσεως ἀλισκούσης τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν, τίθεται πρὸ τοῦ προτεινομένου ὑγιoῦς πρίσμα ὕλεινον ἰσχυρόν (ἀρ. 8-10), οὗ ἡ βᾶσις ἔστω εἴτε ἐπὶ τὰ κάτω εἴτε ἐπὶ τὰ ἄνω ἐστραμμένη. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου προκαλεῖται διπλωπία, ὃ δὲ ὑποκρινόμενος, ἀγνοῶν τοῦτο, ὁμολογεῖ ὅτι βλέπει δύο εἰκόνας. ὣν ἡ ἑτέρα μετατοπίζεται κατὰ βούλησιν κινουμένου τοῦ πρίσματος. Κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Gräfe μέθοδον, τίθεται πρὸ τοῦ ὑγιoῦς ὀφθαλμοῦ πρίσμα, οὗ ἡ βᾶσις εἶναι ὀριζόντιος, ἡ δὲ γωνία (arête) ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ὀριζοντιάν τῆς κόρης διὰ μέτρον· ὁ πᾶσων ὀφθαλμῶν διατελεῖ κεκλεισμένος, γεννᾶται δὲ διπλωπία ἑτερόφθαλμος. Τότε, ἀναπεταννυμένου τοῦ φερομένου ὡς ἀμαυρωτικοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τιθεμένου τοῦ πρίσματος οὕτως, ὥστε νὰ καλύπτῃ ἅπαν τῆς κόρης τὸ πεδῖον. ἡ ἐκ τοῦ ἑτέρου ὀφθαλμοῦ διπλωπία παρέρχεται, ἀλλ' ἂν ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν ἐξακολουθῇ διπλᾶ βλέπων, ἔπεται ὅτι ὑπάρχει διπλωπία ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦθ' ὅπερ τεκμηριοῖ ὅτι ὁ ἐξεταζόμενος βλέπει ἐπίσης καλῶς ἑκατέρωθεν.

2) *Μέθοδος τοῦ Ples*. — Συνίσταται αὕτη εἰς τὸ νὰ ἴδῃ ὁ ὑποκρινόμενος διὰ τοῦ ὑποτιθεμένου ἀμαυρωτικοῦ ὀφθαλμοῦ ἀντικείμενον, ὅπερ νομίζει ὅτι βλέπει διὰ τοῦ ὑγιoῦς. Πρὸς τοῦτο ὁ Ples μεταχειρίζεται μικρὸν κιβώτιον (boîte) ὀρθογώνιον, κεκλεισμένον ἄνωθεν διὰ καθαρᾶς ὕλης, φερούσης δύο ὀπᾶς, δι' ὧν οἱ ὀφθαλμοὶ διακρίνουσι τὸν πυθμένα, ἄλλως ἀρκούντως φωτιζόμενον. Ἐν τῷ πυθμένι κείνται δύο κάτοπτρα κεκλιμένα ὑπὸ γωνίαν 120⁰ οὕτως, ὥστε νὰ ἀντανακλῶσι διασχυροῦντα τὰς εἰκόνας τῶν δύο εὐκόλως ἀναγνωρίζομένων ἀντικειμένων, τεθειμένων εἰς τὰς δύο γωνίας τοῦ ἀνωτέρου τοῖχου τοῦ κιβωτίου. Ὁ ὑποκρινόμενος, ὑποχρεούμενος νὰ ἴδῃ διὰ τῶν δύο αὐτοῦ ὀφθαλμῶν, διακρίνει τὰ δύο ἀντικείμενα, τὸ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ, τὸ δὲ ἐκ τῶν ἀριστερῶν διὰ τοῦ δεξιοῦ. Ἐπιμένων δὲ ὅτι μόνον ἐκ τοῦ ἑτέρου ὀφθαλμοῦ βλέπει, ἀναγκάζεται νὰ εἴπῃ ὅτι μόνον τὸ ἕτερον τῶν ἀντικειμένων διακρίνει, τὸ ἐπὶ τὰ δεξιά ἐ. π., ἂν διακηρύττῃ τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμόν ἀμαυρωτικόν· ἐκ ταύτης δὲ τῆς ὁμολογίας καταφωρεῖται τὸ ψεῦδος, διότι τὸ ἐπὶ τὰ δεξιά ὀρώμενον ἀντικείμενον εἶναι τὸ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ ὀρώμενον.

3) *Μέθοδος τοῦ Javal*. — Διὰν ἀπλῇ, συνίσταται εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ὑποκρινομένου καὶ ἐντύπου σελίδος τοποθέτησιν κανόνος

(règle)· εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀναγινώσκει τὰ γράμματα, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς παρέμπτώσεως τοῦ κανόνος εἶναι ὁρατὰ μόνον ὑπὸ τοῦ ὑποτιθεμένου πᾶσχοντος ὀφθαλμοῦ.

4) *Méthode* τοῦ *Boisseau*. — Πιεζομένου κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν γωνίαν τοῦ λεγομένου ἀμαυρωτικοῦ ὀφθαλμοῦ καθ' ὃν τρόπον ὁ ὑποκρινόμενος ἀναγινώσκει, ἔχων ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἠνεωγμένους, ἂν αἰτιάται διπλὴν εἰκόνα, σημεῖον ὅτι ὑπάρχει ὑπόκρισις.

Προκειμένου περὶ διπλῆς ἀμαυρώσεως καὶ τελείας τυφλώσεως, μόνον ἡ μετὰ προσσχῆς καὶ πάρατεταμένη ἐπιτήρησις καὶ μετὰ πονηρίας ἐπιβλεψίς ἀνακαλύπτει τὸν δόλον.

3. *Κατὰ τὰ ὄργανα τῆς ἀκοῆς*. Α'. *Ὠτόρροια*. — Τὸ μᾶλλον συχνὸν σύμπτωμα τῆς ἀτελοῦς κωφώσεως, ἀποτόκου φλεγμονῆς τοῦ κοίλου τοῦ τυμπάνου μετὰ καταστροφῆς τῆς μεμβράνης αὐτοῦ, ἀναμφιρρήστως εἶναι ἡ ὠτόρροια, ἢ ἡ διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου πυόρροια. Ἡ ῥύσις αὕτη προκαλεῖται εἴτε εἰσαγομένων ἐν τῷ ἀκουστικῷ πόρῳ πεπαλαιωμένου τυροῦ καὶ μελίτος, εἴτε προκαλουμένης ὠτίτιδος τοῦ ἐξωτερικοῦ ὠτικοῦ πόρου τῇ εἰσαγωγῇ ἐν αὐτῇ ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν. Ὁ δόλος ἀνακαλύπτεται ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιστάσει διὰ τῆς ἀκριβοῦς τοῦ ὕγρου ἐξετάσεως, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ διὰ τῆς διὰ τοῦ ὠτεσκοπίου τοῦ *Toyne* ἐξετάσεως τοῦ ὠτικοῦ πόρου καὶ εὐρέσεως ἐν αὐτῷ ἀλλοτρίου σώματος· οὐχ ἥττον ὅμως ἐπὶ τοσοῦτον πολλάκις οἱ ἀπάτεωνες προβαίνουνσιν, ὥστε διὰ χειρισμῶν βιαίων προκαλοῦσιν ἀληθῆ ὠτίτιδα μετὰ καταστροφῆς τῆς μεμβράνης τοῦ τυμπάνου.

Β'. *Κωφώσις*. — Ὡς τὰ πολλὰ ὑποκρίνονται τὴν διπλὴν κωφώσιν, ἥτις ἄλλως, πλὴν τῶν περιπτώσεων τῆς κωφαλαλίας καὶ τῆς οὕτω δὴ *νευρική* καλουμένης κωφώσεως, ἀποτόκου βαρέων εἰδῶν πυρετοῦ, εἶναι σπανιωτάτη. Πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου γίνεται χρῆσις δύο μεθόδων ἐξετάσεως, καὶ ἐκ τῆς μιᾶς μὲν προκύπτει ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα, ἐκ δὲ τῆς ἐτέρας θετικόν. Ὅσον ἂν ὑποτεθῇ κωφός τις, πλὴν τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ κωφώσις ἀναγνωρίζει κεντρικὴν αἰτίαν ἢ βαθειὰν ἀλλοίωσιν αὐτοῦ τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου, διακρίνει τὰς μεταδιδόμενας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν οὗς εἴτε διὰ τῶν κρανιακῶν ὀστέων εἴτε διὰ τῶν κλονισμῶν τοῦ ἐφ' οὗ ἴσταται ἑδάφους δονήσεις, ἰσομένως ὁ μὴ ἀκούων τοὺς κτύπους τοῦ ὥρολογίου, τεθειμένου κατὰ τὴν βρεγματικὴν τοῦ κρανίου χώραν ἢ μεταξὺ τῶν ὀδόντων αὐτοῦ, ὁ μὴ στρέφων συνεπιεῖ χρότου ἰσχυροῦ, συμβαίνοντος ὀπισθεν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἑδάφους χωρὶς νὰ ὑπάρχωσι σημεῖα τεκμηριούντα ἐγκεφαλικὴν ἢ ἐνδοκράνιον πάθησιν, βεβαίως ὑποκρίνεται, τότε δὲ δι' ἐξετάσεως μετὰ πονηρίας ἀποβαίνει ἐφικτὴ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ δόλου, ὡς, δι' ἀναξερμῶν, ὑπὸ τὴν κλίνην αὐτοῦ, κοιμωμένου, ἐνεργουμέ-

νων, ὅτε, ἐξεγειρόμενος αἰφνης, ἀναζητεῖ τὴν αἰτίαν τοῦ πράγματος κλπ.
 Ἐν τῇ πράξει ὡς τὰ πολλὰ ἀπαντᾷ ἡ ἀτελής κώφωσις, ἥτις ἐνίοτε εἶναι καὶ καθ' ὑπόκρισιν, αὕτη δὲ πάντοτε σχεδὸν εἶναι ἀπότοκος βλαβῶν, εὐκόλως ἄλλως ὡς τὰ πολλὰ ἀνακαλυπτομένων, τοῦ ἀκουστικοῦ ὄργανου, οἷον ἀλλότρια σώματα ἢ πώματα ἐκ τῆς κατὰ τὸν ἐξωτερικὸν ὠτικὸν πόρον ἐκκρινόμενης ὕλης, ὡτίτις πυορροοῦσα μετὰ καταστροφῆς τῆς μεμβράνης τοῦ τυμπάνου, χρόνιος τοῦ τυμπάνου κατάρρους μετὰ ἀγκυλώσεως τῶν ἐν αὐτῇ ὀστέων, ἀποφραγῆς τῆς σάλπιγγος τοῦ Εὐσταχίου κλπ.
 Ἀπασαὶ αὗται αἱ καταστάσεις εὐκόλως ἀνακαλύπτονται διὰ τῆς διὰ τοῦ ὠτοσκοπίου ἐξετάσεως, τοῦ καθετηριασμοῦ τῆς σάλπιγγος τοῦ Εὐσταχίου, τῆς κατὰ τὸ οὖς ἀκροάσεως κλπ., ὅτε ἀνευρίσκονται τὰ διάφορα σημεῖα, δι' ὧν διαγιγνώσκεται πάθησιν τις τοῦ ὠτός ὠρισμένη.

4. Κατὰ τὴν ρίνα. — Ὡς τὰ πολλὰ ὑποκρίνονται τοὺς πολύποδας καὶ τὴν ὀζαίαν, παρεντιθέντες ἐντὸς τῶν μυκτῆρων τεμάχια πνεύμονος ζῆφου, ὄρχεις ὀρνιθίων, νεφροὺς κονίλων, τεταγγισμένου τυροῦ, σπόγγων διαβεβρεγμένων δι' οὐσιῶν δυσωδῶν κλπ. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα εὐχερῶς ἀνακαλύπτονται διὰ προσεκτικῆς ἐξετάσεως.

5. Κατὰ τὰ ὄργανα τῆς μασσήσεως καὶ καταπόσεως. Α'. Ὁδόντες. — Ἄλλοτε ἡ ἔλλειψις ὀδόντων τινῶν, καὶ δὴ τῶν τομέων, ἦτο λόγος ἐξαίρεσεως ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, τὴν σήμερον ὅμως ἐνεκα τῶν νέων ὀπλων, τὸ τοιοῦτο οὐδόλως συνεπάγεται ἐξαίρεσιν· μόνον ἡ ἔλλειψις πλειόνων ὀδόντων, καὶ δὴ τῶν μασσητῆρων διὰ τὴν περὶ τὴν μάσσησιν ἀνικανότητα τοῦ ἀνδρὸς θεωρεῖται ὡς λόγος ἐξαίρεσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξαίρεσις τοιούτων καὶ τοσούτων ὀδόντων δὲν ἐνεργεῖται, δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἐξέλιπεν ἤδη ὁ δόλος.

Β'. Δυσφαγία. — Οὐχὶ σπανίως τὴν δυσφαγίαν, περιστρεφομένην εἰς τὴν ἐντελῇ ἀδυναμίαν ἢ τὴν μεγάλην τῆς καταπόσεως δυσκολίαν, προέβχλον ὡς λόγον ἐξαίρεσεως. Ἰστέον ὅμως ὅτι ἡ νόσος αὕτη ἢ τὸ σύμπτωμα τοῦτο ἀπαντᾷ παρὰ ταῖς ὑστερικαῖς γυναιξί, ταῖς νευρικὸν τοῦ οἰσοφάγου σπασμὸν ἢ αὐτοτελῇ παράλυσιν πασχούσαις, ἢ καὶ ἐνίοτε συνεπιέχ βαρέων κινάγγχεις εἰδῶν, καὶ δὴ τῆς διφθερίτιδος. Ὅθεν ἡ ἀνεξαρτήτως τῶν περιστάσεων τούτων προβαλλομένη δυσφαγία θεωρεῖται ὡς ὑπόπτος. Πρὸς βεβαίωσιν τοῦ δόλου ἐξεταστέον τὸν πάσχοντα ἐν ἀπομονώσει, ὅτε, νομιζόμενος ἐντὸς πάσης ἐποπτείας, ἐπιδίδοται ἀρόθως εἰς τὴν κατάποσιν, ἔτι δὲ καὶ διὰ τοῦ καθετηριασμοῦ τοῦ οἰσοφάγου, δι' οὗ καταδηλοῦται α') Ἄν ὑπάρχῃ ἡ μὴ στένωμα ἢ ἀλλότριον ἐν τῷ οἰσοφάγῳ σῶμα· β') Διενεργεῖται ἡ θρέψις τοῦ πάσχοντος, ἂν πράγματι πάσχη δυσφαγίαν, καὶ γ') Ὑποχρεοῦται νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν, ἂν ὑποκρίνηται.

6. Κατὰ τὰ ὄργανα τῆς φωνῆς. Α'. Ἀφωνία. — Ἡ τελεία ἀφωνία μόνον ἐν τῷ ὑστερισμῷ παρατηρεῖται, ὅτε οὐχὶ σπανίως εἶναι καθ' ὑπόκρισιν. Πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου ὁ Troussseau παραινεί τὴν μεθ' ὀρμῆς τοῦ ὕδατος καταϊώνισιν, ἄλλοτε διὰ τῆς προπαρασκευῆς πρὸς χρῆσιν θεραπευτικῶν μέσων, ἐγκαταλιμπανόντων ἀνεξίτηλα σημεῖα ἢ ἀκρωτηριάσεις, οἷον καυτηριασμούς, ἐγγχειρήσεις κλπ. Ἡ ἀφωνία παρ' ἀνδράσιν εἶναι σχεδὸν πάντοτε καθ' ὑπόκρισιν πρὸς βεβαίωσιν ὅμως τοῦ δόλου ἀπαιτεῖται μεγάλη πονηρία, ἐξεγειρομένου αἵφνης τοῦ πάσχοντος καὶ ἀγγελλομένου αὐτῷ δυσαρέστου ἢ εὐχαρίστου τινὸς εἰδήσεως, κατηγορίας, ἢ μεθυσκομένου κλπ.

Ἡ ἀτελής ἀφωνία εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἀπότοκος παθήσεων κατὰ τὸν λάρυγγα, παραλύσεως τῶν φωνητικῶν χορδῶν, φλογιστικῆς ἐξογκώσεως ἢ ἐξεκλώσεων, ἐπομένως πᾶσα ἀφωνία, μὴ διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου ἐλεγχομένη ὡς ἀπότοκος παθήσεως τοῦ λάρυγγος, θεωρεῖται ὡς καθ' ὑπόκρισιν. Σημειωτέον ὅτι ἡ λαρυγγοσκοπήσις δέον νὰ γίνηται μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμονῆς, διότι οἱ ὑποκρινόμενοι τὴν ἀθήσιν ἔχουσιν ἄμεσον συμφέρον ὅπως ὑποκριθῶσι μεγάλην εὐαισθησίαν καὶ ἐπομένως ματαιώσωσι τὴν ἐξέτασιν.

Β'. Τραυλισμός. Βατταρισμός. — Οἱ πάσχοντες βατταρισμόν, τραυλισμόν, ἢ ψελλισμόν, παρακωλύοντα τὴν εὐκρινῆ πολλῶν κατὰ συνέχειαν λέξεων ἢ συλλαβῶν προφορὰν ἐξαίρουνται ὡς ἀνίκαιοι τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας πρὸς τὸ συμφέρον καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ. Δι' ἐπιμόνου ἐπιτηρήσεως καὶ ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως εὐκόλως ἀναγνωρίζεται ὁ δόλος, ὡς καὶ τὸ ὑπερβᾶλλον τοῦ ἁρρώστηματος καθ' ὑπόκρισιν γινόμενον.

Γ'. Ἀλαλία. Κωφαλαλία. — Ἡ ἀλαλία, μόνη ὑπάρχουσα, εὐκόλως γνωρίζεται ἐκ τῆς ἀνευρέσεως τῶν προκαλουσῶν αὐτὴν βλαβῶν εἰς τὰ ὄργανα τῆς λαλιᾶς. Καὶ δὴ ἐπὶ παραλύσεως τῶν νεύρων ἢ γλῶσσα ἀπόλλυσι τὸν τε ὄγκον καὶ τὴν στερρότητα αὐτῆς, εἶναι λεπτὴ, δυσκόλως ἐξάγεται ἐκτὸς τοῦ στόματος καὶ φαίνεται ὡσεὶ μισχωτὴ κατὰ βάθος τοῦ στόματος, ἐν ἐνί, εἶναι καταφανὴς ἡ τοῦ ὀργάνου ἀτροφία. Σημειωτέον ὅτι ἡ τοιαύτη τῆς γλώσσης παράλυσις, λίαν σπανίως μόνη ὑπάρχουσα, ὡς τὰ πολλὰ συνοδεύεται καὶ ὑπὸ παραλύσεως ἐτέρων ὀργάνων, οἷον τοῦ γαργαρεῶνος, τοῦ φάρυγγος, ὡς εἰς τὴν χειλεογλωσσικοφαρυγγαίαν παράλυσιν. Ἐπὶ συμφύσεων παρὰ φύσιν εἴτε συγγενῶν, εἴτε συνεπιεῖς τραυμάτων ἢ ἐγκαυμάτων λίαν εὐκόλως ἀνευρίσκεται ἡ αἰτία τῆς ἀλαλίας.

Ἡ δὲ κωφαλαλία ἢ εἶναι πάντοτε συγγενὴς ἢ χρονολογεῖται πρὸ τῆς περὶ τὴν λαλίαν δεκτικότητος. Πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ δόλου, πλὴν τῶν πιστοποιητικῶν καὶ ἐτέρων βεβαιώσεων, ἔστω καὶ ἡ ἐξῆς τοῦ κωφαλάλου εἰκὼν οὗτος ἔχει ὅλους ἰδίαν ὄψιν, ἅμα νοήσας ὅτι ἀπευθύνουσιν αὐτῷ τὸν

λογόν θεωρεῖν λίαν προσεκτικῶς τὸν λαλοῦντα, εἶναι ὁλοῦ ὀφθαλμοῦ, προθυμοποιούμενος ὅπως μηδεμίαν χειρονομίαν ἢ κίνησιν τῶν χειλέων ἢ τῆς κεφαλῆς ἀπολέσῃ, ἐν ἄλλαις λέξεσι, κρέμαται εἰς τὰ χεῖλη τοῦ λαλοῦντος· ὁ ὑποκρινόμενος τούναντίον ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω νεύοντας, δὲν τολμᾷ νὰ ἀτενίσῃ τὸν λαλοῦντα, φοβούμενος μὴ προδοθῇ. Ὁ κωφάλαλος ἀντιλαμβάνεται λίαν ἰσχυρῶν ἤχων, ὡς καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐδάφους μεταδιδομένων δονήσεων, προσπαθεῖ νὰ δώσῃ νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἀκρωάμενος αὐτοῦ, γράφει (ἂν γνωρίζῃ γραφὴν) τὰς λέξεις ὡς εἶδε καὶ ἔπαθεν αὐτὰς χωρὶς ἀνορθογραφῶν, ὁ ὑποκρινόμενος τούναντίον ἀποφεύγει νὰ πράξῃ ταῦτα πάντα.

7. Κατὰ τὸν *λαιμόν*. Α'. *Χοιράδες*. — Τὰς κατὰ τὸν λαιμόν χοιράδας, καὶ δὴ τὰ χοιραδικὰ ἔλκη, ὑποκρίνονται δι' ἐξελκώσεων, ἃς προκαλοῦσιν ἐπὶ τούτῳ καὶ διατηροῦσι τῇ χρήσει ποικίλων μέσων καὶ αἰσθημάτων, ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τῆς ἐλλείψεως τῶν λοιπῶν παρομαρτούντων τῇ χοιραδῶσει συμπτωμάτων, οἷον ἐξογκώσεως τοῦ ἀνωτέρου χεῖλους, ὀφθαλμῶν πιπαλαιωμένων ἢ μὴ, αἱ κατὰ τὸν λαιμόν χοιραδικαὶ ἀδενίτιδες χαρακτηρίζονται διὰ φαινομένων ἰδίων τόσον σαφῶν καὶ καθαρῶν, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος πᾶσα ἀπάτη.

Β'. *Βρογχοκήλη*. — Παρ' ἡμῖν οὐδόλως χρήζει μνείας ἡ νόσος αὕτη, καθότι δὲν ἐνδημεῖ ἐν ταῖς ἡμετέραις χώραις, ὅθεν ἀποβαίνει ἀδύνατον νὰ προκληθῇ τῇ παρατεταμένῃ διαμονῇ ἐν ᾧ ὡς τὰ πολλὰ ἐνδημεῖ τόποι ἢ τῇ χρήσει τῶν καταλλήλων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ὑδάτων.

8. Κατὰ τὸν *θώρακα*. Α'. *Πνευμονικὴ φθίσις*. — Ὅσον καὶ ἂν ἐν ἀρχῇ εὐρίσκηται ἡ πνευμονικὴ φθίσις συνεπάγεται ἐξαίρεσιν. Τὴν νόσον προβάλλουσιν ὡς ἐπιχείρημα διὰ τρόπον μᾶλλον ἢ ἥττον πειστικοῦ, ἀλλὰ δὲν ὑποκρίνονται. Προβάλλουσι δὲ ὅτι ὑπέστησαν αἱμοπτύσεις, ὅτι ἔχουσι τὸ πτῆθος ἀσθενές, ὅτι ἐν τῇ οἰκογενεῇ αὐτῶν πολλοὶ φθισικοὶ ἀπέθαναν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπιβάλλεται ἡ μετὰ προσοχῆς λεπτομερὲς τοῦ θώρακος ἐξέτασις, ἥτις, καὶ ἂν δὲν παρέχῃ βεβαιότητα περὶ τῆς νόσου, ἀλλ' ἐμβάλλῃ εἰς ἀπλᾶς ὑπονοίας, δεῖν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξαίρεσιν.

Οὐχὶ σπανίως πολλοὶ ἀποκρύπτουσι τὴν ἐν λόγῳ πάθησιν ὅπως ἐπιτύχωσιν εἴτε ἀντικατάστασιν ἐν τῷ στρατῷ εἴτε ἐκασφάλισιν τῆς ἑαυτῶν ζωῆς ἐν ἀσφαλιστικαῖς ἐταιρείαις. Σημειωτέον ὅτι οἱ ὑποκρινόμενοι, ἀποκρύπτοντες καὶ αἱμοπτύσιν καὶ βῆχα καὶ τὰ λοιπὰ συμπτώματα, ἐμφανίζονται ἐνώπιον τοῦ ἱατροῦ μετὰ τοσαύτης τόλμης καὶ τοσοῦτου θάρρους, ὥστε ὁ ἱατρός, ἐξαπατώμενος, περιορίζεται εἰς ἐπιπολαίαν ἐξέτασιν καὶ οὕτως ἐκφέρει γνώμην ἀπρόβλεπτον πρὸς τὰ πράγματα. Τούτου ἐνεκα δεῖν ὁ ἐντεταλμένος τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν ἱατρός νὰ ἐνεργῇ αὐτὴν πάντοτε μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

Β'. Νόσοι τῆς καρδίας. — Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, ἀληθῶς ὀλίγοι κεκτημένοι τὴν ἰκανότητα τοῦ καταπαύειν στιγμιαίως τοὺς παλμούς καρδίας, ἐν ἄλλαις λέξεσι, τοῦ προκαλεῖν συγκοπήν. Καὶ τὰνάπαλιν χουσιν ἄνθρωποι, ἐντείνοντες τοὺς παλμούς τῆς καρδίας κατὰ τὴν θέσιν καὶ τὸν ῥυθμόν. Ἐν ταῖς περιστάσεσι ταύταις ἐπανελημμένω προσοχῇ καὶ μεθ' ὑπομονῆς ἐνεργουμένη διὰ τῆς ἀκροάσεως ἐξέτασι κέντρου τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος συμβάλλεται πρὸς διάγνωσιν ἀληθείας. Ἰστέον δὲ ἅψ' ἑτέρου ὅτι οἱ οὕτω δὴ αὐτοπαθεῖς καὶ τῆς καρδίας παλμοὶ εἶναι σπανιώτατοι, ἐξαρτώμενοι πάντοτε εἴτε φλογιστικῆς εἴτε ἀπὸ ὀργανικῆς τῆς καρδίας παθήσεως, εἴτε ἀπὸ μίας, εἴτε ἀπὸ καταχρήσεων περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ καφέ, τοῦ τείνου, νικοτιανῆς κλπ.

Γ'. Ἀδυναμία περὶ τὴν διάπλασιν. — Τινες οἱ χαρακτηρῆες, οἱ ὅτε τὴν ἀσθενῆ ἀνάπτυξιν ἢ διάπλασιν; Διὰ τῆς ἀπὸ 2 Ἀπριλίου ἐγκυκλίου τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείου τῆς Γαλλίας χαρακτηρίζεται ὡς ἐξῆς· « Ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν σημείων τῆς πρὸς ἐξέτασιν αἰτίας ταύτης, σημειωτέα τὰ ἐξῆς· ἀνάστημα λίαν ὑψηλὸν σχετικῶς πρὸς τὸ πλάτος τοῦ σώματος, λαιμὸς ἐπιμήκης καὶ λεπτός, θώραξ στενός, βαθυθισμένος ἢ πεπλατυσμένος, κοιλία καταπεπτωκυῖα. Τὰ ἄκρα εἶναι ἐξωγκωμένα καθ' ἃ μέρη ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸ κέντρον τῶν ἐξέτασεων καὶ στενώτερον πρὸς τὰς ἀρθρώσεις, παρουσιάζουσιν ὅλως ἐναντία τὰ ἄκρα τῶν ὀστέων εἶναι ἐξωγκωμένα, τὸ δέρμα ξηρὸν καὶ τραχύ, λακὸν καὶ πλαδαρὸν χωρὶς τριχῶν, τὰ χεῖλη ὠχρὰ, ἡ φωνὴ ὀλίγη καὶ ἐσσα, αἱ χειρνομίαι βραδεῖαι. Οὐχ ἦττον τὸ σύνολον τοῦτο τῆς ἀσθενείας προέρχεται ἐνίοτε καὶ ἐκ τυχαίων αἰτιῶν, οἷον ἀναρρώσεως ἀξέων νοσημάτων, ἢ καὶ προκαλεῖται τεχνητῶς, ὅποτε ὁμως διακρίνεται ἐκ τῆς ὑπάρξεως φαινομένων τινῶν, καταμαρτυρούντων τὸ ὑποκείμενον σθένος. »

Θ. Κατὰ τὴν κοιλίαν. **Α'. Ἐμπετος.** — Ὁ ἰδιοπαθὴς ἔμπετος παρ' ἀνδράσιν ἀπαντᾷ, ὡς ἐπίσης καὶ παρὰ ταῖς μὴ ἐγκύοις γυναιξὶ οὐδὲν ἦττον οὐχὶ σπανίως ὑποκρίνονται τὴν πάθην ταύτην ὅπως χωρὶς τὴν ἐξαίρεσιν. Ἐπὶ ὑπονοιῶν ὑποκρίσεως δέον μετὰ μεγάλην ἀκρίβειαν καὶ προσοχῇ νὰ ἀναζητῇται φλογιστικὴ ἢ ἑτέρα τις τοῦ σπασμοῦ πάθους.

Β'. Τυμπανίτις. — Τὴν τυμπανίτιδα συχνάκις ὑπεκρίθησαν πάσης ἄλλης τῆς κοιλίας ἐξογκώσεως. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ πάθος τῆς παθήσεως ἀποβαίνει σχεδὸν ἀδύνατος, οὐχ ἦττον ὁμως ἀνακαλύπτεται ἐκ τῆς καλῆς καθόλου γενικῆς καταστάσεως.

Γ'. Διάρροια. — Διὰ τῆς καθειρξεως καὶ μετ' ἐπιμονῆς ἐξέτασι

παρατηρήσεως τοῦ πάσχοντος εὐκόλως ἀποκαλύπτεται ὁ δόλος καὶ ἂν ἀκόμη πρὸς τοῦτο ἐγένετο χρήσις καθαρῶν.

Δ'. *Κη.λαι.* — Τὴν αἰτίαν ταύτην τῆς ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἐξαιρέσεως ἢ τῆς ὑποχρεώσεως εἰς τὰς βοηθητικὰς τοῦ στρατοῦ ὑπηρεσίας ἀδύνατον νὰ ὑποκριθῶσιν, ἀποκρύπτουσιν ὁμῶς αὐτὰς ἐνίοτε οἱ ἀντικαταστάται. Ἐκλάττεται ἡ διάγνωσις εἶναι εὐκόλος.

10. Κατὰ τὰ γεννητικὰ καὶ σφροδοποιητικὰ ὄργανα. Α'. *Ἐπιποδιὰς.* *Ἐπιποδιὰς.* *Ὀυροχόα συρίγγια.* — Αἱ προσημειωθείσαι παθήσεις, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη, συνεπαγομένη εἴτε δυσουρίαν εἴτε ἀκράτειαν τῶν οὕρων, εἶναι αἰτίαι ἐξαιρέσεως ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως. Ἀπασῶν δὲ τούτων τῶν παθήσεων ἡ διάγνωσις εἶναι εὐκόλος διὰ προσεκτικῆς ἐξετάσεως.

Β'. *Ἰσχυορία.* — Οἱ τὴν ἰσχυρίαν ὑποκρινόμενοι ἐνεκα τῆς παρατεταμένης τοῦ οὐροῦ ἐπισχέσεως καταλήγουσιν εἰς πραγματικὴν ἰσχυρίαν ἐνεκα τῆς παραλύσεως τῆς κύστεως. Πρὸς βεβαίωσιν τοῦ δόλου ἀρκεῖ ὁ εὐδοσιασμός ἐν τῇ κύστει καθετήρας, ὅποτε, ἐξελευσθέντος τοῦ ὀργάνου, ἡ οὐρῆσις ἐκτελεῖται, εἰ καὶ ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἀναστείλῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς οὐρῆσεως.

Γ'. *Ἀκράτεια τῶν οὕρων.* — Ἀδύνατον νὰ ὑποκριθῇ τις μετ' ἐπιτυχίας τὴν ἀπόλυτον καὶ συνεχῆ ἀκράτειαν τῶν οὕρων, ἄλλως εὐκόλως ἀναγνωρίζομένην. Δυσκόλως ὁμῶς διαγιγνώσκεται ἡ κατὰ τὴν νύκτα ἐνούρησις, ἣν λίαν εὐκόλως ὑποκρίνονται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπὶ τῇ ἐλλείψει ἐπισήμου καὶ βεβαίου πιστοποιητικοῦ, μὴ δεχομένου ἀντίρρησην, δίδον ὅπως ὁ τοιοῦτος πάσχων κατατάσσεται εἰς τὸν στρατὸν καὶ ὑποβάλλεται εἰς αὐστηρὰν ἐξέτασιν καὶ ἐπιτήρησιν, καθότι ἡ ἐνούρησις εἶναι ἐξαιρετικῶς σπανία νόσος μετὰ τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος. Ὡς πρὸς τὰ ἐν χρήσει δὲ πρὸς ἀποκάλυψιν τοῦ δόλου μέσα παρατιθέμεθα ὅ,τι ὁ Bergis ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ γνωματεύει, στηριζόμενον ἐπὶ τῆς αὐτοῦ πείρας· « Δύο ἄνδρες, εἰσαχθέντες εἰς στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον ἐν Παρίσις ὡς πάσχοντες ἐνούρησιν, ἐδέθησαν ἐπὶ τῆς ἐαυτῶν κλίνης ὡς διὰ τὴν ὑπὸ τὴν ἡβικὴν σύμφυσιν λιθοτομίαν, πολλοὶ δὲ μαθηταὶ μετὰ πολλῆς σοβαρότητος περιεκύκλουν αὐτούς. Ὁ χειρουργός, φέρων μέγα πυρκατήριον καὶ καυτήριον σιδήρου πλησιάζει τὸν πάσχοντα, ἑτοιμος νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸ περίναιον τὸ καυτήριον. Ἐν τούτοις ὁ ἕτερος τούτων δηλώσας ὅτι πιθανῶς ἰαθήσεται κατ' ἄλλον τρόπον, παρεκάλεσεν ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς καυτηριάσεως, μετὰ τινος δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν τοῦ νοσοκομείου, ἐδήλωσεν ὅτι ἔχθη, περισώσας οὕτω τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ· ὁ δὲ δευτερός ὑπέστη ἐπιπολαιὰν καυτηρίασιν μετὰ τὴν ἴασιν τοῦ ἐκ τῆς καυτηριάσεως ἔλκου· ἀνεκρινώθη τῷ πάσχοντι ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἐγχεί-

ρησις, ἀλλὰ ἰσχυροτέρα, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἐπανελαμβάνετο μέχρις ἐντελούς ἰάσεως, ἐπὶ τούτῳ ὁ πάσχων ὠμολόγησε τὸν δόλον καὶ ἠκολούθησε τῷ παραδείγματι τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ. . . » Εἰ καὶ τὰ μέσα ταῦτα εἶναι αὐστηρά, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ βάρβαρα, εἶναι ὅμως κατάλληλα, διότι ἄλλως ἢ ἀλήθεια δυσκόλως ἀνακαλύπτεται.

Δ'. *Ὅγκος τῶν ὀργῶν*. — Τοὺς κατὰ τὰ ὄσχεον ὄγκους ὑποκρίνονται ἐνίοτε δι' ἐμφυσήσεως ἀέρος ἐν τῷ ὑποδορείῳ κυτταρώδει ιστῷ τοῦ ὄσχεου, ἢ δι' ἐγγύσεως ὕδατος. Ἀμφότεραι αἱ περιστάσεις αὗται εὐκόλως ἀνακαλύπτονται, τὸ μὲν ἐκ τῆς ἐλαστικότητος, τοῦ τριγμοῦ καὶ λοιπῶν τοῦ ὄγκου σημείων, τὸ δὲ ἐκ τῆς ὁμοιότητος πρὸς ἀπλοὺν οἶδημα.

Ε'. *Κιρσοκήλη*. — Κιρσοκήλη εἰς μέγαν βαθμὸν συνεπάγεται ἐξαίρεσιν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως. Ἡ κιρσοκήλη, ἀλλ' εἰς μέτριον βαθμὸν, προκαλεῖται εἴτε διὰ παρατεταμένης πορείας, εἴτε διὰ πίεσεως κατὰ τὸν βουθωνικὸν κρίκον, εἴτε διὰ λουτρῶν χλιαρῶν τοπικῶν, καταπλάσμάτων κλπ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὄψις τῶν μερῶν καὶ ἡ μεθοδικὴ ἐξέτασις συμβάλονται εἰς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας.

11. *Κατὰ τὴν ἔδραν καὶ τὸ ὀρθὸν ἔντερον*. Α'. *Συρίγγια*. — Λίαν δυσκόλως διαγιγνώσκεται διὰ πρώτης ἐξετάσεως συρίγγιον κατὰ τὴν ἔδραν πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν ἀπάτης ἀπαιτοῦνται ἐπανελημμένα καὶ μετ' ἐπιμονῆς τοπικαὶ ἐξετάσεις, ἂν δὲ καὶ μετ' αὐτὰς ὑπολείπεται ἀμφιβολία, δέον ὅπως ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν κατατάσσεται ὑπὸ δοκιμασίαν εἰς τὸν στρατόν.

Β'. *Πρόπτωσης τοῦ ὀρθοῦ*. — Τὸ ἀρρώστημα τοῦτο ὑποκρίνονται διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἑδροδιαστολέων καὶ τῆς αἰρινιδίας αὐτῶν ἕλξεως μετὰ ἰσχυρᾶς πρὸς ἀποπάτησιν ἐπειξεως, ὅτε ἐνίοτε προπίπτει μᾶλλον ἢ ἦτον μέγα τοῦ βλενομένου μέρους. Πρὸς διακρίσιν ἀρκεὶ τακτικὴ ἐξέτασις.

12. *Κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην*. — Λίαν δύσκολος ἀποβαίνει ἡ ὑπόκρισις τῶν διαφορῶν τῆς σπονδυλικῆς στήλης εἰδὼν τῆς κυρώσεως, διότι ἕκαστον τοιοῦτον εἶδος χαρακτηρίζεται ὑπ' ἰδίων σημείων, ἅτινα ὁ ὑποκρινόμενος ἀδύνατον ν' ἀπομιμηθῇ. Ὅπως δὲ ποτε, ἂν ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν κατακλιθῇ ἔχων ἐπὶ σκληρᾶς ἐπιφανείας τὴν κυρτὴν τῆς ράχews ἐπιφανείαν ἐστηριγμένην καὶ τὰ ἄκρα ὑψωμένα, εὐκόλως κατακοπτόμενος ἀναλαμβάνει τὴν προσήκουσαν ὀρθοστασίαν.

13. *Κατὰ τὰ ἄκρα*. Α'. *Ἀγκύλωση*. — Τὴν ἀτελὴ ἀγκύλωση συχνότατα ὑποκρίνονται, διατεινόμενοι ὅτι τὸ πάθημα αὐτῶν ἐπῆγαγεν ἀπὸ θλάσματος, ἐξαρθρήματος ἢ πεπαλαιωμένου κατάρχματος. Ἀλλ' αἱ παθήσεις αὗται, ἐπειδὴ ἐγκαταλείπουν σημεῖα ἀνεξίτηλα φλεγμονῆς τῶν ἀρθρώσεων ἢ παραμορφώσεως κλπ., εὐκόλως διαγιγνώσκονται καὶ ἐπομένως ἐπὶ τῇ ἑλλείψει αὐτῶν εὐκόλως ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος. Κατὰ τὴν πράγματι ἀγκύλωση αἱ ὑπολειπόμεναι κινήσεις εὐκόλως καὶ ἀνωδύνως μετα-

δίδονται, αἰφνης καὶ πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον παύονται χωρὶς τῆς μυϊκῆς μεσολαθήσεως, τούναντίον ὁ τὴν ἀγκύλωσιν ὑποκρινόμενος μετὰ δυσκολίας ἐπιτρέπει νὰ ἐνεργῇται πᾶσα κίνησις, οἰμώζων ἐκάστοτε, αἱ κινήσεις παύονται εἰς ἄλλοτε ἄλλα σημεία καὶ πάντοτε τῇ μυϊκῇ συμπράξει.

Β'. *Συναλκαί*. — Τὰ αὐτὰ ἔστωσαν εἰρημένα καὶ περὶ τῶν συνολκῶν, περιστρεφομένων εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἐκτείνειν ἢ κάμψαι τοὺς δακτύλους τῆς χειρὸς ἢ τοῦ ποδός, τοὺς καρπούς, τοὺς ταρσούς, τὸν ἀγκῶνα ἢ τὸ γόνυ. Ἄν ἐκ τῆς τῶν μελῶν ἐξετάσεως οὐδεμία προκύπτῃ ἀλλοίωσις, τεκμηριούσα τὴν αἰτίαν τῆς προβαλλομένης παθήσεως, ὁ δόλος ἀνακαλύπτεται εἴτε διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων τῶν μελῶν κινήσεων, εἴτε δι' ἰσχυρᾶς κάμψεως ἢ ἐκτάσεως τοῦ συνεσπασμένου μέλους, τοῦ πάσχοντος ἀλλαχοῦ προσέχοντος τὸν νοῦν, εἴτε ἐπὶ τῇ παραδοχῇ τῆς πραγματικότητος τῆς παθήσεως διὰ τῆς ἀναγγελίας ὅτι τοιαύτη ἢ τοιαύτη πάθησις δὲν εἶναι σύμφωνος τῇ συσπᾶσει.

Γ'. *Ρευματικοὶ πόνοι*. *Ἰσχυάς*. — Οἱ ὀξεῖς ρευματισμοὶ καὶ ἡ ἀρθρίτις συνεπάγονται ἐξαίρεσιν μόνον καθ' ἃς περιστάσεις προεκάλεσαν παραμορφώσεις τῶν ἄρθρων, ὅθεν οἱ χωρὶς τοιούτων παραμορφώσεων προβάλλοντες ὡς λόγον ἐξαίρεσεως πόνους ρευματικούς δέον ὅπως μὴ ἐξαίρωνται τοῦτ' αὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τῆς ισχυάδος, ἐκτὸς ἂν προεκάλεσεν ἀτροφίαν τοῦ μέλους, παράλυσιν ἢ συσπᾶσεις.

Δ'. *Παραλύσεις*. — Λίαν εὐκόλως ὑποκρίνονται τὰς οὕτω δὴ αὐτοτελεῖς καλουμένας παραλύσεις εἴτε ἐπὶ σκοπῷ ἐξαίρεσεως ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσεως εἴτε ἐπὶ ἀποζημιώσει, ἀλλ' ἡ ἀτροφία τοῦ μέλους, ἡ διατήρησις ἐπὶ πολλὰς μετὰ τὴν πάθησιν ἡμέρας τῆς ἡλεκτρικῆς συστατικότητος συμβάλλονται εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ χλωροφορμισμός.

Ε'. *Κιρσοί*. — Διὰ παρατεταμένων ὁδοποριῶν, διὰ περιδέσεως τῶν κάτω ἁκρων κατὰ τὰ γόνατα, διὰ λουτρῶν χλιαρῶν ἢ καταπλάσεων εἴτε προκαλοῦνται κιρσοὶ εἰς μέτριον βαθμὸν ἐξογκουμένων τῶν φλεβῶν, εἴτε ἐντείνονται, τοιοῦτοι ὑπάρχοντες εὐκόλως ὁμως ἀνακαλύπτεται ἡ ἀλήθεια· μεγάλη δὲ ἀφ' ἑτέρου ἀπαιτεῖται προσοχὴ πρὸς ἀνεύρεσιν κιρσῶν παρὰ τοῖς ἔχουσι συμφέρον νὰ ἀποκρύψωσιν αὐτούς.

Ζ'. *Ἐλκη καὶ τραύματα*. — Οὐχὶ σπανίως ὑπὸ ἐπαιτῶν ἢ ὑπὸ ἐχόντων συμφέρον πρὸς τοῦτο προκαλοῦνται ἔλκη ἢ παρατείνεται ἡ ἐπούλωσις ὑπαρχόντων τοιούτων, πρὸς τοῦτο δὲ μεταχειρίζονται ὅπὸν ἐρεθιστικῶν τινῶν φυτῶν, οἷον εὐφορβίου, κληματίτιδος, ἐκδόρια, καυτήρια καὶ ἐν γένει πᾶσαν οὐσίαν προκαλοῦσαν φλεγμονὴν ἢ λύσιν τῆς συνεχείας τοῦ δέρματος· αἱ αὐταὶ οὐσίαι, ὡς καὶ ἕτερα μέσα, χρησιμεύουσιν ὅπως παρατείνωσι τὴν θεραπείαν τῶν ἐλκῶν καὶ τραυμάτων. Πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ

δόλου δέον 1) Νά βεβαιωθῇ ἡ ἔλλειψις συνθηκῶν εἴτε γενικῶν (ἀδύνατος, καχεκτικὴ ἐξίς κλπ.), εἴτε τοπικῶν (κίρσοι, ἀπίσχανσις τοῦ μέλους, ξηρὰ ἐξοίδησις κλπ.), συνοδουσῶν ὡς τὰ πολλὰ τὰ αὐτοτελῆ λεγόμενα ἔλκη. 2) Ἡ φλογιστικὴ θερμασία καὶ ἐξοίδησις τῶν μελῶν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἄτονον τῶν ἐλκῶν χαρακτῆρα· καὶ 3) Νά ὑποβληθῇ ὁ ὑποπτος εἰς αὐστηράν ἐπαγρύπνησιν καὶ ἐπίβλεψιν.

Ζ'. Χωλότης. — Τὴν εἰς τὸ ἕτερον τῶν κάτω ἄκρων χωλότητα συνήθως ὑποκρίνονται. Πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας ἐνεργητέα μεθοδικὴ καὶ ἀκριβὴς τῶν σκελῶν καταμέτρησις.

Η'. Γόνατα στρεβλά. — Λιάν εὐκόλως τὴν τοιαύτην δυσμορφίαν ὑποκρίνονται, ἀλλ' ἐπίσης καὶ λιάν εὐκόλως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀνακαλύπτεται ἡ ἀλήθεια δι' αὐστηρὰς ἐπιτηρήσεως καὶ ἐξετάσεως.

Θ'. Ὑπόκρισις ἀκρωτηριάσεων. — Πλὴν τῶν ἐν τοῖς εἰδικοῖς κεφαλαίοις προεκτεθέντων ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἐκουσίας αἰτίας καὶ τραύματα καὶ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν ὀδόντων, ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς οἱ ἐπιδιώκοντες τὴν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως ἐξαίρεσιν ἐνεργοῦσι καὶ ἐτέρας ἀκρωτηριάσεις, καὶ δὴ πρὸς τὴν ὁπωσδήποτε μᾶλλον ἢ ἥτταν τελείαν καταστροφὴν τοῦ λυχανοῦ τῆς δεξιᾶς χειρός. Ἐπὶ ἀκρωτηριάσεως, ἐνεργουμένης διὰ τμητικοῦ ὄργανου πρὸ τῆς κατατάξεως, ἡ ἀλήθεια ἐνίοτε ἀνευρίσκεται διὰ τακτικῆς ἀνακρίσεως καὶ δι' ἐπισκοπήσεως τοῦ τραύματος ἢ τοῦ κολοβώματος· ἐπὶ ἀκρωτηριάσεως ὁμως, διενεργουμένης ὑπὸ ἀνδρός, ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ στρατοῦ ἤδη διατελοῦντος, δι' ἐπίτηδες ἐκपुरσοκροτήσεως τοῦ ὅπλου, ἡ ἀνέυρεσις τῆς κυρίας τῆς πράξεως αἰτίας ἀποβαίνει δυσχερὴς· τὸ τραῦμα τότε φέρει ἅπαντας τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἐκ τοῦ σύνεργου βαλλομένων διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων, περὶ ὧν ἐγένετο ὁ προσήκων λόγος ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, καὶ οὔτινες βεβαίως οὐδὲνως περμηριοῦσι τὴν πρόθεσιν, ἥτις εἰκάζεται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ παθόντος.

Ι'. Ἡ ἰατροδικαστικὴ πρᾶξις ἐν περιπτώσει ὑποκρίσεως. — Ὁ ἰατρός, ἐντελλόμενος ὅπως ἐξενέγκῃ γνώμην ἐν οἷα δῆποτε περιπτώσει νόσου προβαλλομένης, ἀληθοῦς ἢ ψευδοῦς, ἢ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υγιείας ἀνθρώπου συμφέρον ἔχοντος νὰ ἀποκρύψῃ παθήσεις ἢ ἀρρώσθηματα παρακωλύοντα τὰς προθέσεις αὐτοῦ, ὀφείλει πρὸ παντός νὰ ἐξετάζῃ τὰς ἡθικὰς περιστάσεις, τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν προσώπου καὶ τὸ συμφέρον, ὅπερ ἔχει ὅπως ὑποκριθῇ ἢ ἀποκρύψῃ τοιάνδε ἢ τοιάνδε νόσον. Ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ μέρους τούτου εἶναι ἡ σπουδαιότερα πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας βᾶσις, διότι καὶ ἂν δὲν ὀδηγῇ ἀμέσως πρὸς τὸν σκοπόν, διεγείρει ὁμως τὰς ὑπονοίας.

Ἡ φύσις τῆς ὑποτιθεμένης νόσου ἐπὶ ὑποκρίσεως πρέπει νὰ λαμβάνηται

ὑπὸ λίαν σπουδαίαν ἔποψιν. Ἀναλογιζόμενοι τὰ ἐν τοῖς πρόσθεν περιγραφέντα ὡς πρὸς τὰς διαφόρους καθ' ὑπόκρισιν νόσους, παρατηροῦμεν ὅτι αὗται περιστρέφονται μᾶλλον εἰς συμπτώματα νόσων ἢ νόσους, κυρίως εἰπεῖν αὐτὸς οὗτος ὅμως ὁ διαχωρισμὸς τῶν συμπτωμάτων τούτων, ἅτινα ὡς τὰ πολλὰ μετ' ἄλλων φαινομένων ἀπαρτίζουσι νόσον, γεννᾷ τὰς μείζονας ὑπονοίας καὶ καθοδηγεῖ εἰς τὴν ἀλήθειαν· ἐπὶ ἀποκρύψεως δὲ ὁ ὑποκρινόμενος παρουσιάζεται εἰς τὸν ἰατρὸν ὅτε μὲν σαφῶς φέρων τὴν νόσον, ἣν προτίθεται ν' ἀποκρύψῃ, ὅτε δὲ προθυμοποιούμενος διὰ παντοίων μέσων ν' ἀποκρύψῃ αὐτήν.

Ἐγερθεῖσιν ὑπονοίων, ὑπολείπεται ἡ διὰ ποικίλων μέσων βεβαίως εἴτε τῆς ὑποκρίσεως εἴτε τῆς ἀποκρύψεως. Τὰ μέσα, δι' ὧν τελεῖται ἡ εξέτασις, εἶναι 1) Ἡ εξέτασις τοῦ περὶ οὗ πρόκειται· 2) Ἡ πονηρία· 3) Ἡ ἀπειλὴ ἢ χρῆσις βιαίων μέσων, ἐν οἷς καὶ τὸ χλωροφόρμιον καὶ ὁ αἰθέρ. Κατὰ τὴν εξέτασιν ληπτέα ὑπ' ὅψιν τὸ ἀναμνηστέον, αἱ ἐπὶ τῆς πρότερον αὐτοῦ καταστάσεως μαρτυρίαι καὶ ἡ κυρίως εξέτασις.

Ὅσον καὶ ἂν μὴ ᾖναι ἀξιόπιστοι αἱ παρὰ τοῦ ὑπόπτου πληροφορίες, ἰνδιαφερομένου ἄλλως ὅπως ψευσθῇ, οὐχ ἥττον ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξια, καθότι οἱ ὑποκρινόμενοι, ἀδυνατοῦντας νὰ περιγράψωσι πιστῶς τὴν εἰκόνα τοιαύτης ἢ τοιαύτης νόσου, ἢ καὶ διὰ τρόπον πιστευτοῦ, προδίδονται πολλάκις καὶ ἀποκαλύπτουσιν αὐτοὶ οὗτοι τὸν δόλον. Ἐπίσης μεγάλης εἶναι σπουδαιότητος ἡ εξέτασις καὶ ἡ ἐξακριβωσις, οὕτως εἰπεῖν, τῆς εἰλικρινείας τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων εἴτε ἐπισημῶν εἴτε μὴ, καὶ δὴ ἐπὶ ἐπιληψίας καὶ παρομοίας φύσεως νοσημάτων. Μεγάλης τέλος σπουδαιότητος ἐπίσης εἶναι ἡ παρατεταμένη καὶ κατὰ πολλοὺς τρόπους εξέτασις καὶ ἐπιτήρησις τοῦ ὑπόπτου.

Καὶ διὰ τῆς πονηρίας ὅτε μὲν μεμονωμένως, ὅτε δὲ μετὰ τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ τῆς παρατηρήσεως συνδυαζομένη παρέχει ὡς τὰ πολλὰ τὰ βέλτιστα τῶν ἀποτελεσμάτων, ὁ δὲ ἰατρὸς ὀφείλει νὰ ποιῇται χρῆσιν τῶν πονηρῶν μέσων, εἴτε ἀντλῶν ταῦτα ἐκ τῆς ἰδίας πείρας εἴτε ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἰατρῶν· τῶν μέσων τούτων δέον νὰ γίνηται χρῆσις ἐπὶ πολὺ καὶ μεθ' ὑπομονῆς καὶ πρὸ τῶν τῆς τρίτης κατηγορίας.

Τῶν βιαίων μέσων χρῆσις ἄλλοτε ἐγένετο συχνότερον, ἄλλ' ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις λίαν σπανίως προσφεύγουσιν εἰς ταῦτα, οἷον τὸν πεπυρακτωμένον σιδήρον, τὰ κατὰ βῆθος νύγματα κλπ., ὧν χρῆσις δέον νὰ γίνηται μόνον μέχρις ἀπειλῆς, ἐκτὸς ἂν ἡ χρῆσις τῶν μέσων τούτων ᾖναι πῶς λυσitelῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς προτεινομένης νόσου, ἂν αὕτη τυγχάνῃ ἀληθῆς. Τοῦ δὲ αἰθέρος καὶ τοῦ χλωροφόρμιου χρῆσις δέον νὰ γίνηται μετὰ μενίσσης παρὰ λόγους καὶ περιστάσεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Ἡ τε ὑπόκρισις καὶ ἡ ἀπόκρυψις σπουδαίως ἀπασχολοῦσι τὸν ἱατροδικαστήν. Αἰτία τούτων εἶναι τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἐκδίκησις. Οἱ τῆς ὑποκρίσεως τρόποι, τελειοποιηθέντες ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, εἶναι ἄλλοτε ἄλλοι ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν χωρῶν· ἐξεταστέα ἡ ὑπόκρισις, πρόκλησις, ὑπερβολή, ἀπόκρυψις, δῆλωσις.

1. ΝΕΥΡΩΣΙΣ

Α'. *Ἐπιληψία*. — Ὑποκρίνονται αὐτὴν ὡς τὰ πολλὰ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως, τῶν συνεπειῶν ἐγκλήματος, ἢ πρὸς κοινὸν οἶκτον. Δυσχερεστάτη ἡ τελεία ὑπόκρισις, διότι τινὰ τῶν συμπτωμάτων τῆς νόσου ἀδύνατον ν' ἀπομιμηθῇ ὁ ὑποκρινόμενος, οἷον τὴν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ παροξυσμοῦ ὠχρότητα τοῦ προσώπου, τὴν κατὰ τοὺς σπασμούς ἰσθιδὴ καὶ ἀσφυκτικὴν χροιάν, τὰς ἐκχυμωτικὰς κηλίδας καὶ τὴν διὰ τοῦ σφυγμογράφου κατὰστασιν τοῦ σφυγμοῦ. Πρὸς ἀπομίμησιν τοῦ κατὰ τὸ στόμα ἀφροῦ γίνεται χρῆσις ἀφροῦ σάπωνος. Διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου ἀπειλὴ ἐπὶ τῇ ἐφαρμογῇ βιαίων μέσων, ὧν χρῆσις δέον νὰ γίνηται μόνον ἂν ταῦτα ὠφελῶσι κατὰ τῆς νόσου, οὐσῃς τυχὸν πραγματικῆς.

Β'. *Ὑστερισμός. Καταληψία καὶ ἔκστασις*. — Ὡς τὰ πολλὰ ὑποκρίνονται τὰς νόσους ταύτας ἐν τοῖς θεραπευτηρίοις τῶν θαυματουργῶν θεραπειῶν. Ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους τοῦ ἱατροῦ πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου ἐξέτασις, μετὰ μεγάλης προσοχῆς, ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς ἐνεργουμένη.

Γ'. *Λύσσα καὶ τέταρος*. — Ὡς τὰ πολλὰ ἡ ὑπόκρισις τῶν δύο τούτων νόσων εἶναι ἀνεπιτυχής.

Δ'. *Χορεία. Τρόμος καὶ τρομάδης παράλυσις*. — Τὴν μὲν πρώτην τῶν νόσων τούτων ὑποκρίνονται οἱ παῖδες, τὰς δὲ ἑτέρας δύο οἱ ἐπαίται, ἀνακαλύπτεται δὲ ὁ δόλος διὰ μεθοδικῆς ἐπιτηρήσεως.

Ε'. *Παραφροσύνη*. — Εἰς τὰ $\frac{4}{5}$ τῶν περιστάσεων τὴν παραφροσύνην ὑποκρίνονται οἱ ἐγκληματίαι. Ἀλλ' ἡ παραφροσύνη εἶναι ἀληθὴς νόσος, ἔχουσα φυσικὰ τε καὶ ψυχικὰ συμπτώματα, ἕκαστον δὲ παραφροσύνης εἶδος ἔχει ἰδιάζουσας ἀρχὴν, συμπτωματολογίαν καὶ ἀνάπτυξιν, διακρινόμενα εὐκόλως διὰ τῆς μεθοδικῆς παρατηρήσεως. Τὰ ἀπαρτιζόντα τὴν νόσον φαινόμενα συμπλέκονται καὶ ἀλληλουχοῦνται. Ἐν ταῖς ταιαύταις δὲ τοῦ πνεύματος διαταραχαῖς, ἐν αἷς ὁ ἄπειρος μόνον ἀταξίαν καὶ σύγχυσιν διακρίνει, ὁ ἔμπειρος τούναντίον ἀνακαλύπτει κανονικὴν διαδοχὴν αἰτίων καὶ αἰτιατῶν.

Γ'. *Βλακεία καὶ μώρωσις*. — Ἐν τοιαύταις φύσεως περιστάσεσι δέον νὰ ζητῶνται πιστοποιήσεις θετικαὶ τῆς Ἀρχῆς καὶ νὰ υποβάλληται ὁ πάσχων εἰς λεπτομερῆ εξέτασιν. Θεωρητέαι αἱ νόσοι αὗται ὡς ὑποπτοι, προκειμένου περὶ καλῶς ἀνεπτυγμένων ἀνθρώπων καὶ μὴ παρουσιάζοντων ἱλαττωματικὴν τοῦ κρανίου διάπλασιν.

2. ΠΥΡΕΤΟΣ

Τὸν πυρετὸν ὑποκρίνονται διὰ γενικῆς ἐξεγέρσεως καὶ πλήξεων κατὰ τὸν ἀγκῶνα, διὰ χρωματισμοῦ τῆς γλώσσης μετὰ κιμωλίας. Ἀπαντα ταῦτα τὰ φαινόμενα διαλύονται ταχέως, ὥστε πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου ἀπαιτεῖται παρατεταμένη καὶ ἐπανελημμένη εξέτασις, ἐπίσης δὲ προκαλεῖται καὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, οἷον σκοροῦδου ἐν τῷ ἀπευθυμένῳ κλπ.

3. ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑΙ

Α'. *Ἐπίσταξις*. — Ἐξακριβωθήτω 1) Ἄν πράγματι ἀπὸ τῆς ρίνος ἐκρῆν αἷμα. 2) Διὰ τοῦ ρινοσκοπίου τοῦ Duplais ὅτι τὸ αἷμα δὲν ἐκπηγάζει ἀπὸ τραυμάτων ἢ νυγμάτων κατὰ τὸν βλεννοῦμένα τῆς ρίνος.

Β'. *Αἱμόπτυσις*. — 1. Καθ' ὑπόκρισιν, βεβαιωθήτω α') Ὅτι τὸ ἀποπνύμενον εἶναι αἷμα καὶ αἷμα ἀνθρώπινον. β') Ὅτι τὸ αἷμα δὲν προέρχεται ἐκ τῆς ρίνος ἢ ἀλλοτρίων ἀντικειμένων. γ') Ὅτι ἐλλείπουσι πνευμονικαὶ ἢ καρδιακαὶ παθήσεις, ἐξηγοῦσαι τὴν αἱμορραγίαν. 2) Κατὰ διήγησιν (περιοδικαὶ αἱμοπτύσεις) τῆς ἐκ τοῦ θώρακος ἐξετάσεως, οὔσης ἀρνητικῆς, ζητητέα ἐπίσημος πιστοποιήσις.

Γ'. *Αἱματέμεις*. — Οἱ αὗτοι κανόνες.

Δ'. *Αἱματουρία*. — Δέον ὅπως μὴ ἐκλαμβάνωνται οὔρα ἐρυθρῶς χρωματισμένα εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως τῇ χρήσει χρωστικῶν οὐσιῶν ὡς αἱματηρά. Ἐπειδὴ δὲ ἐνίοτε εἰσάγεται αἷμα εἰς τὴν κύστιν ἐξῶθεν, δέον νὰ κακῶται αὕτη ἐπανελημμένως διὰ τοῦ καθετήρος.

Ε'. *Αἱμορροῖδες*. — Ὁ δόλος συνίσταται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐν τῷ ἀπευθυμένῳ μικρῶν κύστεων, ἐμπλέων αἱματος.

4. ΝΟΣΟΙ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Α'. *Ἀλλοιώσεις περὶ τὴν χροιάν*. α'. *Ἰκτερός*. — Εἰς τὸν καθ' ὑπόκρισιν Ἰκτερον διὰ βάμματος κούρκουμα κλπ. οἱ σκληρωτικοὶ δὲν χρωματίζονται, τὰ δὲ οὔρα διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἢ τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου

son. Ἡ ἐκ τῆς παρατεταμένης τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου χρήσεως χροιά τοῦ δέρματος δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τῶν λοιπῶν τῆς νόσου τοῦ Adhison συμπτωμάτων (μυϊκῆς ἐξασθενήσεως, διαρροίας κλπ.).

Β'. *Περὶ τὴν ἔκκρισιν ἀλλοιώσεις.* α'. *Ἀφθοροὶ καὶ δυσώδεις ἰδρώτες.* — Εἰς τὴν ὑπόκρισιν, διὰ λίπους παλαιοῦ τυροῦ, Διππελίου ζωικοῦ ἐλαίου οἱ ἰδρώτες παρέρχονται διὰ καλῶν πλύσεων. β'. *Χρωμίδρωσις.* Συχνάκις ὑποκρίνονται αὐτὴν διὰ τῆς κόνεως τοῦ ἄνθρακος, τοῦ ἰνδικοῦ καὶ τῆς κυνηγετικῆς πυρίτιδος κλπ., δι' αὐστηρᾶς ἐπιτηρήσεως ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος. γ'. *Ἰδρὼς αἵματος.* Ὑπάρχει πράγματι καὶ πάντοτε εἶναι φαινόμενον τοῦ ὑστερισμοῦ.

Γ'. *Κηρίον καὶ ψώρα.* — Τὸν ἀλφὸν μετὰ τῶν κυτρίνων αὐτοῦ ἐσχαρῶν ὑποκρίνονται ὡς τὰ πολλὰ διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, ἀλλ' ἐλλείπει τὸ ὁμφαλωτὸν τῶν ἐφελκίδων, τὸ κάκισμον αὐτῶν, ἡ καχεξία, καὶ δὴ τὸ μικρόζων *Achorium Schœnbinei* πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου ἀρκεῖ ὁ παρεμποδισμὸς τῆς χρήσεως τῶν μέσων τούτων διὰ τῆς ἐπιθέσεως καταλλήλου ἐπιδέσμου. Εἰς τὴν καθ' ὑπόκρισιν ψώραν διὰ νύξεως καὶ εἰσαγωγῆς ἀλλοτρίων σωμάτων ἐλλείπουσι καὶ αἱ αὐλακες καὶ τὸ ψωρικὸν ἄκαρι.

Δ'. *Ποικίλαι ἐξανθήσεις.* — Ἀρκεῖ πρὸς ἀνακάλυψιν δόλου ἀπλῆ ἐπιτήρησις.

5. ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΧΡΩΑΣ

Α'. *Κρανίον.* — α'. *Ἀλωπεκίας.* 1) Ὑποκρινόμενη ὅτε μὲν διὰ τοῦ ξυροῦ, ὅτε δὲ δι' ἀποφιλώσεως. Ἐν τῇ πρώτῃ περιστάσει λίαν εὐχερῶς ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἐλλείπουσι καὶ ἡ λευκὴ χαρὰκτηριστικὴ τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς χροιά καὶ αἱ οὐλαί. 2) Ἀποκρυπτομένη διὰ φενάκης, λίαν εὐκόλως διακρίνεται.

β'. *Ὅγκοι καὶ τερατουργήματα.* — Ἄλλοτε ἀπειργάζοντο τὰς τοιαύτας παθήσεις δι' ἐμφυσήσεως ἀέρος εἰς τὸν ὑποδόρειον κυτταρώδη ιστόν.

γ'. *Δυσμορφίαι καὶ κατάγματα.* — Δέον ὅπως μὴ ἐκλαμβάνωνται ὡς πεπαλαιωμένα κατάγματα πλεονάζοντά τινα βορμιανὰ ὀστέρια ἢ αὐλακες κατὰ τὴν φορὰν τῶν φλεβῶν.

Β'. *Ὅργανον τῆς ὁράσεως.* — Ἡ χροιά βλεφαρίτις καὶ ἡ ὀφθαλμία, προκαλούμεναι τῇ χρήσει ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, παρέρχονται ταχέως τῇ καταλλήλῃ θεραπείᾳ. Ἐπίσης καὶ αἱ ἐκ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου προσωριναί ἐπὶ τοῦ κερατοειδοῦς κηλίδες δέον ἵνα μὴ ἐκλαμβάνωνται ὡς θολώματα.

Γ'. *Ὑπόγυμα.* — Δὲν προκαλεῖται διὰ πλύσεως διὰ κεκραμένου νιτρικοῦ ὀξέος, ἀλλὰ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς διὰ τοῦ κερατοειδοῦς βελόνης μέχρι τοῦ φακοῦ.

Στραβισμός. — Ὁ συμπίπτων στραβισμός, ὁ μόνος, ὃν εὐκόλως ἀπομιμῶνται 9 : 10, εἶναι συμπτωματικὸς παθήσεως τοῦ βολθοῦ. Ἀνακαλύπτεται διὰ τῆς αἰφνιδίας ἀφυπνίσσεως τοῦ ὑπόπτου καὶ τῆς ἐπὶ πολὺ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀτενίσσεως.

Καὶ ὁ *νυσταγμός* ἐπίσης παρέρχεται διὰ τῆς παρατεταμένης ἀτενίσσεως.

Ὁ ἀληθὴς *βλεφαρόσπασμος* παύεται εἰς τὸ σκότος.

Πρόπτωσις τοῦ βλεφάρου. — Σχεδὸν πάντοτε συνδεομένη μετὰ τῆς παραλύσεως τῶν λοιπῶν ἐκ τῆς τρίτης συζυγίας ἐννευρουμένων μυῶν παρέρχεται εἰς τὴν ὑπόκρισιν ἅμα τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀτενίσσαντος αἰφνιδίως ἀντικείμενον ὑψηλὰ εὐρισκόμενον, ὅποτε ὁ ὑψωτὴρ τοῦ βλεφάρου συσπᾶται συγχρόνως μετὰ τοῦ ἀνωτέρου ὀρθοῦ.

Ἡμεραλωπία. — Δέον νὰ τοποθετηθῇ ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν ἐν σκοτεινῷ δωματίῳ καὶ νὰ ἐξετάζηται ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ ὅπως ἐξακριβωθῇ ἂν βαδίζῃ βλέπων, νὰ ἀνοίγηται ἐπανειλημμένως ἡ θύρα τοῦ δωματίου, ἕως ἂν βεβαιώσῃ ὅτι διακρίνει ὅπως καταδειχθῇ ὅτι διακρίνει πάντοτε διὰ τοῦ αὐτοῦ φωτός.

Μυωπία. — Νὰ βεβαιωθῇ ἂν ὑπάρχῃ ὀπίσθιον σταφύλωμα, νὰ γείνη χρῆσις ἀπάτης δι' ὑέλων ἐπιπέδων ἢ λίαν ἐλαφρῶς κοίλων, ἀφοῦ προηγουμένως διὰ διαφόρου δυνάμεως ὑέλων κατορθωθῇ διαταραχὴ τῆς συναρμογῆς.

Πρεσβυωπία. — Χρῆσις ἀναλόγων μέσων.

Ἀμβλυωπία. Ἀμαύρωσις. — Νὰ ἐξακριβωθῇ διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου ἂν ὑπάρχωσι βλάβαι τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐξηγοῦσαι τὴν ἀπώλειαν ἢ τὴν ἐξαπθένειν τῆς ὁράσεως. Νὰ παρατηρηθῇ ἐπιτηρητικῶς ὁ ὑποτιθέμενος τυφλὸς ἂν ἡ ὑποκρινομένη ἀμαύρωσις ᾖ ἐκ τοῦ ἐτέρου μόνον ὀφθαλμοῦ· νὰ γείνη χρῆσις τῶν μεθόδων τοῦ Gräfe, Plis, Javal, Boisseau.

Γ'. *Ὁργανον τῆς ἀκοῆς. Ὠτόρροια.* — Προκαλεῖται διὰ εἰσαγωγῆς ἐν τῷ ἀκουστικῷ πόρῳ πεπαλαιωμένου τυροῦ, μέλιτος κλπ. δι' ἄλλοτριων σωμάτων, οἷον λίθων, πυρήνων κλπ. Νὰ βεβαιωθῇ ἡ ὑπαρξίς ἢ ἡ ἔλλειψις, ἡ κατὰ φύσιν ἢ παθολογικὴ κατὰστασις τῆς μεμβράνης τοῦ τυμπάνου. Τὰ αὐτὰ καὶ διὰ τοὺς πολύποδας.

Κώφωσις. — Τῆς διὰ τοῦ ὠτοσκοπίου ἐξετάσεως συνδυαζομένης μετὰ τοῦ καθετηριασμοῦ τῆς σάλπιγγος τοῦ Εὐσταχίου ἀρνητικῆς οὐσῆς, δεῖον νὰ προστρέχῃ ὁ ἰατρός εἰς τὸν δόλον (νόμισμα ριπτόμενον ὀπισθεν τοῦ ὑπόπτου ἐν ἀφαιρέσει διατελοῦντος)· ὁμιλεῖν αὐτῷ αἰφνης διὰ ταπεινῆς φωνῆς, πλήττειν ἰσχυρῶς διὰ ῥάβδου τὸ ἔδαφος· ὁ πράγματι κωφὸς ἀντιλαμβάνεται ἢ μᾶλλον διακρίνει τὴν δόνησιν, ἐνῶ ὁ ὑποκρινόμενος οὐδὲν ὡς στρέφει πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἤχου.

Δ'. *Ρίς. Ὁζαῖνα καὶ πολύποδες.* — Ἡ διὰ τοῦ ρινοσκοπίου τοῦ Du-

play εξέτασις διαλύει πᾶσαν ἀμφιβολίαν περί τῆς ὑποκρινομένης νόσου.

Β'. *Μάσσησις καὶ κατάποσις*. — Ἡ ἔλλειψις τῶν δύο τομέων, ἀφ' ὧν θέντων, δὲν ὠφελεῖ διὰ τὴν ἐξαίρεσιν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσης.

Ἡ ὑποκρινομένη *δυσφαγία* ἀποβαίνει ὑποπτος, διότι παρουσιάζει μόνη, ταχέως δὲ ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος διὰ τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ καθετηριασμοῦ τοῦ οἰσοφάγου.

Γ'. *Φωτὴς ὄργανον*. *Ἀφωρία*. — Ἀποβαίνει ὑποπτος, διότι εἰς αὐτὸν λείπει πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου βεβαιωθῆτω διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου, ὅτι οὐδεμία ἀλλοίωσις ἐξηγεῖ αὐτήν. Πονηρὰ εξέτασις καὶ ἐπιτηρήσεις.

Τὰ αὐτὰ μέσα διὰ τὸν βατταρισμὸν καὶ τὴν *ἀλαλία*, ἔτι δὲ καὶ στοποήσεις ἐπίσημος.

Δ'. *Λαιμός*. *Χοιράδες ἐξηλωμέναι*. — Ὑποκρίνονται ταύτας τῇ χρεώσει ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, ἀλλ' εὐκόλως ἀνακαλύπτονται.

Βρογχοκήλη. — Ἀνεπιτυχῶς ἀπομιμοῦνται αὐτήν διὰ τῆς ἐμφυσῆς ἀέρος· προκαλεῖται δὲ διὰ τῆς διαμονῆς ἐν τόπῳ, ἐνθα ἐνδημεῖ.

Η'. *Θώραξ*. *Φθίσις καὶ ἀσθενὴς διάπλασις*. — Προσεκτικὴ τοῦ θώρακος φυσικὴ εξέτασις, παρατήρησις τῆς γενικῆς διαπλάσεως συμβάλλει εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Θ'. *Κοιλία*. *Ἐμετος*. — Προκαλεῖται ὑπὸ τινων κατὰ βούλησιν· νὰ θεωρῇται λίαν ὑποπτος, ἂν μὴ τι ἐξηγῇ αὐτόν. Ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος τῇ χρήσει ἐκδορίων, σικυῶν, διασύρτου, μόξας κλπ.

Τυμπαίτις. — Ὑποκρίνονται διὰ τῆς συστολῆς τοῦ διαφράγματος προκαλοῦσι δὲ αὐτόν διὰ τῆς καταπόσεως μεγάλης ἀέρος ποσότητος· ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος διὰ τῆς ἐνδιδελεχοῦς ἐπιτηρήσεως καὶ τῆς αἰφνιδίου ἐκπνεύσεως ἐπὶ τὰ πρόσω κυρτώσεως.

Διάρροια. — Εὐκόλως διαγιγνώσκεται ὁ δόλος.

Κήλαι. — Ἀκριβὴς εξέτασις ἀρκεῖ πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀληθείας.

Ι'. *Γεννητικὰ καὶ οὐροποιητικὰ ὄργανα*. *Ὑποσποδιάς*, *ἐπισποδιάς*, *ροχία* *συρίγγια* ἐνίοτε καθ' ὑπόκρισιν.

Ἀκράτεια τῶν οὐρῶν. Ἡ μετ' ἐπιτυχίας ὑπόκρισις τῆς συνεχοῦς στάγδην εἶναι ἀδύνατος· διὰ τοῦ καθετηριασμοῦ ἡ στάγδην οὐρῆσις παρατηρεῖται.

Ενδοῦρησις, λίαν σπανία εἰς τὸν ἄνδρα μετὰ τὴν ἡβην, ὅθεν ὑποπτος, ἀλλὰ καὶ λίαν εὐκόλως ὑποκρινομένη.

Ἐνίοτε διενεργεῖται ἐμφύσησις ἀέρος εἰς τὸν ὅσχεον πρὸς ὑπόκρισιν *ὄγκων*.

Κιρσοκήλη. — Ἐντείνεται εἴτε δι' ὀδοιποριῶν, διὰ συμπίεσεως εἰς κρῖνον εἴτε διὰ μαλακτικῶν καὶ θερμῶν ἐπιθεμάτων.

ΙΑ'. *Δακτύλιος καὶ ὀρθόν*. *Συρίγγια*. — Ὑποκρίνονται διὰ νυγμάτων ἢ ταμῶν τῷ συγχρόνῳ εὐοδιασμῷ ἄλλοτρίων σωματῶν.

Πρόπτωσις τοῦ ἀπενθυσμένου. — Ὑποκρίνονται διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐντέρου προβάτου, ἡ ἐδροδιαστολέων κλπ., ἀλλ' ἐλλείπει ἡ τῶν σφιγκτήρων χαλάρωσις.

ΙΒ'. Σπονδυλικὴ στήλη. — Εἰς τὰς καθ' ὑπόκρισιν κωφώσεις ἐλλείπουναι καὶ αἱ τῆς ἰσορροπίας κλίσεις καὶ ἡ βράχυνσις μετὰ δυσμορφίας τοῦ στέρνου, καὶ ἡ κακὴ τῶν πλευρῶν διεύθυνσις. Τεθῆτω ὁ πάσχων ἐπὶ σκληρᾶς ἐπιφανείας, στηριζομένης τῆς κυφώσεως ἐπὶ ταύτης.

ΙΓ'. Ἄκρα. Ἀγκύλωσις. — Βεβαιωθήτω ὅτι αἱ γενόμεναι κινήσεις παύονται πάντοτε κατὰ τὸ αὐτὸ σημεῖον, αἰφνης καὶ χωρὶς συσπάσεως τῶν μυῶν· ἐν ἀνάγκῃ ἐφαρμοστέον τὸ χλωροφόρμιον καὶ ὁ αἰθέρ, ἀλλὰ μόνον μέχρι τῆς ἐξεγέρσεως.

Συσπάσεις. — Τεθῆτω ὁ ὑποπτος ἐπὶ σκιμποδᾶς ἔχων τὸ συνεσπασμένον μέλος κρεμάμενον, ὅτε μετ' ὀλίγον ἐπιγίνεται τρόμος καὶ διακοπὴ τῆς συσπάσεως.

Πόνοι φρεματικοί, ἰσχιάς. — Χρῆσις δραστηρίων μέσων, τότε δὲ μόνον χρησιμεύουσιν αἱ παθήσεις αὗται ὡς λόγος ἐξαιρέσεως, ὅταν ἐπιφέρωσιν ἀλλοιώσεις περὶ τὴν θρέψιν, τὴν ἀτροφίαν καὶ πλαδαρότητα τοῦ πάσχοντος μέλους.

Παράλυσις. — Βεβαιωθήτω ἂν οἱ μυς ᾖναι ἀτροφικαί, ἂν διετήρησαν τὴν διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ συσταλτικότητα αὐτῶν. Διὰ τοῦ χλωροφορμίου καὶ τοῦ αἰθέρος μέχρι τοῦ σταδίου τῆς ἐξεγέρσεως τὸ ὑποτιθέμενον παραλελυμένον μέλος κινεῖται ὡς τὰ λοιπὰ.

Ἐλκη καὶ τραύματα. — Τὰ καθ' ὑπόκρισιν ἔλκη, τὰ προκληθέντα τραύματα ἢ τὰ ἐπίτηδες διατηρούμενα, ἰῶνται ταχέως τῇ καταλλήλῃ θεραπείᾳ καὶ τῇ ἐπιτηρήσει ὅπως ὁ πάσχων μὴ ἐγγίξῃ ταῦτα καὶ ἐπιθέτῃ ἐρεθιστικὰς οὐσίας.

Χωλότης ἐκ βραχύτητος τοῦ μέλους. — Ἀκριβὴς καταμέτρησις.

Κιρσοί. — Καθ' ὑπόκρισιν καὶ ἐντονώτεροι, διάτασις κανονικὴ τῶν φλεβῶν, χωρὶς ἐξογκώσεων, χωρὶς φλεβωδῶν ἰστῶν, ἔχνη δεσμῶν περισφιγόντων. Ἀποκρυπτόμενοι μακρὰ πορεία καὶ ὀρθοστάσια.

Ραιβόπους. — Ἀποκρύπτεται δι' ἐπιμόνου καὶ ἐνεργητικῆς συσπάσεως τοῦ προσθίου κνημίου. Διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τοῦ καμάτου ἀνακαλύπτεται ὁ δόλος.

6. ΑΚΡΟΤΗΡΙΑΣΕΙΣ

Ἡ καταστροφὴ τοῦ ἐνὸς δακτύλου, καὶ δὴ τοῦ λιχανοῦ τῆς δεξιᾶς, προκαλεῖται ὡς τὰ πολλὰ εἴτε διὰ πυροβόλου ὅπλου εἴτε διὰ τμητικοῦ ὀργάνου. Ὅρα Τραύματα διὰ πυροβόλων ὅπλων (Τόμ. Α', Σελ. 737).

7. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ

1) Ὁ ἰατρός ἔστω ἐπιφυλακτικός. 2) Ἐξετασθήτω ὁ ὑποπτος ἐξέτασις ἀκριβῆς καὶ πλήρης, πληροφορίαὶ περὶ τοῦ ἡθικοῦ, τοῦ ἀναμνηστικοῦ, πιστοποιήσις ἐπίσημος, διήγησις τῆς νόσου ὑπὸ τοῦ πάσχοντος καὶ τέλος ἀκριβῆς βεβαίωσις τῶν παρατηρουμένων συμπτωμάτων. 3) Ὑπαρχουσὼν ἀμφιβολιῶν, χρήσις ἀπάτης, ποικίλων στρατηγημάτων ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων, τῆς καταστάσεως τῆς διανοίας. 4) Ἀπειλὴ χρήσεως θεραπείας ἐπωδύνου διὰ καυτηρίων κλπ. 5) Χρήσις τῶν βιαιῶν μέσων μόνον ὅσας καὶ ταῦτα ὠφελοῦσιν, ἂν ἡ νόσος ὑποτεθῇ πραγματική. 6) Τὸ χλωροφόρμιον καὶ ὁ αἰθὴρ ἀβλαβῆ μέσα ἐφ' ὅσον δὲν ὑπερβαίνει ἡ χρήσις αὐτῶν τὸ στᾶδιον τῆς ἐξεγέρσεως ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν ὠφελοῦσιν. Ἐπὶ ἀσφαλίσεως τῆς ζωῆς δέον νὰ προσέχη τὸν νοῦν ὁ ἰατρός εἰς τὴν φθίσιν, τὰς ὀργανικὰς τῆς καρδίας παθήσεις, τὸν καρκίνον ἢ ἔχνη προγενεστέρας ἐγχειρήσεως καρκινώματος, καὶ εἰς τὰς πεπαλαιωμένας τῶν γεννητοσυροποιητικῶν ὀργάνων παθήσεις παρὰ τοῖς γέρουσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΑ

Αἰτήσεις ἀποζημιώσεως ἐγείρονται οὐχὶ σπανίως ὑπὸ προσώπων, ὧν ἡ ὑγίεια ἢ ἡ ζωὴ διεκινδύνευεν ἐκ νόσου μεταδοθείσης αὐταῖς. Ὅθεν δέον ἵνα ᾖναι γνωσταὶ αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς νόσος προέρχεται πράγματι ἐκ μεταδόσεως καὶ συνεπάγεται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἀποζημιώσιν. Αἱ τοιαῦται νόσοι εἰς δύο ὑπάρχοντα κατηγορίας, εἰς ἀμέσως συνεπαγομένης τὸ δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ὡς ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον μεταδιδόμεναι, ὅσον ἡ σύφιλις, καὶ εἰς ἐμμέσως, ἅτε δὴ ἀπὸ τῶν ζώων εἰς τοὺς ἀνθρώπους μεταδιδόμεναι, ὅσον ἡ λύσσα, ἡ μάλις καὶ ἡ κακοήθης φλύκταινα.

α'. ΝΟΣΟΙ ΑΜΕΣΩΣ ΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ ΗΤΟΙ
ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

Σύφιλις. — Ἡ τῆς συφιλίδος μετάδοσις συχνότατα παρουσιάζεται ἐν τοῖς ἱατροδικαστικοῖς ζητήμασι, συνεπαγομένη καὶ τὸν ἀπὸ κοίτης καὶ

τραπέζης χωρισμόν. 'Εν τοιαύταις περιστάσεσιν ἐχέτω ὑπ' ὄψιν ὁ ἰατροδικαστὴς τὰ λίαν ποικίλα συμπτώματα καὶ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς δυσκρασίας ταύτης, οἷον τὰ σκληρὰ ἔλκη, τὰς βλεννώδεις πλάκας, τὴν συφιλιτικὴν ἰριδίτιδα, τὰς ὀρχίτιδας καὶ τὰ τριτογενῆ τέλος ἀπογεννημάτων. Ἰστέον ἐπίσης κατὰ ποίαν τάξιν συνήθως παρουσιάζονται αἱ συφιλικαὶ ἐκδηλώσεις, τίνες τούτων εἶναι μεταδοτικά (ἔλκη καὶ βλεννώδεις πλάκες), τὴν ἑδραν, τοὺς προσφάτους χαρακτῆρας αὐτῶν. 'Εκ τῆς συγκριτικῆς τοιαύτης ἐξετάσεως ἀμφοτέρων τῶν προσώπων διαγινώσκει τίς τῶν δύο νόσων εἶναι ἡ ἀρχαιοτέρα, τίς ἐπομένως ὁ μολύνων καὶ τίς ὁ μολυνθεὶς.

Οὐχὶ σπανίως τῆς συφιλίδος μεταδιδομένης διὰ τοῦ θηλασμοῦ, ἀποβαίνει ἀναγκαία ἡ ἰατροδικαστικὴ μεσολάθεσις, καὶ ἄλλοτε μὲν ἡ τροφὸς διατείνεται ὅτι οἱ μεταδόντες αὐτῇ τὴν σύφιλιν εἶναι οἱ γονεῖς τοῦ βρέφους δι' αὐτοῦ, ὁπότε ἀναφύονται ἐγκλήσεις καὶ ἀντεγκλήσεις, ὅτε ὁ ἰατροδικαστὴς προώρισται νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τίς ἡ πηγὴ τῆς συφιλίδος. Τὰ ὑπὸ γονέων πασχόντων σύφιλιν γεννώμενα τέκνα φέρουσιν ὡς τὰ πολλὰ γεννώμενα ἢ ὀλίγον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον σημεῖα ἀναμφισβήτητα τοῦ κακοῦ· ἀλλ' ἡ σύφιλις δὲν μεταδίδεται πάντοτε διὰ κληρονομικότητος, καὶ δὴ ἡ πρωτοπαθὴς καὶ τοπικὴ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐνίστη γεννῶνται ἀπὸ μητρὸς πασχούσης ἔλκη ἢ βλεννόρροϊαν τέκνα ὑγιᾶ· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει τὸ νεογνὸν μεταλαμβάνει τῆς συφιλίδος κατὰ τὸν τοκετὸν, ὁπότε ἡ νόσος ἀναπτύσσεται πρωτοπαθὴς ὀλίγας μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας· τὸ τοιοῦτο ὅμως εἶναι σπάνιον ἐπὶ νεογνοῦ, γεννωμένου ὑπὸ γονέων πασχόντων δευτεροπαθῇ σύφιλιν ἢ ἡ ὄψις εἶναι ὑγιᾶς ἢ ἀπεικονίζονται ἤδη τὰ σημεῖα τῆς παθήσεως, οἷον σῶμα ἰσχνόν, λεπτόν, καχεκτικόν, δέρμα ἐρρύτιδωμένον καὶ μελάνοφαιον τὴν χροιάν, δύσκολος θηλασμός καὶ ταχύς θάνατος ἢ ἀτροφία. καίτοι δὲν διακόπτεται ὁ θηλασμός. Ἄκραι χεῖρες καὶ ἄκροι πόδες, ἰοειδεῖς, ἐρύθημα ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τοὺς γλουτοὺς καὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα, φλύκταιναι ἐνισχυοῦ τοῦ σώματος, διαρρήγνυμεναι, σχηματίζουν ἐλκώδεις ἐπιφανείας πυορροοῦσας πῦον βλεννώδες, κάκισμον, βλεννώδεις πλάκας εἰς τὰ χεῖλη, καὶ δὴ τὰς γωνίας αὐτῶν. Τὸ οὕτω γεννώμενον νεογνὸν μεταδίδωσιν ἣν φέρει νόσον τῇ τροφῇ, ἡ θηλὴ δὲ τότε αὐτῆς φλεγμαίνεται καὶ ἐξελκοῦται, τὸ δὲ κακὸν προχωρεῖ, καὶ ἀναπτύσσεται καθολικὴ σύφιλις.

Καὶ ἡ τροφὸς δὲ ἀφ' ἑτέρου μεταδίδωσι τὴν νόσον τῷ νεογνῷ, εἴτε διὰ τοῦ θηλασμοῦ, εἴτε διὰ τῆς ἐπαφῆς καὶ τῶν ἐνδυμάτων ἢ σπόγγων, ὅτε εἶναι ἀναγκαία ἡ ἐξέτασις τῆς τε τροφοῦ καὶ τοῦ νεογνοῦ, διὰ δὲ τῆς συγκριτικῆς ἐξετάσεως ἀνευρίσκονται τὰ παρ' ἀμφοτέροις παθολογικὰ φαινόμενα, ἐξ οὗ συμπεραίνεται καὶ ὁ μεταδὼς τὸ κακόν. Σημειωτέον ὅτι

οὐχί σπανίως απχττάται ο ιατρός, διό δεόν σπως μη εκλαμβάνωνται ως σύφιλις δερματικάί τινες παθήσεις ως αίτίαν ἔχουσαι τὰς χοιράδας, τὸ σκορβοῦτον ἢ τὴν ἐρπητικὴν διάθεσιν, ως ἐπίσης δὲν πρέπει πάντοτε ν' ἀποδίδωνται εἰς συφιλικὴν αίτίαν ἔλκη κατὰ τὴν θηλὴν τῆς τροφοῦ, ἐξογκώσις τῶν μασχαλιαίων ἀδένων κλπ., ἅτινα οὐχί σπανίως προκαλοῦνται ὑπὸ τῆς παρουσίας ἐν τῷ στόματι τοῦ βρέφους ἀφθῶν κακοήθων μὲν καὶ γαγγραινωδῶν, ἀλλ' οὐδόλως συφιλικῶν.

β'. ΝΟΣΟΙ ΕΜΜΕΣΕΩΣ ΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ
ΗΤΟΙ ΑΠΟ ΖΩΩΝ ΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

1. *Λύσσα*. — Ἡ αὐτόματος τῆς λύσσης ἀνάπτυξις παρατηρεῖται ἰδίως εἰς τὸ γένος τῶν κυνῶν κατὰ τινες δὲ παρατηρήσεις, ἅπαντ' ἴλιαν σπανίως παρὰ ταῖς γαλαῖς, ἔπαξ δὲ ἡ λύσσα ἀναπτυχθεῖσα μεταδίδεται τῇ ἐναποθέσει τοῦ σιέλου τῶν λυσσῶντων ζῶων ἐπὶ τῶν δηγμάτων· οὕτω μεταδίδεται ἡ νόσος ἀπὸ τοῦ κυνὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, δὲν ἀναφέρεται ὁμως παρὰδειγμα μεταδόσεως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον· ἀφ' ἐτέρου ὁ Tardieu φρονεῖ ὅτι ἡ λύσσα ἐνίοτε ἀναπτύσσεται καὶ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ αὐτομάτως, ἣν γνώμην ἀποκρούουσιν οἱ πολλοί. οὐχ ἥττον ὁμως παρατηρεῖται ἀναπτυσσομένη αὐτομάτως εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑδροφοβία οὐχί λυσσώδης τὴν φύσιν, χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἐξεγέρσεως, συσφίξεως τοῦ λαιμοῦ, φρίκης ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ὕδατος καὶ στιλπνῶν ἀντικειμένων χωρὶς ὁμως τάσεως πρὸς τὸ δάκνειν, ἥτις παρατηρεῖται μόνον παρὰ τοῖς ζῴοις, ἅτινα μεταχειρίζονται τοὺς ὀδόντας ως ὅπλα.

2. *Μάλιν. Κακοήθης φλύκταινα*. — Αἱ νόσοι αὗται ἀναπτύσσονται ἰδίᾳ παρὰ τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς βουσὶν ὑπὸ ὀξύν καὶ χρόνιον τύπον, ὡς τὰ πολλὰ δὲ ἡ ὀξεία μάλιν ἐπιπλέκει τὴν χρονίαν κακοήθη φλύκταιναν.

Ἀμφότεραι αἱ νόσοι αὗται φαίνονται ἐξαρτώμεναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἰοῦ, μεταδίδονται δὲ ἀπὸ τοῦ ἵππου εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ συγχρωτισμοῦ καὶ ἀκολουθῶς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον.

Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς νόσοις οἱ λυμφατικοὶ ἀδένες ἐξοιδαίνονται, ἰδίᾳ δὲ οἱ ὑπομασχάλιοι κατὰ τὴν μάλιν, οἱ ἀδένες εἶναι μαλθακοί, ἐπώδυνοι τῇ ἐπιθλίψει ὥσει διαρρέοντες ὑπὸ τὸ δέρμα, ρύσις ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μυκτῆρων ὕλης υποκιτρίνου, μεμιγμένης μετὰ μικρᾶς ποσότητος αἵματος, ἔλκη καὶ ἐκδοραὶ κατὰ τὸν ρινικὸν βλενοῦμένα μελανέρυθρα τὴν ὄψιν, κεκαλυμμένα ὑπὸ ἐσχάρων μελανωπῶν.

Κατὰ τὴν κακοήθη φλύκταιναν, καὶ δὴ τὴν χρονίαν, παρατηροῦνται ἐν διαφόροις τοῦ σώματος τοῦ ζῴου μέρεσι δοθιῆνες ἢ ὄγκοι, δίκην κομβολογίου, ἀποτελούμενοι ὑπὸ ἐξογκώσεως τῶν λυμφατικῶν ἀγγείων, δια

ὁ Tardieu ἀποκαλεῖ ἀμφοτέρας τὰς νόσους ταύτας ἀγγειολευκίδα. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις παρακολουθεῖ βαρεῖα γενικὴ κατὰστασις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΝΟΣΟΙ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

Α'. *Σύφιλις*. — Προβάλλεται ὡς αἰτία ἀπὸ κοίτης χωρισμοῦ. Συχνότατα οἱ ἱατροδικασταὶ ἐπιλαμβάνονται τοῦ ζητήματος τῆς μεταδόσεως τῆς συφιλίδος, ὃ δὲ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει διὰ συγκριτικῆς τῶν δύο προσώπων ἐξετάσεως νὰ συμπεράνῃ τίς ὁ συγχρωτίσας καὶ τίς ὁ συγχρωτισθεὶς. Τὸ συφιλικὸν νεογνὸν μεταδίδωσιν ἐνίοτε τὴν νόσον εἰς τὴν τροφὸν καὶ τὰν ἀπαλιν.

Β'. *Λύσσα*. — Εἰς τὸν ἄνθρωπον μεταδίδεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ κυνός, ἐνίοτε δὲ ἴσως καὶ ὑπὸ τῆς γαλῆς. Πρὸς βεβαίωσιν τῆς λύσσης ἐπὶ τοῦ θύματος δεόν νὰ εὑρεθῇ τὸ ἔχνος δῆγματος.

Γ'. *Μάλις. Κακοήθης φλύκταιρα*. — Ἀπαξ μεταδοθεῖσαι αἱ νόσοι αὗται ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ τοῦ βοῦς εἰς τὸν ἄνθρωπον, μεταδίδονται ἐπίσης ἀπὸ αὐτοῦ καὶ εἰς ἄλλους ἀνθρώπους, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρατηρεῖται εἰς τὴν λύσσαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

ΦΡΕΝΟΠΑΘΕΙΑΙ

Ἐκ τῶν μᾶλλον δυσκόλων καὶ σπουδαίων τῆς ἱατροδικαστικῆς ζητημάτων ἀναντιρρήτως εἶναι τὰ εἰς τοὺς φρενοπαθεῖς ἀφορῶντα, τὸ μὲν διὰ τὸ δύσκολον τῆς διαγνώσεως καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς τε φύσεως καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ κατὰ τὰς φρένας πύθους, τὸ δὲ διὰ τὸ πολλαπλοῦν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ὁ ἱατροδικαστὴς καλεῖται ὅπως ἐξενέγκῃ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην. Διὰ τὸ εὐμέθοδον τῆς σπουδῆς τοῦ ἐν λόγῳ κεφαλαίου μετὰ τὰ εἰς τὴν νομοθεσίαν ἀφορῶντα τῶν φρενοπαθῶν, ἐπιχειρήσομεν τὴν ἀνάλυσιν τῶν διαφορῶν τῶν νευρώσεων καὶ φρενοπαθειῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ τοῦ λογικοῦ διατάραξις συνεπάγεται τὰς ἐλαφρυντικὰς ἢ μὴ τοῦ νόμου περιστάσεις καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν ἀποβαίνει ἐφικτὴ ἡ διάγνωσις τῶν διαφορῶν τῶν φρενοπαθειῶν εἰδῶν.

Α'. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Μετὰ τὴν ἀναγραφὴν τῶν εἰς τοὺς φρενοπαθεῖς ἀφορώντων τῆς τε ποινικῆς καὶ πολιτικῆς νομοθεσίας, ἔπεται ἡ ἀνάλυσις ἰδίᾳ τὴν ποινικὴν καὶ τῶν εἰς τὴν πολιτικὴν δικονομίαν ἀναγομένων.

α'. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

I. ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΙΣ

Νόμος ΧΠΘ' τῆς 16 Αὐγούστου 1861. — Περὶ ἀνηλίκων, ἐπιτροπείας, χειραφεσίας καὶ κηδεμονείας αὐτῶν.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

Περὶ ἀπαγορεύσεως καὶ δικαστικοῦ ἀντιλήπτορος.

Κεφ. Α'. — Περὶ ἀπαγορεύσεως.

"*Ἀρθρ. 115.* — « Ἐνεκα παραφροσύνης ἢ μανίας, καὶ ἂν ὑπάρχωσι διαλείμματα σύννης, καὶ ἔνεκα βλακειᾶς δύνανται νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τῶν δικῶν τὴν ἀπαγόρευσιν οἱ συγγενεῖς, ἢ ἡ σύζυγος τοῦ νοσοῦντος, ὁ ἐπίτροπος, ἢ ὁ κηδὺς τοῦ, ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ὁ εἰσαγγελεύς. » (1)

"*Ἀρθρ. 116.* — « Ἡ περὶ ἀπαγορεύσεως αἴτησις γίνεται δι' ἀναφορᾶς, περιεχούσης στατικά, ἐξ ὧν προκύπτει ἡ μανία, ἡ παραφροσύνη ἢ ἡ βλακεία καὶ τὰ πρὸς ἀπόδειξιν

"*Ἀρθρ. 118.* — « Κατὰ τὴν πρώτην ἐπὶ ἀχροατηρίου συνεδρίασιν διατάσσεται ἡ ἐξ ἀπαγορευτέου, . . . καὶ συγχρόνως προσδιορίζεται ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῆς ἐξετάσεως γίνεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ αἰτούντος, τοῦ ἀπαγορευτέου καὶ τοῦ εἰσαγγελεύς, εἴτε ἐν τῇ τριφύλλῳ, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, εἴτε κατ' οἶκον ὑπὸ εἰσηγητοῦ, ἐὰν ὁ ἀπαγορευτέος νῆται νὰ μεταβῇ εἰς τὸ δικαστήριον. . . »

"*Ἀρθρ. 121.* — « Ἐὰν ἡ πνευματικὴ νόσος δὲν ᾖ ἐντελῶς ἀποδεδειγμένη, τὸ ῥιόν δύναται, ἀπορρίπτον τὴν περὶ ἀπαγορεύσεως αἴτησιν, νὰ διορίσῃ διὰ τῆς αὐτῆς σεως τῶν ἔχοντι διαφορομένους τὰς φρένας ἀντιλήπτορα, ἄνευ τῆς συναίνεσεως τοῦ ὁ δύναται οὗτος, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς πράξεως, νὰ διεξάγῃ. . . »

"*Ἀρθρ. 124.* — « Τὰ ἀποτελέσματα . . . μετὰ δὲ τὴν δημοσίευσιν ταύτην, πᾶσα νομένη ὑπὸ τοῦ ἀπαγορευμένου ἢ ὑπὸ τοῦ ἔχοντος ἀντιλήπτορα, ἄνευ τῆς συναίνεσιν τοῦ, εἶναι ἄκυρος. »

"*Ἀρθρ. 125.* — « Αἱ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως γενομένης πράξεις δύνανται νὰ θῶν ἄκυροι, ἐὰν, ὅτε ἐγένετο, ἡ αἰτία τῆς ἀπαγορεύσεως ὑπῆρχεν ὁμολογουμένως γνωστὴν

(1) *Ποινικῆς διατιμῆσεως ἄρθρ. 81.* — « Ἐκτός τῆς κατὰ τῶν παραβαινόντων φρενῶν τοῦ ἄρθρου 631 τοῦ ποιν. νόμου εἰσαχθησομένης δίκης, ὁ ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας θῶν τῆσει αὐτεπαγγέλτως τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν μανιακῶν καὶ τῶν παραφρονῶν καὶ τῶν κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἄρθρου 656 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ὅσακις αὕτη δὲν ἐξαιρῶν τῶν συγγενῶν, ἢ τὰ βῆθῆντα πρόσωπα δὲν ἔχουν οὔτε σύζυγον οὔτε ἄλλον τινὰ ἐξ αὐτῶν ὡς συγγένῃ· τὰ ἔξωδὰ τῆς διαδικασίας ταύτης προκαταβάλλονται παρὰ τοῦ δημοσίου, καὶ κανόνας τῆς διατιμῆσεως ».

"*Άρθρ. 133.* — « Ἡ ἀπαγόρευσις, ἃμα ἐκλείψωσι τὰ προκαλέσαντα αὐτὴν αἷτια, αἴρεται παρὰ τοῦ δικαστηρίου κατὰ τὴν ἐν τοῖς ἄρθροις 115-120 δικδικασίαν· ὁ δὲ ἀπηγορευμένος ἀσκει τὰ ἀστικά αὐτοῦ δικαιώματα μετὰ τὴν περὶ ἄρσεως ἀπόφασιν. »

Ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτικὴ Δίκονομία ἐν τῷ *Γ'* κεφαλαίῳ, *διαδικασία ἐπὶ ἀναγορᾷ*, καὶ τοῖς ἄρθροις 658 ἕως 665 (1), διαλαμβάνουσα τὸ περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν φρενοβλαβῶν, διατυπώσας αὐτὰς βάσεις μετὰ τινων διαφορῶν, περὶ ὧν κατωτέρω ὁ λόγος.

2. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ

Πολιτικὴ Δίκονομία.

"*Άρθρ. 331.* — « Ἀνεπιτήδευτοι πρὸς μαρτυρίαν εἶναι· 1. . . 2. μαινόμενοι, παράφρονες καὶ (ἐντελῶς) βλάκες. . . »

"*Άρθρ. 332.* — « Περιοδικῶς μαινόμενοι, ἢ παράφρονες, οἵτινες καθ' ἃ διαλείμματα ἐγερρονοῦσιν, ἀντελάσσοντο γεγονότων, ἢ ἀνθρωπῶν, οἱ ὅποιοι εὗρέθησαν κατὰ τὴν ἀντ'ληψὶν ταύτην εἰς κατὰστασιν μετριοτέρας μέθης. . . »

3. ΔΙΑΘΗΚΑΙ

Ψήφισμα τῆς 11 Φεβρουαρίου 1830.

"*Άρθρ. 5.* — « Ὁ μνήμων χρεωστῇ νὰ γνωρίζῃ τοὺς διαθέτας καὶ τοὺς μάρτυρας, καὶ νὰ βεβαιώῃ ἂν ὁ διαθέτης ἔχῃ σώας τὰς φρένας του. . . »

ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ (2)

Περὶ τῆς ἰκανότητος τοῦ διαθέτειν.

"*Άρθρ. 993.* — « Δύνανται νὰ διαθέσωσι διὰ τελευταίας βουλῆσεως ὅσοι ὑπὸ τοῦ νόμου δὲν κηρύσσονται ἀνίκανοι πρὸς τοῦτο. »

"*Άρθρ. 994.* — « Ἀνίκανοι εἶναι α' Οἱ μὴ . . . β' Οἱ ἐνεκα φρενοβλαβείας ἀπηγορευμένοι. γ' Οἱ μὴ ἀπαγορευθέντες μὲν, ἀποδεδεικνύμενοι δὲ μὴ ὑγιεῖς τὰς φρένας κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης. »

« Ἡ ἐν τοῖς ἑδαφίοις β' καὶ γ' ὀριζομένη ἀνικανότης τότε μόνον ἐπιφέρει τὴν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, ὅτε ὑφίστατο ἐν καιρῷ τῆς συντάξεως αὐτῆς. »

4. ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπὸ 31 Μαρτίου 1834 καὶ ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1835 ὀρίζουσι τὰ περὶ γάμου, νομικῶς δὲ παρ' ἡμῖν ἰσχύει τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον εἰς τὸ μέρος τοῦτο. Ὀρίζεται δὲ ὑπὸ Ἀρμενοπούλου ὡς ἑξῆς ὁ γάμος :

"*Άρθρ. 14.* — « Ἡ μανία ἐμποδίζει τὴν μνηστείαν, ἐπιγενομένην δὲ οὐ λύει τὴν συστάσαν. »

« Ἀλλաχοῦ δέ :

« Ὅπως συναφθῇ ἔγκυρος γάμος ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τῶν νυμφευομένων, ὅθεν μαινόμενοι . . . δὲν δύνανται νὰ συνάψωσι γάμον, ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ συναίνεσωσιν. »

(1) "*Άρθρ. 658.* — « Ἐνεκα βλακειας, παραφροσύνης ἢ μανίας δύνανται νὰ αἰτηθῇ παρὰ τῷ ἀρμοδίῳ δικαστηρίῳ τῶν πρωτόδικῶν ἡ ἀπαγόρευσις κατὰ τὰ ἄρθρ. 641 κ. ἐπ. ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ συζύγου τοῦ φρενοβλαβοῦς ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως. »

(2) Συνταχθεὶς καὶ δημοσιευθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς, μὴπω ὁμως ψηφισθεὶς ὑπὸ τοῦ νομοθετικοῦ σώματος.

Περὶ τῶν πρὸς σύστασιν γάμον ἀπαιτουμένων.

"*Ἀρθρ. 129.* — ἡ Γάμος δὲν ὑφίσταται ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν συζευχθησάντων καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἱεροτελεστίας. »

"*Ἀρθρ. 130.* — ἡ Ἐἰς γάμον συναίνεσις πρέπει νὰ ᾖ ἐλευθέρα· δὲ εἶναι δὲ τοιαύτη ἡ ἐκ βίας ἢ πλάνης παραχθείσα. »

"*Ἀρθρ. 174.* — « Δύνανται ν' ἀνακόψωσι τὴν τέλεσιν μελετωμένου γάμου α'. . . β'. . . γ'. . . δ'. . . ε' ὁ ἐπίτροπος τοῦ διὰ μανίαν, παραφροσύνην ἢ βλακείαν ἀπηγορευμένου, ἕνεκα τοῦ κωλύματος τούτου. . . »

5. ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΕΩΣ ΦΡΕΝΟΒΛΑΒΩΝ

Νόμος 'FMB'. — Περὶ συστάσεως φρενοκομείων (τῆς 22 Μαρτίου 1862).

Α'. Σύστασις καὶ προορισμός τοῦ φρενοκομείου.

"*Ἀρθρ. 1.* — Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ καθιστᾷ καὶ συντηρῇ δημοσίᾳ δαπάνῃ ἐν τῇ πλειότερα, ἀναλόγως τῶν ὑπαρχουσῶν ἀναγκῶν, φρενοκομεῖα πρὸς συντήρησιν καὶ θεραπείαν τῶν φρενοβλαδῶν.

"*Ἀρθρ. 2.* — Τὰ φρενοκομεῖα ταῦτα τίθενται ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν διεύθυνσιν τῆς Κυβερνήσεως.

"*Ἀρθρ. 3.* — Ὁ ἀρμόδιος νομάρχης, εἴτε ὁ νόμιμος ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ, εἴτε ὁ παρὰ τοῦ νομάρχου, ἢ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, διορίζόμενος πρὸς τοῦτο, ὁ πρόεδρος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ ἀρμόδιου δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν, ὁ ἀρμόδιος εἰρηνοδίκης, ὡς καὶ ὁ δήμαρχος τοῦ δήμου, ὁρεῖλουσι νὰ ἐπισκέπτονται ἐν ἀπροσδιόριστῳ ἑκάστος χρόνῳ τὰ φρενοκομεῖα, οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν ἀναγκάτως, ὁ δὲ πρόεδρος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν πρωτοδικῶν κατὰ πᾶσαν ἑξαμηνίαν τοὐλάχιστον. Οἱ δήμαρχοι τῶν ἄλλων δήμων ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπισκέπτονται ὡσαύτως τὰ φρενοκομεῖα, ὅταν εὐρίσκονται ἐν αὐτοῖς συνδημόται των πάσχοντες.

Κατὰ τὰς ἐπισκέψεις των οἱ μνησθέντες ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἀρμόδιοι δήμαρχοι θελοῦσιν ἐξετάζει ἐὰν ὑπάρχωσι παράπονα καὶ θέλουσι ζητεῖ καὶ λαμβάνει πάσας τὰς πληροφορίες, ὅσαι τείνουσιν εἰς κατastάσεαι γνωστὴν τὴν κατastάσιν τῶν ἐν τῷ κατastήματι νοσηλευομένων.

Β'. Περὶ τοποθετήσεως τῶν φρενοβλαδῶν ἐν τῷ φρενοκομείῳ.

α'. Περὶ τῶν κατ' αἰτησιν τοποθετήσεων.

"*Ἀρθρ. 4.* — Οὐδένα φρενοβλαδῆ δύναται ὁ διευθυντὴς φρενοκομείου νὰ παραδεχθῇ ἐν τῷ κατastήματι κατ' αἰτησιν ἰδιωτῶν, ἐὰν δὲν παραδοθῶσιν αὐτῷ τὰ ἀκόλουθα ἔγγραφα:

1. Αἰτήσις γραπτὴ πρὸς παραδοχὴν, δηλοῦσα τὸ ὄνομα, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ τε αἰτούντος καὶ τοῦ ἀρρώστου, καὶ προσέτι τὸν βαθμὸν τῆς συγγενείας μεταξὺ τοῦ αἰτούντος καὶ τοῦ πάσχοντος, ἢ, τοιαύτης μὴ ὑπαρχούσης, τὸ εἶδος τῶν μεταξὺ αὐτῶν σχέσεων.

Ἡ αἰτήσις αὕτη θέλει εἶσθαι ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ αἰτούντος, καὶ ἂν οὗτος ᾖ ἀγράμματος, θέλει παραδίδοσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀνυπόγραφος εἰς τὸν ἀρμόδιον δήμαρχον ἢ ἀστυνόμενον, ὅστις θέλει συντάσσει περὶ τούτου ἔκθεσιν.

(1) Ἐν σχεδίῳ, μήπω ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὅταν αἰτησις πρὸς παραδοχὴν δίδωται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ φρενοκομείου, οὗτος ὀφείλει, ὑπ' εὐθύνην του, νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ αἰτούντος.

Ἐὰν ἡ αἰτήσις γενῇ παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου ἀπηγορευμένου, ὁ αἰτὼν ὀφείλει νὰ συνάψῃ ἀπόσπασμα τῆς περὶ ἀπαγορεύσεως δικαστικῆς ἀποφάσεως.

2. Πιστοποιήσις ἱατρικὴ, δηλοῦσα τὴν κατάστασιν τῶν φρενῶν τοῦ ἀρρώστου, περιγράφουσα τὰς λεπτομερεῖας τῆς νόσου αὐτοῦ, καὶ βεβαιοῦσα τὴν ἀνάγκην νὰ θεραπευθῇ ἐν φρενοκομείῳ καὶ ν' ἀποκλεισθῇ ἐν αὐτῷ.

Αἱ πιστοποιήσεις αὗται εἰσιν ἀπαράδεκτοι, ἔαν παρέλθωσιν 20 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως μέχρι τῆς παραδόσεώς των εἰς τὴν διύθυνσιν τοῦ φρενοκομείου, καὶ ἔαν ἐξεδόθωσιν ὑπὸ ἱατρῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ φρενοκομείῳ, ἢ συγγενῶν ἐξ αἵματος ἢ ἐκ κηδεστίας μέχρι δευτέρου βαθμοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου, μετὰ τοῦ φρενοδιδασκτοῦ ἢ τοῦ αἰτούντος τὴν παραδοχὴν τοῦ φρενοδιδασκτοῦ, ἢ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ φρενοκομείῳ ἱατρῶν.

3. Διαβατήριον ἢ πᾶν ἄλλο ἔγγραφον χρήσιμον εἰς βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος τοῦ ἀρρώστου.

Πάντα τῶν ἀνωτέρω ἔγγραφα θέλουσι σημειοῦσθαι λεπτομερῶς παρὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ φρενοκομείου ἐν εἰσιτηρίῳ διελτίῳ· τούτῳ δὲ καὶ ἡ ἐκθεσις τοῦ ἱατροῦ τοῦ φρενοκομείου, δηλοῦσα τὴν κατάστασιν τῶν φρενῶν τοῦ εἰσελθόντος ἀρρώστου, θέλουσι πέμπεσθαι παρὰ τοῦ διευθυντοῦ ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς παραδοχῆς τοῦ ἀρρώστου πρὸς τὸν νομάρχην.

Ἀρθρ. 5. — Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραδοχῆς τῶν ἀνωτέρω ἔγγραφων ὁ νομάρχης ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ ἐπισήμως τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ τε εἰσαχθέντος ἐν τῷ φρενοκομείῳ ἀρρώστου καὶ τοῦ αἰτήσαντος τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὴν διαγνωσθεῖσαν ψυχικὴν νόσον τοῦ εἰσαχθέντος· α' εἰς τὸν εἰσαγγελέα τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ φρενοκομεῖον καὶ ἐκεῖνον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἔχει τὴν κατοικίαν τοῦ ὁ ἀρρώστου· καὶ β' εἰς τὸν δήμαρχον τοῦ δήμου, εἰς δὲ ἀνήκει οὗτος.

Ἀρθρ. 6. — Δεκαπέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐν τῷ φρενοκομείῳ παραδοχῆς τοῦ ἀρρώστου ὁ διευθυντὴς πέμπει εἰς τὸν νομάρχην νέαν ἐκθεσιν τοῦ ἱατροῦ τοῦ καταστήματος, ἐν ἣ ὁὗτος ἐπιβεβαιῶν ἢ ἐπανορθῶν, ἔαν ὑπάρχῃ λόγος, τὰ ἐν τῇ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 ἐκθέσει του δηλωθέντα.

Ἀρθρ. 7. — Ἐν τῷ φρενοκομείῳ τηρεῖται βιβλίον ἡριθμημένον καὶ μονογραφημένον ὑπὸ τοῦ νομάρχου, ἐν ᾧ ἐγγράφονται ἀμέσως ἅμα τῇ παραδοχῇ ἐκάστου τῶν ἐν τῷ φρενοκομείῳ εἰσαχθέντων, τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὸ ἐπάγγελμα, ἡ ἡλικία καὶ ἡ κατοικία αὐτῶν τε καὶ τῶν αἰτησάντων συγγενῶν ἢ μὴ συγγενῶν, τὴν παραδοχὴν αὐτῶν καὶ ἡ ἡμερομηνία τῆς τοποθετήσεως· γίνεται δὲ ἐν αὐτῷ μνηεὶς τῆς ἀπαγωγῆς ἀποφάσεως, ἔαν τοιαύτη ἐξεδόθῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ διορισθέντος ἐπιτρόπου· μεταγράφονται δὲ ὡσαύτως ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ α' ἡ ἐν τῇ πρὸς παραδοχὴν αἰτήσεϊ συνημμένῃ ἱατρικῇ πιστοποιήσεϊ β' καὶ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα 4 καὶ 6 ὑποβληθεῖσαι εἰς τὸν νομάρχην ἐκθέσεις τοῦ ἱατροῦ τοῦ καταστήματος.

Ὁ ἱατρός τοῦ φρενοκομείου ὀφείλει νὰ σημειώσῃ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ καθ' ἕκαστον μῆνα τοῦλάχιστον, τὰς γενομένας μεταβολὰς εἰς τὴν κατάστασιν τῶν φρενῶν ἐκάστου ἀρρώστου, ἰδίως δὲ εἰς τὴν 3. Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ βεβαιοῦται καὶ ἡ ἔξοδος ἢ ὁ θάνατος αὐτοῦ, οἱ δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 ἐπισκεπτόμενοι τοὺς ἀρρώστους καὶ τὸ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλουσι μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐπισκέψεώς των νὰ ἐξετάζωσι τὸ εἰρημένον βιβλίον, καὶ δηλοῦντες ἐν αὐτῷ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐπισκέψεως καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς τοχὸν παρατηρήσεις των νὰ υπογράφωσιν ἐν αὐτῷ.

Ἀρθρ. 8. — Πᾶς ἐν τῷ φρενοκομείῳ εἰσηγμένος ἀρρώστος μένει ἐλεύθερος εὐθὺς, ὅτε ὁ ἱατρός τοῦ καταστήματος δηλώσῃ ἐν τῷ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον βιβλίῳ, ὅτι ἰάθη.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ ἀμέσως εἰς τὸν νομάρχην τὴν γραφείαν ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ τῆς ἰάσεως τοῦ ἀρρώστου ὡς ἡλυσιν τοῦ ἱατροῦ· ἔαν δ' ὁ ἰατὴρ ἦναι ἀνῆλικος ἢ ἀπηγορευμένος, ὁ νομάρχης ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ ἀμέσως τὴν ἱατρικὴν δηλώσιν εἰς ἐκεῖνον, εἰς οὗς, κατὰ τὸ ἄρθρον 12, ὁ ἰατὴς πρέπει νὰ παραδοθῇ καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἔχει τὴν κατοικίαν του.

Ἀρθρ. 9. — Πᾶς ἐν τῷ φρενοκομείῳ εἰσηγμένος ἀρρώστος μένει ὡσαύτως ἐλεύθερος καὶ

προ τῆς κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον περὶ ἰσέως δηλώσεως τοῦ ἱατροῦ εὐθὺς ὅτε ἔζητησεν τὴν ἔξοδον αὐτοῦ εἰς τὸν ἐξῆς :

α'. Ὁ παρὰ τοῦ δικαστηρίου διωρισμένος ἐπίτροπος τοῦ φρενοβλαβοῦς, ὁ προσωρινὸς διαχειριστὴς ἢ ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ

β'. Ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος.

γ'. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ σύζυγος, οἱ ἀνιόντες καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων οἱ ἀμέσως κατιόντες συγγενεῖς.

δ'. Ὁ υπογράφας τὴν πρὸς παραδοχὴν ἐν τῷ φρενοκομείῳ αἴτησιν, πλὴν ἐὰν τις τῶν συγγενῶν ἐδήλωσεν, ὅτι ἐναντιοῦται εἰς τὸ νὰ ἐπιτραπῇ τοῦτο ἄνευ συναιδέσεως τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου.

ε'. Τέλος πᾶς λαβὼν εἰδικὴν πρὸς τοῦτο ἐντολὴν τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου :

Ἐὰν προκύπῃ ἐξ ἀντιρρήσεως, κοινοποιήσεως εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ καταστήματος ὑπὸ τινος τῶν κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον ἐχόντων τὸ δικαίωμα ὅτι ὑπάρχει διαφωνία, εἴτε μεταξὺ τῶν ἀνιόντων, εἴτε μεταξὺ τῶν κατιόντων, εἴτε μεταξὺ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων συγγενῶν, τότε προκαλεῖται ἐπὶ τῆς διαφωνίας ταύτης ἡ ἀπόφασις τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου.

Τοῦ ἐν τῷ φρενοκομείῳ δ' ἀνηλικίου ἢ ἀπηγορευμένου ἀρρώστου μόνον ὁ ἐπίτροπος δύναται νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ φρενοκομείου ἀπόλυσιν. Ὅσάκις ὁ ἱατρός τοῦ φρενοκομείου νομίσῃ, ὅτι ἡ κατάστασις τῶν φρενῶν τοῦ ἀρρώστου δύναται νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν δημοσίαν τάξιν, ἢ τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν, ὁ διευθυντὴς θελεῖ προηγουμένως κοινοποιεῖ τὴν δέλωσιν ταύτην τοῦ ἱατροῦ εἰς τὸν νομάρχην, ὅστις δύναται νὰ διατάξῃ νὰ μείνῃ ἐν τῷ φρενοκομείῳ ὁ ἀρρώστος καὶ νὰ μὴ ἐξέλθῃ ἄνευ ἰδιαίτερας ἐγκρίσεως αὐτοῦ, ἐκτελουμένων περαιτέρω τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 16.

Ἐὰν δὲ ὁ νομάρχης δὲν ἀπαντήσῃ εἰς τὴν κοινοποίησιν τοῦ διευθυντοῦ ἐντός 10 ἡμερῶν, ὁ διευθυντὴς ὀφείλει νὰ παραδώσῃ τὸν ἀρρώστον εἰς τὸν αἰτήσαντα τὴν ἔξοδον αὐτοῦ.

"**Ἀρθρ. 10.** — Ἐντός 24 ὥρων ἀπὸ τῆς ἐξόδου τοῦ ἀρρώστου, ὁ διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν νομάρχην, γνωστοποιῶν αὐτῷ τὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα καὶ τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τῶν παραλαβόντων τὸν ἀρρώστον, τὴν κατάστασιν τῶν φρενῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐξόδου τοῦ καὶ ἐὰν γνωρίζῃ τὸν τόπον, ἐνθα ἐμελλόν νὰ ὀδηγήσῃσιν αὐτὸν οἱ παραλαβόντες, ὁ δὲ νομάρχης εἰδοποιεῖ ἐντός 24 ὥρων ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς κοινοποιήσεως τοῦ διευθυντοῦ τὰς ἀναφερομένας ἐν τῷ ἄρθρῳ 5 ἀρχάς, ὧν ἡ δημοτικὴ εἰδοποιεῖ ἀμέσως τὴν οἰκογένειαν, εἰς ἣν ἀνήκει ὁ ἐξελθών.

"**Ἀρθρ. 11.** — Ὁ νομάρχης δύναται πάντοτε νὰ διατάξῃ τὴν ἄμεσον ἔξοδον τῶν κατ' αἴτησιν ἐν τῷ φρενοκομείῳ εἰσηγμένων.

"**Ἀρθρ. 12.** — Οἱ ἀπηγορευμένοι παραδίδονται εἰς μόνους τοὺς ἐπίτροπους τῶν, οἱ δὲ ἀνηλικιοὶ εἰς ἐκείνους, ὑπὸ τὴν νόμιμον ἐπιμέλειαν τῶν ὁποίων διατελοῦσιν.

β'. Περὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς διατασσόμενων τοποθετήσεων.

"**Ἀρθρ. 13.** — Ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὁ διευθυντὴς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ οἱ νομάρχαι καὶ οἱ ἐπαρχοὶ διατάττουσιν αὐτεπαγγέλτως τὴν ἐν τῷ φρενοκομείῳ εἰσαγωγὴν τῶν τε ἀπηγορευμένων καὶ μὴ τοιούτων, ὅταν ἡ φρενοβλάβεια αὐτῶν δύναται νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν δημοσίαν τάξιν, ἢ τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν.

Αἱ διαταγαὶ τῶν μνησθεισῶν ἀρχῶν πρέπει νὰ στηρίζονται εἰς ἱατρικὴν πιστοποίησιν, καὶ ἢ καὶ ἡτοιολογημένα καὶ νὰ περιέχῃσι τοὺς λόγους, οἵτινες καθιστοῦσιν ἀνγκαίαν τὴν τοποθέτησιν ἐν τῷ φρενοκομείῳ· αὗται δὲ καὶ αἱ κατὰ τὰ ἐπόμενα ἄρθρα 15, 16, 17 καὶ 19 ἐκδιδόμεναι, ἐγγράφονται ἐν βιβλίῳ βρωίῳ μετὰ τοῦ ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 7, τοῦ ὁποῦ πᾶσαι αἱ διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος εἰσαγωγῆς τῶν ἀρρώστων.

"**Ἀρθρ. 14.** — Ὅταν ἐκ τῆς φρενοβλαβείας τινὸς ἐπικέται κίνδυνος, εἴτε δι' ἱατρικοῦ πιστοποιητικοῦ βεβαιούμενος, εἴτε παθολογικός, δύνανται καὶ οἱ δήμαρχοι τῶν δήμων, οἵτινες δύνανται εἶναι πρωτεύουσαι ἐπαρχιῶν ἢ νομαρχιῶν, νὰ διατάξωσι προσωρινὰ μέτρα περὶ τοῦ φρενο-

ελαφύς, ἀλλ' ὀφείλουσιν ἐντός 24 ὥρων ν' ἀναφέρωσιν εἰς τὸν ἐπαρχόν, ὅστις ἀποφασίζει ἂν ἀναβολῇς.

"Ἀρθρ. 15. — Κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα ἐκάστης τριμηνίας, ὁ διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου ὀφείλει νὰ πέμπῃ εἰς τὸν νομάρχην ἔκθεσιν τοῦ ἱατροῦ τοῦ καταστήματος περὶ τῆς καταστάσεως τῶν τηρουμένων ἐν αὐτῷ ἀρρώστων, καὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς νόσου καὶ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς θεραπείας. 'Επὶ τῇ βάσει δ' αὐτῆς ὁ νομάρχης ἀποφασίζει περὶ ἐκάστου ἰδία, ἐὰν πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἐν τῷ φρενοκομείῳ ἢ νὰ ἐξελθῇ.

"Ἀρθρ. 16. — 'Εν τῇ περιπτώσει τοῦ ἀρθρου 9, § 4, ὁ νομάρχης δύναται, κατὰ τοὺς ἐν τῷ ἀρθρῷ 13 ἐδ. 2 διαγεγραμμένους τύπους, νὰ ἐκδώσῃ εἰδικὴν διαταγὴν, ἀπαγορεύουσαν τὴν ἔξοδον τοῦ ἀσθενοῦς ἄνευ τῆς ἀδείας του, εἰμὴ μόνον χάριν τῆς τοποθετήσεώς του εἰς ἄλλα κατὰ τήνμα· ὁ διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου ὀφείλει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην.

"Ἀρθρ. 17. — Αἱ κατὰ τὰ ἀρθρα 13, 14, 15 καὶ 16 διαταγαὶ τῆς ἀρχῆς θέλουσι κοινοποιεῖσθαι εἰς τὰς ἐν ταῖς §§ α' καὶ β' τοῦ ἀρθρου 5 σημειούμενας ἀρχάς· οἱ δὲ δήμαρχοι τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τῶν ἀρρώστων θέλουσιν εἰδοποιεῖ ἀμέσως τὰς οἰκογενείας των.

Ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς θέλει εἰδοποιεῖ ὡσαύτως τὸν νομάρχην Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ὁσάκις διατάττει τὴν ἐν τῷ φρενοκομείῳ τοποθέτησιν φρενοβλαβῶς.

Αἱ περὶ προθεσμιῶν καὶ τοῦ τρόπου τῶν κοινοποιήσεων διατάξεις τοῦ ἀρθρου 5 ἐφαρμοζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω κοινοποιήσεων.

"Ἀρθρ. 18. — 'Εὰν ἐν τῷ διαστήματι τῷ μετὰ τῶν γινομένων κατὰ τὸ ἀρθρὸν 15 ἐκθέσεων ὁ ἱατρός δηλώσῃ ἐν τῷ κατὰ τὸ ἀρθρὸν 7 βιβλίῳ, ὅτι φρενοβλαβῆς τις δύναται νὰ ἐξελθῇ, ὁ διευθυντὴς ὀφείλει ἐπὶ τῇ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 39 ὀριζομένη ποινῇ, ν' ἀναφέρῃ ἀμέσως εἰς τὸν νομάρχην, ὅστις διατάττει τὴν ἔξοδον του ἄνευ ἀναβολῆς.

"Ἀρθρ. 19. — Οἱ πεμπόμενοι εἰς φρενοκομεῖον κατὰ τὰ ἀρθρα 13 καὶ 14 ἄρρώστοι τοποθετοῦνται προσωρινῶς ἐντός τῶν πολιτικῶν νοσοκομείων ἢ θεραπευτηρίων. 'Εν ἐλλείψει τοιούτων, οἱ ἀρμόδιοι δήμαρχοι προμηθεύουσιν ἴδιον πρὸς προσωρινὴν διατριβὴν τῶν οἰκίημα. 'Επ' οὐδεμιᾷ δὲ περιπτώσει ἐπιτρέπεται ἵνα φρενοβλαβεῖς τοποθετῶνται ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἢ μεταγῶνται μετὰ ὑποδίκων ἢ καταδίκων.

"Ἀρθρ. 20. — Ὁ νομάρχης ὀφείλει ν' ἀναφέρῃ ἐντός 24 ὥρων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν περὶ τῆς ἐν τῷ φρενοκομείῳ τοποθετήσεως, τῆς ἀναστολῆς τῆς ἐκεῖθεν ἐξόδου, ἢ περὶ τῆς ἀπολύσεως παντὸς ἀρρώστου.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνῃ ἢ τροπολογῇ, ἢ καὶ ν' ἀκυρώσῃ τὰς διατάξεις τῶν νομαρχῶν, τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ τῶν ἐπαρχῶν· ἀλλ' ὀφείλει ἐντός 24 ὥρων ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς ἀναφορᾶς τινος νὰ κοινοποιήσῃ εἰς αὐτοὺς ἀπόφασιν ἡτιολογημένην. 'Εὰν ὁμοῦς ὁ ὑπουργὸς κρίνῃ ἀναγκαῖον νὰ προκαλέσῃ καὶ ἄλλην ἱατρικὴν γνωμοδότησιν, δύναται ν' ἀναβάλῃ τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν του ἐπὶ 15 τὰ πολὺ ἡμέρας, ἀλλ' ὀφείλει νὰ κοινοποιῇ ἐντός 24 ὥρων εἰς τὰς ἀνωτέρω ἀρχάς τὸ μέτρον τοῦτο. Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, ἢ τῆς δεκαπενθήμερου, ὅταν προκληθῇ καὶ ἄλλη ἱατρικὴ γνωμοδότησις, ἄνευ ἀπαντήσεως τοῦ ὑπουργοῦ, ἐκτελεῖται ἡ ἀπόφασις τῶν ἀνωτέρω μνησθειῶν ἀρχῶν.

γ'. Γενικαὶ διατάξεις.

"Ἀρθρ. 21. — Ἀπαγορεύεται ἡ τοποθέτησις καὶ διατήρησις φρενοβλαβῶν ἐν ταῖς νοσοκομείοις, τοῖς δι' ἄλλας νόσους καθισταμένοις· οἱ δὲ παραδιδόντες τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην προϊστάμενοι τῶν νοσοκομείων καταδικάζονται καὶ τιμωροῦνται κατὰ τὸ ἀρθρὸν 39.

"Ἀρθρ. 22. — Πᾶς τοποθετημένος ἢ κρατούμενος ἐν φρενοκομείῳ, ὁ ἐπίτροπος, ὁ προσωρινὸς διαχειριστὴς ἢ ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ, καὶ πᾶς συγγενὴς ἢ φίλος ἔχουσι δικαίωμα κατὰ πάντα χρόνον ν' ἀπαρταθῶσι πρὸς τὸ πρωτοδικεῖον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῦοι κεῖται τὸ φρενοκομεῖον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὰς ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις, ἐὰν εὕρῃ τὴν αἴτησιν βάσιμον, διατάττει τὴν ἄνευ ἀναβολῆς ἔξοδον αὐτοῦ.

Οἱ αἰτῶντες τὴν παραδοχὴν τοῦ φρενοβλαβοῦς, ἐξ ἐπαγγέλματος δὲ καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς, ἔχουσιν ὡσαύτως τὸ αὐτὸ δικαίωμα.

Ἐάν δὲ ὁ ἐν τῷ φρενοκομείῳ τοποθετημένος ᾖ δικαστικῶς ἀπηγορευμένος, τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχει μόνον ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ.

Ἡ ἀπόφασις ἐκδίδεται ἐν ἁπλῇ ἀναφορᾷ ἐν συμβουλίῳ ἀμέσως καὶ ἄνευ αἰτιολογίας.

Ἡ ἀναφορὰ, ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις καὶ τὰ ἄλλα ἔγγραφα, τὰ ὅποια ἤθελε προκαλέσει ἡ αἰτήσις, συντάσσονται ἐπὶ ἁπλῷ χάρτι.

Ἀπαγορεύεται εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ φρενοκομείου ἡ ἀφανισμὸς ἢ ἐμποδισμὸς ἀναφορᾶν ἢ αἰτησιν, διευθυνομένην πρὸς τινὰ δικαστικὴν ἢ διοικητικὴν ἀρχήν, ἐπὶ ταῖς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 39 ὁριζομέναις ποιναῖς.

Ἄρθρ. 23. — Ὁ διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου ὀφείλει ν' ἀπολύσῃ ἀμέσως τὸν καταστήματος πάντα ἐν αὐτῷ τοποθετημένον ἢ κρατούμενον εὐθὺς ὅταν διατάξῃ τὴν ἐξοδὸν αὐτοῦ ὁ νομαρχὴς κατὰ τὰ ἄρθρα 11, 15 καὶ 18, ἢ τὸ δικαστήριον κατὰ τὸ ἄρθρον 22, καθὼς καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 8 καὶ 9. Ὁ παραβαίνων τὴν διάταξιν ταύτην ὑπόκειται εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 327 τοῦ ποινικοῦ νόμου ποινάς.

Γ'. Μέτρα πρὸς συντήρησιν τῆς περιουσίας φρενοβλαβοῦς ἐντὸς φρενοκομείου τοποθετημένου καὶ ὑπὲρ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 24. — Ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῶν συγγενῶν ἢ τοῦ συζύγου τοιοῦτου φρενοβλαβοῦς ἢ αὐτοῦ τοῦτου, ἢ αὐτεπαγγέλτως ἐπιμέλεια τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ πρωτοδικεῖον τῆς κατοικίας του ἔχει τὸ δικαίωμα, κατὰ τὸ ἄρθρον 664 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, νὰ διορίσῃ δι' ἀποφάσεως, ἐν τῷ δικαστικῷ συμβουλίῳ ἐκδιδομένης, προσωρινὸν διαχειριστὴν, ἐκτὸς ἂν ὁ φρενοβλαβὴς διατελῇ ἤδη ὑπὸ ἐπίτροπον ὡς ἀπηγορευμένος ἢ ἀνήλικος ἀχειράφετος. Ὁ διορισμὸς οὗτος δὲν δύναται νὰ γαῖνῃ εἰμὴ προηγηθείσης γνωμοδοτήσεως τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου καὶ ἀκουσθέντος τοῦ εἰσαγγελέως. Ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀνεκκλήτως.

Ἄρθρ. 25. — Αἱ διατάξεις, αἱ ὁρίζουσαι τοὺς λόγους παραίτησεως ἢ ἀπαλλαγῆς ἐκ τῆς ἐπιτροπείας, ἀνικανότητος πρὸς τὸ ἐπιτροπεύειν καὶ παύσεως ἢ ἀποβολῆς ἐκ τῆς ἐπιτροπείας, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς προσωρινούς διαχειριστάς.

Ἄρθρ. 26. — Ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῶν ἔχοντων συμφέρον ἢ τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ δικαστηρίου δύναται νὰ παραχωρήσῃ ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ προσωρινοῦ διαχειριστοῦ ἐπὶ τοῦ φρενοβλαβοῦς καὶ ὑποθήκην μέχρι πηλοῦ ἐν τῇ ἀποφάσει ὁριζομένου. Ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει ἐντὸς 15 ἡμερῶν νὰ ζητήσῃ τὴν ἐγγραφὴν τῆς ὑποθήκης.

Ἄρθρ. 27. — Ὁ προσωρινὸς διαχειριστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιχειρῇ ὅλας τὰς ἀναγκαίας πρὸς συντήρησιν καὶ διαχείρισιν τῆς περιουσίας τοῦ φρενοβλαβοῦς πράξεις, καὶ νὰ πληρῶνῃ τὰ χρεὴ τῶν, ἰδίως δύναται νὰ ἐκμισθῇ τὰ κτίματα αὐτοῦ ἐπὶ τρία τὸ πολὺ ἔτη, καὶ νὰ ἐκποιῇ τὴν κινητὴν αὐτοῦ περιουσίαν δυνάμει ἀδείας τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν.

Ἐχει προσέτι τὸ δικαίωμα νὰ παριστᾷ τὸν φρενοβλαβὴ ἐπὶ πάσης δίκης, τὴν περιουσίαν ἀφορώσης, ὡς ἐνάγοντα ἢ ἐναγόμενον.

Εἰς τὰς παρ' αὐτοῦ ἐπιχειρουμένας πράξεις ἐφαρμόζονται ἀναλόγως αἱ περὶ ἐπιτροπείας διατάξεις, καθόσον ὁ παρὼν νόμος δὲν ὁρίζει ἄλλο τι.

Ἄρθρ. 28. — Ὁ προσωρινὸς διαχειριστὴς ὀφείλει πρὸς τούτοις νὰ φροντίξῃ ἵνα τὰ ἔσοδα τοῦ φρενοβλαβοῦς δαπανῶνται εἰς περιθάλψιν αὐτοῦ καὶ εἰς ἐπιτάχυνσιν τῆς ἰάσεως αὐτοῦ, καὶ ἵνα ὁ φρενοβλαβὴς ἀναλάβῃ τὴν πλήρη ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων του, ἅμα ἢ κατὰσταίς του τὸ ἐπιτρέψῃ.

Ἡ φροντίς αὕτη δύναται ὅμως ν' ἀνατεθῇ καὶ εἰς ἐπίτροβον κηδεμόνα, ὡσάκς τὸ δικαστήριον κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον. Τοῦτο γίνεται ὑποχρεωτικῶς, ὡσάκς προσωρινὸς διαχειριστὴς διορισθῇ ὁ ἐπίδοξος κληρονόμος τοῦ φρενοβλαβοῦς.

Τοῦ κηδεμόνος τοῦτου ὁ διορισμὸς γίνεται ὡς ὁ τοῦ προσωρινοῦ διαχειριστοῦ, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ εἶναι ὡσαύτως ὑποχρεωτικά.

Ἄρθρ. 29. — Τὰ ἔργα τοῦ προσωρινοῦ διαχειριστοῦ παύουσιν ἅμα τῇ ἐξόδῳ τοῦ ἐν φρε-

νοκομείω τοποθετηθέντος. Παύσαι δὲ αὐτοδικαίως καὶ διὰ τῆς παρελεύσεως τριετίας· δύναται ὅμως νὰ διορισθῇ πάλιν ὁ αὐτὸς διαχειριστής.

**Ἀρθρ. 30.* — Διορισθέντος προσωρινοῦ διαχειριστοῦ, αἱ ἐπιδόσεις, αἱ ἐνεργηταί, πρὸς τὸν ἐν φρενοκομείῳ κρατούμενον, γίνονται πρὸς τὸν προσωρινὸν διαχειριστήν. Αἱ τυχόν πρὸς αὐτὸν τὸν πάσχοντα γινόμεναι δύνανται κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου νὰ κηρυχθῶσιν ἄκυροι. Οἱ ὅρισμοί ὅμως τῶν ἄρθρων 164 - 167 καὶ 173 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἔνν παραδράπνονται ἐκ τῆς παρούσης καταστάσεως.

**Ἀρθρ. 31.* — Καθ' ἣν περίπτωσιν προσωρινὸς διαχειριστὴς δὲν διορισθῇ, ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν κατ' αἴτησιν τοῦ ἐπιμελεστέρου διαδίκου διορίζει δικηγόρον ἢ συμβολαιογράφον τινὰ πρὸς ἐκπρώσευσιν τοῦ ἐντὸς φρενοκομείου τοποθετημένου εἰς τὰς ἀπογραφάς, δικαστικὰς ἀπαλλοτριώσεις καὶ δικαστικὰς διανομὰς.

Δ'. Διοικήσεις τοῦ φρενοκομείου καὶ πόροι πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ.

**Ἀρθρ. 32.* — Πρὸς διοίκησιν τοῦ καταστήματος, νοσηλείαν τε καὶ ὑπηρεσίαν τῶν ἐν αὐτῷ ἀσθενῶν διορίζονται

α'. Εἰς διευθυντής, ὅστις θέλει εἶσθαι ὁ ἰατρός τοῦ καταστήματος, ἐπὶ μισθῷ κατὰ μῆνα Δρ. 400.

β'. Εἰς δεύτερος ἰατρός, ἐὰν καὶ ὅταν ἤθελε παρουσιασθῇ ἀνάγκη τοιούτου, ἐπὶ μισθῷ κατὰ μῆνα Δρ. 250.

γ'. Εἰς οἰκονόμος, ἐπὶ μισθῷ κατὰ μῆνα Δρ. 200.

δ'. Εἰς ἱερέως, ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ Δρ. 80.

Οἱ ἐπάλληλοι οὗτοι, πλὴν τοῦ ἱερέως, κατοικοῦσιν ἐν τῷ καταστήματι ἀνέν πληρωμῆς· χορηγεῖται δ' αὐτοῖς ἐκ τοῦ ἐν τῷ καταστήματι ὕλικου καὶ ὁ νυκτερινὸς φωτισμὸς καὶ ἡ κατὰ τὸν χειμῶνα θέρμανσις.

**Ἀρθρ. 33.* — Ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἀντιμισθία τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὴν λοιπὴν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ καταστήματι προσωπικοῦ θέλει ὁρισθῇ διὰ Β. Δ., ἀλλ' ὁ μὲν ἀριθμὸς αὐτῶν θέλει ἀνθομινοῦσθαι, προσδιοριζόμενος ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῶν διαφόρων τάξεων τῶν νοσηλευομένων, ὁ δ' ἀνώτατος ὅρος τῆς κατὰ μῆνα ἀντιμισθίας, ἥτις δύνανται νὰ χορηγηθῇ εἰς ἕκαστον αὐτῶν δὲν θέλει ὑπερβαίνει τὰς Δρ. 100.

Διὰ Β. Δ. θέλουσι κανονισθῇ τὰ τε λογιστικὸν τοῦ φρενοκομείου καὶ ὁ τρόπος τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

**Ἀρθρ. 34.* — Διὰ Β. Δ. θέλουσι κανονισθῇ ἡ τε ἐσωτερικὴ ὑπηρεσία τοῦ φρενοκομείου καὶ αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν ἐπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν.

**Ἀρθρ. 35.* — Τὰ ἐξόδα τῆς διατηρήσεως, διαμονῆς καὶ θεραπείας τῶν ἐν τῷ καταστήματι φρενοπαθῶν εἶναι εἰς βάρος αὐτῶν, ἢ, ὅταν οὗτοι δὲν ἔχωσιν ἰδίαν περιουσίαν, εἰς βάρος τῶν κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον ὑφειλόντων νὰ χορηγῶσιν αὐτοῖς ἐξόδα διατροφῆς. Ἐν ἑλλείψει ἢ ἀπορίᾳ τοιούτων, τὰ ἐξόδα ταῦτα καταβάλλονται ὑπὸ τῶν δήμων, εἰς οὓς ἀνήκουσι, κατὰ τὸ ἄρθρον 11, § 1 τοῦ περὶ δήμων νόμου.

Ἐὰν τὰ ἐισοδήματά τινων δήμων δὲν ἐπαρκῶσιν εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ ὅλου ἢ μέρους τῆς δαπάνης ταύτης, τὸ δημόσιον θέλει χορηγῇ διὰ τοῦ ἐτήσιου προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους τὴν ἀπαιτουμένην εἰς ἀπόρους δήμους βοήθειαν, πρὸς ἀπότισιν τοῦ ὅλου ἢ μέρους τῆς ἐνεκα τούτου ὑφειλῆς αὐτῶν.

Τὰ ἐξόδα πρὸς μεταγωγὴν εἰς τὸ φρενοκομεῖον τῶν φρενοπαθῶν, τοὺς ὑπολοὺς ἀποστέλλουσιν αἱ ἀρχαὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 13, θέλουσι προκαταβάλλεσθαι ὑπὸ τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῇ βάρει ἀποδεικτικῶν υποβαλλομένων παρὰ τῶν ἀποστελλουσῶν αὐτοὺς ἀρχῶν, ἀλλὰ θέλουσι λογισθῆαι εἰς βάρος τῶν ἀρρώστων, κατὰ τὴν § α' τοῦ παρόντος ἁρθρου.

Ἡ ἐξοφλὴ τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω πληρωτέων ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν δήμων θέλει γίνεσθαι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων εἰς τὸ δημόσιον.

**Ἀρθρ. 36.* — Διατίμησις τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης πρὸς διατήρησιν, διαμονὴν καὶ νοσηλείαν ἑκάστου τῶν ἐν τῷ φρενοκομείῳ τοποθετημένων ἀρρώστων θέλει συνταχθῇ καὶ ἐκδοθῇ

δια Β. Δ., επί τη βάσει δ' αὐτῆς θέλουσι προσδιορίσῃσαι τὰ εἰς τὸ φρενοκομεῖον πληρωτέα παρ' ἑκάστου τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 35 ὑποχρέων.

"*Ἀρθρ. 37.* — Ἐνὸς δὲν ἐπαρκοῦσιν αἱ ἐκ τῶν πληρωνομένων ὑπὸ τῶν ἐν τῷ φρενοκομείῳ τοποθετημένων ἀρρώστων εἰσπράξεις, καὶ τὰ ἐκ τῆς προσκτηθησομένης τυχόν ὑπ' αὐτοῦ περιουσίας ἔσοδα, τὸ δημόσιον θέλει καταβάλλει κατ' ἔτος τὰ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς πρὸς συντήρησιν τοῦ τε καταστήματος καὶ τῶν ἐν αὐτῷ νοσηλευομένων ἀπαιτουμένης ἐτησίας δαπάνης.

"*Ἀρθρ. 38.* — Διὰ τὴν πρώτην ἀποκατάστασιν τοῦ φρενοκομείου εἰς τὴν προμήθειαν ἐπιπλῶν, σκευῶν, ἐνδυμάτων, ἐργαλείων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων εἰς αὐτό, ἐπιτρέπεται νὰ δαπανηθῶσιν ἐφ' ἑαυτῇ μέχρι 16 χιλιάδων δραχμῶν.

Ποινικαὶ διατάξεις.

"*Ἀρθρ. 39.* — Δι' παραβάσεις τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 4, 5, 6 καὶ 7, τοῦ ἄρθρου 7, § β, τῶν ἄρθρων 10, 12, 15, 16, 18 καὶ 21 καὶ τῆς τελευταίας § τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ παρόντος νόμου, αἱ γινόμεναι ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ φρενοκομείου, τῶν ἱατρῶν τοῦ καταστήματος, ἢ τῶν ὑπευθύνων προϊσταμένων νοσηκομείων δι' ἄλλα νοσήματα, τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως ἀπὸ 5 ἡμερῶν μέχρις 1 ἔτους καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς ἀπὸ 50-2000 δρ. ἢ διὰ τῆς ἐτέρας τῶν δύο τούτων ποινῶν.

Ἐὰν δὲ τις τῶν ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν τοῦ φρενοκομείου φέρηται ὕβριστικῶς ἢ κακοποιῇ τινα τῶν ἐν τῷ καταστήματι νοσηλευομένων, τιμωρεῖται μὲ τὴν ἐν τῷ ἄρθρ. 473 τοῦ Π. Ν. ὀριζομένην ποινήν.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς κατ' ἐν Ἀθήναις, τὴν 22 Μαρτίου 1862.

β'. ΠΟΙΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ.

Α'. Περὶ καταλογισμοῦ τῶν πράξεων.

"*Ἀρθρ. 86.* — Πράξεις τις δὲν δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐξετέλεσαν ταύτην ἐνῶ δὲν ἦσαν κύριοι τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ. — Εἰς τὴν τάξιν δὲ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων α' ὅσοι πάσχουσιν ἀπὸ μανίας, καθολικῆν ἢ μερικὴν παραφροσύνην, ἢ ἐν γένει ἀπὸ ὁποιαυδὴποτε βλάβην τοῦ νοός, ἢ ψυχικὴν ἀσθένειαν, ἀποκλείουσιν παντάπασιν τὴν ἐλευθέραν τοῦ λόγου χρῆσιν. β' Ὅσοι ἐκ βλακείας δὲν δύναται νὰ κρίνωσιν ὀρθῶς τῶν πράξεων των τὰς συνεπείας ἢ νὰ κατανοήσωσι τὸ ἀξιόποινον αὐτῶν. γ' Ὅσοι ἀπὸ ἀσθένειας τὸν γήρατος ἀπέβαλον τοῦ νοός των τὴν χρῆσιν. δ' Ὅσοι ἐξετέλεσαν τὴν πράξιν εἰς κατάστασιν συγχύσεως τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοός, καθ' ἣν δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσι συνείδησιν τῆς πράξεώς των ἢ τοῦ ἀξιοποίνου αὐτῆς. Π. Ν. 81, 87, 88, 89.

"*Ἀρθρ. 87.* — Εἰὰν ἐκ πασῶν τῶν περιστάσεων προκύπτῃ σαφῶς καὶ ἀνευδοκίμως ὅτι διὰ τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων καταστάσεων δὲν εἶναι μὲν ἐντελὴς ἀποκεκλεισμένη τοῦ λογικοῦ ἡ ἐνέργεια, εἰς τοιοῦτον ὅμως βαθμὸν οὐσιωδῶς τεταραγμένη καὶ ἡλαττωμένη, ὥστε ἐξ αἰτίας ταύτης λείπουναι τὰ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς τελείας καὶ παρὰ τοῦ νόμου διατεταγμένης ποινῆς προαπαιτούμενα, τότε καταγινώσκεται μικρότερα τις παρὰ τὴν ἔννομον ποινήν, καὶ τοῦτο καθ' ὅσον ἡ ἐπιδικτικὴ καταλογισμοῦ κατάστασις ἔλαθεν ἀποδοδεγμένης μεγαλειτέραν ἢ μικροτέραν ἀλλοίωσιν κατὰ τοὺς ἄρους τῶν ἄρθρων 49 καὶ 50 Π. Ν.

"*Ἀρθρ. 90.* — Ὅστις ἐξετέλεσεν ἀξιοποιῶν τινα πράξιν εἰς ἑλλειπὴ λογικῆς ἐνεργείας κατὰστασιν, ἀποκλείουσιν μὲν κατὰ τὸ ἄρθρ. 86 ἐδ. 4 πάντα καταλογισμὸν, προξενουμένην ὅμως ὑπαίτιως, τιμωρεῖται, κατὰ τὴν ἀναλογίαν καὶ τὸν βαθμὸν τῆς ἐνοχῆς, μὲ ἐκείνην τὴν ποινήν, ἣτις ἤθελεν ἐπισφύρει εἰς ἑαυτὴν ἡ πράξις αὕτη γινομένη ἐξ ἀμελείας. Π. Ν. 43, 44, 86, δ. 89, 513.

Β'. Περί πταισμάτων.

Περὶ καταλογισμοῦ.

**Ἀρθρ. 513.* — Ὁ καταλογισμὸς τῶν πταισμάτων δὲν παύει, διότι ὁ πταίσας ἄνευ ὥρι-
σμένου πρὸς τὸ πταῖσμα σκοποῦ μετέστη εἰς κατάστασιν ἐλλείψεως λογικῆς ἐνεργείας, τὴν
ὁποῖαν μολοντοῦτο διὰ τῆς ἀνηκούσης προνοίας καὶ μετριότητος ἡθύναντο νὰ ἐμποδίσῃ, ἀλλ' ἡ-
λαττώθη μόνον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ ποινὴ καταδιώκεται κατὰ τὸ εἰς τὰ ἄρθρα 903 καὶ 904
εἰρημένον μέτρον. Π. Ν. 90.

2. ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

Μάρτυρες.

**Ἀρθρ. 113.* — Παράφρονες, μαινόμενοι καὶ βλάκες δὲν ἐξετάζονται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώσεως,
μήτε εἰς προανάκρισιν μήτε ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. Πολ. Δικ. 321, 2. 332 (1).

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΝ ΑΝΑΓΟΜΕΝΩΝ

Ἀναγράψασιν ἐν τοῖς πρόσθεν τὰ ἀφορῶντα εἰς τε τὴν πολιτικὴν καὶ
ποινικὴν νομοθεσίαν διὰ τοὺς φρενοβλαβεῖς, ὑπολείπεται ἡμῖν, πρὸ τῆς
σπουδῆς τῶν κυρίως φρενοπαθειῶν ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἔποψιν, ἡ ἀνάλυ-
σις καὶ ἐρμηνεία τῶν νόμων τούτων. τὸ μὲν ὅπως καταστῇ μᾶλλον
καταληπτὸς ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου, τὸ δὲ ὅπως καταδειχθῶσιν ἂν τινες
ἀτέλειαι ὑπάρχωσιν ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἡ τοῦ ἱατροδικαστοῦ δυσχέρεια εἰς
τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων.

Ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Pinel ἔθραυσε τὰ δεσμὰ τῶν φρενοβλαβῶν καὶ ἐκή-
ρυξεν αὐτοὺς ἀνθρώπους ἀσθενεῖς, οὐχὶ δὲ κατεχομένους ὑπὸ τοῦ πονη-
ροῦ πνεύματος, *δαιμονισμένους*, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ κοινωνία ἐπέ-
στησε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν ὄντων τούτων καὶ διάφορα ἐθεώρησεν αὐ-
τοῦς, ἢ ὅπως μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης εἶχε πράξει.

(1) ΝΟΜΟΣ ΔΨΙΔ' — Περὶ ἀδείας συστάσεως ἰδιωτικοῦ Φρενοκομείου ἐκ τοῦ κληρο-
δοτήματος Δρομοκαΐτου.

**Ἀρθρον 1.* Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ χορηγήσῃ τὴν ἀδειαν συστάσεως Φρενο-
κομείου ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Ζανῆ Δρομοκαΐτου, συμφώνως πρὸς τὰς περὶ συστάσεως δη-
μοσίων φρενοκομείων διατάξεις τοῦ ἀπὸ 22 Μαρτίου 1862 ὑπὸ στοιχ. ΨΜΒ' νόμου.

**Ἀρθρον 2.* Τὸ ἐπὶ Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείον, εἰς τὴν ἀμεσον τοῦ ὁποῦ ἐποπτεῖαν θέλει
ὑπάγειν τὸ ἴδρυμα τοῦτο, οὗ ὁ κανονισμὸς θέλει ὑποβληθῇ προηγουμένως εἰς ἔγκρισιν ὑπ'
αὐτοῦ, δύναται νὰ ἄρῃ τὴν ἀδειαν ταύτην, καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ ὑπὸ τῆς διαθήκης τοῦ ἴδρυ-
τοῦ ταχθὲν διοικητικὸν συμβούλιον δὲν συμμορφῶται πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐν τῷ ἄνω ἄρ-
θρῳ μνησθέντος ΨΜΒ' νόμου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς κτλ.

Ἐν Ῥατοῖρ, τῇ 27 Μαΐου 1887.

Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, — ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΤΟΜ. Β'

Ἡ δὲ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐξέτασις τῶν ἀνθρώπων τούτων ἐβ-
βαίωσε μὲν ὅτι, ὅσον βαθεῖα καὶ ἂν ᾦναι ἡ διαταραχὴ τοῦ λογικοῦ, ὁ
φρενοβλαβὴς δὲν ἀπώλεσε πάσας αὐτοῦ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις, ἀλλὰ
διατηρεῖ ἔτι τινὰς, αἵτινες ἐνίοτε εἶναι ἐκ τῶν εὐγενεστάτων ὅτι πολλάκις
φρενοβλαβεῖς λογικεύονται καὶ ὁμιλοῦσι τοσοῦτον λογικά, ὅσον καὶ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ὅτι οὐχ ἅπαξ ἔξοχοι νόες ἐνεκλείοντο ἐν κρανίῳ
φρενοβλαβοῦς (1). — Ἀλλ' ὅσον ταῦτα καὶ ἂν παρέστησαν ἀληθῆ, ὅσον
βέβαιον καὶ ἂν ἀπεδείχθη, ὅτι ζητήματα ἢ στιγμαὶ παρουσιάζονται,
καθ' ἃ ὁ φρενοβλαβὴς φαίνεται τόσον λογικός, ὅσον καὶ πᾶς ἄλλος ἄνθρω-
πος, οὐχ ἥττον βέβαιον ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ πάσχων τὰς φρένας, οὕτω πα-
ρουσιάζει πάντα τὰ προσόντα τοῦ ὑγιαίνοντος τὸν νοῦν, ἀλλ' ἀπώλεσε τὰ
κυριώτερα γνωρίσματα, τὰ διακρίνοντα τὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ζῶντα ἄν-
θρωπον.

Ἐστερημένος τῆς κοινῆς κρίσεως, ἀντιλαμβανόμενος τῶν πραγμάτων
ὑπὸ ἔποψιν ἀλλοίαν τῆς πραγματικῆς ἢ πλάσσων αὐτὸς πράγματα ἀνύ-
παρκτα, κατατρυχόμενος ὑπὸ ἰδέας ψευδοῦς εἴτε ἀληθινῆς, ἀλλ' ἥτις πε-
ριορίζει πᾶσαν αὐτοῦ τὴν προσοχὴν καὶ τὴν διανοητικὴν δύναμιν, — πολ-
λάκις δέ, ἄνευ λόγου, παρεκτρεπόμενος εἰς πράξεις, καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς
τοὺς ἄλλους κακῶς δυναμένους νὰ ἐπιδράσωσιν, — ὁ φρενοβλαβὴς παρί-
σταται πρὸ τῆς κοινωνίας ὡς ἄνθρωπος οὔτε συνειδήσιν καθαράν δυνάμε-
νος νὰ ἔχῃ, οὔτε κρίσιν ὀρθήν, οὔτε ἐλευθέραν βούλησιν.

Ἐκ τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ζῶντων ὁ οὕτω παρουσιάζομενος φρενοβλα-
βὴς δύο κυρίως ἀνθρώπους ἀπησχόλησε τὸν νομοθέτην καὶ τὸν ἱατρὸν.
Καὶ ὁ μὲν νομοθέτης ἐφάνη διαφερόμενος περὶ τοῦ φρενοβλαβοῦς, διότι
ἀνά πᾶν βῆμα εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην ὠριμώτερον νὰ σκεφθῇ ἐπὶ τῶν
ἐξῆς ζητημάτων: Ἀνθρωπος, μὴ ἔχων ἀκριβῆ συνειδήσιν τῶν ἑαυτοῦ
πράξεων καὶ ἐστερημένος ἐλευθέρας βουλήσεως, ἐπιτρέπεται, ἄνευ βλάβης
ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς κοινωνίας, νὰ πράττῃ ὅτι θέλῃ; Καὶ δεύτερον: Παρα-
βάς τοὺς κειμένους νόμους, εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ τιμωρηθῇ ὁμοί-
α ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων; — Ὁ δὲ ἱατρός ἐπέστησε τὴν προσο-
χὴν ἐπὶ τῶν φρενοβλαβῶν, διότι, ἅπαξ τεθέντος, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι
εἶναι ἀσθενεῖς, ἔπρεπε τὴν ἀσθένειαν νὰ σπουδάσῃ οὕτως, ὥστε οὐ μόνον
τὰ καταλληλότερα νὰ εὔρῃ πρὸς θεραπείαν καὶ ἴασιν αὐτῶν μέσα, ἀλλὰ
καὶ ἐν δεδομένῃ περιστάσει νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης.

Ἐκ τῆς ἐπασχολήσεως τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων καὶ τῆς ὁμοφώνου
συνεργασίας, ἡ κοινωνία κατέληξε τοὺς φρενοβλαβεῖς νὰ θεωρῇ ὡς ἄν-

(1) Ὁ Νεύτων διήλθεν ὥρας φρενοβλαβείας. Ὁ μέγας φιλόσοφος Ἀθηνῶνσις Κόμπε ἐκλεί-
σθη ἐν φρενοκομείῳ, ὅπως καὶ ὁ Τάσος. Δούθηρος ὁ ἀναμορφωτὴς εἶχε συχνὰ ὁράματα κτλ.

θρώπους μὴ δυναμένους νὰ ὑπαγῶσιν ὑπὸ τοὺς κειμένους νόμους, ὅφ' οὗς αὕτη ὑγιαίνουσα ζῇ καὶ ὑπάρχει, ἠναγκάσθη δὲ νὰ ἀναγράψῃ ἄλλους εἰδικούς.

Τίνες οἱ νόμοι οὗτοι, οἱ διέποντες τοὺς φρενοβλαβεῖς τῶν λοιπῶν ἐθνῶν θὰ ἦτο παράκαιρον νὰ ἀπασχολήσῃ ἡμᾶς ἐνταῦθα· ἄλλως δὲ καὶ μικρὰς πρακτικῆς ἀξίας. Ὡστε θὰ περιορίσωμεν τὴν σπουδὴν ἡμῶν εἰς τὸν ἡμέτερον νόμον, ὅστις εἶναι σύρραμμα τὸ μὲν παλαιότητος νόμου ἐκ τοῦ Βυζαντιακοῦ Δικαίου παραληφθέντος μετὰ τροποποιήσεων, τὸ δὲ μετὰ φρασὶς τοῦ γαλλικοῦ Ναπολεοντείου Κώδικος ἢ βασιρικῶν τινῶν νομοσχεδίων, ἐλάχιστα μεταβληθέντων.

Ὁ νόμος ἡμῶν, γραφεὶς καὶ οὗτος ὑπὸ τὰς αὐτὰς βάσεις, αἰτινες ὁμολογουμένως εἶναι βάσεις φιλανθρωπικαί. ἐνῶ κατὰ τὸ πνεῦμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φαίνεται καὶ εἶναι τοσοῦτον καλὸς καὶ ὀρθός, σφάλλεται πολλαχοῦ κατὰ τὸ γράμμα καὶ κυρίως ἐπὶ δύο τινὰ σημεῖα. Πρῶτον, καθ' ὅτι, ἀναγραφεὶς ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν τὰ φρενικὰ νοσήματα ἦσαν μόνον ἐν τῷ μελετᾶσθαι καὶ ἡ ἱατρικὴ ἐλάχιστα περὶ αὐτῶν ἐγίνωσκε, δὲν εἶναι πανταχοῦ σαφὴς καὶ δὲν συμβαδίζει πρὸς τὰς σημερινὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας. Ἐξαιρέσιν ἴσως τούτου ποιεῖται ὁ περὶ φρενοκομειῶν νόμος. Καὶ δεύτερον, διότι, γραφεὶς ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ἐπιστεύετο, ὅτι ἀρκεῖ εἰς ἐμβριθὲς καὶ πεπαιδευμένους ἢ συμβούλιον ἀνεπτυγμένων ἀνθρώπων, ὅπως κρίνῃ περὶ ἄλλου ἀνθρώπου ἂν ἦναι ἢ δὲν ἦναι φρενοβλαβὴς, οὐδόλως ἐλήφθη φροντίς, ἵνα ἀναγραφῇ ὡς ἀναγκαία ἡ παρουσία εἰδικοῦ ἱατροῦ εἰς τὰ ἐκάστοτε ἀναφυόμενα ἱατροδικαστικά ζητήματα.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ πρῶτον, θὰ ἐπιτραπῇ καὶ ἡμῖν, συμφωνοῦσι τοῖς πλείοτέροις καὶ ἐπισημοτέροις ἱατροδικασταῖς, καὶ ἔχουσι τὴν γνώμην σπουδαιοτάτων ἐξηγητῶν τοῦ νόμου, νὰ μὴ χρονοτριβήσωμεν εἰς ἀκαίρους καὶ ἀνωφελεῖς συζητήσεις.

Λέγων ὁ νομοθέτης (Ἀ. Ν. ἀρθρ. 115) «ἐνεκα παραφροσύνης ἢ μανίας, καὶ ἐνεκα βλακειᾶς» καὶ (II. Ν. ἀρθρ. 86) «οἱ μὴ κύριοι τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ, ἦτοι ὅσοι πάσχουσιν ἀπὸ μανίαν, καθολικὴν ἢ μερικὴν παραφροσύνην κτλ.», καὶ μεταχειριζόμενος τοὺς ποικίλους τούτους ὅρους, ἠθέλησε νὰ περιλάβῃ πᾶν εἶδος φρενοπαθείας. Ἄν δὲ σήμερον οἱ ὅροι οὗτοι δὲν ἀποδίδωσιν ὠρισμένως τὰ διάφορα τῆς φρενοβλαθείας εἶδη, ἢ ἂν τινες τούτων ἐσφαλμένως γενικώτερα εἶδη ἐννοῶσιν, ἐνῶ ὑποδεικνύουσι μόνον μέρη,— ἡ πρᾶξις παρ' ἡμῖν ἀπέδειξεν, ὅτι οὐδέποτε ὑπὸ τῶν δικαστηρίων συνεζητήθη ἢ ἐτέθη εἰς ἀμφιβολίαν ἡ ὑπαγωγὴ εἰδους τινὸς φρενικῆς παθήσεως ὑπὸ τὰ ἀναγραφόμενα κεφάλαια, ἐκλαμβανόμενα ὅπως οἱ γράψαντες τὸν νόμον ἐνόουν, ἦτοι τὴν ἐνεκα τοιαύτης ἢ τοιαύτης

παθήσεως τῶν φρενῶν, ἔλλειψιν συνειδήσεως, κρίσεως καὶ βουλήσεως. — «Οἱ συντάχται τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (τοῦ γαλλικοῦ), λέγει πού ὁ Demolombe, οὐδόλως εἶχον τὴν ἀπαίτησιν νὰ ὀρίσῃσι μετ' ἀκριβείας λεπτολόγως ἐπιστημονικῆς τὰς διαφόρους ποικιλίας τῶν φρενικῶν νοσημάτων· αἱ δὲ ἀσαφεῖς πῶς ἐκφράσεις, ἃς μετεχειρίσθησαν, ἔχουσι, τὸνναντίον ἴσως, τὸ προτέρημα νὰ ἦναι δι' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον εὐληπτοὶ καὶ ἐπιδεκτικώτεροι ἐξηγήσεως καὶ ἐπεκτάσεως μάλιστα, ἀναλόγως τῶν διαφορῶν περιστάσεων.» Καὶ ὁ ἡμέτερος δὲ ἐξηγητὴς τοῦ αὐτοῦ νόμου κ. Παπαρρηγόπουλος, ὁμιλῶν περὶ τοῦ 115 ἄρθρου (*Οἰκογενειακὸν Δίκαιον*, σελ. 476), λέγει τὰ ἐξῆς: «Τὰ θέματα τῆς ἀπαγορεύσεως ὀρίζει ὁ νόμος ὡς ἐξῆς: Παραφροσύνην, μανίαν, βλακειαν. Περὶ τῶν εἰδῶν τῶν πνευματικῶν νοσημάτων καὶ τῶν διακριτικῶν ἐκάστου στοιχείων, ἄλλα εἶναι τὰ συμπεράσματα, εἰς ἃ ἔφθασεν ἡ ἐπιστήμη. Ἡ περὶ τούτων ὁμῶς συζήτησις καὶ ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῆς ἐννοίας ἐκάστου εἶδους δὲν εἶναι ἔργον ἡμῶν, ἀλλὰ τῆς φρενολογίας· διὸ θέλομεν περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν ἐξηγήσιν τῶν ὄρων τοῦ νόμου, οἵτινες ὁμολογουμένως δὲν εἶναι ὀρθοὶ· ἀλλ' ἐπειδὴ πληροῦσι τὸν σκοπὸν τοῦ θεσμοῦ τούτου, δὲν ἐκρίθη συνετὸν νὰ μετακινήθωσιν οἱ ὅροι τοῦ γαλλικοῦ νόμου, ἐξ οὗ ἐλάβομεν τὰ θέματα τῆς ἀπαγορεύσεως». Καὶ κατωτέρω: «Μᾶταιον εἶναι νὰ βρασάνισωμεν τὸ ὀρθὸν τῶν διακρίσεων τούτων ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς φρενολογικῆς παθολογίας. Ἀρκεῖ ἡμῖν τοῦτο, ὅτι ὁ δικαστὴς ἄμα πεισθεὶς, τῇ βοηθείᾳ εἰδημόνων, ὅτι τὸ λογικὸν τινος προσώπου πάσχει σπουδαίαν διατάραξιν ἢ μεγάλην ἀτονίαν, ἐξ ὧν ἀδυνατεῖ νὰ διοικήσῃ τὰ ἴδια συμφέροντα, δύναται, καὶ ὀφείλει μάλιστα, κηρύττων αὐτὸν εἰς κατὰστασιν ἀπαγορεύσεως, νὰ διορίσῃ αὐτῷ προστάτην καὶ ἀντιπρόσωπον πρὸς διοίκησιν τῶν συμφερόντων του».

Ὅπως δὲ ποτε, ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται, ὅτι, ἂν καὶ πάντες ὁμολογῶσι τὸ γράμμα τοῦ νόμου κακῶς ἔχον, ὅλοι παραδέχονται καὶ σιωπηρῶς διορθοῦσι τὰ κακῶς ἔχοντα διὰ τῆς εὐρυτάτης ἐξηγήσεως τοῦ κειμένου. Ἀλλως δέ, — τὸ καθ' ἡμᾶς ἀπροκαλύπτως ὁμολογοῦμεν τὴν ἀδυναμίαν ἡμῶν, — ὅπως σήμερον ἔχουσιν ἐν τῇ ἱατρικῇ ἐπιστήμῃ τὰ περὶ φρενοβλαθείας, δύσκολος λίαν θὰ ἐφαίνετο ἡμῖν ἡ ἀντικατάστασις τῶν ὄρων τούτων δι' ἄλλων, ἐπιτρεπόντων, ἄνευ δυνατῆς ἀντιρρήσεως, νὰ περιλάβωσιν ὠρισμένως πάντα τὰ εἶδη τῆς φρενοβλαθείας ἐν ὀλίγαις λέξεσιν, καὶ οἵτινες νὰ μὴ ἀπεδεικνύοντο αὐριοι ἐσφαλμένοι.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ δεύτερον, ὅτι δηλαδή, πλὴν τῆς περιστάσεως ἐλαίνης, καθ' ἣν ζητεῖται παρὰ τῶν συγγενῶν ἢ εἰσαγωγή φρενοβλαβοῦς ἐντὸς φρενοκομείου, οὐδαμῶς ὁ νόμος προενόησε καὶ ἀνέγραψε τὴν ἐπέμβασιν τοῦ ἐιδικοῦ ἱατροῦ εἰς τὰ περὶ φρενοβλαβῶν δικαστικὰ ζητήματα,

δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἐκφράσωμεν τὴν ἡμετέραν ἀπορίαν, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει, ὅτι πολλοὶ τῶν ἡμετέρων νόμων, ἂν καὶ μετὰ φρασὶς ξένων, ἐψηφίσθησαν πολὺ ἄργά, ἢ παρατηροῦντες, ὅτι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μέλλοντα νὰ διορθώσῃ παλαιότερας νομοθεσίας νομοσχέδια, οὐδαμοῦ ἢ σύμπραξις τοῦ ἱατροῦ ἀπαντᾷ.

Τὸ δικαστήριον, τῇ αἰτήσῃ συγγενοῦς καὶ τῇ προσυπογραφῇ συγγενικοῦ συμβουλίου, πεισθὲν δὲ καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, κηρύττει ἀνθρωπὸν τινα φρενοβλαβῆ καὶ ὑποβάλλει εἰς ἀπαγόρευσιν ἢ ὑπὸ ἀντιλήπτωρα. — Τὸ δικαστήριον, πεισθὲν περὶ τῆς φρενοβλαβείας ἀνθρώπου τινός, δὲν δέχεται τοῦτον ὡς μάρτυρα, — ἢ, μὴ βεβαιωθὲν ἐπαρκῶς, ἀκούει τὰς μαρτυρίας τούτου, ἂν ὑποθέσῃ, ὅτι ἡ φρενοβλάβεια παρουσιάζει διαλείμματα ἐχεφροσύνης καὶ διάλειμμα τοιοῦτον ὁ μάρτυς ἀντελήφθη. — Ὁ συμβολαιογράφος, κληθεὶς νὰ γράψῃ διαθήκην, κρίνει ἐξ ἰδίων ἂν ὁ διαθέτης ἔχῃ ἢ μὴ τὰς φρένας σώας, καὶ χωρεῖ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης, ἢ δὲν γράφει τοιαύτην· ἂν δὲ ἄργότερον οἱ κληρονόμοι ζητήσωσι νὰ ρίψωσι τὴν γραφεῖσαν, τὸ δικαστήριον ἐξ ἑαυτοῦ ἀποφαίνεται περὶ τῆς καταστάσεως τῶν φρενῶν τοῦ θανόντος ἥδη διαθέτου. — Ὁ γάμος δὲν δύναται νὰ συναφθῇ, ἢ συναφθεὶς δὲν εἶναι ἐγκυρος, ἂν τὸ δικαστήριον ἀποφανθῇ ὅτι ὁ νυμφευθεὶς δὲν εἶχε σώας τὰς φρένας. — Τέλος τὸ δικαστήριον, καὶ δικαστήριον μάλιστα ἐνόρκων, πεισθὲν περὶ τῆς ἐχεφροσύνης ἢ μὴ κατηγορουμένου τινός, κηρύττει τοῦτον ἐνοχον ἢ ἀθώον.

Ἀλλὰ πῶς ὁ δικαστὴς δύναται νὰ γνωρίζῃ καὶ ἀποφανθῇ περὶ ἀνθρώπου τινός, ὅτι εἶναι ἢ δὲν εἶναι φρενοβλαβής; ἢ ποῖαι εἶναι αἱ πράξεις ἐκεῖναι ἢ τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, ἅτινα καὶ τυφλῷ καθιστῶσι δῆλον ὅτι ὁ διαπράξας ἔχει ἢ δὲν ἔχει σώας τὰς φρένας, ἢ ἔχει ταύτας διαφορουμένας;

Εἶναι ἴσως ἀληθές, ὅτι ὁ φιλόσοφος, εἴτε δικαστὴς εἶναι εἴτε ἰδιώτης, ἐσπούδασε τὸν ἥθικον ἀνθρώπου καὶ γνωρίζει ἀκριβῶς τὴν κατὰστασιν τοῦ ὀρθοῦ καὶ ὑγιαινόντος πνεύματος καὶ τοῦ μὴ. "Ὡστε εἰς περιστάσεις τινὰς δύναται χωρὶς νὰ σφαλῇ, νὰ ἀποφανθῇ περὶ τούτου. Ἀλλ' αἱ περιστάσεις αὗται ποσάκις παρουσιάζονται; — Ἄν ἡ φρενοβλάβεια ἦν κατὰστασίς τις, δυναμένη ὀρθῶς καὶ σαφῶς νὰ ὀρισθῇ, ἂν διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν κατὰστασιν τοῦ πνεύματος ὑπῆρχεν, ὡς ὀρθῶς λέγει ἱατρός τις, *φρενόμετρον*, ἂν περὶ τῶν φρενοβλαβῶν ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῇ ὅ,τι περὶ τῶν πεφυλακισμένων ἢ τῶν Χριστιανῶν, ὅτι πεφυλακισμένοι εἶναι οἱ κρατούμενοι ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἢ Χριστιανοὶ οἱ πιστεύοντες τῷ Χριστῷ. Ἀλλὰ προκειμένου περὶ τῶν φρενοβλαβῶν, ποῖα εἶναι τὰ ὅρια τοῦ ὑγινοῦς νοῦ, καὶ ποῖα τοῦ νοσοῦντος; Ἄν ἄνθρωπος ἐξενέγκῃ ποτὶ ἰδέαν ἐφαλμένην, ἢ διατυπώσῃ ταύτην παραδόξως, ἢ ἂν ἀντιληφθῇ πραγμάτων κακῶς, ἢ ἂν πλάσῃ διὰ τῆς φαντασίας ἀνύπαρκτα καὶ ἀσυνάρτητα — ἐπεταὶ ἐκ τού-

των ὅτι πάσχει τὰς φρένας; Ἡ ἐπιτρέπεται νὰ εἰπωμεν, ὅτι ἔχει σώας τὰς φρένας πάντοτε ἄνθρωπος τις, ὅστις ἀντιλαμβάνεται ὀρθῶς καὶ λογικύεται ἐν δεδομέναις περιστάσεσιν;

Ποῦ λοιπὸν δυνάμεθα νὰ στηριχθῶμεν, ἵνα ἀποφανθῶμεν ἐκ τῆς ἀπλῆς ἐξετάσεως τοῦ πνεύματος, ὅτι νοσεῖ καὶ ὁ παρουσιάζων τοῦτο ὑπὸ τοιούτους ὁρους εἶναι φρενοβλαβής; — Ἀλλὰ, ὡς λίαν ὀρθὰ παρατηρεῖ ἱατρός τις, ἂν ἡ κρίσις περὶ φρενοβλαθείας ἀρίστη εἰς τὴν παρομοίαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ιδέας μόνον ἐκτίμησιν, τίς ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ ᾔηται ἀσφαλῆς καὶ βέβαιος, ὅτι σήμερον ἢ αὔριον δὲν θὰ ἀπαγορευθῇ, ἢ ὅτι δὲν θὰ κατοικήσῃ, ἔστω καὶ ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας μόνον ὥρας, ἐν τῇ φρενοκομείῳ;

Ὁ ἱατρός ὁμως δὲν χωρεῖ εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ περὶ φρενοβλαθείας ζητήματος, ἐπὶ τοιούτων βάσεων στηριζόμενος. Δὲν λεπτολογεῖ μόνον ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ δὲν ζητεῖ νὰ βεβαιώσῃ τὴν παρουσιάζομένην αὐτοῦ κατάστασιν ἐκ τῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ τούτου καὶ μόνου, οὐδὲ μετρεῖ τὴν φρενοβλάβειαν ἐκ τοῦ ἀνοήτου ἢ παραδόξου τῆς ιδέας. — Ἀπαξ δοθέντος, ὅτι ἡ φρενοβλάβεια εἶναι νόσος, ἡ νόσος αὕτη ἀναγκαίως θὰ παρουσιάζῃ συμπτώματα· τὰ δὲ συμπτώματα ταῦτα δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὸ νοσηρὸν τῆς ιδέας· ἔχουσι ρίζας βαθυτέρας καὶ πλειότερον ἐκτεταμένας ἀνὰ τὸν ὁργανισμόν. Καὶ στρέφει μὲν ἀληθῶς τὴν προσοχὴν πλειότερον εἰς τὰς διαταραχὰς καὶ τὰς ἀλλοιώσεις τῶν ὕλικῶν συσκευῶν, αἷς εἶναι ἀνατεθειμένη ἡ κατασκευὴ τῆς ιδέας, καὶ τὰς βλάβας τῶν ἐν γένει φυσιολογικῶν ἐργασιῶν, ἃς τὰ ὅργανα τὰ παράγοντα τὴν ιδέαν πρέπει νὰ ἐκτελέσωσι, — μελετᾷ ὁμως οὐχ ἥττον πάντα τὰ λοιπὰ ὅργανα καὶ τὰς συσκευὰς καὶ σχετίζει τὰς παρατηρουμένας βλάβας ἢ ἀλλοιώσεις πρὸς τὰ ἀνωτέρω. Παρακαλουθῆσας δὲ ὁ φρενολόγος ἱατρός πολλοὺς φρενοβλαβεῖς, καὶ σπουδᾶσας πρὸςεκτικῶς τὰς ποικιλίας καὶ τὰς μορφάς, ὑφ' ἃς ἐκάστοτε παρουσιάζονται τὰ αἷτια, ἐξ ὧν προήλθον, τὰς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις, ὑφ' ὧν συνοδεύονται, καὶ τὰ συμπτώματα, ὅσα ἐκάστη μορφή ἰδιαιτέρως παρουσιάζει, — δὲν ἔχει ἄλλο νὰ πράξῃ ἐν δεδομένην περιπτώσει, ἢ νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ ἀναπτύξῃ τὰς ἐκ τῆς πράξεως αὐτοῦ προσκτηθείσας γνώσεις. Καὶ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἔσται δικαία καὶ ἡ μόνη ἀληθής.

Δὲν εἶναι ἄρα ὀρθὸν νὰ τίθεται ἔτι καὶ σήμερον ὑπὸ συζητήτιν καὶ νὰ ἀμφισβητῇται τὸ ἀναγκαῖον τῆς παρουσίας τοῦ ἐιδικοῦ ἱατροῦ ἐν πάσῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην ἀφορῶσῃ περιπτώσει φρενοβλαθείας. — Εὐτυχῶς καὶ ἐνταῦθα θὰ ἐπαναλάβωμεν ὅ,τι καὶ ἀνωτέρω· ἂν εἰς ἄλλα ἔθνη ὁ οὕτω γραφεὶς νόμος ἔδωκε καὶ διδῇ μεγάλας ἀφορμὰς εἰς συζητήσεις καὶ διχογνωμίας, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς δικαστηρίοις οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀμφέβαλον νὰ ἀναγνωρίσωσι σιωπηρῶς τὸ λάθος τοῦτο, καὶ ἐζήτησαν ἐκάστοτε τὰ

φῶτα τῶν εἰδικῶς περὶ τὰ φρενικὰ νοσήματα ἀσχολουμένων ἰατρῶν, ἥ, ἐν ἐλλείψει τούτων, ἀπλῶς ἰατρῶν, καὶ παρεδέξαντο τὰς ἡτιολογημένας τούτων ἐκθέσεις ὡς πορίσματα, ἐφ' οἷς οὐδὲν εἶχον δικαίωμα ἀντιρρήσεως ἢ ἀμφισβητήσεως.

Τούτων προταχθέντων, ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν λεπτομερεστέραν ἐξέτασιν τοῦ περὶ φρενοβλαβῶν νόμου.

Ὁ νόμος οὗτος ἐξετάζει τοὺς φρενοβλαβεῖς τὸ μὲν κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἀστικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, τὸ δὲ κατὰ ὅσον ὑπέπεσον εἰς ἀδικημά τι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου τιμωρουμένων.

Α' Πολιτικὴ νομοθεσίᾱ.—Οἱ νόμοι, οὓς ἡ ἡμετέρα πολιτικὴ νομοθεσία περὶ φρενοβλαβῶν ἀνεγράψατο, ἀναφέρονται τὸ μὲν εἰς τὴν βίωσιν αὐτῶν κατὰ ἑαυτοὺς τῶν πασχόντων, ἥτοι τὴν διάθεσιν ἑαυτῶν καὶ τῆς περιουσίας αὐτῶν εἴτε ἐπὶ ζωῆς, εἴτε μετὰ θάνατον· τὸ δὲ εἰς τὴν μετ' ἄλλου συμβίωσιν, ἥτοι εἰς τὴν σὺναψιν γάμου, τὴν διάλυσιν τούτου καὶ τὴν ἀνατροφήν τῶν τέκνων· τὸ δὲ τέλος εἰς τὰς πρὸς τὴν κοινωνίαν σχέσεις, καὶ ἰδίως τὰς πρὸς τὴν δικαιοσύνην, ἥτοι εἰς τὰς μαρτυρίας.

α' *Ἀπαγόρευσις.*—Τὸ ἄρθρον 115 τοῦ περὶ ἀνηλικίων, ἐπιτρόπων κτλ. νόμου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἐνεκα παραφροσύνης ἢ μανίας, καὶ ἂν ὑπάρχωσι διαλειμματα ἐμφροσύνης, καὶ ἔνεκα βλακειᾶς, δύνανται νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν τὴν ἀπαγόρευσιν οἱ συγγενεῖς ἢ ὁ σύζυγος τοῦ νοσοῦντος, ὁ ἐπίτροπος ἢ ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ, ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος ὁ εἰσαγγελεύς».

Εἰπόντες ἀνωτέρω πολλὰ περὶ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου τούτου, δὲν θὰ ἐπανελθῶμεν εἰς τὰ αὐτὰ ἐνταῦθα. Διότι εἶναι φανερόν, ὅτι ὁ νομοθέτης, γράφων τοὺς τρεῖς ὅρους *παραφροσύνη, μανία καὶ βλακεία*, ἠέλησε νὰ περιλάβῃ πάντα τὰ εἶδη τῆς φρενοβλαθείας, νομίζων ὅτι διὰ τῆς λέξεως *βλακεία* περιελάμβανε πάντα τὰ εἶδη τῆς ἀσθενείας τοῦ πνεύματος εἴτε μῶρωσις, εἴτε ἀνοία, εἴτε ἡλιθιότης ταῦτα ἦσαν· διὰ τῆς λέξεως *παραφροσύνη* πάντα τὰ ἡσυχώτερον ἐκδηλούμενα τῆς παρανοίας εἶδη—πάντα δὲ τὰ μετὰ ἐσχίστων καὶ βιαίων κινήσεων διὰ τῆς λέξεως *μανία*. Τὸ πνεῦμα, ὅφ' ὃ ὁ νόμος οὗτος ἐγράφη, ἦτο βεβαίως τοῦτο. Ὅτι οἰοῖσθαι ποτε νόμοι καὶ ἂν ἐγράφοντο περὶ φρενοβλαβοῦς, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διάθεσιν ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας δὲν θὰ ἦσαν ἐπαρκεῖς, καὶ τοῦτο, διότι παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος συνειδησιν τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου, τοῦ νομίμου καὶ παρανόμου, τοῦ ἐπιτρεπομένου καὶ μὴ ἐπιτρεπομένου, τοῦ βλαβεροῦ καὶ ἐπωφελοῦς, — ἀδύνατον ἦτο νὰ ζητηθῇ ἡ ἀντίληψις καὶ πειθὼ εἰς τοὺς ἀναγραφέντας τούτους νόμους, οἰοιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν. Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ εἰς το κεφάλαιον ταῦτο ἀποβλέπων νόμος ἐπὶ ἄλλης βάσεως νὰ στηριχθῇ. Καὶ ἡ βάσις αὕτη μία μόνη ἦτο· ἡ στέρησις τῆς

ἐλευθέρας δράσεως. Ὅπως τοὺς ἀνηλίκους, τὰ παῖδιά, τὰ μὴ δυνάμενα ὡς ἐκ τῆς ἀτελοῦς αὐτῶν ἀναπτύξεως νὰ ἀντιληφθῶσι τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων, ὁ νομοθέτης ἐστέρησε τῆς ἐλευθερίας, πᾶσαι αὐτοῖς κηδεμόνας, οὕτω καὶ τοὺς φρενοβλαβεῖς, τὰ μεγάλα καὶ ἐνήλικα ταῦτα παῖδιά, ἐθηκεν ὑπὸ κηδεμόνα καὶ ἀντιλήπτορα.

Θὰ ἐφαίνετο ἴσως ἄδικος ἡ βάσις τοῦ νόμου τούτου εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐμπορεῖται ἐκτάκτως ἐλευθερίων ἰδεῶν· τὰ δὲ ἐπιχειρήματα, ἅτινα θὰ εἶχε πρὸς καταπολέμησιν πρόχειρα, δὲν θὰ ἦσαν ἐξ ἐκείνων, ἅτινα παρέρχονται χωρὶς νὰ ἐξετασθῶσιν. Διότι, τίς ἔδωκε τὸ δικαίωμα τῷ νομοθέτῃ νὰ στερήσῃ πολίτην τοῦ πρώτου ὑπὸ παντός ὀργανικοῦ τῆς κοινωνίας ἀναγραφομένου δικαιώματος, τῆς ἐλευθερίας τῆς τε προσωπικῆς καὶ τῶν πράξεων; Καὶ ὅμως ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀδικία αὕτη τοῦ νόμου εἶναι ἀπόρροια τοῦ ὕψιστου τῶν κοινωνικῶν ἀξιωμάτων, τῆς φιλανθρωπίας. Διότι ὁ νομοθέτης, τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψει, ὅτι ἡ ἐλευθερία δρᾷσις παρὰ μὲν τῷ πλουσίῳ φρενοβλαβεῖ θὰ ἔφερε τὴν καταστροφὴν τῆς περιουσίας, παρὰ δὲ τῷ πτωχῷ οὐδόλως θὰ παρῇγε τσαυτά, ὅσα χρειάζονται πρὸς βίωσιν, ἐξήτησε, παρεμποδίζων ταύτην, νὰ περισώσει μὲν τὰ ὑπάρχοντα τῷ ἔχοντι, νὰ παράσχῃ δὲ τῷ μὴ δυναμένῳ νὰ πορίσῃ.

— Ἄλλ' ὁ νομοθέτης εἰς μόνον τοῦτο δὲν περιώρισε τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ, γράφων τὸν νόμον τοῦτον. Εἰς πάντα τὰ σημεῖα καὶ πάντα τὰ ἄρθρα τὸ γεγονός τοῦτο μαρτυρεῖται.

«Ἐνεκα παραφροσύνης ἢ μανίας, — καὶ ἂν ὑπάρχωσι διαλείμματα ἐχεφροσύνης,» λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ ἡμετέρου νόμου. Ἡ φράσις αὕτη «καὶ ἂν ὑπάρχωσι διαλείμματα ἐχεφροσύνης» δὲν ἐρρίφθη εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἐγράφη μετὰ πολλῆς περινοίας. Διότι ὁ νομοθέτης διὰ ταύτης ἠθέλησε ῥητῶς μόνον ἐκεῖνα τὰ εἶδη τῆς φρενοβλαβείας νὰ περιλάβῃ, καθ' ἃ ἀναφαίνονται ἐνίοτε βραχυχρόνια ἢ στιγμιαῖα ἐχεφροσύνη διαλείμματα, ὡς βλέπομεν τοῦτο εἰς πάσχοντας χρονίως τὰς φρένας, ἰδίως εἰς μονομανεῖς ἢ μανικοὺς μετὰ τὸν παροξυσμὸν τῆς ἐξάλσεως· οὐχὶ δὲ τὰ εἶδη ἐκεῖνα τῆς διαταραχῆς τῶν φρενῶν, ἅτινα κατὰ μακρότατα διαλείμματα ἢ καὶ στιγμιαίως προσβάλλουσιν ἐνίοτε ἀνθρώπους, ζώντας ἄλλως ὅπως καὶ οἱ λοιποί.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ὁ γαλλικὸς νόμος, ἐξ οὗ τὸ ἄρθρον ἐλήφθη, πολλῷ σαφέστερος καὶ πρακτικώτερος εἶναι τοῦ ἡμετέρου, — διὸ καὶ ἀπορῶμεν διατί οἱ συντάκται τοῦ ἡμετέρου νόμου δὲν ἠθέλησαν κατὰ γράμμα νὰ μεταφράσωσιν ἐκεῖνον, ἔχοντα ὡς ἐξῆς: «Ὁ ἐνήλικος, ὅστις εὕρεται εἰς κατάστασιν συνήθη βλακειας, παραφροσύνης ἢ μανίας πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ, καὶ ἂν ἡ κατάστασις αὕτη παρουσιάζῃ διαλείμματα ἐχεφροσύνης» ἀφ' οὗ διὰ τῆς φράσεως συνήθης κατάστασις ὁ γάλλος νομοθέ-

της φανερά αποκλείει καὶ οὐδ' ἐπιτρέπει συζήτησιν, πάσας ἐκείνας τὰς διαταραχὰς τῆς διανοίας, αἵτινες παρατηροῦνται ἐνίοτε ὡς ἐπιπλοκαὶ πλήθους ἀσθενειῶν ὀξείων ἢ χρονίων, ἢ τὰς στυγμιαίας διαταραχὰς ἐκείνας, ἃς μυρία αἰτία δύνανται νὰ προκαλέσων, ὅπως καὶ τάνωτέρω εἶδη τῆς φρενοβλαθείας τὰ κατὰ μακρὰ διαλείμματα ἀναφανόμενα. — Μεθ' ὅλα ταῦτα φρονοῦμεν, ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης οὐδὲν διέπραξε σφάλμα οὕτω διατυπώσας τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, τὸ μὲν, διότι καθαρὰ ἐξ ἄλλων νομικῶν διατάξεων καταφαίνεται τὸ πνεῦμα τῆς συντάξεως, τὸ δέ, διότι ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ προσέθηκε κατωτέρω τὸ 121 ἄρθρον, διαλύον πᾶσαν δυνατὴν ἀμφιβολίαν.

Πράγματι δὲ τὸ ἄρθρον 121 ἔχον οὕτω: « Ἐὰν ἡ πνευματικὴ νόσος δὲν ἦται ἐκτελῶς ἀποδεδειγμένη, τὸ δικαστήριον δύναται, ἀπορρίπτον τὴν περὶ ἀπαγορεύσεως αἰτήσιν, νὰ διορίσῃ διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως τῷ ἔχοντι διαφορουμένης τὰς φρένας ἀντιλήπτορα κτλ. » σαφηνίζει θεόντως τὴν σημασίαν τῆς φράσεως ἐχεφροσύνης *διαλείμματα*, διακρίνον καὶ ἄλλο εἶδος φρενοβλαθῶν, ἐκείνους δηλαδή, οἵτινες ἔχουσι *διαφορουμένης τὰς φρένας*. Ἐκ τούτων δὲ φαίνεται καθαρὰ, ὅτι ὁ νομοθέτης ἐζήτησε νὰ τεθῇ ὑπὸ κηδεμονίαν τοιαύτην, ὥστε οὐδεμία πρᾶξις τοῦ πάσχοντος τὰς φρένας νὰ ἔχῃ ἰσχύν, ὅταν οὗτος παρουσιάζῃ τοιαύτην πάθησιν, καθ' ἣν ἡ μὲν συνήθης κατάστασις εἶναι ἢ μὴ ὀρθὴ ἀντίληψις καὶ ἢ μὴ ἐλευθέραι βούλησις, σπανίως δὲ μόνον καὶ παροδικῶς δεικνύει ἐχεφροσύνης διαλείμματα· μόνον ὁμως ὑπὸ ἀντιλήπτορα, καθ' ἣν τουτέστιν ἡ ἀναγνώρισις τῆς παθήσεως μόνον εἰς περιωρισμένα ζητήματα ἀναφέρεται, ἐν ἣ περιπτώσει αἱ πνευματικὴ νόσος δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀποδεδειγμένη » εἴτε διότι ὁ πάσχων παρουσιάζει μακρότατα διαλείμματα ἐχεφροσύνης, εἴτε διότι ὁ σκοτισμὸς τῆς διανοίας δὲν εἶναι τοιοῦτος, ὥστε καθαρὰ νὰ φαίνεται ἡ πάθησις, ὅταν, ὡς λέγει ὁ νόμος, ὁ πάσχων « ἔχῃ διαφορουμένης τὰς φρένας. » Ἄλλως δὲ μήπως ἐν ταῖς διατάξεσι τῶν *Βασιλικῶν*, ἅτινα ἄλλως ἐν ἄλλοις χρόνοις ἰσχυον, δὲν ἀπαντῶμεν τὸ ἐξῆς σαφέστατον; « Ὁ ἐκ διαλειμμάτων μαινόμενος (πάσχων τὰς φρένας δηλαδή) διηνεκῶς μὲν ἐχέτω κουράτωρα, πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τῶν διαλειμμάτων μηδὲν ὁ κουράτωρ πραττέτω, ἀλλὰ πάντα ὥσανεὶ σωφρονῶν οὗτος ὁ μαινόμενος ποιέτω ».

Ποία ἡ σημασία τῶν ἐχεφροσύνης διαλειμμάτων, καὶ ποία ἡ τῶν διαφορουμένων φρενῶν ὑπὸ ἰατρικὴν ἔποψιν, καὶ πῶς ἡ ἰατρικὴ ἐξετάζει σήμερον τὴν φρενοβλάβειαν, εἰς ἐπικαιρότερον μέρος, ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ καταλογισμοῦ τῶν πράξεων, διὰ μακροτέρων θὰ πραγματευθώμεν. Ἐνταῦθα τοῦτο μόνον σημειοῦμεν, ὅτι, ὅπως τὰ ζητήματα τίθενται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἢ εὐσυνειδήτος ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ἀπάντησις δὲν εἶναι

πάντοτε δυνατή. Εύτυχως ὁ νόμος εἶναι σαφής καὶ ἀρκετὰ εὐρύς, ὥστε ὑπὸ πάσης οἰασθήποτε ἰατρικῆς ἐκθέσεως νὰ μὴ προκύψωσι σκάνδαλα, ἰδίως ὅταν ὁ ἰατρός, — ὅστις σχεδὸν πάντοτε, καίπερ μὴ ἀναφερόμενος ὑπὸ τοῦ νόμου, προσκαλεῖται νὰ γνωμοδοτήσῃ, — δὲν λησμονῇ, ὅτι ἡ θέσις αὐτοῦ καὶ δύσκολος λίαν εἶναι καὶ λεπτή· δύσκολος μὲν, διότι πολλὰ καὶ οὐ μόνον ἐπὶ λίαν ἀσαφῶν δεδομένων πρέπει ν' ἀποφανθῇ, διότι οὐ μόνον πρέπει νὰ δώσῃ ἄλλοτε γνώμην καὶ περὶ παρελθόντων γεγονότων, μηκέτι ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἀντίληψιν πιπτόντων, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἐκθεσις αὐτοῦ πρέπει οὕτω σαφῶς νὰ ὀρίξῃ τὸ ζήτημα, ὥστε ἐκ ταύτης νὰ φαίνηται, ἂν ὁ περὶ οὗ πρόκειται πρῆψη εἰς ἀπαγόρευσιν ἢ ὑπὸ ἀντιλήπτορα νὰ τεθῇ. Λεπτὴ δέ, διότι καὶ περὶ ζητημάτων τιμῆς καὶ περιουσίας πρόκειται, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἐκθεσις αὐτοῦ δὲν εἶναι, ἂν μὴ εἶδος μαρτυρίας, ἥτις μέλλει νὰ λεπτολογηθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου. — Ἀνάγκη ἄρα σαφῆς καὶ περὶ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν περὶ οὗ πρόκειται ἀναφερομένη νὰ γραφῇ ἡ ἐκθεσις, καὶ νὰ ἐξέρχωνται ἐκ ταύτης ἀβίαστα καὶ φυσικὰ τὰ οἰαδήποτε συμπεράσματα.

Τὰ λοιπὰ ἄρθρα τοῦ κεφαλαίου τούτου μᾶλλον εἰς τὸν νομικὸν ἢ τὸν ἰατρὸν ἀποβλέπουσιν. Ὅπως κηρυχθῇ τις εἰς κατὰστασιν ἀπαγορεύσεως, ὁ νομοθέτης ἐφρόντισε μυρίας προφυλάξεις καὶ μυρίας διατυπώσεις νὰ προκαλέσῃ, περιφρουρῶν οὕτω τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου. Ἀλλως δὲ διὰ τοῦ 133 ἁρθρου προέβλεψε καὶ περὶ τῆς ἰάσεως τοῦ φρενοβλαβοῦς, καὶ ὥρισεν, ὅπως «ἅμα τὰ προκαλέσαντα τὴν ἀπαγόρευσιν αἷτια ἐκλείψωσιν,» ἅμα ταυτέστι ἀποδευχθέντος ὕγιους, νὰ παύσῃ πᾶσα ἐπ' αὐτοῦ ἐπιτήρησις καὶ νὰ ἀσκήσῃ ὡς καὶ πρότερον τὰ ἀστικά αὐτοῦ δικαιώματα.

β' Διαθήκη. — Ὁ περὶ διαθηκῶν νόμος εἶναι παλαιός. Ἐζήτησάν ποτε νὰ συμπληρώσωσι καὶ διορθώσωσι τὸ κείμενον αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ἐργασία ἐκείνη ἔμεινε μόνον ἐν σχεδίῳ. Ὅ,τι ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἐκ τοῦ νόμου τούτου εἶναι κυρίως τὸ 5 ἄρθρον. «Ὁ μνήμων (δηλ. συμβολαιογράφος), λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο, χρεώσται νὰ γνωρίζῃ τοὺς διαθέτας καὶ τοὺς μάρτυρας, καὶ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ὁ διαθέτης ἔχῃ σώας τὰς φρένας του...» Ὁ ἀτελής οὗτος νόμος, ὃν οὔτε ὁ Ἀρειὸς Πάγος διὰ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀποφάσεων κατώρθωσε νὰ εὐρύνη, ἀμέσως εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο φαίνεται δεινὰ σφαλλόμενος. Διότι πῶς ὁ συμβολαιογράφος δύναται νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι ὁ διαθέτης ἔχει ἢ δὲν ἔχει σώας τὰς φρένας; Ἀλλὰ μήτοι ἐνταῦθα μόνον σφάλλεται; Τὸ ἄρθρον 15 ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἐάν ὁ διαθέτης δὲν δυνηθῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκφρασιν τῆς τελευταίας θελήσεως, ἢ ἀποθάνῃ, τὸ καταχωρισθὲν μέρος εἰς μηδὲν λογίζεται· ἐάν ὁμοως, συνερχόμενος, θελήτῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διακοπίσαν διαθήκην, ἡ παρουσία τῶν αὐτῶν μαρτύρων εἶναι ἀναγκαία, ἀλλέως ἡ διαθήκη εἶναι ἄκυρος.» Ὡστό,

ἂν ἐξ οἰασθῇποτε ἀσθενείας πάσχων ὁ διαθέτης διακόψη τὴν διαθήκην αὐτοῦ διὰ λόγους, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀσθενείας προερχομένους, — τὸ μόνον, ὅπερ ὁ νόμος ἀπαιτεῖ, ἂν *suave dūm* ζητήσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ, εἶναι ἡ παρουσία τῶν αὐτῶν μαρτύρων. — Δὲν θὰ ἐπιμεινῶμεν σημειούμενοι τὰ ὑπὸ ἰατρικὴν ἐποψίν ἐσφαλμένα περὶ μυστικῶν διαθηκῶν, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρέλθωμεν τὰ τῆς προφορικῆς διαθήκης. «Προφορικὴ διαθήκη, λέγει τὸ 35 ἄρθρον, εἶναι ἡ διατακτομένη εἰς τὰ λοιπὰ, ὅτε ὁ διαθέτης, οὔτε νὰ γράψῃ δύναται κτλ.» τὸ δὲ ἀμέσως κατωτέρω ἄρθρον 36, ἔχει ὡς ἐξῆς: «Μόνον, ὅταν πέσῃ τις ἐξαφνα εἰς ἀρρωστίαν θανατηφόρον, ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ προφορικὴν διαθήκην· δὲν συγχωρεῖται δὲ ἂν ὑπερέβῃ τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ ἂν ἔχῃ ἀνιόντας ἢ κατιόντας, καὶ τότε δὲν διαθέτει, εἰμὴ τὸ τέταρτον μέρος τῆς περιουσίας του». Ἐννοοῦμεν ἐνταῦθα διατί δὲν συγχωρεῖται ἡ προφορικὴ διαθήκη ὅλης τῆς περιουσίας, ὅταν ὁ διαθέτων ἔχῃ ἀνιόντας ἢ κατιόντας, δὲν ἐννοοῦμεν ὅμως διατί δὲν ἐπιτρέπεται ὅτε δὲν ὑπερέβῃ τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας. Ἄλλ' ὅ,τι κυρίως δὲν ἐννοοῦμεν, εἶναι τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διαθήκης, ἐπιτρέπόμενον καθ' ἣν ὥραν «πέσῃ τις ἐξαφνα εἰς ἀρρωστίαν θανατηφόρον», καθ' ἣν μάλιστα οὔτε νὰ γράψῃ δύναται.» Διότι τὴν ὥραν ἐκείνην τις ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων πέντε μαρτύρων εἶναι εἰς κατὰστασιν νὰ βεβαιώσῃ τὴν κατὰστασιν τῶν φρενῶν τοῦ διαθέτου;

Εὐτυχῶς, καθ' ὅσον ἡμῖν ἐπιτρέπεται νὰ γνωσκώμεν, σπανιώτατα ἡ φρενοβλάβεια ἦλθεν ὡς βοηθητικὸν ἔρεισμα ἐκείνοις τῶν παρ' ἡμῖν, ὅσοι ἠθέλησαν νὰ προσβάλωσι καὶ ρίψωσι διαθήκην. Ἄλλως πόσα σημεῖα ἀνεπαρκῆ δὲν παρουσιάζει ὁ νόμος; — Διὰ ταῦτα ὁ ἰατρός, προσκαλούμενος, ἂν ποτε προσεκαλεῖτο, νὰ γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς κατὰστάσεως τῶν φρενῶν τοῦ διαθέτου, πλὴν τῶν λοιπῶν πάντων, ἅτινα χρεώσται λεπτομερῶς νὰ ἐξετάσῃ, μὴ λησμονῶν ὅτι πρόκειται νὰ ἀπορρανῇ περὶ ἀνθρώπου μὴπω ὑπάρχοντος καὶ τὸν ὅποιον ἄρα δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ἐξετάσῃ. — ἐπὶ δύο κυρίως πρέπει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν. Πρῶτον ποία ἦτο ἡ κατὰστασις τῆς ὑγείας τοῦ θανόντος, ποῖον τὸ εἶδος τοῦ θανάτου καὶ ἂν ἡ διαθήκη ἐγγράφῃ μικρὸν πρὸ τούτου· καὶ δευτέρον αὐτὴν ταύτην τὴν διαθήκην. — Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονῇ ὁ ἰατρός εἰς ποίαν κατὰστασιν φρενῶν δύνανται πρὸ τοῦ θανάτου, ἢ καθ' ἣν ὥραν ἔγραψον τὴν διαθήκην, νὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι, πάσχοντες ἐξ οἰνοπνευματώσεως, ἐξ ἐπιληψίας, ἐξ ἀρθρίτιδος δεινῇ πρὸ πολλοῦ βασιανίζουσης τὸν πάσχοντα, ἢ γέροντες παθόντες ἄλλοτε ἐξ ἐγκεφαλικῆς ἀποπληξίας, ἢ φέροντες καταφανῆ σημεῖα μαλακύνσεως. Ἄλλα τοῦτο ὁμοίως πρέπει νὰ μὴ παρέλθῃ ἀπαράτρητον, ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἐγράφετο ἡ διαθήκη καὶ τὸ εἶδος τοῦ θανάτου· διότι πολλὰ δύνανται νὰ μαρτυρήσωσι

δυνατὸν νὰ ἀντιληφθῶσι, παραδέχεται ὡς δυναμένους νὰ μαρτυρήσωσιν. Ἡ μαρτυρία ὁμῶς αὐτῶν τότε μόνον λαμβάνεται ὑπ' ὄψει, ὅταν τὸ δικαστήριον, ἐλευθέρων νὰ ἐνεργήσῃ ὡς βούλεται, θεωρήσῃ αὐτὴν οὐχὶ ὡς ἐκ νοσοῦσης κεφαλῆς προερχομένην, ἀφοῦ δι' ἐνὸς ἢ ἄλλου οἰουδὴποτε τρόπου βεβαιωθῇ, ὅτι ὁ καταθέτων ἦτο δυνατόν νὰ ἀντιληφθῇ ἀκριβῶς τὴν ὥραν ἐκείνην, καὶ εὐρίσκεται νῦν εἰς ὥραν, καθ' ἣν δύναται νὰ καταθέσῃ τὰ πράγματα ὅποια ἀντελήφθη.

Β' Ποινικὴ νομοθεσίᾳ. — Ὅσα δὲ καὶ ἡ ποινικὴ νομοθεσία ἀνεγράψατο ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς φρενοβλαβεῖς, — καὶ ταῦτα στηρίζονται εἰς τὴν παρ' αὐτοῖς ἔλλειψιν ὀρθῆς ἀντιλήψεως τῶν πραγμάτων καὶ ἐλευθέρως βουλήσεως. Ὅπως δὲ ἐν τῇ πολιτικῇ νομοθεσίᾳ, ὁ ἐστερημένος τῶν διανοητικῶν δυνάμεων οὐδεμίαν πρᾶξιν δύναται νὰ ἐργασθῇ, ἥτις θεωρεῖται ἔγκυρος, — οὕτω καὶ ἐνταῦθα, διαπράξας πράξεις, τιμωρουμένους ὑπὸ τοῦ νόμου, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπεύθυνος.

Εἶναι βέβαιον καὶ ἀποδεδειγμένον, ὅτι οὐδὲν εἶδος φρενοβλαβείας καθιστᾷ ἀνίκανον τὸν πάσχοντα ἀπὸ τοῦ νὰ διαπράξῃ ἀδικήματα, τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀπὸ τοῦ μικροτέρου παραπτώματος καὶ πλημμελήματος μέχρι τῆς ληστείας, τῆς ἀνθρωποκτονίας, τοῦ ἐμπρησμοῦ. Εἶναι δὲ ὁμοίως βέβαιον, ὅτι πολλάκις ὁ φρενοβλαβὴς δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ἀδικήματα, ἀπαιτοῦντα μεγαλειτέραν ἢ μικροτέραν διανοητικὴν ἐργασίαν οὐ μόνον κατὰ τὴν σύλληψιν τῆς ιδέας τῆς πράξεως, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. — Ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διανοητικῆς ἐργασίας, τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως οὐδόλως μαρτυροῦσι περὶ τῆς ὑγιоῦς καταστάσεως τοῦ πνεύματος τοῦ ἐκτελέσαντος· τοῦναντίον μάλιστα πολλάκις ἡ πρᾶξις αὕτη αὕτη, ὀρθῶς ἐξεταζομένη καὶ μετὰ προσοχῆς, ἀποδεικνύει, ὅτι οὐδόλως ἔχει σώας τὰς φρένας ὁ ἐκτελέσας, ἂν καὶ λογικευόμενος.

Ὅπως δὲποτε, ὁ ποινικὸς νόμος τότε μόνον παραδέχεται, ὅτι ὁ ἐκτελῶν τιμωρουμένην πρᾶξιν εἶναι δίκαιον καὶ πρέπει νὰ τιμωρηθῇ, ὅτε εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ ἐκτελέσῃ ταύτην καὶ ἐνόει τὴν σημασίαν τῆς τε προθέσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως. Διὸ ἐν τῷ 81 ἄρθρῳ, ὁμιλῶν περὶ τοῦ καταλογισμοῦ τῶν πράξεων, ῥητῶς λέγει: «Διὰ νὰ καταλογισθῇ εἰς τινὰ ποινὴ ἕνεκεν ἀξιοτιμωρήτου πράξεως ἀπαιτεῖται τὸ νὰ ἐμπορῇ νὰ καταλογισθῇ εἰς αὐτὸν, ὡς εἰς ἔνοχον, ἡ γενομένη πρᾶξις.» — Ἀλλ' ὁ φρενοβλαβὴς, καὶ πρόθεσιν ἂν εἶχεν, οὐδόλως εἶναι ἔνοχος· διότι ἡ νόσος, ὑπ' ἣς κατέχεται, ἐσκότισε τὴν κρίσιν, συνέχευε τὴν διάνοιαν, παρέσχε ψευδεῖς ἀντιλήψεις, παρεπλάνησε τὸ πνεῦμα καὶ κατέστρεψε τὴν ἐλευθέραν βούλησιν. Δὲν δύναται ἄρα νὰ καταγνωσθῇ ποινὴ εἰς τὸν μὴ ἔχοντα συνείδησιν καὶ ἐλευθέραν βούλησιν. Καὶ ἰδοὺ τὸ ἄρθρον 86 σαφῶς ὀρίζον τοῦτο· «Πρᾶξις τις δὲν δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐξετέλεσαν ταύτην, ἐνῶ

δὲν ἦσαν κύριοι τοῦ λογικοῦ.» Καὶ ἵνα μὴ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία τις περὶ τὴν ἐξήγησιν τῆς φράσεως «κύριοι τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ,» ὁ νομοθέτης ἀμέσως ἐπέξηγεί ποιοὶ εἶναι οὗτοι. Ὑπὸ τέσσαρας δὲ ὑποδιαίρεσεις ταξινομῶν τοὺς μὴ κυρίους τοῦ λογικοῦ, ἐννοεῖ βεβαίως καὶ ἐνταῦθα, ὅσους καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ νομοθεσίᾳ, διὰ τῶν ὄρων *paraphrones*, *blātes* καὶ *maiōmenoi*. Ἐνταῦθα ὁμῶς, παραλαβοῦσα ἡ ἡμετέρα νομοθεσία τὸν νόμον παρὰ βαυαρικοῦ νομοσχεδίου, γραφέντος κατὰ τὸ 1831 ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς τότε γερμανικῆς φρενολογικῆς σχολῆς, περιέπεσεν εἰς μεγαλειτέρα σφάλματα, διότι τὴν φρενοβλάβειαν ἠθέλησε νὰ ὑποδιαίρῃ, ἡ δὲ ὑποδιαίρεσις οὔτε τότε, οὔτε νῦν εἶναι ὀρθή. Ὅπως δὴ ποτε ὁμῶς, ἀναφέρων διαίρεσεις πολλὰς φρενικῶν παθήσεων καὶ προστιθεὶς εἰς τὴν πρώτην μὲν τάξιν· «ἣ ἐν γένει ἀπὸ οἰανδὴ ποτε βλάβῃ τοῦ νοῦς ἢ ψυχικῇ ἀσθένειαν ἀποκλείουσαν παντάπασι τὴν ἐλευθέραν τοῦ λόγου χρῆσιν» καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ «εἰς κατὰστασιν συγχύσεως τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦς, καθ' ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ συνειδήσιν τῆς πράξεώς των ἢ τοῦ ἀξιοποίνου αὐτῆς» —κατὰ δὲ ἄλλος καθίσταται, ὅτι ἤθελε νὰ σημάξῃ, πᾶσαν ἐν γένει φρενοπάθειαν, καὶ μόνον φρενοπάθειαν· οὐδόλως ὁμῶς ἐννοεῖ τὰ πάθη, αἵτινα, κατὰ τοὺς ἄλλαν φιλοσόφους, ἠδύνατο νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ψυχικαὶ ἀσθένειαι, διότι τὸ πάθος οὔτε αὐλευθέραν τοῦ λόγου χρῆσιν ἀποκλείει, οὔτε τὴν «συνειδήσιν τῆς πράξεως καὶ τοῦ ἀξιοποίνου αὐτῆς» καταστρέφει. — Καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τὰ δικαστήριά ποτε παρ' ἡμῖν ἐλεπτολόγησαν συφιστενόμενα ἐπὶ τῶν λέξεων, ὅτε ἡ φρενοβλάβεια καθαρὰ ἀπεδεικνύετο, — οὔτε ἡμεῖς θὰ ἐπιμεινῶμεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐπράξαμεν, ζητοῦντες νὰ ἐξηγήσωμεν τὰς λέξεις.

Ἄλλ' ἂν περὶ τὸ γράμμα τοῦτο τοῦ ποινικοῦ νόμου οὐδεμία πραγματικὴ δυσκολία παρουσιάζεται εἰς τε τὸν δικαστὴν καὶ τὸν ἰατρόν, μεγάλη ὁμῶς πράγματα παρέχει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. — Ὁ νομοθέτης, γράφων τὸν νόμον τοῦτον, δύο τινὰ εἶχεν ὡς βέβαια ὑπ' ὄψει· πρῶτον ὅτι οἱ *paraphrones* παρουσιάζουσι πολλάκις διαλείμματα ἐχεφροσύνης, ἐνῷ ἄλλοτε ἡ παραφροσύνη ἀναφαίνεται μόνον κατὰ μακροχρόνια διαστήματα· καὶ δεῦτερον ὅτι πολλὰ εἶδη φρενοβλαβείας καταλείπουσιν ἐλευθέραν τὴν βούλησιν καὶ ὀρθὴν τὴν συνειδήσιν περὶ πολλὰ κεφάλαια. Διὰ ταῦτα ἐπὶ τούτου κυρίως ἐπέστησε τὴν προσοχήν· ἂν ὁ διαπράξας ἀδίκημα καὶ ὡς ἀκαταλόγιστος φερόμενος—εἶχε δὲν εἶχε τὴν ὥραν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ἐξετελεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου τιμωρουμένην πράξιν σώας τὰς φρένας, καὶ εἶχεν ἄρα τῆς πράξεως αὐτοῦ ἢ ὅχι συνειδήσιν ἀκριβῆ. Ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, καταδεικνύεται μὲν ἐκ τῆς φράσεως ἀξιετέλεσαν τὴν πράξιν, ἐν ᾗ δὲν ἦσαν κύριοι τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ τοῦ ἀρθρου 86, φαίνεται ὁμῶς καὶ ἐκ τοῦ κατωτέρου 87 ἀρθρου· α' Ἐάν... δὲν ἦναι μὲν ἐντελῶς ἀποκε-

κλεισμένη τοῦ λογικοῦ ἡ ἐνέργεια, εἰς τοιοῦτον ὅμως βαθμὸν οὐσιωδῶς τεταραγμένη καὶ ἡλαττωμένη... τότε καταγινώσκεται μικροτέρα τις παρὰ τὴν ἔννομον ποινὴν...»

Ἄλλ' ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ὀρθή, καὶ ἀβασανίστως δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ταύτην; Δηλαδή, πάντες ἄρ' γε συμφωνοῦσιν εἰς τοῦτο, ὅτι δὲν πρέπει πρᾶξις τις νὰ καταλογισθῇ εἰς τὸν δράστην, εὐθύς ὡς οὗτος ἀποδειχθῇ μὴ ἔχων σώας τὰς φρένας, ἢ ὄχι; Ἄν δὲ ὄχι εἶναι ὀρθὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι πολλοὶ παρὰφρονες παρουσιάζουσι διαλείμματα ἐξεφροσύνης, καὶ ὅτι πολλοί, πάσχοντες ὑπὸ εἰδικῶν εἰδῶν φρενοβλαθείας, δύνανται νὰ ἔχωσι συνειδήσιν τῶν πράξεων αὐτῶν, εἰς ἄλλα κεφάλαια μὴ σχετιζόμενα πρὸς τὸ τῆς παθήσεως, — διό ἡ πρᾶξις πρέπει νὰ καταλογισθῇ αὐτοῖς; — Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότατον ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε εἶδομεν καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐγένοντο, γίνονται καὶ θὰ γίνωσι, μεγάλαι συζητήσεις τὸ μὲν συνηθέστερον μεταξὺ τῶν νομομαθῶν καὶ τῶν ἱατρῶν, οὐχὶ ὅμως ὀλιγώτεροι τῶν ἱατρῶν πρὸς ἀλλήλους.

Διότι οἱ νομομαθεῖς, μελετήσαντες τὴν φρενοβλαθειαν ὡς φιλόσοφοι, οὐδεμίαν δυσκολίαν εὐρίσκουσι νὰ προβάλλωσιν ἐν δεδομένη περιπτώσει πρὸς λύσιν ζητήματα καθαρὰ εἶναι ἢ δὲν εἶναι ὁ Α... φρενοβλαθής; Τῷ δὲ ἱατρῷ δὲν ἐπιτρέπουσιν ἀμφιβόλους ἀπαντήσεις, οὐδὲ ἐπιφυλακτικὰς ἢ εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἢ ὀρθότερον, ἢ το ἢ δὲν ἦτο καθ' ἣν ὥραν διέπραξε τὸ ἀδίκημα· διότι, κατὰ τὸν νόμον, ἡ ἀργότερον ἀναφανείσα φρενοβλαθεῖα οὐδόλως σώζει τὸν ἐγκληματιάν, μόνον δὲ ἀναβάλλει τὴν ποινὴν· ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἡ πρότερον ἔννομος ἀπαγόρευσις θεωρεῖται λόγος ἀποχρῶν, ὅπως πιστωθῇ ἡ ἐντελής ἑλλειψις συνειδήσεως τοῦ διαπράξαντος τιμωρουμένην τινὰ ὑπὸ τοῦ νόμου πρᾶξιν. — Ἄν δὲ ὁ ἱατρός θελήσῃ νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἀπάντησις πάντοτε βεβαία καὶ ὠρισμένη δὲν εἶναι δυνατή, διότι αὐτὸς δὲν εἶδεν ἀμέσως μετὰ τὸ ἀδίκημα τὸν κατηγορούμενον, — ἐπειδὴ ὁ ἱατρός συνήθως πολὺ βραδύτερον ἐπισκέπτεται τὸν φερόμενον ὡς φρενοβλαθῆ, — ἢ δὲ σήμερον κατάστασις τούτου καὶ ἡ προμελέτη τοῦ ἐγκλήματος οὐδὲν ἔρχονται χειραγωγήσονται, — ὁ δικαστὴς μυκτηρίζει ἢ εἰρωνεύεται τὸν ἱατρὸν καὶ τὰς προόδους τῆς φρενολογικῆς ἐπιστήμης.

Ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφωνοῦσιν οἱ ἱατροὶ περὶ τοῦ ζητήματος. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ μὲν φρενοβλαθεῖα οὐδόλως εἶναι μία καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν πάντοτε συμπτωμάτων ἐκδηλοῦται ἢ δὲ ἀρχή, ἐφ' ἣς στηρίζονται πρὸς ἐξήγησιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν ἐκάστοτε παρατηρουμένων φαινομένων καὶ συμπτωμάτων, οὐδόλως εἶναι ἡ αὕτη. Καὶ διὰ ταῦτα οὐχὶ ἅπαξ τὰ δικαστήρια τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν εἶδον τοὺς μεγαλειτέρους φρενολόγους, εἰς δύο στρατόπεδα διηρημένους καὶ κηρύττοντας φρενοβλαθῆ

τούς μὲν ἄνθρωπον, τὸν ὅποιον ἄλλοι εὕρισκον ἔχοντα τόσῳ σώας τὰς φρένας, ὅσον εἶχον καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ δικαστηρίῳ παρευρισκόμενοι.

Διότι οἱ μὲν τῶν φρενολόγων, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὰς προσόδους τῆς ἀνθρωπολογίας, καὶ μὴ λησμονοῦντες τὰς νεωτέρας προσκτήσεις τῆς φρενολογίας, οὐδεμίαν δυσκολίαν εὕρισκousι νὰ κηρύξωσι φρενοβλαβῆ, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀκαταλόγιστον, πάντα παρουσιάζοντα καὶ τὰ ἐλάχιστα ὑποπτα σημεῖα ἢ πάντα, ὅστις ἔπαθεν ἄλλοτε, ἔστω καὶ ἄπαξ, ἔστω καὶ ἀσθενῶς, ὑπὸ διαταραχῆς τινος τῶν φρενῶν, ἢ ἔστω καὶ ὑπὸ συμπτώματος, ἀναγομένου εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς φρενολογίας. — Ἡ σήμερον βαθυτέρα τῆς ἀνθρωπολογίας μελέτη διδάσκει, ὅτι πολλάκις ἄνθρωποι γεννῶνται καταδικασμένοι εἴτε νὰ παραφρονήσωσι, εἴτε νὰ ἀναπτυχθῶσι τόσον μόνον, ὅσον νὰ μὴ ἦναι δυνατόν νὰ ἐνστερνισθῶσι τὰ ἀξιώματα καὶ τὰς βάσεις τῆς σημερινῆς κοινωνίας· διότι ἐνίοτε μὲν παρουσιάζουσι παραμορφώσεις ἢ διαστροφάς τοῦ κρανίου, τοῦ ἐγκεφάλου ἢ ἄλλων ὀργάνων, ἄλλοτε δὲ τὸν τύπον τῶν προϊστορικῶν ἢ τῶν ἀγρίων ἀνθρώπων, παρ' οἷς οὐδὲν οὔτε ἡδύνατο νὰ γείνη καταληπτόν, οὔτε γίνεται ἐκ τῶν σημερινῶν ἀξιωμάτων τῶν πεπολιτισμένων κοινωνιῶν. — Ἡ δὲ σπουδὴ τῶν φρενικῶν νοσημάτων ἀποδεικνύει, ὅτι ταῦτα πολλάκις ἔχουσι περίοδον προδρομικὴν λίαν μακράν καὶ καθόλου σκοτεινὴν, καθ' ἣν μόνον στιγμιαίως δύνανται νὰ γίνωνται καταδήλα, ἢ νὰ προκαλῶσιν ὑποψίας, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου αἰτία μεγίστης σημασίας, προκαλέσαντα βεβαίως καὶ βαθεῖας ἀλλοιώσεις, παρέρχονται ἀπαράτηρητα καὶ μόνον μετὰ μακρὸν χρόνου διάστημα ἢ νοσογόνος δράσεως τῶν αἰτίων τούτων γίνεται καταφανής. Ὅμοιως δὲ καθίστασι λίαν προβληματικὴν καὶ ἀμφίβολον τὴν ἐπ' ἀνόδον εἰς τὴν ὑγιᾶ κατὰστασιν ἀνθρώπου, ὅστις ἔπαθεν ἐκδηδηλωμένως ἢ μὴ ἐκ νοσήματος φρενικοῦ, καὶ ἂν οὗτος φαίνεται ὑγιῶς ἔχων, καὶ ἂν παρουσιάζῃ φαινόμενα, ἅτινα ἀποκαλοῦσιν *ἐγγεγρασθέντα διαλείμματα*.

Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ὑπάρχουσι πολλοί, οἵτινες, μὴ τολμῶντες νὰ παύσωσι ἄλλατα, καὶ μόνον τὰ πρὸ αὐτῶν βέβαια καὶ ἀσφαλῆ βλέποντες, διατείνονται, — ὅτι ὑπάρχουσι φρενοβλαβείας εἶδη, τὰ ὅποια, καὶ συνεχῇ ἂν ἦναι, οὐδόλως καταστρέφουσι τὴν ὀρθὴν σκέψιν καὶ τὴν συνείδησιν καὶ τὴν βούλησιν· διότι, ἐκτὸς τοῦ σημείου ἐκείνου, περὶ ὃ ἡ κρίσις τοῦ πάσχοντος χωλαίνει, ἢ λοιπὴ ζωὴ αὐτῶν διέπεται ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ὅφ' ὧν καὶ ἡ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. — Ὅτι ὑπάρχουσιν ἄλλα, καθ' ἃ ἡ διαταραχὴ τοῦ πνεύματος παροδικὴ καὶ πολλάκις στιγμιαία ἐρχομένη, καταλείπει, παρελθούσα, τὸν πάσχοντα εἰς τοιαύτην κατὰστασιν, εἰς ἣν ἀκριβῶς ὑπάρχουσι πάντες οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲν δ' ἄλλως σημεῖον μαρτυρεῖ τὴν παροδικὴν αὐτῶν φρενοπάθειαν.

Μετά τὰς ἀπολύτους ταύτας γνώμας τῶν φρενολόγων, τὸ καθ' ἡμᾶς δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν, ὅτι, μέχρις οὗ βεβαιώτερον μίᾳ τῶν δύο τούτων γνώμῶν ὑπερισχύσῃ, θεωροῦμεν φρονιμώτερον νὰ χωρήσωμεν τὴν ὑπὲρ τῶν πλειοτέρων σήμερον ἱατροδικαστῶν. ἀλλὰ καὶ φρενολόγων, ταμείσαν ὁδὸν, τοῦ μερικοῦ καταλογισμοῦ. Πιστεύομεν δηλ. ὅτι εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ ἐπιστήμη οὐδόλως δύναται σαφῶς νὰ φωτίσῃ τὴν διάγνωσιν. ὁ δὲ ἱατρός δὲν δύναται ῥητῶς νὰ ἀποφανθῇ καὶ περὶ τοῦ καταλογιστοῦ ἢ τοῦ ἀκαταλογιστοῦ, ὁρθότερον θὰ ἦτο νὰ θεωρηθῇ ὁ ἀδικήσας εἴτε ὡς μέλλων νὰ πάθῃ, εἴτε ὡς ἀτελῶς μόνον ἔχων συνειδησιν, καὶ νὰ ζητηθῇ ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ 87 ἄρθρου, τὸ ὅποιον ὁ ἡμέτερος νομοθέτης λίαν ἐπικαίρως ἀνεγράψατο: «Ἐὰν προκύπτῃ σαφῶς καὶ ἀνεκδοκίμως, ὅτι δὲν εἶναι μὲν ἐντελῶς ἀποκεκλεισμένη τοῦ λογικοῦ ἡ ἐνέργεια, εἰς τοσοῦτον ὅμως βαθμὴν οὐσιωδῶς τεταραχμένη καὶ ἡλαττωμένη, ὥστε ἐξ αἰτίας ταύτης λείπουνσι τὰ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς τελείας καὶ παρὰ τοῦ νόμου διατεταγμένης ποινῆς προαπαιτούμενα, τότε καταγινώσκεται μικροτέρα τις παρὰ τὴν ἐννομον ποινήν...» Διότι, ὡπωσδήποτε καὶ ἂν ἐξηγῆται ὑπὸ τῶν νομοδιδασκάλων τὸ ἄρθρον 87, δι' ἡμᾶς τοὺς ἱατροὺς τοῦτο τὸ καλὸν παρουσιάζει, ὅτι, ἐν δεδομένη περιπτώσει, καθ' ἣν δὲν κατορθώσωμεν νὰ πείσωμεν ἑαυτοὺς, ὅτι πρόκειται περὶ ἐντελῶς ἐστερημένου βουλήσεως ἐγκληματίου, ἀλλὰ εἴτε περὶ ἀνθρώπου ἔχοντος μόνον περὶ ἐν σημείον ἐντελῶς ἐσκοτισμένον τὸ πνεῦμα, διαυγές δὲ, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον, περὶ πάντα τὰ λοιπὰ, ἢ περὶ ἀνθρώπου ἐκτάκτους δυσκολίας περὶ τὴν ἐξέτασιν παρουσιάζοντος, — ἂν ἡ τιμωρουμένη πράξις ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναφερῇται εἰς τὸ ὑγιαίνον μέρος τοῦ πνεύματος, — νὰ ἔχωμεν τὸ δικαίωμα νὰ κατατάξωμεν τὸν ἀδικήσαντα εἰς αὐτό.

Δὲν θὰ ἐπιμεινῶμεν πλειότερον, ἐξετάζοντες τὰ λοιπὰ ἄρθρα τῆς ἡμετέρας ποινικῆς νομοθεσίας καὶ παραβῆλλοντες τὰ ἄρθρα 87 καὶ 90, τὰ ὅποια οἱ νομομαθεῖς προσπαθοῦσι νὰ ἐξηγήσωσι ποικιλοτρόπως, ἀναφερόμενοι εἰς τὸ ὑπαίτιον ἢ ἀναίτιον τῆς συγχύσεως τῶν φρενῶν. Ὅμοίως δὲν θὰ ἐπιμεινῶμεν εἰς τὰ κενά, τὰ ὅποια, ὅπως καὶ ἡ νομοθεσίᾳ πολλῶν ἄλλων ἐθνῶν, παρουσιάζει καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος ὡς πρὸς τοὺς φρενοβλαβεῖς, ὧν ἡ πάθησις ἀποδεικνύεται ἐν τῷ δικαστηρίῳ μετὰ ἐγκληματικὴν τινα πράξιν· ἢ ὡς πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἰάθησαν. Τέλος δὲν θὰ ἐπιμεινῶμεν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ παραφροσύνης καὶ προσποιητῆς φρενοβλαβείας καὶ ἄλλων. Τινὰ τούτων εἶναι ζητήματα, μὴ δυνάμενα νὰ εὕρωσι θέσιν ἐν τῷ παρόντι ἐγχειριδίῳ, ἄλλα δὲ εἶναι κυρίως νομικά.

Γ'. *Περὶ περιποίησης φρενοβλαβῶν.* — Ὁ περὶ συστάσεως φρενοκομείων καὶ τοποθετήσεως φρενοβλαβῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέτερος τοῦ 1862 νόμος εἶναι

κυρίως μετάφρασις τοῦ γαλλικοῦ νόμου τοῦ 1832. Ὁ νόμος οὗτος παρουσιάζει τοῦτο τὸ καλὸν καὶ κατὰ τοῦτο ὑπερτερεῖ τῶν λοιπῶν περὶ φρενοβλαβῶν νόμων, ὅτι ἐγράφη ἐπιστημονικώτερον καὶ περιέχει λεπτομερείας λόγου ἀξίας ὑπὸ ἐποψίν ἱατρικὴν.

Καὶ πρῶτον, προῖόν τῆς φιλανθρωπίας ἅμα καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου, ὁ νόμος οὗτος ἐπρεπε νὰ ἀποβλέπῃ τὸ μὲν εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς κοινωνίας, τὸ δὲ εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν πασχόντων. Ἀμφότερα δὲ ταῦτα ὄντως ἐπιτυγχάνονται διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἀσθενῶν ἐν τοῖς φρενοκομείοις. Διότι, τοῦτου γινομένου, ἡ μὲν κοινωνία οὐδὲν ἔχει νὰ βλαφθῇ παρ' αὐτῶν ἀπομονωθέντων· οὗτοι δὲ οὐ μόνον νὰ βλαφθῶσι δὲν εἶναι δυνατόν ὑπὸ ταύτης, ἀλλὰ, — ἐνῷ ἅμα αὐτῶν ἀπομονωθέντων ἄλλοις ἀνατίθεται ἡ φροντίς τῆς περιουσίας, ἂν τοιαύτην εἶχον, — συγχρόνως πᾶσα πρόνοια λαμβάνεται περὶ θεραπείας συστηματικῆς καὶ ἰσσεως αὐτῶν.

Καὶ αἱ μὲν τῶν πλειοτέρων ἐθνῶν νομοθεσίαι γνωρίζουσι δύο εἰδῶν φρενοκομεῖα, δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ. Ἡ ἡμετέρα ὁμως ἐν μόνον γνωρίζει, τὸ δημόσιον. «Ἐπιτρέπεται, λέγει τὸ ἄρθρον 1, εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ καθιστᾷ καὶ συντηρῇ δημοσίᾳ δαπάνη ἐν ἣ πλειότερα φρενοκομεῖα.» Τὸ ἄρθρον τοῦτο, τὸ ὅποιον δὲν φαίνεται μεγάλῃς σημασίας εἰς ἡμᾶς, οἷτινες μέχρις ἐσχάτων καὶ δημοσίων ἐστερούμεθα, εἶναι σπουδαιότατον εἰς τὰ λοιπὰ Κράτη, ὅπου, ἂν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ ἐπιβλέψιν τῶν Ἀρχῶν ὑπάρχωσι τὰ ἰδιωτικὰ καταστήματα, ἡ κοινὴ γνώμη δὲν παύεται, ἐσφαλμένως ἢ ὄχι, ἀποδίδουσα αὐτοῖς σκανδαλώδη γεγονότα. Ἐνῷ, ὅταν τὰ φρενοκομεῖα ἰδρύωνται δημοσίᾳ δαπάνη, συντηρῶνται καὶ «τίθενται, κατὰ τὸ 2 ἄρθρον, ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν διεύθυνσιν τῆς Κυβερνήσεως», ἥτις διὰ τοῦ Νομάρχου, τοῦ Προέδρου καὶ Εἰσαγγελέως τῶν Πρωτοδικῶν, ἢ καὶ ἄλλων αὐτῆς ὑποδεστέρων ὑπαλλήλων, ἐπιτηρεῖ καὶ ἐπιβλέπει ταῦτα, — εἶναι λίαν πιθανόν, ὅτι τὰ σκάνδαλα θὰ λείψωσιν. — Ἄλλως δέ, δὲν εἶναι ἄρξ γε ὀρθόν καὶ δίκαιον καὶ συμφωνον τῷ πνεύματι τοῦ νόμου, — ὁ ὅποιος μόνῃ τῇ δικαστικῇ Ἀρχῇ δίδει τὸ δικαίωμα νὰ ἀφαιρῇ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου καὶ θέτῃ ὑπὸ κηδεμόνα τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, — μόνῃ αὕτῃ νὰ ἔχῃ τὸ καθήκον νὰ ἀσχολῇται καὶ φροντίζῃ βραδύτερον περὶ τῶν δυστυχῶν τούτων, νὰ ἐπιβλέπῃ δὲ τὸν στερηθέντα τῆς ἐλευθερίας πολίτην καὶ ὑπερασπίζῃ αὐτόν;

Ἄλλὰ μέχρι τοῦ σημείου τούτου ἐπρεπε νὰ περιορισθῇ ἡ τῆς Ἀρχῆς ἐπέμβασις καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ἀπαξ τεθέντος, ὅτι οἱ φρενοβλαβεῖς εἶναι ἀσθενεῖς, — εὐθύς ὡς ἡ ἀρχὴ ἐτοποθέτησε τοὺς ἀνθρώπους τούτους ἐν τοῖς φρενοκομείοις καὶ ἐπιβλέπει αὐτούς, — πάντα τὰ λοιπὰ εἰς αὐτοὺς ἀφορῶντα ἐπρεπε νὰ ἀνατεθῶσι τοῖς ἱατροῖς. Καὶ πράγματι τοῦτο γίνεται. Τὸ φρενοκομεῖον διευθύνεται ὑπὸ ἱατροῦ (ἄρθρον 32), ὅστις ἀναγκαιῶς

πρέπει νὰ κατοικῇ ἐν αὐτῷ, μετὰ τοῦ 6' ἱατροῦ, ὅταν ὑπάρχῃ ἀνάγκη τοιοῦτου, ὅπως τὰ πάντα ἐπιβλέπῃ καὶ διέπῃ. — Συνεζητήθη ἐν ἄλλαις χώραις τὸ περὶ διευθυντοῦ κεφάλαιον, ἂν δηλ. ὁ ἔχων τὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ πάσας τὰς φροντίδας τῆς συντηρήσεως τοῦ καταστήματος, ἦναι ὀρθόν, αὐτὸς οὗτος νὰ ἦναι ὁ ἱατρός ὁ θεραπεύων τοὺς νοσοῦντας. Αἱ γνώμαι τῶν περὶ ταῦτα λίαν ἐντριβῶν ἁλλοδαπῶν ἱατρῶν εἶναι διτταί. — Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν τῶν ἡμετέρων νοσοκομείων, ἐν οἷς ἄλλοι οἱ διευθύνοντες καὶ ἄλλοι οἱ θεραπεύοντες, φρονοῦμεν ὅτι λίαν ἐπικαίρον διὰ τὴν Ἑλλάδα θὰ ἦτο καὶ εἶναι, ὁ θεραπεύων ἱατρός νὰ διευθύνῃ τὸ κατὰστημα· ἂν δὲ ποτε ἐπεχειρεῖ τις νὰ μετακινήσῃ τὰ σήμερον καλῶς ἔχοντα, πιστεύομεν ὅτι τότε μόνον θὰ κηδοκίμει κατὰστημα τοιοῦτον, ἐν ᾧ δύο ἄρχοντες ὑπάρχουσιν, ὅτε ὁ διευθυντὴς ἦν εἶδος ἐπιστάτου ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἱατροῦ.

Ὅπωςδὴποτε κατὰ τὸν σήμερον νόμον ἡ δικαιοδοσία τοῦ διευθυντοῦ ἱατροῦ εἶναι μεγάλη καὶ σοβαρά. Οὐδένα φρενοβλαβῆ, λέγει τὸ ἄρθρον 4, δύναται ὁ διευθυντὴς φρενοκομεῖν νὰ δεχθῇ ἐὰν δὲν παραδοθῶσιν αὐτῷ τὰ ἀκόλουθα ἔγγραφα: αἰτήσεις πρὸς εἰσαγωγὴν ἐν τῷ καταστήματι, πάντα τὰ ὑπάρχοντα ἔγγραφα τὰ δυνάμενα νὰ βεβαιώσωσι τὴν ταυτότητα τοῦ φερομένου ὡς ἀσθενοῦς, καὶ κυρίως ἱατρικὴν ἔκθεσιν, λίαν λεπτομερῆ, δηλοῦσαν τὴν κατάστασιν τῶν φρενῶν τοῦ ἀρρώστου. Ἡ ἔκθεσις αὕτη δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει, διότι ἐγράφη εἰς ἐποχὴν παλαιότεραν τῶν 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς αἰτήσεως. — Τὸ πιστοποιητικὸν τοῦτο τοῦ ἐνὸς ἱατροῦ εἶναι βεβαίως λίαν ἐπαρκές. Ἀλλὰ, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως, φρονοῦμεν, μετὰ τῶν τελευταίων ἐξετασάντων τὸν νόμον, ὅτι καλὸν θὰ ἦτο δύο ἱατρῶν, μὴ γνωρίζόντων μάλιστα ἀλλήλους, εἰ δυνατόν, πιστοποιήσας νὰ ἐζητεῖτο. — Γενομένου δεκτοῦ ἐν τῷ καταστήματι τοῦ ἀρρώστου, ὁ διευθυντὴς χρεὸς ἔχει ἀμέσως νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν μελέτην τοῦ πύθους αὐτοῦ, καὶ, ἀφοῦ γνωστοποιήσῃ τρεῖς μετὰ τοῦτο ἡμέρας τὴν παραδοχὴν τῷ Νομάρχῃ, ὅστις φέρει εἰς γνῶσιν τῆς ἀνωτάτης Ἀρχῆς, — μετὰ 15 ἡμέρας νὰ πέμψῃ λεπτομερῆ ἔκθεσιν, ἐν ᾗ (ἄρθρ. 6) ἐπιβεβαιούται ἢ γίνεται ἐπανόρθωσις τῆς ὑπὸ τῆς ἱατρικῆς ἐκθέσεως ἀναφερομένης παθήσεως τοῦ εἰσαχθέντος. — Τὸ ἄρθρον τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, λίαν ἐπικαίρως ἐτίθη, καὶ ἐξ οὗ πᾶσα ἡ ὑπαρξίς τοῦ φρενοβλαβοῦς ἐξαρτᾶται, ἠθέλησαν νὰ τροποποιήσωσι, τοὐλάχιστον ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐθεώρησαν ὀρθότερον νὰ ἀναφέρωσι τὴν ἐπιβεβαιώσιν τῆς ἱατρικῆς ἐκθέσεως, οὐχὶ εἰς τὸν ἱατρὸν τοῦ καταστήματος, ἀλλ' εἰς ἄλλον ἱατρὸν. Διὰ τοῦτο ἐζήτησαν νὰ γραφῇ ἄρθρον, καθ' ὃ ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν παραδοχὴν τοῦ φρενοβλαβοῦς, ὁ Νομάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ ἐιδικοῦ ἱατροῦ τῆς ἑαυτοῦ ἐμπιστοσύνης, ἐπισκέπτονται τὸ φρενοκομεῖον.

μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ τούτου ἐξέτασιν τοῦ νεωστὶ εἰσαχθέντος καὶ συμφώνως πρὸς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ, ὁ Νομάρχης συντάσσει ἐκθεσιν, ἣν πέμπει εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Πρωτοδικῶν. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως δὲ ταύτης τελεσιδικίως τὸ Πρωτοδικεῖον ἀποφασίζει, ἂν ὁ φρενοβλαβὴς πρέπη νὰ μείνῃ ἢ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ καταστήματος. — Τὸ καθ' ἡμᾶς οὐδεμίαν δυσκολίαν θὰ εἶχομεν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν τροποποίησιν ταύτην, ἂν ἐζώμεν ἐν Γαλλίᾳ. Ἐν Ἑλλάδι ὁμως, καὶ ὅπως νῦν ἔχουσι τὰ πράγματα, ἀγνοοῦμεν κατὰ πόσον παρομοία τροποποίησις θὰ ἦτο ἐφικτή. — Τέλος, μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων δικαιωμάτων, ἅμα τοῦ ἱατροῦ διευθυντοῦ δηλώσαντος, ὅτι ἐκ τῶν νοσηλευομένων τις ἐθεραπεύθη καὶ εἶναι ὑγιής, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀφίεται ἐλεύθερος.

Καὶ ταῦτα μὲν ἔταν ἡ εἰσαγωγή φρενοβλαβοῦς ἐν φρενοκομείῳ ζητήται παρ' ἰδιωτῶν. Ὅταν ὁμως πάθῃσις τις ἦναι τιαυτή, ὥστε αἰδύναται (ἄρθρ. 13) νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν, τότε ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας (Ἀθηνῶν), ὁ Νομάρχης, ὁ Ἐπαρχος ἢ τέλος ὁ Δήμαρχος διατάσσουσιν αὐτεπαγγέλτως τὴν ἐν φρενοκομείῳ εἰσαγωγήν τοῦ πάσχοντος. Κατὰ τὴν περίστασιν ὁμως ταύτην οὐδόλως ἀναγκαία ἡ πιστοποιήσις ἱατροῦ ὥστε ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγραφομένης ἐπισκέψεως τοῦ Νομάρχου καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ διευθυντοῦ πλείοτερον καταφαίνεται ἐνταῦθα.

Πλὴν ὁμως τῶν ἄρθρων τούτων ὁ νόμος πολλαχοῦ παρουσιάζει καὶ κενὰ πολλά, τὰ ὁποῖα εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν συνεπληροῦντο, καὶ ἄλλα οὐχὶ ὀρθά. Οὕτω π. χ. ὁ νόμος φαίνεται ἡμῖν σφαλλόμενος, ὅταν διδῇ τὸ δικαίωμα εἰς ὠρισμένους συγγενεῖς, ζητήσαντας τὴν ἀδειαν νὰ παραλάβωσιν ἐκ τοῦ καταστήματος τὸν φρενοβλαβή. Διότι τί γενήσεται μετὰ τὴν ἐξοδον ὁ πάσχων; Εἶναι βέβαιον, ὅτι οἱ συγγενεῖς θὰ φροντίσωσι περὶ τῆς ἰατρικῆς αὐτοῦ. Ἀλλὰ, καὶ ἂν ἔχωσι πᾶσαν τὴν πρὸς τοῦτο προθυμίαν, δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι τὰ τῆς θεραπείας; — Οὐδὲν ὁ νόμος ἡμῶν λέγει περὶ τῶν ἀσθενῶν, οὔτινες, ἰαθέντες ἢ μὴ, ἐπανήλθον εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινωνίας. — Οὐδὲν ὁμοίως περὶ ἐγκληματιῶν φρενοβλαβῶν, ὅπως καὶ περὶ τῶν ὡς φρενοβλαβῶν φερομένων ὑποδίκων. Εἶναι ἄρα γε μικροῦ λόγου ἄξια τὰ ζητήματα ταῦτα; Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὑποθέτομεν, ὅτι οὐδεὶς περὶ αὐτῶν λόγος γίνεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νομοθεσίᾳ, διότι αἱ τῶν ξένων ἐθῶν, ἀφ' ὧν ἡ ἡμετέρα μετεφράσθη, οὐδὲν λέγουσιν. Ἄν ὁμως τὸ πρὸ μικροῦ ἀρξάμενον νὰ ἐργάζεται Διομοκατεῖον χωρήσῃ ἐπὶ μικρὸν τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ταχέως αἱ ἐλλείψεις αὐταὶ θὰ φανῶσι, καὶ νόμοι μεταγενέστεροι ἐλπίζομεν ὅτι θὰ διορθώσωσι τὰ κακῶς ἔχοντα σήμερον, ἢ τὰ ἐλλειπῇ.

B'. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεως τῶν φρενοβλαδῶν.

Ὁ ἰατρός προσκαλεῖται νὰ γνωμοδοτήσῃ περὶ ἀνθρώπου τινὸς ἂν ἔχῃ ἢ δὲν ἔχῃ σώας τὰς φρένας ἢ ἂν, καθ' ἣν ὥραν διέπραξεν ἀδίκημά τι, εἶχεν ἢ ὄχι ταύτας σώας. Προσκαλεῖται δὲ εἴτε ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς, εἴτε ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φερομένου πρὸς ἐξέτασιν.

Ἡ θέσις τοῦ ἱατροῦ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην εἶναι λίαν ἐπίσημος· διότι σκοπὸς τῆς γνωμοδοτήσεως αὐτοῦ εἶναι νὰ διαφωτισθῇ ἡ δικαιοσύνη εἰς περιστάσεις οὕτω σκοτεινὰς καὶ δυσκόλους, καθ' ἃς οἱ μὲν κοινοὶ μάρτυρες οὐδὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν, οἱ δὲ δικασταὶ οὐδὲν ἐξ ἐαυτῶν δύνανται νὰ ἀποφανθῶσιν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ἰατρός πρέπει πρὸ παντὸς νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὸ ἴδιον καθήκον καὶ τὴν σημασίαν τῆς ἐαυτοῦ ἀποστολῆς· ὥστε ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ οὔτε πλείονερα νὰ εἴπῃ τῶν ἀναγκαίων, οὔτε ὀλιγώτερα, οὔτε τοιαῦτα, ὅποια ἀναφέρονται εἰς δικαιοδοσίαν ἄλλων· συγχρόνως δὲ οὔτε ἄνευ λόγου νὰ συμπεραίνῃ, οὔτε λύσιν τυχαίαν νὰ προτείνῃ· ἂν δὲ ἐκ τῆς ἐξετάσεως δὲν κατώρθωσεν αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ σχηματίσῃ γνώμην βεβαίαν, οὐδεμίαν νὰ ἐξενέγκῃ τοιαύτην, ἀλλὰ νὰ ζητήσῃ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἐξέτασις, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ μακροτέρα διορία πρὸς ἐξετάσεις ποικίλας.

Συνήθως τίθενται τῷ ἱατρῷ, — ἰδίως μάλιστα ὅταν ἡ Ἀρχὴ προσκαλῇ αὐτόν, — ὅρισμένα τινὰ ζητήματα, ἐφ' ὧν πρέπει ν' ἀπαντήσῃ· ἄλλοτε ὅμως τὰ ζητήματα δὲν τίθενται οὕτω σαφῶς, ἀλλ' ἀναλόγως τῶν περιστάσεων ποικιλώτερα. Ὅπως δὴ ποτε καὶ ἂν τίθενται, ἵνα ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ζητήματα τῆς Ἀρχῆς, ἢ ἵνα ἀναγράψῃ ἐκθεσιν, ὑπὸ ἰδιωτῶν προσκαλούμενος, ἔχει ἀνάγκην πρῶτον μὲν νὰ γείνη ἐνήμερος τοῦ ζητήματος, δι' ὃ προσκαλεῖται νὰ γνωμοδοτήσῃ. Πρὸς τοῦτο δὲ ἔχει ἀνάγκην δύο τινῶν· πρῶτον τοῦ ἀνθρώπου, περὶ οὗ πρόκειται νὰ ἀποφανθῇ — ἂν περὶ ζῶντος πρόκειται, — καὶ δεύτερον, πάντων, ὅσα ὅπως δὴ ποτε πρὸς αὐτὸν σχετίζονται καὶ ἀναφέρονται οὕτως ἢ ἄλλως εἰς τὴν βίωσιν αὐτοῦ.

A' I ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΝΩΝ ΝΑ ΔΙΑΦΩΤΙΣΘΕΙ ΤΟΝ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΗΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΟΝΤΟΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΝ

Πρὶν ἢ ὁ ἱατροδικαστὴς προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὸν ὅποιον προσκαλεῖται, καλόν, πολλὰκις δὲ καὶ ἀναγκαῖον, εἶναι νὰ γνωρίσῃ πᾶν ὅτι, ἀναφερόμενον εἰς τὸν πᾶσχοντα, δύναται νὰ διαφωτίσῃ ὅπως δὴ ποτε ἢ καὶ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ὁποτέραν ἐξέτασιν, ἴσως δὲ ποτε καὶ νὰ φέρῃ εἰς βεβαίαν διὰ γνῶσιν.

Τὰς πληροφορίες ταύτας δυνάμεθα νὰ περιλάβωμεν ὑπὸ τρία κεφάλαια: Πρῶτον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς, ἣν μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης διή-

γαγεν ὁ πάσχων· δεύτερον εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐκθεσιν τῶν γεγονότων ἐκείνων, δι' ἃ ἡ Ἀρχὴ ἢ οἱ συγγενεῖς τοῦ πάσχοντος προσεκάλεσαν τὸν ἰατρόν, καὶ τρίτον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν χειρογράφων, ἐπιστολῶν καὶ παρομοίων τινῶν ἄλλων ἀντικειμένων τοῦ ἀρρώστου.

1) Καὶ εἰς μὲν τὸ κεφάλαιον τῆς ιστορίας τοῦ ἀρρώστου ὁ ἰατροδικαστὴς πρέπει κυρίως νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν καὶ νὰ ἐκζητήσῃ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα, γνωστὸν ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι σχετίζονται ὡς αἰτία μετὰ τῆς παθῆσεως τῶν φρενῶν, ἀπαντῶσι παρὰ τῷ ἐξεταζομένῳ. Καὶ δὴ πρῶτον τὰ *οἰκογενειακὰ προηγούμενα*. Πάντες οἱ φρενολόγοι συναμολογοῦσιν, ὅτι μία τῶν κυρίων, ἴσως ἡ κυριωτέρα αἰτία τῆς φρενοβλαθείας, εἶναι ἡ *κληρονομικότης*. Ἀνάγκη λοιπὸν πρὸ παντὸς νὰ βεβαιώσωμεν τὴν διανοητικὴν κατὰστασιν τῶν προγόνων καὶ συγγενῶν τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν, καὶ ἂν μεταξὺ αὐτῶν φέρονται εἰς ἡ πλειότεροι δεῖξαντες διατάραι φρενῶν ἢ ἔστω καὶ παθόντες οἰονδήποτε ἐξ ἐκείνων τῶν νευρικῶν νοσημάτων, τὰ ὁποῖα οὕτως ἢ ἄλλως σχετίζονται μετὰ τῶν διανοητικῶν παθήσεων.

Μετὰ ταῦτα πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν πῶς μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης καὶ ὑπὸ ποίους ὁρους ἐβίωσεν ὁ πάσχων, τὸ ἠθικὸν δηλαδὴ καὶ κοινωνικὸν περιβάλλον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ἔζησε, τὰς διαφόρους τοῦ βίου περιπετείας, τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν, τὰς ἑξεις καὶ ἐν γένει τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ, καὶ πάντα τέλος ὅσα περὶ ταῦτα περιστρέφονται. Διότι οἱ ὅροι, ὑφ' οὓς πᾶς τις ζῇ ἐν κοινωνίᾳ, ἰδίως κοινωνίᾳ ὅπως αἱ σημεριναί, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπουσιν αὐτῷ ἡσυχῶς νὰ διέρχεται τὸν βίον, οὔτε ἡ πολλὴ ἐργασία, οὔτε ἡ μεγάλη κόπωση, εἶναι ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ἔχουσι δι' ἡμᾶς σημασίαν. Ὅταν ὁμως κατὰ τὴν βίωσιν ταύτην ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκηται εἰς διηνεκεῖς ἠθικὰς συγκινήσεις, ὅταν δι' αὐτὸν ἡ πρὸς ζωὴν πάλῃ γίνηται δεινὴ, ὅταν αἱ ἡμέραι διέρχωνται ἐν μέσῳ ἀγωνιῶν, ὅταν φροντίδες μεγάλαι καὶ μέριμναι ἀποσπῶσι πᾶν ἡσυχίας λεπτόν καὶ ἀπορροφῶσι πᾶσαν τὴν προσοχὴν καὶ ἀνάπauσιν, — ὁ ἄνθρωπος οὗτος, οἷοσδήποτε καὶ ἂν ᾖ, ἐξασθενεῖ τὸ πνεῦμα καὶ προδιαθέτει αὐτὸ εἰς διαστροφὴν. Καὶ ἂν εἰς τοῦτο συνηθέστερον προδιαθέτωσιν αἱ συνήθως ἐπαναλαμβανόμεναι θλιβεραὶ περιστάσεις, αἱ λύπαι, αἱ ἀνησυχίαι διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις, ἡ ἀπώλεια τῆς περιουσίας, τὰ οἰκογενειακὰ δυστυχήματα, τὰ καταρριφθέντα οἰκοδομήματα εὐτυχίας ἢ ἡσυχου ζωῆς, ἅτινα διὰ μακρῶν εἰργάζετο νὰ ἀνεγείρῃ ὁ μέλλων νὰ πάθῃ, ὁ φόβος καὶ τὰ τραγικὰ γεγονότα, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων εὐρέθη. — οὐχ ἥττον κακὴ εἶναι καὶ ἡ ἀποτόμως ἐπερχομένη χαρὰ, ἡ πολλὰ χαρμῶσυνοι καὶ εὐχάριστοι περιστάσεις. Ἐπειτα ἡ ἀνατροπὴ καὶ ἐκπαίδευσις τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ἐξετασθῶσι, διότι γνωστὸν ὅτι λίαν κακὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος βίου ἔχει ἀνάστροφος δασεῖσα ἀνατροφή, ἢ ἐκπαίδευσις ὑπερβολικὴ εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες δὲν

δύνανται νὰ δεχθῶσιν αὐτήν, ὅπως καὶ ἡ περὶ τὰ θρησκευτικὰ μεγάλη ἐπασχόλησις, ἡ ἔντασις τοῦ πνεύματος εἰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις, εἰς φιλόδοξα σχέδια. Ὁμοίως δὲ πρέπει νὰ μὴ παραλειφθῇ ἡ ἐξακριβώσις τῶν καθημερινῶν σχέσεων τοῦ ἀρρώστου, διότι παρὰ πάντων ὁμολογεῖται ὅτι ἡ ἀπομίμησης μεγάλην σημασίαν ἔχει εἰς τὴν διαταραχὴν τῶν φρενῶν, ἰδίως παρὰ γυναῖξιν.

Ἵνα λοιπὸν περὶ ταῦτα πάντα ὁ ἰατροδικαστὴς φωτισθῇ, ἀνάγκη νὰ προβῇ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν λεπτομερεστέρας ἐρεύνας, ἐρωτῶν ἐκείνους, οἵτινες δύνανται νὰ πληροφορήσωσιν αὐτὸν καὶ σχετίζων τὰς πληροφορίες πρὸς τε ἀλλήλους καὶ πρὸς ὅσα πρὸ αὐτοῦ ἔχει. Θὰ βεβαιώσῃ δὲ μετὰ ἐπισταμένην ἐξέτασιν πλὴν τοῦ ἀνωτέρω πῶς ἐν γένει ἔζη ὁ πρὸ αὐτοῦ ἄνθρωπος, ποῖαν αἱ σχέσεις, πῶς ἐφέρετο πρὸς τοὺς οἰκείους, τοὺς φίλους, τοὺς γνωστούς· ποῖαι ἦσαν αἱ συνήθεις αὐτῷ ἀσχολίαι, ποῖος ὁ χαρακτὴρ καὶ πῶς ἐν γένει τὰς λεπτομερείας τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἐξ ὧν πολλάκις μία τις, ὅπως π. χ. ὁ τρόπος τοῦ ἐνδύεσθαι, θὰ χρησιμεύσῃ ὡς μίτος, δι' οὗ θὰ φθάσωμεν εἰς σημαντικὰ πορίσματα. Ἐνταῦθα δὲ ὁ ἰατροδικαστὴς οὐ μόνον εἰς τὸ παρελθόν χρεωστεῖ νὰ ἐπέμβῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν σημερινὴν βίωσιν τοῦ πάσχοντος πολλάκις πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ εἴτε εἰς τὴν κατ' οἶκον καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ζωὴν, εἴτε εἰς τὴν ἐν φρενοκομείᾳ διαμονήν, ἃν ἐκεῖ οὗτος εὐρίσκηται περὶωρισμένος.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην ὁ ἰατροδικαστὴς οὐδόλως πρέπει νὰ ἀμελήσῃ νὰ σημειώσῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τὰ φυσικὰ ἐκείνα αἰτία, ἅτινα φέρονται ὡς προδιαθέτοντα εἰς παθήσεις φρενικὰς. Ἰαὶ δὴ τὴν *ἡλικίαν*, ἣτις παρουσιάζει δύο κυρίως ἐποχάς, καθ' ἃς ἡ φρενοβλάβεια εἶναι συχνότερα, τὴν ἡθὴν καὶ τὴν κλιματηρικὴν, καὶ δύο, καθ' ἃς σπανιωτέα, τὴν παιδικὴν καὶ γεροντικὴν. Τὸ *φῦλον*, διότι εἶναι βέβαιον ὅτι εἶδη τινὰ φρενοβλαβείας πολὺ συχνότερον παρατηροῦνται παρὰ τοῖς ἀνδράσιν ἢ ταῖς γυναῖξιν καὶ τούναντίον ἄλλα. Τὴν *κοινωνικὴν κατάστασιν*, διότι, — ἂν καὶ δὲν φαίνεται ἀληθές ὅτι ὁ γάμος ἢ ἡ ἀγαμία ἔχουσι τὴν σημασίαν ἐκείνην, ἣν συνήθως δίδουσι αὐταῖς οἱ ἰατροί, — παρὰ τοῖς ἀγάμοις συχνότερον ἀπαντᾷ ἡ φρενοβλάβεια, πιθανὸν διότι ἔμειναν οὗτοι εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην δι' ἔλλειψιν ὑγιείας, δι' ἔλλειψιν χρημάτων, διὰ προγονικὰς ἀμαρτίας, πάντων σπουδαιοτάτων λόγων, προδιαθετόντων εἰς μελλούσας καταστροφάς, ἀλλ' οὐδεμίαν σχέσιν ἔχόντων πρὸς τὴν ἀγαμίαν. Τὰς *ὥρας τοῦ ἔτους*, διότι βεβαίως οἱ μεγάλοι καύσωνες, ὅπως καὶ αἱ μεγάλοι μετεωρολογικαὶ διαταραχαὶ σχετίζονται πρὸς τὴν διαταραχὴν τῶν φρενῶν. Τὴν ἐν *πόλει* σιν ἢ ἐν *χωρίοις διαμονήν*, τοῦθ' ὅπερ ἔχει σχέσιν πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, καὶ τὴν πλειοτέραν ἢ ὀλιγωτέραν εὐημερίαν. Τὸ *ἐπάγγελμα*, διότι πολλὰ ἐπιτηδεύματα προδιαθέτουσιν εἰς φρενοβλάβειαν, ὅποιον π. χ. τὸ

τοῦ στρατιώτου ἢ τοῦ ναύτου, διότι παρὰ τούτοις κυρίως ἀπαντῶσιν οἱ μεγάλοι κόποι, αἱ μεγάλαι στερήσεις, κακουχίαι, ἀγωνίαι, συγκινήσεις, ἢ ἐν ξένοις τόποις βιώσεις καὶ ἡ κατὰχρησις περὶ τὰ ποτὰ καὶ ἡ σύφιλις· ὁμοίως τὸ θρησκευτικὸν ἐπάγγελμα, καὶ τὸ τῶν πολιτευτῶν, ἰδίως ὅμως τὸ τῶν φρενολόγων ἱατρῶν τῶν ἀσχολουμένων συνήθως μετὰ φρενοβλαβῶν, μετὰ ταῦτα τὸ τῶν ἀσχολουμένων ἐν μέσῳ μεγάλης θερμότητος, ὡς τὸ τῶν μεταλλευτῶν, τῶν μαγείρων καὶ θερμαστῶν· ἀλλὰ κυρίως πρέπει νὰ μὴ λησμονηθῶσιν οἱ πεφυλακισμένοι, οἵτινες, πλὴν τούτου, ὅτι κρατοῦνται διὰ πρᾶξιν, δι' ἣν δυνατόν νὰ ἔχωσι τύψεις συνειδότας, ἢ διότι διέπραξαν ταύτην μὴ ὄντες ἤδη κύριοι τῶν φρενῶν, βιοῦσιν ἐν τρώγλαις καὶ βιοῦσιν ὑπὸ ὄρους ζωῆς αἰσχροῦς.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην πρέπει νὰ μάθωμεν τὴν παθολογικὴν ἱστορίαν — ἐπιτραπήτω ἡμῖν ἡ ἔκφρασις — τοῦ πάσχοντος, ἥτοι πᾶσαν λεπτομέρειαν περὶ τῆς κράσεως καὶ τῶν ἀσθενειῶν, ἃς μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἐπαθεν, ἢ τῶν νοσηρῶν ἐξεων, ὑφ' ἃς ἐξῆσεν. Διότι γνωστὸν ὑπάρχει πόσον ἡ νευρικὴ κρᾶσις, ὅταν ᾖ ἰσχυρά, προδιαθέτει εἰς παραφροσύνην, ἣτις δὴ τότε οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ μὴ ἡ αὐξήσις τῆς φυσικῆς καταστάσεως. Πόσον δὲ πλεῖσται ὀργανικαὶ παθήσεις τοῦ μυελοῦ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἢ νευροπάθειαι, ὡς ὁ ὑπερισμός, ἡ ἐπιληψία, ἡ χορεία, ὁ ἐξόφθαλμος, ἡ τρομώδης παράλυσις, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ νευραλγίαι δεινὰ καὶ συχνὰ ἐπερχόμεναι. Μετὰ ταῦτα ἔρχονται ἡ ποδάγρα, ὁ ρευματισμός, ἡ χοιράδωσις, ἡ φθίσις, ἡ σύφιλις, πολλὰ λοιμώδη νοσήματα, οἷον ὁ ἐξανθηματικός καὶ κοιλιακὸς τύφος, οἱ ἐξανθηματικοὶ πυρετοὶ, ἰδίως ἡ εὐλογία, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ, παρὰ δὲ ταῦτα ἡ χλωρώσις καὶ ἡ ἀναιμία. Ὅμοιως προδιαθέτουσιν εἰς φρενικὰς νόσους παθήσεις διαφόρων ὀργάνων, ἐν οἷς κυριώτεραι αἱ ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, μετὰ δὲ ταῦτα αἱ τοῦ στομάχου, τοῦ ἥπατος, τῶν νεφρῶν, ὅπως καὶ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων καὶ τῆς καρδίας, ἅτινα γεννῶσι τὰς καλουμένας συμπαθητικὰς φρενοπαθείας.

Ἡ προδιάθεσις αὕτη τοῦ ὀργανισμοῦ, πάσχοντος καθ' ἐν τῶν ἀνωτέρω ὀργάνων, ταχέως δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς πραγματικὴν φρενοπάθειαν, ὅταν ἀφορμὴ τις σπουδαιοτέρα ἐπιδράσῃ. Ὡς τοιαῦται δὲ ἀφορμαὶ κυρίως θεωροῦνται ὁ τραυματισμός, καὶ ἰδίᾳ τῆς κεφαλῆς, παρὰ δὲ τοῦτον βλάβη τοῦ μέσου καὶ ἐσωτερικοῦ ὠτός, εἴτε δὲ τὰ ἐξανθήματα τῆς κεφαλῆς καὶ ὁ ἡλιασμός.

Τέλος δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὴν ἐπὶ ἥρειαν, ἣν ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ φάρμακα τινα καὶ δηλητήρια, ὧν ἡ ἐνέργεια ἀνάγεται εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα, καὶ τὰ ὁποῖα ἐπὶ μακρὸν λαμβανόμενα ὑποσκάπτουσι τὸν ὀργανισμόν καὶ φέρουσι παραφροσύνην. Τοιαῦτα εἶναι τὸ οἶνόπνευμα,

τὸ ὄπιον, ὁ καπνός, ὁ αἰθήρ, τὸ χλωροφόριον, εἴτε ὁ μόλυθος, ὁ ὑδράργυρος, ὁ θειώδης ἀνθραξ καὶ ἄλλα.

2) Ὅταν τέλος ὁ ἰατρός λάβῃ πᾶσας τὰς περὶ τῶν ἀνωτέρω δυνατὰς πληροφορίας, ἔρχεται ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς αἰτίας, ἣτις ἠνάγκασε τὴν Ἀρχὴν ἢ τοὺς συγγενεῖς νὰ προσκαλέσωσιν αὐτόν. Καὶ οἱ λόγοι, οἵτινες προσέκαλεσαν τοῦτο, δύνανται πολλάκις, λεπτομερῶς ἐξεταζόμενοι, νὰ φωτίσωσι τὸν ἰατρὸν περὶ πολλὰ.

3) Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν καὶ τούτων χωροῦμεν καὶ εἰς τελευταῖον τι, τὸ ὅποιον, ἂν καὶ μηδαμινόν φαινόμενον, ἔχει ὑπὸ ἐποψίν πρακτικὴν μεγάλην σημασίαν. Ἐννοοῦμεν τὴν μελέτην τῶν χειρογράφων, εἴτε ἐπιστολαὶ εἶναι ταῦτα, εἴτε τετραῖδια, εἴτε τεμάχια χάρτου. Ἐνταῦθα ἡ ἐξέτασις περὶ δύο τινὰ θὰ περιστραφῇ: πρῶτον περὶ τῆς οὐσίας τῶν γραφομένων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐξετασθῶσι κατὰ πόσον περιέχουσιν ἰδέας ὀρθὰς καὶ καλῶς ἐκτεθειμένας καὶ δεῦτερον τὴν μορφήν. Ὑφ' ἣν ἡ γραφὴ παρουσιάζεται, ἥτοι τὸν χαρακτῆρα καὶ ἄλλα παρόμοια. Γενικῶς δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι οἱ παράφρονες γράφουσιν ὅπως σκέπτονται· τούτου ἕνεκα πεπειραμένος τις ἀνὴρ σπανίως δύναται νὰ ἀπατηθῇ, ἅμα ἐπιστήσας τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν χειρογράφων· διότι ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς παραφροσύνης ὅτε μὲν αἱ φράσεις εἶναι ἀσυνάρτητοι καὶ παρατεθειμέναι ἄνευ σειρᾶς, ἄλλοτε ἡ ἐκφρασις εἶναι ἐπιδεικτικὴ, ἐπιτακτικὴ, μεγαλορρήμων· ἄλλοτε ἰδέαι ψευδεῖς ἐπιδιδώκουσι συμπεράσματα ἄνευ σημασίας· ἄλλοτε ἡ ἐπιστολὴ περιστρέφεται περὶ διαταγὰς, ἡ περιγραφὴς τῶν καταδιώξεων, ἃς ὑφίσταται ὁ γράφων, περὶ ἀνακαλύψεις, ἃς ἐποίησατο, περὶ ἐγκλημα, τὸ ὅποιον γινώσκει, καὶ περὶ πλείστα ἄλλα, ἅτινα πάντα ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐκθέσεως, τῶν πολλάκις παρεντιθεμένων ἀσχέτων καὶ ἀλόγων ἐννοιῶν καὶ πλείστων ἄλλων ταχέως μαρτυροῦσι περὶ τῆς καταστάσεως τῶν φρενῶν τοῦ γράφοντος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν μορφήν τῶν γραπτῶν τούτων, τὸ εἶδος τῆς γραφῆς παρουσιάζει συνηθέστατα χαρακτῆρα ὅπως εἰδικόν· διότι ὅτε μὲν αἱ γραμμαὶ δὲν εἶναι κανονικαί, ἀλλὰ φέρονται ἐπὶ τοῦ χάρτου κατὰ παντοίας διευθύνσεις, καὶ συγχέονται πολλάκις παρακείμεναι δύο ἢ πλείοτεραι καὶ ἐπιτιθέμεναι ἡ γραφὴ εἶναι τρέμουσα πλειστάκις καὶ τὰ γράμματα κακῶς ἐξωγραφημένα· πλείστα ὅσαι λέξεις εἶναι ὑποσημειωμέναι ἢ γεγραμμέναι ἄνευ λόγου διὰ κεφαλαίων· παρὰ δὲ ταῦτα ἔλλειψις πνευμάτων, τόνων, στίξεως, ἢ ἐπαναλήψις τῶν αὐτῶν τόνων ἢ στίξεων, παρένθεσις ἀριθμῶν ἢ λέξεων ἀκαταλήπτων καὶ παράλειψις συλλαβῶν τινῶν, τέλος ὀρθογραφία ὅπως ἰδιόρρυθμος. Παρὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν χειρογράφων τούτων πολλάκις ἐπωφελὴς ἔρχεται ἡ ἐξέτασις εἰκόνων τινῶν ἢ σχημάτων, ἅτινα οἱ πάσχοντες ζωγραφοῦσιν εἴτε εἰς τὸ περιθώριον τῶν γραπτῶν, εἴτε εἰς ἰδιαί-

τερα φύλλα, διότι περιέχουσι πολλάκις λαβὴν εἰς ἀποδείξεις διὰ τὸ ἰδιότροπον καὶ παράδοξον.

B' / ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Πάσας τὰς ποικίλας διαταραχάς, ἃς τὸ πνεῦμα πάσχει, δυνάμεθα νὰ περιλάβωμεν ὑπὸ δύο γενικώτερα εἶδη: τὴν διαστροφὴν καὶ τὴν ἐξασθένωσιν. Ἄλλ' ἂν ἡ ἐξασθένωσις τοῦ πνεύματος περιλαμβάνῃ σχεδὸν πάντοτε πάσας τὰς λειτουργίας αὐτοῦ, ἡ διαστροφή δυνατόν νὰ ἀναφέρηται εἰς μίαν μόνον τούτων.

Καὶ ἡ μὲν ἐξασθένωσις τοῦ πνεύματος ἢ εἶναι συγγενής, ὅτε χαρακτηρίζεται ὡς *ἡλιθιότης*, ἢ εἶναι ἐπίκτητος καὶ τότε φέρεται ὡς ἀπομώρῳσις, καὶ παρατηρεῖται εἴτε ὡς φαινόμενον ἡλικίας, εἴτε ὡς τελικὸν ἀποτέλεσμα πολλῶν φρενοπαθειῶν, πολλῶν ὀξείων παθήσεων τοῦ νευρικοῦ συστήματος, πολλῶν λοιμωδῶν νόσων, πολλῶν δηλητηριάσεων, καὶ χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς ἀπωλείας πασῶν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων εἴτε βραδέως ἐπερχομένης, εἴτε ἀποτόμως. « Ἡ ἡλιθιότης, λέγει πού ὁ Esquirol, δὲν εἶναι νόσος. Εἶναι κατὰστασις, καθ' ἣν αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις οὐδέποτε ἀνεφάνησαν. . . Ὁ μωρὸς ὁμως ἄνθρωπος ἐστερήθη τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἐκαρπούτο ἄλλοτε· εἶναι πλούσιος γενόμενος πτωχός· ἐνῶ ὁ ἡλίθιος πάντοτε εὕρισκετο ἐν δυστυχίᾳ καὶ πτωχείᾳ ».

Ἡ δὲ διαστροφή δυνατόν νὰ ἀναφέρηται εἴτε εἰς τὴν βούλησιν μόνον, εἴτε εἰς τὴν αἰσθητικότητα, εἴτε εἰς τὴν διάνοιαν. Αἱ ἀκατάσχετοι ὁρμαὶ, ἡ διαστροφή τῶν ἐνστικτῶν καὶ ἡ ἡθικὴ ἀδράνεια, φαίνονται προερχόμενα ἐκ τῆς διαταραχῆς τῆς βουλήσεως· αἱ παραισθήσεις καὶ ψευδαισθήσεις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς διαστροφῆς τῆς αἰσθητικότητος· αἱ δὲ παραληροῦσαι ἀντιλήψεις καὶ ἡ ἐλλειψὶς τῆς προσοχῆς ἀνήκουσιν εἰς τὴν βλάβην τῆς διανοίας.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν πλειοτέρων φρενικῶν παθήσεων, ἴσως δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ κακὸν ἐπιβάλλεται τρόπον τινά, ὡς πρῶτον φαινόμενον, δυνάμενον νὰ προεῖπῃ ἢ προαγγεῖλῃ τὰ μέλλοντα κακά, παρουσιάζεται ἡ διαστροφή τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἡ μεταβολὴ τῶν συνήθων αἰσθημάτων. Ἐνίοτε ὁ μετὰ μικρὸν μέλλων νὰ πάθῃ καταλαμβάνεται ὑπὸ μελαγχολίας, φόβου, ἀηδίας πρὸς τὴν ζωὴν, ἀπελπισμοῦ. ἡ τοῦναντίον βλέπει τὰ πάντα ῥόδινα, εὕρισκε ἐαυτὸν εὐτυχῇ καὶ αἰσθάνεται εἰδος μακαριότητος· ἄλλοτε γίνεται ὀργίλος διὰ τὸ παραμικρόν, ἐξαγοριῦται καὶ φέρεται ὡσεὶ συνεχῶς ἐζήτει ἐριδας· ἄλλοτε, μετὰ τῶν ἀνωτέρω, ὁ χαρακτήρ ἐν γένει ἀλλοιοῦται, τὰ ἐνστικτὰ μεταβάλλονται, τὰ αἰσθηματα διαστρέφονται· ἄλλοτε ὑπὸ ἄλλην ἐποψιν ἢ ἐνέργεια τοῦ πνεύματος

γίνεται βραδεία, καὶ τοῦτο παρίσταται ὡς ἀπνυθηκός, ἢ τούναντίον δεικνύεται ἀκούραστον καὶ λίαν ἐντεταμένον. Ταῦτα δὲ πάντα μεταλλάσσουνσι, πολλάκις δὲ ἄνευ λόγου, ἄνευ ἀφορμῆς ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου ἐπέρχεται τὸ ἀντίθετον ὅλως. Ἐν γένει δὲ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ μέλλοντος νὰ πᾶθῃ ἐκ φρενικοῦ νοσήματος, χωρὶς νὰ προδίδῃ βαθυτέραν τινὰ ἀλλοίωσιν, παρουσιάζει τῇ προσεκτικῶς ἐξετάζοντι ἀσυνήθές τι, ἔκτακτόν τι.

Ὅλιγον ὁμως μετὰ ταῦτα ἐπέρχονται τὰ τῆς καθαρᾶς διαστροφῆς φαινόμενα.

1) Ὅ,τι συνηθέστερον ἐκ τῶν πρώτων ἐκδηλοῦται καὶ ὅ,τι ἐν γένει σπανιώτερον λείπει ἐπὶ φρενοπαθείας εἶναι τὰ φαινόμενα τὰ ἀπὸ τῆς διαστροφῆς τῆς αἰσθητικότητος. Ἄτινα χαρακτηρίζονται εἴτε ὡς παραισθήσεις, ἢτοι ἀντιλήψεις πραγματικαί, διὰ τὴν παρουσίαν ἀντικειμένου ὑποπίπτοντος εἰς τὰς αἰσθήσεις, ἀλλὰ κακῶς καὶ ψευδῶς ἀποτυπούμεναι καὶ ἀντιλαμβανόμεναι, εἴτε ὡς ψευδαισθήσεις, ἢτοι ἀντιλήψεις ψευδεῖς, διὰ τὴν ἔλλειψιν παντὸς ἀποτυπούμενου εἰς τὰς αἰσθήσεις ἀντικειμένου.

Καὶ αἱ μὲν παραισθήσεις παρατηροῦνται πολλάκις ἐπὶ φρενοβλαθείας, οὐδέποτε ὁμως ἔχουσι τὴν σημασίαν τῶν ψευδαισθήσεων. Αἱ συνηθέστεραι προέρχονται ἐκ τῆς ὁράσεως, ἡ δὲ περιεργότερα τούτων εἶναι ἐκείνη, καθ' ἣν ὁ πάσχων αἰσθάνεται τὸ ἑαυτοῦ σῶμα διπλοῦν. Πολλάκις αἱ παραισθήσεις συγχέονται ταῖς ψευδαισθήσεσιν· ἄλλοτε ἀδύνατον νὰ διακριθῶσι τούτων, διότι ὠρισμένον ὄριον οὐδόλως ἐν τῇ πραγματικότητι ὑπάρχει, ἀφοῦ καὶ τὸ προκαλοῦν τὴν παραισθησιν ἀντικείμενον δύναται πολλάκις νὰ ᾔῃαι τόσῳ μικρόν, ὥστε ἀδύνατος καθίσταται ἡ ἐξακριβωσις αὐτοῦ· ἢ ἀφοῦ ἄλλοτε ἢ ὡς παραισθησις ἀρξάμενη καταλήγῃ εἰς ψευδαισθησιν.

Αἱ δὲ ψευδαισθήσεις, αἵτινες καὶ ὡς παραλήρημα τῶν αἰσθητηρίων ἐχαρακτηρίσθησαν, εἶναι πολὺ μείζονος σημασίας ὑπὸ φρενολογικῆν ἔποψιν καὶ πολλάκις πρέπει μετ' ἐπιμονῆς νὰ ζητηθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ, διότι, παραγόμενοι ἐξ ὑποψίας, οἱ πάσχοντες ὑποκρύπτουσι ταύτας. Συνίστανται δ' ἐν γένει αἱ ψευδαισθήσεις εἴτε ἀπλῶς ἐκ κρότων, ἤχων, φωτός, ὁσμῶν, πόνων· εἴτε εἶναι συνθετώτεραι, οἱ κρότοι γίνονται βήματα ἀνθρώπου προσερχομένου ἢ φωναὶ καὶ ὁμιλίαι περὶ ὕβρεις τὸ συνηθέστερον περιστρεφόμεναι, τὸ φῶς γίνεται εἰκὼν καὶ ὁράματα ποικίλα· ἡ ἀπλῇ ὁσμῇ γίνεται δυσῶδες ἀέριον, διαχεόμενον ἐν τῷ δωματίῳ πρὸς σκοπὸν δηλητηριάσεως· ὁ πόνος γίνεται ἐκρηξις ἡλεκτρικῆς συστοιχίας, ἢ δαίμων ἐπικαθήμενος ἐπὶ τοῦ αὐχένος τοῦ πάσχοντος κτλ. Καὶ ἄλλοτε μὲν αἱ ψευδαισθήσεις προέρχονται ἐξ ἐνὸς μόνου αἰσθητηρίου, ἄλλοτε ἐκ δύο ἢ πλειοτέρων, καὶ τότε ὁ πάσχων βλέπει ὁράματα καὶ συνομιλεῖ μετὰ τῶν ὄντων, τὰ ὅποια βλέπει, ἢ ὁμιλεῖ μετὰ τοῦ ἐπικαθημένου ἐπὶ τὴν ῥά-

χιν δαίμονος, ὃν δὲν βλέπει, ἀλλ' αἰσθάνεται κτλ. Αἱ συχνότεραι τῶν ψευδαισθήσεων εἶναι βεβαίως αἱ ἀπὸ τῆς ἀκοῆς· αἱ ποικιλώτεραι ὁμῶς καὶ αἱ μᾶλλον ζωηραὶ εἶναι αἱ ἀπὸ τῆς ὀράσεως.

Παρὰ τὰς ψευδαισθήσεις ταύτας, πολλάκις παρατηροῦνται καὶ ἄλλαι μὴ ἀναγόμεναι ὠρισμένως εἰς τὰς πέντε αἰσθήσεις. Τοιαῦται εἶναι αἱ ἀπὸ τῆς γενετήσιου αἰσθήσεως, καθ' ἃς οἱ πάσχοντες, — οἵτινες εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γυναῖκες, — συνευρίσκονται μετ' ἀνθρώπων, ἢ τὸ συνηθέστερον διαβάλλον, οἵτινες βιάζουσιν αὐτάς· ἄλλοτε αἰσθάνονται ἐαυτὰς ἐγκύους ἢ ἐπιτόκους· τὸ δὲ περιεργότερον ἐπὶ τούτων εἶναι, ὅτι τὰς τελευταίας ταύτας ψευδαισθήσεις ἔχουσι πολλάκις καὶ ἄνδρες. Τοιαῦται ὁμοίως εἶναι αἱ καλούμεναι ὑπὸ τῶν φρενολόγων *ἐσωτερικαὶ ψευδαισθήσεις*, καθ' ἃς οἱ ἄρρωστοι αἰσθάνονται ἐκτακτὰ καὶ παράδοξα εἰς ὠρισμένα ἐσωτερικὰ μέρη τοῦ σώματος. Εἰς παρόμοια πάσχοντας ἡ νεκροψία πολλάκις ἐδειξε δεινὰς βλάβας τῶν ὀργάνων, ἐξ ὧν εἶχον τὰς ψευδαισθήσεις. Τέλος παρόμοιοι εἶναι τῆς γενικῆς αἰσθήσεως ψευδαισθήσεις, καθ' ἃς οἱ πάσχοντες μετατρέπονται εἰς γίγαντας ἢ νάνους ἢ εἰς λύκους καὶ θηρία.

«Ὁ γενικός καὶ οὐσιώδης χαρακτήρ τῶν ψευδαισθήσεων καὶ παραισθησεων, λέγει ὁ Tardieu (1), τῶν συμπτωματικῶν τῆς φρενοβλαθείας εἶναι οὗτος: ὅτι χρησιμεύουσιν ὡς τροφή εἰς τὸ παραλήρημα καὶ βάσις εἰς τὰς ψευδεῖς κρίσεις καὶ τὰς σταθερὰς ἰδέας τῶν φρενοβλαβῶν. Ἐκ τούτου δὲ προέρχεται, ὅτι αὗται ἔχουσι μεγάλην ἐπήρειαν ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτῆς τοῦ παραληρήματος καὶ ὅτι προστιθέμεναι αἱ μὲν ταῖς δέ, γεννῶσι καὶ διατηροῦσιν ἐν τῇ ἐγκεφάλῳ τῶν ἀσθενῶν σειρὰν ἀντιλήψεων καὶ ἰδεῶν πεπλανημένων, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ πλεῖστον τῶν μερικῶν φρενοπαθειῶν.»

2) Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἢ καὶ πρὸ αὐτῶν ἐνίστε ἐπέρχονται αἱ *παραληρούσαι ἀντιλήψεις*, αἱ ἀνόητοι δὴλον ὅτι εἶναι ἰδέαι, τὸ ἄλογον τῶν ὁποίων συχνάκις μὲν εἶναι σαφές ἐξ ἐαυτοῦ, ἄλλοτε ὁμῶς μόνον διὰ τῆς πρὸς τὰ πράγματα παραβολῆς καταφαίνεται. Ἐνταῦθα δὲ πᾶσαι αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις ἢ τινες μόνον τούτων παρίστανται σφαλλόμεναι ἢ διεστραμμέναι. Καὶ ὅτε μὲν ἰδέαι ὀρθαὶ ἢ μὴ καθ' ἐαυτὰς ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλας, ἀλλ' ἄνευ συνεχείας, ἄνευ συναρμολογίας, ἢ δὲ προσοχῇ, ἢ μνήμῃ, ἀλλὰ κυρίως ἢ κρίσις κατ' οὐδὲν ἐπεμβαίνουσιν εἰς τὸν χεῖμαρρον τοῦτον τῆς ἀταξίας, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ *παραλήρημα*, συνοδευόμενος ἐστὶ ὅτε καὶ ὑπὸ ἐξεγέρσεως σημαντικῆς τῶν δυνάμεων, κινήσεων ἀτάκτων, φωνῶν ἀγρίων κτλ. Ἄλλοτε πεπλανημένοι καὶ σφαλεραὶ ἰδέαι ἔρχονται ἄθροαι, χωρὶς ἢ προσοχῇ νὰ διευθυνη αὐτάς· ἀλλ' ἡ κρίσις ἐνταῦθα παρίσταται οὐχὶ ὡς καὶ πρὶν ἀδρανὴς καὶ ἄλογος, τὸναντίον εἶναι ὀρθή. Οὕτω δὲ ὁ

(1) Tardieu. — Étude médico-légale sur la folie. Paris, 1872, p. 74.

παράφρων όμιλεῖ ὡς λογικὸς ἄνθρωπος· ἐπειδὴ ὁμῶς αἱ λογικῶς ἐκφερόμεναι κρίσεις στηρίζονται ἀσυνειδήτως ἐπὶ πεπλανημένων ιδεῶν, εἶναι καὶ αὗται ψευδεῖς καὶ ἐσφαλμέναι. Ἄλλοτε αἱ παραληρούσαι ἀντιλήψεις εἶναι ὀλίγαι, πολλάκις μάλιστα περιστρέφονται, μετὰ μακρὰν ἐργασίαν συστηματοποιήσεως, εἰς μίαν μόνην, ἥτις ὁμῶς ἀφαρπάζει τὸ πνεῦμα, περι- κλείει πᾶσαν τὴν προσοχήν, ἀπορροφᾷ πᾶσαν τὴν δραστηκὴν δύναμιν τοῦ πάσχοντος, ὅστις τοσοῦτον ὑπὸ τῆς ἐπιμόνου ταύτης ιδέας ἀσχολεῖται, ὥστε περὶ οὐδὲν ἄλλο μὴ ταύτῃ σχετιζόμενον ἀσχολεῖται.

3) Στενῶς συνδεδεμέναι ταῖς παραληρούσαις ἀντιλήψεσιν, ἀλλ' οὐχὶ ἀναγκαιῶς πάντοτε μετ' αὐτῶν συμβαδίζουσαι, παρατηροῦνται καὶ ἐκδηλώσεις τῆς διαστροφῆς τῆς βουλήσεως, αἱ ἀποτελοῦσαι τὰς ἀκατασχέτους ὁρμὰς. Τὰς ὁρμὰς ταύτας πρέπει νὰ διακρίνωμεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς εἰς δύο εἶδη: εἰς πρῶτόν τινα βαθμόν, καθ' ὃν αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις πᾶσαι ἢ αἱ πλείους εἶναι ὑγιεῖς καὶ ἀκμαῖαι, μόνον δὲ τὰ αἰσθήματα καὶ ὁ χαρ- κτῆρ καὶ τὰ ἐνστικτα εἶναι οὕτω διεστραμμένα, ὥστε τὰ ἐλαττώματα ἔχουσι φθάσει σχεδὸν εἰς βαθμὸν νόσου. Πολλάκις δηλ. ἄνθρωποι, κατὰ πάντα ὑγιῶς ἔχοντες, φέρονται ἀκατασχέτως πρὸς τὸ ψεῦδεσθαι, τὸ ὀργιζέσθαι, τὸ μεθύσκεσθαι· ἄλλοτε, καὶ τοῦτο παρατηρεῖται παρὰ τοῖς πλείοσι τῶν διελθόντων διὰ τῶν ἐδωλίων τῶν δικαστηρίων, φέρονται πρὸς κλοπὴν, πρὸς ἐμπρησμόν, πρὸς ἀνθρωποκτονίαν. Ὁ δὲ δεῦτερος βαθ- μός, τὸν ὁποῖον πρέπει κυρίως νὰ ὀνομάσωμεν *ἀκάθεκτον ὁρμὴν*, εἶναι ἐκεῖνος, καθ' ὃν καθαρὰ διαστροφή τῆς διανοίας ὠθεῖ τοὺς πάσχοντας πρὸς διὰπραξιν πράξεώς τινος σχεδὸν ἀσυνειδήτως καὶ χωρὶς νὰ ᾔναι δυ- νατὸν νὰ κρατηθῶσιν. ὅπως παρὰ πάσχουσιν οἰνοπνευμάτωσιν, ἐπιληψίαν, παραφροσύνην καταδιώξεως, θρησκευτικὴν μανίαν, ὡς παρὰ τοῖς κατα- πονουμένοις ὑπὸ ψευδαισθήσεων ἢ τοῖς μανικοῖς, ὧν ἡ μανία οὕτω δὴ ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἀνθρωποκτονία.

Εἰς τὴν διαστροφήν τῶν ἡθικῶν τούτων λειτουργιῶν καὶ ὡς σφιγκτὰ συνδεδεμέναι τῇ διαστροφῇ τοῦ χαρακτῆρος, τῶν αἰσθημάτων τῶν ἐνστί- κτων ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν φρενολόγων λειτουργίαι τινές, οἷαι αἱ τῆς ἐκφράσεως συναισθημάτων, ἢ τῆς λαλιᾶς, κινήσεων τινων ἀνακλαστικῶν ἢ ἄλλων καθαρῶς ἐκ τῆς βουλήσεως προερχομένων, ἅτινα πάντα παρα- τηροῦνται καὶ ταῦτα διεστραμμένα. Οὕτως ὁ γέλως, τὰ δάκρυα, ἡ λύπη, ἡ χαρὰ, ἡ ὀργή, ἡ ἀπάθεια ἐπὶ μακρὸν φαίνονται πολλάκις διατηρούμενα ἢ ἄνευ λόγου ἢ ἐν οὐ δέοντι ἐρχόμενα. Οὕτω κινήσεις τινές, ἃς ὁ πάσχων ἐκτελεῖ εἴτε συχνάκις εἴτε ἐπὶ μακρὰς ὥρας ἄνευ διακοπῆς, οἷον περίπα- τος ἀτελείωτος κουράζων καὶ αὐτὸν τὸν βλέποντα· κινήσεις τῆς κεφαλῆς ἀπὸ πρωίας μέχρι νυκτὸς αἱ αὗται ἐξακολουθοῦσαι, ἢ τῶν χειρῶν, ἀπομι- μούμεναι τὰς πρὸς ἐργασίαν τινὰ ὠρισμένην κινήσεις· προσήλωσις τῶν

όφθαλμῶν ἄνευ τέλους ἐπὶ ἰδεατὸν ἢ μὴ ἀντικείμενον. Ἀλλὰ τὸ ἐκ πάντων τούτων κυριώτερον καὶ μείζονος σημασίας εἶναι ἡ ὁμιλία καὶ ἡ φωνή. Πολλάκις ὁ πάσχων περιπίπτει εἰς ἐντελῆ ἀφασίαν, ἥτις δύναται μὲν ἐνίοτε νὰ ᾖναι φαινόμενον ὀργανικῆς παθήσεως, συνήθως ὅμως εἶναι ζήτημα ἀλόγου ἐπιμονῆς. Ἄλλοτε, ἄνευ διακοπῆς, ἐπαναλαμβάνει τὰς αὐτὰς λέξεις, τὰς αὐτὰς φράσεις. Τέλος ἄλλοτε τὰ ἑαυτοῦ συναισθήματα ἐκφράζει διὰ κραυγῶν ἢ φωνῶν ἀνθρώπων καὶ ἀγρίων.

Ὁποσδήποτε ἂν ᾖ, ἵνα ὁ ἰατροδικαστὴς ἐξακριβώσῃ τὴν πνευματικὴν κατὰστασιν τοῦ φερομένου ὡς πάσχοντος καὶ ἀντιληφθῇ τῶν γεγονότων τούτων, περὶ ὧν βραχύτατα εἵπομεν, ἀνάγκη ὅπως ἔλθῃ εἰς ἄμεσον σχέσιν πρὸς τοῦτον καὶ ἐξετάσῃ τὰ κατ' αὐτόν. Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ ἱατροῦ, ἰδίως ὅταν παραγγελλόμενος ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς πράττῃ τοῦτο, εἶναι λίαν δύσκολος. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τῆς πρώτης ἐντυπώσεως, ἣν ἡ παρουσία αὐτοῦ θὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸν πάσχοντα, καὶ τὸ νὰ κατορθώσῃ ἀμέσως ἢ μετὰ βραχὺ νὰ κερδήσῃ τὰ πιστὰ παρὰ τούτῳ, εἶναι κατὰ τὴν ἰδέαν ἡμῶν ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια, ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἰδιαιτέρας συμπεριφορᾶς τοῦ ἱατροῦ, δυσκόλως δύνανται νὰ προσχεδιασθῶσιν ἢ υποβληθῶσιν ὑπὸ κανόνας.

Τούτου ὅμως γενομένου, καὶ τῶν πρώτων κωλυμάτων ὑπερβαθέντων, ὁ ἰατροδικαστὴς εὐρίσκεται ἤδη εἰς πεδῖον ὁμαλώτερον καὶ δύναται νὰ χωρήσῃ πολὺ εὐκολώτερον. Παραλαμβάνομεν ἐκ τοῦ *Περὶ φρενικῶν νοσημάτων* ἐγγχειριδίου τοῦ καθηγητοῦ κ. Ball (1) ὅσα οὗτος περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεως τῶν φρενοβλαβῶν μακρὰ λέγει, διότι φρονοῦμεν ὅτι τὰ μακρότερα ταῦτα λίαν χρήσιμα θὰ ἔλθωσι τοῖς πρακτικοῖς ἰατροῖς.

α Ἄς ὑποθέσωμεν, λέγει οὗτος, τὰς πρώτας δυσκολίας κατανικηθείσας. Εὐθύς ὡς ὁ ἰατρός εὑρεθῇ πρὸ τοῦ φρενοβλαβοῦς, πρέπει νὰ ἐπιστήσῃ μεγάλως τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς βασικοῦ ἀξιώματος, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς παραβαίνουναι πολλάκις οἱ ἄπειροι: ὅτι δηλ. πρέπει νὰ ἀφίνωμεν τὸν ἄρρωστον νὰ ὁμιλῇ. Ἄν ἐκάστοτε διακόπτεται τὸν ὁμιλοῦντα, ἂν δι' ἐπανειλημμένων ἐρωτήσεων ταρασσῇ τὴν τάξιν καὶ τὴν φυσικὴν σειρὰν τῶν ιδεῶν αὐτοῦ, θὰ ἐξαφανίσῃτε τὸ παραλήρημα καὶ θὰ εὑρεθῇτε πρὸ ὁμιλητοῦ ἐντελῶς ὑγιоῦς κατὰ τὰ φαινόμενα. . . Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν ἐπέμβασιν, ἐκτὸς μόνον ὅταν πρόκηται νὰ ἐμποδίσωμεν τὸν ἄρρωστον ἀπὸ τοῦ νὰ πλανηθῇ εἰς ἀτελευτήτους παρεκβάσεις καὶ νὰ ἐπαναγάγωμεν αὐτόν ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος. Πρέπει δὲ διὰ παντός τρόπου νὰ διευθύνωμεν τὴν ὁμιλίαν οὕτως, ὥστε νὰ περιτραφῇ περὶ τὰς συνήθεις ἀπασχολήσεις τοῦ πάσχοντος, ὅτε ἤδη ἀρκετὰ

(1) Ball, — *Leçons sur les maladies mentales*, Paris, 1880-1883 p. 487.

περί τούτου ἐπληροφορήθημεν· ἂν ὅμως ὑποτεθῇ ὅτι οὐδεμίαν προηγουμένην περί τούτων ἔνδειξιν ἔχομεν, πρέπει ὅσον τὸ δυνατόν νὰ ἀκολουθήσωμεν κανονικῇ τινι μεθόδῳ.

α Πρὸς τοῦτο ἀρχόμεθα κοινῆς τινος ὁμιλίας, ἣτις ἀναφέρεται ἐπὶ γενικῶν ἀντικειμένων καὶ μετὰ προσοχῆς ἀκούομεν τὰς ἀπαντήσεις τοῦ συνομιλοῦντος, ἵνα ἐκ τούτου βεβαιωθῶμεν περὶ τῶν κυρίων λειτουργιῶν τοῦ νοῦ. Καὶ μετὰ μικρὸν παρατηροῦμεν, ἂν οὗτος διετήρησε τὴν κρίσιν, ἂν ἔχῃ τὴν μνήμην ἀλώβητον, ἂν ᾖ καὶ ἱκανὸς νὰ προσέχῃ, ἂν τέλος παρουσιάζῃ βαθμὸν τινα τάξεως καὶ συνεχείας εἰς τὰς ἰδέας. Ἄν ἡ διάνοια τοῦ πάσχοντος φαίνεται ἐξησθενωμένη κατὰ τὰς διαφορὰς ταύτας ἐπόψεις, δυνάμεθα νὰ ὑποπτεύσωμεν ὅτι φέρεται πρὸς τὴν παράνοian, καὶ ἐξωθοῦντες αὐτὸν πρὸς τὴν ὁδὸν ταύτην, εὐκόλως θὰ φθάσωμεν νὰ βεβαιώσωμεν τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων κατὰστασιν. Ἄν ὅμως ὑπολείπηται ἔτι ἀμφιβολία τις εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παρατηρητοῦ, δυνάμεθα νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν ἀριθμητικὴν δοκιμασίαν... διότι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καθόλου ἱκανοὶ νὰ συνδιαλεχθῶσιν ὁμιλίαν κοινήν, οἵτινες ὅμως χάνουσι τὴν ἰσορροπίαν αὐτῶν πρὸ τοῦ πίνακος τοῦ πολλαπλασιασμοῦ.

α Ἄλλ' ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἄρρωστος μέχρι τῆς ὥρας ταύτης ἐδείχθη ἀνεπίληπτος. Δυνάμεθα τότε, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὰς ἐξεις, τὴν ἀνατροπὴν, τὴν κοινωνικὴν θέσιν, νὰ προσπελάσωμεν ἄλλα θέματα, γενικῆς πάντοτε φύσεως. Λέγομεν ταῦτα, διότι προδήλως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπευθυνθῶμεν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους εἰς ἀπλοὺν ἐργάτην, ὅπως θὰ ἀπηυθυνόμεθα εἰς λεπτήν καὶ ἐγγράμματον γυναῖκα. Ἐνταῦθα δὲ πρέπει νὰ δεῖξῃ ὁ ἰατρός δεξιότητα καὶ ἀντίληψιν.

α Ἀπ᾽ τῶν γενικῶν ζητημάτων ἐξαντληθέντων, ἀναφερόμεθα εἰς τὰ αἰσθήματα τῆς ὑπερφηανείας, τῆς φιλοδοξίας, τῆς ματαιότητος, ἅτινα παρὰ πλείστοις τῶν φρενοβλαβῶν ἔχουσι μεγίστην σημασίαν. Πληροφορούμεθα μετὰ προσοχῆς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας, τῶν φυσικῶν δυνάμεων καὶ τῆς διανοητικῆς ἰσχύος· προσεγγίζομεν μετὰ λεπτότητος τὸ ζήτημα τῆς περιουσίας, τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως, τῆς κοινωνικῆς θέσεως, καὶ ζητοῦμεν νὰ ἀποκαλύψωμεν οὕτω τὴν κατὰστασιν τῆς ἐξεγέρσεως ἢ τῆς καταπτώσεως, ἣτις δύναται νὰ ὑπάρχῃ λαθάνουσα παρ' αὐτοῖς. Εἰς μόνος λόγος ἀρκεῖ ἐνίοτε νὰ ὁδηγήσῃ προσεκτικὸν παρατηρητὴν ἐπὶ τὰ ἔχνη τῆς διαγνώσεως...

α Εὐκόλος μετὰθασις φέρει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς κοινωνικῆς θέσεως εἰς τὰς οἰκογενειακὰς σχέσεις τοῦ πάσχοντος. Ἐρωτῶμεν αὐτὸν περὶ τῶν γονέων καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ἐρωτῶμεν ἂν γνωρίζῃ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καὶ τὴν μητέρα· πολλάκις δὲ ἀκούομεν ἀπάντησιν, οἷα ἡ ἐξῆς: «Μὲ λέγουσι υἱὸν παντοπώλου, ἀλλ' εἶμαι νόθος τοῦ πάπα»... Ἄλλο αἰσθημα, οὗ ἡ ἔκρη-

ξις προκαλείται πολλάκις ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν οἰκογένειαν ἐρωτήσεων, εἶναι ἡ ἀποστροφή πρὸς τοὺς οἰκείους, ἥτις παρὰ τισι τῶν φρενοβλαβῶν πολὺ ἐνωρίς ἀναπτύσσεται καὶ φέρει αὐτοὺς νὰ θεωρῶσι τοὺς συγγενεῖς ὡς τοὺς χειροτέρους ἐχθρούς, πολὺ πρὶν ἢ βεβαίως ἀποδειχθῶσι παρ' αὐτοῖς ἀληθεῖς παραληρούσαι ἀντιλήψεις. Ὅταν κατορθώσωμεν νὰ ἀποκτήσωμεν τὰ πιστὰ παρὰ τῷ ἀσθενεῖ, ἀκούομεν πολλάκις τὰ μᾶλλον παραδοξα ἀπόρητα, τὰ ὅποια χρησιμεύουσιν ἵνα χαράξωσι τὸν δρόμον, τὸν ὅποτον πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν.

« Ἀπὸ δὲ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τῶν ἰδεῶν τῆς καταδιώξεως ἡ ὁδὸς εἶναι εὐκόλος. — Ἐχετε ἐχθρούς; Ζητεῖ τις νὰ σᾶς βλάψῃ; » Οἱ πλείότεροι τῶν καταδιωκομένων εὐχαρίστως διαχέονται εἰς μακρὰν σειρὰν ἐξομολογήσεων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἀπαξ δ' ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, μεγίστης σημασίας εἶναι νὰ γνωρίσωμεν, ἂν οἱ ἀσθενεῖς ἔχωσι ψευδαισθήσεις. Καὶ εἰς τοῦτο φθάνομεν εὐκόλως, ἐρωτῶντες αὐτοὺς ἂν ἀκούωσι τοὺς ἐχθροὺς ἀπευθύνοντας αὐτοῖς ὕβρεις, λοιδορίας, βαναυσολογίας· ἂν ἡ ὄρασις, ἡ ὁσφρησις, ἡ γεῦσις προσβάλλωνται ὑπο βαρειῶν ἐντυπώσεων· ἂν ζητῶσι νὰ δηλητηριάσωσιν ἢ νὰ βλάψωσι τὴν ὑγίειαν αὐτῶν.

« Ἄμα αἱ ἐρωτήσεις αὗται ἐξαντληθῶσιν, ἐρχόμεθα ἐπὶ τὴν πολιτικὴν. Καὶ ἐνταῦθα νέαι ἐκπλήξεις προσμένουσιν ἡμᾶς. Αἱ φιλοδοξοὶ ἰδεῖν, αἰτινες συχνάκις συνδέονται τῷ παραλήρηματι τῆς καταδιώξεως, παράγουσι πολλοὺς φρενοβλαβεῖς νὰ λέγωσιν, ὅτι ὁ κλῆρος, ὅτι ἡ ἀστυνομία, ὅτι μεγάλη τις οἰκογένεια μανιωδῶς καταδιώκει αὐτούς. Θέλουσι νὰ ἀφαρπάσωσι μεγάλην περιουσίαν· θέλουσι νὰ στερήσωσιν αὐτοὺς τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα ἐκ γενετῆς ἔχουσιν. Σημειωτέον δέ, ὅτι τὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας μεγάλως ἐπεμβαίνουνσιν εἰς τὸ παραλήρημα τῶν ἀσθενῶν τούτων...

« Μετὰ τὴν φιλοδοξίαν ἔρχεται ἡ σειρὰ τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν. Οὐδὲν δὲ εὐκολώτερον τοῦ νὰ ἐπιτύχωμεν παρὰ τισιν ἀσθενέσιν ἐξομολογήσεις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· ἔρχονται τρόπον τινὰ εἰς προϋπάντησιν ἡμῶν. Ἐνίοτε ὅμως βλέπομεν τούναντίον παραληρούσας ἰδέας, αἵτινες διαμένουσιν λανθάνουσαι, καὶ μόνον μετὰ μακρὸν χρόνον ἀποκρῦψως ἐκρηγνυμένας. Παρόμοια μυστικὰ πολλάκις διατηροῦνται ἐπὶ ἔτη, ἐπὶ ὁλόκληρον ὑπαρξίν. Ἡμέραν δὲ τινα τὸ μυστικὸν ἐκσπᾷ, καὶ μανθάνομεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ παράφρονος, ὅτι πρὸ πολλοῦ εὐρίσκεται εἰς σχέσεις μετ' ἀνωτέρων δυνάμεων, ὅτι συνεννοεῖται μετὰ τῶν ἀγγέλων, καὶ ὅτι εἶναι ἐπιπεφορτισμένος νὰ προεδρεύσῃ εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου· ἄλλοτε κατέχει αὐτὸν τὸ ἐναντίον παραλήρημα, εἶναι καταραμένος, εἶναι μάγος, ὁ διάβολος κατέλαβεν αὐτόν. Εὐνόητον δὲ ὁποίας προφυλάξεις πρέπει νὰ λάβωμεν, ἵνα ἐπὶ τούτου ἐπιτύχωμεν ἐξομολογήσεις,

ὅταν πρόκηται περὶ ἀσθενοῦς, ὅστις φροντίζει νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἑαυτοῦ παραλήρημα.

«Τέλος ὑπάρχει τελευταῖον σημεῖον, τὸ ὅποιον παρέχει τῷ φρενολόγῳ ἐνίοτε εὐφορον μεταλλεῖον πληροφοριῶν· τοῦτο δὲ εἶναι τὸ ἐρωτικὸν παραλήρημα. Δύναται δὲ τοῦτο νὰ ὑπάρχῃ εἴτε μόνον, εἴτε ἡνωμένον θρησκευτικαῖς ιδέαις, ἢ ἠθικαῖς ὑψηλοτάτης περιωπῆς. . .

«Εἶναι καθ' ὅλου σπάνιον νὰ ἀπαντήσωμεν φρενοβλαβῇ ἱκανὸν νὰ ὑποστῇ τοσοῦτον ἐπιπλόκους ἐρωτήσεις, χωρὶς νὰ σφαλῇ ἐπὶ στιγμὴν. Ἀρκεῖ νὰ πιέσωμεν ἐλαττήριόν τι, ἵνα διαρρηξώμεν τὴν πυξίδα τῆς Πανδώρας· καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ θαυμάσωμεν ἄρκετὰ τὴν δεξιότητα, μεθ' ἧς φρενολόγοι τινὲς πεπειραμένοι γινώσκουσι νὰ ἐγγίξωσιν ἀκριβῶς καὶ νὰ προκαλῶσιν ἀλόγους ἀπαντήσεις τὴν ὥραν, καθ' ἣν ὀλιγώτερον προσεμένομεν αὐτάς».

Γ') ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Ἡ ἐξέτασις τῆς καταστάσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων γίνεται ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ εἴτε συγχρόνως μετὰ τῆς ἐξετάσεως τοῦ πνεύματος, εἴτε, ἂν ᾖ ἀνάγκη, καὶ εἰς ἄλλας ἐπισκέψεις. Εἶναι ὅμως ἀπαραίτητον ἡ ἐξέτασις αὕτη νὰ γείνη, καὶ πολλάκις νὰ γείνη λίαν λεπτολόγος· διότι οὐ μόνον φωτίζει πλείστα ὅσα ζητήματα, καὶ ἄγει ἄλλοτε εἰς τὴν ὀρθοτέραν ὁδὸν τῆς πνευματικῆς ἐξετάσεως, ἀλλ' ἐνίοτε διὰ ταύτης κυρίως διευκρινίζομεν τὴν προσποιητὴν φρενοβλάβειαν.

Ὅπως δὲ εἰς τὰς διαταραχὰς τοῦ πνεύματος ἐνίοτε μὲν τινὲς τῶν δυνάμεων εἶναι προσβεβλημέναι, ἄλλοτε δὲ πᾶσαι, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἄλλοτε μὲν πᾶσαι αἱ λειτουργίαι τοῦ ὀργανισμοῦ ἐκδηλοῦσι φαινόμενα διαταραχῆς, ἄλλοτε δὲ τινὲς μόνον. Διὰ ταῦτα ὁ ἱατρὸς χρεωστεῖ ἀνὰ ἕν πάντ' αὐτὰ συστήματα καὶ πάντα τὰ ὄργανα νὰ ἐξετάσῃ.

Καὶ πρῶτον, ἡ φυσιογνωμία τῶν φρενοβλαβῶν, λέγουσιν οἱ φρενολόγοι, παρουσιάζει ἰδιόζον τι τοσοῦτον καθαρόν κατὰ τὸ πλεῖστον, ὥστε σπανίως εἶναι δυνατόν ἱατρὸς ἐξησκημένος νὰ ἀπατηθῇ ἐκ τῆς ὄψεως ἀνθρώπου πάσχοντος τὰς φρένας, ὃν πρὸ αὐτοῦ βλέπει. Διότι, εἶναι μὲν ἔν τισι περιστάσεσιν ἀληθὲς τὸ παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ κοινῶς φερόμενον, ὅτι οἱ παράφρονες εἶναι ὥρατοι καὶ ἔχουσιν ἐν τῷ προσώπῳ τί τὸ θεῖον· τοῦτο ὅμως μόνον ὅταν πάσχωσιν ἐκ διαταραχῆς ἐχούσης τύπον — ὡς ἐπιτραπῇ ἡμῖν ἡ ἐκφρασις — ἠθικῶς ὑψηλόν, φιλανθρωπίας, θρησκείας, μεγαλείου· διότι πράγματι κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἡ ἐπικρατοῦσα ἰδέα σχηματίζει ἐνίοτε οὕτω τὸ πρόσωπον, ὥστε τοῦτο φαίνεται περιβεβλημένον τι τὸ ἐξοχόν, τὸ ἀγνόν, τὸ εὐγενές. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἡ φυσιογνωμία τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἐστερήθησαν τοῦ διακρι-

νοντος τὸ ὕψιστον ἐν τῇ γῇ πλάσμα, ἀμφιέννυται εἰδὸς τι ὀφείως ἀχρείας, ζωώδους. Ὅ,τι δὲ καθιστᾷ τὴν φυσιογνωμίαν τοιαύτην εἶναι κυρίως ἡ ἀσυμμετρία τῶν δύο ἡμίσεων καὶ ἡ δυσαρμονία τοῦ ἄνω πρὸς τὸ κάτω πρόσωπον. Συχνότατα δηλ. ἀπαντᾷ παρὰ τούτοις μεγαλειτέρα ἢ μικροτέρα διαφορὰ μεταξὺ τοῦ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ προσώπου· ἀλλὰ τὸ συνηθέστερον καὶ τὸ μείζονος σημασίας διὰ τὴν ἀποτύπωσιν τῆς φυσιογνωμίας εἶναι τοῦτο, ὅτι, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ πλήρεις ζωῆς καὶ κινούμενοι ἐκφράζουσι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ αἶσθημα, εἰς τὸ ἡμίνοικτον στόμα καὶ τὰ κρεμάμενα χεῖλη ζωγραφεῖται ἡ ἡλιθιότης· ἢ, τοῦναντίον, ἐνῶ εἰς τὸ στόμα μειδιάμα ἢ σύσπασις ἐπικαθίσαντα ἐξεδήλωσαν χαρὰν ἢ λύπην ἢ ὀργήν, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐσθεσμένοι καὶ ἀπλανεῖς οὐδὲν σημεῖον ζωῆς διδουσιν. Παρὰ δὲ ταῦτα ἡ κατασκευὴ τοῦ κρανίου, ἡ στάσις τῆς κεφαλῆς, αἱ μερικαὶ κινήσεις τῶν χειλέων, ἡ πᾶσις ἢ παράλυσις μυῶν τινων τοῦ προσώπου ἢ ἡ σύσπασις ἄλλων, ἡ συρρίκνωσις τοῦ δέρματος, τέλος ἡ ἀμφιβολία καὶ τὸ ὑποτρέμον τοῦ λόγου, ὁ τρόμος τῆς κεφαλῆς ὁ στραβισμὸς καὶ ἡ ἀνομοιότης τῆς κόρης, τὰ ἐνίοτε ἀπαντῶντα, διδουσι τοιαύτην ὄψιν τῷ προσώπῳ, ὥστε εἰς προσεκτικὸν καὶ πεπειραμένον παρατηρητὴν σπανίως γίνεται μὴ καταφανής.

Καὶ ἡ στάσις τῶν φρενοβλαβῶν παρουσιάζει τι τὸ ἰδιάζον καὶ πάντοτε συμφωνοῦν πρὸς τὸ εἶδος τῆς παθήσεως, ὑφ' ἧς κατέχονται. Οἱ μὲν, κεκυρτότερες καὶ μελαγχολικαί, κρύπτονται εἰς γωνίαν τινά, οὐδόλως θέλοντες νὰ ἴδωσι τινα· ἄλλοι διέρχονται τὴν ἡμέραν εὐθεῖς καὶ τὴν κεφαλὴν ὀρθίαν ἔχοντες καὶ ὑπομειδιῶντες ὡς εὐτυχεῖς ἄνθρωποι μεγάλοι· ἄλλοι εὐρίσκονται εἰς αἰωνίαν κίνησιν ἢ ἐργάζονται ἰδεατὴν ἐργασίαν ἀπὸ πρωῒας μέχρι βαθείας νυκτός. Ἐν γένει, δὲ πάντες σχεδὸν προδίδουσι τὴν πάθησιν αὐτῶν διὰ χιλίων τῆς στάσεως λεπτομερειῶν, ἃς ἀδύνατον ἐνταῦθα νὰ περιλάβωμεν. Κατὰ δὲ τὴν στάσιν ἢ τὴν κίνησιν ἢ τὴν ὁμιλίαν πολὺ λάχως φέρονται εἰς μυϊκὰς ἐργασίας καὶ χειρονομίας εἴτε ὑπερβολικὰς, εἴτε περιέργους εἴτε μηδόλως συμφωνούσας πρὸς τὰ λεγόμενα. Σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα ὅτι καὶ ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρέχει λαβὴν εἰς τὸν προσέχοντα εἴτε διὰ τὸ περιέργον καὶ ἰδιότροπον, εἴτε διὰ τὸ ῥακῶδες, εἴτε διὰ τὸ ἄτακτον.

Τὸ δῆγμα παρουσιάζει φαινόμενα λίαν χαρακτηριστικά. Ἐν πρώτοις ἡ λειτουργία αὐτοῦ τελεῖται κακῶς· ἡ ἐκκρίσις τοῦ ἰδρώτος τελεῖται ἀσθενῆς, διό εἶναι τοῦτο ξηρὸν καὶ παρουσιάζει ἀπολεπίσεις, σχισμὰς καὶ ραγάδας. Οἱ ὄνυχες καὶ αἱ τρίχες ἀτροφοῦσαι ξηραίνονται καὶ καθίστανται εὐθρυπτοί. Ἐνίοτε ἐπέρχεται πρόωρος φαλακρότης, ἄλλοτε αἱ τρίχες λευκαίνονται. Τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος, ὡχρὸν καὶ γαιῶδες, παρουσιάζει ἐνίοτε αἰμοστάσεις τοπικὰς, οἰδήματα, ἄλλοτε παροδικὰς φλογώσεις καὶ δοθιῆνας,

ἄλλοτε κατὰ τόπους ἔκχυσιν τῆς χρωστικῆς ὕλης. Ἐξετάζοντες δὲ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, οὐχὶ σπανίως εὐρίσκομεν ἐκδοράς ἢ ἐλαφρὰ τραύματα, εἴτε τυχαίως ἐπελθούσας εἴτε καὶ ἐπιγενομένας ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀσθενῶν, τέλος δὲ οὐχὶ σπανίως καὶ οὐλὰς μεγαλειτέρας.

Τὰ ἀπὸ τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος συνηθέστερον ἀπαντῶντα φαινόμενα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀναιμίαν, τὴν ἀδρᾶνειαν τῆς καρδίας καὶ τὴν ἄρρυθμίαν αὐτῆς· διὸ φύσημα εἰς τὴν καρδίαν, παλμοί, ἀταξία περὶ τὸν θυμὸν, ἀτονία· λεπτότης σφυγμοῦ, ὅστις ὁμως ἐκτὸς ἐξαιρέσεων ἀκολουθεῖ τῇ ὥσει τῆς καρδίας, ἀρχιότης αὐτοῦ καὶ δίκροτον· τέλος στάσεις φλεβικαὶ ἢ τριχυεῖς. Ἄλλ' ὅ,τι χαρακτηριστικώτερον ἀπὸ τοῦ συστήματος τούτου συχνότερον ἀπαντᾷ εἶναι ἡ ἀσύμφωνία τῶν σφύξεων πρὸς τὸ ὕψος τῆς θερμοκρασίας, διότι συνηθέστατα αἱ σφύξεις δὲν γίνονται συχνότεραι, ὅταν ἡ θερμοκρασία ὑψῶται, οὐδὲ ἀραιότεροι, ὅταν αὕτη ταπεινῇ διατηρῇται.

Ἡ δὲ θερμοκρασία εἶναι καὶ αὕτη χαρακτηριστικὴ· διότι, πλὴν τῆς πρὸς τὸν σφυγμὸν ἀσύμφωνίας, παρουσιάζει δύο ἐτι τινὰ· πρῶτον ὅτι παρατηρεῖται κατὰ τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος ἄλλοια, μεταλλάσσουσα πολλάκις κατὰ βαθμούς· καὶ δεύτερον, ὅτι, πλὴν τῶν ὀλιγωτέρων περιστασέων, καθ' ἃς εἶναι ἡ φυσιολογικὴ, ἢ μικρὸν τι ὑπὲρ τὴν φυσιολογικὴν, εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν φυσιολογικὴν καὶ δύναται εἰς παθήσεις τινὰς νὰ πέσῃ, μέχρι 30°, 28° καὶ 25°, ὀλίγῳ δὲ πρὸ τοῦ θανάτου καὶ εἰς 23°.

Ἡ πύξις γίνεται σχεδὸν πάντοτε κακῶς. Καὶ ὅτε μὲν ἀνορεξία κυριεύει τοὺς παράφρονas, ἄλλοτε δὲ, τούναντίον, βουλιμία. Ἐνεκα τῆς διαταραχῆς τῶν ἐκκρίσεων ὁ σίελος εἴτε πολὺς χέεται ἐν τῷ στόματι καὶ οἱ ἄρρωστοι ἀκατάπαυστα ἀποπτύουσιν αὐτόν, εἴτε οὐδὲν σχεδὸν ἐκκρίνεται, ὅτε τὸ στόμα εἶναι ξηρόν, ἢ γλῶσσα κεχρισμένη, ἢ ἀπόπνοια δυσώδης. Διὰ δὲ τὴν κακὴν τῶν τῆς πέψεως ὑγρῶν ἐκκρίσιν καὶ τὴν ἀδρᾶνειαν τῶν ὀργάνων ἡ δυσκοιλιότης συνηθεστάτη.

Καὶ ἡ ἀναπνοὴ πολλάκις παρουσιάζει διαταραχάς· ἐνίοτε εἶναι ταχεία, ἄλλοτε ἐπιβραδύνεται· δὲν εἶναι γενναία, ἀλλὰ μικρά, διακεκομμένη, καὶ τοιαύτη, ὥστε ὁ ἀὴρ δὲν εἰσδύει μέχρι τῶν κυφελίδων. Ἄλλ' ἐκείνο, τὸ ὁποῖον χαρακτηριστικώτερον καὶ ἡ λειτουργία αὕτη παρουσιάζει, εἶναι ἡ ἄρρυθμία καὶ τὸ ἀσύμφωνον πρὸς τὰς καρδιακὰς ὥσεις. Ἐνῷ δηλ. φυσιολογικῶς καθ' ἣν ὥραν τελεῖται μία ἀναπνοή, ἡ καρδία σφύζει τετράκις, παρὰ τισι τῶν φρενοβλαβῶν, ὡς παρὰ μελαγχολικαῖς, ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἡ καρδία πάλλει πεντάκις, ἐξάκις καὶ πλείοτερον ἐτι.

Αἱ ἐκκρίσεις τελοῦνται κακῶς, συνηθέστερον δὲ ἐπίσχονται διὰ τὴν ἀδρᾶνειαν τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων. Οὕτω τὰ οὔρα εἶναι ὀλίγα, συγχρόνως δὲ καὶ οἱ ἰδρώτες ὀλίγοι, τοῦθ' ὅπερ δὲν συμβαίνει παρὰ τοῖς υγιέσι, διότι αἱ

δύο αὐταὶ ἐκκρίσεις ἰσορροποῦσιν. Σπανίως συμβαίνει τὸ ἐναντίον, ὅπως κατὰ τὴν ὥραν παροξυσμοῦ μηχανῶν τινων, οἷτινες περιβρέχονται ὑπὸ ἰδρώτων. Ὁ σιελος ἄλλοτε μὲν χέεται ἀφθονος καὶ ὑδαρής, ἄλλοτε δὲ σχεδὸν οὐδόλως· πολλάκις δὲ παρατηρεῖται περιουδικότης τις περὶ τὴν ἐκκρίσιν, ἢ ἄλλοτε ἡ σιελόρροια ἀκολουθεῖ μεγάλῃ ἐπιδρώσει. Ὁμοίως κακὴ καὶ μικρὰ τῶν πεπτικῶν ὑγρῶν ἐκκρίσεις· ὁμοίως καὶ ἡ ἐκκρίσις τῶν δακρύων, ἥτις σχεδὸν καθόλου ἀφανίζεται. Κατὰ περίεργον ὁμῶς ἀντίθεσιν ἡ τῶν στεατοποιῶν ἀδένων τοῦ δέρματος ἐργασία γίνεται συχνότατα δραστηριωτέρα, ἐξ οὗ τὸ γλοιώδες πολλάκις τοῦ δέρματος καὶ ἡ ἰδιαίτερα φρενοβλαβῶν τινων ὁσμὴ. Τέλος ἡ ἐμμηνος ῥοὴ παρουσιάζει τὰ ἐξῆς· ἐν ἀρχῇ μὲν πάσης σχεδὸν φρενικῆς παθήσεως ἡ ἐκκρίσις αὕτη ἀφανίζεται· ἄμα ὁμῶς τῆς παθήσεως ἐγκατασταθείσης, τὰ ἐμμηνα γίνονται σχεδὸν τακτικὰ.

Ἀπὸ τοῦ ὁστεώδους συστήματος εὐρίσκομεν πολλὰ κακῆς θρέψεως σημεῖα, ἐν οἷς δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν τὸ εὐθραυστον τῶν ὀστέων, ἐξ οὗ τὰ συχνὰ παρὰ τοῖς παράφροσι κατάργματα καὶ ἡ ὁστεομαλακία. Ἀπὸ δὲ τοῦ μυϊκοῦ συστήματος αἱ παραλύσεις καὶ αἱ συσπάσεις καὶ οἱ σπασμοὶ καὶ αἱ συνολικαὶ συχνότατα παρατηροῦνται. Καὶ ἐκ μὲν τῶν σπασμῶν σημειοῦμεν ὡς συνηθεστέρους τοὺς τοῦ προσώπου, ἐξ οὗ ἡ προσώπις τῶν φρενοβλαβῶν τοῦ οἰσοφάγου, ἐξ ὧν ἡ δυσφαγία· τῆς γλώσσης, ἐξ ὧν ἡ δύσκολος ὀμιλία. Αἱ δὲ παραλύσεις, συχνὰ καὶ αὐταὶ ἀπαντῶσαι, εἴτε παρατηροῦνται εἰς μεγάλην ἑκτασιν, ὡς εἰς ὀλόκληρον π. χ. τὸ σκέλος, ἢ εἶναι περιορισμέναι εἰς τὸν ἓνα ὀρθαλμόν, ὅστις στραβίζει, ἢ τὴν γλῶσσαν, ἥτις τραυλίζει. Μεγίστης πρακτικῆς σημασίας εἶναι ἡ παράλυσις τῶν μυῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ ἧς ἡ κεφαλὴ πίπτει ἐπὶ τὸ στήθος.

Ἐν γένει δὲ ἡ θρέψις παρὰ τοῖς φρενοβλαβέσιν εἶναι κακὴ. Ἐκ τῶν μακρῶν ἐπὶ ταύτης τελευταίων παρατηρήσεων δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν, ὅτι οἱ φρενοβλαβεῖς καθ' ἑκάστην ἀπισχναινόμενοι· τότε δὲ μόνον παρατηρεῖται παρ' αὐτοῖς πάχυνσις, ἢ ὅταν τὸ τέλος προσεγγίξῃ, ἢ ὅταν ταῖς πρόκειται νὰ ἐπέλθῃ, ἐν ἣ περιπτώσει ἡ αὐξησις τοῦ βάρους τοῦ σώματος συμβαδίζει μετὰ βελτιώσεως τῶν διανοητικῶν δυνάμεων.

Ἡ αἰσθητικότης παρατηρεῖται καὶ αὕτη διττῶς ἡλλοιωμένη, εἴτε δηλ. νύξημένη, εἴτε καταπεπτωκυῖα καὶ ἀφανίζομένη. Καὶ ἡ μὲν ἀναισθησία, κυρίως ἐν τῷ δέρματι ἐδράζουσα, ἐνίοτε παρατηρεῖται καὶ εἰς ἄλλα αἰσθητήρια. Ἀναφέρεται δὲ ἡ ἀναισθησία τοῦ δέρματος οὐ μόνον εἰς τὸ ἄλγος, ἀλλὰ πολλάκις καὶ εἰς ἄλλα εἶδη, ὡς εἰς τὸ ψῦχος. Παρὰ τὰς ἀναισθησίας ταύτας εὐρίσκομεν καὶ ἄλλας, ὡς τὴν μυϊκὴν, καθ' ἣν ὁ ἄρρωστος δὲν ἔχει γνῶσιν τῆς ἐφαρμοζομένης δυνάμεως, ἢ καθ' ἣν τὸ αἶσθημα τῆς κοπώσεως ἄγνωστον καὶ αἱ καταληπτικαὶ πολλῶν στάσεις· τὴν ἐσωτερικὴν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν αἰσθητικὴν καὶ τὴν αἰσθητικὴν τοῦ ὁστέου καὶ τὴν αἰσθητικὴν τοῦ μυός.

κὴν ἀναισθησίαν, καθ' ἣν οἱ ἄρρωστοι ἀπώλεσαν τὴν αἰσθησιν τῆς πείνης, τῆς δίψης κτλ. Αἱ δὲ υπεραισθησίαι, εἴτε εἰς τὸ δέρμα ἐδράζουσιν, εἴτε εἰς ἄλλα ὄργανα, εἶναι φαινόμενα δεινὰ. Πολλάκις ἡ παραμικρὰ ἄκτις φωτός, ὁ ἐλάχιστος κρότος προκαλοῦσιν ἄλγος θριμύ, ἀλλὰ καὶ μανικὴν ἐξέγερσιν. Ἄλλοτε αἱ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων υπεραισθησίαι φέρουσι δεινὰς ψευδαισθήσεις· ἄλλοτε οἱ πάσχοντες αἰσθάνονται ἄλγουντα, καὶ τὸ ἄλγος ὑπὸ ψευδαισθήσεων παρακολουθοῦμενον, ὄργανα, ὧν τὴν ὑπαρξίν οὐδὲν μαρτυρεῖ ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει. Ἀλλὰ πασῶν τῶν υπεραισθησιῶν αἱ δεινότεραι παρὰ τοῖς φρενοβλαβέσιν εἶναι αἱ νευραλγίαι, ὑπὲρ πάσας δὲ ταύτας ἡ κεφαλαλγία. Αὕτη, ὑπὸ διαφόρους μορφάς παρουσιαζομένη, εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἀνάλογος τῶν αἰτίων, ἅτινα προεκάλεσαν αὐτήν.

Ὁ ὕπνος εἶναι πάντοτε τετραγμένος. Ἐν ἀρχῇ δὲ πολλῶν φρενικῶν παθήσεων οἱ ἄρρωστοι καθόλου χάνουσι τὸν ὕπνον αὐτῶν· ὁμοίως δὲ κατὰ τὰς περιόδους τῆς ἐξέγερσεως ἄλλων.

Τέλος ἡ γενετήσιος λειτουργία καὶ αὕτη παρουσιάζει πολλὰς διαταραχάς, μάλιστα δὲ πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῶν λοιπῶν συμπτωμάτων. Σχεδὸν εἰς πᾶν εἶδος φρενικῆς παθήσεως ἡ γενετήσιος ὁρμὴ ἐν ἀρχῇ εἶναι ἐξηγηγερμένη. Ἐκτὸς ὁμως ἐκείνων, οἵτινες πάσχουσιν ἐξ εἰδους παραφροσύνης, εἰς τὴν λειτουργίαν ταύτην ἀναφερομένου, παρὰ πᾶσι τοῖς λοιποῖς ἡ ὁρμὴ αὕτη ταχέως ἀντικαθίσταται διὰ τῆς καταπτώσεως, παρὰ δὲ τῷ ἀνδρὶ καὶ τῆς ἀνικανότητος.

Πρὶν ἢ κλείσωμεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο, καλὸν εἶναι, ἀκολουθοῦντες τοῖς Ἱατροδικαστικῇ γράψασιν, νὰ εἰπωμέν τινα περὶ τῶν ἀνατομικῶν βλαβῶν, αἵτινες συνηθέστερον ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς παράφροσι· διότι πολλάκις ὁ ἱατρὸς δύναται νὰ προσκληθῇ ὅπως ἀποφανθῇ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πάσχοντος, ἂν οὗτος ἦτο ἢ οὐχὶ παράφρων.

Δὲν θὰ ἀπασχολήσῃ ἡμᾶς ἡ μεταξὺ ἱατρῶν καὶ φρενολόγων διαμάχη περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ πτώματος ἀπαντωσῶν ἀλλοιώσεων· διότι οὐδόλως μὲν δυναμέθα νὰ ἀρνηθῶμεν, ὅτι αἱ πλείοτεραι τῶν εἰς παράφρονας ἀπαντωσῶν ἀνατομικῶν βλαβῶν εὐρίσκονται καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων οὐδ' ὑπὸ σημείου διαταράξεως τῶν φρενῶν ποτε παθόντων· οὐδεὶς ὁμως δύναται νὰ πείσῃ ἡμᾶς, ὅτι συνηθέστατα ἀπαντῶσι βλάβαι εἰδικώτεραι ἐπὶ φρενοβλαβῶν, καὶ ὅτι αἱ βλάβαι αὗται παρατηροῦνται αἱ ἴδιαι πάντοτε παρὰ τοῖς πάσχουσιν τὸ αὐτὸ φρενοβλαβεῖας εἶδος. Ὡστε οὐδόλως τολμῶμεν νὰ ἀμφισβητήσωμεν τὴν σημασίαν αὐτῶν.

Ὅπως δὲ ποτε ὡς κύριον γεγονός· τῶν παρὰ τοῖς πάσχουσιν διαταράξιν τῶν φρενῶν ἀπαντωσῶν ἀλλοιώσεων εἶναι τοῦτο· ὅτι αἱ βλάβαι, αἱ ἐδράζουσιν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, χαρακτηρίζονται ἐκ τοῦ λεπτοῦ τῆς ἐπεξεργασίας

καὶ τοῦ διαχύτου αὐτῆς, ἐνῶ τὸνναντίον οὐδέποτε εὐρέθησαν ἐπάγοντα φρενοπάθειαν μεγάλοι ἐπεξεργασίαι, ἀλλὰ περιωρισμένοι. Οὕτω π. χ. ὄγκοι μεγάλοι, αἱμορραγίαι σπουδαῖαι, ἀποστήματα καὶ παρόμοιοι παθήσεις οὐδόλως διαθέτουσιν εἰς φρενοβλάβειαν· τὸνναντίον δὲ συχνότατα παρὰ τοῖς ἐκ ταύτης πάσχουσιν εὐρέθησαν διαταραχαὶ τῆς κυκλοφορίας ὁλοκλήρου τοῦ ἐγκεφάλου, ὅστις ἐφάνη ἀναιμικός ἢ υπεραιμῶν, μεγάλα στάσεις αἵματος καὶ ὑπερπλήρωσις τῶν τριχοειδῶν, ὀρρώδεις ἐκχύσεις δι' οἰδημα ἐκτεταμένον, ἐκτεταμένοι μαλακύνσεις, ἀτροφία ἢ ὑπερτροφία τοῦ ἐγκεφάλου. Ἄλλ' αἱ συχνότεραι πασῶν τῶν ἀπαντωσῶν βλαβῶν εἶναι αἱ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων, οἷον κισώσεις, ἀνευρύσματα, περὶ ἃ ἐξαγγίσεις καὶ καταστροφαὶ τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, λιπώδης ἐκφύλισις, ἀθερωματώδης ἐκφύλισις· μετὰ δὲ ταῦτα ἀλλοιώσεις αὐτῶν τῶν ἐγκεφαλικῶν κυττάρων συνηθέστερον κοκκώδης, λιπώδης, τιτανώδης, ἀμυλοειδῆς ἐκφύλισις ἢ μελαγχρωστική, καὶ ἐκτεταμένοι βλάβει τῶν μηνίγγων.

Παρὰ τὰς βλάβας ταύτας τοῦ ἐγκεφάλου συχνότατα ἀπαντῶμεν ἀλλοιώσεις, κυρίως παραμορφώσεις, τοῦ κρανίου. Ἄν παρὰ τοῖς ἡμίσεισι τῶν φρενοβλαβῶν ἡ κεφαλὴ ᾖναι κανονική, παρὰ τοῖς λοιποῖς εἶναι παραμορφωμένη. Συχνότατα τὸ κρανίον εἶναι πεπλατυσμένον, βραχυκέφαλον· ἄλλοτε φέρει τὸ μέτωπον κεκλιμένον, ἢ τὴν κορυφὴν ἐν εἰδει θόλου· ἄλλοτε δὲ φέρει τὰ δύο ἡμιμόρια ἀσύμμετρα καὶ ἐν γένει εἶναι σχεδὸν πάντοτε μικρότερον τοῦ συνήθους.

Τέλος, πολλάκις ἀπαντῶμεν εἰς ἄλλα ὄργανα ἀλλοιώσεις, αἵτινες δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ἡμῖν, εἴτε πρὸς διόγνωσιν τῆς αἰτίας τῆς παραφροσύνης, εἴτε πρὸς ἐπίρρωσιν ἀτελοῦς ἱστορικοῦ, ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ συμπαθητικῶν φρενοβλαβῶν.

Δ' ΠΡΟΪΟΝΕΙΣ ΠΑΡΑΦΡΟΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΥΤΗΣ

Πολλάκις ὁ ἰατρός προσκαλεῖται νὰ ἀποφανθῇ περὶ ἀνθρώπου, ὅστις διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον θεωρεῖται ὡς προσποιοῦμενος τὸν παράφρονα. Ἄν ἡ ἐξέτασις τοῦ πράγματι φρενοβλαβοῦς παρέχῃ, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, τοσαύτας δυσκολίας διὰ τοὺς μὴ φρενολόγους ἰατροὺς, μείζονας ἔτι παρουσιάζει ἡ τῆς προσποιήσεως, διὰ τοῦτον κυρίως τὸν λόγον, ὅτι οἱ μὴ φρενολόγοι ἰατροὶ προκατειλημμένοι ἔρχονται ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν ἐκ τῆς παρὰ τῷ κοινῷ ἐπικρατούσης ἰδέας, ὅτι ἡ προσποίησις εἶναι πολὺ συχνότερα παρ' ὅ, τι πράγματι. Ἄν καὶ ἀνωτέρω ἐν τῇ περὶ νοσημάτων καθ' ὑπόκρισιν κεφαλῇ, πολλὰ περὶ τῆς προσποιητῆς φρενοβλαβείας ἐρρήθησαν, φρονούμεν, ὅτι συμπληροῦμεν ἐπωφελῶς τὸ σπουδαῖον τοῦτο κεφάλαιον,

ἂν μνημονεύσωμεν ἐκ τῶν μαθημάτων τῶν φρενικῶν νοσημάτων τοῦ καθηγητοῦ Ball ὅσα περὶ προσποιητῆς φρενοβλαθείας λέγει (1):

« Ἐλθωμεν ἤδη, λέγει οὗτος, εἰς τὸ ζήτημα τῆς προσποιητῆς παραφροσύνης. Μέχρι τοῦ νῦν ὑπελάθωμεν ἑαυτοὺς πρὸ φρενοβλαβούς, ὅστις δύναται νὰ κρύψῃ τὴν κατὰστασιν αὐτοῦ, ἢ μᾶλλον, ὅστις ἀγνοεῖ αὐτήν. Ἦδη πρέπει νὰ ἀναστρέψωμεν τοὺς ὁρους τοῦ προβλήματος. Πρέπει νὰ ἐπιχειρήσωμεν πάλιν πρὸς ἄνθρωπον ὑγιᾶ τὸ πνεῦμα, ὅστις διὰ λόγους διαφόρους ζητεῖ νὰ ἐκληφθῇ ὡς παράφρων. Θὰ ᾔτο ὅλως περιττὸν νὰ ἐπιμείνωμεν ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς σπουδαιότητος σημασίας, ἣν ἔχει ἡ διάγνωσις εἰς παρυσίαν περιστάσιν. Κεφαλὴ ἀνθρώπου δυνατὸν νὰ ἐξαρθῇ ἐκ ταύτης· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἂν δὲν ἦναι, σχεδὸν πάντοτε πρόκειται περὶ μερίστων συμπεφορότων.

« Καὶ πρῶτον ἐπιτρέψατε νὰ εἶπω ὑμῖν, ὅτι ἡ προσποίησις, κατὰ τὴν ἰδέαν τῶν μὴ ἀσχολουμένων περὶ τὰς φρενικὰς νόσους, θεωρεῖται λίαν συγχνῆ. Ὅσοι ἐξ ὑμῶν ἐξασκεῖσθε εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐξετάσεως τῶν φρενοβλαβῶν καὶ εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν φρενικῶν νοσημάτων, εἴσθε πάντοτε πρόθυμοι νὰ συζητήσητε τοῦλάχιστον τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ὁ ἐξεταζόμενος προσποιεῖται. Μάθετε ὁμῶς καλῶς τοῦτο· ἐν τε τοῖς ἀσύλοις ἡμῶν, ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν πελατεῖαν, ἡ προσποίησις τῆς φρενοβλαθείας εἶναι γεγονὸς ἐκτάκτως σπάνιον. Ὡστε, ἂν ἦναι ὀρθὸν νὰ ἀπορεύωμεν τὰς συνεπείας μεγάλης εὐπιστίας, ὁμοίως ὀρθὸν εἶναι νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ ὑπερβολικοῦ σκεπτικισμοῦ, ὅστις κατὰ βῆθος δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀφελὲς τῆς παιδικωτέρας εὐπιστίας.

« Τούτων τεθέντων, ἰδῶμεν ποιοὶ εἶναι οἱ λόγοι, οἱ δυνάμενοι νὰ ἐξηγήσωσιν ἄνθρωπον τινὰ ὑγιᾶ εἰς τὴν προσποίησιν τῆς παραφροσύνης. Οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι ἄρεκά πολυάριθμοι, καὶ παρυσιάζονται ὑπὸ συνθήκας τοιαύτας, ὥστε δυνάμεθα νὰ ταξινομήσωμεν αὐτοὺς τρόπον τινὰ κατὰ ὀρισμένας κατηγορίας. Ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ἐπιστρατεύειν νέος τις ζητεῖ νὰ ἐκληφθῇ παράφρων. Καὶ ἐπὶ τῆς ἀπάτης ταύτης πολλάκις προσκαλοῦνται νὰ ἀποφανθῶσιν οἱ στρατιωτικοὶ ἱατροί. Κατὰ τὴν συνήθη βίωσιν βλέπομεν ἐνίοτε νέους προσποιουμένους φρενοπάθειαν, ἵνα μὴ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ἐξέλεγκξιν τῆς ἑαυτῶν οἰκογενείας, ἢ ἵνα ἀποφύγῃ γάμον, ὃν ζητοῦσι νὰ ἐπιβάλωσιν αὐτοῖς. Τέλος, ἐν ταῖς φυλακαῖς οἱ κατὰδικοι προσποιῶνται πολλάκις φρενοβλάβειαν, ἵνα παραληφθῶσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ ἀπολαύσωσιν ἡσυχωτέρας ζωῆς. Ἄλλ' εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι ἡ κυρίαι αἰτία τῆς προσποιήσεως εἶναι ἡ ἐγκληματικότης. Ὁ ἔνοχος προσποιεῖται τὸν ἀκαταλόγιστον, ἵνα ἀποφύγῃ τὰς συνεπείας τῆς ἑαυτοῦ πρά-

(1) Ball. — Προμν. Σύγγρ. σελ. 418.

ξεως. Τὴν τελευταίαν ταύτην ὑπόθεσιν θὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα· διότι, ἀπαξ ἐπὶ ταύτης φωτισθέντες, θὰ ἡμεθα ἀρμετὰ πεφωτισμένοι καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν ἄλλων.

α' Ἐγκλημά τι διεπράχθη· ὁ ἔνοχος συνελήφθη, ἀλλὰ ζητεῖ νὰ ὑποληφθῇ ὡς παρὰφρων. Τί πρέπει νὰ πράξῃ ὁ ἱατροδικαστής;

α Δύο εἶδη ἐξετάσεις ἀρμόζουσιν ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης. Πρῶτον ἡ ἄμεσος· ἡ προσωπικὴ ἐξέτασις, ἣν ποιοῦμεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου· κατόπιν ἡ ἔμμεσος ἐξέτασις, ἣτις προκύπτει ἐκ τῆς μελέτης τῶν δικογραφιῶν, τῆς καταθέσεως τῶν μαρτύρων, τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς φύσεως τοῦ ἐγκλήματος. Εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀρχίσωμεν τὴν ἐξέτασιν ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου. Ὅπως δέ, κατὰ τὴν συνήθη ἱατρικὴν πρᾶξιν, πρὶν ἢ διατυπώσωμεν τὴν διήγνωσιν, ζητοῦμεν νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τῆς νόσου αὐτοῦ, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, πρέπει νὰ ἐπασχοληθῶμεν ἐπὶ τῶν περιστάσεων, αἵτινες συνώδενυσαν, προηγέθησαν ἢ ἠκολούθησαν τῷ ἐγκλήματι, πρὶν ἢ ἐλθωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐγκληματίου.

α Πρέπει λοιπὸν νὰ συζητήσωμεν μεθοδικῶς ἀριθμὸν τινα ζητημάτων, ἅτινα ἐπιτρέπουν τὴν διαφώτισιν τοῦ προβλήματος, καὶ

α α') Ποία τις εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἡ πρᾶξις καὶ κατὰ τίνα τρόπον διεπράχθη; — Ἐπὶ τούτου δυνάμεθα πολλάκις νὰ ἀρυσθῶμεν σημαντικὰς πληροφορίας ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν προελθόντων ἐκ τῆς ἀνακρίσεως. — Ὁ ἔνοχος ἐργάζεται μετὰ πονηρίας καὶ προμελέτης. Λαμβάνει προφυλακτικὰ μέτρα, κρύπτεται ἵνα ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ· μετὰ τὸ ἐγκλημα φεύγει. Ἀν συλληφθῇ, ἀρνεῖται μετὰ στόμφου καὶ διαμαρτύρεται περὶ τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ. Τέλος, πρὶν ἢ καταδιωχθῇ ἔρχεται εἰς τὰς συνήθεις αὐτῷ ἐργασίας καὶ εἶναι ὑπὸ πᾶσιν ἔποψιν ἀνθρώπος ὅπως πάντες οἱ λοιποί. — Ὁ φρενοβλαθεὶς ὅμως τούναντιον οὐδέποτε σχεδὸν ζητεῖ νὰ κρυφθῇ, οὐδεμίαν πρόνοιαν λαμβάνει ἵνα ἀποφύγῃ τὴν σύλληψιν καὶ τέλος, τοῦθ' ὅπερ εἶναι μεγίστης σημασίας, δὲν ἔχει συνενόχους. Πᾶς ἐγκληματίας, ὅστις συνωμοτεῖ μεθ' ἑνὸς ἢ πλειοτέρων ἐταίρων, δι' αὐτὸ τοῦτο πρέπει νὰ μὴ συμπεριληφθῇ μετὰ τῶν φρενοβλαθῶν.

α β') Ποιοὶ εἶναι οἱ χαρακτῆρες τῆς πράξεως καθ' ἑαυτὴν; — Συχνότατα τὸ παράλογον καὶ τὸ ὥμὸν τοῦ ἐγκλήματος, ὁ τρόπος, δι' οὗ διεπράχθη, ἀρκοῦσι νὰ καταστήσωσι τοῦλάχιστον πιθανωτέραν τὴν φρενοπάθειαν. Ὁ φονεὺς πατάσσει καὶ φονεύει, κατόπιν φεύγει καὶ κρύπτεται. Τοῦ φρενοβλαθοῦς ὅμως, τούναντιον, ἡ μανία διπλασιάζεται ὅταν ἴδῃ ρέον τὸ αἷμα τοῦ θύματος· πατάσσει αὐτὸ πολλάκις, ἀκρωτηριάζει, κόπτει εἰς τεμάχια, διαμένει ἐπὶ μακρὸν ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ ἐγκλήματος οὕτως, ὥστε νὰ ἐνοχοποιήσῃ ἑαυτόν. Τέλος ὑπάρχουσι πράξεις, αἵτινες ἐν ἑαυταῖς φέ-

ρουσι τὸν τύπον τῆς παραφροσύνης. Ὁ λογίας Βερνάρδος π. χ., ὅστις ἀνεργηχάτο τὸν τοῖχον τοῦ κοιμητηρίου ἵνα ἐκθάψῃ τὰς νεώστι ταφείσας γυναῖκας καὶ διαπράξῃ ἐπ' αὐτῶν τὰ αἰσχίστα, κατ'ἄδελφον ὅτι ἦτο παράφρων.

α γ') Ποία ἐδύνατο νὰ ᾔται ἡ αἰτία τοῦ ἐγκλήματος; — Οὐδεὶς λόγος εἶναι ἀρκετὸς ἵνα δικαιώσῃ ἐγκληματικὴν πράξιν· μεθ' ὅλα ταῦτα δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι ἡ ἐκδίκησις, ἡ ἀπληστία, τὸ πάθος ὡθούσιν ἀνθρωπὸν τινα εἰς ἐγκλημα. Διότι ταῦτα εἶναι λόγοι, ἂν μὴ ἐπαρκεῖς, τοῦλάχιστον εὐνόητοι. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν πρᾶξιν τοῦ Lemaire, ὅστις δολοφονεῖ τὴν πενθερὰν αὐτοῦ, διότι, ἔλεγεν, ἤθελε καλὰ καὶ σώνει νὰ κατατομηθῇ; Μετὰ τὴν ἀποκεφάλισιν ἀνεκάλυψαν κατὰ τὴν νεκροφάν ἔχνη σαφὴ μηνιγγίτιδος. Καὶ ἁκριβῶς ἐπὶ τῶν αἰτίων ὁ ὑποκριτὴς ἄρχειται ἀποκαλυπτόμενος. Ἐρωτώμενος περὶ τῶν αἰτίων, ἅτινα παρήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ ἐγκλημα, θά ἀπαντήσῃ: «Κατὰ περιστάσεις δὲν ἔχω συνειδήσιν ἐαυτοῦ, τὸ πνεῦμά μου ἀποβλακοῦται». Ἀλλὰ φρενοβλαβὴς οὐδέποτε ἐπικαλεῖται παρομοίας πλάνης. Τούναντίον καυχᾶται δι' ὅ,τι ἐπραξεν. Συχνάκις δ' ἄλλοτε ἀνευρίσκομεν παρὰ τοῖς μελαγχολικοῖς καὶ τοῖς καταδιωκομένοις ψευδαισθήσεις, αἵτινες ἐξώθησαν αὐτοὺς εἰς τὸ ἐγκλημα. Καὶ εἶναι μεγίστης σημασίας ζήτημα νὰ μάθωμεν ἂν αἱ ἀνθρωποι οὗτοι εἶχον καὶ εἰς προτέρως ἐποχὰς ψευδαισθήσεις. Τοῦτο δὲ ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὸ ἐξῆς:

α δ') Ἀπὸ ποίας ἐποχῆς χρονολογεῖται ἡ παραφροσύνη; — Εἶναι φανερόν ὅτι, ἂν πρότερόν ποτε ὁ ἀσθενὴς ἐθεραπεύθῃ ἐν φρενοκομείῳ, τοῦτο πρέπει σπουδαίως νὰ ληρθῇ ὑπ' ὄψει. Ἀλλὰ τὸ συνηθέστερον παρὰ τοῖς ὑποκρινομένοις, ἡ παραφροσύνη ἐκρήγνυται μετὰ τὴν σύλληψιν. Ἐνταῦθα ὅμως πρέπει νὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅπως κάλλιστα παρητήρησεν ὁ Motet, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀνθρωποι, παρ' οἷς ἐν τῇ φυλακῇ ἐπέρχεται παροξυσμὸς φρενοβλαβείας, προκαλούμενος ἐκ τῆς ταραχῆς καὶ τῆς ἀνησυχίας, τὰ ὅποια ἐπιφέρει ἡ τοσοῦτον βαρεῖα θέσις αὐτῶν.

α ε') Τί συμφέρον δύναται νὰ ἔξη ὁ προσποιούμενος τὸν φρενοβλαβῆ; — Ἐν περιπτώσει ἐγκληματικῆσεως ἡ ἀπόκρισις οὐδόλως δύσκολος. Ὡστε ἐπιλαμβάνονται ἀμέσως προφάσεως τινος, ἥτις αὐτὴ καὶ μόνη εἶναι ἀρκετὴ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν διαγωγὴν εἰς τὸν ἐγκληματιαν.

α Ὑπολείπεται τέλος ἡ κληρονομικὴ καὶ ἡ ἰδίᾳ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἱστορία, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐξερευνηθῶσι μετὰ προσοχῆς· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ χειρόγραφα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ παρέσχωσιν ἡμῖν ὠφελίμους πληροφορίες.

α Ἐρχομαι ἤδη εἰς τὴν ἄμεσον ἐξέτασιν. Μόλις προσαχθῇ πρὸ ἡμῶν ἀνθρωπός τις προσποιούμενος τὸν φρενοβλαβῆ, ἀμέσως θὰ προσβᾷ ἡμᾶς τὸ ὑπερβολικὸν τῶν ἀπαντήσεων αὐτοῦ, ἡ ἑλλειψὶς λογικῆς ἐν αὐτοῖς καὶ

τὸ ἀνέητον αὐτῶν. Ἐν γένει οἱ προσποιοῦμενοι ἐκλαμβάνουσι τὴν παραφροσύνην ὅπως ὁ κόσμος, ὅστις μόνον τοὺς παραφερομένους καὶ ἀσυναρτήτους θεωρεῖ παράφρονας. Ὡς λίαν ὀρθῶς παρρηρεῖ ὁ Morel, παράφρων, τὸν ὁποῖον ἐρωτῶσι πόσων ἐτῶν εἶναι, δύναται νὰ ἀπαντήσῃ *ἐξ ἑξαετίας*, ἢ *ἐξ ἑξαετῶν ἐτῶν*, ἀλλ' οὐδέποτε θὰ εἴπῃ 245 φράγκα καὶ 35 λεπτά, ὅπως ἐπραξεν ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀναφερόμενος ὑποκριτής. Ὡστε αὐτὸ τὸ παράλογον τῶν ἀπαντήσεων πρέπει νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἱατροδικαστοῦ. Ἄλλως δὲ οἱ προσποιοῦμενοι εὐκόλως ὑποπίπτουσιν εἰς ἀντιφάσεις, αἰτινες προέρχονται ἐκ τῆς δυσκολίας τοῦ νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἐπὶ πολὺ τὴν ὑπόκρισιν. Ἀνθρώπος τις ἐξεταζόμενος διατείνεται, ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ δουκὸς τοῦ Μεκλεμβούργου Στρέλιτς. « Δὲν πιστεύω εἰς τὸ παραλήρημά σου », λέγει αὐτῷ ὁ ἱατροδικαστής. « Τὸ γνωρίζω, καὶ μοῦ κακοφαίνεται πολὺ », ἀπαντᾷ οὗτος. Τοῦναντίον ὅμως πολλάκις οἱ προσποιοῦμενοι ἐπιμένουσιν ὑποκρινόμενοι μέχρις οὗ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ αὐτῶν. Ὑπάρχουσι μέθοδοι συμπληρωματικαί, στηριζόμεναι ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς πονηριῶν τινῶν, αἵτινες ἐπιτρέπουσι νὰ ἀποκαλύψωμεν τὸ μυστικὸν τῶν προσποιουμένων. Ὁ Manteggia ἀναφέρει τὴν ἱστορίαν ἀνθρώπου, πρὸ τοῦ οὐοῦ εἶπε γεγωνεῖν τῇ φωνῇ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν. « Ὁ ἄνθρωπος οὗτος προσποιεῖται, διότι ἄλλως ἐπρεπε νὰ παρουσιάξῃ συμπτώματά τινα, τὰ ὁποῖα τῶρα δὲν ἔχει ». Τὴν ἐπομένην, ὑπακούων εἰς τὸ μᾶθημα, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει, ὁ ἀσθενὴς ἐπαρουσίαζε τὰ συμπτώματα, περὶ ὧν πρὸ αὐτοῦ εἶχον ὁμιλήσει.

« Κατέφυγον πολλάκις εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀναισθητικῶν, τοῦ αἰθέρος, ἢ τοῦ χλωροφορμίου, ἵνα καταπαύσωσι προσποιητὰ τινα φαινόμενα καὶ ὅπως συλλέξωσι κατὰ τὸν χρόνον τῆς μέθης ὁμολογίας ὠφελίμους πρὸς σημειώσιν. Ἄλλ' ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι ἄπιστος καὶ ἐπικίνδυνος· ἄλλως δὲ τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα δύναται νὰ δώσῃ, πολὺ πιθανὸν νὰ μὴ γείνωσι δεκτὰ ὡς ἀποδείξεις παρὰ τῷ δικαστηρίῳ.

« Ἐν περιλήψει, εἶναι σπάνιον, ὁ προσποιοῦμενος, ὑποβληθεὶς εἰς μακρὰν καὶ καρτερικὴν παρατήρησιν καὶ ὑποβαλλόμενος ὑπὸ συνθήκας ποικίλας, νὰ μὴ προδοθῇ ἐπὶ τέλους. Μεθ' ὅλα ταῦτα, περιστατικὰ τινα μένουσι πάντοτε ἀμφίβολα καὶ βλέπομεν ὑποκριτὰς πεπρωκισμένους διὰ σπανίας ἐνεργητικότητος νὰ ματαιῶσι πᾶσαν πρὸς ἀποκάλυψιν ἐπιχείρησιν. Ὅταν δὲ ὁ ἄρρωστος περιβάλλεται μετὰ καρτερίας εἰς ἐπίμονον ἀλαλίαν, εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ σχηματίσωμεν περὶ αὐτοῦ κρίσιν ἥτις λογημένην».

Γ' Περὶ τῶν καθ' ἑκάστον εἰδῶν τῆς φρενοβλαθείας σχετικῶς
πρὸς τὴν ἰατροδικαστικὴν.

Διάφορος εἶναι ἡ ἔποψις, καθ' ἣν ἐξετάζει τὰ ποικίλα τῆς φρενοβλαθείας εἶδη ὁ ἰατροδικαστὴς καὶ ὁ φρενολόγος. Οὗτος, ἀποβλέπων εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν παρατήρησιν πασῶν τῶν περιστάσεων καὶ πάντων τῶν γεγονότων τῶν ἀναφερομένων εἰς τοὺς φρενοβλαθεῖς, ζητεῖ νὰ μελετήσῃ ἑκάστον εἶδος χωριστὰ καὶ νὰ ταξινομήσῃ πάντα, ἀναλόγως τῶν κυριωτέρων συμπτωματολογικῶν χαρακτήρων, συμφῶνως πρὸς τὴν οἴανδῆποτε προετίμησε βᾶσιν. Ὁ ἰατροδικαστὴς ὅμως σχεδὸν μόλις περὶ πάντα ταῦτα ἐνδιαφέρεται. Ὁ κύριος λόγος, δι' ὃν ἐξετάζει τὸν φρενοβλαθεῖ, εἶναι νὰ βεβαιώσῃ κατὰ πόσον ἡ κατὰστασις τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ ἐπιτρέπῃ νὰ καταλογισθῇ ἢ μὴ αὐτῷ πρᾶξις τις, ἂν ἐν συνειδήσει εἰργάσθῃ ἢ ὄχι καὶ εἶναι ἄρα ἢ οὐχὶ ὑπεύθυνος ἢ ἔννοεε τὴν σημασίαν αὐτῆς.

Τούτων ἕνεκα εἰς τὴν διαίρεσιν ἡμῶν θὰ χωρήσωμεν ἐνταῦθα κατὰ τήσονται τοὺς φρενοβλαθεῖς ὑπὸ κεφάλαια ἀναγόμενα εἰς τὸν καταλογισμόν καὶ, ἐπόμενοι τῷ Tardieu, θὰ διαιρέσωμεν αὐτούς, πρῶτον εἰς παρουσιάζοντας ἐξασθενῶσιν τοῦ πνεύματος τοιαύτην, ὥστε τὸ ἀκαταλογιστον παρ' αὐτοῖς προέρχεται ἐκ τῆς ἀδυναμίας τούτου, τὸ ὅποιον εἴτε δὲν ἀνεπτύχθῃ, εἴτε ἐξησθενώθῃ καὶ κατέπεσε· δεύτερον εἰς παρουσιάζοντας ἀκατασχέτους ὁρμάς, καθ' ἃς ἡ βούλησις δὲν καθοδηγεῖται ὑπὸ τοῦ νοῦ, ἀλλ' ὑπὸ δυνάμεως ἄλλης ἰσχυρᾶς, οὐδεμίαν σχέσιν ἐχούσης πρὸς τὸ παραλήρημα, ἀλλὰ καὶ οὐδεμίαν πρὸς τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τρίτον εἰς τοὺς παρουσιάζοντας πάντα τὰ λοιπὰ εἶδη τῶν παραληρημάτων, τῆς διαταραχῆς δηλ. αὐτῆς ταύτης τῆς διανοίας, ἅτινα ἐπιδρῶσι διαφόρως ἐπὶ τῶν πράξεων.

Ἐννοεῖται ὅτι παρομοία διαίρεσις οὔτε ἐπιστημονικὴν τινα σημασίαν δύναται νὰ ἔξῃ, ἀλλ' οὔτε καὶ ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν εἶναι ἀνεπιληπτος· διότι οὔτε ὅρια ἀκριβοῦς μεταξὺ τῶν διαιρέσεων ὑπάρχουσιν, οὔτε ἑκάστον εἶδος φρενοβλαθείας ὠρισμένως δύναται εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τάξιν νὰ περιληφθῇ μόνον. Τοῦτο ὅμως δὲν θὰ ἐμποδίσῃ ἡμᾶς νὰ ἀναφέρωμεν ἐκαστοτε περιληπτικῶς εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια τὴν σχέσιν, ἣν μετὰ τούτων δύναται νὰ ἔχῃ.

* Ὁ ΦΡΕΝΟΒΛΑΘΕΙΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΜΕΝΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΕΞΑΣΘΕΝΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ θὰ περιλάβωμεν πάσας ἐκείνας τὰς φρενοπαθείας, αἵτινες παρουσιάζουσι συγγενῇ ἢ ἐπίκτητον τὴν ἐξασθενῶσιν ἢ καὶ τὴν ἐντελῆ ἀπώλειαν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, δι' ἃ ὁ νόμος θεωρεῖ

τοὺς πάσχοντας ἀκαταλογίστους, καὶ δὴ ἀνευθύνους. Καὶ καθόσον μὲν ἡ σμίκρυνσις ἢ ἡ ἑλλείψις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων εἶναι συγγενῆς ἢ ἐπίκτητος, θὰ διακρίνωμεν τοὺς ἐν γένει ἡλιθίους καὶ τοὺς μωροὺς· καθόσον δὲ ἡ κατὰστασις διακρίνεται ἐκ τῆς μικροτέρας ἢ μεγαλειτέρας ἐξασθενώσεως καὶ τῆς ἐντελοῦς ἢ ἀτελοῦς ἑλλείψεως τῶν δυνάμεων, θὰ διακρίνωμεν τούτων διάφορα καὶ ποικίλα εἶδη.

I. Συγγενὴς ἀσθένεια ἢ ἑλλείψις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων.

ὑπὸ τὸ κεφάλαιον τοῦτο θὰ περιλάβωμεν πάντα ἐκεῖνα τὰ εἶδη τῆς φρενοπαθείας, καθ' ἃ εἴτε δὲν ἀνεπτύχθησαν ἀπὸ τῆς γεννήσεως αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις, εἴτε ἐλάχιστα μόνον, διότι παραδεχόμεθα ὡς συγγενεῖς καὶ παθήσεις τινὰς ἐρχομένας κατὰ τὰ τρία ἢ τέσσαρα πρῶτα τῆς ζωῆς ἔτη. Καὶ ὅταν μὲν ἡ φρενοπάθεια ᾖ συγγενῆς, τὸ συνηθέστερον γνωρίζει αἰτίαν τὴν κληρονομικότητα καὶ τότε πολλὰ εἶδη παραφροσύνης τῶν γονέων, ἢ ἐπιληψία, ἢ ἡλιθιότης, ἄλλοτε ἢ σύφιλις καὶ ἡ οἰνοπνευμάτωσις θεωροῦνται ὡς τὰ μᾶλλον συχνὰ παρὰ ταῦτα ὁμῶς πολλάκις νόσοι τῆς ἐγκύου μητρός φαίνεται ὅτι σχετίζονται πρὸς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐν τῇ γαστρὶ παιδός. Ὅταν δὲ ἐπέρχηται κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς, θεωρεῖται ἀποτέλεσμα εἴτε δυσκόλου τοκετοῦ, καθ' ὃν ἡ κεφαλὴ τοῦ παιδὸς πιέζεται ἐπὶ μακρόν, εἴτε πυρετικῆς τινος νόσου, κυρίως καιλιακοῦ τύπου, εἴτε σπασμῶν, οἵτινες εἶναι συμπτωματικοὶ μηνιγγίτιδος ἢ ἄλλης ἐπεξεργασίας ἐχούσης ἑδραν τὸν ἐγκέφαλον· ἢ τέλος εἶναι ἀποτέλεσμα κακώσεων τῆς κεφαλῆς, πτώσεων, ἠθικῶν συγκινήσεων μεγάλων, οἶον φόβου κτλ.

Ὅ,τι κυρίως χαρακτηρίζει ἀνατομικῶς τοὺς φρενοπαθεῖς τῆς τάξεως ταύτης εἶναι ἡ κατασκευὴ τοῦ κρανίου, τὸ ὁποῖον σχεδὸν πάντοτε εἶναι παραμειμωμένον, καὶ παρουσιάζεται εἴτε μικρᾶς χωρητικότητος, μετὰ προώρως ἀπωσπεωμένων ῥαφῶν, ἢ τοῦναντίον μέγα, ὑδροκεφαλικόν, μετὰ τοιχωμάτων λίαν παχέων καὶ ῥαφῶν μὴ ἀποσπεωθεισῶν· μετὰ δὲ ταῦτα ἢ μὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἐγκεφάλου, ὅστις εἴτε ὁλόκληρος παρίσταται ἀτροφικός, εἴτε κατὰ τὸ ἐν ἡμισφαίριον, εἴτε κατὰ λοβούς, εἴτε τέλος κατὰ τινὰς μόνον γύρους ἢ καὶ κεντρικὰς ἐστίας· τέλος ἄλλαι τινὲς λεπτομέρειαι, περὶ ὧν ἡ φρενολογία ὁμιλεῖ.

Ἀπὸ τῆς ἐντελοῦς ἑλλείψεως τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τοὺς ἡλιθίους, μέχρι τῆς ἐξασθενώσεως ἐκείνης τοῦ πνεύματος τῆς μικρᾶς, ἣτις χαρακτηρίζει τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι καὶ τοὺς εὐήθεις, πλείστοι βαθμοὶ καὶ πλείστοι διαφοραὶ ὑπάρχουσι· καὶ οἱ φρενολόγοι ἄλλοι ἄλλως κατατάσσουσι καὶ περιγράφουσι τοὺς πάσχοντας. Τὸ καθ' ἡμᾶς θὰ διακρίνωμεν τρεῖς βαθμούς, ὧν τὸν τρίτον, οἰονεὶ βεβια-

σμένον διὰ τὴν ἑλλειψιν ὁρίων, θὰ ἀναφέρωμεν. Καί εἰς μὲν τὸν πρῶτον τούτων θὰ ἀναγάζωμεν τοὺς *ἡλιθίους*, ἐκείνους δηλαδή, οἵτινες οὐδεμίαν πνευματικὴν δύναμιν ἔχουσι, καὶ ζῶσι μόνον τὴν φυσικὴν ζωὴν, κινούμενοι ἢ ὀρῶντες ὡς αὐτόματα, ὡς μηχαναί. Ἐνταῦθα δὲ θὰ κατατάξωμεν καὶ τὸ ἰδιαίτερον ἐκεῖνο εἶδος, τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν *κρετίνων*. Εἰς τὸν δεύτερον θὰ περιγράψωμεν τοὺς *βλαῦκας*, οἵτινες διατηροῦσιν ἔτι μικράν τινα διανοητικὴν δύναμιν, καὶ ἔχουσι πῶς ἰδίαν βούλησιν. Εἰς τὸν τρίτον τέλος θὰ περιλάβωμεν τοὺς *ἀνοήτους*, πτωχοὺς τῷ πνεύματι, εὐήθεις, οἵτινες ἔχουσι μὲν τὰς διανοητικὰς αὐτῶν δυνάμεις πάσας, ἀλλ' ἀσθενεῖς τοσοῦτον, ὥστε ἐξ ἰδίων δὲν δύνανται ἀποινεῖ νὰ ζήσωσιν ἐν τῇ σήμερον κοινωνίᾳ.

α') *Ἡλίθιοι, κρετῖνοι*. — Ἡ ἐξωτερικὴ ὕψις τῶν ἡλιθίων εἶναι χαρακτηριστικὴ. Ἡ κεφαλὴ αὐτῶν εἶναι μικρὰ καὶ πεπλατυσμένη, ἡ ὀγκώδης καὶ ὑδροκεφαλικὴ. Τὸ πρόσωπον, ἀσύμμετρον καὶ δυσαρμονικόν, ζωγραφεῖ μῆγμα παιδὸς καὶ γέροντος. Ὁφθαλμοὶ ἀνευ ζωῆς, πολλάκις στραβίζοντες, χεῖλη καὶ στόμα μεγάλα καὶ ἀηδῆ, ὀδόντες κατεστραμμένοι καὶ βρωμεροί, πῶγων προέχων καὶ ὦτα κακόσχημα· ἐκφρασις μηδαμινὴ· ρυτίδες καὶ δοθιῖνες καὶ ἐξανθήματα καὶ σιέλος καὶ ἀκαθαρσίαι. Ἡ κεφαλὴ πίπτει ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὁ θώραξ πολλάκις κακόσχημος διὰ τὴν σκολίωσιν τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Κοιλία μεγάλη καὶ πλαδαρά· ἄκρα δύσμορφα καὶ διεστραμμένα.

Αἱ αἰσθήσεις παρὰ τοῖς μὲν εἶναι μόλις ἀνεπτυγμέναι, παρ' ἄλλοις δὲ ἐντελῶς ἑλλείπουσιν. Ἐνίοτε μόλις δύνανται νὰ διακρίνωσι, καὶ ἡ κόρη εἶναι ἀναίσθητος· ἄλλοτε εἶναι ἐντελῶς τυφλοί. Μόλις ἀκούουσιν ἢ εἶναι ἐντελῶς κωφοί. Οὐδόλως ἢ ἀσθενέστατα ἀντιλαμβάνονται τῶν ὁσμῶν καὶ τῶν χυμῶν. Τέλος ἡ ἀφῆ εἶναι παρ' αὐτοῖς μόλις ἀνεπτυγμένη· δὲν ἔχουσι συναίσθησιν τοῦ βάρους ἢ τοῦ ὄγκου σώματος, τὸ ὅποῖον ἔχουσιν ἐν χερσὶ· πολλάκις δὲ εἶναι ἀναίσθητοι εἰς τε τὸ ἄλγος, τὸ ψυχρὸς καὶ τὴν θερμότητα.

Αἱ περὶ τὴν κινητικότητα διαταραχαὶ συνίστανται εἰς σπασμούς, συνολκὰς καὶ παραλύσεις. Οἱ σπασμοὶ παρατηροῦνται εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας κυρίως· αἱ δὲ συνηθέστεραι συνολκαὶ ἐκδηλοῦνται ἢ ὡς ραιβοκράνον ἢ ὡς ραιβοπούς· συχνότατα δὲ εἶναι ὁ στραβισμὸς καὶ ἡ βραδυγλωσσία· οὐχὶ σπάνια αἱ μεγάλαι νευρώσεις, οἷον ἡ ἐπιληψία καὶ ἡ χορεία. Τέλος αἱ παραλύσεις, ἰδίως τῶν κάτω ἔκρων ἢ τοῦλάχιστον αἱ παρῆσεις, εἶναι τόσῳ συχναί, ὥστε οὐχὶ ἅπαξ εὐρίσκομεν ἡλιθίους οὐδόλως δυνάμενους νὰ κινηθῶσιν. Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον τὰ μέλη ἀτροφοῦσιν, ἐπέρχονται καταστροφαὶ ἐπιπόλαιοι ἢ βαθύτεραι δι' ἐξωτερικὰς βλάβας ἢ κεντρικὰς ἀφορμάς, ἄλλοτε κινήσεις τινὲς παρατηροῦνται, ἀλλὰ κινήσεις οἰονεῖ σπασμωδικαί, τυπικαί, συνεχεῖς, κουράζουσαι καὶ τοὺς βλέποντας· ἢ

κινήσεις καὶ μυϊκαὶ ἐργασίαι φοβεραὶ διὰ τὴν ἑλλείψιν αἰσθήσεως, ὡς π.χ. ἡ συχνὴ καὶ μεθ' ὁρμῆς προσβολὴ τοῦ τοίχου διὰ τῆς κεφαλῆς. Καὶ ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου πρέπει μεγάλως νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν, διότι αἱ ἐργασίαι αὗται πολλάκις συνεπάγονται δεινὰ ἀποτελέσματα εἴτε αὐτοῖς τοῖς πάσχουσιν, εἴτε τοῖς περὶ αὐτοὺς.

Ὡς πρὸς δὲ τὰς πνευματικὰς δυνάμεις, « Ἡ ἡλιθιότης, λέγει ὁ Tardieu, σελ. 118, δὲν χαρακτηρίζεται μόνον ἐκ τῆς ἀπουσίας πάσης διανοητικῆς ἢ ἠθικῆς ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἑλλείψεως ἀναπτύξεως τῶν ὁρμεμφύτων, τῶν μᾶλλον ἀναγκαίων πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς ». Οὐ μόνον ἡ βούλησις λείπει παρ' αὐτοῖς καὶ ἡ κρίσις καὶ ἡ προσοχὴ καὶ ἡ μνήμη κτλ., ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις ἐκείνη, ἥτις ἐργάζεται πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς. Οὐχὶ σπανίως εἶναι ἀνάξιοι νὰ φάγωσιν ἢ νὰ ζητήσωσι τροφὴν. Δὲν ἔχουσι συναίσθησιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν· ἀλλ' οὔτε πόνον αἰσθάνονται, οὔτε ἡδονήν, οὔτε μῖσος, οὔτε ἀγάπην. Οὐδεμίαν ἀντίληψιν, οὐδεμίαν ἐκφρασίαν. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ λόγος λείπει πολλάκις παρ' αὐτοῖς. ἡ περιορίζεται εἰς μίαν ἢ δύο ὀλιγοσυνλλάθους λέξεις.

Εἰς ἀνώτερον ὅμως τινὰ βαθμὸν εὐρίσκομεν παρὰ τοῖς ἡλιθίοις ἀκτῖνὰ τινὰ πνευματικοῦ φωτός, χαρακτηριζομένην ἐκ τῆς παρουσίας αἰσθημάτων τινῶν μολις διαφανομένων, καὶ ἀναφερομένων κυρίως εἰς εἶδος προσκολλήσεως καὶ ἀγάπης διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες περιποιῶνται αὐτοὺς, φόβον δὲ καὶ ἀπέχθειαν δι' ἐκείνους, οἵτινες κακομεταχειρίζονται αὐτοὺς. Ἄλλοτε ὅμως ἡ μικρὰ τοῦ πνεύματος δύναμις καταφαίνεται εἴτε ἐκ τῆς περιέργου ἀναπτύξεως ὁρμεμφύτων τινῶν, οἷον μουσικοῦ, ἀριθμητικοῦ, ἢ ἐργασίας χειρῶν· συνηθέστερον ὅμως ἐκ τῆς διαστροφῆς τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα φθάνουσιν εἰς ἐλάττωμα, πολλάκις καὶ ἄνω τούτου· τὰ συνηθέστερα δὲ τούτων εἶναι ὁ θυμὸς, ἡ ἐπιμονή, ἡ ἀδυσπραγία, ἡ κλοπὴ, ἡ σοδομία, ἡ ἀνθρωποκτονία καὶ ὁ ἐμπρησμός.

Τέλος σημειωτέον τὸ περίεργον τοῦτο, ὅτι, ἐνῶ εἰς τὴν ἀνθρώπινον ταύτην μᾶζαν, ἣν ἀποκαλοῦμεν *ἡλιθίους*, ἡ γενετήσιος ὁρμὴ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄγνωστος, τὰ δὲ γεννητικὰ ὄργανα ἀτροφικὰ καὶ ἡ ἐμμηνορρῶσις ἢ καθ' ὅλου λείπει ἢ λίαν ἄργά φαίνεται, — συχνότατα εὐρίσκομεν αὐτοὺς ἀντανιζομένους μετὰ μανίας, ἢ ἐπιδιώκοντας παρὰ φύσιν ἀσελγείας, τὰς δὲ γυναῖκας μετὰ λύσης φερομένας εἰς συνουσίαν.

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην πρέπει νὰ ἀναγάγωμεν τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν πληθυσμὸν μακρῶν χωρῶν ὄρεινῶν ἢ μὴ ἐν Ἑλβετίᾳ, ἐν Σαβοΐᾳ, Στυρίᾳ κτλ., καὶ οὗς ἀποκαλοῦσι *κρετίους* (*cretiens*). Οὗτοι, ἂν καὶ ἀνατομικῶς καὶ αἰτιολογικῶς διαφέρουσι τῶν ἡλιθίων, ὑπάρχουσιν ὅμως ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἀκριβῶς ὅρους περὶ τὸ κεφάλαιον τῆς καταστάσεως τοῦ πνεύματος.

Καὶ τοιοῦτοι περίπου εἶναι οἱ ἡλίθιοι. Ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων ὁ ἱατροδικαστής, — πλὴν τῆς ἑλλειψέως πάσης πνευματικῆς δυνάμεως, δι' ὃ καὶ ἀπαγορευτέοι καὶ ἀκαταλόγιστοι —, ταῦτα πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψιν· πρῶτον ὅτι πολλάκις ἄνευ λόγου, ἄνευ αἰτίας, ἀλλὰ δὴ καὶ ἄνευ συνειδήσεως οἱ ἄνθρωποι οὗτοι φέρονται πρὸς τὸ κακοποιεῖν. Θραύουσι, κτυποῦσιν, ἀνατρέπουσι πᾶν τὸ προστυχόν, ἢ φέρονται εἰς κακώσεις, εἰς κλοπὴν, φόνον, ἐμπρησμόν, ἄνευ τῆς παραμικρᾶς συναισθήσεως. Καὶ δευτέρον ὅτι διὰ τὴν περίεργον ἐξέγερσιν τῆς γενετησίου ὁρμῆς δύνανται νὰ ἔλθωσι πρὸ τῆς δικαιοσύνης διὰ πράξεις εἰς ταύτην ἀναφερομένας, πολλάκις δὲ ἀνηκούστους εἴτε διὰ τὸ βίαιον εἴτε διὰ τὸ παρὰ φύσιν καὶ αἰσχρόν.

6'.) *Blākes*. — Ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν *βλακῶν* περιλαμβάνονται ἄνθρωποι, ἀνώτερόν τινα βαθμὸν ἀναπτύξεως ἔχοντες καὶ οὐχὶ ἔτι πρὸς κτῆνην ἐξισοῦμενοι.

Ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις τῶν ἀνθρώπων τούτων δὲν εἶναι ἀηδής καὶ φοβερά· πολλάκις μάλιστα μεταξὺ αὐτῶν ἀπαντῶσι καὶ ἄνθρωποι ὠραῖοι, λείπουσιν ὁμως σχεδὸν πάντοτε ἐξ αὐτῶν αἱ δυσμορφαὶ ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας ἀπηντήσαμεν παρὰ τοῖς ἡλίθιοις.

« Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, λέγει ὁ Tardieu, σελ. 120, οἱ βλαῖκες ἐκλαμβάνονται ὡς παιδιὰ μὴ ἀνεπτυγμένα· ἔχουσιν ἰδέας, ἀναμνήσεις, εἶναι ἐπιδεκτικοί, ἀλλ' εἰς λίαν περιωρισμένον κύκλον, σκέψεως καὶ κρίσεως, καὶ ἐνθυμοῦνται. Ὁμιλοῦσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐκρινῶς καὶ ὀρθῶς, ἐνίοτε δὲ παρίστανται ἐπιδεκτικοὶ μολήσεως καὶ μανθάνουσι τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ἀριθμητικῆς· ἀλλὰ γενικῶς εἶναι ἐπίμονοι καὶ βίαιοι. » Ἡ ἀνάπτυξις ὁμως αὐτῶν αὕτη δὲν προχωρεῖ μετὰ τῆς ἡλικίας· τὸ δὲ συνηθέστερον μένει ἐκεῖ στάσιμος· καὶ ἀνδροῦνται ἔχοντες τὰ αὐτὰ πνευματικὰ ἐφόδια, ἃ εἶχον παῖδες.

Πρέπει ὁμως ἐνταῦθα νὰ σημειωθῇ, ὅτι, ἐνῶ ἡ ἐν γένει τοῦ πνεύματος ἀνάπτυξις διατελεῖ ἐν τοῖς σπαργάνοις, μόνον δυνάμεις, πολλάκις ἐν ὁρμέμφυτον ἀναπτύσσεται μεγάλως, καὶ τόσον, ὥστε οὐχὶ ἀδίκως ἐκπλήττει. Οὕτω π. χ. πολλάκις εὐρίσκομεν βλαῖκας ἔχοντας μνήμην ἀπέφραντον, ἄλλοτε κεκτημένους τὴν μουσικὴν ἰδιοφυίαν (*talent*) ἢ τὴν τῶν μαθηματικῶν.

Ὅπως δὲ ποτε ὁμως, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, μὴ ἔχοντες τὰς ἀναγκαίας πρὸς βίωσιν γνώσεις, εἶναι ἀδύνατον ἐξ ἑαυτῶν νὰ ζήσωσιν ἐν κοινωνίᾳ ὅπως αἱ σημεριναί. Διότι μεθ' ὅλην τὴν ἀνατροφὴν, ἣν ἐπιχειροῦσιν ἐκαστοτε νὰ δώσωσιν αὐτοῖς, μὴ δυνάμενοι νὰ διακρίνωσι τὰ πράγματα καὶ σκεφθῶσι καὶ κρίνωσι περὶ αὐτῶν, οὐδόλως δύνανται καὶ νὰ συναναστραφῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων καὶ ἔλθωσιν εἰς τὰς τῆς καθημερινῆς

ζωῆς συναλλαγῆς. Καί εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι πολλοὶ τῶν βλακῶν ἐπιδίδονται ἐνίοτε εἰς ἐργασίας τῶν χειρῶν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες οὐδόλως ἀπαιτοῦσι μεγαλειτέραν τινὰ καὶ τοῦ πνεύματος συνεργασίαν· ἀλλὰ καὶ οὕτω σπανίως δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι καὶ διατηρηθῶσιν.

Ἄλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὅποτον, ἐξ Ἰσου μετὰ τῆς ἀσθενείας τοῦ πνεύματος ἐνδιαφέρει ἡμᾶς περὶ τῶν βλακῶν, εἶναι τοῦτο, ὅτι κέκτηνται οἱ ἄνθρωποι οὗτοι μέγαρα ἐλαττώματα, ἅτινα διὰ τὸ ἀσυνειδήτον φέρουσι πολλάκις αὐτοὺς εἰς πράξεις βλαπτούσας καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους. Εἶναι π.χ. ἐπίμονοι, ὀργίλοι, παρὰφοροι καὶ συνηθέστατα λίαν ἐπικλινεῖς εἰς ἐρωτικὰς πράξεις, ὧν ἕνεκα οὐχὶ σπανίως προσάγονται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων.

Τέλος σημειωτέον ὅτι πολλάκις ἡ βλακεία μετατρέπεται εἰς ἀληθὴ διαστροφὴν τοῦ πνεύματος, πραγματικὴν φρενοβλάβειαν, ἥτις τὸ συνηθέστερον περιενδύεται τὸν μελαγχολικὸν τύπον.

γ') Ἀνόητοι, πτωχοὶ τῷ πνεύματι, εὐήθεις. — Οἱ ἀνόητοι, οἵτινες κατὰ τοῦτο διακρίνονται, ὅτι ἔχουσι τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν πολὺ κατώ τῷ μέσῳ ὅρῳ τῆς ἀναπτύξεως τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, δὲν δύνανται βεβήτως νὰ θεωρηθῶσιν ὅπως οἱ ἡλίθιοι καὶ οἱ βλάκες, ὡς ἀκαταλόγιστοι καὶ ἀσυνειδήτως δρῶντες· διότι πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις ὑπάρχουσι παρ' αὐτοῖς. Παῖδες ἔτι ὄντες ἐκτήσαντο ἐκπαιδεύσιν τινα, καὶ ἄνδρες ἤδη ἔχουσι καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν βούλησιν καὶ τὴν αἰσθητικότητα. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἔχουσι τόσον ὀλίγον ἀνεπτυγμένα καὶ εἰς οὕτω ταπεινὸν βαθμὸν, ὥστε οὐδόλως δύνανται ἐκ πρωτοβουλίας νὰ ἐνεργήσωσιν.

Καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο, διὰ τὴν ἑλλειψιν τῆς πρωτοβουλίας, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι κυρίως ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς ἐνταῦθα. Διότι κυρίως μὲν διὰ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ παρὰ τοῦτο καὶ διὰ τὰ ὁμοίως παρ' αὐτοῖς λίαν ἀνεπτυγμένα ἐλαττώματα, ἰδίως τὴν μεγίστην ἐπιμονήν, παρασυρόμενοι πολλάκις, ἢ διὰ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ τρόπου ἐξωθούμενοι, φέρονται εἰς διάπραξιν πράξεων, ἃς ἄλλοι αὐτοῖς ὑπέβαλον. Καὶ ἢ οὐδόλως ἐννοοῦσι τὴν σημασίαν τῶν πράξεων τούτων, ἢ καὶ ἂν ἐννοῶσι πως αὐτήν, οὐδόλως δύνανται νὰ ἀποφύγῃσι τὴν ὑποβληθεῖσαν ὑπ' ἄλλων ἐκτέλεσιν διὰ τὸ ἀσθενὲς καὶ μὴ ἀνεπτυγμένον τῆς βουλήσεως καὶ τὸ ἀνικανὸν τοῦ πνεύματος νὰ ἀντιληφθῇ τοῦ μεγέθους αὐτῆς.

δ') *Κωφάλαοι*. — Μεταξὺ τῶν μὴ ἐχόντων συνειδήσιν τῶν πράξεων αὐτῶν δι' ἀδυναμίαν τοῦ πνεύματος πρέπει νὰ κατατάξωμεν καὶ τοὺς ἐκ γενετῆς κωφάλαους ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἔλαβον τὴν προσήκουσαν ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαιδεύσιν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι παρὰ τοῖς κωφάλοις οὐχὶ κατεστραμμένον καὶ ἀσθενὲς τὸ πνεῦμα παρακωλύει πᾶσαν αὐτοῦ

ἀνάπτουζιν, ἀλλὰ κυρίως ἡ ἔλλειψις τῆς ἀκοῆς, ἥτις φέρει εἰς συγκοινωνίαν τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ ἡθικοῦ κόσμου καὶ ἡ ἔλλειψις κατ' ἀκολουθίαν τοῦ λόγου, δὲν ἐπιτρέπει τούτῳ ν' ἀναπτυχθῇ, οὐδὲ βοηθῇ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ νὰ ἀναφανῶσιν, ὅτε οἱ ἄνθρωποι ἀφίενται ἐλεύθεροι. Διὰ ταῦτα παρὰ τοῖς μὴ λαβοῦσιν ἀνατροφήν τὴν κατάλληλον καὶ μὴ ἐκπαιδευθεῖσι κωφαλάτοις πρέπει ὁ νόμος νὰ λειτουργῇ ὅπως καὶ παρὰ τοῖς ἡλιθίοις. Οὐχὶ ὅμως δίκαιον τὸ αὐτὸ νὰ συμβαίνει καὶ παρὰ τοῖς ἐκπαιδευθεῖσιν, οἵτινες ἐλάχιστα μόνον διαφέρουσι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

II. Ἐπίκτητος ἀσθένεια ἢ καταστροφὴ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων.

Ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς *μωρίας* θὰ ἐξετάσωμεν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο τὴν κατὰστασιν ἐκείνην, ἥτις, γνωρίζουσα ποικίλας αἰτίας, χαρακτηρίζεται κυρίως ἐκ τῆς ἀνεπανορθώτου καταστροφῆς τῶν πνευματικῶν δυνάμεων.

Ἄν καὶ ὑπάρχωσι παραδείγματα μωρίας ἐπελθόντα ἀποτόμως ἢ ὀξύτερον, καὶ εἰς νεκρὰν ἡλικίαν μάλιστα, οἷον πρωτοπαθῶς, τὰ παραδείγματα ταῦτα εἶναι τοσοῦτον σπάνια, ὥστε τὸ καθ' ἡμᾶς δυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν ταῦτα, καὶ νὰ θεωρήσωμεν τὴν μωρίαν ὡς δευτεροπαθὴ πάντοτε, καὶ εἴτε ὡς ἀποτέλεσμα ἡλικίας εἴτε ὡς ἀποτέλεσμα διαφορῶν παθολογικῶν ἐπεξεργασιῶν.

Αἱ κυριώτεραι δὲ αἰτίαι τῆς μωρίας εἶναι ὑλικαὶ βλάβαι τοῦ ἐγκεφάλου, ὅποιας π. χ. αἱ ἐπερχόμεναι ἐνεκα ἡλικίας, αἱ μετὰ ἡμιπληγίαν ἢ μαλάκυνσιν ἢ ὄγκους· ἄλλοτε ἡ καταστροφὴ ἢ ἐπιγινομένη μετὰ κατὰχρησιν δηλητηριωδῶν οὐσιῶν, αἰτινες ἐν γένει ὀρώσιν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, οἷαι τὸ αἰνόπνευμα, τὸ ὄπιον, ὁ μόλυβδος κτλ. Ἄλλοτε ὅμως ἡ μωρία ἔρχεται ὡς ἐπιγενόμενον μεγάλων νευρώσεων, οἷαι ἡ ἐπιληψία, ἡ χορεία, ὁ ὑστερισμός, ἡ καὶ κύτῶν τῶν φρενοβλαβειῶν, ὧν πλεῖστοι ἐκεῖ καταλήγουσιν· ἢ τέλος ὡς ἐπιγενόμενον ὑπὸ κακοῦς ὑγιεινοῦς ὁρους βιώσεως, μεγάλῃς καὶ βεβιασμένης ἐργασίας καὶ ἀθλιότητος μετὰ πτωχείας.

Ἡ κατὰπτωσις καὶ ἐξασθένησις τοῦ πνεύματος ἐπέρχεται τὸ συνηθέστερον ἡσυχῶς καὶ βαθμηδόν. Τὰ δὲ πρῶτα σημεῖα, δι' ὧν ἐκδηλοῦται αὕτη, εἶναι ἀπάθειά τις γενικὴ καὶ ἀμβλύτης τῶν αἰσθημάτων, καὶ δυσκολία περὶ τὰς ἐν γένει πνευματικὰς ἐργασίας, ἥτις ταχέως φέρει τὴν κόπωσιν. Εὐθὺς ὅμως μετὰ ταῦτα φαίνεται ἡ ἐξασθένησις καὶ βραδύτης τῆς μνήμης καὶ ἡ ἀμνημοσύνη, χαρακτηριζομένη ἐκ τούτου κυρίως, ὅτι ὁ πάσχων ἐνθυμεῖται σκηναὶς καὶ γεγονότα ἀρχαῖα, λησμονεῖ δὲ τὰ πρό αὐτοῦ· διὸ καὶ πολλάκις ὁμιλῶν ἐπαναλαμβάνει τὰ αὐτὰ μετὰ μικρόν. Ὅμοιως ἐξασθενοῦται ἢ πρότερον εἰς οἰονδήποτε ἔργον ἐπίδοσις, ἐξ

οὐ ἀπώλεσαν τὴν ἰδιοφυίαν, ἥνπερ ἐπέκτηντο μεγάλοι μουσικοί, ζωγράφοι, μαθηματικοί. Καὶ τέλος ἐπέρχεται ἡ ἀσυναρτησία, ἥς ἕνεκεν αἱ μὲν ιδεαὶ δὲν ἀκολουθοῦσι συνδεδεμέναι, ἡ δὲ ὁμιλία εἶναι συγκεχυμένη, μέχρις οὗ καὶ ἡ διὰ τοῦ λόγου ἑκφρασις, γενόμενη καὶ αὐτὴ ἀσυναρτητος, καταστήσῃ τὸν πάσχοντα ἀνίκανον νὰ διατυπώσῃ μίαν φράσιν, νὰ συναρμύσῃ δύο ιδέας.

Καὶ ἂν μὲν ἡ μώρωσις ᾗναι συνέπεια φρενοπαθείας, οἱ πάσχοντες μέχρις οὗ φθάσωσιν εἰς τελείαν ἀπομώρανσιν, διατηροῦσιν ἔχνην τινὰ τῆς πρότερον φρενικῆς νόσου. Ἄν δὲ ἐπέλθῃ μετὰ ἐγκεφαλικὴν τινα νόσον ὀξυτέρην, καὶ ἀποτομώτερον ἔρχεται καὶ ἐν ἀρχῇ ὑπὸ λίαν σκοτεινὰ φαινόμενα ἐκδηλοῦται. Ἄν ὅμως ἡ ἡλικία ᾗναι ἡ κυριωτέρα αἰτία τῆς παθήσεως, ἡ εἰκὼν μεταβάλλεται πως. Ἡ κόπωσις τοῦ πνεύματος, — ὅπερ ἄλλως διατηρεῖται λίαν διαυγές, — καὶ τὸ εὐερέθιστον τοῦ χαρακτήρος εἶναι τὰ δύο πρῶτα σχεδὸν ἀφανῆ σημεῖα, οἷς ἐνίοτε προστίθεται ἀνεξήγητός τις οὐ μόνον πρὸς τοὺς οἰκείους, ἀλλὰ καὶ πάντα ἄνθρωπον δυσπιστία, ἥτις δύνανται νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ παρὰληρήματος τῆς καταδιώξεως· ἡ ἄλλοτε ἀτελεύτητός τις περὶ τῆς υἱείας ἐπασχολήσις ὑποχονδριακὴ. Ὅλιγον ὅμως μετὰ ταῦτα ἐπέρχεται ἡ δυσκολία τοῦ νὰ προσκλήσῃται ὁ πάσχων νέας ιδέας, οὐ ἕνεκα ἡ δυσκολία τῆς ἐπὶ οὐσιωδῶν ὑποθέσεων ἀναμίξεως τοῦ γέροντος καὶ ἡ ἐπὶ ἀνάλυσις τῶν αὐτῶν παλαιῶν ιστοριῶν. Εὐθύς ὅμως μετὰ ταῦτα ἀναφαίνεται ἡ ἐξασθένεισις τῆς μνήμης καὶ τῆς φαντασίας, καὶ μικρὸν βραδύτερον ἡ ἐξφάνισις τῶν αἰσθημάτων. Τέλος ἡ διάνοια καταπίπτει, καὶ ἡ κρίσις, ἡ βούλησις, ἡ προσοχή, ἡ ἔφεσις πάντα κατὰ μικρὸν σμικρύνονται καὶ ἀφανίζονται, καὶ ὁ μωρὸς οὐδὲν ἐνθυμίζει ἤδη τοῦ πρότερον γέροντος, ἀφοῦ καὶ ἡ φυσικὴ αὐτοῦ κατάστασις παρήλλαξε καὶ μετεβλήθη.

Διότι πράγματι τὴν ὥρην ταύτην ἡ ὕψις τοῦ ἀπομωρανθέντος εἶναι χαρακτηριστικὴ. Ἡ κεφαλὴ πίπτει ἐπὶ τοῦ στήθους, τὸ ὅποιον ρυπαίνει διὰ τοῦ ἀπαύστως ἐκ τοῦ στόματος ῥέοντος σιῆλου. Ἐν τῷ προσώπῳ ζωγραφεῖται ἡ ἀπάθεια καὶ ἡ κτηνώδης κατάστασις. Ἡ ἀκαθαρσία ἐπικαθνται ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν ἐνδυμάτων. Οἱ πόδες μόλις ὑποβαστάζουσι τὸ βῆρος τοῦ σώματος, καὶ πολλαχοῦ παρατηροῦνται παραλύσεις. Συνήθως εἶναι κτηνωδῶς ἀκίνητοι· ἄλλοτε ὅμως, ὅπως καὶ οἱ ἡλίθιοι, περιστρέφονται περὶ τὴν ἐκτέλειαν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς κινήσεως, μιᾶς διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίας μακρᾶς, ἀτελευτήτου· ἡ εὐχαιριστοῦνται νὰ συλλέγωσι πάντα τὰ προστυχόντα καὶ πληρῶσι δι' αὐτῶν τὰ θυλάκια. Μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ υἱεία διατηρεῖται παρ' αὐτοῖς καλὴ, ἐπὶ ἔτη ὀλόκληρα. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, τοῦ κενκοῦ χωροῦντος, ὁ αὐτομάτως ἐργαζόμενος καὶ ζῶν ἀπόλλυσι πᾶσαν δύναμιν. Αἱ παραλύσεις ἀκολουθοῦσιν

ἀλλήλαις, ἐσχάται ἀναφαίνονται ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὅσπου καὶ ἐξαντλοῦσιν αὐτόν. ἢ πάθος τις ἐπερχομένη παύει τὰ βλάσανα τοῦ τε πάσχοντος καὶ τῶν περὶ αὐτόν.

Ὅτι καὶ περὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων ἐνδιαφέρει ἡμᾶς πλείοτερον νῆ γνωρίζωμεν εἶναι τὰ ἐξῆς δύο γεγονότα: Ὅτι συχνότατα οἱ μωροί, εἰ καὶ τὰ αἰσθήματα παρ' αὐτοῖς ἐκ τῶν πρώτων σθένυνται, εἰ καὶ τὰ δάκρυα καὶ οἱ γέλωτες, ἐν οὗ δέοντι καὶ συχνότατα ἐρχόμενα, ἀποδεικνύουσιν ἐντελῆ ἀναισθησίαν καὶ ἀσυνειδήσιαν τῶν περὶ αὐτοὺς συμβαινόντων, παρουσιάζουσι τὸ εὐερέθιστον, ἐξ οὗ πολλὰκις περιπίπτουσιν εἰς παροξυσμοὺς σχεδὸν παραληρημάτων, καθ' οὓς κτυποῦσι καὶ θαύουσι πᾶν τὸ προστυχόν, πολλὰκις δέ, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, δυνάμει ἀσυνειδήτους νῆ διαπράξωσι πράξεις βαρύτερον τιμωρουμένας ὑπὸ τοῦ νόμου. Καὶ δεύτερον ὅτι ἔχουσι συχνότατα τάσιν πρὸς πράξεις κακὰς, αἵτινες εἴτε αὐτοὺς δύνανται νῆ βλάψωσιν, οἷον ἡ αὐτοχειρία, εἴτε ἄλλους, ὡς ἡ ἀνθρωποκτονία, ὁ ἐμπρησμός, ἀλλὰ κυρίως ἡ ἐρωτομανία, δι' ἣν συχνότατα φέρονται πρὸς βιασμόν ἀνηλίκων κυρίως κορασιῶν.

Καὶ εἶναι μὲν βέβαιον, ὅτι ἡ εἰς ἐσχάτον βαθμὸν ῥηθῆσα μωρία εἶναι γεγονὸς μαρτυροῦν τὸ ἀκαταλόγιστον καὶ ἀνεύθυνον ὥστε ὁ ἐκεῖ εὐρισκόμενος οὔτε περὶ τὰ ἴδια συμφέροντα εἶναι δυνατόν νῆ ἀσχοληθῇ, οὔτε ἑαυτὸν νῆ διευθύνῃ. ἀλλὰ, καὶ διαπράξας ἐγκληματικὴν τινα πράξιν, ἐπιτρέπεται νῆ μὴ θεωρηθῇ καταλογιστέος. Εἰς μικροτέρους ὅμως βαθμοὺς μωρίας, καθ' οὓς δυνάμει μόνον τινὲς κατέπεσον, ἀλλ' ὑπάρχει ἐτι μικροτέρα ἢ μεγαλειτέρα ἡ κρίσις, καὶ τὰ αἰσθήματα ἐν γένει δὲν ἐξηφανίσθησαν, — ἡ κρίσις τοῦ ἱεροδικαστοῦ πρέπει μεμετρημένη καὶ μετὰ προσοχῆς νῆ διατυπωθῇ, καὶ πρέπει πάντα λεπτομερῶς καὶ νῆ ληρωθῶσιν ὑπ' ὅφει καὶ νῆ ἐξετασθῶσιν, ὅσα θὰ ἔλθωσιν ἐπιβοηθητικά πρὸς ἐξακριβῶσιν τῆς καταστάσεως τοῦ πνεύματος.

Πλὴν τούτων οὐδὲν ὥς πρέπει νῆ λησμονήσωμεν ὅτι ἡ μωρία εἶναι πάθος ἀνίατος καὶ ὅτι αὐξάνει τοῦ χρόνου παρερχομένου, οὗ ἕνεκα ὁ σήμερον διαπράξας τι κακὸν δύναται αὖριον χειρότερον νῆ ἐργασθῇ, μὴ ἀποκλυόμενος. Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας, ἡ πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι, ὅπου ἐντελὲς καταστροφή τοῦ νοῦ δὲν ὑπάρχει, ὁ μωρὸς γνωρίζει ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τὴν σημασίαν τῶν εἰς ταύτην ἀναφερομένων πράξεων αὐτοῦ.

Πρὶν ἢ κλείσωμεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο, καλὸν εἶναι νῆ εἰπωμέν τινα περὶ καταστάσεώς τινος, ἣτις πολλὰκις λίαν ὁμοία τῇ μωρίᾳ παρουσιάζεται, ἐννοοῦμεν τὴν κατὰστασιν τῶν ἐπιθαινόντων.

Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εὐρίσκεται πρὸ τοῦ θανάτου, ἀπόλλυσι πολλὰκις, μετὰ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, καὶ τὴν συνειδήσιν. Τοῦτο ὅμως δὲν συμ-

θαίνει πάντοτε· διότι πολλοί μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς διατηροῦσιν ἂν μὴ ἀκμαίαις, καλὰς ὁμῶς τὰς πνευματικὰς δυνάμεις. Πολλάκις λοιπόν, ἐπὶ παρομοίαις περιστάσεως, προκειμένου περὶ τελεσθέντος γάμου, περὶ διαθήκης ἢ δωρεᾶς, κατὰ τὰ λοιπία, ὁ ἱατροδικαστὴς ἐπιφορτίζεται νὰ ἀποφανθῇ κατὰ πόσον ὁ ἐκτελέσας τι τούτων εἶχε σώας τὰς φρένας καὶ ἄρα εἶχε συνειδήσιν τῶν ἑαυτοῦ πράξεων.

Ἵνα εἰς ταῦτα ἀπαντήσῃ ὁ ἱατροδικαστὴς ἔχει ἀνάγκην νὰ γινώσκῃ ὡς ἄριστα τὴν προτέραν τοῦ θανόντος βίωσιν, τὴν ἀσθένειαν, ἐξ ἧς ἀπέθανε, καὶ τὰ κατὰ τὰς τελευταίας αὐτοῦ στιγμὰς. Διότι φανερόν ἐστι, γέροντων, πρὸ πολλοῦ μωρός, ἢ παθῶν ἐξ ἐγκεφαλικῆς μαλακύνσεως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναζήσῃ πνευματικῶς τὰς τελευταίας στιγμὰς. Ἄν ὁμῶς ᾗτο νέος ὑγιής, ἀνάγκη ὑπάρχει ἵνα ἡ νόσος αὐτοῦ ἐξακριβωθῇ· καὶ ἂν μὲν ᾗται ἐκ τῶν παθήσεων ἐκείνων, αἵτινες ἐξεργάζονται τὴν καταστροφὴν τῶν ἐγκεφαλικῶν λειτουργιῶν, ὅπως π. χ. ἐγκεφαλικὴ πάθησις, λοιμῶδές τι νόσημα ἢ πυρετικόν, τραῦμα τῆς κεφαλῆς καὶ παρόμοια, οὐδεμία σχεδὸν ἀμφιβολία, ὅτι ὁ θανὼν δὲν ᾗτο εἰς κατάστασιν νὰ ἐργασθῇ ἐν συνειδήσει, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως καὶ ἡ ἱστορία τῶν τελευταίων ὥρων τοῦ βίου θὰ ἐπιμαρτυρήσῃ. Ἄν ὁμῶς ἡ ἀσθένεια, ἐξ ἧς ἔθανεν, ᾗν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες οὐδόλως τὸ πνεῦμα καταβάλλουσιν, ὅποιαι π. χ. ἡ φθίσις, ἡ περιτονίτις, ὁ ἱατρὸς πρέπει ἐπισταμένως νὰ ζητήσῃ καὶ μάθῃ, πῶς ὁ ἐπιθάνων διήγαγε τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς, διότι ἐκ τούτων καὶ μόνων θὰ ᾗται δυνατόν νὰ διευκρινισθῇ ἡ κατάστασις τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων.

β') ΦΡΕΝΟΒΛΑΒΕΙΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΜΕΝΑΙ ΕΞ ΑΚΑΤΑΧΕΤΟΝ ΟΡΜΩΝ

Αἱ βίαιαι καὶ ὡς ἐξ ἐνστίκτου προερχόμεναι κινήσεις καὶ ἐξορμήσεις, αἵτινες χαρακτηρίζουσι τὰ εἶδη τῆς φρενοβλαθείας, τὰ ὅποια θὰ περιλάβωμεν ἐνταῦθα, διὰ τοῦτο κυρίως ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς, ὅτι φέρουσι πολλάκις τοὺς πάσχοντας εἰς ἐκτέλεσιν πράξεων τιμωρουμένων ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἄλλ' οἱ ὑποκείμενοι εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φρενοβλαθείας, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἔχουσι κατὰ πάντα τὰ λοιπὰ καλῶς, τοῦθ' ὅπερ συχνότατα συμβαίνει, σφάλλονται καὶ νοσοῦσι κατὰ τὴν συνειδήσιν καὶ τὴν βούλησιν, κυρίως ὁμῶς κατὰ τὴν βούλησιν.

Οἱ πάσχοντες εἶδη φρενοβλαθείας, καθ' ἃ αἱ ἀκάθεκτοι αὐταὶ ὁρμαὶ παρατηροῦνται, εἶναι δυνατόν, ἐκτὸς χρονικοῦ τινος διαστήματος λίαν περιωρισμένου, νὰ ἔχουσι διανοητικῶς, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ κατὰ τὸ βραχὺ ἐκεῖνο διάστημα, ἐξωθούμενοι ὑπὸ δυνάμεως ἰσχυρᾶς, αἵφνης, ἀσυνειδήτως καὶ χωρὶς νὰ δύνανται νὰ ἀντιστῶσι, φέρονται πρὸς πράξεις βιαίας καὶ κακὰς. Ἡ ἐκτέλεσις τούτων διαρκεῖ βρα-

χύτατα. Ἀλλὰ οὔτε πρὶν διαταραχθῇ ἡ πράξις προεμελετήθη, οὔτε μετὰ τὴν διάπραξιν εἶναι γνωστὴ τῷ ἐκτελέσαντι. Καὶ κατὰ τοῦτο κυρίως διαφέρουσιν οἱ πάσχοντες τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φρενοβλαθείας τῶν λοιπῶν, καθ' ὅ,τι ἐνταῦθα ἡ διάνοια οὐδόλως εἶναι διεστραμμένη οὐδὲ συλλαμβάνει ιδέας σφαλερὰς ἢ διαστρέφει ἄλλας ὀρθὰς· ἀλλ' οὐδὲ αἱ ἐφέσεις καὶ τὰ ὁρμήματα παραλλάττουσι· μόνον δὲ ἡ βούλησις ἐν ὠρισμένη ὥρᾳ δὲν ὑπάρχει, ὁ δὲ πάσχων αὐτομάτως, ἄνευ βουλήσεως, διὸ δὴ καὶ ἄνευ συνειδήσεως, ἔρχεται εἰς ἐκτέλεσιν ἐγκληματικῆς πολλῆς πράξεως, ἥς τελεσθείσης, τὰ πάντα ἐπανέρχονται εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν πορείαν, καὶ αὕτη ἡ βούλησις.

Πλείστα εἶδη φρενοβλαθείας παρουσιάζουσι τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀκατασχέτων ὁρμῶν. Τὰ κυριώτερα τούτων εἶναι αἱ προπεριγραφεῖσαι ἡλιθιότης καὶ μωρία, αἱ μεγάλα νευρώσεις, ἡ οἰνοπνευμάτωσις, ἡ ἐγκυμοσύνη, ὁ τοκετός, ἡ λοχεία καὶ ὁ θηλασμός, τέλος εἶδη τινὰ φρενοβλαθείας, περὶ ὧν εἰς τὰ καθ' ἕκαστον κεφάλαια θὰ εἴπωμεν ὀλίγα.

α' *Ἡλιθιοι. Μωροί.*

Λαλοῦντες ἀνωτέρω περὶ τῆς καταστάσεως τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τῶν ἡλιθίων καὶ μωρῶν, παρατηρήσαμεν, ὅτι οὗτοι πολλάκις ἐνδιαφέρουσι τὸν ἱατροδικαστὴν οὐ μόνον διὰ τὴν ἐξασθένειαν καὶ καταστροφὴν τῶν δυνάμεων τούτων, ἐξ ὧν τὸ ἀσυνειδήτον, ἀλλ' ὅτι ἐνίοτε οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἐστερημένοι πάσης πνευματικῆς δυνάμεως, ἔχουσιν ἐνστίκτους καὶ οἰοῦναι αὐτομάτους τινὰς ὁρμὰς, ὧν ἕνεκα ἐργάζονται πολλάκις πράξεις προβλεπομένας καὶ τιμωρουμένας ὑπὸ τοῦ νόμου. Εἰπόντες τινὰ περὶ τούτων ἀνωτέρω, δὲν θὰ ἐπανέλθωμεν ἐνταῦθα· περιοριζόμεθα δὲ μόνον νὰ σημειώσωμεν τοὺς ἀνθρώπους τούτους ὡς κατέχοντας τὴν πρῶτην θέσιν μεταξὺ τῶν ἐχόντων ἀκατασχέτους ὁρμὰς.

β' *Μεγάλαι νευρώσεις.*

1. *Ἐπιληψία.*—Οἱ πάσχοντες τὴν φοβεράν ταύτην νόσον, ὥσπερ μὴ ἐξήρουν αὐτοῖς οἱ κατ' ἐποχὰς μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὰς ἐπερχόμενοι ἐπιληπτικοὶ παροξυσμοί, —ἐξασθενοῦνται καὶ διαστρέφονται τὰ διέποντα τὴν πνευματικὴν ζωὴν ὄργανα, καὶ παρουσιάζουσι τὸ μὲν φυσικὴν τινὰ τοῦ πνεύματος κατάστασιν διάφορον τῆς συνήθους, τὸ δὲ καὶ παροξυσμοὺς ἐντελοῦς ἢ μὴ ἀναισθησίας καὶ μανικούς.

Καὶ ὅταν μὲν ἡ ἐπιληψία φανῇ τὸ πρῶτον εἰς μικράν ἡλικίαν, αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις δὲν ἀναπτύσσονται, καὶ ὁ παῖς, αὐξάνων τὴν ἡλικίαν, δὲν συναυξάνεται, μᾶλλον δὲ ἐλαττοῦται τὰς μικρὰς ἃς εἶχε διανοητικὰς δυνάμεις, καὶ διαμείνει ἢ φθάνει μέχρις ἡλιθιότητος, μέχρι μωρίας. Ἄν

ὁμως ἡ νόσος ἐπέβη εἰς μεγαλειτέραν ἡλικίαν, τότε κατ' ὀλίγον αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις διασπρέφονται καὶ ἐξασθενοῦνται. Σπάνιον δὲ φαινόμενον παρατηρήθη ἐνίοτε, ὅτι ἡ διάνοια, μεθ' ὅλους τοὺς ἐπιληπτικούς παροξυσμούς, διατηρήθη ἀκαταία ἢ καὶ ἐνετάθη οὕτως, ὥστε οἱ πάσχοντες νὰ καταλάθωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θεοῖν ἐπιζήλων μεγαλοφυῶν.

Ὅπως δὲ ποτε, οἱ ἐπιληπτικοὶ ἐν γένει παρουσιάζουσι κατὰστασιν τοῦ πνεύματος τοιαύτην, ἣν ὁ τε φρενολόγος καὶ ὁ ἱατροδικαστὴς ὑπὸ τρεῖς ἐποφθαίς πρέπει νὰ ἐξετάσωσιν.

Καὶ πρῶτον, ὅσον ἀρραξὲ εἰς τὸν χαρακτήρα, οἱ ἐπιληπτικοὶ παρουσιάζονται ἐν γένει ὑπὸ δύο μορφῶν: Εἴτε δηλ. εἶναι ἄνθρωποι διὰ μιᾶς λέξεως δυνάμενοι νὰ ζωγραφηθῶσι, κακοί, — ἥτοι δύσκολοι, φιλόνοιμοι, ὑποπτοί, βίαιοι, ἰδιότροποι καὶ ἐν γένει πλήρεις ἐλαττωμάτων, ἀποπεθαρρημένοι, ὡς λέγει ὁ Farlet, ὥστε εὐρίσκοντο ὑπὸ τὸ κράτος τῆς θλίψεως καὶ τῆς αἰσχύνης, ἣν προκαλεῖ αὐτοῖς ἡ ἀρχαία αὐτῶν νόσος», — ὅτε καὶ φέρονται πρὸς δύο κακὰ, τὸν πόνον καὶ τὴν ἐρωτομανίαν, ἀμφοτέρω συντείνοντα εἰς τὴν ταχυτέραν τοῦ πνεύματος αὐτῶν καταστροφὴν. — εἴτε δεύτερον, τὸ καὶ σπανιώτερον, παρουσιάζονται ὡς ἄνθρωποι ευχαριστημένοι ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς ζωῆς, ἣν διάγουσι, γλυκαίς, εὐπροσέγοροι, περιποιητικοὶ καὶ εὐγενεῖς τοὺς τρόπους ἐνίοτε μέχρις ἀηδίας.

Καὶ τοιοῦτος μὲν εἶναι ὁ χαρακτήρ αὐτῶν ἐν γένει, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐν τῷ παρομοίῳ χαρακτήρι παρουσιάζουσι στιγμὰς, καθ' ἃς, ἐντελῶς ἐστερημένοι βουλήσεως, ἐξωθοῦνται βιαίως εἰς ἐκτελεσιν πράξεων, δι' ἃς ὁ ἱατροδικαστὴς συνηθέστατα προσκαλεῖται ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ δεύτερον σημεῖον, ἐφ' οὗ πρέπει νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν.

Αἱ στιγμαὶ ἡ αἱ ὥραι αὗται, καθ' ἃς ὁ ἐπιληπτικὸς ἐν ἀσυνειδησίᾳ δρᾷ καὶ βίῃ, ἢ σχετίζονται μετὰ τῶν ἐπιληπτικῶν παροξυσμῶν, ἐπερχόμεναι ὡς πρόδρομα τούτων, ἢ ἔρχονται ἐπὶ τῶν παροξυσμῶν ἢ συνηθέστερον μετὰ τούτους, — ἢ δεύτερον παρατηροῦνται κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν παροξυσμῶν, ὅτε καὶ χαρακτηρίζονται ὡς ἐπιληπτικὴ παραφροσύνη.

Πολλοὶς ἄνθρωποι, οἵτινες ἀργότερον ἔπαθον ἐκ καθαρῶν ἐπιληπτικῶν παροξυσμῶν, ἐσημείωσαν τὰς πρώτας προσβολὰς τῆς νόσου διὰ παροξυσμῶν ἀλλοτρίων ὁρμῶν καὶ ἀσυνειδήτων πράξεων, ἢ, ἐντονώτερον ἔτι, διὰ μηχανικοῦ παροξυσμοῦ. Ἄλλοτε ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔπασχον ἐξ ἐπιληψίας καὶ πρὸ πολλοῦ ἐπαύσαντο ἔχοντες ἐπιληπτικούς παροξυσμούς, ἀντικαθιστῶσι τούτους διὰ μηχανικῶν παροξυσμῶν κατὰ χρονικὰ διαστήματα ἐπαναλαμβανομένων. Συνηθέστερον ὁμως ἢ ἐξάλσις τοῦ πνεύματος ἢ ἡ διαστροφή ἐπέρχεται καθ' ἣν ὥραν καὶ οἱ ἐπιληπτικοὶ παροξυσμοὶ ἀμείνουσιν.

Ὅπως δ' ὁ ἐπιληπτικὸς παροξυσμὸς ἐκδηλοῦται ἐνίοτε μόνον διὰ τῆς

ἐπιληπτικῆς ζῆλης, οὕτω καὶ ὁ πνευματικὸς παροξυσμός, ἀντικαθιστῶν τοῦτον, χαρακτηρίζεται ἐνίοτε διὰ στιγμιαίας συγχύσεως ἰδεῶν, ἥτις πολλὰς μὲν παρέρχεται χωρὶς καθαρῶτερα φαινόμενα νὰ ἐκδηλωθῶσιν, ἄλλοτε ὅμως κατὰδηλος γίνεται εἴτε διὰ τῶν ἀσυναρτήτων λόγων, εἴτε διὰ τῆς ἐκτελέσεως πράξεων περιέργων διὰ τὸ ἐκτακτὸν ἢ ἐκπληκτικῶν διὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν κοινωνικὴν θέσιν τοῦ ἐργαζομένου, ἢ φοβερὰς διὰ τὰ ἀποτελέσματα. Οὕτω π. χ. μετὰ τῶν περιέργων παραδειγμάτων, ἅτινα ὁ Trousseau ἀναφέρει (1), εὐρίσκομεν χαρτοπαίκτην τινά, ὅστις καθ' ἣν ὥραν πρόκειται νὰ ρίψῃ χαρτίον, προσβάλλεται ὑπὸ ἐπιληπτικῆς ζῆλης κρατεῖ πρὸς στιγμὴν τὴν χεῖρα ὑψωμένην μετὰ τοῦ χαρτίου, προσηλοῖ ἀκινήτους τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀνασπενάζει βαθεῖως, — καὶ τὸ πᾶν παρῆλθεν, ἐξακολουθεῖ τὸ παιγνίδιον. 'Αλλ', ὅν ἐνταῦθα ἡ σύγχυσις καὶ τὸ ἀσυνειδήτου τῶν πράξεων δυσκόλως καταφαίνεται, εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀναφερόμενον περιστατικόν τοῦ προέδρου γίνεται καταφανέστατον. Πρόεδρος τις δικαστηρίου δηλαδὴ συχνότατα ἀφίνει ἐν πλήρει συνεδρίᾳ τὴν ἔδραν, ἀπέρχεται πρὸς στιγμὴν εἰς παρακείμενον δωμάτιον καὶ μετὰ βραχὺ ἐπιστρέφει καὶ ἀναλαμβάνει τὴν διακοπείσαν ἐργασίαν. Ἡ πράξις αὕτη κινεῖ τὴν περιεργίαν τῶν συναδελφῶν, οἵτινες παρακολουθοῦσιν αὐτόν, καὶ βλέπουσιν, ὅτι, ἐρχόμενος εἰς τὴν παρακείμενὴν αἴθυσαν, οὐρεῖ πρὸ τοῦ τοίχου καὶ εἶτα ἐπιστρέφει. — Καὶ ὅταν μὲν αἱ πράξεις περιστρέφονται εἰς παρόμοια, τὸ κακὸν βεβαίως εἶναι μικρόν· πολλάκις ὅμως ἡ ἀκατάσχετος ὁρμὴ ἐξωθεῖ τοὺς ἐπιληπτικοὺς εἰς ἀσυνειδήτου διάπραξιν πολὺ βαρυτέρων πράξεων καὶ ἐγκλημάτων, οἷον εἰς κλοπὴν, εἰς ἐμπρησμόν, εἰς αὐτοχειρίαν, εἰς ἀνθρωποκτονίαν. Ὁ Tardieu ἀναφέρει τὴν ἱστορίαν ἐργάτου, ὅστις διέρχεται ὁδὸν τρώγων ἄρτον, ὃν κόπτει διὰ μαχαίρας. Αἰφνης ἐμπήγει τὴν μάχαιραν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ πρώτου παρ' αὐτὸν διελθόντος διαβάτου, καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον, ὥστε οὐδὲν συνέβη. — Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀσυνειδήτου ζῆλης, καθ' ὃ οὐχὶ σπανίως δεινὰ διαπράττονται, ἀντικαθιστᾷ πολλάκις ὁλόκληρον τὸν ἐπιληπτικὸν παροξυσμόν.

Ἄλλοτε ὅμως ἡ σύγχυσις αὕτη τῶν φρενῶν ἐπέρχεται ὡς πνευματικὸς παροξυσμός πρὸ τοῦ ἐπιληπτικοῦ παροξυσμοῦ ἢ μετ' αὐτόν. — Καὶ ὅταν μὲν ἐπέρχεται ὡς προδρομος, ἐκδηλοῦται ἡμέρας τινας ἢ ὥρας πρότερον. Ὁ ἄρρωστος περιπίπτει εἰς εἶδός τι ἀποκτηνώσεως, εἶναι μελαγχολικός, εὐερίθιστος, λίαν φιλόνηκος, — ἢ τὸν ἀντίον εὐρίσκεται εἰς εἶδός τι μακαριότητος, εἶναι λίαν εὐχαριστημένος ἐξ ἑαυτοῦ καὶ πλάττει σχέδια τὰ λαμπρότερα. Συνήθεστον ὅμως καταλαμβάνεται ὑπὸ τοιαύτης στείρω-

(1) Trousseau. — Clinique médicale de l'Hôtel-Dieu. Tom. II, p. 111, Paris, 1873

σεως ἰδεῶν, ὥστε οὐδὲν δύναται νὰ σκεφθῇ· ἢ φέρεται εἰς βιαίας κινήσεις, εἰς μεγάλους περιπάτους, εἰς ταξειδία· ἢ, ὅταν καθυπὸ τὴν αὖραν ἀντικαθιστᾷ ὁ πνευματικὸς παροξυσμὸς, ἀναμνησκειται, ὁ μετὰ μικρὸν μέλλων νὰ πάθῃ ἐπιληπτικὸν παροξυσμόν, σκηνηῆς παρελθούσης, πάντοτε τῆς αὐτῆς, ἥτις εἶναι φοβερά, καὶ καταθρασυανίζεται ἐν τῇ ἀναμνήσει ταύτῃ ὑπὸ δεινῶν ψευδαισθήσεων, ἢ ἔχει παραληρούσας ἀντιλήψεις καὶ τέλος μανικὴν ἐξέγερσιν.

Συνθηθέτερον ὁμῶς ὁ πνευματικὸς παροξυσμὸς ἐπέρχεται μετὰ τὸν ἐπιληπτικόν. Εὐθύς δηλ. λήξαντος τούτου, ὁ ἄρρωστος συνέχεται ἐκ τῆς ἀναισθησίας, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ εὐρισκόμενον εἰς ἀποκτήνωσιν ἐπὶ τινα ἔτι χρόνον. Ἡ, ὅπερ οὐχὶ σπάνιον, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνάνηψιν, καὶ ἐνῶ ἔτι διαρκεῖ ἡ σύγχυσις καὶ ἡ ἀποκτήνωσις, ἐπέρχεται μανικὸς καθυπὸ παροξυσμὸς δεινός, καθ' ὃν ὁ ἐπιληπτικὸς ἐν ἐντελεῖ ἀσυνειδησίᾳ ὠθεῖται εἰς πράξεις, ἃς χαρακτηρίζει τὸ φοβερὸν καὶ τὸ βίαιον. « Εἶναι ἀδύνατον, λέγει ὁ Farlet (1), νὰ κατανοήσωμεν ἀκριβῶς τὸ εἶδος τῆς λύσεως, ὑφ' ἧς ἀφαρπάζονται αἰφνιδίως οἱ ἄρρωστοι καὶ ἥτις παράγει αὐτοὺς νὰ κτυπῶσι, νὰ θραύωσι ἀδιακρίτως πᾶν τὸ προστυχόν. Κατὰ τοὺς παροδικοὺς τούτους παροξυσμοὺς τῆς μανίας καθίστανται τοσοῦτον ἐπιφοβοὶ διὰ τε τοὺς πέριξ καὶ δι' ἑαυτοὺς, ὥστε δὲν ἔχουσι λόγους νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῆς τε Ἀρχῆς καὶ τῶν ἰατρῶν ἐπὶ τῆς καταστάσεως ταύτης τῆς ἐνστίκτου καὶ τυφλῆς βίας, ἣν πάντες οἱ συγγράφεις ἐσημείωσαν, ὡς συχνάκις διαδεχομένην τὸν ἐπιληπτικὸν παροξυσμόν. Δύναται νὰ ἐπιφέρωσι τραύματα τὰ βαρύτερα, αὐτοχειρίαν, φόνους, ἐμπερησμούς. . . »

Τὸ δὲ τρίτον σημεῖον, ἐφ' οὗ πρέπει νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν ἐπιληπτικῶν, εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ πνεύματος αὐτῶν κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν παροξυσμῶν. Κατὰ τὴν ὥραν δηλ. ταύτην οἱ ἐπιληπτικοὶ παρουσιάζουσιν ἐνίοτε φρενικὸς παροξυσμούς, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντας πρὸς τοὺς προπεριγραφέντας. Τούτους οἱ φρενολόγοι, διακρίνοντες κατὰ τὴν ἔντασιν εἰς δύο, ἀποκαλοῦσι μετὰ τοῦ Farlet, ὅπως οἱ παθολόγοι τοὺς ἐπιληπτικοὺς παροξυσμούς, μικρὸν καὶ μέγα κακόν. Τὸ μικρὸν κακὸν χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς σύγχυσεως τῶν φρενῶν καὶ ἐξ εἰδους τινὸς ἀποκτηνώσεως μετὰ παρορμήσεως πρὸς ἐκτέλεισιν κακῶν πράξεων. Ἐνίοτε, κατὰ τοῦτον, οἱ ἄρρωστοι ἐννοοῦσι τὴν σημασίαν τῶν πράξεων, ἀλλ' ἀδύνατον καθίσταται αὐτοῖς νὰ ἀποφύγῃσι τὴν ἐκτέλεισιν αὐτῶν· ἄλλοτε ὁμῶς οὔτε συνειδησιν ἔχουσιν, ἀλλ' οὔτε ἐνθυμοῦνται εἶτα ταύτας. Πολλάκις μετὰ τὴν

(1) De l'état mental de l'épileptique. Arch. gén. de Méd. Décembre 1860· Avril et Octobre, 1861. p. 667.

ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, ὁ ἄρρωστος ἀμέσως συνέρχεται, ὡσεὶ, μετὰ τὴν ἐργασίαν, ἡλευθερώθη τοῦ κατέχοντος αὐτὸν κακοῦ· ἄλλοτε ὁμως ἡ σύγχυσις καὶ ἡ ἀποκτὴνσις ἐξακολουθεῖ ἐπὶ μακρότερον. — Τὸ δὲ μέγα κακόν, ὅπερ καὶ ἐκδηλοῦται καὶ παύεται ἀποτόμως, χαρακτηρίζεται ἐκ τούτου κυρίως, ὅτι ὅμοιον πάντοτε ἐπέρχεται, ἐνίοτε μόνον ἀντικαθιστάμενον ὑπὸ τοῦ μικροῦ κακοῦ καὶ συνοδεύεται ὑπὸ φοβερωμάτων ψευδαισθησεων, αἱτινες ἐξαγριῶσιν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τὸν πάσχοντα, ὥστε καταλαμβάνεται ὑπὸ ὀξείας μανίας, χειρονομεῖ βιαστώτα, σχιζεῖ, θραύει, κτυπᾷ, δάκνει μετὰ λύσσης, φωνάζει, ὀμιλεῖ, καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐξέρχονται ὡς χεῖμαρρος τοῦ στόματος, αἱ δὲ ἰδέαι φαίνονται ὅτι ἔχουσι σειρὰν τινα, εἰ καὶ οὕτως ἐρχόμεναι.

Ἐπεμείναμεν πλείοτερον περὶ τὸ κεφάλαιον τῆς ἐπιληψίας, διότι δυστυχῶς οὐδέποτε παρ' ἡμῖν αἱ δυστυχεῖς ἄνθρωποι, οἱ τὴν φοβεράν ταύτην νόσον πάσχοντες, ἐλήρθησαν ὑπ' ὅψει ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς. Καί, ἂν δὲν ἔχωμεν καθ' ἐλάχιστην νὰ ἀναγράψωμεν δυστυχήματα ἐκ παρομοίων ἀνθρώπων προελθόντα, τοῦτο πρέπει νὰ ζητήσωμεν ἀλλαχοῦ, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν σπάνιν τῶν ἐπιληπτικῶν οὐδ' εἰς τὰς καθ' ἐλάχιστην σκηνάς, καθ' ἃς ἀγνοῦσιν παῖδες παίζουσιν ἐξαγριῶντες ἐπιληπτικούς, ἢ διασκεδάζουσιν ἐπὶ τῇ μανίᾳ ἐκείνων.

Δὲν ἐπεμείναμεν ὁμως θέλοντες νὰ ἀθώσωμεν διὰ πᾶσαν πρᾶξιν τοὺς ἐξ ἐπιληψίας πάσχοντας· διότι οὐδόλως ἐλησμονήσαμεν τοὺς ἀξίους μελέτης τούτους λόγους τοῦ Tardieu (σελ. 133): «... Ἀλλὰ... οὐδόλως ἔπεται ὅτι πρέπει νὰ θεωρῶμεν τοὺς ἐπιληπτικούς πάντοτε καὶ εἰς πάσας αὐτῶν τὰς πράξεις ἀσυνειδήτους καὶ ἀκαταλογίστους, ὅπως καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀκυρῶμεν τὴν διαθήκην ἢ νὰ παραγγέλλωμεν τὴν ἀπαγόρευσιν πάντων τῶν ἐπιληπτικῶν. Ἰνα καλῶς κρίνωμεν τὰς πράξεις, περὶ ὧν πρόκειται, πρέπει νὰ μὴ χωρίζωμεν τὴν πρᾶξιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ διαπράξαντος αὐτήν, καὶ νὰ μὴ θεωρῶμεν τοὺς ἀληθεῖς τούτους χαρακτῆρας τοῦ αἰφνιδίου καὶ ἀπροόπτου, ἂν μὴ μόνον ὡς σημεῖον τῆς ἐνστίκτου καὶ ἀκατασχέτου ὁρμῆς, ἣν πάσχει ὁ ἐπιληπτικός. Τὸ ἰδιαίτερον δηλ. τοῦτο γνῶρισμα, τὸ ὅποιον ζητῶ νὰ διευκρινήσω ἐνταῦθα, καθαρώτερον ζωγραφεῖται, ἂν γείνη σύγκρισις τῶν πράξεων, ἃς ὁ ἐπιληπτικός διαπράττει ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἐνστίκτου παρανοίας πρὸς ἄλλας, ἃς δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ὑπὸ συνθήκας διαφόρους. Δυστυχῆς τις ἐπιληπτικός, ὅστις ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν Bicêtre, πολὺ πρὶν ἢ ἐγκλεισθῇ, ἀλλὰ πάσχων ἤδη ἐκ μεγάλου κακοῦ, ἦτο λαθρέμπορος ἐκ τῶν μᾶλλον δραστηρίων καὶ τῶν μᾶλλον ἐπιφόβων. Καταδικωμένος οὕτως ποτε, καὶ περικυκλωθεὶς ὑπὸ τῶν τελωνοφυλάκων, ἐφόνευσε δύο τούτων διὰ τοῦ πυροβόλου. Εἰς τὴν διπλὴν ταύτην ἀνθρωποκτονίαν, τὴν ἐκτελεσθεῖσαν ὑπὸ

ἐπιληπτικοῦ, ὑπάρχει, ἐρωτῶ, ἡ παρὰ μικρὰ ἀναλογία, πρὸς τὸν βλακώδη φρόνον τοῦ διαβάτου, τὸν ὅποιον ἄνευ σκέψεως, ἄνευ σκοποῦ ἐξετέλεσεν ὁ ἐργάτης, προδύλως παρορμηθεὶς ὑπὸ παροξυσμοῦ λαθραίας ἐπιληψίας; Ὅσον ἀδύνατον εἶναι νὰ κηρύξωμεν τὸν πρῶτον ἀκαταλόγιστον, τοσοῦτον ἀδύνατον εἶναι νὰ παρὰδεχθῶμεν καὶ ἐπὶ στιγμὴν τὸ καταλογιστὸν τοῦ δευτέρου. . . Παρὰδέχομαι ἐν τούτοις ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ληρθῇ ὑπ' ὄψει ἡ διανοητικὴ καὶ ἡθικὴ κατὰπτωσις, ἃς ἐπιφέρουσιν αἱ συχναὶ ἐπιληπτικαὶ προσβολαί, καὶ ἰδίως ἡ ἀλλοίωσις, ἣν ὑφίστανται αἱ ἐφεκτικαὶ δυνάμεις παρὰ τοῖς ἐπιληπτικαῖς, οὔτινες σχεδὸν πάντες παρίστανται ὀργίλοι, κακοί, ὡμοί. Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν ὑπάρχει ζήτημα ἐκτιμήσεως καὶ μέτρου πρὸς λύσιν παντὸς ἰδιαίτερου περιστατικοῦ, ἐφ' ᾧ μεγαλῶς πρέπει νὰ ἐπιστησώμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν. Ἐν περιλήψει λοιπὸν μεγάλως πρέπει νὰ ποιήσωμεν διακρίσεις ὡς πρὸς τὸν καταλογισμὸν τῶν ἐπιληπτικῶν, καὶ δεόν νὰ προσέξωμεν ὅπως μὴ συγχύσωμεν πρὸς ἀλλήλους τὸν ἐπιληπτικόν, ὅστις ὑπέκεινται τῇ κακίᾳ τῆς ἐκείνου φύσεως καὶ τῇ ὁρμῇ τοῦ θυμοῦ, ἐνῶ ἡ βούλησις διατελεῖ ἄθικτος, καὶ τὸν ἐπιληπτικόν, ὅστις εὐρίσκεται εἰς μανίαν ἢ εἰς συνήθη κατὰστασιν παρὰληρήματος, μωρώσεως ἢ ἐπιληπτικοῦ παροξυσμοῦ. . . Ἰνα δὲ καλῶς ἐννοήσωμεν τοῦτο, πρέπει νὰ σπουδάζωμεν μετ' ἐπιμόνου προσοχῆς τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τοῦ ἐπιληπτικοῦ, νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὴν ἡθικὴν αὐτοῦ φύσιν καὶ νὰ σχηματίσωμεν τὴν εὐσυνειδητὸν γνῶμην, ἣν ὁ ἱατροδικαστὴς χρεώσται τῇ δικαιοσύνῃ ἐκ τῆς γνώσεως καὶ λογικῆς ἀναλύσεως τοῦ πρὸς εξέτασιν ἀσθενοῦς καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς θεωρίας, ἥτις, διότι εἶναι γενικὴ, εἶναι ἀναγκαστικῶς ψευδής.

2. Ὑστερισμός. — Ὅπως ἡ ἐπιληψία, οὕτω καὶ ὁ ὑστερισμός, μετὰ βραχυτέραν ἢ μακροτέραν διάρκειαν, καταβάλλει τὴν δυνάμιν τοῦ πνεύματος καὶ ἐξασθενεῖ αὐτό. Ἐνταῦθα ὁμως ἡ ἐξασθένεσις οὔτε μεγάλη εἶναι, οὔτε μέχρι μωρίας δύναται νὰ φθάσῃ. Τὸ συνηθέστερον ἡ ἐξασθένεσις αὕτη μόνον εἰς τὴν βούλησιν ἀναφέρεται, ἥτις καὶ καθίσταται τοσοῦτον ἀσθενής, ὥστε αἱ ὑστερικαὶ γυναῖκες δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι ποικίλας πράξεις χωρὶς αὕτη νὰ ἐπεμβαίνει, ἢ φέρονται μετ' ἀκατασχέτου ὁρμῆς πρὸς πράξεις, ὧν τὴν σημασίαν πολλάκις ἐννοοῦσι, δὲν δύνανται ὁμως νὰ ἀποφύγωσιν. Ἐκ τῆς ἀσθενείας δὲ ταύτης τῆς βουλήσεως προκύπτει τὸ ἀσθενὲς τοῦ χαρακτηῆρος, ὁ ὅποιος μεταβάλλεται λίαν ἀπτόμῳ ἀπὸ τῶν θαυμάτων εἰς τὸν γέλωτα, ἀπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὴν ἀηθίαν, ἀπὸ τῆς ἐξεγέρσεως εἰς τὴν κατὰπτωσιν, καὶ ἐκ ταύτης προέρχονται τὰ ζωγραφουμένα τῆς ὑστερικῆς γυναίκας, οἷον ἡ ἀντιλογία, ἡ ἀντίπραξις, ἡ ἀπομίμησις, τὸ αἰφνίδιον τῶν ἀλογίστων πράξεων καὶ τὸ ἐκκεντρικὸν καὶ παρὰδοξον, τέλος τὰ λοιπὰ ἐκεῖνα ἐλαττώματα, τὰ ὅποια, ἕνα βαθμὸν ἔτι ἀνελεθόντα, φθάνουσι τὴν παραφροσύνην.

Πλὴν ὁμως τῆς βουλήσεως, παρὰ ταῖς ὑστερिकाῖς γυναίξι καὶ αἱ λοιπαὶ πνευματικαὶ δυνάμεις, ἂν καὶ δὲν φαίνωνται, εἶναι ἐξησθινωμένοι πολ-
λάκις ὑπὲρ πλάσας ὁμως ἡ μνήμη καὶ ἡ προσοχή. Ἐκ δὲ τῆς ἀσθενείας
τῆς τελευταίας ἐξηγεῖται τὸ ἀπρόσεκτον καὶ τὸ ἀδύνατον παρὰ ταῖς
ὑστερικαῖς ἵνα ἀσχοληθῶσι περὶ σπουδαιότερά τινα, ἐνῶ συνήθης ἡ περὶ
μικρὰ ἐνασχόλησις, ἐξ οὗ πολλάκις ἀφίνουσι μεγίστης σημασίας ὑποθέσεις
ἢ κατὰστροφῶσι.

Καὶ τοιοῦτος περίπου εἶναι ὁ χαρακτήρ τῶν ὑστερικῶν γυναικῶν, καὶ
ἡ συνήθης κατάστασις τοῦ πνεύματος, ἣτις καθ' ἑαυτὴν πλείστορον βε-
βαίως ἔπρεπε νὰ ἀπασχολήσῃ τὸν ἡθικολόγον καὶ τὸν ἱατρὸν ἢ ὅσον τὸν
ἱατροδικαστὴν. — Πολλάκις ὁμως, δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἀσθενεῖαν τῆς
βουλήσεως, αἱ ὑστερικαὶ γυναῖκες καταλαμβάνονται ὑπὸ ἀκατασχέτων
ὁρμῶν, αἵτινες ἤδη τὸν ἱατροδικαστὴν πρὸ παντὸς ἐνδιαφέρουσιν. Κατὰ
τὴν ὥραν δηλ. τῆς ἐμμήνου ροῆς κυρίως, ἀλλὰ καὶ μικρὸν πρὸ παροξυσμοῦ
ὑστερικοῦ ἢ μετ' αὐτῶν, ἢ καὶ ἐπὶ τούτου, συνηθέστερον βέβαια προκλήθει-
τος ἐξ ἐντόνου ἡθικῆς συγκινήσεως, ἐπέρχεται ἀληθὲς ὑστερικὴ παρὰνοια,
χαρακτηριζομένη ἐξ ἀκατασχέτων ὁρμῶν, αὗται δὲ περιστρέφονται περὶ
τὴν συκοφαντίαν καὶ τὸ ψεῦδος, τὴν κλοπὴν, τὴν ἐρωτομανίαν, σπανιώ-
τερον δὲ τὴν αὐτοχειρίαν καὶ σπανιώτατα τὴν ἀνθρωποκτονίαν.

Κατὰ τὴν ὥραν δηλ. ταύτην ἡ διαστροφή τῶν ἐρεκτικῶν δυνάμεων
παράγει τὰς ὑστερικὰς γυναῖκας εἰς πράξεις ἀκουσίους καὶ ἀσυνειδήτους.
Αἱ συνηθέστεραι τούτων εἶναι ἡ ὑπόκρισις καὶ τὸ ψεῦδος. Ζητοῦσι δηλ.
διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἀπατήσωσι τοὺς περὶ αὐτὰς καὶ πρᾶττουσι τοῦτο
διὰ τοσαύτων ἐλιγμῶν καὶ τοιοῦτων προφυλάξεων καὶ παρασκευῶν, ὥστε
ὁ προσεκτικώτερος παρατηρητὴς δύναται νὰ ἀπατηθῇ, ὁ μᾶλλον πεπειρα-
μένος ἱατρός δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ γεγονός. Καὶ ὅταν μὲν τὰ πράγ-
ματα, περιστρεφόμενα περὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτην, ἀναφέρονται μό-
νον εἰς τὰς πασχούσας καὶ τὴν κατάστασιν αὐτῶν, τὸ ἐκ τούτων κακὸν
εἶναι μικρὰς σημασίας, ἢ φέρει μόνον οἰκικὰς δυσκολίας εἰς τοὺς περὶ
τὴν πάσχουσιν. Δυστυχῶς ἐκ τῆς παρομοίας ἐξωθήσεως τῶν ὑστερικῶν
μέγιστα πολλάκις ἐγεννήθησαν ζητήματα καὶ οὐχὶ ἀπαξ ζῶη ἀνθρώπου,
κατὰ πάντα ἄθωον, ἐπλήρωσε τὴν ὑστερικὴν ταύτην δυστυχίαν. Διότι εἰς
τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ὑπόκρισιν προσθέτουσι συνηθέστατα τὴν διαβολὴν καὶ
τὴν συκοφαντίαν· ταῦτα δὲ ὑπὸ τοιαύτην πλοκὴν καὶ τοιαύτην συναρμολόγησιν,
ὥστε, ὅταν ἡ διαβολὴ καταστῇ κατὰδηλός, ἀδύνατον νὰ μὴ ἐκ-
πλαγῶμεν καὶ θαυμάσωμεν τὸ ἔκτακτον τῆς πλοκῆς καὶ τὸ περιεσπαιμμένον
τῆς ἀναπλάσεως· συγχρόνως ὁμως ἐπίσης ἀδύνατον νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν
ὅτι μόνον νοσοῦσα βούλησις καὶ νοσοῦσα συνειδήσις θὰ ἠδύνατο νὰ πλέξῃ
παρομοίαν ὑπόθεσιν, Ἄλλ' ἡ ἐξακρίθωσις δὲν εἶναι πάντοτε εὐκόλος· καὶ

διὰ τοῦτο εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν δικαστηρίων πλεῖστα εἶναι ἀναγεγραμμένα τὰ περιστατικὰ, καθ' ἃ ἐκινδύνευσεν ἡ ζωὴ καὶ ἡ τιμὴ ἀνθρώπου, πολλάκις δέ, ἰδίως εἰς παλαιότερας ἐποχάς, κατεστράφη διὰ συκοφαντίαν ὑστερικής γυναικός. Διότι, ὡς λέγει ὁ Tardieu, σελ. 165, «ὁ χαρακτήρ τῶν πράξεων τῶν ὑστερικών δὲν εἶναι πάντοτε τοσοῦτον εὐκολόν νὰ ὀρισθῇ. Ἐπειδὴ, ἐνοῦσαι τὸ φυσικὸν αὐταῖς ψεῦδος τῇ ἀλλοιώσει τῶν ἐφεκτικῶν δυνάμεων, φθάνουσι νὰ ἐκτελέσωσι πράξεις, αἵτινες ἂν καὶ φαίνωνται ὡς καρπὸς ἐφέσεως καὶ προθέσεως ἐγκληματικῆς, εἶναι ἀποτέλεσμα ἐνστίκτου διαστροφῆς τῆς βουλήσεως, ἣτις σμικρύνει μεγάλως, ἂν καθ' ὅλου δὲν ἐκμηδενίσῃ, τὸ καταλογιστὸν ὑστερικών τινων γυναικῶν». Καὶ ὁ Tardieu διηγεῖται τὴν ἱστορίαν ὑστερικής τινος κόρης, ἣτις, ἵνα κατορθώσῃ νὰ γείνη σύζυγος νέου τινός, εἰς ὃν εἶχε παραδοθῇ καὶ ὅστις ἐγκατέλιπεν αὐτήν, κατώρθωσε διὰ σειρᾶς λίαν περιέργων σκέψεων νὰ πράξῃ τὰ ἑξῆς: Ἀπομακρύνασα τὴν τροφὴν τέκνου δικαστικοῦ τινος ἄρχοντος τῶν Παρισίων, ἔκλειψε τοῦτο ἐκ τοῦ κήπου τοῦ Κεραμεικοῦ καὶ ἀπήγαγεν εἰς τὴν ἑαυτῆς ἐπαρχίαν. Ὁ σκοπὸς αὐτῆς, ταῦτα πραττούσης, ἦτο ὁ ἑξῆς: νὰ παρουσιάσῃ τὸ παιδίον ἐκεῖνο ὡς τὸν καρπὸν τοῦ ἔρωτος αὐτῆς μετὰ τοῦ ἐγκαταλιπόντος ἑραστοῦ, καὶ διὰ τούτου νὰ ἐξαναγκάσῃ αὐτὸν εἰς γάμον. Ὁ τρόπος ὅμως τῆς κλοπῆς ἦτο τόσο φανερός, ὥστε ἀμέσως συνελήφθη ἡ κλέπτρια, καὶ τὰ σχέδια αὐτῆς ἀπεδείχθησαν κατὰδηλα. Ἄλλοτε αἱ πράξεις περιστρέφονται περὶ τὴν κλοπὴν. Εἶναι δὲ περιέργον, ὅτι ἡ κλεπτομανία τῶν ὑστερικών περιστρέφεται περὶ ἀντικείμενα μηδαμινῆς ἀξίας, καὶ ἐκτελεῖται εἰς περιστάσεις, καθ' ἃς οὐδόλως ἔχουσιν ἀνάγκην εἴτε νὰ κλέψωσι διὰ νὰ ἀποκτήσωσι ταῦτα, εἴτε νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰ κλαπέντα.

Ἄλλ' ἡ συνηθεστέρα τῶν ὑστερικών ἀκατάσχετος ὁρμὴ εἶναι ἡ περὶ τὴν ἐρωτομανίαν. Ἄν καὶ ᾖναι βέβαιον, ὅτι τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἔμεγαλοποίησαν λίαν οἱ ἱατροί, ὅπωςδὴποτε ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν διαστροφὴν ταύτην παρὰ ταῖς ὑστερικαῖς. — Καὶ εἶναι μὲν βέβαιον, ὅτι παρὰ πολλαῖς τῶν ὑστερικών γυναικῶν παρατηρεῖται ἀπόλυτος ἀποστροφή πρὸς τὴν γενετήσιον ἐργασίαν· καὶ ὅτι παρ' ἄλλαις ὑπάρχει εἰδὸς τι ἐρωτομανίας πλατωνικῆς, ἀναφερομένης μᾶλλον εἰς τὴν φαντασίαν ἢ τὰς αἰσθήσεις, ἐξ οὗ αὐταὶ αἰσθηματικῶς ἐρωτεύονται τοὺς περὶ αὐτάς. Ἀλλὰ παρὰ ταῖς πλειοτέραις τῶν πασχουσῶν ὑπάρχει ἀληθὴς γενετήσιος ἐξέγερσις. Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης ἐξασθενώσεως τῆς βουλῆσεως, ἀπαξ τῆς διαταραχῆς ταύτης ἐπελθούσης, οὐδέν, οὔτε ἡ ἀνατροπὴ, οὔτε ἡ αἰδώς, οὔτε ἄλλο τι ἐκ τῶν κοινωνικῶν καθηκόντων θέτουσι φραγμὸν ἢ παρεμποδίζουσι τὰς ὑστερικὰς νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ἑαυτῶν ἰδιοτροπίας. — Οὕτω δὲ εἴτε προδιατεθειμένη ἐκ τῆς συστάσεως τοῦ σώματος, εἴτε παρασκευασθεῖσα ἐκ βιώσεως ἡδυπαθοῦς ἢ ἐκ πάθους πρὸ πολλοῦ συγκρατουμένου

« ἡ ὑστερική ἐκδηλοῖ τὴν νυμομανικὴν παράνοιαν εἴτε ἐν ὥρᾳ χρείας, εἴτε περὶ τὴν ὥραν τῶν ἐμμήνων· αὕτη δὲ προαγγέλλεται ὑπὸ ζωηρᾶς θερμότητος, ὑπὸ εἶδους σπασμοῦ καὶ τάσεως μετὰ κνισμοῦ κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τοὺς μαστοὺς, πόνων ὑποκώπων κατὰ τὴν σφύν καὶ ποτε δὲ καὶ ἀρκετὰ ἀφρόνου ῥύσεως ἐκ τοῦ αἰδοίου. Ἡ ἄρρωστος δὲν δύναται νὰ μείνῃ καθήμενη, διότι ἡ θερμότης ἐρεθίζει αὐτῆς πλείοτερον τὰ γεννητικὰ μέρη· ἀναγκάζεται νὰ περιπατῇ ἡσυχῶς ἀπομακρύνουσα τὰ σκέλη ὅπως ἀποφύγῃ τὴν τριβὴν. Πᾶσα κίνησις, πᾶσα ἐπαφὴ ἀντηχεῖ εἰς τὴν μήτραν. Ταυτοχρόνως αἱ βιαιότεραι ἐπιθυμίαι γίνονται αἰσθηταί. Ἡ φαντασία καθίσταται φλογερὰ· τὸ χρῶμα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ζωογονοῦνται. Ἀλλὰ ἡ ἐκλαμψὶς αὕτη ὑποχωρεῖ ἐπὶ στιγμὰς εἰς κατὰπτωσιν καὶ θλίψιν. Τὸ πρόσωπον ἐρυθροῦται καὶ ὠχρεῖ ἐναλλάξ. Ἡ κρίσις, τὸ καθῆκον, ἡ αἰδώς ἀγωνίζονται μετὰ σθένους πρὸς τὴν ταραχὴν τῶν αἰσθήσεων. Καὶ ἂν αἱ γυναῖκες κατορθώσῃ τὸ συνηθέστερον νὰ ἀποκρύψωσιν ἀπὸ πάντων τῶν ὀφθαλμῶν τὸ πῦρ, τὸ ὅποιον διαβιβρώσκει αὐτάς, δὲν δύνανται ὅμως ἐντελῶς νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν καὶ ζητοῦσι δ' ἐπιψεύσεων ἐν ἀπομεμονωμένοις τόποις ἀνακούφισιν ἀνεπαρκῆ καὶ ἐφήμερον». Ἐν τούτῳ ἱκανοποιήσῃ αὐτάς, ἢ ἂν ἐγκαίρως δοθῇ ταῖς γυναῖξιν ἡθικὴ διδασκαλία καὶ αὕτη ἐνεργήσῃ, δυνατὸν τὸ κακὸν νὰ περιορισθῇ· « ἄλλ' εἰς πλείστας περιστάσεις ἡ γυνὴ δὲν εἶναι κυρία ἐαυτῆς. Ἡ στήσις, οἱ λόγοι, αἱ χειρονομίαι αὐτῆς ἐκφράζουσι δημοσίᾳ τὰς ιδέας, ὅφ' ὧν κατέχεται. Ἡ ὄψις ἀνδρὸς ἐξεγείρει τὰς ἐπιθυμίας ἢ προκαλεῖ σπασμὸν ἡδονικὸν εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Καί, περιφρονοῦσα τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξέεις τῆς τιμιότητος τὰς μάλλον παλαιάς, τὰ εἰλικρινέστερα θρησκευτικὰ αἰσθήματα, ἡ ἀσθενὴς παραδίδεται εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα, ἐνίοτε μάλιστα ζητεῖ τοὺς ἐναγκαλισμοὺς τῶν ὁμοφύλων· τέλος βλέπομεν γυναῖκας, αἰτινες, ἐγκαταλιποῦσαι γονεῖς καὶ οἰκογένειαν, ἐρχονται νὰ ζητήσωσι παρὰ τῆς πορνείας φάρμακον, τὸ ὅποιον καὶ τοῦτο εἶναι ἀνίσχυρον ἵνα καταστείλῃ τὴν θλιβεράν ἐξάλσιν, ἥτις κυριεύει τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ λογικοῦ. Τινές, αἰδοῦμεναι τὰς ιδέας αὐτῶν παρεκτροπὰς, καταφεύγουσιν εἰς τὴν αὐτοχειρίαν· ἄλλαι θνήσκουσιν, ἐξαντληθεῖσαι ἐκ τῶν φοικαλέων παρεκτροπῶν καὶ τῶν ἐξάλτικῶν παροξυσμῶν, οὓς διαδέχεται κατὰπτωσις καὶ ἐκλυσίς, ἐξ ὧν δὲν δύνανται νὰ ἀνανήψωσιν... » (Tardieu).

3. *Χορεία*. — Εἰ καὶ σπανιώτερον, ἐπιφαίνεται ὅμως καὶ παρὰ τοῖς πάσχουσι χορείαν διατάραξις τις τῶν φρενῶν, ἥτις, ὅπως καὶ εἰς τὰς λοιπὰς νευρώσεις, εἴτε παρατηρεῖται ὡς φυσικὴ κατὰστασις τῶν πασχόντων εἴτε ἐπέρχεται κατὰ παροξυσμούς.

Καὶ ἐν γένει μὲν, ἅμα τῇ ἀρχῇ τῆς χορείας, παρατηρεῖται παρὰ τοῖς παῖσι μεταβολὴ τις τοῦ χαρακτῆρος, περιστρεφομένη περὶ τὸ εὐμετάβλη-

τον τῶν ἰδεῶν, ἀλλὰ κυρίως περὶ τὸ ἐξυῖθιμον καὶ ὀργίλον. Οἱ παῖδες δηλαδὴ διὰ παρρημικὰς ἀφορμὰς ἐξαγριοῦνται ἢ, ἄλλοτε, μεταπίπτουσι ἀπὸ τῶν θαυμάτων εἰς τὸν γέλωτα καὶ ἀπὸ τῆς λύπης εἰς τὴν χαρὰν. Ὀλίγον ὅμως μετὰ ταῦτα ἡ μνήμη ἄρχεται χωλαίνουσα καὶ ἡ προσοχὴ δυσκόλως προσηλοῦται· ἐκ δὲ τούτων ὁ παῖς, οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν πρόσκτησιν γνώσεων καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ καὶ τὰ προσκεκτημένα ἤδη ἀπόλλυσιν, οὕτως ὥστε ὕστερὰ μὲν τῶν ὁμιλήκων, φθάνει δὲ ἐνίοτε μέχρι βλακειᾶς. Ἐν τιαυτῇ ὅμως διανοητικῇ καταστάσει ὁ παῖς, ἐνῶ φέρει τὴν ἐρεθιστικότητά καὶ ἑκτακτικὴν κίνησιν τῶν μυῶν τῆς βουλήσεως, φέρει καὶ ὑπεραισθησίαν τοῦ δερματοσυστήματος καὶ τῆς ἡθικῆς ὑπεραισθησίαν, δι' ἣν τὸ ἐκτάκτως ὀργίλον, — τὸ ὅποσον δύναται νὰ φθάσῃ μέχρι μανίας, ὅπως παρ' ἄρρωστον τινὶ τοῦ Mesnet, — ἐστὶ δὲ τὸ περιεργὸν παραλήρημα τῆς καλῆς, κατ' ὃ ὁ πάσχων ἐκφέρει ὕβρεις καὶ βρωμερὰς λέξεις, πάντοτε σχεδὸν τὰς αὐτάς, σπασμωδικῶς, πολλάκις ἐν συνειδήσει, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δύναται νὰ κρατηθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ προσέβῃ αὐτάς.

Παρὰ τὴν συνήθη ταύτην πολλῶν χορείων κατάστασιν, κατ' ἣν, ὡς πάσχη ἡ διάνοια, ἐλαφρὰν μόνον ἐξασθένωσιν πάσχει, παρατηρεῖται σπανιώτερον καὶ ἀληθὲς φρενοβλάθεια. Αὕτη δὲ τριχῶς παρουσιάζεται. Κατὰ τὸ μὲν τὸ πρῶτον εἶδος περιλαμβάνονται οἱ χορείοι, οἵτινες, ἐνῶ ἐκτετατοῦσι κινήσεις ποικίλας, συνοδευομένης ὑπὸ μορφοσμῶν φοβερῶν καὶ σπασμῶν καὶ συστροφῶν, κτυποῦσι καὶ κηκοῦσιν ἑαυτοὺς καὶ ταυτοχρόνως ἐκφέρουσι τὰς μᾶλλον ἀσυναρτήτους ἰδέας. Οἱ ἄρρωστοι τοῦ δευτέρου εἶδους ἔχουσι ψευδαισθήσεις, κυρίως τῆς ὀράσεως, φοβερὰς δὲ τὸ συνήθως στερρον, δι' ἃς καὶ ταράσσονται, ἐξαγριοῦνται καὶ φέρονται εἰς πράξεις βιαίας, σχίζουσι τὰ ἐνδύματα αὐτῶν, ἐκφέρουσιν ἀγρίας φωνάς, μετ' ἃς πίπτουσι εἰς εἶδος τυφώδους καταστάσεως μετὰ πυρετοῦ καὶ συνορμησέως αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Τέλος τὸ τρίτον εἶδος περιενδύεται τὴν μορφήν τῆς ἀπλῆς, ἢ τῆς ἀγωνιώδους μελαγχολίας, ἣτις δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸ παραλήρημα τῆς καταδιώξεως, μετὰ ψευδαισθήσεων τῆς ὀράσεως καὶ κινήσεων χορείων.

4. *Ἐξόφθαλμος*. — Καὶ ὁ ἐξόφθαλμος παρουσιάζει διαταραχὴν τινὴν τῆς διανοίας. Οἱ πάσχοντες εἶναι εὐερέθιστοι, ὀργίλοι, δύσκολοι, φαντασιοκόποι, καὶ ἔχουσιν ἀντιπαθείας ἐκτάκτους. Πλὴν ὅμως τούτων, παρατηρεῖται ἐνίοτε παρ' αὐτοῖς μελαγχολία τις συνοδευομένη ὑπὸ ψευδαισθήσεων τῆς ὀράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς, μετ' ἀγωνίας, ζήλης καὶ αἰσθηματοἀνεξηγητοῦ ἀνησυχίας καὶ δυσθυμίας. "Ἄλλοτε οἱ πάσχοντες καταλαμβάνονται ὑπὸ ὀξείας μανίας.

5. *Κινητικὴ παράλυσις*. — Ὅμοια σχεδὸν παρατηροῦνται καὶ παρὰ τοῖς

πάσχουσι τὴν νευρώσιν ταύτην· διότι, πλὴν τοῦ ὀργίλου καὶ δυσκόλου χαρακτῆρος, παρουσιάζουσιν οὗτοι ἐνίοτε μελαγχολίαν, ἥτις δύναται νὰ φθάσῃ τὸ παραλήρημα τῆς καταδιώξεως, ἄλλοτε δὲ κατὰπτωσιν διανοητικὴν, ἥτις φέρει αὐτοὺς εἰς ἀποβλάκωσιν.

6. Ὑποχονδρία. — Τέλος καὶ οἱ ὑποχονδριακοί, οἱ ἄνθρωποι δηλ. ἐκεῖνοι, παρ' οἷς ἡ περὶ τὴν υἱείαν ἐπασχόλησις ἐφθασεν εἰς βαθμὸν διαταραχῆς τῶν ἐφεκτικῶν δυνάμεων, δύνανται μετὰ ἡθικὴν διαταραχὴν μεγάλην ἢ μετὰ ἔντασιν τοῦ πνεύματος, νὰ φθάσωσιν εἰς εἶδος ταραχῆς καὶ ἀσυνειδησίας τοιοῦτον, ἐξ οὗ τὰ ἔργα καὶ αἱ πράξεις ἀνίσχονται εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν. Πλὴν ὅμως τῆς διαταραχῆς ταύτης, πολλάκις παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις ἀπαντῶμεν τὴν καλουμένην *λογικευομένην παραφροσύνην* ἢ *μανίαν* τῆς ἁμφιβολίας.

γ' *Εγκυμοσύνη, τοκετός, λοχεία, θηλασμός.*

Ἐκ τῶν συμπαθητικῶν φρενοβλαθειῶν, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ ὄργανα τῆς παραγωγῆς, οὐ μόνον ἡ τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τῆς λοχείας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπερχομένη κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ τὸν θηλασμόν εἶναι ὁμολογουμένως αἱ μείζονος σημασίας.

1. *Ἐγκυμοσύνη.* — Πάντες γινώσκουμεν πόσον ὁ χαρακτήρ τῆς ἐγκύου γυναικὸς μεταβάλλεται πολλάκις, καὶ ὁποῖας ἰδιοτροπίας ἀναπτύσσει ἐνίοτε ἡ γυνὴ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην. Ἐνίοτε γίνεται σοβαρὰ, ἰδέει θλιβεραὶ καὶ μαῦραι περικυκλοῦσιν αὐτήν, κλαίει καὶ οὐδύρεται διὰ φαντασιώδεις μελλούσας δυστυχίας· ἄλλοτε ἀναπτύσσει συμπαθείας, ἢ συχνότερον ἀντιπαθείας, ὡς μόνος ὁ τοκετός διοςτοῖ, — ἢ ἰδιοτρόπους ὀρέξεις περὶ τὸ φαγητὸν καὶ τὴν δίαιταν, ἢ ἐπιθυμίας περιέργους, ἄλλοτε τέλος φόβους μεγάλους περὶ θανάτου κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ χίλια ἄλλα.

Παρὰ ταῖς τοιαύταις γυναιξὶ τὸ συνηθέστερον, ὅταν ἰδίως ἦναι οὕτως ἢ ἄλλως, εἴτε διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἴτε διὰ κληρονομικότητα, προδιατεθειμέναι, ἢ ἐλαφρὰ αὕτη τῶν νευρῶν ταραχὴ δύναται νὰ φθάσῃ εἰς ἀληθῆ παραφροσύνην, καὶ τοῦτο κυρίως κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους μῆνας τῆς κύσεως.

Καὶ ὅταν μὲν ἡ πάθησις ἐπέλθῃ καθαρὰ, ἐκδηλοῦται ὑπὸ τὴν μορφήν μελαγχολίας μετ' ἀκατασχέτων ὁρμῶν πρὸς καταστροφὴν τοῦ τε ἐν γαστρὶ τέκνου καὶ αὐτῆς. Τὸ συνηθέστερον ὅμως παρουσιάζεται ὡς κλειψιμανία. Καὶ παρετηρήθη ὑπὸ πλείστων φρενολόγων, ὅτι αἱ πάσχουσαι τὴν φρένωσιν ταύτην γυναῖκες, αἱ κλέπτουσιν ἐκ τῶν ἐμπορικῶν τὰ ἐκτεθειμένα ἀντικείμενα, πολλάκις μεγάλης ἀξίας, ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔγκυοι γυναῖκες. Παρὰ τὴν κλειψιμανίαν ὅμως οὐχὶ σπάνια αἱ πρὸς καταστροφὴν

καὶ ἀνθρωποκτονίαν ἀκάθεκτοι ὄρμαί. Ὁ Tardieu ἀναφέρει πλείστα παραδείγματα γυναικῶν τοιούτων. Χωρὶς τις καταλαμβάνεται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ φάγῃ τὸν ἑαυτῆς σύζυγον, διὸ καὶ δολοφονεῖ αὐτόν· ἵνα δὲ μακρότερον ἀπολαύῃ τῆς ἡδονῆς τοῦ τρώγειν αὐτόν, ἀλατίζει μέρος τῶν σαρκῶν αὐτοῦ. Ἄλλη κατὰ τὸν ἕκτον μῆνα τῆς κυήσεως ρίπτει εἰς φρέατρία ἐκ τῶν πέντε τέκνων αὐτῆς καὶ ρίπτεται εἷτα καὶ ἡ ἰδία, ἀφοῦ προηγούμενως ἐπεμψεν εἰς τὸ τέταρτον τέκνον, εὐρισκόμενον ἐν σχολείῳ, πλακούντα δεδηλητηριασμένον.

Πᾶσαι αὗται αἱ ἀκάθεκτοι ὄρμαι εἶναι βεβαίως ἀποτελεσμα τῆς κυήσεως. Τοῦτο ὁμῶς δὲν σημαίνει ὅτι πᾶσα κακὴ πράξις, διαπραχθεῖσα ὑπὸ ἐγκύου γυναικὸς, ἀναγκάτως πρέπει νὰ ἀνενεχθῇ εἰς τὴν ἐκ τῆς κυήσεως διαταραχὴν τῶν φρενῶν. Διὰ ταῦτα ὁ ἱατροδικαστὴς μεγάλῃν πρέπει νὰ καταβάλλῃ προσοχήν, πρὶν ἢ περὶ παρομοίας περιστάσεως ἀποφανθῇ· καὶ τότε μόνον νὰ ἐκφέρῃ γνώμην, ὅταν καὶ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἐξήτασεν, ἀλλὰ κυρίως πάντα τὰ ταύτη σχετικῶς, καὶ τὰ προηγούμενα τῆς γυναικὸς καὶ τὴν σημερινὴν αὐτῆς κατάστασιν.

2. Τοκετός. — Πολλοὶ τῶν φρενολόγων, στηριζόμενοι ἐπὶ ἐνὸς μόνου φαινομένου, μαρτυροῦντος σύγχυσιν φρενῶν, γενικεύουσι τοσοῦτον τὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τοκετοῦ ἐπερχομένην ἐνίοτε φρενοπάθειαν, ὥστε ἐπὶ πλείστον εἰς τὰ δικαστήρια περιελθουσῶν ὑποθέσεων δὲν ὤκησαν νὰ χαρακτηρίσωσιν ὡς φρενοπαθείας ἀποτελέσματα ἐγκληματικὰς πράξεις οὐδὲν τὸ ἐκ διαταραχῆς τῶν φρενῶν σημεῖον προδιδούσας. Βεβαίως εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐνίοτε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τοκετοῦ ἐπέρχεται διαταραχὴ τις τῶν φρενῶν, χαρακτηριζομένη ἐκ τῶν ἀκατασχέτων ὄρμῶν πρὸς παιδοκτονίαν. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ γεγονότος τούτου μέχρι τοῦ νὰ εὕρισκωμεν λόγον παραφροσύνης, ὅτι ἡ γυνὴ δὲν ἐξήτησε νὰ κρύψῃ τὸ ἐγκλημα, ὅτι ἀφῆκε τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος παρὰ τὸ παιδίον, ὅτι διατείνεται ὅτι δὲν ἤξευρε τί ἐπραττεν, ὅτι τέλος ὁ τοκετός ἦν δύσκολος καὶ αἱ περιστάσεις, ὑφ' ἃς ἐτελέσθη, δεινὰ διὰ τὴν μητέρα, — ἡ ἀπόστασις εἶναι μεγάλη. ἂν θελήσωμεν, λέγει ἐν τῇ περὶ φρενοπαθειῶν μονογραφίᾳ αὐτοῦ, σελ. 128, ὁ Tardieu, ὅστις δικαίως κατὰ τῶν καταχρήσεων τούτων ἐξάνεστη ἐκ τῶν πρώτων, ἂν θελήσωμεν νὰ διατρέξωμεν τὴν περὶ παιδοκτονίας πραγμασίαν μου, ἀνὰ πᾶν βῆμα θὰ εὕρωμεν παρόμοια περιστατικὰ καὶ ἐπιχειρήματα τῆς αὐτῆς ἀξίας, τὰ ὅποια εἶναι οἷονεὶ τὸ κυκλοφοροῦν νόμισμα τῆς ὑπερασπίσεως ἐπὶ περιστάσεων καθαρωτάτης παιδοκτονίας. Καὶ ἡ ἀθωωτικὴ δὲ ἐτυμηγορίᾳ τῶν ἐνόρκων οὐδόλως ἔχει πλείοτεράν σημασίαν ὡς πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τῆς φρενοπαθείας· διότι ὑπάρχουσι τοσοῦτοι λόγοι συγγνώμης διὰ τὰς πλείοτερας τῶν δυστυχῶν παιδοκτόνων γυναικῶν, ὥστε οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει, ἵνα ἀθώωσωσιν αὐτάς, νὰ θεωρήσωσιν ὡς φρενο-

βλαβεῖς· διότι τὸ ἐγκλημα αὐτῶν εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εὕρισκει πλειοτέραν ἐπιείκειαν μεταξύ τῶν ἐνόρκων.

Ὅπως δὲ ἴατρος ἀποφανθῇ ὅτι ἡ παιδοκτονία εἶναι ἀποτέλεσμα διαταραχῆς τῶν φρενῶν, πρέπει νὰ συλλεῖξῃ πάσας τὰς δυνατάς πληροφορίας περὶ τε τῆς προτέρας καταστάσεως τῆς γυναικὸς καὶ τῶν προγόνων, ὅπως καὶ περὶ τῶν διατρεχάντων κατὰ τὸν τοκετὸν, τοῦ τρόπου καὶ τῶν ὥρων, ὅφ' οὓς οὗτος ἐξετελέσθη, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα. Τότε δὲ μόνον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ θεωρήσῃ τὴν παιδοκτονίαν ὡς ἀποτέλεσμα διαταραχῆς τοῦ πνεύματος καὶ ἀκαθέκτου ὁρμῆς, ὅτε πάντα ταῦτα συμβάλλονται, ἵνα καθαρῶς μαρτυρήσωσι τοῦτο.

3. *Λοχεία*. — Ἡ κατὰ τὴν λοχείαν ἐπερχομένη ἐνίοτε ἀπὸ τῆς ε' μέχρι τῆς ι', τὸ συνηθέστερον, ἡμέρας διατάρραξις τῶν φρενῶν ὑποδύεται οὐχὶ σπανίως δύο μορφάς· εἴτε τὴν τῆς ὀξείας μανίας, εἴτε τὴν τῆς μελαγχολίας. Συνήθως δὲ ἐπέρχεται ἀποτόμως· ἄλλοτε ὁμως προηγούνται ταύτης φαινόμενα ἐρεθισμού, ἀϋπνίας, γενικῆς κοπώσεως καὶ μεγάλης ἀγωνίας.

Οὕτως ἢ ἄλλως ὅταν ἡ λοχεία μανία φανῇ, χαρακτηρίζεται ὑπὸ πολυλογίας ἀκαταπαύστου, καθ' ἣν αἱ μὲν ἰδέαι ἐπέρχονται ἀσυνάρτητοι, λέξεις δὲ καὶ φράσεις πλείσται ἀχρεῖαι καὶ αἰσχυραὶ συμφύρονται. Σπανίως καὶ παροδιῶς μετὰ τῶν μανικῶν τούτων ἐξάλσεων συνδυάζεται καὶ παρὰλήρημα καταδιώξις. Σχεδὸν ὁμως πάντοτε τούτοις ἀκολουθεῖ διαστροφή τῶν ἐφεκτικῶν δυνάμεων, χαρακτηριζομένη τὸ συνηθέστερον δι' ἀποστροφῆς πρὸς τοὺς περικυκλοῦντας τὴν πάσχουσαν, κυρίως δὲ πρὸς τὸν σύζυγον καὶ τὸ νεογνόν· ἐνίοτε ἡ ἀποστροφή αὕτη μετατρέπεται εἰς μίσος καὶ φθάνει εἰς παιδοκτονίαν. Ἄλλοτε ἡ μανία αὕτη ὁμοιάζει τῇ τῶν ὑστερικῶν καὶ, μετὰ τῶν ἐξάλσεων, περιστρέφεται εἴτε εἰς λόγους καὶ ποτε δὲ εἰς πράξεις αἰσχυρὰς καὶ ἀναιδεῖς, εἴτε εἰς ψεῦδη καὶ συκοφαντίας παρομοίας ἐκεῖνων, ἃς εἶδομεν ὁμιλοῦντες περὶ τῆς ὑστερικῆς μανίας. — Ἡ δὲ λοχεία μελαγχολία, φέρουσα τὸν τύπον τῆς παθῆσεως ταύτης, χαρακτηρίζεται ἐκ δύο σημείων κυρίως· πρῶτον ἐκ τῶν ψευδαισθήσεων, αἵτινες καταπονοῦσι τὴν ἄρρωστον, καὶ δεύτερον ἐκ τῆς πρὸς αὐτοκτονίαν τάσεως· ταῦτα οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονῇ ὁ ἱατρός.

4. *Θηλασμός*. — Τέλος διαταραχὴ τῶν φρενῶν δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐνίοτε, — τὸ μὲν συνηθέστερον διὰ δυστυχίαν τοῦ ὁργανισμοῦ, ἀτονίαν, ἀναιμίαν, ἐξασθένεσιν, ἄλλοτε δὲ καὶ δι' ἄλλας εἴτε κληρονομικὰς εἴτε προσκτήτους αἰτίας, — κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θηλασμοῦ, καὶ συνηθέστερον κατὰ τὸν θ' ἢ γ' μῆνα ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ. — Ἡ διατάρραξις αὕτη, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ζωγραφεῖται ὡς μελαγχολία, παρουσιάζει ἐνίοτε ἀκαθέκτους ὁρμὰς, καὶ ταύτας περιστρεφομένας κυρίως περὶ φόνους καὶ καταστροφάς. Ὁ Marcé, ἀναφερόμενος ὑπὸ τοῦ Tardieu, διηγείται τὴν ἱστο-

ρίαν τροφῶν, ἥτις, μετὰ ὀκτάμηνον θηλασμόν, ἰδοῦσα τὴν ἑαυτῆς περίοδον ἐπανελθοῦσαν, καταλαμβάνεται ὑπὸ κακουχίας, πόνων κατὰ τὸν στόμαχον, συχνῶν ἐξέψεων, καὶ ἐπὶ τῇ ὄψει μαχαίρας φέρεται νὰ ἀρπάσῃ ταύτην καὶ φονεύσῃ τὸ θηλαζόμενον νήπιον. Καὶ μόλις κατορθοῖ νὰ συγκρατηθῇ, ὡς ἡ ἰδία ἀργότερον διηγεῖται. "Ἀλλοτε ἡ φρενοπάθεια αὕτη χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς μεγάλης ἐξασθενώσεως τοῦ πνεύματος, ἥτις ἀκολουθεῖ τῇ ἐξασθενώσει τοῦ σώματος, καὶ καθ' ἣν ἡ μνήμη ἀφανίζεται, αἱ ἰδέαι συγχέονται καὶ αἱ ἄρρωστοι δὲν ἔχουσι συνείδησιν τῶν ἑαυτῶν πράξεων, ὅπως ἡ ἄρρωστος τοῦ Marcé, ἥτις περιεφέρετο ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, τὰς ὁποίας ἔχανεν, ἠγόραζε πράγματα, ἅτινα δὲν ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ, ἐμάσα ἀνθρακας καὶ ἔτρωγε κηρία, καὶ κατεσκεύαζε σούπαν διὰ καπνιστῶν ῥεγγῶν. — "Ὡστε κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην αἱ ἄρρωστοι ὁμοιάζουσι πολὺ πλείοτερον τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τῆς διαίρεσεως ἡμῶν περιγραφείσιν ἄρρώστοις, οἵτινες, μὴ ἔχοντες συνείδησιν τῶν ἑαυτῶν πράξεων, δύνανται νὰ ὑποπέσωσιν εἰς κακὰς πράξεις ἢ νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτομάτως ἐγκλήματα.

δ' Οἰνοπνευμάτωσις.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ κατὰχρησις τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἰδίως τῶν περιεχόντων οὐχὶ αἰθυλικόν, ἀλλὰ προπυλικόν καὶ ἀμυλικόν οἰνόπνευμα, ἀνασκάπτει τὸν ὀργανισμόν καὶ ἐπιδρᾷ δηλητηρίως ἐπὶ τε τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος.

Παρ' ἡμῖν, ὅπως εἰς πλείστας οἰνοφόρους χώρας, μέχρις ἐσχάτων ἡ οἰνοπνευμάτωσις παρατηρεῖτο λίαν σπανία· καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς, πρὸ πολλοῦ σπουδάζοντες τοὺς λόγους τοῦ φαινομένου, οὐδεμίαν δυσκολίαν εὐρίσκομεν νὰ ἀποδώσωμεν τὸ γεγονός εἰς τὴν μέχρις ἐσχάτων ἀποκλειστικὴν σχεδὸν χρῆσιν εἴτε τοῦ οἴνου, εἴτε οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν δι' αἰθυλικοῦ οἰνοπνεύματος παρασκευαζομένων ἐπιτοπίως. Ἡ ἀπὸ τινος ὁμῶς εἰσαγωγὴ ξένων ποτῶν, περιεχόντων μεθυλικὰ, προπυλικὰ, βουτυλικὰ καὶ κυρίως ἀμυλικὰ, ἐστὶ δ' ὅτε καὶ διατομικὰ οἰνοπνεύματα (γλυκερίνη ἐν τοῖς γερμανικοῖς ζύθοις), — ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποτύφλωσις τῶν Ἀρχῶν, αἵτινες ἐπέτρεψαν τὴν κατασκευὴν παρ' ἡμῖν ἀμυλικῶν καὶ προπυλικῶν οἰνοπνευμάτων, ἅτινα διὰ τὸ εὖωνον οἱ τε οἰνοποιοὶ παραδέχονται πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑαυτῶν οἴνων καὶ παρεμπόδισιν τῆς περαιτέρω ζυμώσεως, οἱ τε κατασκευασταὶ οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ἐν μεγάλῳ χρῶνται, — ταῦτα εἰς λίαν θλιβεράς σκέψεις φέρουσι πάντα φροντίζοντα μικρὸν περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ζῶμεν.

Ὅπως δὴποτε, ἡ κατὰχρησις τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, δρῶσα ἐπὶ τε τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, ἐκδηλοῦται εἴτε ὡς ὀξεῖα εἴτε ὡς χρο-

νία οίνοπνευμάτωσις, περιλαμβάνουσα μεταξύ τῶν δύο τούτων ἄκρων μέσον τινα ὅρον παθήσεως, ὃν διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς τρομώδους παραφροσύνης ἐσημείωσαν οἱ παθολόγοι.

Καί ἡ μὲν ὀξεῖα οίνοπνευμάτωσις, ἥτις οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡ μέθη εἶναι, δὲν θὰ ἀπασχολήσῃ ἡμᾶς ἐνταῦθα, ἂν μὴ κατὰ τοσοῦτον, ὅτι εἶναι ὁ πρῶτος βαθμός, τὸ πρῶτον στάδιον, τὸ φέρον εἰς τὴν διαστροφήν τοῦ πνεύματος. Αὕτῃ καθ' ἑαυτὴν ἡ μέθη εἶναι βεβαίως παραφροσύνη, βραχὺ διακροῦσα. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι παραφροσύνη, ἣν ἐκουσίως προκαλοῦσιν οἱ πίνοντες, ὁ νόμος προέβλεψε περὶ αὐτῆς καὶ δὲν ἐθεώρησε τὸν ἐν μέθῃ διαπράττοντα τιμωρομένην τινὰ πράξιν ὡς ἀνεύθυνον, οὔτε ἔλαθε, πολὺ ὀρθῶς, ὑπ' ὅψει τὸ πραγματικῶς ἀκαταλόγιστον τῆς ὥρας ἐκείνης, καὶ τὴν τάσιν πρὸς ἐγκληματικὰς πράξεις, ἥτις ἐπέρχεται μετὰ τὰ πρῶτα στάδια τῆς διεγέρσεως καὶ πρὸ τοῦ κωμικοῦ, ἡ τὴν ἐπὶ ἡμέρας πολλάκις μετὰ τὴν πρῶτην ἀνάληψιν διακροῦσαν κατὰπτωσιν τοῦ πνεύματος, τὴν ὁμοιχζοῦσαν ἀποβλακῶσει ἢ ἀποκτηνώσει, εἰς ἣν περιπίπτουσι πολλοὶ τῶν οἰνοποτῶν.

Ἡ δὲ ὑποξεία μορφή, ἡ τρομώδης δηλ. παραφροσύνη, γνωρίζει μὲν αἰτίαν τὴν διὰ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν δηλητηρίασιν παρ' ἀνθρώποις, οἵτινες εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ἑαυτῶν ἐπαγγέλματος, εἴτε ἐκ πάθους καὶ ἔξεως, εἴτε πρὸς καταπολέμησιν δῆθεν ἠθικῶν στενοχωριῶν, πίνουσι συνεχῶς, πολλάκις δὲ καὶ χωρὶς νὰ μεθύσκωνται, — εὐρίσκει δὲ ἀφορμὰς κυρίως μὲν τὴν κληρονομικότητα, μετὰ δὲ ταύτην πᾶσαν ὀξεῖαν πάθησιν εἴτε φλογιστικὴν, ἀλλὰ εἴτε καὶ τραυματικὴν, πᾶσαν αἰτίαν ἐξασθενίζουσαν τὸν ὄργανισμόν, ἥτοι αἰσιτιάν, κακὴν τροφήν, μεγάλην πύησιν, ἐργασίαν πνευματικὴν ἐντονον, μακρὰς ἀϋπνίας, ἀφροδισίους καταχρήσεις, ἠθικὰς συγκινήσεις, τέλος τὴν ἀπότομον ἐπίσχεσιν τοῦ συνήθως πινομένου οἰνοπνεύματος.

Ἐπέρχεται δὲ αὕτη εἴτε σπανιώτερον αἴφνης καὶ ἀποτόμως μετὰ μέγαν πότον καὶ ἐν μεγάλῃ μέθῃ· εἴτε προσημανθεῖσα δι' ἐλαφρῶν προδρόμων ἐπὶ τινας ἡμέρας. Εἶναι δὲ ταῦτα, ὅταν παρουσιάζωνται, πλὴν τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως τῆς μετὰ φόβου καὶ νευρικῆς ἀνησυχίας, ἐλαφρὰ γαστρικὴ διαταραχὴ μετὰ προκαρδίου στενοχωρίας, κεφαλαλγία, σκοτοδινία καὶ ἐλαφρὸς τῶν τε χειρῶν καὶ τῆς γλώσσης τρόμος, ἐπιφέρων καὶ δυσκολίαν τῆς ὁμιλίας, διαταραχὴ τῶν αἰσθήσεων, κυρίως ὡς ὑπεραισθησία ἐκδηλουμένη καὶ ἀϋπνία. Μετὰ διήρκειαν δὲ τὸ συνηθέστερον 6-8 ἡμερῶν ἡ παραφροσύνη ἐκδηλοῦται. Ὡς πρῶτον σύμπτωμα ταύτης ἀναφαίνεται ἡ ἀϋπνία, ἀϋπνία φοβερά, καθ' ἣν ὁ ἄρρωστος ἐπὶ ὀλοκλήρους νύκτας δὲν δύναται οὐδὲ λεπτόν νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα ἐπέρχονται τὰ λοιπὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πάθους, ἥτοι ὁ τρόμος καὶ τὸ παραλήρημα.

Καὶ ὁ μὲν τρόμος, ὅστις εἶναι ὑπὸ ἐποψίν τινα τὸ χαρακτηριστικώτερον φαινόμενον τῆς νόσου, τὸ μὲν συνηθέστερον ἐκδηλοῦται διὰ κινήσεων ἀτάκτων τῶν χειρῶν καὶ τῆς γλώσσης, οὐχὶ ὁμῶς σπανίως καὶ τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειλέων καὶ τοῦ προσώπου. Ὁ τρόμος δὲ φαίνεται ἐντονώτερος, ὅταν ὁ ἄρρωστος ἐπιχειρήσῃ κινήσιν τινα, ἐφ' ἧς ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν. Πλὴν τοῦ τρόμου, παρατηροῦνται σπασμωδικαὶ κινήσεις πάντων τῶν μυῶν, καὶ συνολαὶ τῶν τενόντων, ἐπαυξανόμεναι εἰς πᾶσαν κίνησιν, ἐνίοτε δὲ συσπάσεις, περιοριζόμεναι εἰς τὰ κάτω ἄκρα, σπασμοὶ καὶ τέλος ἐπιληψία, ἣν καὶ οἰοπανευματικὴν ἐπιληψίαν ἐκάλεσαν.

Τὸ δὲ παραλήρημα εἶναι ἐν γένει ἥσυχον. Ὁ κύριος χαρακτήρ τοῦ παραληρήματος τούτου εἶναι τὸ εὐκίνητον. Ὅπως οἱ μῦς εὐρίσκονται εἰς συνεχῇ κίνησιν, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα καὶ αὐτὸ εὐρίσκεται εἰς κίνησιν, ἀλλὰ τὰ ἀντικείμενα, μεθ' ὧν ἡ φαντασία φέρει αὐτὸ εἰς συνάφειαν, πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς κινούμενα. Ἐκ τούτου αἱ ψευδαισθήσεις, αἵτινες εἶναι τὸ κυριώτερον φαινόμενον τοῦ παραληρήματος τούτου, δὲν ὁμοιάζουν ταῖς συνήθεσιν, ἀλλὰ περιστρέφονται περὶ κινούμενα ἀντικείμενα, καὶ δὴ συνηθέστερον περὶ ζῶα καὶ ἀνθρώπους τρέχοντας καὶ δρῶντας, ἢ περὶ λάμψεις μεταβαλλούσας θέσιν καὶ ἔντασιν· οὐδέποτε δὲ ὁ πάσχων περισπᾷ τὴν προσοχὴν εἰς ἀποθυμασμὸν ἀντικειμένου ἀκινήτου, ἢ ἡχοῦ μονοτόνου. Τὰ δὲ κινούμενα ταῦτα ὄντα τὸ συνηθέστερον παρίστανται ἀπειλητικά, ἐξ οὗ ἡ σύστασις τοῦ προσώπου καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ζωγραφουμένη ἐκφρασίς τοῦ φόβου. Πολλάκις ὁ κύων, ὁ καταδιώκων τὸν πάσχοντα, δεικνύει τοὺς ὀδόντας, δάκνει αὐτόν· οἱ μῦς βίπτονται ἐπ' αὐτόν· θηρία ἄλλα ἐτοιμάζονται πρὸς ἐπίθεσιν· ἡ κλητῆρες καὶ χωροφύλακες καταδιώκουσιν αὐτόν.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ πᾶν περὶ τὸν πάσχοντα κινεῖται, καὶ αἱ ἐντυπώσεις αὐτοῦ δὲν περιορίζονται, ἀλλὰ πληθύνονται καὶ πολλαπλασιάζονται, καὶ αἱ ἰδέαι ἄφθονοι, ἂν καὶ περιστρεφόμεναι ἐν μικρῷ κύκλῳ, κατέρχονται ἀκολουθοῦσαι ἀλλήλας. Συγχρόνως δὲ καὶ ἀναλόγως τῶν ἰδεῶν κινήσεις συνοδεύουσι ταύτας, καὶ ὁ ἄρρωστος οὐδόλως, παραληρῶν, φλυαρῶν, συνδιαλεγόμενος πρὸς ἰδεατὰ ὄντα, μένει ἀκίνητος. Αἱ κινήσεις ὁμῶς αὐταὶ τοῦτο ἔχουσι τὸ χαρακτηριστικόν, οὐδέποτε σχεδὸν εἶναι βίαιαι καὶ ἐξάλλοι, καὶ οὐδέποτε ὁ ἄρρωστος ἐξαγριῶται· τὸ συνηθέστερον δὲ εἶναι ἥσυχος. Ἄλλοτε τὸ παραλήρημα ἔχει χαριέστερον ὕφος, καὶ ὁ ἄρρωστος ἐπιδίδεται εἰς εὐχαρίστους συνδιαλέξεις μετὰ φανταστικῶν ὄντων καὶ φλυαρεῖ μετὰ δραματικῶν σχημάτων καὶ ἐκφωνήσεων, ἢ ἰδεατῶς πίνει ἐν οἰνοπωλείῳ μετὰ φίλων, ἢ τέλος εὐχαριστημένος ἐργάζεται τὰς συνήθεις αὐτῷ ἐργασίας. — Τέλος, — καὶ τοῦτο πρέπει νὰ σημειωθῇ ὡς λίαν χαρακτηριστικόν, — ὁ ἄρρωστος ἐν μέσῳ τοῦ παραληρήματος εἶναι δυνατόν νὰ ἀποσπασθῇ, ἔστω καὶ ἐπὶ στιγμὴν, ἀπὸ τῆς παρανοίας καὶ λογικῶς νὰ

ὁμιλήσῃ· εὐθὺς ὁμῶς μετὰ τοῦτο περιπίπτει ἐκ νέου εἰς τὸ παραλήρημα.

Ἡ κατὰστασις αὕτη, διαρκέσασα 3-7 ἡμέρας, σπανιώτερον 2-3 ἐβδομάδας, λήγει παρουσιάζουσα, ὡς πρῶτον σύμπτωμα ἐπανόδου εἰς τὴν φυσικὴν κατὰστασιν, τὸν ὕπνον. Οἱ ἄρρωστοι δηλ. μετὰ πλείστων ἡμερῶν ἐντελῇ ἀϋπνίαν, κοιμῶνται τέλος, καὶ ἅμα τῇ ἐξεγέρσει εἶναι ἥσυχοι, ἀλλὰ κατὰκοποι, καὶ οὐδὲν ἢ ἐλάχιστα ἐνθυμούμενοι τὸν παροξυσμὸν, καὶ ἔχοντες ἔτι ἐλαφρὸν τρόμον.

Οἱ παροξυσμοὶ οὗτοι ἐπαναλαμβάνονται, ἅπαξ ἑλθόντες, ἄλλοτε κατ' ἄλλην συχνότητα, μέχρις οὐ φέρωσι τὸν πάσχοντα εἰς πραγματικὴν παραφροσύνην, ἥτις τὸ συνηθέστερον εἶναι ἢ χρονία μανία, ἢ γενικὴ παράλυσις ἢ ἡ μελαγχολία.

Μέχρις οὐ ὁμῶς φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὁ πάσχων παρουσιάζει κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν παροξυσμῶν κατὰστασιν τινα τοῦ πνεύματος, ἥτις κυρίως ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἐνταῦθα.

Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἡ κατὰστασις αὕτη δύναται νὰ ζωγραφηθῇ ἄριστα διὰ τῶν ὀλίγων τούτων τοῦ Ball (1)· «Τὸ πνεῦμα κουράζεται, ἡ διάνοια ἀγκυλοῦται καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ εἶδους τούτου, χωρὶς κατ' οὐδὲν νὰ ἀμελώσῃ τὰ καθήκοντα τῆς θέσεως αὐτῶν, περικλείονται ἐπὶ πλέον καὶ πλέον εἰς τὰς παλαιὰς ἐξεῖς καὶ καθίστανται ἀνίκανοι, δὲν λέγω νὰ παραδεχθῶσιν, ἀλλὰ νὰ ἐννοήσωσι νέαν τινὰ ιδέαν». Ὁλίγον ὁμῶς κατ' ὀλίγον ἡ ἐλαφρὰ αὕτη ἐκδήλωσις τῆς δράσεως τοῦ οἰνοπνεύματος ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου χειροτερεύει, καὶ «ὁ μέθυσος, ὡς λέγει ὁ Tardieu (σελ. 152) πίπτει εἰς τελείαν ἀδιαφορίαν. Ἄν ἦτο φίλεργος ἐργάτης, καθίσταται ὀκνηρὸς καὶ οὐχὶ τακτικὸς. Ἀμέριμος διὰ τὰ ἑαυτοῦ συμφέροντα, ἀφίνει τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν εἰς τὴν τύχην. Ἡ φυσικὴ αὐτοῦ εὐαισθησία στομοῦται, καὶ βλέπει περὶ ἑαυτὸν χωρὶς νὰ συγκινηθῇ τὸ ἄλγος καὶ τὴν δυστυχίαν. Γλυκὺς καὶ εἰρηνικὸς ἄλλοτε, κατέστη νῦν ὀργίλος, βίαιος, παράφορος. Αἱ πρῶν λεπτὰ αὐτοῦ ἐξεῖς καὶ ἡ προτέρα ἀνατροφή ὑποχωροῦσιν εἰς ἥθη κραιπαλώδη καὶ ῥυπαρά, εἰς γλώσσαν βάνανυσον καὶ τρόπους κτηνώδεις».

Καὶ ὁμῶς ὁ τοιοῦτος εἶναι ἀκόμη μέθυσος καὶ οὐχὶ παράφρων. Πρὶν δὲ φθάσῃ εἰς ὠρισμένον τι εἶδος παραφροσύνης, ὁ πάσχων θὰ φθάσῃ ἀναγκίως εἰς περίοδον, ἣν δικαίως ἀπεκάλεσαν ἀπακτήνωσιν. «Βεβουθισμένος, ἑξακολουθεῖ ὁ Tardieu (αὐτόθι), εἰς σχεδὸν συνεχῇ ἀποβλάκωσιν, εἰς ἀκινήσιαν παρατεινομένην ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους, σχεδὸν ξένος εἰς πᾶν τὸ περὶ αὐτὸν συμβαῖνον, τὸ βλέμμα ἄτονον ἔχων καὶ σχεδὸν ἐσθραμμένον, ὑπέστη φανεράν κατὰπτωσιν τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Αἱ ιδέαι αὐτοῦ εἶναι βραχύταται· ἀπαντᾷ μετὰ δυσκολίας, καὶ ὡς μετὰ λύπης,

(1) Προμνημονευθὲν σύγγρ. σελ. 615.

καὶ τότε μόνον ὅταν ἐπιμόνως ζητῶμεν νὰ προσέξῃ· ἡ χεὶρ αὐτοῦ τρέμει ἐνίοτε, ἡ γλῶσσα εἶναι τραχεῖα, ἡ ὀμιλία δύσκολος· ἡ δὲ φυσιογνωμία καὶ τὰ συνεσπασμένα χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου φέρουσι τὸν τύπον τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς καταπτώσεως. Τὴν βλακώδη ταύτην συνήθη κατὰστασιν, τὴν κόπωσιν ταύτην τοῦ νοῦ, διαδέχονται ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν νέων τὸ συνηθέστερον παρεκτροπῶν, ἀλλ' ἄνευ μέθης, περίοδοι ἐξεγέρσεως, καθ' ἃς ἐξυπνίζονται ὀρμέμφυτα βίαια καὶ κτηνώδη, μετατρέπομενα εἰς πράξεις, ἐν αἷς ἀνευρίσκομεν ἐνίοτε τὸν οὐσιώδη χαρακτήρα τῆς νοσηρᾶς ἐξωθήσεως. Πάσχων τις οἶνοπνευμάτωσιν, μόλις ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας, ἐν ἣ ἔδειρε τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ ἔθραυσε τὰ πάντα, κτυπᾷ διὰ τῆς βλάβου τὸν πρῶτον τυγχόντα διαβάτην, ἄνευ προκλήσεως, ἀλλὰ καὶ ἄνευ συνειδήσεως πλειότερας ἐκείνης, ἣν ἔχει ὁ ἐπιληπτικός, ὅστις μαχαίρωνει ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς περιστάσεις. »

Κατὰ τὰς δύο λοιπὸν ταύτας περιστάσεις, σπανιώτερον μὲν δηλαδὴ ἐπὶ παροξυσμοῦ τῆς τρομώδους παραφροσύνης, συνηθέστερον ὅμως πολὺ κατὰ τὴν χρονίαν ταύτην οἶνοπνευμάτωσιν, οἱ μέθυστοι φέρονται ἀκουσίως μὲν ἴσως, ἀσυνειδήτως δὲ πάντως εἰς ἐκτέλεσιν πράξεων ἐνίοτε μὲν βλαβερῶν εἰς ἑαυτοὺς, συνηθέστερον δὲ ὑπὸ τοῦ νόμου τιμωρουμένων. Οὐχὶ δὲ ἀσυνήθως ἐπὶ μὲν τῆς ὑποξείας οἶνοπνευματώσεως παρατηρεῖται ἡ αὐτοχειρία, ἥτις ἐνταῦθα οὐδόλως εἶναι ἀποτέλεσμα σκέψεως καὶ προμελέτης, ὡς ἐπὶ πολλῶν ἄλλων ὁρνεοπαθειῶν. Ὅπως τὸν χεῖμαρρον τῶν ἰδεῶν, αἵτινες, ἀλλεπαλλήλως ἐπερχόμεναι, κατακλύζουσι τὴν κεφαλὴν τοῦ τρέμοντος μεθύσου, συνοδεύουσι χειρονομίαι καὶ πράξεις, σχεδὸν ἀκούσαι, οὕτω καὶ ἐνταῦθα· διῆλθε τοῦ νοῦ αὐτοῦ ἡ αὐτοχειρία; ἀμέσως ἐξετελέσθη. Μετὰ δὲ τὴν αὐτοχειρίαν ἐξ ἴσου συχνὸν παρατηρεῖται τὸ παραλήρημα τῆς καταδιώξεως ἢ ὁῦτος τις ἀνεξήγητος, ἅτινα πολλάκις γίνονται ἀφορμὴ εἴτε αὐτοχειρίας, εἴτε φόνων, εἴτε πράξεων ἄλλης κακῆς φύσεως. Ἐπὶ δὲ τῆς χρονίας δηλητηριάσεως τὰ κτηνώδη ὀρμέμφυτα, ἅτινα καταπονοῦσι τὸν ἄρρωστον, ἐξωθοῦσιν αὐτὸν εἰς πράξεις κακὰς, οἷον αἰκίας, φόνους, κλοπὰς, ἐμπερησμούς. Πρέπει ὅμως ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ παρετηρήσαμεν, νὰ μὴ παρασύρῃται πάντοτε ὁ ἰατροδικαστὴς εἰς τὰς ἀποφάνσεις αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀναφέρῃ πᾶσαν οἰανδήποτε κακὴν τοῦ μεθύσου πρᾶξιν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς βλάβης τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ μετ' ἐπιστάσις νὰ μελετᾷ πάντα τὰ συμβάντα καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ πρᾶξαντος. Τοῦτο δὲ σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὡς λίαν μεγάλῃς σημασίας γεγονός, ὅτι οὐδέποτε πρέπει νὰ παραβλέπηται ἡ ἀδιαφορία, ἣν δεικνύει ὁ δράστης καὶ πρὸ τῆς διαπράξεως τῆς κακῆς πράξεως καὶ μετὰ ταύτην.

ε' Διὰ ζωικοῦ μαγνητισμοῦ ὑποβολή.

Θὰ ἤρμοζε βεβαίως ἐνταῦθα νὰ εἰπώμεν ὅσα τοῦλάχιστον μέχρι τοῦδε ἡ ἐπιστήμη κατώρθωσε νὰ ἐξακριβώσῃ περὶ τῶν ἀσυνειδήτων καὶ ἐξ ἀνατασχέςτου ὁρμῆς προερχομένων πράξεων, αἵτινες ὑποβάλλονται ὑπὸ τῶν μαγνητιζόντων εἰς τοὺς μαγνητιζομένους. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ μὲν παρ' ἡμῖν αἱ νεώτεροι αὐτοὶ τῆς ἐπιστήμης προσκλήσεις δὲν εἶναι ἔτι τοσοῦτον γενικευμέναι, ὥστε νὰ φθάσωσι παρόμοιαι μέχρι τῶν δικαστηρίων, — τὸ δὲ καὶ ἐπειδὴ ἐν γένει ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος δὲν ἐφθασεν ἔτι ὠρισμένως καὶ νὰ κατατάξῃ ταύτας καὶ νὰ ἀποφανθῇ περὶ αὐτῶν —, νομίζομεν ὅτι δὲν καταλείπομεν μέγα κενὸν παραλείποντες πάντα τὰ περὶ αὐτῶν.

γ') ΦΡΕΝΟΠΑΘΕΙΑΙ, ΚΑΘ' ΑΣ ΛΙ ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΕΚ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗΣ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΙΑΣ.

Τὰ εἶδη τῆς φρενοβλαθείας, ἅτινα μέχρι τοῦδε ἐσπουδάσαμεν, παρουσιάζουσιν εἴτε ἐξασθένεωσιν τοῦ πνεύματος, ἐξ οὗ δι' ἀσυνειδήσιαν τῶν πράξεων, εἴτε βλάβην τῆς βουλήσεως καὶ τῶν ἐφεκτικῶν δυνάμεων, ἐξ ὧν αἱ ἀκρίβειαι καὶ ἀσυνειδήτοι ὁρμαί. Ἦδη πρόκειται ἡμῖν ἄλλη τις τάξις φρενοπαθειῶν, καθ' ἣν αἱ ἐνδιαφέρουσαι ἡμᾶς πράξεις προέρχονται ἐκ τῆς βλάβης καὶ διαστροφῆς αὐτῆς τῆς διανοίας, καὶ χαρακτηρίζονται ἐκ τῶν δύο τούτων κυρίως, τῆς παραληρούσης ἀντιλήψεως καὶ τῆς ἐλείψεως προσοχῆς.

Ἄν εἰς τὰ προηγουμένα κεφάλαια εἶδομεν φρενοβλαθεῖς, ὧν ἡ διάνοια ἦν μετὰ τῶν λοιπῶν πνευματικῶν δυνάμεων ἐντελῶς κατεστραμμένη, ὥστε οἱ πάσχοντες νὰ μὴ ἔχωσι συνειδήσιν τῶν ἐκυτῶν πράξεων, — ἡ τοῦναντίον αὕτη μὲν παρίστατο ὑγιής, ἡ βούλησις ὅμως εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἦν ἀσθενής ἢ πολλῶς διεστραμμένη καὶ τὰ ὁρμέμυρτα, ὥστε οἱ πάσχοντες ἀδύνατον νὰ κρατηθῶσιν, ἢ ἀδύνατον νὰ ὑποχωρήσωσιν ἐνώπιον πράξεως κακῆς ἢ ἀνοήτου — ἐνταῦθα οἱ πάσχοντες ὑπ' οὐδενὸς πιέζονται ἢ ἐξωθοῦνται, πολλῶς δὲ ἐννοοῦσι καὶ τὴν πράξιν· ἐπειδὴ ὅμως ἡ διάνοια αὐτῶν εἶναι διεστραμμένη, δὲν δύνανται νὰ ἀντιληφθῶσι τῆς σημασίας τῆς πράξεως, ὅπως οἱ ὑγιεῖς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀντιστρόφως καὶ κακῶς καὶ ἀντιλαμβάνονται καὶ κρίνουν περὶ αὐτῆς εἴτε κατὰ τὴν σύλληψιν τῆς ιδέας εἴτε κατὰ τὴν διατύπωσιν εἴτε κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἄν ἠθέλομεν νὰ περιγράψωμεν ἐνταῦθα, ὅπως προηγουμένως ἐπράξαμεν, πᾶσας ἢ τὰς κυριωτέρας φρενοπαθείας, αἵτινες ὑπάγονται εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, βεβαίως θὰ ἐγράφετο ὁλόκληρον σύγγραμμα. Διὰ τοῦτο θὰ περιορισθῶμεν νὰ διαλῃθώμεν διὰ μακροτέρων τὰ κυριώτερα συμπτώ-

ματα τῆς διαστροφῆς τῆς διανοίας, καὶ μόνον ἐν τέλει διὰ βραχέων νὰ εἰπωμέν τινα περὶ τινων τῶν καθ' ἑκάστην φρενοπαθειῶν.

Εἰς οὐχὶ λίαν ἀπ' ἡμῶν ἀπομεικχυσμένας ἐποχὰς οἱ φρενολόγοι, ἀφοῦ ἐξήρουν εἰς ἰδιαίτερον κεφάλαιον τὴν βλακειάν, τὴν μωρίαν καὶ τὴν γενικὴν παράλυσιν, διήρουν τὰς λοιπὰς παθήσεις τῶν φρενῶν εἰς μανίαν, μελαγχολίαν καὶ μονομανίαν, καὶ ὑπὸ τὰς τρεῖς ταύτας μεγάλας διαίρεσεις ὑπῆγον πάντα τὰ γνωστὰ ἢ ἐκάστοτε μελετώμενα εἶδη. Ὅτε ὁμως ἀργότερον τὰ εἶδη ταῦτα καθ' ἑκάστον βαθύτερον ἐσπουδάσθησαν, ἡ διαίρεσις ἐφάνη ὅτι εἰς οὐδεμίαν βῆσιν ἐστηρίζετο· διότι ἐκεῖνα, ἐφ' ὧν ἐβασίζετο, ἦσαν οὐχὶ εἶδη παθήσεων, ἀλλὰ συμπτώματα, κάλλιστα δυνάμενα νὰ ἀπαντήσωσιν εἰς πάντα τὰ εἶδη τῶν φρενοπαθειῶν, ἢ ἰδέαι οὐδόλως ὑπὸ τῆς πείρας καὶ τῆς ἐπισταμένης μελέτης βεβαιούμεναι. Οὕτω λοιπὸν ἡ μανία, ἡ μελαγχολία κτλ. ἀπεδείχθησαν εἶδη παραληρήματος καὶ οὐχὶ νόσοι ἰδιαίτεραι.

Προκειμένου δὲ ἡμῖν ἐνταῦθα νὰ σπουδάσωμεν γενικώτερον τὰ εἶδη τῶν φρενοπαθειῶν, καθ' ἃ ἡ διαστροφή τῆς διανοίας ἐκδηλοῦται διὰ τοῦ παραληρήματος, τὸ παραλήρημα τοῦτο πρέπει νὰ μελετήσωμεν ὑπὸ τὰς διαφόρους μορφάς, ὑπ' ἃς παρουσιάζεται. Εἶναι δὲ αὗται ὑπὸ πρακτικώτερων ἐποψιν δύο· ἡ ἡσυχῆς ἢ ὀρθότερον *καταθλιπτικῆ* καὶ ἡ διεγερτικῆς. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν πρώτην πρέπει νὰ ἀναγῶμεν πάσας τὰς μορφάς ἐκείνας, ἃς διὰ τοῦ γενικοῦ ὀνόματος τῆς *μελαγχολίας* ἐχαρκτήρισαν, ἥτοι τὴν κυρίως μελαγχολίαν μετὰ τῶν διαφορῶν αὐτῆς ἐκφάνσεων, τὸ παραλήρημα τῆς καταδιώξεως καὶ τὴν ἐνεότητα· εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὴν μανίαν μετὰ πασῶν τῶν διαφορῶν, ἥτοι τῆς ὀξείας μανίας, τῆς χρονίας, τῆς κυκλικῆς καὶ τοῦ ὀξέος παραληρήματος.

Ἐξετάσωμεν λοιπὸν ἀνὰ μίαν ἐκάστην τὰς μορφάς ταύτας.

Ι. *Καταθλιπτικὸν ἢ ἡσυχὸν παραλήρημα.*

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἡσυχῶν παραληρήματος ἢ τῆς *μελαγχολίας* ἐννοούμεν τὴν ψυχικὴν ἐκείνην κατάστασιν, καθ' ἣν οἱ πάσχοντες παρουσιάζουσι « βαθυτάτην θλίψιν, ἄνευ ἀποχωρῶντος λόγου, ἄνευ καταφανοῦς αἰτίας, καὶ ἥτις καθιστᾷ τὸν ἀσθενῆ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ξένον εἰς τὰ περικυκλοῦντα αὐτόν. Ἀδιάφορος δὲ εἰς πᾶσαν πρότερον ἀγάπην, ἐπιλήσμων τῶν σπουδαιότερων συμφερόντων, περικλείει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν προσοχὴν εἰς νοσηρὰς ἀσχολίας καὶ παρουσιάζει τὴν εἰκόνα ἐντελοῦς ἐγωϊσμοῦ, ἀλλ' ἐγωϊσμοῦ δυστυχοῦς » (Ball, σελ. 227).

Διακρίνομεν τῆς μελαγχολίας δύο διάφορα εἶδη· τὴν κυρίως *μελαγχολίαν* καὶ τὴν *ἐνεότητα*· τῆς δὲ κυρίως μελαγχολίας διακρίνομεν πολλὰς διαφοράς, τὴν μετὰ συνειδήσεως μελαγχολίαν, τὴν καταπονοῦσαν, τὴν ἀγω-

νώδη, τὴν περίπλοκον, καὶ τὴν μετὰ παραληρήματος καταδιώξεις.

Ὅπως εἰς πᾶν εἶδος φρενοπαθείας παρατηροῦνται φυσικὰ γνωρίσματα εἰδικώτερα, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἡ μελαγχολία παρουσιάζει τύπον ιδιαίτερον καὶ φυσικὰ συμπτώματα λίαν χαρακτηριστικὰ. Διότι, πλὴν τῆς ἐν τῷ προσώπῳ ἐξωγραφημένης θλίψεως, οἱ μελαγχολικοὶ παρίστανται ἀκίνητοι, ἢ βραδεῖς εἰς πᾶσαν κίνησιν καὶ ἀδρανεῖς· ἡ ὁμιλία παρ' αὐτοῖς σχεδὸν λείπει, ἢ μετὰ δυσκολίας πείθεται ὁ ἀσθενὴς νὰ ὁμιλήσῃ, ὅτε καὶ ἐκφέρει μονοσυλλάβους ἢ μόλις ἀκουόμενας λέξεις· ἡ ἀναίσθησία τοῦ δέρματος εἶναι ἐκ τῶν συχνότερον ἀπαντώντων, παρὰ δὲ ταῦτα ἡ παράλυσις τῶν σφιγκτῆρων, ἡ αὐπνία, ἡ ἀνορεξία, ἡ ἀπίσχνανσις, ἡ δυσκοιλιότης, ἡ ἐξασθένεισις τῶν ἐκκρίσεων, ἡ βραδύτης τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ἀναπνοῆς, ἐξ ὧν ἡ ψυχὴ, σπανίως ἐλλείπει παρ' αὐτοῖς.

Ἀναλόγως δὲ τῆς διαφορᾶς τῆς μελαγχολίας, τὰ πνευματικὰ φαινόμενα, ἔχοντα πάντοτε τὴν αὐτὴν βάσιν, τὴν μελαγχολίαν καὶ τὴν λύπην, παραλλάσσουσιν.

α') Καὶ εἰς μὲν τὴν μετὰ συνειδήσεως μελαγχολίαν, εἶδος μόνον εἰς τὸν καθημέραν βίον ἀπαντῶμενον ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν ἐπωνυμίαν τοῦ σπληνός (spleen), τὸ χαρακτηριστικώτερον σημεῖον εἶναι ἀόριστος τις μελαγχολία μετ' ἀηδίας μεγάλης καὶ ἀδιαφορίας, ἥτις συχνότατα μὲν, διὰ τὴν ἐλαχίστην δυσἀρέσειαν, φέρει εἰς αὐτοχειρίαν, ἐνίοτε δὲ, ἂν καὶ σπανίως, δύναται νὰ ἐξωθήσῃ καὶ εἰς ἀνθρωποκτονίαν. Οἱ πάσχοντες ἐννοοῦσι μὲν τὴν κατὰστασιν αὐτῶν, εἶναι ὅμως αὐτοῖς ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἀντιδράσωσιν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ ιδέαι, περὶ ἧς περιστρέφεται ὁ νοῦς αὐτῶν, οὐδόλως εἶναι κατ' ἐαυτὰς ἀνόητοι· καθίστανται ὅμως τοιαῦται ἐκ τῆς μεγεθύνσεως τῆς σημασίας, ἣν δίδει αὐταῖς ὁ πάσχων. Πολλοὶ δηλ. νομίζουσιν ὅτι θὰ ἀποθάνωσιν, ὅτι θὰ χάσῃ τὰ τέκνα αὐτῶν, ὅτι ἡ περιουσία αὐτῶν κατεστράφη, ἢ ὅτι πρᾶξις τις μηδαμινή, ἣν ἐπραξαν, ἔχει μεγίστην σημασίαν, καὶ, τὸ περιεργότερον πάντων, φοβοῦνται ὅτι θὰ γείνωσι παράφρονες. Φανερόν ἐκ τούτων ὅτι αἱ ἀπασχολοῦσαι αὐτοὺς ιδέαι οὐδόλως εἶναι πυχάλογοι. Ὅταν ὅμως αὗται ἔρχωνται οὐδενὸς λόγου ὑπάρχοντος, ὅταν ἀπασχολῶσι πᾶσαν αὐτῶν τὴν διανοητικὴν ἐργασίαν· ὅταν ἐκ τῶν ιδεῶν τούτων ἐξάγῃσι συμπεράσματα, οὐδόλως πιθανὰ ἢ καὶ δυνατὰ, ἐκ δὲ πάντων τούτων ὀλιθωνται καὶ μεταβάλλωνται τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ζωὴν, βεβαίως σφάλλονται. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μελαγχολίας, ὅπερ κατὰ μακρὰ διαλείμματα παρουσιάζεται, κατὰ δὲ τὴν ἀνάρρωσιν οἱ πάσχοντες ἐννοοῦσι τὸ κακόν, ὅπερ ὑπέστησαν, πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι οὐδόλως παρατηροῦνται παραισθήσεις καὶ ψευδαισθήσεις.

β') Τὸ δευτέρον τοῦτο εἶδος τῆς μελαγχολίας, ἡ καταθλιπτικὴ ἢ καταποροῦσα λεγομένη μελαγχολία, διαφέρει τοῦ πρώτου διὰ τὸ ἐντονώτερον τῶν

συμπτωμάτων, καὶ ἰδίᾳ τῆς θλιψέως, ἥτις φέρει μέχρις ἐνεότητος. Ἐνταῦθα τὸ παραλήρημα εἶναι ἐντονώτερον, βαθύτερον, καὶ πολλάκις προέρχεται ἐκ συμπαθείας, ὅτε καὶ ἀνευρίσκομεν τὴν αἰτίαν αὐτοῦ εἰς πάσχον τι ὄργανον ἢ σπλάγχχον· οἱ δὲ πάσχοντες περιστρέφουσι πᾶσαν τὴν διανοητικὴν αὐτῶν δύναμιν περὶ τὸ παραλήρημα τοῦτο. Εἶναι κατεστραμμένοι· κατηγοροῦσιν αὐτοὺς ὅτι διεπράξαν ἔγκλημα· αἰσθάνονται ἑαυτοὺς ἐνόχους· εἶναι κατηραμένοι. Ἐκ τούτων ἡ θλίψις καὶ ἡ περὶ πάντα ἀδιαφορία καὶ ἡ σιγὴ καὶ ἡ ἀδράνεια· διότι ὁ κόσμος ὅλος δι' αὐτοὺς εἶναι ἡ ἔμμενος ἰδέα, μεθ' ἧς ἀπὸ πρωῒας μέχρι νυκτὸς ἀναστρέφονται. Ὅταν δὲ ἀργότερον τούτοις προστεθῶσι καὶ ψευδαισθήσεις, οἱ πάσχοντες διάγουσι βίον ἀγωνιώδη. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι εἰς τὸ εἶδος τοῦτο δὲν ὑπάρχει ποτὲ παραλήρημα καταδιώξεως, εὐτυχῶς δὲ οὔτε παραλήρημα ὑπολυνθάνον, τὸ ὅποιον φόβος ὑπάρχει μὴ ἡμέραν τινὰ ἐκσπᾶσθαι δεινόν. Ὁ ἀσθενὴς ὁμολογεῖ ἐρωτώμενος πάντα ὅσα ἔχει ἐν νῷ.

γ') Εἰς τοὺς δύο τούτους τύπους πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ δύο διαφοράς, τὴν ἀγωνιώδη *μελαγχολίαν*, καθ' ἣν οἱ πάσχοντες εὐρίσκονται εἰς διηνεκὴ κίνησιν ἀπὸ πρωῒας μέχρι βαθείας νυκτὸς, καταπονούμενοι πλεόντερον ὑπὸ τῶν ἐπικρατουσῶν μελαγχολικῶν ἰδεῶν, ἢ ὅσον ἐκ τῆς κοπώσεως τῶν μυῶν, καὶ

δ') Τὴν *περίπλοκον μελαγχολίαν*, καθ' ἣν, μὴ δυνάμενοι νὰ δώσωσι διέξοδόν τινα εἰς τὴν περικλείουσιν αὐτοὺς μελαγχολικὴν ἰδέαν καὶ οὐδὲν δυνάμενοι νὰ ἀποφασίσωσι, καταπονοῦνται τοσοῦτον, ὥστε, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς αὐξάνουσι τὴν ἑαυτῶν θλίψιν, ἡρεμοῦσιν ἀφ' ἑτέρου εἰς ὀκνηρίαν μεγάλην.

ε') Τὸ δὲ συνηθέστατον ἀπαντῶν *παραλήρημα τῆς καταδιώξεως*, ἅτε ἀνευρισκόμενον, κατὰ τὸν Ball, εἰς τὸ τρίτον ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὸ ἕκτον τῶν παρατηρουμένων παραφρονῶν, παρουσιάζεται πολλάκις ὑπὸ ὄρους τοσοῦτον σκοτεινοῦς, ὥστε ὁ μὴ πεπειραμένος δυσκόλως συναινεῖ νὰ ἀποκαλέσῃ αὐτὸ σύμπτωμα φρενοβλαθείας. Διότι οὐχὶ σπανίως παρουσιάζουσιν αὐτὸ ἄνθρωποι, ὧν ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις εἶναι τοσοῦτον μεγάλη, ὧν ὁ κοινωνικὸς βίος εἶναι τόσον λαμπρός, ὥστε ὁ τολμήσων νὰ ἀποδώσῃ αὐτοῖς πᾶθσιν τῶν φρενῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ αὐτὸς μᾶλλον πάσχων. Καὶ μείζων τούτου ἀπόδειξις δὲν χρειάζεται τῆς τοῦ I. I. Ρουσσώ, οὗ ὁ βίος περὶ τὰ τέλη ἐσκοτίσθη διὰ τοῦ παραληρήματος τῆς καταδιώξεως, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ *Ἐξομολογήσεις* εἶναι τὸ μεγαλείτερον μαρτύριον τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τοῦ παραληροῦντος, ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀσυνειδήτως γραφέν.

Ἡ ἀρχὴ τῆς νόσου τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀνέρχεται πολλάκις εἰς πολλὰ ἔτη, ὅτε μόνον παράδοξόν τι τοῦ χαρκατῆρος ἐπαρουσιάζον. Κατὰ μικρὸν ὅμως ἡ θλίψις ἐπεκράτησεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἡ μορφή τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης μελαγχολίας ἐξωγραφήθη· μετὰ ταύτης ὅμως τῆς διαφορᾶς,

ὅτι οἱ μέλλοντες νὰ πάθωσι τὴν καταδίωξιν εἶναι τοσοῦτον ἔτι ἐνεργητικοὶ τὴν ὥραν ταύτην, καὶ εἰς τὰς ἐαυτῶν ἐργασίας τοσοῦτον ἐπιμελεῖς, ὥστε μεθ' ὅλην τὴν μελαγχολίαν πολλάκις διεκρίθησαν ὡς μεγαλοφυεῖς.

Ὁλίγον κατ' ὀλίγον τὸ παραλήρημα ἀναφάνεται ἀνάλογον ἐν γένει τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τοῦ πάσχοντος καὶ τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος. Ἐν γένει δὲ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν περὶ τῶν καταδιωκομένων τούτων, ὅτι τὸ κυριεῦον παρ' αὐτοῖς στοιχεῖον εἶναι ὁ ἐγωϊσμός, ἢ εἶδος ἐγωϊσμοῦ, καθ' ὃν πάντα ὅσα εἴτε περὶ αὐτούς, εἴτε ἐν γένει εἰς τὸν κόσμον συμβαίνουν, πάντα ἔχρουσι σχέσιν πρὸς αὐτούς. Συνηθέστατα δὲ μεγάλη τις δύναμις, ὁλόκληρον βασιλείον, θεϊκὴ τις ἐνέργεια ζητοῦσι νὰ βλάψωσιν αὐτούς. Καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, στηριζόμενοι ἐπὶ λογικῆς σειρᾶς ἐσφαλμένης καὶ σκεπτόμενοι ὅτι, ἵνα καταδιώκονται ὑπὸ ὁλοκλήρου κόσμου, βεβαίως δὲν εἶναι τυχατοὶ τινες, φθάνουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τοῦτο γίνεται διότι εἶναι ἐξοχοὶ νόες, μεγάλοι ἄνθρωποι, υἱοὶ αὐτοκρατόρων ἢ αὐτοκράτορες, ἀναδιοργανωταὶ τοῦ κόσμου, θεοί! Καὶ εἶναι φανερόν, ὅτι οὕτω συλλογιζόμενοι, πλάττουσιν οἰκδομήματα, τοῦ ὁποίου πάντα τὰ μέρη εἶναι ὑγιέστατα, καὶ ἡ λογικὴ διαφαίνεται πανταχοῦ· ἀλλὰ τὰ θεμέλια, ἐφ' ὧν στηρίζεται, εἶναι σαθρά, καὶ ἡ ἰδέα τῆς συλλήψεως ψευδής. Ὡστε, ἂν ποτε ἀσθενὴς παρόμοιος ἔλθῃ πρὸ τοῦ δικαστηρίου, μεγίστην δυσκολίαν θὰ εὕρῃ καὶ μεγίστους κόπους πρέπει νὰ καταβάλῃ ὁ ἱατροδικαστής, ἕως οὗ ἀποκαλύψῃ τὸν λόγον, ὅστις προέτρεψεν αὐτὸν νὰ πράξῃ ὅ,τι ἔπραξεν, ἕως οὗ καταστήσῃ κατὰδῆλον τὸ πολλάκις ἐπιμελῶς ὑποκρυπτόμενον παραλήρημα, καὶ ἕως οὗ ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξίν ψευδαισθήσεων, αἰτίνας καὶ παρήγαγον τὸν πάσχοντα εἰς τὴν ἐκτέλεισιν τῆς πράξεως.

Καὶ οὗτος εἶναι ὁ πρῶτος βαθμός, καθ' ὃν, πλὴν τῶν γενικῶν περὶ καταδίωξεως ἰδεῶν, ὁ πάσχων οὐδένα κύριον ἐχθρόν γνωρίζει. Ἐν ὁμῳ βῆμα καὶ οἱ ἐχθροὶ εὐρίσκονται, ἐχθροί, οἵτινες διὰ παντός τρόπου ζητοῦσι νὰ βλάψωσιν αὐτόν. Εἶναι δὲ οὗτοι σχεδὸν πάντοτε ἐκ τῶν περὶ τὸν πάσχοντα, φίλοι ἢ συγγενεῖς, ἢ συνηθέστερον οἰοιδήποτε προϊστάμενοι· ἄλλοτε ὁμῳ οἱ ἐχθροὶ εἶναι ἢ μέγα ἰσχύων ἄνθρωπος, ὃν ἴσως οὐδέποτε εἶδεν ὁ παραληρῶν, ἢ καὶ ἄνθρωπος φαντασιώδης, ὑπ' αὐτῶν πλασσομένης. — Ἡ συστηματοποίησις ὁμῳ τοῦ παραληρήματος τούτου, ἥτις διὰ μεγίστων ἀγώνων πλάσσεται, ἀκολουθοῦσα λογικὴν σειρὰν, οὐχὶ ἀμέσως ἐκδηλοῦται πάντοτε. Πολλάκις δὲ μόνον μετὰ μακρὰς ἀμφιβολίας γίνεται κατὰδῆλον, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὁ πάσχων ἐπιμελῶς ἔκρυπτε καὶ ἐνεκυμόνει ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦτο. Καὶ αἰφνης ἡμέραν τινὰ ἐκσπᾷ κατὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν τρόπον, ὅστις συνήθως εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀσθενοῦς, καθόσον οὗτος εἶναι ἀγαθὸς ἢ κακός, μοθηρὸς ἢ

καλοκάγαθος. Εἰς δὲ τὴν συστηματοποίησιν καὶ τὴν ἐξεύρεσιν καὶ ἀναγνώρισιν τῶν καταδικόντων κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τὰ μάλιστα συντείνουν αἱ ἀναφαινόμεναι ψευδαισθήσεις, αἰτίνες, συχνότεραι ἐκ τῆς ἀκοῆς προερχόμεναι, καθιστῶσι τὸν πάσχοντα δυστυχέστερον καὶ μελαγχολικώτερον, διότι οἱ καταδικόντες ὑβρίζουσι, λοιδοροῦσιν, ἀπειλοῦσι, πολλάκις δὲ καὶ κακοποιοῦσιν αὐτούς, ἢ ἄλλοτε, ὅταν ἀναπτυχθῶσιν αἱ κατὰ Baillarger, ψυχικαὶ ψευδαισθήσεις, ἀναγινώσκουσιν εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν καὶ κλέπτουσι τὰς ιδέας.

Ἐκ τούτων πάντων οἱ πάσχοντες γίνονται ὑποπτοί, ἀεικίνητοι, κατασκοπεύουσι τοὺς πάντας, φοβοῦνται εἰς πᾶσαν στιγμὴν δυστύχημά τι, ἀναφέρονται διὰ μακρῶν ἐπιστολῶν καὶ ἀπομνημονευμάτων εἰς ἀνθρώπους διαπρέποντας ἢ εἰς τὰς Ἀρχάς ζητοῦντες βοήθειαν. Ἄλλοτε ὅμως, μὴ δυνάμεναι νὰ ὑποφέρωσιν ἐπὶ μακρότερον τὴν δυστυχῆ ζωὴν, ἣν διήγουσιν, ἐκτελοῦσιν, εἴτε στιγμιαίως συλλαβόντες τὴν ιδέαν, εἴτε διὰ μακροῦ μελετήσαντες καὶ προετοιμάσαντες, αὐτοχειρίαν. Συνηθέστερον ὅμως παράγονται εἰς ἐκτίλσειν κακῶν πράξεων, θραύουσι, κτυποῦσι ἢ καὶ φρονέουσι καὶ μάλιστα ἐν ὥρῃ, καθ' ἣν οὐδ' ἐφαντάζοντο τοῦτο οἱ περὶ αὐτούς. Καὶ διὰ τοῦτο δικαίως οἱ πάσχοντες τὸ παραλήρημα τῆς καταδιώξεως θεωροῦνται οἱ ἐπικινδυνωδέστεροι τῶν παραφρόνων.

«Ὁ ἱατροδικαστής, λέγει ὁ Tardieu περαινὼν τὸ περὶ τῶν παραφρόνων τούτων κεφάλαιον (ἐν σελ. 212), χρεωστὲ νὰ ἐπιδοθῇ ὅπως διαλευκάνῃ τὴν σταθερὰν ιδέαν, τὴν ψευδῇ ἀντίληψιν, ἥτις προέχει, ὁδηγεῖ καὶ ἐξηγεῖ τὰς πράξεις τοῦ φρενοβλαβοῦς. Καὶ ἂν εἰς τὴν ἐξέτασιν δώσῃ ἀρκετὴν προσοχήν, θὰ ἀναγνωρίσῃ, ὅτι παρὰ τοῖς ἀσθενέσι τούτοις οὔτε βλάβη τῆς βουλήσεως ὑπάρχει, οὔτε ἀκατάσχετος ὁρμὴ κατὰ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως· τούναντίον δὲ καὶ ἡ κρίσις ἐπιμένει ἐνίοτε μετ' ἰσχύος παραδόξου καὶ τοῦ ἰδιόζοντος τούτου, ὅτι ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τῶν ψευδεστέρων ιδεῶν καὶ ὁδηγουμένη ὑπὸ παραισθήσεων καὶ ψευδαισθήσεων, πλάσσει συμπεράσματα λογικὰ ἅμα καὶ παράλογα καὶ κατ' ἀκολουθίαν, πράξεις τὰς βιαιοτάτας καὶ τὰς μᾶλλον θλιβεράς. Ὅπως δὴ ποτε, οἱ παρόμοιοι παράφρονες εἰς πάντα βαθμὸν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι ἀκατάλογιστοι· ὁ δὲ ἱατρός δύναται καὶ πρέπει ἐν πάσῃ ἀσφαλεῖ τῆς συνειδήσεως νὰ ἐπιμείνῃ ὅπως ἐξαγάγῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν καταδικαστικῶν ἐτυμωγοριῶν, αἰτίνες θὰ προσέβαλλον οὐχὶ ἐγκληματίας, ἀλλὰ ἀσθενεῖς ἀξίους οἰκτου».

ς') Τέλος μετὰ τῶν ἡσύχων παραληρημάτων πρέπει νὰ κατατάξωμεν καὶ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς μελαγχολίας, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐνεότητος ἐχαρακτήρισαν. Ἡ ἐνεότης, ἐπὶ μακρόν συγχυθεῖσα μετὰ τῆς μωρώσεως ἢ θεωρηθεῖσα ὡς ἰδιαίτερον εἶδος φρενοβλαβείας, βραδέως

ἐσπουδάσθη καὶ μόνον ἐσχάτως ὠρίσθη ὡς εἶδος μελαγχολίας, καθ' ὃ πᾶσαι αἱ ἐγκεφαλικάι δυνάμεις μερικῶς αἰρούνται ἢ παύουσιν ἐνεργοῦσαι.

Τὸ σύμπτωμα τοῦτο πρᾶκτρεῖται εἰς πολλὰ εἶδη φρενοβλαθείας· ἐνίοτε δὲ ἀναπτύσσεται καὶ πρωτοπαθῶς μετὰ ἐντόνους ψυχικάς συγκινήσεις· ἄλλοτε δὲ ἐπέρχεται ἀποτόμως μετὰ προδιάθεσιν ὑστερισμοῦ, ἐπιληψίας, ὀξείων νόσων, ἰδίᾳ τυφοειδοῦς πυρετοῦ καὶ ἐπιλοχείου καταστάσεως, μετὰ μεγάλας αἱμορραγίας, ἢ ἀναιμίαν, οἰνοπνευμάτωσιν, καταχρήσεις περὶ τὰ ἀφροδίσια καὶ ἰδίως ἀννανισμόν. Τὸ συνηθέστερον ὅμως ἀναφαίνεται ἐπὶ ὀξείας μανίας ἢ μετὰ μελαγχολίαν. Κόρη τις βιάζεται. Μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο ἐγείρεται, ἀλλὰ δὲν εἶναι πλέον ἢ αὐτὴ· εἶναι ἐνεᾷ καὶ οὐδενὸς ἀντιλαμβάνεται. Γυνή τις πίπτει ἐκ τῆς ἀμάξης μετὰ τοῦ ἡμερῶν τινων βρέφους αὐτῆς. Νομίζει ὅτι οἱ τροχοὶ τῆς ἀμάξης διήλθον διὰ τοῦ παιδός. Ἐγείρεται, ἀλλ' εἶναι ἐνεᾷ. Μετὰ μακρὰν τυφώδη νόσον, ὁ ἄρρωστος ἄρχεται ἀναλαμβάνων σωματικῶς· ἀλλ' ἡ διάνοια αὐτοῦ δὲν εἶναι ἔτι ἢ αὐτὴ· οὐδὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ· εἶναι ἐνεός. Μανικός τις μετὰ δεινὴν περίοδον ἐξάλσεως ἡσυχάζει κατὰ μικρόν· ἀλλ' ἡ ἡσυχία αὐτοῦ καὶ μετὰ χρόνον τινὰ παρουσιάζεται ὡς μᾶζα ἀδρανῆς, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ball.

Ἡ φυσικὴ κατὰστασις τοῦ ἐνεοῦ εἶναι λίαν χαρακτηριστικὴ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἶναι συνεσπασμένον, καὶ κύπτει πρὸς τὴν γῆν, εἰς ἣν προσκολλᾷ τὸ βλέμμα· σπανιώτερον ἢ φυσιογνωμία εἶναι ἀδρανὴς μετὰ βλέμματος ἀτόνου, τὸ ὅποιον παρατηρεῖ χωρὶς νὰ βλέπῃ. Τὸ στόμα εἶναι πολλάκις ἀνοικτόν καὶ ὁ στέλος ῥέει· τὰ μέλη εἶναι χαλαρὰ καὶ μένουσιν ἐπὶ μακρὰς ὥρας ἀκίνητα, ἢ λαμβάνουσι στάσεις καταληπτικὰς, αἵτινες τοσοῦτον πολλάκις διακοῦσιν, ὥστε φέρουσιν ἀγκύλωσιν. Σπανίως οἱ ἐνεοὶ δρῶσι καὶ κινεῦνται, ἢ ἀναλόγως τοῦ παραληρήματος αὐτῶν ἐκτελοῦσι κινήσεις καὶ σχήματα ποικίλα· ἀλλὰ σπανιώτερον ἔτι ὁμιλοῦσιν· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δέ, καὶ δρῶντες οὐδὲν λέγουσι, καὶ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἀποσπᾶσωμεν λέξιν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν. Σχεδὸν οὐδέποτε ζητοῦσι τροφήν· ἀλλ' οἱ μὲν δέχονται ἀδιαφόρως διδομένην, ἄλλοι ὁμῶς ἀρνοῦνται νὰ λάβωσιν αὐτὴν εἴτε διότι διαταγὴ ἐδόθη αὐτοῖς ἄνωθεν νὰ μὴ φάγωσιν, εἴτε διότι ψευδαισθήσεις καὶ παραισθήσεις εἰδοποιοῦσιν αὐτοὺς περὶ τῶν περιεχομένων δηλητηρίων. Εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκῆατοι, διότι ἐκτελοῦσι τὰς φυσικὰς ἀνάγκας ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προφυλάξεως. Τὸ δέρμα αὐτῶν παρουσιάζει χλοάσματα καὶ πολλαχοῦ συλλογὴν χρωστικῆς ὕλης καὶ διάφορα ἑξανθήματα. Ἡ θερμοκρασία παρ' αὐτοῖς πολλάκις κατέρχεται μέχρι τῶν 35⁰,5. Ὁ σφυγμὸς σπανίως εἶναι ὁμαλός, συνηθέστατα ταχύς, ἄλλοτε δὲ βραδύς. Ἡ κατὰστασις τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος λίαν χαρακτηριστικὴ· διότι πολλάκις αἱ τροφαὶ ἐξέρχον-

ται τοῦ ἀπηυθυμένου ἀκριβῶς ὁμοίαι, ὅπως εἰσῆλθον διὰ τοῦ στόματος. Ἡ αἰσθητικότης παρ' αὐτοῖς εἶναι ἐξησθενωμένη, σπανίως διεγερμένη· ἐνίοτε δὲ φθάνει μέχρις ἀναισθησίας· διὰ ταῦτα πολλάκις βλέπομεν ἐνεοὺς νὰ διαμένωσι γυμνοὶ ἐν μεγίστῳ ψύχει καὶ τοῦτο ἀποίνει· ἄλλοτε τὴν συνήθως διευρυμένην κόρην καὶ μέγιστον φῶς δὲν συστέλλει.

Τὴν δὲ διανοητικὴν κατάστασιν τῶν ἐνεῶν χαρακτηρίζει ἡ ἀδιαφορία. Οὐδὲν τῶν περὶ αὐτοὺς ἐνδιαφέρει, οὐδὲν κινεῖ τὴν περιεργίαν, οὐδὲν ἐπισπᾷ τὴν προσοχὴν. Ἰστανται ἐπὶ μακρὰς ὥρας ἄφωνοι καὶ ἀκίνητοι πρὸ τῶν δραματικωτάτων σκηνῶν· οὐκ ὀλίγα δὲ παραδείγματα ὑπάρχουσι, καθ' ἃ ἐν ὥρᾳ πυρκαϊᾶς, ἀπειλούσης νὰ κατακαύσῃ αὐτοὺς, οὐδ' ἐκινήθησαν. Οὔτε κίνδυνος πτοεῖ αὐτοὺς, οὔτε τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν αἰδοῦς ἔχουσιν. Ταῦτα ὁμως πάντα προέρχονται οὐχὶ διότι ὁ πάσχων δὲν ἐννοεῖ τὰ περὶ αὐτόν, ἀλλὰ κυρίως διότι ἐντὸς τοῦ κρανίου αὐτοῦ διαδραματίζεται σκηνὴ μυριάκις φοβερωτέρα τῶν ἔξω συμβαινουσῶν· ἐπειδὴ δὲ ἡ προσοχὴ αὐτοῦ ἀπορροφᾶται εἰς τὰ ἐν ἑαυτῷ συμβαίνοντα, οὐδόλως ἀπασχολοῦσιν αὐτὸν τὰ περὶ γινόμενα. Εἶναι δὲ τὰ ἐν αὐτῷ συμβαίνοντα ἀποτρόπαιά τινα· ὁ πάσχων εὕρισκεται ἐν τῇ κολάσει, ἢ ἀενάως βασανίζεται ἐπὶ βασανιστηρίων, ἢ καταπονεῖται ὑπὸ δαίμονος κτλ. Πρέπει ὁμως νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐν τισι περιστάσεσιν ἡ ἀπάθεια τῶν ἐνεῶν δὲν προέρχεται ἐνεκα λόγων παρομοίων, ἀλλὰ διότι οἱ ἄνθρωποι ἀπώλεσαν πᾶσαν καὶ τοῦ σκέπτεσθαι δύναμιν.

Εἰ καί, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Tardieu, τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μελαγχολίας κυρίως ἐνδιαφέρει τὸν ἱατροδικαστὴν, διότι πολλάκις προσποιοῦνται αὐτό, — δὲν εἶναι ὀρθὸν ἐν τούτοις νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἐνεοὶ πολλάκις παραγόμενοι εἴτε ἐκ ψευδαισθήσεων εἴτε ἐκ τῶν ἐντὸς αὐτῶν συμβαινόντων, φέρονται ἀποτόμως καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης αἰτίας εἰς στιγμιαίαν δρᾶσιν, καθ' ἣν δύνανται νὰ διαπράξωσι τὰ χεῖριστα εἰς τε ἑαυτοὺς καὶ εἰς ἄλλους καὶ εἴτα ἀμέσως ἐπαναπίπτουσιν εἰς τὴν προτέραν ἀπάθειαν.

II. Παραλήρημα διεγερτικόν.

ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς *μανίας* οἱ φρενολόγοι τῆς σήμερον ἐννοοῦσι τὸ φαινόμενον ἐκεῖνο τῆς φρενοβλαθείας, καθ' ὃ ὁ πάσχων παρουσιάζει γενικὸν παραλήρημα μετὰ ζωνῆς διεγέρσεως τῆς διανοίας καὶ θορυβώδους ἀνάγκης κινήσεως. Ἡ ἀκατάπαυστος καὶ βίαια κίνησις, ἡ ἐξάλσις, μετὰ τῆς εὐκινήτου καὶ εὐμεταβλήτου ἐργασίας τῆς διανοίας, καθ' ἣν αἱ ἰδέαι ἀθρόαι ὡς χεῖμακρος κατέρχονται, ἄλλ' ἰδέαι παραληροῦσαι, χαρακτηρίζουσι τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ παραληρήματος καὶ διακρίνουσιν ἀπὸ τοῦ ἡσυχου καὶ περιωρισμένου τῆς μελαγχολίας. Καὶ τοῦ παραληρήματος τούτου πολλὰ εἶδη ὑπάρχουσι, καὶ

α') Ἡ *ὀξεῖα mania*. Αὕτη σπανίως παρουσιάζεται ἀποτόμως, προκαλουμένη ἐκ βιαίας καὶ μεγάλης ἡθικῆς συγκινήσεως· τὸ συνηθέστερον παρουσιάζει στάδιόν τι προδρομικόν, καθ' ὃ ἡ μελαγχολία κυριεύει τὸν μέλλοντα νὰ πάθῃ. Ὁ πρῶτον εὐθυμος καὶ ζωηρὸς ἢ ἥσυχος καὶ τακτικὸς ἄνθρωπος φαίνεται μελαγχολικὸς καὶ καταβεβλημένος, ζητεῖ τὴν μόνωσιν, καταλείπει τὰς ἐργασίας, πλανᾷται ἄνευ λόγου καὶ αἰσθάνεται ἀνάγκην κινήσεως, ἢ τοῦναντίον τοσοῦτον εἶναι κουρασμένος, ὥστε οὔτε νὰ ἐγερθῇ τῆς κλίνης ἔχει δυνάμεις· συγχρόνως τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἶναι οὕτω καταβεβλημένον, ὥστε οὐδὲν πρὸς διανοητικὴν ἐργασίαν στοιχεῖον παρέχει αὐτῷ, ἐνῶ ἡ διαρκὴς καὶ ἐντελὴς αὐπνία ἐξερθεῖζει τὰ νεῦρα καὶ ἐπιτείνει τὴν δυσθυμίαν. Μετὰ μικρὸν ὅμως ἡ δυσθυμία μετατρέπεται εἰς δυστροπίαν, ἀνησυχία προστίθεται καὶ ἐξηγεραῖς, καὶ ὁ πάσχων, δεινῶς κεφαλαλγῶν, καὶ παρουσιάζων φαινόμενα δυσκόλου λειτουργίας τῶν διαφόρων ὀργάνων, κυρίως δὲ δύσπνοιαν, γαστρικὰ φαινόμενα καὶ ποτε καὶ πυρετὸν ἐλαφρόν, φέρεται εἰς θορυβώδεις, ἀνηθικούς, κακὰς καὶ πάντως παρὰ τὰς ἑξῆς αὐτοῦ ἐργασίας. Καὶ τὸ παραλήρημα ἐξέσπασεν. «Ἀπαξ ἐν πλήρει μανίᾳ, λέγει ὁ Ball (σελ. 279), παρουσιάζει ὁ πάσχων γενικὴν ἐξάλσιν πασῶν τῶν δυνάμεων· ἡ διάνοια, ἡ φαντασία, ἡ μνήμη, αἱ μυϊκαὶ δυνάμεις, αἱ πεπτικά λειτουργοῦν, πάντα φαίνονται συμμετέχοντα τῆς ἐπαναστατικῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εἶναι βεβητισμένα τὰ νευρικὰ κέντρα. Οὐδὲν δύναται νὰ δώσῃ ἰδέαν τοῦ ἐρεθισμοῦ, ὃν ὑφίστανται πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις παρὰ τοῖς μανικοῖς. Κατακλυσμὸς ἰδεῶν, χεῖμαρρος εἰκόνων καὶ ἀναμνήσεων κατακλύζουσι τὸ πεδίον τῆς σκέψεως. Καὶ ἐνταῦθα κυρίως βλέπομεν ἀναπτυσσόμενον εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὸ φαινόμενον ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Esquirol ἐθεώρησεν ὡς χαρακτηριστικὸν σημεῖον τῆς παραπροσύνης, δηλ. τὴν ἑλλειψιν τῆς προσοχῆς. Ὁ ἀσθενὴς εἶναι πράγματι ἀνίκανος νὰ προσηλωσῇ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ἔστω καὶ ἐπὶ βραχύτατον χρόνον, ἐπὶ οἰουδὴποτε ἀντικειμένον. Διότι ἡ ὁρμή, μετ' ἧς διαδέχονται ἀλλήλας αἱ ἰδέαι αὐτοῦ, εἶναι ἐκ τῶν κυρίων χαρακτηριστῶν τῆς μανικῆς ἐξεγέρσεως· καὶ δύναται μὲν τοῦτο νὰ ἐκληθῇ παρὰ πολλοῖς ὡς ἀσυναρτησία, θὰ ἦτο ὅμως πλάνη νὰ πιστεύσωμεν ὅτι αἱ ἄρρωστοι οὗτοι στεροῦνται τῆς δυνάμεως τοῦ σκέπτεσθαι καὶ νὰ ὑποθίσωμεν ὅτι πᾶς συλλογισμὸς ἀπεκλείσθη τοῦ πνεύματος αὐτῶν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι παρὰ τοῖς μανικοῖς αἱ ἰδέαι ἐκλύονται κατὰ τοὺς συνήθεις νόμους τῆς συναρμολογήσεως τῶν ἰδεῶν· ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ποιεῖ ἄλλατα, ὑπερπηδᾷ καὶ παραλείπει πολλοὺς κρίκους τῆς αλύσου. Καὶ ἰδοὺ διατὶ οἱ ἀσθενεῖς φαίνονται ἀσυναρτητοί. . . Ἐν τούτοις παρὰ τισι τῶν μανικῶν ἀπαντῶμεν ἀληθῶς ἀσυναρτησίαν· αἱ ἰδέαι δὲν ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλαις καὶ ἡ λογικὴ ἀπώλεσε καθόλου τὰ δικαιώματα αὐτῆς· ὁ ἀσθενὴς εὐρίσκεται τότε ἐν βαρείᾳ ἐγκεφαλικῇ καταστάσει,

ἥτις παρουσιάζει προγνώστικὴν σημασίαν κακίστην. Καὶ πράγματι δυοῖν θάτερον· ἢ ἀσθένεια αὐτοῦ ἢ εἶναι ἀσθένεια λαμβάνουσα τέλος, ἢ εἶναι ἀσθένεια ἀρχομένη· ὅτε μὲν εἶναι μανικὸς φερόμενος πρὸς τὴν μῶρῳσιν, ὅτε δὲ εἶναι γενικὸς παραλυτικὸς, ὅστις ἄρχεται μετὰ συμπτωμάτων μανικῆς ἐξάλλσεως. Ἐν γένει δέ, ἂν μετ' ἐπιστάσις ἐξετάσωμεν μανικὸν τινα, λαμβάνοντες αὐτὸν ὑπὸ εὐνοϊκῆς περιστάσεως, θὰ φθῶμεν νὰ εὕρωμεν ιδέας τινάς, ἀντιλήψεις τινάς, αἵτινες σχηματίζουνσι τὸ κέντρον, περὶ τὸ ὁποῖον περιστρέφεται ὁ διανοητικὸς σῆλος. Οἱ μὲν πᾶσχοι ἐκ θρησκευτικῆς παραφροσύνης, οἱ δὲ ἐκ παραληρήματος φιλοδοξίας, ἄλλοι εἶναι ἐφευρέται, οἱ πάντων τῶν φρενοβλαβῶν ὀχληρότεροι· ἀλλὰ δὲν θὰ εὕρωμεν παρ' αὐτοῖς τὴν ἀπώλειαν τοῦ συλλογισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ βεβαίως τὸ θεμέλιον τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος. Ὡς ἐκ τῆς μεγίστης δὲ ταύτης εὐκινήσις οἱ ἀσθενεῖς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀλλάσσουν ἀντικείμενον καὶ μετὰ θαυμασίης εὐκολίας. Ὑπάρχει δὲ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Baillarger, ἀληθὴς ἐγκεφαλικὸς αὐτοματισμὸς, καὶ ὡς ἐν τῷ ὕπνῳ καὶ τοῖς ὄνειροις, αἱ διανοητικαὶ ἀντιλήψεις ἀποτόμως ἀναπηδῶσι καὶ αὐτομάτως, χωρὶς νὰ προκληθῶσιν ὑπὸ προτέρας τινὸς ἐργασίας τοῦ πνεύματος ἢ ὑπὸ τῆς ἐντάσεως τῆς βουλήσεως».

Ὅπως δὴ ποτε, εἰς τὴν μεγάλην ταύτην διέγερσιν αἱ πλεῖστοι τῶν δυνάμεων τοῦ πνεύματος συμμετέχουσιν· οὕτως ἡ μνήμη παρουσιάζεται πολυλάνθης ἀξιοθαύμαστος· ἡ φαντασία πλάσσει εἰκόνας ἐξαισίας, καὶ ὁ λόγος ἀποδίδει δι' ἐκτάκτου καλλιπερίας τὰς εἰκόνας ταύτας καὶ τοῦτο παρ' ἀνθρώποις, παρ' ὧν ἥμισα ἠδυνάμεθα νὰ προσμένωμεν τοῦτο. Μετὰ δὲ τούτων τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ ἔνστικτα, καλὰ ἢ κακὰ, πάντα ἐξεγείρονται καὶ πάντα εἶναι ὑπερβολικὰ καὶ μεταλλάσσονται στιγμιαίως. Τέλος αἱ παραισθήσεις, αἵτινες εἶναι αἱ ἐνταῦθα συχνότερον ἀπαντῶσαι, ἰδίως αἱ ἀπὸ τῆς ὀράσεως, ἀλλὰ καὶ αἱ ψευδαισθήσεις ἐνίοτε, καὶ αὗται πολλαὶ καὶ ὑπερβολικαί, προστίθενται εἰς τὰ ἀνωτέρω.

Ἡ κατάσταση λοιπὸν τοῦ πνεύματος κατὰ τὴν ὁξείαν ταύτην μανίαν εἶναι λίαν κατὰδηλος, καὶ ὁ ἱατροδικαστὴς εὐκόλως δύναται καὶ νὰ πεισθῇ καὶ νὰ πείσῃ περὶ τοῦ ἀκαταλογίστου καὶ ἀνευθύνου τῶν πράξεων τοῦ ἀσθενοῦς. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φρενοβλαβείας εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ κόσμος κατ' ἐξοχὴν γινώσκει καὶ ὡς τύπον τῆς παραφροσύνης θεωρεῖ, ἡ ὑπόκρισις εἶναι τὸ γεγονός, δι' ὃ ὁ ἱατροδικαστὴς προσκαλεῖται τὸ συνηθέστερον νὰ γνωματεύσῃ.

Πρὸς τοῦτο δέ, πλὴν τῆς μελέτης τοῦ πνεύματος, μεγάλως βοηθεῖ καὶ ἡ ἐξέτασις τῆς φυσικῆς καταστάσεως τοῦ πάσχοντος. Οἱ μανικοὶ εἶναι ῥυπαροί, ἀνευ τοῦ ἐλαχίστου αἰσθήματος αἰδοῦς· ἔχουσι τὸ πρόσωπον ὡχρὸν καὶ φέρουσι πολλοχοῦ ἐπιπολαιᾶς ἢ βαθυτέρας ἀμυχᾶς ἢ τραύ-

ματα. Τὸ δέριμα χαλαρόν καὶ ἡ χροιά αὐτοῦ βαθεῖα, ἡ δὲ ξηρότης αὐτοῦ ἀντιτίθεται πρὸς τοὺς ἀφρόνους ἰδρώτας. Ὁ στέλος ῥέει ἀφρόνος καὶ δυσώδης. Ἡ φωνὴ εἶναι βραγγυή. Ὁ σφυγμὸς καὶ ἡ ἀναπνοὴ εἶναι κατ' ἀρχὰς συγχοί, ἀργότερον ὁμως ἐπιβραδύνονται· ἡ θερμοκρασία κατωτέρα τοῦ φυσιολογικοῦ καὶ καθ' ἣν ὥραν, τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα προσδίδουσι πυρετόν. Αἱ ἐκκρίσεις εἶναι συνήθως ἀφρόνοι καὶ δυσώδεις, ὅπως ὁ ἰδρῶς, ἡ γίνονται ἄνευ συναίσθησως, ὅπως ἡ οὔρησις καὶ ἡ ἀποπύκνσις, χωρὶς οἱ σφιγκτικῆς νὰ ἦναι παραλελυμένοι. Παρὰ ταῦς γυναιξὶν ἡ ἐμμηνορροία ῥοή ἐπίσχεται. Ἡ πέψις γίνεται εὐκόλος καὶ ἡ ὁρεξίς εἶναι φοβερά, διὸ οἱ ἄρρωστοι καταβρογχίζουσι πᾶν τὸ προστυχόν· σπάνιον φαινόμενον εἶναι ἡ δυσπεψία καὶ ἡ ἀνορεξία· ἡ στύψις ὁμως τῆς κοιλίας εἶναι ὁ κανὼν. — Ἡ αἰσθητικότης παρουσιάζει διαταραχάς, καθ' ἃς ἐνίοτε μὲν καταπιέζει τὸν ἄρρωστον ἀναισθησία, ἄλλοτε δὲ ὑπεραισθησία τοῦ τε ψύχους καὶ τῆς θερμότητος, τοῦ φωτός, τῶν ἤχων καὶ τοῦ πόνου, ἐξ ὧν αἱ δειναὶ νευραλγίαι. Ἡ δὲ κινητικότης καὶ αὐτὴ εἶναι διεγερθεμένη, διότι, πλὴν τῶν ἀκαταπαύστων κινήσεων, τῶν βιαιῶν χειρονομιῶν, τῆς ἐξάλλσεως, οἱ μανικοὶ ἀναπτύσσουσι μεγάλην μυϊκὴν δύναμιν. ἥτις δὲν εἶναι μὲν, ὡς γενικῶς πιστεύεται, μεγαλειτέρα τῆς κοινῆς, γίνεται ὁμως διὰ τὴν ἀναισθησίαν τοῦ πάσχοντος.

Καὶ τοιαύτῃ μὲν ἡ συνηθεσττέρα μορφή τῆς ὀξείας μανίας. Ἐνίοτε ὁμως αὕτη παρουσιάζει παραξυσμούς, οὓς παρέβαλον πρὸς τὸν θυμὸν τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, καὶ οὓς ἀποκαλοῦσιν *ἐξάλαιν μανικήν*. Κατὰ τοὺς παραξυσμούς τούτους τὰ τῆς ἐξεγέρσεως φαινόμενα δεκαπλασιάζονται. Συνηθέστατα δηλ. μετὰ οἰονόηποτε ἐρεθισμόν, ἄλλοτε ὁμως καὶ ἄνευ καταφανοῦς αἰτίας, ὁ μανικὸς πίπτει εἰς ἐξάλαιν φοβεράν, ἥτις χαρακτηρίζεται ὑπὸ κρίσεως ἐκτάκτου βιαιότητος. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πάσχοντος σπινθηροβολοῦσι, τὸ πρόσωπον γίνεται ἐρυθρόν, ἡ φυσιογνωμία ἀπειλητικὴ· ὁ ἐξάλλος ἀφίησι φωνὰς φοβεράς, θραύει πᾶν τὸ προστυχόν, δάκνει τοὺς πλησιάζοντας καὶ ῥίπτεται ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ προφέρει λέξεις καὶ πράξεις, ἃς οὐδέποτε ἄλλοτε ἐξεστόμισεν» (Ball). Μετὰ χρόνον ὁμως τινὰ ἡ ἐξάλαις αὕτη παρέρχεται καὶ ὁ πάσχων πίπτει εἰς εἶδος τι χαλαρώσεως, ὅτε εἶναι ἡσυχώτερος τοῦ συνήθους.

β') Τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ διεγερτικοῦ παραληρήματος, ὅπερ οἱ ἐκάστοτε φρενολόγοι διὰ πλείστων ὀνομάτων ἠθέλησαν νὰ διακρίνωσι, διότι *λογικονομένην, ἐξεγερτικήν, ἡσυχον, ἄνευ παραληρήματος, ἠθικὴν μανίαν*, τέλος *ἐκφύλισιν καὶ ἐκκεντρικότητα* καὶ ὅπως ἄλλως ἀπεκάλεσαν, παρατηρεῖται παρ' ἐκείνοις, περὶ ὧν ὁ Tardieu ἔλεγεν (σελ. 145)· «Ἄν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἱ ἐκπεφυλισμένοι, ἂν οἱ ἐκκεντρικοὶ οὗτοι παρὰφρονες ἀποτέλωσι τὴν δυστυχίαν καὶ πολλάκις τὸ αἶσχος τῶν οἰκείων, θά μοι ἐπι-

τραπή βεβαίως νὰ εἶπω ὅτι φέρουσι τὸν ἀπελπισμὸν τῶν ἱατρῶν, οἵτινες εἶναι ἐπιπεφορτισμένοι νὰ ἐξετάσωσιν αὐτούς. Διότι πράγματι, εἰ καὶ ἀναγνωρίζω παρὰ τοῖς πλείοτεροις τούτων τὴν διαστροφὴν τῶν ἐνστικτῶν καὶ παραδέχομαι τὴν ἠθικὴν ἀδυναμίαν ὅπως ἀντιστῶσιν εἰς τὰς νοσηρὰς αὐτῶν ὁρμάς, ὑπάρχουσι περιστατικά, καθ' ἃ πράξεις τινὲς ἐκτελοῦνται ὑπ' αὐτῶν ἐκ κακίας ἐνεργητικῆς καὶ ἐν συνειδήσει, ἥτις δὲν ἐπιτρέπει νὰ θεωρήσωμεν αὐτοὺς ἐντελῶς ἀκαταλογίστους».

Καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ παραληρήματος ἡ ἐξέγερσις πασῶν τῶν λειτουργιῶν τῆς διανοίας εἶναι καταφανής, καὶ καταφανεστέρα καθίσταται ὡς ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων, ὅπως καὶ ἡ διαστροφή τῶν ἠθικῶν λειτουργιῶν· τοῦτο ὅμως τότε μόνον, ὅταν ἐκ τοῦ σύγγενος καὶ μετὰ μεγάλῃς προσοχῆς μελετηθῇ ὁ πᾶσι· διότι ἡ παρατηρουμένη ἐκ τῆς μικρᾶς διεγέρσεως εὐκινήσις τῶν ἰδεῶν δὲν φθάνει πάντοτε μέχρις ἀσυναρτησίας, καὶ ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον λογικὴ δὲν φθάνει μέχρις ἀνοησίας· τοῦναντίον μάλιστα πολλάκις ἐκπληττόμεθα ἐκ πρώτης ὄψεως διὰ τὴν ἔντασιν τοῦ πνεύματος. «Γιοὶ ἡ ἀπόγονοι παραφρόνων ἢ ἐπιληπτικῶν ἢ ἡλιθίων, λέγει ὁ Tardieu (σελ. 144), δὲν στεροῦνται οἱ ἴδιοι πνεύματος, ἐνίοτε δὲ μάλιστα εἰς σημεῖα τινα φαίνονται πεπροικισμένοι διὰ δυνάμειν ἀνωτέρων. Οἱ μὲν δύνανται νὰ διαπρέπωσι διὰ τὴν εὐκολίαν τοῦ λόγου, ἄλλοι διὰ τὴν πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν ἐπίδοσιν, πολλοὶ διὰ τὰ ἐξωτερικὰ δῶρα καὶ τὴν μεγάλην περὶ τὰς ἀσκήσεις τοῦ σώματος δεξιότητά. Μεθ' ὅλα ταῦτα ἐνωρὶς θὰ ταχθῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνυποφόρων ἐκείνων ἀνθρώπων, οὓς ὁ κόσμος εὐφρόμως ὑποδεικνύει διὰ τοῦ ὀνόματος τῶν ἐκκεντρικῶν. Τὰ πάντα θὰ πράξωσιν ἀντιθέτως τῶν φρονίμων ἀνθρώπων, οὔτε σταθερότητα, οὔτε ἀπόφασιν σοβαρὰν φέροντες ἐν τοῖς ἑαυτῶν σχεδίοις. Πάντοτε δὲ μακρὰν τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἀληθείας εὐρισκόμενοι, ἐπιτρέπουσιν εἰς τὸ ψεῦδος νὰ καταλάβῃ ἐν τῇ ἠθικῇ αὐτῶν ζωῇ τοιαύτην θέσιν, ὥστε φαίνονται ὅτι δὲν ἔχουσι πλέον τούτου συνειδήσιν, καὶ ὅτι τοῦτο ἐγένετο δι' αὐτοὺς δευτέρα φύσις. Τινὲς δὲν εἶναι κακοί· εἶναι γενναῖοι ὅπως οἱ ἄσωτοι, καὶ εἶναι διατεθειμένοι νὰ προτάττωσιν ἑαυτούς, ἀλλ' οὐχὶ τόσον ἐξ ἀφοσιώσεως, ὅσον δι' ἑλλειψιν σκέψεως· καὶ εἶναι θαρραλέοι μᾶλλον δι' ἀδιαφορίαν ἢ ὅσον διὰ καρτερίαν ψυχῆς. Ἀλλ' οἱ πλείοτεροι κλίνουν πρὸς τὸ κακόν, καὶ εὐχαριστοῦνται εἰς τοῦτο τόσῃ περισσώτερον, ὅσον ἐντελῶς στεροῦνται ἠθικῆς».

Πράγματι δὲ ἡ διεγερσις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, τῆς φαντασίας, τῆς μνήμης, τῆς ἀντιλήψεως μόνον εἰς τοῦτο χρησιμεύει αὐταῖς, πῶς νὰ ἀναπλάττωσι σχέδια ἀνεκτέλεστα, πῶς νὰ ἀνεγείρωσιν ὁλόκληρα οἰκοδομήματα ψεύδους καὶ κακοηθείας, ἐν οἷς ἡ κατηγορία καὶ συκοφαντία ἄρχει καὶ ἐπικρατεῖ ἡ φαυλότης· καὶ μόνον τοῦτο κατορθοῖ ἐπὶ τέλους, νὰ φέρῃ

τοὺς πάσχοντας εἰς τὸ παραλήρημα τῆς φιλοδοξίας ἢ τὸ θρησκευτικόν, ἢ νὰ ὀδηγήσῃ συνηθέστερον εἰς τὸν πότον καὶ τὴν ἐκτέλεσιν πράξεων ὑπὸ τοῦ νόμου τιμωρουμένων, ἢ ἄλλων, ἐξ ὧν πάσχουσιν ἄνθρωποι ἀνίδεοι καὶ ἄθῳοι.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, ἣν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐμποιοῦσιν εἰς τὸν ἐξετάζοντα ἱατρὸν, εἶναι ἀπατηλή. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ οἱ μὴ ἐμπειροὶ περὶ τὰ φρενικὰ νοσήματα ἱατροὶ δυσκόλως πείθονται νὰ παραδεχθῶσι τοὺς ἀνθρώπους τούτους φρενοβλαβεῖς· οὐχὶ δὲ ἀπαξ σκάνδαλα κοινωνικὰ ἡγήθησαν. καὶ ἱατροὶ διδάσκει κατηγορήθησαν, διότι ἐδωκαν γνώμην καταδικάζουσαν τοὺς παρομοίους ἀνθρώπους ὡς φρενοβλαβεῖς. Ὅταν ὅμως πλείοτερον πλησιάζωμεν τοὺς ἐκπεφυλισμένους τούτους, ὅταν ἐμβαθύνωμεν εἰς τὰς σκέψεις, εἰς τὰς ιδέας, εἰς τὰς πράξεις, εἰς τὴν διαγωγὴν αὐτῶν, ταχέως θὰ πεισθῶμεν περὶ τῆς κενότητος αὐτῶν. Διότι ταχέως θὰ ἴδωμεν ὅτι λογικῶς καὶ μετὰ συνηρημένων ιδεῶν ὁμιλοῦσιν ἢ δρῶσι μένον ἐν κύκλῳ λίαν περιωρισμένῳ· ἂν δὲ ἐξέλθωμεν μικρὸν τοῦ κύκλου τούτου τῶν συνήθων αὐτῶν ἀσχολιῶν, θὰ ἀπαντήσωμεν ὁλόκληρον τάξιν φαινομένων, τρανῶς μαρτυροῦσαν τὴν κατὰστασιν τῆς διανοίας· διότι ἰδέαι σταθεραί, πλάναι πολυάριθμοι τῆς ἀντιλήψεως, παράδοξοι καὶ ψευδεῖς ἐκτιμήσεις τῶν γεγονότων, φιλαυτία ὑπερβολικὴ καὶ ἐγωισμὸς ἀνοικονόμητος μετὰ κακεντρεχείας ἀλόγου θὰ παρέλθωσιν ἀνά μίαν πρὸ τοῦ ἐξετάζοντος.

Εἰς τὴν ἐξέτασιν ὅμως καὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας μεγάλως ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν τούτων βοηθοῦσιν ἡμῖν ἡ μελέτη τῆς φυσικῆς καταστάσεως. Διότι μετὰ τοῦ εὐκινήτου καὶ εὐμεταβλήτου τῆς ιδέας συμβαδίζει ἀνάγκη διαρκoῦς κινήσεως. Καὶ τοῦτου ἕνεκα τοὺς πάσχοντας τὴν λογικευομένην μανίαν βλέπομεν διηνεκῶς ταξειδεύοντας, ἐρχομένους εἰς ἐπισκέψεις, μὴ δυναμένους νὰ μένωσιν οἴκοι, καὶ φερομένους τῇδε κακεῖσε ἀνευ σκοποῦ. Παρὰ δὲ ταῦτα ἀϋπνία, ἥτις πολλάκις μὲν δὲν καταπονεῖ τὸν ἄρρωστον, ἄλλοτε ὅμως ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ ἐγερθῇ τῆς κλίνης καὶ ἐξέλθῃ ἵνα περιπατήσῃ. Κατὰ τὰ λοιπὰ αἱ λειτουργίαι τοῦ σώματος ἐκτελοῦνται καλῶς, ἡ μυϊκὴ δύναμις εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη, ἀλλὰ, μεθ' ὅλα ταῦτα καὶ τὴν καλὴν ὄρεξιν, ἡ πέψις ἐκτελεῖται κακῶς καὶ ἡ ἱσχυανσις εἶναι συνηθεστέρα.

Τέλος σημειωτέον ὅτι ἡ κατὰστασις αὕτη δυνατόν νὰ διαρκέσῃ ἐφ' ὅρου ζωῆς, χωρὶς νὰ μετατραπῇ εἰς μῶρωνσιν· ἄλλοτε ὅμως μετὰ μακρότερον ἢ βραχύτερον χρόνον φθάνει εἰς ἓν τῶν δύο, ἢ τὴν γενικὴν παράλυσιν, ἢ τὴν ὀξείαν μανίαν. Ἡ δὲ τελευταία αὕτη, διαρκέσασα πολλάκις χρόνον τινά, ἐπαναπίπτει πάλιν εἰς τὴν λογικευομένην διέγερσιν καὶ ἀποτελεῖ μίαν τῶν μορφῶν τῆς κυκλικῆς ἢ διμόρφου παραφροσύνης.

γ') Εἰς πολλές τῶν λοιμωδῶν νόσων, οἷον τὴν πνευμονίαν, τὸν κοιλιακὸν καὶ ἐξανθηματικὸν τυφον, τὴν ἐπιλόχειον κατὰστασιν, εἴτε εἰς φλογιστικὰς νόσους, κυρίως τῶν νευρικῶν κέντρων, εἴτε εἰς γενικὰς νόσους, οἷαι ὁ ρευματισμός, ἡ ἀρθρίτις, εἴτε ἐπὶ δηλητηριάσεων, διὰ δηλητηρίων, ὧν ἡ ἐνέργεια σαφὲς ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἐκδηλοῦται, οἷον τὸ οἰνόπνευμα, τὸ ὕπιον, εἴτε τέλος ἐπὶ ἀναιμίας μεγάλης καὶ μεγάλων ἐγγειρήσεων καὶ τραυμάτων, παρουσιάζεται ἐνίοτε παραλήρημα δεινὸν ὑπὸ οξύτατον τύπον, διὸ καὶ *οξύτατη μαρία* ἢ *οξύτατον παραλήρημα* ἀπεκλήθη.

Τὸ παραλήρημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον φέρει καταφανεῖς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις, συνηθέστερον μὲν ὑπεραιμίαν καὶ σπάσεις φλεβικὰς τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων καὶ τοῦ μυελοῦ, ἐν γένει δὲ δυσκολίαν κυκλοφορίας τοῦ αἵματος καὶ τῆς λέμφου καὶ οἰδήμα, — ἐπέρχεται εἴτε ἀποτόμως εἴτε διὰ καταφανῶν προδρόμων. Καὶ ἀποτόμως μὲν ἐπέρχεται ἐπὶ τῶν ὀξείων νόσων, εἴτε ὡς εἰσβολὴ τῆς νόσου, ὅπερ σπανιώτερον, εἴτε κατὰ τὴν διαδρομὴν αὐτῆς, κυρίως ἐπὶ τῆς ἀκμῆς, καὶ τότε ἐκσπᾷ τὸ παραλήρημα ἐν ὥρᾳ μεγίστου πυρετοῦ καὶ δεινώσεως τῶν λοιπῶν φαινομένων. Ὅταν δὲ διὰ προδρόμων ἐπέρχεται, ταῦτα περιστρέφονται ἐν ἀρχῇ περὶ δυσκολίαν τῆς ἐργασίας τοῦ πνεύματος, περὶ θλίψιν ἄνευ λόγου, περὶ σκοτασμὸν ἐν γένει τῆς διανοίας, οἷς ἀκολουθεῖ κεφαλαλγία φοβερά, ἐνίοτε σκοτοδινία καὶ διαταραχαὶ ἀπὸ τῶν αἰσθητηρίων. Οἰοεὶ δὲ ἐννοῶν τὴν κατὰστασιν αὐτοῦ ὁ πάσχων φέρεται πρὸς ἀπομόνωσιν, ζητεῖ νὰ ἀποφύγῃ τὰ βλέμματα πάντων, μονολογεῖ ἀσυνάρτητα, καὶ πολλάκις ἔχει παραληρούσας ἀντιλήψεις, ἃς ὁμως ἐπιθεξίως κρύπτει. Τούτοις τέλος προστίθεται ἀπώλεια τῆς ὁρέξεως ἢ καὶ ἀποστροφή πρὸς τὰ σιτία καὶ ἀπίσχυανσις, καὶ αὖπνια. Ἐπὶ τέλους, ἐν μέσῳ τῆς καταπονήσεως τοῦ σώματος ὑπὸ πάντων τούτων, ἡμέραν τινὰ ἐκσπᾷ τὸ παραλήρημα. «Οἱ κυριώτεροι αὐτοῦ χαρακτηρισμοί, λέγει ὁ Ball (σελ. 310), εἶναι συγκίνησις ἐκ τῶν ἐντονωμάτων καὶ ἀναθρασμός θορυβώδης τῶν διανοητικῶν δυνάμεων. Ὁ πάσχων φωνάζει, πηδᾷ, ἐκφέρει ἀράς, κρούει τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν τοίχον, ἢ χώνει αὐτὴν ὑπὸ τὰ προσκεφάλαια. Παρουσιάζει εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τὴν ἐντελεστέραν ἀσυναρτησίαν, ἐκβάλλει ἐπιφωνήματα, προφέρει λέξεις ἄνευ συνεχείας. Ἡ σύνδεσις τῶν ἰδεῶν ἀντικαθίσταται ἐνταῦθα ὑπὸ εἰδους ἀναλογίας στηριζομένης ἐπὶ τοῦ ὁμοήχου τῶν συλλαβῶν· προφέρει φράσεις ρυθμικὰς, ἀπαγγέλλει στίχους καὶ ἐκβάλλει ἐνίοτε ἀνθρώπους φωνάς. Αἱ λέξεις ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν διακόπτονται ὑπὸ πράξεων καθαρῶς φυσικῶν· φυσᾷ μετὰ δυνάμεως διὰ τοῦ στόματος ἢ διὰ τῆς ῥινός, πτύει, καὶ τὰ πτύελα αὐτοῦ εἶναι καθαρῶς σιελώδη. — Ἐν τούτοις παρὰ τοῖς πάσχουσι τὴν νόσον ταύτην ὑπάρχουσι παραληρούσαι ἀντιλήψεις ἐξαρτώμεναι συχνάκις ἐκ τῆς ἀναμνήσεως τῆς προτέρας ζωῆς, ἐκ τῶν ἐργασιῶν, ἐκ

τῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἴσως κατεῖχον τὸν ἄρρωστον πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ παραληρήματος αὐτοῦ· συνηθέστερον ὅμως φαίνονται ἀποτέλεσμα τῶν ψευδαισθήσεων, αἵτινες ἔρχονται ἵνα χρησιμεύσωσι τρόπον τινὰ ὡς ὑποστήριγμα ὑλικόν εἰς τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν διαταραχὴν τοῦ πνεύματος. Τὸ συνηθέστερον αἱ ψευδαισθήσεις αὗται εἶναι καταπληκτικαί· εἶναι ὁ θάνατος τοῦ παντός, τὰ σκότη. Οἱ ἀσθενεῖς βλέπουσι πανταχοῦ ξύακας αἵματος, δηλητήρια, πυρκαϊὰς καὶ φλόγας· νομίζουσιν ὅτι εὕρισκονται ἐν τῷ Ἄδῃ, καὶ εἶναι κεκολασμένοι. Πολλὰκις ἀπώλεσαν καὶ τὴν συνειδήσιν τῆς ἰδίας αὐτῶν ὑπάρξεως· ἐνίοτε δὲ φωνάζουσιν: Οὐδέποτε ὑπῆρξα· δὲν εὕρισκωμαι ἐν τῷ κόσμῳ!»

Εἰς τὴν ἐξέγερσιν ταύτην καὶ τὴν διαστροφὴν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων προστίθεται ἡ ἐξέγερσις τῆς κινητικότητος, ἐξ οὗ σπασμοὶ καὶ ρίπτασμοὶ καὶ συγκινήσεις καὶ καρφαλογήματα καὶ συνολκαὶ τῶν τενόντων καὶ συνολκαὶ καὶ συσπάσεις· ἔπειτα δυσκολία περὶ τὴν ὁμίλιαν, ἥτις ὅμως ἄλλοτε γίνεται δύσκολος καὶ ἀναρθρος διὰ τὴν ξηρασίαν τοῦ στόματος· αἱ ἀνακλαστικαὶ κινήσεις ἐπιτείνονται· ἄλλοτε ὅμως ἡ κατὰπτωσις τῆς κινητικότητος ταχέως ἐπέρχεται, σημειουμένη διὰ τῆς δυσπαγίας, τῆς δυσκαταποσίας, τῆς ἐρρίνου φωνῆς. Καὶ τέλος ἐπέρχονται πάντα ἐκείνα τὰ φαινόμενα, ὅσα οἱ παθολόγοι εἰς τὰς ἀτακτικὰς μορφὰς τῶν λοιμωδῶν νόσων περιγράφουσιν, ἐν μέσῳ μεγίστου πυρετοῦ, καθ' ὃν ἡ θερμοκρασία συνηθέστατα ἀνέρχεται ὑπὲρ τοὺς 41⁰, ὁ δὲ σφυγμὸς, εἰ καὶ μικρὸς, ἐνίοτε ἀνώμαλος καὶ εὐπίεστος, φθάνει τὰς 140 σφύξεις καὶ πλέον, ἡ ἄλλοτε ἀραιούται μεγάλως, καὶ τασσούτον, ὥστε καὶ 56 μόνον δύναται νὰ σφύξῃ ἡ καρδιά, ἐν ᾧ χρόνῳ ἡ θερμομετρικὴ στήλη εἶναι λίαν ὑψηλὴ. Ἀν ὁ θάνατος δὲν ἐπέλθῃ τὴν ὥραν ταύτην, τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς διεγέρσεως διαδέχεται περίοδος καταπτώσεως. Ἡ ὑπνηλία διαδέχεται τὴν ἐξέγερσιν, ὁ ὑποτονθωρισμὸς τὸ παραλήρημα. Ἐσχάραι ἀναφαίνονται καὶ ἐκχυμώσεις, ἡ καρδιά χαλκροῦται, φαινόμενα συνορμήσεως ἐπιφαίνονται καὶ ἀταξία σφυγμοῦ τέλος· ἄλλοτε ὅμως κατὰ μικρὸν ἡ κατὰστασις βελτιούται καὶ ἡ ἱσὺς ἐπέρχεται.

δ' ΚΥΚΛΙΚΗ ἢ ΔΙΜΟΡΦΟΣ ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗ

Ἰπὸ τὸν τίτλον τοῦτον οἱ φρενολόγοι περιλαμβάνουσιν εἶδος τοῦ παραληρήματος, καθ' ὃ αἱ δύο αὐτοῦ μορφαί, ἡ ἥσυχος καὶ ἡ διεγερμένη, ἡ μελαγχολία καὶ ἡ μανία, ἐπέρχονται κατὰ μακρότερα ἢ βραχύτερα διαστήματα ἀλλεπαλλήλως, καὶ ἀποτελοῦσιν οὕτω νέον εἶδος παραληρήματος. Ὁ τύπος ὅμως, ὑφ' ὃν τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ παραληρήματος παρουσιάζεται, δὲν εἶναι πάντοτε ἀναγκαιῶς ὁμοιος καὶ ἀκριβῶς διαγεγραμμένος, πολλὰκις δὲ τροποποιεῖται καὶ ἐπιφαίνεται ὑπὸ μετηλλαγμένον τύπον.

Οὕτω δέ, ἐνῷ πολλάκις ἡ μελαγχολία ἀκριβῆς μεταλλάσσει πρὸς τὴν ὀξείαν μανίαν, ἄλλοτε τὴν μελαγχολίαν ἀντικαθιστᾷ ἡ λογικευομένη μανία, ἢ συνηθέστερον κρᾶμα τι ταύτης καὶ μελαγχολίας ἀγωνιώδους· ἄλλοτε τὴν ὀξείαν μανίαν ἀντικαθιστᾷ ἐλαφροτέρα τις μορφή ταύτης, ἢ κρᾶμα ὀξείας καὶ λογικευομένης μανίας· πάντα δὲ ταῦτα ποικίλλουσι τὴν ὥσιν, ὑφ' ἣν τὸ παραλήρημα τοῦτο παρουσιάζεται.

Τὸ συνηθέστερον ἢ πάθησις ἄρχεται διὰ μελαγχολίας καὶ ἀπὸ ἐπὶ χρόνον τινὰ διαρκέσει αὕτη, ἐπέρχεται παροξυσμός μανίας. Ὅπως δὲ ἐπὶ τοῦ ὀξέος τούτου παραληρήματος, ὁ πάσχων παρουσιάζει πάντα τὰ φαινόμενα μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντεταμένα· συνήθως ὁμως τὸ παραλήρημα δὲν εἶναι ἐντελές καὶ ὁ ἄρρωστος ἔχει τρόπον τινὰ συνειδησιν τῆς ἐαυτοῦ καταστάσεως. Ἡ διάνοια ἐργάζεται ὀρμητικῇ καὶ νοσηρῶς, διὸ αἱ ἰδέαι ἀθρόαι καὶ πολλάκις ἀσυνάρτητοι ἐπέρχονται. Ἐνίοτε μάλιστα ἡ ἐξέγερσις τῆς διανοίας κατακρίνεται μόνον ἐκ τῶν φιλοδόξων σχεδίων καὶ τῶν μεγίστων καὶ ὁλως τυγχρῶν ἢ λίαν παραδόξων ἐπιχειρήσεων, ὧν ἐπιλαμβάνεται ὁ πάσχων, ἢ ἐκ τῆς ἐκτάκτως λεπτύνσεως δυνάμεων τινῶν πνευματικῶν. Τὰ αἰσθήματα ὁμως εἶναι λίαν διεστραμμένα. Τὸ πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ φίλους μῖσος· ἡ ἀκατάπαυστος καταδίωξις ἀνθρώπων ἀγνώστων ἢ μέγα ἐν τῇ κοινωνίᾳ σημαίνοντων· ἢ τάσις πρὸς ἀνάπλασιν μύθων καὶ ἱστοριῶν, δι' ὧν συκοφαντοῦνται καὶ ἐξευτελίζονται ἄνθρωποι εἰς οὐδὲν βλάψαντες τοὺς πάσχοντας, ταῦτα μετὰ τῆς πρὸς τὴν οἰονομίαν τάσεως καὶ τῶν ἐρωτικῶν ὁρμῶν εἶναι τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς διαστροφῆς, δι' ἃ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι καθίστανται ἐκτάκτως ἐπικίνδυνοι καὶ πλείοτερον ἢ ὅσον ὅταν εὐρίσκωνται ἐν ἐξῆλσει μανικῇ.

Ἡ περίοδος αὕτη, διαρκέσκει 6-8 μῆνας, πολλάκις πλείοτερον, ὑποχωρεῖ κατὰ μικρὸν εἰς τὸ δεύτερον εἶδος, τὴν μελαγχολίαν, ἣτις σπανιώτερον μὲν παρουσιάζεται ὡς μελαγχολία ἐνέα, συνηθέστερον δὲ ὡς μελαγχολία μετὰ συνειδήσεως. Διότι οἱ ἄρρωστοι οὐ μόνον τῆς παρουσίας καταστάσεως ἔχουσι συνειδησιν, ἀλλὰ καὶ τῆς παρελθούσης, διὸ καὶ δεικνύουσι σημεῖα μεταμελείας καὶ λύπης τοιαύτης, ἣτις οὐχὶ σπανίως φέρει αὐτοὺς εἰς αὐτοχειρίαν.

Ἄλλοτε τέλος μετὰ τὰ δύο ταῦτα στάδια ἐπέρχεται περίοδος, καθ' ἣν ὁ ἄρρωστος ἀποκτᾷ σχεδὸν ἐντελῶς τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ παρουσιάζει τὸν τύπον τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναφερομένων ἐρεθισμάτων *διαλειμμάτων*, ἀναστρέφεται δὲ ἤδη μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ὡς ὕγινης, μέχρις οὗ νέος παροξυσμός μανίας, διὰ προδρόμων συνήθως προσημαίνοντος, καὶ μετὰ τούτων παροξυσμός μελαγχολίας ἐπέλθωσι, μαρτυροῦντες ὅτι ἡ ἐπαναγαγούσα τὴν χαρὰν παρὰ τοῖς οἰκείοις ἴασις ἦν μόνον φαι-

νομενική, τὰ δὲ ἔχφυροσύνης διαλείμματα εἶναι ὥραι δεόμεναι μεγίστης προσοχῆς.

Καὶ τοιαῦται περίπου εἶναι αἱ μορφαί, ὅφ' ἃς παρουσιάζεται τὸ παρὰλήρημα.

Μετὰ τὴν παρομοίαν περιγραφὴν τῶν φρενικῶν παθήσεων, δὲν θὰ ἦτο ἴσως ἀκκίρον νὰ ἔλθωμεν εἰς μετὰλειτέρας λεπτομερείας καὶ, ἐξετάζοντες ὑπὸ ποίας συνθήκας συνερχόμενα τὰ διάφορα συμπτώματα, ἀποτελοῦσι τὰ ποικίλα εἶδη τῆς παραφροσύνης, καὶ νὰ περιγράψωμεν τινὰ τούτων, ἀφοῦ ὁ ἱατροδικαστὴς συχνότατα εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην οὐ μόνον νὰ ἀποφανθῇ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν φρενῶν τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ νὰ διαγνώσῃ καὶ ὀνομάσῃ τὸ εἶδος τῆς παραφροσύνης, ἣν πάσχει. Ἀλλὰ τὰ ὅσα Ἑγγχειριδίου Ἱατροδικαστικῆς οὐδόλως ἐπιτρέπουσιν ὁμοίαν μελέτην· τούτου ἕνεκα, παραπέμποντες τοὺς θέλοντας πλείοτερον νὰ φωτισθῶσιν εἰς τὰς περὶ φρενοπαθείας πραγματείας, θὰ προσθίσωμεν ἐνταῦθα οἷονεὶ κατάλογόν τινὰ συστηματοποιημένον, περιλαμβάνοντα τὰ διάφορα εἶδη τῆς παθήσεως τῶν φρενῶν.

Εἰς τὴν κατὰ τὰς τῶν φρενικῶν νοσημάτων πλείσται διαιρέσεις προετάρθησαν καὶ ἴσως δὲν σφαλόμεθα λέγοντες, ὅτι πᾶς ἐπισημότερος φρενολόγος ἰδίαν τοιαύτην μετεχειρίσθη. Μετὰ μικρὰς ὁμῶς ἐρεῦνας, τὴν σήμερον πλείστοι τῶν περὶ τὰ πνευματικὰ νοσήματα ἀσχολουμένων προετίμησαν, ἐλλείψει καλλιτέρας, τὴν ἐπὶ τῶν αἰτίων στηριζομένην, ἅτε ὀρθότερον καὶ καθαρώτερον δυναμένην νὰ περικλείσῃ τὰ πάθη ταῦτα πάντα. Κατὰ τὴν βᾶσιν λοιπὸν ταύτην, ἥ καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα θὰ ἀκολουθήσωμεν, ἀναλόγως τῶν αἰτίων, ἅτινα καταφανῶς προεκάλεσαν, τοῦλάχιστον ὡς ἀφορμαί, τὰ διάφορα τῶν φρενῶν πάθη, διακρίνομεν τὰς διαφόρους αὐτῶν ποικιλίας.

α') *Εἰς φρενοπαθείας μορφολογικάς.* Ἐνταῦθα ἡ πάθησις τῶν φρενῶν πρέπει νὰ ἀναχθῇ εἰς τὴν κακὴν διὰ πλάσιν ἢ τὴν παραμόρφωσιν τοῦ κρανίου ἢ τοῦ ἐγκεφάλου τὴν συγγενῇ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, διότι ἐκ ταύτης ἀπαρτεῖ ἢ μὴ ἀνάπτυσζις, ἢ καταστροφή ἢ καὶ ἡ διαστροφή τῶν πνευματικῶν δυνάμεων. Τὰ ἀναγόμενα εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν φρενοπαθειῶν νοσήματα εἶδομεν κατὰ τὸ πλείστον ἄνωτέρω, περιγράφοντες τὰ ἐκ τῆς ἀσθενείας τοῦ πνεύματος πάθη, τὴν ἡλιθιότητα καὶ μώρωσιν κτλ.

β') *Εἰς φρενοπαθείας τοξικάς.* Ἐνταῦθα ἀνάρχονται τὰ εἶδη ἐκεῖνα πάντα, καθ' ἃ δηλητηριοὶ τινες οὐσίαι, εἰσερχόμεναι ἐν τῷ ὀργανισμῷ, δρῶσιν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου. Ἐν τῇ διαιρέσει ταύτῃ ὑπάρχονται ἡ

οίον πνευμάτωσις, περὶ ἧς ἄνωτέρω πολλὰ εἶπομεν, ἡ μολυβδίασις, ἡ μορφινομαρία, ἡ ἐκ χλωροφορίου, χλωρίλης κτλ. παραφροσύνη, περὶ τῶν πλείστων τῶν ὁποίων ἀργότερον, ποιῶντες λόγον περὶ δηλητηριάσεων, θὰ ὁμιλήσωμεν.

γ') *Εἰς φρενοπαθείας συμπαθητικάς.* Ἐνταῦθα περιλαμβάνονται τὰ εἶδη ἐκεῖνα τῆς παρανοίας, καθ' ἃ βλάβη τις ὀργάνου ἢ σπλάγγνου, μακρὰν τοῦ ἐγκεφάλου εὐρισκομένου, ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς λειτουργίας τοῦ ὀργάνου τούτου. Εἶναι γνωστὸν πῶς καὶ ἐν ὁμαλαῖς παθολογικαῖς καταστάσεσιν αἱ ἐλαττωτέρας παθήσεις τοῦ στομάχου ἢ καὶ τοῦ ἥπατος ἀντανεκλώσιν ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον. Μικρὰ τῆς δόσεως ταύτης αὐξήσεις δύναται νὰ παραγάγῃ διαστροφὴν τῆς διανοίας, παρομοίας τῶν ὁποίων εἶδομεν ἄνωτέρω, περιγράφοντες τὰς ἐκ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων συμπαθητικὰς φρενοβλαβεῖς, ἥτοι τὴν τῆς κυήσεως, τοῦ τοκετοῦ κτλ. Ὅμοιοι δὲ παρατηροῦνται πολλάκις ἐπὶ καρδιακῶν, γαστρικῶν, ἐντερικῶν, ἥπατικῶν κτλ. παθήσεων.

δ') *Εἰς φρενοπαθείας νευροπαθεικάς.* Ὅπως ἄνωτέρω, περιγράφοντες τὰς μετ' ἀκατασχέτων ὁρμῶν φρενοπαθείας, εἶδομεν, ἐπὶ τῶν μεγάλων νευρώσεων παρατηροῦνται διαστροφὰι τοῦ πνεύματος, αἵτινες πολλάκις δι' ὠρισμένων χαρακτήρων γνωρίζονται· ταύτων ἡ ἀφορμὴ δικαίως ἀναφέρεται εἰς τὴν νοσηρὰν κατὰστασιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἧς τὰς πραγματικὰς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις οὐχὶ πάντοτε ἡ ἐπιστήμη ἀνεκάλυψεν.

ε') *Εἰς φρενοπαθείας διαθεσιακάς.* Πολλάκις παρ' ἀνθρώποις, πάσχουσι μίαν τῶν καθολικῶν ἐκεῖνων νόσων, αἵτινες διδούσι ποίαν τινα μορφήν εἰς τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν, παρατηρεῖται μετὰ καὶ τῶν λοιπῶν φαινομένων, διατάραις τις τῶν πνευματικῶν λειτουργιῶν, ἧτις πολλάκις καὶ ὠρισμένον τύπον περιενδύεται καὶ ἐξ ἐκεῖνων προέρχεται. Τοιαῦται παθήσεις εἶναι ὁ ρευματισμός, ἡ ἀρθρίτις, ἡ φυματίωσις, ἡ ἀναιμία, ὁ κερκίνος καὶ πλείστα ἄλλα. Ἐπὶ ρευματισμοῦ π. χ., ὅστις διδίδει καὶ τὰς καθαρωτέρας μορφὰς τῆς ἐγκεφαλοπαθείας, διακρίνουσιν ὅξειαν καὶ χρονίαν πάθησιν τῶν φρενῶν, χαρακτηριζομένας, τὴν μὲν εἴτε μηχανικτικὴν, ὅτε τὸ ὄξύ παραλήρημα ἄρχει, εἴτε ὡς ἀποπληκτικὴν, τὴν δὲ χρονίαν ὡς περιενδυομένην τὸν μεταγχολικὸν τύπον, μετὰ καταπτώσεως καὶ διεγέρσεως τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, παραληρήματος καταδιώξεως, ἐνεότητος κτλ.

ς') *Εἰς φρενώσεις (vesania, vesanie).* Πάντα ἐκεῖνα τὰ εἶδη τῶν φρενοπαθειῶν, ἅτινα διαφέρουσι τῶν λοιπῶν, καθ' ὅτι οὐδέμιν καταφανῆ ἀνατομικὴν ἀλλοίωσιν παρουσιάζουσι, περιέλαβον οἱ φρενολόγοι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο. Εἰς τὴν τάξιν δὲ ταύτην ἀνάγουσι πλείστα τῶν εἰδῶν ἐκεῖνων, ἅτινα ἄλλοτε, ἀλλὰ καὶ νῦν πολλοὶ διὰ τοῦ ὀνόματος τῶν μερικῶν παραληρημάτων ἢ μορματιῶν ἐσημείουν, παραδεχόμενοι τὸ οὐχὶ ὀρθόν

τοῦτο, ὅτι κατὰ τὰς παθήσεις ταύτας οὐχὶ πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις, ἀλλὰ περιωρισμένον τούτων μέρος μόνον νοσεῖ. Ἐνταῦθα λοιπὸν κατατάττουσι τὴν θρησκευτικὴν μακίαν, μετὰ τῶν δύο αὐτῆς μορφῶν, τῆς διεγερτικῆς, ἥτις περιλαμβάνει τοὺς μυστικούς καὶ γαλατικούς, οἵς ἐδόθη νὰ μεταρρυθμίσωσι τὰς θρησκείας, καὶ ἔχουσι σχέσεις μετὰ ἁγίων, μετὰ τοῦ θεοῦ, — καὶ τῆς κατασταλτικῆς, ἥτις περιλαμβάνει τοὺς κολλυσιμένους καὶ τοὺς δαιμονισμένους. Ἐνταῦθα κατατάσσουσι τὴν μακίαν τῆς ἀμφιβολίας, καθ' ἣν ὁ πάσχων ἀμυβᾷλλει περὶ πάντων, καὶ περὶ τῆς ἐαυτοῦ ὑπάρξεως ἔτι, καθ' ἣν οὐδεμίαν ἀπόφασιν δύναται νὰ λάβῃ, ὥστε ἀγωνεῖ καὶ οὐδόλως δύναται νὰ ἡσυχάσῃ, καὶ ἐξ ὧν τὰ πλήθη ἐκείνα τῶν μορφῶν, ἅτινα ὠνόμασεν μεταφυσικούς, λεπτολόγους, ὀνοματοποιούς, ἀριθμητικούς, ἐρωτηματικούς, καὶ τοὺς πάσχοντας τὸ παραλήρημα τῆς ἀφῆς μετὰ τῶν διαφόρων αὐτοῦ εἰδῶν, τῆς ἀγυραποθείας. Τέλος,

ζ') *Εἰς φρενοπαθείας ὀργανικάς.* Ἐνταῦθα αἰτία τῆς νόσου θεωρεῖται βλάβη τις ἢ ἀλλοίωσις μεγάλῃ καὶ καταρνήστῃ τῶν νευρικών κέντρων, ὅποια ἢ μαλάκυνσις, τὰ τραύματα τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ παρόμοια.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ὑπάγεται ἡ γενικὴ παράλυσις τῶν φρενοβλαβῶν, περὶ ἧς διὰ τὸ συχνὸν καὶ λίαν μετὰ τῆς ἱατροδικαστικῆς σχετιζόμενον, ὅλ' ἐπιτραπῇ νὰ εἰπωμέν τινα.

Καὶ πράγματι ἡ γενικὴ παράλυσις οὐ μόνον κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον ἀποβλέπει τὸν ἱατροδικαστὴν, ὅτε ἡ μώρωσις εἶναι ἐντελής καὶ φέρει ὡς φυσικὸν ἐπακολούθημα τὴν ἀπαγόρευσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀρχῆς, ὅτε ἔτι τὰ καθαρὰ συμπτώματα δὲν ἀνεπτύχθησαν καὶ ἡ νόσος λανθάνουσα ὑποκρύπτεται.

Διότι ἡ νόσος αὕτη, ἥτις γνωρίζει συχνότερον ὡς αἰτία, πλὴν τῆς κληρονομικότητος, τὴν κατάρχην τῶν πνευματικῶν ἐργασιῶν, τὸν πότον καὶ τὰς ἡθικὰς στενοχωρίας, καὶ παρατηρεῖται συνηθέστερον παρὰ ταῖς μᾶλλον ἀνεπτυγμέναις τάξεσι τῆς κοινωνίας, παρουσιάζει κατὰ τὴν ἀρχικὴν περίοδον ἐξέγερσιν τινα τῶν τε διανοητικῶν καὶ τῶν σωματικῶν δυνάμεων, δι' ὧν παραπλάσσεται ὁ χαρακτήρ. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ἡ ἐξέγερσις αὕτη χωρεῖ μόνον, ὁ πάσχων δεικνύει ἐπίδοσιν τοιαύτην εἰς οἰανδήποτε ἐργασίαν ἐξακεῖ, ὥστε πολλάκις καὶ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ θέσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑποθέσεις βελτιοῖ. Δυστυχῶς μετὰ τῆς διεγέρσεως ταύτης συμβαδίζει κατάρπταισι, ἥτις ταχύτατα ἔρχεται μαρτυρήσουσα περὶ τῆς καταστάσεως τῶν φρενῶν· διότι, ἐνῶ αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις φαίνονται λάμπουσαι, προσεκτικωτέρα παρατήρησις ὅτι ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτῶν ὑπάρχουσι κενά. « Ὁ προσεκτικὸς παρατηρητὴς, λέγει ὁ Jules Farlet, ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης δύναται νὰ παρατηρήσῃ στιγμιαίας ἀφαιρέσεις τῆς μνήμης ἢ τῆς διανοίας, ἀληθῆ κενά εἰς τὴν σύλληψιν τῶν ἰδεῶν· ἐνὶ λόγῳ

ἀναμυρίεκτα ἔχνη μωρίας ἀρχομένης, τὰ ὅποια εἶναι ὡς χαρακτηριστικὸν σημεῖον τῆς πνευματικῆς ταύτης νόσου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πρώτην ἀρχήν». Καὶ ἡ ἀνάμειξις αὕτη τοῦ μωροῦ ἢ ἀνοήτου μετὰ τῆς ἐξεγέρσεως εἶναι ἡ κυριωτέρη αἰτία τῆς σχέσεως τῆς παθῆσεως ταύτης μετὰ τῆς ἱατροδικαστικῆς. Διότι ἡ μετατροπὴ, ἥτις ἐπέρχεται εἰς τε τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς ιδέας τοῦ πάσχοντος, προκαλεῖ πράξεις τοιαύτας, αἵτινες δύνανται νὰ φέρωσι καὶ τὴν καταστροφὴν πολλὰκις ὀλοκλήρου οἰκογενείας ἢ μεγίστης περιουσίας, ὅπως π. γ. δαπάναι μέγισται, ἐπιχειρήσεις ἔκτακτοι, ἢ σχέδια φιλοδοξῶ καὶ μεγαλεῖα παράλογα· ἀλλὰ ταῦτα, μακρότερον ἢ βραχύτερον διαρκέσαντα, διαδέχεται ἀμέσως ἡ κατὰπτωσις. Τὰ πρῶτα ταύτης σημεῖα εἶναι, ἰδίως παρὰ ταῖς ἀνωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας, ἡ λήθη τῶν μικροτέρας σημασίας κοινωνικῶν καθηκόντων καὶ ἡ μεταβολὴ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ τρόπου τοῦ φέρεσθαι. Μετὰ τούτων τάσις τις ἔκτακτος πρὸς πότον καὶ πρὸς ἀσέλγειαν, ὅπως καὶ ἡ ἐμρᾶνις ἐξεγέρσεως αἰσθημάτων τινῶν καλῶν ἢ κακῶν καὶ ἀνάπτυξις ἐλαττωμάτων. Ἄλλοτε ὁμως ταῦτα ἀντικαθίστῶνται διὰ μελαγχολίας καὶ θλίψεως, ἥτις ἐπισκιάζει πάντα τὰ λοιπὰ, ἐνίοτε δὲ ἐκκλίσσει μετὰ τῶν φαινομένων τῆς ἐξεγέρσεως. — Ἐνῷ δὲ ἡ κατάστασις τοῦ πνεύματος ἄρχεται χαλαρομένη καὶ καταπίπτουσα, συγχρόνως φυσικὰ φαινόμενα ἀναπτύσσονται. Ὡς πρῶτα δὲ τοιαῦτα εἶναι νευραλγίαι ποικίλαι, βλάβαι τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς καὶ αἰσθησίς τις κενότητος τῆς κεφαλῆς, μετὰ σκοτοδινιῶν καὶ ποτε δὲ παροδικαὶ παραλύσεις μετ' ἐλαφροῦς δυσκολίας περὶ τὴν ὀμιλίαν.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ συμπτώματα τῆς ἐξασθενώσεως καὶ τῆς καταπτώσεως ἐπιτείνονται καὶ ἐπέρχεται ἡ δευτέρα περίοδος, ἣν χαρακτηρίζει τὸ παραλήρημα, ὡς μὲν ἐπὶ τὸ πλεῖστον διεγερτικόν, ἐνίοτε ὁμως καὶ ἥσυχον· τὸ παραλήρημα τοῦτο, διαρκέσαν χρόνον τινὰ, παρέρχεται καὶ ὁ πάσχων εἰσέρχεται εἰς στάδιον ἥσυχίας, τὸ ὅποion ἤδη καθαρῶς μαρτυρεῖ τὴν κατάστασιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, προσεγγίζουσαν τὴν μωρίαν. Τὸ συνηθέστερον παραλήρημα εἶναι τὸ τῶν μεγαλείων καὶ τῆς φιλοδοξίας· ὁ πάσχων εἶναι ἔκτακτον ὄν, βασιλεὺς, αὐτοκράτωρ, διευθυντὴς τοῦ κόσμου, Θεός. Κατὰ δὲ τὸ παραλήρημα τοῦτο τὸ χαρακτηρισιώτερον σημεῖον εἶναι τὸ μέγεθος τῶν ἐκφράσεων καὶ τὸ ὑπερβολικόν, κυρίως ὁμως ἡ ἀσυναρτησία, ἡ πτωχεῖα τῶν ιδεῶν, τὸ ἀνόητον καὶ τὸ ἀντίθετον· ὁ ἑκατομυριοῦχος εὐγενής, ὁ διέπων τὰς τύχας τοῦ κόσμου, καθαρίζει τὴν αὐλὴν καὶ τρώγει ἡσύχως ἄρτον ξηρόν. Ἄλλοτε ὁμως τὸ παραλήρημα περιστρέφεται περὶ μελαγχολικὰς ιδέας, οἱ πάσχοντες εἶναι ὑποχονδριακοί, ἢ τέλος ἔχουσι ὀρυκτὰ ἀκατασχέτους πρὸς διάπραξιν κακῶν καὶ ἐγκληματικῶν πράξεων. — Μετὰ ταῦτα πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις κατὰ μικρὸν καταβάλλονται. Τὴν ἐργασίαν αὐτῶν ἐκτελοῦσι

ραδέως καὶ κακῶς, χάνουσι τὴν μνήμην, γίνονται ἀπαθείς, καὶ ἡ προσοχὴ αὐτῶν δυσκόλως δύναται νὰ περισπαθῇ, δὲν δύνανται νὰ συναρμο-
λογήσωσι δύο ἰδέας, οὐδ' εὐρίσκουσι λέξεις ἵνα ἐκφράσωσιν αὐτάς, αἵτινες
καὶ ἀνόητοι καὶ ἀσυνεπεῖς εἶναι. Συγχρόνως ἀναφαίνονται ζωηρότερα τὰ
πρὶν μὲν σημειούμενα φυσικὰ συμπτώματα. Ὡς πρῶτον τοιοῦτον ἀπαν-
τῶμεν τὸν τρόμον, προσβάλλοντα κυρίως τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ χεῖλη,
ὅπως καὶ τοὺς μῦς τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἄκρων, καὶ ἀρχόμενον ὡς ἐπὶ τὸ
πλείστον ἐκ τῶν χειρῶν. Ἐκ τούτων ἡ δυσκολία τῆς ὁμιλίας καὶ ἡ ἀλ-
λοίωσις τῆς φωνῆς, ἡ δυσκολία τῶν κινήσεων, ἐν ἀρχῇ μὲν τῶν λεπτο-
τέρων ἐργασιῶν ἢ ἀδυναμία, κατόπιν δὲ ἡ δυσκολία πάσης κινήσεως καὶ
τῆς βαδίσσεως αὐτῆς διὰ τὴν προσεπερχομένην περὶ τὰς κινήσεις ἀταξίαν.
Συγχρόνως ἀπαντῶμεν τὰς ἀπὸ τῆς ὀρέξεως διαταραχάς, ὧν συχνότερα
ἡ ἀνομοιότης τῆς διαστολῆς τῆς κόρης παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν παραλυ-
τικῶν, ἄλλοτε ὅμως ἡ μυδρίασις ἢ ἡ μύωσις· σπικνῶς ὁ στραβισμός, ἡ
διπλωπία καὶ ἡ δύσκολος προσοχολογία. — Μετὰ τούτων ἡ μυϊκὴ ἐξασθέν-
εσις, δι' ἣν πᾶσαι κινήσεις δύσκολαί, καὶ αὐτὴ ἡ στήσις· αἱ παραλύσεις
σφιγκτήρων τινῶν, οἷον τοῦ τῆς κύστεως, τοῦ ἀπυθυσμένου καὶ αἱ πα-
ροδικαὶ καὶ ἀτελεῖς ἀποπληξίαι, αἱ φέρουσαι μικροτέρας ἢ ἐντονωτέρας
πυρρῆς, ἢ δυσπραγία καὶ ἡ δυσφωνία. Περὶ δὲ τὸ τέλος τῆς περιόδου
ταύτης καὶ ἡ αἰσθητικότης, ἥτις μέχρι τῆς ὥρας ταύτης ἐφαίνετο οὐδό-
λως πάσχουσα, ἡ τοῦλάχιστον διὰ τὴν κατὰστασιν τοῦ πνεύματος δυσκό-
λως ἐφαίνετο. — διότι ἀνόμοιος αἰσθητικότης κατὰ τὰ διάφορα μέρη τοῦ
σώματος ὑπάρχει διὰ τὸν καλὸν παρατηρητὴν, — ἐκδηλοῦται ἤδη διὰ τῆς
ἀμαυρώσεως, τῆς ἀπωλείας τῆς ὁσφρήσεως καὶ τῆς γένεσεως, συγχρόνως δὲ
φαινόμενα ἐξαρθρώμενα ἐκ τῆς βλάβης τοῦ συμπαθητικοῦ, οἷα παροδικαὶ
ἐξάψεις καὶ οἰδήματα τοῦ προσώπου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ἐξ οὗ δὲ ἡ
ὕπνηλις καὶ τὰ ἀποπληκτικὰ φαινόμενα, καὶ τὰ πυρετικὰ καὶ εἴτε ἄλλα.

Οὕτω λοιπὸν χωρήσασα ἡ γενικὴ παράλυσις, καὶ παρουσιάσασα ὅτε
μὲν ἐπίτασιν τῶν φαινομένων μετὰ μηχανικῆς ἐξεγέρσεως, ἄλλοτε ἡσυχίαν καὶ
ποτε καὶ φαινομενικὴν τινα βελτίωσιν, πάντως ὅμως ὑπερὶ τῶν συμπτω-
μάτων, καὶ ὅτε μὲν τοιαύτην, ἄλλοτε δ' ἄλλην μορφήν, δι' ἧς οἱ φρενολό-
γοι διάφορους ὑποδικαιρέσεις ἔδωκαν τῇ παθῆσει, — φθάνει τέλος τὸ τρί-
τον στάδιον, καὶ ὃ ἡ μώρωσις εἶναι ἤδη τελεία, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ
συμπτώματα μεγάλως ἀνεπτυγμένα. Ὁ πάσχων δὲν δύναται νὰ ὁμιλή-
σῃ, ἡ τοῦλάχιστον δὲν γίνεται καταληπτὸς, δὲν δύναται νὰ καταπῇ, ἐξ
οὗ ἡ κακὴ θρέψις, ἡ ἀπίσχυανσις, καὶ τότε ἡ πνιγμονὴ διὰ τὴν συναγωγὴν
τροφῶν ἐν τῇ οἰσφάγῳ· δὲν δύναται νὰ κινηθῇ· οἱ ἐπιληπτοειδεῖς παρο-
ξυσμοὶ ἐπέρχονται συχνότεροι, ἐπέρχονται τέλος ὑποστατικὰ φαινόμενα,
ἅτινα κλείουσι τὸ φοβερὸν τοῦτο δρᾶμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ

Καίπερ ἀπὸ τῶν παλαιτάτων χρόνων, καὶ δὴ τῶν μυθικῶν ἀποκαλυμμένων, καὶ δηλητηριώδεις οὐσίαι καὶ τὰ τούτων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἦσαν γνωστὰ, ὡς τεκμαίρεται ἐκ πλείστων περὶ τῶν μυθικῶν χρόνων παραδόσεων τῆς ἀρχαιότητος, περὶ Ἑκάτης, Μηδείας, Κίρκης κλπ. ἃς καὶ *φαρμακίδας* ἀπεκάλουν, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, καὶ περ ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων αἱ περὶ δηλητηρίων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν γνώσεις ἄμα δὲ καὶ δεισιδαιμονίαι μεγάλως ἐξηπλώθησαν, ὡς ἐκ τῶν σφζομένων συγγραφῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ τῶν φυσιοδιφῶν ἐξάγεται, τῆς χρήσεως αὐτῶν γενικευθείσης οὐ μόνον ἐπὶ σκοπῷ θανατώσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φίλτροις ἢ ἄλλοις προσομοίαις αἰτίαις, καίπερ ἀπὸ τοῦ δεκάτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, εἰς οἷοναί ἐπάγγελμα ἀναβιβασθὲν τὸ τῶν φαρμακείων ἔργων διὰ μίξεως καὶ συνθέσεως πολλῶν δηλητηρίων καὶ παρασκευῆς εἰδικῶν κόνεων ἐπὶ ἀδρᾶ πωλουμένων ἀμοιβῇ καὶ διαβοήτων καταστασῶν ἐπὶ διαδογῇ καὶ κληρονομίᾳ, οὐδὲν ἤττον τὸ περὶ δηλητηρίων καὶ δηλητηριάσεων ζήτημα οὐδεμιᾶς ἔτυχε συστηματοποιήσεως καὶ ἐμβριθοῦς καὶ ἐπιστημονικῆς μελέτης πρὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὅποτε ὁ δεινὸς περὶ τὰ ἱατροδικαστικὰ ἐν γένει ζήτήματα Orfila ἐπελήφθη μετ' ἀκραίφνου ἐπιστημονικοῦ ζήλου τῆς μελέτης καὶ συστηματοποιήσεως τοῦ σπουδαιωτάτου καὶ μεγάλου τούτου τῆς ἱατροδικαστικῆς μέρους, περισυλλέξας ἀπάσας τὰς ἀπανταχοῦ διεσπαρμένας παρατηρήσεις κλινικὰς τε καὶ τοξικολογικὰς καὶ προσέθεας καὶ τὰ ἴδια ἐκ τῶν πειραμάτων καὶ τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ πορίσματα, θείας οὕτω βάσεις ἐδραίας, ἐφ' ὧν ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη ὠκοδόμησε τὸ οἰκοδόμημα αὐτῆς.

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ Orfila οἱ συγγραφεῖς ἐν τοῖς περὶ ἱατροδικαστικῆς συγγράμμασιν αὐτῶν ἐμνημόνευον μόνον τῶν μεθόδων καὶ τῶν τρόπων δι' ὧν ἦτο ἐφικτὴ ἡ τοῦ δηλητηρίου ἀνίχνευσις, τουτέστι περιωρίζοντο μόνον εἰς τὴν περιγραφὴν χημικῶν ἐργασιῶν, καὶ τούτων ἀτελῶν, παρορῶντες τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας, τὰ συμπτώματα, τὰς παθολογικὰς ἀλλοιώσεις κλπ. τῶν δηλητηρίων, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅμως ταύτης τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῆς ἱατροδικαστικῆς ὅλως διάφορον ἔλαβεν ἀνάπτυξιν καὶ συστηματοποίησιν.

Ἐνῷ τοιαῦτά τινα ἐγένοντο ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς σπουδῆς τῶν δηλητηριάσεων καὶ δὴ ὑπὸ τῶν φυσιοδιφῶν, ἱατρῶν, ἱατροδικαστῶν ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν, οἱ χημικοὶ ἀφ' ἑτέρου μεγάλως προσήνεγκον ἐκδουλεύσεις εἰς τε τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν κοινωνίαν διὰ τῆς τελειοποιήσεως καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν πρὸς ἀνίχνευσιν μεθόδων τῶν διαφόρων δηλητηρίων καὶ εἰς ἐλαχίστην ἂν ταῦτα εὐρίσκοντο ποσότητα, οὕτως ὥστε ἐπῆλθεν ἐποχὴ, καθ' ἣν οἱ μὲν δρᾶσθαι τῶν ἐγκληματικῶν τούτων πράξεων μεγάλως ἐδυσχεραίνοντο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος, ἡ δὲ κοινωνία, χάρις εἰς τὰς μεγάλας τῆς ἐπιστήμης προσόδους, ἐθεώρει ἑαυτήν, ἂν μὴ ἀπηλλαγμένην τοῦ στυγεροῦ τούτου ἐγκλήματος, ἱκανοποιημένην τοῦλάχιστον διὰ τὴν βεβαιότητα τοῦ δηλητηρίου ἀνίχνευσιν καὶ τὴν ταχείαν τοῦ δράστου τιμωρίαν.

Βραχυχρόνιον ὅμως ὑπῆρξε τὸ ἐκ τῆς τελειοποιήσεως τοῦ κεφαλαίου τούτου τῆς ἱατροδικαστικῆς κλέος τῆς ἐπιστήμης, διότι, ἐνῷ ἐπιστεύθη ὅτι διὰ τῶν νεωτέρων μεθόδων Stas, Stas-Otto, Dragendorf κ. ἄ. ὁ ἱατροδικαστὴς ἀνεκάλυπτε διὰ τῆς χημείας ἐν τῷ πτώματι καὶ εἰς ἐλαχίστην ποσότητα καὶ αὐτὰ τὰ φυτικὰ δηλητήρια, τὰ οὕτω δὴ ἀλκαλοειδῆ ἀποκαλούμενα, νέας ἀνακαλύψεις πρὸ δεκαπενταετίας μᾶλλον τῶν Armand Gautier καὶ Selmi ἐπὶ τῶν ἐν σήψει ὀργανικῶν οὐσιῶν, ζωικῶν, ἀλκαλοειδῶν ἢ πτωματικῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐν τοῖς ζῶσιν ἱστοῖς καὶ ὑγροῖς γενέσεως ἐτέρων βάσεων κατὰ τὸν τύπον τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν ὑπὸ τῶν λευκωματωειδῶν οὐσιῶν, τῶν οὕτω δὴ λευκωματικῶν ἀποκληθεισῶν, ἐκλόνησαν τὰς πεποιθήσεις τῶν ἐπιστημόνων ἐν γένει, καὶ δὴ τῶν τοξικολόγων, προκειμένου περὶ ἀνίχνευσεως φυτικοῦ δηλητηρίου ἢ ἀλκαλοειδοῦς ἐν πτώματι ἐπὶ τοξικολογικῶν ἐργασιῶν.

Ἀληθῶς ἡ βιολογικὴ χημεία κατώρθωσε μέχρι τοῦδε νὰ ὀρίσῃ καὶ περιγράψῃ τινὰ τῶν πτωματικῶν ἀλκαλοειδῶν ὡς καὶ τὰς ἀντιδράσεις αὐτῶν· δὲν ἐπέτυχεν ὅμως νὰ ὀρίσῃ ἀκριβῶς οὔτε τὴν φύσιν, οὔτε τὸν τρόπον τῆς μορφώσεως, οὔτε τὸ πλῆθος, ἀλλ' οὔτε καὶ τὰς θετικὰς ἀντιδράσεις αὐτῶν, ἂν δὲ εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν ἀνατροπὴν ταύτην εἰς τὰς τοξικολογικὰς ἡμῶν γνώσεις προσθέσωμεν καὶ τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπελθοῦσαν σύγχυσιν διὰ τῆς ἀποκαλύψεως τῶν λευκωματικῶν ἥτοι τῆς ἐν τοῖς ζῶσιν ἱστοῖς καὶ ὑγροῖς μορφώσεως νέων ἀλκαλοειδῶν ὑπὸ τοῦ Armand Gautier βεβαιωθείσης, πειθόμεθα, ὅτι τὸ μέρος τοῦ περὶ δηλητηριάσεων κεφαλαίου, τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τῶν ἀλκαλοειδῶν, δεῖται ῥιζικῆς ἀναπλάσεως· ἔχομεν δὲ δι' ἐλπίδος ὅτι αἱ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης καταδείξουσι σαφῶς οὐ μόνον τὴν φύσιν, τὸ πλῆθος, τὰς ἀντιδράσεις, τὸν τρόπον γεννήσεως κλ. τῶν τε πτωματικῶν καὶ λευκωματικῶν, ἀλλὰ, τοῦθ' ὅπερ τὸ σπουδαιότερον, καὶ τὸν τρόπον τοῦ διαχωρισμοῦ ἐν δεδομένη το-

ξικολογική περιπτώσει τῶν ζῳϊκῶν ἀπὸ τῶν φυτικῶν ἀλλολοειδῶν καὶ διὰ νέων ἀντιδράσεων καὶ διὰ νέων πρὸς ἀνιχνεύσιν μεθόδων.

Τοιαῦτα λίαν συντόμως ὑπὸ ἱστορικὴν ἐποψίν τὰ περὶ δηλητηριάσεων, διὰ δὲ τὴν σπουδὴν τοῦ δυσχεροῦς καὶ σπουδαίου τούτου τῆς ἱατροδικαστικῆς κεφαλαίου διαιρεθήσεται τοῦτο εἰς τρία μέρη· καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μέρει ὁ λόγος ἐν γένει περὶ δηλητηρίων, τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας, συμπτωμάτων, ἀλλοιώσεων καὶ τρόπου τῆς ἀνιχνεύσεως αὐτῶν· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ ἐνὸς ἐκάστου δηλητηρίου ἰδίᾳ ὑπὸ τε κλινικὴν καὶ τοξικολογικὴν ἐποψίν· καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τέλος περὶ πτωματικῶν καὶ λευκωματικῶν ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἀφετηρία συγκρίσεως καὶ ἰδίᾳς μελέτης.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ δηλητηριάσεων ἐν γένει.

Ὁρισμός. — Ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν δηλητηρίασις νοεῖται νοσηρὰ τυχαία κατὰστασις ἀπότοκος εἰδικῆς ἐνεργείας οὐσιῶν ἐπὶ τὸν ὁργανισμόν δηλητηρίων ὀρυκτῶν ἢ ὀργανικῶν· ἐν γένει δὲ ὡς δηλητηρίασις ἐκλαμβάνεται πᾶσα νόσος αἰφνης ἐν θαλερᾷ ὑγιείᾳ καὶ χωρὶς ἀποχρώσεως αἰτίας ἐκφαινομένη μετὰ βαρέων ἐντόκων καὶ ἀσυνήθων συμπτωμάτων, καὶ δὴ ἐμέτων, διαρροίας, ἐκλύσεως τῶν δυνάμεων κλπ. καὶ τάχιστα εἰς θάνατον ἢ καὶ μετὰ ἄλλοτε ἄλλων τῶν φαινομένων διέρκειαν εἰς μακρὰν ἀνάρρωσιν ἀπολήγουσα· τὸ οὐσιῶδες καὶ κύριον τῆς τοιαύτης καταστάσεως αἷτιον εἶναι πάντοτε οὐσία ὀργανικὴ ἢ ἀνόργανος, ἥτις τούτου ἕνεκα δηλητήριον ἀποκαλεῖται.

Ὁ ἀκριθὴς καὶ τέλειος τοῦ δηλητηρίου ὁρισμός εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῆς ἐπιστήμης κατὰστασιν φαίνεται καὶ εἶναι ἀδύνατος, διότι οἱ κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῶν διαφόρων ἱατροδικαστῶν καὶ τοξικολόγων πολλοὶ προταθέντες οὐ μόνον οὐδὲως ὀρίζουσι τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ καὶ ἐτι μᾶλλον δυσχεραίνουν τὴν ἐννοιαν αὐτοῦ, ἅτε δὴ ἀορίστως καὶ γενικῶς ἀποδίδοντες τὴν δύναμιν τοῦ δηλητηρίου εἰς πᾶσαν ἀδιακρίτως οὐσίαν· καὶ οὕτως, ἂν εἰς τὰς ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ θεραπευτικῇ οὐσίας ἀποβλέψωμεν, ἀποροῦμεν ποῦ κεῖνται τὰ ὅρια τοῦ πολυτίμου διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πάσχοντος φαρμάκου καὶ τοῦ δραστηρίου διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου δηλητηρίου ἐπὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς μὴ ἐν χρήσει εἰς τὴν ἱατρικὴν οὐσίας, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς τροφὰς ἢ αὐτὴ γεννᾶται ἀπορία. Ἡ καθημερινὴ παρατήρησις καὶ τὰ πειράματα

ἀριδῆλως διδάσκουσιν ὅτι τὸ δηλητηριώδες ἢ μὴ οὐσίας τινὸς ἐξαρτᾶται οὐ μόνον ἐκ τῆς δόσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν διατελεῖ ὁ στόμαχος, ἐκ τῆς ιδιουσυστασίας τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ἔξεων κλπ. χωρὶς νὰ ληθῇ ὑπ' ὅψιν ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ φύσει οὐσίαι δηλητηριώδεις δι' εἶδη τινὰ ζώων. σωτήριοι δὲ ἢ ὧλως ἀνεργεῖς δι' ἕτερα.

Ἐν τῇ μερικῇ ὁμως ἐννοίᾳ τοῦ πράγματος εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν τὸ δηλητήριο ἐστὶν ὅπλον ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ αὐτουργοῦ, δι' οὗ ἐπιδιώκει οὗτος τὴν θανάτωσιν τοῦ θύματος· εἶναι τρόπος θανατώσεως, βλάβης, εἶναι αἰτία θανάτου ὡς ὁ στραγγαλισμός, ἡ πνιγμονή, αἱ αἰκίαι καὶ κωσσεῖς κλ., εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν τὸ δηλητήριο ὁρίζεται διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ. τουτέστι διὰ τῆς δηλητηρίασεως, καὶ ἐπειδὴ σκοπὸς τοῦ ἱατροδικαστοῦ εἶναι ὁ καθορισμὸς τῆς αἰτίας παντὸς βιαίου θανάτου, δεόν νὰ γνωρίζῃ οὗτος νὰ διακρίνῃ τὴν δηλητηρίαν καὶ οὐχὶ τὸν ὀρισμὸν τοῦ δηλητηρίου ἀπολύτως, δεόν νὰ ὁρίξῃ τὴν φύσιν, τοὺς φυσικοὺς καὶ χημικοὺς χαρακτηῖρας τῆς χρησιμευσάσης ὡς ὅπλον διὰ τὸν θάνατον οὐσίας, παραβάλλον τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰς ἀντιδράσεις αὐτῆς πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ θύματος παρατηρηθέντα. Τοιαύτη τις ἐννοία περὶ δηλητηρίου ἐξάγεται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ποινικοῦ νόμου, ὁρίζοντος:

Π. Ν. ἄρθρ. 289. — "Ὅστις καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον προσέφερεν ἐκ προθέσεως εἰς ἄλλον τινὰ δηλητήριο ὀφθαλμικόν, ἢ ἄλλας οὐσίας, δυνάμενάς νὰ ἐπιφέρωσι θάνατον καθ' ὅσονδήποτε τρόπον, τιμωρεῖται κατὰ τὰς ἀκολούθους διαστολάς: 1. ἐὰν ἡ φαρμακεία ἐγένεεν ἐπὶ σκοπῷ θανατώσεως, καὶ ἐκ τούτου ὁ φαρμακευθεὶς ἢ ἀπέθανεν, ἢ ὑπέπεσεν εἰς φρενοβλάβειαν ἢ εἰς σωματικὴν νόσον, βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνίατον, καταγινώσκεται ποινὴ θανάτου· ἄλλως δέ, ἢ τῶν διὰ βίου δεσμῶν. — 2. πρᾶχθέντος δὲ τοῦ κακουργήματος ἐπὶ σκοπῷ βλάβης, ἐὰν μὲν ὁ φαρμακευθεὶς ἀπέθανεν, ἐπιβάλλεται θάνατος· ἐὰν δὲ ἡ φαρμακεία ἐπέφερε φρενοβλάβειαν ἢ νόσον τινὰ ἐκ τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 1 διαλαμβανομένων, καταψήφίζεται ἡ ποινὴ τῶν προσαίρων δεσμῶν, ἄλλως δὲ ἡ εἰρκτή.

"Ἀρθρ. 582. — "Ὅστις παρασκευάζει πρὸς κοινὴν χρῆσιν τρόφιμα, τὰ ὅποια κατὰ τὴν ιδιότητα τῶν ὑλῶν ἢ τῶν κραμάτων, ἕνεκα τοῦ τρόπου ἢ τοῦ χρόνου τῆς παρασκευῆς, ἢ τῶν πρὸς ταύτην συντελεσάντων ἐργαλειῶν, εἶναι, ἢ δύνανται νὰ γενῶσιν ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγίαν· ὅστις φυλάττει ὠνίας τροφὰς εἰς τόπον, εἰς ἀγγεῖα, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, δι' οὗ δύνανται νὰ μεταδοθῇ εἰς αὐτάς ἐπιβλαβὴς ιδιότης· ὅστις τὰς μεταχειρίζεται κατὰ τρόπον ἀκράττον ἢ ἀηδῆ· ὅστις πωλεῖ ἐν γνῶσει ἀκράττα, ἀηδῆ ἢ ἐφθαρμένα τρόφιμα, τιμωρεῖται μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων, καὶ μὲ πρόστιμον τοῦλάχιστον 5 δρ., καὶ ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐπιβα-

ρυντικαί αιτίαι, μὲ κράτησιν τοῦλάχιστον 1 ἐβδομάδος καὶ μὲ πρόστιμον 50-200 δρ. — αἱ τροφαὶ δημεύονται. Π. Ν. 20, 290, 292, 577.

Ἐκ τοῦ γράμματος καὶ πνεύματος τῶν προσημειωθέντων ἄρθρων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου δηλοῦται ὅτι δηλητηρίασις εἶναι ὁ θάνατος ὁ προκαλούμενος δι' οἰσodήποτε οὐσίας δυναμένης νὰ προκαλέσῃ αὐτὸν καθ' οἷονδῆποτε τρόπον καὶ ἂν αὕτη προσενεχθῇ τῷ θύματι, οὔτε ὀρίζει τὸ εἶδος ἢ τὴν φύσιν τῶν οὐσιῶν τούτων, ἀλλ' οὔτε καὶ τάσσει ὅρια, πέρα τῶν ὁποίων δὲν κεῖνται δηλητήρια οὐσίαι. Ἀρκεῖ λοιπὸν εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν νὰ γινώσκῃ νὰ διακρίνῃ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων, τῶν φυσικῶν, χημικῶν καὶ λοιπῶν χαρακτῆρων τὰς οὐσίας ταύτας ὅπως προσδιορίσῃ ἐν δεδομένη περιπτώσει ὅτι ἐγένετο δηλητηρίασις, ὅτι τὸ θῦμα ἐθανατώθη δι' οὐσίας ἐπιβλαβῶς ἐνεργησάσης ἐπὶ τὸν ὁργανισμὸν αὐτοῦ, ἀδιαφορῶν ἂν ἡ οὐσία αὕτη ὑπὸ ἑτέρας συνθήκας καὶ περιστάσεις θεωρῆται καὶ ἐνεργῇ ὡς φάρμακον ἢ ὡς τροφή.

Κατὰ τὰ ρηθέντα, καίτοι κρίνοντες περιττὸν νὰ ὀρίσωμεν τὸ δηλητήριον δι' ἐνὸς τῶν πολλῶν αὐτοῦ ὀρισμῶν, παραθέτομεν ὅμως τοὺς δύο τῶν διασημοτέρων ἱατροδικαστῶν ὀρισμῶν, οὓς ἐν πολλοῖς οἱ λοιποὶ ἀντέγραψαν. Ὁ Orfila (1) ὀρίζει ὡς ἐξῆς τὸ δηλητήριον· « Ἡ ἐπωνυμία δηλητήριον δύναται νὰ δοθῇ καὶ πρέπει νὰ δίδωται εἰς πᾶσαν οὐσίαν, ἥτις, λαμβανομένη ἐσωτερικῶς ἢ τιθεμένη ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἢ τῶν ζώων, καταστρέφει τὴν υγίειαν ἢ ἐξασθενίζει τὴν ζωὴν, ἐνεργοῦσα ἀναλόγως τῆς φύσεως αὐτῆς ». Ἀλλὰ μόνῃ ἡ φύσις τῆς οὐσίας δὲν συμβάλλεται εἰς τὴν δηλητηριώδη ἢ μὴ αὐτῆς ἐνεργεῖαν· προσαπαιτοῦνται πρὸς τοῦτο καὶ πολλὰ ἑτέρα συνθήκαι, οἷον δόσις, ἰδιουστασία τοῦ θύματος, τρόπος τῆς χρήσεως, ἔξις κλ. Ὁ δὲ Devergie (2) ὀρίζει τὸ δηλητήριον· « Πᾶσα οὐσία, ἥτις ἐσω ληθθεῖσα ἢ ἐπιτεθεῖσα ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ δὴ καὶ εἰς μικρὰν δόσιν, εἶναι συνθήκως ικανὴ νὰ παραβλάψῃ τὴν υγίειαν ἢ νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωὴν χωρὶς νὰ ἐνεργῇ μηχανικῶς καὶ χωρὶς νὰ ἀναπλάττηται ».

Τρόπος ἐνεργείας τῶν δηλητηρίων ἐν γένει. — Διττῶς τὰ δηλητήρια ἐνεργοῦσιν ὡς τοιαῦτα ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, τοπικῶς καὶ γενικῶς. Σημειωτέον ὅτι ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην οὐδόλως ἀποκλείεται ὁ διττός οὗτος σύγχρονος τῆς ἐνεργείας τρόπος ἀπὸ ἐκάστης ἰδίᾳ δηλητηριώδους οὐσίας, ὡς τοῦτο ὑπάρχει ὑπὸ φυσιολογικὴν καὶ φαρμακευτικὴν ἐποψιν διὰ πᾶσαν ἐν γένει οὐσίαν, εἰς τὴν τοξικολογίαν λέγοντες τὰ δηλητήρια ἐν ἐν γένει ἢ τοπικῶς ἢ γενικῶς νοοῦμεν ὅτι ἄλλαι μὲν τῶν οὐσιῶν τούτων

(1) Orfila. — Leçons de Toxicologie, Paris, 1858.

(2) Devergie. — Médecine légale théorique et pratique. 3. édit. Paris, 1852.

διὰ τῆς ἀπλῆς ἐπαφῆς, διὰ τῆς τοπικῆς μόνον δράσεως ἐπὶ αἰνι-
δου φαινόμενα καὶ τὸν θάνατον, ἐνῷ δι' ἐτέραις ἢ τοιαύτῃ δράσει ὅλως
ἀνεπαρκῆς εἶναι καὶ προσπαζιτεῖται ἡ ἀνάπνοσις καὶ ὁ διὰ τῆς κυκλοφο-
ρίαις ἐντοπισμὸς αὐτῶν ἐν τοῖς ὀργάνοις ὅπως ἐκδηλωθῶσι τὰ δηλητη-
ριώδη φαινόμενα.

Τοπικῶς ἐνεργοῦσαι οὐσίαι ὑπὸ τὴν τοξικολογικὴν ἔννοιαν ὀλίγαι εἶναι,
καὶ ἄλλοτε μὲν ἡ ἐνέργεια αὐτῶν περιορίζεται εἰς τὸ λίαν περιορισμένον
σημεῖον, καθ' ὃ αὐταὶ ἐφ' ἅπτονται, τὰ δὲ ἀποτελέσματα αὐτῶν περιστρέ-
φονται ἢ εἰς τὰς ἀλλοιωσεις ἀπλῶς τοῦ πυχρόντος ὀργάνου ἢ εἰς τὰ ἐπὶ τὸν
ὀργανισμόν ἐπακλουθήματα ἕνεκα τῆς τοπικῆς ταύτης ἀλλοιώσεως, ἄλ-
λοτε δὲ ἡ τοπικὴ ἐνέργεια ἐκτείνεται πῶς πορρωτέρω τῆς δηλητηριώδους
οὐσίας ἐπὶ βλεπνόμενος, μὲν ἀπογεγυμνωμένου ἢ κυτταρώδους ἱστοῦ τε-
θείσης διηθημένης καὶ διεισδυούσης διὰ διαμυσεύσεως βαθμικῶν μέχρι
τοῦ ὀργάνου, ἐφ' οὗ κυρίως δρᾷ, ὡς παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ Vulpius διὰ
τὴν κυκλαμίνην καὶ ὑπὸ τῶν Ollivier καὶ Bergeron διὰ τὸ θειοκυανοῦ-
χον κλίον.

Αἱ πλείεσαι τῶν δηλητηριωδῶν οὐσιῶν ἐνεργοῦσι γενικῶς, τουτέστιν
ἀπὸ ἀναποθῶσι καὶ διὰ τῆς κυκλοφορίας ἐντοπισθῶσιν ἐν τοῖς ὀργάνοις·
διὸ ζητητέον ταύτας κατὰ τὴν τῶν δηλητηρίων ἀνίχνευσιν διὰ τῆς χη-
μείας οὐχὶ ἐν τοῖς ὀργάνοις, ἐν οἷς τυπικῶς ἔδρασαν, ἀλλ' ἐν αἷς κατὰ προ-
τίμησιν ἀποταμιεύονται ἐναποτεθεῖσαι ἢ σωρεύονται κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ
σώματος ἀποβολήν, διότι, ὡς ἄπασαι αἱ ἐξωθεν ὁπωσδήποτε εἰς τὸν ὀρ-
γανισμόν εἰσπρόσμεναι οὐσίαι, οὕτω καὶ τὰ δηλητήρια μετὰ τὴν ἀνάπνοσιν
καὶ τὸν ἐν τοῖς διαφόροις ὀργάνοις ἐντοπισμὸν αὐτῶν, παραλαμβάνομενα
πάλιν ὑπὸ τῆς κυκλοφορίας, ἀποβάλλονται διὰ τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων.
Ὡς ἐν ἀρχῇ εἴρηται, καὶ αὐταὶ αἱ κατ' ἐξοχὴν τοπικῶς ἐνεργοῦσαι οὐσίαι
ἀναπίνονται καὶ ἐν τοῖς ὀργάνοις ἐντοπίζονται.

Ἡ τῶν δηλητηρίων ἀνάπνοσις τελεῖται 1. ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς τῶν πε-
πτικῶν ὀργάνων ἐπιφανείας, ἐνθα ὡς τὰ πολλὰ τιθενται τὰ δηλητήρια·
2. ἀπὸ τοῦ βλεπνόμενος τῶν πνευμόνων εἴτε δικτὴν λεπτῆς κόνεως, εἴτε
δικτὴν ἀτμῶν ἢ ἀερίων· 3. ἀπὸ τοῦ δέρματος, καὶ δὴ τοῦ γεγυμνωμένου·
4. ἀπὸ τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ἱστοῦ· καὶ 5. ἀπὸ τῶν ἀγγείων.

Ἡ ταχύτης καὶ εὐκολία τῆς ἀναπνοῆς τῶν δηλητηρίων ἐξαρτᾶται οὐ
μόνον ἐκ τοῦ ὀργάνου ἢ ὀργανικοῦ συστήματος, δι' οὗ αὕτη τελεῖται,
ἀλλὰ, τοῦθ' ὅπερ ἰδίᾳ ἐνδιαφέρει τὸν τοξικολόγον, ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν
αὕτη προσφέρεται, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκ τοῦ εὐδιδυλίου ἢ μὴ τῶν οὐσιῶν. Τὰ
δηλητήρια προσφέρονται εἴτε ἐν στερεᾷ καταστάσει, εἰς λεπτὴν ἢ μᾶλλον
ἢ ἥττον ἄδρομερῇ κόνει εἴτε ἐν διχλύσει, εἴτε δικτὴν ἀτμῶν ἢ ἀερίων,
τοῦθ' ὅπερ κυρίως παρατηρεῖται εἰς τὰς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος ἢ τὰς τυ-

χαίας δηλητηριάσεις· αὐτόδηλον τυγχάνει ὅτι τὰ ἐν διαλύσει δηλητήρια ἀναπίνονται τάχιστα, τούναντίον τὰ ἐν στερεῇ καταστάσει, καὶ δὴ τὰ εἰς μέγιστα τεμάχια, βραδέως, βραδύτατα ἔστιν ὅτε δὲ καὶ οὐδόλως· ἐκ τοῦ διαφόρου τούτου τρόπου, καθ' ὃν τὰ δηλητήρια εἰσάγονται εἰς τὸν ὄργανισμόν, ἐξαρτᾶται καὶ ἡ ταχύτης τῆς ἐκδηλώσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν.

Ἡ τῶν δηλητηρίων ἀνάποσις μεταβάλλεται καὶ ὡς ἐκ τῆς μίξεως αὐτῶν μετ' ἄλλων οὐσιῶν εἴτε καὶ αὐτῶν δηλητηριωδῶν εἴτε μὴ, ὡς συνήθως συμβαίνει, καθότι πλὴν τῆς μίξεως τῶν δηλητηρίων μετὰ ποικίλων τροφίμων εἴτε στερεῶν εἴτε ὑγρῶν, ὅπερ βραδύνει μόνον πῶς τὴν ἀνάποσιν, οὐχὶ σπανίως μίγνυνται ταῦτα μετ' ἄλλων οὐσιῶν ἐπίσης δηλητηριωδῶν, καὶ τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ σκοπῷ ταχυτέρου καὶ ἀσφαλεστέρου ἀποτελέσματος. Ἄλλ' ἐν τιαυτῇ περιπτώσει, πλὴν τῶν οὐσιῶν, αἰτινες ἐξουδετεροῦσι τὴν ἀρχικὴν τοῦ δηλητηρίου ἐνέργειαν, ἂν ἡ οὐσία ἐνεργῇ, ἰδίως ἐπὶ τὸ νευρικὸν σύστημα, διὰ ναρκώσεως ὡς τὸ ὅπιον, οὐσιωδῶς βραδύνει ἢ καὶ ὅλως παρακωλύει τὴν ἐν τῷ στομάχῳ ἀνάποσιν, οὐχὶ σπανίως δὲ τότε τὸ δηλητήριο οὐδὲν ἐπάγεται νοσηρὸν ἀποτέλεσμα.

Καὶ ἡ δόσις τοῦ δηλητηρίου ἀναλόγως τῆς φύσεως αὐτοῦ οὐ σμικρὸν συμβάλλεται εἰς τὴν ταχυτέραν ἢ μὴ ἀνάποσιν, τὸ τοιοῦτο δὲ ἰδίως παρατηρεῖται εἰς τὰ ναρκωτικά, καὶ δὴ τὸ ὅπιον, οὐτινος ὅσω ἀφθονώτερα τυγχάνει ἡ δόσις, τόσω βραδύτερον ἐνεργεῖται ἡ ἀνάποσις. Μεταξὺ τῶν συνθηκῶν τῶν συντελουσῶν εἰς τὴν ταχυτέραν ἢ βραδυτέραν ἀνάποσιν συγκαταριθμεῖται καὶ ἡ κατὰστασις τοῦ στομάχου, τὸ κενὸν ἢ πλήρες δηλονότι αὐτοῦ ὑπὸ τροφῆς· ὅσω κενώτερος τυγχάνει ὁ στόμαχος, τόσω ταχύτερον τελεῖται ἡ ἀνάποσις καὶ τὰνάπαλιν, ἔτι δὲ παρὰ τινων συγγραφέων μνημονεύεται καὶ ἡ ἐκ τῆς χρήσεως ἔξιν τοῦ σώματος εἰς τινὰς δηλητηριώδεις οὐσίας, ἀλλ' εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἀνάποσις δὲν παρακωλύεται, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δηλητηρίου, ἀναποθέντος, εἶναι ἀσθενέστερα ἢ μηδαμινὰ ἀναλόγως τῆς ἔξεως καὶ τῆς δόσεως.

Περίστασις, οὐσιωδῶς παρακωλύουσα τὴν τοῦ δηλητηρίου ἀνάποσιν, εἶναι ἡ κατὰστασις τοῦ αἵματος, καὶ δὴ εἰς τινὰς νόσους, κατὰ τὴν πορείαν τῶν ὁποίων τὸ αἷμα ἀπόλλυσι μεγάλην ὕδατος ποσότητα, ὡς εἰς τὴν χολέραν.

Τὸ δηλητήριο, ἀναποθέν καὶ διὰ τῆς κυκλοφορίας εἰς τὸν βυθὸν τῶν διαφόρων ὀργάνων ἐγκατασταθὲν, παραλαμβάνεται ἐκ νέου ὑπὸ τῆς κυκλοφορίας καὶ μεταφέρεται εἰς ἑτέραν ὀργάνων τάξιν, δι' ὧν ἀποβάλλεται ἀπὸ τοῦ ὁργανισμοῦ· τὰ ὅργανα, δι' ὧν κυρίως τελεῖται ἡ λειτουργία αὕτη, εἶναι οἱ νεφροί. Τὸ δεύτερον τοῦτο τῆς ἐν τῷ ὁργανισμῷ τοῦ δηλητηρίου κυκλοφορίας στάδιον εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος ὑπὸ τοξικολογικὴν ἔπο-

ψιν· α' διότι καὶ ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι εὐκολος καὶ ἀσφαλὴς ἡ ἀνίχνευσις τοῦ δηλητηρίου ἐν ταῖς οὖροις· καὶ β' διότι μετὰ χρόνον ἄλλοτε ἄλλον, ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ δηλητηρίου τούτου, ἂν ὁ δηλητηριασθὴς ἐπιζήσῃ, τελείως ἀποβάλλεται ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ οὐδὲ ἴχνος αὐτοῦ ἀνευρίσκεται ἐν ταῖς ὀργάνοις, ἂν ὁ θάνατος ἐπέλθῃ μετὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐκ τῶν ἐπακολούθων τῆς δηλητηριάσεως· τὸ δεύτερον τοῦτο ζήτημα δὲν εἶναι ἀκόμῃ ἐντελῶς διηυκρινισμένον, διότι τὰ μέχρι τοῦδε ὑπὸ διαφόρων, καὶ δὴ ὑπὸ τοῦ Orfila, ἐνεργηθέντα πειράματα εἰς ὀλίγα μόνον δηλητήρια περιορίζονται, περὶ ὧν ἐκάστων ἐν ἰδίῳ τόπῳ ὁ λόγος.

Περιστάσεις, καθ' ὧς συμβαίνουσιν αἱ δηλητηριάσεις. — Διακρίτεον τὰς δηλητηριάσεις εἰς τυχαίας, ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ἐγκληματικῆς· περὶ τῶν τελευταίων τούτων κυρίως ἡ ἱατροδικαστικὴ ἐνδιαφέρεται.

Εἰς τὰς ἐγκληματικὰς δηλητηριάσεις ὡς τὰ πολλὰ τὸ δηλητήριον προσφέρεται εἴτε εἰς τὰ ποτὰ εἴτε εἰς τὰς τροφάς. Πλὴν ὀλίγων περιστάσεων, καθ' ἃς ἡ ἰδιόχρυσα τοῦ δηλητηρίου γεῦσις ἢ ἡ καυστικὴ αὐτοῦ ἰδιότης καταμαρτυρεῖ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν πρᾶξιν ἢ παρέχει βαρεῖας περὶ αὐτῆς ὑπονοίας, ὡς τὰ πολλὰ ὁ δηλητηριασθὴς οὐδὲν ὑποπτεῖται πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν πρώτων φαινομένων, ἀλλὰ καὶ τότε πάλιν δυσκόλως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀναγνωρίζεται ἡ κυρία τῶν νοσηρῶν φαινομένων αἰτία, ἐπομένως εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων μόνον μετὰ θάνατον, ὅστις ἐπισυμβαίνει ταχέως, αἱ περὶ τὸν παθόντα συνελθόντες ἐκ τῆς καταπλήξεως τῆς συμφορᾶς καὶ συναρμολογοῦντες τὸ αἰφνίδιον τῆς νόσου ἐν μέσῳ ἄκρας ὑγείας μετὰ τῶν βαρέων καὶ ἐντόνων φαινομένων τῆς ταχείας καὶ μοιραίας θανατηφόρου πορείας τῆς νόσου, συλλαμβάνουσι τὰς πρώτας περὶ δηλητηριάσεως ὑπονοίας, ἃς διαβιβάζουσι ταχύτερον ἢ βραδύτερον εἰς τὴν Δικαιοσύνην, ἣτις ἐπιλαμβάνεται τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ἐγκλήματος ἱκανὸν μετὰ τὴν διάπραξιν αὐτοῦ χρόνον. Οὐχὶ σπανίως καὶ ἱατροί, κληθεῖς παρὰ τῷ πάσχοντι, ἀπατᾶται ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῆς νόσου.

Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν διευκρίνισιν τῶν περιστάσεων τοῦ ἐγκλήματος ὑπὸ τῆς Δικαιοσύνης, τὰ μὲν συμπτώματα σκοτεινὰ καὶ ἀθέβαια τυγχάνουσι, διότι ὡς τὰ πολλὰ ἡ πρώτη τοῦ κακοῦ εἰσβολὴ καὶ τὰ πρῶτα συμπτώματα λίαν παραμεμορφωμένα ἢ καὶ ἀντιφατικὰ περιγράφονται ὑπὸ τῶν περὶ τὸ θῦμα, τοῦ ἱατροῦ περὶ τὰ τέλη τῆς νόσου ἢ καὶ οὐδόλως ἐξετάσαντος τὸν παθόντα, αἱ δὲ παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις, αἵτινες μεθ' ὅλην τὴν ἀσάφειαν αὐτῶν εἰς τὰς πολλὰς τῶν δηλητηριάσεων παρίστανται παραμεμορφωμένοι διὰ τὸ ὀψιγενὲς τῆς νεκροτομῆς καὶ ἥμισυ ἢ οὐδόλως πολλάκις συμβάλλονται εἰς τὴν βεβαίωσιν τοῦ πράγματος.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ὡς πρὸς τὰ συμπτώματα καὶ τὰς παθολογικὰς ἀλλοιώσεις, ὑπολείπεται διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἐγκλήματος ἡ διὰ τῆς χη-

μείας ἀνίχνευσις τοῦ δηλητηρίου, ἥτις, χάρις εἰς τὰς κολοσσιαίας τῆς ἐπιστήμης ταύτης προόδους, εἶναι ὁ θεμελιῖος λίθος, ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ Δικαιοσύνη. Ἄλλ' ὅσῳ ἡ χημεία θετικῶς καὶ ἀσφαλῶς ὀρίζει τὸ εἶδος τοῦ δηλητηρίου ἐπὶ τῶν ἀνοργάνων δηλητηρίων, τόσον πλυναντικὸν ἀσθενὲς ἐπὶ χεῖρ φῶς ἐπὶ τῶν διὰ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν ἢ ἀλκαλοειδῶν δηλητηριάσεων, τὸ μὲν διὰ τὸ πρὸς ἀνίχνευσιν δυσχερὲς τῶν ἐργασιῶν, τὸ δὲ διὰ τὸ μεταβλητὸν αὐτῶν εὐκόλως καὶ ταχέως εἶτε ὑπὸ τῶν προσόδων τῆς σήψεως εἶτε ὑπὸ τῶν πρὸς ἀνίχνευσιν οὐσιῶν, τὸ δὲ διὰ τὸ ἀσταθὲς τῶν ἀντιδράσεων καὶ τέλος διὰ τὴν παρουσίαν ἐν τοῖς πτώμασι τοῖς ὑπὸ σήψιν διατελοῦσιν οὐσιῶν ὑπὸ αὐτῆς τῆς σήψεως παραγομένων, πτωματικῶν τοῦτου ἕνεκα ἀποκαλουμένων καὶ κεκτημένων φυσικὰς καὶ χημικὰς, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ φυσιολογικὰς, ἰδιότητας παρεμπερεῖς ἢ καὶ ὁμοίας ταῖς τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν· ὅθεν ἐπὶ τῶν ἀλκαλοειδῶν ἡ χημεία μόνη δὲν ἀρκεῖ διὰ τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου καὶ παρίσταται ἡ ἀνάγκη πειραμάτων ἐπὶ ζῶων πρὸς ἔλεγχον τῶν διὰ τῆς χημείας ἀντιδράσεων καὶ ἀκριβέστερον τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου προσδιορισμὸν.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων προκύπτει ὅτι εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἡ δηλητηριάσις, διαρκούσης τῆς ζωῆς, παρέρχεται ἀπαράτρητος καὶ ὅτι πρὸς ἀνίχνευσιν αὐτῆς τέσσαρες εἶναι οἱ κύριοι παράγοντες: τὰ συμπτώματα, αἱ παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις, ἡ χημικὴ ἀνάλυσις καὶ τὰ φυσιολογικὰ πειράματα ἐπὶ ζῶων ἐνεργούμενα συγκριτικῶς διὰ τῆς ἐκ τοῦ λειψάνου διὰ τῆς χημείας ἐξαχθείσης οὐσίας. ἥτις θεωρεῖται διὰ τῶν ἀντιδράσεων αὐτῆς ὡς ὠρισμένον τι ἀλκαλοειδὲς ἀφ' ἑνός, καὶ διὰ τοιαύτης οὐσίας πραγματικῆς καὶ χημικῶς καθαρᾶς ἀφ' ἑτέρου.

Συμπτώματα καὶ πορεία τῶν δηλητηριάσεων ἐν γένει.—Μεθ' ὅλην τὴν ποικιλίαν τῶν ἐν χρήσει δηλητηριωδῶν οὐσιῶν, τὰ συμπτώματα καὶ ἡ πορεία τῶν δηλητηριάσεων παρουσιάζουσι κοινούς χαρακτῆρας, συνοψιζομένους ὡς ἑξῆς:

Πρῶτα καὶ κοινὰ συμπτώματα εἶναι τὰ ἀπὸ τῆς διαταραχῆς τοῦ πεπτικοῦ συστήματος ἐξαρτώμενα, οἷς ἔπονται τὰ ἀπὸ τοῦ κυκλοφορικοῦ καὶ ἀναπνευστικοῦ καὶ τέλος τὰ ἀπὸ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἐκ τῆς συναρμολογίας τῶν διαφόρων τούτων τάξεων τῶν φαινομένων προκύπτουσι γενικοὶ χαρακτῆρες, χρησιμεύοντες ὡς βάσις εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν διαφόρων δηλητηρίων διὰ τὴν ἱατροδικαστικὴν αὐτῶν σπουδὴν.

Ἡ πορεία τῶν δηλητηριάσεων ἐν γένει εἶναι ἡ κατωξεία, ἡ ὑποξεία, ἡ βραδεία.

Κατὰ τὴν κατωξείαν πορείαν τὰ συμπτώματα ὑφίστησι ἐκβάσεις ἐκδηλοῦνται ἄμα τῇ λήψει τοῦ δηλητηρίου, τάχιστα ἐντείνονται καὶ ἐντὸς ὥρων ἢ καὶ ἐξηκοστῶν τῆς ὥρας κτείνουσιν.

Κατὰ τὴν ὑποξείαν εἴτε ἕνεκα τῆς φύσεως τοῦ δηλητηρίου εἴτε ἕνεκα τῆς δόσεως αὐτοῦ, εἴτε ἕνεκα ποικίλων ἄλλων περιστάσεων, περὶ ὧν ἐκαστῷ ἰδίῳ δηλητηρίῳ ὁ λόγος, τὰ συμπτώματα ἄρχονται χρόνον τινὰ μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου, βραδείως ἐντείνονται καὶ παρουσιάζουσιν ὑφέσεις καὶ βελτιώσεις ἄλλοτε ἄλλον διαρκούσας χρόνον, ἐπιτάσεις δὲ ἀκολούθως καὶ παροξύνσεις, αἵτινες εἴτε ἐπάρχονται τὸν θάνατον μετ' ἡμέρας ἢ καὶ ἐβδομάδας, εἴτε ἀπολήγουσιν εἰς ἀνάρρωσιν πάντοτε μακράν.

Ἡ βραδεία τῶν δηλητηριάσεων πορεία ἀνήκει κυρίως εἰς τὰς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος δηλητηριάσεις, αἵτινες ἤκιστα ἢ οὐδόλως ἐνδιαφέρουσι τὸν ἰατροδικαστήν.

Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις. — Εἶναι λίαν ποικίλαι, σπανίως εἰδικαί, ἐνίοτε ἐντελῶς ἐλλείπουσιν ἢ καὶ ἥκιστα καταφανεῖς εἶναι. Ἐν γένει αὗται εἶναι τοπικαὶ καὶ γενικαί, καὶ αἱ μὲν πρῶται εὐρηνται εἰς τὰ ὄργανα, μετ' ὧν ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν τὸ δηλητήριον λαμβανόμενον, αἱ δὲ δευτέραι εἰς τὰ ὄργανα, ἐν οἷς ἀποταμιεύονται τὰ δηλητήρια, ἀναποθέντα, ἐνθα ὡς τὰ πολλὰ ζητηταὶ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς τοξικολογίας μένει εἰσέτι σκοτεινὸν καὶ χρήζει εὐρυτέρων καὶ τελειότερων ἐρευνῶν.

Διάγνωσις. — Ἡ διάγνωσις τῶν δηλητηριάσεων πρῶτον μὲν ἀπὸ πάσης ἄλλης νόσου καὶ δεύτερον τῆς δηλητηριάσεως διαγνωσθείσης, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου δὲν εἶναι πάντοτε εὐκόλος. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου ὁ λόγος, ἐν ταῖς καθέκαστον, περὶ δὲ τῆς διαγνώσεως τῆς δηλητηριάσεως ἀπὸ ἑτέρας νόσου, διακριτέον τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ θάνατος ἀποδίδεται εἰς πραγματικὴν καὶ καταφανῆ ἀναμφήριστον αἰτίαν, καὶ ἐκείνας, καθ' ἃς ἡ αἰτία τοῦ θανάτου μένει ἀμφίβολος. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπάρχονται τὰ ἐξῆς νοσήματα: εἰλεός, περίσφυγις εἴτε ἐσωτερικὴ εἴτε ἐξωτερικὴ τοῦ ἐντέρου, τυφοειδὴς πυρετός, ῥῆξις σπλάγχχνου, διάτρησις ἐντέρου, ἐντερίτις καὶ περιτονίτις φυματιώδης, περιτονίτις ἀπλῆ, αἱμορραγία ἢ ὄγκος αἱματώδης τῆς πυέλου, ἀσπληνίξις, μηνιγγίτις, ἐγκεφαλικὴ καὶ πνευμονικὴ συμφορήσις, καὶ τέλος νοσήματα καταφανῆ καὶ βέβαια τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν κατηγορίαν: χολέρα, φλεγματώδης ἐντερίτις, αἱμορραγία ἐντερικὴ, δυσπεψία.

Θεραπεία. — Ἐν ἐκτάσει περὶ θεραπείας ὁ λόγος εἰς ἕκαστον ἰδίῳ δηλητηριάσεως εἶδος. Ἐνταῦθα εἰρήσθω μόνον ὅτι ἡ θεραπεία τῶν δηλητηριάσεων δέον νὰ περιστρέφηται πρῶτον εἰς τὴν ἐκ παντὸς τρόπου ταχεῖαν ἀποβολὴν τοῦ δηλητηρίου ἀπὸ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος καὶ δεύτερον εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀντιδότων καὶ ἀνταγωνιστικῶς ἐνεργούντων μέσων εἴτε πρὸς σχηματισμὸν ἐν τῷ ὀργανισμῷ χημικῆς ἐνώσεως μὴ δηλητηρίου εἴτε

πρὸς ἐξουδετέρωσιν ἀνταγωνιστικῶς τῆς ἐνεργείας τοῦ δηλητηρίου, ἂν τὸ εἶδος καὶ ἡ φύσις τοῦτου ᾗται γνωστὰ.

Ἀνίχνευσις τῶν δηλητηρίων ἐν γένει. — Ἡ ἀνίχνευσις τῶν δηλητηρίων ἐνεργεῖται ἢ ζῶντος ἐτι τοῦ θύματος ἢ μετὰ θάνατον αὐτοῦ. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιστάσει ἀνιχνεύονται τὰ δηλητήρια ἐν τοῖς ἐμέσμασι, τοῖς οὖροις καὶ τοῖς ἀφοδεύμασιν εἴτε αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ θεραπεύοντος ἱατροῦ ἐπὶ σκοπῷ ὀριστικῆς τῆς νόσου διαγνώσεως, εἴτε καὶ συνεπεῖα παραγγελίας τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ὅτε τηροῦνται αἱ συνήθειαι διὰ τοιαύτας ἐργασίας διατυπώσεις, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἡ ἀνίχνευσις ἐνεργεῖται ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ λειψάνου ἐξαχθέντων ὀργάνων. Ἐν γένει αἱ διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν δηλητηρίων ἐργασίαι καὶ πολύπλοκοι καὶ δυσχερεῖς εἶναι, ἀπαιτοῦσι δὲ τὴν συνεργασίαν πλειοτέρων ἐπιστημόνων ἱατρῶν καὶ χημικῶν, οὔτινες ἐχέτωσαν ἐν τῷ νῷ πάντοτε ὅτι ὀφείλουσι νὰ ἐπιφυλάττωσι τὰ μέσα τῆς ἐπιγνωμοσύνης καὶ νὰ μὴ παραβιάπτωσιν οἱ πρῶτοι ἐνεργοῦντες τὰς ἐργασίας τῶν δευτέρων.

Αἱ διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν δηλητηρίων ἐργασίαι, καὶ δὴ προκειμένου περὶ πτώματος, διαίρουνται εἰς δύο κατηγορίας, τὴν ἐξόρυξιν τοῦ τάφου καὶ τὴν νεκροτομήν καὶ τὸν διὰ τῆς χημείας καὶ λοιπῶν μέσων πρωτοδυσμὸν τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου.

α' Ἐξόρυξις τάφου καὶ νεκροτομή. — Ἐκ τῶν προεκτεθέντων περὶ τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς συμβαίνουσιν αἱ δηλητηριάσεις, δῆλον ὅτι ἡ νεκροτομὴ παρ᾿ ἀγγέλλεται πολλάς μετὰ τὸν θάνατον ἡμέρας, ἐξ οὗ ἀναγκαστικὰ ἡ ἐξόρυξις τοῦ τάφου.

Περὶ τὸν νὰ ἐπιχειρήσωμεν διὰ μακρῶν ἐνταῦθα ὅπως καταδειξώμεν ὅτι ἡ οὐχὶ πρὸ πολλοῦ ὑπάρχουσα συζήτησις μετὰ τῶν ἐπιστημόνων περὶ τῆς χρησιμότητος καὶ τοῦ ὀφελίμου τῶν ὀψιγενῶν νεκροτομῶν ἐπὶ δηλητηριάσεων ὡς καὶ περὶ τοῦ ἐπικινδύνου τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, διότι, χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης, καὶ οἱ τυχόν παρομαρτοῦντες κίνδυνοι περὶ τὴν ἐξόρυξιν τάφου καὶ ἐνέργειαν ὀψιγενῆ νεκροτομῆς ἀποσοβαῦνται καταλλήλως καὶ ἡ χρησιμότης καὶ τὸ ὄφελιμον τῶν τοιούτων νεκροτομῶν οὐδόλως ταυτὶν ἀμφισβητεῖται.

Τῆς ἐξόρυξεως τοῦ τάφου παραγγέλλεσθαι μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, ὁ ἐντεταλμένος τὴν νεκροτομὴν ἱατρὸς παρίσταται ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐργασίας τὸ μὲν ὅπως σημειῶ καὶ παρατηρῇ λεπτομερῶς καὶ ἀκριβῶς πᾶν τὸ εἰς τὴν ταφὴν ἀφορῶν, καὶ τὸ βάθος καὶ τὴν κατὰστασιν τοῦ λάκκου, καὶ τὸν τρόπον τῆς ταφῆς, καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν κατὰστασιν τῶν ἐνδυμάτων, τοῦ σαβάνου καὶ τοῦ φορέτρου κλπ., τὸ δὲ ὅπως ποιῆται χρῆσιν διευθύνων τὰς πρὸς ἐξόρυξιν ἐργασίας τῶν καταλλήλων πρὸς ἀποσάβησιν παντὸς κινδύνου μέσων.

Αἱ καταλληλότεραι διὰ τὰς ἐργασίας ταύτας ἀδικακρίτως τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους ὥραι τῆς ἡμέρας εἶναι αἱ πρωῒναι, πρῶτον διότι ἐν καιρῷ θε-
ρους ἡ θερμοκρασία εἶναι ταπεινότερα καὶ ἐπομένως ἡ ἐργασία ἀνετωτέρα,
καὶ δεύτερον διότι, ἐπειδὴ ἐκ τῶν προτέρων δὲν εἶναι γνωστὸν ἐπὶ πόσον
χρόνον παραταθήσονται αἱ ἐργασίαι, ἐνδέχεται νὰ ἐπέλθῃ ἡ νύξ πρὸ τοῦ
πέρατος αὐτῶν, καὶ νὰ διακοπῶσι τοῦτου ἕνεκα αὐταί, τὸ τοιοῦτο δὲ οὐ
μόνον δυσχεραίνει τὰς ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ μεταβάλλει τὸ περιγενόμενον
τῶν ἐρευνῶν διὰ τὴν ταχίστην τοῦ πτώματος ἀποσύνθεσιν ἅμα ἐκτεθέντος
τούτου εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος.

Πολλὰ συνιστῶνται μέσα πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν ἀναδιδομένων κατὰ
τὴν ἐξόρυξιν τοῦ τάφου ἀναθυμιάσεων, ὡς τὸ χλωριούχον ἀσβέστιον, τὸ
ὕγρὸν τοῦ Labarraque, ὁ θεϊκὸς σίδηρος, τὸ φανικὸν ὄξυ κλπ. ἐξ ὧν,
καθ' ἡμᾶς, προτιμητέα διὰ λύσεις φανικοῦ ὀξέος εἰς ἀναλογία 5:100 ἢ
καὶ πυκνότερα.

Πλὴν τῶν συνήθων διὰ τὴν νεκροτομὴν ἐργαλείων καὶ τῶν ἀντισηπτι-
κῶν, ἕτερά ἐφόδια ἀπαιτοῦνται, διὰ τὰς ἐπὶ δηλητηριάσεων νεκροτομὰς, τὰ
ἐξῆς δοχεῖα ὑάλινα πλατύστομα μετὰ ὑαλίνων πωμάτων τοῦλάχιστον δύο
ικανῆς χωρητικότητος ὅπως ἐν αὐτοῖς ἀνέτως τεθῶσι τὰ ἐξαχθησόμενα
σπλάγχνα, σπληνία, καὶ λεπτὸν σχοινίον κατὰλληλον πρὸς περιέδωσιν τῶν
δοχείων, σφραγίς καὶ ἰσπανικὸς κηρὸς ὅπως σφραγισθῶσι καταλλήλως τὰ
δοχεῖα καὶ διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ ἱατροῦ καὶ διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Ἐξου-
σίας. Τινὲς τῶν ἱατροδικαστῶν δοξάζουσιν ὅτι τὰ ἀπὸ τοῦ λειψάνου ἐξαγό-
μενα σπλάγχνα, ἅτινα εἶναι προσωρισμένα διὰ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν, δέον
νὰ ἐντίθωνται ἐντὸς οἰνοπνεύματος. Ἡ τοιαύτη προφυλάξις εἶναι ὅλως πε-
ριττή, διότι, ἐνῷ ἄφ' ἐνὸς οὐδόλως προφυλάττει τὰ σπλάγχνα ἀπὸ τῆς
ἀποσυνθέσεως ἢ τῆς παραμορφώσεως τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀλλοιώσεων, ἄφ'
ἐτέρου δυσχεραίνει τὰς ἐργασίας, τὸ μὲν διὰ τὸ μὴ χημικῶς καθαρὸν αὐτοῦ,
τὸ δὲ διὰ τὴν ἐπὶ τὰ ἀλκαλοειδῆ, ἂν τοιαῦτα ὑπάρχωσι, δρᾶσιν.

Τοῦ τάφου ἀνορυχθέντος, ἐξελεύεται μετὰ τῶν θεουσῶν προφυλάξεων
τὸ φέρετρον, ἂν μὴ τοῦτο τυγχάνῃ ὁπωσδήποτε κατεστραμμένον, ἢ τὸ
λειψάνον μόνον, ἂν τὸ φέρετρον δὲν ἀντέχῃ εἰς τὸν ἐξελευσμόν, τοποθε-
τεῖται δὲ τὸ φέρετρον ἢ τὸ λειψάνον καταλλήλως ἐπὶ τραπέζης ἢ ἐτέρας
τινὸς ὑψηλῆς θέσεως παρακειμένης τῷ λίκκῳ. Περιττὸν νὰ ὑπομνήσωμεν
ἐνταῦθα ὅτι καθόσον προχωροῦσιν αἱ ἐργασίαι τῆς ἐξορύξεως τοῦ τάφου,
ἀνελευσμένου τοῦ φερέτρου καὶ νεκροτομῆς, ἐπανειλημμένη καὶ συχνὴ γί-
νεται χρῆσις τῶν καταλλήλων ἀπολυμαντηρίων μέσων.

Τῆς νεκροτομῆς προηγείται αὐτοψία τοῦ λειψάνου, δι' ἣς προσδιορί-
ζονται μετὰ μεγίστης λεπτομερείας καὶ ἀκριβείας ἅπανσαι αἱ τυχόν πα-
ρατηρούμεναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος καὶ τῶν μετὰ τοῦ δέρ-

ματος συνεχομένων βλεννογμένων βλάβαι, αλλοιώσεις ἢ κηλίδες· πρὸς τὴν σκοπὴν τοῦτον ἀνάγκη νὰ γυμνωθῇ καταλλήλως τὸ λείψανον καὶ μετὰ προσοχῆς νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ κοιλότητες τοῦ στόματος, τῶν ὀρθαλμῶν, τῆς ρινός, τῶν ὠτων, τοῦ ἀπηυθυσμένου, τῆς οὐρῆθρας.

Μεθόδος διὰ τὴν ἐπὶ δηλητηριάσεων νεκροτομὴν ἰδιαιτέρα δὲν ὑπάρχει, κανόνες ὁμῶς τινὲς ὑπάρχουσιν, ὧν οἱ κυριώτεροι συνοψίζονται ὡς ἑπεται:

Πρῶτον, ἐξετάζεται ἡ τοῦ στόματος καὶ φάρυγγος κοιλότης τὸ μὲν πρὸς ἀνεύρεσιν ἔχουσιν ἐκ τῆς δηλητηριώδους οὐσίας ἀπομείναντος ἐν ταῖς πτυχαῖς τοῦ βλεννογμένου ἢ ἀλλαχοῦ, τὸ δὲ διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν τοχῶν ἐν αὐταῖς αλλοιώσεων ἐκ τῆς τοπικῆς τοῦ δηλητηρίου δράσεως. Διὰ τὴν εὐχερῇ τῆς κοιλότητος ταύτης ἐξετάσιν ἐνεργοῦνται δύο τομαί, ἀρχόμεναι ἀπὸ τῶν γωνιῶν τῶν χειλέων τοῦ στόματος καὶ διήκουσαι ἐγκαρσίως πρὸς τὴν γωνίαν τῆς κάτω γένους· διὰ τῶν τομῶν τούτων τέμνονται οἱ μασητήρες μὲς καὶ οὕτω καταπίπτει ἡ γένυς, καταλιμπάνουσα χαίνουσαν τὴν κοιλότητα τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος. Ἄν κατὰ τὴν ἐξετάσιν τῆς κοιλότητος ταύτης εὐρεθῶσιν ἔγνη δηλητηρίου ἢ ὁπωσδήποτε ὑπίπου οὐσίας, παρὰ λαμβάνονται καὶ ἐντίθενται ἐντὸς ἰδίων ὑέλινων φαλιδίων καλῶς ἐπιπωματιζομένων ἢ ὑέλων ὠρολογίου διὰ περαιτέρω ἐξετάσιν.

Μετὰ τὴν κοιλότητα τοῦ στόματος καὶ φάρυγγος ἀνατέμνεται ἡ κοιλότης τῆς κοιλίας πρὸς ἐξετάσιν τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ καταλλήλως περισυλλογὴν αὐτῶν.

Καὶ κατὰ τινὰς μὲν τῶν συγγραφέων, ὁλόκληρος ὁ πεπτικὸς σωλὴν δεδομένος ἀνωθεν καὶ κάτωθεν πρὸ τῆς καρδίας καὶ κατὰ τὸ ἀπηυθυσμένον ἐξεκλύεται τοῦ κύτους τῆς κοιλίας καὶ ὅπως ἔχει ἐντίθεται ἐντὸς καταλλήλου δοχείου, ἀναβαλλομένης τῆς συλλογῆς τῶν ὑλῶν καὶ τῆς ἐξέταξέως τῶν παθολογικῶν αλλοιώσεων κατὰ τὸν χρόνον τῆς χημικῆς ἀνιχνεύσεως τοῦ δηλητηρίου, κατ' ἄλλους δὲ, περιδεθεὶς ὁ στόμαχος ἀνωθεν τῆς καρδίας καὶ κάτωθεν τοῦ πυλωροῦ εἰς δύο διάφορα μέρη, ἀποτεμένεται ἀνωθεν μὲν τῆς περιδέσεως κατὰ τὴν καρδίαν καὶ μεταξὺ τῶν δύο κατὰ τὸν πυλωρὸν περιδέσεων καὶ ἐξεκλύεται, μετὰ προσοχῆς δὲ διανοιγεται καὶ ἀγρεύεται τὸ ἐν αὐτῷ ὑγρὸν ἐν δοχείῳ ἰδίῳ, ἐξετάζονται δὲ καὶ περιγράφονται αἱ ἐπὶ τοῦ βλενωδούς καὶ ὀρώδους ὑμένους αλλοιώσεις· τοῦτ' αὐτὸ ἐνεργεῖται καὶ διὰ τὸν λοιπὸν πεπτικὸν σωλῆνα, καταλλήλως περιδεθέντα πρὸ τοῦ ἀπηυθυσμένου καὶ ἐξεκλυθέντα ὁ στόμαχος καὶ ὁ ἐντερικὸς σωλὴν φυλάττονται ἐν δοχείῳ διὰ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν.

Ἐκ τῶν δύο τούτων μεθόδων διὰ τὴν νεκροτομὴν τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ἐπὶ δηλητηριάσεων προτιμότερα φαίνεται ἡμῖν ἡ δευτέρα, διότι, ἐνῶ ἂν ἑνὸς ἐξασφαλίζει, ὡς καὶ ἡ πρώτη, τὰς ἐν τῷ πεπτικῷ σωλὴν ὑλίας

διὰ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν, ἀφ' ἑτέρου καθίστησι τὴν ἔρευναν τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων εὐχερεστέραν καὶ ὀρθοτέραν· διότι, ἐπειδὴ ὡς τὰ πολὺ λίαν μακρὸς χρόνος παρέρχεται ἀπὸ τῆς νεκροτομῆς μέχρι τῆς χημικῆς ἀναλύσεως, ἡ σῆψις ἐπὶ τοσούτον εἶναι προκεχωρημένη, ὥστε ἐνίοτε δυσχεραίνεται καὶ αὕτη ἡ ἀναγνώρισις τῶν διαφόρων τῶν σπλάγχνων τεμαχίων, πολλῶ δὲ μᾶλλον τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων.

Ζητητέον ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἢ ἐντὸς τῶν πτυχῶν τοῦ βλεννοῦμένους αὐτῶν τεμάχια ἢ ψήγματα τῆς δηλητηριώδους οὐσίας εἴτε φυτικῆς εἴτε ὀρυκτῆς, ἅτινα μετὰ προσοχῆς συλλεγόμενα καὶ περιγραφόμενα φυλάσσονται ἐν ἰδίῳ δοχείῳ καταλλήλῳ διὰ χημικὴν ἢ ἑτέραν περαιτέρω ἐξέτασιν.

Μετὰ τὸν πεπτικὸν σωλῆνα ἐξετάζονται τὰ λοιπὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ σπλάγχνα, σημειοῦνται καὶ περιγράφονται λεπτομερῶς αἱ τυχόν ἐπ' αὐτῶν ἀλλοιώσεις καὶ μέρος ἢ τὸ ὅλον αὐτῶν ἐντίθεται ἐν δοχείοις διὰ τὴν χημικὴν ἐξέτασιν. Σημειωτέον ὅτι, ἐπειδὴ τὰ γενικῶς ἐνεργοῦντα δηλητήρια ἀποταμιεύονται τὸ πλεῖστον ἐν τῷ ἥπατι, ὁπόθεν διὰ τῆς κυκλοφορίας φέρονται εἰς τοὺς νεφροὺς πρὸς ἀπόκρισιν, δεῖον τὰ ὄργανα ταῦτα, ἥπαρ καὶ νεφροί, πρωτίτως νὰ συλλέγωνται ὅπως χρησιμεύσωσι διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ δηλητηρίου.

Μετὰ τὴν κοιλίαν ἀνατέμνεται κατὰ τὸν συνήθη τῶν νεκροτομῶν τρόπον ὅτε θώραξ καὶ τὸ κορμίον, ἐξετάζεται λεπτομερῶς ἡ κατάστασις τῶν ἐν αὐτοῖς ὀργάνων, καὶ μέρος αὐτῶν, καὶ δὴ τῆς καρδίας, μετὰ αἵματος καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἐντίθεται ἐν δοχείοις καταλλήλοις.

Τῆς νεκροτομῆς περατωθείσης καὶ τοῦ λευψάνου ταφέντος, τὰ ἐνέχοντα τὰ σπλάγχνα καὶ τὰς ὕλας δοχεῖα ἐπιπωματίζονται, περιδένονται καταλλήλως καὶ σφραγίζονται ἰσπανικῷ κηρῷ, ἐπιτιθεμένης τῆς σφραγίδος τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν νεκροτομήν ἱατροῦ καὶ τῆς παρισταμένης Ἀρχῆς, ἐπὶ ἐκάστου δὲ δοχείου ἐπικολλᾶται δελτίον, φέρον ἀριθμὸν ἴδιον ὅπως ἐν τῇ συνταχθῆσομένῃ ἐκθέσει σημειωθῇ ἀκριβῶς τὸ περιεχόμενον ἐκάστου δοχείου. Τὰ δοχεῖα οὕτω σφραγισθέντα παραδίδονται τῇ ἀνακριτικῇ ἀρχῇ, ἐκτὸς ἂν διὰ τῆς αὐτῆς παραγγελίας ἐντέλληται τῷ αὐτῷ ἱατρῷ ἢ διὰ τῆς χημείας ἀνίχνευσις τοῦ δηλητηρίου.

β' Ἀνίχνευσις τοῦ δηλητηρίου. — Αἱ πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ δηλητηρίου ἐργασίαι εἶναι λίαν ποικίλαι καὶ πολλὰπλὰ ἀναλόγως τῆς φύσεως αὐτοῦ, τῆς ἐν τῷ σώματι ποσότητος, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς δικογραφίας ἐνδείξεων.

Βεβαίως, ὑπαρχουσὼν ἀπὸ τῆς ἀναρίσεως ἐνδείξεων ἔστω καὶ ἀτελῶν περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου, ἢ ἂν αἱ ἐνδείξεις αὗται προκύπτωσιν ἀπὸ τῆς νεκροτομῆς, αἱ διὰ τὴν ἀνίχνευσιν ἐργασίαι τὰ μάλιστα ἀπλοποιοῦνται, σπανίως ὅμως ὑπάρχουσι τοιαῦται ἐνδείξεις· ὡς τὰ

πολλὰ τὸ κύριον καὶ οὐσιώδες τῆς ἀνακρίσεως ζήτημα εἶναι τοσοῦτο γενικὸν καὶ ἀπόλυτον, ὥστε αἱ δυσχέρειαι τῆς ἀνιχνεύσεως παραμένουσιν ὅλως ἀκέραιαι.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 98 κλπ. τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν δηλητηρίων συνιστᾶται ὑπὸ τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς τοῦλάχιστον τριμελὲς ἐπιτροπεία, ἥς τὸ ἓν μέλος εἴξ ἀνάγκης δεόν νὰ ᾖναι χημικός, τὰ δὲ δύο ἑτέρα ἱατροί, ἡ καὶ ἀντιστρόφως εἰς ἱατρός καὶ δύο χημικοί· οὐδέποτε ἔστω ἡ ἐπιτροπεία μονομερὲς μόνον ὑπὸ ἱατρῶν ἢ ὑπὸ χημικῶν ἀποτελουμένη, διότι ὑπάρχουσι περιστάσεις καὶ προτείνονται ζητήματα πρὸς λύσιν, ἀπαιτοῦντα εἴξ ἀνάγκης τὴν παρουσίαν καὶ ἱατρῶν καὶ χημικῶν.

Τῇ ἐπιτροπείᾳ, ὁρισθείσῃ καταλλήλως, παραδίδονται ἐσφραγισμένα τὰ ἐνέχοντα τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγχνα δοχεῖα, ἅτινα μεταφέρονται τῇ ἐπιστασίᾳ αὐτῇ· εἰς τὸ διὰ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν ἐργαστήριον, ἐνθα τοποθετοῦνται ἐν ἰδίῳ ἐρμαρίῳ, ὅπερ σφραγίζεται ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπείας. Ἄν παρίσταται ἀνάγκη βοηθοῦ διὰ τὰς ἐργασίας τῆς ἀνιχνεύσεως, προτείνεται τοιοῦτος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἀρχὴν καὶ ὁρίζεται. Ἡ ἐπιτροπεία, ὑπ' ὅφιν ἔχουσα τὰ προταθέντα ζητήματα καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐργασιῶν, κανονίζει τὰς ἐργασίμους ὥρας, καθ' ἃς, συνεχομένη καὶ τηροῦσα ἀκριβὲς καὶ πιστὴν πρωτόκολλον τῶν ἐργασιῶν ἐκδόσης ἡμέρας, προσυπογραφόμενον ἐκαστοτε ὑπ' ἀπάντων τῶν μελῶν, προβαίνει εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς, σφραγίζουσα καθ' ἐκαστὴν ἐν ἰδίῳ ἐρμαρίῳ τὰς πρὸς ἐργασίαν χρησιμεύουσας ὕλας καὶ ὄργανα.

Αἱ πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν δηλητηρίων ἐργασίαι συνοφίζονται εἰς τὰς ἐξῆς:

1. Δοκιμασίαι τῶν ἀντιδραστηρίων, ὧν γενήσεται χρῆσις ὅπως βεβαιωθῇ τὸ χημικῶς καθαρὸν αὐτῶν· ἡ δοκιμασία αὕτη εἶναι πάντοτε ἀναγκαία καὶ ἂν ἐκ τῶν προτέρων εἰκχίζεται ὡς βεβαίον τὸ χημικῶς καθαρὸν τῶν ἀντιδραστηρίων.
2. Βεβαίωσις τοῦ ἡλυμάντου τῶν σφραγιδῶν τῶν ἐπὶ τῶν ἐνεχόντων τὰ σπλάγχνα καὶ τὰς ὑπὸ ἐξέτασιν ὕλας δοχείων.
3. Ἐκλειπούσης ἐνδείξεως περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου, ἀπαντα τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγχνα καὶ αἱ συμπαρομαρτοῦσαι ὕλαι διαίρουνται εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ μὲν χρησιμεύει διὰ τὰς ὅλας ἐργασίας τῆς ἀνιχνεύσεως, τὸ δὲ δι' ἐπανάληψιν τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἔλεγχον τοῦ περιγνομένου τῶν πρώτων ἐργασιῶν, τὸ δὲ τελευταῖον τρίτον σφραγίζεται ἐκ νέου καὶ φυλάσσεται ὅπως παραδοθῇ σὺν τῇ ἐκθέσει εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν δι' ἐνδεχομένην ἐπιγνωμοσύνην.
4. Ἐξέτασις διὰ τε τοῦ μικροσκοπίου καὶ διὰ τῆς χημικῆς οὐσιῶν στερεῶν ἢ περιῶν τοιούτων εὐρεθειῶν ἐν τῷ στομάχῳ ἢ ἀλλὰχρῷ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος, ἡ καὶ κατασχεθειῶν ὑπὸ τῆς Δικαιοσύνης ὡς ὑπόπτων εἶτε εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ θύματος εἶτε εἰς τὴν τοῦ ὑποτιθεμένου αὐτοσυργοῦ.
5. Τὰ μέρη τῶν

σπλήγγων καὶ ὕλῶν τὸ διὰ τὰς πρῶτας ἐργασίας προωρισμένον μερίζεται εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ μὲν προώριστα διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν πτητικῶν δηλητηρίων, ὡς τοῦ χλωριοφορμίου, οἰνοπνεύματος, ὑδροκυανικοῦ ὀξέος, φωσφόρου κλπ., τὸ δὲ διὰ τὴν τῶν ἀλκαλοειδῶν καὶ τὸ τρίτον διὰ τὴν τῶν μετὰλλων. 6. Ἀνευρεθέντος ἀλκαλοειδοῦς δηλητηρίου, ἐπιχειροῦνται πρὸς βεβαιώσιν τοῦ εἶδους αὐτοῦ καὶ φυσιολογικὰ ἐπὶ ζῶων πειράματα συγκριτικῶς ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς ἐξαχθείσης ὑπόπτου ὕλης, ἀφ' ἑτέρου δὲ δι' ἀλκαλοειδοῦς χημικῶς καθαρῷ, παρέχοντος παραπλησίως τῇ ὑπόπτῳ ὕλῃ ἀντιδράσεις. 7. Ἡ ἐκ τῶν σπλήγγων ἐξαχθεῖσα ὕλη ἢ φέρουσα τὰς ἀντιδράσεις γνωστῶν δηλητηρίων καὶ ἢ θεωρουμένη ὡς τοιοῦτον, πλὴν τῶν πτητικῶν καὶ τοῦ φωσφόρου ἐντίθεται ἐν καταλλήλῃ συσκευῇ ἀναλόγως τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου, σφραγίζεται καὶ παραδίδεται τῇ Δικαιουσύνῃ ὡς σῶμα ἐγκλήματος. 8. Τούτων τελεσθέντων, συντάσσεται ἡ ἔκθεσις, ἥτις ἔστω λεπτομερὴς ἀφήγησις ἀπασῶν τῶν ἐργασιῶν καθ' ἣν ἐνηργήθησαν αὐταὶ τάξις καὶ χρονολογίαν.

Ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, ἡ παρουσίᾳ ὀργανικῶν οὐσιῶν ἐν ταῖς τῶν δηλητηρίων διαλύσει παρεμποδίζει τὰς διὰ τῶν ἀντιδραστηρίων συνήθεις ἀντιδράσεις αὐτῶν καὶ ἰσομένως δυσχεραίνει ἢ καὶ ὅλως παρακωλύει τὸν προσδιορισμὸν αὐτῶν, ἀνάγκη ἀπαραιτήτως ὅπως ἀποχωρισθῶσι τὰ δηλητήρια ἀπὸ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, μεθ' ὧν εἶναι συνηνωμένα ἐν τοῖς σπλήγχοις. Οὐ μόνον δὲ δι' ἐκάστην δηλητηρίων τάξιν, ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, καὶ διαφόρος ὑπάρχει καὶ ἀπαιτεῖται μέθοδος πρὸς ἀπομόνωσιν τοῦ δηλητηρίου καὶ χωρισμὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δηλητήριον, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει διὰ τὰ συχνότερον ἀπαντῶντα εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν πράξιν, πολλαὶ προὔχθησαν μέθοδοι παρὰ τῶν διαφόρων χημικῶν καὶ τεχνολόγων. Ἐνταῦθα πραγματευόμενοι ἐν γένει περὶ ἀνίχνεύσεως τῶν δηλητηρίων θελομεν, λαλήσει περὶ τῶν ἀσφαλεστέρων καὶ μᾶλλον ἐν χρήσει, ἅμα δὲ καὶ εἰς τὴν ἀνίχνευσιν ἀπάντων σχεδὸν τῶν δηλητηρίων ἐφαρμοζομένων, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ διαλάβωμεν εἰς τὰ καθ' ἑκάστον τῶν δηλητηρίων περὶ τῶν εἰδικῶν δι' ἑκάστον τούτων.

Ἐπειδὴ διὰ τὴν τάξιν τῶν οὕτω δὴ λεγομένων πτητικῶν οὐσιῶν, ἐν αἷς συγκαταλέγεται καὶ ὁ φωσφόρος, ἀπαιτοῦνται καὶ συσκευαὶ καὶ μέθοδοι ἰδίαι δι' ἑκάστον τούτων, ἀναβῆλλοντες τὴν περιγραφὴν αὐτῶν ἐν ταῖς καθ' ἑκάστον, περιοριζόμενοι ἐνταῦθα μόνον εἰς τὰς ἀφορώσας εἰς τὰ μεταλλικὰ καὶ τὰ ἀλκαλοειδῆ δηλητήρια.

1. *Ἀνίχνευσις μεταλλικοῦ δηλητηρίου.* — Πρωτίστη ἐργασία πρὸς ἀνίχνευσιν μεταλλικοῦ δηλητηρίου εἶναι, ὡς ἥδη εἴρηται, ὁ ἀποχωρισμὸς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν πρὸς τοῦτο πολλαὶ προὔχθησαν μέθοδοι, αἱ

τανῶν ὁμῶς μᾶλλον ἐν χρήσει γενικαί τοιαῦται μέθοδοι εἶναι δύο. Διὰ τῆς μὲν τούτων ἐπιτυγχάνεται ἡ τελεία ἀπανθράκωσις τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας ἡ κατὰστροφὴ αὐτῶν καὶ οὕτω εἰς ἀμφοτέραις τὰς περιστάσεις ὁ ἀποχωρισμὸς τῆς ζητουμένης οὐσίας. Σημειωτέον ὅτι, ἐπειδὴ αἱ μεταλλικαὶ οὐσίαι οὐδόλως ἐπηρεάζονται εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν ὑπὸ τῶν χημικῶν μέσων, δι' ὧν κατορθοῦται ἡ ἀπανθράκωσις ἢ ἡ κατὰστροφὴ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἔπεται ὅτι πάντοτε ἡ τῶν μεταλλικῶν δηλητηρίων ἀνίχνευσις εἶναι εὐκολωτέρα, ἐνῶ τούναντιον, ἐπειδὴ τὰ ἀλκαλοειδῆ συγκαταστρέφονται ἢ συναπανθρακοῦνται μετὰ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν τῇ δράσει τῶν πρὸς τοῦτο χημικῶν οὐσιῶν, ἀνάγκη νὰ τελεσθῇ ὁ ἀποχωρισμὸς τῶν ἀλκαλοειδῶν χωρὶς κατὰστροφῆς τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, τοῦθ' ὅπερ δυσχεραίνει τὰ μάλιστα τῆς ἐργασίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει προκαταρκτικὴ πάσης μεθόδου ἐργασία, εἴτε περὶ ἀλκαλοειδοῦς εἴτε περὶ μεταλλικοῦ δηλητηρίου πρόκειται, συνίσταται εἰς τὴν κατὰτομὴν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν καὶ τὴν μετατροπὴν αὐτῶν εἰς πόλτον· πρὸς τοῦτο γίνεται χρήσις ψαλλιδίων καὶ λαβιδίων καθαρῶν, δι' ὧν κατὰτέμνονται εἰς λεπτότατα τεμάχια δίκην πόλτου, τὰ διὰ τὴν κατάρτησιν ἐργαλεῖα, μετὰ τοῦτο ἀποπλύνονται κκλῶς δι' ἀφρόνους ὕδατος, ἐντίθενται ἀκολούθως ἐν θερμῷ ὕδατι μετὰ σάπωνος, μετὰ παρέλευσιν δὲ ὥρων τινῶν πλύνονται ἐκ νέου δι' ἀφρόνους ὕδατος, ἀπομάσσονται καὶ ἀπαλείφονται λιπαρῶς οὐσίαι.

Μέθοδος πρὸς ἀπανθράκωσιν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν. — Τὰ εἰς πόλτον μεταβληθέντα διὰ κατάρτησεως σπλῆγγα μετὰ μέρους ἐκ τῶν ὑπόπτων ὑγρῶν ἐντίθενται καταλλήλως ἐν ὑελίνῃ κερατίνῃ, ἀποληγούσῃ εἰς ὑποδοχέα καὶ φεροῦσῃ ὅπην δι' ὑελίνου πώματος στεγανῶς κλειομένην, ἐπιχίεται δὲ ὅσων τὸ τρίτον τοῦ βάρους τῶν οὐσιῶν ἄκρατον θεικόν ὀξύ, ἐπιπωματίζεται ἡ κερατίνη καὶ ὑποβάλλεται εἰς ἀπόσταξιν ἐν ἀμμοχώρα. Κατὰ τὴν τελείαν ἀπόσταξιν ἀπομένει ἐν τῇ κερατίνῃ ἀνθράξ, ὅστις ἔστω λίαν πυρῶδης, ἐλαφρὸς, στιλβῶν καὶ ξηρὸς, ἐξάγεται καὶ λειοτριβεταὶ ἐν ἰγδίῳ, παραλαμβάνεται δ' ἐν κάψῃ ἐκ πορσελάνης ἢ ἐν ὑελίνῃ σφαίρῃ διὰ τοῦ δεκάτου τοῦ βάρους αὐτοῦ νιτρικοῦ ὀξέος πυκνοῦ καὶ ὑποβάλλεται εἰς ἐξάτμισιν ἐπὶ δύο ὥρας εἰς ἐλεύθερον πῦρ, εἴτα παραλαμβάνεται δι' ἀπεσταγμένου καὶ διηθεῖται διὰ χάρτου Berzelius ἀφοῦ ἀποψυχῇ. Τὸ τῆς διηθήσεως ὑγρὸν ἔστω διαυγές, ἄχρουν καὶ καθαρὸν· ἂν δὲ ποτε τυγχάνῃ θολερὸν ἢ κιτρινίζον, τοῦθ' ὅπερ ἐνδείκνυσιν ἀτελεῖ ἀπανθράκωσιν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἐξατμίζεται τῇ προσθήκῃ πυκνοῦ θεικοῦ ὀξέος μέχρι ξηροῦ, τὸ ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται διὰ ζέοντος ἀπεσταγμένου ὕδατος.

Ἐν τῷ οὕτῳ παραχθέντι ὑγρῷ διαχέτεται ὕδρουθεικόν ὀξύ ἐκπλυνον

ἐπὶ πολλὰς συνεχεῖς ὥρας κατ' ἐπανάληψιν μέχρι τελείου κορεσμοῦ αὐτοῦ, ὅτε τὰ ἐν αὐτῷ μέταλλα καταβυθίζονται ὡς θειούχοι ἐνώσεις.

Συντελεσθὲν τὸ ἔζημα τοῦτο εἶναι ἢ μέλαν ἢ κίτρινον· καὶ εἰ μὲν μέλαν, ἐνδείκνυσθαι τὴν παρουσίαν ὑδραργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου, εἰ δὲ κίτρινον, τὴν παρουσίαν ἀρσενικοῦ, στίμμεος· καὶ τὸ μὲν μέλαν ἔζημα συλλέγεται, ἀποπλύνεται καὶ ἐντίθεται ἐν κάψῃ ἐκ πορσελαίνης μετὰ γραμμῶν καθαροῦ νιτρικοῦ ὀξέος, ἀφοῦ τὸ μεγάλειτερον τοῦ ὀξέος μέρους διὰ ζέσεως ἐκδιωχθῇ, διαλύεται τὸ ὑπόλειμμα ἐν ὕδατι ἀπεσταλαγμένῳ καὶ ἐνεργοῦνται αἱ χαρακτηριστικαὶ τοῦ ὑδραργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου ἀντιδράσεις διὰ τὸν προσδιορισμὸν αὐτῶν, τὸ δὲ κίτρινον ἔζημα, ὅπερ εἶναι διαλυτὸν ἐν ἀμμωνίᾳ, διαλύεται διὰ ζέοντος νιτρικοῦ ὀξέος καὶ ζητοῦνται διὰ τῶν χαρακτηριστικῶν ἀντιδράσεων ἐν τῇ διαλύσει ταύτῃ τὸ ἀρσενικόν, τὸ στίμμι.

Ἄν δὲ μὴ ἀποτελεσθῇ ἔζημα ἐν τῷ ὑγρῷ διὰ τῆς διαχετεύσεως τοῦ ὑδροθεικοῦ ὀξέος, ἐκτελοῦνται ἕτεροι ἐργασίαι, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ ἐν ἐκτάσει διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν τυχόν ἐν τῷ ἀρχικῷ ὑγρῷ μεταλλικῶν οὐσιῶν.

Μέθοδος πρὸς κατεστροφὴν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν. — Ἡ πολτώδης τῶν σπλάγγων οὐσία, μετρίως ἀραιωθείσα δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος, ἐντίθεται ἐν κάψῃ ἐκ πορσελαίνης, ἐπιχέεται πυκνὸν ὑδροχλωρικὸν ὀξύ ὅσον τὸ βάρος τῶν οὐσιῶν καὶ δύο ἔως τρεῖς γράμματα χλωρικοῦ καλίου, ὑποβάλλεται δὲ εἰς ζέσιν ἐπὶ ἀτμολούτρου προστιθεμένου ἐκάστοτε χλωρικοῦ καλίου ὅσον 1-2 γραμμῶν καὶ, ἀνακινουμένου τοῦ μίγματος, μετὰ τὴν τελείαν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν κατεστροφὴν προστίθεται ἱκανὴ ἀπεσταλαγμένου ὕδατος ποσότης καὶ ζέει ἕως ἂν παύσῃ ἡ τῶν ἀτμῶν τοῦ χλωρίου ἀνάδοσις, εἶτα διηθεῖται ψυχρόν. Τὸ ἐκ τῆς διηθήσεως ὑγρὸν ἔστω διαυγές κίτρινίζον, εἰς τοῦτο δὲ διαχετεύεται ἐπὶ πολλὰς ὥρας καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἐκπλυτον ὑδροθεικὸν ὀξύ, ὅπερ καταβυθίζει, ὡς καὶ εἰς τὴν ἑτέραν μέθοδον, τὰ μέταλλα εἰς θειούχους ἐνώσεις. Τὸ ἔζημα πλύνεται καὶ διαλύεται δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ χλωρικοῦ καλίου ἐπὶ ἀτμολούτρου, μετ' ὃ διηθεῖται καὶ τὸ ὑγρὸν δοκιμάζεται διὰ τῶν καταλλήλων ἀντιδραστηρίων πρὸς ἀνεύρεσιν ὑδραργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου ἐπὶ μέλανος, ἀρσενικοῦ δὲ, στίμμεος, κασιτέρου ἐπὶ κίτρινου ἔζηματος.

Ἀκριβέστεραι μέθοδοι πρὸς ἀνίχνευσιν ἐνὸς ἐκάστου ἰδίᾳ δηλητηρίου ἐκτεθῆσονται ἐν τῷ ἐιδικῷ μέρει, ὅρα δὲ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ Μεθόδῳ πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηρίων (1).

2. *Ἀνίχνευσις ἀλκαλοειδῶν.* — Ἐπειδὴ αἱ οὐσίαι αὗται, ὡς ἤδη εἰρη-

(1) Ἄ. Γεωργανῆ. — Μέθοδοι πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηρίων. Ἐν Ἀθήναις, 1876.

ται, διὰ τῶν πρὸς ἀπανθράκωσιν ἢ καταστροφῇ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν χημικῶν μέσων συγκαταστρέφονται καὶ ὁ σκοπὸς ματαιοῦται, πολλαὶ ἐπεινοήθησαν μέθοδοι πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν ἀλκαλοειδῶν ἀπὸ τῶν σπλάγγων χωρὶς καταστροφῆς τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἡ ἀσφαλεστέρα καὶ μᾶλλον ἐν χρήσει εἶναι ἡ τοῦ Stas τροποποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Otto. Σημειωτέον ὅτι ὅπως διὰ τὰ μεταλλικὰ δηλητήρια οὕτω καὶ διὰ τὰ ἀλκαλοειδῆ ὑπάρχουσιν εἰδικαὶ διὰ τὰ καθ' ἑκάστον μέθοδοι, εἰς ἀπάσας ὁμῶς σχεδὸν αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι μέχρις ὀρισμένου τελοῦνται κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Stas-Otto, διό καὶ ταύτην μόνον περιγράφομεν ἐνταῦθα.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος μέθοδος τοῦ Stas στηρίζεται εἰς τὸ δόγμα ὅτι «ἅπαντα τὰ μέχρι τοῦ νῦν γνωστὰ ὀργανικὰ ἀλκαλοειδῆ σχηματίζουσι μετὰ διαθρόων ὀξέων, καὶ δὴ μετὰ τρυγικοῦ ὀξέος, ἅλατα ὅζυνα διαλυτὰ ἐν ὕδατι καὶ οἰνοπνεύματι καὶ ἄτινα, διαλυθέντα, εὐκόλως ἀποσυντίθενται ὑπὸ τῶν μονίμων ἀλκαλίων· τὰ οὕτω ἀποχωρισθέντα ἀλκαλοειδῆ παραμένουσι διαλελυμένα ἐπὶ τινι χρόνῳ καὶ ἐπομένως τότε κατορθοῦται ἡ ἀναδιάλυσις αὐτῶν ἐν αἰθέρι, ἃν οὗτος τυγχάνῃ εἰς ἀρκούσαν ποσότητα».

Ἐνεργεῖται δὲ ἡ μέθοδος αὕτη ὡς ἔπεται:

Τὰ εἰς πόλτον μεταβεβλημένα σπλάγγνα ἐν ὑελίνῃ σφαίρᾳ μετὰ διπλάσιον τὸ βάρος οἰνοπνεύματος 95⁰ καὶ οἰνοπνευματώδους διαλύσεως τρυγικοῦ ὀξέος, ἕως ἄν τὸ μίγμα ἀντιδρῇ ὀξύτως, κατεργάζονται ἐπὶ ὥραν ἐπὶ ἀτμολούτρου εἰς μετρίαν θερμοκρασίαν, εἴτα τὸ μίγμα ἐκθλίβεται ψυχρὸν διὰ σπληνίου, τὸ ἐν τῷ σπληνίῳ στερεόν ὑπόλειμμα κατεργάζεται ἐκ νέου δι' οἰνοπνεύματος καὶ ἐκ νέου ἐκθλίβεται· ἡ κατεργασία αὕτη ἐπὶ στερεῶν οὐσιῶν ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις· ἅπαντα τὰ οἰνοπνευματοῦχα ὑγρὰ διηθoῦνται, τὸ δ' ἐν τῷ ἥθμῳ πλύνεται δι' ἀνύδρου οἰνοπνεύματος· τὸ τῆς διηθήσεως προϊόν ἐξατμίζεται ἡρέμα ἐν ἀρχῇ μὲν ἐπὶ ἀτμολούτρου, εἴτα δὲ ὑπὸ κώδωνα ὑπεράνω θειικοῦ ὀξέος· τὸ μετὰ τὴν ἐξάτμωσιν ὕδατος ὑγρὸν διηθεῖται δι' ἥθμοῦ ὕδατι διαθρόου, καὶ τὸ ἐν ἥθμῳ ὕδαρ ἐπανειλημμένως πλύνεται, τὰ τῆς διηθήσεως ὑγρὰ ἐξατμίζονται ἐπὶ ἀτμολούτρου μέχρι συστάσεως ἐκχυλίσματος, τὸ ὑπόλειμμα διαλύεται ἐν ἀρχῇ δι' οἰνοπνεύματος στάχθην ἐπιχειομένου, εἴτα δὲ ἐκ μιᾶς προστίθεται οἰνόπνευμα εἰς ἀρκούσαν ποσότητα πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν ἀδιάλυτων μερῶν· ἡ διάλυσις αὕτη διηθεῖται δι' ἥθμοῦ οἰνοπνεύματι διαθρόου καὶ τὸ διήθημα ἐξατμίζεται· τὸ ὅζυνον τοῦτο μετὰ τὴν ἐξάτμωσιν ὑπόλειμμα διαλύεται δι' ὀλίγου ὕδατος, εἰς τὴν διάλυσιν προστίθεται αἰθέρ καὶ ἀναταράσσεται ἰσχυρῶς· τὸ μίγμα (ἡ ὀξύνη αὕτη διάλυσις, οὐσα τυχὸν λίαν ὀξύνη, ἐξουδετεροῦται μετρίως δι' ἀρκεῖς διαλύσεως καυστικοῦ ἢ ἀνθρακικοῦ νάτρου, πάντοτε ὁμῶς ἔστω ἡ διάλυσις μετρίως ὀξύνη)· μετὰ ἥρεμiam ὁ ἐπιπλέων αἰθέρ μεταγγίζεται καὶ φυλάσσεται ἐν ἰδίῳ δοχείῳ (εἰς

τὰς χρωματισμένους ταύτας αἰθερίους διαλύσει· ἐμπεριέχονται τυχόν ἢ κολχικίνη, δακτυλιδίνη, πικροτοξίνη, μεμιγμέναι μετὰ χρωματιστικῶν ὑλῶν), τὸ μετὰ τὸν μεταγγρισμὸν ὑδατῶδες ὑπόλειμμα μετὰ νέου αἰθέρος ἀναταράσσεται καὶ πάλιν μεταγγριζομένου τοῦ αἰθέρος μετὰ ἡρεμίαν τοῦ μίγματος· ἢ δι' αἰθέρος αὐτῇ κατεργασία ἐπαναλαμβάνεται ἕως ἂν ὁ αἰθερὸς μὴ χρωματίζεται· ἢ ἐκ τῶν τελευταίων μεταγγρισμῶν αἰθεριοῦχος διάλυσις σημειοῦται δι' Α καὶ φυλάσσεται διὰ περαιτέρω ἐρεύνης· τὸ δὲ ὑδατῶδες ὑπόλειμμα θερμίνεται πρὸς τελείαν τοῦ αἰθέρος ἐξάτμισιν καὶ ἐξουδετεροῦται ἰσχυρῶς δι' ἀλκοοεῖας νάτρου ὅπως ἡ τυχὼν ἐνυπάρχουσα μορφίνη καταστῇ ἐντελῶς ἀδιάλυτος εἰς τὸν αἰθέρα· ἢ ἀλκαλικὴ διάλυσις μετὰ αἰθέρος διαλύονται, τὰ λοιπὰ ἀλκαλοειδῆ πλὴν τῆς μορφίνης ἀναταράσσονται ἰσχυρῶς καὶ σημειοῦται τὸ μίγμα διὰ Β. Μικρὸν μέρος ἐκ τοῦ ἐπιπλέοντος μετὰ τὴν ἐντελῆ ἡρεμίαν αἰθέρος ἐξατμίζεται ἐπὶ ὕλου ὠρολογίου εἰς θερμοκρασίαν 30°, τὸ ὑπόλειμμα παρίσταται ἡ δίκην ἐλαιωδῶν γραμμῶν μετὰ ὁσμῆς ἰδίαις, δριμείας καὶ διαπεραστικῆς (πητικῶν ἀλκαλοειδῶν) ἢ δίκην κρυστάλλων καὶ πετῶν (μόνιμον ἀλκαλοειδές), ἀναλόγως δὲ τῆς ἐνδείξεως ταύτης ἐνεργοῦνται αἱ λοιπαὶ ἐργασίαι διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ τυχὼν ἐνυπάρχοντος ἀλκαλοειδοῦς καὶ τὸν προσδιορισμὸν αὐτοῦ διὰ τῶν οἰκείων ἀντιδράσεων. Αἱ γενικαὶ τῶν ἀλκαλοειδῶν ἀντιδράσεις συνοψίζονται ἐν πίνακι ὡς ἔπεται (πίναξ ἀντιδράσεων σελ. 608).

Ὅπως δὴ ποτε, προσδιορισθέντος τοῦ εἶδους τοῦ ἀλκαλοειδοῦς πρὸς ὀριστικὴν βεβαιώσιν τῆς ὑπάρξεως ἐν τοῖς ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγγχοις φυτικῶν ἀλκαλοειδοῦς, ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῶσι καὶ αἱ προσήκουσαι διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν πτωματικῶν ἐργασίαι καὶ ἀντιδράσεις.

3. *Ανίχνευσις πτωματικῶν*. — Ὑπὸ τὸν ὄρον πτωματίνη ἢ πτωματίνη κατὰ Gautier, ἢ πτωματίνη κατὰ Chapuis σημαίνονται αἱ ἐν τοῖς πτώμασιν εἰς ἀποσύνθεσιν διατελοῦσιν αὐτομάτως παραγόμεναι βάσεις, μεγάλην πρὸς τὰς φυτικὰς βάσεις ἔχουσαι συγγένειαν καὶ τοῦτου ἕνεκα ἀλκαλοειδῆ πτωματικὰ ἢ πτωματῖναι ἀποκληθεῖται.

Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῶν, συγχρόνως τῷ 1872 συντελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Selmi ἐν Βολωνίᾳ τῆς Ἰταλίας ἀφ' ἐνός, καὶ ὑπὸ τοῦ Armand Gautier ἐν Παρίσι· ἀφ' ἑτέρου, μεγάλως ἔκτοτε ἀπασχολεῖ τοὺς περὶ τὴν ἰατροδικαστικὴν, καὶ δὴ τὴν τοξικολογίαν, ἀσχολουμένους. Καὶ δικαίως· διότι, ἐπειδὴ τὰ πολλὰ τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν ἀντιδραστήρια ἀντιδρῶσι καὶ ἐπὶ τῶν πτωματικῶν κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον, ἀποβαίνει τὰ μάλιστα δυσχερὲς ἐπὶ ὑπονοῶν δηλητηριάσεως δι' ἀλκαλοειδῶν νὰ ἀποφανθῇ τις μετὰ βεβαιότητος.

Ἀπὸ τοῦ 1872 πολλὰί ἐγένοντο ἐρευναι καὶ μελέται περὶ τοῦ ζητήματος τῶν πτωματικῶν, αἵτινες μεθ' ὅλην τὴν ἀντίφασιν τινων καὶ τὴν δυσ-

πιστίαν ἄλλων συγγραφῶν περὶ τῆς πραγματικῆς ὑπάρξεως τῶν νέων τούτων βάσεων, ἀπέληξαν εἰς τὴν ὀριστικὴν βεβαίωσιν τῆς αὐτομάτου παραγωγῆς πτωματινῶν ἐν τοῖς ὑπὸ σῆψιν διατελοῦσι πτώμασιν.

Κατὰ τὸν Selmi, ὁ τῶν πτωματινῶν ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν ὑλῶν ἐνεργεῖται ὡς ἐξῆς:

Αἱ ὑλαι κατεργάζονται ἐν καθαρῷ οἶνοπνεύματι καὶ μετρίως διὰ θεϊκοῦ ὀξέος ὀξεινισμένῳ, εἴτα διηθοῦνται, παραλαμβάνονται ἐκ νέου δι' οἶνοπνεύματος καὶ ἐκ νέου διηθοῦνται, ἀμφοτέρω τὰ οἶνοπνευματοῦχα ὑγρὰ ὁμοῦ ἐξατμίζονται ἐπὶ ἀτμολούτρου μέχρι συστάσεως σεραπίου, τὸ ὑπόλειμμα μίγνυται μετὰ βαρείας καὶ ὀξειδίου βαρείας εἰς ἀρκοῦσαν ποσότητα καὶ ἀποτελεῖται οὕτω κόνις ὑδρομερῆς. Ἐκ τῆς κόνεως ταύτης ἐξάγονται αἱ πτωματινῆαι κατὰ τρεῖς τρόπους:

α' *Ἐξαγωγή πτωματινῶν δι' αἰθέρος.* — Ἡ ὑδρομερῆς κόνις παραλαμβάνεται δι' αἰθέρος καὶ ὑποβάλλεται εἰς κατεργασίαν ἐν αὐτῷ, εἴτα δὲ διηθεῖται, τὸ ἐν τῷ ἡθμῷ κατεργάζεται ἐκ νέου δι' αἰθέρος καὶ διηθεῖται· τὰ αἰθεριοῦχα ὑγρὰ ἐξατμίζονται εἴτε αὐτομάτως εἴτε ὑπὸ κώδωνα ἀεραντλίας, μένει δὲ ὑπόλειμμα ἄφθονον ὡχροκίτρινον, παχὺ τὴν σύστασιν, ὁσμῆς εἰδικῆς, παρεμπεροῦς τῷ ἀνθρωπίνῳ σπέρματι, οὐδόλως προσπελαζούσης τῇ τῆς νικοτίνης ἢ κωνιίνης, μετρίως προσεγγιζούσης πρὸς τὴν τοῦ μεθυλικοῦ καὶ ἐθυλικοῦ ἀμνίου, ἀντιδράσεως ἀλκαλικῆς ἰσχυρᾶς ἐπὶ τοσούτον, ὥστε ἐρυθρὸς χάρτης τοῦ ἡλιοτροπίου κρεμάμενος ἀνωθεν τῆς κάψης ἐρυθραίνεται· ἐπὶ τῇ προσεγγίσει ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος δὲν ἀναδιδόνται λευκοὶ ἄτμοι. Ὑπὸ τὴν δράσιν τῆς ἀτμοσφαίρας τὸ ὑπόλειμμα τοῦτο φαιοχρωματίζεται· ἀτελῶς διαλύεται ἐν ἀπλῷ ὕδατι, ἐντελῶς δὲ ἐν ὀξεινισμένῳ διὰ θεϊκοῦ ὀξέος, ἡ δὲ διάλυσις εἶναι διαυγῆς καὶ κεχρωματισμένη, τὸ ἐκ τῆς διαλύσεως τούτης παραγόμενον οὕτω θεϊκὸν ἄλας, ἐξατμισθὲν ἐπὶ ἀτμολούτρου, ἐντίθεται ἐν δοχείῳ, ἐνέχοντι χλωριοῦχον ἀπθίστιον, τὴν ἐπιούσαν ἐν μέσῳ αὐτοῦ εὐρηνται κρύσταλλα λευκὰ, ἅτινα ἀπεχωρίσθησαν διὰ μεταγγισμού, τὸ σεραπιῶδες κεχρωματισμένον ὑγρὸν ἐκ νέου διὰ βαρείας ἀποξηραίνεται, τῆς βάσεως ἀποχωρισθείσης, μέρος αὐτῆς μεταβάλλεται εἰς θεϊκὸν καὶ ὀξικὸν ἄλας, μέρος δὲ μένει ὡς ἀπλὴ βῆσις.

Αἱ ἀντιδράσεις τῶν αἰθεριούχων τούτων πτωματινῶν ἔχουσιν ὡς ἐξῆς:

1. *Δι' ἐκιδίου ὑδροειδικοῦ ὀξέος* ἄφθονον ἴζημα χρώματος kermès ἐξατμιζομένου αὐτομάτως τοῦ ὑγροῦ ἀπομένουςιν ὀγκώδεις μᾶζαι, αἵτινες ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον δεικνύουσι συναγωγὴν κρυστῶν πρισματικῶν χρώματος rubis, καὶ ἕτερα λεπτότερα κρύσταλλα ἀνευρίσκονται συνηνωμένα κατὰ σωροὺς radiés· τὰ κρύσταλλα ταῦτα, οὐδέποτε ὑπὸ τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν παραγόμενα, ἐξαφανίζονται μετὰ τινας ἡμέρας.

2. Διὰ πικρικοῦ ὀξέος ἐλαφρὰ ἐν ἀρχῇ θάλωσις, εἶτα δὲ ἰζημα ὄζον νικοτιανῆς, καὶ τὸ ἰζημα τοῦτο δι' ἐξατμίσεως παράγει κρύσταλλα τοιοῦτό τι δὲν παράγεται ὑπὸ τῶν φυτικῶν ἀλλαλοειδῶν.

3. Διὰ δεψικοῦ ὀξέος ἄφθονον λευκὸν ἰζημα.

4. Διὰ χλωριούρου πλατίνης οὐδετέρας ἄφθονον ἰζημα χρώματος κινναμώμου, μετὰ αὐτόμακτον ἐξέτμισιν σχηματίζονται σωροὶ κιτρίνων λίαν λεπτῶν καὶ καλῶν κρυστάλλων.

5. Διὰ χλωριούρου χρυσοῦ ἰζημα λευκὸν χρώματος κινναμώμου, βραδύτερον δὲ ἀποσυντίθεται ὁ χλωριούχος χρυσός.

6. Διὰ τῆς ἄρνης τοῦ ὑδραργύρου ἰζημα λευκόν.

7. Διὰ τοῦ ἀντιδραστηρίου τοῦ Mayer ἰζημα λευκόν.

8. Διὰ φώσφορρομολευθαϊτικοῦ ὀξέος ἰζημα ἄφθονον.

9. Διὰ τοῦ ἀντιδραστηρίου τοῦ Froehde οὐδὲν εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν, διὰ θερμάνσεως χρώμα ἀλουργίης ἐρυθρόν.

10. Ἐπὶ ὑπολείμματος σταγόνων τινῶν, ἐξατμισθεισῶν δι' ὑδροχλωρικοῦ ἐν ἀρχῇ, εἶτα δὲ διὰθεικοῦ ὀξέος ἐπιχεομένων οὐδεὶς χρωματισμός, θερμαινομένου ὁμοῦ τοῦ μίγματος, παράγεται ἀλουργίης ἐρυθρὸς χρωματισμὸς παρήμενων ἐπὶ 24 ὥρας, ὅτε ἐξασθενίζει διὰ περαιτέρω θερμάνσεως γίνεταί φαιός.

11. Διὰ τῆς ἀντιδράσεως τοῦ *Pellegrini* ρόδοειδῆς χρωματισμός.

12. Διὰ τοῦθεικοῦ ὀξέος αἱ αὐταὶ ἀντιδράσεις ὡς καὶ ἐν 9, 10 καὶ 11, ὁ χρωματισμὸς ὁμοῦ σχηματίζεται αὐχὶ ἐν τῷ ὅλῳ τῆς ὕλης, ἀλλ' εἰς τὰ περίξ καὶ ἐνθα εἶναι λεπτή.

13. Διὰ νιτρικοῦ ὀξέος κίτρινος χρωματισμὸς ἐντονώτερος γινόμενος διὰ θερμάνσεως καὶ μεταπίπτων εἰς χρυσαῖον διὰ τῆς ἀμμωνίας.

14. Τὸ ὑπόλειμμα τῆς ἐξατμίσεως, παραληφθὲν ἐν ἀρχῇ διὰθεικοῦ ὀξέος, εἶτα δὲ κορεσθὲν διὰ διταθρακικοῦ νατρίου, παράγει ὀσμὴν χαρμηριστικὴν, ἀλλὰ παροδικήν, μόσχου, ἥτοι ἀντικαθίσταται δι' ἐτέρας ἀρωματικῆς λίαν εὐάρεστου, μὴ ὠρισμένης (aubepine κατὰ Selmi), ἀλλὰ καὶ ταύτης παροδικῆς.

15. Διὰ νιτρικοῦ ὀξέος ἐν ψυχρῷ δὲν παράγεται εὐθὺς ὀσμὴ, τὴν ἐπιούσαν ὁμοῦ ἀναπτύσσεται τοιαύτη ἀσθενὴς, εὐάρεστος καὶ διαρκής.

16. Δι' ἰωδικοῦ καὶθεικοῦ ὀξέος μετὰ μικρᾶς ποσότητος διταθρακικοῦ νατρίου δὲν παράγεται ροδιζὼν χρωματισμός.

6' Ἐξαγωγή πωματινῶν διὰ χλωριοφορμίου. — Ἡ ἀπὸ τῆς κατεργασίας δι' αἰθέρος ἀπομείναισα ὑδρομερὴς κόνις παραλαμβάνεται πολλάκις διὰ χλωριοφορμίου ἢ χλωριοφορμιούχος διάλυσις ἐξατμιζομένη αὐτομάτως, ἐγκαταλιμπάνει ὑπόλειμμα κιτρινίζον, ὁσμῆς διαφερούσης τῶν δι' αἰ-

θέρος πτωματινῶν, λίαν ὁμως διαπεραστικῆς, δυσαρέστου καὶ παραπλησίας πως τῇ τοῦ rhue, ἀλκαλικῶς ἀντιδρῶν, μετρίως διαλυτὸν ἐν ἀπλῷ ὕδατι, ἐντελῶς δὲ ἐν ὀξεινισμένῳ.

Τὰ διὰ τοῦ θεϊκοῦ, ὑδροχλωρικοῦ καὶ νιτρικοῦ ὀξέος παραγόμενα ἅλατα ὄξουσιν ὡς πικρῶν ἀμυγδάλων, αἱ ὑδατώδεις αὐτῶν διαλύσεις ἐξατμισθεῖσαι ἐγκαταλιμπάνουσι κρυσταλλικὰ ὑπολείμματα.

Αἱ ἀντιδράσεις εἶναι περίπου αἱ αὐταὶ ὡς καὶ αἱ τῶν δι' αἰθέρος πτωματινῶν, σχηματίζονται ὁμως ἰζήματα διὰ τοῦ διγρωμικοῦ καλίου τοῦ διπλοῦ κναριούρου ἀργύρου καὶ καλίου. Διὰ τοῦ ἰωδικοῦ καὶ θεϊκοῦ ὀξέος οὐδέν, ὡς καὶ διὰ τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος καὶ βρωμιούρου ὕδατος δὲν ἀνάγεται τὸ ἰωδικόν ὄξύ.

γ' Ἐξαγωγή πτωματινῶν δι' ἀμυλικῷ πνεύματος. — Ἡ αὐτὴ ὑδρομερὴς κόνης παραλαμβάνεται διὰ λίαν καθαρῷ ἀμυλικῷ πνεύματος οὐδὲν ἐγκαταλιμπάνουσα ὑπόλειμμα δι' ἐξατμίσεως· μετὰ κατεργασίαν τῆς κόνης ἐπὶ 48 ἐν τῷ ἀμυλικῷ πνεύματι καὶ διήθησιν προκύπτει ὑγρὸν διαυγές κίτρινοπράσινον, ἡ διαύγεια δὲν εἶναι διαρκής, ταχέως τοῦ ὑγροῦ γινομένου γαλακτώδους, ἡ θόλωσις αὕτη παρερχόμενη μετὰ διήθησιν ἐπανέρχεται πάλιν δι' ἡρεμίας, ἡ δὲ θολοῦσα τὸ ὑγρὸν οὐσία ἱκανῶς ἀφρονος εἶναι ὀφείως πηκτωματώδους. Κατὰ τὸν Selmi, γενομένης τῆς διηθήσεως ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τὸ ὑγρὸν εἶναι διαυγές. Ἡ ἀμυλικὴ διάλυσις μεθ' ἱκανοῦ ὕδατος ὑποβάλλεται εἰς παρατεταμένον ἀνθρακικοῦ ὀξέος ρεῦμα χωρὶς νὰ παραχθῇ ἰζήμα, μετὰ ἀρκούσαν τοιαύτην κατεργασίαν ἀποχωρίζεται διὰ χώνης φερούσης στρόφιγγα, τὸ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ αἰνοπνεύματος, τοῦτο ἀναταράσσεται δι' ὕδατος ὀξεινισμένου διὰ θεϊκοῦ ὀξέος, ἀποχωρίζεται διὰ τῆς χώνης τὸ ὀξείνον ὕδωρ· ἡ κατεργασία αὕτη ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις. Διὰ τῶν ἐργασιῶν τούτων παράγονται τέσσαρες οὐσίαι εἰς ἰδίαν ὑποβαλλόμεναι ἐκάστη ἀνάλυσιν.

1. Τὸ ὑδατώδες ὑγρὸν, τὸ ἀποχωρισθὲν ἀπὸ τοῦ ἀμυλικῷ πνεύματος μετὰ τὴν διοχέτευσιν τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

2. Τὸ ὀξείνον ὑγρὸν, μεθ' οὗ ἀνεταράχθη τὸ ἀμυλικόν πνεῦμα.

3. Τὸ εἰς τὰς προειρημέναις κατεργασίαις ὑποβληθὲν ἀμυλικόν πνεῦμα.

4. Τὸ πηκτωματώδες ἰζήμα, τὸ ἀποχωρισθὲν ἀπὸ τοῦ ἀμυλικῷ πνεύματος διὰ διηθήσεως.

1. Ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ ὑδατώδους ὑγροῦ τοῦ μετὰ τὴν διοχέτευσιν τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἀποχωρισθέντος. — Τὸ ὑγρὸν εἶναι λίαν διαυγές, ἄχρουν, ὁμῆς ὡς τῆς τοῦ ἀμυλικῷ πνεύματος καὶ πως ἰσχυροτέρας, θολοῦται διὰ θερμάνσεως καὶ γίνεται διαυγές ψυχόμενον, οὐδετέρως ἀντιδρᾷ διὰ θερμάνσεως δι' ἀλκαλικῶν· διαίρεται εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν ἐξατμίζεται

ἐπὶ ἀτμολούτρου, εἶτα δὲ ὑπὸ ἀεραντλίαν, τὸ δὲ μετρίως ὀξεινίζεται δι' ὀξικοῦ ὀξέος καὶ ἐξατμίζεται ὡς τὸ προηγούμενον.

Τοῦ πρώτου τὸ ὑπόλειμμα εἶναι υποκίτρινον μεταπίπτει εἰς ὑπόπυρρον τῇ δράσει τοῦ αἵρος, ἀντιδρᾷ ἀλκαλικῶς, στερεῖται πτητικῶν συστατικῶν οἷα παρατηροῦνται εἰς τὰς διὰ τοῦ αἵθερος καὶ χλωριοφορμίου πτωματίνας. Καὶ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τὸ ὑπόλειμμα εἶναι κίτρινον, ἀλλὰ περιέχει κρύσταλλα δίκην φύλλων παλαμοειδῶν τετμημένων εἰς τὰ ἄκρα καὶ ἀντιδρᾷ ὀξεινῶς.

Διὰ τῶν γενικῶν τῶν ἀλκαλοειδῶν ἀντιδραστηρίων παράγονται ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν διαλύσεων ἀντιδράσεις καὶ ἰζήματα, εἰον διὰ τοῦ ἐνιωδίου ὑδροϊωδικοῦ, τοῦ πικρικοῦ, τοῦ θειικοῦ ὀξέος, τοῦ χλωριοῦχου χρυσοῦ χωρὶς ἀναγωγῆς αὐτοῦ, τῆς χλωριοῦχου πλατίνης, τῆς ἄργης τοῦ ὑδραργύρου, τοῦ ἀντιδραστηρίου τοῦ Mayer· πλὴν τούτων δι' ὑδροχλωρικοῦ καὶ θειικοῦ ὀξέος ὁμοῦ διὰ θερμάνσεως χρῶμα ἐρυθρὸν ἀλουργές, διὰ διχρωμικοῦ καλίου ἰζημα, τῇ προσθήκῃ δὲ θειικοῦ ὀξέος ἀνάγεται τὸ διχρωμικὸν κίτριον, διὰ τοῦ ρατρικοῦ ὀξέος χρῶμα κίτρινον, χρυσεαῖδές γινόμενον τῇ προσθήκῃ ἀνθρακικοῦ καλίου. Κατὰ Gianelli, διὰ θειικοῦ ὀξέος μετὰ διπταρθρακικοῦ καλίου χρῶμα ἐρυθρὸν τᾶχιστα παρερχόμενον· διὰ φωσφορμολυθδαϊτικοῦ ὀξέος ἰζημα πράσινον διαυγές, ὅπερ διὰ θερμάνσεως ἐπὶ ἀτμολούτρου μεταπίπτει εἰς οὐράνιον κυανοῦν· διὰ τοῦ ἀντιδραστηρίου τοῦ Froehde ἀργητικὸν ἀποτέλεσμα, διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος καὶ διπταρθρακικοῦ ρατρίου, ἢ διὰ ρατρικοῦ ὀξέος οὐδεμίαν ὁσμὴν, διὰ φωσφορικοῦ καὶ θειικοῦ ὀξέος καὶ διὰ θερμάνσεως μέχρι 70° ὁσμὴ ἰσχυρὰ δυσάρεστος.

Φυσιολογικὴ ἐνέργεια οἷα καὶ ἀνωτέρω.

2. Ἑργασίαι ἐπὶ τοῦ ὀξείρου ὑγροῦ, μεθ' οὗ ἀνεδεύθη τὸ ἀμυλικὸν πνεῦμα. — Τὰ μετὰ τὴν ἐπανελημμένην ἀνάδυσιν τοῦ ἀμυλικοῦ πνεύματος μεθ' ὕδατος ἐλαφρῶς ὠξενισμένου διὰ θειικοῦ ὀξέος ὑγρὰ, ἀποχωρισθέντα τοῦ ἀμυλικοῦ πνεύματος καὶ διηθηθέντα, παρέχουσιν ὑγρὸν, ὅπερ ἐξατμίζεται ἐπὶ ἀτμολούτρου μέχρι συστάσεως σερραπίου· τὸ ὑπόλειμμα, ὀξείον τὴν ἀντίδρασιν, ἐξουδετεροῦται δι' ἀνθρακικοῦ καλίου καὶ ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ, εἶτα παραλαμβάνεται δι' ἀνύδρου οἶνοπνεύματος πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ θειικοῦ καλίου, τὸ οἶνοπνευματοῦχον ὑγρὸν ἐξατμίζεται, τὸ ὑπόλειμμα δὲ εἶναι διαυγές, κίτρινον καὶ ἀλκαλικόν, χωρὶς εἰδικῆς ὁσμῆς, λίαν εὐδιάλυτον ἐν ὕδατι, δι' ὀξέος διαλυόμενον παρέχει τὰς ἐξῆς ἀντιδράσεις:

1. Δι' ἐνιωδίου ὑδροϊωδικοῦ ὀξέος ἰζημα φαιόν.

2. Διὰ πικρικοῦ ὀξέος ἰζημα κίτρινον, ἐν ᾧ, ἐξατμισθέντι, εὐρηνται διὰ τοῦ μικροσκοπίου κρύσταλλα διαφόρου σχήματος καὶ ἕτερα πικρικοῦ καλίου.

3. Διὰ χλωριοέχον χρυσοῦ, πλατίνης, ἄχνης ὑδραργύρου, δεψικοῦ ὀξέος ἴζημα.

4. Διὰ φωσφορομολυθδαινικοῦ ὀξέος βραδέως ἴζημα κυανοῦν.

5. Διὰ νιτρικοῦ ὀξέος τῇ προσθήκῃ ἀνθρακικοῦ καλίου χρώμα κίτρινον.

Ἄπαντα τὰ περιγεγόμενα ταῦτα δὲν εἶναι πειστικά τῆς παρουσίας πτωματινῶν, πιθανῶς περίσσειά τις ἀνθρακικοῦ καλίου παραβλάπτει τὰς ἀντιδράσεις.

3. Ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ ἀμυλικοῦ πνεύματος. — Τὸ ἀμυλικόν τοῦτο πνεῦμα ἐξητμίσθη, αἱ δὲ ἐπὶ τοῦ ὑπολείμματος αὐτοῦ εἶναι μικροῦ λόγου ἄξια· διὰ τοῦ ἐριωδίου ὑδροϊωδικοῦ, τοῦ δεψικοῦ ὀξέος καὶ τῆς χλωριοέχου πλατίνης καθιζάνει, διὰ δὲ τῆς ἄχνης τοῦ ὑδραργύρου, τοῦ χλωριοέχου χρυσοῦ καὶ τοῦ διχρωμικοῦ καλίου οὐδὲν ἴζημα.

4. Ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ πηκτωματώδους ἰζήματος τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀμυλικοῦ πνεύματος διὰ διηθήσεως ἀποχωρισθέντος. — Ἀποξηρανθέν εἶναι κίτρινον, ὑποξυ τὴν ἀντιδρασιν καὶ ὁσμῆς ἰσχυρᾶς ζωϊκῆς. Αἱ ἀντιδράσεις αὐτοῦ παρεμφέρουσι ταῖς τῶν πτωματινῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ πτωματινῶν ἐν γένει καὶ τὰ τοῦ τρόπου τῆς ἀνιχνεύσεως αὐτῶν, πλὴν τούτων ὅμως ἐνηργήθησαν καὶ ἕτερα πειράματα καὶ ἔρυναι ὅπως καταδειχθῇ ἂν ἐπ' ἄοριστον ἐπὶ τῶν πτωμάτων ἀναπτύσσωνται πτωματίναι ἢ ἂν μόνον τὸν πρῶτον τῆς σήψεως χρόνον αὐταὶ σχηματίζωνται· καὶ κατὰ μὲν τὸν Moriggia, αἱ πτωματίναι δὲν ἀνευρίσκονται μετὰ τὸν τρίτον ἀπὸ τῆς ταρῆς μῆνα, κατὰ δὲ τοὺς Schweiniger καὶ Hemmer, μετὰ 8 μῆνας ἡ σηπτικὴ οὐσία δὲν εἶναι ἐπιβλαβής, κατὰ δὲ τὸν Brieger, μόνον τὰ πρῶτα τῆς σήψεως προϊόντα εἶναι δηλητηριώδη. Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι δὲν ὑπάρχει τελεία ὁμοφωνία, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε βέβαιον σχεδὸν τυγχάνει ὅτι μετὰ τὰς πρώτας τῆς σήψεως περιόδους τὰ πτωματικά ταῦτα ἀλκαλοειδῆ ἢ δὲν γεννῶνται ἢ στεροῦνται τῶν κυριωτέρων αὐτῶν ιδιοτήτων.

Διὰ μεταγενεστέρων ἐρευνῶν οἱ Gautier, Etard καὶ Brieger κατώρθωσαν νὰ ἀποχωρίσωσι πλείονα πτωματινῶν εἶδη ἀπὸ τῶν ἐν σήψει σαρκῶν, νὰ ἀναλύσωσιν αὐτὰς στοιχειωδῶς καὶ νὰ ὀρίσωσι τὰς τε χημικὰς ἀντιδράσεις καὶ τὴν φυσιολογικὴν ἐνέργειαν αὐτῶν.

Ἐξ ὧσιν εἴρηται περὶ πτωματινῶν, καὶ δὴ περὶ τῶν ἀντιδράσεων αὐτῶν, συνάγεται ὅτι αἱ πολλαὶ τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν ἀντιδράσεις ταυτίζονται σχεδὸν πρὸς τὰς τῶν πτωματινῶν, ἐξ οὗ ἡ μεγάλη δυσχέρεια περὶ τὴν βεβαίωσιν ἐν δεδομένη περιπτώσει, ἂν περὶ φυτικοῦ ἢ πτωματικοῦ ἀλκαλοειδοῦς πρόκηται· τούτου ἕνεκα ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν πτωματινῶν μεγάλως ἐπησχόλησε τοὺς ἱατροδικαστὰς καὶ τοξικολόγους τὸ ζήτημα τῆς εὐρέσεως ἰδίων ἀντιδραστηρίων διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν πτω-

ματινῶν καὶ τὴν διέκρισιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν. Οἱ Brouardel καὶ Boutmy (1) μετὰ μακρὰς καὶ ἐνδελεχεῖς ἐργασίας ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ πτωματίναι ἀναπτύσσονται ὡς τὰ πολλὰ χωρὶς τῆς δράσεως τοῦ ἀέρος καὶ ὅτι τούτου ἕνεκα πιθανῶς παρέρχουσι φαινόμενα ἀναγωγῆς ἐπὶ ὠρισμένων οὐσιῶν, εὗρον διὰ πειραμάτων ὅτι πράγματι αὐταὶ ἀνάγουσι τὸ διττοσιδηροκυανιοῦχον χάλιον εἰς σιδηροκυανιοῦχον, ἀντιδράσεις, ἥτις μόνον εἰς τὴν μορφίνην καὶ τὴν ἀτροπίνην ἐκ τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν ἀπαντᾷ.

Ἐκ τῶν ποικίλων πειραμάτων τῶν Brouardel καὶ Boutmy ἐπὶ τῶν διαφόρων φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν διὰ τοῦ διττοσιδηροκυανιοῦχου καλίου προκύπτει ὁ ἐξῆς πίναξ:

Ἀλκαλοειδῆ ἐξετασθέντα διὰ τοῦ ἀντιδραστήριου.

Ἀντιδράσεις		Ἀντιδράσεις	
Ἀκονιτίνη	Οὐδέν	Κολχικίνη	Οὐδέν
Βρυκίνη	»	Κωδαίνη	»
Δακτυλιθιδίνη	»	Κωνεΐνη	»
Δελφινίνη	»	Μηκωνίνη	»
Ἐξερίνη	»	Ναρκαΐνη	»
Ἑμετίνη	»	Ναρκεωτίνη	»
Θηβαΐνη	»	Νικοτίνη	»
Κανθαριδίνη	»	Παπαβερίνη	»
Καρβίνη	»	Σολανίνη	»
Καψαΐνη	»	Στρυγνίνη	»
Κιγχοάνη	»	Μορφίνη	ἀναγωγὴ ἀφθονος
Κινίνη	»	Ἀτροπίνη	ἀναγωγὴ μόλις αἰσθητή.

Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τῆς ἀντιδράσεως συμβουλευόουσιν οἱ Brouardel καὶ Boutmy νὰ ἐνεργῇται αὕτη ὡς ἐξῆς: Ἀφοῦ ἀπὸ τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγχων ἀποχωρισθῇ διὰ τῆς μεθόδου τοῦ Stas ἡ βάσις καὶ καθαρισθῇ ὅσον οἶόν τε, μετατρέπεται εἰς θεικὸν ἄλας· σταγόνες τινὲς διαλύσεως τοῦ ἁλματος τούτου ἐνοῦνται μετ' ὀλίγου διττοσιδηροκυανιοῦχου καλίου, ἡ ἔνωσις αὕτη μετρίως διαλύεται καὶ τίθεται ἐφ' ὕελον ὥρολογίου, τῇ προσθήκῃ τότε σταγόνος ὑπερχλωριούχου σιδήρου, εἰ μὲν ἡ βάσις εἶναι πτωματίνη, παρέρχεται κυανοῦν πρῶσαικόν, εἰ δὲ φυτικὸν ἀλκαλοειδές, τοιοῦτος χρωματισμὸς δὲν γίνεται. Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι πιθανῶς τὰ διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ ἐπὶ δηλητηριάσεως ἢ ἄλλως πῶς διερχόμενα ἀλκαλοειδῆ προσκίτῶνται τὴν ιδιότητα τοῦ ἀντιδρᾶν ἐπὶ τὸ διττοσιδηροκυανιοῦχον χάλιον καὶ ἀνάγειν αὐτὸ οἱ Brouardel καὶ Boutmy, ἐπιχειρήσαντες νέαν πειρά-

(1) Brouardel et Boutmy. — Sur un reactif propre à distinguer les ptomaïnes des alcaloïdes végétaux. — Annal. d' Hyg. publ. et de Méd. légale. 1881. Τόμ. Ε', σελ. 497. Τόμ. Γ', σελ. 9.

μάτων σειράν ὅπως λύσῃσι τὸ ζήτημα, κατέδειξαν τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος· τὸ περιγεγόμενον τῶν πειραμάτων αὐτῶν ἔχει ὡς ἑξῆς:

'Αλκαλοειδὲς ἀποχωρισθὲν διὰ τῆς μέθοδου τοῦ Stas	'Αντιδράσις ἐπὶ τοῦ σιδηροκυανιοῦχου καλίου
'Εκ κοινίου φονευθέντος διὰ βερατρίνης	"Ιχνη κυανοῦ μάλιστα αἰσθητά
'Εκ κοινίου φονευθέντος δι' ἀκονιτίνης	Οὐδέν
'Εκ κυνός φονευθέντος διὰ στρουγίνης	Οὐδέν
'Εκ κυνός φονευθέντος διὰ βερατρίνης	"Ιχνη κυανοῦ μάλιστα αἰσθητά.

'Εκ τῶν πειραμάτων τῶν αὐτῶν συγγραφῶν προκύπτει ὅτι αἱ πτωματῖναι ἀνάγκουσιν ἐπίσης καὶ τὸν βρωμιούχον ἄργυρον, ἐνεργεῖται δὲ ἡ ἀντιδράσις τόνδε τὸν τρόπον· ἐπὶ χάρτου, περασκευασθέντος διὰ βρωμιούχου ἀργύρου, κατὰ τὴν μέθοδον τῶν φωτογράφων, χραχάσσεται διὰ χηνείας γραφίδος, ἐμβεθερεγμένης ἐν τῇ ἀλκαλικῇ διαλύσει τοῦ ἀπὸ τοῦ πτώματος ἀλκαλοειδοῦς, ἡ λέξις *πτωματίνη* καὶ τὸ ὄνομα τοῦ φυτικού ἀλκαλοειδοῦς, πρὸς ὃ παρεμφέρεται τὰ μάλιστα ἡ βλάσις αὕτη· μεθ' ἡμίωρον ὁ χάρτης, προφυλαχθεὶς ἀπὸ τῆς δράσεως τοῦ φωτός, πλύνεται δι' ὑποθεϊώδους νατρίου καὶ εἶτα δι' ὕδατος· ἐπὶ ὑπάρξεως πτωματίνης ἐν τῷ λειψάνῳ τὰ γράμματα ἐπὶ τοῦ χάρτου μένουσι μελανὰ, τοῦ βρωμιούχου ἀργύρου ἀναχθέντος εἰς μεταλλικόν, ἐπὶ δὲ φυτικού ἀλκαλοειδοῦς ὁ χάρτης οὐδὲν ἢ ἴχνη μόνων τῶν γραμμάτων φέρει.

'Ο Gautier τῷ 1881 ἐν ἐκθέσει πρὸς τὴν Ἰατρικὴν Ἀκαδημίαν ἀνομολογεῖ τὸ ἐκ τοῦ ἀντιδραστηρίου τῶν Brouardel καὶ Boutmy πρακτικὸν ὄρελος· συμπεραίνει δὲ ὅτι προσθετέα καὶ τὰ ἐξῆς ἀλκαλοειδῆ εἰς τὸν προσημειωθέντα κατ'ἄλογον:

'Αρμωνίνη	Οὐδέν
Κρυπτοπίνη	Λίαν βραδέως πρασινίζει
'Εστενίνη	Οὐδέν
Πιλοκαρπίνη	Βραδέως πρασινίζει
Πελλετιερίνη	— — —
Κινιδίνη	Λίαν βραδέως πρασινίζει
Σαδαθειλίνη	Οὐδέν.

"Ετερά τινα φυτικὰ ἀλκαλοειδῆ τὰ ἐξῆς παρέχουσιν ἀμφιβολίας διὰ τῆς εἰρημένης ἀντιδράσεως:

'Υοσκυαμίνη, πρασινίζει ἐπὶ τῇ διαδοχικῇ τῶν ἀντιδραστηρίων προσθήκῃ, παράγει δὲ καὶ μικρὰν ποσότητα πρωσσικοῦ κυανοῦ.

'Εμετίνη, καθιζάνουσα διὰ τοῦ διττοσιδηροκυανιοῦχου καλίου, παρέχει λίαν βραδέως ἀσθενὲς κυανοῦν Ἱζημα.

'Ιρασουρίνη, βραδέως Ἱζημα πρωσσικοῦ κυανοῦ.

Βερατρίνη, Ἱχνη κυανοῦ πρωσσικοῦ.

Κολχικίνη, μελανίζεται ἱσχυρῶς διὰ τοῦ διττοσιδηροκυανιοῦχου καλίου, εἶτα δὲ δι' ὑπερλωριούχου σιδήρου παράγει Ἱζημα πράσινον.

Νικοτίνη, δι' ἀλκαλικῆς διαλύσεως μετρίως πυκνῶς πρασινίζει, εἴτα κυανίζει καὶ τέλος βραδέως παρουσιάζει κυανῶν πρωσσικόν.

Απομορφίνη, ἄρθρονον ἴζημα κυανοῦ πρωσσικοῦ.

Ἔτεροι φυτικά δηλητήρια οὐσίαι μὴ ἀλκαλοειδεῖς παρέχουσι τὰς ἐξῆς ἀντιδράσεις:

Θεοβρωμίνη

μόλις πρασινίζει.

Μορτιδαίνη

οὐδέν.

Κοριαμυρρίνη

»

Δακτυλιτιδίνη

»

Πικροτοξίνη

ἀσθενῶς πρασινίζει.

Νεώτεροι ἔρευναι ἐπὶ τεχνητῶν ἀλκαλοειδῶν λίαν δηλητηρίων πείθουσιν ὅτι ταῦτα ἀντιδρῶσι παραπλησίως ταῖς πτωματίαις διὰ τοῦ εἰδικοῦ ἀντιδραστηρίου· τοιαῦτα ἀλκαλοειδῆ τεχνητὰ εἶναι αἱ φαιναλικάι βάσεις (ἀσυλίνη, μεθυλαμίνη κλπ.), ἡ ναφθυλαμίνη, αἱ περιδινικάι βάσεις κλπ. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι εἰς τινὰς περιπτώσεις καὶ τὸ εἰδικόν τοῦτο ἀντιδραστήριον δὲν λύει ὀριστικῶς τὸ ζήτημα τῆς παρουσίας ἢ μὴ πτωματινῶν.

4. *Ἐλεγχος διὰ φυσιολογικῶν πειραμάτων.* — Ὑστάτη ἐργασία πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηρίων, καὶ ἡ ἐπὶ ἀλκαλοειδῶν, εἶναι ὁ διὰ τῶν φυσιολογικῶν πειραμάτων ἔλεγχος· ἐνεργεῖται δὲ οὗτος τόνδε τὸν τρόπον· ἡ ἀπὸ τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγχνων ἀποχωρισθεῖσα δηλητηρία οὐσία, ἥς τὸ εἶδος καὶ ἡ φύσις διὰ τῶν καταλλήλων ἀντιδράσεων ὠρίσθη καὶ εἰκάζεται ὡς οὕσα φυτική τις ὠρισμένη βάσις, διαλύεται ἐν ἀναλόγῳ ὕδατος ποσότητι, ἐπίσης ἐν ἴσῃ ὕδατος ποσότητι διαλύεται καὶ τὸ ἀντίστοιχον ἀλκαλοειδές, λαμβανόμενον ἐκ τῆς συλλογῆς χημικῶς καθαρὸν, ἀναλόγως δὲ τοῦ ζῶου, ἐφ' οὗ ἐνεργηθήσεται τὸ πείραμα εἴτε ἄνευ διαλύσεως ἐγγέρονται ὑποδόριοι εἰς δύο ζῶα τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ εἶδους, εἴτε τὰ ζῶα ταῦτα ἐμβαπτίζονται ἐν ταῖς διαλύσεσι ταύταις ἐν καταλλήλοις δοχείοις εὐρισκομέναις, σημειοῦνται δὲ λεπτομερῶς τὰ ἐξ ἐκείστης τῶν διαλύσεων ἐπὶ τοῦ ἰδίου ζῶου προκληθησόμενα φαινόμενα, καὶ εἰ μὲν ταῦτα ταυτίζονται εἰς ἀμφοτέρα τὰ ζῶα, ἐπιβεβαιοῦται ἡ διὰ τῶν ἀντιδραστηρίων εἰκασία περὶ τῆς φύσεως τοῦ δηλητηρίου, εἰ δὲ τούναντίον διαφέρουσιν ἀναλόγως τοῦ πλήθους καὶ τοῦ εἶδους τῶν διαφορῶν, μᾶλλον ἢ ἥττον ἐνισχύεται ἡ κλονίζεται ἡ εἰκασία.

5. *Ἀνίχνευσις τῶν δηλητηρίων διὰ τῆς διαλύσεως.* — Περιεργίας χάριν μόνον μνημονεύομεν ἣν ὁ Ἀγγλος χημικὸς Graham ἐφήρμοσε καὶ ἀπέκλεισε διὰ λύσιν, τὸ δὲ ὄργανον, δι' οὗ ἐκτελεῖται ταύτην διαλυσιῶν.

— Καὶ τὸ μὲν ὄργανον εἶναι στεφάνη ἱκανῶς ὑψηλὴ κεκαλυμμένη κατὰ τὸ ἕτερον αὐτῆς ἄκρον διὰ περγαμνῆς δίκην τυμπάνου· ἐνεργεῖται δὲ ἡ

ἐργασίᾳ ὡς ἐξῆς· αἱ περιέχουσιν τὸ δηλητηρίον ὕλαι, πάντοτε εἰς ῥευστὴν κατῆστασιν μεταθεβλημέναι, ἐντίθενται ἐν τῷ κοσκίνῳ, τοῦτο δὲ ἐμβαπτιζέται ἐντός ἀπεσταγμένου ὕδατος ἐν καταλλήλῃ δοχείῳ καὶ ἐγκαταλιμπνέεται ἐπὶ πολλὰς ὥρας· κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον σχηματίζονται δύο ῥεύματα ἐπὶ τῶν ἐν τῷ κοσκίνῳ ὑλῶν πρὸς τὸ ὕδωρ καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὰς ἐν τῷ κοσκίνῳ ὕλας, τὸ ἐξοσμωτικὸν ῥεῦμα τὰς μὲν κρυσταλλοειδεῖς οὐσίας, οἷον ἄλατα κλπ., ἀποταμιεύει ἀπὸ τοῦ κοσκίνου ἐν τῷ ὕδατι, τὰς δὲ κολλοειδεῖς, οἷον βλενωδεῖς, ὁργανικὰς οὐσίας, ἅτε δὴ ἀδιαλύτους, ἐγκαταλιμπνέει ἐν τῷ κοσκίνῳ, οὕτω δὲ ἀπολαμβάνεται ὕδωρ ἐνέχον τὸ ζητούμενον δηλητηρίον.

Ἡ μέθοδος αὕτη, ἐφαρμοσθεῖσα ἐπὶ ἱατροδικαστικῶν περιπτώσεων, δὲν ἔσχε τὰ ὑπὸ τῆς θεωρίας ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα, διότι ἐπὶ μικρῶν δόσεων δηλητηριῶν ἔχνη μόνον αὐτῶν ἢ καὶ σὺδῶλως ἀπεχωρίζοντο, τούτου ἕνεκα ἐγκατελείφθη ὁλοσχερῶς ὡς μέθοδος πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηριῶν.

9. *Ζητήματα ἱατροδικαστικά.*—Τὰ εἰς τὰς δηλητηριάσεις ἀναγόμενα ζητήματα πολλὰ καὶ ποικίλα εἶναι, παρουσιάζοντα τὸ μὲν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀνακρίσεων καὶ τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ δηλητηρίου, τὸ δὲ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐγκληματικῆς ὑποθέσεως ἐπὶ τοῦ ἀκροατηρίου. Καὶ ἀληθῶς μὲν πολλάκις προβάλλονται πρὸς λύσιν ζητήματα γενικὰ ἀπόλυτα σύγχυσιν μᾶλλον φέροντα τοῖς δικασταῖς, ἢ ἄλλα, ὧν ἡ λύσις ἀποβάνει, εἰ μὴ ἀδύνατος, τοῦλάχιστον δυσχερεστάτη ἢ κοπιωδεστάτη, ὡς ὁπόσον τὸ ποσὸν τοῦ εὐρεθέντος δηλητηρίου, καὶ ἥτις ὡς τὰ πολλὰ σὺδῶλως συμβάλλεται εἰς διαφώτισιν τῆς Δικαιοσύνης· ἀλλ' οὐχ ἦττον καὶ τινὰ τῶν ἐλάχιστων προβαλλομένων ζητημάτων εἶναι ὑφίστησι σπουδαιότητος διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεων καὶ περιττολογιῶν συνοψίζομεν τὰ σπουδαιότερα ζητήματα εἰς τὰ ἐξῆς:

Ζήτ. α'.—Ὁ θάνατος ἢ ἡ νόσος ἀποδοτέα εἰς τὴν γῆρσιν δηλητηρίου οὐσίας;—Διὰ τῆς λύσεως τοῦ πάντων σπουδαιότερου ζητήματος τούτου ὁρίζεται τὸ γεγονός τῆς δηλητηριάσεως ἀνεξαρτήτως τῶν περιστάσεων, καθ' ὅς αὕτη ἐξετελέσθη· καίτοι δὲ ὁ Ποινικὸς Νόμος δὲν ποιεῖται διάκρισιν τῶν ἐπακολούθων τῆς χρήσεως τῶν ὀπωσδήποτε θανατωδῶν οὐσιῶν, οὐχ ἦττον ἐπὶ ἱατροδικαστικῆς βεβαιώσεως τῆς δηλητηριάσεως μεγάλη ὑφίσταται διαφορὰ μεταξὺ τῶν περιστάσεων, καθ' ὅς τὰ τοῦ δηλητηρίου ἐπακολουθήματα ἦσαν θανατώσεις καὶ καθ' ὅς τὸνναντίον τὸ θῦμα ἐπέζησε, κατ' ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ ἐπιστήμη παρέχει τῇ Δικαιοσύνῃ θετικὰς ἀποδείξεις.

Αἱ πρῶται τῆς δηλητηριάσεως ἐνδείξεις πηγάζουσιν ὡς τὰ πολλὰ ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν συμπτωμάτων, τῆς ἀπράσπου ἐμφανίσεως αὐτῶν ἐν μέ-

σφ' πλήρους ὑγείας καὶ σχεδὸν πάντοτε μικρὸν μετὰ τὴν λήψιν ποτοῦ ἢ τροφῆς, τῆς ἀσυνήθους ἐντάσεως καὶ πορείας αὐτῶν, τοῦ ἐν ἀρχῇ τόπι-
κου, ταχέως δὲ ἐπινεμομένου ἀπάσας τὰς μεγάλας τῆς οἰκονομίας λει-
τουργίας καὶ τὴν ὅλην οἰκονομίαν χαρακτηρὸς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ὁλε-
θρίας ἀπολήξεως, ἦν καὶ τὰ μᾶλλον δραστήρια τῆς θεραπευτικῆς μέσα
πολλάκις δὲν ἀναχαιτίζουσιν.

Καὶ εἰ μὲν τὸ θῦμα ἐπιζήσει, ὁ ἱκτροδικαστὴς, πλήν τῶν προμνησθέντων
τεκμηρίων, ἀπὸ τῶν ὁποίων πορίζεται μόνον εἰκασίαις μᾶλλον ἢ ἥττον
ἰσχυράς, καθότι ὑπάρχουσι νόσοι περιβαλλόμεναι οὐχὶ σπανίως τὸν τύπον
καὶ τὴν μορφήν δηλητηριάσεως, οὗ ἕνεκα ἀδυνατεῖ μετὰ θετικότητος νὰ
ὀρίσῃ αὐτήν, εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων κέκτῃται καὶ τὸ μέσον τῆς
ἀνιχνεύσεως καὶ ἀνευρέσεως τοῦ δηλητηρίου εἰς τὰ ἀφοδεύματα καὶ τὰ
ἐμέσματα τοῦ πάσχοντος, ἀναλύει δηλονότι ταῦτα πανταχοῦ, ὅπου ἂν
εὐρίσκωνται, ἐπὶ στρωμνῶν, σινδόνων, ἐδάφους κλπ., ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὰ
οὕρα, δι' ὧν ταχύτερον ἢ βραδύτερον ἀποβάλλονται ἀπὸ τοῦ ὁργανισμοῦ.

Εἰ δὲ τὴν δηλητηρίασιν παρεκκολουθήσῃ θάνατος, τὰ μέσα τῆς ἀνιχνεύ-
σεως τοῦ δηλητηρίου εἶναι ἀφθονώτερα, τοῖς συμπτώμασιν ἐπιπροστίθεται
τὸ ἀπὸ τῆς νεκροτομῆς περιγεγόμενον, ὅπερ, καίτοι δὲν λύει ὀριστικῶς εἰς
τὰς πολλὰς περιστάσεις τὸ ζήτημα, δὲν εἶναι περιφρονητέον, καθότι, ὡς
εἰς τὰ καθ' ἕκαστον λεπτομερῶς περὶ ἐνὸς ἑκάστου ἰδίου δηλητηρίου ἐκτε-
θήσεται, ὑπάρχουσιν ἀλλοιώσεις τῶν ὀργάνων μᾶλλον ἢ ἥττον σταθεραί,
ἐνδεικνύουσαι πῶς τὴν πρᾶξιν· οὕτω ἢ καθ' ἅπαντας τοὺς βαθμοὺς αὐτῆς
φλεγμονή, ἢ ἐντερορραγία, ἢ λιπώδης τῶν ὀργάνων ἐκφύλισις μετὰ ἐτέ-
ρων ἐτέρας φύσεως ἀλλοιώσεων ἐνδεικνύουσι δηλητηρίασιν εἰς πολλὰς πε-
ριστάσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξέτασις τῆς ὑφῆς
τῶν ὀργάνων, γενομένη μετὰ προσοχῆς ὅπως μὴ συγχυθῶσιν αἱ ἀπὸ τού-
των ἀλλοιώσεις μετὰ τῶν ἀπὸ αὐτομάτων νόσων, συμβάλλεται οὐ μικρὸν
εἰς τὴν διευκρίνισιν τοῦ ζητήματος. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι αἱ παθολογι-
καὶ ἀλλοιώσεις, καίτοι μὴ ὀριστικῶς καθορίζουσιν τὴν δηλητηρίασιν, οὐδὲν
ἥττον συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ σχηματίσῃσι πεποιθήσεις.

Ἡ διὰ τῆς χημείας τέλος ἀνεύρεσις τοῦ δηλητηρίου διαλύει πᾶσαν
ἀμφιβολίαν, ἀφοῦ διὰ τῶν καταλλήλων δεδομένων καταδειχθῇ ὅτι ἡ δη-
λητηρία οὐσία δὲν εἰσῆχθη ἄλλως ἐν τῷ ὁργανισμῷ ἢ δὲν ἀνέμιχθη μετὰ
θάνατον μετὰ τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγγων ἢ τοῦ ὅλου λειψάνου. Καὶ
ὅσων μὲν δηλητηρίων ὁ ἀποχωρισμὸς εἶναι ἐφικτός, οἱ δὲ φυσικοὶ καὶ χη-
μικοὶ αὐτῶν χαρακτηρὲς εὐαπόδεικτοι καὶ ἐναγνώριστοι, ταῦτα ἀποχω-
ρίζονται καὶ χρησιμεύουσιν ὡς τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος εἰς τὴν Δικαιο-
σύνην, δι' ὅσα δὲ τούναντίον οἱ χαρακτηρὲς παρέχουσιν ἀμφιβολίας, ἀ-

παιτούνται φυσιολογικά ἐπὶ ζῶων πειράματα πρὸς βεβαίωσιν τῆς ταυτοτητος αὐτῶν.

Ση. β'.— *Τίς ἡ τὴν νόσον ἢ τὸν θάνατον προκαλέσασα δηλητηρία οὐσία;*— Βεβαίως φαίνεται λογικόν ὅτι τῆς δηλητηριάσεως, διὰ τῶν ἀνωτέρω προεκτεθέντων μέσων, βεβαιωθείσης, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ εἶδους τῆς δηλητηρίου οὐσίας εἶναι ὅλως περιττός, ἢ καὶ δευτερευούσης ἀξίας, ὅπως ἐπὶ τραυματισμῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ἢ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος βεβαιωμένου ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τῶν τραυματισμῶν, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ δι' οὗ ἐβλήθησαν τὰ τραύματα ὄργανου ἀποβαίνει ὅλως περιττός καὶ ἐπουσιῶδης, καίτοι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίστασιν ὁ προσδιορισμὸς τοῦ εἶδους τοῦ δράσαντος ὄπλου συντελεῖ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἐνόχου. Καὶ ὅμως εἰς τὴν τοξικολογίαν οἰοεὶ μετῆλλαξαν σημεῖα οἱ δικαστικοὶ ὄροι, διότι διὰ τοῦ ὅρου *σῶμα ἐγκλήματος* δὲν σημκίνεται τὸ θῦμα, ὁ παθὼν, ἀλλὰ τὸ ὄπλον, δι' οὗ κατηνέχθη ἢ βλάβη εἰς αὐτόν, τούτου ἕνεκα τὸ ζήτημα, ὡς ἡ δηλητηρία οὐσία, προτάσσεται ὡς τὸ σπουδαιότερον, ὡς ἡ ἄγκυρα τοῦ κατάρτισμου τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως, ὡς εἰ πρόκειται ν' ἀπομονωθῇ καὶ νὰ καταδειχθῇ τὸ δηλητήριο καὶ οὐχὶ νὰ βεβαιωθῇ καὶ χαρακτηρισθῇ ἡ δηλητηρίασις.

Τὸ δόγμα τοῦτο ἄλλοτε ἐπὶ τοσοῦτον ἐκράτει, ὥστε ἡ ἀμφιβολία τοῦ ζητήματος τούτου λύσις ἐκλόνιζε τὰς πειροθεσίας καὶ ἀπεμάχυνε τὰ πνεύματα ἀπὸ τῆς ἰδέας τοῦ ἐγκλήματος, τὴν σήμερον ὅμως, ὅτε ἡ πρόοδος τῶν ἐπιστημῶν κατείδειξε τὸ δυσχερές ἢ καὶ ἀδύνατον τῆς ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ὡς τὰ πολλὰ ἀπομονώσεως τοῦ δηλητηρίου, ὥστε παρὰ πάντων νὰ ᾔναι ἐφικτὴ καὶ εὐκόλος ἡ ἀναγνώρισις αὐτοῦ, ἡ ἀξία τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν βαρύτητα.

Ἐν γένει ὅμως εἰπεῖν, δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ παράλογον ἢ ἄτοπον τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι διὰ τὴν βεβαίωσιν δηλητηριάσεως ὁ τε ἱατρός καὶ ὁ χημικός πειρῶνται νὰ ἀνεύρωσιν οὐσίαν ξένην τῷ ὀργανισμῷ καὶ ἐπιβλαβὴ καὶ νὰ ὀρίσωσι τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν αὐτῆς, πειρῶνται ἐν ἄλλαις λέξεσι ν' ἀνεύρωσι τὸ δηλητήριο ὅπως ὀρίσωσι τὴν δηλητηρίασιν, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἐναντίον, ὡς συμβαίνει εἰς ἐξαιρετικὰς τινὰς περιπτώσεις.

Καὶ τινες μὲν τῶν δηλητηρίων οὐσιῶν, ὡς τὰ μέταλλα, εὐκόλως ἀπομονοῦνται καὶ εἰς καθαρὰν ἀποχωρίζονται κατάστασιν, ὥστε εὐκόλως ἀναγνώριζονται, ἄλλαι ὅμως, καὶ αὗται ἴσως εἶναι αἱ πολυπληθέστεραι, ἢ οὐδόλως ἀπομονοῦνται ὅπως παρουσιάζωσιν ὡς σῶμα ἐγκλήματος ἢ δὲν εἶναι ἱκανῶς καθαρά, ὥστε διὰ τῶν φυσικῶν αὐτῶν χαρακτηρῶν νὰ ᾔναι εὐαναγνώριστοι. Ἀλλὰ καὶ αἱ εὐκόλως ἀποχωρίζόμεναι δηλητήρια οὐσία δὲν ἐξάγονται ἀπὸ τῶν σπλάγγων εἰς οἷαν προστηνέχθησαν τῷ θύματι χημικὴν κατάστασιν· οὕτω ἐπὶ δηλητηριάσεως δι' ἄρσενικοῦ ἀποχωρίζε-

ται εἰς μεταλλικὴν κατὰστασιν ἢ ὡς ἀρσενικὸν ὄξύ, ἐνῷ προσηνέχθη ὡς ἀρσενικῶδες νάτριον, ἢ ἀρσενικὸν κάλιον, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ δηλητηρία οὐσία οὐδέποτε ἡ σχεδὸν οὐδέποτε ἐξάγεται διὰ τῆς χημείας εἰς τὴν προσηνέχθη τῷ θύματι χημικὴν κατὰστασιν, ἐπομένως ὁ ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ προσδιορισμὸς τοῦ σκευάσματος τῆς δηλητηρίου οὐσίας γίνεται σχεδὸν πάντοτε κατ' εἰκασίαν.

Ἐκ τούτων λοιπὸν προκύπτει ὅτι εἶναι μὲν ἐφικτὸς ὁ προσδιορισμὸς τοῦ εἶδους τῆς δηλητηρίου οὐσίας, οὐχὶ ὁμως καὶ ἡ τελεία ἀπομόνωσις αὐτῆς, ὡς καὶ ἡ βεβαιώσις τῆς χημικῆς καταστάσεως, εἰς τὴν προσηνέχθη, καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ βλάβη εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι οὐχὶ ἡ ἀπομόνωσις τῆς οὐσίας ὡς σώματος ἐγκλήματος, ὡς μέσου πρὸς βεβαίωσιν τοῦ τύπου τῶν ἡλων, ἀλλ' ὁρισμὸς τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου.

Ζήτ. γ. — Ἡ χρησιμεύουσα οὐσία ἐπάγεται τὸν θάνατον; — Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐνδιαλαμβάνεται εἰς τὴν ἐννοιαν τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ δηλητηρίου, ἐπομένως, ἐφικτοῦ ὄντος τοῦ ὁρισμοῦ, οὐδεμία ὑφίσταται δυσκολία εἰς τὴν λύσιν, πλην ὁμως τοῦ ἀβεβαίου τοῦ ὁρισμοῦ εἰς τὰς δηλητηριάσεις ἢ μᾶλλον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ἢ μὴ τῆς δηλητηριάσεως συμβάλλεται οὐδὲν ἥττον τοῦ εἶδους τῆς οὐσίας καὶ ὁ τρόπος τῆς παρσκευῆς αὐτῆς, τοῦ συνδυασμοῦ μετ' ἄλλων οὐσιῶν ἢ ὁ τρόπος τῆς χρήσεως, καὶ δὴ προκειμένου περὶ περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ἐγκληματικὴ πρᾶξις περιορίζεται εἰς ἀπλὴν ἀπόπειραν, μὴ ἐπελθόντος δηλονότι θανάτου ἢ βλάβης τῆς υἱείας, διότι, συμφώνως τῷ τε γράμματι καὶ πνεύματι τοῦ νόμου, ὅπως καταρτισθῇ τὸ ἐγκλημα τῆς δηλητηριάσεως ἀπαιτεῖται ἡ δηλητηρία οὐσία, οἷα δὲ οὐδέποτε ἂν ἦναι, νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον ἢ νὰ βλάβῃ τὴν υἱείαν. Ἄν λοιπὸν ἡ δηλητηρία οὐσία, καίτοι ἀπολύτως τοιαύτη, προσηνέχθη εἴτε εἰς σκεύασμα τοιοῦτον, εἴτε ἐν συνδυασμῷ τοιούτῳ μετ' ἄλλων οὐσιῶν, ὥστε νὰ ἐξουδετερωθῇ ἡ δηλητηρία αὐτῆς ἐνέργεια, ἔστω καὶ ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἐναντίον τῶν προθέσεων τοῦ αὐτουργοῦ, ἐγκληματικὴ πρᾶξις δὲν ὑφίσταται τοιαύτην περίπτωσιν ἀναφέρει ὁ Tardieu (1), καθ' ἣν γυνή, σκοποῦσα νὰ δηλητηριάσῃ τὸν ἐκυτῆς σύζυγον, προσέφερεν αὐτῷ ρινίσματα καθαρῷ χαλκοῦ, ὅστις, ὡς τοιοῦτος, δὲν εἶναι δηλητηρία καὶ ἐπομένως θάνατος οὔτε βλάβη ἐπῆλθεν, ἡ γυνὴ ἠθωώθη, ὡς ἦτο ἐπόμενον.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον ἐνίοτε συμβαίνει, οὐσία δηλονότι καθ' ἑαυτὴν μὴ δηλητηρία, ἀποβαίνει τοιαύτη ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῆς μετ' ἄλλων οὐσιῶν ἐπίσης μὴ δηλητηρίων ἢ ὡς ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐχορηγήθη.

Ἐν γένει λοιπὸν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ περὶ ὧν ἐμνήσθημεν

(1) A. Tardieu — Étude médico-légale et clinique sur l'empoisonnement. Paris. 1875, 2. éd. σελ. 123.

περιστάσεις είναι σπάνιαι και ὅτι εὐχερῶς διὰ τῆς μεθοδικῆς ἐξετάσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν πραγμάτων καὶ τῶν περιστάσεων διασαφηνίζεται τὸ ζήτημα, ὁ προσδιορισμὸς τῆς δηλητηρίου φύσεως τῆς ἀπὸ τῶν σπλάγχων ἢ ἐμεσμάτων τοῦ θύματος ἐξαχθείσης οὐσίας, καὶ ἐπομένως ἂν αὕτη ἦτο ἱκανὴ νὰ προκαλέσῃ τὸν θάνατον, εἶναι εὐκολος.

Ζήτ. δ'.— Ἡ δηλητήριος οὐσία προσηρέχθη εἰς ἀρκοῦσαν ποσότητα ὥπως προκαλέσῃ τὸν θάνατον; Εἰς τίνα ὁδὸν εἶναι θανατώδης; — Ὁ τρόπος, καθ' ὃν προβάλλεται τὸ ζήτημα τοῦτο, ἡγείρε, καὶ δικαίως, ἱκανὰς φιλονικίας μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων, τῶν μὲν ὑποστηρίζοντων ὅτι, ἐπειδὴ ἀδύνατον νὰ λυθῇ ὀριστικῶς τὸ ζήτημα, δεῖον ὅπως μὴ προβάλληται ὑπὸ τῆς Δικαιοσύνης, τῶν δὲ τούναντίον θεωρούντων τὴν λύσιν αὐτοῦ ὡς τὰ μάλιστα συντελεστικὴν εἰς τὴν πορείαν τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀμφοτέραι αἱ ἀντιμαχόμεναι μερίδες εὐρίσκονται ἐν τῷ δικαίῳ, ἀλλὰ καὶ ἀμφοτέραι, μετ' ὑπερβολῆς ὑποστηρίζουσαι τὸ ἴδιον δόγμα, παρεκτρέπονται τῶν ὁρίων· διότι τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ἀλυτον, ἀληθῶς εἶναι ὀρθόν, ἐπειδὴ καὶ ἕνεκα τῆς διὰ τῶν ἐμέτων καὶ τῶν ἀκυσπατήσεων ἀποβολῆς ἱκανοῦ τοῦ δηλητηρίου ποσοῦ, καὶ ἕνεκα τῆς ἀπακρίσεως αὐτοῦ διαρκούσης τῆς ζωῆς, καὶ ἕνεκα τέλους τοῦ ἀνίσου ἐντοπισμοῦ αὐτοῦ ἐν τοῖς διαφόροις σπλάγχχονσι, ἀδύνατον καὶ ἂν τὸ ὅλον σῶμα ὑποβληθῇ εἰς χημικὴν ἀνάλυσιν νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς τὸ ποσὸν τοῦ ληφθέντος δηλητηρίου, τοῦτου ὅμως ἕνεκα δεῖν πρέπει καὶ ἐντελῶς νὰ παρορᾶται ὁ προσδιορισμὸς κατὰ προσέγγισιν τοῦ ποσοῦ τοῦ εὐρεθέντος, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ ληφθέντος δηλητηρίου, διότι ἄλλοτε μὲν τὸ εὐρεθὲν ποσόν, ἔστω καὶ εἰς μικρὸν τοῦ ὅλου σώματος μέρος, εἶναι τόσον μέγα, ὥστε οὐδεμία ἐμφιλσχόρῃ ἐνστάσις ὡς πρὸς τὴν πηγὴν, ἐξ ἧς τὸ δηλητήριον πηγάζει, ὅτι δηλονότι ἐχορηγήθη ἐπὶ θεραπευτικῷ σκοπῷ· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἡ δηλητήριος οὐσία τυγχάνει ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ἐν τῷ ὁργανισμῷ ἀπαντωσῶν, ὅτε ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ὅπως βεβαιωθῇ ἂν ἐγένετο δηλητηριάσις. Καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τοὺς ὑποστηρίζοντας τὴν ἰδέαν τοῦ ἀκαταλλήλου τοῦ ζητήματος.

Ὡς πρὸς δὲ τοὺς ἀντιποροῦντας καὶ δογματίζοντας ὅτι εἶναι ἡ κυρία βῆσις τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὴν εὐρεσιν τῆς ἀληθείας παρατηροῦμεν ὅτι τὸ δόγμα αὐτῶν εἶναι ἐπίσης ὑπερβολικόν, διότι, ὡς ἤδη εἴρηται, εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων τασούτων εὐαπὸδεδεικτος, οὕτως εἰπεῖν, ἀποβαίνει ἡ πρᾶξις, ὥστε ἥκιστα χρησιμεύει πρὸς τοῦτο ὁ προσδιορισμὸς, καὶ δὴ μετ' ἀκριθείας, τοῦ ποσοῦ τοῦ δηλητηρίου, καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι, ὅση καὶ ἂν καταβληθῇ προσπάθεια, λεπτότης καὶ ἀκριβείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν, οὐδέποτε ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ τοῦ ληφθέντος δηλητηρίου ἔσεται ὁ ἀκριβής, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ προσέγγισιν, ὅπερ οὐδὲ ὡς ὠφελεί

εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἐπὶ περιστάσεων, καθ' ἃς τὸ εὐρισκόμενον δηλητήριον εἶναι ἐλάχιστον τὸ ποσόν, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ βαθαιώσις ἂν ἐπὶ θεραπευτικῇ ἢ ἐγκληματικῇ σκοπῇ ἐδόθη τὸ δηλητήριον.

Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι τὸ ζήτημα «ὃ δηλητήριο οὐσία προσηνέχθη εἰς ἀρκούσαν ποσότητα ὅπως ἐπενέγκη τὸν θάνατον», ὡς συνήθως προβάλλεται, οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Δικαιοσύνης, μᾶλλον δὲ ἀρμόζει νὰ προβάλληται τὸ ζήτημα ὡς ἐξῆς: «τὸ εὑρεθὲν ποσὸν τῆς δηλητηρίου οὐσίας εἶναι ἱκανὸν ὅπως ἐπενέγκη τὸν θάνατον;»

Ὡς πρὸς δὲ τὸ μέρος τοῦ ζητήματος αἰεὶ τίνα δόσιν ἡ δηλητηρίου οὐσία εἶναι θανατώδης; οὐδὲν ἐνταῦθα ὑπὸ γενικὴν ἐποψιν προσθέτομεν, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ πραγματευθῶμεν αὐτὸ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον ἰδίᾳ.

Ζήτη. ε'. — *Πότε ἐλήφθη τὸ δηλητήριο;* — Εἰς πᾶσαν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν λίαν σπουδαῖος εἶναι ὁ προσδιορισμὸς ἀκριβῶς τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐξετελέσθη ἡ πρᾶξις· ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐπὶ δηλητηριάσεων ἀποβαίνει εὐχερεστερά, διότι, γνωστοῦ ὄντος ὡς τὰ πολλὰ τοῦ μεσολαβούντος ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν πρώτων συμπτωμάτων χρόνου, ὁ προσδιορισμὸς τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἡ δηλητηρίου οὐσία ἐλήφθη, δὲν εἶναι δύσκολος. Σημειωτέον ὅτι, ὡς ἐν ἀρχῇ ἀλλαχού εἴρηται, ἐπειδὴ ὑπάρχουσι περιστάσεις, ἄλλως εὐκόλως ἀναγνωρίζονται, καθ' ἃς ἡ τῶν πρώτων συμπτωμάτων ἐμφάνις βραδύνει ἢ καὶ ποτε ἐπισπεύδεται, δέον ὁ ἱατροδικαστής, ὁρθῶς καὶ μετ' ἐπιστάσεως ἐκτιμῶν καὶ ἀναλύων ἀπάσας ταύτας τὰς περιστάσεις, νὰ ἐπιδίδωται εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἐπίσης δὲ δέον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ὅτι, ἐπειδὴ ὑπάρχουσι δηλητηριοὶ τινες οὐσίαι, ἡ πορεῖα τῶν συμπτωμάτων, τῶν ὁποίων ὑπόκειται εἰς διακοπὴν καὶ ὕφεσιν, ἢ ἔπεται νέαι τῶν φαινομένων ἐπιδρομή, ἐνίοτε ἐκλαμβανομένη ὡς ὑπὸ νέας δηλητηρίου δόσεως προκληθεῖσα, ἀνάγκη μετὰ προσοχῆς νὰ ἐξετάζῃ τὰς συμπαρομαρτούσας περιστάσεις ὅπως πεισθῇ περὶ τῆς αἰτίας τοῦ φαινομένου. Ἐν γένει, ἐπειδὴ ὁ χρόνος τῆς ἐμφανίσεως τῶν πρώτων συμπτωμάτων ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου παραλλάσσει ἀναλόγως τῆς φύσεως αὐτοῦ, τὰ διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου δεδομένα ἐκτεθήσονται λεπτομερέστερον ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον.

Ζήτη. ς'. — *Ἐπὶ συμβάσεως δηλητηριάσεως εἶναι δυνατόν νὰ μὴ εὑρεθῇ ἐν τοῖς σπλάγχχναις δηλητήριο, καὶ μετὰ πόσον χρόνον;* — Ἐπὶ προσφάτου δηλητηριάσεως ἡ λύσις τοῦ ζητήματος δὲν ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα, καθότι ὅσον ἂν ὑποτεθῇ μέγα τὸ ποσὸν τοῦ διὰ τῶν ἐμέτων καὶ τῶν ἀποπατήσεων ἀποβληθέντος δηλητηρίου, πάντοτε ποσόν τι, ἔστω καὶ ἐλάχιστον, ἀπερροφήθη, ὅπερ εὑρεθήσεται διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως.

Κυρίως τὸ ζήτημα ἔχει σπουδαιότητα εἰς τὰς ἐξῆς δύο περιπτώσεις:

1. ἐπὶ ζώντος, ἂν τὰ ἔχνη τῆς δηλητηριάσεως ἐπιμένωσιν ἐπὶ χρόνον τινά,

ὅστις εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ ἀκριβῶς· καὶ 2. ἐπὶ νεκροῦ, ἂν τὸ δηλητήριο ὑπάρχῃ καὶ ἀνθίσταται ἐπ' ἀόριστον.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν δύο τινὰ παρατηροῦνται, τὰ φυσιολογικά ἀποτελέσματα τῶν δηλητηρίων οὐσιῶν μὴ ὑπερβαίνοντα τὸ ὅριον, πέρα τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ, διαρκοῦσιν ἐν γένει ὠρισμένον χρόνον, τῆς δηλητηριάσεως ὁμως οὕσης ὅπωςδὴποτε βαρεῖας, τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς διαρκοῦσι συνήθως ἐπὶ μακρόν, σημαζόμενα διὰ συμπτωμάτων ἰδίων ἐκάστῳ δηλητηρίῳ· ἀφ' ἑτέρου ἢ διὰ τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων ἀποβολὴ τοῦ δηλητηρίου παρατείνεται ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον ἄλλοτε ἄλλον ἀναλόγως τοῦ εἶδους τοῦ δηλητηρίου.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον πᾶσα δηλητηρίου οὐσία ἀνευρίσκεται εἴτε διὰ τῆς ιστολογικῆς ἐξετάσεως, εἴτε διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως, εἴτε διὰ τῶν φυσιολογικῶν πειραμάτων. Ἐνταῦθα ὁμως γεννᾶται τὸ ζήτημα τί γίνεται τὸ δηλητήριο προϊόντος τῆς σήψεως, παραμένει ἀναλλοίωτον, συγκαταστρέφεται, μεταβάλλεται; Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι διάφορος ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς οὐσίας· καὶ αἱ μὲν ὀρυκταὶ οὐσίαι ἀνθίστανται μὲν ἐπ' ἀόριστον εἰς τὴν σήψιν, ἀλλὰ μεταβάλλονται, καὶ τινες μὲν τούτων μεταβάλλονται εἰς ἐνώσεις σταθερὰς ἀμεταβλήτους, ἄλλαι δὲ εἰς ἐνώσεις ὑγράς ἢ ἀερίους, αἰτίνες ἐξαφανίζονται τοῦ χρόνου προϊόντος, ὡς βάσις δὲ τῶν τοιούτων ἐνώσεων χρησιμεύει ἡ κατὰ τὴν σήψιν ἐκλυομένη ἀμμωνία· οὐχ ἥττον ὁμως καὶ αἱ τελευταῖαι αὗται οὐχὶ δυσκόλως ἀνευρίσκονται, διότι βραδέως λίαν καὶ ἀπὸ μικροῦ μεταβάλλονται εἰς τὰς προσημειωθεῖσας ἐνώσεις, αἱ δὲ ὀργανικαὶ ἢ αἱ πολλὰ αὐτῶν, καὶ δὴ τὰ ἀλλοχυεῖδη, ἀνθίστανται ἐπίσης εἰς τὴν καταστροφὴν ἐπὶ μῆκιστον χρόνον, ἐπειδὴ ὁμως αἱ μεταβολαί, ὅς ὑφίστανται, διαφέρουσι τῶν τῶν ὀρυκτῶν οὐσιῶν καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἡ χημεία δὲν κατώρθωσε νὰ καταδείξῃ ταύτας ἀκριβῶς, ἐξ ἀνάγκης ὑπολείπονται ἐνδοιασμοὶ τινες ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ζητήματος.

Ζήτ. ζ'.— Ἡ ἀπὸ τοῦ λειψάνου ἐξαχθεῖσα δηλητηρίου οὐσία προέρχεται ἀπὸ ἄλλης πηγῆς πλὴν τῆς δηλητηριάσεως; — Πολλὰ τυχαῖα ἢ καὶ ἐπὶ τούτῳ περιστάσεις συμβάλλονται ἐνίοτε εἰς τὴν εὑρεσιν ἐν τῷ λειψάνῳ δηλητηρίου οὐσίας προερχομένης οὐχὶ ἀπὸ δηλητηριάσεως· τοιαῦται δὲ περιστάσεις εἶναι οὐσίαι κατὰ φύσιν εὐρισκόμεναι ἐν τῷ χώρῳ, ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ ταφή, οὐσίαι προερχόμεναι ἐκ κεχρωματισμένων ἐνδυμάτων, οὐσίαι λάθρα καὶ ἐπὶ σκοπῷ ῥιφθεῖσαι ἐν τοῖς ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγγνοις, οὐσίαι χορηγηθεῖσαι ὡς φάρμακα, οὐσίαι ἐκ τῶν ἀντιδραστηρίων, μὴ ὄντων χημικῶς καθαρῶν κλπ.

B'. Περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν δηλητηριάσεων.

Εἰς πραγματεῖαν περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τῶν δηλητηριάσεων βεβαίως δὲν διαλαμβάνονται ἅπασαι αἱ δηλητηρίαι οὐσίαι, τὸ μὲν διότι τινὲς τούτων ἔνεκα τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν ιδιοτήτων, ὡς γεύσεως, ὀσμῆς, μὴ διαλυτότητος κλπ., δὲν χρησιμοποιοῦνται ἐπὶ σκοπῷ δηλητηριάσεως, τὸ δὲ διότι τινὲς εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστοι εἰς τὸ κοινόν, ἀλλὰ περιορίζεται ἡ περιγραφὴ τῶν δηλητηριάσεων δι' ἐκείνας τῶν οὐσιῶν μόνον, αἵτινες ἢ τυγχάνουσιν εἰς κοινὴν χρῆσιν, ἢ εἶναι ἐν γένει γνωσταὶ ὡς δηλητηρίαι, ἢ εἶναι εὐχρηστοὶ ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ.

Ἐκ τῆς ἐπισήμου στατιστικῆς τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ συμβασῶν δηλητηριάσεων κατὰ τὰ ἔτη 1837 καὶ 1838 προκύπτει ἡ ἐξῆς ἀναλογία ὡς πρὸς τὴν συχνότητα τῆς χρήσεως τῶν διαφορῶν οὐσιῶν ἐπὶ 541 περιστάσεων.

Δι' ὀπίου καὶ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ σκευασμάτων (βάμματος)	197
Δι' ἄρσενικοῦ	185
Διὰ θειικοῦ ὀξέος.	32
Διὰ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος.	27
Δι' ὀξαλικοῦ ὀξέος	19
Δι' ἄχνης καὶ ἀλάτων ὑδραργύρου	15
Διὰ πολλοπλῶν	14
Δι' ἐλαίου πικροῦ ἀμυγδαλῶν	4
Δι' ἀμανιτῶν	4
Δι' ἐμετικῶν κερύων	3
Διὰ κολλαγίου	3
Δι' ἀκονίτου	2
Διὰ διαφορῶν	12
Δι' ἀγνώστων	24

Τὸ ὅλον 541

Πολλαὶ προετάθησαν διαιρέσεις ὡς πρὸς τὴν ταξινόμησιν τῶν δηλητηριάσεων, καὶ ἄλλαι μὲν τούτων στηρίζονται εἰς τὰς χημικὰς τῶν δηλητηρίων οὐσιῶν ιδιότητας, ἄλλαι δὲ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ αἱ μὲν πρῶται, καθ' ἃς τὰ δηλητηρία διαιροῦνται εἰς μεταλλοειδῆ, μεταλλικὰ, ὀργανικὰ, ἢ εἰς ὑγρὰ, ῥυστὰ καὶ ἄερια κλπ., ἀρμόζουσι μᾶλλον εἰς συγγράμματα ὑπὸ καθαρῶς χημικῆν ἔποψιν διαλαμβάνοντα περὶ δηλητηριάσεων, αἱ δὲ δευτέραι περιτρέφονται εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν δηλητηρίων οὐσιῶν ἀναλόγως τῆς φυσιολογικῆς αὐτῶν ἐνεργείας, παύτην ὡς ἀρμόζουσαν μᾶλλον εἰς σύγγραμμα, ἐν ᾧ οὐ μόνον ὑπὸ χημικῆν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ παθολογικῆν ἔποψιν

ἐξετάζονται αἱ δηλητηριάσεις. Καὶ οἱ μὲν ἀρχαιότεροι τῶν ιατροδικαστῶν Pleuk, Fodéré κ. ἄ. διείλον τὰ δηλητήρια εἰς ἐρεθιστικά, ναρκωτικά, ναρκωτικοδριμέα καὶ σηπτικά, ὑπαγαγόντες εἰς τὰς διαφόρους ταύτας τάξεις οὐσίας πολὺ διάφορον ἔχουσας τὴν ἐνέργειαν καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἢ ὅ,τι κυρίως διαλαμβάνει ἡ τάξις ἕνεκα τοῦ ἐλαττωματικοῦ τῶν γνώσεων τῆς φυσιολογικῆς τῶν οὐσιῶν ἐνεργείας, οἱ δὲ νεώτεροι, ἐν οἷς πρωτεύει ὁ Tardieu, βαιζόμενοι εἰς τὰ νέα τῆς φυσιολογικῆς τῶν δηλητηρίων ἐνεργείας παίρματα, διείλον αὐτὰ εἰς τὰς ἐξῆς πέντε τάξεις: τὰ ὑποσθενικά ἢ χολεροειδῆ, τὰ ἐρεθιστικά ἢ διαβρωτικά, τὰ καρωτικά, τὰ ναρκωτικά καὶ τὰ τετανικά· ἐκείτης τῆς τῶν ὑπάρχουσιν ἐξέχοντα συμπτώματα, δι' ὧν χαρακτηρίζεται ἡ τάξις καὶ οὐσία ὡς τύπος χρησιμεύουσα οὕτω:

1. Ἡ διὰ τῶν ὑποσθενικῶν ἢ χολεροειδῶν δηλητηριάσις σημαίνεται οὐχὶ διὰ τοῦ τοπικοῦ ὑπὸ τοῦ δηλητηρίου προκαλουμένου ἐρεθισμού, ἀλλὰ διὰ τῶν γενικῶν φαινομένων τῶν ἀπὸ τῆς ἀναπόσεως τοῦ δηλητηρίου ἐξαρτωμένων, ἅτινα διατελοῦσιν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰ τοπικά, ὧν ἡ παρουσία δὲν εἶναι σταθερά, τοῦ ἐρεθισμού καὶ τῆς φλεγμονῆς, καὶ ἅτινα συνίστανται εἰς κενώσεις ἀφθόνους καὶ ἐπανελημμένας ἀληθῶς χολεροειδεῖς, αἷς ἔπεται ταχεῖα καὶ μεγάλη ἔκλυσις τῶν δυνάμεων, καὶ συνδέονται μετὰ ἀλλοιώσεως ὡς τὰ πολλὰ καταφανοῦς τοῦ αἵματος. Ἡ ὑποσθενικὴ αὕτη ἐνέργεια ἀνήκει εἰς τὰ ἀρσενικοῦ σκευάσματα, τὸν φωσφόρον, τὰ ἅλατα τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ὑδραργύρου, τοῦ κασσιτέρου, τοῦ βισμούθιου, εἰς τὴν ἐμετικὴν τρύγλ, τὸ νίτρον, τὸ ἅλας τῆς ὀξυλίδος, τὴν δακτυλίτιδα κλπ.

2. Ἡ διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν καὶ διαβρωτικῶν δηλητηριάσις σημαίνεται κυρίως διὰ τοπικοῦ ἐρεθισμού, μεταπίπτοντος ἐνίοτε εἰς τὴν ἐντονωτέραν φλεγμονήν, τὴν διάβρωσιν καὶ τὴν ἀποργάνωσιν τῶν ἐλθόντων εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς οὐσίας ἱστῶν. Ἡ τάξις αὕτη διαλαμβάνει τὰ πυκνὰ καὶ ἰσχυρὰ ὀξέα καὶ ἀλκάλια, τὰ ὀξείνα ἅλατα, τὸ χλώριον, τὸ ἰώδιον, τὸ βρώμιον, τὰ δραστικὰ καθάρσια κτλ.

3. Ἡ διὰ τῶν καρωτικῶν (ναρκωτικοδριμέων τῶν ἀρχαίων) δηλητηρίασις χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἀμέσου καὶ εἰδικῆς τοῦ νευρικοῦ συστήματος πίεσεως, ἐκδηλουμένης διὰ τοῦ κάρου μετὰ τοπικοῦ λίαν μετρίου ἐρεθισμού. Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ὑπάγονται αἱ σκευασαὶ τοῦ μολύβδου, τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, τὸ ὀξειδιον τοῦ ἀνθρακος, τὸ ἀνθρακοῦχον, τὸ θειοῦχον ὑδρογόνον, ὁ αἰθέρ, τὸ χλωρισφόρμιον, ἡ εὐθάλεια, ἡ νικοτιανή κλπ., τὸ κώνειον, αἱ δηλητήριοι ἄμυνται.

4. Ἡ διὰ τῶν ναρκωτικῶν δηλητηρίασις χαρακτηρίζεται διὰ τοῦ ναρκωτισμοῦ, διαλαμβάνει δὲ ἡ τάξις αὕτη τὸ ὅπιον καὶ τὰ τοῦτου σκευάσματα.

5. Ἡ διὰ τῶν *tetanikōn* δηλητηριάσις χαρακτηρίζεται δι' ἰσχυρᾶς τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐξεγέρσεως, ἐντεινομένης ἐνίοτε μέχρι θανάτου. Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ὑπάγονται ἡ στρυγνίνη, τὰ ἐμετικά κάρυα, ἡ βρυκίνη, τὸ ὑδροκυανικὸν ὀξύ, τὸ ἀκόντιον, ἡ θεικὴ κινίνη, αἱ κανθαρίδες, ἡ καφουρά, τὸ οἶνόπνευμα.

Τάξις πρώτη.

Δηλητηριάσις διὰ τῶν ὑποσθενικῶν.

Αἱ διὰ τῶν ὑποσθενικῶν δηλητηριάσεις συνεχέοντο ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ἰατρῶν μετὰ τῶν δι' ἐρεθιστικῶν δηλητηριῶν, διότι τινὲς τῶν ὑποσθενικῶς ἐνεργουσῶν οὐσιῶν ἐν ἀρχῇ τῆς δράσεως αὐτῶν παρουσιάζουσι φαινόμενα τοπικοῦ ἐρεθισμοῦ, ἄλλως λίαν μετρίου, ἐνῶ τοῦναντίον ἀπασῶν τὰ ἀποτελέσματα ἐκδηλοῦνται μετὰ τὴν τοῦ δηλητηρίου ἀνάποσιν καὶ χαρακτηρίζονται διὰ φαινομένων ὑποσθενισμοῦ.

Ἐπὶ ὁξείας διὰ τῶν ὑποσθενικῶν δηλητηριάσεως τὰ πρῶτα φαινόμενα παρεμφέρουσί πως ταῖς τῶν διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν δηλητηριάσεων, οἷον γεῦσις ὀριμεῖα, σύσφιγξις ἀλγεινὴ τοῦ λαιμοῦ, ναυτίαισις, ἔμετοι, ἀφθονοὶ ἀποπατήσεις, ἅτινα ὁμως δὲν εἶναι ἀπότοκα τοπικοῦ ἐρεθισμοῦ, διότι παρατηροῦνται τοῦ δηλητηρίου καὶ ὑποδερμικῶς προσφερομένου. Τοῖς ἀνωτέρω φαινομένοις ἔπεται μεγίστη τῶν δυνάμεων ἐκλυσις, ῥοπή πρὸς συγκοπήν, ἣτις τυγχάνει χαρακτηριστικὴ καὶ ἐπ' ἔχειται ἐνίοτε αἴφνης τὸν θάνατον, μεγάλη στενοχωρία, ἄσθεστος διψα, ἀνουρία, μετεωρισμὸς τῆς κοιλίας, ψύξις τοῦ δέρματος, συνολκαὶ ἀλγεινὰ τῶν μυῶν, ἐνίοτε σπασμοὶ μερικοὶ ἢ γενικοὶ, παρακολουθούμενοι ὑπὸ παραλύσεως τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς κινήσεως, ἡ φωνὴ ἀποσβέννυται, ἐκχυμώματα ἐνισχυοῦ τοῦ σώματος, ὅπερ καὶ ὑπὸ κυανώσεως ἔστιν ὅτε ἀλίσκεται· πάντα ταῦτα ἐπὶ τινὰς ὥρας διαρκέσαντα διαδέχεται ὁ θάνατος, οὗτινος πρόδρομα εἶναι ἰζῶδεις ἰδρώτες, σπασμοὶ, συγκοπή· ἄλλοτε ὁ θάνατος βραδύνει ἐπὶ ἡμέρας, ὡς τὰ πολλὰ δὲ κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις μέχρι τέλους ἡ διάνοια διατηρεῖται ἀκεραία· τῆς δηλητηριάσεως ἀποληξίσεως εἰς ἱσιν, ἢ ἀνδρῶσις εἶναι λίαν μακρὰ καὶ δύσκολος. — Ἡ πορεία τῶν δηλητηριάσεων τῆς τάξεως ταύτης κατὰ τὸν ὅζυν τύπον εἶναι ἀνώμαλος, διακοπτομένη ὑπὸ ὑφέσεων, ἃς παρακολουθεῖ νέα τῶν φαινομένων ἐπίτασις. — Κατὰ τὸν ὑποζύν τύπον, προερχόμενον ἀπὸ ἐπανελημμένων τοῦ δηλητηρίου δόσεων καὶ οὐχὶ ἀπὸ μεταπτώσεως τοῦ ὀξέος εἰς αὐτόν, αἱ διαλείψεις τῶν συμ-

πτωμάτων είναι χαρακτηριστικά, οι έμετοι και η διάρροια περιοδικώς επανέρχονται, αι δυνάμεις βαθμηδόν εξαντλούνται, επιγίνονται παλμοί, κεφαλαλγία, νευρικά φαινόμενα· επί δε εύτυχων εκβάσεων η του παθόντος υγεία σχεδόν πάντοτε παραβιάζεται και μένει τοιαύτη μέχρι τέλους.

Παθολογικάί αλλοιώσεις· ενίοτε έλλείπουσιν η μέτριαι άπαντώσιν, ως έκχυμώματα εν τῷ στομάχῳ, ενίοτε έσχάροι γαγγραινώδεις, αίτινες ύπάρχουσιν ενίοτε και καθ' ός περιπτώσεις τῷ δηλητηρίῳ δέν προσηνέχθη διά τῷ στόματος, κεγχρία λευκωπά διεσπαρμένα επί τῆς επιφανείας τῶν εντέρων· πνεύμονες ως τὰ πολλά έμπλειοι μελανοῦ αίματος, εν τῇ καρδίᾳ βυσσινῶν αίμα, έκχυμωτικάι κηλίδες μάλλον η ἥττον άφθονοι υπό τῷ περιτόναιον, τὸν ύπεζωκότα, τὸ περικάρδιον και εν αὐτῷ τῷ ιστῷ τῆς καρδίας.

Διά τῆς χημικῆς ἀναλύσεως, ενεργομένης είτε επί τῶν έμεσμάτων και υποχωρημάτων ζῶντος τοῦ θύματος είτε επί τῶν σπλάγχων τοῦ λειψάνου, εύκόλως ἀνευρίσκονται τὰ εἰς τὴν τάξιν ταύτην δηλητηρία.

Αἱ νόσοι, αἱ διά τῶν συμπτωμάτων αὐτῶν παρεμφέρουσαι ταῖς διά τῶν υποσθениκῶν δηλητηριάσεων, είναι βαρεῖα δυσπεψία, επιδημική και σποραδική χολέρα, ενίοτε δε και τινες άτακτικοί και άδυναμικοί τύποι τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, άλλ' η διάγνωσις δέν δυσχεραίνεται επί προσεκτικῆς και ακριβοῦς έκτιμήσεως και ἀναλύσεως τῶν φαινομένων, άμα δε εν ἀνάγκη και χημικῆς δοκιμασίας τῶν άποκριμάτων τοῦ πάσχοντος.

Τὰ κυριώτερα τῶν εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀναγομένων, περί ὧν ὁ λόγος ένταῦθα, είναι αἱ τοῦ άρσενικοῦ σκευασαί, ὁ φωσφόρος, η άχνη και αἱ λοιπαί τοῦ ὑδραργύρου σκευασαί, τὰ άλατα τοῦ χαλκοῦ, η έμετική τρυξ, τὸ νίτρον, τὸ άλας τῆς ὀξάλιδος, η δακτυλιτις και δακτυλιτιδίνη.

1. Δηλητηριάσεις δι' άρσενικοῦ.

Αἱ διά τοῦ άρσενικοῦ δηλητηριάσεις εἰς ἐποχὴν οὐχί πόρρω ἀφ' ἡμῶν ἀπέχουσιν ἦσαν αἱ συχνότερον εἰς τὴν ιατροδικαστικὴν παρατηρούμεναι, ἐξ οὗ μεγάλοι κατεβλήθησαν πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ προσπάθειαι τὸ μὲν δι' εύχερεστεράς και άσφαλεστεράς τοῦ δηλητηρίου ἀνιχνεύσεως διά τῆς χημείας, τὸ δε διά τοῦ περιορισμοῦ διὰ μέτρων αὐστηρῶν διοικητικῶν τῆς πωλήσεως εἰς πάντα τὸν προστυχόντα, τὸ δε και διά τοῦ περιορισμοῦ τῆς χρήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν· ἐκ τούτων οἱ τῶν δηλητηριάσεων αὐτουργοί ἐτρέπησαν ἐτέραν ὁδὸν και προσέφυγον εἰς τὴν χρῆσιν ἐτέρων οὐσιῶν, δυσχερέστερον ἴσως ἀνιχνευομένων και μετὰ μείζονος εύκολίας προσκτωμένων, ἐπομένως τὸ πλῆθος τῶν διὰ τοῦ άρσενικοῦ δηλητηριάσεων εν γένει εν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ και άλλᾶχοῦ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς τελευταίους χρόνους ἐπαισθητῶς ἐμετρίσθη, ἐνῶ τούναντίον δι' άλλων δη-

λητηρίων ούσιων ἐπολλαπλασιάσθη, παρ' ἡμῖν ὅμως δὲν συμβαίνει τὸ τοιοῦτο, τὸ δὲ ἀρσενικὸν ὡς δηλητήριον κατέχει εἰσέτι τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ στατιστικῇ.

α' Ὑπὸ τίνος μορφῆς καὶ κατὰ τίνος τρόπου χορηγεῖται τὸ ἀρσενικόν; — Εἰς τοὺς παλαιότερους χρόνους χρῆσις ἐγένετο τῶν διὰ τοῦ θεοῦ ἐνώσεων τοῦ ἀρσενικοῦ, καὶ δὴ τοῦ φυσικοῦ τριθειούχου ἢ χρυσίζοντος κιντρίνου (auri pigmentum) καὶ τοῦ ἐρυθροῦ διθειούχου ἀρσενικοῦ ἢ σανδαράχης (realgar), αἵτινες ἐχρησίμευον ὡς βάσεις πολλῶν μυστικῶν δηλητηρίων συνθέσεων τοῦ μέσου αἰῶνος, καὶ δὴ τῶν τῆς διαδοχῆς λεγομένων κόνων, ἢ τοῦ ἐρυθροῦ τοιούχου ἀρσενικοῦ ὡς βάσις ψιμυθίου ἐν τῇ Ἀνατολῇ, τὰ νῦν δὲ εἰς παρασκευὴν ἀλοιφῆς διὰ τὴν ἀποψύλωσιν τῶν τριχῶν εἰς τοὺς τελευταίους δὲ τούτους χρόνους ἀντικατεστάθησαν δι' ἑτέρων τοῦ ἀρσενικοῦ ἐνώσεων μᾶλλον ἐν χρήσει εἰς τε τὴν ἰατρικὴν καὶ τὰς τέχνας.

Ἐκ τῶν μᾶλλον ἐν χρήσει εἰς τὰς δηλητηριάσεις σκευασίων εἶναι τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ ἢ κοινῶς *ποντικοφάρμακον*, χρήσιμον εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου καὶ τὴν καταστροφὴν ὀχληρῶν κητοικιδίων ζώων, ἐνεκα τῶν φυσικῶν ιδιοτήτων αὐτοῦ συγχρόμενον εὐκόλως πρὸς τὸ σκῆχρον, τὸ ἄλευρον καὶ τὰς λευκάς ἐν γένει κόνεις· τὸ ἀρσενικὸν ὀξύ ἐν μεγάλῃ χρήσει εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν τῆς ἀνιλίνης ἐρυθρῶν χρωμάτων· τὸ ὀξείδιον τοῦ ἀρσενικοῦ, ἢ μέλαν φυσικόν ἀρσενικόν ἐν χρήσει ὡς ἐντομοκτόνον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *κόνης* κατὰ τῶν μυῶν περιέχει ποσότητα ἱκανὴν ἀρσενικῶδους ὀξέος· τὰ ἀρσενικοῦχα *πράσινα* χρώματα ἐν χρήσει εἰς τὴν βιομηχανίαν, ὡς τὸ πρᾶσινον τοῦ Schweinfurt, τοῦ Scheele, τὸ ἀγγλικόν, εἶναι ἐνώσεις ἀρσενικοῦ καὶ χαλκοῦ. Αἱ δὲ εἰς τὴν ἰατρικὴν χρήσιμοι σκευασίαι, πλὴν τινων ἐκ τῶν ἀνωτέρω σημειωθεισῶν, ὡς τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ, ὅπερ χρησιμεύει εἰς τὴν σύνθεσιν ἐμπλάστων καὶ κόνεων ἐξωτερικῆς χρήσεως (Ἀδελφῶν Κοσμᾶ, Rousselot, Baumann κλπ.), ὡς καὶ εἰς κοσμητικὴν χρῆσιν, ὁ σάπων τοῦ Búcoeur περιέχει ἱκανὴν ποσότητα ἀρσενικῶδους ὀξέος, εἶναι ἡ ἀρσενικοῦχος τοῦ Fowler, ἀρσενικῶδες κάλιον, τοῦ Pearson, ἀρσενικὸν νάτριον διάλυσις, καὶ ἕτεραι σκευασίαι μᾶλλον ἢ ἥττον γνωστὰ εἰς τὸ κοινόν.

Ἄπασαι ἐν γένει αἱ σκευασίαι τοῦ ἀρσενικοῦ εἶναι δηλητήριοι, τὸ μᾶλλον δὲ ἢ ἥττον τοῦ δηλητηριώδους αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εὐδιαλύτου ἢ δυσδιαλύτου αὐτῶν.

Αἱ διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεις ὡς τὰ πολλὰ συμβαίνουνσι τοῦ δηλητηρίου διδομένου ὡς ἀρσενικῶδες ὀξύ εἰς κόνιν μεμιγμένον μετὰ στερεῶν καὶ εὐδιαλύτων τροφῶν, ὡς σκῆχρου, ἀλεύρου, ζύμης, γλυκάσματος κλπ. ἢ μετὰ ὑγρῶν τροφῶν ἢ ποτῶν. Ὡς ἐκ τῆς γλυκαζούσης δὲ γεύσεως τῆς οὐσίας, οἱ λαμβάνοντες αὐτὴν οὐδὲν ἴδιον αἰσθάνονται τεκ-

μηριοῦν ἢ καὶ ὑπονοίας παρέχον περὶ τῆς φύσεως τῆς οὐσίας· ἐνίοτε ἕνεκα τοῦ σφάδρα δυσδιαλύτου σκευασίας τινός τὸ δηλητηρίον ἀπαιωρεῖται ἐν τῷ ὑγρῷ καὶ λαμβάνεται οὕτω εἰς στερεὰν κατάστασιν.

Οὐκ ὀλίγον ἐπηρεχόλησε τοὺς ἱατροδικαστὰς τὸ ζήτημα τοῦ διαλυτοῦ τοῦ ἀρσενικῶδους ὀξέος καὶ τῶν συντελουσῶν εἰς τοῦτο συνθηκῶν, ἐκ τῶν πειραμάτων δὲ τοῦ Taylor προκύπτει ὅτι, ἐν ὕδατι εἰς συνήθη θερμοκρασίαν διαλύεται $\frac{1}{500} - \frac{1}{1000}$ τοῦ ὕδατος, ἐν θερμῷ δὲ $\frac{1}{400}$, μετὰ ζέσειν δὲ παρατεινομένην ἐπὶ ὥραν $\frac{1}{24}$, τὴν δὲ διαλυτότητα τοῦ σκευάσματος παρακωλύει ἡ παρουσία ἐν τῷ ὕδατι ὀργανικῶν ὑλῶν· οὕτω, ἐν θερμῷ ἐγγύματι θείας διαλύεται $\frac{1}{1000}$, ἐν δὲ τοιούτῳ κατὰ $\frac{1}{500}$, ἀφ' ἐτέρου ἡ κατάστασις, εἰς ἣν παρουσιάζεται τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ, ὑελῶδες ἢ θολερὸν, ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὴν διαλυτότητα αὐτοῦ. Ἀπασαὶ αὗται τοῦ εὐδιαλύτου ἢ μὴ τῆς οὐσίας ἐξηγοῦσιν ὡς τὰ πολλὰ τὰ διάφορα ἀποτελέσματα τοῦ δηλητηρίου, εἰς τὴν αὐτὴν δόσιν προσφερομένου.

Αἱ διαλυταὶ τοῦ ἀρσενικοῦ σκευασίαι, ὡς καὶ τὸ ἀέριον ὑδρογονοῦχον ἀρσενικόν, εἶναι σφάδρα δηλητηρία. Ἐκ τῆς κόνεως δὲ τῆς ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τῶν ἐργοστασίων ἢ ἀλλαχοῦ μεταιωρουμένης, ἀπὸ τῆς κατεργασίας κεχρωματισμένου χάρτου ἢ ὑφάσματος διὰ χρωμάτων ἀρσενικοῦχων προκαλοῦνται αἱ τῶν ἐπαγγελμάτων δηλητηριάσεις· ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἐνίοτε, ἐκ τῆς χρήσεως δηλονότι τῶν κεχρωματισμένων ἀντικειμένων δι' ἐνδύματα ἢ ἄλλας χρήσεις, συμβαίνουναι δηλητηριάσεις ἢ καὶ δηλητηριώδη φαινόμενα.

Καίτοι γνωστὸν ὅτι ἀπασαὶ αἱ τοῦ ἀρσενικοῦ σκευασίαι εἶναι δηλητηρία, οὐχ ἥττον μεγάλως ἐπηρεχόλησε καὶ ἐπασχολεῖ τοὺς ἱατροδικαστὰς τὸ ζήτημα, τίς ἡ δόσις, δι' ἧς προκαλοῦνται δηλητηριώδη συμπτώματα ἢ θάνατος. Καὶ τὰ μὲν ἐπὶ ζώων πειράματα διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἥκιστα ἢ οὐδὲως συμβάλλονται, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων μέχρι τοῦ νῦν παρατηρήσεις χρήζουσι περαιτέρω μελέτης, ἴσως δὲ καὶ ἀναθεωρήσεως, καὶ δὴ ἕνεκα τῆς μεγάλης τῶν παρατηρητῶν διαφωνίας· οὕτω ὁ Sachse (d' Angers) συμπεραίνει ὅτι $\frac{6}{50}$ τοῦ σιταρίου ἀρσενικῶδους ὀξέος προκαλοῦσι φαινόμενα οὐχὶ βαρέα, $\frac{1}{5} - \frac{3}{5}$ δὲ τοῦ σιταρίου συμπτώματα δηλητηριάσεως καὶ 1-2 σιτάρια τὸν θάνατον· ὁ Taylor ἀφ' ἐτέρου, μετὰ πολλῆς τῆς ἐμβριθείας μελετήσεως τὸ ζήτημα, δοξάζει ὅτι δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ὀρίσῃ ἢ μὴ θανατώδης δόσις τοῦ δηλητηρίου, συμπεραίνει δὲ ὅτι ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι λίαν ἐπιφυλακτικὸς, διότι, λέγει, ἀδυναμέθα νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῇ ὁ λαβὼν 1-2 σιτάρια ἀρσενικοῦ· Δὲν φρονῶ. Ὅ,τι δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν εἶναι ὅτι, κρίνοντες ἀπὸ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν μικροτέρων δόσεων, αἱ δόσεις αὗται εἶναι ἐνίοτε θανατώδεις, δὲν εἴμεθα ὁμῶς καὶ βέβαιοι περὶ τῆς καταλλή-

λου ποσότητος διὰ τὴν ἐλαχίστην δόσιν, εἰς ἣν τὸ δηλητήριο κτείνει ». Ὁπωσδήποτε, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους περιστάσεις ἀπὸ τῆς ἡλικίας, τοῦ φύλου, τῶν ἔξεων κλπ., ὧν ἕνεκα ἐπιρρωννύεται ἡ παρακωλύεται ἡ ἐνέργεια τοῦ δηλητηρίου, φρονοῦμεν ὅτι ἀποθαίνει ἀδύνατος ὁ ἀκριβὴς ἐν γένει προσδιορισμὸς τῆς ποσότητος, καὶ ὅτι κατὰ προσέγγισιν δόσις 2-3 σιταρίων ὡς τὰ πολλὰ εἶναι θανατώδης, ἀλλ' εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν πρᾶξιν ἡ γνώσις τοῦ ἐλαχίστου τούτου ὅρου δὲν εἶναι ἀναγκαῖος, διότι πάντοτε οἱ δολοφόνοι προσφέρουσιν εἰς τὸ θῦμα πολλῶ ἀνωτέραν ποσότητα.

Ἄλλὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δηλητηρίου, ἀνεξαρτήτως τῆς δόσεως, ποικίλλουσιν ἀναλόγως ἐτέρων περιστάσεων, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δηλητηριαζομένου ἐξαρτωμένων· οὕτω ἀπὸ τῆς πληρότητος ἢ κενότητος τοῦ στομάχου, ἀπὸ τῆς ἀποβληθείσης διὰ τοῦ ἐμέτου ποσότητος, ἀπὸ τοῦ μετὰ ναρκωτικῶν οὐσιῶν συνδυασμοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἔξεως τοῦ ὀργανισμοῦ ἐκ παρατεταμένης καὶ καθ' ἕξιν χρήσεως τοῦ δηλητηρίου, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τὰς τῆς Στυρίας χώρας, εἰς τὰ διαχωρίζοντα τὴν Αὐστρίαν τῆς Οὐγγαρίας ὅρη, ἐνθα οἱ κάτοικοι τὸ μὲν πρὸς εὐχερεστέραν ἀνάθασιν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, τὸ δὲ πρὸς βελτίωσιν τῆς καθόλου θρέψεως καὶ ἐξωραϊσμόν, ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐθίζονται τρώγοντες ἀρσενικόν, ἐν ἀρχῇ μὲν ὅσον $1\frac{1}{2}$ σιτάριον τὴν πρωίαν λαμβανόμενον, εἴτα δὲ βαθμυδὸν αὐξάνεται ἡ δόσις, πάντοτε ὁμως μετὰ περισκέψεως. Ἡ αἰφνίδιος διακοπὴ τῆς παρατεταμένης καὶ καθ' ἕξιν χρήσεως τοῦ ἀρσενικοῦ ἐπάγεται βαθμὸν μελαγχολίας, ἀθρεψίαν, ἐλάττωσιν τῆς ὀρέξεως καὶ ἐν γένει μαρασμόν, ἅτινα ταχέως παύονται τῇ ἐπαναλήψει τῆς χρήσεως τοῦ ἀρσενικοῦ.

β' *Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτηρὲς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τῶν σκευασμῶν αὐτοῦ.* — Τὸ μεταλλικὸν ἀρσενικὸν ἐν καθαρῇ καταστάσει εἶναι σῶμα στερεόν, εἰς τεμάχια ἢ βελόνας δίκην χάλυθος, κρυσταλλικὸν τὴν τομήν, εὐθρυπτον, ὀξειδούται ταχέως ὑπὸ τὴν δρᾶσιν τῆς ἀτμοσφαιρας, διὸ φυλακτέον ἐν ἀπεσταλαγμένῳ ὕδατι· ἄοσμον εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν, μέχρις ἐρυθροῦ θερμαινόμενον, ἐν ἐλευθέρῳ ἀέρι ἀναδίδει χαρακτηριστικὴν σκοροδῶδη ὁσμὴν καὶ μεταβάλλεται εἰς ἀρσενικῶδες ὀξύ· ἄγνωστος ἡ αἰτία τῆς ὁσμῆς ταύτης, καθότι τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ οὔτε θερμὸν οὔτε ψυχρὸν ἀναδίδει τοιαύτην ὁσμὴν, πιθανολογεῖται δὲ ὅτι ὀφείλεται εἰς ἄγνωστον καὶ μικρότερον ὀξειδῶσεως βαθμὸν μεταξὺ ἀρσενικοῦ καὶ ἀρσενικῶδους ὀξέος· διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ταχέως ὀξειδούται καὶ μεταπίπτει εἰς ἀρσενικῶδες καὶ ἀρσενικικόν ὀξύ. Ἔχει δὲ βαρύτητα 5,8.

Μετὰ τοῦ ὀξυγόνου παρέχει δύο ἐνώσεις, τὸ ἀρσενικῶδες καὶ ἀρσενικικόν ὀξύ.

Τὸ ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἀρσενικῶδες ὀξύ AsO^3 φέρεται εἰς τεμάχια συμπα-

γῆ ἄχροα ἢ ἐλαφρῶς ὡχροκίτρινα, ὅτε μὲν υἰελώδη καὶ διαφανῇ, ὅτε δὲ ἀδιαφανῇ καὶ γαλακτώδη. Ἐχει γεῦσιν θριμείαν, μετρίως ναυτιώδη καὶ σιελωγόν, ὁ κυανοῦς τοῦ ἡλιοτροπίου χάρτης μετρίως ἐρυθραίνεται ἐν τῇ διαλύσει αὐτοῦ, ἐξατμίζεται καὶ χωρὶς νά τακῇ, διὸ ρευστοποιεῖται θερμικιόμενον ἐν σωλῇν ἀμφοτέρωθεν ἀποπεφραγμένῳ. Οἱ ἄτμοι εἶναι ἄοσμοι ὡς καὶ τὸ ψυχρὸν ἀρσενικῶδες ὄξύ, ὅπερ, ριπτόμενον ἐπὶ ἀνημμένου ἀνθρακος ἢ πεπυρακτωμένου σιδήρου, ἀναδίδει σκορόδου ὁσμὴν, καθότι μεταπίπτει ἐπὶ στιγμὴν εἰς μεταλλικὴν κατὰστασιν καὶ ἐκ ταύτης ἀμέσως εἰς ἀρσενικῶδες ὄξύ. Εἶναι εὐδιάλυτον εἰς κυστικὸν κῆλι, τὸ μὴ πυκνὸν καὶ ψυχρὸν ὑδροχλωρικὸν διαλύει ἐπίσης αὐτὸ χωρὶς νά ἐνωθῇ μετ' αὐτοῦ, διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ βασιλικοῦ ὕδατος ὀξειδοῦται καὶ μεταπίπτει εἰς ἀρσενικὸν ὄξύ. Θερμικιόμενον ἐν σωλῇν, ἐτέρωθεν πεφραγμένῳ μετὰ διπλασίου ἢ τριπλασίου τοῦ βάρους ὀξικοῦ καλίου ξηροῦ, ἀναδίδει λίαν χαρακτηριστικὴν καὶ ἀηδῆ ὁσμὴν, προερχομένην ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ὀξειδίου τοῦ κακοδύλου. Ἐν διαλύσει ἀρσενικῶδους ὀξέος ὑδροθεικὸν ὄξύ καθιζάνει τάχιστα τὸ ἀρσενικὸν εἰς θειούχον.

Τὸ ἀρσενικὸν ὄξύ AsO_5 εἶναι στερεόν, λευκόν, διαλυτὸν ἐν ὕδατι, ὀξεινως ἀντιδρᾷ, θερμικιόμενον μέχρις ἐρυθρᾶς πυρακτώσεως ἀποσυντίθεται εἰς καθαρὸν ὀξυγόνον καὶ ἀρσενικῶδες ὄξύ· διὰ τοῦ θειώδους ὀξέος τὸ μὲν ἀρσενικὸν ὄξύ μεταπίπτει εἰς ἀρσενικῶδες, τὸ δὲ θειῶδες εἰς θεικὸν ὄξύ· λίαν δυσκόλως καὶ βραδέως καθιζάνει διὰ τοῦ ὑδροθεικοῦ ὀξέος, τούτου ἕνεκα κατὰ τὰς πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ ἐργασίας, πρὸ τῆς διοχτεύσεως ἐν τῷ ὑγρῷ τοῦ ὑδροθεικοῦ ὀξέος, διοχτεύεται ρεῦμα θειώδους ὀξέος.

Τὸ ἐρυθρὸν θειούχον ἀρσενικὸν πρὸς οὐδεμίαν ὀξυγονούχον τοῦ ἀρσενικοῦ ἔνωσιν ἀντιστοιχεῖ, εὐρηται δ' ἐν ἀφρονίᾳ εἰς τὴν φύσιν.

Τὸ κίτρινον θειούχον ἀρσενικὸν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἀρσενικῶδες ὄξύ, εὐρηται καὶ τοῦτο ἀφρόνως εἰς τὴν φύσιν δίκην κίτρινων πεταλλωδῶν ὀγκῶν, εἶναι στερεόν καὶ κίτρινον τὴν χροίαν, θερμικιόμενον εἰς ἐλεύθερον ἀέρα καίει καὶ μεταπίπτει εἰς θειῶδες καὶ ἀρσενικῶδες ὄξύ, διαλύεται ἐν τῇ ἀμμωνίᾳ, ἥτις, ἐξατμισθεῖσα, ἐγκαταλιμπάνει τὸ ἅλας, φέρον τὸ φυσικὸν κίτρινον χρῶμα.

Τὸ οὐδέτερον ἀρσενικὸν κάλιο δὲν κρυσταλλοῦται, τοῦναντίον τὸ ὀξεινὸν ἀρσενικὸν κάλιο κρυσταλλοῦται εἰς ἀναλλοίωτα κρύσταλλα, ὧν τὸ δεύτερον μόνον εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὴν ἱατρικὴν· εἶναι εὐδιάλυτον.

Τὸ ὀξεινὸν ἀρσενικῶδες κίτρινον δὲν κρυσταλλοῦται, ἐνῶ τοῦναντίον κρυσταλλοῦται τὸ οὐδέτερον· εἶναι ἐπίσης εὐδιάλυτον.

γ' Συμπτώματα καὶ πορεία. — Ἐξεταστέον ταῦτα ὑπὸ δύο ἐπόψεως,

ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ δηλητηρίου χρήσεως καὶ δεύτερον ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς.

Α' Δηλητηρίασις ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ δηλητηρίου χρήσεως. — Τὰ ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ χρήσεως ἀποτελέσμεντα ἐντόνως τε καὶ ταχέως ἐπέρχονται, ἀνεξαρτήτως δὲ τῶν ἐπισπευδουσῶν ἢ τῶν βραδυνουσῶν τῆν τῶν συμπτωμάτων ἐμφάνισιν περιστάσεων, ταῦτα ἄρχονται ὡς τὰ πολλὰ ἐντὸς $\frac{1}{2}$ –1 ὥρας ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου, λίαν σπανίως δὲ βραδύνουσιν ἀπὸ 2–4 ὥρων ἢ προλαμβάνουσι πρὸ τῆς $\frac{1}{2}$ ὥρας.

Τέσσαρες παρατηροῦνται τύποι τῆς διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεως, ἐκ τῆς πορείας τῶν συμπτωμάτων, οἱ ἐξῆς:

1. Κατοξύς. — Κατ' αὐτὸν αἰτιᾶται ὁ παθὼν ἐν ἀρχῇ αἴσθημα δριμείας θερμότητος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ καύσεως εἰς τὸν λαίμῳ καὶ ναυτιάζεις, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐπιγίνονται ἄφθονοι καὶ ἐπανειλημμένοι ἔμετοι, ἐν ἀρχῇ ὑλῶν τροφῆς, εἴτα δὲ λευκωπῶν· ὁ ἔμετος ἀπαύστως ἐπναλαμβάνεται μετὰ πόσιν ὕδατος, ἐνεκ τῆς ἀσθέστου δίψης· ὑπάρχει προσέτι πόνος κατὰ τὸ ἐπιγαστήριον, τῇ ἐπιθλίψει ἐπιτεινόμενος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἰσχυρὰ καὶ μόνιμος κεφαλαλγία· ταχέως ἀλλοιοῦνται οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου, ψύχονται τὰ ἄκρα, ἐπιγίνεται μεγίστη ἐκλυσις τῶν δυνάμεων, τάσις πρὸς συγκοπὴν, σμικρότης τοῦ σφυγμοῦ, μόλις αἴσθητο· τοῖς ἐμέτοις ἔπονται κενώσεις ἀπὸ τῆς ἔδρας, ἐνίοτε ἀκούσαι καὶ ὀρώδεις καὶ λευκαί, καὶ ἐπιπροστίθενται ἀλγίαι τῶν ἄκρων συνολκαί. Τὸ ἐν ἀρχῇ λίαν ὥρῳ πρὸς ὄψιν μετ' οὐ πολὺ κυανοῦται, αἱ δυνάμεις ταχέως ἐκπίπτουσι, τὸ δὲ ἄνθρωπον καθίσταται παγετῶδες, αἱ ἐκκρίσεις πύονται καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐντὸς 5, 12, 15 ἢ 20 ὥρων ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῶν συμπτωμάτων τῆς δηλητηριάσεως.

2. Κερυμμένος. — Κατ' αὐτόν, ἄλλως σπανίως παρατηρούμενον, οὔτε ἔμετοι οὔτε κενώσεις συμβαίνουν, τὸ δὲ ἄνθρωπον διατελεῖ δροσῶδες, ὁ σφυγμὸς ἥσυχος, καίτοι ὁ πάσχων εἶναι γαλήνιος, οὐδὲν ἥττον αἰτιᾶται ἀτονίαν, σκοτοδινίαν, ἢ ταχέως ἔπεται ὑπνηλία, διαρκούσης τῆς ὁποίας ἐπέρχεται ὁ θάνατος χωρὶς ἀγωνίας ἐντὸς ὀλίγων ὥρων ὡς καὶ εἰς τὸν προηγούμενον τύπον ταχέως.

3. Ὑποξύς. — Κατ' αὐτόν, τὸν πάντων συνηθέστερον, οἱ ἐν ἀρχῇ λίαν ἄφθονοι καὶ ἐπανειλημμένοι ἔμετοι παύονται μετὰ 1 ἢ 2 ἡμέρας καὶ παρατηρεῖται βελτίωσις τις, οὐχὶ πραγματικὴ, χαρακτηριζομένη ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπὸ τοῦ ἀνωδύνου τῆς κοιλίας, τῆς φυσικῆς τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἀναπνοῆς καταστάσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τῆς παρατάσεως τῆς κατὰ τὸν λαίμῳ δριμύτητος, τῆς δίψης, τῆς γενικῆς καταψύξεως, τῆς μεγάλης ἀδυναμίας καὶ τῆς σταθερᾶς ἀνωμαλίας τοῦ σφυγμοῦ καὶ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, τῆς μεγάλης στενοχωρίας καὶ τῆς ἐπισχέσεως τῆς ἐκκρίσεως

τῶν οὐρῶν· τὸ μᾶλλον ὀχληρὸν αἶσθημα συνίσταται εἰς σπασμωδικὴν σύσφιγξιν τοῦ λαιμοῦ, συνοδευομένην ὑπὸ ἐπιδύνου καταπόσεως, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὑπὸ αἰσθηματος καύσεως ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι τοῦ δακτυλίου.

Ἐνίοτε ἐπιγίνεται ἀντίδρασις, ἡ κοιλία σκληρύνεται, τυμπανίζεται, εὐαίσθηται, πυρετὸς ἀναπτύσσεται, τοῦ σφυγμοῦ γινομένου συχνοῦ καὶ δυνατοῦ, ὁ πάσχων διατελεῖ εἰς ἀϋπνίαν, ἐξέγερσιν καὶ σπασμωδικὰς κινήσεις, ἀτινα ἀμειβονται μετὰ παροδικῶν λιποθυμιῶν. Τὸ πρόσωπον παρίσθησιν ἰδιόχρουςαν ὄψιν, εἶναι οἰθαλέον, μελανέρυθρον ἀπὸ κυανωτικόν, ἡ γλῶσσα εἶναι ἐρυθρὰ ξηρά, ἡ διψα ἀσθεστος, ὁ λαιμὸς πάντοτε ἐπιδύνος, ἡ ἀναπνοὴ δύσκολος. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀπὸ τῆς 2-5 ἡμέρας ὡς τὰ πολλὰ ἀναφαίνονται ποικίλαι ἐξανθήσεις, ἐνίοτε ἀπλαῖ πετέχαι, ἄλλοτε φυσαλιδιώδες ἢ φλυκταινώδες ἐξάνθημα, ἄλλοτε πλάκες κνιδώσεως, ἄλλοτε τέλος, ἀλλὰ σπάνιως, ἱκτερος. Ἡ διάνοια μένει ἀκεραία, ἡ ἀντίδρασις ταχέως παρέρχεται, ὁ σφυγμὸς πίπτει γινόμενος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον συχνὸς καὶ ἀδύνατος, τὰ αἰσθητήρια ἀμβλύνονται, ἐνίοτε ἐπιγίνεται παροδικὴ ἡμιπαράναια, τὰ ἄκρα ἀποψύχονται, αἱ συνολκαὶ ἐπιμένουσι καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐντὸς 2, 6 ἢ 10 ἡμερῶν.

Τῆς δηλητηριάσεως μὴ ἀποληξέσης εἰς θάνατον, τὰ συμπτώματα βραδέως υποχωροῦσιν, ἰδίᾳ δὲ ἐπιμένουσιν ἐπὶ ἱκανὰς ἡμέρας ὁ πυρετός, ἡ κεφαλαλγία, ὁ κατὰ τὸ ἐπιγᾶστριον πόνος, αἱ ἀλγειναὶ συνολκαὶ, ἡ τῶν οὐρῶν ἑκκρίσις ἄρχεται, τὸ δέρμα βαθμηδὸν θερμαίνεται, καλύπτεται ὑπὸ ἰδρώτος, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὑπὸ τῶν προσημειωθέντων ἐξανθημάτων. Ὁ πάσχων διατελεῖ καταβεβλημένος ὑπὸ ὑπνηλίαν, αἰτιᾶται βόμβους εἰς τὰ ὦτα, παλμούς τῆς καρδίας, ἡ δὲ ἀνάρρωσις λίαν βραδέως προβαίνει καὶ παρατείνεται, συνήθως ἐπὶ ἓνα ἕως δύο μηνάς, ὅτε ἐπὶ βαρείας δηλητηριάσεως δὲν εἶναι τελεία, ἐπιμενούσης χρονίως δυσίατου δυσπείψιας καὶ ἀτονίας.

4. *Βραδὺς ἡ χρόνιος*. — Εἶναι ἀπότομος ὡς τὰ πολλὰ τῶν κατ' ἐπανῆλψιν τοῦ δηλητηρίου δόσεων· τὰ ἐν ἀρχῇ ἔντονα καὶ βαρέα συμπτώματα ταχέως κατευνάζονται, μετ' ἄλλοτε δ' ἄλλον χρόνον ἐπὶ τῇ χρήσει νέας δηλητηρίου δόσεως ἐπαναλαμβάνονται, καὶ δὴ τὸ αἶσθημα τῆς μεγάλης δριμύτητος καὶ τῆς καύσεως κατὰ τὸν λαιμὸν καὶ τὸν στόμαχον, οἱ ἔμετοι ἤδη διαρκοῦσι πλείονα χρόνον καὶ εἶναι κοπιωδέστεροι· ἐν γένει δὲ παρατηροῦνται κατὰ τὴν πορείαν τῆς δηλητηριάσεως οὐχὶ ἀπλαῖ ὑφέσεις, ἀλλ' ἀμειβόμεναι ἀναρρώσεις καὶ ὑποτροπιώσεις· οἱ ἔμετοι εἶναι συχνοί, γολῶδεις, συνοδευόμενοι ὑπὸ κωλικῶν καὶ δυσπείψιας, ὁ πάσχων ὡς ἐκ τῶν ἰλιγγῶν καὶ τῆς κοπώσεως ἀδυνατεῖ νὰ ὀρθοστατήσῃ, ἐκ διαλειμάτων δὲ ἐπ' ἀνέρχονται αἱμορραγίαι, πετέχαι, ἰδρώα, ἐνίοτε συγκοπαὶ ἢ σπασμωδικοὶ παροξυσμοί, μεγίστη ἀπίσχυανσις καὶ παραμόρφωσις τῶν χα-

ρακτήρων· οἱ πόνοι ἀπὸ τῶν ἄρθρων ἐπινέμονται τὴν σπονδυλικὴν στήλην καὶ ἐπιπλέκονται μετὰ συνολικῆς τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, τὸ δῆγμα ἐνίοτε ὑπεραισθητεῖ, καὶ δὴ πρὸς τὰ ἄκρα, ἐνθα ὑπάρχει ὀδαξέσμος καὶ αἰφνίδιον αἰσθημα ψύχους καὶ θάλπου. Τέλος αἱ κινήσεις βαθμηδὸν ἀπόλλυνται καὶ ἐπιγίνεται παραπληγία, εἴτε μόνον τῶν ἄκρων εἴτε τοῦ κάτω ἡμίσεως τοῦ σώματος. Τὰ φαινόμενα ταῦτα παρατείνονται ἐπὶ μῆνας καὶ ἔτη καὶ ἀπολήγουσι μοιραίως εἰς θάνατον.

Β' *Δηλητηρίασις ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως*. — Κατὰ δύο συντελεῖται τρόπους, ἡ ἀπὸ ἐπανειλημμένων καὶ συχνῶν ἐπιθέσεων, μετρίως δραστηρίως σκευασίων, ὡς αἰλοφῆς, ἡ ἀπὸ μιᾶς ἐπιθέσεως λίαν ἰσχυρᾶς σκευασίας.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν μετὰ 6 ἢ 7 ἢ καὶ ἐπὶ πλέον ἡμέρας ἀναφαίνονται συμπτώματα τοπικοῦ ἐρεθισμοῦ, πόνοι, ἐξοιδήσις, ἐρυσιπελατώδης ἐρυθρότης, καθ' ὃ μέρος ἐπετίθη ἡ ἀρσενικοῦχος σκευασία, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐπιγίνεται πυρετός, αὐξήσις τῆς θερμασίας, δίψα ζῶηρά, ἰλιγγοί, καρδιαγία καὶ λιποθυμῖαι, ἔμετοι, εἴτα δὲ ἀνουρία, τρόμος, παρᾶνοια, ἐνίοτε ἰδρὼς εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας· διακοπείσης τῆς χρήσεως τοῦ δηλητηρίου, τὰ φαινόμενα ταῦτα ὡς τὰ πολλὰ παύονται ἐντὸς 6-8 ἡμερῶν.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ὡς τὰ πολλὰ 10-12 ὥρας μετὰ τὴν γρῆσιν ἐξωτερικῶς τοῦ δηλητηρίου ἀναφαίνονται ναυτιάσεις καὶ ἔμετοι χολώδεις, κενώσεις ἀπὸ τῆς ἔδρας πάντοτε αἱματόφυρτοι, ἐπιστάξεις, φρίκη, πυρετός μετὰ ξηρασίας τοῦ δερματος, καύσεως κατὰ τὸν λαιμόν, δίψης ἀσθέστου, ἀνουρίας, πόνοι ἰσχυροὶ κατὰ τὸ μέρος τῆς ἐπιθέσεως τοῦ δηλητηρίου. Ἡ κατάστασις αὕτη διαρκεῖ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, τῶν ἐμέτων καὶ τῶν ἀποπατήσεων ἐντεινομένων, τοῦ πυρετοῦ ἐντονωτέρου γινομένου, τῶν ἄκρων ψυχομένων, τῆς γλώσσης ξηρανομένης, τοῦ κατὰ τὸ ἐπιγαστριον πόνου ἐπιτεινομένου. Ἐπιγίνονται λιποθυμῖαι, στενοχωρία, ἀναπνοὴ δύσκολος καὶ θορυβώδης, αἱ δυνάμεις ἐκλύονται, ἡ ὄρασις θολοῦται, ἡ φωνὴ σβέννυται, πετέχαι καλύπτουσι τὸ δῆγμα, τὸ σῶμα ὀλόκληρον καταψύχεται καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐντὸς 2-6 ἢ 8 ἡμερῶν.

Γ' *Ἀραιομικαὶ ἀλλοιώσεις*. — Οὔτε σταθεραὶ οὔτε εἰδικαὶ εἶναι, ἀλλ' ὅλως σπανίως τὰ ὄργανα εὐρηγνται κατὰ φύσιν ἔχοντα, αἱ δὲ ἀλλοιώσεις αὗται συμπίπτουσι μὲ τὰς ὀλίγων παθήσεων.

Τὸ λαίψανον τοῦ δηλητηριασθέντος δὲν προσβάλλεται εὐκόλως ὑπὸ τῆς σήψεως, φέρει δ' ἐνίοτε πελιδνὰς πλάκας καὶ πετεχίας. Οὐδεμίαν εὐρηται ἀλλοίωσιν εἰς τὸ στόμα, φάρυγγα καὶ οἰσοφάγον, πλὴν ἐνίοτε μικρῶν θρυμμάτων ἀρσενικῶδους ὀξέος· ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ στομάχου μεμβράνη μετρίως μεμαλακυσμένη, ὁμοτίμως φαίᾳ καὶ φέρουσα ὑπεγέρσεις ὑπ' αἵρος, ἐξ οὗ

μαλοειδής ἡ ὄψις, συχνά δὲ καὶ μικρὰ λευκὰ ἢ κιτρινωπὰ κεγχρία προσ-
κεκολλημένα μᾶλλον ἢ ἥττον στερεῶς. ὧν τὰ μὲν λευκὰ ἐθεωρήθησαν ὡς
θρύμματα ἀρσενικῶδους ὀξέος, τὰ δὲ κιτρινα θειοῦχου ἀρσενικοῦ. Ἡ τοιαύ-
τη δοξασία δὲν εἶναι ἀπόλυτος· διότι, κατὰ τὸν Tardieu (1), ἀποτελοῦν-
ται ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ λευκώματος καὶ λιπαρᾶς οὐσίας. Σταθερώτερον
δὲ παρατηροῦνται ἐν τῷ στομάχῳ 4-5 πλάκες ὠσείδεις ἢ στρογγύλαι με-
λανέρυθροι, ἀπότοκοι διηθήσεως αἵματος ὑποβλεννεΐου, οἱ ἀδένες ὀγκωδέ-
σπεροι καὶ προέχοντες, σπανίως λίαν ἱγνη φλεγμονῆς καὶ γαγγραινης, ὅτε
τὰ μεταξὺ τῶν πλακῶν διαστήματα τοῦ βλεννοῦμένου ἔχουσι κατὰ φύσιν.
Εἰς τὸν λοιπὸν πεπτικὸν σωλῆνα εὗρηται διηθήσεις τινὲς αἱματηραί,
ἐνέσεις τῶν ἀγγείων ἐνιαχοῦ, σταθερώτερον δὲ ψωρεντερικὴ ἐξάνθησις.

Τὸ ἥπαρ ἐν γένει ὑπερτροφικόν, οὐχ ἥττον ἀναφέρονται καὶ σπάνιαι
περιπτώσεις ἀτροφίας. Οἱ πνεύμονες ἢ ἀπλῶς ἐν πληθώρα ἢ φέρουσι κατὰ
τὴν ἐπιφάνειαν ἐχυρῶματα ὑποπλεύρια διάχυτα καὶ πλατέα, ἐνίοτε δὲ
καὶ ἀποπληκτικὰ ἐστίας· ἐχυρῶτικαὶ κηλίδες εὗρηται ὑπὸ τε τὸ πε-
ρικάρδιον καὶ τὸ ἐνδοκάρδιον. Τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ αἷμα ρευστόν χροιάς τρυ-
γὸς οἴνου, ἐνίοτε δὲ σχηματίζει θρόμβους μεγάλους ἀχρόους. Ἡ κύστις
συνεσταλμένη.

Δ' *Θεραπεία*. — Κανονίζεται κατὰ τὰς γενικὰς ἐνδείξεις, καὶ ἐν ἀρχῇ
μὲν διευκολύνεται διὰ παντός μέσου ἢ διὰ τῶν ἐμέτων ἀποβολὴ τοῦ δη-
λητηρίου, εἴτα δὲ ἢ διὰ τῶν φυσιολογικῶν ὁδῶν ἀποβολὴ αὐτοῦ, ἢ δια-
τήρησις τῶν δυνάμεων καὶ ἢ ἀνάγκησις τῆς θερμοκρασίας, ὡς ἀντίδοτα
δὲ συσταίνονται ὑπὸ μὲν τοῦ Bunsen τὸ ἄνυδρον ὑπεροξειδίου τοῦ σι-
δήρου, ὑπὸ δὲ τοῦ Bussy ἡ ἔνυδρος μαγνησίᾳ προσφάτως καταβυθισθεῖσα.

Ε' *Ἀνίχνευσις*. — Κατὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ εἴτε 1. ἡ δηλη-
τηρίασις περιωρίσθη εἰς ἀπλὴν ἀπόπειραν χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ θάνατος, ὅτε
διδονται πρὸς ἐξέτασιν διάφοροι οὐσίαι στερεαὶ ἢ ὑγραί· εἴτε 2. ἐπῆλθεν
ὁ θάνατος, ὅτε, πλὴν τῶν προσημειωθεῶν ὕλῶν, ὁ ἱατροδικαστὴς ὑπο-
χρεοῦται νὰ ἀνιχνεύσῃ διὰ τῆς χημείας ἐν τοῖς σπλάγχνοις τοῦ λειψάνου
τὸ δηλητήριον.

Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν αἱ ἐξῆς ἐκτελοῦνται δοκιμασίαι ἐπὶ τῶν
ὑπόπτων οὐσιῶν:

1. Μικρὸν τεμάχιον στερεᾶς ὑπόπτου οὐσίας λειοτριβὲν ῥίπτεται ἐπὶ
ἀνυμμένου ἀνθρακος· ἀναδίδονται λευκοὶ ἀτμοὶ καὶ σκοροδώδης ὁσμή.
2. Μικρὸν τεμάχιον στερεᾶς οὐσίας λειοτριβὲν μίγνυται καλῶς μετὰ
διπλασίου τὰ βάρος μίγματα, ἐξ ἴσων μερῶν κόνεως κεκαυμένου ἀνθρακι-

(1) Tardieu et Roussin.—Étude médico-légale et clinique sur l'empoisonnement.
2e éd. Paris 1875, σελ. 365.

κοῦ νατρίου καὶ ἄνθρακος· τὸ μίγμα εἰσάγεται ἐν σωλῆνι ὑελίνῳ ἐσωτερικῆς διαμέτρου 0^μ,005 ἐτέρωθεν περραγμένῳ, ἄνωθεν δὲ αὐτοῦ τίθεται στρωμα κόνεως καθαρῷ ἄνθρακος, ὥστε ἐν ὅλῳ νὰ πληρῶται ὁ ἐκ 0^μ,15 μῆκους σωλὴν κατὰ τὸ ἔβδομον, τὸ ἄνωθεν τοῦ μίγματος μέρος τοῦ σωλῆνος ἐσωτερικῶς ἀποκαθαίρεται ἐπιμελῶς δι' ἀναποτικοῦ ξηροῦ χάρτου· ὁ σωλὴν θερμαίνεται εἰς φλόγα οἰνοπνεύματος κατὰ τὸ κεκλεισμένον μέρος ἐν ἀρχῇ μετὰ πολλῆς προφυλάξεως, ἐκλυομένων ὑδατμῶν ἀποκαθαίρεται ἐκ νέου ὁ σωλὴν δι' ἀναποτικοῦ χάρτου, εἴτα παρατείνεται ἡ θέρμανσις μέχρις ἐρυθρῆς πυρακτώσεως, ὅτε σχηματίζεται μακρὰν τοῦ θερμαινόμενου μέρους τοῦ σωλῆνος δακτύλιος στίλβων καὶ κατοπτρικός μεταλλικοῦ ἀρσενικοῦ.

3. Ὁ οὕτω παραχθεὶς ἀρσενικοῦχος δακτύλιος, θερμαινόμενος εὐχερῶς, μετατοπίζεται εἰς τὰ ψυχρότερα τοῦ σωλῆνος μέρη· ἀποτέμνεται τὸ κατώτερον τοῦ σωλῆνος μέρος, ὁ δὲ δακτύλιος μένει τότε ἐν σωλῆνι ἐτέρωθεν ἡνεωγμένῳ, θερμαίνεται κρατούμενος κεκλεισμένος εἰς γωνίαν 35 μοιρῶν· τότε διὰ τοῦ σχηματιζομένου ρεύματος τοῦ ἀέρος τὸ ἐξατμιζόμενον ἀρσενικὸν ὀξειδοῦται καὶ ἀποτίθεται εἰς ἕτερον τοῦ σωλῆνος μέρος δίην διαφανῶν κρυστάλλων, ὁ σωλὴν ἀκολουθῶς τίθεται καθέτως ἐν κωνικῷ ποτηρίῳ, πληρουμένῳ δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος ὠξείνουμένου δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος εἰς ἀναλογία 1 : 15, τὰ λευκὰ κρύσταλλα διαλύονται παραχρῆμα, εἴτα ἀφαιρεῖται ὁ σωλὴν, ἐγγέεται δὲ ἐν τῷ ἐν τῷ ποτηρίῳ ὑγρῷ ὑδροθεικὸν ὀξύ ρευστὸν καὶ σχηματίζονται φλοκίδες (floccons) κίτριναι θειούχου ἀρσενικοῦ διαλυταὶ δι' ἀμμωνίας καὶ τῶν θειούχων ἀλκαλίων χωρὶς χρωματισμοῦ, εἰς τὸ ἄχρουν τοῦτο ὑγρὸν μικρὰ περίσσεια ὀξέος τινὸς ἀναπαράγει τὸ κίτρινον ἵζημα. Διὰ σταγόνων διαλύσεως ἀμμωνιοῦχου θεικοῦ χαλκοῦ εἰς τὰ διαλυθέντα ἐν ἐλαχίστῃ ὕδατος ποσότητι λευκὰ κρύσταλλα παράγεται ἵζημα πράσινον ἀρσενικοῦχου χαλκοῦ (πράσινον τοῦ Scheele)· ἡ τοῦ χαλκοῦ διάλυσις παρασκευάζεται, προστιθεμένης εἰς διάλυσιν θεικοῦ χαλκοῦ ἀμμωνίας, ἐφ' ὅσον τὸ ἐν ἀρχῇ παραχθέν ἵζημα διαλυθῇ ἐντελῶς, χωρὶς ὁμως νὰ ὑπάρχῃ ἡ περίσσεια ἀμμωνίας.

4. Ὁ κατοπτρικός ἀρσενικοῦχος δακτύλιος δι' ἀραιᾶς διαλύσεως ὑποχλωριώδους ἀσθεστίου ἢ νατρίου ἐξαφανίζεται τάχιστα· διὰ σταγόνων νιτρικοῦ ὀξέος ἐπίσης ἐξαφανίζεται ἐντελῶς μεταπίπτων εἰς ἀρσενικὸν ὀξύ· τῆς διαλύσεως ἐξατμισθείσης μέχρι ξηροῦ, ἀπομένει ἐλάχιστον λευκὸν ὑπόλειμμα ἀρσενικοῦ ὀξέος, ὅπερ παραλαμβάνεται δι' ἀμμωνίας, ἥτις ἐξατμίζεται ἐπίσης ἐπὶ ἀτμολούτρου· τὸ νέον ὑπόλειμμα, ἀρσενικοῦχος οὐδέτερον ἀμμωνία, παραλαμβάνεται διὰ σταγόνων διαλύσεως εἰς ἀναλογία 1:10 οὐδετέρου νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ μεταβάλλεται εἰς ἀρσενικοῦχον ἄργυρον κεραμόχρουν.

Ἄν αἱ ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσίαι ᾖναι ρευσταὶ χωρὶς ὀργανικῶν οὐσιῶν, αἱ ἀντιδράσεις, περὶ ὧν κατωτέρω ὁ λόγος, ἐνεργοῦνται χωρὶς προγενεστέρας προετοιμασίας, ἂν ὁμως ἐντὸς τῶν ὑγρῶν τοῦτων ρευστῶν ὑλῶν ὑπάρχωσι καὶ ὀργανικαὶ οὐσίαι, αὗται ἐξαφανίζονται πρότερον καθ' ὃν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ λειψάνου σπλάγγνα τρόπον.

Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, τοῦ θύματος δηλονότι ἀποθανόντος, ζητητέον τὸ δηλητήριον ἐν ταῖς σπλάγγχοις, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ παρουσία τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν παραβλάπτει τὰς ἀντιδράσεις, δεόν νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπ' αὐτῶν τὸ δηλητήριον, εἰς ὅσον οἶόν τε καθαρὰν κατάστασιν. Πρὸς τοῦτο πολλαὶ ἐπινοήθησαν μέθοδοι, ὧν τὰς ἀσφαλεστέρας καὶ μᾶλλον ἐν χρήσει θέλομεν περιγράψαι ἐνταῦθα, ὑπάγοντες αὐτάς εἰς τρεῖς κατηγορίας:

Α' Ἀνίχνευσις χωρὶς καταστροφῆς τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν.

Β' Ἀνίχνευσις μετὰ ἀτελῆ καταστροφῆν ἢ μετὰ μεταβολὴν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν.

Γ' Ἀνίχνευσις μετὰ τελείαν καταστροφῆν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν.

Α' Χωρὶς καταστροφῆς.

Μέθοδος τοῦ Hugo Reinsch.—Αἱ ὑποπτοὶ ὑλαὶ μεθ' ἱκανῆς ποσότητος ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ χαλκίνης πλακῆς ζέουσιν ἐπὶ τινὰ χρόνον, τὸ ἐν ταῖς οὐσίαις τυχὸν ἀρσενικὸν ἀποτίθεται ἐπὶ τῆς χαλκίνης πλακῆς ὡς ἀρσενικοῦχος χαλκὸς χρώματος φαιοῦ, ἡ πλᾶξ πρὸς περαιτέρω δοκιμᾶσιν ἐμβάλλεται ἐν συσκευῇ τοῦ Marsh, περὶ ἧς κατωτέρω. Ἡ μέθοδος αὕτη δὲν εἶναι ἀξία συστάσεως.

Β' Μετὰ ἀτελῆ καταστροφῆν.

1. *Μέθοδος Fresenius καὶ Babo.*—Αἱ ὑποπτοὶ οὐσίαι εἰς σμικρότατα τεμάχια δίκην πόλτου, κατατετμημέναι ἐντὸς κάψης πορσελαινῆς, ἀραιοῦνται δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος χημικῶς καθαροῦ, ὅσον τὸ βάρος τῶν ὑλῶν ὑποτιθεμένων ξηρῶν, προστιθεμένου ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀπεσταλαγμένου ὕδατος μέχρι ρευστοποιήσεως τῆς μάζης· τὸ μίγμα ζέει ἐπὶ ἀτμολουτροῦ προστιθεμένων ἐκάστοτε (ἀνὰ 5' τῆς ὥρας) δύο γραμμάτων χλωρικοῦ καλίου· πινές συνιστῶσι νὰ προστιθῇται χλωρικόν κάλιον, πρὶν τὸ μίγμα θερμανθῇ πρὸς ἀποφυγὴν ἐξατμίσεως τοῦ ἀρσενικοῦ ὡς χλωριούχου, ἐν ἀνάγκῃ προστιθεται καὶ νέα ποσότης ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, οὐ ἡ περίσσεια ἀποφευκτέα· ἡ κατεργασία τῶν οὐσιῶν θεωρεῖται πεπερατωμένη ἐν τῇ προσθήκῃ ἁλματος ἢ ὀξέος μετὰ ζέσιν ἐπὶ 15'-20' τῆς ὥρας, τὸ ὑγρὸν δὲν φαιοχρωματίζεται. Παρατρωθείσης τῆς κατεργασίας, ἐκδιώκεται τὸ χλώριον εἴτε διὰ ζέσεως ἐπὶ τινὰ χρόνον τῇ προσθήκῃ ὕδατος, εἴτε διὰ διοχετεύσεως ἐν τῷ ὑγρῷ ρεύματος ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐπὶ τινὰ ἐξηκοστὰ

τῆς ὥρας, εἶτα τὸ ὑγρὸν διηθεύεται θερμόν, τὸ δ' ἐν τῷ ἡθμῷ πλύνεται ἐπίσης διὰ θερμοῦ ὕδατος.

Ἐν τῷ ὑγρῷ τῆς διηθήσεως ζητητέον τὰ ἐξῆς μέταλλα:

1. Ἀρσενικὸν ὡς ἀρσενικὸν ὀξύ. — 2. Στίμιμι ὡς χλωριούχον στίμιμι. — 3. Κασσίτερος ὡς χλωριούχος. — 4. Χρυσὸς ὡς ὑπερχλωριούχος. — 5. Ὑδράργυρος ὡς διττοχλωριούχος. — 6. Μόλυβδος ὡς χλωριούχος. — 7. Χαλκὸς ὡς διττοχλωριούχος. — 8. Βισμύθιον ὡς χλωριούχον.

Ἐν δὲ τῷ ἐν τῷ ἡθμῷ ὑπολείμματι εὑρηνται ἄργυρος ὡς χλωριούχος ἄργυρος, μέρος τοῦ μὴ διαλυθέντος.

2. *Μέθοδος Schneider καὶ Fyse.* — Αἱ κατατμηθεῖσαι ὑποπτοι οὐαῖαι εἰσάγονται ἐν ὑελίνῃ κερατίνῃ μετὰ πώματος μεθ' ὕδατος, χλωριούχου νατρίου καὶ θειικοῦ ὀξέος χημικῶς καθαροῦ· ἡ κερατίνη συγκοινωνεῖ διὰ κενῆς ὑελίνης σφαίρας μετὰ σφαίρας ἐτέρας, περιεχοῦσης ὕδωρ· διὰ τῆς θερμάνσεως τῇ ἐπιδράσει τοῦ θειικοῦ ὀξέος παράγεται ὕδροχλωρικὸν ὀξύ, ὅπερ, ἐξατμιζόμενον, συμπαρασύρει τὸ ἀρσενικὸν ὡς χλωριούχον, ὅπερ ἐν τῷ ἐν τῇ σφαίρᾳ ὕδατι ἀποσυντίθεται εἰς ὕδροχλωρικὸν καὶ εἰς ἀρσενικὸν ὀξύ· ἡ ἀπόσταξις παρατείνεται ἕως οὗ δι' ὕδροθεικοῦ ὀξέος ἐν τῷ ὑπὸ ἀπόσταξιν μίγματι δὲν σχηματίζεται ἰζημα θειούχου ἀρσενικοῦ.

Ἡ μέθοδος αὕτη δὲν φαίνεται ἀξιοσύστατος διὰ τὸ δυσεκτέλεστον αὐτῆς ἀφ' ἐνὸς καὶ διότι ἀφ' ἐτέρου εὐκόλως ἀποσυντίθενται δι' αὐτῆς μόνον αἱ ἀρσενικαὶ ἐνώσεις καὶ τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ, διότι τὸ θεικὸν ὀξύ ἐν μέρει μεταβάλλεται εἰς θειῶδες ὀξύ, ὅπερ διαλύεται καὶ μένει ἐν τῇ ὑποδοχῇ μετὰ τοῦ ἀρσενικώδους ὀξέος, πρὸς δὲ σχηματιζομένου τυχόν θειούχου ἀρσενικοῦ, παραμένει τοῦτο ἐν τῇ κερατίνῃ. Παρὰ διαφορῶν χημικῶν προϋτάθησαν διάφορα μέσα πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐλαττωμάτων τῆς μεθόδου ὡς τὴν ἐκ προκαταβολῆς κατεργασίαν τῶν οὐσιῶν διὰ θειώδους ὀξέος, ὅπερ μεταβάλλει τὸ ἀρσενικὸν εἰς ἀρσενικῶδες ὀξύ, τὴν κατεργασίαν τοῦ ἐν τῇ κερατίνῃ ὑπολείμματος εἴτε δι' ὀξέος, εἴτε δι' ἀμμωνιούχου ὕδατος.

Γ' Μετὰ τελείαν καταστροφήν.

1. *Μέθοδος Flaudin καὶ Danger.* — Τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγχχνα κατατέμνονται εἰς σμικρότατα τεμάχια δίκην πόλτου καὶ μίγνυνται μετὰ ὑπόπτων ὑγρῶν, ἀφοῦ ταῦτα συμπυκνωθῶσιν ἐπὶ ἀτμολούτρου μέχρι συστάσεως ἐγκυλίσματος μαλθακοῦ, εἶτα δὲ ἐντίθενται ἐν ὑελίνῃ κερατίνῃ μετὰ πώματος καὶ ἀποληγοῦσιν εἰς ὑποδοχέα, προστιθεμένου θειικοῦ ὀξέος πυκνοῦ ὅσον τὸ $\frac{1}{4}$ τῶν ὑλῶν, αἵτινες μετὰ τοῦ ὀξέος μόνον τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς κερατίνης δεόν νὰ πληρῶσιν· ἡ κερατίνη πυρακτοῦται πεφυλαγμένης ἐν ἀμμοχυσίᾳ, ἕως ἂν τὸ ὅλον μίγμα μετατραπῇ εἰς ἄνθρακα ξηρὸν καὶ

εὐθρυπτον καὶ ἀναδίδωνται ἄφθονοι λευκοὶ πυκνοὶ ἀτμοὶ θειικοῦ ὀξέος· μετὰ τελείαν τῆς συσκευῆς ἀποψύξιν, ἐξάγεται μετὰ προσοχῆς δι' ὑελίνης ράβδου ἀπὸ τῆς κερατίνης ὁ ἀνθραξ τμηματηδὼν καὶ λειοτριβείται ἐν ἰγδίῳ ἐκ πορσελαίνης· ἡ μελανὴ κόνις ἐν κάψῃ ἐκ πορσελαίνης ἢ ὑελίνῃ σφαίρᾳ διαθρέχεται διὰ πυκνοῦ καὶ καθαροῦ νιτρικοῦ ὀξέος ὅσον τὸ $\frac{1}{10}$ τοῦ βάρους αὐτῆς, καὶ μένει εἰς κατεργασίαν ἐπὶ ἀτμολούτρου ἐπὶ $\frac{1}{2}$ ὥραν ὅπως τὸ ὅλον ἀρσενικὸν μεταβληθῇ εἰς ἀρσενικικὸν ὀξύ, εἴτα παραλαμβάνεται διὰ ζέοντος ἀπεσταγμένου ὕδατος καὶ διηθεῖται διὰ χάρτου Berzelius. Ἐπὶ τελείᾳ ἀπανθρακώσεως τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν τὸ ἀπὸ τῆς διηθήσεως ὑγρὸν εἶναι ἄχρουν, τούναντίον δὲ ὑπακίτρινον, ὅτε, τῇ προσθήκῃ μικρᾶς ποσότητος θειικοῦ ὀξέος, ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ, ὁ ἀνθραξ ὡς καὶ πρότερον παραλαμβάνεται διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, κατεργάζεται ἐπὶ ἀτμολούτρου, παραλαμβάνεται διὰ ζέοντος ὕδατος καὶ διηθεῖται, πλύνεται ἐπανειλημμένως· ὁ ἐν τῷ ἡθμῷ ἀνθραξ. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο λίαν ὀξεινον περιέχει ἱκανὴν ποσότητα θειικοῦ καὶ νιτρικοῦ ὀξέος, διὸ ἐξατμίζεται ἐν ἀρχῇ μὲν ἐπὶ ἀτμολούτρου, εἴτα δὲ ἐν ἀμμοχασίᾳ μέχρις 150° θερμαίνοντάς, μέχρις ἐντελοῦς παύσεως πάσης νιτρώδους ὁσμῆς, εἴτα παραλαμβάνεται δι' ὕδατος καὶ διηθεῖται ἐκ νέου.

2. Ἡ αὐτή, τροποποιηθεῖσα ὑπὸ Ar. Gautier. — Ἐκατὸν γράμματα ὀργανικῶν οὐσιῶν μιγνέντα μετὰ 30 γραμ. νιτρικοῦ ὀξέος μετρίως θερμαίνονται· τοῦ μίγματος καταστάντος γλοιώδους, προστίθενται 6 γραμ. θειικοῦ ὀξέος καὶ θερμαίνεται ἕως ἂν ἡ μελανόφαιος ὕλη ἀρξῇται προσκολλομένη εἰς τὰ τοιχώματα τοῦ ἀγγείου, ὅτε ἐπὶ τῆς θερμῆς μάζης χέονται στάγδην 15 γραμ. νιτρικοῦ ὀξέος, καὶ ἐπιτείνεται τὸ πῦρ ἐπὶ τινα χρόνον, ἕως ἂν παρατηρηθῇ ἀπανθράκωσις τῶν οὐσιῶν καὶ ἔκλυσις παχέων λευκῶν ἀτμῶν, εἴτα ὁ ἀνθραξ ψυχρὸς λειοτριβείται καὶ παραλαμβάνεται διὰ ζέοντος ὕδατος.

Οὕτω τροποποιηθεῖσα ἡ μέθοδος αὕτη ἔχει οὐκ ὀλίγα ἐλαττώματα διὰ τὸ ἐπικινδύνον τῆς ἐκτελέσεως, διὰ τὸ κατεσπευσμένον τῆς ἀπανθρακώσεως κλπ.

3. Ἡ αὐτή, τροποποιηθεῖσα ὑπὸ A. Charpuis. — Ἐκατὸν γράμματα σπλάχγων, εἰς σμικρότατα τεμάχια κατατετηγμένα, ἐντίθενται ἐν κάψῃ χωρητικότητος μιᾶς λίτρας μετὰ 35 κυβικῶν ἑκατοστομμέτρων νιτρικοῦ ὀξέος καὶ θερμαίνεται ἐν ἀρχῇ μετὰ προφυλάξεως ἐν ἀμμοχασίᾳ πρὸς ἀποφυγὴν σχηματισμοῦ ἀφροῦ, εἴτα διὰ ζωηροτέρου πυρὸς μέχρις ἀπανθρακώσεως, παύεται ἡ θέρμανσις ὅταν ἡ μαλακὴ μάζα προσκολληθῇ μὲν εἰς τὰ τοιχώματα τῆς κάψης, δὲν ἀναδίδῃ ὅμως λευκοὺς ἀτμούς. Τῆς μάζης ψυγείσης, προστίθενται 10 κυβικὰ ἑκατοστόμμετρα νιτρικοῦ ὀξέος, ὅτε ἀναδίδονται πυκνοὶ ἐρυθροὶ ἀτμοὶ χωρὶς ὅμως ἐκρήξεως· ἐπαναλαμβάνεται

νεται ἡ θερμανσις καὶ παρατείνεται μέχρι τελείας παύσεως τῶν λευκῶν ἀτμῶν· ὁ οὕτω παρὰχθὲς πωρώδης καὶ εὐθρυπτος ἀνθραξ ἀποψύχεται, παραλαμβάνεται διὰ 30 κυβικῶν ἑκατοστομμέτρων θειικοῦ ὀξέος ἡραιωμένου κατὰ τὸ ἕκτον καὶ ζεεῖ ἐφ' ἱκανόν, εἴτα διηθεῖται, πλύνεται ἐν τῷ ἡθμῷ δις ἢ τρις δι' ἐπίσης ἡραιωμένου θειικοῦ ὀξέος ἐπὶ τοσοῦτον, ἕως ἂν προκύψῃ ὑγρὸν ἐκ τῆς διηθήσεως ὅσον 80-90 κυβικῶν ἑκατοστομμέτρων, ὅπερ εἶναι πρόσφορον διὰ τὰς περαιτέρω ἐρεῦνας.

Ἐργασίαι μετὰ τῇ ἀπογώρῃ τοῦ μετάλλου. — 1. Κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Fresenius καὶ Babo. — Τὸ κιτρινίζον ὑγρὸν μετὰ τὴν κατεργασίαν τῶν ὑπόπτων ὑλῶν διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ χλωρικοῦ καλίου, ἀπομείνῃν κιτρινίζον ὑγρὸν διὰ ρεύματος ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἀποβάλλει τὴν ἐν αὐτῷ περίσσειαν τοῦ χλωρίου καὶ κορέννυται διὰ θειώδους ὀξέος, μετὰ ὥρας κατεργασίαν, θερμαίνεται πρὸς ἀποβολὴν τοῦ θειώδους ὀξέος, καὶ ὑποβάλλεται θερμὸν ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἰς ρεῦμα ὑδροθειικοῦ ὀξέος, ὅτε τίθεται ἐν φιάλῃ στεγανῶς πωματιζομένη εἰς θερμοκρασίαν 60°, μετὰ 24 ὥρας, ἂν τὸ ὑγρὸν διατελῇ κεκορεσμένον ὑδροθειικοῦ ὀξέος διηθεῖται, ἄλλως ὑποβάλλεται εἰς νέον ὑδροθειικοῦ ὀξέος ρεῦμα· τὸ ἐν τῷ ἡθμῷ μίγμα θειοῦχου ἀρσενικοῦ, θείου καὶ ὀργανικῶν ὑλῶν, πλύνεται διὰ καυστικῆς ἀμμωνίας ἡραιωμένης κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$, ἥτις διαλύει τὸ θειοῦχον ἀρσενικόν, ὀλίγον θεῖον καὶ ὀργανικὰς οὐσίας· τὸ τῆς διηθήσεως ὑγρὸν μελανόφαιον ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ καὶ ὀξειδῶται δι' ἐλαχίστης ποσότητος νιτρικοῦ ὀξέος, ἐξατμίζεται ἐκ νέου καὶ ἀπιδιώκεται πᾶσα περίσσεια νιτρικοῦ ὀξέος τῇ προσθήκῃ θειικοῦ, εἴτα παραλαμβάνεται δι' ὕδατος καὶ δοκιμάζεται εἰς τὴν σκευασίαν τοῦ Marsh.

Τὸ αὐτὸ προϊόν τῆς διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ χλωρικοῦ καλίου κατεργασίας, κατὰ τὸν Oilo, ὑποβάλλεται πρὸς περαιτέρω καταστροφὴν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν εἰς τὰς ἐξῆς ἐργασίας. Μετὰ ἐπανειλημμένην διαχέτευσιν ἐν τῷ κιτρινίζοντι ὑγρῷ μέχρι κορεσμοῦ ὑδροθειικοῦ ὀξέος, τὸ ὑγρὸν διηθεῖται καὶ ἐπανειλημμένως πλύνεται τὸ ἱζημα, εἴτα δὲ ὁ ἡθμός μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ἱζήματος ἐξαπλοῦται ἐπὶ κάψῃ ἐκ πορσελαίνης καὶ παραλαμβάνεται δι' ὑδροθειικῆς ἀμμωνίας, ἥτις διαλύει τὸ θειοῦχον ἀρσενικόν, διηθεῖται καὶ τὸ ἐκ τῆς διηθήσεως ὑγρὸν ἐξατμίζεται ἡρέμα μέχρι ξηροῦ. Τὸ ὑπόλειμμα τοῦτο ἐν κάψῃ ἐκ πορσελαίνης παραλαμβάνεται διὰ μικρᾶς ποσότητος λίαν πυκνοῦ ἢ κάλλιον ἀτμίζοντος νιτρικοῦ ὀξέος, καὶ ἐξατμίζεται εἰς μετρίαν θερμοκρασίαν, τὸ δὲ ὑπόλειμμα ἔστω κιτρινόχρουν· τοῦ ὑπολείμματος ὄντος σκίεου χρώματος, ἡ διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος κατεργασία καὶ ἡ ἐξάτμισις ἐπαναλαμβάνεται· τὸ νέον τοῦτο ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται διὰ μικρᾶς ποσότητος ἀλισθείας καυστικοῦ νάτρου πρὸς ἐξουδετέρωσιν τοῦ ἐλευθέρου ὀξέος, χωρὶς ἐκλύσεως ἀνθρακικοῦ ὀξέος,

προστίθεται λίαν λεπτή κόνις άνθρακικοῦ καὶ νιτρικοῦ νατρίου καὶ ἀποτελεῖται μίγμα, ὅπερ φέρεται ἐντὸς χωνευτηρίου ἐκ πορσελαίνης καὶ βαθμὴδὸν ἀποξηραίνεται εἰς τὴν φλόγα τοῦ αἰνοπνεύματος, μετὰ ταῦτα τήκεται εἰς τὸν φυσητήρα, καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν μελανοῦται, εἴτα δὲ ἀποχρωματίζεται, ἂν δὲ ὁ ἀποχρωματισμὸς δὲν ᾔηται τέλειος, προστίθεται ποσότης τις νιτρικοῦ νατρίου καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ τῆξις. Τὸ τῆς τήξεως προϊόν περιέχει ἀρσενικικὸν νάτριον, ἐτι δὲ νιτρικόν, νιτρῶδες, θεικόν καὶ άνθρακικὸν νάτριον, ἂν δὲ συνυπάρχη στίμμι καὶ κασσίτερος, ταῦτα εὗρηνται ὡς στιμμικὸν νάτριον καὶ ὡς ὀξειδιον κασσιτέρου. Τὸ τῆς τήξεως ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται δι' ὕδατος καὶ διαλύεται ἐν αὐτῷ διὰ θερμάνσεως· καὶ τὸ μὲν ἀρσενικὸν νάτριον διαλύεται ἐντελῶς, τὸ δὲ ὀξειδιον τοῦ κασσιτέρου μετρίως, οὐδ' ὅλως δὲ τὸ στιμμικὸν νάτριον. Ὅπως δὴ ποτε, εἰς τὸ ὑγρὸν προστίθεται διττανθρακικὸν νάτριον ἢ διοχετεύεται βεῦμα άνθρακικοῦ ὀξέος πρὸς καθίζησιν τοῦ διαλυθέντος μέρους τοῦ ὀξειδίου τοῦ κασσιτέρου, καὶ διηθεῖται, καὶ ἐν μὲν τῷ ἡμίῳ ἀπομένει τὸ ἀδιάλυτον μέρος, ἥτοι τὸ στίμμι καὶ ὁ κασσίτερος, ἐν δὲ τῷ ἐκ τῆς διηθήσεως ὑγρῷ τὸ ἀρσενικόν. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἰσχυρῶς ὀξεινίζεται δι' ἡραιωμένου θειικοῦ ὀξέος, καὶ ἐξατμίζεται ἕως ἂν ἐκδιωχθῶσιν ἐντελῶς τὰ νιτρῶδες καὶ νιτρικόν ὀξύ, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τῆς παρουσίας τῶν βαρέων τοῦ θειικοῦ ὀξέος ἁτμῶν, τὸ ὑπολειφθὲν ὑγρὸν ἀραιοῦται δι' ὕδατος, χρησιμεύει διὰ τὰς δοκιμασίας πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ ἀρσενικοῦ.

Διὰ τὴν ἀσφαλῆ τοῦ ἀρσενικοῦ ἀποχώρισιν καὶ κατὰδειξιν πολλαὶ προτάθησαν μέθοδοι, αἱ ἀσφαλέστεραι δὲ καὶ αἱ μᾶλλον ἐν χρῇσει εἶναι αἱ ἐξῆς:

1. Ἡ τοῦ *Berzelius-Marsh*. — Ἡ μέθοδος αὕτη στηρίζεται εἰς τὴν ιδιότητα, ἣν κέκτηται τὸ ὕδρογόνον καὶ τὸ ἀρσενικὸν κατὰ τὴν γένεσιν αὐτῶν (in statu nascendi) νὰ ἐνῶνται πρὸς ἀλλήλα καὶ νὰ ἀποτελῶσι τὸ αέριον ἀρσενικοῦχον ὕδρογόνον, ἐξ οὗ ἀποχωρίζεται τὸ ἀρσενικὸν εἰς μεταλλικὴν κατάστασιν· τὴν ιδιότητα ταύτην πρῶτος τῷ 1836 ἐ χρησιμοποίησεν ἐν Λονδίῳ ὁ James Marsh, ὑπ' ἄλλῃ ὀνόματι ἐν τῷ ναυστάθμῳ, καὶ ἐπιδιδόμενος εἰς χημικὰς ἐρεῦνας κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ.

Περὶ τὴν θεωροῦντες τὴν περιγραφὴν τῆς ἀρχικῆς τοῦ Marsh συσκευῆς καὶ τῶν διαφόρων τροποποιήσεων καὶ βελτιώσεων αὐτῆς, περιορίζομεθα νὰ περιγράψωμεν τὸν τελειότερον τύπον αὐτῆς, ὅστις ἀνταποκρίνεται εἰς ἀπάσας τῆς ἐπιστήμης τὰς ἀπαιτήσεις, καὶ εἰς τὸν ποιοτικὸν καὶ εἰς τὸν ποσοτικὸν τοῦ δηλητηρίου προσδιορισμὸν· σημειωτέον ὅτι ἡ συσκευή τοῦ Marsh ἐπὶ τασοῦτον εἶναι εὐαίσθητος, ὥστε καταδεικνύει τὴν παρουσίαν καὶ ¹/₁₀₀₀₀₀ ἀρσενικοῦ ἐν τινὶ διαλύσει.

Ἡ συσκευή τοῦ Marsh ἀπαρτίζεται ὑπὸ φιάλης υελίνης διστόμου

χωρητικότητα 200 περίπου κυβικῶν ἑκατοστομμέτρων· εἰς τὸ ἕτερον τῶν στομιῶν αὐτῆς, στεγανῶς ἐπιπωματιζόμενον διὰ διατρήτου ἐλαστικοῦ πώματος, διηθεῖται ὑέλινος σωλὴν, ἐξωτερικῆς μὲν διαμέτρου 0^μ,01, ἐσωτερικῆς δὲ 0^μ,007, μέχρι τοῦ πυθμένος τῆς φιάλης, φέρων εἰς τὸ πρὸς τῇ ἐκτὸς ἄκρῳ αὐτοῦ χῶνον, εἰς δὲ τὸ ἕτερον στόμιον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προσαρτᾶται καὶ μικρὸν ἐμβυθίζεται ἐν τῇ φιάλῃ ἀπαγωγὸς ὑέλινος σωλὴν, εἰς ὀρθὴν κεκαμμένος γωνίαν καὶ ἐξωγκωμένος κατὰ τὸ ὀριζόντειον αὐτοῦ σκέλος δίκην σφαίρας· ὁ ἀπαγωγὸς οὗτος σωλὴν προσαρτᾶται διὰ τοῦ ἐγκαρσίου σκέλους εἰς εὐρὺν ὑέλινον σωλῆνα, τὸν ἀποξηραντικόν, ἐνέχοντα μεταξὺ βυσμάτων ἐκ βάμβακος, πρῶτον μὲν τεμάχια καυστικοῦ κήλεος, εἶτα δὲ γλωριούχον ἀσθέστιον ἢ ἀμίαντον. Εἰς τὸν ἀποξηραντικὸν σωλῆνα προσαρτᾶται ἐκ τοῦ ἑτέρου πέρατος ὑέλινος πλάστιγγος σωλὴν ἐσωτερικῆς διαμέτρου 0^μ,002, ὅσον 0^μ,20 μακρὸς καὶ περιβεβλημένος δι' ὀρειχαλκίαν ἑλάσματος. Οὗτος εἶναι ὁ ἀναγωγὸς σωλὴν, θερμαινόμενος κατ' ἅπαν αὐτοῦ τὸ μήκος δι' ὑποκαύστου· ἡ ὅλη συσκευὴ περατοῦται εἰς ὑέλινον κοινὸν σωλῆνα ἐξωτερικῆς διαμέτρου 0^μ,01 καὶ ἀπολήγοντα εἰς λίαν λεπτὴν ὀπὴν διὰ τὴν ἀνάφλεξιν τοῦ ὑδρογόνου. Ἡ συσκευὴ στηρίζεται καταλλήλως διὰ στηριγμάτων, ἡ δὲ διὰ τὴν ἐκλυσιν προωρισμένη φιάλη ἐμβυθίζεται εἰς παγετῶδες ὕδωρ.

Καταρτισθείσης τῆς συσκευῆς, ἐμβάλλονται ἐν τῇ φιάλῃ 25 γράμματα ψευδαργύρου εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ ἀρκούσα ποσότης ὕδατος, ἐπιχέεται δὲ κατ' ὀλίγον θεϊκὸν ὄξύ ἡραιωμένον εἰς ἀναλογία 1:5 πρὸς ἐκλυσιν ὑδρογόνου (ἐπὶ βραδείας τοῦ ὑδρογόνου ἐκλύσεως ἀποφευκτέον τὴν χρῆσιν θεϊκοῦ χαλκοῦ, παρὰ τινων συνιστωμένην, τοῦναντίον δὲ τὴν χρῆσιν σταγόνων γλωριούχου πλατίνης)· τοῦ αἵρος ἐκδιωχθέντος ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τῆς συσκευῆς, θερμαίνεται ἰσχυρῶς ὁ ἀναγωγὸς σωλὴν καὶ ἀναφλέγεται τὸ ὑδρογόνον, δοκιμάζονται δὲ ἐπὶ μακρὸν καὶ μετ' ἐπιμονῆς τὸ τε θεϊκὸν ὄξύ καὶ ὁ ψευδᾶργυρος μήτοι ἐμπεριέχουσιν ἀρσενικόν· καταδειχθείσης τῆς καθαρότητος τῶν ἀντιδραστηρίων, προστίθενται εἰς τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν διάλυσιν 45 γράμ. τοῦ ὡς ἀνωτέρω ἡραιωμένου θεϊκοῦ ὀξέος, μετὰ 6 γραμ. πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος· τὸ μίγμα μετὰ τελείαν ἀπόψυξιν ἐγχεῖται ἐν τῇ φιάλῃ κατ' ὀλίγον διὰ τῆς χώνης, ἵνα μὴ ἀποτίθωνται κηλίδες ἐπὶ τῆς κάψης διὰ τῆς φλογὸς τοῦ ὑδρογόνου, ἀδιακόπως δὲ θερμαίνεται ἰσχυρῶς ὁ ἀναγωγὸς σωλὴν. Μετὰ τὴν κατανάλωσιν τοῦ ὅλου ὑπόπτου ὕγρου ἐγχεόνται ἐπίσης κατ' ὀλίγον ἐν τῇ φιάλῃ 25 γράμ. τοῦ αὐτοῦ ἡραιωμένου θεϊκοῦ ὀξέος μετὰ 5 γραμ. πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος, τηρουμένων τῶν αὐτῶν προφυλάξεων, τέλος ἐγχεόνται κατ' ὀλίγον ἕτερα 25 γράμ. τοῦ αὐτοῦ ἡραιωμένου θεϊκοῦ ὀξέος μετὰ 12 γραμ. πυκνοῦ, καὶ οὕτω ἐν διαστήματι 2 1/2 - 3 ὥρων ἀποτίθεται ἅπαν τὸ ἐν ταῖς οὐσίαις ἀρσενι-

κόν, δίκην μεταλλικού δακτυλίου εἰς τὸν μετὰ τὸν ἀναγωγὸν σωλῆνα ὑάλινον τῆς συσκευῆς.

Τὸν τρόπον τοῦτον τῆς λειτουργίας τῆς συσκευῆς τοῦ Marsh ἐπενόησεν ὁ Armand Gaulier διὰ τὸν ποσοτικὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἀρσενικοῦ, ὃν ἐπιτυχῶς σταθμίζων τὸν ἐνέχοντα τὸν μεταλλικὸν κρίκον σωλῆνα, διαλύων ἐντελῶς τὸν ἐν τῷ σωλῆνι κρίκον καὶ σταθμίζων ἐκ νέου τὸν σωλῆνα, ἐπειδὴ δὲ καθ' ἅπαντα τὸν χρόνον τῆς ἐκλύσεως τοῦ ἀρσενικοῦ υδρογόνου τὸ ἀρσενικὸν διὰ τῆς θερμάνσεως ἀπεχωρίζετο καὶ ἔμενεν ἐν τῷ ψυχρῷ σωλῆνι, ἔπεται ὅτι τὸ εὑρεθὲν ἀρσενικὸν εἶναι τὸ ὑπάρχον ἐν τοῖς σπλάγχνοις. Ἐπὶ ἀπλῆς ὁμῶς ποιοτικῆς ἀναλύσεως ἡ τοιαύτη ἐργασία δὲν εἶναι ἀναγκαία, τὸυναντίον ἀποφευκτέα ἡ ἐνδελεχὴς καὶ κανονικὴ θερμάνσις τοῦ σωλῆνος διὰ τὴν ἀναγωγὴν τοῦ μετάλλου, καὶ ζητητέον τὸ ἀρσενικὸν εἰς τὰς ἐπὶ καψῶν ἐκ πορσελαίνης κηλίδας, ἃς εὐκόλως ἀπολαμβάνομεν τεμνομένης τῆς φλογὸς τοῦ υδρογόνου κατὰ τὸ ψυχρὸν αὐτῆς μέρος καὶ μὴ θερμαινόμενου ἐπὶ πολὺ τῶν καψῶν, καθότι διὰ μεζονος θερμάνσεως τὸ ἀποτεθὲν δίκην κηλίδος μεταλλικὸν ἀρσενικὸν ἀφίπταται.

Ὁ ἐν τῷ σωλῆνι σχηματιζόμενος τοῦ ἀρσενικοῦ κρίκος εἶναι στιλπνός, μελανόφαιος, ἀδιαφανής, ἐπίσης καὶ αἱ ἐπὶ τῶν καψῶν κηλίδες εἶναι στιλπναὶ καὶ μελανόφαιαι ἔνθα εἶναι παχεῖαι, τὸυναντίον δὲ ἀμυραὶ καὶ ἔνθα εἶναι λεπταί.

Χαρακτῆρες ἴδιοι, διακρίνοντας τὰς ἀπὸ ἀρσενικοῦ κηλίδας τῶν ἀπὸ τοῦ στίμμεος, ψευδαργύρου ἢ ρύπου, αἰτινες ὑπάρχουσιν ἢ μόναι ἢ μετὰ τῶν φαίαι τοῦ ἀρσενικοῦ· εἶναι οἱ ἐξῆς :

Κηλίδες ἀρσενικοῦ	Κηλίδες στίμμεος	Ψευδαργύρου	Ρύπου.
1. Ὁ ἐν τῷ σωλῆνι κρίκος εἶναι λίαν στιλπνός καὶ λίαν βελῆος μελανοφαίου χρώματος. Φαίνεται δ' ὅλως φαίς καὶ διαφανὴς τιθεμένου λευκοῦ χάρτου ὀπίσθεν αὐτοῦ ἔνθα τὸ πάχος εἶναι μικρότερον.	Ὁ κρίκος πλησίον τοῦ θερμαινόμενου μέρους, ἔνθα τήκεται ἐν μέρει εἰς σφαιρίδια εἶναι λευκός ἀργυροειδής, ἀνωτέρω δὲ σχεδὸν μέλας. Κατὰ δὲ τὰ ἥττον παχέα στρώματα ἀντίστιλβοντος καὶ διαφανοῦς ἐπιχρίσματος διακρίνεται στρώσις κόκκινος μελανοφαίου καὶ ἀδιαφανοῦς.	Αἱ κηλίδες εἶναι τετράγροισι. Ἐξαφανίζονται ὑπὸ τοῦ ἀέρος μεταβαλλόμεναι εἰς ὀξειδίου τοῦ ψευδαργύρου.	Κηλίδες μελαναὶ ἢ φαίαι. Λίαν δυσκόλως διαλύονται εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ καὶ ἂν ᾖναι ζέον.
2. Ὁ κρίκος μετρίως θερμαινόμενος ἐξαφανίζεται, τὸ δὲ ἀρσενικὸν συνεχερχόμενον μετὰ τοῦ υδρογόνου ἀναδίδει τὴν χαρακτηριστικὴν ὁσμὴν διὰ τῆς φλογὸς τοῦ υδρογόνου τότε ἀπολαμβάνονται κηλίδες, ἃ δὲ φλόξ εἶναι κυανόλευκος.	Ἀπαιτεῖται πολλὴ ὑψηλότερα θερμοκρασία ὥπως κατασταθῇ ὁ κρίκος πητικός, πρὸ τούτου ὁμῶς τήκεται εἰς μικρὰ σφαιρίδια ἐν τῷ σωλῆνι. Οὐδέμια ἀναδίδεται ὁσμὴ. Κηλίδες δυσκόλως ἀπολαμβάνονται ἐκ τῆς πορσελαίνης.		

3. Αἱ ἐπὶ τῆς πορσελαίνης κηλίδες εἶναι στιλπναὶ καὶ μελανόφαιοι ἔνθα εἶναι παχέαι, τούναντίον δὲ φαταί. Ἡ ἐκ τῆς χροαῖας διάκρισις οὐδεμίαν παρέχει ἔνδειξιν.

4. Διαλύονται ἐντελῶς διὰ διαλύσεως ὑποχλωριώδους νατρίου.

5. Ἡ κηλὶς δι' ὑδροθεικῆς ἀμμωνίας καὶ διὰ μετρίας θερμάνσεως διαλύεται ἐντελῶς, ὑπολείπεται δὲ ὑπόλειμμα καθαρόν κίτρινον μετὰ τὴν ἐξάτμισιν τῆς διαλύσεως ταύτης.

6. Τὸ κίτρινον τοῦτο ὑπόλειμμα δὲν διαλύεται δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, ἀλλὰ δι' ἀνθρακικῆς ἀμμωνίας.

7. Κηλὶς, διαβραχθεῖσα διὰ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ ἐξουδετερωθεῖσα δι' ἀμμωνίας, παράγει διὰ διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου ἐρυθρόφαιον ἔζημα.

8. Εἰς τὴν διὰ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ θερμάνσεως διαλυθεῖσαν κηλίδα ὑδροθεικόν ὀξύ παράγει κίτρινον λειμονόχρουν ἔζημα.

9. Ρεῦμα χλωρίου ἐξαφανίζει τὴν κηλίδα, ρεῦμα δὲ ὑδροθεικοῦ ὀξέος παράγει εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς λειμονόχροα κίτρινον κηλίδα.

10. Ὁ σωλὴν κόπτεται ἐγγύτατα τοῦ κρίκου, πυρακτοῦται ὁ κρίκος εἰς τὴν φλόγα τοῦ οἰνοπνεύματος· καὶ ἡ μὲν φλόξ γίνεται κυανόλευκος, ἀναδίδεται δὲ ὁσμή σκορῶδου.

Αἱ ἐπὶ τῆς πορσελαίνης παχέαι κηλίδες εἶναι μελαναὶ ὥστε ἐριούχου, μὴ στιλθουσκι, φέρουσαι εἰς τὸ κέντρον μικρόν λευκὸν ἐπίχρισμα. Αἱ μὴ παχέαι εἶναι στιλπναί, ἀλλὰ μελαναὶ ὥστε σιδήρου ἢ γραφίτου, εἰς δὲ τὰ ἄκρα βαθέως λευκόφαιοι.

Δὲν διαλύονται.

Διὰ τῶν αὐτῶν ἐργασιῶν ὑπόλειμμα νεραντσόχρουν.

Διαλύεται εὐκόλως δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, οὐχὶ δὲ δι' ἀνθρακικῆς ἀμμωνίας.

Διὰ τῶν αὐτῶν ἐργασιῶν λευκὸν θόλωμα, εἰς ὃ οὐδόλως ἀντιδρᾷ ὁ νιτρικός ἀργυρος, διὰ θερμάνσεως ὅμως μετὰ τοῦ ἀργύρου παράγεται μελανὴ κηλὶς.

Διὰ τῶν αὐτῶν ἐργασιῶν νεραντσόχρουν ἔζημα.

Διὰ τῶν αὐτῶν ἐργασιῶν νεραντσόχρους κηλὶς.

Διαλύονται διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. Ἡ διάλυσις αὕτη ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ, τὸ ὑπόλειμμα διαβρέχεται διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου δὲν παράγεται ἐρυθρόφαιος χρωματισμός.

Ἡ διάλυσις, ἐξατμισθεῖσα μέχρι ξηροῦ, ἐγκαταλείπεται ὑπόλειμμα κίτρινον, ὅπερ δὲν ἀντιδρᾷ διὰ διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου.

Οὐδὲν τούτων παρατηρεῖται.

Οἱ ἐν τῷ σωλῆνι σχηματιζόμενοι κρίκοι χρησιμεύουσιν ὡς πειστήριον εἰς τὴν ἀνάκρισιν, τεμνομένου καὶ ἀποφρασσομένου τοῦ σωλῆνος ἐκατέ-
ρωθεν.

2. *Ἡ τοῦ Fresenius καὶ Babo.*—Τὸ μετὰ τὴν διοχέτευσιν τοῦ ὑδρο-
θειικοῦ ὀξέος σχηματισθὲν ἱζημα τριθειούχου ἀρσενικοῦ, πλυθὲν ἐπανειλημ-
μένως ἐν τῷ ἡθμῷ δι' ἀμμωνίας, ἡ ἀμμωνιοῦχος διάλυσις ἐξατμίζεται
μέχρι ξηροῦ ἐντὸς κῆψης, τὸ δὲ ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται διὰ νιτρικοῦ
ὀξέος, ἐξατμίζεται ἐντελῶς τὸ νιτρικὸν ὀξύ, τὸ δὲ ὑπόλειμμα, συνεχῶς
διαβρεχόμενον δι' ὕδατος, ἐξατμίζεται καὶ παραλαμβάνεται εἴτα διὰ στα-
γόνων ὕδατος, προστίθεται λεπτοτάτῃ κόνις ἀνθρακικοῦ νατρίου μέχρις
ἐλαφροῦς ἐξουδετερώσεως καὶ τὸ μίγμα ξηραίνεται ἐντελῶς· τὸ ξηρὸν ὑπό-
λειμμα μίγνυται μετὰ μεγάλης ποσότητος μίγματος ἐκ 3 μερῶν ἀνθρα-
κικοῦ νατρίου καὶ 1 μέρους κυανοῦχος καλίου. Τὸ μίγμα τοῦτο ἐμβάλλε-
ται μετὰ προσοχῆς εἰς τὸ θολωτὸν μέρος τοῦ ἀναγωγοῦ σωλῆνος συσκευῆς
πρὸς ἐκλυσιν ἀνθρακικοῦ ὀξέος, διερχομένου διὰ φιάλης ἐνεχύσεως θεικόν
ὀξύ· ὁ ἀναγωγὸς σωλὴν θερμαίνεται ἡρέμα πρὸς ἐκδιώξιν τῶν ὕδατμων,
διοχετευομένου βραδέως τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος· μετὰ τὴν ἐντελὴ τῶν σω-
λῆνων ἀποξήρανσιν θερμαίνεται ἰσχυρῶς ὁ ἀναγωγὸς σωλὴν μέχρι τή-
ξεως καθ' ὃ μέρος κεῖται τὸ μίγμα, τὸ ἀρσενικὸν τότε ἀποτίθεται εἰς τὸν
θόλον τοῦ σωλῆνος διὰ κατὸπτρου στίλβοντος.

Καὶ πολλάι ἄλλαι εἰδικαὶ πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ μέθοδοι προ-
τάθησαν, ὡς ἡ τοῦ Voehler καὶ Siebold, ἡ τοῦ Schneider καὶ Fyfe,
ἡ τοῦ Armand Gautier, ἡ τῶν Duflos καὶ Hirsh, περὶ ὧν ἴδε ἐν τῇ
ἐμῇ Μεθόδῳ πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηρίων ἐν ἐκτάσει σελ. 30-33. Πασῶν
ὁμως τούτων προτιμητέα εἶναι ἡ τῶν Berzelius καὶ Marsh, ἅτε δὴ ἀ-
σφαλεστέρα, μᾶλλον ἀκίνδυνος καὶ εὐεκτέλεστος.

Ζητήματα.

Ζήτ. α'.—Ἡ φύσις τῆς χορηγηθείσης οὐσίας εἶναι δηλητήριος;—
Μετὰ τὰ ρηθέντα περὶ τῶν δηλητηρίων ἰδιοτήτων τῶν σκευασίων τοῦ ἀρ-
σενικοῦ, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος οὐδεμίαν παρέχει δυσκολίαν, ἐκτὸς ἂν
πρόκειται νὰ ὀρίσθῃ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δηλητηριώδες τῶν σκευασίων πρὸς
ἀλλήλας· σημειωτέον ὅτι ἡ μᾶλλον ἐν χρήσει σκευασία τοῦ ἀρσενικοῦ εἶναι
τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα, καθότι ταῦτα εἶναι καὶ
τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει εἰς τὴν ἱατρικὴν καὶ τὰς τέχνας. Ἐν γένει δὲ ὅσα
εὐδιαλυτοτέρα εἶναι ἡ σκευασία, τόσῳ καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἰσχυρότερα
καὶ ταχύτερα.

Ζήτ. β'.—Τὸ ποσὸν τοῦ ληθθέντος ἀρσενικοῦχος δηλητηρίου εἶναι
ικανὸν ὅπως ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον;—Ἐν γένει εἰπεῖν, τὸ ποσὸν τοῦ διὰ

τῆς χημικῆς ἀναλύσεως ἐξαχθέντος δηλητηρίου οὐδέποτε ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ ἀρχικῶς ληφθὲν ποσόν, ὅπερ ἀσυγκρίτως εἶναι πολλῶ μεγαλείτερον, ὥς τὰ πολλὰ ὅμως εἶναι ἱκανὸν ὅπως πείσῃ τὸν ἰατροδικαστὴν περὶ τῶν θανατωδῶν αὐτοῦ ἀποτελεσμάτων. Ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται, ἀδύνατος ἀποθάνειν τὰ νῦν ὁ προσδιορισμὸς ἀκριβῶς τῆς ἀναγκαίουσης διὰ τὸν θάνατον ποσότητος τοῦ ἀρσενικοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰς δηλητηριάσεις συνήθως χρήσις γίνεται μεγάλῃς δηλητηρίου ποσότητος, ἀρκούσης διὰ τὴν θανάτωσιν πολλῶν ἀνθρώπων, ἐπειδὴ ἐλάχιστον μόνον μέρος τῆς ληφθείσης ποσότητος ἀποχωρίζεται διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως, ἔπεται ὅτι, ὅσον καὶ ἂν ᾖ ὀλίγον τὸ εὐρεθὲν ποσόν, ἡ βεβαίωσις ὅτι ἡ ληφθεῖσα ποσότης ἦτο ἡ ἀρκούσα διὰ τὸν θάνατον, δὲν ἀπομακρύνεται τῆς ἀληθείας καὶ ἐνδείκνυσιν ἀκριβῶς ὅτι ἡ ἀρχικὴ δοθεῖσα ποσότης ἦτο ἀρκούσα.

Ζήτ. γ'.— *Εἰς ποίαν ἐποχὴν ἐλήφθη τὸ ἀρσενικοῦχρον δηλητήριο;*— Ὅσον εἶναι εὐκόλος ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐπὶ τῶν διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν καὶ δριμύων δηλητηριάσεων, τόσω ἀποθάνειν δύσκολος ἐπὶ τῶν δι' ἀρσενικοῦ· διότι ἐπὶ τῶν ἐρεθιστικῶν τὰ ἐκ τούτων συμπτώματα ἀρχονται ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπαρῆν τῆς οὐσίας μετὰ τῶν ἰστών, ἐνῶ τοῦναντίον ἐπὶ τοῦ ἀρσενικοῦ τὰ φαινόμενα ἀρχονται μετὰ τὴν ἀνάπασιν τοῦ δηλητηρίου, ἥτοι μετὰ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον ἀπὸ τῆς λήψεως, ὅστις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβῶς, καθότι ἀληθῶς εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις τὰ συμπτώματα ἀρχονται $\frac{1}{2}$ - 1 ἢ τὸ πολὺ 2 ὥρας μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ περιστάσεις, ἃς δύσκολον νὰ προῖδῃ, καὶ βραδύνουσαι τὴν ἀνάπασιν καὶ ἐπομένως τὴν ἐμφάνισιν τῶν φαινομένων. Πρὸς ὅσον αἰὼν τε ἀκριβεστέραν λύσιν τοῦ ζητήματος δέον ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ἀπᾶς τὰς περιστάσεις, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ λόγος ἐγένετο, αἵτινες βραδύνουσι ἢ ἐπισπεύδουσι τὴν ἀνάπασιν καὶ, συναρμολογῶν καὶ ἀναλύων ταύτας, νὰ ἐκτιμᾷ αὐτὰς καὶ νὰ λύῃ τὸ ζήτημα συμφώνως ταῖς προύδοις τῆς ἐπιστήμης.

Ζήτ. δ'.— *Εἶναι δυνατόν ἐπὶ δηλητηριάσεως δι' ἀρσενικοῦ νὰ γῇ ἀνευρεθῇ τὸ δηλητήριο διὰ τῆς γημείας;* Τὸ ἀρσενικὸν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαφανισθῇ;— Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐπὶ δηλητηριάσεως δι' ἀρσενικοῦ ὁ θάνατος ἐπῆλθε μακρὸν μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου χρόνον, τὸ ἀρσενικόν, εἰσαχθὲν ἐν τῷ ὀργανισμῷ διὰ τῆς ἀναπόσεως, ἀποβάλλεται βαθμῶν διὰ τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων, οὕτως ὥστε ὑπάρχει ἐποχὴ, καθ' ἣν οὐδόλως εὐρίσκεται ἀρσενικὸν ἐν τῷ σώματι. Τούτου τεθέντος, γεννᾶται τὸ ζήτημα, μετὰ πόσον ἀπὸ τῆς λήψεως χρόνον ἀποβάλλεται ἐντελῶς τὸ δηλητήριο. Πρὸς λύσιν τοῦ μέρους τούτου τοῦ ζητήματος χρησιμεύουσι τὰ πειράματα τοῦ Orfila καὶ Chatin, τὸ περιγεγόμενον τῶν ὁποίων, καίτοι μὴ συμφωνοῦν, χρησιμεύει ὅμως οὐδὲν ἥττον πρὸς ὀριστικὴν λύσιν.

Κατὰ μὲν τὰ πειράματα τοῦ Orfila, ἡ τελεία τοῦ ἀρσενικοῦ ἀποβολὴ ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ συντελεῖται ἐντὸς 30 ἡμερῶν, κατὰ δὲ τὰ τοῦ Chatin ἐντὸς 12-15 ἡμερῶν. Βεβαίως καὶ οἱ δύο οὗτοι πειραματισταὶ εὐρίσκονται ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἡ διαφορὰ ὅμως τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων αὐτῶν προέρχεται ἐκ τῶν ποικίλων καὶ πολλαπλῶν περιστάσεων, αἵτινες βραδύνουσιν ἢ ἐπιταχύνουσιν τὴν ἀποβολὴν τοῦ δηλητηρίου. Ἐκ τούτων ἔπεται, ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὅτι ἂν ὁ θάνατος ἐπέλθῃ μετὰ τὴν 30ῃν ἡμέραν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ ἀρσενικοῦ, βεβαίως τὸ δηλητήριον δὲν εὐρίσκεται διὰ τῆς ἀνιχνεύσεως, ἂν δὲ ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἀπὸ τῆς 12ης — τῆς 30ῆς ἡμέρας, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος κανονίζεται πρὸς τὰς συμπαραμορφτούσας περιστάσεις.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ζητήματος, ἂν ἐκ τῆς σήψεως ἐξαφανίζεται τὸ ἀρσενικὸν ἐκ τοῦ σώματος, καίτοι θεωρητικῶς βεβαιοῦται ὅτι, ὡς ἐκ τῆς σήψεως μεταβάλλεται τὸ ἀρσενικὸν εἰς ἀρσενικώδη ἀμμωνίαν, διαλυτὴν ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐπομένως ἐξερχομένην ἐκ τοῦ σώματος, οὐχ ἦττον οὐδὲν ἐν τῇ πράξει ὑπάρχει παράδειγμα, βεβαιοῦν ὅτι καὶ μετὰ μακρὸν λίαν ἀπὸ τοῦ θανάτου χρόνον ἐξηφανίσθη τὸ ἀρσενικὸν ἐκ τοῦ σώματος.

Ζήτ. ε'. — Τὸ ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ σώματος δηλητήριον δυνατόν τὰ προέρχεται ἐξ ἄλλης πηγῆς ἢ ἐκ τῆς δηλητηριάσεως; — Ἐπὶ τινι χρόνον ἐπιστεύετο ὅτι κατὰ φύσιν τὸ σῶμα ἐμπεριέχει ποσότητά τινα ἀρσενικοῦ· τὸ δόγμα ὅμως τοῦτο ἐντελῶς ἐγκατελείφθη, ὥστε τὰ νῦν ὡς ἀντιρροησις φέρεται, ἡ ὅτι τὸ ἀρσενικὸν εἰσήχθη ἐν τῷ σώματι ὡς φάρμακον, ἡ ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ ἔδαφει, ἐν ᾧ ἐγένετο ὁ ἐνταφιασμός. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, πλὴν τοῦ ἀναμνηστικοῦ, συντελεῖ εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος καὶ ἡ ἀνευρεθεῖσα ποσότης, ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ἡ λύσις εἶναι ὀριστικὴ μετὰ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἔδαφους, ἐν ᾧ ἐγένετο ὁ ἐνταφιασμός.

2. Δηλητηρίασις διὰ τῆς ἄγνης τοῦ ὑδραργύρου καὶ τῶν ἀλάτων αὐτοῦ.

Αἱ διὰ τοῦ ὑδραργύρου δηλητηριάσεις ἐν γένει δὲν εἶναι σπάνιαι, τύπος δὲ τῆς διὰ τοῦ δηλητηρίου τούτου δηλητηριάσεως εἶναι ἡ διὰ τῆς ἄγνης ἢ τοῦ διττοχλωριούχου ὑδραργύρου. Πλὴν τῆς σκευασίας ταύτης, ἥτις ἐν Ἀνατολῇ εἶναι ἡ συνηθεστάτη, ἕνεκα τῆς χρήσεως αὐτῆς ἐκτὸς τῶν τεχνῶν καὶ εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν διαφόρων ψιμυθίων, ἐν χρήσει εἶναι καὶ αἰθωδιούχοι σκευασίαι, ἡ ἐρυθρὰ ὑποστάθμη, ὁ θειοῦχος, ὁ κυανιοῦχος, ὁ νιτρικὸς ὡξειδωμένος ὑδραργυρος κ. ἄ., ἔτι δὲ καὶ ὁ μεταλλικὸς

ὕδραργυρος εἰς ἀτμώδη κατάστασιν ἀπορροφώμενος, προκαλεῖ λίαν βαρέα συμπτώματα, ὡς παρατηροῦνται εἰς τοὺς ἐργαζομένους ἐν τοῖς ὀρυχείοις τοῦ ὕδραργύρου καὶ ἐν γένει τοὺς μετὰ τοῦ μετάλλου τούτου ἐργαζομένους βιομηχάνους.

α' Τίνι τρόπῳ προσφέρονται τὰ ἄλατα τοῦ ὕδραργύρου; — Ποικίλαι αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς συμβαίνουν αἱ διὰ τοῦ ὕδραργύρου δηλητηριάσεις· καὶ ἄλλοτε μὲν λαμβάνεται ἐπὶ τούτῳ σκεύασμά τι εἴτε ἐπὶ αὐτοκτονίᾳ εἴτε ἐπὶ φαρμακείᾳ ἐγκληματικῇ, ἄλλοτε δὲ ἐξ ὑπερμέτρως μεγάλης καὶ παρατεταμένης χρήσεως θεραπευτικῆς, ἄλλοτε ἐξ ἀπροσεξίας λαμβανομένης σκευασίας δι' ἐξωτερικὴν χρῆσιν ἐσωτερικῶς, ὡς τὸ φαγεδαϊνικὸν ὕδωρ κλπ. Ἡ εὐρεσις τῶν σκευασμῶν τοῦ ὕδραργύρου, καὶ δὴ τῆς ἄχνης, εἶναι λίαν εὐκόλος, καθότι γίνεται μεγάλη αὐτῶν χρῆσις εἰς τὰς τέχνας. πρόσθετες δὲ καὶ ἡ εὐκόλος μεταβολὴ σκευασμῶν τινων, ἄλλως ἀκινδύνων, εἰς ἐπαφὴν ἐρχομένων μετ' ἄλλων οὐσιῶν, ὡς τοῦ καλομελάνου μετὰ τῶν ὀξέων. Ὡς τὰ πολλὰ δὲ προσφέρονται τὰ ἄλατα τοῦ ὕδραργύρου εἰς διήλυσιν, εἴτε ἐν ὕδατι εἴτε ἐν οἶνοπνεύματι, εἴτε μεμιγμένα μετὰ τῶν τροφῶν.

β' Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτῆρες τοῦ ὕδραργύρου καὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ ἐνώσεων. — Ὁ ὕδραργυρος εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν εἶναι ρευστός, λευκός, εἰδικῶς βάρους 13, 6. ζεεὶ δὲ εἰς θερμοκρασίαν $+360^{\circ}$, μεθ' ὕδατος ἀτμίζεται σὺν αὐτῷ ταχέως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν ἀναδίδει ἀτμούς.

Εἰς θερμοκρασίαν, πλησιάζουσιν τὴν τῆς ζέσεως, ὀξειδοῦται, εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος, ἐνῶ εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν μένει ἀναλλοίωτος· εἰς οἰκνότητε θερμοκρασίαν τὸ ὑδροχλωρικὸν ὀξύ δὲν ἐπιδραῖ ἐπ' αὐτόν, ἐπίσης καὶ τὸ μεθ' ὕδατος κεκαμμένον θεικὸν ὀξύ, τὸ πυκνὸν ὁμοῦς θεικὸν ὀξύ εἰς θερμοκρασίαν περίπου 200° ἀποσυντίθεται, ἐκλύεται θειώδες ὀξύ καὶ σχηματίζεται θεικὸς ὕδραργυρος· τὸ νιτρικὸν ὀξύ εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν ἐπιδραῖ ἐπὶ τὸ μέταλλον, ἀναλόγως δὲ τῆς ἀναλογίας αὐτοῦ παράγει νιτρικὸν πρωτωξειδωμένον ἢ διττωξειδωμένον ὕδραργυρον, ἐκλυομένου συγχρόνως καὶ διττωξειδίου τοῦ ἄζωτου· τὸ βασιλικὸν ὕδωρ καὶ εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν μεταβάλλει τὸν ὕδραργυρον εἰς ἄχνην, τὸ δὲ χλωρίον, ἰώδιον, βρώμιον, θειόν, φωσφόρος ἐνοῦται μετὰ τοῦ ὕδραργύρου εὐκόλως καὶ εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν. Διαλύεται ἐν μικρᾷ ποσότητι εἰς τὸ ἀπεσταλαγμένον ὕδωρ κατὰ τὰ πειράματα τῶν Wiggers καὶ Souleiran.

Ἡ ἄχνη τοῦ ὕδραργύρου ἢ ὁ διττοχλωριοῦχος ὕδραργυρος εἶναι λευκός, ἄοσμος, πτητικός, μετρίως διαλυτός ἐν ὕδατι, λίαν δὲ ἐν οἶνοπνεύματι, γεύσεως δριμείας μεταλλικῆς λίαν δυσαρέστου καὶ λίαν δηλητηρίου· αἱ

ὀργανικαὶ οὐσαί, καὶ δὴ τὸ δέριμα, ξύλον, μυϊκὸς ἱστὸς, λεύκωμα κλπ. παράγουσιν ἴζημα ἐν τῇ διαλύσει αὐτοῦ καὶ ἀποτελοῦσιν οἷονεὶ ἰδίας ἐνώσεις ἢ μεταβάλλουσιν αὐτὸν εἰς πρωτοχλωριούχον.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων τοῦ Mialhe προκύπτει ὅτι ὁ πρωτοχλωριούχος ὑδράργυρος μετὰ διαλυτοῦ χλωριούχου ἀλλάξεως, ὡς κοινοῦ ἢ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος ἐν τῷ ἀέρι μεταπίπτει εἰς διττοχλωριούχον, ἀπομενούσης ἐλευθέρας ποσότητός τινος μεταλλικοῦ ὑδραργύρου, ἐκ τούτου δὲ πολλὰ συμβαίνουν οὐχὶ σπανίως δηλητηριάσεις, εἰς ἃς παρουσιάζεται ὡς δικαιολόγησις ὅτι ἡ προσενεχθεῖσα τοῦ ὑδραργύρου σκευασία, ὁ καλομέλας, δὲν εἶναι δηλητήριος· τὴν αὐτὴν ἔχουσιν ἐνέργειαν τὰ χλωριούχα ἀλλήλια καὶ εἰς τὸν πρωτοϊωδιούχον ὑδράργυρον, ὃν μεταβάλλουσιν εἰς διττοϊωδιούχον.

Ὁ κυανιοῦχος ὑδράργυρος, ὡς ἐκ τῆς συνθέσεως αὐτοῦ, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἄγχην, εἶναι ἄχρους, δριμύτης καὶ δυσπρόσπου γεύσεως, ἄσμος, κρυσταλλούμενος εἰς ῥεμβοειδῆ πρίσματα, διαλυτὸς ἐν ὕδατι καὶ οἶον-πνεύματι, εἰς ἄκρον δηλητήριος, ἀποσυντίθεται λίαν δυσκόλως, ὀλίγας δὲ παρουσιάζει ἀντιδράσεις· κατὰ τὸν Mialhe, σχηματίζεται ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἡ σκευασία αὕτη διὰ τῆς συμπτώσεως τοῦ πρωτοχλωριούχου ὑδραργύρου καὶ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος, ἢ τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων, τοῦ ὕδατος τῆς δαφνοκεράσου κλπ.

Ὁ νιτρικὸς πρωτοξειδωμένος ὑδράργυρος εἶναι λευκός, εὐκόλως κρυσταλλοῦται καὶ ἀποσυντίθεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος εἰς νιτρικὸν ὀξειδίου καὶ ὑπονιτρικὸν δίκην κιτρίνης κόνεως. Ὁ νιτρικὸς διττοξειδωμένος δὲν κρυσταλλοῦται, εἶναι λίαν καυστικὸς καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ἀποσυντίθεται εἰς νιτρικὸν ὀξειδίου ἐν τῇ διαλύσει καὶ εἰς νιτρικὸν βασικόν, ὅστις ἀποτίθεται.

Τὰ ἅλατα τοῦ ὑδραργύρου τὰς ἐξῆς παρουσιάζουσιν ἀντιδράσεις:

Διὰ τοῦ καυστικοῦ κάλους καὶ τῆς ἀμμωνίας τὰ ἅλατα τοῦ πρωτοξειδίου τοῦ ὑδραργύρου ταχέως ἴζημα μέλαν, ὅπερ δὲν διαλύεται διὰ περισσείας ἀντιδραστηρίου.

Διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ τῶν χλωριούχων ἐνώσεων ἴζημα λευκὸν ἀδιάλυτον δι' ἀραιῶν ὀξέων καὶ μελανούμενον διὰ τῆς ἀμμωνίας.

Δι' ὑδροθεικῆς ἀμμωνίας καὶ ὑδροθεικοῦ ὀξέος ἴζημα μέλαν.

Διὰ χρωμικοῦ καλίου ἴζημα ἐρυθρόν.

Εἰδικαὶ διὰ τῆς ἄγχης τοῦ ὑδραργύρου ἀντιδράσεις εἶναι:

Διὰ διαλύσεως καυστικοῦ κάλους ἴζημα κιτρινόν, ἀδιάλυτον εἰς περισσεῖαν ἀντιδραστηρίου.

Δι' ἀμμωνίας ἴζημα λευκὸν ἀδιάλυτον μὲν εἰς περισσεῖαν ἀντιδραστηρίου, διαλυτὸν δὲ δι' ἐλευθέρων ὀξέων.

Διὰ διαλύσεως ἀνθρακικοῦ οὐδετέρου καλίου ἢ νατρίου ἰζημα φαιοέρυθρον ἀδιάλυτον εἰς περίσσειαν οὐδετέρου ἀλκαλίου.

Διὰ διαλύσεως κυανίουχου καλίου ἢ φωσφορικοῦ νατρίου οὐδέν.

Διὰ περισσεΐας ὑδροθεικῆς ἀμμωνίας ἰζημα μέλαν ἀδιάλυτον εἰς περίσσειαν ἀντιδραστηρίου, διαλυτὸν ὅμως διὰ θείουχου νατρίου.

Διὰ θείουχου ὑδρογόνου εἰς μικράν ποσότητα ἰζημα λευκόν, βαθμηδὸν μελανούμενον τῇ βαθμιαίᾳ προσθήκῃ ἀντιδραστηρίου, ἐντελῶς δὲ μέλαν γινόμενον διὰ περισσεΐας.

Δι' ἰωδιούχου καλίου ἰζημα ζωηρῶς ἐρυθρὸν διαλυτὸν εἰς περίσσειαν καὶ ἀντιδραστηρίου καὶ διαλύσεως ὑδραργυρικῆς.

Τὰ ἄλατα τοῦ πρωτοξειδίου καὶ διτοξειδίου τοῦ ὑδραργύρου παρέχουσι τὰς ἐξῆς ἀντιδράσεις:

Ἀπασαὶ αἱ ὑδραργυρικαὶ σκευασαί, μετὰ νατρίου μιχθεῖσαι καὶ ἀποξηρανθεῖσαι ἐντελῶς, παράγουσιν ἐν σωλῇν ἐτέρωθεν πεπραγμένῳ θερμανθεῖσαι μέχρι 400⁰ περίπου ἀτμούς μεταλλικοῦ ὑδραργύρου, οἵτινες συμπυκνοῦνται δίκην σταγονιδίων λεπτῶν καὶ στιλπνῶν.

Ἐπὶ ἐλάσματος χαλκοῦ στιλπνοῦ σταγὼν ὑδραργυρικῆς διαλύσεως δράσασα καὶ ἀπομυχθεῖσα διὰ χάρτου ἐγκαταλιμπάνει κηλίδα λευκὴν, στίλβουσαν, ἀργυροειδῆ, ἥτις ἐξαφανίζεται δι' ἥρεμου θερμάνσεως.

Ἐπὶ τῆς στήλης τοῦ Smithson (κασσίτερος καὶ χρυσὸς εἰς πέταλα) ἐν διαλύσει ὑδραργυρικῇ μετρίως ὠξεινισμένη διὰ σταγόνων ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, ἀποτίθεται μετὰ τινος στιγμῆς ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ὁ ὑδράργυρος καὶ λευκαίνει τὸν χρυσόν, ἐκ τοῦ πετάλου τοῦ χρυσοῦ ἐν σωλῇν ἐτέρωθεν πεπραγμένῳ διὰ θερμάνσεως ὁ ὑδράργυρος ἐξατμίζεται.

Ἡ αὕτῃ ἀντίδρασις ἐπιτυγχάνεται καὶ διὰ στήλης τοῦ Bunsen ἢ τοῦ Daniel, εἰς τοὺς πόλους τῆς ὁποίας προσκαρτᾶται σύρμα χρυσοῦ, εἰς τὸν ἀρνητικὸν πόλον ἀποτίθεται ἅπας ὁ ὑδράργυρος.

γ' Συμπτώματα καὶ πορεία τῆς διὰ τῆς ἀγνης καὶ τῶν ἀλάτων τοῦ ὑδραργύρου δηλητηριάσεως. — Διακριτέον τὴν ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς τοῦ ὑδραργύρου χρήσεως δηλητηρίασιν.

Α' Δηλητηρίασις ἀπὸ ἐσωτερικῆς χρήσεως. — Ἐν γένει τὰ συμπτώματα τῆς διὰ τῶν ὑδραργυρικῶν δηλητηριάσεων, λίαν ταχέως μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἄρχονται οἰαδῆποτε καὶ ἂν ᾗτο ἡ δόσις. Ἐκ τῆς πορείας δὲ τῶν συμπτωμάτων διακρίνονται τρεῖς τύποι, ὁ κατοξὺς, ὁ ἐποξὺς καὶ ὁ χρόνιος.

1. Κατοξὺς τύπος. — Ἡ εἰσβολὴ τῶν φαινομένων εἶναι λίαν ἐντονος καὶ παρεμφέρεται τῇ διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν δηλητηρίων. Ὁ πᾶσχων αἰτιάζεται γεῦσιν μεταλλικὴν εἰς τὸ στόμα, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁποίου τυγχάνει οἰδαλέον, αἰσθημα καύσεως εἰς τὸν λαιμὸν ἐπινεμόμενον ταχέως τὸ ἐπιγά-

στριον, ἔνθα ἄρχονται πόνοι ἀφόρητοι. Μετ' οὐ πολὺ ἄρχονται ἔμετοι ὕλῶν χολωδῶν ἢ βλεννης ἰξώδους καὶ ἀποπατήσεις ἐπ' ἀνελιγμέναι χολώδεις μετὰ ἀλγεινοῦ τεινασμοῦ, ἰσχυρῶν πόνων καὶ διατάσεως τῆς κοιλίας, τὸ πρόσωπον, ἐκφράζον ὀδύνην καὶ ἐξάντλησιν ἐξ ὑπαμοιβῆς, εἶναι ἐρυθρόν, ὡχρόν καὶ ἀποκεχρωματισμένον, τὸ σῶμα καλύπτεται ὑπὸ ἰδρώτος.

Αἱ ἀποπατήσεις πολλαπλασιάζονται καὶ γίνονται ἐνίοτε αἱματοφύρτοι, τὰ οὖρα σπᾶνια ἢ καὶ ἐλλείπουσιν. Ὁ σφυγμὸς μικρὸς, ἀσθενής, νηματώδης, ἢ ἀναπνοὴ ἀγωνιώδης, τὸ δέριμα ψυχρὸν καὶ ἰξώδες· ἡ ἀπόπνοια ταχέως γίνεται δυσώδης, σιελόρροια ἄφθονος, ἐνίοτε δὲ καὶ οἱ ὀδόντες κλονοῦνται, τὰ χεῖλη, αἱ παρειαί, ἢ γλῶσσα ὁ γαργαρεῶν ἐξοιδαίνονται καὶ ἐπὶ τοσούτον ἐνίοτε, ὥστε παρκαλύπεται ἡ ἀναπνοή.

Ἐνίοτε μετὰ τὴν πρώτην ταύτην περίοδον τῆς δηλητηριάσεως ἀναφαίνονται φαινόμενά τινα ἀντιδράσεως, ὡς ὁ σφυγμὸς γίνεται δυνατώτερος, τὸ δέριμα θερμαίνεται, ἡ ἀναπνοὴ ρυθμίζεται, σπανίως ὁμως ἡ ἀντιδρασίς αὕτη παρατείνεται, καὶ τῆχιστα ἐπ' ἀνέρχεται μετ' ἐπιτάσεως ἢ ἀτονίας, ἡ ἔκλυσις καὶ ἡ δυσφορία, τὰ ἄκρα ψύχονται, ὁ σφυγμὸς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον γίνεται μικρὸς, ἀδύνατος καὶ σπᾶνιος, ἐπέρχονται λιποθυμιαί, ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως κατὰ τὸ κατώτερον ἡμῖς τοῦ σώματος, δυσκολία περὶ τὴν λαλίαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀκραιότητα τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν, ἅτινα σημαίνουναι τὸν ταχὺν θάνατον, ὅστις ἐπέρχεται ὡς τὰ πολλὰ ἐντὸς 24 ἢ 36 ὥρων, ἢ ἐνίοτε καὶ ταχύτερον.

2. Ἰσχυρὸς τύπος. — Κατ' αὐτὸν συνήθως τὰ συμπτώματα εἶναι τὰ αὐτὰ οἷα καὶ εἰς τὸν κατωτέρου τύπον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοσούτον ἐντονα. Ἄλλοτε παρατηροῦνται διαφοραὶ τινες εἰς τὰ συμπτώματα καὶ τὴν πορείαν αὐτῶν· ἡ τοῦ λαίμου σύσφιγξις μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας μεταβάλλεται εἰς πόνον καὶ νυγμοὺς προκαλοῦντας βῆχα μετ' ἀποχρέμψεως αἱματοφύρτου. Μετ' οὐ πολὺ ἀναφαίνονται ἅπαντα τὰ φαινόμενα φλεγμονῆς τῶν ἐντέρων μετὰ κωλικῶν τεινασμῶν ἀφθόνων, κενώσεων λίαν ἐπωδύνων βλενωδῶν ἢ αἱματοφύρτων, ἡ ἐν ἀρχῇ ἐλαττωθεῖσα κατὰ 1^ο θερμοκρασία, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ollivier, ἤδη ταχέως ὑψοῦται, τὰ οὖρα λίαν σπᾶνια, ἐνίοτε ὑστεροῦσιν ἐπὶ 5 ἢ 6 ἡμέρας καὶ εἰς σπανίας περιστάσεις εὐρηται ἐν αὐτοῖς σάκχαρον, ἐνῶ τούναντίον ὡς τὰ πολλὰ εὐρηται ἄφθονον λεύκωμα. Τὸ στόμα ἀλίσκεται ὑπὸ ἐντόνου φλεγμονῆς, ἐπινεμομένης τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν γαργαρεῶνα, τὰ οὖλα εἶναι ἐρυθρά ἐξωθηκότα, αἱμορροοῦντα καὶ ὑπὸ κιτρίνου ἐπιχρίσματος κεκαλυμμένα· ἡ σταφυλὴ, αἱ ἀμυγδαλαὶ εἶναι ἐξωθηκυῖαι, ὁ φάρυγξ καλύπτεται ὑπὸ ψευδομεμβρανῶν, οἱ δ' ὑπογένοιοι ἀδένες ἐξωγκωμένοι, ἄφθονος σιελόρροια καὶ ἀπόπνοια δυσώδης, κατάψεις ἀλγεινῆς, βῆξ.

Περὶ τὴν 5 ἢ 6 ἡμέραν ἐπέρχεται ὕπσις, αἱ κενώσεις εἶναι ἥττον συ-

γναί και ἥττον αἱματηραί, τὰ φλεγμονώδη φαινόμενα μετριάζονται τὴν ἔντασιν, οἱ πάσχοντες ὁμως διατελοῦσιν ἐξησθημένοι, ὡχροί, ἐν μέσῳ καρώσεως καὶ ἐκλελυμένοι, ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν συμβαίνουσι κενώσεις τινὲς οὐχὶ αἱματηραί.

Ἐνίοτε παρουσιάζονται πατέχαι καὶ αἱματέσεις, αἱματουρία ἢ ἀπλῶς λευκωματουρία. Τότε δὲ οἱ δηλητηριασθέντες υποπίπτουσιν εἰς εἶδος ὀξείας καχεξίας, σημασινομένης διὰ παλμῶν, ἤχων νοσηρῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων, λυγρὸς καὶ ὑπερκισθησίης. Ἡ ἀτονία καὶ ἡ ἐκλυσις αὐξάνονται καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται χωρὶς σπασμῶν καὶ ἀγωνίας μετὰ 8, 12 ἢ 15 ἡμέρας. Ἐνίοτε τῇ καταλλήλῃ θεραπείᾳ ἀποσοβεῖται ὁ κίνδυνος καὶ ἐπέρχεται ἱσκίς μετὰ μακρὰν ἀνάρρωσιν.

3. *Χρόνιος τύπος*. — Οὗτος δὲν διαφέρει τῆς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος ἢ ἐκ τῆς καταχρήσεως τῶν ὑδραργυρικῶν σκευασμῶν ἐπερχομένης. Τὸ πρῶτον σημεῖον εἶναι ἡ ἐξόγκωσις τῶν οὐλῶν, ἅτινα εἶναι ἐπώδυνα καὶ θερμὰ καὶ καλύπτονται ὑπὸ λευκῆς κόνεως, οἱ πάσχοντες αἰτιῶνται λίαν δυσάρεστον μεταλλικὴν γεύσιν, ἡ ἀπόπνοια εἶναι δυσώδης καὶ ἡ γλῶσσα φέρει ἐπίχρισμα βλενωδὲς παχύ· ἡ φλεγμονὴ ἐπινέμεται τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ στόματος, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ξηρὸν καὶ σκληρὸν πληροῦται ταχέως ὑπὸ ἀφθόου σιέλου λίαν δυσώδους· αἱ παρειαὶ εἶναι ἐπαισθητῶς ἐξωγκωμέναι καὶ οἱ ὑπογείνιοι ἀδένες ἐξωγκωμένοι καὶ ἐπώδυνοι, διφθεριτικαὶ ἐξελκώσεις ἐνίοτε παρατηροῦνται εἰς τὸν βλενωμένον τοῦ στόματος ἢ εἰς τὰς ἀμυγδαλάς, συγχρόνως ἐπιγίνεται ἀνορεξία, διάρροια μετὰ κωλικῶν καὶ τεινασμοῦ καὶ κενώσεως πρασίνων, τὸ δέρμα θερμὸν, ὁ σφυγμὸς συχνός, ἀλλὰ μαλθακός καὶ εὐπίστος.

Ἐκτὸς τούτων παρατηρεῖται ὡχρότης περὶδνὴ μετὰ ἐξοιδήσεως τοῦ προσώπου καὶ ὅλων τῶν φαινομένων ταχέως ἐπελθούσης ἀναιμίας, ἐνίοτε εἰς τὸ δέρμα ἀναφαίνεται ἐρυσιπελατώδης ἐρυθρότης, ἢ ροδόχθη ἢ ἐκζεμα, ἅτινα ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἀπολήγουσι δι' ἀπολεπίσεως, ἐνίοτε ἐκ τῆς ἐντάσεως τῆς φλεγμονῆς ἀποπίπτουσιν οἱ ὀδόντες, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, νεκροῦνται τὰ ὅστ᾽ αὐτῶν σιαγόνων. Σπανίως συμβαίνουσι νευρικὰ φαινόμενα. Ἐν γένει τὰ συμπτώματα βαίνουσιν ὑποξέως, καὶ εἰ μὲν εἶναι ἐλαφρά, διαλύονται ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, εἰ δὲ βαρύν, διαρκοῦσιν ἐπὶ μακρὸν καὶ ἰδίως ὁ σιελισμὸς. Ἐπίσης μακρὰ εἶναι καὶ ἡ ἀνάρρωσις ἐπὶ εὐτυχοῦς ἐκβάσεως.

Ἄλλοτε ἡ δηλητηρίασις εἶναι εἰς ἄκρον βραδεία, πρὸ τῆς ἀρχῆς δὲ τῶν κυρίων φαινομένων τὸ πρόσωπον γίνεται ὡχρόν, σιδαλέον, αἱ λειτουργίαι ἀδρανοῦσιν, ἐπέρχονται αἱμορραγίαι καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διάρροια, ἡ διήνοια ἐκπίπτει, αἱ δυνάμεις ἐκλύονται, ἡ βράδιος δυσχεραίνεται καὶ τρόμος ἀλίσκει τὰ μέλη.

Β' *Δηλητηριάσις ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως.* — Συμβαίνει εἴτε ἐκ τῆς ἐπιθέσεως ἐπὶ ἐλκῶν, ἐξηλκωμένων καρκινωμάτων ὄγκων κόνεις ἢ φουράματα ὑδραργυρικά, εἴτε ἐκ τῆς χρήσεως πλύσεων ὑποκαπνισμῶν δι' ὑδραργυρικῶν σκευασμάτων. Τὰ πρῶτα φαινόμενα εἶναι τοπικά, ἐξοιδήσις, πόνος, τάσις τῶν μερῶν, ἐρυθρότης, τὰ δὲ γενικά τῆς δηλητηριάσεως φαινόμενα ἄρχονται μετὰ 4 ἢ 8 ὥρας μετὰ μεγάλῃς ὀσμῆς καὶ οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς χρήσεως, οἷον ναυτιάζεις, ἔμετοι, κενώσεις ἀπὸ τῆς ἐδρας, λιποθυμίας, σιελισμὸς καὶ τάχιστα αὐξανομένη ἐκλυσίς τῶν δυνάμεων. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ὡς τὰ πολλὰ ἐντὸς 24 ὥρῶν, ἀλλ' οὐχ ἥττον βραδύνει καὶ ἐπὶ τινος ἡμέρας καὶ προηγείται τοῦτου ἐξέγερσις, παράνοια, σπασμοὶ κλπ.

δ' *Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις.* — Ἡ βλεννομεμβράνη τοῦ στόματος ἐξωθηκυῖα, μεμαλακυσμένη, φέρουσα ἐπίχρισμα πολυῶδες παχύ, ἢ γλωσσοεπίσης ἐξηλκωμένη μετὰ θηλῶν ἀνεπτυγμένων. Ἐνίοτε εὐρηναὶ σημεῖα φλεγμονῆς καὶ εἰς τὸν οἰσοφάγον.

Ὁ στόμαχος συνεσταλμένος ζωηρῶς ἐρυθρὸς ἢ ἐρυθρότης αὐτῇ διακρίνεται καὶ διὰ διαφανείας, προέρχεται δὲ ἀπὸ τὴν μεγάλην τῶν τριχαιδῶν ἔνεσιν, ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς ἐπιφανείας διαφαίνονται διεσπαρμέναι ὑπὸ τὸ περιτόναιον ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες. Λίαν σπανίως ὁ βλεννομήν οὐδὲν ἔχνος φέρει φλεγμονῆς, ἀλλ' οὕτε ἐξέλκωσιν ἢ μαλᾶκυνσιν, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως εἶναι κατὰ χώρους ἐρυθρὰ, μεμαλακυσμένη, ἀριδῆως πεφλογισμένη, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ που γαγγραινωμένη, λίαν δὲ ἐξαιρετικῶς ἀνευρίσκεται διάτρησις τοῦ στομάχου. Μίαν τοιαύτην παρατήρησιν ἀναφέρει ὁ Taylor.

Εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἐντέρων, εἰς τὰ μεσεντέρια καὶ τὸ ἐπίπλοον εὐρηναὶ διεσπαρμέναι πολλαὶ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες καὶ διηθήσεις αἵματος· ἐπὶ δὲ τοῦ βλεννομένου τῶν ἐντέρων εὐρηναὶ ἔχνη φλεγμονῆς. Οἱ νεφροὶ εἶναι λίαν ἐνεργετικοὶ καὶ ἰδίως κατὰ τὰ Μαλπίγια σωμάτια, τὰ ἐπιθηλιακὰ κύτταρα παραμεμορφωμένα, κοκκιώδη καὶ ἐν μέρει κατεστραμμένα ἀποφράττουσι τοὺς σωληνίσκους. Ὅμοιαι ἀλλοιώσεις τῶν νεφρῶν ἀπαντῶσι καὶ εἰς τὰς διὰ τῶν ὀξέων, τῆς ἀμμωνίας, τοῦ ἀρσενικοῦ, τοῦ φωσφόρου δηλητηριάσεις.

Οὐχὶ σπανίως εὐρηται ἔντονος ἐρεθισμὸς εἰς τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχεῖαν, ὡς καὶ συμφορήσις εἰς τοὺς πνεύμονας. Ὑπὸ τὸ περικάρδιον ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες, τὸ δὲ αἷμα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι μέλαν καὶ ρευστόν.

Ἐπὶ χρονίας δηλητηριάσεως οἱ νεφροὶ φέρουσι τὰ φαινόμενα κεγχρώδους φλεγμονῆς καὶ Βριχτείου νόσου.

ε' *Θεραπεία.* — Ὡς ἀντιδοτὸν εἰς τὴν διὰ τοῦ ὑδραργύρου δηλητηρίασιν δίδεται πᾶσα οὐσία ὀρυκτὴ ἢ ὀργανικὴ, ἥτις ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς

ἄχνης παράγει ἐνώσιν ἀδιάλυτον, ἢ ὀλίγον προσβλητὴν ὑπὸ τῶν γαστρικῶν ὑγρῶν, ἥτις ἀποβάλλεται εἴτε διὰ τῶν ἐμέτων εἴτε διὰ τῶν κενώσεων. Τὰ κατὰ καιροῦς προταθέντα ἀντιδοτὰ δὲν εἶναι πάντα ἰσότιμα, ἀλλὰ μὲν τούτων εἶναι μᾶλλον ἐπιβλαβῆ, ἀλλὰ δὲ χωρὶς ἀποτελέσματος.

Τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου ἐκ τῶν ἀντιδότην εἶναι τὰ θειοῦχα ἀλκαλῖα καὶ τὸ ὑδροθεικόν ὀξύ, ἅτινα μετὰ τῆς ἄχνης παράγουσι θειοῦχον ὑδράργυρον ἀδιάλυτον· τὸ ὑδροθεικόν ὀξύ δίδεται κατὰ προτίμησιν εἰς διάλυσιν ὡς καὶ ἑλαφραὶ διαλύσεις τῶν θειοῦχων ἀλκαλίων, διότι καὶ πυκναὶ διαλύσεις τούτων ἐνίοτε ἐπάγονται φλεγμονὴν τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος. Τὰ ρινίσματα τοῦ σιδήρου κατὰ τὸν Buckler ἐν κομμώδει διαλύσει.

Τὸ ἀποτελεσματικώτερον πάντων εἶναι τὸ λευκωμα τῶν ὤων· σημειώτεον ὅτι δέον νὰ μὴ δίδωται περίσσεια τοῦ λευκώματος, διότι ἀναδιαλύεται ὁ λευκωματίας ὑδράργυρος καὶ οὕτω ματαιοῦται ὁ σκοπός.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπλὸν χλιαρὸν ὕδωρ εἰς μεγάλην ποσότητα θεωρεῖται παρὰ τινων ὡς ἀντιδοτόν.

ε' *Διάγνωσης*. — Ἡ διάγνωσις τῆς διὰ τῶν ἀλάτων τοῦ ὑδραργύρου δηλητηρίασεως διττῶς ἐπιτυγχάνεται, ἐκ τῆς ἐξετάσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων καὶ ἐκ τῆς διὰ τῆς χημείας ἀνιχνεύσεως.

1. *Διάγνωσις ἐκ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων*. — Εἰς οὐδὲν τῶν τῆς τῆξεως τῶν ὑποθεικῶν δηλητηρίων κέκνηται τοσαύτην σημειωτικὴν ἀξίαν τὰ συμπτώματα καὶ αἱ ἀλλοιώσεις, ὅσον εἰς τὴν διὰ τοῦ ὑδραργύρου, δύναται τις δ' εἰπεῖν, ὅτι οὐδεμία νόσος εἶναι παραβλητέα πρὸς ταύτην. Ὁ τρόπος τῆς ἀναπτύξεως τῶν συμπτωμάτων, ἡ ταχὺς αὐτῶν ἔντασις, ὁ σιελισμὸς καὶ ἐν γένει τὰ τῆς φλεγμονῆς τοῦ στόματος σημεῖα τάχιστα εἰς μεγάλην ἔντασιν ἀφικνούμενα καὶ ὑπὸ ὀλεθρίας ἀπολήξεως συνοδευόμενα χαρακτηρίζουσι τὴν δηλητηρίασιν ταύτην.

Ἀληθῶς ἐνίοτε ἡ χρονία δι' ὑδραργύρου δηλητηρίασις συγχέεται πῶς πρὸς τὴν δευτεροπαθῆ σύφιλιν ἐνεκὰ τῶν κατὰ τὸ στόμα καὶ τὸν λαιμὸν ἐξελκώσεων, τῆς χρονίας καχεξίας κλπ., ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ μετὰ προσοχῆς ἐξέταση τοῦ πάσχοντος, καὶ ἰδίως ἡ ἐδρα τῶν ἐξελκώσεων, χαρακτηρίζουσι τὸ εἶδος τῆς παθήσεως.

Ἡ διὰ τοῦ ὑδραργύρου δηλητηρίασις διακρίνεται ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ, μεθ' ἧς εὐκολώτερον συγχέεται, ἐκ τῆς γεύσεως, οὔσης δριμύειας τῆς τοῦ ὑδραργύρου, ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ἀναπτύξεως τῶν πρώτων δηλητηρίων φαινομένων, ἀναφανομένων πολλῶ ταχύτερον εἰς τὴν διὰ τῆς ἄχνης δηλητηρίασιν, ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τοῦ στόματος καὶ φάρυγγος, ἐκ τοῦ δυσώδους τῆς ἀποπνοίας, τοῦ σιελισμοῦ, ἐκ τοῦ μᾶλλον αἰμάτθροῦ τῶν κενώσεων κατὰ τὸν Taylor.

Ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ χαλκοῦ δηλητηριάσεως διακρίνεται, καθότι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐλλείπουσι τὰ προσημειωθέντα χαρακτηριστικὰ τῆς διὰ τοῦ ὑδραργύρου δηλητηριάσεως σημεῖα.

2. Ἀνίχνευσις διὰ τῆς γημείας. — Οὐκ ὀλίγοι καὶ διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ὑδραργύρου προϋτάθησαν μέθοδοι, αἱ μᾶλλον ὁμῶς ἐν χρήσει εἶναι:

α' Ἀφοῦ καταστραφῶσιν αἱ ὀργανικαὶ οὐσίαι διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ χλωρικοῦ καλίου καὶ διὰ τῆς διοχετεύσεως τοῦ ὑδροθεικοῦ ὀξέος παραχθῇ μέλαν ἰζημα ἐν τῷ ὑγρῷ, τὸ ἰζημα τοῦτο μετὰ διήθησιν τοῦ ὑγροῦ παραλαμβάνεται διὰ μετρίας ποσότητος νιτρικοῦ ὀξέος μετρίως πυκνοῦ καὶ θερμοῦ, ἂν τὸ ἰζημα μένη μέλαν, βεβαιοῦται ὅτι τοῦτο εἶναι θειοῦχος ὑδράργυρος· προστίθεται τότε ὑδροχλωρικόν ὀξύ, θερμαίνεται καὶ ἐξατμίζεται ἡ διάλυσις μέχρι ξηροῦ, τὸ ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται δι' ὕδατος ὡξινισμένου διὰ μικρᾶς ποσότητος ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ δοκιμάζεται διὰ τῶν ἐν ἀρχῇ σημειωθέντων ἀντιδραστηρίων· πρὸς δὲ διὰ ριτισμάτων κασσιτέρου μετὰ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος παρασκευάζεται προσφάτως πρωτοχλωριούχος κασσίτερος, ὅστις, ἐπιχέομενος εἰς τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγρόν, καθιζάνει ὑδράργυρον εἰς μεταλλικὴν κατὰστασιν δίκην φαιού ἰζήματος.

β' Τὰ σπλάχνα, ἀφοῦ κατατμηθῶσιν εἰς σμικρότατα τεμάχια, ἀποξηραίνονται διὰ μετρίου πυρός καὶ εἰσάγονται ἐν ὑέλινῃ κερατίνῃ μετὰ ὑποδοχέως, ἐπιχέεται πυκνὸν καὶ καθαρὸν θεικόν εἰς ἀρκούσαν θερμότητα καὶ θερμαίνεται εἰς ἀμμοχωσίαν μέχρι τελείας ἀπανθρακώσεως καὶ μεταβολῆς τῶν οὐσιῶν εἰς ἀνθρακὰ εὐθρυπτον καὶ πωρώδη· ὁ ἀνθρακὶ ψυχρὸς ἐξάγεται τῆς κερατίνης, λειοτριβείται καὶ παραλαμβάνεται διὰ περισσεύας βασιλικοῦ ὕδατος. Ἡ διάλυσις αὕτη ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἐν τῷ ὑποδοχεῖ ἀποστάγματος, ἐν ἀνάγκῃ δὲ προστίθεται καὶ μικρὰ εἰσέτι ποσότης βασιλικοῦ ὕδατος, εἰτα τὸ ὅλον κρᾶμα θερμαίνεται μέχρι ζέσεως καὶ ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ σχεδόν, τὸ ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται δι' ὕδατος καὶ διηθεῖται, ἐν τῷ ὑγρῷ δὲ διοχετεύεται ὑδροθεικόν ὀξύ μέχρι κορεσμοῦ, τὸ ἰζημα μετὰ διήθησιν καὶ ἀπόπλυσιν διαλύεται διὰ βασιλικοῦ ὕδατος καὶ ζέσεως, εἰτα διηθεῖται καὶ ἐν τῷ ἐκ τῆς διηθήσεως ὑγρῷ ζητεῖται διὰ τῶν καταλλήλων ἀντιδραστηρίων ὁ ὑδράργυρος.

Ζητήματα.

Ζήτ. α'. — Ἡ φύσις τῆς λεηθείσης οὐσίας ἦτο ἱκανὴ ὥπως προκαλέσῃ θάνατον ἢ βλάβην τῆς ὑγείας; Ἐχορηγήθη εἰς δόσιν ἀρκούσαν διὰ τὰ ἀνωτέρω ἀποτελέσματα; — Τὸ πρῶτον τοῦ ζητήματος, ἀπολύτως εὐλυτον, δυσχεραίνεται εἰς τὴν διὰ τοῦ ὑδραργύρου δηλητηρίασιν, διότι ὑπάρχουσι σκευάσματα τινὰ τοῦ ὑδραργύρου, ὡς ὁ καλομέλας, ἅτινα ὡς ἐκ τοῦ ἀ-

διαλύτου αὐτῶν καθ' ἑαυτὰ δὲ εἶναι δηλητηρία, ἐν συνδυασμῷ ὁμως μετ' ἄλλων οὐσιῶν μεταπίπτουσιν εἰς ἕτερα διαλυτὰ καὶ δηλητηρία. Ἀνεξαρτήτως τῶν σκευασιῶν τούτων, δι' ἃς ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερα ἐκ μέρους τοῦ ἱατροῦ προσοχή, ἀπασαί αἱ λοιπαὶ τοῦ ὑδραργύρου σκευασαί εἶναι ἰσχυρὰ δηλητηρία, μηδ' αὐτῆς τῆς λευκῆς ὑποστάθμης ἐξαίρουμένης, τῆς ὁποίας αἱ δηλητηρίαι ἰδιότῃς ἐπὶ μακρὸν παρεγνώρισθῃσαν.

Ἡ ἱκανὴ διὰ τὴν δηλητηρίασιν ποσότης τοῦ ὑδραργυρικοῦ σκευάσματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν τῶν σκευασμάτων· ἐν γένει αἱ λίαν διαλυταὶ σκευασαὶ καὶ εἰς μικρὰς δόσεις 2, 3 ἢ 8 σιταρίων εἶναι δηλητηρίαι, συνήθως ὁμως εἰς τὰς ἐγκληματικὰς δηλητηριάσεις ἡ προσφερομένη δόσις εἶναι πολλῶ ἀνωτέρα τῆς ἀναγκαίας διὰ τὸν σκοπὸν παρατηρητέον δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται, ὅτι ἡ ἐντασις τῶν φαινομένων, ἡ ταχύτης τῆς ἀκμῆς αὐτῶν ὡς καὶ τὸ ταχὺ ὀλίθριον τέλος δὲν εἶναι εἰς σχεσίαν ἀμεσον πρὸς τὴν δόσιν τοῦ δηλητηρίου, καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ Taylor.

Ζήτ. β'.— Πότε ἐδόθη τὸ δηλητηρίον; — Ὡς εἴρηται, τὰ τῆς δηλητηριάσεως συμπτώματα ἀναφαίνονται τάχιστα μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου, ὥστε εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ὁ ἱατροδικαστὴς δεῖν μετὰ προσοχῆς νὰ ἐξετάζῃ τὸ τοιοῦτον.

Δύσκολος ὁμως εἶναι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐπὶ τῆς διὰ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως δηλητηριάσεως, καθότι ἡ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀνάποσις βραδύνει, καὶ τὰ γενικὰ συμπτώματα ἀναφαίνονται κατ' ἄλλοτε ἄλλον χρόνον.

Ζήτ. γ'.— Ὁ ἐκ τοῦ πτώματος ἐξαχθεὶς ὑδραργυρος προέρχεται ἐξ ἄλλης πηγῆς ἢ ἐκ τῆς δηλητηριάσεως; — Πλὴν τῆς δηλητηριάσεως, ὁ ὑδραργυρος εἰσδύει ἐν τῷ ὀργανισμῷ εἴτε ἐπὶ θεραπευτικῷ σκοπῷ εἴτε δι' ἀναπόσεως ἐκ τῶν ἐπαγγελημάτων. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἐξεταστέον ἂν πρὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ θανάτου ἐφηρμόσθη ὑδραργυρικὴ θεραπεία καὶ ὁποία καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν κλπ. Τινὲς τῶν τοξικολόγων φρονοῦσιν ὅτι ἐπὶ ὑδραργυρικῆς θεραπείας 30 ἡμέρας μετὰ τὴν διακοπὴν αὐτῆς δὲν ἀνευρίσκεται ὑδραργυρος ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ δόγμα τοῦτο δὲν εἶναι ἀπόλυτον, βέβαιον ὁμως εἶναι ὅτι εἰς ταιαύτας περιστάσεις δὲν βραδύνει ἡ τοῦ ὑδραργύρου ἀποβολὴ ἀπὸ τοῦ σώματος. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίστασιν ἐπίσης τὸ ἀναμνηστικὸν τοῦ παθόντος, τὸ εἶδος τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, ὁ τρόπος τῆς εἰσβολῆς τῆς νόσου, ἡ ταχὺς ἢ μὴ πρόοδος αὐτῆς ὡς καὶ τὰ συμπτώματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἄλληλα λύουσι τὸ ζήτημα.

3. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῶν ἀλάτων αὐτοῦ.

Λίαν συχνὰ ἀπαντῶσιν αἱ διὰ χαλκοῦ δηλητηριάσεις καὶ ὡς ἐγκλημα-
τικαί, ἀλλὰ καὶ ὡς τυχαῖαι ἕνεκα τῆς ἐκ τοῦ μετάλλου τούτου χρήσεως
τῶν μαγειρικῶν σκευῶν.

α' *Τίτι τρόπῳ προσφέρονται τὰ ἄλατα τοῦ χαλκοῦ;*—Τὰ συνήθως ὡς
δηλητήρια προσφερόμενα ἐκ τῶν ἀλάτων τοῦ χαλκοῦ εἶναι ὁ θεικὸς χαλ-
κός, ὁ ὑπανθρακικὸς καὶ ὁ ὑποξικὸς χαλκός, ὡς καὶ τὸ πρᾶσινον τοῦ
Scheele καὶ τοῦ Schweinfurth, ἀλλὰ περὶ τῶν τελευταίων τούτων ὁ
λόγος εἰς τὸ περὶ ἀρσενικοῦ.

Ὁ θεικὸς χαλκός εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὡς φάρμακον ἔσω τε καὶ ἔξω καὶ
εἰς τὰς τέχνας, οἷον εἰς κατεργασίαν τῶν σιτηρῶν πρὸ τῆς σπορᾶς, καὶ
ιδίως εἰς τὴν νοθείαν πολλῶν τροφίμων, ὁ δὲ ὑπανθρακικὸς καὶ ὑποξικὸς
χαλκός σχηματίζεται ἐκ τῆς ἐπιδράσεως εἴτε τοῦ ἀέρος καὶ τῆς ὑγρα-
σίας, εἴτε τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος ἐπὶ τὰ κράματα τοῦ χαλκοῦ. Εἰς τὴν βιομη-
χανίαν τὰ σκευάσματα ταῦτα εἶναι ἐν χρήσει πρὸς χρωματισμὸν διαφό-
ρων τροφίμων.

Ἐνίοτε συμβαίνει οὖς δυσάρεστα ἀποτελέσματα ἐκ τῆς χρήσεως τραγη-
μάτων κεχρωματισμένων διὰ χρωμάτων, ἐνεχόντων σκευασίας χαλκοῦ, ἢ
ἄρτον, εἰς ὃν ὁ ἄρτοποιὸς προσθέτει θεικὸν χαλκὸν ἵνα καταστήσῃ αὐτὸν
λευκότερον καὶ βαρύτερον. Τέλος ὁ χαλκός ἀποβαίνει ἐπιβλαβὴς εἰς τοὺς
ἐργαζομένους τὸ μέταλλον τοῦτο ὡς ἐκ τῆς εἰσπνεομένης κόνεως αὐτοῦ.

Τὰ εἰς τὰς διαφορὰς ταύτας περιπτώσεις δηλητήρια φαινόμενα εἶναι
ἄλλοτε ἄλλα, ἐν γένει δὲ ἀπαιτεῖται ὑψηλὴ τοῦ δηλητηρίου δόσις ὅπως
ἐπὶ λθῶσι δηλητηριώδη φαινόμενα καὶ ὁ θάνατος, καθότι παρετηρήθη
ὅτι ὁ θεικὸς χαλκός ὡς ἐμετικὸν διδόμενον μέχρις 8, 10 καὶ 12 σιτα-
ρίων δὲν ἐπιφέρει δυσάρεστα φαινόμενα.

β' *Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτῆρες.*—Ὁ χαλκός ἐν καθαρᾷ κατα-
στάσει εἶναι ἐρυθρός, στίλπνός, εἰς κόνιν παρίσταται μελανωπός, διὰ τῶν
ἐν ἐφιδρώσει δακτύλων προστριβόμενος ἀναδίδει ὁσμὴν ἰδίαν δυσάρεστον,
εἰδικῶς βαρύτερος 8,95, τήκεται εἰς θερμοκρασίαν 1100°.

Εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν δὲν ὀξειδούται ὑπὸ τοῦ ξηροῦ ἀτμοσφαι-
ρικοῦ ἀέρος, ὀξειδούμενος δὲ καλύπτεται ὑπὸ μελανωπῶν πιτύρων ὑπὸ
πρωτοξειδίου καὶ διττοξειδίου τοῦ χαλκοῦ ἀποτελουμένων, ὅπερ παρεμ-
ποδίζει τὴν ὀξείδωσιν τοῦ ὑποκειμένου μετάλλου.

Ὁ χαλκός ὑπὸ τὴν δράσιν τοῦ ἀέρος καὶ ὕδατος ὀξειδούται, ἐνοῦται
μετὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος τοῦ ἀέρος καὶ ἀποτελεῖται οὕτως ἀνθρακικὸς
χαλκός πρασίνου ἢ κυανοῦ χρώματος.

Ἀπαντᾷ τὰ ἡραιωμένα ὀξέα δρῶσιν ἐπὶ τὸν χαλκὸν ὡς τὸ ἀνθρακικόν

ὄξύ· τὸ ὀξικόν, τὸ θεϊκόν ὄξύ καὶ πυκνὸν ψυχρόν, τὸ πυκνὸν ὑδροχλωρικόν ὄξύ εἰς ζέσιν οὐδόλως προσβάλλουσι τὸν χαλκόν, ἂν δὲν συνεπιδρῷ καὶ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ· ταῦτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τῶν διαλύσεων τῶν χλωριούχων ἀλκαλίων, τῆς ἀμμωνίας κλπ., ἂν δὲν συμπράττῃ μετ' αὐτῶν τὸ ὀξυγόνον. Τοῦτου ἕνεκα συχνάκις συμβαίνουν διστυχήματα ἐκ τῶν μαγειρικῶν σκευῶν, ἐν οἷς μετὰ τῶν τροφῶν μένουσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ὄξος, ὕξινοι καρποί, ἔλαια rancides κλπ., ἐνῶ τοῦναντίον τὸ σάκχαρον καὶ τὰ σακχαρώδη ἐν γένει οὐδόλως δρῶσιν ἐπὶ τὸν χαλκόν.

Διὰ τοῦ πυκνοῦ ἢ καὶ ἡραιωμένου νιτρικοῦ ὀξέος καὶ χωρὶς θερμάνσεως ἐκλύεται ἀφ' ἐνὸς διττοξειδίου τοῦ ἀζώτου καὶ νιτρικός χαλκὸς διαλυτός ἀφ' ἑτέρου. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος μετὰ θερμάνσεως παράγεται θεϊκὸς χαλκὸς καὶ θεϊῶδες ὄξύ.

Τὸ χλώριον, τὸ ἰώδιον, τὸ θάιον, ὁ φωσφόρος εἴτε ἐν τῇ συνήθει εἴτε ἐν μετρίως ὑψηλοτέρᾳ θερμοκρασίᾳ ἐνοῦνται ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ χαλκοῦ.

Πλὴν τῆς φαρμακευτικῆς χρήσεως ὁ χαλκὸς εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὴν χρωματιστικὴν, τὴν γαλβανοπλαστικὴν κλπ., ἀμα δὲ καὶ διὰ τὴν κατεργασίαν τῶν σιτηρῶν πρὸ τῆς σπορᾶς καὶ διὰ τὴν ἀνάμιξιν αὐτοῦ μετὰ βεβλαμμένων ἀλεύρων.

Τὰ ἀπὸ τοῦ πρωτοξειδίου τοῦ χαλκοῦ ἄλατα εἶναι ὀλίγα, ὀλίγον γνωστὰ καὶ ἀδιάφορα διὰ τὸν ἰατροδικαστὴν· τῶν δὲ τοῦ διττοξειδίου τοῦ χαλκοῦ οἱ χαρακτῆρες ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

Ἄπαντα σχεδὸν τὰ ἄλατα τοῦ διττοξειδίου τοῦ χαλκοῦ ἔχουσι χροίαν πρασίνην ἢ κυανῇν, πλὴν τινῶν ἀνύδρων, ὧν τὸ χρῶμα εἶναι λευκόν.

Διὰ διαλύσεως καυστικοῦ κάλειος ἱζημα κυανοῦ ἀνύδρου διττοξειδίου τοῦ χαλκοῦ. Τὸ ἱζημα τοῦτο μελανοῦται διὰ περισσεΐας ἀντιδραστηρίου καὶ ζέσεως.

Διὰ τῆς ἀμμωνίας ἐν ταῖς διαλύσει τοῦ διττοξειδίου τοῦ χαλκοῦ ἱζημα κυανοῦν πρασινίζον, εὐδιάλυτον εἰς περίσσειαν ἀμμωνίας καὶ σχηματίζον ὑγρὸν κυανοῦν. Ἀλλὰ καὶ διάλυσις χαλκοῦ λίαν ἀραιὰ καὶ ἱπομένως ἄχρους διὰ περισσεΐας ἀμμωνίας κυανίζει.

Διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ καλίου ἢ νατρίου ὀγκῶδες κυανοῦν ἱζημα, ὅπερ διὰ περισσεΐας ἀντιδραστηρίου καὶ θερμάνσεως μελανοῦται. Διὰ δὲ τοῦ διττανθρακικοῦ καλίου ἢ νατρίου κυανοῦν ἱζημα διαλυόμενον διὰ περισσεΐας ἀντιδραστηρίου καὶ ἀποτελοῦν κυανοῦν διαυγές ὑγρὸν.

Διὰ τοῦ σιδηροκυανούχου καλίου ἱζημα μελανέρυθρον ἀδιάλυτον δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. Ἐπὶ λίαν μικρᾶς ποσότητος ἀλάτων χαλκοῦ τὸ κίτρινον πρωσσικόν δὲν καθιζάνει, ἀλλὰ χρωματίζει τὴν διάλυσιν δι' ἐρυθροῦ χρώματος. Διὰ τῆς ἀμμωνίας τὸ σχηματισθὲν ἱζημα ἀποσυντίθεται, ἀλλὰ

δὲν διαλύεται· τὸ σιδηροκυανιοῦχον κάλιον εἶναι μᾶλλον εὐαίσθητον τῆς ἀμμωνίας ὥς ἀντιδραστήριον τοῦ χαλκοῦ.

Διὰ ἰωδιούχου καλίου ἔζημα λευκὸν πρωτοῖωδιούχου χαλκοῦ, καὶ ὑπόλειμμα ἰωδίου καθιζάνον ἐπὶ πυκνῆς διαλύσεως ἀλάτων χαλκοῦ ἢ μένον ἐν διαλύσει ἐπὶ ἀραιᾷ διαλύσεως τῶν ἀλάτων· διὰ σταγόνων τινῶν ὑγροῦ θειώδους ὀξέος, τὸ μὲν ἰώδιον μετατρέπεται εἰς ὑδροῖωδικόν ὀξύ, τὸ δὲ ἔζημα τοῦ πρωτοῖωδιούχου χαλκοῦ προσκτᾶται τὴν λευκὴν αὐτοῦ χροιάν.

Δι' ὑδροθειϊκοῦ ὀξέος καὶ διὰ θειούχων ἀλκαλίων ἄφθονον μέλαν ἔζημα ἀδιάλυτον εἰς τὰ ὀξέα καὶ εἰς περίσσειαν ἀντιδραστηρίου.

Ἄπαντα τὰ ἄλατα τοῦ διττοξειδίου τοῦ χαλκοῦ ἀδιάλυτα ἐν ὕδατι, διαλύονται ἐν τοῖς ὀξείνοις ὑγροῖς.

Διὰ μεταλλικοῦ ψευδαργύρου ἐν διαλύσει χαλκοῦ καθιζάνει ὁ χαλκὸς δίκην κόνεως σπογγώδους μελανῆς.

Διὰ σιδήρου ἐστιλπνωμένου καθιζάνει ὁ χαλκὸς διὰ χρώματος ἐρυθροῦ ἐν διαλύσει χαλκοῦ οὐδετέρᾳ ἢ μετρίῳ ὀξείνῃ· ἐπὶ λίαν ὀξείνης διαλύσεως τὸ ἔζημα εἶναι κονιῶδες μελανόν. Ἡ ἀντίδρασις αὕτη εἶναι λίαν εὐαίσθητος.

Διὰ τοῦ φουσητήρος αἱ ἐνώσεις τοῦ χαλκοῦ χρωματίζουν τὴν ἐξωτερικὴν φλόγα πρασίνως.

Μετὰ βόρακος τὰ ἄλατα τοῦ χαλκοῦ ἐπὶ σύρματος πλατίνης θερμανθέντα ἀποτελοῦσι κεγχρίον, ὅπερ θερμὸν ἔχει χροιάν πρασίνην, ψυχρὸν δὲ γίνεται κυανοῦν.

Κατὰ τὸν Jeannel, δίκλυσις χαλκοῦ μετὰ ἐλαίου ἐλαιῶν διαυγοῦς καὶ καθαροῦ ἀναταρασσομένη ἀποδίδει εἰς τὸ ἐλαιον χροιάν πρασίνην.

γ' *Συμπτώματα καὶ πορεία.*— Διακρίτεον δύο τύπους, τὸν ὀξὺν καὶ τὸν χρόνιον.

1. *Ὁξὺς τύπος.*— Κατ' αὐτὸν τὰ πρῶτα συμπτώματα ὡς τὰ πολλὰ τάχιστα ἀναφαίνονται, ἂν ἡ δόσις ᾖ κατ' ἄλληλος καὶ αἱ τῆς ἀναπόσεως συνθῆκαι εὐνοῖται ἐντὸς τετάρτου ὥρας, βραδύτερον δέ, ἂν τὸ ἄλας τοῦ χαλκοῦ ᾖ μεμιγμένον μετὰ τροφῶν. Πρῶτον σύμπτωμα παρατηρεῖται ἔμετος ὕλῶν πρασίνων ἄφθόνων, τούτῳ δὲ συμπαρομαρτοῦσιν ἰσχυροὶ κωλικοί, ἐπανελημμένοι ἀποπατήσεις ἐνίοτε γλοιώδεις, σπανίως αἱματηραί, καρδιαγία, τεινασμός· τὸ στόμα κολλῶδες, γεῦσις ἀηδὴς μεταλλικῇ ἰδιάζουσα τῷ χαλκῷ, ἐξ ἧς συχνὴ ἀπόπτυσις· διψα δὲν ὑπάρχει. Σφυγμὸς μικρὸς, κεφαλαγία, ἔκλυσις τῶν δυνάμεων προϊούσα, ἔμετοι ἄφθονοι ἀπὸ τῆς ἐπιούσης ἢ ἀπὸ τῆς μεθεπομένης ἐπιγίνεται ἱκτερος, οὖρα σπᾶνια ἢ καὶ ἐντελῶς ἐλλείποντα, κοιλία σκληρὰ συνήθως, μετεωρισμένη, εὐαίσθητος τῇ πίεσει. Ἐνίοτε ἀναφαίνεται τετανικὴ σύσπασις τῆς γένυος

καὶ τοῦ λαίμοῦ ὡς καὶ ἀλγεῖναι συνολκαὶ τῶν ἄκρων προηγοῦνται δὲ τοῦ θανάτου ψυχρὸς ἰδρῶς, ὀλιγοί, συγκοπή, σπασμοί. Ὡς τὰ πολλὰ ὁ θάνατος ἐπέρχεται, κατὰ τὸν Portal, λίαν ταχέως, καὶ δὴ ἐπὶ δόσεως μεγάλῃς τοῦ δηλητηρίου.

Ὁὐχὶ σπανίως ὅμως ἢ διὰ τοῦ χαλκοῦ δηλητηρίασις ἀπολήγει εἰς ἀνάρρωσιν, ὅτε τὰ συμπτώματα βαθμηδὸν ἐλαττοῦνται τὴν ἔντασιν, μετὰ τὴν παῦσιν δὲ τῶν ἀπὸ τῆς ἰδρας κενώσεων, ἐπιμένει ἄσβεστος διψα, δυσκαταποσία, κωλικοί, διέτασις τῆς κοιλίας, μετεωρισμὸς καὶ ἅπαντα τὰ φαινόμενα τῆς φλεγμονῆς τῶν ἐντέρων, ὁ σφυγμὸς γίνεται συγχρὸς καὶ σκληρὸς, ἡ κεφαλαλγία ἐπιμένει μετὰ μεγάλῃς ἀτονίας, ὁ ἔκτερος παύεται καὶ ἡ ἀνάρρωσις ἰδραίουται, συνοδευομένη ἐνίοτε ὑπὸ δυσπεψίας δυσίαιτου. Ἡ ἱσσις ὡς τὰ πολλὰ ἐπέρχεται ἐντὸς 12, 15 ἕως 20 ἡμερῶν, ἄλλοτε παρατείνεται ἕνεκα γαστραλγιῶν, παραλύσεως, τρόμου.

2. *Χρόνιος τύπος.* — Ἐπισυμβαίνει ὡς τὰ πολλὰ ἐκ τῆς κατὰ μικρὸν τοῦ χαλκοῦ ἀναπόσεως, καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ μορφὴν κόνεως, καὶ παρεμφέρι ταῖς κατὰ τὸν μεσαιῶνα χρονίαις δηλητηριάσεσιν. Τὰ συμπτώματα ἀναφαίνονται μῆνας πολλοὺς μετὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναπόσεως τοῦ δηλητηρίου, εἶναι δὲ ταῦτα κωλικοί, γαστραλγίαι καὶ δυσπεψίαι, ἀδυναμία, ἀρθραλγίαι, βῆξ χωρὶς ἀπὸ τῶν πνευμόνων ἰδία σημεῖα, νυκτερινοὶ ἰδρώτες, τὰ οὖλα συρρικνοῦνται, ἐξελκοῦνται, οἱ δὲ ὀδόντες γυμνοῦνται καὶ ἐρυθρὸν περιθώριον σημαίνει τὸ σημεῖον τῆς ἀποκολλήσεως τῶν οὖλων ἢ φυσιογνωμία εἶναι καχεκτική, ἡ καθόλου ὑγίεια ἀλλοιοῦται, ἡ ἐπίσχευσις ἀφικνεῖται μέχρι τοῦ τελευταίου βαθμοῦ τοῦ μαρασμοῦ, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ἐπέρχεται ὁ θάνατος μετὰ χρόνον ὡς τὰ πολλὰ μακρὸν.

δ' *Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.* — Αἱ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἀλλοιώσεις δὲν εἶναι σταθεραί· ὡς τὰ πολλὰ ὁ ἐντερικὸς σωλὴν εἶναι διατεταμένος ὑπὸ ἀερίων, ἡ βλεννομεμβράνη δ' αὐτοῦ ἐρυθρὰ πεφλογισμένη ἐνίοτε καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἔκτασιν. Ἄλλοτε εὗρηνται ἐκχυμώματά τινα διεσπαρμένα εἰς τὸν ὑποβλέννιον κυτταρώδη ιστόν, ἐξελκώσεις, γαγγραινώδεις πλάκες, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ διάτρησις. Σπανίως εὗρηνται διηθήσεις αἱματηραὶ ὑπὸ τοὺς ὀρώδεις.

Ἐνίοτε ὁ ἐντερικὸς σωλὴν, ἀποπλυνόμενος δι' ἁμμωνίας, παράγει ὑγρὸν χρώματος κυανοῦ. Σπανιώτατα δὲ οὐδεμία εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα ἀνευρέθη ἀλλοίωσις.

ε' *Θεραπεία.* — Πολλαὶ προὔεθσαν οὐσίαι ὡς ἀντίδοτα κατὰ τῆς τοῦ χαλκοῦ δηλητηριάσεως, καὶ τὸ μὲν σάκχαρον, τὸ μέλι, τὰ θειοῦχα ἀλκάλια μικρὸν ὠφελοῦσι, τὰ δὲ ῥινίσματα τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ ψευδαργύρου, μὴ διεισδύοντα μέχρι τῶν τριχοειδῶν καὶ τῶν μικρῶν ἀγγείων, ἐνεργοῦσι μόνον ἐπὶ τῶν ἐνώσεων τοῦ χαλκοῦ, ὧν ἄπτονται, ἐπομένως ἐνδείκνυνται

ἀμέσως ἢ ὀλίγιστον χρόνον μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου· ἄλλως προτιμητέα τὸ γάλα, τὸ λευκὸν τῶν ὤων, δι' ὧν ἀμέσως καταβυθίζονται τὰ ἅλατα τοῦ χαλκοῦ εἰς ἐνώσεις ἀδιαλύτους· τὸ κίτρινον κυανοῦχον ἀλίον, ἀβλαβές ἄλλως, ἀποσυνθέτει τὰ ἅλατα τοῦ χαλκοῦ καὶ ἀποτελεῖ ἐνώσεις ἀδιαλύτους.

ς' Διάγνωσις. — 1. Ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων. — Ἐν γένει τὰ συμπτώματα καὶ αἱ ἀλλοιώσεις εἶναι φλογιστικά καὶ αἱμορραγικά. Ἰδια σημεῖα εἶναι ἡ ἰδιόζουσα γεῦσις, ἡ ταχεῖα ἐκδήλωσις τῶν συμπτωμάτων, οἱ ἔμετοι, αἱ κενώσεις, αἱ ἀπὸ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος διαταραχαί, ἅτινα ἐνίοτε καθοδηγοῦσι εἰς τὴν διάγνωσιν. Αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις εἶναι ἥττον σταθεραὶ καὶ εἰδικαί.

2. Διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως. — Αἱ ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσίαι, εἰς πόλτον μεταβληθεῖσαι διὰ τῆς κατατομῆς, ἐμβάλλονται ἐντὸς κάψης ἐκ πορσελαίνης καὶ ἐπιχέεται πυκνὸν θεικὸν ὄξύ ὅσον τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ βάρους τῶν οὐσιῶν· ἐπὶ ἀμμοχώσις μεταβάλλεται τὸ μίγμα εἰς ἀνθρακὰ λίαν ξηρὸν καὶ λίαν εὐθρυπτον· ὁ ἀνθραξ ψυχρὸς λειοτριβεταὶ καὶ παραλαμβάνεται διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος εἰς θερμοκρασίαν ἀτμολούτρου, εἴτα ἀραιοῦται δι' ὕδατος, διηθεῖται διὰ χάρτου Berzelius καὶ πλύνεται ἐπανειλημμένως, τὸ διήθημα ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ καὶ τήκεται ἕως ἂν ὅλως ἐκδιωχθῶσιν οἱ τοῦ ὀξέος ἀτμοί· τὸ ξηρὸν ὑπόλειμμα διαλύεται εἰς ἐλαχίστην ποσότητα καθαροῦ καὶ ἡραιωμένου νιτρικοῦ ὀξέος καὶ διηθεῖται· εἰς τὸ διήθημα διοχετεύεται μέχρι κορεσμοῦ ὑδροθεικὸν ὄξύ, διηθεῖται καὶ τὸ ἐν τῷ ἡθμῷ ὑπόλειμμα πλυθὲν καὶ ἀποξηρανθὲν παραλαμβάνεται διὰ σταγόνων βασιλικοῦ ὕδατος ἐν κάψῃ ἐκ πορσελαίνης, εἴτα, ἐξατμισθείσης τῆς περισσεύας τοῦ ὀξέος ἐπὶ ἀτμολούτρου, προστίθεται περίσσεια ἀμμωνίας καὶ διηθεῖται· τὸ ἐκ τῆς διηθήσεως ὑγρὸν ἐπὶ παρουσίας χαλκοῦ γίνεταί κυανοῦν, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ, παραλαμβάνεται δι' ὕδατος ὡξεινισμένου δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ δοκιμάζεται διὰ τῶν καταλλήλων ἀντιδραστηρίων.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, ὡς ἤδη εἴρηται, διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ χλωρικοῦ καλίου, καὶ τὴν μέχρι κορεσμοῦ διοχέτευσιν τοῦ ὑδροθεικοῦ ὀξέος, τὸ ἐκ τῆς διηθήσεως μέλαν ἔχμα παραλαμβάνεται διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, ἡ διάλυσις χρώματος κυανοῦ ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ ἀφοῦ προστεθῇ καὶ μικρὰ ποσότης θεικοῦ ὀξέος πρὸς ἐκδιώξιν τοῦ νιτρικοῦ καὶ μένει ὑπόλειμμα κυανοῦν, ὅπερ, ἂν τυγχάνῃ βαθέως κεχρωσμένον, ἀποχρωματίζεται τῇ χρήσει χλωρικοῦ καλίου, ἄλλως διαλύεται ἐν ὕδατι καὶ δοκιμάζεται διὰ τῶν συνήθων ἀντιδραστηρίων.

Ζητήματα ιατροδικαστικά.

Ζήτ. α'.— Τὸ προσερχθὲν δηλητήριον προῦκάλεσε τὸν θάνατον;— Ἀπασαί αἱ σκευασαί τοῦ χαλκοῦ εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον δηλητήριοι ἀναλόγως τῆς δόσεως καὶ τῶν λοιπῶν τῶν εἰς τὴν ἀνάποσιν συντελουσῶν συνθηκῶν, ἀλλ' ὁ μεταλλικὸς χαλκὸς καθ' ἑαυτὸν, καθαρὸς, καὶ ἀμιγῆς, δὲν εἶναι δηλητήριοις, καθίσταται ὁμως τοιοῦτος ἐν συνδυασμῷ μετ' ἄλλων σωμάτων καὶ ἐνώσεων, αἵτινες ὀξειδοῦσιν αὐτόν. Ἄν ἐν δεδομένη περιπτώσει βεβαιωθῇ ὅτι ἐχορηγήθη μεταλλικὸς χαλκός, ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ μετ' οὐσίας καθιστώσας αὐτὸν δηλητήριοις, βεβαιῶς δὲν πρέπει ὁ δικαστής, εἰς τὸ αὐστηρὸν τοῦ νόμου γράμμα ἀποβλέπων, νὰ θεωρήσῃ τὸ δοθὲν μῆγμα ὡς μὴ δηλητήριοις.

Ζήτ. β'.— Ὁ ἐκ τοῦ λειψάνου ἐξαχθεὶς χαλκὸς προέρχεται ἐξ ἄλλης πηγῆς ἢ τῆς δηλητηριάσεως;— Ἀπὸ πολλῶν πηγῶν δυνατόν νὰ προέρχεται ὁ ἐξαχθεὶς χαλκός· καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ ἐπαγγέλματος, δευτέρου δὲ ἀπὸ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως ὡς ἐμετικοῦ ἢ ἐπὶ ἄλλῳ σκοπῷ, τρίτον ἀπὸ τυχαίας ὅπως περιστάσεως καρφοβελονῶν, ἥλων, κρίων καὶ προσομοίων ἀντικειμένων χαλκίνων, ἅτινα εὐρίσκονται εἴτε εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ λειψάνου, εἴτε εἰς τὸ φέρετρον, τέταρτον ἀπὸ αὐτῆς τῆς κατὰ φύσιν ὑπάρξεως χαλκοῦ ἐν τῷ σώματι, προσερχομένου ἐκ πολλῶν καὶ ποικίλων ἐν τῇ φύσει ἀντικειμένων· κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Sarzeau, ἐν τῷ ἀλείφῳ ἐμπεριέχεται χαλκός, ὑπολογίζει δὲ ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατὰ μέσον ὄρον ἐντὸς 50 ἐτῶν διὰ τῆς χρήσεως τῆς συνήθους ποσότητος τοῦ ἄρτου εἰσάγει ἐν τῷ ὁργανισμῷ αὐτοῦ 678,09 μεταλλικοῦ χαλκοῦ, κατ' ἄλλους δὲ ὑπολογισμοὺς ἐπὶ ἡμερησίαις καταναλώσεως ἄρτου ἐν Γαλλίᾳ 18 εκατομμυρίων χιλιογραμμῶν, 10 χιλιογράμματα χαλκοῦ εἰσάγονται καθ' ἑκάστην ἐν τοῖς σώμασιν, ἥτοι 3650 χιλιogr. ἐτησίως· ἐπίσης καὶ εἰς ἄλλας φυτικὰς οὐσίας χρησίμους ὡς τροφὰς ἐμπεριέχεται χαλκός, ἀλλ' ἕτεροι χημικοὶ ἀμφισβητοῦσι τὸ δυνατόν τοῦ ποσοτικοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ χαλκοῦ ἐν τοῖς φυτοῖς, καίτοι παραδέχονται ὅτι ἔχνη αὐτοῦ ὑπάρχουσιν. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν δεόν ὅπως μὴ παραδεχθῶμεν τὴν κατὰ φύσιν παρουσίαν ἐν τῷ σώματι χαλκοῦ, ἀλλ' ὅτι αὕτη εἶναι τυχαία ἐκ τῆς χρήσεως διαφόρων ἐδαδίων, ἄλλως δὲ ἡ ἀπαντῶσα ἐν τῷ σώματι ποσότης ἀσχέτως πρὸς δηλητηρίασιν εἶναι ἐλαχίστη, καὶ προέρχεται εἴτε ἐκ τῶν τροφῶν τυχαίως, ὡς ἥδη εἴρηται, εἴτε ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀνιχνεύσεως, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς κατεργασίας τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν ὕλῶν ἄνωθεν λύχνου Bunsen, ἢ ἐν κάψαις ἐκ πλατίνης.

4. Δηλητηρίασις διὰ στίμμεος καὶ διὰ τῆς ἐμετικῆς τρυγός.

Τὸ εἶδος τῶν δηλητηριάσεων τούτων εἶναι σπάνιον, συμβαίνουνσι δ' ὡς τὰ πολλὰ ἐκ τῆς θεραπευτικῆς τῆς ἐμετικῆς τρυγός χρήσεως, εἴτε εἰς λίαν μεγάλας δόσεις, εἴτε εἰς πρόσωπα μὴ ἀνεχόμενα τὸ φάρμακον, εἴτε ὡς ἐκτρωτικόν. Λίαν σπάνιαι αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐλήφθη ἐπὶ σκοπῶ ἀντοκτονίας.

α' *Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτήρες.* — Ἡ ἐμετικὴ τρύξις, τὸ σπουδαιότερον τῶν ἀλάτων τοῦ στίμμεος, εἶναι λευκὸν ἄλας, ἄχρουν, γεύσεως μεταλλικῆς, κρυσταλλικὸν εἰς κρύσταλλα διαφανῆ τετράεδρα ἢ ὀκτάεδρα, διαλύεται εἰς δύο μέρη ζέοντος καὶ εἰς 14 μέρη ψυχροῦ ὕδατος, ἀδιάλυτον εἰς τὸ οἶνονπνευμα' τὰ ἀλκάλια, τὰ ὀξέα, στυπτικαὶ τινες οὐσίαι καὶ πολλὰ μεταλλικὰ ἄλατα ἀποσυνθέτουσι τὴν ἐμετικὴν τρύγα, τὰ δὲ ἐκ τούτων ἰζήματα διαλύονται εὐκόλως εἰς περίσσειαν ὀξέος ἢ ἀλκαλίου.

Τὰ διάφορα τοῦ στίμμεος ἄλατα, λαμβανομένου τοῦ γλωριούχου στίμμεος ὡς τύπου, ἀντιδρῶσιν ὡς ἑξῆς:

Εἰς διάλυσιν γλωριούχου στίμμεος μεθ' ἱκανῆς ποσότητος ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος: ἔως ἂν καταστῇ διαυγὴς αἱ ἑξῆς παράγονται ἀντιδράσεις.

Διὰ διαλύσεως καυστικού κάλειος λευκὸν ὀγκῶδες ἰζήμα διαλυτὸν εἰς περίσσειαν ἀντιδραστηρίου.

Δι' ἀμμωνίας λευκὸν ἰζήμα ταχέως κατακρημνιζόμενον, μὴ διαλυτὸν εἰς περίσσειαν ἀντιδραστηρίου.

Δι' ἀνθρακικῆς ἀμμωνίας ἐπίσης.

Δι' ὀξαλικοῦ ὀξέος λευκὸν καὶ ὀγκῶδες ἰζήμα.

Διὰ κιτρίνου τῆς Πρωσσίας λευκὸν ἰζήμα ἀδιάλυτον εἰς περίσσειαν ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος.

Διὰ δεσφικοῦ ὀξέος λευκὸν κιτρινίζον ἰζήμα.

Δι' ὕδροθειικοῦ ὀξέος εἴτε ρευστοῦ εἴτε ἀερίου ἰζήμα ἐρυθρὸν νεραντσόχρουν θείουχου ἐνύδρου στίμμεος, ἀδιάλυτον εἰς ἡραιωμένον ὕδροχλωρικὸν ὀξύ, μετρίως διαλυτὸν εἰς τὴν ἀμμωνίαν, λίαν δὲ διαλυτὸν εἰς τὰ θειούχα ἀλκάλια καὶ τὸ θερμὸν καὶ πυκνὸν ὕδροχλωρικὸν ὀξύ.

Διὰ τῆς ὕδροθειικῆς ἀμμωνίας ἰζήμα ἐρυθρὸν νεραντσόχρουν, διαλυτὸν εἰς περίσσειαν ἀντιδραστηρίου, καὶ διὰ θερμοῦ.

Διὰ γλωριούχου χρυσοῦ εἰς ὀξείνον διάλυσιν τοῦ γλωριούχου στίμμεος καθιζάνει μεταλλικὸς χρυσὸς κιτρίνος.

Διὰ ψευδαργύρου καὶ ἐτέρων μετάλλων καθιζάνει κόνις μελανή.

Καὶ αὗται μὲν αἱ κυριώτεραι τῶν διαφόρων ἀλάτων τοῦ στίμμεος, πλὴν τῆς ἐμετικῆς τρυγός, ἀντιδράσεις, αἵτινες μεταβάλλονται ἐπὶ τῇ ἀναμίξει τῶν ἀλάτων μετὰ ὀργανικῶν οὐσιῶν ἢ ὀξέων τινῶν, καὶ ἰδίως τοῦ κιτρι-

κοῦ καὶ τρυγικοῦ ὀξέος· τούτου ἕνεκα αἱ τῆς ἐμετικῆς τρυγός, ἥτις κατὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ δηλητηρίου ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἐκάστοτε σχηματίζεται, ἀντιδράσεις ἔχουσιν ὡς ἐξῆς:

Διὰ καυστικοῦ κάλεως λευκὸν ἰζημα ταχέως διαλυτὸν εἰς περίσσειαν ἀντιδραστηρίου.

Διὰ τῆς ἀμμωνίας καὶ τῶν ἀνθρακικῶν ἀλκαλίων δὲν παράγεται ἀμέσως ἰζημα, ἀλλὰ μετὰ χρόνου παρέλευσιν, καὶ τοῦτο ὀλίγον.

Δι' ὀξαλικοῦ ὀξέος λίαν βραδέως καὶ ἀτελῶς παράγεται ἰζημα.

Δι' ὑδροχλωρικοῦ, νιτρικοῦ, θεικοῦ ὀξέος λευκὸν ἀφθονον ἰζημα διαλυτὸν εἰς περίσσειαν ἀντιδραστηρίου.

Διὰ κιτρίνου τῆς Πρωσσίας οὐδὲν ἰζημα.

Δι' ὑδροθεικῆς ἀμμωνίας καὶ ὑδροθεικοῦ ὀξέος ἐρυθρὸν νεραντσόχρουν ἰζημα, ὡς καὶ διὰ τοῦ χλωριούχου στίμμεος.

Ἡ ἐμετικὴ τρύζ, θερμαινόμενη ἐπὶ ἀνθρακος εἰς τὴν φλόγα τοῦ φυσητήρος μετὰ ἀνθρακικοῦ νατρίου, παράγει σφαίριον μεταλλικοῦ στίμμεος.

Διάλυσις στιμμιούχου, ἐγγεομένη ἐν δοχείῳ, ἐν ᾧ ἐκλύεται ὑδρογόνον, ἀποτελεῖ στιμμιούχον ὑδρογόνον παρὰπλήσιον τῷ ἀρσενικοῦ χυμῷ ὑδρογόνῳ καὶ ἔχον τὰς ἐξῆς ἀντιδράσεις:

1. Τὸ αέριον τοῦτο, θερμαινόμενον ἐν τῷ σωλῆνι, ὁπόθεν διέρχεται, ἀποσυντίθεται καὶ σχηματίζει πέρα τοῦ σημείου τῆς θερμάνσεως κρῖνον στίλβοντα μεταλλικοῦ στίμμεος.

2. Ἀναφλεγὲν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σωλῆνος, καίει διὰ λευκῆς φλογός, ἥτις δίδει κηλίδας ἐπὶ πορσελαίνης καταπτριχάς.

β' *Συμπτώματα καὶ πορεία.* — Ἐπειδὴ ἡ διὰ τῆς ἐμετικῆς τρυγός δηλητηρίασις συμβαίνει καὶ ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ δηλητηρίου χρήσεως, ἐξεταστέον τὰ συμπτώματα καὶ τὴν πορείαν αὐτῆς ὑπὸ τὴν διπλὴν ταύτην ἐποψιν.

Α' *Δηλητηρίασις ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς χρήσεως.* — Τὰ συμπτώματα καὶ ἡ πορεία εἶναι ἄλλοτε ἄλλα, καθόσον τὸ δηλητηρίον ἐλήφθη ἐκ μιᾶς ἢ κατὰ μικρὰς δόσεις.

1. *Τύπος ὀξέος.* — Κατ' αὐτόν, συμβαίνοντα ἐκ τῶν μεγάλων τοῦ δηλητηρίου δόσεων, τὰ συμπτώματα ἄρχονται $\frac{1}{4}$ ὥρας ἢ $\frac{1}{2}$ ὥραν κατ' ἀνώτατον ὅρον μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου, σημαίνονται δὲ διὰ μεταλλικῆς γεύσεως, ἀφθόνων, ἐπανειλημμένων, ἀνεπισχέτων ἐμέτων, κενώσεων ἐπίσης ἀφθόνων ἀπὸ τῆς ἔδρας· μετ' οὐ πολὺ οἱ πύσχοντες αἰτιῶνται ἰσχυρὸν πόνον κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, ἐπέρχονται σκοτοδίναι, λιποθυμίαι, ἀνησυχία, ἱλιγγος δίκην μέθης· θερμότης κατὰ τὸν λαιμόν, δυσκαταποσία, κοιλία μαλακὴ, ἐνίοτε συνεσταλμένη, ἄλλοτε τούναντιον μετεωρικὴ· αἱ ἀποπατήσεις προϊόντος τοῦ χρόνου γίνονται αἱματηραί, ὡς

ἐπίσης καὶ τὰ ἐμέσματα, οὐρα σπάνια, κατὰψυξις τῶν ἄκρων, ἡ ἀνησυχία ἐπιτείνεται, αὐπνία βασανίζει τὸν πάσχοντα, ὁ δὲ σφυγμὸς τοῦναντίον εἶναι ρυθμικός, μαλακός, οὐχὶ συχνά· περὶ τὴν 4ην ἢ 5ην ἡμέραν ἀναφαίνεται ἐπὶ τῶν ἄκρων καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος ἐξάνθησις φυλκταινιδιώδης, παραπλησία τῇ ὑπὸ τῆς δι' ἐμετικῆς τρυγὸς ἀλοιφῆς παραγομένη. Ἡ κατάστασις δεινοῦται· ἀντὶ τῶν ἐμέτων ἐπιγίνεται λυγρὸς ἐπίμονος, κενώσεις ἀκούσαι, ἀνουρία, γενικὴ κατὰψυξις, σφυγμὸς νηματοειδῆς, κυάνωσις, παράνοια, σπασμοὶ καὶ θάνατος ἐντὸς 2, 5 ἢ 6 ἡμερῶν· εἰς τοὺς παῖδας ὁ θάνατος εἶναι ταχύτερος.

Ἐνίοτε οὐδόλως ἐπέρχονται ἔμετοι, ἀλλὰ ἄραιαί τινες κενώσεις ἀπὸ τῆς ἑδρας, ἐκλυσίς μεγάλη τῶν δυνάμεων, σπασμοὶ καὶ θάνατος ἐντὸς ὥρων τινῶν.

Ὡς τὰ πολλὰ ἡ διὰ τῆς ἐμετικῆς τρυγὸς δηλητηρίασις ἀπολήγει εἰς ἴκσιν, καθότι ὡς ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων ἀφ' ἐνὸς ἐμέτων, ἀποβάλλεται μέγα τοῦ δηλητηρίου ποσὸν καὶ ἐκ τῆς ταχέως ἐπερχομένης ἀφ' ἐτέρου ἀντιδράσεως παρακωλύεται ἡ πρόοδος τῶν συμπτωμάτων, οἱ δὲ πάσχοντες μετὰ τινὰς ὥρας ἀπαλλάσσονται τῶν ἐμέτων καὶ τῶν κενώσεων, ἀνακτώνται τὰς ἐαυτῶν δυνάμεις· τὸ μὲν πρόσωπον γίνεται ζωηρὸν ἐρυθρόν, ἡ γλῶσσα ἐρυθρά, ὁ σφυγμὸς πλήρης, σαλπηρὸς καὶ συχνός, τὸ δέρμα θερμόν, ἐλαφρὸς πόνος κατὰ τὸ ἐπιγαστρικόν, μετρία κεφαλαλγία, γενικὴ κακουχία, ταῦτα πάντα βαθμυδὸν παρέρχονται καὶ ἐντὸς 8-10 ἡμερῶν ἡ ἴκσις εἶναι τελεία.

2. *Χρόνιος τύπος*. — Ὁ τύπος οὗτος, συμβαίνων ἐκ τῶν κατ' ἐπανάληψιν μικρῶν δόσεων, εἶναι καὶ μᾶλλον δυσδιάγνωστος καὶ μᾶλλον ἐπικίνδυνος· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τινὰς χώρας ἐπὶ ἐγκληματικαῖς πράξεσιν ἐχορηγήθη ἡ ἐμετικὴ τρύξ, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τοῦ Palmer καὶ Pritchard. Τὰ κυριώτερα συμπτώματα εἶναι ναυτιᾶσις λίαν ὀχληραία, ἔμετοι ὑλῶν βλενωδῶν καὶ χολωδῶν, μεγάλη ἐκλυσίς τῶν δυνάμεων, διάρροια ἀμειβομένη πρὸς δυσκοιλίαν, σφυγμὸς μικρὸς συνεσταλμένος συχνός, ὡχρότης τοῦ προσώπου, ἀρασία, ἀτονία, κατὰψυξις, ἰδρωτὲς ἰξώδεις καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐν μεγάλῃ τῶν δυνάμεων ἐκλύσει. Οὐχὶ σπανίως κατὰ τὴν πορείαν τοῦ τύπου τούτου ἀναφαίνεται ἑντερος, συγκοπαί, ἐξάνθησις φυλκταινιδιώδης. Ἡ πορεία χαρακτηρίζεται δι' ὑφέσεων καὶ ἐπιτάσεων ὡς ἐκ τῆς νέας τοῦ δηλητηρίου λήψεως. Ἡ διάρκεια τοῦ τύπου τούτου εἶναι μακρὰ ἐπὶ μῆνας πολλοὺς πολλάκις.

Β' *Δηλητηρίασις ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως*. — Ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως δίκην ἀλοιφῆς ἢ διαλύσεως πλὴν τῶν τοπικῶν φαινομένων ἄλλοτε ἄλλων ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῆς ἐν τῇ ἀλοιφῇ ἐμετικῆς τρυγὸς, τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως κλπ., ἐπιγίνονται καὶ γενικὰ φαινόμενα, ἐπίσης ἄλλοτε

ἄλλα τὴν ἔντασιν, ἅτινα ἐνίοτε ἀπολήγουσιν εἰς θάνατον, ὡς ἀναφέρει ὁ Tardieu μίαν τοιαύτην περίπτωσιν (1).

γ' Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Τὰ ἀπὸ τῆς νεκροτομῆς δεδομένα δὲν εἶναι πάντοτε θετικὰ, ἐνίοτε οὐδεμία εὐρίσκεται ἀλλοίωσις· ἄλλοτε ὅμως, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, καὶ δὴ ἐπὶ τοῦ ὀξέος τύπου, αἱ ἀλλοιώσεις εἶναι καὶ ἐκτεταμέναι καὶ πολλαί. Εἰς τὸν οἰσφάγον ἐρυθρότης, εἰς τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα σημεῖα ἰσχυρᾶς φλεγμονῆς, ὡς ἐρυθρότης, μαλάκυνσις τοῦ βλεννοῦμένου μετὰ πλακῶν μελανερύθρων διεσπαρμένων, ἐνίοτε ἐπιχρίσμα παχὺ μελανωπὸν αἰμακτηρὸν καλύπτει τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ στομάχου καὶ τῶν λεπτῶν ἐντέρων, ἄλλοτε φλύκταιναι ἐμπλεοὶ πύου. Τὸ ἥπαρ ὀγκῶδες καὶ πῶς φέρον τὴν λιπώδη ἐκφύλισιν. Οἱ πνεύμονες οὐχὶ σπανίως εἶναι ἐνεμμένοι, ἐνίοτε φέρουσι καὶ ἀποπληκτικὰς ἐστίας, οἱ βρόγχοι καὶ ἡ τραχεὶα ἐρυθρά. Εἰς τὴν καρδίαν οὐδὲν τὸ ἰδιαιτέρον, τὸ αἷμα ἀτελῶς τεθρομβωμένον. Εἰς τὸν ἐγκέφαλον φαινόμενα ὑπεραιμίας.

δ' Θεραπεῖα. — Τὸ κύριον κατὰ τῆς δι' ἐμετικῆς τρυγᾶς δηλητηρίασεως ἀντιδοτόν εἶναι ἡ δεψίνη εἰς ἀφέψημα ἰσχυρὸν συγχάκεις χορηγοῦμενον· πλὴν τούτου ὠφελοῦσι προσέτι ὁ περὺβιανὸς φλοιὸς, αἱ κηκίδες, τὰ φύλλα τῆς θίας κλπ.

ε' Διάγνωσις. — 1. Ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων. — Κατὰ τὸν ὀξὺν τύπον δὲν εἶναι εὐκόλος ἡ διάγνωσις ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ ἢ χαλκοῦ δηλητηρίασεως· ἐτι δὲ δυσκολωτέρα εἶναι κατὰ τὸν χρόνιον τύπον, διότι εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἡ διὰ τῆς χημείας ἀνίχνευσις τοῦ δηλητηρίου.

2. Διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως. — Τὰ οὖρα, ἂν ὑπάρχῃσι, συμπυκνοῦνται δι' ἐξατμίσεως, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ρευσταὶ ὑποποτι οὐσίαι, τὰ δὲ σπλάγχνα κατατέμνονται εἰς σμικρότατα δίκην πόλτου τεμάχια καὶ ἐντίθενται εἰς υἑλίνην κερατίνην μετὰ υἑλίνου πώματος καὶ ῥύγχους, προστίθεται ὅσον τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ βάρους καθαρὸν καὶ πυκνὸν θεικὸν ὀξύ, τὸ μίγμα ἐπὶ ἀμμοχωσίας θερμαίνεται ἕως ἂν μεταβληθῇ εἰς ἀνθρακὰ ξηρὸν καὶ εὐθρυπτον· μετὰ τελείαν τῆς κερατίνης ἀπόψυξιν ἐξάχεται ὁ ἀνθρακὶς καὶ λειοτριβεταί, τίθεται δὲ ἐν υἑλίνῃ σφαίρῃ μετὰ τοῦ $\frac{1}{20}$ τοῦ βάρους νιτρικοῦ ὀξέος ἢ βασιλικοῦ ὕδατος, καὶ θερμαίνεται εἰς ἀμμοχωσίαν μέχρι τελείας παύσεως τῶν ἀτμῶν τοῦ ὀξέος, εἴτα προστίθεται διάλυσις τρυγικοῦ ὀξέος ἐν ὕδατι εἰς ἀναλογίαν 4:100, καὶ κατεργάζεται τὸ μίγμα ἐφ' ἱκανὸν ἐπὶ ἀτμολούτρου, εἴτα διηθεῖται καὶ πλύνεται ἐπανειλημμένως· ἅπαντα τῆς διηθήσεως τὰ ὕδατα ὁμοῦ ἐξατμίζονται ἕως ἂν μείνῃ τὸ $\frac{1}{10}$, ὅπερ

(1) Tardieu et Roussin. — Αὐτόθι, σελ. 728.

κορέννυται δι' ὑδροθειικοῦ ὀξέος, μεταγγίζεται τὸ ἐπικαλύπτον τὸ ἱζημα ὑγρὸν, τὸ δὲ ἱζημα πλύνεται δι' ὑδροθειικοῦ ὀξέος, εἴτα ἀποξηραίνεται ἐν κᾶψῃ καὶ διαλύεται διὰ μικρᾶς ποσότητος ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἢ βασιλικοῦ ὕδατος, ἡ διάλυσις ἐξατμίζεται ἐπὶ ἀτμολούτρου ἡρέμα, τὸ δὲ ὑπόλειμμα διαλύεται δι' ὕδατος, διηθεῖται καὶ χρησιμεύει διὰ τὰς συνθήεις ἀντιδράσεις.

Κατὰ ἕτερον τρόπον ἡ ἀνίχνευσις ἐνεργεῖται αὕτω· ἡ καταστροφή τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν ἐνεργεῖται διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ, ὀξέος καὶ τοῦ χλωρικοῦ, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται, τὸ κιτρινίζον ὑγρὸν διηθεῖται δι' ὑγροῦ χάρτου Berzelius, καὶ κορέννυται διὰ διοχετεύσεως ὑδροθειικοῦ ὀξέος. Τὸ παραχθὲν ἱζημα ὑποβάλλεται εἰς τὰς κατὰ τὴν ἑτέραν μέθοδον ὑποδειγθεῖσας ἐργασίας.

Ζητήματα.

Ζήτ. α'. — Ἡ προσερχθεῖσα οὐσία εἶναι φυσικῶς ὅπως προκαλέσῃ τὸν θάνατον; Ἐδόθη εἰς ἀρκούσαν πρὸς τοῦτο δόσιν; — Ἐκ τῶν σκευασμάτων τοῦ στίμμεος ἡ ἐμετικὴ τρυβὶς καὶ τὸ χλωριούχον στίμμι εἶναι τὰ οὐσιωδῶς δηλητηρία· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ζητήματος τῆς χρονίας δηλητηριάσεως, διὰ μακρῶν καὶ ἐπανειλημμένων τῆς ἐμετικῆς τρυγῶς δόσεων ἡ λύσις δὲν εἶναι δυσχερής· τὸ ζήτημα ὅμως παρουσιάζει δυσχερείας ἐπὶ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῆς δόσεως τῆς ἱκανῆς ὅπως ἐκ μιᾶς διδομένης προκαλέσῃ τὸν θάνατον, καθότι ἡ δόσις ποικίλλει ἀναλόγως τῆς ηλικίας καὶ τῆς ἀτομικότητος· εἰς νεκρά βρέφη, κατὰ τὸν Tardieu καὶ Taylor, καὶ 1 σιτάριον ἐμετικῆς τρυγῶς προκαλεῖ τὸν θάνατον, διὰ τοὺς ἐνήλικους ἡ γνώμη τῶν συγγραφέων εἶναι διάφορος· κατὰ τὸν Taylor ἐπὶ παραδείγματι, 2 σιτάρια ἐπέφερον τὸν θάνατον εἰς ἐνήλικον, κατὰ τὸν Saveran, ἐν Val. de Grâce διὰ δόσεως ἀνὰ 2 σιτάρια ἐπὶ 4 ἡμέρας ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, κατὰ τὸν Tardieu, τὰ θανατώδη φαινόμενα καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχονται μετὰ δόσιν 2-4 καὶ πλέον γραμμμάτων, ἀναφέρονται ὅμως καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς μετὰ δόσιν 6-15 γραμμμάτων ἐσώθησαν οἱ λαθόντες αὐτήν.

Τὰ προεκτεθέντα ἐγέτω ἐν τῷ νῷ ὁ ἱατροδικαστής, προκειμένου νὰ λύσῃ τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα.

Ζήτ. β'. — Πότε ἐλήφθη ἡ ἐμετικὴ τρυβίς; — Ἐπὶ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἶναι λίαν εὐκόλος, καθότι τὰ φαινόμενα ἐκδηλοῦνται σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου, καὶ τοὶ λίαν σπανίως βραδύνει ἡ ἐμφάνισις τῶν φαινομένων καὶ ἐπὶ $\frac{1}{2}$ ὥραν.

Ἐπὶ τῆς χρονίας ὅμως δηλητηριάσεως δυσχερεστάτη ἀποθάνει ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, καθότι, ἂν καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων νοσηρῶν φαινομένων

βεβαίως χρονολογῆται ἡ λήψις τοῦ δηλητηρίου, οὐχ ἥττον συνήθως ἐπισπᾶται ἡ προσοχή καὶ τοῦ πάσχοντος καὶ τῶν περὶ αὐτὸν μετὰ τὴν ἑναρξιν τῶν πρώτων τῆς καχεκτικῆς καταστάσεως φαινομένων, ὅποτε οὐχὶ σπανίως ἀποδίδονται εἰς ἑτέραν αἰτίαν, ἡ δὲ κυρία τοῦ κακοῦ διάγνωσις γίνεται μετὰ θάνατον διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως, ἂν τοιαύτη ἐνεργηθῇ.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν Tardieu, Mac-Sagan, Magendie κ. ἄ., ἡ ἐμετικὴ τρυξ ἀναπινομένη ἐντοπίζεται ἐν ταῖς διαφόροις ἰστοῖς καὶ ὀργάνοις, οἷον ἐκτὸς διαδοχῇ μέχρι τῆς τελικῆς ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ ἀποβολῆς αὐτῆς, συμπεραίνουσι δ' ἐκ τούτου ὅτι, ἂν τὸ δηλητήριο ἐυρίσκηται ἄφθονον εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα, ἐν μετρίᾳ δὲ ποσότητι εἰς τὸ ἥπαρ καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ δηλητήριο προσφάτως λίαν ἐλήφθη, ἂν δὲ εὑρίσκηται ἄφθονον ἐν τῷ ἥπατι, τοῖς οὔροις κλπ., οὐχὶ δ' ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τῷ πεπτικῷ σωλῆνι, τὸ δηλητήριο ἐλήφθη οὐχὶ προσφάτως, ἂν δὲ τέλος εὑρίσκηται πῶς ἄφθονον εἰς τοὺς μῦς, εἰς τὰ ὅσπῃ, τὸ δηλητήριο πρὸ πολυλοῦ ἐλήφθη.

Ζήτ. γ. — Ἡ ἐμετικὴ τρυξ προέρχεται ἀπὸ ἁλλῆς πηγῆς πλὴν τῆς δηλητηριάσεως; — Ἡ μόνη πηγὴ, ἐξ ἧς δυνατόν νὰ προέρχεται ἡ ἐμετικὴ τρυξ πλὴν τῆς δηλητηριάσεως εἶναι ἡ ἀπὸ θεραπευτικῆς χρήσεως, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξαιρεθῇ οὐ μόνον ὅτι ὁ θανὼν ἔλαβε τὰ στιμμιούχα ἐπὶ θεραπευτικῷ σκοπῷ, ἀλλὰ καὶ ὅτι δὲν ἐχορηγήθη συγχρόνως αὐτῷ ἡ ἐμετικὴ τρυξ εἰς μείζονα ποσότητα ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ ἢ λύσει τοῦ ζητήματος, οὕτω τεθειμένου, στηρίζεται εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ποσότητος τοῦ διὰ τῆς ἀναλύσεως ἐξαχθέντος δηλητηρίου, καὶ τὴν συσχέτισιν τοῦ ποσοῦ τούτου πρὸς τὴν ληφθεῖσαν διαρκούσης τῆς στιμμιούχου θεραπείας.

δ. Δηλητηρίασις διὰ φωσφόρου.

α' Τίνι τρόπῳ προσφέρεται ὁ φωσφόρος; — Ἀπὸ τινων ἐτῶν ἡ διὰ τοῦ φωσφόρου δηλητηρίασις, ὁσημέραι συχνότερα γινομένη, ἐπὶ τοσοῦτον κατέστη συχνή, ὥστε πρωτεύει ὡς πρὸς τὴν συχνότητα ἐν ταῖς στατιστικαῖς. Αἷτια τῆς τοιαύτης συχνότητος εἶναι ἡ μεγάλη ἀφ' ἐνὸς χρήσις τῶν φωσφορικῶν πυρείων, ἅτινα παρασκευάζονται διὰ φυράματος ἐνέχοντος τὸν λευκὸν λεγόμενον φωσφόρον, καὶ τὰ φυράματα ἀφ' ἑτέρου, τὰ διὰ λευκοῦ ἐπίσης φωσφόρου πρὸς καταστροφὴν ἐπιβλαβῶν ζώων. Ἀμφοτέρω ταῦτα τὰ αἷτια αἴρονται, ἂν διὰ μὲν τὰ φυράματα πρὸς καταστροφὴν τῶν ζώων ἀντικατασταθῇ ὁ φωσφόρος δι' ἑτέρας οὐσίας ἥττον δηλητηρίου, διὰ δὲ τὰ φωσφορικὰ πυρεῖα διὰ τοῦ ἐρυθροῦ φωσφόρου.

Ὁ φωσφόρος ὑπὸ τρεῖς κυρίως καταστάσεις λαμβάνεται εἰς τὰς δηλητηριάσεις ἢ ὡς φωσφόρος, ἢ ὡς φύραμα διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ζώων ἢ ὡς φύραμα διὰ τὰ φωσφορικὰ πυρεῖα, πάντοτε δὲ βάσις τοῦ δηλητηρίου εἶναι ὁ φωσφόρος ἐν φυσικῇ καταστάσει καὶ οὐχὶ τὰ ἀπὸ αὐτοῦσκευάσματα· καὶ εἰς τὰ μὲν πρὸς καταστροφὴν τῶν ζώων φωσφοροῦχα φυράματα ὁ φωσφόρος εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν 2: 100, εἰς δὲ τὰ φωσφορικὰ πυρεῖα ἡ ἀναλογία τοῦ φωσφόρου εἶναι μεγαλειτέρα· καὶ ἄλλοτε μὲν τὰ φυράματα ταῦτα μίγνυνται κατ' ἄλλοτε ἄλλο ποσὸν μετὰ τῶν τροφῶν, ἄλλοτε δὲ κατατετηγμένα εἰς ὅσον οἶόν τε μικρότερα τεμάχια, ὑποβιβάζονται εἰς κατεργασίαν ἐν ὕδατι, ὅπερ προσφέρεται εἰς πόσιν, ἄλλοτε δὲ, ὡς ἐπὶ αὐτοκτονιῶν, μασᾶται ποσότης κεφαλῶν πυρείων. Τὰ περὶ ὧν πρόκειται φυράματα, κατεργαζόμενα ἐν τῷ ὕδατι, μαλακύνονται, καὶ ὁ εἰς κόνιν μεταβεβλημένος φωσφόρος ἀποκαλλᾷται ἀπὸ τῆς κολλητικῆς ὕλης καὶ ἀπαιωρεῖται ἐν τῷ ὕδατι, ἐκ τούτου δὲ ἡ τοῦ δηλητηρίου λήψις ἀποβαίνει εὐκολωτέρα. Ἐνίοτε ὅμως ὕδωρ, ἐν ᾧ ἐπὶ μακρὸν κατειργάσθησαν φωσφορικὰ πυρεῖα, ἐπήνεγκε δυσάρεστα φαινόμενα οὐχὶ ὅμως καὶ τὸν θάνατον, διότι ἄλλοτε μὲν τὰ ἐπιπλέοντα τοῦ φωσφόρου ψήγματα ἐκ τῆς μακροχρονίου τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος δράσεως ὥξειδώθησαν καὶ ἀπώλεσαν μέγα μέρος τῆς δηλητηρίου αὐτῶν ἐνεργείας, μεταβαλλόμενα εἰς φωσφορώδες ἢ φωσφορικὸν ὀξύ· ἄλλοτε δὲ τὸ μεγαλειτερον μέρος αὐτῶν καθιζάνει καὶ τυχαίως δὲν συγκαταπίνονται ὑπὸ τοῦ θύματος μετὰ τοῦ ὕδατος, τὰ δὲ ὀλίγα ἀπαιωρούμενα τοῦ φωσφόρου ψήγματα δὲν ἀρκοῦσι πρὸς τὸν θάνατον.

β' *Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτῆρες.* — Ὁ φωσφόρος εἶναι στερεός, εὐκαμπτος, λευκός, διαφανής, κρυσταλλικός τὴν θραύσιν, ἐν τῷ ὕδατι διὰ χρόνου καλύπτεται ὑπὸ λευκοκιτρίνου ἐπικαλύμματος, ἔχει εἰδικὸν βάρος 1,77, τήκεται εἰς θερμοκρασίαν $+44^{\circ}$, φλέγεται πρὸ τοῦ 100° καὶ καθίσταται πτητικός εἰς τὸ κενὸν περὶ τὸν 290° . Ἐν τῷ ἀέρι ὁ φωσφόρος ὀξειδοῦται ἀναδίδων λευκοὺς ἀτμούς, ἀποτελουμένους ἀπὸ φωσφορώδους καὶ φωσφορικοῦ ὀξέος, οἵτινες εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν λάμπουσιν ἐν τῷ σκότει. Ἡ φωσφορικὴ τῶν ἀτμῶν λάμψις παρακωλύεται ἂν οἱ ἀτμοὶ τοῦ ὕδατος ᾗναι πεπιεσμένοι, τὸ φαινόμενον δὲ τῆς λάμψεως ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει γίνεται ἀντιληπτὸν μετὰ ἀπόψυξιν τῶν ἀτμῶν. Ἐπίσης ὑδατάνθρακες τινες παρακωλύουσι τὴν φωσφορικὴν λάμψιν ἐν τῷ σκότει, ὡς τὸ πετρεῖλαιον, τὸ τερεβινθινέλαιον, τὸ σωσίκρεας, ὁ αἰθέρ, τὸ οἶνόπνευμα, τὸ διττανθρακοῦχον ὕδρογόνον, ἡ ἀμμωνία κλπ. Ἀνεξαρτήτως τῶν παρακωλύοντων τὴν φωσφορικὴν λάμψιν αἰτίων καὶ ἡ ἐλαχίστη φωσφόρου ποσότης καθίσταται φωτεινὸν μέγαν ἀέρος ὄγκον. Τῇ δράσει τοῦ φωσφόρου τὸ ὀξυγόνον ὀξεινοῦται. Καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης προστριβῆς ἐν

τῷ αέρι φλέγεται καὶ καίει μετὰ λίαν ζωηρᾶς φλογός, ἀναδίδων ἀφθόνους λευκοὺς ἀτμούς, ἀποτελουμένους ὑπὸ ἀνύδρου φωσφορικοῦ ὀξέος.

Διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ βασιλικοῦ ὕδατος διαλύεται καὶ μεταβάλλεται εἰς φωσφορικὸν ὀξύ.

Μετὰ τοῦ χλωρίου, ἰωδίου καὶ βρωμίου ἐνοῦται ὑπὸ διαφόρους ἀναλογίας. Τὸ ἰωδικόν ὀξύ ἀνάγεται ὑπὸ τοῦ φωσφόρου καὶ ἀποτελεῖται φωσφορικόν ὀξύ καὶ ἰώδιον· ἡ αὐτὴ ἀντιδρασίς ἀπολαμβάνεται καὶ διὰ τοῦ ἰωδιούχου νατρίου λίαν ταχέως, τοῦθ' ὅπερ συντελεῖ εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἰωδιούχου τούτου σκευάσματος εἰς τὴν θεραπείαν τῆς ἀπὸ φωσφόρου δηλητηριάσεως.

Ζέων μετὰ διαλύσεως καυστικοῦ κάλιως, ἡ τιθέμενος ἐν ζεούσῃ διαλύσει τοῦ ἐνύδρου ἀσβεστιῦ ὁ φωσφόρος ἀναδίδει φωσφοριούχον ὕδρογονόν, αὐτομάτως φλεγόμενον καὶ ἐν μέρει μεταπίπτον εἰς φωσφοριούχον ὀξύ.

Ἐπὶ 50 περίπου ὥρας εἰς θερμοκρασίαν 250⁰ περίπου ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἐστερηνμένη ὀξυγόνου ὁ φωσφόρος κατ' ὀλίγον ἐρυθροχρωματίζεται, γίνεται ἀδιαφανὴς καὶ στερεοποιεῖται· παρατεινομένης τῆς τοιαύτης εἰς τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν κατεργασίας ἐπὶ 6-8 ἡμέρας, μεταβάλλεται ἔντελως εἰς τὸν ἐρυθρόν ἢ ἄμορφον καλούμενον φωσφόρον, ὅστις στερεῖται τῶν δηλητηρίων τοῦ λευκοῦ φωσφόρου ἰδιοτήτων, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἐξῆς πίνακος:

Συνήθης φωσφόρος.

Ἄμορφος φωσφόρος.

Ἄχρους	Ἐρυθρός
Κρυσταλλικός	Ἄμορφος
Εἰδικὸν βάρος 1,77	Εἰδικὸν βάρος 2,1
Διαλυτός ἐν θειούχῳ ἀνθρακί	Ἀδιάλυτος ἐν θειούχῳ ἀνθρακί
Ὄξειδουται καὶ λάμπει εἰς τὸν αἶρα	Ἀναλλοίωτος εἰς τὸν αἶρα καὶ δὲν λάμπει.
Φλέγεται εἰς 70 ⁰	Φλέγεται εἰς +260 ⁰
Μεγάλως προσβάλλεται ὑπὸ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος	Ἡκιστα προσβάλλεται ὑπὸ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος
Ἐνοῦται μετὰ τοῦ χλωρίου μετὰ φλογός	Ἐνοῦται μετὰ τοῦ χλωρίου χωρὶς νά παράγῃ φλόγα
Λίαν δηλητηρίος	Οὐδὲν ὡς δηλητηρίος

Ὁ φωσφόρος εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν ἐπιδρᾷ ἐπὶ διαφόρων μεταλλικῶν διαλύσεων, ὡς τοῦ θεικοῦ χαλκοῦ, τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, τοῦ χλωριούχου χρυσοῦ, τῶν ἀλάτων τοῦ ὑδραργύρου κλπ., ἀνάγων τὸ μέταλλον καὶ καλυπτόμενος ὑπὸ στρώματος ἐκ τοῦ ἀναχθέντος μετάλλου.

γ' Συμπτώματα καὶ πορεία. — Ἡ διὰ τοῦ φωσφόρου δηλητηρίασις ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς πορείας εἶναι ὅτε μὲν ταχεῖα, ὅτε δὲ βραδεῖα, ὑπὸ δὲ τὴν ἔποψιν τῶν συμπτωμάτων διαιρεῖται εἰς τρεῖς μορφάς, τὴν συνήθη, τὴν νευρικήν καὶ τὴν αἰμορραγικήν. Ἀληθῶς ἐνίοτε αἱ τρεῖς αὗται μορφαί

παρατηροῦνται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν, διαδεχόμεναι ἀλλή-
 λας ὡς περίοδοι διάφοροι τῆς αὐτῆς νόσου, οὐχ ἥττον ὁμως εἰς τὰς πολ-
 λὰς τῶν περιστάσεων ἐκάστη τούτων ἀποτελεῖ τὴν ὅλην νόσον καθ' ἑ-
 πασαν αὐτῆς τὴν πορείαν. Περιπτώσεις δηλητηριάσεως διὰ φωσφόρου ὑπὸ
 πορείαν κατοξείαν ἢ κεραυνοδόλον ἢ ὑπὸ πορείαν χρονίαν, πλὴν τῶν ἐκ
 τοῦ ἐπαγγέλματος, δὲν ἀναφέρονται.

Τὰ συμπτώματα ἄρχονται μεθ' ἱκανὸν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητη-
 ρίου χρόνον μετὰ 5-6 ὥρας ἢ καὶ βραδύτερον, λίαν σπανίως μετὰ 15-18.
 Ἄρα τῇ λήψει τοῦ δηλητηρίου γίνεται αἰσθητὴ γεῦσις καὶ ὁσμὴ δυσά-
 ρεστος θειώδης περίπου, ἐνίοτε συμβαίνουσι καὶ ἐρευνγμοὶ σκοροδῶδους
 ὁσμῆς καὶ πῶς λαμπυρίζοντες, οὐδέποτε ὁμως πόνος εἰς τὸ στόμα, τὸν
 φάρυγγα καὶ τὸν στομάχον ἐν ἀρχῇ ἀναφαίνεται.

Α' *Συνήθης μορφή*. — Πλὴν τῶν προσημειωθέντων φαινομένων, τὴν
 ἀρχὴν τῆς δηλητηριάσεως χαρακτηρίζουσι πόνος κατὰ τὸν λαιμόν, ἐξοί-
 δησις τῆς γλώσσης, καὶ ἐνίοτε αἰσθημα δυσάρεστον θερμότητος, σπανίως
 καύσεως κατὰ τὸ ἐπιγάστριον· κακουχία, ἀνησυχία, ναυτιάζεις χωρὶς ἐ-
 μέτων καὶ βραδύτερον ἔμετοι βλεννώδεις ἢ χολώδεις, λίαν σπανίως αιμα-
 τηροί, λάμποντες ἐνίοτε ἐν ἀρχῇ εἰς τὸ σκότος· εἰς τινὰς περιστάσεις ἐν-
 τελῶς ἑλλείπουσιν οἱ ἔμετοι, ὑπάρχοντες δὲ ὡς τὰ πολλὰ ἀνακουφίζουσι
 τὸν πᾶσχοντα, συνυπάρχει δὲ συνήθως διάρροια καὶ κωλικοὶ πόνοι. Ὁ
 στομάχος καὶ ἡ κοιλία εἶναι εὐαίσθητοι τῇ πιέσει, οἱ χαρακτηρὲς μετρίως
 ἀλλοιοῦνται, ἡ δὲ διάνοια παραμένει ἀκεραία. Μετὰ 24 ἢ 36 ὥρας οἱ
 ἔμετοι καταπαύονται, οἱ πᾶσχοντες ἐξεγείρονται τῆς κλίνης καὶ ἐπιδίδον-
 ται ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὰ ἑαυτῶν ἔργα, αἰτιώμενοι πόνους πλάνητας εἰς τὰ
 ἄκρα καὶ τὴν ὀσφύν, ἔνθα εἶναι ἰσχυρότεροι καὶ μονιμώτεροι· ὁ σφυγμὸς
 εἶναι μικρὸς, εὐπίεστος καὶ πάντοτε βραδύς· ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον αὕτη
 ἀνδρῶσις παρατείνεται 2, 3, 4 ἢ καὶ ἐνίοτε πλείονας ἡμέρας, ὅτε ἐν μέ-
 σω νομιζομένης ἐντελοῦς ὑγείας ἐπέρχεται ὁ θάνατος, χωρὶς ἐτέρου συμ-
 πτώματος. Συνηθέστερον ὁμως ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς τετάρτης
 ἡμέρας ἀναρπίνεται ἱκτερος, ὅτε μὲν γενικός, ὅτε δὲ ὡς ἱκτερικὴ τῶν
 ὀφθαλμῶν χρωσίς, ἐπιγίνονται δὲ κεφαλαλγία, ἀϋπνία, τεινασμὸς τῆς κύ-
 στεως μετὰ ἐπισχέσεως τῶν οὕρων, ἄτινα, κενούμενα διὰ τοῦ καθετήρος,
 εἶναι ἱκτερικά, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ λευκωματωῦχα. Ἐνίοτε ἡ λευκωματου-
 ρία μετὰ τοῦ ἱκτέρου ἀναφαίνεται ἀπὸ τῆς ὑστεραίας τῆς δηλητηριάσεως.
 Διαρκούσης τῆς καταστάσεως ταύτης, οἱ ἔμετοι ἐπανέρχονται ἐκ διαλειμ-
 μάτων συνοδευόμενοι ὑπὸ ἀποπατήσεων ἀλγεινῶν, ἐνίοτε ἀκουσίῳ, τέλος
 αἰφνης ἐπέρχεται ὀξεία παράνοια, ἢ ἔπεται κῶμα καὶ θάνατος ἐντὸς 6 ἢ
 10 ἕως 12 ἡμερῶν. Εἰς τοὺς παθόντας ὁ θάνατος ἐπέρχεται ταχύτερον
 ἐντὸς 4-6 ὥρῶν ἢ 1-2 ἡμερῶν.

Β' Νευρική μορφή. — Τὰ ἐπικρατοῦντα εἰς τὴν μορφήν ταύτην φαινόμενα εἶναι τὰ νευρικά, συνίσταται δὲ ἡ εἰκὼν τῆς ἐν λόγῳ μορφῆς εἰς πόνον κατὰ τὸν λαιμὸν καὶ τὸ ἐπιγάστριον, ναυτιάσεις ὡς τὰ πολλὰ χωρὶς ἐμέτων, ἅμα δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς εἰς αἰμωδίαν κατὰ τὰ ἄκρα, μυρμηκιάσεις, ἐπωδύνους συνολκῆς τῶν μυῶν, ποικίλας τῆς αἰσθητικότητος διαταραχάς, συγκοπὴν, μεγάλην τῶν δυνάμεων ἔκλυσιν, φωνὴν ἐσθεςμένην, δέρμα ξηρόν, εἰς ἔλλειψιν πυρετοῦ καὶ ὑπνηλίαν. Εἰς οὐδεμίαν τῶν μορφῶν τῆς διὰ φωσφόρου δηλητηριάσεως ὑπάρχει ἀφροδίσιος ὄργανός. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀναφαίνεται ἕκτερος, σὺν τούτῳ δὲ ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ πλάκες ἐρυθματώδεις, κατὰ τινὰς δὲ συγγραφεῖς καὶ γαγγραινώδης τοῦ δέρματος χροιά. Περί τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ἡμέραν, ἐνίοτε δὲ καὶ βραδύτερον, αἶφνης ἐπέρχεται παράνοια μετὰ ἐξάσεως κραυγῶν, σπασμωδικῆς συνολκῆς τῶν σιαγόνων, ὑφαλμάτων τῶν τενόντων, ἢ ἔπεται κῶμα καὶ θάνατος περὶ τὴν ἐβδόμην ἢ δωδεκάτην ἡμέραν, ἐξαιρετικῶς δὲ μετὰ τὴν δεκάτην πέμπτην.

Γ' Αἱμορραγικὴ μορφή. — Ἡ μορφή αὕτη εἶναι ἡ μᾶλλον χρονία τὴν πορείαν, προεξεχόντων τῶν ἀπὸ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος φαινομένων, διὸ καὶ αἱμορραγικὴ ἀποκαλεῖται. Τὰ ἐν ἀρχῇ συμπτώματα εἶναι οἷα καὶ κατὰ τὴν συνήθη μορφήν, τὰ ἐμέσματα μόνον ὡς τὰ πολλὰ αποτελοῦνται ὑπὸ καθαροῦ αἵματος, ἐπίσης καὶ αἱ ἀποπατήσεις εἶναι συχναὶ αἱματηραὶ καὶ μετὰ τεινασμοῦ· τὸ ἥπαρ εἶναι ἐξωγκωμένον, οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας εἶναι ἀσθενεῖς καὶ βύθιοι, ἡ δὲ ἀτονία γενικὴ καὶ μεγάλη. Ἡ κατάστασις αὕτη διαρκεῖ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας καὶ ἐπέρχεται βελτίωσις κατὰ τὸ φαινόμενον, διακοπτομένη ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὑπὸ κωλικῶν καὶ κινήσεων αἱματηρῶν, ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐβδομάδας ἐπέρχονται ἐκ νέου αἱμορραγίαι ἐπανειλημμέναι καὶ γενικευόμεναι ἀπὸ τοῦ στομάχου, τῶν πνευμόνων, τῶν ὠτων, τῆς ρίνος, τῆς μήτρας, τῆς κύστεως, τὸ αἷμα εἶναι λίαν ρευστὸν καὶ σχηματίζονται καὶ πετέχαι· τὴν πτωχεῖαν τοῦ αἵματος τεκμηριοῦσι προσέτι λιποθυμίαι, καρδιαγία, γενικὴ νάρκωσις, ὁ ἕκτερος βραδέως ὡς τὰ πολλὰ ἀναφαίνεται, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ παρυσιάζουσι τι τὸ ἰδιόζον, διότι τὰ ὑπὸ τὸν ἐπιπεφυκότα ἐκχυμώματα μίγνυνται μετὰ τῆς ἑκτερικῆς χρώσεως. Αἱ αἱμορραγίαι ἐπαναλαμβάνονται κατὰ διαλείματα ἄτακτα, ἡ ἀτονία ἐπιτείνεται, ἡ ἐκ τῆς ἀναιμίας καχεξία ἀνεληθοῦσα εἰς ὕπατον βαθμόν, προφασίζεται νευρικὰ φαινόμενα μᾶλλον ἢ ἥττον βλάβη καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετὰ παρέλευσιν ἱκανῶς μακροῦ χρόνου.

Καθ' ἃς περιπτώσεις ἡ δηλητηρίασις δὲν ἀπολήξει εἰς θάνατον, ἐπιμένει ἐπὶ μακρὸν ἀτονία καὶ παραλύσεις μερικαί, ὡς τῶν ἄνω ἄκρων, καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ Caussé (d'Albi). Εἰς τὴν πρόγνωσιν αὐτοῦ ὁ ἰατρὸς δέον

ὅπως μὴ ἐπαναπαύηται εἰς τὰς κατὰ τὸ φαινόμενον βελτιώσεις καὶ ὑφέσεις τῶν φαινομένων, αἵτινες κατὰ τὴν πορείαν τῆς νόσου παρατηροῦνται καὶ αἵτινες ἐνίοτε παρατείνονται ἐπὶ ἡμέρας τινάς, συντελοῦσαι εἰς ἐσφαλμένον συμπέρασμα.

δ' *Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις.* — Αἱ ἀλλοιώσεις τῆς διὰ τοῦ φωσφόρου δηλητηριάσεως εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι καθόσον ὁ φωσφόρος προσηνέχθη ἐν φυσικῇ καταστάσει ἢ ὡς φύραμα τῶν φωσφορικῶν πυρείων.

Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς διὰ τοῦ φωσφόρου ἐν φυσικῇ καταστάσει δηλητηριάσεως εὑρηνται ὡς τὰ πολλὰ ἀλλοιώσεις ἄμεσοι εἰς τὸν οἰσοφάγον καὶ τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα, ἐνίοτε δὲ εὑρηνται τμήματα φωσφόρου καὶ ἀπὸ τῆς ὁσμῆς καὶ ἀπὸ τῆς λάμψεως αὐτῶν εὐαναγνώριστα, προσκεκολλημένα ἐπὶ τοῦ ἐντερικοῦ βλεννοῦμενος καὶ μέχρι τοῦ παχέος ἐντέρου, διὸ οὐχὶ σπανίως ἀπαντᾷ διάτρησις τοῦ ἐντέρου, ἐκχυμωτικαὶ δὲ πλάκες εἶναι διεσπαρμέναι εἰς τὸν οἰσοφάγον, τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα, τὰ μεσεντερικὰ γὰγγλια εἶναι ἀναιμένα, ὡς τὰ πολλὰ μεμαλκυσμένα καὶ εὐθρυπτα.

Ἐπὶ δὲ τῆς διὰ τοῦ φυράματος τῶν πυρείων δηλητηριάσεως ἐνίοτε οὐδεμία καταφανὴς ἀλλοίωσις εὑρηται, ὅτε ὡς τὰ πολλὰ ἀπαντῶσι πολλαπλαεῖ αιμορραγίαι. Συνήθως ὅμως τὸ μεσεντέριον, τὸ σπλαγγικὸν περιτόναιον φέρουσι κηλίδας δίκην πλακῶν ἐκχυμωτικῶν μελανῶν παραπλησίον ταῖς τῆς πορφύρας· ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ ὑπεζωκότος καὶ ἐν τῷ περικαρδίῳ εὐρίσκεται ὀρρὸς αἱματηρὸς μᾶλλον ἢ ἥττον ἀφθονος, ὑπὸ δὲ τὸν ὑπεζωκότα, τὸ περικάρδιον καὶ ἐνδοκάρδιον εἶναι διεσπαρμέναι διάχυτοι ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες· ἡ καρδία εἶναι μαλθακὴ, ἀποκεχρωσμένη, κενὴ αἵματος ἢ περιέχουσα αἷμα βευστόν, ὅπερ ἐν γένει εἶναι βευστόν, πιασῶδες χωρὶς ἀλλοιώσεως τῶν σωματίων αὐτοῦ. Ἐνίοτε ἀπαντῶσιν αἱματηραὶ διηθήσεις καὶ ἐν αὐταῖς τοῖς σπλάγχνοις, τοῖς μυσὶ καὶ τῷ κυτταρώδει ιστῶ· ἡ κύστις περιέχει οὖρον αἱματηρόν, ὡς τὰ πολλὰ δὲ καὶ ἐκχυμώματα ὑπὸ τὸν βλεννοῦμένα. Τὸ λείψανον ἐν γένει φέρει ἐκτερικὴν χρώσιν, ἀλλ' οὐδὲν τὸ ἰδιόζον ὡς πρὸς τὴν δυσκαμψίαν ἢ τὴν σῆψιν. Αἱ ἐν τῷ ἐντερικῷ σωλῆνι ἀλλοιώσεις εἶναι μᾶλλον αιμορραγικῆς ἢ φλογιστικῆς φύσεως, ὁ βλεννοῦμὴν εἶναι ὁμοτίμως ἐρυθρὸς, μελανωπὸς ἢ ἀλουργόχρους· ἐκχυμώματα παρατηροῦνται κατὰ τὴν πυλωρικὴν μοῖραν τοῦ στομάχου, τὴν δωδεκαδάκτυλον ἀπόφυσιν καὶ τὸ παχὺ ἔντερον, ἀλλ' οὔτε ἐξελκώσεις οὔτε διάτρησις, τὰ ἔντερα εἶναι πλήρη ὑγροῦ αἱματηροῦ.

Διὰ τοῦ μικροσκοπίου δὲ ἀνευρίσκεται λιπώδης ἐκφύλις τοῦ ἥπατος, τῶν νεφρῶν, τῶν ἀδένων, τοῦ στομάχου, τῆς καρδίας καὶ τῶν μυῶν ἐν γένει. Σημειώτεον ὅτι ἡ λιπώδης αὕτη τῶν ὀργάνων ἐκφύλις ἀπαντᾷ καὶ εἰς ἄλλα δηλητηριάσεων εἴδη, πλὴν τῆς διὰ φωσφόρου. Εἰδικώτερον δὲ τὰ λιπώδως ἡλλοιωμένα ὄργανα ἔχουσιν ὡς ἐξῆς:

Τὸ ἥπαρ εἶναι ὡς τὰ πολλὰ μείζον τὸν ὄγκον, ἢ ἐπιφάνεια αὐτοῦ ὅμαλὴ καὶ ὁμότιμος· εἶναι κιτρινὴ τὴν χροιάν, ἐνίοτε στικτὴ δι' ἐρυθρῶν στιγμάτων, τὰ λοβία ἀπεικονίζονται δίκην κηλίδων ἐρυθρῶν ὅσον κέγγρου τὸ μέγεθος ἐπὶ ἐρυθρᾷ βάσει· εἶναι μεμαλακυσμένον, εὐθρυπτον καὶ διατηρεῖ τὸν τύπον τοῦ δακτύλου· συμπιεζομένου τμήματος τοῦ ἥπατος, ἀναβλύζει ὑγρὸν ἀραιῶδες καὶ ὀλίγιστον αἷμα. Οἱ νεφροὶ εἶναι μεγαλείτεροι τὸν ὄγκον καὶ μεμαλακυσμένοι, χροιάς μελανοκιτρίνου, ἢ υπερτροφία ἀλίσκει ἰδίως τὴν φλοιώδη οὐσίαν, ἢ δὲ κεντρικὴ εἶναι μόνον ὑπεραιμικὴ, ἐνίοτε τὰ μελιτγεία τωμάτια ἀπεικονίζονται δίκην ἐρυθρῶν στιγμάτων ἐπὶ τῆς ὠχρᾷ φλοιώδους οὐσίας. Ὁ μῦς τῆς καρδίας εἶναι μεμαλακυσμένος, εὐθρυπτος καὶ ἐρυθροκίτρινος, οἱ λοιποὶ τῶν σπλάγγων καὶ τοῦ σώματος μῦς εἶναι διηθημένοι ὑπὸ λίπους. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βλεννοῦμένου τοῦ στομάχου εἶναι μαστοειδῆς ἕνεκα τῆς ἀλλοιώσεως τῶν ὑποκειμένων ἀδενίσκων.

ε' *Θεραπεία.* — Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τὰ κατὰ τῆς δηλητηριάσεως διὰ τοῦ φωσφόρου φάρμακα, ἢ ἐμετικὴ τρύξις, ἢ μαγνησία, τὸ λευκωματουχον ὕδωρ, τὸ θειόν, τὰ τονωτικά, ἔμειναν ἄνευ ἀποτελέσματος, ἐξαιρετικαὶ θὰ ἦσαν αἱ περιστάσεις τῆς διὰ φαρμακευτικῆς θεραπείας ἰάσεως. Τῷ 1873 ὁ ἰατρός Andant (de Dax) ἐκ τύχης εὗρεν ὅτι τὸ μόνον κατὰ τῆς διὰ φωσφόρου δηλητηριάσεως ἀντίδοτον εἶναι τὸ ἔλαιον τῆς τερεβινθίνης, ὅπερ μετὰ τὴν χρῆσιν ἐμετικοῦ χορηγεῖται ἐν γαλακτώματι εἰς δόσιν 2 δραχμῶν κατὰ τέταρτον ὥρας· ἢ χρῆσις τοῦ τερεβινθινελαίου κατὰ προτίμησιν τοῦ ἐμπορίου δέον νὰ παρατείνηται ἐπὶ ἰκανὰς ἡμέρας.

ς' *Διάγνωσις.* — 1. *Ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων καὶ τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων.* — Καίτοι ἡ μορφή τῆς διὰ φωσφόρου δηλητηριάσεως ποικίλλει, καίτοι ἡ πορεία τῶν συμπτωμάτων εἶναι ἐπιβουλὸς καὶ λαθραία, καίτοι αἱ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἀλλοιώσεις στεροῦνται εἰδικότητος καὶ σταθερότητος, οὐδὲν ἦττον ἢ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις καὶ ἀνάλυσις τῶν συμπτωμάτων καὶ τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων ἀγεί οὐχὶ σπανίως εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς ἀληθοῦς τοῦ κακοῦ αἰτίας, διότι μία μόνον νόσος, καὶ αὕτη λίαν σπανία, περιβάλλεται τὴν μορφήν τῆς διὰ φωσφόρου δηλητηριάσεως, ὁ βαρὺς ἱκτερος, τοσαύτη δὲ εἶναι ἡ ὁμοιότης τῶν δύο τούτων καταστάσεων, ὥστε ἐνίοτε γεννᾶται τὸ ζήτημα μὴ τυχὸν δηλητηρίασις διὰ φωσφόρου ἐκλαμβάνεται ἀντὶ βαρέος ἱκτέρου· εἰς τὴν ἀπορίαν ταύτην εὗρεθι ὁ Rokitansky, ἀφοῦ πρῶτος περιέγραψε τὴν θανατώδη τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ ἥπατος στεάτωσιν καὶ ἰδιοπαθῆ νόσον. Ἐκ τῆς συγκριτικῆς ἐξετάσεως τῆς διὰ τοῦ φωσφόρου δηλητηριάσεως καὶ τοῦ βαρέος ἱκτέρου, προκύπτει ὅτι τὸ σύνολον ἐν γένει τῶν συμπτωμάτων εἶναι ἦττον βαρὺ εἰς τὰς δηλητηριάσεις, ὅτι κατὰ τὴν ἀρχὴν ὑπάρχουσι σημεῖα τινα δια-

χρηστικά τῆς δηλητηρίασεως, ὡς αἰσθητὰ θερμότητος εἰς τὸν λαϊκόν, ἐρευγμοὶ καὶ ἔμετοι λαμπυρίζοντες, γαῖσις θείου καὶ φωσφόρου εἰς τὸ στόμα, ὅτι ἡ ἱκτερική τοῦ δέρματος χρώσις παρουσιάζεται βραδύτερον εἰς τὴν δηλητηρίασιν, δὲν εἶναι τόσῳ βαθεῖα τὴν ἔντασιν χωρὶς ἐνέσεως τῶν ὀφθαλμῶν, ζωηρότητος τοῦ βλέμματος, πυρετοῦ, τέλος ὅτε κατὰ τὴν δηλητηρίασιν παρατηροῦνται αἱ ὑφέσεις ἢ βελτιώσεις.

Τὰ ἀπὸ τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος φαινόμενα εἶναι μᾶλλον ἔντονα εἰς τὴν διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ δηλητηρίασιν, ἢ κατὰ τὸν λαϊκὸν σύσφιγξις μᾶλλον σταθερά, αἱ κατὰ τὸ δέσμα ἐξανθήσεις συχνότεραι καὶ μᾶλλον χαρακτηριστικαί, αἱ αιμορραγίαι ἥττον ἄφθανοι.

Τέλος ὁ ἱατρὸς ἐπὶ ὑπονοιῶν περὶ δηλητηρίασεως διὰ φωσφόρου δέον ὅπως καταστήσῃ τὸ δωμάτιον τοῦ πάσχοντος τελείως σκοτεινόν, ὅτε καὶ ἀπὸ τῶν μυκτῆρων καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐξέρχονται λάμψεις, ἐνδειξίς ἀλάνθαστος τοῦ φωσφόρου, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ πρὸ μικροῦ ἀποβληθέντα ἐμέσματα ἐπίσης λαμπυρίζουσιν εἰς τὸ σκότος.

2. *Διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως.*—Ἡ διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως ἀνίχνευσις τοῦ φωσφόρου οὐ μόνον λύει πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου, ἀλλὰ καὶ τὸ ζήτημα, ἂν ὁ εὐρεθεὶς φωσφορος προέρχεται ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν ἐν τῷ ὀργανισμῷ.

Πᾶσα καταβληθῆτω προσπάθεια κατὰ τὴν ἀνίχνευσιν ὅπως καταδειχθῇ ὅτι ὁ φωσφόρος εἰσῆλθῃ ἐν τῷ σώματι εἰς φυσικὴν κατάστασιν καὶ οὐχὶ εἰς ἑνώσιν τινα αὐτοῦ ὡς φωσφορώδες ἢ φωσφορικὸν ὄξύ, φωσφορικὸν νάτριον κλπ. δέον λοιπὸν ἢ πρὸς ἀνίχνευσιν μέθοδος νὰ σκοπῇ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ φωσφόρου ἐν φυσικῇ καταστάσει· τὸν σκοπὸν τοῦτον πληρέστατα ἐκπληροῖ ἡ μέθοδος τοῦ **Mitscherbieh**, δι' ἧς ἀποβαίνει βεβαία ἡ παρουσία τοῦ φωσφόρου εἰς φυσικὴν κατάστασιν ἐν τῷ ὀργανισμῷ, καταδήλων γιγνομένων τῶν λαμπυρίζοντων ἐν τῷ σκότει ἀτμῶν τοῦ φωσφόρου.

Ἐν γένει ἡ τοῦ φωσφόρου ἀνίχνευσις περιβάλλεται ὑπὸ δυσχερεῶν, διότι ἐπὶ θανάτου ἢ νεκροτομίας εἶναι ὡς τὰ πολλὰ ὀφειτέλεστος καὶ ὁ ἐν τῷ στομάχῳ φωσφόρος μεταβάλλεται εἰς φωσφορώδες καὶ φωσφορικὸν ὄξύ, ἐπὶ δὲ ἀναρρώσεως, ὅτε πρόκεινται εἰς ἐξέτασιν ἐμέσματα, ὡς τὰ πολλὰ ὁ ἐν αὐτοῖς φωσφόρος τῇ ἐπιδράσει τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ὀξειδοῦται καὶ οὕτως ἀποβαίνει πᾶσα πρὸς ἀνίχνευσιν ἀπόπειρα ματαία. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὅσῳ δὲν ἀποδείκνυται ἡ παρουσία τοῦ φωσφόρου ὡς τοιούτου, ἀλλ' ὡς φωσφορικοῦ ἢ φωσφορώδους ὀξέος, ἢ βεβαίως τῆς δηλητηρίασεως εἶναι ἀδύνατος, διότι ἅπαντα τὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ὡς καὶ ἅπασαι αἱ τροφαί, ἐνέχουσι φωσφόρον, ὡς φωσφορικά ἀλάλια καὶ βάσεις, καὶ δὴ ὡς φωσφορικὸν νάτριον καὶ ἀσβέστιον, καὶ ἡ τοῦ ἐλευθέρου

φωσφορικού ὀξέος εὗρεσις δὲν βεβαιοὶ τὴν δηλητηρίασιν, διότι τὸ ὀξύ τοῦτο ὑπάρχει ἐπίσης ἐλεύθερον ἐν τῷ γαστρικῷ ὑγρῷ· τοῦτ' αὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τῆς φωσφορικῆς ἐναμμωνίου μαγνησίας.

Πρὸ πάσης χημικῆς ἐργασίας ἐξεταστέον μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὴν βλεννομεμβράνην τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος, καθότι ὡς τὰ πολλὰ ἀνευρίσκονται θρύμματα ξύλων ἢ θείου, ἢ καὶ ἐκ τοῦ πυράματος τῶν πυρείων, ἅτινα εἶναι ἐνδείξεις τοῦ φωσφόρου καὶ ἅτινα ἀνευρίσκονται ἐπίσης καὶ ἐν τοῖς ἐμέσμασιν· ἅπαντα ταῦτα τὰ θρύμματα ἀποπλύνονται καλῶς δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος, ἀποσπογγίζονται καὶ φυλάσσονται ἐν ὑελίνῳ σωλῆνι ὡς πειστήρια, ἢ καὶ μέρος τούτων φέρεται εἰς τὴν συσκευὴν τοῦ Mitscherlich, ἣτις συγκροτεῖται ὡς ἐξῆς ὑπὸ σφαίρας ὑελίνης, συγκοινωνούσης μετὰ ὑποδοχέως διὰ μακροῦ ὑελίνου σωλήνος εἰς δύο ὀρθὰς κεκαμμένου κατὰ τὰ ἄκρα γωνίας καὶ διερχομένου διὰ καταλλήλου τοῦ Liebig ἀποψυκτῆρος.

Ἡ διὰ τῆς συσκευῆς ταύτης, τοποθετηθείσης καταλλήλως ἐν σκοτεινῷ χώρῳ, ἐκτελεῖται τὸνδε τὸν τρόπον. Τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν σπλάγχνα εἰς σμικρότατα τεμάχια δίκην πόλτου μετὰ τῶν ὑόπτων ὑγρῶν, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ δι' ὕδατος ἡραιωμένου ἐντίθενται ἐν τῇ ὑελίνῃ τῆς συσκευῆς σφαῖρα ἕως οὗ πληρωθῇ αὕτη κατὰ τὸ ἥμισυ, προστίθεται θεϊκὸν ὀξύ ὅσον τὸ τέταρτον τοῦ βάρους τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν ὑλῶν πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς ἀμμωνίας, παρακωλυούσης τὴν λάμψιν τῶν ἀτμῶν, ἐπιπωματίζεται ἡ σφαῖρα, τοποθετούμενου καταλλήλως τοῦ σωλήνος, καὶ θερμαίνεται ἡ ὑελίνη σφαῖρα ἐπὶ ἀμμοχωσίας μέχρι ζέσεως ἐπὶ ἡμίσειαν καὶ πλέον ὥραν· διαρκούσης τῆς ζέσεως, διακρίνονται εἰς μὲν τὸ μᾶλλον ψυχρὸν τοῦ ἀπαγωγοῦ σωλήνος μέρος οἱ φωσφορῶδεις ἀτμοὶ λάμποντες, εἰς δὲ τὸν ὑποδοχέα συλλέγεται τὸ ἀπόσταγμα, ἐν ᾧ παρατηροῦνται σφαίρια φωσφόρου, ὧν τινὰ μὲν τιθέμενα ἐν ἰδίῳ σωλῆνι χρησιμεύουσιν ὡς πειστήριον, τινὰ δὲ πλύνονται δι' οἶνοπνεύματος καὶ διηθοῦνται· ὁ ἥθμος μετὰ τῶν σφαιρίων ἀποξηραίνεται καταλλήλως, ὁ δ' οὕτω ἀποξηρανθεὶς φωσφόρος τήκεται καὶ φλέγεται· τὸ ἀπόσταγμα περιέχει φωσφορῶδες ὀξύ, καὶ μέρος μὲν αὐτοῦ ἢ συμπυκνωθὲν διὰ θερμάνσεως ἐξατμίζεται τῇ προσθήκῃ νιτρικοῦ ὀξέος ἐπὶ ἀμμοχωσίας, τὸ ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται δι' ὕδατος· ἡ διάλυσις αὕτη εἶναι φωσφορικό· ὀξύ, ἢ τῇ προσθήκῃ πυκνῆς διαλύσεως χλωρίου ἐξατμίζεται καὶ τὸ ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται δι' ὕδατος· ἐκαστοτε ἡ διάλυσις δοκιμάζεται ὡς ἔπεται· ἐπιχομένη στάγδην εἰς μολυβδαινικὴν διάλυσιν (1) θερμαινομένην μέχρι 40° παράγει κίτρινον ἴζημα

(1) Ἡ διάλυσις παρασκευάζεται διαλυομένου 1 μέρους μολυβδαινικοῦ ὀξέος εἰς 4 μέρη ἀμμωνίας, προστιθεμένων 15 μερῶν νιτρικοῦ ὀξέος (1,2 εἰδικῆς βαρύτητος) καὶ διηθουμένου τοῦ μίγματος μετὰ 24 ὥρας.

φωσφορικομυθιδανικῆς ἀμμωνίας· ἡ ἐν λόγῳ τοῦ φωσφορικοῦ ὀξέος διαλύσις, ἐξουδετερουμένη διὰ ἀμμωνίας εἰς διαλύσιν μαγνησιακὴν (1), παράγει λευκὸν κρυσταλλικὸν Ἴζημα φωσφορικῆς ἐναμμωνίου μαγνησίας. Ἡ αὕτη διάλυσις δι' ὀξικοῦ ὀξέος, ἀμμωνίας καὶ χλωρισύχου σιδήρου παράγει κίτρινον νεραντσόχρου Ἴζημα φωσφορικοῦ σιδήρου. Ἐτερον δὲ μέρος τοῦ ἀποσταγμάτος μετὰ διαλύσεως ἄχνης ὑδροργύρου παράγει μέλαν Ἴζημα, ὡς ἐπίσης καὶ μετὰ νιτρικοῦ ἄργύρου. Ἐτερον δὲ τέλος τοῦ ἀποσταγμάτος μέρος υποβάλλεται εἰς τὰς διὰ τοῦ ὑδρογόνου δοκιμασίας κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Blondlot πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ φωσφόρου (ὁρ. ἐν τῇ ἐμῇ Μεθόδῳ πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηρίων Πιν. ΣΤ').

Σημειώτεον ὅτι ἡ παρουσία ἐν ταῖς ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσίαις οἰνοπνεύματος ἢ κίθέρου παρακωλύει προσωρινῶς τὸ φαινόμενον τῆς λάμψεως τῶν φωσφορῶδων ἀτμῶν ἕως ἂν αὐτὰ διὰ τῆς ἀποσταξέως ἐξατμισθῶσι· τοῦτου ἕνεκα ἡ ζέσις τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσιῶν δεόν νὰ παρατείνεται ἐπὶ μακρόν, τὸνναντίον δὲ ἡ παρουσία ἐν ταῖς οὐσίαις ἐλαίου τερεβινθίνης, προϊόντων ἀποσυνθέσεως, σωσικρέατος ἢ νιτροθειικοῦ ὀξέος παρακωλύει διὰ παντὸς τὸ φαινόμενον τῆς λάμψεως.

Τῆς ἀποψύξεως τοῦ ἀπαγωγῆς τῆς συσκευῆς σωλῆνος ἐνεργουμένης κατ'ἀλλήλως, ἡ φωσφορώδης λάμψις διακρίνεται πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ τοῦ σωλῆνος μέρος· τῆς ἀποψύξεως ὅμως παραμελουμένης, ἡ φωσφορώδης λάμψις μεταλλάσσει θέσιν πρὸς τὰ κατώτερα τοῦ σωλῆνος μέρος.

Πρὸ τῆς χρήσεως τῆς συσκευῆς τοῦ Mitscherbieh ὁ Scheerer συνίστησι τὴν ἐξῆς προκαταρκτικὴν μέθοδον, δι' ἧς βεβαιοῦται ἡ οὐ ἡ παρουσία τοῦ φωσφόρου ἐν ταῖς ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσίαις. Αἱ οὐσίαι αὗται, ἀραιωθεῖσαι μεθ' ὕδατος μέχρι πυλτώδους συστάσεως, ἐντιθενται ἐν ὑέλινῃ σφαίρᾳ μετὰ μικρᾶς ποσότητος θειικοῦ ὀξέος, ἐν τῇ σφαίρᾳ ἀπαιωρεῖται εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ ὕγρου ἀπόστασιν χάρτης διάβροχος εἰς ὀξικὸν μόλυβδον ἢ εἰς ἄρσενικῶδες ὀξύ ἢ εἰς χλωρισύχον· στίμμι πρὸς βεβαίωσιν ὅτι δὲν ἐκλύεται ὑδροθεικὸν ὀξύ, τοῦ χάρτου μὴ μελανουμένου, εἴτα ὁ μὴ μεταβληθεὶς τὴν χροίαν αὐτοῦ χάρτης ἀντικαθίσταται δι' ἑτέρου διαβρόχου εἰς διάλυσιν νιτρικοῦ ἄργύρου, ὅστις ἐπὶ παρουσίᾳ φωσφόρου μελανοῦται.

Τὴν περιγραφὴν ἑτέρων μεθόδων πρὸς ἀνίχνευσιν φωσφόρου ὅρα ἐν τῇ ἐμῇ Μεθόδῳ πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηρίων.

(1) Παρασκευάζεται αὕτη διαλυομένην ὁμοῦ 1 μέρους θεικῆς μαγνησίας καὶ 1 μέρους ἀμμωνιακοῦ ἀλατός εἰς 8 μέρη ὕδατος καὶ προστιθεμένων 4 μερῶν ἀμμωνίας, τὸ μίγμα διηθεῖται μετὰ τινὰς ἡμέρας.

Ζητήματα.

Ζήτ. α. — Ἡ ληφθεῖσα οὐσία ἦτο γύσεως ὅπως προκαλέσῃ τὸν θάνατον ἢ βλάβη τῇ ἐγγύει; Ἡ ποσότης ἦτο ἡ ἀρχοῦσα διὰ τὰν ἐν λόγῳ σκοπὸν; — Ὁ συνήθης φωσφόρος, ὡς ἤδη εἴρηται, ὑπὸ οἰκνυήποτε μορφῇ καὶ ἂν δοθῇ, εἶναι δραστήριον δηλητηρίον, εἴτε ὡς φάρμακον, εἴτε ὡς φύραμα πρὸς καταστροφὴν ζώων ἢ κατασκευὴν πυρείων, καὶ δὴ καθ' ἡμῶν περιπτώσεις προσφέρεται εἰς λεπτὴν κόνιν, ὅτε ἡ ἀνάπνοσις αὐτοῦ εἴναι ταχυτέρα καὶ εὐκολωτέρα, πάντοτε μετὰ μεγάλης δραστηριότητος δηλητηριωδῶς ἐνεργεῖ· σημειωτέον ὅτι, ἐπειδὴ ὁ φωσφόρος εἶναι ἐκ τῶν ἀθροιστικῶν λεγομένων φαρμάκων, ἐνίοτε οὐδὲν ἐπέρχεται μετὰ τὴν λήψιν πρώτης δόσεως φαινόμενον, ἡ αὐτὴ δὲ δόσις, ἐπαναλαμβανομένη μετὰ τινος ἡμέρας, προκαλεῖ τᾶχιστα δηλητηριώδη συμπτώματα καὶ τὸν θάνατον.

Ἡ θανατώδης τοῦ φαρμάκου δόσις δὲν εἶναι εὐκολὸν νὰ ὁρισθῇ ἀκριβῶς, οὐχ ἥττον βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται μεγάλη δόσις ὅπως ἐπέλθῃ ὁ θάνατος. Ἐπὶ δεδομένης δὲ περιπτώσεως θανάτου διὰ φυράματος πρὸς καταστροφὴν ζώων ἢ κατασκευὴν πυρείων εἰκάζεται κατὰ προσέγγισιν ἡ ληφθεῖσα τοῦ φωσφόρου ποσότης ἐκ τῆς καταναλωθείσης ποσότητος τοῦ φυράματος, γνωστοῦ ὄντος ὅτι τὸ διὰ τὰ ζῶα φύραμα ἐνέχει 2:100 φωσφόρον, περίπου δὲ τὴν αὐτὴν ποσότητα καὶ τὸ διὰ τὰ πυρεῖα, καθότι κατὰ τοὺς Lassaigue καὶ Raynal εἰς 135 πυρεῖα τὸ μὲν ἐπ' αὐτῶν φύραμα ἀνήρχετο εἰς 2tes, 2, ὁ δὲ ἐν τῷ φυράματι φωσφόρος τὸ $\frac{1}{6}$ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Tardieu, τὸ πλῆθος τῶν πυρείων, δι' οὐ προκαλεῖται ὁ θάνατος, εἶναι ἄλλοτε ἄλλο ἀπὸ 60 μέχρι 1000, ἢ καὶ 3000· ἐκ τούτων δῆλον ὅτι μετὰ μεγάλης πιθανότητος ἡ θανατώδης τοῦ φωσφόρου ποσότης κυμαίνεται μεταξὺ 3-4 σιταρίων. Ἰστέον ὅτι μόνον ἡ δόσις τοῦ φωσφόρου δὲν συμβαλλεται εἰς τὴν ἐντασιν τῶν συμπτωμάτων καὶ εἰς τὸ θανατηφόρον ἀποτέλεσμα, καθ' ἃ δοξάζει ὁ Fabre, ἀλλὰ ποικίλαι ἄλλαι ὑποκειμενικαὶ περιστάσεις, ὡς ἡλικία, βαθμοὶ ἀτομικῆς ἀντιστάσεως, τρόποι τῆς χρήσεως, τρόποι τῆς παρασκευῆς τοῦ πώματος ἐν ᾧ προσφέρεται ὁ φωσφόρος κλπ.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ποσότητος τοῦ ἐν ταῖς ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσίαις φωσφόρου συνιστᾶται ἡ ἐξῆς μέθοδος· ὀρίζεται τὸ βάρος τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσιῶν, αἵτινες κατατέμνονται εἰς σμικρότατα τεμάχια καὶ ἐντίθενται ἐν ὑελίνῳ ἀγγεῖῳ μεθ' ἱκανῆς ποσότητος ὕδατος ὡξενισμένου διὰ θεικοῦ ὀξέος, ἐν τῷ μίγματι, καταλλήλως θερμαινόμενῳ ἐπὶ ἀτμολούτρου, διοχετεύεται ἐπὶ δίωρον ἐκπλυτον ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὅπερ διοχετεύεται ἀπὸ τοῦ ἐνέχοντος τὸ μίγμα δοχείου εἰς διακλυσιν νετρικοῦ ἀργύρου, ἐκ τῆς

παράγεται μέλαν ἱζημα· ἡ διαστέυσις ἐξακολουθεῖ ἕως ἂν παύσῃ παραγόμενον ἱζημα· τὸ ἱζημα τότε διηθεῖται, πλύνεται δι' ὕδατος καὶ διαλύεται διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, καταβυθίζεται ἐν τῇ νέᾳ διαλύσει ὁ ἄργυρος δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ διηθεῖται· τὸ διήθημα ἐξατμίζεται ἐν κῆψῃ, τὸ δ' ἀπομένον ὑπόλειμμα εἶναι φωσφορικόν ὀξύ, ὅπερ διαλύεται ἐν ὕδατι καὶ καταβυθίζεται δι' ἐναμμωνίου θεικῆς μαγνησίας, διηθεῖται, τὸ δ' ἐν τῇ ἡμίᾳ ἱζημα πλύνεται καὶ ξηραίνεται διὰ θερμάνσεως μέχρις ἐρυθρᾶς πυρρακτώσεως, τὸ ὑπόλειμμα εἶναι πυροφωσφορικὴ μαγνησία, ἥς προσδιορίζεται ἀκριβῶς τὸ βάρος, ὀρίζεται δὲ τὸ ποσὸν τοῦ καθαροῦ φωσφόρου ἐκ τοῦ βάρους τούτου κατὰ τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν, εἰς 100 μέρη πυροφωσφορικῆς μαγνησίας ἐμπεριέχονται 27,928 μέρη καθαροῦ φωσφόρου.

Ζήτ. 6' — Πότε ἐλήφθη τὸ δηλητήριον; — Ἐπὶ τῶν διὰ φωσφόρου δηλητηριάσεων ἡ λύσις τοῦ παρόντος ζητήματος περιβάλλεται ὑπὸ μεταγαλειτέρων δυσχερειῶν ἢ εἰς ἕτερα δηλητηριάσεων εἶδη, διότι εἰς ταύτην ὡς εἰς ἄλλας δὲν συμπίπτει λίαν ἐγγὺς πρὸς τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἡ ἐμφάνισις τῶν φαινομένων, ὁ δὲ χρόνος τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν εἶναι ἄλλοτε ἄλλος, συνήθως μὲν ἀπὸ 5-6 ὥρων, ἀλλ' οὐχ ἥττον καὶ μετὰ 12 καὶ 15. Τὸ κενὸν ἢ πλῆρες τοῦ στομάχου μεγάλως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὸν χρόνον τῆς ἐμφανίσεως τῶν φαινομένων· κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Reveil, πλήρου ὄντος τοῦ στομάχου, τὰ φαινόμενα ὡς τὰ πολλὰ ἄρχονται μετὰ 5, 6 καὶ 8 ὥρας, ἐνίοτε δὲ καὶ οὐδὲν ἀναφαίνεται δηλητηριῶδες φαινόμενον, κενουῦ δὲ ὄντος τοῦ στομάχου, τὰ φαινόμενα ἔρχονται μετὰ $\frac{1}{2}$ - 1 ὥραν. Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου δεόν ν λαμβάνηται ὑπ' ὅφει καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν τὸ δηλητήριον ἐδόθη, διότι εἰς μεγάλα τεμάχια βραδύνει ἡ ἐμφάνισις τῶν συμπτωμάτων, τούναντιον εἰς λεπτὰ τεμάχια, δίκην κόψεως. Βεβαίως αἱ λαμπυρίζοντες ἐρευγμῆς καὶ ἡ τοῦ θείου γεύσις ὀρίζουσι μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου, ἀλλὰ τὰ φαινόμενα ταῦτα δὲν εἶναι σταθερὰ. Τὸ σύνολον τέλος τῶν περιστάσεων τῆς δηλητηριάσεως, ἡ πορεία τῶν φαινομένων, αἱ ἀλλοιώσεις καὶ ὁ βαθμὸς αὐτῶν συμβάλλονται ἐπίσης ἐν τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ζήτ. 7' — Ὁ φωσφόρος προέρχεται ἀπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος διακρίνεται δὲ εὐκόλως; — Ἐκ τῶν προερρηθέντων δὴλον ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἶναι εὐκόλος καθότι ὁ κατὰ τὰς δηλητηριάσεις διὰ τῆς χημείας ἐξαγόμενος φωσφόρος δὲν ἐμπεριέχεται ὡς τοιοῦτος ἐν τοῖς ὀργανοῖς τοῦ σώματος ἢ ἐν τοῖς ὅστοις.

Ζήτ. 8' — Εἶναι τυχαία, πρὸς αὐτοκτονίαν ἢ πρὸς ἀνθρωποκτονίαν; — Ἐν γένει ἡ λύσις τοῦ ζητήματος δύσκολος, καθότι οὐδὲν προκύπτει συμπέρασμα ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ σκευάσματος, οὐ χρῆσις ἐγένετο

μόνον λοιπὸν αἱ πρὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου περιστάσεις, ὁ τρόπος τῆς προπαρασκευῆς τοῦ σκευάσματος παρέχουσι ἐνδείξεις τινὰς διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἥτις γενέσθω πάντοτε μετ' ἐπιφυλάξεως.

6. Δηλητηρίασις διὰ τῆς δακτυλίτιδος καὶ τῆς δακτυλιτιδίνης.

Αἱ διὰ δακτυλίτιδος δηλητηριάσεις εἴτε τυχαῖαι καὶ ἐκ λάθους εἴτε ἐπὶ σκοπῷ φόνου τυγχάνουσι, πάντοτε ὁμῶς εἶναι ἐκ τῶν λίαν σπανίως ἀπαντωσῶν δηλητηριάσεων διὰ τὸ μὴ τοῖς πᾶσι γνωστὸν τῆς ἐνεργείας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς καὶ διὰ τὸ δύσκολον τῆς προμθεΐας τοῦ δηλητηρίου. Καὶ ἄλλοτε μὲν τὸ δηλητήριο λαμβάνεται εἰς ἔγχυμα ἢ εἰς κόνιν τοῦ φυτοῦ νωποῦ ἢ ξηροῦ, ἄλλοτε δὲ τὸ ἀλκαλοειδὲς ἐνεργητικὸν τοῦ φυτοῦ στοιχεῖον ἡ δακτυλιτιδίνη.

α' *Χαρακτῆρες*. — Ἡ δακτυλίτις *Digitalis purpurea*, Gant de Notre-Dame τῆς οἰκογενείας τῶν Scrofulazineae φύεται εἰς τὰ μὴ πυκνὰ δάση, ἐπὶ τῶν λόφων εἰς διάφορα τῆς Εὐρώπης μέρη, κηπεύεται δὲ καὶ ὡς κόσμος τῶν κήπων, ἀνθεὶ κατὰ Ἰούνιον, Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον.

Ὁ καυλὸς αὐτῆς εἶναι ἀπλοῦς, εὐθύς, κυλινδρικός, σμικρὸν τι γευστώδης, γναφαλώδης, λευκωπός, ἐνίοτε ἐρυθρίζων, ὑψοῦται ὅσον 0^μ, 60-1 μέτρου. Φύλλα κατ' ἐναλλαγὴν ὑπομήκως ὥσειδῃ, ἐρρυτιδωμένα τὴν περιφέρειαν ἀνίσως καὶ ποτε διπλῶς προιονοειδῇ, καὶ ἐν μὲν τοῖς πρᾶνεσι λευκωπὰ καὶ γναφαλώδη, ἔσωθεν δὲ λευκοπράσινα, δεικνύοντα πολλὰ νεῦρα ἐξέχοντα, ὧν μεταξὺ δευτερεύοντα νευρίδια πολυειδῶς ἀποστομούμενα, ἐξ οὗ τὸ τῆς ἐπιφανείας τραχὺ καὶ ἡ τῶν φύλλων διαίρεσις εἰς νησίδια ἱκανῶς κανονικὰ καὶ πολύγωνα· τὰ μὲν προσκόρυφα φύλλα βραχύμισχα παρακάθηνται τῷ καυλῷ, τὰ δὲ κατώτερα καὶ πρόσγεια φέρουσι μακρὸν καὶ πλατέως πτερωτὸν μίσχον. Ἄνθη λίαν μακρά, ἐρυθρά, μισχωτά μετὰ πετάλου φυλλοειδοῦς ἕκαστον κατὰ τὴν βάσιν, πολυπληθῆ καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κρεμᾶμενα καὶ ἀποτελοῦντα κατὰ τὸ προσκόρυφον τοῦ καυλοῦ μέρος μακρὸν στάχυν ἢ ἀπλοῦν βότρυ· ἡ κάλυξ εἶναι διαρκὲς μονοστέπαλος μετὰ πέντε ἀνομοίων διαίρεσεων γναφαλώδους ἐξωτερικῶς, ἡ στεφάνη εἶναι μονοπέταλος, ἀνώμαλος, ἀποτελοῦσα σωλῆνα βραχὺν καὶ στενούμενον πρὸς τὰ κάτω, τούναντίον δὲ διευρυσμένον πρὸς τὸ ἀνώτερον μέρος δίκην δακτύλου χειροκτίου, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπωνυμία *χειρόκτιος* τῆς *Παραγίας*, καὶ *δακτυλίτις*· ἡ στεφάνη εἶναι ἐξέρυθρος μετὰ στιγμάτων μελανῶν ἐνδοθεν, περιβαλλομένων ὑπὸ λευκοῦ κύκλου καὶ μετὰ τινων τριχῶν μακρῶν καὶ μαλθακῶν· οἱ στήμονες εἶναι τέσσαρες διδύναμοι (ἅνα δύο μακρότεροι καὶ βραχύτεροι) προσκεκολλημένοι εἰς τὸ ἀνώτερον

μέρος της στεφάνης· οι ανθήρες είναι κατά ζευγη, ο στυλος βραχύς σιλοῦτος εἰς τὴν κορυφήν· ὁ καρπὸς εἶναι θήκη ὠοειδής, μικρὸν τι ἐπιμήκης, διθυρος καὶ αἱ πτυχαὶ εἰσέρχονται πρὸς τὰ ἔσω καὶ περιβάλλεται κατὰ τὴν βᾶσιν αὐτῆς ὑπὸ τῆς διαρκoῦς κάλυκος, τὰ σπέρματα εἶναι λίαν μικρά, ὠοειδῆ καὶ πολλά.

Κυρίως ἐν χρήσει εἰς τὴν ἰατρικὴν εἶναι τὰ φύλλα, ὧν ἡ γεῦσις εἶναι πικρὰ ἀηδῶς καὶ πως δριμύεια, ἡ ὁσμὴ δὲ τῶν μὲν χλωρῶν ἀηδῆς καὶ ὑπονauτωδῆς, τῶν δὲ ξηρῶν σχεδὸν οὐδεμία. Ἡ κόνις τῶν φύλλων εἶναι πρασίνη, καὶ πρόσφατος μὲν διατηρεῖ τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ φυτοῦ ὁσμὴν, πεπαλαιωμένη δὲ στερεῖται καὶ ταύτης καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς. Τὸ τε οἰνοπνευματῶδες καὶ αἰθέριον τῆς δακτυλίτιδος βάμμα εἶναι καταπράσινον πικρὸν καὶ ὁσμῆς οἴας καὶ ἡ δακτυλίτις· ὁ ὄζος αὐτῆς εἶναι διαυγῆς καὶ ὑποκίτρινος· τὸ τε ὕδατῶδες καὶ οἰνοπνευματῶδες ἐκχύλισμα μικρὸν ὀζουσι τὴν χαρακτηριστικὴν ὁσμὴν, χρώματος πρασίνου, καὶ δὴ τὸ οἰνοπνευματῶδες καὶ πικρὸν τὴν γεῦσιν. Ἡ πρασίνη τῶν σκευασμάτων τῆς δακτυλίτιδος χροιά ἔστω ἐνδειξις τῷ ἱατρῷ ὅπως εἰκάσῃ περὶ τοῦ φαρμάκου, ἐλλειπόντων ἄλλων καταλληλοτέρων δεδομένων.

Συστατικὰ τῆς δακτυλίτιδος διὰ τῆς χημείας ἐξαγόμενα εἶναι, ἡ δακτυλιτιδίνη, ἡ δακτυλιτιδείνη, ἡ δακτυλίνη, ἡ δακτυλείνη, τὸ δακτυλικόν, τὸ μόνιμον, τὸ δακτυλιτιδικόν, τὸ πηητικόν, τὸ δακτυλιτιδεϊκόν ὀξύ, ἡ δακτυλιτιδοίνη, πρὸς δὲ δεψικὸν ὀξύ, λευκωμα, πηκτίνη, σάκχαρον, ἅλατα, ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ λόγος μόνον περὶ τῆς δακτυλιτιδίνης, καθότι τὰ λοιπὰ καὶ κακῶς γνωστὰ εἶναι καὶ ἀνεργῆ ὡς τὰ πολλά, καὶ θεωροῦνται παρὰ πολλῶν χημικῶν ὡς οὐσίαι ἀπὸ μεταμορφώσεως τῆς κυρίας οὐσίας προερχόμεναι.

Τὴν δακτυλιτιδίνην πρῶτοι ἀνεκάλυψαν καὶ ἀπεχώρισαν ὁ Homolle καὶ Quevenne μετὰ μακράς, ἀλλ' ἀγόνους πολλῶν ἀποπειρᾶς· διότι εἰκάζετο τὸ ἐν τῇ δακτυλίτιδι πρωτεῖον στοιχεῖον παρεμφερές τοῖς λοιπαῖς ἀλκαλοειδέσι, τουτέστι φύσεως βασικῆς, ἐνῷ κατεδείχθη ὅτι οὔτε ὀξύ οὔτε βασικὸν εἶναι, ὅτι δὲν κρυσταλλοῦται, καὶ ὅτι διαλύεται εὐχερῶς ἐν ὕδατι καὶ οἰνοπνεύματι, ιδιότητες, ὧν ἕνεκα ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ ἀποχωρισμὸς αὐτῆς διὰ τῶν συνήθων μεθόδων. Ἡ δακτυλιτιδίνη εἰσῆχθη εἰς ἰατρικὴν χρῆσιν δίκην κεγχρίων καὶ μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὅτε ὁ ὁμοιοπαθητικὸς ἰατρός Couly de la Pommerais ἐποίησατο ἐγκληματικὴν χρῆσιν αὐτῆς, ἐγνώσθησαν εἰς τὸ κοινὸν αἱ δηλητηρία αὐτῆς ιδιότητες καὶ ἤρξατο ἡ ἐπὶ δηλητηρίασει χρῆσις αὐτῆς.

Ἐξατμισθεῖσης τῆς οἰνοπνευματῶδους διαλύσεως, ἐν ἡ εὔρηται ἡ δακτυλιδίνη αὕτη, φαίνεται ὡς ξηρὸν χρίσμα, κιτρινίζον, ῥητινωδές, θραυσμένον εἰς μικρὰ ἐσχαρῶδη τμήματα, εὐκόλως μεταβάλλεται εἰς κόκκιν, προ-

καλοῦσαν πταρμούς· γεύσεως πικρᾶς, ἀλλὰ βραδέως αἰσθητῆς· διὰ τὸ δυσδιάλυτον αὐτῆς δυσδιάλυτος ἐν ψυχρῷ ὕδατι, τοῦναντίον δ' εὐδιάλυτος ἐξέοντι, ἐνθα 42 μέρη ζέοντος ὕδατος διαλύουσιν 1 μέρος δακτυλιτιδίνης λίαν διαλυτῇ ἐν οἶνοπνεύματι, καὶ δὴ τῷ ζέοντι· ἀδιάλυτος σχεδὸν ἐν τῷ καθαρῷ αἰθέρι, καθίσταται λίαν εὐδιάλυτος, προστιθεμένης ἐν τούτῳ μικρᾷ ποσότητος οἶνοπνεύματος· λίαν εὐδιάλυτος εἰς τὸ χλωριοφόρμιον, ἀδιάλυτος· εἰς τὰ λιπαρὰ ἔλαια, τὴν βενζίνην, τὸν θειοῦχον ἀνθρακα· θερμαινομένη μέχρι τοῦ $+100^0$ μαλθακύνεται, χρωματίζεται δὲ εἰς τὸ $+180^0$ καὶ ἀποσυντίθεται ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸν $+200$.

Ἡ δακτυλιτιδίνη ἐν διαλύσει εἰς ὕδωρ ἢ οἶνόπνευμα οὐδόλως ἐπιδρᾷ εἰς τὸν χάρτην τοῦ ἡλιοτροπίου. Δὲν ἐνοῦται μετὰ τῶν ἡραιωμένων ὀξέων ἢ τῶν ἀλκαλίων, ἀλλ' ἀποσυντίθεται δι' αὐτῶν διὰ θερμάνσεως, καὶ δι' ὑπὸ τῶν ἀλκαλίων, δι' ὧν καταστρέφεται ἡ πικρὰ τῆς οὐσίας γεῦσις.

Εἰς λεπτὴν κόκκιν ἡ δακτυλιτιδίνη διὰ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος ἐν ἀρχῇ προσκτάται φαιομέλαιναν χροιάν, εἴτα δὲ βαθμυθὴν διαλυομένη χρωματίζει τὸ ὄζυ δι' ἐρυθρᾶς ὑακινθίνης χροιάς παρεμφεροῦς πρὸς φαιοέρυθρον ἢ ὀξείνος αὕτη διχλυσίς, ἀραιουμένη διὰ τριπλασίου ἢ τετραπλασίου ὕδατος γίνεται πρασίνη καὶ καθιζάνει βραδέως κόκκιν πρασίνην, τὸ δὲ ὑγρὸν ἐπέτελους καθίσταται κίτρινον.

Διὰ θειικοῦ ὀξέος καὶ θερμάνσεως τὸ ὑγρὸν ταχέως γίνεται φαιομέλαν ἀποσυντιθεμένης ἐξ ὀλοκλήρου τῆς ὀργανικῆς οὐσίας δι' ἐκλύσεως θειώδους καὶ ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

Διὰ σεραπώδους φωσφορικοῦ ὀξέος δὲν διαλύεται, ἡ ἔνωσις ὁμως μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας πρασινίζει.

Διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἀποσυντίθεται, ἀναδιδομένων ἀτμῶν ἐρυθρῶν καὶ χρωματιζομένου τοῦ ὑγροῦ διὰ κιτρίνης νεραντσοειδοῦς χροιάς, ἥτις ἀκολούθως μεταπίπτει εἰς χρυαίζουσαν ἐμμονον.

Διὰ πυκνοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ ἡ πολλὰκις καθαρισθεῖσα δι' αἰθέρος ἢ χλωριοφορμίου δακτυλιτιδίνη παράγεται πρασινίζουσα χρώσις, ἥτις εἶναι τόσῳ ἀσθενεστέρα, ὅσῳ καθαρώτερον εἶναι τὸ ἀλκαλοειδές, ἐξ οὗ δὴ λαν ὅτι δὲν ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὸ ἀλκαλοειδές.

Ἐν γένει αἱ τῆς δακτυλιτιδίνης ἀντιδράσεις εἶναι ἀμφίβολοι.

β' Συμπτώματα καὶ πορεία. — Διακριτέον ἰδίᾳ τὰ ἀπὸ τῆς δακτυλιτιδίνης καὶ τῆς δακτυλιτιδίνης συμπτώματα.

Δηλητηρίασις διὰ δακτυλιτιδίνης. — Ἀναλόγως τῆς δόσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς λήψεως τῆς οὐσίας τὰ συμπτώματα μᾶλλον ἢ ἥττον βραδέως ἀναπτύσσονται, ἐνίοτε ὥς ἐκ τῆς ἀθροιστικῆς τοῦ φαρμάκου ιδιότητος καὶ μετὰ ἐπανελημμένας δόσεις τὰ συμπτώματα ἀναφαίνονται μετὰ 6, 10, 15 ἢ καὶ πλείονας ἡμέρας, ἄλλοτε δὲ διὰ δόσεως μεγάλης, ὥς 30 ἢ 40

γραμμῶν βάμματος δι' ἐξωτερικὴν ἢ ἄλλην τινὰ χρῆσιν, ἀπαξ οὕτω ληφθείσης, τὰ συμπτώματα ἀναφαίνονται ἐντὸς 1—3 ὥρων ἢ σπανιώτερον μετὰ $\frac{1}{2}$ ὥραν, ἢ καὶ ἐτι σπανιώτερον μετὰ 24 ὥρας.

Καὶ πρῶτον μὲν ἀναφαίνεται κακουχία ἐπὶ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον διαρκούσα, εἴτα δὲ ἐπιγίνονται ἐμετοὶ λίαν ἔντονοι καὶ ἀδιάλειπτοι μετὰ ναυτιάσεων, τὰ ἐμέσματα εἶναι ὑγρά ἐξώδη πρασινίζοντα· συγχρόνως δὲ ὑπάρχει θερμότης κατὰ τὴν κεφαλὴν λίαν ζωηρά, ἐνίοτε ἀφόρητος, ἱλιγγοί, σκοτοδίναι καὶ διαταραχὴ τῆς ὁράσεως, βόμβος τῶν ὠτων καὶ γενικὴ ἀτονία. Ὁ σφυγμὸς ἐν ἀρχῇ εἶναι ἰσχυρὸς καὶ ταχύς, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀραιούται μέχρι 50 ἢ 40 σφύξεων κατὰ ἐξηκοστὸν, ἀλγεί ὁ στόμαχος, τὸ πρόσωπον ὥχρον κατὰ διαλείμματα ἐρυθρίᾳ, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνεμμένοι καὶ προέχοντες· οἱ ἐμετοὶ εἶναι συνεχεῖς καὶ ἀδιάλειπτοι.

Ἡ ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων εἶναι μεγάλη, αἱ τῆς ὁράσεως διαταραχαὶ ἐπιμένουσιν οὕτως, ὥστε τὸ χρῶμα τοῦ πυρὸς φαίνεται κυανοῦν, αἱ κόραι εἶναι διεσταλμέναι, ἡ δέξις δὲν συστέλλεται. Μετὰ τὴν παύσιν τῶν ἐμέτων ὁ στόμαχος ἀλγεί εἰσέτι τῇ ἐπιθλίψει, αἱ δὲ ναυτιάσεις ἐξακολουθοῦσιν, ἡ γλῶσσα ὅτε μὲν καλύπτεται ὑπὸ ἐπιχρίσματος λευκοῦ, εἶναι δὲ ἐρυθρὰ εἰς τὸ ἄκρον καὶ τὰ πλάγια, ὅτε δὲ εἶναι ξηρά, ἡ ἐξωγκωμένη κατὰ τὸν Christison μετὰ σιλορροίας ἀφθονοῦ· ἡ ἀναπνοὴ εἶναι ἀγωνιώδης, βαθεῖα, ἀνώμαλος· ἡ ὥσις τῆς καρδίας εἶναι ἐνεργητικὴ, ὁ σφυγμὸς ἀραιός, ἀνώμαλος διαλείπων. Ἄλλοτε ὑπάρχει διάρροια πρασίνων ὑποχωρημάτων, ἄλλοτε δυσκοιλία ὡς καὶ ἀνουρία. Ἀπαντήσεις βραδεῖαι, διάνοια καθαρὰ, ἐνίοτε ὅμως ἐπέρχεται παράνοια μᾶλλον ἢ ἥττον ἔντονος· βλέμμα προσηλωμένον, κόραι διεσταλμέναι, λύγξ, ἀκούσιν κενώσεις, σπασμοὶ καὶ θάνατος μετὰ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον, ἐνίοτε τὴν δευτέραν ἢ τρίτην ἡμέραν, συνηθέστερον ὅμως μετὰ 5, 8 ἢ 10 ἡμέρας, λίαν σπανίως ταχύτερον ἢ βραχύτερον. Οὐχ ἥττον ὁ Barth ἀνεκοίνωσε τῇ Ἑταιρείᾳ τῆς Ἀνατομίας περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ θάνατος εἰς γυναῖκα πάσχουσαν ἀνὰ σάρκα ὕρωπα καὶ λαβοῦσαν 25 γράμματα βάμματος ἐκ μιᾶς ἐντὸς $\frac{3}{4}$ ὥρας μετὰ κοπιώδεις ἐμέτους, γενικὴν κακουχίαν καὶ πόνον ἰσχυρὸν κατὰ τὸν στόμαχον.

Ἡ καθ' ἧς περιπτώσεις τὸ φάρμακον ἐνεργεῖ μετὰ μακρὰν χρῆσιν μικρῶν δόσεων διὰ τῆς ἀθροιστικῆς αὐτοῦ ιδιότητος τὰ συμπτώματα αἵφνης ἀναπτύσσονται, ἡ δὲ εἰκὼν τῆς δηλητηριάσεως σημαίνεται ἢ διὰ συγκοπῆς ἢ διὰ λίαν ἰσχυρᾶς κεφαλαλγίας καὶ τελείας σχεδὸν θαμβώσεως τῶν ὀφθαλμῶν, ἢ διὰ φαινομένων ἡμιπληγίας, εἴτε δι' ἐμέτων, διάρροιας, παρανοίας μεγάλης, τῶν σφυγμῶν ἀραιώσεως, γενικῆς ἀναισθησίας, ὅτε ὁ θάνατος ἐπέρχεται εἴτε ταχέως εἴτε μετὰ τινὰς ἡμέρας.

Ὡς πὰ πολλὰ ὅμως ἡ διὰ τῆς δακτυλίτιδος δηλητηρίασις ἱσταται εἰς

ἀναλογίαν 2 : 3, ὅτε μετὰ 2, 3 ἢ 4 ἡμέρας οἱ ἔμετοι παύονται, ἡ παράνοια κατευνάζεται, ἡ οὖρησις καὶ ἡ θερμοκρασία ἐπανέρχεται, ἡ ἀναπνοὴ καὶ ὁ σφυγμὸς ρυθμίζεται, τὰ κατὰ τὸν στόμαχον ὁμῶς ἄλγος ἐπιμένει ἐπὶ μακρόν, καὶ δὴ ἐπὶ ἐβδομάδας, ὡς καὶ τὸ κατὰ τὴν κεφαλὴν βάρος καὶ ἡ τῶν δυνάμεων ἐξάντλησις, ἡ ὄρασις ὕστατα ἐπανέρχεται εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Συνήθως ἡ ἴασις εἶναι τελεία.

Δηλητηρίασις διὰ δακτυλιτιδίνης.—Ὀλίγα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐπιστήμην τὰ βέβαια περιστατικά δηλητηριάσεως διὰ δακτυλιτιδίνης, ἄλλα μὲν τυχαία, ἄλλα δὲ ἐπὶ σκοπῷ αὐτοκτονίας καὶ ὀλίγιστα ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ, τούτων ἀπάντων τὰ πολλὰ ἀπέληξαν εἰς ἴασιν.

Μίαν ἢ δύο ὥρας μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἡ καὶ ταχύτερον ὁ πᾶσχω ἀιτιᾶται μεγάλην κακουχίαν, ἱλιγγον, θερμότητα κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐκ διαλειμμάτων, ναυσίαν, κεφαλαλγίαν, ἐνίοτε φρίκια, ψυχροῦς ἰδρώτας, ἐξ ὑπαμοιβῆς ψυχρός καὶ θάλπος, διαταραχὰς τῆς ὁράσεως· μετ' οὐ πολὺ μετὰ προηγουμένην στενοχωρίαν καὶ πόνον κατὰ τὸ προγαστρίον ἐπιγίνονται ἔμετοι λίαν κοπιώδεις, ἔντονοι, συχνάκις ἐπαναλαμβανόμενοι μετὰ κενώσεων ὑγρῶν· ἡ ἀναπνοὴ δύσκολος, ὁ σφυγμὸς ἐν ἀρχῇ συχνὸς καὶ ἰσχυρὸς γίνεται ἀσθενὴς καὶ ἐλαττοῦται τὴν συχνότητα ἐντὸς 24 ὥρων κατὰ 20 ἢ 30 σφύξεις, ἐνίοτε εἶναι πλήρης, δονίζων (vibrant), ἀνώμαλος. Οἱ πᾶσχοντες τάχιστα ἐξασθενοῦσιν ἐπαίσθητῶς οὕτως, ὥστε ἀδυνατοῦσι νὰ κινήσωσι τὰ μέλη αὐτῶν καὶ νὰ ἐκρέωσι φθόγγον, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν προέχουσι τῶν κογχῶν δίκην ἐξοφθάλμων μετὰ διαστολῆς τῆς κόρης, σπασμωδικαὶ συστολαὶ ἀλίσκουσι τὰ ἄκρα, τὸ δέριμα ψύχεται, ὁ σφυγμὸς γίνεται λίαν μικρὸς ἀσθενὴς διαλείπων, σχεδὸν ἀκατάληπτος, ἡ κεφαλαλγία ἐπιμένει, οὖρα ἐλλείπουσιν, ἐπιγίνονται σπασμωδικαὶ συστολαὶ μετὰ ἰσχυρῶν πόνων κατὰ τὰ ἄκρα καὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην, ἐνίοτε παρατηροῦνται καὶ παραισθήσεις.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἐπιμένει ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, εἴτα δὲ οἱ ἔμετοι γίνονται σπανιώτεροι, ἡ γλῶσσα μένει ἐπικεχρισμένη ἐρυθρὰ κατὰ τὸ ἄκρον, ὁ στόμαχος ἐπώδυνος, ἡ κοιλία συνεσταλμένη, καὶ ἡ κεφαλὴ ἀλγεινὴ, ἀϋπνία δὲ καὶ ἀνησυχία τὴν νύκτα· βαθμηδὸν τὰ συμπτώματα ταῦτα ἐλαττοῦνται, ὁ σφυγμὸς ἀνυψοῦται, καίτοι διατελεῖ διαλείπων, ἡ φωνὴ ἐπανέρχεται, ὡς καὶ ἡ διούρησις, τὰ δὲ οὖρα εἶναι ἐρυθρὰ καὶ κάκοσμα, τὸ χρῶμα καὶ ἡ θερμότης τοῦ δέρματος ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ἡ δὲ ἴασις τελειοῦται ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἕως τριῶν ἐβδομάδων, ἀπομεινόντων ἐπὶ χρόνον τινὰ εἰσέτι ἀτονίας, φουσήματος κατὰ τὸν πρῶτον τῆς καρδίας ἥχον, μετρίου ἐξοφθάλμου.

Ἐπὶ ὀλεθρίας τῆς δηλητηριάσεως ἐκθάσεως ἡ ἀρρυθμία καὶ ἀδυναμία τοῦ σφυγμοῦ ἐπιδείκνυται, ἡ ἀναπνοὴ γίνεται ὑψηλὴ, ταχεῖα, ἀνώμαλος,

οἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν πῆνοι ἐντείνονται, ὁ δὲ θάνατος ἐπέρχεται ἐν μέσῳ προΐουσης ἀτονίας καὶ ἐξαντλήσεως χωρὶς ἀγωνίας μετὰ 18—24 ὥρας.

γ' *Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις.* — Σχεδὸν πάντοτε οὐδεμία εὐρίσκεται ἀλλοιώσις καὶ τὰ ὄργανα κατὰ φύσιν, ἐνίοτε ὅμως παρατηροῦνται ἐν τῷ στομάχῳ πλάκες τινὲς ἐρυθραί, ἀλουργόχρωσι, ποσότης μικρὰ ὄρου ἐν τῷ περικαρδίῳ, μέτριος βαθμὸς συμφορήσεως καὶ διηθήσεως ὀρροαιματώδους τῶν μηνίγγων. Ὁ Turdieu εἰς τινὰ νεκροτομίαν, ἣν ἐνήργησεν, εὗρε μετ' ἐκπλήξεως τὸ λείψανον μετὰ 13 ἡμέρας ἐξορυχθὲν ἄριστα διατηρούμενον.

δ' *Διάγνωσις.* — Ἡ διὰ δακτυλίτιδος δηλητηρίασις λίαν δυσκόλως διαγινώσκεται, διότι τὰ συμπτώματα καὶ ἡ πορεία, ὥς καὶ αἱ παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις, ἥκιστα συμβάλλονται πρὸς ὀριστικὴν τοῦ κακοῦ διάγνωσιν, ἀφ' ἑτέρου καὶ αὐτὴ ἡ χημικὴ ἀνάλυσις μικρὸν ὠφελεῖ· τοῦτου ἕνεκα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς διαγνώσεως πάντοτε συντελοῦσι τὰ φυσιολογικὰ πειράματα.

1. *Ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων καὶ παθολογικῶν ἀλλοιώσεων.* — Ὡς ἐκ τῆς συγχρόνου δράσεως τῆς δακτυλίτιδος ἐπὶ τὰ πεπτικὰ ὄργανα τὸ μυϊκὸν καὶ νευρικὸν σύστημα, ἐξ ἧς προκαλοῦνται κατὰ τὴν ζωὴν γαστρικαὶ διαταραχαί, βαθεῖα τῶν δυνάμεων ἔκλυσις καὶ νευρικὰ φαινόμενα ἀνάλογα περὶπου τοῖς ἀπὸ τῶν καρωτικῶν, ἢ διὰ τῆς δακτυλίτιδος, δηλητηρίασις παρεμφερεῖ καὶ πρὸς τὰς διὰ τῶν ὑποσθενικῶν καὶ πρὸς τὰς διὰ τῶν καρωτικῶν.

Γνωρίζεται δὲ ἡ διὰ δακτυλίτιδος δηλητηρίασις ἀπὸ μὲν τῆς δι' ὑποσθενικῶν, ἐν γένει καὶ δὴ ἀπὸ τῆς δι' ἀρσενικοῦ στίμμεως, χαλκοῦ κτλ., ἀπὸ τῆς ἰδιαζούσης πρῶτον γεύσεως πικρᾶς ἀπὸ τῆς δακτυλίτιδος μεταλλικῆς ἀπὸ τῶν μεταλλικῶν, ἀπὸ τῶν εἰς τὸν πεπτικὸν σωλῆνα σημείων γαστροκυτταρικῆς φλεγμονῆς, ἀπὸ τῶν αἰδοικῶν ἐξανθήσεων καὶ τέλος ἀπὸ τῆς ἐλλείψεως τῶν χαρακτηριζόντων τὴν διὰ δακτυλίτιδος δηλητηρίασιν νευρικῶν φαινομένων, ἀπὸ δὲ τῆς διὰ καρωτικῶν κατωτέρω ἐν τῷ οἰκῷ κεφαλῇ ὁ λόγος.

Τὰ νασήματα, μεθ' ὧν ἐνίοτε συγχέεται ἡ διὰ δακτυλίτιδος δηλητηρίασις, εἶναι ἡ χολέρα καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αἱμορραγία, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς περιστάσις ταύτας ἡ διάγνωσις δὲν εἶναι δύσκολος ἐκ τῶν χαρακτηριζόντων ἐκάστην τούτων φαινομένων.

2. *Διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως.* — Ἡ ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως δυναμένη νὰ προέλθῃ βοήθεια εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς δακτυλίτιδος εἶναι μηδαμινή. Αἱ κατὰ καιροὺς παρὰ διαφόρων χημικῶν γενόμεναι ἀποπειραὶ εἰς οὐδὲν τὸ σαφές καὶ ὠρισμένον κατέληξαν. Διότι ἕνεκα τῆς ἀναδιπλώσεως, ἣν πάσχει ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν ἀραιῶν καὶ ζεόντων ὀξέων,

ὅπως καὶ τῶν ἀλλήλων, ἡ δακτυλίτις ὑφίσταται βαθείας μεταλλάξεως, αἰτίνες τροποποιοῦσι καὶ μεταβάλλουσι τὰς χημικὰς καὶ φυσικὰς αὐτῆς ιδιότητας. Ἐκ τούτου δὲ πλείσται ἀντιλογίαι δύνανται νὰ γεννηθῶσι καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθείσει, ὅτι ἐκ τῆς ἀναλύσεως κατορθωθῇ νὰ προέλθῃ σῶμά τι, τὸ ὁποῖον ὑποτίθεται ὅτι εἶναι δακτυλίτις. Ἀλλὰ καὶ ἡ οὐσία ἐκείνη, ἣν ἐξάγομεν ἐκ τῆς δακτυλιτίδος, ὡς δακτυλιτιδίνην, εἶναι τοσούτῳ ποικίλη τὴν σύστασιν, ἀναλόγως τῆς παρασκευῆς, καὶ τόσον διάφορος ἐκαστὸτε παρουσιάζεται, ὥστε, ἐπὶ 4 δειγμάτων, ἅτινα, λαβὼν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐξήτασεν ὁ Gūthals, οὐδὲν ὁμοίᾳζε τῷ ἄλλῳ. Ἀλλως δὲ οὔτε εἰς ὠρισμένην τινὰ ἔνωσιν ἐνοῦται αὕτη, οὔτε εἰς ὠρισμένην ἀναδίπλωσιν. Φανερόν ἄρα, ὅτι καὶ αὕτη οὔτε παρουσιάζει, οὔτε δύναται νὰ παρουσιάσῃ τὸ παραμικρὸν ἐγγύγιον ἀσφαλὲς καὶ βέβαιον τῷ ἱατροδικαστῇ.

Ἐκ πάντων τούτων ἐξάγεται ὅτι οὐδόλως ὀρθόν, προκειμένου περὶ ὑποψίας παρομοίας δηλητηριάσεως, νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν χημείαν, ἵνα διαλευκάνωμεν τὰς ἀμφιβολίας ἡμῶν. Ἀνάγκη δὲ εἰς ἄλλα μέσα νὰ προσδράμωμεν. Ἐκ δὲ τούτων τὸ πάντων ἄριστον εἶναι :

3. Τὰ διὰ τῆς ἐπὶ ζῶων πειραματίσεως πορίσματα. — Ἵνα προβῶμεν εἰς πειραματίσεις ἐπὶ ζῶων, διὰ τῆς ὑπόπτου οὐσίας, εἰς ἣν ἀποδίδονται τὰ κατὰ τὴν ζωὴν παρατηρηθέντα φαινόμενα καὶ ὁ θάνατος, πρὸ παντὸς ἔχομεν ἀνάγκην τῆς οὐσίας ταύτης. Πρὸ παντὸς λοιπὸν πρέπει νὰ ζητήσωμεν μὴ τοι εὕρωμεν ἀμεταχειρίστον τοιαύτην οὐσίαν, εἴτα χωρίσता νὰ συλλέξωμεν διὰ τοῦ φακοῦ ἐπισκοποῦντες τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα, ἂν που ἐν αὐτῷ μόριά τινα ἀπαντήσωμεν. Τούτων γενομένων, καὶ εἴτε εὗρεθέντος, εἴτε μὴ τοῦ ζητουμένου σώματος, χωροῦμεν εἰς τὴν ἀπομόνωσιν τῆς ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἐνυπαρχούσης.

Ἡ πρὸς ταῦτο ἐπεξεργασία δὲν εἶναι μακρά. Γνωστοῦ ὄντος ἅψ' ἐνὸς μὲν ὅτι ἡ δακτυλίτις ἐρχομένη εἰς συνάφειαν μετὰ ὀξέων καὶ ἀλλήλων ἀλλαιούται, ὥστε πρέπει ὡς τάχιστα νὰ παρεμποδίσωμεν τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην. ἅψ' ἐτέρου δέ, ὅτι τὸ καθαρὸν οἰνόπνευμα εἶναι σῶμα ἀδρανές, οὐδεμίαν ἀντίδρασιν φέρον καὶ οὐδὲν σῶμα νέον παράγον, τούναντίον δὲ μάλιστα παρακωλύον τὴν δρᾶσιν ἄλλων ξένων σωμάτων, — ἡ ἐργασία ἡμῶν πρέπει νὰ γείνη ἀμέσως καὶ νὰ ἄρξῃται ἐπιχειρομένου ἐπὶ τῶν σπλάγχων τῶν πρὸς ἐξέτασιν οἰνοπνεύματος.

Καὶ πράγματι οὕτω ποιούμεν. Ἐξαγαγόντες ἐκ τοῦ περιέχοντος δοχείου καὶ ἐξεπᾶσαντες μὴ τοι εὕρωμεν ἐν ποσότητι τὸ δηλητήριο, κόπτομεν ἀμέσως τὰ σπλάγχχνα εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ ρίπτομεν εἰς κέρας περιέχον οἰνόπνευμα καθαρῶτατον 95°. Τούτου γενομένου, βυθίζομεν τὸ κέρας ἐντὸς υδρολούτρου (bain-marie), οὗ ἡ θερμοκρασία φθάνει εἰς 30°, καὶ ἀνακινούμεν τοῦτο συχνά. Μετὰ 24 ὥρων ἐπεξεργασίαν ὁ σχή-

ματισθεὶς πόλτος ρίπτεται ἐπὶ διυλιστικοῦ χάρτου τοῦ Βερζελίου καὶ βρέχεται διὰ καθαροῦ οἰνοπνεύματος, μέχρις οὐ παύσῃ πᾶσα διάλυσις καὶ τὸ οἰνόπνευμα ἐκρῆ καθαρόν. Παραλαμβάνομεν τότε τὸ διυλισθὲν ὑγρὸν ἐν κέρατι καὶ βυθίσαντες ἐν ὑδρολούτρῳ ἐξατρίζομεν μέχρι πολτώδους συγκεντρώσεως. Ἐν ἀνάγκῃ δυνάμεθα καὶ δευτέραν διάλυσιν δι' οἰνοπνεύματος, καὶ δευτέραν ἐξάπτειν νὰ ἐνεργήσωμεν, ἂν θέλωμεν νὰ ἀποχωρίσωμεν ὀργανικὰς τινὰς οὐσίας, ἃς ὑποθέτομεν ὅτι περιέχει. Ὅπως δὴ ποτε διὰ τῆς πολτώδους ταύτης οὐσίας, ἐν ἣ ἐμπεριέχεται τὸ ζητούμενον δηλητήριον, χωροῦμεν εἰς τὰς ἐπὶ ζῶων πειραματίσεις.

Ἡ βάσις τῆς ἐργασίας ἡμῶν ταύτης εἶναι ἡ ἐξῆς: Ἀφοῦ οὐδὲν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν χημικῶν ἀντιδραστηρίων ἢ μέσων ἐπιτρέπει ἡμῖν τὴν βεβαιώσιν τῆς παρουσίας τῆς δακτυλιτιδὸς ἢ τῆς δακτυλιτιδίνης ἐν οὐσίᾳ τινί, — ἂν συγκεντρώσωμεν τὴν ἐν ταῖς σπλάγχνοις ἐνυπάρχουσαν τοιαύτην καὶ χορηγήσωμεν αὐτὴν εἰς ζῶα, ἐφ' ὧν λίαν εὐαίσθητως ἐνεργεῖ, τὰ ἐπὶ τούτων προκληθέντα φαινόμενα, θὰ βεβαιώσωσι τὴν δηλητηρίασιν, ἰδίως μάλιστα, ὅταν συγκριτικῶς προβῶμεν καὶ εἰς ἄλλας πειραματίσεις διὰ τῆς αὐτῆς οὐσίας, ἣν ὁμῶς καθαρὰν ἐλάβομεν ἐκ τοῦ φαρμακείου.

Ἵνα δὲ μηδεμίᾳ ἀμφιβολία ἐπιτραπῇ, προβαίνομεν ἐσκεμμένως ἐνεργοῦντες δύο εἶδη πειραματίσεων. Πρῶτον δηλ. ἐνίεμεν εἰς μεγαλειτέρους κύνας μείζονα ποσότητα τοῦ πόλτου, ἐξ οὗ βεβαιούμεν τὸ δηλητηριεῶδες τῆς οὐσίας· μετὰ δὲ τοῦτο ἐνίεμεν εἰς βατράχους, ἐφ' οἷς τὰ συμπτώματα καθαρώτερον περὶ τῆς δακτυλιτιδὸς μαρτυροῦσιν.

Παραλαβόντες λοιπὸν ποσότητά τινα τοῦ πολτώδους ἐκχυλίσματος, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τοῦ κυνός, ἤτοι ἀπὸ 3 μέχρι 5 γραμμάτων, ἐνίεμεν ταύτην ἢ ἐγχέομεν μετὰ τομὴν, εἰς τὸν κυτταρώδη ὑποδόρειον ἰστὸν τοῦ ζῴου. Μίαν περίπου ὥραν μετὰ τὴν ἐνεσιν ὁ κύων κατακλίνεται, φαίνεται κεκοπιакώς, ἐμεῖ βλεπνῶδεις ὕλας μετὰ χολῆς, συχνὰ καὶ ἀκόπως. Ἡ ἀναπνοὴ ἀνόμοιος ἐπιταχύνεται. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας, τὸ μὲν πρῶτον θορυβῶδεις καὶ ἀνώμαλοι, ἐπιβραδύνονται κατὰ μικρόν, καὶ φθάνουσιν εἰς 30, 20, 15. Ἡ ἐξασθένωσις τοῦ ζῴου κατ' ὀλίγον προχωρεῖ. Ἡ ἀναπνοὴ γίνεται δύσκολος, ταχεῖα καὶ ἀνομοιοτέρα. Οἱ παλμοὶ ἐξασθενοῦνται, ἐλαττοῦνται καὶ ἐπέρχονται διαλείψεις ἄτακτοι. Ἡ διάνοια ὁμῶς φαίνεται ὀλιδιατρεῖται. Μετὰ 20 δὲ — 24 ὥρας ἐκπνέει τὸ ζῶον ἄνευ ἀγωνίας. Κατὰ τὴν νεκροφίαν εὐρίσκομεν ἀναφαινομένην ταχύτητα καὶ ἐντονωτάτην τὴν πτωματικὴν δυσκαμψίαν. Τοῦτο παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν καρδίαν, ἥτις πολὺ ἐνωρὶς ἀπόλλυσι τὴν διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ἐξεγερτικότητα. Τοῦ ὀργάνου τούτου εὐρίσκομεν τοὺς μὲν κόλπους καταφανῶς διασταλμένους, τὰς δὲ κοιλίας συνεσταλμένας, πανταχοῦ δὲ μέλαν καὶ κατὰ

μερη πηγήος αφηρόνων αιμα. 1α κυριωτερα ταυτα φαινόμενα ομολογου-
μένως όμοιάζουσι λίαν πρὸς τὰ παρατηρηθέντα κατὰ τὴν δηλητηρίασιν
τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ οὗ προῆλθεν ἡ πρὸς πειραματισμὸν ὕλη.

Βεβαιώσαντες οὕτω τὸ δηλητηριώδες τῆς οὐσίας διὰ τοῦ θανάτου τοῦ
κυνός, εἰσάγομεν εἰτα 0,50 ε. μέχρις 1 γράμματος ἐκ τοῦ πολτώδους ἐκ-
χυλίσματος ὑπὸ τὸ δέρμα τοῦ μηροῦ καὶ τῆς κοιλίας βατράχου· 5-6 λε-
πτὰ μετὰ ταῦτα βλέπομεν τὴν καρδίαν κατὰ μικρὸν νὰ χάνῃ τὸ ὁμαλὸν
τῶν παλμῶν, οὔτινες προσέτι γίνονται ἀραιότεροι καὶ ἀδυνατώτεροι το-
σοῦτον, ὥστε οὐδόλως κατορθοῦναι νὰ κενωθῇ ὁλόκληρος ἡ κοιλία. Οἱ
παλμοὶ ἀραιοῦνται, καὶ ἐνῶ 5-10 λεπτὰ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἶχον κα-
τέλθαι εἰς 16, μετὰ 20 λεπτὰ εἰς 8, καὶ εἰς 5 ἢ 6 μετὰ 25 λεπτὰ. Τέλος ἡμί-
σειαν περίπου ὥραν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς πειραματίσεως ἡ καρδιά παύεται
πάλλουσα, καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται, ἐνῶ ὁ μὲν κόλπος εὐρίσκεται ἐξω-
δικῶς, ἡ δὲ κοιλία συνεσπασμένη.

Μετὰ τὰ περιγεγόμενα ταῦτα, ἅτινα καθαρῶς μαρτυροῦσι τὴν φύσιν
τοῦ δηλητηρίου, ἀρθὸν εἶναι νὰ ἐκτελῶμεν ἐπὶ ὁμοίων ζώων τὰ αὐτὰ πει-
ράματα διὰ διαλύσεων δακτυλιτίδος καὶ δακτυλιτιδίνης, ὧν τὰ ἀποτελέ-
σματα εἶναι ἀκριβῶς τὰ αὐτὰ.

ε' Ζητήματα. — Ὅπωςδὴποτε ὅμως, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πειρα-
μάτων καὶ τὴν βεβαίωσιν τῆς ποιότητος τοῦ δηλητηρίου δύο τινὰ ζητή-
ματα δύνανται νὰ ἐγερθῶσι, μεγίστης ἄλλως σημασίας. Τὰ ζητήματα-
δὲ ταῦτα πρέπει ἀκριβῶς νὰ συζητηθῶσι καὶ λυθῶσι ὑπὸ τοῦ ἱατροδικα-
στοῦ, ἵνα πᾶσα ἀμφιβολία ἀρθῇ. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἐξῆς:

1. Ἡ εὐρεθεῖσα οὐσία ἦτο τοιαύτη, ὥστε νὰ ἐπενέγκῃ θάνατον; ἡ δὲ
ποσότης αὐτῆς ἢ ἀληθεῖσα ἦτο πρὸς τοῦτο ἐπαρκής; — Καὶ ὅτι μὲν ἡ δα-
κτυλιτίς εἶναι δηλητήριος οὐσία, ἐπιφέρουσα θάνατον, ἀπεδείχθη ἐκ τῶν
πολλῶν παρατηρήσεων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πειραματίσεων· οὐδεμία δ' ἐπὶ
τούτου ἐπιτρέπεται ἀμφιβολία. Πόση δὲ ποσότης; ἐξ ἐκάστης τῶν συσκευα-
σιῶν τοῦ φαρμάκου τούτου ἀρκεῖ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα καταστρεπτικόν,
ὥρισαν οἱ παρατηρηταὶ ὡς ἐξῆς: Καὶ 2 μόνον γράμματα δακτυλιτίδος εἰς
ἔγχυμα ἔφερον τὸν θάνατον κατὰ τὸν Tardieu. Ἡ κόνις ἔφερε βαρεὰ φαινό-
μενα εἰς παιδίον πενταετὲς ληφθεῖσα εἰς δόσιν 5 ε. τ. γ., εἰς δόσιν 1, 2,
3 εἰς ἐνήλικας. Τὸ ἐκχύλισμα ἐθανάτωσε γυναῖκα, ληφθὲν εἰς μικροτέραν
δόσιν, ἥτοι 4 κοχλιάρια ἐκ ποτήματος 1 γρ. ἐκχυλίσματος εἰς 150 γρ.
ὕδατος. Βάμματος 5 γρ., ἥτοι κοχλιάριον καφέ, ἔφερε δεινὰ δηλητηριώδη
φαινόμενα, οὐχὶ ὅμως θάνατον· θάνατον δὲ 25 γρ. Τέλος ἡ δακτυλιτιδίνη
ἔφερε θάνατον, ληφθεῖσα εἰς δόσιν 56, 50, 46 καὶ 25 χιλιοστῶν τοῦ γράμ-
ματος.

2. Ἡ ἐξαχθεῖσα ἐκ τῶν σπλάγχων οὐσία, ἥτις ὑποτίθεται ὅτι εἶναι

δακτυλίτις, μὴ ἄρα ὀφείλει τὰς δηλητηριώδεις ιδιότητες αὐτῆς εἰς ἄλλοις στοιχείοις παραληφθῆναι ἐκ τοῦ ὄργανισμοῦ; — Καὶ ἀνωτέρω ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου, ὅτι ὁ τρόπος τῆς παρασκευῆς τοῦ ἐκχυλίσματος, δι' οὗ διενεργοῦμεν τὰς πειραματίσεις, εἶναι πλέον βέβαιος καὶ ἀσφαλής. Διότι τὸ οἰνόπνευμα, ἰδίως τὸ καθαρὸν καὶ ἀκρὸν, οὐδεμίαν οὐσίαν ἐκ τῶν ἐν σήψει εὑρισκομένων ἐν τῷ ὄργανισμῷ διαλύει. Τοῦναντίον μάλιστα ἀντισηπτικὸν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, καταστρέφει τὴν σήψιν καὶ παύει τὴν ζύμωσιν. Ὡστε, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ὑπετίθεται τὰ σπλάγχνα, παρ' ὧν παρελάβομεν τὸ ἐκχύλισμα, εὑρίσκοντο ἐν σήψει, ἡ ἐργασία, δι' ἧς τοῦτο ἐγένετο, οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἐπιτρέπει μόνον ἐπὶ τούτου, ὅτι οὐδὲν σηπτικὸν στοιχεῖον παρελήφθη, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου, ὅτι, καὶ ἂν φαινόμενά τινα σήψεως παρατηροῦντο ἐν τοῖς σπλάγχνοις, ταῦτα κατεστράφησαν. Καὶ ταῦτα οὐ μόνον ἡ θεωρία, ἀλλὰ καὶ ὁ πειραματικὸς ἀπολογισμὸς ἐπαναληφθεῖσαι πειραματίσεις ἐβεβαίωσαν.

7. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ νίτρου.

Τὸ νίτρον, νιτρικὸν κάλι, παρατηρήθη ἐνίστατο γένόμενον αἰτία δηλητηριώσεως, κυρίως δι' ἀπροσεξίαν. Ἀλλὰ τότε μόνον ἔφερε τὰ δηλητηριώδη αὐτὰ φαινόμενα, ὅτε ἐλήφθη εἰς δόσιν ἄνω τῶν 30 γραμ. Τὰ κυριώτερα παρατηρηθέντα κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας φαινόμενα εἶναι τὰ ἑξῆς: Τέταρτον ἢ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν λήψιν ἐπέρχεται στενοχωρία, ἀσθμία, αἰσθησις ἐσωτερικοῦ ψύχους, ναυτία καὶ ἔμετος, ὅτε μὲν βλεννώδης, ὅτε δὲ χολώδης, ἄλλοτε δὲ καὶ αἱματηρὸς· μετὰ δὲ τούτων κενώσις οὐδαρεῖς, ἄφθονοι καὶ αἱματι μεμιγμέναι. Οἱ ἄρρωστοι παραπονοῦντο ἐν καυστικῷ πόνῳ κατὰ τὸν στόμαχον καὶ τὴν κοιλίαν. Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἐπέρχονται φαινόμενα μεγάλης ἐξαντλήσεως καὶ καταπτώσεως τοῦ σφυγμοῦ ἀσθενῆς, ἄκρα ψυχρά, ἀναπνοὴ κοπιώδης, οὖρων ἐκχυσις, πρόσθεν πελιδνόν, σκοτοδινία, συγκοπή. Τέλος οἱ σφυγμοὶ παύονται, ἐπέρχονται σπασμοὶ καὶ θάνατος μετὰ 2-5 ὥρας. Κατὰ τὴν νεκροψίαν εὐρίσκουμεν τὸν στόμαχον λίαν ἐρυθρόν, μετὰ μικρῶν μελανῶν κηλίδων, πολλὰς μεμαλαχυμένους καὶ ποτε ἐξηλωμένους· ἄλλοτε δὲ πλήρῃ αἱματώδεις οὐδὲν ἀπὸ τῶν πνευμόνων καὶ τῆς καρδίας. Τὸ αἷμα ροῶδες καὶ ἰσχυρὸς ἐρυθρόν.

8. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ἄλατος τῆς ὀξαλίδος.

Τὸ ἄλας τῆς ὀξαλίδος, διςοξαλικὸν κἄλι, παρουσιάζει μεγάλην ὁμοιότητα δράσεως μετὰ τοῦ νίτρου. Εἶναι ὁμῶς τοῦτου δραστηριώτερον, διότι φονεύει εἰς δόσιν 12-16 γραμμάτων.

Τὰ κατὰ τὴν ἐκ τοῦτου δηλητηρίασιν συμπτώματα, τὰ ὅποια ἀναφαίνονται ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν καὶ προαγγέλλονται δι' αἰσθήσεως πόνου κατὰ τὸν στόμαχον, προκαρδίου στενοχωρίας καὶ λιποθυμιῶν συχνῶν, εἶναι ναυτία, ἐνίοτε ἐμετός, σφυγμὸς μικρὸς, ἄσθενής, εὐπίστος, ψῡξις τοῦ δέρματος καὶ συνεχῇ ρίγη καθ' ἅπαν τὸ σῶμα. Μετὰ μικρὸν ἡ ὄρασις σκοτίζεται, αἱ κόραι διαστελλονται, οἱ ἄρρωστοι πίπτουσιν εἰς κωματώδη κατὰστασιν, παρουσιάζουσι σπασμούς, καὶ τέλος ἐπέρχεται ὁ θάνατος. Αἱ κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὐρισκόμεναι σπουδαιότεραι ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις εἶναι πρῶτον ἡ ἀνοικτοτέρα χρῶσις τῶν ἱστών, τὸ ροῶδες τοῦ αἵματος, αἱ εἰς πλεῖστα ὄργανα ἐξαγγίσεις, καὶ ἡ ὑπεραιμία τῶν πνευμόνων, ἣτις πολλάκις ἀντιτίθεται εἰς τὴν καλὴν τοῦ στομάχου κατὰστασιν.

Τὰξις Δευτέρα

Δηλητηρίασις διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν καὶ διαβρωτικῶν.

Ἡ διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν καὶ διαβρωτικῶν δηλητηρίασις χαρακτηρίζεται κυρίως ἐκ τῆς τοπικῆς δράσεως, ἣν τὰ σῶματα ταῦτα, καταποθέντα, φέρουσιν ἐπὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος· διότι ἐρεθίζουν, φλογίζουν ἢ διαβιβρώσκουσι τοῦτον, ἀναλόγως τῆς μεγαλειότητος αὐτῶν συστάσεως.

Αἱ κυριώτεραι ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, ἃς ἐν γένει παράγουσιν, εἶναι: ἐπὶ μὲν τοῦ στόματος κηλίδες, ἐξελκώσεις ἢ ἐσχάραι ποικίλου χρώματος· ἐσχάραι καὶ ψευδομεμβράναι ἐπὶ τοῦ φάρυγγος καὶ τοῦ οἰσοφάγου· ἐπὶ δὲ τοῦ στομάχου, τῶν λεπτῶν καὶ παχέων ἐντέρων, ἰδίως δὲ τοῦ τελουταίου μέρους τούτων, σημεῖα φλεγμονῆς ἢ ἐρεθισμοῦ, ποικίλλοντα ἀπὸ ἀπλῆς ἀποπτώσεως τοῦ ἐπιθηλίου μέχρις ἐξελκώσεως καὶ διατρήσεως τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος. Τὸ αἷμα τῶν ἀγγείων ἢ εἶναι πεπηγός, ἢ διαρρέει· παρουσιάζει δ' ἐνίοτε ἀνοικτὴν χροιάν. — Ἄν ποτε ὁ θάνατος δὲν ἐπέλθῃ ἀμέσως, καὶ ἡ ζωὴ παραταθῇ πέραν τῆς πρώτης περιόδου τῆς ὑπὸ μορφὴν ὑποξείαν δηλητηρίασεως, ὁ οἰσοφάγος, ὁ στόμαχος, τὰ ἔντερα ἐπου-

λούνται κατά μικρον, αλλά συγχρόνως και στενούνται τον αυλον και παχύνονται τὰς παρειάς· οὕτω δὲ παρουσιάζουσι τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν λευκωπὴν, πεπαχυμένην καὶ πτυχωτὴν. Ἐν παρομοίαις δὲ περιπτώσεσιν, ἰδίως ὅταν πᾶσα πληροφορία λείπῃ, ἡ διέγνωσις δύναται νὰ καταστῇ λίαν δύσκολος· διότι τὸ πάθος τῶν ἐντέρων δικαίως δύναται νὰ συγχυθῇ πρὸς πολλὰ φλογιστικὰ νοσήματα. Εἰς τὴν ὀρθὴν ὁμῶς διέγνωσιν βοηθοῦσι τότε αἱ συνυπάρχουσαι τοῦ στόματος καὶ φάρυγγος βλάβαι, αἰτινὲς οὐδένα λόγον ὑπάρξεως ἔχουσιν ἐπὶ φλογιστικῶν παθήσεων τῆς κοιλίας.

Τὰ δὲ συμπτώματα, τὰ ὁποῖα ἀναφαίνονται κατὰ τὴν διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν δηλητηριάσεων, περιεμβύονται μορφὴν εἴτε ὀξείαν, εἴτε ὑποξείαν. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ὀξείαν δηλητηριάσιν, ἀμέσως μετὰ τὴν κατάποσιν τοῦ δηλητηρίου, ἀναπτύσσεται αἰσθημὰ τι φλογερὸν καὶ ἄλγος δριμύ ἀπὸ τοῦ φάρυγγος μέχρι τοῦ στομάχου ἐξικνούμενον. Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ἐπέρχονται ἔμετοι χρώματος φαιοῦ ἢ κιτρινωποῦ, οὐχὶ σπανίως αἱματόφυρτοι· κωλικοὶ ἰσχυροὶ καὶ κενώσεις διαρροϊκαὶ συχναί, ἄφθονοι καὶ ὕδαρεις. Ἐπέρχεται δηλαδὴ ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου φοβερὰ γαστροεντερίτις, μετὰ τυμπανισμοῦ τῆς κοιλίας καὶ πόνου κατὰ τὴν ἐπαφὴν, δίψης ἀσθέστου ἐν ὥρᾳ, καθ' ἣν ἡ κατάποσις ἀλγεινοτάτη, μετ' ἐπισχέσεως τῶν οὖρων, σφυγμοῦ ἐλλεινοῦ καὶ συχνοτάτου, καὶ καταπτώσεως τοῦ προσώπου. Τέλος, μετὰ χρόνου παρέλευσιν 5-6 ὥρων, ἐπέρχεται ὁ θάνατος ἐν μέσῳ τῶν φοβερῶν πόνων καὶ τῶν λοιπῶν δεινῶν συμπτωμάτων.

Ἄν ὁμως ἡ δόσις τοῦ φαρμάκου ᾗτο μικροτέρα, ἢ ἂν τοῦτο ἡραιωμένον ἐλήφθη, ἢ τέλος ἐνίστε ἂν ἡ ἰδιαιτέρα τοῦ ὀργανισμοῦ ἀντίστασις ᾗτο μεγαλειτέρα, τότε ἀναπτύσσονται τὰ τῆς ὑποξείας μορφῆς φαινόμενα. Καὶ μετὰ μικρὰν διάρκειαν ὁ ἔμετος καὶ ἡ διάρροια πρῶτα παύονται· ὁ πόνος ὁμως ἐπιμένει, καὶ ἡ κατάποσις γίνεται δύσκολος καὶ κατὰ μικρὸν δυσκολωτέρα. Ἐνίστε ἀποσπῶνται ἀπὸ τῶν ἐξηλωμένων μερῶν ψευδομεμβράναι καὶ ἐκ τούτου ἐπέρχονται δευτερογενεῖς αιμορραγίαι. Ἡ πέψις ἐκ βάθρων συνταράσσεται, ἐξ οὗ ἡ θρέψις γίνεται κακὴ καὶ ἀτελής, καὶ μακρότερον ἢ βραχυτέρον κατόπιν χρόνου μαρασμὸς καὶ θάνατος.

Ἄλλοτε ὁμως ἡ ἴασις δύναται νὰ ἐπέλθῃ μετὰ μακρὰν ἀγωνίαν· κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἀποβάλλονται ψευδομεμβράναι, καὶ διάρροια μακρὰ καὶ ἀλγεινὴ ἐπακολουθεῖ καὶ ἐξασθένησις. Ἀλλὰ καὶ μετὰ παρομοίαν ἴασιν, σπανίως οἱ ἀσθενεῖς ἀνακτῶσι τὰς πρότερον δυνάμεις· τὸ συνήθεστερον δὲ κατατρίχονται καθ' ὅλον τὸν μετέπειτα βίον ὑπὸ γαστραλγιῶν καὶ δυσπεψίας.

Ἡ ἐν γένει ἐπὶ τῶν δηλητηριάσεων τούτων ἐφαρμοζομένη θεραπεία

και δραστηρία καὶ μακρὰ ἀντιφλογιστική· πλὴν ταύτης ὁμως, καὶ ἀναγωγῶς τοῦ δηλητηρίου χορηγεῖται ἀμέσως τὸ ἐλάχιστον ἀντίδοτον.

Τὰ κυριώτερα δηλητήρια τῆς τάξεως ταύτης δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν κατὰ συναγωγάς, διαιροῦντες εἰς ὀξέα, εἰς ἀλκάλια καὶ εἰς φυτικά ὅματα, ἀναγόμενα εἰς τὰ δραστικά καθάρσια.

Α' Ὀξέα.

Ἡ διὰ τῶν ὀξέων δηλητηρίασις σπανιώτερον εἶναι ἀποτέλεσμα ἐγκλη-
ατήσεως· συνήθως προέρχεται ἐξ ἀβλεψίας ἢ πρὸς σκοπὸν αὐτοκτονίας.

1. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος.

Ἐκ πάντων τῶν ὀξέων, τὸ θεικὸν εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καὶ τὰ συμ-
πτώματα καὶ τὰς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις, τὰ παρατηρούμενα κατὰ τὰς
τῶν διαβρωτικῶν δηλητηριάσεις, ἐντονώτερα παράγει. Ἡ δὲ δρᾷσις
αὐτοῦ ἐξαρτᾶται κυρίως οὐχὶ τόσο ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ δηλητηρίου, ὅσον
καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς συγκεντρώσεως.

α') *Συμπτώματα καὶ πορεία τῆς δηλητηριάσεως.*—Ἡ δρᾷσις τοῦ θειικοῦ
ὀξέος ἐκδηλοῦται ἀμέσως μετὰ τὴν κατάποσιν διὰ φοβερῶν συμπτωμά-
των. Διότι ἀμέσως ἀναφαίνεται πόνος δριμύς κατὰ τὸ στόμα, τὸν φά-
ρυγγα, τὸν οἰσοφάγον, ἀλλὰ κυρίως τὸν στομάχον. Ὁ πόνος οὗτος, ὅστις
πολλάκις ἐκτείνεται δριμύς καὶ περισφίγγει ἐν εἰδεί συσπάσεως πρὸς τὸ
πτήθος, προκαλεῖ φοβεράς φωνὰς καὶ ἀγωνίαν φρικώδη, ἣτις ἐπιτείνεται
ἐκ τῶν ἐπερχομένων ἐμέτων. Τὰ ἐμέσματα, ἐρυθρόφαια τὸ χρῶμα ἐξ αἵμα-
τος καὶ ὀξέος καὶ τῶν ἐν τῷ στομάχῳ περιεχομένων κατ' ἀρχάς, εἶναι
διαβρωτικά καὶ καταστρέφουσι τὸ μέρος, εἰς ὃ τυχὸν ἤθελον πέσει, καὶ
ἀναδράζουσιν ἐπὶ τοῦ πατώματος, πλειότερον δὲ ἐπὶ λιθωστρώτου ἐδάφους.

Μικρὸν μετὰ τοῦτο, ἀλλ' ἀναλόγως τῆς πληρώσεως ἢ κενότητος τοῦ
στομάχου, τοῦ ποσοῦ, ἀλλὰ κυρίως τῆς συγκεντρώσεως τοῦ δηλητηρίου,
ἀναφαίνονται τὰ λοιπὰ παρακόλουθα φαινόμενα. — Τὸ πρόσωπον τοῦ
πιόντος τὸ θεικὸν ὅξυ παρουσιάζεται ὡχρόν, συνεσπασμένον, ἔχον τοὺς
ὀφθαλμοὺς κοίλους καὶ φέρον κατὰ τὰ χεῖλη καὶ τὸ στόμα ἐλαφρὰς ἢ βα-
θυτέρας ἐσχάρας λευκοφαίους, φαίᾶς ἢ ὑποκυάνους. Ἡ κοιλία διατηρεῖ-
ται γενικῶς μαλακὴ καὶ ἀναλγής, συχνάκις ὁμως φέρεται εἰς κενώσεις
ὕδαρες, σπανιώτερον διαρροϊκάς. Τὸ οὖρον ἐπίσχεται. Τὸ δέρμα εἶναι ψυ-

χρὸν καὶ καλύπτεται ὑπὸ ιδρώτων. Ὁ ἔμετος παύεται πρὸς μικρὸν καὶ πάλιν ἐπανέρχεται. Ὁ σφυγμὸς γίνεται μικρὸς, συνεσφιγμένος, συγνότατος καὶ αἱ δυνάμεις κατὰ μικρὸν ἐξαντλοῦνται. — Ἡ κατάστασις αὕτη, διαρκέσασα ἀπὸ μιᾶς μέχρις 24 ὥρων, λήγει εἰς θάνατον. Τὸ περιστατικόν, τὸ ὁποῖον ταχύτερον ἐληξεν εἰς θάνατον, εἶναι ἀνθρωπὸς τις, ὅστις κατέπιεν 100 γραμμ. συγκεκεντρωμένου θειικοῦ ὀξέος, καὶ ἀπέθανε τρία τέταρτα μετὰ τὴν κατάποσιν, ὡς ἀναφέρει ὁ Taylor. Συνηθέστερον ὅμως ὁ θάνατος ἐπέρχεται 18-24 ὥρας μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου.

Ὅταν ὅμως ἡ συκέντρωσις τοῦ ὀξέος ᾖναι μικροτέρα, τὰ φαινόμενα δὲν ἔρχονται τοσοῦτῳ ῥαγδαίᾳ, ἀλλὰ περιενδύονται τὴν μορφήν ὑποξείας ἢ χρονίας γαστρίτιδος. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ὅτε, διὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν λόγον, κατωρθώθῃ νὰ ἀποσοβηθῶσι τὰ πρῶτα τῆς δηλητηρίασεως φαινόμενα. Διότι κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας, ἀντὶ τῶν δεινῶν συμπτωμάτων, παρατηρεῖται πόνος, ὅστις ἐκτείνεται καθ' ὅλην τὴν κοιλίαν καὶ συνοδεύεται ὑπὸ ἐπιμόνου δυσκοιλιότητος. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπέρχονται ἔμετοι, ἀποβάλλοντες ὕλας βλενωδεις μεμιγμένας αἵματι, ἢ ἄλλοτε ἐπέρχονται αἱματεμέσεις, αἵτινες ἐνίοτε ἐπὶ νηγικόν καὶ τὸν θάνατον διὰ τὴν ἀφθονίαν τοῦ αἵματος. Συνηθέστερον ὅμως ἐπέρχονται φαινόμενα δυσπεψίας ἀλγεινῆς, ἥτοι δυσκολία ἢ ἀδυναμία περὶ τὴν πέψιν καὶ τῶν ἡττον δυσπέπτων τροφῶν, μετὰ πόνων, καὶ ἀτροφία καὶ μαρasmus, ἅτινα πάντα μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ἐβδομάδος μέχρις ἐνὸς μηνὸς ἐπάγονται τὸν θάνατον.

6') *Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.*—Ἀναλόγως τῆς ὥρας, καθ' ἣν ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, τὸ πτώμα τοῦ διὰ θειικοῦ ὀξέος δηλητηριασθέντος παρουσιάζει διαφόρους χαρακτηριστικὰς ἀλλοιώσεις.

Καί, ὅτε μὲν ὁ θάνατος ἐπῆλθε ταχέως, παρατηροῦμεν παρὰ τὰ χεῖλη ἐσχάρας χρώματος μελανοῦ, ἐκτεινομένας ἐντὸς τοῦ στόματος ἢ φερομένας πρὸς τὸν λαιμόν. Πολλάκις ὅμως οὐ μόνον ταύτας δὲν εὐρίσκομεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ στόματι οὐδὲν ἀπαντῶμεν. Συνηθέστερον ὅμως τὸ στόμα, ὁ φάρυγξ καὶ ὁλόκληρος ὁ οἰσοφάγος παρουσιάζουσιν αὔλακας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον βαθείας, ἀκανονίστους, χρώματος μελανοφαίου, κεκαλυμμένας ὑπὸ πολτώδους ἐπιχρίσματος, οὐδόλως πρὸς ψευδομεμβράνας ὁμοιάζοντος. Ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ στόμαχος ἐπιφάνεια εἶναι μελανή, ἕνεκεν ἐπιχρώσεως, ἥτις ταχέως διαλύεται καὶ παρασύρεται διὰ ξέσεως καὶ ἀφθόνου ὕδατος. Συνηθέστατα ὁ στόμαχος παρίσταται συνεσπασμένος τοσοῦτον, ὥστε ἡ χωρητικότης αὐτοῦ καθίσταται ἀγνώριστος. Ἄλλοτε ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ βλεννομεμβράνη φέρει κατὰ χώρας πλάκας πλατείας ἐρυθράς ἢ μελανὰς, ἐξωθηκίας, μεμαλακυσμένας καὶ ἀποσπώμενας ἐν εἰδὲι ἐσχάρων. Ἀλλαχοῦ εἰς μεγάλην ἔκτασιν ὁ στόμαχος παρίσταται ἀπηνθρακω-

μένος εἴτε εἰς ὀλίγον βάθος εἴτε καθ' ὅλον τὸ πάχος αὐτοῦ. Ἐνίοτε τέλος εὐρίσκεται διατετρημένος εἰς πολλὰ μέρη, αἱ δὲ διατρήσεις δεικνύουσι χεῖλη ἀνώμαλα καὶ μελανὰ. Ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ τὸ εἰσελθὼν ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας δηλητήριο ἐδράσκει καὶ ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῇ λοιπῶν σπλάγχνων διαβρωτικῶς. Τὸ αὐτὸ δὲ εὐρίσκομεν συμβαῖνον ἐπὶ τῶν πνευμόνων καὶ τῆς τραχείας, ὅταν τὸ ὀξύ, διαβρῶσαν τὸν οἰσοφάγον, φθάσῃ μέχρι τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Συνηθέστερον τὰ ἔντερα οὐδὲν παρουσιάζουσι, σπανίως δὲ μικρὰς κηλίδας φλεγμονώδεις· τοῦτο δέ, διότι σπανίως τὸ δηλητήριο φθάνει μέχρις αὐτῶν, ἂν ὁ στόμαχος δὲν διαβρωθῇ. — Παρὰ τὰ ἐκ τῆς ἀμέσου δράσεως τοῦ ὀξέος φαινόμενα ταῦτα, εὐρίσκομεν τὰ ἀγγεῖα τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ στομάχου πλήρη αἵματος πεπηγότος, ζωγραφοῦντα ζωηρῶς τὴν διαδρομὴν αὐτῶν. Ὁμοίως πλήρη πεπηγότος αἵματος ἀπαντῶσιν αἱ τε φλέβες καὶ αἱ ἀρτηρίαι, αἱ μεσορριναὶ, αἱ τε εἰλεακαὶ φλέβες καὶ αἱ μηρिकाὶ ἀρτηρίαι. Ἡ καρδία δὲ τέλος εὐρεται ἐνέχουσα παχέα τεμάχια πεπηγότος αἵματος.

Ἄν ὅμως ὁ θάνατος ἐπῆλθε μετὰ μακρότερον χρόνον, εὐρίσκομεν τὸν μὲν οἰσοφάγον πεφλογισμένον, σπανιώτερον φέροντα ψευδομεμβράνας φαιάς, ἄλλοτε δὲ ἀποστήματα ὑπὸ τὸν κυτταρώδη ιστόν, ἢ στενώσεις μικροτέρας ἢ μεγαλειτέρας ἐπιγενομένας μετὰ ἐπούλωσιν· τὸν δὲ στόμαχον φέροντα τὰ φαινόμενα χρονίας φλεγμονῆς, ἔχοντα τὰ τοιχώματα πεπαχυμένα, κατὰ μέρη θηλωτῆ, καὶ ἐσπαρμένα ὑπὸ μικρῶν ἐλκῶν ἀνωμαλῶν καὶ μελανοφαιῶν. Ἐνίοτε δέ, ἰδίως ὅτε ὁ θάνατος, μετὰ μακρὰν ἀγωνίαν, ἐπῆλθε στιγμιαίως, ἀπαντῶμεν δι' ἐξέλκωσιν ἢ ἀπόσπασιν ἐσχάρας, τὴν στεφανιαίαν ἀρτηρίαν ἀποκεκλυμένην καὶ διερρηγμένην. Συχνότερον ὅμως πάντων εὐρίσκομεν στενώσεις τοῦ ὄργανου, τὸ ὅποσον πολλαῖς γίνεται τόσῳ μικρόν, ὅσον τὸ τοῦ παιδός. Παρομοίας τέλος τινὰς ἀλλοιώσεις εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὰ ἔντερα.

γ') *Θεραπεία.* — Ὅταν ᾗτε πυκνότης καὶ ἡ ποσότης τοῦ καταποθέντος θεικοῦ ὀξέος ᾖναι μεγάλη, τὰ δὲ συμπτώματα τὰ ἐκ τούτων ῥαγδαίᾳ ἀναφανῶσιν, ἂν ὁ ἰατρός προσκληθῇ ἀμέσως, πρέπει νὰ χορηγήσῃ ἀφθονὸν ποσὸν χλιαροῦ ὕδατος, τὸ μὲν ἵνα ἀραιώσῃ τὸ ὀξύ, τὸ δὲ καὶ ἵνα προκαλέσῃ, εἰ δυνατόν, τὴν ἀποβολὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐμέτου τὸ ταχύτερον. Εὐθύς δὲ ὡς διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡραιώθῃ καὶ ἐσμικρύνθῃ ἡ ἐν τῷ στόμαχῳ ποσότης τοῦ ὀξέος, ὁ ἰατρός πρέπει νὰ χορηγήσῃ τὸ προχειρότερον ἀντίδοτον. Ταῦτα δὲ εἶναι πολλά. Ἐν γένει πάντα τὰ μεταλλικὰ ὀξειδια καὶ πάντα τὰ μὴ δηλητήρια ἀνθρακικὰ ἄλατα, ἅτινα κορεννύουσι καὶ καταστρέφουσι τὴν διαβρωτικὴν δύναμιν τῶν ὀξέων, ἐξουδετεροῦντα αὐτά. Τὸ πάντων προχειρότερον εἰς παρομοίας περιστάσεις εἶναι ἡ στάκτη ταύτης ῥίπτομεν ποσότητά τινα ἐν ὕδατι καὶ διηθήσαντες δι' ὀθόνης, δι-

δομεν ταχέως νά πih ὁ ἄρρωστος. Καλλιτέρα ὁμως εἶναι ἡ ἀνθρακική μηχανισία, ἡ κιμωλία ἡ ἀσθενὴς διάλυσις ἀνθρακικοῦ καλίου ἢ σόδας.

δ') *Διάγνωσις*. — Εἶναι φανερόν ἐξ ὧν ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅτι ἡ διάγνωσις τῆς διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος δηλητηριάσεως, δέν εἶναι δύσκολος. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὠρισμένως εἰς τοῦτο φθάνομεν :

1) *Ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν συμπτωμάτων καὶ τῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων*. — Τὰ συμπτώματα, ἅτινα εἶδομεν καὶ ἅτινα χαρακτηρίζουσιν ὠρισμένως τὴν διὰ τῶν διαβρωτικῶν δηλητηρίαισιν, δυσκόλως δύνανται νά παραγνωρισθῶσιν, ὅταν ὅλα ὁμοῦ ἀπαντῶσιν. Διότι τὰ ἴχνη τῶν ἐγκυμάτων ἐπὶ τῶν χειλέων, τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος, τὸ εἶδος τῶν ἀναβραζόντων καὶ διαβιβρωσκόντων τὸ πάτωμα, ἡ τὰ σώματα, μεθ' ὧν ἔρχονται εἰς συνάφειαν ἐμέσματα, ὁ δριμύς κατὰ τὸν οἰσοφάγον καὶ στόμαχον πόνος, τέλος ἡ ὀρμητικὴ σειρὰ τῶν συμπτωμάτων, ἅτινα φέρουσι ταχέως τὸν θάνατον, — πρὸς οὐδεμίαν νόσον δύνανται νά συγχυθῶσιν. Ἐνίοτε ὁμως τινὰ τῶν φαινομένων ἐλλείπουσιν, ὅπως τὰ παρὰ τὸ στόμα ἐγκαύματα, ἡ τὰ ἐμέσματα δέν εὐρίσκονται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ νόσος δύναται νά ἐκληφθῇ ὡς ἀπλὴ διάτρησις τῶν ἐντέρων ἢ τοῦ στομάχου ἢ ὡς ἐγκολεασμός.

Ἄλλ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν διάτρησιν, καὶ ἂν ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι πάντα τὰ λοιπὰ φαινόμενα εἶναι τὰ αὐτά, οὐδέποτε αὕτη ἐπέρχεται ἀποτόμως ἐν πλήρει ὑγιείᾳ. Πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῶν φοβερῶν συμπτωμάτων, ὁ πόνος ὑπέφερεν ἐκ φαινομένων ἀπὸ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος. Ἄλλως δὲ ὁ πόνος ἐνταῦθα οὐδέποτε ἀρχεται ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ φάρυγγος, ἀλλ' ἀπὸ μέρους τινὸς τῆς κοιλίας, ἐξ ἧς ἀργότερον διακλαδοῦται ἐπὶ πᾶσαν ταύτην. Τέλος ἡ νεκροψία αἱρεῖ πᾶσαν ἀμφιβολίαν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐγκολεασμόν, οὗτος ἐπέρχεται οὐχὶ μετὰ κατὰ ποσιν ὑγρᾶς ἢ στερεᾶς οὐσίας, ἀλλὰ μετὰ βιαιοτέραν κίνησιν· παρουσιάζει δ' ἄλλως τὰς αὐτὰς διαφοράς, ἅς καὶ ἡ διάτρησις.

Ὅτι δὲ ἡ δηλητηρίασις προῆλθεν ἐκ θειικοῦ ὀξέος καὶ οὐχὶ ἄλλου διαβρωτικοῦ δηλητηρίου, πορίζομεθα ἐκ τῶν ἐξῆς δύο: Πρῶτον ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν κηλίδων καὶ ἐσχάρων. Ἐκ μακρῶν καὶ προσεκτικῶν παρατηρήσεων, ἐβεβαιώθη ὅτι ἐκ πασῶν τῶν διαβρωτικῶν οὐσιῶν τὸ θεικόν ὀξύ παράγει κηλίδας τὰς βαθυχρωτέρας, καὶ ἐσχάρας τὰς μᾶλλον μελανὰς καὶ βαθείας. Καί :

2) *Ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως*. — Προκειμένου νά γένηται χημικὴ ἐξέταση, δύο περιστάσεις παρουσιάζονται. Εἴτε ὁ δηλητηριασθεὶς ἀπέθανεν ἤδη, καὶ τότε ἡ ἐξέταση δύναται νά γένη ἐπὶ τῶν σπλάγγνων αὐτοῦ· εἴτε ὁ δηλητηριασθεὶς ζῇ ἔτι, καὶ τότε ἡ ἐξέταση θά γένη ἢ μόνον ἐπὶ τῶν ἐμεσμάτων, ἢ καὶ ἐπὶ ἄλλων τινῶν ἀντικειμένων, ἐξ ὧν καέντων διὰ

τοῦ ὀξέος, δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν συμπεράσματα, ὅπως ἐνδύματα ἢ ἄλλα τινὰ ἀντικείμενα.

Εἰς οἵανδήποτε ὁμῶς περίπτωσιν ὁ ἱατροδικαστὴς δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ταῦτα: ὅτι ἀνάγκη ὑπάρχει ὡς τάχιστα νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν, διότι ἡ ἐπερχομένη σῆψις ἀνεπιστρεπτὴ ἄλλοις τὴν σύστασιν τῶν ἐξετασθησομένων· καὶ ὅτι πιθανὸν ὁ δηλητηριασθεὶς νὰ ἔλαβεν ἤδη ἀντιδραστήρια, τῶν ὁποίων τὴν παρουσίαν πρέπει, πρὶν ἢ χωρήσῃ εἰς οἵανδήποτε ἄλλην ἐργασίαν, νὰ ζητήσῃ.

Ὅπως δὴ ποτε, παραλαβόντες τὰς ὑπόπτους οὐσίας καὶ καταταμόντες, καταμυοσχεύομεν ἐντὸς ὕδατος καὶ διηθοῦμεν εἴτα διὰ χάρτου τοῦ Βερζελίου. Λαμβάνομεν κατόπιν τὸ διηθηθὲν ὀξείον ὑγρὸν, θερμαίνομεν ἐντὸς κέρατος καὶ ἐξατμίζομεν μέχρι σεραπιώδους συστάσεως.

Τὸ σεραπιώδες τοῦτο ὑγρὸν εἶναι ἐκεῖνο, ἐφ' οὗ ἐνεργοῦμεν τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος διὰ τῶν καταλλήλων ἀντιδραστηρίων.

Καὶ πρῶτον παράγει ἀφθονον κατακρήμνισμα διὰ τῶν ἀλάτων τῆς βαρίας. Θερμανθὲν ἐν μικρᾷ σφαίρᾳ μετὰ ῥινισμάτων χαλκοῦ, ἐκλύει θεϊῶδες ὀξύ. Ἐπειδὴ ὁμῶς ἡ ὁσμὴ τούτου δυνατόν νὰ καλύπτεται ἐκ τῶν ἐν ἀποσυνθέσει ὀργανικῶν οὐσιῶν, διοχετεύομεν διὰ σωλῆνος τὸ ἀέριον τοῦτο εἰς διάλυσιν ἰωδικοῦ ὀξέος, περιέχοντος ἄμυλον. Ἡ σμικροτάτη ποσότης θεϊώδους ὀξέος χρωματίζει τὸ ὑγρὸν κυανοῦν. Ἡ ἀντὶ τούτου, διοχετεύομεν τὸ ἀέριον εἰς γλωριοῦχον ὕδωρ ἢ εἰς ἀραιὰν διάλυσιν ὑπερμαγγανικοῦ καλίου· τὸ θεϊῶδες ὀξύ ταχέως μετατρέπεται εἰς θεϊκόν, ὅπερ εὐκόλως διακρίνεται. Ἡ ἐξατμίζομεν μέρος τοῦ ὀξέος ὑγροῦ μετὰ σακχάρου εἰς 100°. Τὸ σάκχαρον λαμβάνει χρώσιν μελανήν.

Ἄλλ' ἡ πᾶσων καλλιτέρα μέχρι τοῦδε μέθοδος πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος εἶναι ἡ τοῦ Roussia. Αὕτη συνίσταται εἰς τὸν κορεσμὸν τοῦ ἐλευθέρου θεϊκοῦ ὀξέος διὰ τῆς ἐνύδρου κινήσης, ὅποτε παράγεται διπλοῦν ἄλλας κινήσης ἐν οἶνοπνεύματι. Ἐκτελεῖται δὲ ὡς ἐξῆς: Ἐντὸς κάψης μικρᾷς ἐκ πορσελάνης χέομεν μέρος τοῦ ὀξέος ὑγροῦ τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς πλύσεως τῶν ὑπόπτων οὐσιῶν· μετὰ δὲ τούτου εἰσάγομεν μικράν περίσσειαν ἐνύδρου κινήσης, πρὸ μικροῦ κατασκευασθείσης, καὶ, βυθίσαντες ἐντὸς ὑδρολούτρου, ἐξατμίζομεν, μέχρις οὗ ἡ σύστασις φθάσῃ εἰς ἡμίρρευστον. Τότε, παραλαμβάνομεν ἐπανειλημμένως τὸ πολτώδες σχεδὸν τοῦτο ἐκχύλισμα δι' οἶνοπνεύματος ἀπολύτου, τὸ ὁποῖον διαλύει τὴν σχηματισθεῖσαν ἐκ τοῦ ἐλευθέρου θεϊκοῦ ὀξέος θεϊκὴν κίνησιν, καὶ ἀφίνει ἀδιάλυτα πάντα τὰ λοιπὰ τυχόν σχηματισθέντα θεϊκὰ ἄλατα. Ἡ οἶνοπνευματώδης διάλυσις, διυλισθεῖσα, ἐξατμίζεται ἐκ νέου, καὶ τὸ παραληφθὲν ἐκχύλισμα ἀναδιαλύεται ἐν ζέοντι ἀπεσταγμένῳ ὕδατι, ὅπερ ἀμέσως διυλίζεται. Ἄν ἡ ποσότης τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος ᾖν μεγαλειτέρα, θὰ

ἐναποτεθῶσι κρύσταλλα θεικῆς κινίνης, εὐθὺς ὡς ἀποφυγῇ ἡ διάλυσις· ἂν ὁμως ἡ ποσότης ᾖ μικροτέρα, ἡ παρουσία αὐτοῦ καταδεικνύται διὰ τῆς χλωριούχου βαρίας, ἥτις θὰ παραγάγῃ κατακρήμνισμα λευκόν, καθόλου ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι, ἐν ὑδροχλωρικῷ καὶ νιτρικῷ ὀξεϊ.

ε') *Ζητήματα ιατροδικαστικά.*—Πολλὰ ιατροδικαστικά ζητήματα εἶναι δυνατόν νὰ προκύψωσι μετὰ δηλητηρίασιν διὰ τοῦ θεικοῦ ὀξέος. Ἐκ τούτων ἰδωμεν τὰ ἐξῆς ὀλίγα.

Καὶ πρῶτον εἶναι δυνατόν ὁ θάνατος νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἀμέσως· ἡ δὲ Δικαιοσύνη ζητεῖ τὴν γνώμην τοῦ ἱατροῦ περὶ τῶν παρακολουθημάτων τῆς δηλητηριάσεως.—Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ιατροδικαστὴς δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι ἡ διάβρωσις καὶ καταστροφή μεγαλειέρων μερῶν τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος εἶναι ἀνίατος, καὶ ὅτι ἡ μετέπειτα βίωσις εἶναι φοβερόν βασανιστήριον, διὰ τὰς γαστρικὰς παραχάς, τὰς ἐλκώδεις φλογώσεις, τὰς δυσπεψίας καὶ τοὺς πόνους. Μόνον δὲ κατὰ περίπτωσιν δηλητηριάσεως διὰ λίαν ἀραιοῦ θεικοῦ ὀξέος, καὶ μετὰ ἐλαφροτάτας βλάβας τῶν πρώτων μόνον πεπτικῶν ὁδῶν, ἡ ὑγίεια δύναται νὰ ἀνακτηθῇ· ἀλλὰ καὶ τότε οὐχὶ ἀκριβῶς ὅποια ᾖ πρὸ τῆς δηλητηριάσεως.

Δεύτερον εἰς τὸ πολλάκις διδόμενον ζήτημα, ἂν ἡ χορηγηθεῖσα οὐσία ᾖ δυνατόν νὰ προκαλέσῃ θάνατον, ὁ ιατροδικαστὴς πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν, οὐχὶ τὸ πόσον τοῦ δοθέντος θεικοῦ ὀξέος, ἀλλὰ κυρίως τὸ ἀραιὸν ἢ τὸ πυκνὸν αὐτοῦ. Σπάνιαι δὲ εἶναι αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς λίαν ἡραιωμέναι δόσεις ἢ σκευασίαι τοῦ θεικοῦ ὀξέος προεκάλεσαν θάνατον, ἀλλὰ καὶ φαινόμενα δηλητηριάσεως.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τέλος εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἡ δηλητηρίασις ἐτελέσθη εἶναι εὐκόλον νὰ ἀποφανθῶμεν, ὅταν δὲν λησμονήσωμεν ὅτι, ἅμα τῇ καταπόσει τοῦ θεικοῦ ὀξέος, ἀμέσως ἐπέρχονται οἱ ἔμετοι, σπανιώτατα δὲ ἐφάνησαν ἡμίσειαν ἢ καὶ πλείονα ὥραν μετὰ ταῦτα. Ὡστε ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης πρέπει νὰ χρονολογήσωμεν τὴν δηλητηρίασιν.

2. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος.

Ἐπεμείναμεν πλείοτερον εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῆς διὰ τοῦ θεικοῦ ὀξέος δηλητηριάσεως, ὅπως μὴ ἔχωμεν νὰ ἐπανερχώμεθα ἐπὶ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν λοιπῶν ὀξέων δηλητηρίων πραγματευόμενοι. Διότι τὰ γενικὰ χαρακτηριστικὰ πάντων τῶν ἰσχυρῶν ὀξέων, ἰδίως τῶν κοινοτέρων, εἶναι τὰ αὐτά. Ὡστε, πραγματευόμενοι νῦν τὰ λοιπὰ ὀξέα, κυρίως ἐπὶ τῶν διακριτικῶν σημείων θὰ ἐπιμεινώμεθα.

Τὸ νιτρικὸν ὀξύ εἶνε σχεδὸν καὶ αὐτοῦ τοῦ θεϊκοῦ συχνότερον εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν, διότι εἴτε ὡς aqua forte, εἴτε ὡς βασιλικὸν ὕδωρ εἴτε ὑπὸ ἄλλα μίγματα ἢ ενώσεις εἶναι λίαν χρήσιμον εἰς πλείστας τέχνας. Ἐκ τοῦτου αἱ ἐξ αὐτοῦ δηλητηριάσεις δὲν εἶναι σπάνιαι, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα εἴτε δι' ἀβλεψίαν ἢ δι' αὐτοκτονίαν συνήθως συμβαίνουσιν.

α') Συμπτώματα καὶ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Τὰ συμπτώματα, τὰ ὅποια ἢ διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος δηλητηριάσεις παρουσιάζει, ἐλάχιστα μόνον διαφέρουσι τῶν τῆς διὰ τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος. Τὰ αὐτὰ ἐγκαύματα, οἱ αὐτοὶ πόνοι, ἡ αὐτὴ γενικὴ κατὰστασις, τὰ αὐτὰ ἐπακόλουθα. Ὅτι ὁμως διακρίνεται καὶ ἐκ πρώτης ὕψεως τὴν διὰ τοῦ ὀξέος τούτου δηλητηριάσιν εἶναι τὸ ὠχρὸν καὶ κίτρινον τῶν κηλίδων καὶ ἐξελκώσεων τοῦ στόματος, τῆς γλώσσης καὶ τοῦ φάρυγγος· τὸ κίτρινον τῶν ἐμεσμάτων, ὅταν τὸ αἷμα δὲν βάρη ταῦτα μελανὰ ἢ ἐρυθρά· καὶ τὰ ἀποβαλλόμενα τεμάχια τῆς βλεννομεμβράνης τοῦ αἰσopyχου, ἀλλὰ καὶ τοῦ στομάχου. Κατὰ τὴν νεκροψίαν εὐρίσκομεν τὰς αὐτὰς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις, ὡς καὶ ἐπὶ θεϊκοῦ ὀξέος ἐπὶ τε τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ ἐπὶ τῶν ἀναπνευστικῶν, ἀλλὰ πάντα μετὰ τοῦ κίτρινου χαρακτηριστικοῦ χρώματος.

β') Χημικὴ ἐξέταση. — Ἄν καὶ ἡ ἐκ τῶν ἀνωτέρω δυναμένη νὰ προέλθῃ διάγνωσις ᾗναι λίαν ἀσφαλὴς βεβαίως, ἀνάγκη ὁμως ὑπάρχει ἵνα ἡ χημικὴ ἐξέταση βεβαιώσῃ τὴν παρουσίαν τοῦ δηλητηρίου σώματος, τὸ ὅποιον ἐπέφερε τὸν θάνατον ἢ τὰ δηλητηριώδη φαινόμενα:

Πρὸς τοῦτο πρόχειρός τις ἐξέταση φέρει ἡμᾶς εἰς τὴν ὁδόν, ἣν πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὸ νιτρικὸν ὀξύ χρωματίζει κίτρινον πᾶσαν ὀργανικὴν οὐσίαν, μεθ' ἧς ἤθελεν ἔλθαι εἰς ἐπαφὴν· ὅτι τὸ χρῶμα τοῦτο ὠχρεῖ ζηραινομένης τῆς οὐσίας, τοῦναντίον δὲ γίνεται ζωηρότερον καὶ βαθύτερον ὑγραινομένης· ὅτι πλυνόμενον δι' ἀλκαλικὸν ὕδατος φέρεται πρὸς τὸ νεραντζοειδές· καὶ τέλος ὅτι ὀργανικὰ σώματα, ἅτινα ἐγγίζει, ἀποδίδουσιν ὀσμὴν τινα ἰδιόζουσαν μετὰ τοῦ νιτρικοῦ καὶ ὑπονιτρικοῦ ὀξέος. Ὅταν λοιπὸν ἐνθυμώμεθα πάντα ταῦτα, καὶ δὲν λησμονώμεν ὅτι ἐν τῇ ὀργανισμῷ οὐδὲ ἴχνος νιτρικοῦ ὀξέος ἐλευθέρου ὑπάρχει, εἶναι εὐκόλον νὰ ἀνιχνεύσωμεν δι' ἀπλουστάτων μέσων τὴν παρουσίαν τοῦ σώματος τούτου, καί, ἅπαξ εὐρόντες, νὰ ἀποφανθῶμεν περὶ τῆς ἐξωθεν εἰσαγωγῆς αὐτοῦ.

Ἴνα ὁμως βεβαιώσωμεν τὴν παρουσίαν τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, ἀναμφισβητήτως πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς ποικιλωτέρας ἐργασίας. Ἐκ τῶν πολλῶν πρὸς τοῦτο μεθόδων ἀναφέρομεν τὴν μείζονος σημασίας.

Καταταμόντες τὰ προϊόντα, ἅτινα θέλομεν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ κορέσαντες δι' ἐλαφρᾶς περισσεΐας καθαροῦ ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου, θέτομεν ἐντὸς κέρατος καὶ ἀποξηραίνομεν ἐν ὑδρολούτρῳ. Παραλαβόντες δὲ κατό-

πιν τὸ ξηρανθὲν προϊόν καὶ τρίψαντες ἐν ἰγδίῳ, ῥίπτομεν ἐν κέρατι μετ' οἰνοπνεύματος 90⁰ καὶ τριπλασίου τὸ ποσόν, καὶ πάλιν φέρομεν ἐν ὑδρολούτρῳ καὶ ἀφίεμεν μέχρις οὗ ὃ βρασμός ἄρξῃται.

Παραλαβόντες τότε τὸ ὑγρὸν καὶ διηθείσαντες δι' ὀθόνης, διυλίζομεν εἴτα τὸ διηθηθὲν διὰ διυλιστικοῦ χάρτου, καὶ πάλιν ἐν ὑδρολούτρῳ ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ. Τοῦτο βρέχομεν διὰ μικρᾶς ποσότητος ἀπεσταγμένου ὕδατος καὶ διηθοῦμεν ἐκ νέου. Τὸ διηθηθὲν τοῦτο καὶ ἐλάχιστα κεχρωσμένον ὑγρὸν περιέχει συγκεκεντρωμένον ἐν εἶδει νιτρικοῦ ἀσβεστίου τὸ ζητούμενον ὀξύ. Καὶ βεβαιούμεν τοῦτο διὰ τῶν ἐξῆς :

Ἄν ἐμβαπτίσωμεν πλάκα χρυσοῦ ἐν τῷ ὑγρῷ εἴτε μόνῳ εἴτε ἀφοῦ προσθέσωμεν ἐλαφρὰν περίσσειαν θεϊκοῦ ὀξέος, ὃ χρυσοῦς δὲν διαλύεται. Ἄν ὅμως ἀντὶ θεϊκοῦ ὀξέος προσθέσωμεν ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, ἀμέσως ἢ πλᾶξ τοῦ χρυσοῦ διαλύεται. Ἐνίοτε ἐν τῷ πρὸς δοκιμὴν ὑγρῷ ὑπάρχει ποσότης τις χλωρικῶν ἀλάτων ἐν παρομοίᾳ περιπτώσει ὃ χρυσοῦς δύνατον νὰ διαλυθῇ πως. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ διάλυσις αὕτη μαρτυρεῖ ὅτι τὸ ἐνυπάρχον ὀξύ εἶναι τὸ νιτρικόν.

Τὸ βεβαιότερον ὁμῶς μέσον εἶναι ἡ δρᾶσις τοῦ ὑγροῦ ἐπὶ τοῦ πρωτοθεϊκοῦ σιδήρου. Προσθέτομεν εἰς τὸ ὑγρὸν, τὸ ὅποσον ὑποθέτομεν ὅτι περιέχει τὸ νιτρικὸν ὀξύ, ποσότητα ἴσῃν θεϊκοῦ ὀξέος συγκεκεντρωμένου καὶ καθαρῷ. Εὐθὺς δὲ ὡς ἡ ἐλαφρὰ θερμανσις, ἥτις προκύπτει κατὰ τὴν ἀνάμειξιν τῶν ὑγρῶν, παρέλθῃ, προσθέτομεν ἡσύχως, φροντίζοντες ὅπως μὴ ἀναμιξώμεν τὰ ὑγρά, ποσότητά τινα προσφάτου καὶ καθαρᾶς διαλύσεως πρωτοθεϊκοῦ σιδήρου, ἴσῃν πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ ὀξέος ὑγροῦ. Ἄν ἡ ποσότης τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ᾖναι μικροτάτη, μετὰ χρόνον τινὰ ἄρξεται σχηματιζομένη εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἐπαφῆς τοῦ ὀξείνου ὑγροῦ καὶ τῆς διαλύσεως τοῦ σιδήρου, ζῶνῃ χρώματος ἐρυθροῦ βαθυπορφύρου, ἥτις αὐξάνει μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ καταλαμβάνει ὅλον τὸ ὑγρὸν. Ἄν ὅμως ἡ ποσότης τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ᾖναι μεγαλειτέρα, τὸ βαθύ χρῶμα γίνεται τοσούτῳ βαθύτερον, ὥστε πλησιάζει τὸ μέλαν. Οἱ χρωματισμοὶ οὗτοι ἀφανίζονται διὰ τῆς θερμάνσεως καὶ τὸ ὑγρὸν ἀποχρωματίζεται, ἀποπέμπον ἄτμους κίτρινερύθρους, ὧν εὐκολώτερον παρατηροῦμεν τὴν ὁσμὴν καὶ τὸ χρῶμα, ἂν ἐργαζώμεθα διὰ σωλῆνος κεκλεισμένου τὸ ἐν ἄκρον.

Πολλοὶ καὶ ἄλλοι τρόποι ἀνιχνεύσεως τοῦ ὀξέος τούτου ὑπάρχουσιν· ἀναγράφαντες ὁμῶς τοὺς εὐκολωτέρους καὶ ἀκριβεστέρους, θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐμμείνωμεν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ δυνάμενα κατὰ τὴν δηλητηρίασιν ταύτην νὰ γεννηθῶσιν ἰατροδικαστικὰ ζητήματα, εἶνε ὅμοια ἢ παρόμοια τοῖς ἐκ τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος. Διὸ δὲν θὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα, ὅπως καὶ κατωτέρω, ὅσα ἐκεῖ εἵπομεν.

3. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος.

Ἡ διὰ τοῦ ὀξέος τούτου, σπανιώτερον χρησιμοποιουμένου κατὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν, δηλητηρίασις δὲν εἶναι τόσον συχνή. Καὶ αὕτη δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἀποτέλεσμα ἀβλεψίας ἢ ἀντοκτονίας.

α') Συμπτώματα. Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις. Διάγνωσης. — Τὰ συμπτώματα καὶ αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, αἱ ἐκ τῆς διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος δηλητηρίασεως, εἶναι ὅμοια τοῖς τῆς ἐκ θειικοῦ καὶ νιτρικοῦ ὀξέος. Ἄν δὲ τινα χαρακτηριστικώτερα ὑπάρχῃσι τοιαῦτα εἶναι τοῦτο μὲν τὸ χρῶμα τῶν περὶ τὸ στόμα κηλίδων, αἵτινες εἶναι φαιαὶ ἢ ὑποπόλοι, τοῦτο δὲ τὸ πάχος τῶν ψευδομεμβρανῶν, αἵτινες ἐσχηματίσθησαν ἐπὶ τῶν βλεννομεμβρανῶν, ἐφ' ὧν ἔπεσε τὸ ὀξύ.

β') Χημικὴ ἀνάλυσις. — Ἡ ἀνίχνευσις τοῦ δηλητηρίου τούτου διὰ τῆς χημικῆς ὁδοῦ εἶναι λίαν δύσκολος, ἰδίως ὅτε ἡ ληφθεῖσα ποσότης ᾗν μικρά. Ἡ καλλιτέρα πρὸς τοῦτο μέθοδος, ἡ ὑπὸ τοῦ Tardieu καὶ Roussin ἐφαρμοσθεῖσα εἶναι ἡ ἐξῆς: Τὰ σπλάγχνα καὶ τὰ ἐμέσματα, κατατηγμένα καὶ μετατραπέντα εἰς πόλτον, χωρίζονται εἰς δύο ἴσα μέρη. Καὶ τὸ μὲν τούτων κορέννεται διὰ περισσείας ἀνθρακικοῦ νατρίου, ἀπηλλαγμένου χλωρίου, εἴτα δὲ τίθεται ἐν ὑδρολούτρῳ, ὅπου ἐξατμίζεται μέχρι σχεδὸν ἀποξηράνσεως· τὸ δὲ ἕτερον ἡμῖς ἐξατμίζεται ὁμοίως, ἀλλ' ἄνευ προσθήκης νατρίου. Μετὰ ταῦτα, ἀμφότερα τὰ ἀποξηρανθέντα, ἀπανθρακοῦνται ἐντὸς καψῶν πορσελάνης, πλύνονται δι' ἴσης ποσότητος ἀπεισταγμένου ὕδατος, τὸ δὲ ἀπόπλυμα τοῦτο διυλίζεται. Ἀμφότερα κατόπιν τὰ διυλισθέντα ὑγρὰ ὀξύνονται ἰσχυρῶς διὰ περισσείας νιτρικοῦ ὀξέος καθαροῦ, καὶ τούτοις προστίθεται περίσσεια νιτρικοῦ ἀργύρου. Εἰς ἀμφότερα τὰ παρασκευάσματα σχηματίζεται κατακρήμνισμα, διότι ἐν ταῖς ὀργάνοις καὶ τοῖς θρεπτικοῖς ὑγροῖς περιείχοντο φυσιολογικῶς χλωριούχα ἅλατα· τούτων γενομένων, ἀμφότερα τὰ κατακρήμνισματα παραλαμβάνονται χωριστά, ἐπὶ μικρῶν διυλιστηρίων χαρτίων, πλύνονται μέχρις ἐξαντλήσεως, ξηραίνονται, ἀπανθρακοῦνται μετὰ τοῦ διυλιστηρίου χάρτου ἐπὶ δοχείων ἐκ πορσελάνης, καὶ τέλος ζυγίζονται δι' εὐκισθήτου ζυγοῦ. Ἄν ἡ ποσότης τοῦ χλωριούχου ἀργύρου ᾗναι ἐπικισθητῶς ἢ αὐτῇ καὶ εἰς τὰ δύο μέρη, δυνάμεθα νὰ ἤμεθα βέβαιοι, ὅτι σὺδὸλως ὑπῆρχεν ὑδροχλωρικὸν ὀξύ ἐν τοῖς ὀργάνοις καὶ τοῖς ἐμέσμασιν. Ἄν ὅμως τὸ μέρος τὸ κορεσθὲν διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ νατρίου, παρέσχῃ μεγαλειτέραν ποσότητα χλωριούχου ἀργύρου, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐν ταῖς ὑπόλοις ὕλαις ὑπῆρχεν ὑδροχλωρικὸν ὀξύ.

Πολλάκις ὅμως ἡ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀνίχνευσις τοῦ ὀξέος καθί-

σταται αδύνατος, ἐπειδὴ τὰ χορηγηθέντα τῷ ἄρρώστῳ φάρμακα πρὸς σωτηρίαν μετέβαλον τὴν σύστασιν τοῦ ὀξέος καὶ μετέτρεψαν ἤδη αὐτὸ εἰς χλωριούχα ἅλατα. Διὰ ταῦτα ἄλλοι χημικοὶ καταφεύγουσιν εἰς τὰ ἐξῆς· Ἐὰν μίγματος νιτρικοῦ καλίου καὶ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ὑψώσωμεν ἥπιως τὴν θερμοκρασίαν, σχηματίζεται βασιλικὸν ὕδωρ. Ἄν δὲ ἀντικαταστήσωμεν τὸ νιτρικὸν διὰ τοῦ χλωρικοῦ καλίου, τὸ φαινόμενον παρίσταται ἐντονώτερον. Τοῦτου γνωστοῦ ὄντος, διηθοῦμεν καὶ ὑπόπτους ὕλας δι' ὀθόνης καὶ διυλίζομεν διὰ διυλιστικοῦ χάρτου, ἐμβραχέντος προηγουμένως δι' ὕδατος ὀξεινισθέντος δι' ὀξικοῦ ὀξέος. Ρίπτομεν κατόπιν ἐν τῷ διυλισθέντι ὑγρῷ λεπτὸν τριῆμα χρυσοῦ, συγχρόνως δὲ καὶ μικρά τινα τεμάχια χλωρικοῦ καλίου, καὶ φέρομεν εἰτα τὸ ὑγρὸν ἐντὸς ὑδρολούτρου, ὅπου ἀφίεμεν αὐτὸ εἰς μικρὰν θερμοκρασίαν ἐπὶ μίαν ἢ δύο ὥρας. Ἄν ὑπάρχῃ καὶ παραμικρὰ ποσότης ἐλευθέρου ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, ὁ χρυσοῦς διαλύεται πλείοτερον ἢ ὀλιγώτερον, ἡ δὲ ποσότης τοῦ διαλυθέντος χρυσοῦ μαρτυρεῖ τὴν ποσότητα τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος· προδίδεται δὲ ἡ ποσότης αὕτη διὰ τοῦ πρωτοχλωριούχου κασσιτέρου.

4. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος.

Ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις, ἐνθα ἡ βιομηχανία ἀκμάζει, τὸ ὀξαλικὸν ὄξύ, χρήσιμον λίαν εἰς τὰς τέχνας, πολλάκις ἐγένετο αἰτία δηλητηρίασεως δι' ἀβελψίαν ἢ καὶ ποτε καὶ δι' αὐτοκτονίαν.

α') Συμπτώματα.—Ληθὲν τοῦτο κρυσταλλικὸν εἰς δόσιν 15-30 γραμμάτων, προκαλεῖ κατ' ἀρχὰς ὀξείνόν τινα θερμότητα κατὰ τὸ στόμα, τὸν φάρυγγα, τὸν οἰσοφάγον καὶ τὸν στομάχον, μεθ' ἧς συναισθησὶν τινα σπασμοῦ κατὰ τὸν λάρυγγα καὶ πνιγμονῆς. Ἀμέσως μετὰ ταῦτα τὸ πρόσωπον γίνεται πελιδνόν, τὸ δέρμα ψύχεται καὶ βρέχεται ὑπὸ ψυχρῶν ἰδρώτων. Ἐπέρχονται δὲ καὶ ἔμετοι, ἂν μὲν τὸ ὄξύ ᾖ πικρὸν, ἀμέσως, ἂν ὅμως ᾖ ῥαινωμένον, ἢ βραδύτερον πολὺ ἢ καὶ ποσῶς δὲν ἐπέρχονται. Τὰ ἐμέσματα εἶναι ὀξέα, μαρμαροειδῆ· ἄλλοτε πράσινα, βαθυπράσινα ἢ φαιά, ἐκ βλέννης αἵματι μεμιγμένης, σπανιώτερον μόνον ἐξ αἵματος. Τὸ ἐπιγάστριον ἀλγεῖ φλογερῶς· ἡ κοιλία εἶναι ἀλγεινῶς τεταμένη. Ἐνίοτε ἐπέρχονται σπασμοί, καὶ τέλος μετὰ χρόνον τινὰ κατὰπτωσις. Γενικῶς ἡ κατὰπτωσις αὕτη ὁμοιάζει τυφώδει καταστάσει, καθ' ἣν ὁ πάσχων οὐδὲν τῶν περὶ αὐτὸν αἰσθάνεται· ἔχει τὰ κάτω ἄκρα ισχυρῶς πρὸς τὴν κοιλίαν κακαμμένα καὶ τὴν σιαγόνα συνεσπασμένην, τὸν σφυγμὸν μικρόν,

άνωμαλον καὶ μόλις αἰσθητόν· τὴν ἀναπνοὴν δύσκολον καὶ ἀραιάν. Ταῦτα δὲ πάντα λήγουσιν εἰς θάνατον, ὁ ὁποῖος ἐπέρχεται ὥρας τινὰς ἢ τὸ πολὺ ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου.

β') *Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις.* — Ἄν ὁ παθὼν ἐπιζήσῃ, βλέπομεν καὶ ἐν-
ταῦθα ἐπερχόμενα τὰ φαινόμενα, τὰ ὅποια καὶ εἰς τὰς δηλητηριάσεις διὰ
τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος εἶδομεν. Ἄν ὁμῶς ἀποθάνῃ καὶ ἐνεργηθῇ νεκροφία, αὕτη
δεικνύει τὰ ἐξῆς: Ἡ βλεννομεμβράνη τοῦ στόματος, τῆς γλώσσης, τοῦ
φάρυγγος, τοῦ οἰσοφάγου, τοῦ στομάχου εἶναι γενικῶς λευκῇ. Αἱ περιεχό-
μεναι ἐν τῷ στομάχῳ οὐσίαι εἶναι φαιοῦ χρώματος, συχνάκις ὀξεινοὶ καὶ
συστάσεως πηκτῆς. Ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ στομάχου εἶναι ὠχρά, με-
μαλακυσμένη, καὶ παρουσιάζει πολλαχοῦ ἴχνη ἐκδορᾶς καὶ φλεγμονῆς, ἂν
ὁ θάνατος ἐπῆλθε ταχύς. Τὰ δὲ μικρὰ ὑπὸ τὸν βλεννογόνον ἀγγεῖα φαί-
νονται ὥσπερ πεπληρωμένα μελανοῦ αἵματος. Πολλάκις μεγαλείτερα μέρη
τοῦ στομάχου ἀπαντῶσι κατεστραμμένα καὶ οἰοῦνται γαγγραινωμένα. Ἐνίοτε
καὶ τὰ ἔντερα συμμετέχουσι δεικνύοντα σημεῖα φλεγμονῆς· τὸ αἷμα γενι-
κῶς χροιάς ἀνοικτῆς. Οἱ πνεύμονες ἐνίοτε ὑπεραιμικοὶ καὶ ἡ καρδία καὶ
τὰ μέγιστα ἀγγεῖα πλήρη αἵματος.

γ') *Θεραπεία.* — Παρομοία καὶ ἐπὶ δηλητηριάσεως διὰ θεϊκοῦ ὀξέος.

δ') *Διάγνωσις.* — 1) Ἐκ τῶν συμπτωμάτων, ἡ τυφώδης κατὰστασις καὶ
τὸ λευκὸν τῶν κηλίδων μαρτυροῦσι περὶ τοῦ ὀξάλικοῦ ὀξέος.

2) Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως. — Ἡ ἀνίχνευσις τοῦ ὀξάλικοῦ ὀξέος
εἶναι εὐκόλος. Πρὸς τοῦτο, καταταμόντες τὰ σπλάχνα καὶ μετὰ τῶν ἑμε-
σμάτων μετατρέψαντες εἰς πόλτον, θέτομεν ἐν κάψῃ ἐκ πορσελάνης καὶ
ἐξατμίζομεν ἐν ὑδρολούτρῳ σχεδὸν μέχρι ξηροῦ· εἶτα δὲ παραλαμβάνομεν
δι' οἶνοπνεύματος 85°, τὸ ὅποion καὶ διαλύει τὸ ὀξάλικόν ὀξύ. Τὸ οἶνο-
πνευματοῦχον τοῦτο ὑγρὸν ἐξατμίζομεν πάλιν ἐν ὑδρολούτρῳ μέχρι ξηροῦ
καί, παραλαμβάνοντες δι' ὕδατος ἀπεσταγμένου, διηθεύομεν, καὶ εἰς τὸ διη-
θηθὲν ὑγρὸν προσθέτομεν ἐλαφρὰν περίσσειαν ὀξικοῦ ἁσβεστίου· τέλος δὲ
τὸ προελθὸν κατακρήμνισμα πλύνομεν δι' ὕδατος ἀπεσταγμένου, εἶτα οἶ-
νοπνεύματος καὶ ἀποξηραίνομεν.

Τὸ προϊόν τοῦτο, εἰσαχθὲν ἐν σωλῆνι κεκλεισμένῳ ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους,
μόνον εἴτε μετὰ περισσεύας θεϊκοῦ ὀξέος συγκεκεντρωμένου, θερμαίνομεν ἐκ
τοῦ ἐλευθέρου ἄκρου τοῦ σωλῆνος. Ἀποσύνθεσις λαμβάνει ταχέως χώραν,
καὶ τὸ ἐκλυόμενον ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος, ἀνάπτει καὶ καίεται μετὰ φλο-
γὸς κυανῆς. Ὁμοίως λειοτριβηθὲν τὸ προϊόν τοῦτο ἐν ἱγδίῳ μετὰ οἶνοπνεύ-
ματος 85° καὶ σταγόνων τινῶν θεϊκοῦ ὀξέος, ἀποσυντίθεται εἰς ὀξάλικόν
ὀξύ, τὸ ὅποion ἐλευθεροῦται, καὶ ἁσβεστον, ἧτις ἐνοῦται τῷ θεϊκῷ ὀξεί.
Ταῦτα δὲ ταχέως χωρίζομεν, ἂν διυλίσωμεν διὰ διυλιστικοῦ χάρτου,
ὅστις ἀφίνει νὰ διέλθῃ τὸ ὀξάλικόν ὀξύ, δὲν ἐπιτρέπει δὲ τὴν διόδον εἰς

τὸ ἀδιέλκτον θεϊκὸν ἀσβέστιον. Τοῦ διυλισθέντος ὕγρου τὸ οἰνόπνευμα εὐκόλως διώκομεν διὰ τῆς θερμάνσεως· τὸ δὲ ὑπολειφθέν, παραλαβόντες δι' ἀφθόνου ἀπεσταγμένου ὕδατος κορέννουμεν δι' ἀμμωνίας. Τούτων γενομένων, προσθέτομεν διαυγῇ διάλυσιν θεικοῦ ἀσβεστίου· τότε δὲ καὶ μικρὰ ποσότης ὀξαλικοῦ ὀξέος ἂν ὑπάρχῃ, ἀπολαμβάνομεν λευκὸν κατακρημνισμα ὀξαλικοῦ ἀσβεστίου, ἐντελῶς ἀδιαλύτου ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἂν δι' ὀξικοῦ ὀξέος ᾖναι ὠξείνισμένον τοῦτο, ἀλλὰ διαλυτοῦ ἐν ὀλίγαις σταγόσιν ὕδροχλωρικοῦ καὶ νιτρικοῦ ὀξέος.

Ἄλλη ἀνίχνευσις ἐπίσης εὐκόλος καὶ ἐπιτυχὴς γίνεται διὰ τῆς ἀνύδρου κινίνης. Ἄλλ' ἂν θέλωμεν νὰ ἀπομονώσωμεν ἐντελῶς τὸ ὀξαλικὸν ὀξύ, πρέπει νὰ κατακρημνίσωμεν τοῦτο δι' ἐνὸς τῶν ἀλάτων τοῦ μολύβδου.

Σημειωτέον τέλος, ὅτι, ἂν ἐλήφθησαν ἀντίδοτα πρὸ τοῦ θανάτου, πρέπει μετὰ προσοχῆς νὰ ἀπομονωθῶσι ταῦτα πρὸ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως· καὶ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐξακριβωθῇ, μήτοι ὁ ἄνθρωπος ἐπασχεν ὀξαλουριαν, ἢ ἐφαγε φαγητὰ περιέχοντα ὀξαλικὸν ὀξύ.

Παρόμοιοι εἶναι αἱ ἀδηλητηριάσεις διὰ τοῦ συγκεκεντρωμένου ὀξικοῦ ὀξέος (ρίζικοῦ), ὅπως καὶ τοῦ τρυγικοῦ ὀξέος, περὶ ὧν περιττὸν θεωροῦμεν νὰ ἐπιμεινῶμεν.

Β' Ἀλκάλια.

Ἡ δρᾷσις τῶν ἐν γένει ἀλκάλων διαφέρει· διότι, ἐνῷ τινὰ τούτων, οἷα ἡ ἀμμωνία, τὸ κάλι, τὸ νάτριον, δρῶσιν ὡς καυστικὰ καὶ ἡ δρᾷσις αὐτῶν ὁμοιάζει τῇ τῶν ὀξέων, ἄλλα, οἷα ἡ βαρία μόνον ἐρεθιστικὰ εἶναι ἢ ἔτι ὀλιγώτερον, ὅπως ἡ ἄσβεστος, ἥτις μόνον ὡς ἄνυδρος δύναται νὰ παραγάγῃ φαινόμενα ἐκ τῆς θερμότητος, προκαλουμένης κατὰ τὴν μετὰ τοῦ ὕδατος ἢ τῶν ὀργανικῶν ἰστῶν ἐπαφὴν. Ἐν γένει ἡ δρᾷσις τῶν συγκεκεντρωμένων ἀλκάλων ὁμοιάζει πολὺ τῇ τῶν ὀξέων. Τὰ ἐμέσματα ὁμῶς εἶναι οὐχὶ ὀξέα, ἀλλ' ἀλκαλικά.

1. Δηλητηριάσις διὰ τοῦ καλίου καὶ νατρίου.

Ἐν Εὐρώπῃ ἡ χρῆσις τῶν καυστικῶν ἀλκαλίων, ἰδίως δὲ τῶν σκευασιῶν τοῦ καλίου καὶ νατρίου, εἶναι λίαν συχνὴ εἰς τὰς τέχνας. Αἱ ἐκ τού-

των ἄρα δηλητηριάσεις οὐχὶ τόσον σπάνιαι, ὅσον παρ' ἡμῖν· διότι τὸ μὲν ἀνθρακικὸν κἄλι καὶ νάτρον εἰς ποσότητα 15-20 γραμμάτων, τὸ δὲ ὕδωρ τῆς Ζαθέλλης εἰς δόσιν 150-200 γρ. ἐπιφέρουσι φαινόμενα θανατηφόρα.

α') *Συμπτώματα*.—Τὰ διὰ τοῦ καλίου καὶ νατρίου δηλητηρία φαινόμενα εἶναι τὰ αὐτά. Ἐπέρχονται δὲ ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου. Ἀρχονται δὲ διὰ συναισθήσεως καύσου καὶ συσφίξεως κατὰ τὸ στόμα, τὸν οἰσφάγον καὶ τὸν στόμαχον, οἷς ταχέως ἀκολουθεῖ πόνος δριμύς καὶ ἔμετος. Ἡ στενοχωρία εἶναι μερίστη· τὰ μέλη συγκινεῖνται σπασμωδικῶς καὶ λυγξ ἐπίμονος μετ' ἐκτάκτου ἐντάσεως ἀναφαίνεται. Μετὰ μικρὸν ἐπέρχονται κωλικοὶ καὶ ἀποδευσεῖς λευκαί, αἱματοφυρτοὶ καὶ συχναί· ψῦξις γενικὴ τοῦ σώματος καὶ θάνατος. Συνηθέστερον τὸ μοιραῖον τέλος βραδύνει, καί, τῶν πρώτων φαινομένων παρελθόντων, ὁ πάσχων φθίνει ὑπὸ φαινόμενα χρονίας φλεγμονῆς τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, ἥτις δύναται νὰ διαρκέσῃ τρεῖς καὶ τέσσαρας μῆνας.

β') *Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις*.—Αἱ ἀπαντῶσαι ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις κατὰ τοῦτο κυρίως διαφέρουσι τῶν ἐκ τῶν ὀξέων, ὅτι εἶναι μὲν πολλάκις ὀλιγώτερον βαθεῖαι, πάντοτε ὅμως πλείονον ἐκτεταμέναι. Εἰς δὲ τὰς ὀξυτάτας περιστάσεις εὐρίσκομεν εἰδός τι ὑγρᾶς γαγγραινῆς ἢ διαχυτοῦ μαλακύνσεως, οὐ μόνον τῆς βλεννομεμβράνης, ἀλλὰ ὁλοκλήρου τοῦ στομάχου. Εἰς τὰς χρονίας περιστάσεις αἱ ἀλλοιώσεις, κατ' οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἀλλοιώσεων, ἃς ἐπιφέρουσι τὰ ὀξέα.

γ') *Χημικὴ ἀνάλυσις*.—Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν δηλητηρίων τούτων μεθόδων, πρέπει νὰ ἀναμνήσωμεν τὰ ἐξῆς: Πρῶτον, ὅτι φυσιολογικῶς ὑπάρχουσιν ἐν τῇ συστάσει τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἄλλα τινὰ καλίου καὶ νατρίου, ἅτινα καὶ πρέπει νὰ ἀποχωρίσωμεν, πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς ἀναζήτησιν τῶν καυστικῶν ὀξειδίων. Καὶ δεύτερον, ὅτι τοῦ καλίου καὶ νατρίου τὰ καυστικὰ ὀξειδια ταχέως ἐκ τῆς ἐπηρείας τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος μετατρέπονται εἰς ἀνθρακικὸν νάτρον καὶ ἀνθρακικὸν κἄλι. Ἐκ δὲ τούτου πρέπει νὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι, προκειμένου περὶ ἐμεσμάτων, τότε μόνον ἐν αὐτοῖς δὲν θὰ εὕρωμεν ἀνθρακικὸν κἄλι καὶ ἀνθρακικὸν νάτρον, ὅτε ἀμέσως συνελέξαμεν αὐτά· προκειμένου δὲ περὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, ἐν ᾧ οὐχὶ τόσον εὐκόλως εἰσέρχεται ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, ὅτι δυσκολώτερον μὲν ἢ μετατροπὴ αὕτη γίνεται, ἀλλὰ πάντως γίνεται μετὰ τινὰ χρόνον. Τούτων γνωστῶν ὄντων, ἡ μέθοδος, ἣν πρόκειται νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν δηλητηρίων τούτων, ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ ᾔηται διττή. Μία μὲν, ἂν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἀμέσως, καὶ ἡ νεκροψία, ταχύτατα γενομένη καὶ τὰ ἐμέσματα ταχύτατα συλλεγέντα, παρέχουσιν ἡμῖν νῶπᾱ τὰ πρὸς ἐξέτασιν. Καὶ μίαν, ἂν

ἡ νεκροψία ἐγένετο μετὰ χρόνον, ὅτε τὸ πτώμα ἐξεχώσθη, καὶ βεβαίως τὰ καυστικά ἀλκάλεια μετεσχηματίσθησαν εἰς ἀνθρακικά.

α') Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, παραλαβόντες τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα, τέμνομεν αὐτὸν εἰς μικρότατα τεμάχια καὶ θέτομεν εἰς εὐρύλαιμον φιάλην, κατὰ τὸ ἥμισυ πεπληρωμένην ἀπεσταγμένου ὕδατος βεβρασμένου καὶ ψυχρανθέντος· ἂν καὶ ἐμέσματα πρόσφατα συνελήγσαν, ῥίπτομεν καὶ ταῦτα ἐν τῇ φιάλῃ καὶ πληροῦμεν αὐτὴν δι' ὁμοίου ἀπεσταγμένου καὶ βεβρασμένου ὕδατος. Ἀρέντες δὲ τὰ ἐν τῇ φιάλῃ εἰς κατεργασίαν ὑπὸ τὴν ἀτμοσφαιρικὴν θερμοκρασίαν ἐπὶ 12 ὥρας, ἐνέθετομεν εἰτὰ ἐν ὀθόνη, βραχείᾳ δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος, ἐκθλίβομεν, καὶ τὸ προελθὸν ὑγρὸν διηθοῦμεν διὰ τοῦ διυλιστικοῦ χάρτου τοῦ Βερζελίου ἐντὸς συσκευῆς κεκλεισμένης ὑπὸ κώδωνα ὑέλινον. Τὸ ὑγρὸν, τὸ ὅποιον ἡρέμα διηθεῖται, ἔχει χρῶμα λευκάζον καὶ ἀντιδρασὶν ἀλκαλικήν.

Εὐθὺς δὲ ὡς παύσῃ νὰ διηθῇται ὑγρὸν, τὸ ἐκρεῦσαν διαιροῦμεν εἰς δύο ἰσα μέρη. Καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον τούτων, παραλαβόντες ὅξυ τι ὑγρὸν διὰ σωληναρίου ἡριθμημένου, χέομεν κατὰ σταγόνας, χωροῦντες οὕτως εἰς τὴν μέτρησιν τοῦ περιεχομένου ἀλκάλειος, καθ' ἃ ἡ χημεία διδάσκει. Εἰς δὲ τὸ δεύτερον χέομεν συγκεντρωμένης καὶ ἐντελῆς οὐδετέρας διαλύσεως χλωριούχου βαρίου τοσοῦτον, ὅσον ἀρκεῖ ὅπως παύσῃται πᾶν κατακρήμνισμα, ὅτε πᾶν τὸ ἀνθρακικὸν ἀλκάλι ἀποχωρίζεται ἐν εἰδὲ ἀδιαλύτου ἀνθρακικοῦ βαρίου, τοῦθ' ὅπερ βεβαιοῦμεν διηθοῦντες τὸ ὑγρὸν, τὸ ὅποιον δὲν πρέπει νὰ δεικνύῃ ἀντιδρασὶν ἀλκαλικήν. Ἀλλ' ἂν μετὰ τὴν γενομένην ἐπεξεργασίαν τὸ ὑγρὸν διατηρῇται πάντοτε ἀλκαλικόν, τοῦτο σημαίνει, ὅτι ποσὸν τι ἀλκαλικῶν ὀξειδίων ὑπὸ τὴν μορφήν καυστικῶν ἀλκάλων ἐνυπάρχει ἐν τοῖς ὀργάνοις, ἐξ ὧν ταῦτο ἐλήφθη. Καὶ τότε δι' ἐξέτασews, ὅπως εἰς τὸ πρῶτον ἥμισυ ἐφηρμόσαμεν, ὀρίζομεν τὸ ποσὸν τούτων.

β') Ὅταν ὁμως τὰ πρὸς εξέτασιν σπλάγχνα προέρχωνται ἐκ πτώματος, εἴτε ἐκταφέντος ἀργά, εἴτε εἰς ὃ ἡ νεκροψία ἐγένετο ἀφ' οὗ ἤδη ἡ σῆψις ἤρξατο, τότε τὸ ζήτημα περιπλέκεται. Διότι γνωστόν, ὅτι ἐν ἐκ τῶν πρώτων κατὰ τὴν σῆψιν ὀργανικῶν οὐσιῶν ἀναπτυσσομένων προϊόντων, εἶναι ἡ ἀνθρακικὴ ἀμμωνία, ἥς αἱ ἀντιδράσεις αἱ αὐταὶ καὶ αἱ τοῦ ἀνθρακικοῦ νατρίου καὶ καλίου. Ἵνα λοιπὸν ἀποφύγωμεν τὴν ἐκ τούτων σύγχυσιν, ἀνάγκη νὰ καταφύγωμεν εἰς ἄλλην μέθοδον, τὴν ἐξῆς: Καταταμώντες εἰς μικρότατα τεμάχια τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα, ἀφίεμεν νὰ διαμοσχευθῇ ἐν ὑποθέρμῳ (40°) ἀπεσταγμένῳ ὕδατι ἐπὶ 12 τοῦλάχιστον ὥρας. Μετὰ τοῦτο ἐκθλίβομεν ἐντὸς ὀθόνης καὶ τὸ ἐκρεῦσαν διηθοῦμεν διὰ διυλιστικοῦ χάρτου τοῦ Βερζελίου. Ἐξατμίσαντες δὲ ἐπὶ χρόνον τοῦτο ἐν ὑδρολούτρῳ, θερμαίνομεν εἰτὰ εἰς 120°, μέχρις οὗ πᾶσα ἀμμωνιοῦχος ὁσμὴ ἀποπτῇ, καὶ ἀφίεμεν νὰ ψυχρανθῇ, ὅταν ἤδη χάρτης ἐρυθρὸς τοῦ

ἡλιοτροπίου ἐκτεθείς ὑπεράνω τοῦ ὑπολείμματος δὲν μετατρέπεται εἰς κυανοῦν. Παραλαβόντες μετὰ ταῦτα τὸ ὑγρὸν διὰ μικρᾶς ποσότητος ἀπεσταγμένου καὶ ὑποθέρμου ὕδατος, διηθοῦμεν ἐκ νέου καὶ μιγνύομεν ἐν καλῶς πεπωμασμένῳ ἀγγεῖῳ μετὰ τριπλασίου τὸν ὄγκον οἰνοπνεύματος 90°. Μετὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ταύτην, ἀφίεμεν νὰ κατακρημινισθῇ, καί, παραλαβόντες τὸ ἔζημα καὶ πλύναντες πολλάκις, ξηραίνομεν καὶ ἀπανθρακοῦμεν ἐν κάψῃ ἐκ πορσελάνης· εἶτα, μετὰ τὴν ἀπόψυξιν, βρέχομεν τὸ ὑπόλειμμα δι' ὕδατος ἀπεσταγμένου ζέοντος, καὶ διηθοῦμεν. — Τὸ δὲ διηθηθὲν τοῦτο ὑγρὸν ὑποβάλλομεν εἰς ἐξέτασιν, ἂν περιέχῃ ποσότητα ποτάσσης ἢ σόδας, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν. Καὶ τότε μόνον ἀποφανίμεθα περὶ δηλητηριάσεως, ὅταν ἡ εὐρεθεῖσα ποσότης ᾖ μεγάλη λίαν.

2. Δηλητηρίασις δι' ἀμμωνίας.

Ἡ ἀμμωνία εἶναι δραστήριον δηλητήριον, διότι φέρει τὸν θάνατον παθεῖσα εἰς ποσότητα 50 γρμ. Ἄν δὲ αἱ δι' αὐτῆς δηλητηριάσεις δὲν ᾖσαι συχναί, αἱ δὲ σπάνια προέρχονται μᾶλλον ἐξ ἀβλεψίας, τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὸ πνιγνὸν τῆς ὁσμῆς, ἥτις καὶ τὸν μᾶλλον ἀποφασισμένον εἰς αὐτοκτονίαν ἀποτρέπει.

Συμπτώματα. — Τὰ τῆς δηλητηριάσεως φαινόμενα, μετὰ τὴν κατάποσιν τῆς ἀμμωνίας, ἀμέσως ἐκρήγνυνται ἔντονα. Οἱ λαβόντες ἀμέσως αἰσθάνονται στενοχωρίαν φοβεράν, πνιγμονήν, σύσπασιν, καὶ πόνους τρομερούς, ὡσεὶ ἐσχίζετο ὁ στόμαχος αὐτῶν. Οἱ δὲ πόνοι οὗτοι, ἐδράζοντες κυρίως εἰς τὸν λαιμὸν καὶ τὸ ἐπιγάστριον, εἶναι ἐνίοτε τοσοῦτ' μεγάλοι, ὥστε προκαλοῦσι λιποθυμίαν. Μετὰ τούτων ἐπέρχεται δυσκολία μεγίστη εἰς τὴν κατάποσιν καὶ ἔμετοι βλενώδεις, αἵματι πεφυρμένοι. Τὸ πρόσωπον γίνεται ὡχρόν, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπλανεῖς καὶ ἐνειμένοι, τὰ χεῖλη μεγάλως ἐξωδηκῶτα, παρουσιάζουσιν ἐρυθρότητα ἐκτεινομένην πρὸς τὸ στόμα καὶ τὸν φάρυγγα. Ἡ φωνὴ εἶναι ἐσβεσμένη, ὁ σφυγμὸς βραδὺς καὶ ἀνώμαλος καὶ ἡ πίεσις τοῦ στήθους μεγάλη, συνοδευομένη ὑπὸ ἰσχυρᾶς καταρροϊκῆς βηχός. Τὸ χρῶμα λαμβάνει ἐνίοτε χροιάν ἱτερικὴν, ἢ καλύπτεται ὑπὸ πλακῶν ἐρυθρήματος ἢ πορφυρᾶς, ἢ καὶ ποτε καταλαμβάνεται ὑπὸ ἐρίσου-πέλατος. Ἡ κοιλία εἶναι ἀλγινή· καὶ ἐνίοτε μὲν ἐπέρχεται στῦψις ταύτης, τὸ συνηθέστερον ὅμως παρατηροῦνται ὀρρώδεις κενώσεις, αἱματόφυρτοι, ἀκούσαιοι. Τὰ οὖρα εἶναι σπάνια καὶ αἱματηρά. Πολλάκις τέλος ἔντονοι πόνοι ὅλως ἐκτάτως ἀναφαίνονται κατὰ τὰ μέλη. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ σφυγμὸς σμικρύνεται καὶ ἀφανίζεται· δύσπνοια ὀδυνηρά προηγείται τῆς ἁγωνίας, καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται ταχέως, ὥρας τινὰς ἢ τὸ συνηθέστερον

δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν κατάποσιν τοῦ δηλητηρίου. — Σπανίως, κατὰ τὴν ὥραν τῆς καταπόσεως, ἀμμονία εἰσέδω ἐν τοῖς βρόγχοις καὶ ταχύτερον προεκάλεσε τὸν θάνατον ἕνεκα πνιγμονῆς, ὅτε φοβερὰ βῆξ καὶ ἀφθονοὶ βρόγχοι μαρτυροῦσι περὶ τοῦ γεγονότος. Σπανίως τέλος τὰ φαινόμενα μετατρέπονται εἰς νευρικά καὶ κομματικά, ὅτε ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο διὰ τοῦ καλουμένου κατευναστικοῦ ὕδατος τοῦ Ρασπάλ, τὸ ὁποῖον περιέχει καφεοράν.

Ἄν ὅμως ἡ ποσότης τῆς ἀμμονίας δὲν ἦτο ἀρκετὴ νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον, ἢ τὰ κατ'ἀλλήλα ἀντίδοτα, ἐν ὧρα χορηγηθέντα, παρεκώλυσαν τὴν δρᾶσιν τοῦ δηλητηρίου, ὃ παθὼν δύναται νὰ συνέλθῃ. Καὶ τότε, — πλὴν τῶν φλογιστικῶν φαινομένων τῶν πρώτων πεπτικῶν ὁδῶν καὶ τῶν φαινομένων ἀπὸ τοῦ στήθους, τὰ ὅποια καθ' ἑκάστην βελτιοῦνται, ἀφ' ἧς ὁ ὄργανισμὸς ἀντέδρασεν, ὁ σφυγμὸς γίνεται ζωηρότερος καὶ ὁ τόνος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κυκλοφορίαν καὶ τὴν ζωὴν, — τὸ κυριώτερον ἐκ τῶν ἐπιμενονόντων φαινομένων εἶναι ἡ σιελόρροια, ἥτις εἶναι τοσοῦτον ἀφθονος, ἐνίοτε, ὥστε παρατηρήθῃ ποτὲ ὅτι δηλητηριασθεῖς τις ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀπέπτυσε τρεῖς λίτρας σιέλου.

·*Ἀνάτομικαὶ ἀλλοιώσεις.* — Αἱ χαρακτηριστικαὶ ἀλλοιώσεις, ἃς ἀποκαλύπτει ἡ νεκροψία, εἶναι ἐρυθρότης ἐντονος πάσης τῆς βλεννομεμβράνης τῶν πρῶτων πεπτικῶν ὁδῶν, καὶ ποτε δὲ ὑποβλέννειος αἱμορραγία καὶ φλεγμονή. Τὸ ἥπαρ καὶ οἱ νεφροὶ παρουσιάζουσιν ἐνίοτε σημεῖα λιπώδους ἐκφυλίσεως. Ἐν τοῖς πνεύμοσι, πλὴν τῆς καταρρώδους παθήσεως, εὐρίσκωμεν ἐνίοτε μεμβρανώδεις ἐξιδρώσεις, ἀληθῆς βρογχικὸν κρούπ, καὶ ὑπεραιαίαν καὶ ἡπάτωςιν τοῦ πνευμονικοῦ παρεγχύματος. Τὸ αἷμα ροῶδες

³Αντίδοτα. Μετὰ τὰ προκαλοῦντα ἔμετον, καταλληλότερα εἶναι ποτὰ ὑπόξεια βλενωδὴ καὶ τὸ γάλα. Μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τῶν πρώτων παυνομένων τὰ ἀντιφλογιστικά.

Διάγνῳσις — α. — Ἐκ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων. — Εἰς τὴν ἐξ ἀμμιωνίας δηλητηρίασιν δύο τιὰ πρέπει νὰ σημειωθῶσιν ὡς εἰδικώτερον χαρακτηρίζοντα τὴν πάθησιν: ἡ διαλυτότης τοῦ αἵματος, τὸ ὅποιον εἶνα, ῥοῶδες, δὲν πῆγνυται καὶ διευκολύνει τὰς αἱμορραγίας· καὶ δεύτερον ἡ στεάτωσις τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν, τοῦθ' ὅπερ μόνον ἐπὶ δηλητη-
ριασέως διὰ φωσφόρου ἀπαντᾷ.

β' Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως. — Ἡ ἀνίχνευσις τῆς ἀμμωνίας τότε μόνον εἶναι δυνατή, ἂν ἡ νεκροψία ἐγένετο σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον. Τοῦτο δέ, τὸ μὲν διότι ἡ ἀμμωνία, ὡς πτητικὴ οὐσία, ταχέως ἀφίπταται καὶ ἀφανίζεται, τὸ δὲ διότι, εὐθύς ὡς ἡ σήψις φανῇ, ἐκ τῶν πρῶτων σχηματιζομένων οὐσιῶν εἶναι τὰ ἀμμωνιακὰ ἔλκτα καὶ ἡ ὑδρο-

κή και ἀνθρακική ἀμμωνία, τὰ ὅποια ἀδύνατον νὰ διακρίνωμεν τοῦ λητηρίου.

Ἄν λοιπὸν ἡ ληφθεῖσα ποσότης ἦν μεγάλη καὶ ἡ νεκροφία ἐγένετο τα-
ως, ἡ ἀνίχνευσις τελεῖται λίαν εὐκόλως. Διότι πρῶτον μὲν τὸ σῶμα, ιδίως
οἰσοφάγος, ὁ στόμαχος καὶ τὸ δωδεκαδάκτυλον ἀναδίδουσιν ὁσμὴν ἀμ-
ωνίας· ἔπειτα ὁ ἐρυθρὸς τοῦ ἡλιοτροπίου χάρτης τεθεῖς ἐπὶ τῶν βλεν-
θεμβρανῶν ἢ ὑπὲρ ταύτας ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀνακτᾷ τὴν κυανὴν αὐτοῦ
οἶαν. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἐμεσμάτων, ἂν δὲν ἐδόθησαν
τιδота καὶ ἄφθονα ποτά.

Ἄν ὅμως ἡ χρόνος πλειότερος παρῇλθεν, ἢ τὸ δηλητήριον ἡραιώθη με-
λως δι' ἄφθόνων ποτημάτων, τότε ἀνάγκη τὸ ὑπάρχον ἔτι ἐν τῷ ὄρ-
νισμῷ νὰ συγκεντρωθῇ. Πρὸς τοῦτο χωροῦμεν ὡς ἐξῆς : Διαιρέσαντες
λεπτότατα τεμάχια τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα, ἐνθέτομεν ἐν μεγάλῳ σω-
ληνοφόρῳ κέρατι μετὰ τῶν ἐμεσμάτων καὶ τοσαύτης ποσότητος ἀπεσταγ-
μένου ὕδατος, ὅση ἀρκεῖ ὅπως καταστήσῃ τὸ μίγμα λίαν ροῶδες. Τούτου
νομένου, ἐνοῦμεν τὸ κέρας μετ' ἀποψυκτῆρος τοῦ Liebig καὶ μετὰ προσ-
θήκης ἀποστάζομεν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, ὥστε τὰ τελευταῖα προϊόντα
συγκεντρωμένα νὰ μὴ παρουσιάζωσιν ἔτι ἀλκαλικὴν ἀντίδρασιν ἐπὶ τοῦ
ἄρτου τοῦ ἡλιοτροπίου. Ἄν δὲ ἡ ἀνάγκη καλέσῃ αὐτό, προσθέτομεν
ἰὸν ὕδωρ καὶ προβαίνομεν εἰς νέαν ἀπόσταξιν. Μετὰ ταῦτα, παραλα-
βόντες τὰ τῆς ἀποστάξεως ὑγρά καὶ κορέσαντες διὰ μικρᾶς περισσεΐας
εὐκκοῦ ὀξέος, ἐξατμίζομεν εἰς ὑδρόλουτρον ζέον, μέχρι τελείας ἀποξηράν-
σεως, καὶ τὸ ὑπόλειμμα εἰσάγομεν ἐν μικρῷ ὑελίνῳ κέρατι σωληνοφόρῳ
ἐτὰ ἀποψυκτῆρος Liebig, οὗ τὸ ἄκρον ἐμβάπτεται ἐντὸς ἑκατοστῶν τινῶν
οὔ μέτρου ὕδατος ἀπεσταγμένου, κεκλεισμένου ἐν φιαλιδίῳ, τὸ ὅποιον πε-
θάζεται πύγῳ. Τούτων παρασκευασθέντων, χέομεν διὰ μιᾶς διὰ τοῦ σω-
λῆνος συγκεντρωμένην διάλυσιν καυστικοῦ καλίου, κλείομεν ἀμέσως τὴν
πὴν διὰ πώματος, καὶ θερμαίνομεν ἡσυχῶς τὸ κέρας. Ἡ ἀμμωνία ἐκλύε-
ται καὶ διοχετευομένη διὰ τοῦ σωλῆνος διαλύεται ἐν τῷ πεπηγότῳ ὕδατι
οὔ φιαλιδίου. Ταύτης δὲ εὐκόλως βεβαιοῦμεν τὴν παρουσίαν διὰ τῶν
ἐντιδραστηρίων, ὅπως ἡ Χημεία διδάσκει.

γ') Δραστικά.

Καλοῦμεν δραστικὰ ἢ δραστικὰ καθάρσια φυτικὰς τινὰς οὐσίας θερα-
πευτικὰς, ὧν ἡ ἐνέργεια ἐν μικρᾷ μὲν ποσότητι ἐκδηλοῦται ὡς καθαρτικῇ,
ἐν μεγαλειτέρᾳ ὅμως ἢ ἂν παρακαίρως δοθῶσιν, εἶναι δηλητήριος. Μεταξὺ

τούτων συχνότερα συγκαταλέγονται ὁ λευκὸς ἐλλέβορος (*Veratrum album*), αἱ κολοκυνθίδες (*Colocynthides*), τὸ σικτὸν κόμμι (*Gummi guttae*) ἡ βρυονία (*Bryonide*), τὸ εὐφόρβιον (*Euphorbia lathuris*), τὸ κολχικόν (*Colchicum autumnale*), ἡ πέα τοῦ πηγάρου (*Ruta graveolens*), τὸ κροτώριον ἑλαϊον (*Croton tiglium*) κτλ.

Ἡ ἐκ τῶν δραστικῶν τούτων δηλητηρίασις συνηθέστερον μὲν συμβαίνει δι' ἀβλεψίαν· ἐνίοτε διότι ἐγένετο χρῆσις τινων τούτων πρὸς ἑκτρώσιν, ἄλλοτε τέλος δι' ἄτοπον χορήγησιν ἢ σύγχυσιν.

Συμπτώματα. — Πᾶσαι αἱ οὐσίαι αὗται παρουσιάζουσι δρᾶσιν λίαν ὁμοιάζουσαν. Δηθθεῖσαι εἰς δόσιν δηλητηρίου προκαλοῦσι μικρὸν μετὰ τὴν ἐν τῷ στομάχῳ εἰσαγωγὴν φλογεροῦς πόνους κατὰ τὴν κοιλίαν, ναυτίαν, ἐμέτους χολώδεις συχνούς καὶ ἀλγεινούς, κενώσεις ὑδαρεῖς, ἀφθόνους, δυσεντερικὰς, χολερειδεῖς, αἱμορραγικὰς· μετὰ δὲ τούτων ψύξιν γενικήν, σμίκρυνσιν τοῦ σφυγμοῦ, τυφώδη κατὰστασιν, σπασμούς, παραλύσεις καὶ τέλος τὸν θάνατον, ὅστις ἐπέρχεται 24 — 48 ὥρας μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου.

Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Κατὰ τὴν νεκροψίαν εὐρίσκωμεν τὰ ἔντερα βαθέως βεβλαμμένα καὶ πολὺ πλείοτερον ἢ ὅσον τὸν στόμαχον· πεπληρωμένα δὲ ὑγροῦ κροκιδώδους, ὑπολεύκου ἢ αἱματοφύρτου, ἐνίοτε δὲ καὶ καθαροῦ αἵματος· τὴν βλεννομεμβράνην αὐτῶν μεμαλακυσμένην, καὶ ἔλκη ἐπ' αὐτῆς διεσπαρμένα καὶ μαύρας κηλίδας ἢ καὶ πλάκας γαγγραινώδεις. Μετὰ δὲ τούτων πάντα τὰ ἐντόσθια, ἰδίως τὸ ἥπαρ καὶ τὸν σπλῆνα, μεγάλως μεμαλακυσμένα.

Διάγνωσις. — Ἡ διὰ τῶν δραστικῶν δηλητηρίασις, δυνατόν νὰ συγχυθῇ πρῶτον μὲν πρὸς νόσους τινὰς τῆς κοιλίας, δεύτερον δὲ πρὸς τὰς διὰ τῶν ὀξέων καὶ ἀλκάλων δηλητηρίασεις· ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῶν πρώτων ἡ συνδρομὴ τῶν συμπτωμάτων εὐκόλως διακρίνει, ἀπὸ δὲ τῶν δευτέρων ἡ ἔλλειψις τῶν ἀλλοιώσεων καὶ βλαβῶν τῶν πρώτων πεπτικῶν ὁδῶν ἀρκεῖ νὰ ἀποχωρίσῃ.

Ἄλλ' ἂν εὐκόλος ᾖναι ἡ διάκρισις ἀπὸ ἄλλων παθήσεων καὶ δηλητηριάσεων, δυσκολωτάτη, ἂν μὴ ἀδύνατος, εἶναι ἡ ἀπ' ἀλλήλων. Διότι πάντα σχεδὸν ἔχουσι τοσοῦτον ὅμοιον δρᾶσιν, ὥστε ἐκ τῶν συμπτωμάτων οὐδὲν δυνάμεθα διακριτικὸν νὰ παραδεχθῶμεν. Πλὴν ὁμως τούτου ἡ Χημεία εἰς οὐδὲν ἔρχεται βοηθήσουσα, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εἰς οὐδὲν ἀκριβὲς αὕτη φθάνει. Ἡ δὲ διὰ πειραμάτων ἐξακριβώσις καὶ αὕτη οὐδὲν κατορθοῖ.

Διὰ τοῦτο εἰς παρομοίας περιστάσεις ὁ ἰατροδικαστὴς χρεωστὲί ἐπιμελῶς νὰ συλλέξῃ πάντα τὰ ἐμέσματα καὶ μετ' ἐπιστάσεως νὰ ἐξετάσῃ τὸν ἐντερικὸν σπλῆνα, μὴ που ἐν ἐκείναις ἢ ἐν τούτῳ εὕρῃ ἔχνη τινὰ

καὶ φυσιολογικῶν αὐτοῦ χαρακτηρῶν νὰ κατορθώσῃ νὰ ὀρίσῃ αὐτό τοῦ δηλητηρίου, μηκέτι μεταβληθέντα, καὶ τότε διὰ τῶν φυσιολογικῶν

Τάξις τρίτη.

Δηλητηρίασις διὰ τῶν καρωτικῶν.

Τὰ τῆς τάξεως ταύτης δηλητήρια διακρίνονται καθαρῶς ἐκ τῶν εἰς πάσας τὰς λοιπὰς ἀναγομένων, ἰδίως δὲ ἐκ τῶν εἰς τὰς δύο ἀνωτέρω τάξεις, καθότι ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἡ ἐξασθενωτικὴ δὲν φέρεται ἐπὶ ὁλόκληρον τὸν ὀργανισμόν, ὅπως ἐπὶ τῶν ὑποσθενικῶν π. χ., ἀλλ' ὠρισμένως ἐπὶ τὸ νευρικὸν σύστημα, τοῦ ὁποίου καταστέλλει τὴν ἐνέργειαν. Συγχρόνως δὲ τινὰ τούτων ἔχουσι δρᾶσιν ἐρεθιστικὴν ἐπὶ τῶν χωρῶν, μεθ' ὧν ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν. Ἄλλ' ὁ ἐρεθισμός, ὃν ταῦτα προκαλοῦσιν, εἶναι τόσῳ μικρός, ὥστε οὐδόλως δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν τῶν ἐρεθιστικῶν.

Τὰ κυριώτερα φαινόμενα τῆς δράσεως τῶν δηλητηρίων τῆς τάξεως ταύτης εἶναι τὰ ἐξῆς: Ὡραὶ τινὰς μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἐπέρχεται κακουχία, λιποψυχία, κεφαλαλγία, σκοτοδινία, πόνοι κατὰ τὸ ἐπὶ γαστρον, ναυτία καὶ ἔμετοι μετὰ τυμπανισμοῦ τῆς κοιλίας. Ἀργότερον ἡ διάνοια σκοτίζεται ἐντελῶς, ἐπέρχεται παράληρημα, ὅτε μὲν ἥσυχον, ἄλλοτε δὲ θορυβῶδες μετὰ ψευδαισθήσεων· τούτοις ἐπακολουθεῖ κῶμα, παράλυσις καὶ τοπικὴ ἢ γενικὴ ἀναισθησία. Τὸ πρόσωπον ἀλλοιοῦται, αἱ κόραι συνήθως διαστελλόνται, ἡ ἀναπνοὴ καθίσταται δύσκολος καὶ μετὰ μικρὸν ὁ ἄρρωστος θνήσκει, εἴτε ἐν κωματικῇ καταστάσει, εἴτε ἐν μέσῳ σπασμῶν πάντοτε ὅμως ταχύτατα. Ὅποιαδήποτε ὁμως καὶ ἂν ᾖ ἡ ὁρμὴ τῶν συμπτωμάτων, ἡ ἵασις δὲν εἶναι ἀδύνατος.

Αἱ ἐκ τῶν δηλητηρίων τούτων ἀπαντῶσαι ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις δὲν εἶναι πάντοτε λόγου ἄξιαι. Ἐνίοτε εὐρίσκωμεν ἀσθενῆ τινὰ φλεγμονὴν τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος, ἄλλοτε δὲ γενικὴν ἢ μερικὴν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν πνευμόνων ὑπεραιμίαν.

Ἡ διὰ τῶν δηλητηρίων τῆς τάξεως ταύτης δηλητηρίασις δύναται πολλάκις νὰ συγχυθῇ τὸ μὲν πρὸς φλογιστικὰς νόσους τῶν νευρικῶν κέντρον, οἷον μηνιγγίτιδας, ἀποπληξίαν, τοπικὰς παράλυσεις, τὸ δὲ πρὸς νευρώσεις, οἷαι ὁ ὑστερισμός ἢ ἡ καταληψία. Ἡ ἀπὸ τούτων ὁμως διάγνωσις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν εἶναι δύσκολος, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψει ἡ ἱστορία τῆς νόσου· γίνεται ὁμως εὐκολωτέρα μετὰ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν.

Πλεῖστα δηλητήρια ἀναφέρονται εἰς τὴν τάξιν ταύτην. Τὰ κυριώτερα ὁμως τούτων, περὶ ὧν καὶ βραχὺν ποιούμεθα λόγον, εἶναι αἱ σκευασαὶ τοῦ μολύβδου, πλεῖστα φάρμακα προσερχόμενα ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν στρυ-

χνοειδῶν, οἷον ἡ εὐθάλεια καὶ ἡ ἀτροπίνη, ὁ μέλας στρήγρος (*Solanum nigrum*), ὁ ὑσκάμος, τὸ στραμόνιον, ὁ καπρὸς καὶ ἡ ρικοιανή, κατό-
πιν τὸ κώρειον καὶ ἡ κωρεΐνη, τὸ ἀκόνιτον καὶ ἡ ἀκονίτη, τὸ κουράριον,
οἱ μύκητες, τέλος τὸ χλωροφόρμιον καὶ τὸ οἰρόπνευμα.

1. Δηλητηρίασις διὰ τῶν σκευασιῶν τοῦ μολύβδου.

Ἡ κυριώτερα αἰτία τῶν συχνῶν διὰ τῶν σκευασιῶν τοῦ μολύβδου δη-
λητηριάσεων εἶναι ἡ μεγάλη διάδοσις τοῦ μετάλλου τούτου εἰς τὸν κα-
θημέραν βίον καὶ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, ὅπως καὶ ἡ εἰς πλείστας τέχνας
χρησιμοποιήσις αὐτοῦ, καὶ τέλος ἡ κατεργασία τῶν σκευασιῶν αὐτοῦ
καὶ ἡ ἐξαγωγή ἐκ τῶν ὀρυχείων. Καὶ οὗτος κυρίως εἶναι ὁ λόγος, δι' ὃν
αἱ ἐκ τῶν σκευασιῶν τοῦ μολύβδου δηλητηριάσεις σπανίως γίνονται πρὸς
ἐγκληματικὸν σκοπὸν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοκτονίαν· συνηθέστατα δὲ ἡ διὰ
τῆς ἀπροσέκτου χρήσεως τῶν ποικίλων σκευασιῶν αὐτοῦ.

Καὶ συνηθέστατα μὲν παρατηρεῖται ὀξυτέρα τις ἢ χρονία δηλητηρίασις
διὰ τοῦ μολύβδου εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἐξαγωγὴν αὐτοῦ ἐν τοῖς μεταλ-
λουργείοις. Πρὸ ἐτῶν δὲ τινῶν, ὅτε τὰ καταβαλλόμενα σήμερον ὑγιεινὰ
μέσα παρημελοῦντα, συχνοὶ ὑπῆρχον καὶ παρ' ἡμῖν αἱ ἐκ Λαυρίου δηλη-
τηριασθέντες. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τοὺς χειριζομένους τὰ ἐκ μολύβδου
χρώματα ἢ τοὺς κατεργαζομένους ταῦτα, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ἐκ μολύβδου
κατασκευάσματα ἢ καὶ αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν τὸν μολύβδον. Τέλος εἰς ἄλλους
ἐκ τῶν ἐν χρήσει εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν πλείστων ὥσων ἐκ μολύβδου
ἢ διὰ μολύβδου νοθευμένων ἀντικειμένων, ἅτινα ἔρχονται εἰς ἄμεσον
ἐπαφὴν μετὰ τῶν φαγητῶν ἢ ποτῶν, καὶ τὰ ὅποια εὐτυχῶς κατὰ μικρὸν ἢ
ὑγιεινῇ ἀποσκοραχίζει ἀπὸ τῆς κοινῆς χρήσεως.

Συμπτώματα. — Ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, ἡ διὰ τοῦ μολύβδου δηλη-
τηρίασις παρουσιάζεται εἴτε ὡς ὀξεῖα εἴτε ὡς χρονία.

α' Ὀξεῖα δηλητηρίασις. — Ἡ ὀξεῖα δηλητηρίασις τοῦ μολύβδου προέρ-
χεται ἐκ τῆς καταπόσεως μεγαλειτέρας ποσότητος ἐνὸς τῶν διαλυτῶν
ἀλάτων αὐτοῦ, συνηθέστερον τοῦ ὀξικοῦ μολύβδου, ἢ ποτοῦ ἐν ᾧ ὁ μό-
λυβδος τυχαίως ἀνemiγή. Ὅσῳ δὲ μείζων εἶναι ἡ ποσότης τοῦ καταπο-
θέντος ἁλατος, τοσούτῳ καὶ ταχύτερον ἀναφαίνονται τὰ τῆς δηλητηριά-
σεως συμπτώματα. Καὶ ἅμα μὲν τῇ καταπόσει ὁ πῶν αἰσθάνεται γλυ-
κεῖάν τινα γεῦσιν, ἥτις παραμένει ἐπὶ χρόνον. Μικρὸν κατόπιν ἐπέρχεται
ναυτία, οὐχὶ πάντοτε ὑπὸ ἐμέτου συνοδευομένη, δριμύεις πόνοι κατὰ τὴν
κοιλίαν, μετὰ διαρροϊκῶν κενώσεων ἢ συχνότερον στύψεως. Τὰ κάτω ἄκρα

κατ' ἀρχάς, εἴτα ὁλόκληρον τὸ σῶμα γίνεται βαρὺ, καὶ μετὰ μικρὸν ἐπέρχεται κατὰπτωσις· τὸ πρόσωπον γίνεται ὥχρον, τὰ χεῖλη πελιδνά, ἐνίοτε ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τῶν οὐλῶν ἐπικάθεται λιγυνῶδες ἐπίχρισμα, καὶ ἡ ἀναπνοὴ γίνεται δυσώδης. Ἡ φωνὴ σβέννυται, λυγρὴ κοπιώδης ἀναφαίνεται, καὶ τέλος συγκοπαὶ καὶ φοβεροὶ σπασμοὶ προηγοῦνται· ἐτι κωματώδους τινὸς καταστάσεως, ἥτις δύνανται νὰ διαρκέσῃ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἣν τελειώνει ὁ θάνατος.

Ἄν ὅμως ἡ δόσις τοῦ φαρμάκου δὲν ἦτο θανατηφόρος, ὁ ἄρρωστος δύναται νὰ ἰαθῇ. Καὶ τότε μετὰ τὸ κῶμα καὶ νευρικὰ, τινὰ ἄλλα ἐπιπροστιθέμενα φαινόμενα, ἐπέρχεται ἰσχυρὸς πυρετὸς καὶ ὁ πόνος ἐπιμένει δριμύς κατὰ τὴν στομαχικὴν χώραν. Μετὰ μακρὸν δὲ μόνον χρόνον τὰ συμπτώματα κατὰ μικρὸν βελτιοῦνται, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ χρόνον τινὰ ἐτι διατηρηθῇ δυσπεψία καὶ κατάστασις τις βλακώδης, βραδύτατα τὰ πάντα ἐξαφανίζονται.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Αἱ κατὰ τὴν ὁξείαν ταύτην δηλητηρίασιν ἀνευρισκόμεναι ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις οὔτε χαρακτηριστικαί, ἀλλ' οὔτε καὶ οὐσιώδεις εἶναι. Διότι, πλὴν τῆς ἐνίοτε ἀπαντώσης ἐπιπολαιᾶς φλεγμονῆς τοῦ στομάχου, ἥτις κατὰ πιθανωτέραν γνώμην προέρχεται τότε μόνον, ὅτε ὁ ληφθεὶς ὁξικός μόλυβδος ἦν λίαν ὀξείνος διὰ περισσεῖαν ὀξικοῦ ὀξέος, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Orfila ὡς χαρακτηριστικὰ διδόμενα σημεῖα, αἱ σερραὶ δηλ. τῶν λευκῶν στιγματῶν, ἡ ἑναπόθεσις λευκῆς τινος οὐσίας ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ στομάχου, ἐφ' ἧς καὶ προσκαλλᾶται, δὲν φαίνονται ἄμοιρα ἀμφιβολίας.

Θεραπεία. — Ἡ πρώτη θεραπευτικὴ ἔνδειξις ἐπὶ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης εἶναι ἡ ταχυτάτη μετατροπὴ τοῦ καταποθέντος εὐδιαλύτου ἁλατος εἰς ἄλλο ἅλας ἀδιάλυτον. Τὸ ὑδρόθειον καὶ τὰ θειοῦχα ἅλατα τὰ εὐδιάλυτα ἀφ' ἐνός, καὶ τὰ θεικὰ ἀλκάλεια, ἰδίᾳ ἡ θεικὴ μαγνησία, εἶναι τὰ πρωτεύοντα. Ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα ἐργάζονται ἐνώσεις ἀδιαλύτους κυρίως ἐν τῷ στομάχῳ, ἡ ὀρθότερον πρὶν τὸ ἅλας εἰσελθῇ εἰς τὴν κυκλοφορίαν· διότι καὶ ταῦτα, μετατραπέντα, εἰσέρχονται εἰς ταύτην. Τὰ θεικὰ ὅμως ἀλκάλεια, οὐδεμίαν μετατροπὴν παθόντα, εἰσέρχονται ταχέως εἰς τὴν κυκλοφορίαν. Ἐκεῖ δὲ ὅπουδήποτε ἀπαντήσωσι τὸ δηλητήριον ἅλας ἐνοῦνται αὐτῷ καὶ καταστρέφουσι τὴν δηλητήριον αὐτοῦ δύναμιν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους, ἀμέσως μετὰ τὴν πρώτην ἔνδειξιν, τὴν διὰ τοῦ ἐμέτου ἀποδιώξιν τῶν ἐν τῷ στομάχῳ ὑπαρχόντων, χορηγοῦμεν τὴν θεικὴν μαγνησίαν ἢ τὸν θεικὸν νάτριν, καὶ συγχρόνως πολεμοῦμεν διὰ τῶν καταλλήλων μέσων τὰ ἀναπτυχθέντα νευρικὰ καὶ ἄλλα συμπτώματα. Ἄλλαι πινεὶς χορηγοῦσι τὸν ἐνυδρον πρωτοθειοῦχον αἰθρον, ἢ θειοῦχα ὕδατα, ὅπως καὶ λευκωματοῦχον ὕδωρ ἢ καὶ στυπτηρίαν.

β' *Χρονία δηλητηρίασις*. — Ἡ χρονία διὰ τοῦ μολύβδου δηλητηρίασις εἶναι συνηθέστερον ἀποτέλεσμα πολυχρονίου διαμονῆς ἐν τόπῳ, ἐν ᾧ ὁ ἀὴρ εἶναι μεμολυσμένος ἐκ μορίων μολύβδου, ἢ χρήσεως ἢ ἐπαφῆς σκευασίων ἐκ τοῦ μετάλλου τούτου· διὸ καὶ ἀναφαίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δύο ἢ τρεῖς μῆνας μετὰ ταῦτα· οὐχὶ ὁμως ἀδύνατον τὰ φαινόμενα νὰ ἐκσπάσωσι πολὺ ταχύτερον, μετὰ τινὰς ἡμέρας.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ βάσιμα φαινόμενα τῆς δηλητηριάσεως ἔπονται προδρομικῶν τινῶν συμπτωμάτων καὶ τούτων ἄλλως λίαν χαρακτηριστικῶν: Καὶ ὡς πρῶτα τούτων ἔρχονται ἡ ἀπίσχανσις καὶ ἡ ὠχρότης. Αἱ σάρκες γίνονται πλαδαραί, καὶ τὸ δέριμα, ἰδίως τοῦ προσώπου, περιβάλλεται χοιριὰν τινα κιτρίνην, γαιώδη, ἥτις πλείοτερον μαρτυρεῖται ἐκ τῆς ἱκτερικῆς τοῦ σκληροῦ χιτῶνος χρώσεως καὶ τῆς βαθεῖας τῶν οὖρων. Συγχρόνως ἀδυναμία ἀναφαίνεται, παρὰ πολλοῖς παρατηρεῖται γεῦσις τις ἐπίμονος γλυκεῖα ὑπόστυφος καὶ ἡ ἀναπνοὴ γίνεται δυσώδης καὶ ἂν μὴ ἔτι ἐπὶ τῶν οὐλῶν παρατηρῶμεν αἱμορραγίας καὶ ἐξοιδήσεις καὶ μελανωπὴν χοιριὰν τῶν ὀδόντων.

Ἄν ὁμως τὰ φαινόμενα ταῦτα παραμεληθῶσι καὶ ὁ ἀσθενὴς ἐξακολουθήσῃ διαμένων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους τῆς ζωῆς, χρόνον τινὰ μετὰ ταῦτα τὰ κύρια φαινόμενα ἐκδηλοῦνται. Ἀρχονται δὲ τὸ συνηθέστερον ἢ ὡς κωλικοὶ δριμεῖς, ἢ ὡς νευραλγίαι, ἢ ὑπὸ μορφὴν ἐγκεφαλικῆς παθήσεως, ἐπιληπτοειδῶν σπασμῶν, κώματος, παραληρήματος, ἢ τέλος ὡς ἀμαύρωσις. Παρὰ δὲ ταῦτα συμβαδίζει ἀναισθησία μᾶλλον ἢ ἥττον περιωρισμένη κατὰ τὸ ἀντιβράχιον, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ἐκ τῶν χαρακτηριστικωτέρων συμπτωμάτων τῆς δηλητηριάσεως ταύτης. — Οἱ ἀρξάμενοι τὴν νόσον διὰ τῶν κωλικῶν, ἀφοῦ διέλθωσιν ἡμέρας τινὰς ἀνορεξίας, κακουχίας καὶ συσφιγξείας τῆς κοιλίας, αἰσθάνονται αἰφνης πόνον δριμύν κατὰ τὸν ὀμφαλόν, διακλαδιζόμενον πρὸς τὴν ὀσφύν καὶ τὰ γεννητικὰ μῦρια, μετὰ ὑφέσεων καὶ ἐξάψεων, καθ' ἃς ἀγωνιῶσι, κραυγάζουσι, πιέζουσι τὴν κοιλίαν καὶ κυλίουσιν ἐπὶ τοῦ στρώματος, ἐνῶ τὸ πρόσωπον συσπᾶται, ἡ κοιλία διατελεῖ εἰς διαρκῆ στυψιν, ἐπέρχονται σπανίως ἔμετοι χολώδεις καὶ ποτε καὶ ἱκτερος, ἡ γλῶσσα εἶναι καθαρὰ, τὰ οὖρα ὀλίγα. Πλὴν τοῦ πόνου ὁμως τούτου συγχρόνως ἀναφαίνονται καὶ πόνοι κατὰ τὰ ἄρθρα δριμεῖς συνοδευόμενοι ἐνίστε ὑπὸ συσπάσεων μυϊκῶν, ἄλλοτε ὑπὸ ἀναισθησίας ἢ παραλύσεων. — Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς μέχρι δύο ἐβδομάδων, τὰ φαινόμενα ταῦτα παρέρχονται ἂν ἐαυτῶν ἢ μετὰ ἐφαρμογὴν καταλλήλου θεραπείας. Ἄν ὁμως οὐδεμία φροντίς ληφθῇ, ἵνα ὁ παθὼν ἀπομακρυνθῇ, ἀπὸ τῆς προκαλεσάσης τὰ φαινόμενα αἰτίας, δεύτερος καὶ τρίτος παροξυσμὸς δύναται νὰ ἐπέλθῃ. Εἰς τοὺς οὕτω δὲ παραμελήσαντας ἑαυτοὺς ἀναφαίνονται τότε τὰ δεινὰ τῆς μολυβδικῆς ἐγκεφαλοπαθείας συμ-

πτώματα. Κατὰ ταύτην μετὰ ἡμερῶν τινων κεφαλαλγίαν, ζάλην, ὕπνη-
λίαν, βλακώδη κατάστασιν, κόπωσιν καὶ μελαγχολίαν, ἐπέρχονται σπασμοὶ
ἐπιληπτοειδείς, μετὰ ἀπωλείας τῆς συναισθήσεως καὶ ἐν γένει τῶν φαινο-
μένων πῆς ἐπιληψίας. Οἱ δὲ σπασμοὶ οὗτοι, ἂν μὴ ἐγκαίρως κατ' αὐτῶν
ἐφαρμοσθῇ κατάλληλος θεραπεία, δύνανται ἐνίοτε νὰ ἐπενέγκωσι θάνατον
διὰ τὸ βίαιον. Ἄλλοτε τὰ νευρικὰ φαινόμενα περιστρέφονται εἰς παραλύσεις
συνήθως μὲν περιωρισμένας κατὰ τοὺς ἐκτείνοντας μῦς, ἰδίᾳ δὲ τοὺς τοῦ
καρποῦ, ἢ εἰς ἀναισθησίας, ὁμοίως περιωρισμένας, αἵτινες ἐνίοτε προσβάλλ-
λousι τὸν ὀφθαλμόν, ἐξ οὗ καὶ ἀμαύρωσις, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον παροδική.
Τέλος εἰς ἐπιμονωτέρας περιστάσεις, ἢ διὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν λόγον, ὁ
μόλυβδος δύναται νὰ ἐπενέγκῃ διατάραξιν τῶν φρενῶν.

Ἄν οἱ παροξυσμοὶ οὗτοι παραμεινῶσι καὶ οὐδεμίᾳ περὶ τῶν λοιπῶν
ἀπὸ τοῦ μολύβδου ληφθῇ φροντίς, καχεξία δεινὴ ἐπιφαίνεται, ἐξασθέ-
νωσις τοῦ τε σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, φοβερά φαινόμενα ἐξ ἀναιμίας,
διὰ παραλύσεις, δι' ὕδρωπα καὶ λευκωματουρίαν ἐπακολουθοῦσι καὶ τέλος
ὁ θάνατος ἔρχεται ἐν μέσῳ δεινῶν φαινομένων.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Κατὰ τὴν χρονίαν δηλητηρίασιν, αἱ βλάβαι
τοῦ ὀργανισμοῦ συχνότατα λείπουσι καθ' ὅλου. Ἐνίοτε ὅμως εὐρίσκομεν
κατ' ἐπίφασιν ἐστενωμένον τὸν ἐντερικὸν σωλήνα, ἰδίως ὅτε οἱ κωλικκοὶ
ἦσαν λίαν ἰσχυροὶ· ἄλλοτε ὁ ἐγκέφαλος παρουσιάζει ἀλλοιώσεις καταφα-
νεστέρας, ἀμφισβητουμένας ὅμως ὑπὸ πολλῶν, συχνότατα δὲ μόνον νε-
φρικὰς βλάβας, εἴτε περιοριζομένας εἰς ἀπόπτωσιν τοῦ ἐπιθηλίου τῶν σω-
ληνίσκων, ἢ καὶ ἐκφυλίσεις αὐτοῦ τοῦ νεφροῦ.

Θεραπεία. — Τὰ κατὰ τῆς χρονίας δηλητηριάσεως θεραπευτικὰ μέσα
εἶναι κυρίως ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τοῦ χώρου, ἐν ᾧ ὁ μολύβδος ὑπάρχει,
ἢ ἡ παῦσις τῆς χρήσεως τῶν περιεχουσῶν τὸ δηλητήριον οὐσιῶν· μετὰ
δὲ ταῦτα τὰ εὐκολύνοντα τὴν ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ ἐξοδὸν τοῦ μολύβδου,
ἐν οἷς τὰ λουτρά, τὰ καθαρτικά, καὶ μετὰ τούτων καὶ πλείστων ὧσων
ἐκ τῆς ὑγιεινῆς παραγγέλματων, τὰ κατὰ τῶν συμπτωμάτων καὶ τέλος
τὸ ἰωδοῦχον κάλι.

Διάγνωσις. α' *Ἐκ τῶν συμπτωμάτων.* — Ἡ διάγνωσις τῆς διὰ τῶν μο-
λυβδόχων σκευασιῶν ὀξείας δηλητηριάσεως δύναται νὰ σκοτισθῇ ἐνίοτε
καὶ ἡ πάθησις νὰ συγχυθῇ πρὸς ἐντερίτιδα ἀπλὴν ἢ γαστρικὸν πυρετόν.
Ἄλλ' ἂφ' ἐνὸς οἱ δριμύεις πόνοι τοῦ στομάχου καὶ τῆς κοιλίας, ἂφ' ἐτέ-
ρου τὰ ἀπὸ τοῦ στόματος φαινόμενα καὶ τὰ νευρικὰ, διευκρινίζουν τὴν
πάθησιν. Ὅμοίως δύναται νὰ συγχυθῇ πρὸς τοὺς κωλικκοὺς τῶν νεφρῶν
ἢ τοῦ ἥπατος· ἀλλ' ἂφ' ἐνὸς ἡ ἐντόπισις τοῦ πόνου, ἂφ' ἐτέρου οἱ συ-
χνότατοι ἔμετοι καὶ τὰ νευρικὰ φαινόμενα διακρίνουσι καὶ ταῦτα. Ὅσον
δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν χρονίαν δηλητηρίασιν, ἡ δυσκολία, ἥτις δύναται ἐνταῦθα

νά υπάρξῃ πρὸς ἀκριβῆ διάγνωσιν, μόνον ἐν ἀρχῇ εἶναι δυνατὴ. Διότι ἀργότερον ἢ συνδρομὴ τῶν συμπτωμάτων ἀπὸ τοῦ δέρματος, ἀπὸ τοῦ στόματος, ἀπὸ τῆς κοιλίας, ἀπὸ τοῦ νευρικοῦ συστήματος κτλ. εἰς οὐδεμίαν πάθῃσιν ἀπαντῶσιν ὁμοῦ· ἂν δὲ ἐν ἑκάστῳ τούτων ὑπερτεροῦν δύναται νὰ συγχυθῇ πρὸς ἰδιαιτέραν τινὰ νόσον, ἢ σύγχρονος πάντων ἐμφάνις εἶναι ἀρκετὴ ὅπως ἀρῇ πᾶσαν δυσκολίαν. Λεπτομερέστερον ὁμως καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν καθ' ἑκάστον συμπτωμάτων διακρίνεται ἡ διὰ τοῦ μολύβδου δηλητηρίασις τοῦ εἰλεοῦ καὶ τῆς περιτονίτιδος, ἐκ τῆς συσπάσεως τῆς κοιλίας καὶ τῆς ἡσυχίας, ἥτις ἐπέρχεται διὰ τῆς πίεσεως καὶ τῆς ἀνακουφίσεως διὰ τῶν καθαρῶν· τοῦ ρευματισμοῦ ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀρθριτικῶν ἐξογκώσεων, καὶ τῶν ὀστεκόπων τῆς συμφύτιδος ἐκ τῆς ἐλλείψεως βλάβης τῶν ὀστέων. Τὰ δὲ νευρικὰ φαινόμενα τὰ ἐκ μολύβδου διακρίνονται τῶν φαινομένων παθήσεως κεντρικῆς ἄλλης, ἐκ τε τῆς πορείας τῆς νόσου, τῆς χρώσεως τοῦ δέρματος, τῆς λευκωματουρίας, τέλος διακρίνεται ἡ διὰ τοῦ μολύβδου δηλητηρίασις ἄλλων τινῶν δηλητηριάσεων, ἰδίως τῆς διὰ τοῦ χαλκοῦ πλὴν τῶν λοιπῶν συμπτωμάτων ἐκ τῆς ἐν τῷ στόματι γεύσεως, γλυκείας ἐπὶ μολύβδου, χαλκῶδους ἐπὶ τοῦ ἄλλου· ἐκ τῆς πρασινωπῆς χρώσεως τοῦ δέρματος ἐπὶ χαλκοῦ, γαιώδους ἐπὶ μολύβδου· ἐκ τοῦ χρίσματος τῶν οὐλῶν ἐρυθροῦ ἐπὶ χαλκοῦ καὶ κυανοφαίου ἐπὶ μολύβδου.

β' *Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως.* — Γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ ἀπόκρισις τοῦ μολύβδου βραδύτατα γίνεται, ἡ χημικὴ ἀνάλυσις δύναται ἐλάχιστε νὰ ἐπιλύσῃ πᾶσαν οἰανδήποτε ἀμφιβολίαν. Εἰς τὴν ἀνάλυσιν δὲ ταύτην τοῦτο πρὸ παντὸς πρέπει νὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι, ἐκτὸς ἐκτάκτων περιστάσεων καὶ ὅτε εἰς μέγα ποσὸν ὁ μολύβδος ἐλήφθη, ἀναμιγρῆς μετὰ τῶν ἀνθρακικῶν, γλωρικῶν, θεικῶν καὶ φωσφορικῶν ἁλάτων, ὅπως καὶ μετὰ τοῦ λευκώματος καὶ τῆς ἱνικῆς τῆς οἰκονομίας, μετασχηματίζεται εἰς ἑνωσιν ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι. Ἐκ δὲ τούτου, ὡς πρώτην ἐργασίαν κατὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ μολύβδου πρέπει νὰ ἐπιληφθῶμεν τὴν καταστροφὴν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν. Τούτων δ' ἀπαξ καταστραφείσων, ἡ βεβαιώσις τῆς παρουσίας τοῦ μολύβδου εἶναι λίαν εὐκόλος.

Δύο μέθοδοι κυρίως συνιστῶνται. Ἡ μὲν, ὅταν ἔχωμεν πρὸς ἐξέτασιν ἄφθονον ὑγρὰν ποσότητα ὑλῶν περιεχουσῶν μέγα ποσὸν μολύβδου· ἡ δὲ ὅταν πρόκηται ἡμῖν νὰ ἐργασθῶμεν ἐπὶ μικρᾷ ποσότητος συνισταμένης κυρίως ἐξ ἰσῶν στερεωτέρων.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν καταταμόντες τὰ πρὸς ἐξέτασιν, θέτομεν εἰς μεγάλην ἐκ πορσελάνης κάψαν, μετὰ τῶν ὑγρῶν πρὸς ἐξέτασιν οὐσιῶν, καὶ ἀφίεμεν ἐν ἀμμολούτρῳ ἢ ὑδρολούτρῳ εἰς προσεκτικὴν ἐξέταμιν. Ὅταν δὲ τὰ ἐν τῇ κάψῃ φθάσωσιν εἰς ἡμιπολυτῶδη σύστασιν χρομένου κατὰ μικρὸν ἀνακινούντες συγκεκεντρωμένου καὶ καθαροῦ νιτρικοῦ ὀξέος

διπλασίαν ποσότητα τοῦ πόλτου. Ὑψοῦμεν κατόπιν ἡσυχῶς τὴν θερμω-
 κρασίαν μέχρι βρασμοῦ ἡσύχου, φροντίζοντες νὰ ἀπομακρύνωμεν διὰ κα-
 ταλλήλου ἀγωγοῦ τοὺς ἀναπτυσσομένους νιτρώδεις ἀτμούς· ὅταν δὲ πᾶσα
 ἐξατμισίς νιτρώδης παύσῃ, ἐξατμίζομεν τὸ ὀξείνον ὑγρὸν μέχρι σεραπιώ-
 δους συστάσεως, καὶ εἴτα προσθέτομεν δεκαπλασίαν ποσότητα ὕδατος ἀπε-
 σταγμένου θερμοῦ, διηθοῦμεν καὶ πλύνομεν τὸ ἐπὶ τοῦ χάρτου ὑπολειφθέν,
 καὶ θέσαντες τὸ διύλισθὲν ὑγρὸν ἐν φιάλῃ καλῶς πεπωμασμένη, διοχε-
 τεύομεν διὰ τοῦτου συνεχές ρεῦμα ὑδροθείου καθαροῦ μέχρι κορέσεως.
 Τούτων γενομένων, ἀφίεμεν μέχρι τῆς ἐπαύριον ἡσυχον τὴν φιάλην. Τὸ
 ὑγρὸν χωρίζεται εἰς δύο· εἰς τὸ ἄνω μέρος φέρεται τὸ ὑγρὸν· εἰς δὲ τὸν
 πυθμένα καθίζανει ἅπας ὁ θειοῦχος μόλυβδος, τὸν ὅποιον καὶ παραλα-
 βόντες, ἀφοῦ διὰ σίφωνος ἀφαιρέσωμεν τὸ ὕδωρ, θέτομεν ἐπὶ διύλιστικοῦ
 χάρτου τοῦ Βερζελίου καὶ πλύνομεν, μέχρις ἐξαντλήσεως πάσης τυχόν
 ὑπαρχούσης ἐπὶ ὀργανικῆς ὕλης. Εἴτα ξηραίνομεν τὸ ἐπὶ τοῦ διύλιστικοῦ
 χάρτου ἐν κλιθάνῳ, καὶ χωρίζομεν εἰς δύο ἴσα μέρη. — Καὶ τὸ μὲν τούτων
 ἐνθέσαντες ἐντὸς μικρᾶς ἐκ πορσελάνης κάψης βρέχομεν διὰ καθαροῦ καὶ
 συγκεκεντρωμένου νιτρικοῦ ὀξέος, καὶ θερμαίνομεν ἐν ὑδρολούτρῳ μέχρις ἐν-
 τελοῦς ἐξαφανίσεως τοῦ μελανοῦ χρώματος· εἴτα προσθέσαντες ὀλίγα κυθικά
 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου θερμοῦ ἀπεσταγμένου ὕδατος διηθοῦμεν πάλιν διὰ χάρ-
 του τοῦ Βερζελίου, καὶ τὸ διύλισθὲν ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ μετὰ μεγά-
 λης προσοχῆς. Τὸ ὑπόλειμμα ταῦτο διαλυθὲν ἐν ὀλίγαις σταγόσαις ὕδατος,
 παρουσιάζει πάσας τὰς ἀντιδράσεις τοῦ μολύβδου. — Τὸ δὲ ἕτερον ἡμῶν
 διαιρεθὲν εἰς μικρότερα μέρη λειοτριβείται ἐν ἰγδίῳ ἐξ ἀχάτου μετὰ ὀλίγης
 ἀνθρακικῆς σόδας ἀποξηρανθείσης καὶ τινων σταγόνων ὕδατος, οὕτως
 ὥστε μετὰ τούτων νὰ ἀποτελέσῃ μάζαν συμπαγῆ πως. Τὴν μάζαν δὲ
 ταύτην παραλαβόντες ἐνθέτομεν ἐν ὀπῇ, ἣν ἡννίξαμεν εἰς τεμάχιον ἄν-
 θρακος ἐλαφροῦ, ἥτοι προελθόντος ἐκ ξύλου λευκῆς ἢ φιλύρας· τούτου γε-
 νομένου φέρομεν μετὰ προσοχῆς τὴν μάζαν παρὰ τὴν φλόγα φυσητῆρος
 καὶ ξηραίνομεν κατὰ μικρόν· εὐθύς δὲ ὡς ξηρανθῇ ῥίπτομεν τὴν φλόγα
 τοῦ φυσητῆρος ἐπὶ τῆς ξηρᾶς μάζης. Τὸ ἄλλας τοῦ μολύβδου ἀποσυντί-
 θεται κατὰ μικρόν καὶ ἡ μάζα, ἀφοῦ βράσῃ παρ' ἀρχῆς, τήκεται ἡσύ-
 χως καὶ βραδέως ἀπορροφᾶται ὑπὸ τῶν πόρων τοῦ ἄνθρακος, ἐνῷ ἐπὶ τῆς
 ἐπιφανείας τῆς ὀπῆς ἀπολείπονται σφαιρία τινὰ στιλπνά, τὰ ὅποια παρα-
 λειφθέντα καὶ καθαρισθέντα εὐκόλως ἀποδεικνύονται ὡς σφαιρία μεταλ-
 λικοῦ μολύβδου.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν διαιροῦμεν τὰς στερεωτέρας οὐσίας,
 ἃς πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν, εἰς μικρότατα τεμάχια καὶ ἀναμειγνύομεν ἐν
 ἰγδίῳ ἀκριβῶς μετὰ τοῦ ἡμίσεος ποσοῦ τοῦ βάρους αὐτῶν ἀνθρακικοῦ
 νατρίου καθαροῦ καὶ ξηροῦ. Τὸ προκῦψαν μίγμα ξηραίνεται ἐν ὑδρολούτρῳ

καί τίθεται κατόπιν ἐν δοχείῳ μετὰ καλύμματος ἐκ πορσελάνης, τοσούτῳ μεγάλῳ, ὥστε τὸ μίγμα μόνον τὸ ἥμισυ τοῦ δοχείου νὰ καταλαμβάνῃ, καὶ φέρεται εἴτε εἰς κλίβανον εἴτε ὑπὲρ τὴν λυχνίαν τοῦ Βερζελίου τὴν μετὰ διπλοῦ ρεύματος λεγομένην, ὅπου βαθμὴδὸν θερμαίνεται μέχρις οὗ ἡ θερμοκρασία ὑψωθῇ τοσοῦτον, ὥστε νὰ τακῇ τὰ ἀνθρακικὸν νάτριον. Εὐθὺς δὲ ὡς τὸ ἄλλας τοῦτο ἐτάκῃ, σμικρύνομεν καὶ τὴν πυρὰν καὶ ἐπὶ τέλους ἀπομακρύνομεν ταύτης τὸ δοχεῖον καὶ ἀφίεμεν τὸ περιεχόμενον νὰ ψυχῇ, μεθ' ὃ, ἐξάγοντες ἐκ τοῦ δοχείου, θέτομεν εἰς κάψαν μεγαλειτέραν ἐκ πορσελάνης, ἐν ἣ ὑπῆρχε ζέον ἀπεσταγμένον ὕδωρ καὶ βράζομεν μέχρις οὗ ἡ ὑαλοειδὴς μάζα διαλυθῇ ἐντελῶς, καὶ ἀποψύξαντες ἐκ νέου πλύνομεν καλῶς τὴν κάψαν καὶ ἀφίεμεν νὰ ξηρανθῇ τὸ περιεχόμενον. Τὸ ὑγρὸν, τὸ ὅποιον ἐπικαθῆται μετὰ τὴν ἀπόψυξιν, καὶ τὸ ὅποιον ἐνέχει αἰωρούμενα πολλὰ κοκκία ἀνθρακος καὶ ἀλάτων, ἀφαιρεῖται μετὰ προσοχῆς, ὑπολείπεται δ' οὕτω μόνον τὸ κάτω μέρος, ἀποτελούμενον ἐκ τῆς μεταλλικῆς οὐσίας, ἥτις βαρυτέρα καθίζκει. Ἀφοῦ δὲ τέλος δις καὶ τρίς ἀποπλύνωμεν τὸ καθίζημα τοῦτο καὶ ἀφαιρέσωμεν τὸ ὑγρὸν, ἀνευρίσκομεν καθαρισθέντα μικρὰ σφαίρια στιλπνὰ μολύβδου, τὰ ὅποια παραλαβόντες ἐξετάζομεν.

Αἱ ἀντιδράσεις, αἵτινες βεβαιοῦσι τὴν παρουσίαν τοῦ μολύβδου, καὶ εἰς αἷς ἀναγκαῖον ἐκάστοτε νὰ καταφεύγωμεν, εἶναι αἱ ἐξῆς: Τὸ κάλι τὸ καυστικὸν δίδει εἰς τὰς διαλύσεις τοῦ μολύβδου κατακρήμνισμα λευκὸν καὶ βαρὺ ἐνύδρου ὀξειδίου τοῦ μολύβδου, καθ' ὅλου διαλυτοῦ εἰς περίσσειαν τοῦ ἀντιδραστηρίου. Τὸ ἰωδοῦχον κάλι σχηματίζει μετὰ τῶν ἀλάτων τοῦ μολύβδου ὠραῖον καταβύθισμα κυανοῦν ἰωδοῦχου μολύβδου, διαλυτοῦ ἐν τῷ καυστικῷ κάλει ὅπως καὶ εἰς περίσσειαν ἰωδοῦχου κάλειως. Τὸ θεικὸν κάλι δίδει κατακρήμνισμα λευκόν, θεικοῦ καλίου, ὁμοίως διαλυτοῦ ἐν περισσεῇ ἀντιδραστηρίου. Τὸ ὑδρόθειον δίδει εἰς τὰς οὐδετέρας διαλύσεις τοῦ μολύβδου κατακρήμνισμα μελανόν θεικοῦ μολύβδου. Τέλος πλεῖστα ἄλλα ἀντιδραστήρια, περὶ ὧν ἡ Χημεία ἐν ἐκτάσει πραγματεύεται καὶ δύναται ὁ θέλων νὰ ἀνατρέξῃ, ὅπως βεβαιωθῇ.

Ζητήματα ἰατροδικαστικά. — Τὰ κυριώτερα ζητήματα, ὅτινα ἐπὶ περὶ πτώσεως, καθ' ἣν ἀνιχνεύθῃ μολύβδος ἐν ταῖς σπλάγχχναις, δύνανται νὰ προκύψωσιν, εἶναι τὰ ἐξῆς: α') Ἡ σκευασία τοῦ μολύβδου ἦτο τοιαύτη ὥστε νὰ προκαλέσῃ θάνατον; Ἡ εἰς τοῦτο ἀπάντησις εἶναι εὐκόλος, διότι πᾶσα σκευασία τοῦ μολύβδου εἶναι δηλητήριος· εἶναι δὲ δύσκολον νὰ μὴ ἀποφανθῶμεν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ μεταλλικὸς μολύβδος δὲν εἶναι δηλητήριος, ὅταν σκεφθῶμεν ὅτι ἀμέσως ἐν τῷ στομάχῳ πάσχει μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις. β') Ἡ ποσότης ἦν ἀρκετὴ νὰ ἐπενέγκῃ θάνατον; Δύσκολον εἶναι, προκειμένου περὶ ὀξείας δηλητηριάσεως, νὰ ὀρίσωμεν τὸ θανατηφόρον ποσὸν

τοῦ μολυβδικοῦ ἄλατος· ὅπως δὴποτε, τὸ ἄλας δι' οὐ αἱ συχνότεραι δηλητηριάσεις, ὁ ὀξικός μολυβδος, εἰς 20 μὲν καὶ 30 γρ. ἔφερε λίαν κακὰ φαινόμενα, εἰς 60 δὲ καὶ θάνατον. Προκειμένου ὅμως περὶ χρονίας δηλητηριάσεως, καὶ αἱ μικρότεροι ποσότητες μολυβδικῶν ἐνώσεων, ἀπορροφώμεναι ἐπὶ ἡμέρας τινάς, ἀκούσι νὰ προξενήσωσι δηλητηριάσιν, καὶ τὰ ταῦτη μεθεπόμενα. γ') Ὁ ἐξαχθεὶς ἐκ πτώματος μολυβδος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προήρχετο ἄλλοθεν οὐχὶ δὲ ἐκ δηλητηριάσεως; — Ὅπως ἀποφανθῶμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου δύο τινὰ πρέπει νὰ μὴ λησμονήσωμεν: πρῶτον ὅτι ὁ μολυβδος βραδύτατα ἀποκρίνεται ἐκ τῆς οἰκονομίας, καὶ δεύτερον ὅτι πολλαὶ τῶν τροφῶν δολίζονται ἢ ἐνέχουσιν ὅπως δὴποτε μολυβδον· παρὰ δὲ ταῦτα τέλος ὅτι πολλάκις γίνεται χρῆσις φαρμάκων ἐνεχόντων μολυβδον. Ἄν ὅμως τὰ συμπτώματα ὀξείας δηλητηριάσεως διὰ τοῦ μετάλλου τούτου προηγήθησαν τοῦ θανάτου, καὶ ἡ ποσότης τοῦ εὑρεθέντος μετάλλου, οὔτε ἐξηγεῖται ἐκ τῆς μικρᾶς ποσότητος τῆς περιεχομένης ἐν ταῖς τροφαῖς ἢ τοῖς φαρμάκοις, ὁ ἱατροδικαστὴς δικαιοῦται νομίζομεν, νὰ ἀποφανθῇ περὶ δηλητηριάσεως.

2. Δηλητηριάσις διὰ τῶν στρυγνοειδῶν.

Τὴν διὰ τῶν φυτῶν τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύτην δηλητηρίασιν θὰ περιγράψωμεν εἰς δύο κεφάλαια· καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ θὰ περιλάβωμεν τὴν διὰ τῆς εὐθαλείας δηλητηρίασιν, ἥτις εἶναι ἀκριβῶς ὁμοία τῇ τοῦ ὑσχυάμου, τοῦ στραμωνίου, τοῦ μέλανος στρύχνου κτλ. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ θὰ πραγματευθῶμεν τὰ περὶ καπνοῦ καὶ νικοτιανῆς, ἅτινα καὶ ὑπὸ τοὺς ὄρους τῆς γενέσεως καὶ ὑπὸ τὰ συμπτώματα κτλ. ὁλως διάφορα παρουσιάζονται.

α' Δηλητηριάσις διὰ τῆς εὐθαλείας καὶ ἀτροπίνης τοῦ ὑσχυάμου τοῦ στραμωνίου μέλανος στρύχνου.

Ἡ συχνότερα διὰ τῆς εὐθαλείας καὶ τῆς ἀτροπίνης δηλητηριάσις προέρχεται ἐξ ἀβλαψίας, εἴτε διότι παιδιὰ, τὸ συνηθέστερον, ἔφαγον τοὺς καρπούς τοῦ φυτοῦ, εἴτε διότι σκευασίαι εὐθαλείας ἢ ἀτροπίνης, πρὸς χρῆσιν ἐξωτερικὴν, ἐλήφθησαν ἐσωτερικῶς.

Συμπτώματα. — Τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς διὰ τῆς εὐθαλείας ἢ τῆς ἀτροπίνης δηλητηριάσεως, εἴτε ἐσωτερικῶς ἐλήφθησαν τὰ φάρμακα ταῦτα, εἴτε διὰ τοῦ δέρματος ἀπερροφήθησαν, εἶναι τὰ ἑξῆς: Ξηρασία ἰδιόζουσα τοῦ στόματος, καὶ ἰδίως τοῦ φάρυγγος, καὶ συσπάσεις κατὰ τὰ μέρη ταῦτα. Ζάλη, ναυτία, σπανίως ἔμετος, κόρη διεσταλμένη μεγάλως, ὄρασις συγ-

κεχυμένη, καὶ ἐντελῶς σκοτεινὴ· ὀφθαλμοὶ ἀναίσθητος εἰς τὸ φῶς· τέλος ἐνίστε συγκοπή. Τὸ μᾶλλον ἐπίμονον τῶν φαινομένων τούτων αἱ σκοποδινίαι συχνάκις μετὰ μικρὸν μετατρέπονται εἰς λιποθυμίας μετὰ ἀφθόνων ιδρώτων. Ὁ σφυγμὸς γίνεται μικρὸς καὶ συχνός, ἢ τούναντίον πλήρης, σκληρὸς καὶ ἔντονος, ὅτε καὶ τὸ πρόσωπον καθίσταται οἰδαλέον, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐρυθροὶ καὶ τὸ βλέμμα ἔμμονον καὶ βλακῶδες. Τὸ δέρμα εἶναι θερμὸν, καὶ παρουσιάζει κνησμὸν παρκαλουθούμενον ὑπὸ ἐξανθήσεως ὀστρακιδῶδους ἢ πετεχειῶδους. Ἡ κύστις δυσκόλως συστέλλεται, ἢ ἐνίστε τούναντίον παραλῦει. Ἐπέρχεται ἰδιάζον παραλήρημα ζωηρόν, χαρίεν, ἐρωτικὸν μετὰ ψευδαισθήσεων, ἢ σπανιώτερον μετὰ μανικῶν παροξυσμῶν, οἷς ἀκολουθεῖ κᾶρος καὶ κῶμα· παρὰ δὲ τοῖς παισὶν ἀντικαθίσταται τοῦτο διὰ συσπάσεων καὶ σπασμῶν. Καὶ ὑπὸ τὰ φαινόμενα ταῦτα διαρκέσαντα ὥρας τινὰς ἢ συνηθέστερον ἡμέρας, ἐπέρχεται ὁ θάνατος. Πολλάκις ὁμως καὶ μετὰ δεινὰ κατὰ τὸ φαινόμενον συμπτώματα, πορετικὴ τις κίνησις μετὰ ιδρώτων ἀφθόνων, ἀνακόπτει τὸ κακὸν καὶ ἡ ὑγίεια ἀνακτᾶται. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς διὰ τῆς ἀτροπίνης καὶ εὐθαλείας δηλητηρίασεως συνίσταται εἰς τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι διὰ τῆς ἀτροπίνης ὁ θάνατος ταχύτερον ἐπέρχεται.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Οὔτε σταθεραί, ἀλλ' οὔτε χαρακτηριστικαὶ εἶναι αἱ ἀλλοιώσεις, ἃς εὐρίσκωμεν κατὰ τὴν δηλητηρίασιν ταύτην. Συνηθέστατα δὲ αὗται περιορίζονται εἰς αἰμόρρησιν ἔντονον κατὰ τοὺς πνεύμονας, τὰς μῆνιγγας, τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς. Καὶ ἐν μὲν τοῖς πνεύμοσιν ἡ ὑπεραιμία παρίσταται περιοριζομένη εἰς μικρὰ συνενούμενα νησύδρια πολυαριθμότερα κατὰ τὴν περιφέρειαν. Κατὰ τὰς μῆνιγγας οἱ κόλποι εἶναι πλήρεις αἵματος καὶ ἡ παχέα μῆνιγξ λίαν ἐνεμμένη. Ἡ ὑπεραιμία τοῦ ἐγκεφάλου παρατηρεῖται κυρίως κατὰ τὴν βάσιν, κατὰ τὸ χοροειδὲς πλέγμα καὶ τοὺς πλαγίους κόλπους. Ἐνίστε εὐρίσκομεν κατὰ τὸ στόμα, τὸν οἰσοφάγον καὶ αὐτὸν τὸν στόμαχον κηλίδας ἐρυθράς, προερχομένας ἐκ τῶν ἐρυθρῶν καρπῶν τῆς εὐθαλείας, ὧν πολλάκις τότε καὶ τεμάχια ἢ ἀπομεινάρια ἀνακαλύπτωμεν ἐν τῷ στομάχῳ.

Θεραπεία. — Προτείνειν τινες τὸ ὅπιον ὡς ἀντιδοτὸν τῶν δηλητηρίσεων τῶν στρυχνοειδῶν· δυστυχῶς αἱ ὀρθαὶ παρατηρήσεις οὐδὲν τὸ ἀποτελεσματικὸν ἔδειξαν. Διὰ ταῦτα καταφεύγομεν εἰς τὰ συνήθη, ἅτινα καὶ ταῦτα οὐχὶ μείζονας ἐπιτυχίας παρέχουσιν. Εἶναι δὲ ταῦτα, μετὰ τὰ ἐμετικά καὶ καθαρτικά, ὁ καφές, διδόμενος εἰς ἰσχυρὸν ἔγχυμα, καὶ ἡ ἀφαίμαξις, ὅταν ὁ σφυγμὸς ᾖ πληρὸς καὶ τὰ τῆς ὑπεραιμίας φαινόμενα ἔντονα.

Εἰς τὴν διὰ τῶν λοιπῶν στρυχνοειδῶν τῆς τάξεως ταύτης δηλητηρίασιν οὔτε τὰ συμπτώματα, οὔτε αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, ἀλλ' οὔτε ἡ θερά-

πεῖξ διαφέρει. Ὡστε ἄσκοπον πλειότερον ἐπὶ πάντων τούτων νὰ ἐπιμεινόμεν.

Διάγνωσις.—α' *Ἐκ τῶν συμπτωμάτων.*—Τὰ συμπτώματα τῆς δηλητηριάσεως διὰ τῶν στρυγνοειδῶν τούτων εἶναι λίαν χαρακτηριστικά. Ἡ ξηρασία τοῦ φάρυγγος, ἡ διεύρυνσις τῆς κόρης, τὰ νευρικά φαινόμενα, ἰδίως δὲ τὸ ἰδιάζον τοῦ παραληρήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι χαρίεν καὶ εὐθυμον, ὅπως καὶ τὸ ἀπότομον καὶ παροδικόν τῆς ἀναισθησίας καὶ τῶν λοιπῶν φαινομένων, εἶναι ἀρκετά, τὸ μὲν ὅπως ἀπομακρύνωσι πᾶσαν περὶ νευρικῆς παθήσεως ὀργανικῆς ὑπόνοιαν, τὸ δὲ ὅπως βεβαιώσωσι καὶ τὴν αἰτίαν τῆς προελεύσεως.

β' *Ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως.*—Ἵνα μὴ ἐπανερχώμεθα ἐπὶ τὰ αὐτὰ πολλάκις, ἀφίνομεν καὶ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν ταύτην ὅπως ἀργότερον εἰς ἓν κεφάλαιον ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἀλκαλοειδῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀνίχνευσις αὕτη οὔτε εὐκολος πάντοτε οὔτε βεβαία εἶναι, διὰ ταῦτα ἀναγκαζόμεθα νὰ καταφύγωμεν εἰς δύο ἑτέρας ἐξετάσεις πρὸς βεβαίωσιν τῆς φύσεως τοῦ δηλητηρίου καὶ τῆς προελεύσεως αὐτοῦ. Καὶ δὴ :

γ' *Ἐκ τῆς φυσικολογικῆς πειραματίσεως.*—Ἐπειδὴ ἡ διὰ τῆς Χημείας προερχομένη βοήθεια πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι ἀσφαλὴς πάντοτε, καταφεύγομεν εἰς τὰς περιστάσεις ἐκείνας, καθ' ἃς ἀμφιβολία ἐπικρατεῖ εἰς πειραματίσεις ἐπὶ ζώων, ὅμοια ὅπως καὶ ἐπὶ δακτυλίτιδος εἶδομεν. Καταταμόντες πρὸς τοῦτο εἰς μικρότατα τεμάχια τὰ πρὸς ἐξέτασιν ὄργανα, ῥίπτομεν εἰς σφραγὺν υἑλίνην καὶ προσθέτομεν τετράπλαστον ποσὸν καθαροῦ οἰνοπνεύματος H_2O καὶ ποσότητά τινα ὀξάλικοῦ ὀξέος λειοτριβημένου τοσαύτην ὅση ἀρκεῖ ὅπως τὸ ὑγρὸν μετὰ δῖωρον ἐμβροχὴν εἰς υδρόλουτρον 50° , διατηρήσῃ ἀντιδράσιν ὀξείνου καταφανῆ. Μετὰ τὸν χρόνον τοῦτον διηθεύμεν τὸ πνευματώδες ὑγρὸν καὶ ἐξαντλοῦμεν τὰς ὑλὰς δι' ἀλλεπαλλήλου προσθήκης οἰνοπνεύματος, τὸ ὁποῖον προσθέτομεν εἰς τὸ πρῶτον, καὶ εἴτα πάντα τὰ ὑγρά θέτομεν εἰς υδρόλουτρον 50° καὶ ἀφίεμεν νὰ ἐξατμισθῶσι μέχρι σεραιπιδῶδους καταστάσεως. Παραλαμβάνομεν κατόπιν τοῦτο διὰ θερμοῦ ἀπεσταγμένου ὕδατος, ὅτε καὶ καταλείπεται μεγάλη ποσότης λιπαρῶν οὐσιῶν καὶ ἄλλων, διαλύεται δὲ καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ ὕδατος ὀξεῖα ὀξάλικη ἀτροπίνη. Τὸ διύλισθὲν τοῦτο ὑγρὸν παραλαμβάνεται ἐν φιάλῃ καλῶς πεπωμασμένη, ἐν ᾗ χέομεν πρῶτον μὲν εἰκοσάδα γραμμάτων καθαροῦ χλωροφορμίου, εἴτα δὲ ἀραιὰν διάλυσιν ἀνθρακικοῦ καλίου μέχρις ἀντιδράσεως καθαρῶς ἀλκαλικῆς, εἴτα δὲ πολλάκις ζωηρῶς ἀνακινήσαντες ἀφίεμεν ἥσυχον. Μετὰ τινα χρόνον, τὸ χλωροφόρμιον, παραλαβὸν καὶ διαλύσαν τὴν διὰ τοῦ ἀλκάλους ἐλευθερωθεῖσαν ἀτροπίνην, καθιζάνει ἐν τῷ ἀγγεῖῳ, ἐνῶ τὰ λοιπὰ ὑγρά ὑπέρκεινται. Ἀφαιροῦμεν τὸ ὑγρὸν τοῦτο τὸ ὑπερκείμενον καὶ τὸ ὑπολειφθὲν χλωροφόρμιον χύσαντες εἰς κάψαν ἐκ

πορσελάνης ἢ ὑέλου, ἐκθέτομεν εἰς θερμοκρασίαν 40⁰, καὶ ἀφίεμεν νὰ ἐξα-
τμισθῇ. Τὸ σεραπιῶδες ὑπόλειμμα βρέχομεν διὰ κυβικῶν τινων ἑκατοστῶν
τοῦ μέτρου ὕδατος ἀπεσταγμένου, ἐν ᾧ ἐχύσαμεν $\frac{1}{2}$ γρ. 400 καθαροῦ
θεικοῦ ὀξέος. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου πᾶσα λιπαρά, πᾶσα χρωματιστική,
βλενωδὴς ἢ λευκωματώδης οὐσία ἀποχωρίζεται, καὶ ἡ ἀτροπίνη, μετὰ
βληθεῖσα εἰς θεικὴν διαλύεται σχεδὸν καθ' ὅλου ἐν τῷ διυλισθέντι ὑγρῷ,
τὸ ὁποῖον καὶ εἶναι ἤδη ἑτοιμον εἰς φυσιολογικὰς πειραματίσεις, ἐκτὸς
ἂν θέλωμεν νὰ συγκεντρώσωμεν πλειότερον αὐτό, ὅτε καὶ ὑποβάλλομεν
εἰς ἐλαφρὰν ἐξάτμισιν.

Ὅπωςδήποτε παραλαβόντες τὸ ὑγρὸν τοῦτο χωροῦμεν εἰς τὰς πειρα-
ματίσεις. Δύνανται δὲ αὐταὶ νὰ γείνωσι διὰ δύο ὁδῶν: εἴτε διὰ τοῦ
στομάχου, εἴτε δι' ὑποδορείων ἐνέσεων. — Καὶ πειραματιζόμενοι μὲν κατὰ
τὸν πρῶτον τρόπον λαμβάνομεν δύο κονίκλους, καὶ ἀφ' οὗ παραβαλόντες
σημειώνομεν ἀκριβῶς τὴν διάμετρον τῆς κόρης αὐτῶν, εὐρισκομένων ἐν
δωματίῳ καλῶς διὰ διαχύτου φωτὸς φωτιζομένῳ, διδόμεν εἰς τὸν ἕνα ἐξ
αὐτῶν τὸ ἥμισυ τοῦ ὑγροῦ, τὸ ὅπαον παρελάβομεν ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐπεξ-
εργασίας. Μικρὸν μετὰ τοῦτο παραβάλλομεν τὴν διάμετρον τῆς κόρης
τοῦ κονίκλου τούτου, πρὸς τὴν τοῦ ἄλλου καὶ βεβαιούμεθα ὅτι αὕτη με-
γάλως διευρύνθη. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετὰ μικρὸν, ἰδίως ἂν ἡ ποσό-
της τῆς ἀτροπίνης ᾗ μεγάλη. Ἄν δὲ πειραματιζώμεθα δι' ἐνέσεων,
παραλαβόντες ὁμοίως κονίκλον ἢ κύνα ἐγγέρομεν εἴτε κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν
ἐπιφάνειαν τοῦ ὀπισθίου ποδὸς ἢ κατὰ τὸν ἀχίνα εἰς τὸν κύνα, 2 κυβικά
ἐκατ. τ. μ. διὰ τῆς σύριγγος τοῦ Πραβιάζ ἐκ τοῦ ὑγροῦ, ἀφ' οὗ προηγου-
μένως ἐλάβομεν πᾶσας, ἃς καὶ ἀνωτέρω προφυλάξεις. Ἐνταῦθα ταχύτατα
μετὰ 5 - 10 λεπτά, ἀναφαίνεται ἡ διαστολὴ τῆς κόρης. Τέλος καλὸν εἶναι,
μετὰ ταῦτα πάντα νὰ δοκιμάσωμεν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ ὑγροῦ ἐπὶ τοῦ
ὀφθαλμοῦ, ἐνσταλάζοντες μετὰ προσοχῆς εἰς τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν
ζῶου τῆς συγκεντρωθείσης πρότερον, καὶ μὴ ὀξείνου διαλύσεως σταγόνας
τινάς. Μετὰ χρόνον τινὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ κόρη διαστέλλεται, καὶ ἡ δια-
στολὴ γίνεται καταφανής, παραβαλλομένη πρὸς τὴν τοῦ ἄλλου ὀφθαλμοῦ.

δ' *Φυσιολογικὴ ἐξέτασις.* — Ὅπως εἶδομεν ἀνωτέρω, τὰ εἰς τὴν τάξιν
ταύτην ἀναγόμενα στρυχνοειδῆ παρουσιάζουσιν ὁμοίαν δρᾶσιν συμπτωμα-
τολογικὴν; Ἡ διὰ τῆς Χημείας ἐξέτασις εἶναι ἀσθενής· ἡ δὲ διὰ τῆς πει-
ραματίσεως ἐπὶ ζῶων ἐργασία εἰς τοῦτο τείνει νὰ ἀποδείξῃ τὴν διεύρυνσιν
τῆς κόρης, τοῦθ' ὅπερ εἶναι κοινὸν ἀποτέλεσμα τῆς τοῦ ἀτροπίνης, τῆς
ὁσχυαμίνης καὶ τῆς δατουρίνης. Ἐκ τούτων ἄρα μετὰ πᾶσας τὰς ἐργα-
σίας ταύτας εἶναι ἀδύνατον ἀκριβῶς νὰ ὀρίσωμεν εἰς ποῖον τῶν φυτῶν
τούτων ἀναφέρεται ἡ δηλητηρίασις. Πρέπει ἄρα εἰς ἄλλο τι νὰ καταφύ-
γωμεν, ἵνα εἰς μεγαλειτέραν βεβαιότητα φθάσωμεν. Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ

φυτολογική εξέταση. Πρὸς τοῦτο ἐξετάσαντες μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιστάσεως τὰ τε ἐρίσματα καὶ τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα παραλαμβάνομεν ὅ,τι ἐν αὐτοῖς ὑποπτον εὐρομεν καὶ ὑποβάλλομεν εἰς ἐξέτασιν φυτολογικὴν, ἐρευνῶντες ὅσα ἢ φυτολογία καὶ ἢ φαρμακολογία διδάσκουσι, χωρὶς νὰ ἀμελήσωμεν οὔτε τὰ περὶ τὸν ἄρρωστον καὶ τὰς περὶ δηλητηριάσεως διηγήσεις, οὔτε τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῆς δηλητηριάσεως καὶ τῆς προελεύσεως τοῦ φυτοῦ ἢ τοῦ δηλητηρίου, οὔτε πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ φωτίσῃ ἡμᾶς.

Ζητήματα ἰατροδικαστικά. — Ἡ ληθθεῖσα οὐσία ἡδύνατο γὰρ φέρῃ θάνατον, καὶ ἡ δόσις ἦν πρὸς τοῦτο ἐπαρκής; Πάντα τὰ μέρη, φύλλα, ρίζα, καρποί, τῶν φυτῶν τούτων εἶναι δηλητήρια. Διαφέρουσι δὲ μόνον κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ περιεχομένου δηλητηρίου καὶ τὸ ὀξύτερον τῆς δράσεως. Ποία ὁμως εἶναι ἡ δηλητήριος δόσις ἐκάστου, εἶναι λίαν δύσκολον νὰ ὀρίσωμεν. Αἱ ῥάγες τῆς εὐθαλείας 4-5 ἤρκεσαν νὰ θανατώσωσι παιδίον· 30 ὁμως δὲν ἔφερον ἀποτέλεσμα εἰς ἡλικιωμένον βλάκα. Τὸ ἐγκύλισμα εἰς 5 ἐκ. τ. γρ. ἔφερε δηλητήρια φαινόμενα, 1 δὲ γρ. ἔφερε θάνατον. Ἡ θεικὴ ἀτροπίνη εἰς διάλυσιν ἔφερε θάνατον διὰ 10 ἐ. τ. γρ. ἐσωτερικῶς, καὶ βαρέα συμπτώματα εἰς ἔνεσιν 3-5 χιλιοστῶν τοῦ γραμμάτος.

β' Δηλητηρίασις διὰ τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς νικοτίνης.

Ἡ διὰ τοῦ καπνοῦ δηλητηρίασις οὐ μόνον τῆς δηλητηριάσεως τῶν λοιπῶν στρυχνειδῶν διαφέρει, ἀλλὰ καὶ τῆς δηλητηριάσεως δι' αὐτοῦ τοῦ δραστικοῦ αὐτοῦ στοιχείου τῆς νικοτίνης παραλλάσσει· διὸ καὶ εἰς διακεκριμένα κεφάλαια τὴν δρᾶσιν τῶν δύο τούτων οὐσιῶν θὰ πραγματευθῶμεν.

1. **Δηλητηρίασις διὰ τοῦ καπνοῦ.**—Διὰ ποικίλων τρόπων ἐπῆλθον αἱ διὰ τοῦ καπνοῦ δηλητηριάσεις. Καὶ πρῶτον πολλοὶ ἐσημείωσαν δηλητηριάσιν, ἐπελθούσαν εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὸν καπνὸν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις ἐργάταις. Ἐπειτα ἡ κατὰχρησις τοῦ καπνίσματος ἐδείξεν ἐνίοτε παρόμοια φαινόμενα. Ἀλλὰ καὶ ἡ συνηθέστερον πρὸς ἐγκληματικὸν σκοπὸν ἐμβροχή τοῦ καπνοῦ εἰς εἶνον ἢ ὕδωρ προὔξενε βαρέα συμπτώματα, ὅπως καὶ ἡ παρόμοια διὰ κλυσμάτων ἐν τῷ ὀργανισμῷ πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν εἰσαγωγή. Πολλὰ τέλος παραδείγματα δηλητηριάσεως ὑπάρχουσι, καθ' ἃ φύλλα καπνοῦ, ἐπιτεθέντα πολλὰ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δέρματος, προεκάλεισαν δηλητηριάσιν· ἢ ὅπως καπνοῦ ἐκτεθείς συνηθέστερον πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν ἐπὶ γυμνωθέντος δέρματος ἢ καὶ ἐπὶ ἐξανθημάτων.

Συμπτώματα.—Τὰ συμπτώματα τῆς δηλητηριάσεως διὰ τοῦ καπνοῦ ἀναφαίνονται ἀμέσως μετὰ πόσιν ἰσχυροῦ ἀψιψήματος φύλλων ἢ κόνεως καπνοῦ ἢ μετὰ ὑποκλυσμόν· διότι 2-5 λεπτὰ κατόπιν, οἱ λαβόντες κα-

ταλαμφοδονοῦνται ὑπὸ σφοδρῶν, ισχυρῶν τῆς κοιλίας πόνων, ναυτίας, καὶ ἐμέτων κοπιαστικῶν. Καθίστανται ὠχρότατοι καὶ περιπίπτουσιν εἰς εἶδος τυφώδους καταστάσεως, ἐξ ἧς ἐξέρχονται πρὸς καιρὸν, καὶ ἐκφέρουσι φωνάς, ἐνῶ συσπῶνται ὑπὸ σπασμῶν γενικῶν ἢ μερικῶν. Ἡ ἀναπνοὴ γίνεται δύσκολος, ὁ σφυγμὸς βραδὺς καὶ μετὰ ἐν τέταρτον ἢ εἴκοσι λεπτά, ἐνίοτε ταχύτερον ὁ θάνατος ἐπέρχεται. Πολλάκις ὁμως τὰ φαινόμενα δὲν ἐπέρχονται οὕτως ὡς θανατηφόρα, καὶ μετὰ ὥρων τινων διάρκειαν, ἐνίοτε ἡμερῶν, τὰ δεινὰ ταῦτα φαινόμενα, κατὰ μικρὸν ὀλιγοστεύσαντα, ἀφανίζονται.

Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Τὸ πτώμα τῶν διὰ τοῦ καπνοῦ δηλητηριασθέντων παρουσιάζει ἑκτακτον ὠχρότητα πάντων τῶν ἰσθμῶν. Πλὴν τούτου ὁμως οὐδὲν εὐρίσκομεν ἄλλο, ἢ μὴ εἰς τινα ὄργανα, καὶ ἰδίως εἰς τὸν πεπτικὸν σωλῆνα, ἐκχύσεις τινὰς αἵματος ἢ περιωρισμένας συνορμήσεις.

Θεραπεία. — Μετὰ τὰ κοινὰ καὶ ἐκάστοτε ἐνδεικνυόμενα, ἐπωφελεῖς λίαν εἶναι ἡ δεψίνη, ἢ ἐν ἐλλείψει ταύτης πᾶσα στυπτικὴ οὐσία, περιέχουσα ταύτην, οἷον τὰ φύλλα τῆς θίας, ὁ πράσινος ἢ ὁ κεκαυμένος καφές, ὁ φλοιὸς τῆς δρυὸς ἢ τῆς κίνας καὶ αἱ κικιδίδες· διότι διὰ τῆς οὐσίας ταύτης παραλαμβάνεται ἡ νικοτίνη καὶ καθίσταται ἀδιάλυτος.

2. *Δηλητηριάσεις διὰ τῆς νικοτίνης.* — Τὰ ἐκ τῆς δηλητηριάσεως διὰ τοῦ ἀλκαλοειδοῦς τούτου φαινόμενα εἶναι τόσον ἀφανῆ, διότι ὁ θάνατος ἐπέρχεται σχεδὸν ἀκαριαίως καὶ ὅταν σταγόνες τινές ἢ καὶ μία σταγὼν ἐκχυθῇ ἐν τῷ στόματι, ὥστε οὐδὲν περὶ αὐτῶν γνωρίζομεν. Ὅσα δὲ ἐπὶ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης γνωρίζομεν προέρχονται ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ πτώματος.

Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Ὅτε ἡ νικοτίνη ἐνεσταλάχθῃ ἐν τῷ στόματι, πολλάκις εὐρίσκομεν τὸ δέρμα αὐτοῦ κεκαυμένον καὶ τὰ χεῖλη λευκά, ἐσκληρυμμένα, τὴν γλῶσσαν ὅτε μὲν λευκοφαῖον, ἄλλοτε ἐξωθηκυῖαν καὶ ἀποκεκαλυμμένην τὸ ἐπιθήλιον τοῦ στόματος τὴν βλεννομεμβράνην, ὅπως τὸν φάρυγγα καὶ τὸν οἰσοφάγον, πολλάκις παρουσιάζουσιν τὰ αὐτὰ ἔχνη τῆς ἐπαφῆς τοῦ δηλητηρίου. Ὁ στόμαχος δὲν παρουσιάζει πάντοτε ἔχνη φλεγμονῆς, διότι πάντοτε τὸ ἀλκαλοειδὲς δὲν φθάνει μέχρις αὐτοῦ. Ὅταν ὁμως τοῦτο συμβαίῃ, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ ἐπιφάνεια εἶναι ἐρυθρά, ἐνεμμένη, διακεχυμένη ὑπὸ μελανωπῶν πλακῶν, ἄνευ ἐξελκώσεων. Πάντες δὲ οἱ ἰστοὶ ἀναδίδουσιν ὀσμὴν καπνοῦ.

Χημικὴ ἀνάλυσις. — Ἐπὶ περιπτώσεων δηλητηριάσεως διὰ τῶν φύλων τοῦ καπνοῦ ἢ διὰ σκευασίας ἐκείθεν προερχομένης, ἡ ποσότης τῆς νικοτίνης ἢ εἰσελθούσα ἐν τῷ ὀργανισμῷ εἶναι τοσοῦτο μικρά, ὥστε ἡ διὰ τῆς χημικῆς ὁδοῦ ἐξεύρεσις αὐτῆς ἀδύνατος. Διὰ ταῦτα ὁ ἰατροδικαστὴς πρέπει νὰ καταφύγῃ πρὸς διευκρίνισιν πρῶτον μὲν εἰς συμπτωμάτων

των ανατομικῶν ἀλλοιώσεων τὴν μελέτην· μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν συλλογὴν, ἃν ποῦ ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇν ἡ ἀλλαχού εὕρηται, τῶν μικροτάτων τεμαχίων τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ, τὰ ὅποια θὰ ἄλλη εἰς φυτολογικὴν λεπτομερῆ εξέτασιν. Ἐκ δὲ τούτων δυνατόν θάσῃ εἰς ἀποτέλεσμα τι. — Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν νικοτίνην, αὕτη τὸν νῆ ἀνακαλυφθῇ. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀνιχνεύσεως ταύτης θὰ μεν τὰ δεόντα, ὅταν περὶ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν λοιπῶν ἀλκαλοειδῶν ἡσώμεν.

3. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ κωλείου καὶ τῆς κωεΐνης.

Ἡ δηλητηρίασις διὰ τοῦ φυτοῦ τούτου συμβαίνει εἴτε διὰ κακὴν χρῆ-
τῶν ἐξ αὐτοῦ σκευασμῶν, ἰδίως δὲ τοῦ ἐκχυλίσματος, οὗ ἡ ποιό-
καὶ ἡ δύναμις οὐχὶ πάντοτε τὰ αὐτά, εἴτε δεύτερον διὰ σύγχυσιν
φύλλων ἢ τῆς ρίζης αὐτοῦ πρὸς ἄλλα φυτά. Σπανιώτερον αἱ δηλη-
ήσεις προήλθον ἐκ σκοποῦ ἀνθρωποκτονίας, καὶ τότε συνέβησαν εἴτε
τοῦ ἀρεψήματος τῶν φύλλων, εἴτε διὰ τῆς ἀναμίξεως τοῦ φυτοῦ αὐ-
ἐν φαγητῷ.

ὑμπίσματα. — Ὅπωςδὴποτε χρηρηγηθὲν τὸ φάρμακον τοῦτο εὐθὺς ὡς
ληθῇ εἰς τὴν οἰκονομίαν ταχέως δηλοῖ τὴν ἑαυτοῦ ἐνέργειαν. Μίαν λοι-
περίπου ὥραν μετὰ τὴν κατάρσιν τοῦ δηλητηρίου ἐπέρχεται θάμβος
σκοτασμός καὶ σκοτοδινία μετὰ ἐντονωτάτης κεφαλαλγίας. Εὐθὺς δ'
σως παρατηρεῖται δυσκολία τις περὶ τὴν κίνησιν τῶν κάτω ἄκρων,
οἱ λαβόντες παραπαίουσιν ὡς μεμεθυμένοι. Ἐνίστε ἐπέρχεται προκάρ-
δυσφορία, ἐντονος καρδιαλγία καὶ ναυτία. Ὁ φάρυγξ καθίσταται
ὡς καὶ ἡ διψα εἶναι ἰσχυρά, ἐνῶ ἡ κατάρσις σχεδὸν ἀδύνατος πολ-
ας· τὸ πρόσωπον ὠχρὸν καὶ ἡ φυσιογνωμία βαθέως ἀλλοιοῦται. Τὸ
μμα εἶναι σταθερόν, αἱ κόραι διευρυμέναι, ἡ ὄρασις σκοτεινὴ καὶ
τε τύφλωσις· ἡ ἀκοὴ οὐχὶ πάντοτε καλὴ καὶ ἡ ὁμιλία σχεδὸν ἀδύ-
ος. Καὶ ὅμως ἡ διάνοια διατηρεῖται ἐτι καθαρά. Μικρὸν μετὰ ταῦτα
ραίνονται σπασμωδικὰ φαινόμενα συνταράσσοντα τὰ μέλη καὶ λιπο-
αὶ ἐπανερχόμεναι κατὰ διαλείμματα, μέχρις οὗ κῶμα βαθύ κατα-
ἡ τὸν ἄρρωστον, οὗτινος ψύχεται τὸ δέρμα καὶ ὠχρεῖ, ἐξοιδαίνεται,
πρόσωπον, προέχουσιν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἂν ἡ δύσκολος καὶ διακεκομ-
ἡ ἀναπνοὴ δὲν ἐμαρτύρει περὶ τῆς ζωῆς, οὗτος θὰ ἐξελαμβάνετο ὡς νε-
ς. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὰ φαινόμενα ταῦτα, τὰ ὅποια ἐνίστε μόνον παραλ-
σουςι μεταβαλλόμενα εἰς ὀξύ παραλήρημα ἢ ἐπιληπτικούς σπασμούς,
άνατος δὲν βραδύνει, ἐπέρχεται δὲ μετὰ τέσσαρας ἕως ἑξ ὥρας.

Όσον αφορά εἰς τὰ δια τῆς κωνείνης δηλητηρία φαινόμενα, ταῦτα τοῦτον βαγδαία ἐπέρχονται, ὥστε μέχρι τοῦδε οὐδόλως κατωρθώθη ἡ ἐξακριβωθῶσιν ἐπὶ ἀνθρώπου· τὰ ἐπὶ ζώων ὁμως γανόμενα πειράματα ἐδείξαν τὸ ἀλκαλοειδὲς τοῦτο ἔχον ὁμοίαν δράσιν πρὸς τὸ φυτόν.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.—Τὸ πτώμα τῶν θανόντων ἐκ τοῦ κωνείου τοῦ χέως φέρεται εἰς σήψιν. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος εὐρίσκονται πλῆθος παλιδνάς, ἐνίοτε πετεχειώδη στίγματα καὶ ἐξαγγίσεις αἵματος. Κατὰ τὴν νεκροτομὴν ἀπαντῶμεν πάντα σχεδὸν τὰ ὄργανα ὑπερχαίμακτα ὅπως τὰς μήνιγγας, τὸν ἐγκέφαλον, τοὺς πνεύμονας, τοὺς νεφροὺς. Ἡ βλενομεμβράνη τοῦ στομάχου παρουσιάζει ἐνίοτε κηλίδας οἰνοει γαγγραινώδεις, προερχομένας ἐκ διαχύτων ἐκχυμώσεων. Τὸ αὐτὸ πολλάκις ἀπαντᾷ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς καρδίας, τῶν πνευμόνων καὶ τῶν ἐντέρων. Αὐτὸ δὲ τὸ αἷμα εἶναι μελανόν, διαρρέον, καὶ μάλισ ἐυρίσκομεν ἐν τῇ πλήρῃ τοιούτου αἵματος καρδίᾳ εὐθρυπτά τινα θρομβία. Ἐν τῷ στομάχῳ τοῦ λας, ἂν ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο διὰ τῶν φύλλων ἢ τῆς ρίζης τοῦ κωνείου, εὐρίσκομεν τοῦ φυτοῦ τούτου λείψανά τινα, τὰ ὅποια εἴτε διὰ τῆς ἀπλῆς εἴτε διὰ χημικῆς τινος ἐξετάσεως εὐκόλως ἀναγνωρίζονται.

Θεραπεία.—Μετὰ τὴν κένωσιν τῶν ἐν τῷ στομάχῳ περιεχομένων χορηγοῦμεν τὴν δεψίνην καὶ τὰ δεψώδη ἐν γένει, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τὸ ἰωδισμένον ἰωδιούχον κᾶλι καὶ ἐφαρμοζομεν κατὰ τῶν συμπτωμάτων τὰ οἰκείας θεραπείας, ψυχρὰς ἐμβροχὰς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τεχνητὴν ἀναπνοήν κτλ. Ἄν ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο διὰ τῆς κωνείνης, οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλ' οὐδὲ προλαμβάνεται νὰ δοθῇ, διότι ὁ θάνατος ἐπέρχεται οὐράτατος.

Διάγνωσις.—α' Ἐκ τῶν συμπτωμάτων. — Ἡ ἐκ τῶν συμπτωμάτων δυναμένη νὰ προκύψῃ βεβαιότης περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ δηλητηρίου στηρίζεται, τὸ μὲν εἰς τὰ φαινόμενα τῆς κεφαλαλγίας, ξηρασίας τοῦ φάρυγγος, δυσκαταποσίας, καρδιαλγίας, διευρύνσεως τῆς κόρης, σκοτασμοὶ δυσπηκτικαὶ καὶ σπασμῶν κτλ. τὸ δὲ καὶ κυρίως ἐπὶ τῶν φαινομένων τῆ παραλύσεως ἢ τῆς παρέσεως τῶν κάτω ἄκρων ἐπερχομένης ἐν μέσῳ τῶν ἀνωτέρω φαινομένων.

β' Ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως. — Καὶ περὶ ταύτης θὰ ὁμιλήσωμεν ἄρχότερον εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἀνχνεύσεως τῶν ἀλκαλοειδῶν.

γ' Ἐκ τῆς φυτολογικῆς ἐξετάσεως. — Ἄν ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο διὰ ἑνὸς τῶν εἰδῶν τοῦ κωνείου, δοθέντος τούτου εἰς φύλλα ἢ εἰς κόνιν, ὡς καὶ δὲ ὑπὸ μορφήν ἀφεψήματος, ὅποτε πολλάκις ἀπαντῶσιν ἐν τῷ στομάχῳ λείψανά τινα τοῦ φυτοῦ, ταῦτα εὐκόλως ἀναγνωρίζονται καὶ προχείρως ἐκ τῆς ὁσμῆς, ἣν ἀποδίδουσι τριβόμενα ἐν ἰγδίῳ μετὰ διχλύσεως κέλεως, ἢ ἀκριβέστερον ὀρίζονται μετὰ μᾶλλον ἐπισταμένην φυτολογικὴν ἐξέτασιν.

εἰς ἣν καταλλήλως ὑποβάλλονται, ἅτε παρουσιάζοντα τοὺς φυτολογικὰς χαρακτηρισ, οὓς ἡ φυτολογία καὶ φαρμακολογία ἀναγράφει.

4. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ἀκονίτου καὶ τῆς ἀκονιτίνης.

Ἡ δηλητηρίασις διὰ τοῦ ἀκονίτου καὶ τῆς ἀκονιτίνης εἶναι λίαν ὁμοία τῇ διὰ τῶν στρυχνοειδῶν, ἀλλὰ κυρίως τῇ διὰ τοῦ κωνείου. Ὡστε περιττὸν νὰ περιγράψωμεν ταύτην διὰ μακροτέρων. Ταῦτα μόνον ἐνταῦθα παρατηροῦμεν: Ὅτι τὸ συνηθέστερον προέρχεται ἐξ ἀβλεψίας, διότι ἐλήφθη τὸ πρὸς ἐξωτερικὴν χρῆσιν βάμμα τοῦ ἀκονίτου, ἐσωτερικῶς· ὅτι καὶ τὰ φύλλα καὶ ἡ ρίζα τοῦ φυτοῦ εἶναι δηλητήρια, ἡ δρᾶσις ὁμοίως αὐτῶν μετὰ γὰρως διαφέρει ἀναλόγως τῆς παρασκευῆς τῆς ληφθείσης σκευασίας· ὅτι ἡ ἀκονιτίνη εἶναι τοσοῦτον κεραυνοβόλον δηλητήριο, ὅσον ἡ νικοτίνη καὶ ἡ κωνεΐνη, καὶ τέλος ὅτι ἡ τε ἀνίχνευσις γίνεται ὁμοία ὅπως καὶ ἡ τοῦ κωνείου, καὶ ἡ θεραπεία ὅπως καὶ ἐπὶ τούτου.

5. Δηλητηρίασις διὰ τῶν μυκήτων.

Σπανίως ἡ διὰ τῶν μυκήτων δηλητηρίασις ἐγένετο πρὸς ἐγκληματικὰν σκοπόν, τὸ δὲ συνηθέστερον προέρχεται ἐξ ἀβλεψίας. Τοῦτο δὲ συνέβη, διότι τοιαύτη ποικιλία ὑπάρχει εἰς τὰ εἶδη τῶν μυκήτων, ὥστε ἐντελῶς ἀδύνατος καθίσταται ἡ ἐξακριβωσις τίνες αὐτῶν εἶναι ἐδωδιμοὶ καὶ τίνες δηλητήριοι· καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς ἀνθρώποι παρ' ἡμῖν πεφημισμένοι ὅτι γνωρίζουσι τὰ εἶδη τῶν μυκήτων, τοῦλάχιστον τὰ ἐδωδιμα, παρέβηκαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἐφαγὼν ἐκ τούτων δηλητηριωδέστατα εἶδη, ὧν τὴν φύσιν δυστυχῶς πολὺ ἀργὰ τὰ ἀποτελέσματα ἐδίδαξαν. Ὅπως δὲ ποτε ἡ ἐκ τούτων δηλητηρίασις προέρχεται σχεδὸν πάντοτε διότι, θεωρηθέντες ἀβλαβεῖς, κατεβρώθησαν, ἀφοῦ ἐψήθησαν ἢ ὅπως δὲ ποτε παρασκευάσθησαν, τοῦθ' ὅπερ δεικνύει ὅτι οὐδόλως ἀποβάλλουσι τὴν δηλητήριον αὐτῶν δρᾶσιν καὶ μετὰ τὴν μαγείρευσιν. Ὡστε οὐδόλως ἀσκοπὸν νὰ συμβουλευώμεν ἐνταῦθα πάντας, ὅπως ἐν γένει ἀπέχωνται ἀπὸ τῆς ἐδωδιῆς οἰωνοῦντες ἄλλων μυκήτων, πλὴν τῶν καλλιεργούμενων.

Συμπτώματα.—Τὰ ἀπὸ τῆς δηλητηρίασεως τῶν μυκήτων συμπτώματα ἄρχονται ἀναφανίσματα 4-6 ὥρας μετὰ τὴν ἐδωδήν, συνηθέστατα δὲ ἀμέσως μετὰ τὸ δεῖπνον, ἂν τοὺς μύκητας ἐφαγὼν κατὰ τὸ γεῦμα, ἢ

τὴν ἐπαύριον, ἂν τούτους ἔφαγον τὸ ἑσπέρας. Εἶναι δὲ τὰ ἀπὸ τῶν φυτῶν τούτων φαινόμενα διττά, προδίδοντα διπλὴν ἐν αὐτοῖς δηλητηρίων ὑπαρξιν. Διότι τὰ μὲν προερχόμενα ἐκ τοῦ ἐνὸς τούτων, δηλητηρίου δριμύος καὶ σταθεροῦ, περιστρέφονται περὶ ἐρεθισμὸν ἄμεσον τοῦ φάρυγγος καὶ τοῦ λάρυγγος· τὰ δὲ ἕτερα ἀναφερόμενα εἰς τὸ ἕτερον τῶν δηλητηρίων, ἀναφαίνονται μετὰ τὴν ἀπορρόφησιν καὶ εἶναι ὅμοια τοῖς τῆς νικοτίνης. Ἐκ τούτου ἴσως, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων βεβαίως λόγων συστάσεως καὶ προδιαθέσεως καὶ κατασκευῆς, οὔτε πάντες οἱ φαγόντες ἐκ τῶν αὐτῶν κατὰ τὸ φαινόμενον μυκήτων τὰ αὐτὰ παρουσιάζουσι πάντοτε δηλητηρία φαινόμενα, οὔτε εἰς πάντας ὁ θάνατος ἀκολουθεῖ ὡς ἀναγκαῖον γεγονός. — Ὅπως δὴποτε χρόνον τινὰ μετὰ τὴν ἰδωδὴν τῶν μυκήτων ἀναφαίνονται τὰ δηλητηρία φαινόμενα, τὰ ὅποια ἐνίοτε δυνατόν νὰ περιορισθῶσι εἰς γενικὴν τινα κακουχίαν μετ' ἐξασθενώσεως, σκοτοδινῶν καὶ διαταραχῆς τινος περιέργου τῆς ὁράσεως, καθ' ἣν τὰ ἀντικείμενα παρίστανται κυανᾷ. Συνηθέστερον ὅμως μετὰ τῶν ἀνωτέρω ἐπέρχονται ναυτία, ἔμετοι συνεχεῖς καὶ ἀργότερον ἀκατάσχετοι, διαρκούντες πολλᾷκις ἐπὶ μακρὰς ὥρας, πίσις κατὰ τὸ ὑπογάστριον, στρόφοι καὶ πόνοι κατὰ τὴν κοιλίαν, καὶ κενώσεις ὕδαρες, μελανωπαί, αἰμόφυρτοι, συχνὰ ἐπαναλαμβανόμεναι μετὰ τεινασμοῦ καὶ ἐξαντλήσεως. Συγχρόνως ἀναφαίνεται σύσφιγξις κατὰ τὸν λάρυγγα, δίψα μεγάλη, ἰσχυρὰ καρδιαλγία, ἀνησυχία, πνιγμονή, λιποποθυμία, βᾶρος τῆς κεφαλῆς, σκοτοδινία. Ὁ σφυγμὸς εἶναι ἀσθενής, τὸ δέρμα ψυχρόν, καὶ ἐνίοτε καλύπτεται ὑπὸ κηλίδων ἰσχυρῶν· τὰ οὖρα ἐπίσχονται. Τέλος ἐπέρχεται τυφώδης κατάστασις καὶ κῶμα ἢ παραλήρημα ὀξύ, συσπᾶσεις καὶ σπασμοί, καὶ ὁ θάνατος μετὰ 2-3 ἡμέρας, ἰδίως ὅτε αἱ ἔμετοι δὲν ἦλθον ταχέως, ἢ δὲν ἦσαν ἀφθονοί· διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει οὗτος δύναται νὰ μὴ ἐπέλθῃ καὶ μετὰ μακρὰν κακουχίαν νὰ ἀνακτηθῇ ἢ πρότερον ὑγίεια. Ἄλλοτε τέλος τὰ φαινόμενα οὔτε παρόμοια εἶναι οὔτε τοποῦτον ἔντονα, περιστρέφονται δὲ εἴτε εἰς νευρικὰς διαταραχάς, εἴτε εἰς φαινόμενα καταπτώσεως μετὰ λιποθυμιῶν καὶ σκοτοδινῶν καὶ διαταραχῶν τῆς ὁράσεως.

— *Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις.* — Τὸ πτώμα τοῦ θανόντος ἐκ τῆς διὰ τῶν μυκήτων δηλητηριάσεως ταχέως φέρεται εἰς σήψιν, ὅτε τὰ ἀναπτυσσόμενα αἲρια διατεινέουσι καὶ τυμπανίζουσι μεγάλως τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα. Ἄν ὅμως ἡ νεκροψία γένηται πρὸ τούτου, ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα ἀπαντῶσιν εἰς τοιαύτην σύστασιν, ὥστε αἱ πεπαχυμέναι τῶν ἐντέρων βλεννομεμβράναι ἀποφράττουσι σχεδὸν τὸν αὐλὸν αὐτῶν. Ὅπως δὴποτε ὁ στόμαχος περιέχει ἐνίοτε ὑγρὰν τινα ὑπόφαιον ὕλην καὶ πολλάκις λείψανα τῶν μυκήτων· ἢ μεμβράνη αὐτοῦ, ὅπως καὶ τῶν ἐντέρων, παρουσιάζει σαφῆ σημεῖα φλεγμονῆς, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ γαγγραινῆς. Τὸ ἥπαρ, τὸ ὅποιον

εὔρηται εἰς περιστάσεις μέγιστον, εἶναι μεμαλαकुσμένον καὶ ὠχρόν· ὁ σπλὴν ὅπως καὶ οἱ πνεύμονες πεπληρωμένοι αἵματος, ὁ ἐγκέφαλος καὶ αἱ μήνιγγες ἐνεμμένα. Τὸ αἷμα μέλαν καὶ βρώδης πληροὶ τὴν καρδίαν, ὅπως καὶ τὰς φλέβας τῶν κοιλιακῶν σπλάγχων.

Θεραπεία. — Οὐδὲν δυστυχῶς ἀντίδοτον μέχρι τῆς σήμερον κατὰ τῆς διὰ τῶν μυκήτων δηλητηριάσεως ἐξευρέθη· ὥστε ἡ θεραπεία ἐφαρμόζεται εἰς τὴν κένωσιν τοῦ στομάχου, κατὰ τῶν ἐπικρατούντων συμπτωμάτων καὶ τῆς διεγέρσεως τοῦ ὀργανισμοῦ.

Διάγνωσις. — Ὅσα μὲν ἡ ἱστορία τοῦ ἀρρώστου καὶ τὰ ἀναγραφέντα συμπτώματα δύνανται νὰ παρήσχωσιν εἰς τὴν διάγνωσιν, εἶναι φανερόν ὅτι ἀκοῦσιν εἰς τὰς κοινὰς περιστάσεις, ὅτε πρόκειται περὶ ἀβλεψίας. Ὅταν ὁμως δηλητηρίου σκοπὸς ὑποκρύπτηται ὅπως καὶ ἡ ἐδωδὴ τῶν μυκήτων, μόνον διὰ τῆς μελέτης τῶν συμπτωμάτων καὶ τῆς τυχόν εὐρέσεως καὶ ἐπιμελοῦς διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξετάσεως τῶν λειψάνων τῶν ἐν τῷ στομάχῳ μυκήτων δυνάμεθα νὰ φωτισθῶμεν. Διότι ἐπὶ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης ἡ χημεία οὐδὲν ἔρχεται βοηθήσουσα. Πρέπει ἄρα μετ' ἐπιμελείας νὰ συλλεγῶσι τὰ ἐμέσματα καὶ τὰ ἐν τῷ στομάχῳ εὑρεθέντα καὶ νὰ ἐξετασθῶσιν. Ἡ φυτολογία δι' ἐπιμελοῦς καὶ ἐπιμόνου μελέτης κατάρθωσε νὰ περιγράψῃ τὰ στοιχεῖα τῶν ποικίλων εἰδῶν τῶν φυτῶν τούτων, ἐτι δὲ ἐπὶ τῶν πλειοτέρων φανερῶς δηλητηρίων εἰδῶν, ὠρισμένα στοιχεῖα. Ὡστε εὐκαλόν εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ταῦτα. Σημειωτέον ὅμως ὅτι, καὶ ἂν διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀναγνωρίσωμεν εἶδος μύκητος ὡς μὴ δηλητηρίου φερομένου, δὲν πρέπει νὰ ἀποφανθῶμεν περὶ ἐλλείψεως δηλητηριάσεως διὰ δύο λόγους, πρῶτον διότι πολλάκις ὑπάρχουσιν εἶδη ἐδωδίων μυκήτων, ἅτινα ἐνίοτε καθίστανται δι' ἀγνώστους λόγους δηλητήρια, ἢ πολλὰ ἄλλα δηλητήρια εἶδη ὁμοιάζουσι μεγάλως τοῖς ἐδωδίμοις· εἴτα δὲ διότι πολλάκις πρὸς ἐγκληματικὸν σκοπὸν ἐζήτησαν ἄλλο δηλητήριο νὰ κρύψωσιν ἐντὸς τῶν μυκήτων, παραπλανῶντες τὸν ἱατροδικαστήν.

6. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ κουραρίου.

Τῆς δηλητηριάσεως ταύτης, ἥς ἐλάχιστα τὰ ἐπὶ ἀνθρώπου γνωσθέντα φαινόμενα, ἡ ἱστορία προσέρχεται κυρίως ἐκ τῆς πειραματίσεως ἐπὶ ζώων καὶ ἡ διάγνωσις ὁμοίως διὰ παρομοίας μεθόδου θὰ ζητηθῇ.

7. Δηλητηριάσεις διὰ τῶν ἀναισθητικῶν.

Μετὰ τὰς πρώτας διὰ τοῦ αἰθέρος πειραματίσεις, τὸ χλωροφόρμιον καὶ ἐσχάτως τὸ ἀμυλενίον ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς ἀναισθητικά, εἰσαγόμενα ἐν τῷ ὀργανισμῷ διὰ τῆς εἰσπνοῆς ἢ δι' ἐνέσεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ στόματος. Σπανίως αἱ διὰ τῶν φαρμάκων τούτων δηλητηριάσεις ἐγένοντο πρὸς ἐγκληματικὸν σκοπὸν· συνήθως δ' ἦσαν ἀποτελέσματα κακῆς χρήσεως αὐτῶν ὡς φαρμάκων.

Συμπτώματα.—Ὁ αἰθήρ καὶ τὸ χλωροφόρμιον κυρίως εἰσαχθέντα ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ δι' εἰσπνοῶν, ἀπορροφῶνται καὶ, λεπτά τινα μετὰ ταῦτα, παράγουσιν ἐν ἀρχῇ μὲν καὶ ἐξέγερσιν τινα, ἥτις ἀναλόγως τῶν λαμβανόντων παρατείνεται πλείοτερον ἢ ὀλιγώτερον, μετὰ δὲ ταῦτα ἡσυχίαν τινά, ἢ ταχέως ἐπακολουθεῖ ἀπόσβεσις τῆς αἰσθητικότητος καὶ ἐξαφάνιτις γενικὴ τῆς μυϊκῆς ἐνεργείας, ἐκτὸς τῆς τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν καὶ τῆς καρδίας. Ἄν ὅμως ἐξακολουθήσῃ ἡ εἰσπνοὴ τοῦ φαρμάκου, καὶ οἱ μῦς οὗτοι παραλύσονται, ἡ ἀναπνοὴ παύεται, ἡ καρδία παραλύει καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται, ἂν μὴ ἡ κατάλληλος βοήθεια χρηρηγηθῇ. Τὰ αὐτὰ περίπου συμβαίνει οὖν ὅταν τὸ χλωροφόρμιον ληφθῇ ἐσωτερικῶς καὶ τὸ ἀμυλενίον εἴτε διὰ τοῦ στόματος εἴτε δι' ὑποδορείων ἐνέσεων. Διότι 10–20 λεπτά μετὰ τὴν λήψιν ἐπέρχεται ἡ ἐξέγερσις μετὰ σκοτοδινίας καὶ ἀσυνετησίας ἰδεῶν, ἡ ἀναπνοὴ γίνεται δύσκολος, ἡ κόρη διευρύνεται, ὁ σφυγμὸς γίνεται ἀσθενὴς καὶ ἀραιός, τὸ δέρμα ψύχεται· ἐπέρχεται κῶμα καὶ ἐν μέσῳ τούτου σπασμοὶ ἢ ἐπιληπτοειδῆ φαινόμενα καὶ τέλος ὁ θάνατος. Ἐπὶ ἀμυλενίου ὁμως ἡ κωματική κατάστασις ἐπέρχεται ταχύτερον καὶ πρὶν ἢ ἡ ἀναπνοὴ πάθῃ. Τὸ ποσὸν τοῦ χλωροφορμίου, τὸ ὅποιον ἤρκεσε νὰ φέρῃ τὸν θάνατον, ἐπὶ μὲν εἰσπνοῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὁρισθῇ, ἐξαρθώμενον ἐκ πλείστων λόγων· ἐπὶ δὲ ἐσωτερικῆς λήψεως εἶναι περίεργον ὅτι ἐνθ' εἰς περιστασίῳ τινα 4 γρμ. τούτου ἐπέφερον θάνατον, ἄλλοτε 60 καὶ 120 γρμ. μόνον κῶμα παρήγαγον, ἐξ οὗ ἀνένηψαν ἀργότερον οἱ ἄρρωστοι. Τοῦ δὲ ἀμυλενίου καὶ 7 γρ. ἔλαβεν οἰνοπότης ἄνευ δηλητηρίων ἀποτελεσμάτων.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.—Τὰ πτώματα τῶν θανόντων ἐκ δηλητηριάσεως δι' εἰσπνοῶν κυρίως τοῦ χλωροφορμίου βραδέως φέρονται εἰς σήψιν, καὶ ἡ πτωματικὴ ἀκαμψία ἐπὶ μακρὸν διαρκεῖ· εἶναι δὲ ὡχρὰ καὶ παρουσιάζουσιν ἐνιαχοῦ πελιδνότητος ἰώδεις. Ἡ κόρη εἶναι διευρυμένη. Ἄν κατεπόθῃ τὸ χλωροφόρμιον, πολλάκις αἱ πρώται πεπτικαὶ ὁδοὶ εὕρηται ὑπεραιμικαὶ καὶ πεφλογισμέναι. Οἱ πνεύμονες ὑπεραιμικοὶ· ἡ καρδία χαλαρά, εἴτε κενὴ εἴτε πλήρης μελανοῦ αἵματος μόλις πεπηγότος. Καὶ ἐν γένει τὸ πτῶμα καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀναδίδουσιν ἰσχυρὰν χλωροφορμίου ὁσμήν.

Διάγνωσις.— Ἡ ἐκ τῶν συμπτωμάτων διάγνωσις δύναται νὰ καταστῇ βεβαία, ὅταν παρὰ τὰ ἀναγραφέντα συμπτώματα ἡ ἀπόπνοια τοῦ χλωροφορμίου μαρτυρῇ περὶ τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ ἐν ἀμφιβολίᾳ ἡ χημεία ἔρχεται ἄρωγός εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ χλωροφορμίου.

Πράγματι δὲ εἶναι γνωστόν, ὅτι τὰ ἀναισθητικά, ἀλλ' ἰδίᾳ τὸ χλωροφορμίου, οὐδὼς μετατραπέν, διαμένει ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ ὀργανισμῷ, ἰδίως ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ τῷ ἥπατι. Ἐκ τούτου φερόμεθα εἰς τὰ δύο ταῦτα σπλάγχνα κυρίως νὰ ζητήσωμεν αὐτό. Παραλαμβάνονται λοιπὸν πρὸς τοῦτο τὰ δύο ταῦτα σπλάγχνα κυρίως, καὶ ἀφοῦ δι' ὀλίγου ἀπεσταγμένου ὕδατος μεταβληθῶσιν ἐντὸς ἰγδίου εἰς πόλτον, φέρονται εἰς φιάλην σωληνοφόρον, ἣτις μετὰ κλιβάνου καὶ σωλῆνος μακροῦ ἀποτελεῖ ἰδίαν συσκευὴν πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ χλωροφορμίου. Ὅλη ἡ τῆς ἀνίχνευσεως θεωρία συνίσταται εἰς τοῦτο: Ἄν διευθύνωμεν ρεῦμα αἵρος διὰ μέσου πόλτου ὀργανικῶν οὐσιῶν, καὶ τὸ ρεῦμα τοῦτο, διελθὼν διὰ σωλῆνος ἐκ πορσελάνης θερμανθέντος μέχρι ἐρυθροῦ, διαχετεύσωμεν εἰς διάλυσιν ὠξεινισμένου διὰ νιτρικοῦ ὀξέος νιτρικοῦ ἀργύρου, μετὰ χρόνον τινὰ ἡ τοῦ ἀργύρου διάλυσις θολοῦται, ἂν ὁ πόλτος περιεῖχε καὶ τὴν ἐλαχίστην ποσότητα χλωρικής πίνος ἐνώσεως πτητικῆς, μένει ὁμως καθαρά, ἂν οὐδὼς ταιαύτην περιεῖχεν. — Στηριζόμενοι λοιπὸν ἐπὶ τούτου, χωροῦμεν ὡς ἐξῆς εἰς τὴν ἐργασίαν ἡμῶν. Διὰ σωλῆνος ἐκ πορσελάνης ἐνοῦμεν τὴν περιέχουσαν τὸν πόλτον φιάλην μετὰ σωλῆνος τοῦ Liebig, περιέχοντος τὴν ὠξεινισμένην διάλυσιν τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου. Εἵτα τὸν ἐκ πορσελάνης σωλῆνα φέρομεν ἐπὶ κλιβάνου καὶ θερμαίνομεν μέχρι ἐρυθροῦ, ἐνῷ τὴν περιέχουσαν τὸν πόλτον φιάλην θερμαίνομεν ἐν ὕδρῳ λούτρῳ 40°. Τούτου γενομένου, διὰ φουσητήρος, τὸν ὅποιον ἐφαρμόζομεν εἰς τὸν σωλῆνα τὸν ἐλεύθερον τῆς φιάλης, προκαλοῦμεν ρεῦμα αἵρος ἀπὸ ταύτης πρὸς τὸν σωλῆνα τοῦ Liebig, ρεῦμα, τὸ ὅποιον διέρχεται τὸν ἐκ πορσελάνης πεπυρακτωμένον σωλῆνα. Ἄν ὁ πόλτος περιέχῃ καὶ μικρὰν ποσότητα χλωροφορμίου, ἡ διάλυσις ταχέως θολοῦται καὶ ὁ σχηματισθεὶς χλωριοῦχος ἄργυρος μετὰ μικρὸν κατακρημνίζεται. Βεβαιούμεθα δὲ εὐκόλως ὅτι τὸ κατακρημνισμα εἶναι χλωριοῦχος ἄργυρος διὰ τῶν οἰκείων ἀντιδραστηρίων, διότι δηλ. εἶναι λευκόν, βαρὺ καθόλου ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι, ταχέως χρωματιζόμενον εἰς ἰώδες ἐκ τοῦ φωτός, διότι ἀμέσως καὶ ἐντελῶς εἰς μικρὰν περίσσειαν ἀμμωνίας διαλύεται καὶ τέλος διότι εἶναι ἀδιάλυτον εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ ψυχρὸν ἢ ζέον.

8. *Δηλητηρίαις διὰ τῶν πνευματῶδων ποτῶν.*

Ἡ μέθη, ἣν προκαλεῖ ἡ κατάχρησις τῶν πνευματῶδων ποτῶν, εἶναι ἀληθῆς δηλητηρίασις, χαρακτηριζομένη ἐκ τῆς διαταραχῆς τῆς αἰσθητικότητος, τῆς κινητικότητος καὶ πασῶν ἐν γένει τῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ ἐπὶ μακρὸν κατάχρησις τῶν ποτῶν τούτων φέρει κτηνώδη ἐπὶ τέλους κατάστασιν μετὰ πλείστων διαταραχῶν, τὴν καλουμένην οἰνοπνευμάτωσιν (*alcoolisme*), ἥς τὸ μοιραῖον τέλος εἶναι ἡ γενικὴ παράλυσις καὶ ἡ παραφροσύνη. Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν πρόκειται ἡμῖν νὰ ἐξετάσωμεν τὴν μακρὰν καὶ πολυποικίλον ταύτην νόσον, ἥτις κυρίως ὑπάγεται εἰς τὴν παθολογίαν καὶ τὴν φρενολογίαν. — Ἐνταῦθα πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν τὰ σπάνια ἄλλως ἐκεῖνα περιστατικά, καθ' ἃ ἡ ὀξεῖα μέθη ἐπὶ πᾶσι θάνατον, καθ' ἃ δὴλον ὅτι τὸ ἐν τῷ ποτῷ πνεῦμα ἔδρασεν ὡς δηλητήριο καρωτικόν, εἴτε πρὸς ἐγκληματικὸν σκοπὸν δοθὲν ἢ συνηθέστερον ληφθὲν δι' ἀστεϊσμόν ἢ στοίχημα ἢ παρομοίαν αἰτίαν.

Συμπτώματα. — Ἡ δηλητηρίασις ἡ ὀξεῖα παρατηρεῖται συνηθέστερον παρὰ τοῖς μὴ ἐξωκλειωμένοις πρὸς τὰ πνευματώδη ποτά. Μικρὰ τούτων δόσις προκαλεῖ κατ' ἀρχὰς μὲν ζωηρότητα σωματικὴν καὶ πνευματικὴν, νέα ὅμως τοιαύτη φέρει τὴν μέθην, ὅτε ἐπέρχεται ἐξέγερσις μεγάλῃ, διαθέσεις θορυβώδεις, ψευδαισθήσεις· ὁ ἄρρωστος δὲν δύναται νὰ σταθῇ ὀρθος, παραπαεῖ, δὲν δύναται νὰ ἀρθρώσῃ λέξεις. Ἄν ἡ πόσις ἐξακολουθήσῃ, ἡ διανοητικὴ δύναμις καθ' ὅλου ἀφανίζεται, ἐπέρχεται ἐνίοτε μανικὸν παραλήρημα, καὶ τέλος καταφορὰ πρὸς ὕπνον. Ἀλλ' ἂν ἀντὶ τοῦ ὕπνου ἐξακολουθήσῃ πίνων ὁ ἄρρωστος, τότε δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ κῶμα, ἀποπληκτικὴ κατάστασις καὶ μετὰ ὥρων τινῶν ἐντελῇ ἀναισθησίαν ὁ θάνατος, πολλάκις ἐν μέσῳ ἐλαφρῶν σπασμῶν, αἱματοφύρτου ἀφροῦ, ἐξερχομένου ἐκ τοῦ στόματος, καὶ ἀκουσίων κενώσεων.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις. — Κατὰ τὴν νεκροψίαν εὐρίσκομεν ἀρκετὰ ἐντονον φλεγμονὴν τῆς βλεννομεμβράνης τοῦ στομάχου, τὴν δεξιὰν καρδίαν καὶ τὰς μεγάλας φλέβας πλήρη μελανοῦ αἵματος ὑγροῦ, μειγμένου μετὰ θρόμβων· ἀλλὰ κυρίως ἀποπληξίαν τῶν μηνίγγων καὶ τῶν πνευμόνων, διότι ἐκχύσεις αἵματος εὐρίσκομεν καὶ κατὰ τὴν ἀραχνοειδῆ καὶ τοὺς πνεύμονας. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁλόκληρος ὁ ὀργανισμὸς ἀπόζει οἰνοπνεύματος.

Τάξις Δ'

Δηλητηριάσις διὰ τῶν ναρκωτικῶν.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν δηλητηρίων ἐν καὶ μόνον ὑπάγεται, τὸ ὅπιον, μετὰ πάντων ὅμως τῶν ἐξ αὐτοῦ προσερχομένων ἀλκαλοειδῶν καὶ τῶν διαφόρων αὐτῶν τε καὶ ἐκείνου σκευασίων. Χαρακτηρίζεται δὲ ἡ ἐκ τούτων δηλητηριάσις ἐκ τῆς ἀμέσου καὶ εἰδικῆς δράσεως, ἣν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἔχουσι τὰ ὀπιούχα, ἐξ ἧς ἡ νάρκωσις.

Τὰ ἐκ τῆς λήψεως τῶν ναρκωτικῶν φαινόμενα εἶναι βᾶρος τῆς κεφαλῆς, ζάλη, διέγερσις τῶν αἰσθητηρίων, αὔξησις τῆς θερμοκρασίας καὶ τόνου τοῦ σφυγμοῦ, ξηρασία τοῦ φάρυγγος καὶ τοῦ δέρματος, ναυτία, ἔμετοι, παρεμπόδισις τῶν ἐκκρίσεων, κνησμὸς, ζωηρός, συνοδευόμενος πολλῶν καὶ ὑπὸ ἐξανθήσεων· κατόπιν χαύνωσις βαθεῖα, ἐκλυσίς τῶν δυνάμεων, ἔνσεις τοῦ προσώπου, σταθερότης τοῦ βλέμματος, συστολὴ τῆς κόρης, σπανίως ὅμως ἄλλοτε καὶ διαστολή, ἀναπνοὴ δύσκολος, καὶ δυσκολωτέρα ἀργότερον γινομένη μέχρι τοῦ τέλους, τὸ ὅποιον συνήθως μὲν ἔρχεται ἐπιτεινομένων τῶν συμπτωμάτων τῶν νευρικῶν, καὶ συσπωμένων τῶν θωρακικῶν μυῶν, ἑπτὰ μέχρι δώδεκα ὥρας ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ φαρμάκου, ἄλλοτε ἐπιταχύνεται διὰ σπασμῶν.

Αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις οὐδὲν τὸ χαρακτηριστικὸν ἔχουσι καὶ περιτρέφονται εἰς μεγάλην συνόρμησιν αἵματος, τὸ ὅποιον εἶναι ροῶδες καὶ μέλαν, κατὰ τὰ κύρια ὄργανα, ἰδίως τὸν ἐγκέφαλον καὶ τοὺς πνεύμονας. Διὸ καὶ συγγέονται αἱ διὰ τῶν ναρκωτικῶν δηλητηριάσεις μετὰ πολλῶν νοσημάτων, ἢ δηλητηριάσεων, ἐξ ὧν ὅμως οὐχὶ δυσκόλως πάντοτε διακρίνονται, ὡς ἀργότερον θὰ ἴδωμεν.

Καὶ πᾶσαι μὲν αἱ οὐσαὶ αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὴν τάξιν ταύτην παρουσιάζουσι βεβαίως τὸν ἀνωτέρω τύπον τῶν τε συμπτωμάτων καὶ τῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων, συγχρόνως ὅμως δεικνύουσι καὶ διαφορὰς τινάς, ἰδίως τὰ ἀλκαλοειδῆ. Ἄλλ' αἱ διαφοραὶ αὗται εἶναι τόσῳ μικραί, ὥστε τὸ καθ' ἡμᾶς, μετὰ τῶν πλειοτέρων τοξικολόγων, θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν ἐν κεχωρισμένοις κεφαλαίοις τὰ περὶ μιᾶς ἐκάστης τῶν οὐσιῶν τούτων. Θὰ ζητήσωμεν ὅμως, διεξερχόμενοι τὰ καθ' ἕναστον συμπτώματα, νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὰ ἰδιόζοντα ἐκάστη σκευασίᾳ φαινόμενα. Αἱ συνηθέστεραι ἐκ τῶν ὀπιούχων σκευασίων, αἵτινες καὶ ἐν κοινῇ χρήσει ἔρχονται, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γίνονται αἰτία δηλητηριάσεως, εἶναι, πρῶτον μὲν αἱ ἐξ ὧν τὸ ὅπιον, κωδιαὶ τοῦ μήκωνος, τὸ ἀκάθαρτον ὅπιον, τὸ καθαρὸν ἢ ἐκχύλισμα τοῦ ὀπίου, τὸ ἀπλοῦν βάμμα, τὸ ἐγκροκον ἢ λαύδανον τοῦ Σιδηρχάμου, τὸ λαύδανον τοῦ Ρουσσώ, ἡ κόνις τοῦ Δοσήρου καὶ τὸ

σιρόπιον τοῦ ὀπίου· καὶ τέλος τὰ ἀλκαλοειδῆ, ἐξ ὧν τρία μὲν χαρακτηρίζονται διὰ τὴν ὑπνωτικὴν δύναμιν, ἡ ναρκείνη, ἡ μορφίνη καὶ ἡ κωδεΐνη, τρία δὲ διὰ τὴν σπασμωδικήν, ἡ θηβαΐνη, ἡ παπαβερίνη καὶ ἡ ναρκωτίνη.

1. Δηλητηριάσις διὰ τοῦ ὀπίου.

Αἱ διὰ τῶν ὀπιούχων δηλητηριάσεις, αἵτινες ἄλλως εἶναι λίαν συχναί, γίνονται εἴτε πρὸς αὐτοκτονίαν, εἴτε δι' ἀπροσεξίν· σπανιώτερον ὁμῶς πρὸς ἐγκληματικὸν σκοπὸν. Ἡ δὲ δηλητηρία ἀπὸ τῶν δραστικῶν ἀναφαίνεται βραδυτέρον ἢ ταχύτερον, ἐνπανώτερον ἢ ἀσθενέστερον, ἀναλόγως πλείστων περιστάσεων, ὡς π. χ. τῆς σκευασίας τοῦ φαρμάκου, τοῦ τρόπου τῆς λήψεως, τῆς ἡλικίας τοῦ λαμβάνοντος καὶ τῆς ἐξέως. Ἡ μικρὰ π. χ. ἡλικία δυσκόλως ἀνέχεται τὸ ὀπιον, καὶ μικρὰ περὶ τὴν δόσιν τοῦ φαρμάκου τούτου ἀπροσεξία ἀρκεῖ νὰ προξενήσῃ τὸν θάνατον· τοῦναντίον δὲ παρατηροῦμεν εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐπὶ μακρὸν χρόνον μὲν μικραῖς ποσότησιν, ἔφθασαν εἰς εἶδός τι ἐξοικειώσεως, δι' ὃ δύνανται μεγαλειτέρας ποσότητος ἂποινι νὰ λάθωσιν. Ἡ δι' ἐνέσεων εἰσαγωγή τοῦ φαρμάκου ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ εἶναι ἡ πλείοτερον δραστηρίαν τὴν δηλητηριάσιν φέρουσα, μετὰ δὲ ταύτην ἡ διὰ τοῦ ἀπυθυσμένου, τὸ ὅποιον φαίνεται ὅτι εὐκολώτερον ἀπορροφᾷ ἢ ὅσον ὁ στόμαχος. Οὐχὶ δὲ μόνον τὸ θυμνωθὲν τῆς ἐπιδερμίδος δῆμα ἀπορροφᾷ τὰς ὀπιούχους σκευασίας, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑγιές· ὁ δὲ Tardieu ἀναφέρει περιστατικόν, καθ' ὃ καὶ αὐτὸ τὸ λαύδανον, τεθὲν ἐπὶ ὑγιὸς δῆμα, εἰς μεγάλην ὁμῶς πράγματι ποσότητα, 30 γρ., προξένησε θάνατον. Τέλος τὸ εἶδος τοῦ ἀλκαλοειδοῦς καὶ αἱ σκευασαὶ τοῦ ὀπίου παρουσιάζουσι μεγάλαν διαφοράν. Κατὰ τὴν ταξινόμησιν τοῦ Cl. Bernard, ἐκ τῶν ἀλκαλοειδῶν δηλητηριωδέστερα κατὰ τάξιν εἶναι: ἡ θηβαΐνη, ἡ κωδεΐνη, ἡ παπαβερίνη, ἡ ναρκείνη, ἡ μορφίνη καὶ τελευταίᾳ ἡ ναρκωτίνη.

Συμπτώματα.— Ὑπὸ τρεῖς μορφάς, διακρινόμενας ἐκ τοῦ βραχδιαίου ἢ ἡσυχῶν τῶν συμπτωμάτων, παρουσιάζεται ἡ διὰ τῶν ὀπιούχων δηλητηρίασις.

α' Καὶ κατὰ μὲν τὴν κεραυνοβολοῦ μορφήν, ἅμα τῇ λήψει τοῦ δηλητηρίου σχεδὸν ἀμέσως ἐπέρχεται κωματώδης ὕπνος, ὅστις, μετὰ ἀναπνοῆς θορυβώδους, σπανίως τινῶν σπασμωδικῶν κινήσεων καὶ διεσταλμένης κόρης, ταχέως μεταβαίνει εἰς τὸν θάνατον, μετὰ παρέλευσιν ἡμισείας μέχρι μιᾶς ἢ δύο ὥρων.

β' Κατὰ δὲ τὴν καλουμένην *οἰκείαν* μορφήν, ἥτις εἶναι καὶ ἡ συνθε-

σπέρμα, η δράσις του δηλητηρίου δεν αργεί να φανή, διότι μετά δεκάδας τινάς λεπτών, το πολύ μετά μιαν ώραν είναι ήδη πρόδηλος. Καί εν αρχή μὲν ἐπέρχεται βάρος τῆς κεφαλῆς, σκοτοδινία, ἐξέγερσις ἐλαφρὰ τῶν αἰσθητηρίων, αἰσθησις καύσου κατὰ τὸ σῶμα καὶ κνησμός κατὰ τὸ δέρμα καὶ ποτε ἐξανθήσεις· ναυτία, σπανίως ὑπὸ ἐμέτου ἀκολουθουμένη, ὁ σφυγμὸς γίνεται ἰσχυρὸς, τὸ δέρμα ξηρὸν καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ὁ φάρυγξ ξηρά· αἱ ἐκκρίσεις, πᾶσαι ἐν γένει, ἰδίᾳ ὅμως τῶν οὖρων, ἐπίσχονται. Τέλος ἐπέρχεται καταφορὰ πρὸς ὕπνον, ὕπνος καὶ λήθαργος, καθ' ὃν ἡ ἀναπνοή, ἰσχυρὰ καὶ στένουσα, ἐπιβραδύνεται μεγάλως καὶ τασσεται, ὥστε φθάνει τὰς 4-5 ἀναπνοὰς κατὰ λεπτόν.

Πολλάκις ἡ πρώτη αὕτη περίοδος ἢ δὲν παρουσιάζεται ἢ δὲν παρατηρεῖται, ταχέως ἐπερχομένου τοῦ κώματος, τῆς ἐκλύσεως τῶν μελῶν καὶ τῆς ἀνασθησιος. Τότε δέ, ἐν κωματικῇ καταστάσει ὄντος τοῦ ἀρρώστου, τὸ πρόσωπον παρίσταται ἐννεμμένον, τὸ βλέμμα ἀπλανές, ὁ ὀφθαλμὸς ἀναισθητος εἰς τὰ φῶς καὶ φέρον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ἀρχῇ μὲν συνεσταλμένην τὴν κόρην, ἀργότερον ὅμως, ὅταν ἐπέλθῃ ἐντελής ἡ χαλάρωσις καὶ ὁ θάνατος πλησιάζῃ, διαστέλλεται. Ἡ ἀναπνοὴ καθίσταται δυσκολωτέρα ὁλονέν, ὁ σφυγμὸς ταχύνεται, ἐνῶ ταυτοχρόνως σμικρύνεται, τὰ ἄκρα ψύχονται καὶ τέλος μετὰ χρονικὸν διάστημα 5-12 ἢ 15 ὥρων ἐπέρχεται ὁ θάνατος, ἐν μέσῳ βαθυτάτου κώματος. Παρατηρήθη ὅμως πολλάκις ὅτι τὸ κῶμα τοῦτο ἐπὶ μικρὴν διεκόπη καὶ ὁ ἀρρώστος συνήλθεν· ἀλλὰ μετὰ βραχὺ ἐπὶ πάλιν πάλιν ταραχὴ, παραλήρημα καὶ τέλος κῶμα, τὸ ὅποσον ταχέως ἢ βραδύτερον, μετὰ 2-5 ἡμέρας, διεδέξατο ὁ θάνατος. Ἄλλοτε τέλος μεθ' ὅλα τὰ δεινὰ ταῦτα φαινόμενα δὲν ἐπέρχεται θάνατος, ἀλλ' ὁ ἀσθενὴς μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀναλαμβάνει· ἡ ἀναπνοὴ γίνεται ἰσχυροτέρα, ἡ αἰσθησις καὶ ἡ διάνοια βραδείως ἐπανέρχονται, ἐπιφαίνονται ἰδρώτες, καὶ μετὰ ἡμερῶν πένων μεγάλῃν ἀτονίαν, ἐνίστε εὐκόλους ἐμέτους καὶ λιποθυμίας, ἀποκαθίσταται ἡ ὑγίεια.

γ' Τέλος κατὰ τὴν βραδεῖαν λεγομένην μορφήν, ἡ δρᾶσις τῶν ἐπιούχων βραδείως ὑποσκάπτει τὸν ὄργανισμόν, τὰ δὲ συμπτώματα ἀργὰ ἐκδηλοῦνται. Ἡ μορφή αὕτη παρατηρεῖται παρὰ τοῖς λαμβάνουσι τὸ ὄπιον ἐπὶ μακρόν, ὅτινες, ἀρχόμενοι ἀπὸ μικροτέρων δόσεων, προχωροῦσιν εἰς λίαν μεγάλας. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι μετὰ χρόνον παρίστανται ὑπὸ τύπον ὅλως ἰδιαιτέρου. Τὸ σῶμα αὐτῶν ἀπισχναίνεται, τὸ πρόσωπον εἶναι ξηρὸν καὶ ὠχρὸν, οἱ ὀφθαλμοὶ κοῖλοι καὶ υελώδεις· ἡ ράχις κυρτοῦται, τὸ βάδισμα καθίσταται ἐπισφαλές· ἡ πέψις γίνεται κακὴ, ἡ ὀρεξίς λείπει καὶ κενώσεις σχεδὸν ἀπαξ καθ' ἑβδομάδα παρατηροῦνται. Ἀλλὰ καὶ αἱ διακοσμητικαὶ δυνάμεις αὐτῶν ἀμβλύνονται, καὶ διαστρέφονται ἀργότερον. Καὶ ἂν ἐν ἀρχῇ μόνον τῶν αἰσθημάτων διαστροφή καὶ κεφαλαλγία ἢ ἄλλαι

νευραλγίαι μετ' αϋπνίας χαρακτηρίζωσι τὸ κακόν, βραδύτερον ψευδαισθήσεις καὶ παραληρήματα παντοειδῆ ἀναφαίνονται, ιδίως ὅταν παρακωλυθῇ ἡ ὁπωσδήποτε παύση ἢ χρῆσις τῶν ὀπιούχων. Ὑπὸ τοιούτους ὁρους ἡ ζωὴ δὲν δύναται νὰ παραταθῇ καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται εἰς ἡλικίαν οὐχὶ ἐτι προβεβηκυῖαν.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.—Ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, αἱ παρατηρούμεναι ἐπὶ τῶν δι' ὀπιούχων σκευασμῶν δηλητηριασθέντων, οὐδὲν τὸ εἰδικόν παρουσιάζουσι, συνίστανται δὲ κυρίως εἰς ὑπεραιμίαν τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου. Τὸ αἷμα ἄφθονον καταλαμβάνει τὴν περιφέρειαν κυρίως τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ παρίσταται πολλάκις κατὰ μικρὰς ἐστίας, ὡς ἀποπληξία τοῦ ἐγκεφάλου, ἢ ἄλλοτε ἀπαντᾷ ἄφθονος ὁρρώδης διήθησις ὑπὸ τὴν ἀραχνοειδῆ καὶ τοὺς κόλπους. Οἱ δὲ πνεύμονες εἶναι ὑπερπλήρεις αἵματος, πολλάκις καὶ οὗτοι φέροντες ἐστίας ἀποπληκτικῆς. Τὸ αἷμα αὐτὸ εἶναι μέλαν, πολλάκις ροῶδες. Τὸ δέριμα εἶναι ὠχρόν. Ἐνίοτε εὐρίσκωμεν ὑπεραιμικά τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Ὁ στόμαχος καὶ ὁ ἐντερικὸς σωλὴν εἰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο διὰ μεγάλης ποσότητος λαυδάνου, εὐρίθη κεχρωσμένος ὑπὸ τῆς οὐσίας ταύτης. Ἡ ζωικὴ θερμότης διατηρεῖται μακρόν καὶ μετὰ τὴν πτωματικὴν δυσκαμψίαν, ἡ δὲ σῆψις βραδέως ἔρχεται.

Θεραπεία.—Εἰς τὰς ὀξείας δηλητηριάσεις, μετὰ τὴν χορήγησιν τοῦ ἐμετικού, καταφεύγομεν εἰς τὸν καφὲν καὶ πάντα ἐκεῖνα τὰ φάρμακα, ἅτινα δρῶσιν ἐξεγείροντα τὸν ὀργανισμόν, συγχρόνως δὲ τὴν τένωσιν τῆς ἀναπνοῆς. Ἡ ἀμμωνία, λοιπόν, ἢ εἰσπνοὴ ὀξυγόνου, τὰ ἔντονα παροχτετευτικά καὶ περισπαστικά, ἐνίοτε ἡ ἀφαιμαξίς καὶ τὰ καθαρτικά κλύσματα εἶναι τὰ καταλληλότερα κατὰ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης θεραπευτικὰ μέσα. Καὶ καλὸν θὰ ἦτο νὰ μὴ ἐπέμενον οἱ ἱατροὶ διὰ τῆς δεψίνης καὶ εὐθαλείας καὶ τοῦ ἰωδισούχου ὕδατος, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια οὐδαμῶς ἀπεδείχθη. Ἐπὶ δὲ χρονίας δηλητηριάσεως πρώτη ἔνδειξις εἶναι, ἂν καιρὸς ἀκόμη ὑπολείπεται, ἢ κατὰ μικρόν καὶ μεθοδικὴ ἄρσις τοῦ αἵτιον, ἢτοι ἡ παύσις τῆς χρήσεως τῶν ὀπιούχων, μεθ' ὃ ὅσα ἡ παθολογία διδάσκει.

Διάγνωσις.—α' *Ἐκ τῶν συμπτωμάτων.* Τὰ συμπτώματα τῆς διὰ τῶν ὀπιούχων δηλητηριάσεως συγχέονται πρὸς τὴν ἐγκεφαλικὴν ἀποπληξίαν καὶ τὴν ἀποπληξίαν τῶν πνευμόνων, πρὸς δὲ πρὸς τὴν διὰ τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἄνθρακος δηλητηρίασιν. Ἡ ἀπὸ τῆς ἐγκεφαλικῆς ἀποπληξίας διάγνωσις δὲν εἶναι πάντοτε εὐκόλος· ἴσως δὲ αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, αἰτινες πολὺ ἐντονώτεραι ἐπὶ ἀποπληξίας παρατηροῦνται, δύναται νὰ φωτίσωσιν. Ἡ ἀποπληξία τῶν πνευμόνων ὁμῶς διακρίνεται ἐκ μὲν τῶν συμπτωμάτων, ὅτι δὲν φέρει τὴν δύσκολον καὶ διακεκομμένην ἀναπνοήν, μόνον δὲ δύσπνοιαν καὶ βῆχα μεθ' αἱματοφύρτων πολλάκις πτυέλων, οὐ

δόλως ἐπὶ τῆς δηλητηριάσεως ἀπαντώντων. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν διὰ τῶν ἀνθρώπων ἀσφυξίαν, τὰ πτώματα τούτων παρουσιάζουσι τὸ δέρμα κατὰστικτον ὑπὸ μεγάλων πλακῶν ῥοδίνων, ἐνῶ τὰ τῶν δι' ὀπίου δηλητηριασθέντων εἶναι ἀναιμον καὶ ὠχρόν.

β' Ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως. — Ἐπειδὴ ἡ δηλητηρίασις ἐνταῦθα δυνατὸν νὰ προῆλθεν ἐκ τοῦ ὀπίου ἢ μιᾶς τῶν σκευασιῶν αὐτοῦ, ἢ δεύτερον ἐξ ἐνὸς τῶν ἀλκαλοειδῶν αὐτοῦ, καλὸν ἔσται ἡτοῦ ἀν' ὅχι μόνον ἐβεβαιωτο ὅτι διὰ τῶν ὀπιούχων ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ὠρισμένως ἐκαθαρίζετο ὅτι διὰ τοῦ ὀπίου, ἢ τοῦλάχιστον μιᾶς τῶν σκευασιῶν αὐτοῦ προῆλθεν ἢ ὅτι δι' ἐνὸς τῶν ἀλκαλοειδῶν αὐτοῦ καὶ ποίου.

Πρὸς τοῦτο πολλάκις μὲν ὀδηγοῦμεθα ἢ εἰσαγόμεθα ἐκ πλείστων ὅσων περιστάσεων, διότι ἐξ αὐτῶν μανθάνομεν ποίων σκευασιῶν ὀπιούχων ἐποιεῖτο χρῆσιν ὁ θανὼν, ἢ ποῖα εἶναι τὰ ἐν χρήσει ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν ἡ ζῇ, κτλ. Μεθ' ὅλα ὁμως ταῦτα ἀνάγκη ὑπάρχει νὰ ἐξακριβώσωμεν ἂν δι' ὀπιούχων σκευασιῶν ἐγένετο ἡ δηλητηρίασις, ἢ διὰ τῶν ἀλκαλοειδῶν τοῦ ὀπίου, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιστάσει νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν μέθοδον, ἥτις θὰ βεβαιώσῃ τὸ ἀλκαλοειδὲς τοῦτο.

Ἡ δὲ ἐξακριβωσις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐξευρέσεως ἐν τοῖς σπλάγχχναις, ἐν οἷς ἀνιχνεύθῃ ἐν τῶν ἀλκαλοειδῶν τοῦ ὀπίου, ἰδίως δὲ ἡ μορφίνη, σώματος, τὸ ὁποῖον μόνον ἐν μιᾷ οἰχδήποτε τῶν σκευασιῶν τοῦ ὀπίου ἀπαντᾷ, τουτέστι τοῦ μηχανικοῦ ὀξέος. Ἄν δηλ. μετὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῆς μορφίνης, ἥτις βεβαίῳ ὅτι δι' ὀπιούχου σκευασίας ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο, ἐξαγάγωμεν ἐκ τῶν σπλάγχχνων καὶ μηχανικὸν ὀξύ, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι διὰ μιᾶς τῶν σκευασιῶν τοῦ ὀπίου ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο, οὐχὶ δὲ διὰ τινος τῶν ἀλκαλοειδῶν. Ἄν ὁμως τὸ μηχανικὸν ὄξύ δὲν εὐρεθῇ, τότε ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ υποθέσωμεν, ὅτι δι' ἐνὸς ἢ πλείοτέρων ἐκ τῶν ἀλκαλοειδῶν αὕτη ἐπετεύχθη, καὶ τότε πρέπει νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξακριβωσιν τούτων.

Α' Διαίρειαντες λοιπὸν ἀμέσως τὰ πρὸς ἐξέτασιν σπλάγχχνα εἰς δύο, παραλαμβάνομεν τὸ ἐν μέρος καὶ χωροῦμεν εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ὀπίου ὡς ἐξῆς: Καταταμώντες εἰς μικρότατα τεμάχια τὰς οὐσίας, σπλάγχχνα, ἐμέσματα καὶ ὅ,τι ἄλλα, προσθέτομεν τούτοις διάλυσιν τρυγικοῦ ὀξέος κεκορεσμένην ποσαύτην, ὅση ἀρκεῖ ὥπως καταστήσῃ τὰς οὐσίας καθαρῶς ὀξείνους. Χέομεν κατόπιν ἐν ταύταις καθαρῶ οἶνοπνεύματος 95⁰ τοσοῦτον, ὥστε ὅλη ἡ μάζα νὰ γείνη ῥοώδης, καὶ διὰ προσθήκης καὶ ἄλλου οἶνοπνεύματος νὰ μὴ σχηματίζεται κατακρήμνισμα ἐπαισθητόν. Τίθεμεν τότε ταῦτα πάντα ἐν ὑδρολούτρῳ θερμ. 50⁰ ἐντὸς ὑελίνης σφαίρας καὶ ἀφίεμεν νὰ ἐπεξεργασθῶσιν ἐπὶ τινος ὥρας, εἴτα νὰ ψυχρανθῶσι, μεθ' ὃ

σπραγγίζομεν δι' ὀθόνης, ἣν προηγουμένως ἐδρεξάμεν δι' ὠξενισμένου δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ὕδατος.

Μετά τὴν διήθησιν τοῦ ὑγροῦ συμπιέζομεν ἰσχυρῶς τὴν ὀθόνην, καὶ πάλιν βρέχομεν τὸ περιεχόμενον δι' οἶνοπνεύματος ὕδ^ο καὶ πάλιν διηθοῦμεν καὶ συμπιέζομεν. Παραλαμβάνομεν κατόπιν πάντα τὰ οἶνοπνευματώδη ὑγρά, διηθοῦμεν διὰ χάρτου τοῦ Βερζελίου, καὶ υποβάλλομεν εἰς προσεκτικὴν ἐξάτμισιν ἐν ὑδρολούτρῳ θερμοκρασίας ζέοντος ὕδατος. Ὅταν τὸ ὑγρὸν φθάσῃ εἰς σεραπιώδη σύστασιν, προσθέτομεν πενταπλάσιον ποσὸν ὑποθέριου ἀπεσταγμένου ὕδατος καὶ πάλιν διηθοῦμεν διὰ χάρτου τοῦ Βερζελίου, ὑγρανθέντος προηγουμένως, καὶ πάλιν βρέχομεν τὸ ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀπομεινάν· τὸ δὲ ὑδατώδες ὑγρὸν ἐξατμίζομεν εἰς ὑδρολούτρον μέχρι συστάσεως ἐκχυλίσματος περίπου, εἴτα βρέχομεν διὰ πενταπλάσιου ποσοῦ ἀπολύτου οἶνοπνεύματος, διηθοῦμεν καὶ πάλιν ἐξατμίζομεν. Εἰς τὸ ὑπολειφθὲν τέλος τοῦτο μετὰ τὴν ἐξάτμισιν ὑπόλειμμα πρόκειται ἤδη νὰ ἀνγχνεύσωμεν τὰ εἰδικὰ στοιχεῖα τοῦ ὀπίου. Πρὸς τοῦτο διαλύομεν αὐτὸ εἰς μικρὰν ποσότητα ἀμμωνίας μετὰ μεγάλης προσοχῆς, αὐτῶς ὥστε μόλις νὰ ὀξῇ ἀμμωνίας καὶ νὰ ἀντιδρᾷ βραδείως ἐπὶ τοῦ ὑπερτεθέντος χάρτου τοῦ ἡλιοτραπίου. Καὶ ἐν πάσῃ μὲν περιπτώσει σχηματίζεται ἐλαφρὸν κατακρήνισμα ὑπὸλευκον. Ἄλλ' ἂν μὲν οὐδὲν τὸ ξένον τῷ ὀργανισμῷ προὔπῃρχεν ἐν τοῖς σπλάγχχνοις, τὸ κατακρήνισμα συνίσταται κυρίως ἐξ ἀλάτων φωσφορικῶν, ἀσβεστικῶν καὶ σιδηρικῶν μετὰ τινος ποσότητος ζωϊκῶν οὐσιῶν καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ κατακρήνισμα, πλυθὲν δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος, οὐδόλως διαλύεται κατόπιν ἐν καθαρῷ οἶνοπνεύματι καὶ ζέοντι ἔτι, καταλείπει δὲ μετὰ τὴν καθύσιν ἄφθονον ὑπόλειμμα, τὸ ὁποῖον ἀπανθρακοῦται μὲν κατὰ μέρος, δὲν ἀφανίζεται ὁμως καὶ μετὰ παρατεταμένην ρέχρως ἐρυθροῦ πυράκτωσιν. Ἄν ὁμως τοῦναντίον τὰ σπλάγχχνα περιέχον ὀπιούχον τινα σκευασίαν, μετὰ τῶν ἀνωτέρω καθιζημάτων θὰ κατακρημνισθῇ καὶ ἡ ἐνυπάρχουσα ἐν ταῖς σπλάγχχναις ἐκ τῆς οὐσίας ταύτης μορφήν, ἥτις συχνότατα ἔχει ἀνάγκην μακροτέρου χρόνου ὅπως κατακρημνισθῇ, διὸ καλὸν νὰ ἀφίεμεν τὸ ὑγρὸν ἐπὶ χρόνον τινὰ ἥσυχον. Διότι τότε ἡ μορφήν λαμβάνει σύστασιν τινα, ἐνίοτε δὲ καὶ κρυσταλλικὴ καθιζάνει ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τοῦ ἀγγείου, ὁποῦθεν δυσκόλως ἀποκολλᾶται. Ὅπως δὲ διὰ πτεροῦ ἰσχυροῦ, κοπέντος ἐν εἰδεί ψήκτρας, ξέρομεν τὰ τοιχώματα τοῦ ἀγγείου καὶ ἀποκολλῶμεν τοὺς ἐπικαθημένους κρυστάλλους· ὅταν δὲ πᾶν τὸ κατακρήνισμα αἰωρῆται, χέομεν ὁλόκληρον τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀγγείου ἐπὶ τεμαχίου διυλιστικοῦ χάρτου τοῦ Βερζελίου, διὰ δὲ τοῦ διηθηθέντος ὑγροῦ πλύνομεν τὸ τε ἀγγεῖον καὶ τὸ πτερόν, ὥστε νὰ παραλάβωμεν εἰ τι ἐν αὐτοῖς ἀπέμεινεν. Μετὰ ταῦτα, καὶ ἀφοῦ πᾶν τὸ ὑγρὸν διήλθε διὰ τοῦ διυλιστικοῦ χάρτου, χέο-

μεν ἐπ' αὐτοῦ ἀπεσταγμένον ὕδωρ καὶ πλύνομεν μέχρις οὗ πᾶν διαλυτὸν στοιχεῖον παραληφθῇ, πᾶν δὲ τὸ διηληθὲν ὑγρὸν θέτομεν κατὰ μέρος. Παραλαβόντες δὲ τὸν διυλιστικὸν χάρτην, πιέζομεν μετὰ προσοχῆς, ὥστε νὰ ἀποβάλλῃ πᾶν τὸ ὑγρὸν, δι' οὗ εἶναι βεβρεγμένος, θέτομεν ἐπὶ κάψης ἐκ πορσελάνης, θερμαινομένης ἐπὶ ὑδρολούτρου ἢ εἰς κλιβανὸν θερμοῦ ἀέρος τοῦ Coulier, καὶ ἀφίεμεν μέχρις ἐντελοῦς ἀποξηράνσεως, χωρὶς ὅμως ἢ θερμοκρασίᾳ νὰ ὑπερβῇ ποτε τοὺς 80°. Τούτου γενομένου, διὰ λεπτῆς ψαλλίδος τέμνομεν εἰς μικρότατα τεμάχια τὸν διυλιστικὸν χάρτην μετὰ τοῦ περιεχομένου καὶ ῥίπτομεν ἐντὺς μικρᾶς σφαίρας ὑελίνης βεβυθισμένης εἰς ὕδωρ 50°-60° καὶ περιεχούσης οἰνόπνευμα 95°. Ἀνακινουῦμεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπὶ τέταρτον τὴν σφαῖραν, μεθ' ἧς χέρομεν τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ἐπὶ διυλιστικοῦ χάρτου, τὸν ὅποιον πάλιν πλύνομεν δι' οἰνόπνευματος, καὶ τὸ ἐκρεῦσαν οἰνόπνευματοῦχον ὑγρὸν ἐξατμίζομεν διὰ μικρᾶς θερμότητος. Ἄν ἡ περιεχομένη μορφήν εὐρίσκηται εἰς μεγάλην ποσότητα, μετὰ τὴν ἐξάτμισιν ἐναποτίθενται κρύσταλλοι μικροί, λαμπροὶ καὶ σκληροί· ἂν εὐρίσκηται εἰς μικροτέραν ποσότητα, ἀπολαμβάνομεν λεπιδωτὸν τι ὑπόλειμμα, ῥητινώδες, οὐχὶ καθαρῶς κρυσταλλικόν, τὸ ὅποιον παραλαμβάνομεν διὰ σπάθης καὶ ὑποβάλλομεν εἰς τὰς ἀντιδράσεις τῆς μορφίνης.

Οὕτως εὐρεθείσης τῆς μορφίνης, ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ μηχανικοῦ ὀξέος, οὗ ἡ εὔρεσις θὰ βεβαιώσῃ τὴν δι' ὀπίου ἢ ὀπιούχου σκευασίας δηλητηρίασιν. Πρὸς τοῦτο παραλαμβάνομεν τὸ ὑγρὸν ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον πρὸ τῆς τελευταίας ἐπεξεργασίας εἶχομεν θέσει κατὰ μέρος, ὀξείνίζομεν τοῦτο διὰ προσθήκης μικρᾶς ποσότητος ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ προσθέτομεν σταγόνάς τινάς ὑπερχλωρούχου σιδήρου, ὅτε ἀμέσως σχηματίζεται ἐντόνος ἐρυθρὸς χρωματισμός, ἂν ὑπάρχῃ μηχανικὸν ὀξύ ἐν τῷ ὑγρῷ· ἂν ὅμως δὲν ὑπάρχῃ, οὐδεμία χρώσις θὰ ἀναφανῇ, καὶ τότε φανερόν ἐστι δι' ἀλκαλοειδῶν ἢ δηλητηρίασις ἐπετεύχθη.

Β' Ἄν ὅμως μετὰ τὰς ἀνωτέρω λεπτολόγους ἐργασίας δὲν εὐρεθῇ τὸ μηχανικὸν ὀξύ, ἢ ἂν λόγοι καὶ προηγούμενα ἄλλα πείθωσιν ἡμᾶς ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι οὐχὶ δι' ὀπίου, ἀλλὰ διὰ τινος τῶν ἀλκαλοειδῶν τούτου ἢ δηλητηρίασις προσῆλθε, τότε καλὸν νὰ καταφύγωμεν εἰς ἄλλην μέθοδον ἀνίχνευσεως, ἥτις καὶ ἥττον ποικίλη καὶ δύσκολος εἶναι, ἀλλὰ βεβαιότερα ἀποτελέσματα δίδει. Εἶναι δὲ ἡ μέθοδος αὕτη ἡ ὑπὸ τοῦ Stas καὶ Otto ὑποδειχθεῖσα πρὸς τὴν ἐν γένει τῶν ἀλκαλοειδῶν ἀνίχνευσιν, περὶ ἧς εὑρισκόμεν τινα ἐν σελ. 605 κ.έ. Συνίσταται δὲ αὕτη εἰς τὰ ἑξῆς: (1)

Παραλαβόντες τὰ σπλάγχνα καὶ τὰ ὑποπτα ὑγρά θέτομεν ἐν σφαίρᾳ

(1) Μ. Γεωργαντᾶ, — Μέθοδος πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηρίων. Ἐν Ἀθήναις, 1870, σελ. 36 κ.έ.

υεινὴ μετὰ διπλάσιον βάρος οἰνοπνεύματος εἶτα καὶ οὐδυνεψματώσας διαλύσεως τρυγικοῦ ὀξέος, ἕως ἂν τὸ μίγμα ἀντιδρᾷ λίαν ὀξείως, καί, ἐπιθέσαντες ἐπὶ ὑδρολούτρου, ἀφίμεν ἐπὶ ὧραν εἰς κατεργασίαν ὑπὸ μετρίαν θερμοκρασίαν 70° – 75° , εἶτα ἀφήσαντες νὰ ψυγῶσιν, ἐκθλίβονεν δι' ὀθόνης, καί, χέοντες πολλάκις οἰνόπνευμα, ἐπαναλαμβάνονεν τὴν ἐκθλίψιν. Μετὰ δὲ τοῦτο ἅπαντα τὰ οἰνοπνευματώχα ὑγρά διηθοῦμεν, καὶ τὸν ἡθμὸν πλύνονεν δι' ἀνύδρου οἰνοπνεύματος καὶ εἶτα ἐξατμίζονεν ἐν ἀρχῇ μὲν ἐπὶ ὑδρολούτρου, ἀργότερον δὲ ὑπὸ κώδωνα ὑπεράνω θειικοῦ ὀξέος. Ὑπολείπεται μετὰ τὴν ἐξατμίσιν ὑγρὸν τι ὕδατῶδες, τὸ ὅποιον διηθοῦμεν δι' ἡθμοῦ βεθρεγμένου δι' ὕδατος ἀπεσταγμένου καὶ ἐπανειλημμένως πλύνονεν τὸν ἡθμὸν δι' ὁμοίου ὕδατος. Τὸ διηθηθὲν ὑγρὸν ἐξατμίζονεν κατόπιν ἐπὶ ὑδρολούτρου μέχρι συστάσεως ἐκχυλίσματος, καὶ τοῦτο διαλύονεν κατ' ἀρχάς μὲν ἐν ὀλίγῳ οἰνοπνεύματι, κατὰ μικρὸν χεομένη, εἶτα δὲ ἀφθόνως, καί, διηθήσαντες πάλιν τὴν διάλυσιν ταύτην, ἐξατμίζονεν. Τὸ ὑπόλειμμα διαλύονεν ἐν μικρᾷ ποσότητι ὕδατος· καὶ ἂν ἦναι λίαν ὀξείον, προσθέτομεν μικρὰν ποσότητα καυστικοῦ ἢ δισανθρακικοῦ καλίου μέχρι σχεδὸν ἐξουδετερώσεως, εἶτα, χύσαντες ταῦτα ἐν φιάλῃ, προσθέτομεν τετραπλάσιον ἢ πενταπλάσιον ποσὸν αἰθέρος καί, ἀναταράξαντες ἰσχυρῶς, ἀφίμεν εἰς ἡρεμίαν. Μικρὸν μετὰ τοῦτο παραλαμβάνεται ὁ ἐπιπλέων αἰθὴρ καὶ μεταγγίζεται εἰς ἄλλο δοχεῖον, ὅπου φυλάσσεται ἀσφαλῶς χωρὶς νὰ ἦναι δυνατόν νὰ ἐξατμισθῇ, καὶ σημειοῦται ἡ φιάλη διὰ τοῦ γράμματος Α. Τὸ μετὰ τὸν μεταγγισμόν ὕδατῶδες ὑπόλειμμα ἀναταράσσεται μετὰ νέου αἰθέρος, ὅστις εἶτα καὶ οὗτος μεταγγίζεται, καὶ ἡ ἐπεξεργασία αὕτη ἐπὶ πολὺ ἐπαναλαμβάνεται, ἕως ἂν ὁ αἰθὴρ μὴ χρωματίζεται· καὶ τὸν παραληφθέντα αἰθέρα φυλάσσομεν εἰς ἄλλο ἀγγεῖον, τὸ ὅποιον σημειοῦμεν διὰ τοῦ γράμματος Β. Τὸ δὲ ὑπολειφθὲν ὕδατῶδες ὑπόλειμμα θερμαίνεται πρὸς ἐντελῇ τοῦ αἰθέρος ἐξατμίσιν, καὶ μετὰ τοῦτο ἐξουδετεροῦται ἰσχυρῶς δι' ἄλυσσεϊκᾶς νάτρου, καὶ τοῦτο ἵνα ἡ τυχὸν ἐνεχομένη μορφήν καταστῇ ἐντελῶς ἀδιάλυτος εἰς τὸν αἰθέρα, κατόπιν δὲ, προστεθέντος πάλιν νέου αἰθέρος, ἀναταράσσεται ἰσχυρῶς καὶ σημειοῦται διὰ τοῦ γράμματος Γ. Μικρὸν δὲ μέρος τοῦ ἐπιπλέοντος αἰθέρος παραληφθὲν καὶ ἀφεθὲν εἶτα ἐν ἡρεμίᾳ, ἐξατμίζεται ἡσυχῶς εἰς θερμοκρασίαν 30° . Τούτου τέλος γενομένου, τὸ ὑπόλειμμα παρίσταται εἴτε δίκην ἐλαιωδῶν γραμμῶν, μετὰ ὁσμῆς ὀσμικῆς καὶ μαρτυρεῖ τὴν παρουσίαν πτητικοῦ ἀλκαλοειδούς, εἴτε παρίσταται δίκην χρυστάλλων, μαρτυροῦν περὶ τῆς παρουσίας μονίμου ἀλκαλοειδούς.

Φθάσαντες εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐργασίας ἡμῶν, καὶ βέβαιοι ἦδη ὅτι ἔχομεν νὰ ἀνιχνεύσωμεν ἀλκαλοειδὲς εἴτε πτητικόν εἴτε ἔμμονον, προβαίνομεν ἀναλόγως τῆς ἐνδείξεως ὡς ἐξῆς: Ἄν μὲν πρόκηται περὶ ἀνιχνεύ-

σεως πηκτικού αλκαλοειδούς, λαμβάνομεν τὴν ὑπο στοιχείον I αλκαλικὴν διάλυσιν μετὰ τὸν μεταγγιζομένον τοῦ αἵθερος, καὶ προσθέτομεν νέον αἷθερα, τὸν ὅποιον πάλιν μεταγγίζομεν ἄφου ἰσχυρῶς ἀναταράξωμεν· τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνομεν πολλάκις. Τέλος παραλαμβάνομεν τὰ αἷθερα ὑγρά πάντα, καὶ φυλάξαντες τὸ ὕδατιδες ἀλκαλικόν ὑπόλειμμα, τὸ ὅποιον σημειοῦμεν διὰ τοῦ γράμματος Δ, ἐξατμίζομεν μετὰ προσοχῆς εἰς λίαν ταπεινὴν θερμοκρασίαν, καὶ τὸ ὑπόλειμμα πάλιν διαλύομεν εἰς αἷθερα μετὰ μικρᾶς ποσότητος ὕδατος καὶ τρυγικοῦ ὀξέος, πάλιν ἀναταράσσομεν τὸ μίγμα καὶ ὅταν καθησυχᾷ πάλιν μεταγγίζομεν τὸν ἐπιπλέοντα αἷθερα. Καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐπαναλαμβάνομεν πολλάκις, μέχρις οὐ ὁ αἷθρ καταστῇ διαυγής, τότε δέ, ἂν τὸ ὑγρὸν ᾖ πάντοτε ὀξύ, ἐξουδετεροῦμεν διὰ καυστικοῦ νατρίου. Εἰς τὸ ἐξουδετερωθὲν τοῦτο ὑγρὸν προστίθεται νέος αἷθρ, ἀναταράσσεται ἰσχυρῶς τὸ μίγμα, καὶ, μετὰ ἐντελῆ ἡραμίαν, μεταγγίζεται ὁ ἐπιπλέον αἷθρ, ὅστις, ἐξατμίζομενος, ἐγκαταλιμπάνει ὑπόλειμμα, τὸ ὅποιον σημειοῦμεν διὰ τοῦ στοιχείου Ε. Ἐν τούτῳ εὑρεται εἰς ὅσον οἶόν τε καθαρὰν κατάστασιν τὸ ζητούμενον ἀλκαλοειδές. Δοκιμάζομεν δὲ τοῦτο ὡς ἐξῆς:

Ἄν πρόκηται περὶ νικοτίνης. Πρῶτον ἐκ τῶν φυσικῶν ιδιοτήτων: Εἶναι ἐλαιώδης, ἔχει γεῦσιν δριμύειαν καὶ ὀσμὴν παρεμφερῆ τῇ τῆς νικοτιανῆς. Ἐπειτα ἐκ τῶν ἐξῆς κυριωτέρων ἀντιδράσεων: Τῇ προσθήκῃ ὀλίγου αἵθερος καὶ ἰωδίου, παράγονται μετὰ 8-10 ὥρῶν παρέλευσιν ἐν τῷ πυθμένι τοῦ ἀγγείου βελόναι ζωηροῦ ἐρυθροῦ χρώματος ἰωδιονικοτίνης. Τὸ ἰεριώδες χλῶριον παράγει χρωματισμὸν ἐρυθρὸν αἵματος. Τὸ πυκνὸν θεικὸν ὀξύ μετὰ ὀλίγου μολυβδαινικοῦ νατρίου παράγει κίτρινον χρωματισμὸν, ὅστις μετὰ 24 ὥρας γίνεται ἐρυθροειδής. Τὸ πυκνὸν νιτρικὸν ὀξύ κίτρινον χρωματισμὸν. Τὸ ὑδροχλωρικὸν ὀξύ οὐδὲν εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν, μετὰ θέρμανσιν ὅμως, ἰοειδῇ χροίαν, ἥτις τῇ προσθήκῃ δισοξειδίου τοῦ βαρίου λαμβάνει χροῖσιν αἵματος ἐρυθράν. Ὁ χλωριοῦχος ὑδράργυρος παράγει θάλωσιν καὶ Ἱζημα λευκόν. Ὁ χλωριοῦχος χρυσὸς Ἱζημα ἐρυθροκίτρινον, διαλυτὸν εἰς περίσσειαν νικοτίνης, ἀδιάλυτον εἰς ἀραιόν, διαλυτὸν δ' εἰς θερμὸν ὑδροχλωρικὸν ὀξύ. Καὶ ἐν γένει τὰ ἄλατα τοῦ ὑδραργύρου, τοῦ μολύβδου, τοῦ κασσιτέρου καὶ τοῦ ψευδαργύρου κατακρημνίζονται μετὰ λευκοῦ χρωματισμοῦ· τοῦ χαλκοῦ μετὰ κυανοῦ καὶ πλείστα ἄλλα, ἅτινα ἡ χημεία διδάσκει.

Ἄν πρόκηται περὶ καρτείνης. Εἶναι ἄχρους, ἐλαιώδης, ἔχει ὀσμὴν δυσάρεστον, διαπεραστικὴν, διαλύεται δυσκόλως εἰς τὸ ὕδωρ, ἡ δὲ καθαρὰ αὐτῆς διάλυσις ὑλοῦται διὰ θερμάνσεως· διαλύεται εὐκόλως εἰς τὸ οἶνον-πνεῦμα καὶ τὸν αἷθερα. Τὸ θεικὸν ὀξύ μετὰ μικρᾶς ποσότητος μολυβδαινικοῦ νατρίου παράγει ὡχροκίτρινον χρωματισμὸν· τὸ πυκνὸν νιτρικὸν

ὀξύ κίτρινον χρωματισμόν. Ὁ χλωριούχος χρυσοῦς ὡχρακίτρινον ἔζημα· τὸ ἐνιώδιον ἰωδιούχον καὶ ἔζημα κερμέες φαίον ἢ μελανέρυθρον. Ἀλλ' αἱ κυριώτεραι αὐτῆς ἀντιδράσεις εἶναι αἱ ἐξῆς δύο: ὅτι διασχετευμένου ἀερίου ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος λαμβάνει χροὶν ἐρυθρὰν πορφυρὰν, ἥτις κατὰ μικρὸν φέρεται πρὸς τὸ βαθύ ἰώδες, καὶ ὅτι θερμαινόμενη ἐν μικρῷ κεκλεισμένῳ ἐκ τοῦ ἐνὸς ἀφροῦ σωλῆτι μετὰ διαλύσεως διχρωμικοῦ καλίου ὡξεινισμένου διὰ θεϊκοῦ ὀξέος, ἐκλύει βουτυρικὸν ὀξύ. λίαν εὐκόλως ἀναγνώριζόμενον ἐκ τῆς χαρακτηριστικῆς ὁσμῆς.

Ἄν πρόκηται περὶ ἀνιλίνης. Εἶναι ὑγρὸν ἄχρουν, ὁσμῆς δυσαρέστου, γέυσεως ὀρμητικῆς, ἀδιέλυστον σχεδὸν ἐν ὕδατι, διαλυτὸν ἐν οἶνοπνεύματι, αἰθέρι καὶ τοῖς ταχέσι πτητικοῖς ἅλασιν. Διὰ θεϊκοῦ ὀξέος, τῇ προσθήκῃ νιτρικῆς τινος ἁλματος ἐν διαλύσει, παράγεται ἐρυθρὸς χρωματισμός. Στάγονες τινὲς ἀνιλίνης ἐντὸς κάψης θερμαίνονται μετὰ περισσεύσεως θεϊκοῦ ὀξέος καὶ λίαν μικρᾶς ποσότητος κόνεως διχρωμικοῦ καλίου, παράγουσι λαμπρὸν κυανοῦν χρωματισμόν, μεταπίπτοντα εἰς ἰοειδῇ τῇ προσθήκῃ ὕδατος. Διὰ νιτρικοῦ ὑδραργύρου παράγεται μετὰ θέρμανσιν ἐρυθρὸς χρωματισμός· τὸ αὐτὸ καὶ δι' ἀρσενικοῦ ὀξέος. Δι' οἶνοπνευματώδους διαλύσεως χλωριούχου ἀσβεστοῦ παράγεται ἰοειδὲς χρωματισμός.

Ἄν ὁμῶς τὸ πρῶτον ἡμῶν ὑπόλειμμα ἐδείξεν ὅτι πρόκειται οὐχὶ περὶ πτητικοῦ, ἀλλὰ περὶ ἐμμόνου ἀλκαλοειδοῦς, τότε εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τοῦτου χωροῦμεν ὡς ἐξῆς: Παραλαμβάνομεν τὸ ἐν τῷ ὑπὸ στοιχείῳ Β φιαλίδῳ φυλαττόμενον ὑγρὸν καὶ προσθέσαντες πυκνὴν διάλυσιν καυστικοῦ νατρίου καὶ αἰθέρος ἀναταράσσομεν. Ὅταν δὲ ὁ διαλυγὴς καταστάς αἰθὴρ μεταγίσθῃ, προστίθεται ἄλλος καὶ μετὰ ἀνατάραξιν καὶ μεταγίσειν πάλιν προστίθεται ἄλλος μέχρις ἐντελοῦς κατεργασίας τοῦ μίγματος. Τὰ αἰθέρια γὰρ ἐξατμίζονται αὐτομάτως ἐντὸς κάψης, εἰς δὲ τὸ ὑδατώδες ὑγρὸν ὑπόλειμμα, ὅπερ ἀντιδρᾷ ἀλκαλικῶς, ἂν ἐμπεριέχῃ ἀλκαλοειδὲς τι, ἐναιωροῦνται στερεὰ μόρια. Ἐπιχέονται τότε εἰς τὸ ὑδατώδες ὑγρὸν στάγονες τινὲς ὕδατος ὡξεινισμένου διὰ θεϊκοῦ ὀξέος, καὶ, ἀφοῦ ἐπὶ τινα χρόνον κατεργασθῇ, διηθεῖται. Τὸ ἐν τῷ ἡθμῷ ὑπόλειμμα πλύνεται ἐπανειλημμένως δι' ὕδατος· ἅπαντα δὲ τὰ διηθήματα ἐξατμίζονται εἴτε δι' ἀεραντλίας, εἴτε ὑπὸ κώδωνα ὑπερᾶνω θεϊκοῦ ὀξέος, ἕως ἂν ἀπομείνῃ τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου. Τὸ ὑπόλειμμα τοῦτο ἀναταράσσεται μετὰ λίαν πυκνῆς διαλύσεως ἀνθρακικοῦ καλίου καὶ ἀνύδρου οἶνοπνεύματος· τὸ δὲ οἶνοπνευμα μετὰ μικρὸν μεταγγίζεται καὶ διηθεῖται. Τὸ διηθήμα τοῦτο, ἐξατμισθὲν, ἐγκαταλιμπάνει εἰς κρυσταλλικὴν, ὡς οἶόν τε καθαρὰν, κατ' ἁπλᾶς, τὸ ἀλκαλοειδὲς, τὸ ὅποιον διακρίνομεν καὶ ὀρίζομεν διὰ τῶν ἐξῆς:

Ἄν πρόκηται περὶ ἀκοιτάτης. Εἶναι κόνις λευκῇ, ἄμορφος, ἔχει γεύσιν πικράν, εἶναι ἥμισυ διαλυτὴ εἰς τὸ ὕδωρ, διαλυτὴ εἰς τὸ οἶνοπνευμα,

ἀλγώτερον δὲ εἰς τὸν αἰθέρα. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος παράγεται ἀμέσως μὲν κιτρινόφαιος χρωματισμός, ὅστις μετὰ 24 ὥρας μεταπίπτει εἰς φαῖαν δορκάδος, διὰ θερμάνσεως δὲ ἐπὶ τέλους εἰς ἐρυθρὸν κερασόχρουν. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος, τῇ προσθήκῃ μὲν μικρᾶς ποσότητος νιτρικοῦ ὀξέος κιτρινόφαιος, διὰ θερμάνσεως ἐρυθρόφαιος γινόμενος, τῇ προσθήκῃ δὲ μολυβδαινικοῦ νατρίου κιτρινόφαιος, εἰς πρασινόφαιον μετ' ὀλίγον μεταπίπτων. Διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἀσθενῶς ἐρυθροκίτρινος. Διαβρεχομένη ἐντὸς κάψης διὰ φωσφορικοῦ ὀξέος, θερμαινόμενη καὶ ἀδιακόπως ἀναταρασσομένη μέχρις ἐντελοῦς ἐξατμίσεως, παράγει τέλος ἰοειδῆ χρωματισμόν. Διὰ χλωριούχου χρυσοῦ λειμωνόχρουν ἀμορφον ἴζημα, ἐκ τοῦ ὁποίου, ἥμιστα διαλυτοῦ ἐν ὑδροχλωρικῷ ὀξεί, ταχέως ἀποχωρίζεται ὁ χρυσός. Δι' ἐνωδίου ἰωδιούχου καλίου, κερμὲς φαῖον ἴζημα κτλ.

Ἄν πρόκηται περὶ *δαλφινίου*. Εἶναι κόνις λευκή, πικρά, ἐλάχιστα διαλυτὴ ἐν ὕδατι, διαλυτὴ ἐν οἶνοπνεύματι καὶ αἰθέρι. Διαλυομένη ἐντὸς μικρᾶς κάψης διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος, τῇ προσθήκῃ σταγόνης βρωμιούχου ὕδατος, παράγει ἐρυθρὸν ἰοειδῆ χρωματισμόν. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος μετὰ μικρᾶς ποσότητος νιτρικοῦ ὀξέος, κίτρινον. Διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, κίτρινον.

Ἄν πρόκηται περὶ *βερατρίνης*. Εἶναι κόνις λευκή. ἥτις εἰσπνεομένη ἐρεθίζει μέχρι πταρμού, ἔχει γεῦσιν δρμεῖαν· εἶναι ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ, λίαν δὲ διαλυτὴ εἰς τὸ οἶνοπνευμα καὶ τὸν αἰθέρα. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος εἰς μὲν τὴν συνήθη θερμοκρασίαν παράγει χρωματισμόν κίτρινον κερασόχρουν· μετὰ θερμάνσιν δὲ, ἐρυθρόν. Τὸ αὐτὸ δὲ, ἂν προστεθῇ τῷ θεϊκῷ μικρὰ ποσότης νιτρικοῦ ὀξέος. Διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἐρυθρόν, βαθμηδὸν μεταπίπτοντα εἰς κιτρινωπὸν. Διὰ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, ἰοειδῆ. Διὰ χλωριούχου χρυσοῦ ἢ χλωριούχου πλατίνης, κίτρινον ἀνοικτὸν ἀμορφον ἴζημα. Δι' ἐνωδίου ἰωδιούχου καλίου, ἴζημα κερμὲς φαῖον. Διὰ θειοκυανίου καλίου, λευκὰς πηκτοειδεῖς κροκίδας.

Ἄν πρόκηται περὶ *στρυχνίνης*. Κρύσταλλα ὀκταεδρικά, ἄοσμα καὶ ἄχρωα, γεύσεως πικροτάτης. Εἶναι ἥμιστα διαλυτὴ εἰς ψυχρὸν ἢ ζέον ὕδωρ ἢ καὶ εἰς τὸ ἄνυδρον οἶνοπνευμα· ἀδιάλυτος εἰς τὸν αἰθέρα καὶ τὰ λαπαρὰ ἔλαια, διαλυτὴ ὅμως εἰς τὸ ἔνυδρον οἶνοπνευμα, τὸ χλωροφόρμιον καὶ τὰ αἰθέρια ἔλαια. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος οὐδέν. Ἄν ὅμως λειοτριβηθῇ ἐντὸς κάψης λεπτοτάτη κόνις στρυχνίνης καί, ἀφοῦ ἐπιχυθῶσι δύο σταγόνες θεϊκοῦ ὀξέος, προστεθῇ μικρὰ ποσότης διχρωμικοῦ καλίου ἢ ὑποξειδίου τοῦ μαγγανησίου ἢ σιδηροκυανούχου καλίου ἢ διττοξειδίου τοῦ μολύβδου, τότε ἀμέσως μετὰ τὴν ἐντελὴ ἀνάμιξιν καὶ κατὰστρωσιν εἰς λεπτότατον στρώμα, παράγεται βαθύς κυανοῦς χρωματισμός, μεταπίπτων εἰς ἰοειδῆ, ἐρυθροῖοειδῆ, ἐρυθρόν καὶ τέλος μετὰ 1-2 ὥρας εἰς κί-

τρινον. Διὰ σταγόνων τινῶν πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, κίτρινος χρωματισμός. Διὰ δεψικοῦ ὀξέος, ἰσχυρῶς λευκὸν Ἱζημα. Διὰ χλωρίου, διοχετευομένου ἐν ἀραιᾷ διαλύσει, παράγεται λευκὸν Ἱζημα ἀδιάλυτον εἰς τὸ ὕδωρ, διαλυτὸν εἰς τὸν αἰθέρα καὶ τὸ οἶνόπνευμα. Μετὰ τὴν διοχέτευσιν τοῦ χλωρίου, τῇ προσθήκῃ ὕδατος ὠξεινισμένου, δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος, παράγεται διὰ θερμάνσεως ἐρυθρὸς χρωματισμός καὶ ῥητινώδεις Ἱζημα. Διὰ χλωριούχου χρυσοῦ, κιτρινέρυθρον ἄμορφον Ἱζημα. Διὰ χλωριούχου πλατίνης, κίτρινον Ἱζημα, ἀδιάλυτον σχεδὸν εἰς ὕδωρ καὶ αἰθέρα, διαλυτὸν εἰς οἶνόπνευμα καὶ κρυσταλλικὸν κατ' ὀλίγον γινόμενον. Διὰ χρωμικοῦ καλίου, κίτρινον κρυσταλλικὸν Ἱζημα. Διὰ χλωριούχου ὕδατος, λευκὸν Ἱζημα διαλυτὸν εἰς ἄμμωνίαν.

Ἄν πρόκηται περὶ βρυκίνης. Κρύσταλλοι ῥομβοειδεῖς, ἥκιστα διαλυτοὶ εἰς ὕδωρ, ὀλίγον εἰς τὰ αἰθέρια ἔλαια, ἀδιάλυτοι εἰς τὸν αἰθέρα καὶ τὰ λιπαρὰ ἔλαια· διαλυτοὶ εἰς τὸ οἶνόπνευμα. Διὰ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος, ῥόδιος χρωματισμός, μεταπίπτων εἰς κίτρινον καὶ πρασινοκίτρινον· τῇ προσθήκῃ δὲ διχρωμικοῦ ὀξέος, εἰς ἐρυθρόφαιον. Χαρακτηριστικὴ δὲ ἡ ἐξῆς ἀντιδράσις: Ῥιπτομένη εἰς λεπτοτάτην κόκκιν ἐπὶ σταγόνων τινῶν νιτρικοῦ ὀξέος, παράγει ἀμέσως ἐρυθρὸν αἵματος χρωματισμόν, μεταπίπτοντα εἰς νεραντσόχρουν, τῆς βρυκίνης ριπτομένης εἰς μεγαλειτέραν ποσότητα, τῇ προσθήκῃ δὲ χλωριούχου κασσιτέρου, τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα μεταπίπτει εἰς ισοειδές, παράγεται δὲ καὶ Ἱζημα ισοειδές. Διὰ διοχετεύσεως χλωρίου, ἐρυθροκίτρινος χρωματισμός μετὰ χρόνου παρέλκεσιν. Διὰ βρωμιούχου ὕδατος, ισοειδὲς χρωματισμός. Διὰ θειοκυανιούχου καλίου, λευκὸν κρυσταλλικὸν Ἱζημα. Πλεῖσται ἄλλαι ἀντιδράσεις ὁμοιάζουσι ταῖς τῆς στρυκίνης.

Ἄν πρόκηται περὶ ἀτροπίνης. Βαμβανοειδεῖς κρυσταλλικαὶ βελόναι, ἐνούμεναι δίκην λοφίου, γεύσεως λίαν πικρᾶς καὶ δριμείας, ὀλίγον διαλυταὶ ἐν ψυχρῷ, πλείοτερον δ' ἐν ζέοντι ὕδατι· διαλυταὶ δὲ ἐν αἰθέρι, οἶνοπνεύματι καὶ χλωροφορμίῳ. Διὰ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος, εἰς τὴν συνήθη μὲν θερμοκρασίαν οὐδέν· διὰ ζέσεως δὲ, ισοειδὲς οὐχὶ μόνιμος χρωματισμός, μεταπίπτων εἰς κιτρινόφαιον, καὶ ἀνάδοσις ὀσμῆς ῥόδων. Διὰ χλωριούχου χρυσοῦ, κίτρινον ὑελώδεις Ἱζημα, ὀλίγον διαλυόμενον καὶ κρυσταλλούμενον δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος. Διὰ χλωριούχου πλατίνης, οὐδέν· διὰ πυκνῆς ὁμῶς διαλύσεως, κίτρινον Ἱζημα, διαλυτὸν εἰς ὕδροχλωρικὸν ὀξύ. Δι' ἐνιωδίου ἰωδιούχου καλίου, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ βάμματος ἰωδίου, ἐρυθρόφαιον Ἱζημα. Διὰ χρωμικοῦ καλίου μετὰ θειικοῦ ὀξέος, ἀναδίδεται, εὐθὺς ὡς θερμανθῇ, ὀσμὴ πικρῶν ἄμυγδάλων.

Ἄν πρόκηται περὶ δατουρίτης ἢ βοσκναμίνης, ἔχομεν τὰς αὐτάς, ὥς καὶ ἐπὶ ἀτροπίνης ἀντιδράσεις· πλὴν τῆς διὰ χλωριούχου πλατίνης, ἥτις οὐ-

δὲν ἰζημα ἐνταῦθα παράγει, καὶ τοῦ χλωριούχου χρυσοῦ, ὅστις ἐνταῦθα παράγει λευκὸν ἰζημα.

Ἄν τέλος πρόκηται περὶ *ναρκατίνης*, αὕτη κρυσταλλοῦται εἰς λαμπρὰ ἄχρα κρύσταλλα, πικρά, ἀδιάλυτα εἰς ψυχρὸν, ἥκιστα διαλυτὰ εἰς θερμὸν ὕδωρ, μετρίως δὲ διαλυτὰ εἰς αἰθέρα καὶ οἶνόπνευμα. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος, προσκτίζεται ἀνοικτὸν κίτρινον χρωματισμόν, ὅστις μεταπίπτει εἰς ἐρυθροκίτρινον, διὰ θερμάνσεως δὲ γίνεται νεραντσόερυθρος μετὰ κυανοειδῶν γραμμῶν καὶ τέλος ἐρυθρὸς πορφυροῦς. Διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀξέος καὶ προσθήκης μικρᾶς ποσότητος μολυβδαϊνικοῦ νατρίου, πράσινος, μεταπίπτων εἰς πρασινόφαιον καὶ τέλος ῥυπαρῶς ἐρυθρῶν. Διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, κίτρινος, βραδύτερον ἀνοικτότερος γινόμενος. Διὰ δεψικοῦ ὀξέος, ῥυπαρῶς λευκὸν ἰζημα. Διὰ χλωριούχου χρυσοῦ καὶ χλωριούχου πλατίνης, ὠχροέρυθρον κροκιδῶδες ἰζημα. Δι' ἐνιωδίου ἰωδιούχου καλίου, κερμέες φαῖον ἰζημα. Διὰ θειοκυανιούχου καλίου, λευκὸν ἄμορφον ἰζημα.

Ἄν ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε ἐργασίας μηδὲν ἐπορίσθημεν, καὶ τοῦτο διότι ἄλλοι τι τῶν ἀλκαλοειδῶν ἦν ἡ αἰτία τοῦ θανάτου, καταφεύγομεν εἰς ἄλλας ἀνιχνεύσεις. Παραλαβόντες λοιπὸν πρὸς τοῦτο τὸ ἀλκαλικὸν μίγμα, τὸ ὁποῖον ἀνωτέρω εἰς τὴν ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Δ φιάλην ἐφυλάξαμεν, προσθέτομεν αὐτῷ, ἂν μάλιστα ἦναι θολόν, μικρὰν ποσότητα καυστικοῦ νατρίου καὶ διηθοῦμεν. Ὁξεινίζομεν κατόπιν τὸ διήθημα δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ ἐξουδετεροῦμεν ἐλαφρῶς διὰ καυστικῆς ἀμμωνίας, ἐκθέτομεν δὲ ἐπὶ τινα χρόνον εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· μεθ' ὃ προσθέτομεν ἀμυλικὸν πνεῦμα, ἀναταράσσομεν ἰσχυρῶς καὶ, εὐθὺς ὡς ἡρεμήσῃ, μεταγγίζομεν τὸ ἐπιπλέον πνεῦμα καὶ φυλάσσομεν ἰδιαιτέρως. Τὸ δὲ ἀπομείναν μετὰ τὸν μεταγγισμόν ὑγρὸν παραλαμβάνομεν ἐκ νέου δι' ἀμυλικοῦ πνεύματος, ἀναταράσσομεν, μεταγγίζομεν, καὶ, ἐνώσαντες μετὰ τοῦ πρώτου ἀμυλικοῦ πνεύματος, ἐξατμίζομεν. Τὸ μετὰ τὴν ἐξατμίσιν ὑπόλειμμα παραλαμβάνομεν δι' ἀμυλικοῦ πνεύματος· προσθέσαντες δὲ θερμὸν ὕδωρ ὠξεινισμένον δι' ἀραιοῦ θεϊκοῦ ὀξέος, ἀναταράσσομεν, μετὰ δὲ τὴν ἡρεμίαν μεταγγίζομεν τὸ ἀμυλικὸν πνεῦμα. Καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην διὰ νέου ἀμυλικοῦ πνεύματος ἐξακολουθοῦμεν, μέχρις οὗ τὸ ἀμυλικὸν πνεῦμα ἀπομείνῃ καθαρὸν. Ἡ ὕδατώδης τότε τοῦ ἀλκαλοειδοῦς διάλυσις ἐξουδετεροῦται ἐντελῶς διὰ καυστικῆς ἀμμωνίας. Τέλος εἰς τὴν ἐξουδετερωθεῖσαν ταύτην διάλυσιν προσθέτομεν ἀμυλικὸν πνεῦμα, ὅπερ, μετὰ ἰσχυρὰν ἀνατάραξιν καὶ ἡρεμίαν, μεταγγίζομεν καὶ ἐξατμίζομεν. Εἰς τὸ ὑπόλειμμα δὲ πρόκειται ἡμῖν νᾶ ἀνιχνεύσωμεν τὰ πλεῖστα τῶν ἀλκαλοειδῶν τοῦ ὁπίου.

Ὡστε, ἂν πρόκηται περὶ *μορφίνης*, αὕτη κρυσταλλοῦται εἰς μικρὰ ῥομβοεδρικὰ κρύσταλλα, εἶναι ἄσμος καὶ λίαν πικρά, μόλις διαλυτὴ ἐν ὕδατι, μᾶλλον διαλυτὴ ἐν οἶνοπνεύματι, καὶ ἰδίως ἐν ζέοντι ἀνύδρῳ, ἀδιάλυτος

ἐν αἰθέρι καὶ χλωροφορμίῳ, διαλυτὴ δὲ ἐν τοῖς ἐμμόνοις ἀλκάλειν, ἱκανῶς ἐν ἀσβεστίῳ ὕδατι, ἥκιστα δ' ἐν ἀμμωνίᾳ. Αἱ κυριώτεραι αὐτῆς ἀντιδράσεις εἶναι αἱ ἐξῆς: Κονιοποιηθεῖσα καὶ βραχεῖσα διὰ νιτρικοῦ ὀξέος καθαροῦ καὶ μετρίας συγκεντρώσεως, χρωματίζεται ζωηρῶς ἐρυθρὰ νεραν-τσουιδῆς, μετὰ μικρὸν δὲ μεταπίπτει ὁ χρωματισμὸς εἰς κίτρινον. Διὰ τοῦ ὑπερθεικοῦ ἢ τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου, κυανοῦ χρωματισμὸς, βραδύ-τερον εἰς πράσινον μεταπίπτων. Εἰς τοῦτα ὁμως ἀνάγκη ἡ σκευασία τοῦ σιδήρου νὰ ᾖ καὶ ἥκιστα πυκνὴ καὶ ἥκιστα ὀξείνος. Παρασκευάζεται δ' αὕτη ὡς ἐξῆς: Ἐντὸς ὑελίνης σφαίρας κορέννεται διὰ περισσεΐας ὑπερ-οξειδίου τοῦ σιδήρου (αιματίτης λίθος) εἰς λίαν λεπτὴν κόκκιν, μίγμα ἐξ 1 μέρους θεικοῦ ὀξέος 66° καὶ $1\frac{1}{2}$ μέρους ὕδατος ἀπεσταγμένου. Ἡ κα-τεργασία ἐνεργεῖται ἐπὶ ὑδρολούτρου. Τὸ μίγμα διηθεῖται, ὅταν νέα πο-σότης σιδήρου δὲν διαλύηται ἐν τῷ ὑγρῷ. Ἐπὶ σταγόνος δ' ἐκ τοῦ διαυ-γοῦς διηθήματος τίθεται μικρὰ ποσότης μορφίνης καὶ ἀναμιγνύεται ἡσύ-χως διὰ ῥάβδου. Ἀμέσως ἡ μορφίνη προσκτᾶται τὸν κυανὸν χρωματι-σμόν. Εἰς ταῦτα ὁμως ἀνάγκη ὅπως μὴ ὑπάρχῃ περίσσεια τοῦ ἁλτος τοῦ σιδήρου, οὔτε παρουσία οἰνοπνεύματος, οὔτε θερμοκρασία ὑψηλὴ. Τέλος δι' ἰωδικοῦ ὀξέος μετὰ θειούχου ἀνθρακὸς ἢ χλωροφορμίου, μετὰ ἰσχυρὰν ἀνατάρραξιν, ὁ ἀνθραξ ἢ τὰ χλωροφόρμιον προσκτᾶται ἐρυθρὸν χρωματι-σμόν. Ἡ αὐτὴ ἀντίδρασις ἐνεργεῖται καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, τὸν ἐξῆς: Παρασκευάζεται πρόσφατον ἀμυλοῦχον ὕδωρ ἐξ 1 γραμ. ἀμύλου εἰς 25 γραμ. ὕδατος, ὅπερ ζεεῖ ἐπὶ $\frac{1}{4}$ ὥρας. Ἀποῦ ἀποψυχθῇ εἰς 10 γραμ. ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διαλύεται 1 γρ. ἰωδικοῦ ὀξέος καθαροῦ καὶ κρυσταλ-λικοῦ, εἰς σταγόνας τινὰς τῆς διαλύσεως ταύτης ἢ μορφίνην παράγει ἀμέ-σως κυανοῦ χρωματισμὸν ἐμμόνον. Αἱ λοιπαὶ ἀντιδράσεις εἶναι: Διὰ πυ-κνοῦ θεικοῦ ὀξέος οὐδὲν εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν, μετὰ θέρμανσιν δὲ ἐρυθρὸς ἰοειδῆς μέχρι ῥυπαρῶς πρασίνου. Διὰ ζέσεως μέχρις 150° καὶ τῇ προσθήκῃ μετὰ ἐντελῇ ἀπόψυξιν, σταγόνων τινῶν πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, ἐρυθρὸς βαθύς αἵματος χρωματισμὸς. Διὰ πυκνοῦ θεικοῦ ὀξέος μετὰ ὀλί-γου νιτρικοῦ ἐρυθρὸς ἰοειδῆς χρωματισμὸς, μεταπίπτων μετὰ τινα χρόνον, ἢ διὰ ζέσεως, εἰς καρυόχρουν. Διὰ πυκνοῦ θεικοῦ ὀξέος μετὰ ὀλίγου μο-λυβδαίνικοῦ νατρίου, ἰοειδῆς χρωματισμὸς, μεταπίπτων εἰς πράσινον, πρα-σινόφαιον, κίτρινον καὶ τέλος μετὰ 24 ὥρας εἰς κυανοῦ ἰοειδῆ. Διὰ χλω-ριούχου χρυσοῦ κητρινόφαιον ῥητινώδες Ἴζημα, μεταπίπτων εἰς κυανοῦ καὶ τέλος εἰς ἰοειδῆ. Διὰ χλωριούχου πλατίνης, κητρινὴ θόλωσις, βραδύτερον δὲ κίτρινον Ἴζημα κτλ.

Ἐν πρόκειται περὶ *θηθαίνης*, κρυστάλλα λευκάζοντα, γεύσεως δριμείας καὶ στυπτικῆς μᾶλλον ἢ πικρᾶς, ἀδιάλυτα ἐν ὕδατι, διαλυτὰ ἐν τῷ αἰ-θέρι καὶ τῷ οἰνοπνεύματι. Διὰ πυκνοῦ θεικοῦ ὀξέος, ἐρυθρὸς βαθύς χρω-

ματισμός. Διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ χωρὶς θερμάνσεως, κίτρινος, ὅστις τῇ προσθήκῃ διαλύσεως καυστικοῦ καλίου γίνεται σιερός, ἐκλύεται δὲ συγχρόνως πτητικὴ τις οὐσία ἀντιδρῶσα ἀλκαλικῶς.

*Ἄν πρόκηται περὶ *κωδεΐνης*, κρύσταλλα ὀκταεδρικά, πικρά τὴν γεῦσιν, διαλυτὰ ἐν ὕδατι πλείοτερον τῆς μορφίνης, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῷ ζέοντι, διαλυτὰ ἐν οἶνοπνεύματι καὶ αἰθέρι, τηκόμενα τέλος, ἂν μετ' ὀλίγου ὕδατος θερμανθῶσιν, εἰς 100°, καὶ ἀποτελοῦντα ἐλαϊώδη στρώσιν. Διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, οὐδέν, ἢ ἐλαφρῶς κιτρινίζων χρωματισμός. Δι' ἰωδικοῦ ὀξέος καὶ διὰ τῶν ἀλάτων τοῦ σιδήρου οὐδέν. Τὰ λοιπὰ ὅμοια τῇ μορφίνῃ.

*Ἄν πρόκηται περὶ *παπαβερίνης*, κρύσταλλα λευκὰ βελονοειδῆ ἄχρσα· ἀδιαλυτὰ ἐν ὕδατι, μᾶλλον δ' ἐν οἶνοπνεύματι καὶ αἰθέρι. Χαρακτηριστικὴ ταύτης ἀντιδρασίς, ὅτι διὰ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος λαμβάνει λίαν βαθὺν κυανοῦν χρωματισμόν.

*Ἄν πρόκηται περὶ *ναρκείνης*, κρυσταλλοῦται εἰς λεπτὰς ἐπιμήκεις βελόνας, ὀλίγον διαλυτὰς ἐν ὕδατι, ἀδιαλύτους ἐν τῷ αἰθέρι, διαλυτὰς ἐν οἶνοπνεύματι. Διὰ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος καὶ μὴ θερμαινόμενῃ, παράγει ζωηρὸν ἐρυθρὸν χρωματισμόν, μεταπίπτοντα διὰ τῆς θερμάνσεως εἰς πράσινον. Δι' ἐνιωδίου ἰωδισούχου καλίου, κυανοῦς χρωματισμός ἐξαφανιζόμενος διὰ θερμάνσεως ἢ διὰ τῶν ἀλκαλίων.

Πρὸς ἀνίχνευσιν τέλος τριῶν ἐτι ἀλκαλοειδῶν, ἀνάγκη νὰ καταφύγωμεν εἰς ἄλλας ἐπεξεργασίας. Πρὸς τοῦτο παραλαβόντες τὴν ἐν τῇ ὑπὸ στοιχείῳ Β φιάλῃ φυλαχθεῖσαν διάλυσιν, ἐξουδετεροῦμεν ταύτην μετρίως δι' ἀνθρακικῆς ἀσθέστου, ἂν τυχὸν ἦναι ὀξείνος, καὶ ἐξατμίζομεν. Τὸ ὑπόλειμμα διαλύομεν ἐν αἰθέρι καὶ πάλιν ἐξατμίζομεν· τὸ ὑπόλειμμα τοῦτο παραλαμβόντομεν διὰ ζέοντος ὕδατος, θερμαίνομεν ἐφ' ἱκανὸν καί, ἡσυχάζσαν, μεταγγίζομεν τὸ ἐπιπλέον αὐτοῦ ὕδωρ. Ἐξατμίσαντες δὲ τέλος τοῦτο εὐρίσκομεν :

*Ἄν μὲν πρόκηται περὶ *πικροτοξίνης*, κρύσταλλα ἄχρσα, λίαν πικρά, ἱκανῶς διαλυτὰ ἐν ὕδατι, ἰδίως ζέοντι, καὶ διαλυτότερα γινόμενα διὰ τῶν ἀλκαλίων, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τῶν ὀξέων, διαλυτὰ εὐκόλως ἐν οἶνοπνεύματι καὶ αἰθέρι. Διὰ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος καὶ τετραπλασίου τὸ ποσὸν τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσίας νίτρου καὶ ἀλκαλικῆς ἄλυσσεας, παράγεται ἐρυθροκίτρινος χρωματισμός οὐχὶ μόνιμος. Δι' ἐνιωδίου ἰωδισούχου καλίου, κίτρινον ἱζημα. Διὰ τοῦ φελιγγείου ὕγρου εἰς ὑδατώδη τοῦ ἀλκαλοειδοῦς διάλυσιν, καταστᾶσαν ἀλκαλικὴν δι' ἄλυσσεας νάτρου, μετὰ θέρμανσιν, παράγεται ἐρυθροκίτρινον ἱζημα.

*Ἄν πρόκηται περὶ *καδμικίνης*, εἶναι κιτρίνου χρώματος, διαλύεται εὐκόλως εἰς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, ὅπερ προσκτᾶται κιτρίνην χοιράν, διαλύεται εἰς τὸ οἶνόπνευμα, μετρίως δὲ εἰς τὸν αἰθέρα. Διὰ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος,

βαθὺς κίτρινος χρωματισμός. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος, ἐπιχειρομένου καὶ νιτρικοῦ ὀξέος, ὁ κίτρινος χρωματισμός μεταπίπτει εἰς βαθὺν κυανοῦν-ιοειδῆ καὶ εἶτα κίτρινον. Διὰ νιτρικοῦ ὀξέος πυκνοῦ, στάγδην ἐπιχειρομένου ἐπ' αὐτῆς ἐντὸς κάψης, ιοειδῆς χρωματισμός οὐχὶ μόνιμος, δι' ὕδατος κίτρινος γινόμενος. Διὰ δεψικοῦ ὀξέος, χλωριούχου χρυσοῦ, χλωριούχου πλατίνης, καὶ ἐνιωδίου ἰωδιούχου καλίου κίτρινον ἴζημα, ἂν μὴ εἰς μικρὰν ποσότητα εὑρίσκηται.

Ἄν τέλος πρόκηται περὶ *δακτυλιτιδίνης*, εἶναι κόνις κιτρίνου χρώματος, δριμύεια καὶ πικρά τὴν γεῦσιν, λίαν μετρίως διαλυτὴ ἐν ὕδατι, ἐντελῶς διαλυτὴ ἐν οἶνοπνεύματι, ἐν μέρει δὲ καὶ ἐν τῷ αἰθέρι. Διὰ τῶν ἀλκαλίων καθίσταται μᾶλλον διαλυτὴ, διὰ τῶν ὀξέων οὐχί. Διὰ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος μετὰ βρωμιούχου ὕδατος, παράγεται ἐρυθρὸς ιοειδῆς χρωματισμός. Διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, νεραντσόχρους, μεταπίπτων εἰς κίτρινον χρυσιζοντα. Διὰ δεψικοῦ ὀξέος, ἄφθονον ἴζημα. Διὰ φωσφορικοῦ ὀξέος, ἐν ἀρχῇ μὲν καὶ ἀμέσως οὐδέν, μετὰ τινος δὲ ἡμέρας πρασινωπὸς χρωματισμός. Δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος, μετὰ θέρμανσιν πράσινος. Δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος μετὰ μικρᾶς ποσότητος θεϊκοῦ ὀξέος, κροκιδῶδες ἴζημα.

Καὶ τοιαύτη μὲν περίπου ἡ ἐκ τῆς χημείας δυναμένη νὰ προέλθῃ ἡμῖν βοήθεια κατὰ τὴν διὰ τοῦ ὁπίου ἢ τῶν ἀλκαλοειδῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἀλκαλοειδῶν ἐξέτασιν. Αὕτη ὁμως οὔτε ἀκριβὲς εἶναι πάντοτε, οὔτε ἐπαρκής. Διὸ ὀρθὸν μετὰ τὴν ἀνίχνευσιν σώματός τινος, τὸ ὁποῖον ὑποθέτομεν ἢ καὶ διακρίνομεν, ὡς ἐν τῶν ἀλκαλοειδῶν, νὰ προβαινόμεν ἀμέσως διὰ μέρους αὐτοῦ εἰς πειραματίσεις ἐπὶ ζώων, αἵτινες πολλὰκις μεγάλως ὠφελοῦσιν ἡμᾶς.

Τάξις Ε'

Δηλητηριάσις διὰ τῶν τετανικῶν.

Ὁ κύριος χαρακτὴρ τῆς διὰ τῶν τετανικῶν δηλητηριάσεως εἶναι ὅτι ἐξεγείρουσι τοσοῦτον ἰσχυρῶς τὰ νευρικὰ κέντρα καὶ τοσοῦτον ταχέως, ὥστε ὁ θάνατος δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ στιγμιαίως, ἐν μέσῳ συμπτωμάτων σπασμωδικῶν. Ἄν ὁμως ὁ θάνατος βραδύνη, παρατηροῦμεν τὰ φαινόμενα ἐγκεφαλικῆς διεγέρσεως, ἥτοι θάμβους, σκοτοδινιῶν, βόμβων τῶν ὠτῶν, ἀλισμοῦ, παραληρήματος, μεθ' ἃ ἐπέρχονται ἀλγεινοὶ τρόμοι κατὰ τὰ ἄκρα, ἐπιτάχυνσις τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων, δυσκαμψία τῆς σιαγό-
νος, σπασμωδικαὶ συνολκαί, δυσουρία, ἀλγεινὴ αἰσθησις ἀφροδισίου ὀργα-

σμοῦ, γενικοὶ σπασμοί, διακοπτόμενοι ἐκ διαλειμμάτων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιβραχυνομένων, ἐπικειμένη πνιγμονή, καταστροφή τῆς αἰσθητικότητος καὶ τῆς κινήσεως, κῶμα, ἀφροὶ εἰς τὸ στόμα καὶ θάνατος.

Ἄν ὅμως διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον ὁ θάνατος δὲν ἐπέλθῃ, ἡ ἴασις εἶναι βραδυτάτη, καὶ ἡ συγκίνησις τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐπὶ μακρὸν διατηρεῖται, μετὰ τῶν σκοτοδινιῶν καὶ τῆς προκαρδίου στενοχωρίας, καὶ παραλύσεων τινων τῶν μυῶν καὶ τῶν αἰσθητηρίων.

Αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, αἱ κατὰ τὰς δηλητηριάσεις ταύτας εὐρίσκομεν, ἀπαντῶσι κυρίως κατὰ τὰ νευρικὰ κέντρα. Ἐκεῖ παρατηροῦμεν ἐνίοτε ἐντονον συνόρμησιν αἵματος κατὰ τὰς μήνιγγας, ἐγκεφαλικὴν καὶ νωτιαίαν· ἄλλοτε αἱματηρὰν ἐξάγγισιν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ μυελοῦ, ἢ καὶ ποτε καὶ μαλάκυνσιν εἰς μέρη τινὰ τούτων. Παρὰ δὲ ταῦτα συχνάκις τοὺς πνεύμονας ὑπεραιμικούς.

Τὰ κυριώτερα τῶν εἰς τὸ τιμῆμα τοῦτο ἀναγομένων δηλητηρίων, περὶ ὧν ἐνταῦθα θὰ πραγματευθῶμεν, εἶναι ἡ *στρυχνίνη* τὸ *υδροκυανικόν* ὀξύ καὶ αἱ *καρθαρίδες*.

1. Δηλητηρίασις διὰ τῆς στρυχνίνης.

Αἱ διὰ τῆς στρυχνίνης δηλητηριάσεις, σπάνια ἐν γένει, εἶναι ἀποτέλεσμα κυρίως συγχύσεως καὶ ἀβλεψίας· σπανιώτερον προῆλθον δι' ἐγκληματικὸν σκοπὸν, καὶ τοῦτο κυρίως ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἶναι δὲ ἡ στρυχνίνη τὸ δραστικὸν στοιχεῖον τῶν φυτῶν τῆς τάξεως τῶν στρύχων, ἀναγομένης εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν στρυχνοειδῶν, καὶ προέρχεται συνηθέστερον ἐκ τῶν εἰδῶν *Strychnus Nux vomica* *S. Ignatii*. *S. Tiente*. *S. Colubrina*. *S. Icaja*, καὶ *S. Gautheriana*. Καὶ συνηθέστερον μὲν αἱ ἐκ στρυχνίνης δηλητηριάσεις προῆλθον ἐκ τῆς καθαρᾶς στρυχνίνης, ἢ ἐκ σκευασιῶν τινων αὐτῆς, ὡς τοῦ σεραπίου, ἄλλοτε ἐκ τῶν ἐμετικῶν καρῶν κτλ. Ἄλλ' ἐκ τῶν γνωστῶν ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ δηλητηριάσεων ἐπεγένοντο ἐν Ἀγγλίᾳ τινὲς δι' ἐντομοκτόνου τινὸς κόνεως, ἥτις ἐκεῖ ἀπροσέκτως ἐπωλεῖτο καὶ περιεῖχε δέκα περίπου ἐπὶ ἑκατὸν στρυχνίνης.

Ἡ δὲ ἀπορρόφησις τοῦ δηλητηρίου τούτου γίνεται οὐ μόνον ὅταν τοῦτο ἐσωτερικῶς ληφθῇ ἢ ἐπὶ γυμνοῦ δέρματος ἢ εἰς τὸν ὑποδερμάτιον ἰστὸν ἐπιτεθῇ, ἀλλὰ καὶ διὰ πάσης βλεννομεμβράνης, ὡς π. χ. τοῦ ἐπιπεφυκότος ἢ τῆς βλεννομεμβράνης τῆς κύστεως. Τὸ δὲ εἶδος τῆς σκευασίας, ὅφ' ἣν χορηγεῖται ἡ στρυχνίνη, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἀνάμιξις μετὰ οὐσιῶν ἢ ἀδρανῶν ἢ συνήθως ἀναμιγνυομένων ταύτῃ, ταύτην μόνον τὴν διαφορὰν περὶ

τὴν ὄρασιν τοῦ φοβεροῦ δηλητηρίου δεικνύουσι, ὅτι ἐπιβραδύνουσι μικρόν τι τὴν ἐκρηξὶν τῶν φοβερῶν συμπτωμάτων.

Συμπτώματα.—Ἐπέρχονται δὲ τὰ συμπτώματα ταῦτα ἀμέσως καὶ ἀποτόμως. Δέκα δηλαδή μέχρις εἰκοσι λεπτῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου, σπανίως βραδύτερον, ἐπιφαίνεται ἰδιαιτέρα τις αἰσθησις κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἀγωνία, διαταραχὴ ἐπαυξανομένη, ἅτινα ταχέως ἀκολουθοῦσι σπασμοὶ καὶ συσπάσεις τονικαί. Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἐπέρχεται δυσκαμψία γενικὴ ἢ μερικωτέρα τῶν μυῶν· τὸ σῶμα συγκαμπτεται ὡς ἐκ φοβεροῦ ὀπισθοτόνου, ἡ κεφαλὴ κάμπτεται πρὸς τὸν αὐχένα, τὸ πρόσωπον καθίσταται ὠχρόν καὶ ἀκίνητον, καί, ἐνῶ ἡ λαλιὰ εἶναι διακεκομμένη καὶ δύσληπτος, ἡ διάνοια διατελεῖ ἐντελῶς διαυγής. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ σιγόνες συσπῶνται, καὶ τρισμὸς προστίθεται εἰς τὴν κάμψιν τοῦ κορμοῦ. Τὰ μέλη συνταράσσονται συχνότατα διὰ σπασμωδικῶν κινήσεων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυρῶν, μέχρις οὗ τέλος καὶ ταῦτα συγκαμφθῶσι καὶ μείνωσιν ἀκίνητα· οὕτω δὲ εἰς μάτην ζητοῦσιν οἱ ἄρρωστοι νὰ κινηθῶσιν. Ἐν τούτοις τὸ πρόσωπον ἐξοιδαίνεται καὶ χρωματίζεται, ἡ ἀναπνοὴ καθίσταται βραχεῖα, διακεκομμένη καὶ σπασμωδική, καὶ ὁ θάνατος φαίνεται ἐπικείμενος. Καὶ ὅμως μετὰ χρόνον τινά, οἱ μὲς χαλαροῦνται, ἡ κεφαλὴ ἀνακτᾷ τὴν στάσιν αὐτῆς καὶ τὸ σῶμα ἐπακουμβᾷ ἐπὶ τῆς κλίνης. Καὶ τὸ διέλειμμα τοῦτο διαρκεῖ ἐπὶ βραχύ, μεθ' ὃ πάλιν ἐπέρχονται οἱ σπασμοὶ πολὺ ἐντονώτεροι ἢ πρότερον, τοσοῦτον ἐντονοὶ ἐνίοτε, ὥστε ὁλόκληρον τὸ σῶμα ἀνατινάσσεται ἐκ τῆς κλίνης. Ὁ ὀπισθότονος καὶ ὁ τρισμὸς φθάνουσιν εἰς τὸ ἔπακρον, τὰ μέλη διατελοῦσιν εἰς φοβεράν σύσπασιν· ἡ λαλιὰ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος· ἡ ἀναπνοὴ μᾶλλον κεκομμένη καὶ ἐπὶ στιγμὰς παύεται ἐντελῶς· οἱ καρδιακοὶ παλμοὶ ἀνώμαλοι· τὸ δέρμα καθίσταται κυανοῦν καὶ ἰώδες, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξοιδηκότες καὶ ἀπλανεῖς, πολλάκις στραβίζοντες καὶ ἔχοντες τὴν κόρην διεσταλμένην· τέλος ἡ διάνοια σπανίως διατηρεῖται διαυγής, καὶ ὁ ἀσθενὴς ἀκίνητος, ἄφωνος καὶ ἀναίσθητος ὁμοιάζει θανόντι. Καὶ ὅμως καὶ ὁ δεύτερος οὗτος παροξυσμὸς κατὰ μικρόν κατευνάζεται καὶ ἐπέρχεται, ὅπως καὶ πρὶν, εἶδος διαλείμματος. Ἄλλ' ἤδη ἐνῶ ἡ ἀναπνοὴ καὶ ἡ κυκλοφορία καὶ ἡ διάνοια, ἐπανακτῶσι τὴν ὑγιᾶ αὐτῶν φορὰν, ἡ κίνησις δυσκολεύεται. Ἄλλὰ τί ὠφελεῖ; μικρὸν μετὰ ταῦτα ἄλλος παροξυσμὸς καὶ τοῦ δευτέρου ἐντονώτερος ἐπαναφέρει τὰ αὐτὰ δεινὰ φαινόμενα μετ' ἐντάσεως μεγαλειτέρας, παροξυσμὸς, ὅστις πολλάκις προεκλήθη ἐκ βιαίας κινήσεως, κρότου, ἐπαφῆς, διότι τοσοῦτον ἡ αἰσθητικότης εἶναι ἤδη ἐξεληγερμένη. Καὶ ὁ παροξυσμὸς δὲ οὗτος ἀνπαρέλθη, μετὰ μικρὸν ἄλλος ἔρχεται, βραχυτέρας μὲν διαρκείας, ἀλλὰ μεγίστης ἐντάσεως, καὶ τέλος ἕνα τῶν μικροτέρων τούτων παροξυσμῶν δια-

δέχεται ὁ θάνατος, ἀποτόμως ἐπελθὼν, χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ τὴν φοβερὰν σκηνὴν.

Ὑπάρχουσιν ὁμως περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἐπακολουθημα. Κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας οἱ παροξυσμοὶ βραδύτερον ἐπέρχονται καὶ μετ' ἐντάσεως σμικρυνομένης, μέχρις οὐ μετὰ ὥρας τινὰς παύονται. Τούτους ὁμως διαδέχεται ἔκτακτος ἀδυναμία, αἰσθημα κοπώσεως καὶ ἀτονίας φυσικῆς καὶ ἠθικῆς μεγίστης, καὶ ποτε δὲ ἐπιμένει δυσκαμψία τις τῶν μυῶν εἴτε μέλους τινός, εἴτε ἄλλου μέρους τοῦ σώματος.

Σπάνιον εἶναι, καὶ οὐδόλως ἐκ τῶν ἐπὶ ἀνθρώπων δηλητηριάσεων ἀποδεδειγμένον, νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος ἀμέσως μετὰ τὸν πρῶτον παροξυσμόν. Συνηθέστερον δὲ ἐπέρχεται μετὰ τὸν τρίτον ἢ τέταρτον. Ἡ διάρκεια τῶν παροξυσμῶν εἶναι βραχεία καὶ μῶλις ὑπερβαίνει τὰ τρία ἢ τέσσαρα λεπτά· τὸ δὲ μεταξύ αὐτῶν διάλειμμα ταλαντοῦται ἀπὸ στιγμῶν τινων μέχρι δέκα ἢ δεκαπέντε λεπτῶν. Οὕτω λοιπὸν ὁ θάνατος ἐπέρχεται μίαν, μίαν καὶ ἡμίσειαν μέχρι δύο ὥρων ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.—Αἱ ἀλλοιώσεις τῆς ἀσφυξίας ἢ πνιγμονῆς, ἃς διετάθησάν τινες ὅτι ἀπῆντησαν κατὰ τὴν διὰ στρυχνίνης δηλητηρίασιν, οὐδόλως εἶναι ἀληθεῖς καὶ οὐδέποτε παρατηρήθησαν κατὰ τὰς βεβαιώσεις τοῦ Cl. Bernard καὶ τοῦ Tardieu. Αἱ μόναι ἀλλοιώσεις εἶναι αἱ ἐξῆς: Κατὰ τὰ νευρικά κέντρα συνόρμησις αἵματος, ἐκχυσις αἵματος πολλᾶκις κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ μυελοῦ, συχνότερον δ' αἰμορραγία μεταξύ τῆς παχείας καὶ τῆς ἀραχνοειδοῦς μήνιγγος, καὶ μαλάκυνσις μετὰ τελείας καταστροφῆς τῶν νευρικῶν κέντρων. Κατὰ τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα πολλᾶκις οὐδὲν ἀπαντᾷ· ἐνίοτε ὁμως εὗρηται ταῦτα κατὰ μέρη ὑπεραιμικά· σπανίως δὲ παρατηροῦμεν ἐν αὐτοῖς κυψελίδας τινὰς ἐπιπολαίους διεσπασμένας. Ἡ καρδία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι κενή καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον συνεσπασμένη. Σπανίως ἀπαντᾷ μαλθακὴ καὶ χαλαρά. Τὸ αἷμα ρωθεές. Σπανίως ἢ βλεννομεμβράνη τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος δεικνύει πλάκας τινὰς βαθεῖς ἰώδους, οὐδὲν δὲ τὰ λοιπὰ κοιλιακὰ σπλάγχνα. Τέλος σημειώσωμεν τὸ συχνότατα ἀπαντῶν γεγονός τῆς δυσκαμψίας τῶν μυῶν, ἥτις διατηρεῖται μετὰ θάνατον ἐπὶ πολλὰς ὥρας καὶ τὴν ἐπὶ μακρὸν κατόπιν διατήρησιν τῆς πτωματικῆς δυσκαμψίας.

Θεραπεία.—Οὐδὲν ἐκ τῶν κατὰ καιροῦς φημισθέντων ἀντιδότων εὕρηθη δραστικόν, καὶ τὸ κουράριον δὲ αὐτὸ μόνον τοὺς σπασμούς παρεμποδίζει, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν θάνατον. Διὰ ταῦτα ὀρθόν εἶναι μετὰ ἐν ἡ δύο ἰσχυρὰ ἐμετικά, — ἅτινα φαίνεται ὅτι πλὴν τῆς ἐνεργείας, ἣν ἔχουσι νὰ ἀποβάλλωσι τοῦ ὀργανισμοῦ, ἂν τι ἐτι ἐν τῷ στομάχῳ στρυχνίνης ὑπάρχῃ, ἔχουσι καὶ τὸνωτικὴν τινὰ ἐνέργειαν ἐπὶ ὁλοκλήρου τοῦ ὀργανισμοῦ διὰ τὰς μεγάλας, ἃς εἰς αὐτὸν ἐπιφέρουσι συγκινήσεις. — νὰ καταφεύγωμεν εἰς

τὴν δεψίνην καὶ τὸ βάμμα τοῦ ἰωδίου, σκοποῦντες νὰ κατακρημνίσωμεν ἢ παραμορφώσωμεν ἂν τις ἔτι ποσότης στρυχνίνης ἐν τῷ στομάχῳ ὑπάρχῃ. Ἄν δὲ ὁ θάνατος δὲν ἐπέλθῃ τότε, πρέπει διὰ τῶν καταλλήλων ἐκάστοτε φαρμάκων νὰ πολεμήσωμεν τὰ ἐπιμέμοντα φαινόμενα.

Διάγνωσις.—α' *Ἐκ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων.*
Ἡ εἰκὼν τῶν ἐκ τῆς στρυχνίνης συμπτωμάτων ἀρκεῖ μόνῃ αὐτὴ νὰ βεβαιώσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ πλὴν τούτου, ὅτι πολλάκις ὁ ἰατρός δὲν εἶδε τὰ φαινόμενα ταῦτα, ὑπάρχουσι τινες νόσοι δυνάμεναι νὰ συγχυθῶσιν εἴτε ἐκ προθέσεως, εἴτε δι' ἀπειρίαν. Τοιαῦται εἶναι ἡ ἐπιληψία καὶ ὁ τέτανος κυρίως· ἀλλ' ἡ μὲν ἐπιληψία, ἥτις σπανίως φέρεται θάνατον ἐπὶ τοῦ παροξυσμοῦ, ἐπιτρέπεται νὰ διακριθῇ, καὶ ἐξ ἄλλων μὲν, κυρίως ὁμῶς ἐκ τούτου, ὅτι ἀμέσως μετὰ τὸν πρῶτον παροξυσμὸν ἐπέρχεται ὁ θάνατος, ἐνῶ ἐπὶ στρυχνίνης μόνον μετὰ τὸν τρίτον ἢ τέταρτον παροξυσμὸν ὁ ἄρρωστος θνήσκει· ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων, αἵτινες ἐπὶ μὲν στρυχνίνης φέρονται ὀξείαι, οἷα ἡ ὑπεραιμία καὶ ἡ αιμορραγία, ἐπὶ δὲ ἐπιληψίας, ὅταν εὐρεθῶσι, δεικνύουσι πεπαλαιωμένων παθῶν, οἷον τῆς οἰνοποσίας, ἀλλοιώσεις ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ κυρίως. Ὁ δὲ τέτανος διακρίνεται πρῶτον μὲν ἐκ τῆς αἰτίας, ἥτις συνηθέστατα εἶναι τραῦμα, τὸ ὅποιον εὐρίσκομεν. Ἀλλ' ἂν πρόκηται περὶ τοῦ οὕτωςεῖ ρευματικοῦ κληθέντος τετάνου, ἡ πορεία τῆς νόσου καὶ ἡ ἀρχή, καθαρὰ διαφέρουσι τῆς δηλητηριάσεως. Ὁ τέτανος ἀρχεται πρὸ ἡμερῶν διὰ κοπώσεως, κακουχίας, ἀϋπνίας, φρικίων, ζάλης, κεφαλαλγίας κτλ., ἅτινα ἐπὶ δηλητηριάσεως ἐντελῶς λείπουσιν. Ἐπειτα τὰ πρῶτα φαινόμενα τοῦ τετάνου εἶναι δυσκαμψία τις ἀλγεινὴ τοῦ τραχήλου καὶ τῆς σιαγόνας, καὶ δυσκολία τῆς κινήσεως τῆς κεφαλῆς· μετὰ δὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν διαστήματι ὥρῶν ἢ καὶ ἡμερῶν, ἐπέρχονται ἡ δυσκαμψία τῶν μυῶν καὶ οἱ σπασμοὶ οἱ κλονικοὶ καὶ οἱ τονικοὶ κτλ. Ἐπὶ δηλητηριάσεως ταῦτα πάντα ἀποτόμως ἔρχονται. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπίμονον τῶν σπασμῶν τῶν τονικῶν, καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν διαλειμμάτων ἡσυχίας, καὶ τέλος ἡ σχετικὴ τοῦ θανάτου βραδύτης μόνον τὸν τέτανον χαρακτηρίζουσιν, ἀντιτίθενται δὲ φανερά εἰς τὴν δηλητηρίαν.

β' *Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως.*—Ὁμιλοῦντες ἀνωτέρω περὶ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἀλκαλοειδῶν, εἰπομεν ὅσα ἦσαν ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀνιχνεύσεως τῆς στρυχνίνης.

γ' *Ἐκ τῆς ἐπὶ ζῶων πειραμάσεως.*—Τὰς πειραματίσεις ταύτας ὀρθότερον νὰ ἐνεργῶμεν ἐπὶ βατράχων. Παραλαβόντες λοιπὸν τρεῖς βατράχους, τέμνομεν μετὰ προσοχῆς μικρὰν τομὴν κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μηροῦ ὀλίγον βαθεῖαν, καὶ διὰ ῥάβδου ὑελίνης ἀποκολλῶμεν μετὰ προσοχῆς τὸ δέρμα εἰς μικρὸν βάθος. Εἴτα μετὰ ἐπιστασίας ἐνθέτο-

μεν ἐν τῷ σχηματισθέντι σάκκῳ, εἰς μὲν τὸν πρῶτον βάτραχον ὅσον 2 χιλιοστά τοῦ γρ. καθαράς λειοτριβημένης στρυχνίνης, εἰς δὲ τὸν δεύτερον ὁμοίαν ποσότητα ἐκ τῆς οὐσίας ἐκείνης, ἣν διὰ τῆς χημικῆς ὁδοῦ ἐκ τῶν ἐντοσθίων τοῦ θανόντος παρελάβομεν καὶ ὑποπτεύομεν ὡς στρυχνίνην· τὸν δὲ τρίτον βάτραχον ἀφίεμεν ἥσυχον χωρὶς οὐδὲν ἐν τῇ πληγῇ νὰ θέσωμεν. Ῥάπτομεν κατόπιν τὰς τομὰς διὰ πολλῶν ῥαφῶν, καὶ ῥίπτομεν τοὺς βατράχους εἰς ἰδιαίτερον ἑκαστον ἀγγεῖον πλήρες ὕδατος, καὶ ἐπιτηροῦμεν αὐτούς.

Πράγματι δὲ 5 - 10 λεπτά μετὰ τὴν ἐν τῷ ὕδατι ἐμβύθισιν τῶν βατράχων, τὰ δηλητήρια φαινόμενα ἄρχονται παρὰ τοῖς δυσὶ τούτων, καί, παραταθέντα ἡμίσειαν, μίαν ἢ καὶ πλειότερας ὥρας καὶ ποτε δὲ καὶ ἡμέρας, λήγουσιν εἰς θάνατον, ἐνῷ ὁ τρίτος βάτραχος διατελεῖ καλῶς ἔχων καὶ οὐδὲν παθών. Τὰ συμπτώματα, ἂν ἐν τῇ ὑπόπτῳ οὐσίᾳ περιέχεται στρυχνίνη, εἶναι ἀκριβῶς τὰ αὐτὰ καὶ παρὰ τοῖς δυσὶ βατράχοις· εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς: Μικρὸν μετὰ τὴν ἐν τῷ ὕδατι ἐμβάπτισιν ἐπέρχονται αἰφνίδιαι συσπάσεις· τὰ δύο ὀπίσθια μέλη ἐκτείνονται πρὸς τὰ ὀπίσω τοσοῦτον, ὥσάν τις ἔστυρεν αὐτά, τὰ δὲ πρόσθια φέρονται ὁμοίως πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἡ σπονδυλικὴ στήλη κάμπτεται πρὸς τὰ ὀπίσω εἰς πᾶσαν σύσπασιν, καὶ τὸ στόμα τοῦ ζῴου συχνάκις ἀνοίγεται. Εἰς τοιαύτην δὲ κατάστασιν πλέει ἐν τῷ ὕδατι χωρὶς νὰ ἐκτελῇ ἄλλην τινὰ κίνησιν, ἂν μὴ διαλειπούσας τινὰς τῶν μυῶν συσπάσεις. Διαρκεῖ δὲ ἡ κρίσις αὕτη ἀπὸ δέκα δευτερολέπτων μέχρις ἐνὸς λεπτοῦ, εἰτα ἐπέρχεται διάλειμμα ἡσυχίας, καθ' ὃ οἱ σπασμοὶ παύονται καὶ τὸ ζῶον πλέει βιαίως ἐν τῷ ὕδατι. Μόλις δὲ ὅμως ἡ ἡσυχία αὕτη διαρκεῖ μικρὸν, καὶ ἀμέσως δεύτερος παροξυσμὸς ἐπέρχεται, καὶ τὸ ζῶον ὡς ἂν δι' ἐλατηρίου κινῆται, τείνει τοὺς πόδας, κάμπτεται κτλ. Τέλος ἂν ἡ ποσότης ᾗναι μεγαλειτέρα, ὁ θάνατος δὲν βραδύνει, ἐνῷ ὁ τρίτος βάτραχος πλέει ἐν τῷ ὕδατι ἥσυχος καὶ ὑπ' οὐδενὸς ταρασσόμενος.

Ζητήματα ἰατροδικαστικά. — α' Ἡ σκευασία καὶ ἡ δύσις ἢ χορηγηθεῖσα ᾗσαν τοιαῦται, ὥστε νὰ προκαλέσωσι θάνατον; Πᾶσα σκευασία, ἐν ᾗ ἡ στρυχνίνη ὑπάρχει, εἶναι δηλητήριος. Ὡστε ὁλόκληρον τὸ ζήτημα τοῦτο περιορίζεται εἰς τὴν ποσότητα. Ἀλλὰ τὴν ποσότητα τοῦ δηλητηρίου οὔτε διὰ τῆς χημείας, οὔτε δι' ἄλλου τινὸς μέσου δυνάμεθα νὰ ἐξακριβώσωμεν· μόνον δέ, ὅταν τὸ κακὸν ἐπῆλθε μετὰ λήψιν σκευασίας, περιεχοῦσης γνωστὸν πόνον, εἶναι δυνατὴ ἡ βεβαιώσις. Ὅπως δὲ ποτε εἶναι βέβαιον ὅτι 2 1/2 - 10 ε. τ. γ. στρυχνίνης φέρει θάνατον εἰς ἀνεπτυγμένον ἄνθρωπον· 15 ε. τ. γ. οἰνοπνευματούχου ἐκχυλίσματος ἐμετικῶν καρῶν, 1 1/2 δὲ γράμμα κόνεως παρήγαγον τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα.

β' Κατὰ ποίαν ὥραν ἐλήφθη τὸ δηλητήριον; — Ἄν καὶ πολλὰ ᾗναι τὰ δυνάμενα νὰ ἐπιβραδύνωσιν ἢ ἐπιταχύνωσι τὸν θάνατον, ὡς ἡ κατάστασις

τῆς κενότητος ἢ πληρώσεως τοῦ στομάχου, τὸ καθαρὸν ἢ μεμιγμένον τοῦ δηλητηρίου κτλ., ὅπως δὴποτε ἐξ ὧων εἶδομεν, οὗτος δύναται νὰ ἐπέλθῃ μετὰ 5-20 λεπτὰ ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου, ἢ νὰ ἀργήσῃ ἀπὸ τριῶν τετάρτων μέχρι μιᾶς ὥρας.

2. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος.

Ἡ δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος, ἣτις εἶναι ὁ τύπος τῶν κεραυνοβόλων δηλητηριάσεων, εἶναι λίαν σπανία, διὰ τὸ δύσκολον τῆς προμηθείας τοῦ φαρμάκου καὶ τῆς ἐκτάκτου χρήσεως αὐτοῦ ὡς τοιούτου. Συνηθέστερον αἱ δηλητηριάσεις συνέβησαν εἴτε διὰ τῆς σκευασίας αὐτοῦ, ἢ γίνεται χρήσις σπανίως ἐν τῇ ἱατρικῇ, τοῦ ἱατρικοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος, ἢ διὰ τοῦ δηλητηρίου, περιεχομένου εἰς παρασκευάσματα, ὧν γίνεται χρήσις, ὅπως ἐν τῷ ἐλαίῳ τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων, τοῦ ὕδατος τοῦ δαφνοκεράσου, τῶν γλυκυσμάτων, εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ὁποίων ἐνέχονται τὰ περισπέρμια τῶν πυρηνόφρων καρπῶν, τῶν κυανιούχων ἀλκάλων, ὅπως κυανιούχου καλίου, οὗ χρήσις γίνεται εἰς τὰς τέχνας, τέλος ἐν τῶν ἁμῶν τοῦ φαρμάκου.

Συμπτώματα.—Ἡ ἀρχὴ τῆς διὰ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος δηλητηρίασεως εἶναι αἰφνιδια καὶ κεραυνοβόλος, μόλις δ' ἐνίστε λεπτὰ τινα μεσολαβοῦσιν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ δηλητηρίου μέχρι τῶν πρώτων τῆς δράσεως αὐτοῦ ἐκδηλώσεων. Ὁ δηλητηριασθεὶς παραλύει καὶ πίπτει χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν, ἀναίσθητος καὶ ἀκίνητος, ἔχων τὸ σῶμα ἰσχυρῶς συνεσπασμένον ἐνεκὰ σπασμοῦ τετανικοῦ. Ἡ ἀναπνοή, μετὰ σπανίας τινάς, ἀλλὰ βαθείας εἰσπνοάς, παύεται καὶ μένει διακεκομμένη· τὸ πρόσωπον εἶναι ἐξωθηκὸς καὶ κυανωτικὸν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξέχοντες, ἢ τούναντιον ἄλλοτε, τὸ πρόσωπον εἶναι ὠχρόν, ἄχρουν, ἢ κόρη διεσταλμένη καὶ αἱματηρὸς ἀφρὸς φέρεται εἰς τὸ στόμα. Μικρὸν μετὰ ταῦτα οἱ σπασμοὶ ἐπαναλαμβάνονται, καὶ πάλιν τὸ σῶμα πίπτει εἰς ἀκίνησιν καὶ σύσπασιν διαρκῆ· ταχέως ψύχεται, ὁ σφυγμὸς καθίσταται ἀναίσθητος, καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετὰ 2-5 εἴτε 10-15 λεπτὰ, σπανίως ἀργότερον. Ἄν ὅμως ἀντὶ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος ἡ δηλητηρίασις ἐπῆλθε διὰ τοῦ κυανιούχου καλίου ἢ τοῦ ὕδατος τοῦ δαφνοκεράσου, τότε ὁ θάνατος βραδύνει πλείοτε καὶ ἐπέρχεται μετὰ τρία τέταρτα περίπου, ἀφοῦ ἐπαναληφθῶσι δις ἢ τρίς οἱ σπασμωδικοὶ παροξυσμοί.

Ἄν τὸ δηλητηρίον ἐδόθη εἰς οὕτω μικρὰν ποσότητα ἢ λίαν ἡραιωμέ-

νον, ὥστε νὰ μὴ ᾔναι δυνατόν νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον, βλέπομεν ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ὥρας ἐπαναλαμβανομένους τοὺς σπασμωδικοὺς παροξυσμούς μετὰ μεγάλῃς πάντοτε ἐντάσεως. Μετὰ τὸν χρόνον ὅμως τοῦτον ἡ αἰσθησις καὶ ἡ διάνοια ἄρχονται ἀνακλύπτουσαι. ἐπέρχονται ἐνίοτε εὐσώνιοι ἔμετοι· ἀλλὰ ἐπὶ μακρὸν ἐτι ἡ διάνοια διατηρεῖται ἐσκατισμένη, καὶ τὸ σῶμα ἀσθενὲς καὶ καταπεποιημένον, καὶ ἡ ἀναπνοὴ δύσκολος καὶ πιεζομένη. Μόλις δὲ μετὰ 3-10-15 ἡμέρας τὰ φαινόμενα ταῦτα παρέρχονται καὶ ἡ ἰασις ἀναφαίνεται.

Φαίνεται ὅτι τὸ ὑδροκυανικὸν ὄξύ, διδόμενον εἰς μικροτάτας δόσεις καὶ ἐπὶ μακρὸν, ὑποσκάπτει τὸν ὀργανισμόν καὶ φέρει τὸν θάνατον. Ἀλλὰ ὑπὸ ποῖα συμπτώματα αὗτος ἐπέρχεται οὐκ ἔχω καταφθῶθῃ νὰ ἐξακριβώθῃ. Ὅσον δ' ἄφορᾷ εἰς τὴν διὰ τῶν ἀτμῶν τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος δηλητηρίασιν, ὅπως καὶ πῇ ἐπέρχομένην μετὰ ἐξωτερικὴν χρῆσιν τοῦ φαρμάκου τούτου, τὰ συμπτώματα δὲν φαίνονται κατὰ πολὺ μεταβαλλόμενα· δὲν εἶναι ὅμως τοσοῦτον ἔντονα.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.—Τὰ πτώματα τῶν δι' ὑδροκυανικοῦ ὀξέος δηλητηριασθέντων παρουσιάζουσι μεγίστην δυσκαμψίαν, ἥτις καὶ διατηρεῖται πολὺ τοῦ συνήθους μακρότερον· τοῦτο ὅμως οὐδόλως παρακωλύει τὴν σήψιν νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τὴν συνήθη αὐτῇ ὥραν.

Ἀναδιδούσι δὲ συνηθέστατα ὅσμην πικρῶν ἀμυγδάλων, ἥτις καθίσταται καταφανεστέρα μετὰ τὴν διάνοξιν τῆς κοιλίας καὶ ἰδίως τοῦ στομάχου. Καὶ δυνατόν μὲν ἡ ὁσμὴ αὕτη νὰ λείπῃ ἐνίοτε, ὅπως ὅτε ἡ ποσότης τοῦ ληφθέντος ἦν μικρά· συνηθέστερον ὅμως εἶναι τοιαύτη, ὥστε σκεπλῶζει τὴν ὁσμὴν τὴν ἀναδιδιδόμενην ἐκ τῆς σήψεως. Μετὰ τὴν διάνοξιν τοῦ κρανίου εὐρίσκουμεν τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐγκεφάλου λίαν ὑπεραιμικά, ὅπως καὶ τοῦ μυελοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκχυσιν ὁροῦ ἢ καὶ αἵματος κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἡμισφαρίων ἢ τὴν βᾶσιν. Οἱ πνεύμονες πλήρεις αἵματος καὶ κατὰ μέρη φέρουσιν ἀληθῆ αἱμόρροιαν. Ἡ καρδιὰ χαλαρὰ καὶ διατεταμένη ὑπὸ βρώδους αἵματος, ὅπερ κατακλύζει τὰς δεξιὰς αὐτῆς κοιλότητας, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰς ἀριστεράς· τὸ αἷμα εἶναι παχύ, ἀλλ' οὐχὶ πεπηγὸς καὶ χρώματος κυανουμελάνου· ἄλλοτε ὅμως ἐρυθροῦ. Τέλος τὰ κοιλιακὰ σπλάγχνα μᾶλλον ἢ ἥττον ὑπεραιμικά.

Θεραπεία.—Ἐγκαίρως διδομένη βοήθεια δύναται ἐνίοτε νὰ ὠφελήσῃ μεγάλως, ἂν καὶ εἰδικὸν ἀντίδοτον κατὰ τοῦ δηλητηρίου οὐδὲν μέχρι σήμερον εὑρέθῃ. Τὰ δὲ καταλληλότερα βοηθητικὰ μέσα εἶναι ψυχραὶ κατὰνωσεις, εἰσπνοαὶ γλωρίου προσεκτικῶς παρεχομένου, παροχέτευσις ἀπὸ τῶν ἐντέρων, τέλος ἀφαίμαξις.

Διάγνωσις.—α' Ἐκ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων.—Τὸ ἀπτόμον καὶ σχεδὸν ἀκαριαῖον τῶν ἀναπτυσσομένων συμπτωμάτων καὶ τῆς

ἐπελεύσεως τοῦ θανάτου, σπανιώτατα ἐπιτρέπουσι τὴν ἐξακριβώσιν τῶν δηλητηρίων φαινομένων, ὥστε ταῦτα νὰ προσθέσῃ τι εἰς τὴν διάγνωσιν. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις ὀλίγον συντείνουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Διότι διακρίνονται μὲν συχνότατα ἀπὸ τῆς ἀσπληξίας, ὅτε αὕτη προῆλθε διὰ μερικὴν καὶ περιορισμένην αἱμορραγίαν, δυσκόλως ὁμοίως διακρίνονται ἀπὸ τῆς τῶν οἰνοποτῶν. Ὅπωςδὴποτε οἱ σπασμοὶ καὶ ἡ δυσκαμψία διακρίνουσι τὴν δηλητηρίασιν ταύτην ἀπὸ τὴν διὰ τῆς στρυχνίνης, καθ' ἣν ἐπέρχονται διαλειμματα ἡσυχίας ὁ χρόνος τῆς διαρκείας αὐτῶν διακρίνει ἀπὸ τῆς δηλητηριάσεως διὰ τοῦ ὀπίου, τέλος δὲ ἡ ὁσμὴ τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων διακρίνει καὶ ἀπὸ τῆς διὰ νικοτίνης, ἄκονιτίνης, κωνεΐνης δηλητηριάσεως, ἥτις ὁμοίως δύναται ταχύτατα νὰ προξενήσῃ τὸν θάνατον.

β' *Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως.*—Ἐπειδὴ τὸ ὕδροκυανικὸν ὀξύ ταχέως ἐξαφανίζεται ἀλλοιούμενον ἢ ἐξατμιζόμενον, πρέπει ἀμέσως μετὰ τὴν νεκροψίαν ἢ τὴν συλλογὴν τῶν ἔμεσμάτων νὰ πληρώται τὸ ἄγγειον τὸ περιέχον τὰ σπλάγχνα καὶ τὰς λοιπὰς οὐσίας, ἃς πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν, δι' οἰνοπνεύματος 90⁰ καθαρωτάτου καὶ μικρᾶς περισεύσεως φωσφορικοῦ ὀξέος σεραπιώδους, μέχρις ἐντελῶς ὀξεΐνης ἀντιδράσεως. Τοῦτου γενομένου ἀφίεμεν τὰς οὐσίας νὰ κατεργασθῶσιν ἐν τῷ ἄγγειῳ καλῶς πεπωμασμένῳ καὶ ἐν τόπῳ θροσερῷ· μετὰ δὲ τοῦτο χωροῦμεν εἰς τὴν ἀπόσταξιν. Θέτομεν τὰς οὐσίας ἐν κέρατι σωληνοφόρῳ, προσκολλῶμεν εἰς τὸ κέρας σωλῆνα κεκαμμένον, ὅστις φέρεται εἰς φιάλην σωληνοφόρον, περιέχουσαν διαυγῇ διάλυσιν 10 γραμ. νιτρικοῦ ἀργύρου ἐντὸς 300 γραμ. ὕδατος. Ἡ φιάλη, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ κεκαμμένος σωλῆν, φέρει δύο ἐπι-ὀπές, ἐκ τῆς μιᾶς τῶν ὁποίων ἐξέρχεται σωλῆν, λεγόμενος *ασφαλιστικός*, διὰ δὲ τῆς ἄλλης συγκοινωνεῖ μετὰ σωλῆνος τοῦ Liebig, περιέχοντος ὁμοίως ἀργυροῦχον διάλυσιν. Θερμαίνομεν τότε τὸ μὲν κέρας ἐπὶ ἀμμουλοῦπρου, τὴν δὲ φιάλην εἰς τὴν φλόγα μέχρι βρασμοῦ τοῦ ἐν αὐτῇ περιεχομένου, καὶ παύομεν τὴν θέρμανσιν, ὅταν ἴδωμεν ὅτι οὐδόλως προστίθεται κατακρήμνισμα εἰς τὸ συλλεγόν. Ἀφίεμεν νὰ ψυχθῇ ἡ συσκευή καὶ θέτομεν εἰς ἐν ἄγγειον τὸ ὑγρὸν τῆς φιάλης, τοῦ σωλῆνος τοῦ Liebig καὶ τοῦ ασφαλιστικοῦ σωλῆνος, καὶ ἀφοῦ διὰ τῆς ἡσυχίας καθιζήσῃ ὁλόκληρον τὸ κατακρήμνισμα, ἀποφίεμεν τὸ ἐπιπλέον διαυγὲς ὑγρὸν καὶ ῥίπτομεν τὸ κατακρήμνισμα ἐπὶ διυλιστικοῦ χάρτου, ὅπου μετὰ προσοχῆς πλύνομεν, ξηραίνομεν καὶ συλλέγομεν. Ἄν τὰ σπλάγχνα περιεῖχον ὕδροκυανικὸν ὀξύ, τὸ κατακρήμνισμα ἀποτελεῖται ἐκ κυανιοῦχου ἀργύρου, καὶ ἐπὶ τούτου θὰ ζητήσωμεν τὸ δηλητήριον.

Πολλοὶ τρόποι προετάθησαν διὰ τοῦτο· ἐνταῦθα δὲ μόνον τινὰς θὰ περιγράψωμεν. Παραλαβόντες ποσότητά τινα τοῦ κατακρήμνισματος ἀφίεμεν

α. κατεργασθῇ ἐπὶ χρόνον τινά ἐν φιάλῃ μετὰ τεμαχίων καθαροῦ σιδήρου καὶ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. Οὐδὲν σχηματίζεται τότε διηθοῦμεν, καὶ εἰς τὸ συλλεγὲν διήθημα προσθέτομεν διχλωριούχον σιδήρον καὶ περισσεῖαν διαλύσειος καυστικού κάλεως τοσαύτην, ὥστε ὁ χάρτης τοῦ ἡλιοτροπίου νὰ φέρηται πρὸς τὸ κυανοῦν. Πάραυτα σχηματίζεται κατακρήμνισμα χρώματος μελανοῦ ἢ πρασινωποῦ. Τῇ προσθήκῃ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος τὸ μελανωπὸν ζῆμα διαλύεται, καὶ τὸ ἐλεύθερον κυανοῦν τῆς Πρωσσίας χρωματίζει τὸ γγρόν διὰ λαμπροῦ κυανοῦ χρώματος. Ἄλλη μέθοδος πρὸς βεβαίωσιν εἶναι ἡ ἐξῆς: Χωρίσαντες ἄλλην ποσότητα τοῦ κατακρήμνισματος ξηραίνομεν αὐτὴν ἐπιμελῶς καὶ εἰσάγομεν εἰς στενὸν σωλῆνα 20 περίπου ἑκατοπτῶν, μετὰ καθαροῦ ἰωδίου μικροτέρας ποσότητος· ἔπειτα φέρομεν τὸν σωλῆνα ὑπὲρ τὴν φλόγα λυχνίας καὶ θερμαίνομεν ἑλαφρῶς. Μικρὸν μετὰ τὴν θέρμανσιν βλέπομεν ἐπικαθήμενας ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ ψυχροῦ ἄκρου τοῦ σωλῆνος λαμπρὰς κρυσταλλινὰς βελόνας κυανιοῦχου ἰωδίου. Τὰ κρύπταλλα ταῦτα, τεθέντα εἰς μικρότερον σωλῆνα καὶ ἐπιμελῶς κλεισθέντα, διατηροῦνται καὶ δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς πειστήρια ἀργότερον. Ἄν ὁ μῶμος θέλωμεν πλείοτερον νὰ βεβαιώσωμεν τὴν σύστασιν αὐτῶν, λαμβάνομεν μέρος τούτων, καὶ διαλύσαντες εἰς διάλυσιν κάλεως, προσθέτομεν περισσεῖαν χλωριούχου σιδήρου καὶ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, ὅτε σχηματίζεται ἡ αὐτὴ καὶ ἦν ἀνωτέρω εἶδομεν ἀντίδρασις, τὸ κυανοῦν δηλ. τῆς Πρωσσίας. Ἄλλο μέρος θέτομεν ἐν σωλῆνι λεπτῷ, ὅστις ἄφ' ἑνὸς μὲν λήγει εἰς ὀξύ, ἄφ' ἑτέρου δὲ κλείεται, καὶ θερμαίνομεν. Διὰ τῆς θερμάνσεως ἐκλύεται κυανογόνον, τὸ ὁποῖον διέρχεται διὰ τῆς λεπτῆς τοῦ σωλῆνος ὀπῆς, ὅπου ἀναφλέγομεν αὐτὸ καὶ τότε βλέπομεν, ὅτι καίει μετὰ πορφυρᾶς φλογός.

Ζητήματα ἱατροδικαστικά.—Α' Ἡ χρησιμοθηθεῖσα οὐσία ἦτο δυνατόν νὰ προσξενήσῃ τὸν θάνατον, καὶ εἰς ποίαν δύσιν; — Ἐκ τῶν κυανιοῦχων σκευασμάτων, περὶ μὲν ὑδροκυανικοῦ ὀξέος καθαροῦ οὐδὲ λόγος δύναται νὰ γείνη, διότι καὶ εἰς ἐλαχίστην ποσότητα φέρει θάνατον· ἀλλὰ αἱ συνθήσεις σκευασαίαι, δι' ὧν ἐγένοντο αἱ δηλητηριάσεις, ἦσαν ἄλλαι. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ ἀσπρικὸν ὑδροκυανικὸν ὀξύ, τοῦτο εἰς δόσιν 25-50 ἐ. τ. γ. ἢ 1-2 γραμμ. ἀναλόγως τῆς παρασκευῆς δύναται νὰ προκαλέσῃ βαρυτάτα φαινόμενα. Τὸ κυανιοῦχον κάλι δύναται νὰ προσξενήσῃ θάνατον ἀπὸ 5-10 ἐ. τ. γ. Τὸ ὕδωρ τοῦ θαφνοκεράσου ἔφερε θάνατον εἰς ἐνήλικα, ληφθὲν εἰς ποσότητα 60 γρ. Τὸ αἰθέριον ἔλαιον τῶν πικρῶν ἀμυγδαλῶν εἶναι πολὺ δραστικώτερον, διότι μὴ ἐντελῶς καθαρὸν προξένησε θάνατον μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ληφθὲν εἰς ποσότητα 17 σταγόνων· 60 δὲ γρμ. ἐκεραυνοδόλησαν τὸν λαβόντα. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος δηλητηριάσεις συμβαίνουσι πολλάκις ἐκ τῆς καταπόσεως οὐσιῶν, κατὰ τὴν κατεργασίαν τῶν ὁποίων ἀναπτύσσεται

υδροκυανικόν ὀξύ. Τριαῦται οὐσίαι εἶναι τὰ πικρά ἀμύγδαλα καὶ πολλοὶ πυρηνόφοροι καρποὶ τῆς οἰκογενείας τῶν ροδοειδῶν. Κατελθόντα ταῦτα εἰς τὸν στόμαχον καὶ βραχύντα ἐκεῖ δι' ὕδατος, παράγουσιν υδροκυανικόν ὀξύ, τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἀπορροφώμενον δύναται νὰ φέρῃ βαρύτερα συμπτώματα. Ὁμοίως δύναται νὰ φέρωσι κακὰ φαινόμενα ποτὶ τινα, οἷο τὸ Kirsch, τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται ἐκ τῶν πυρήνων καρπῶν τῆς οἰκογενείας τῶν ροδοειδῶν, ἢ διυλίζονται διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ δαφνοκεράσου.

Β' Τὸ ἐξαχθέν ἐκ πτώματος υδροκυανικόν ὀξύ εἶναι δυνατόν νὰ προέρχεται ἄλλοθεν, οὐχὶ δὲ ἐκ δηλητηριάσεως; — Ἀδύνατον νὰ προέρχεται ἄλλοθεν· ἂν δὲ εὑρεθῇ τοιοῦτον, προῆλθεν εἴτε ληφθὲν τοιοῦτον εἴτε ἐσχηματίσθη μετὰ λήψιν τροφῶν ἢ πατῶν περιεχόντων αὐτό· ὥστε εἴτε ἐπὶ σκοπῶν εἴτε τυχαίως ἐλήφθη, τὰ δηλητήριον ἐξωθεν ἤλθε, δὲν παρήχθη δ' ἐν τῷ σώματι.

3. Δηλητηρίασις διὰ τῶν καθαρῶν.

Αἱ διὰ τῶν καθαρῶν δηλητηριάσεις συμβαίνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διότι τὰ φάρμακον τοῦτο χορηγεῖται ἀπροσέκτως καὶ κακῶς πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ἀφροδισίου ὀργανισμοῦ ἢ πρὸς ἐκτρωσιν. Χορηγεῖται δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, εἴτε ἐκ εἰδῆς κόνεως ἢ ἐκλείγματος, εἴτε ὡς οἰνοπνευματοῦχον ἢ αἰθέριον βάμμα, τέλος συνθέστατα ἐν ἰδιαιτέραςσκευασίαις πακέταις. Σπανίως δὲ καὶ τὰ ἐκδόρμια προκαλοῦσιν, ἂν ὅχι δηλητηρίασιν, δηλητηριώδη φαινόμενα.

Συμπτώματα. — Ἀναλόγως τοῦ τρόπου τῆς χορηγήσεως εἴτε ἀμέσως ἐπιφαίνεται αἰσθητὰ καύσου κατὰ τὸ στόμα καὶ τὸν φάρυγγα εἴτε μετὰ χρόνον τινα, μίαν ἢ πλεονέτερας ὥρας, ἐπέρχεται πόνος σφοδρὸς κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, ὃ ἀκολουθεῖ ἔμετος βλεννώδων οὐσῶν, ἐνίοτε αἱματόφυρτων, καὶ ἄφθονος πτυελισμός. Ἡ κεφαλὴ ἀλγεί· τὸ πρόσωπον γίνεται ἐρυθρόν, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξέχοντες ἐκπέμπουσιν λήμψιν ἀγρίαν. Φλογερά ὀρμὴ καταλαμβάνει τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ προκαλεῖ ἀλγενοστάτην δυσουρίαν· τὸ οὔρον σπανιώσεως καθίσταται αἱματηρόν καὶ περιέχει λεύκωμα, ἐνίοτε δὲ καὶ αἷμα· καθαρὸν ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς οὐρήθρας ὅπως καὶ ἀπὸ τοῦ ἀπυθυσμένου, μετὰ τεινασμοῦ φρικώδους. Παρὰ τοῖς ἀνδράσιν ἐντόνος πρᾶξιμός, μεθ' οὗ αἱ ἀφροδίσεις ὀρμαὶ φθάνουσιν εἰς τὸ ἔπακρον, διὸ πολλὰς μανίας ἐρωτικὴν καταλαμβάνει αὐτούς· μεθ' ὧν τῶν ἀναιδῶν καὶ κακοήθων αὐτῆς ἐκδηλώσεων. Ἡ κατάστασις αὕτη διακόπτεται παλλάκις· καὶ ἀπὸ τῆς φοβερᾶς ταύτης διεγέρσεως οἱ ἀρρωστοὶ πίπτουσιν εἰς

καταβολὴν καὶ ἐξάντησιν, καὶ ἐπὶ χρόνον τινὰ ἡσυχάζουσιν ἀκίνητοι καὶ ἐκλελυμένοι. Μετὰ βραχὺ ὁμως ὁ παροξυσμὸς ἐπαναλαμβάνεται. Ἄλλοτε ὁ ἐρωτικός παροξυσμὸς μετατρέπεται εἰς τετανικόν, καὶ ὁ ἄρρωστος παρουσιάζει παραλήρημα ὅμοιον τῷ τοῦ ὑδροφοβικοῦ· ὁ παρामीκρὸς θόρυβος, τὸ φῶς, ὁ ἦχος τῆς φωνῆς προκαλοῦσι φρικτῶδεις σπασμούς· τὸ σῶμα κίμπεται, ἡ κόρη διαστέλλεται, ὁ ὀφθαλμὸς διαμένει ἀκίνητος καὶ λάμπων καὶ ὁ ἄρρωστος ζητεῖ νὰ δῇ τὸν προστυχόντα. Ἐν τοῦτοις οἱ παροξυσμοὶ ἐπαναλαμβάνονται, οἱ ἄρρωστοι ἐξασθενοῦνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἐπέρχεται γάγγραινα τῶν γεννητικῶν μορίων, καὶ ὁ θάνατος ἀκολουθεῖ μετὰ 24 ἢ 36 ὥρας.

Ἄν ἡ ἴασις, εἴτε διὰ τῶν θεραπευτικῶν μέσων, εἴτε δι' ἄλλους λόγους, πρόκηται νὰ ἐπέλθῃ, τὰ τῆς μεγάλης ἐξεγέρσεως φαινόμενα ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατευνάζονται καὶ ὀριστικῶς παύονται μετὰ τινὰς ἡμέρας· ἐπὶ μακρότερον ὁμως ἐπιμένει γαστραλγία καὶ ἐπίμονος δυσκαμψία· πολλάκις δὲ διαμένει ὡς ἀποτέλεσμα τῆς δηλητηριάσεως χρονία νεφρίτις, ἥς πρῶτον φαινόμενον ἡ λευκωματουρία.

Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.—Κατὰ τὴν διέκνοιξιν τοῦ πτώματος εὐρίσκομεν ἔντονον φλεγμονὴν τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος· κατὰ τε τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα παρατηροῦμεν πολλὰς ἐκχυμώσεις καὶ ἡ βλεννομεμβράνη αὐτῶν μεμαλακυσμένη καὶ ὑπόφαιος καὶ εὐκόλως ἀποκολλημένη, παρουσιάζει πολλαχοῦ ἀληθεῖς γαγγραινώδεις πλάκας. — Οἱ νεφροὶ, οἱ σῆλητες, ἡ κύστις εἶναι ὁμοίως πεφλογισμένα. Ἡ κύστις ἰδίως παρουσιάζει τὴν βλεννομεμβράνην αὐτῆς μεμαλακυσμένην, εὐθρυπτον καὶ κατὰ μέρη ἀπογεγυμνωμένην τοῦ ἐπιθηλίου, ἢ φέρουσιν ἐκχυμώσεις καὶ φλυκταίνας. Τὸ πέος σκληρόν, συχνάκις γαγγραινωμένον, καὶ φέρον τὰ σπαραγγώδη σώματα ἔμπλεα πεπηγότος αἵματος. Ἡ νεφρική πάθης δύναται καὶ μετὰ μακρόν νὰ ἀνευρεθῇ ὡς παρεγγυματώδης νεφρίτις.

Θεραπεία.—Τὰ παρατεταμένα χλιαρὰ λουτρά, μετὰ τῶν μαλακτικῶν, τῶν ἀντισπασμωδικῶν, ἀλλ' ἰδίως τῶν ναρκωτικῶν εἰς μεγάλας δόσεις, δύνανται πολλάκις νὰ καταπαύσωσι τοὺς παροξυσμοὺς καὶ νὰ ἐπιταχύνωσι τὴν ἴασιν.

Διάγνωσις.—α' Ἐκ τῶν συμπτωμάτων. —Τὰ φαινόμενα τὰ ἀναπτυσσόμενα ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, καὶ ἡ ἐξέγερσις τῆς γενετησίου ὁρμῆς μέχρι παραλήρηματος ἀρκοῦσι νὰ διακρίνωσι τὴν δηλητηρίαν ταύτην ἀπὸ πάσης ἄλλης δηλητηριάσεως ἢ ἀσθενείας. Ἡ νυμοφομάνια ὁμως καὶ ἡ σατυρίασις θά ἦτο δυνατόν νὰ συγχυθῶσι ποτε, ἂν αἱ ἐπερχόμεναι κατευνάσεις τῶν παροξυσμῶν καὶ ἡ χαλάρωσις δὲν ἐμαρτύρουν περὶ τῆς δηλητηριάσεως καὶ οὐχὶ τῆς φρενοπαθείας· ἡ δὲ λύσσα, πρὸς ἣν ἡ ὑδροφοβικὴ μορφή τῆς δηλητηριάσεως ταύτης ὁμοιάζει, διακρίνεται ἐκ τῆς μεγάλης ἐξεγέρ-

σεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, τῶν ρυθμοποιητικῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς βλάβης τῶν πεπτικῶν. — *Ἐκ τῆς φυσικῆς ἐξέτασεως.* — Ἐπειδὴ αἱ κανθαρίδες, ὅσον καὶ ἂν λειοτριβηθῶσιν, ἀδύνατον νὰ λεπτυνθῶσι τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζωνται, ἡ καλλιτέρα μέθοδος πρὸς ἀνίχνευσιν αὐτῶν εἶναι ἡ ἐξέταση καὶ εὐρεσις ἔστω καὶ λεπτοτάτων τεμαχίων τούτων ἐν τῷ πεπτικῷ σωλήνι. Πρὸς τοῦτο ἀποκολλῶμεν τὸν ἐντερικὸν σωλήνα, ἐμφυσῶμεν αὐτόν, καὶ τοιοῦτον κρεμῶμεν ὑψηλὰ καὶ προσδίδομεν εἰς τὸ κάτω μέρος βάρος τι, ὅπως αἱ πτυχαὶ ἀφανισθῶσιν. Εὐθὺς δὲ ὡς ξηρανθῇ, κόπτομεν εἰς τεμάχια, ἅτινα θέτομεν ἐπὶ ὑελίνων πλακῶν, καὶ ἐκεῖ ἐξετάζομεν μετὰ προσοχῆς. Ἄν εὕρωμεν τὰ ζητούμενα ἑλυτρα τῶν ἐντόμων, περισυλλέξαντες πλείοτερα, πειραματιζόμεθα ὡς πρὸς τὴν δρᾶσιν αὐτῶν, ἂν δηλ. προκαλῶσιν ἐρεθισμὸν καὶ ἐπὶ τοῦ δέρματος, διότι δυνατόν τὰ συλλεγόμενα ὡς ὑποπτα κοκκία νὰ ἀνῃκον εἰς ἔντομα ἄλλου εἶδους, τυχαίως ληφθέντα.

Ζητήματα ἰατροδικαστικά. — Ἡ ληφθεῖσα οὐσία καὶ ἡ δόσις ἦσαν ἐπαρκῆ νὰ ἐπετρέχωσι θάνατον ἢ νὰ βλάβωσι τὴν ὑγίειαν; — Αἱ κανθαρίδες περιέχουσι τὴν κανθαριδίνην, οὐσίαν δηλητηρίον· εἰς οἰανδήποτε λοιπὸν σκευασίαν ληφθεῖσαι δύνανται νὰ προξενήσωσι θάνατον· ἀλλ' ἡ μὲν κόνις φέρει εἰς ποσότητά μὲν 40-50 ἐκτ. γρ. μεγάλης διαταραχῆς, 1 δὲ ἢ 2 γρ. θάνατον. Τὸ βέμμα τῶν κανθαρίδων εἰς ποσότητα 20-30 γραμ. Ὄταν δὲ εἰς εἰδικὰς σκευασίας χορηγῶνται αἱ κανθαρίδες, ἡ εὐρίσκωνται ὡς κόνις, ἅμα αὐταὶ ξηρανθῶσι καὶ λειοτριβηθῶσιν, ἡ πρέπει μετὰ διχλυσιν ἐν αἰθέρι, διηθήσιν καὶ ἐξάτμισιν, τὸ ὑπολειφθὲν νὰ προκαλῇ τὰ συμπτώματα τῶν κανθαρίδων ἐπὶ τοῦ δέρματος.

ΤΕΛΟΣ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΔΕΥΤΕΡῳ ΤΟΜῳ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ — ΕΙΔΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

	Πρόλογος	Σελ. η'
	Περὶ τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου	» 1
A'	Περὶ τοῦ δι' ἀγγόνης θανάτου	» 9
A'	Περὶ τῶν σημείων τοῦ δι' ἀγγόνης θανάτου	» 10
α'	Φαινόμενα τοῦ δι' ἀγγόνης θανάτου	» 10
β'	Ἀποτελέσματα τοῦ δι' ἀγγόνης θανάτου	» 14
γ'	Ἐξέτασις τοῦ λειψάνου τῶν δι' ἀπαγχονισμού θανόντων	» 15
A'	Ἐξωτερικὴ ὄψις (αὐτοψία)	» 15
	1. Θέσις τοῦ σώματος ἐν γένει	» 15
	2. » τῆς κεφαλῆς	» 17
	3. » τῶν ἄνω ἄκρων	» 17
	4. » καὶ χροιά τῶν κάτω ἄκρων	» 18
	5. Ὅψις τοῦ προσώπου	» 18
	6. Κατάστασις τοῦ λαιμοῦ, διάταξις τοῦ βρόχου κ.λ.	» 20
	7. » τῶν γεννητικῶν ὀργάνων	» 24
B'	Κατάστασις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων (νεκροτομή).	» 25
	1. » τῶν κατὰ βάθος τοῦ λαιμοῦ μερῶν	» 25
	2. » τοῦ μεσαίου καὶ ἐσωτερικοῦ ὠτός καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ	» 28
	3. Κατάστασις τῶν ἀναπνευστικῶν καὶ κυκλοφορικῶν ὀργάνων	» 28
	4. Κατάστασις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων	» 29
	5. Κατάστασις τῶν νευρικῶν κέντρων	» 29
	Παρατήρησις 69. Fredet	» 30
B'	Ἀξία τῶν σημείων τοῦ δι' ἀγγόνης θανάτου καὶ ζη- τήματα	» 36

α'	Ζήτ. Α' Ὁ ἀπαγχονισμὸς συνετελέσθη διαρκούσης τῆς ζωῆς;	Σελ. 36
1.	Κατάστασις τοῦ προσώπου	» 36
2.	Κατάστασις τοῦ λαίμου	» 37
3.	Κατάστασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων	» 39
4.	Κένωσις οὐρανῶν καὶ κόπρου	» 40
5.	Κατάστασις τῶν ἀναπνευστικῶν καὶ κυκλοφορικῶν ὀρ- γάνων	» 41
6.	Κατάστασις τῶν νευρικῶν κέντρων	» 41
7.	Ἀνακεφαλαιώσεις τῶν χαρακτηζόντων τὸν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπαγχονισμὸν	» 41
β'	Ζήτ. Β' Περί τῶν σημείων, δι' ὧν διακρίνεται ἡ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ διάρκειά, ἡ ταχύτης καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου.	» 42
γ'	Ζήτ. Γ' Διχίσεις τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀνθρωπο- κτονίας	» 44
1.	Θέσις τοῦ σώματος	» 45
2.	Περιστάσεις τοῦ ἀπαγχονισμοῦ	» 45
3.	Δεδομένα ἐκ τοῦ πτώματος	» 46
Γ'	Περιπτώσεις αὐτοκτονίας δι' ἀγχόνης, ἐκληφθεῖσαι ὡς ἀνθρωποκτονία.	» 49
	Παρατ. 70. Voltaire	» 49
	» 71. Tardieu	» 51
	» 72. »	» 52
Δ'	Ἐνδείξεις, τεκμηριῶσαι ἐτέραν αἰτίαν θανάτου καὶ οὐχί τὸν ἀπαγχονισμὸν	» 58
	Παρατ. 73. Γεωργαντᾶς.	» 60
Ε'	Περί τοῦ τυχαίου ἀπαγχονισμοῦ.	» 67
Β'	Περί τοῦ διὰ στραγγάλης θανάτου	» 68
1.	Ἱστορικὴ ἀποψις	» 68
2.	Γενικαί τοῦ στραγγαλισμοῦ περιστάσεις	» 70
α'	Ὅρισμός	» 70
β'	Περιστάσεις, καθ' ἃς συμβαίνει ὁ στραγγαλισμός	» 71
γ'	Τρόποι, καθ' οὓς ἐνεργεῖται ὁ στραγγαλισμός	» 71
3.	Σημεῖα τοῦ στραγγαλισμοῦ	» 72
α'	Σημεῖα τοῦ τελείου στραγγαλισμοῦ	» 72
1.	Φαινόμενα τοῦ διὰ στραγγάλης θανάτου	» 72
2.	Ἐξωτερικαὶ βλάβαι	» 74
	Α' Σημεῖα κοινά.	» 74

Β	Σημεία ἴδια ἐκαστῷ στραγγαλισμῷ εἶδει	Σελ. 75
α'	Σημεία τοῦ διὰ βρόχου στραγγαλισμοῦ	» 75
β'	Σημεία τοῦ διὰ τῆς χειρὸς στραγγαλισμοῦ	» 76
3.	Ἀλλοιώσεις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων	» 77
α'	Ἀλλοιώσεις τῶν κατὰ βάθος τοῦ λατμοῦ μερῶν	» 77
β'	» κατὰ τοὺς πνεύμονας	» 79
γ'	» κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἐγκέφαλον	» 81
δ'	» τοῦ βήθους τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτός	» 81
θ'	Φαινόμενα ἀτελοῦς στραγγαλισμοῦ	» 81
4.	Ζητήματα ἰατροδικαστικὰ ἀναγόμενα εἰς τὸν στραγγαλισμὸν καὶ ἐκτίμησης τῶν φαινομένων αὐτοῦ	» 82
α'	Ζήτη. Α' Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἡ αἰτία τοῦ θανάτου;	» 82
β'	» Β' Τίμη πρόπῃ ἐξετελέσθη ὁ στραγγαλισμός;	» 87
γ'	» Γ' Τίνες οἱ αὐτουργοὶ τοῦ στραγγαλισμοῦ;	» 88
δ'	» Δ' Ὑπὸ τίνας περιστάσεις διεπράχθη ὁ στραγγαλισμός;	» 90
ε'	» Ε' Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἀπότοκος αὐτοκτονίας ἢ ἀνθρωποκτονίας;	» 92
στ'	» Σ' Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι καθ' ὑπόκρισιν;	» 93
Γ'	Περὶ τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου	» 94
1.	Ὅρισμός	» 96
2.	Γενικά τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου σημεῖα	» 96
α'	Ἀλλοιώσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων	» 96
β'	» τῶν κυκλοφορικῶν ὀργάνων	» 102
γ'	» κατὰ τὴν κεφαλὴν	» 103
3.	Περὶ τῶν διαφόρων τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου τρόπων	» 103
α'	Πνιγμονὴ δι' ἀποπράξεως τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν	» 104
β'	» διὰ πίσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος	» 104
γ'	» ἐκ καταχώσεως ζώντος τοῦ σώματος	» 109
δ'	» ἐκ διαπνοῆς ἐν στενῇ χώρῃ	» 112
Δ'	Περὶ τοῦ διὰ κατάδυσεως θανάτου	» 112
1.	Τίς ἡ αἰτία τοῦ θανάτου κατὰ τὴν κατάδυσιν;	» 113
2.	Τὰ κατὰ τὴν κατάδυσιν φαινόμενα	» 117
α'	Θάνατος ἀπὸ ἀσφυξίας	» 117
β'	» ἀπὸ συγκοπῆς καὶ ἐγκεφαλικῆς σύμφορσεως	» 121
γ'	» ἀπὸ ἐπιγενῶν συμβαμάτων	» 122
	Παρατ. 73. Taylor	» 122
	» 74. »	» 122

3.	Ἀλλοιώσεις ἐπὶ τοῦ νεκροῦ	Σελ. 123
α'	Σημεῖα ἐξωτερικά	» 123
α'	Γενική τοῦ λειψάνου ὄψις	» 123
β'	Σημεῖα τοπικά ιδιαίτερα	» 124
β'	Ἀλλοιώσεις ἐσωτερικαί	» 125
α'	Ἀναπνευστικοῦ συστήματος	» 125
β'	Κυκλοφορικοῦ	» 128
γ'	Πεπτικοῦ	» 129
δ'	Νευρικῶν κέντρων καὶ αἰσθητηρίων ὀργάνων	» 130
4.	Ζητήματα.	» 131
α'	Ζήτ. Α' Ἡ κατάδυσις ἐπέφερε τὸν θάνατον;	» 131
β'	» Β' » εἶναι ἐγκληματική, τυχαία ἢ ἐ- κουσία;	» 135
γ'	» Γ' Πρὸ πόσου χρόνου ἐγένετο ἡ κατάδυσις;	» 136
δ'	» Δ' Κατάδυσις καθ' ὑπόκρισιν.	» 136
Ε'	Περὶ τῆς δι' ἀέριων ἀσφυξίας	» 136
Α'	Ἀσφυξία ἀπὸ τῶν προϊόντων τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρακος	» 137
1.	Συμπτώματα καὶ παθογένεια.	» 138
2.	Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις	» 139
3.	Ζητήματα.	» 140
Α'	Ζήτ. Α' Ὁ θανὼν τέθηκεν ὑπὸ τῆς δι' ἀνθράκων ἀσφυξίας;	» 140
Β'	» Β' Ἡ ἀσφυξία εἶναι τυχαία ἐπὶ αὐτοκτονίᾳ ἢ ἐπὶ δολοφονίᾳ	» 140
Γ'	» Γ' Ἐπὶ δύο ἀνθρώπων εἰς διάφορον ὕψος τίς ὁ πρῶτος θνήσκων.	» 140
Δ'	» Δ' Τίς ἡ ἀναγκαιούσα τοῦ ἀνθρακος ποσότης;	» 141
Β'	Ἀσφυξία ἀπὸ τοῦ φωταερίου.	» 141
1.	Συμπτώματα καὶ παθογένεια.	» 142
2.	Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις	» 142
Γ'	Ἀσφυξία ἀπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων τῶν ἀποπάτων	» 143
	Περὶληψις. — Περὶ τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου.	» 144
	Α' Περὶ τοῦ δι' ἀγχόνης θανάτου	» 144
	Β' Περὶ τοῦ διὰ στραγγάλης θανάτου	» 149
	Γ' Περὶ τοῦ διὰ πνιγμονῆς θανάτου.	» 151
	Δ' Περὶ τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου	» 152
	Ε' Περὶ τῆς δι' ἀέριων ἀσφυξίας	» 154

881	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Σελ. 156
881	ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ	
181	Περὶ γάμου.	» 156
A'	Αἷτια ματαιοῦντα σχεδιασθέν συνοικέσιον	» 156
B'	Περιπτώσεις ἀκυροῦσαι τὸν γάμον ἢ συνεπαγόμεναι τὴν	
	διζευξιν.	» 157
1.	Ἐλλειψις συναινέσεως.	» 163
2.	Ἀπάτη ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον.	» 164
α'	Ἀνικανότης.	» 164
A'	» παρ' ἀνδράσιν.	» 164
B'	» παρὰ τῇ γυναικί.	» 168
6'	Ἑρμαφροδιτισμός.	» 170
	Περὶ ληψις. — Περὶ γάμου.	» 170
181	ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ	
181	Περὶ κηρύσεως	» 172
101	Νομοθεσία. — Ποινικὸς νόμος.	» 172
101	Ποινικὴ Δικονομία.	» 173
A'	Σήμεια τῆς κηρύσεως	» 173
1.	» ἀβέβαια	» 173
2.	» πιθανά.	» 174
α'	Ἐπίσχεσις τῶν ἐπιμηνίων.	» 174
6'	Μαστῶν μεταβολαί	» 175
γ'	Αὐξησης τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας	» 175
8'	Κατάστασις τοῦ αὐχένος τῆς μήτρας	» 176
ε'	Χροιά τοῦ κολπικοῦ βλεννοῦμένος.	» 176
5'	Φυσήματος ἤχος	» 176
3.	Σημεῖα βέβαια.	» 177
α'	Σχιρτήματα τοῦ ἐμβρύου.	» 177
6'	Ἀντιτυπίας κινήσεις	» 177
γ'	Καρδιακοὶ τοῦ ἐμβρύου παλμοί	» 177
B'	Τρόπος εξέτασεως τῆς ἐγκύου.	» 178
Γ'	Προσδιορισμός τῆς ἐποχῆς τῆς κηρύσεως.	» 182
1.	Ἐποχὴ τῆς συλλήψεως	» 182
2.	Ἐποχὴ τῆς τελευταίας μηνορροίας	» 183
3.	Σχιρτήματα τοῦ ἐμβρύου.	» 183
4.	Ὁγκος τῆς μήτρας.	» 183

5.	Ἀνάπτυξις τοῦ ἐμβρύου	Σελ. 183
Δ'	Περὶ τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου τοῦ ἐμβρύου.	» 184
Ε'	Ἱατροδικαστικά ζητήματα.	» 184
Α'	Εἶναι δυνατόν νὰ βεβαιωθῇ ὅτι γυνὴ ἦτο ἄλλοτε ἔγκυος, ἢ ὅτι δύναται ἢ οὐ νὰ ἐγκυμονήσῃ;	» 184
Β'	Γυνὴ μὴ μηνορροήσασα ἢ ἀπὸ πολλοῦ παύσασα τὸ μηνόρροεῖν συλλαμβάνει;	» 185
Γ'	Γυνὴ διατεινομένη ὅτι εἶναι ἔγκυος, ἢ τοῦναντίον ἀρνούμενη τὴν κύησιν, εἶναι πράγματι ἔγκυος;	» 186
Δ'	Εἰς ποίαν ἐποχὴν διατελεῖ ἡ κύησις;	» 187
Ε'	Τίνι τρόπῳ βεβαιοῦται ὅτι γυνὴ διατεινομένη ὅτι εἶναι ἔγκυος δὲν εἶναι;	» 188
Σ'	Σύλληψις συμβαίνει ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικὸς;	» 189
Ζ'	Ἐγκυμοσύνη συμβαίνει, τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων φερόντων τὸν τύπον τῆς παρθενίας;	» 189
Η'	Γυνὴ εἶναι δυνατόν νὰ ἐγκυμονῇ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς;	» 189
Θ'	Ἡ κύησις ἐπάγεται διαταραχὰς τῆς διανοίας τοιαύτας, ὥστε ἡ ἔγκυος τοῦτου ἕνεκα νὰ διαπράττῃ ἐγκλήματα;	» 191
Ι'	Μέχρι τίνος ἡλικίας ἡ γυνὴ συλλαμβάνει;	» 192
ΙΑ'	Ἡ κύησις παρατείνεται ποτε πέρα τοῦ συνήθους ὁρίου;	» 193
ΙΒ'	Εἰς γυναῖκα ἔγκυον ἀποθανοῦσαν ἐπιτρέπεται ἡ δι' ἐγχειρήσεως ἐξαγωγή τοῦ ἐμβρύου;	» 194
	Περίληψις. — Περὶ κυήσεως	» 195
Α'	Σημεῖα τῆς κυήσεως	» 195
Β'	Τρόποι ἐξετάσεως.	» 196
Γ'	Προσδιορισμός τῆς ἐποχῆς τῆς κυήσεως.	» 196
Δ'	Περὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου	» 196
Ε'	Ἱατροδικαστικά ζητήματα	» 196

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

	Περὶ ἐξαμβλώσεως	» 199
Α'	Στατιστικὴ	» 202
Β'	Περίοδος τῆς κυήσεως καὶ τῆς ἡλικίας, καθ' ἣν συγχρότῳ ἐνεργεῖται ἡ ἐξαμβλώσις.	» 204
Γ'	Περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ἐνόχων εἰς τὴν ἐξαμβλώσιν.	» 205
Δ'	Περὶ ἐξαμβλωτικῶν μέσων	» 206
α'	Μέσα ἔμμεσα	» 206

85	1. Ἀφαιμάξεις	Σελ. 206
86	2. Λουτρά	» 207
93	3. Οἱ ἐκτεταμένοι περίπατοι, αἱ κοπιώδεις ἀσκήσεις καὶ αἱ ἐκούσαι πτώσεις ἐπὶ τοὺς πόδας, ἢ τὰ πυγαία, καὶ πλήξεις ἐπὶ πῆν κοιλίαν κτλ.	» 207
96	6. Ἐκτρωτικαὶ οὐσίαι	» 208
	1. Ἰωδιούχον κήλιον	» 208
	2. Σμίλαξ	» 209
103	3. Βράθυ	» 209
104	4. Πήγανον	» 210
105	5. Ἐρυσιβώδης ὄλλυρα	» 211
107	6. Μέσα ἄμεσα	» 212
108	7. Ἀμεσα καὶ ἔμμεσα τῶν ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν ἀποτελέσματα	» 213
110	8. Περί τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἢ νεκρᾶς γυναικὸς σημείων τῆς ἀμβλώσεως	» 215
111	α. Σημεῖα ἀμβλώσεως ἐπὶ ζωῆς γυναικός	» 215
112	β. Σημεῖα ἀμβλώσεως ἐπὶ τοῦ λειψάνου τῆς γυναικός	» 216
	1. Κατάστασις καθόλου τῶν ἐσωτερικῶν γεννητ. ὀργάνων	» 216
	2. Ῥήξεις τῆς μήτρας συννεπία ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν	» 217
	α' Ὅτε ἡ ῤήξις ἐγένετο ζωῆς τῆς γυναικός	» 217
115	β. Τινὶ τρόπῳ συμβαίνουν αἱ αὐτόματοι καὶ μὴ τῆς μήτρας ῤήξεις	» 218
117	γ. Τίς ἡ πορεία καὶ αἱ ἀπολήξεις τῶν ῤήξεων τῆς μήτρας εἴτε αὐτομάτων εἴτε ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν ἕνεκα	» 219
119	δ. Ἀνατομικοὶ χαρακτῆρες τῶν αὐτομάτων καὶ μὴ ῤήξεων τῆς μήτρας	» 219
120	ε. Συγκεφαλαίωσις τῶν σημείων τῶν αὐτομάτων καὶ μὴ ῤήξεων τῆς μήτρας	» 220
121	Ζ. Ἐξέτασις τοῦ ἀμβλώματος	» 221
122	Η. Ἐκτίμησις τῶν κατὰ τὰς ἰατροδικαστικὰς ἐπὶ ἀμβλώσει πράξεις δυσχερειῶν	» 224
	Παρίληψις.—Περὶ ἐξαμβλώσεως	» 227
	Περίοδος τῆς κυήσεως, καθ' ἣν συχνότερον ἐνέργειται ἡ ἀμβλωσις	» 227
	Περὶ ἀμβλωτικῶν μέσων	» 227
	α. Μέσα ἔμμεσα	» 227
	β. Ἐκτρωτικαὶ οὐσίαι	» 228

800	γ' Μέσα ἀμέσως δρῶντα	Σελ. 228
790	Α' Αποτελέσματα τῶν ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν.	» 228
	Περὶ τῶν σημείων τῆς ἀμβλώσεως	» 229
	α' Σημεῖα ἐπὶ ζώσης γυναικός	» 229
780	β' Σημεῖα ἐπὶ τοῦ λειψάνου τῆς γυναικός	» 229
800		
800	ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ	
800		
802	Περὶ τοκετοῦ	» 230
802	α' Νομοθεσία.	» 230
802	β' Σημεῖα τοῦ τοκετοῦ	» 231
802	1. Ἐξέτασις τῆς γυναικός	» 231
	2. Ἐξέτασις τοῦ κυήματος	» 233
	3. Ἐξέτασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων	» 233
	4. Κραυγαὶ τοῦ τεχθέντος	» 236
810	Περὶ λήψης. — Περὶ τοκετοῦ	» 237
810	α' Νομοθεσία.	» 237
810	β' Σημεῖα τοῦ τοκετοῦ	» 237
810		
810	ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ	
810		
	Περὶ βρεφοκτονίας	» 238
810	α' Γενικὴ ἀποψις. — Νομοθεσία.	» 238
	Ποινικὸς Νόμος	» 239
A'	Ταυτότης τοῦ νεογνοῦ	» 243
A' 10	Τὸ βρέφος ἐγεννήθη ὥριμον;	» 246
	1. Γενικὴ τοῦ σώματος ἀνάπτυξις	» 247
	α' Βάρος τοῦ σώματος	» 247
	β' Μῆκος τοῦ σώματος	» 248
	2. Κατάστασις τοῦ δέρματος	» 249
	3. Χαρακτῆρες ἐκ τῆς ἀποστεώσεως	» 250
B'	Πόσον πρὸ τοῦ πέρματος χρόνον ἐγεννήθη τὸ βρέφος;	» 250
Γ'	Εἶναι ἐφικτός ὁ προσδιορισμὸς τῆς ταυτότητος τοῦ νεο- γνοῦ, ὑπαρχόντων μόνον πρὸς ἐξέτασιν τμημάτων ἀποσυντιθεμένων ἢ ἡκρωτηριασμένων, ἢ τοῦ πλα- κούντος;	» 252
B' 25	Περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν γνωρίζεται ὅτι τὸ βρέφος ἐγεν- νήθη ζῶν.	» 254
A' 25	Τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν;	» 255

1.	Χαρακτῆρες τοῦ βρέφους παραμείναντος ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὸν χρόνον νεκροῦ ἐν τῇ μήτρᾳ.	Σελ. 255
2.	Σημεῖα τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς προκύπτοντα.	» 255
α'	Κατάστασις τοῦ κύτους τοῦ θώρακος.	» 256
β'	Θέσις τῶν πνευμόνων ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος.	» 257
γ'	Ὅψις τῶν πνευμόνων.	» 257
δ'	Υφὴ τῶν πνευμόνων.	» 257
ε'	Βάρος.	» 257
ς'	Ὅγκος.	» 258
1.	Τρόπος, καθ' ὃν ἐνεργεῖται.	» 259
2.	Ἀποτελέσματα τῆς δοκιμασίας.	» 260
α'	Τὰ ὄργανα ἐπιπλέουσιν.	» 260
β'	Τὰ θωρακικὰ ὄργανα καταβυθίζονται.	» 264
Β'	Σημεῖα τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς παρατάσεως τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ αἵματος.	» 266
Γ'	Σημεῖα ἀπὸ τῆς καταστάσεως τοῦ ὠτός.	» 267
3.	Ἐκτίμησις τῶν χαρακτήρων, δι' ὧν γνωρίζεται τὸ βρέφος ὅτι ἐγεννήθη ζῶν.	» 267
4.	Τὸ νεογνὸν ἐκραύγασεν;	» 268
Β'	Ἐπὶ πόσον τὸ βρέφος ἔζητεν;	» 269
1.	Σημεῖα ἀπὸ τῆς καταστάσεως τοῦ στομάχου.	» 269
2.	Σημεῖα ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῶν πνευμόνων.	» 270
3.	Σημεῖα ἀπὸ τῶν μεταβολῶν τοῦ δέρματος.	» 271
4.	Σημεῖα ἀπὸ τῶν μεταβολῶν τοῦ ὀμφαλικοῦ συστήματος.	» 271
5.	Σημεῖα ἀπὸ τῆς ἀποφράξεως τῶν ἐμβρυακῶν ὁπῶν.	» 276
6.	Σημεῖα ἀπὸ τῆς ἐκκένώσεως τοῦ μηκωνίου.	» 276
7.	Σημεῖα ἀπὸ τῆς ἀποστεώσεως.	» 277
8.	Συγκεφαλαίωσις τῶν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρατάσεως τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς σημείων.	» 277
Γ'	Περὶ τῶν διαφόρων τῆς θανατώσεως τῶν βρεφῶν τρόπων.	» 278
Α'	Τίς ἡ τοῦ θανάτου αἰτία;	» 279
1.	Θάνατος διὰ πνιγμονῆς.	» 280
α'	Πνιγμονὴ ἐνεκεν ἀποφράξεως τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν.	» 281
β'	Πνιγμονὴ διὰ πιέσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας.	» 283
γ'	Πνιγμονὴ διὰ κατακλίσεως τοῦ βρέφους ἐν στενῷ χώρῳ.	» 284
δ'	Πνιγμονὴ διὰ καταχώσεως τοῦ σώματος.	» 284
2.	Θάνατος διὰ καταγμάτων τοῦ κρανίου.	» 285
α'	Πτώσις τοῦ νεογνοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατὰ τὸν τοκετόν.	» 287

- 6' Κατάγματα τοῦ κρανίου κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἐξ αὐ-
τοῦ συμβάντα. Σελ. 291
3. Θάνατος διὰ στραγγαλισμοῦ. » 293
- α' Ὅτι ὁ στραγγαλισμὸς ἐπύλθεν ἕνακι πῶν προσπάθειων
τῆς τιχοῦσης ὅπως πένη μόνη. » 294
- β' Ὁ στραγγαλισμὸς εἶναι ἀπότοκος τυχαίας τῆς ὀμφαλίδος
περιτυλίξεως περὶ τὸν λαιμόν. » 294
4. Θάνατος διὰ τῆς ἐν τοῖς ἀποπάτοις καταδύσεως. » 295
- α' Τὸ βρέφος ἐρρίφθη ζῶν ἐν τῷ ἀποπάτῳ; » 297
- β' Τὸ βρέφος καταπίπτει ἐνίοτε τυχαίως κατὰ τὸν τοκετὸν
ἐν τῷ ἀποπάτῳ; » 298
5. Θάνατος διὰ καταδύσεως ἐν ὕδατι. » 300
6. Θάνατος διὰ τραυμάτων καὶ ἀκρωτηριασῶν. » 301
- α' Τὰ τραύματα ἐντρυγήθησαν διακοῦσης τῆς ζωῆς ἡμετὰ
θάνατον; » 302
- β' Τὰ τραύματα εἶναι ἀπότοκα χειρουργικῶν ἐγχειρήσεων
κατὰ τὸν τοκετόν; » 302
7. Θάνατος διὰ καύσεων. » 303
8. Θάνατος ἀπὸ ὀμφαλικῆς αἱμορραγίας. » 305
9. Θάνατος ἐνεκεν ἐλλείψεως περιποτήσεως, ἐκθέσεως τοῦ
ψυχος, αἰτίας. » 306
10. Θάνατος διὰ δηλητηριάσεως. » 308
- Β'. Πότε ἐθανατώθη τὸ βρέφος; » 308
- Δ'. Φυσικαὶ καὶ ἠθικαὶ τῆς βρεφοκτονῆς περιστάσεις. » 310
- Α'. Βεβαιώσεις τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς καθ' ἡνείκενετο ἐπαχθῆς. » 310
11. Κατάστασις τῶν καλυμμάτων τῆς καλίας. » 311
12. Κατάστασις πῶν γεννητικῶν ὀργάνων. » 311
3. ῥύσις ἰδιόζουσα. » 311
- β' Ὁγκος τῆς μήτρας. » 312
- γ' Μεταβολαὶ τοῦ αἵματος. » 314
14. Κατάστασις τῶν μαστῶν. » 316
- Β'. Περιστάσεις ἀναγόμεναι εἰς τὴν κήλησιν καὶ τὸν τοκετόν. » 317
1. Γυνὴ εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοῇ τὴν κήλησιν αὐτῆς. » 317
2. Γυνὴ εἶναι δυνατόν νὰ πένη ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς. » 319
- Β'. Περὶ τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς τῆς γυναικὸς κατασπάσεως
μετὰ τὸν τοκετόν. » 321
1. Γυνὴ μετὰ τὸν τοκετόν ἀδυνατεῖ νὰ περιποκθῇ πρὸ τεχνῆς. » 321
2. Αἱ ἐπὶ τοῦ βρέφους βιαιοπραγίαι εἶναι ἀπότοκα καὶ διανοη-
τικῆς καὶ τεκούσης διαταράξεως, ἐπιλογῆς. »

νοίας;	Σελ. 322
Ε' Περί τῶν μέσων, δι' ὧν ὀρίζονται αἱ περιστάσεις τῆς βρεφοκτονίας	» 329
Περίληψις. — Περί βρεφοκτονίας.	» 329
Α' Ταυτότης τοῦ νεογνοῦ.	» 330
Β' Σημεῖα, δι' ὧν γνωρίζεται ὅτι τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν.	» 331
Γ' Περί τῶν διαφόρων τῆς θανατώσεως τῶν βρέφων τρόπων.	» 334

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

Βλάβη τῶν ἡθῶν.	» 336
Νομοθεσία.	» 336
Α' Προβολὴ τῶν ἡθῶν ἐν γενεῇ.	» 336
Β' Βιασμός.	» 337
Γ' Ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν.	» 337
Δ' Γενικοὶ ὁρίσμοι περὶ βιασμοῦ καὶ ἀποπλάνησέως εἰς ἀσέλγειαν.	» 338
Ε' Παρὰ φύσιν ἀσέλγεια.	» 338
Α' Προβολὴ τῶν ἡθῶν δημοσίᾳ.	» 338
1ο Προβολὴ τῆς αἰδοῦς.	» 339
2ο Ἄσεμνοι φωτογραφίαι.	» 344
3ο Κτηνοβασία.	» 345
Β' Ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν καὶ βιασμός.	» 349
Α' Διάπλασις τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων.	» 351
1ο Μεγὰλα καὶ μικρὰ χεῖλη.	» 352
2ο Κλειτορίς.	» 352
3ο Χαλινὸς καὶ σκαφοειδὴς λάκκος.	» 353
4ο Παρθενικὸς ὕμην.	» 353
5ο Μύρτα.	» 356
6ο Οὐρήθρα καὶ βολβός.	» 356
7ο Κόλπος.	» 356
8ο Σκελετός.	» 356
9ο Ἀποψις τοῦ αἰδοῦ καὶ τοῦ καθόλου.	» 356
Β' Σημεῖα χαρακτηρίζοντα τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν καὶ τὸν βιασμόν.	» 358
1. Σημεῖα χαρακτηρίζοντα τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν.	» 358
Α' Ἐρεθισμός τοῦ αἰδοῦ.	» 359
Β' Φλεγμονὴ τοῦ αἰδοῦ.	» 359

γ'	Ἀλλοιώσεις τοῦ στόματος καὶ τοῦ δακτυλίου	Σελ. 362
δ'	Χαρακτηριστικὴ τοῦ αἰδοίου παραμόρφωσις.	» 362
2.	Σημεῖα, τὸν βιασμόν χαρακτηρίζοντα	» 365
α'	Διακόρευσις καὶ οἱ χαρακτῆρες αὐτῆς.	» 365
1.	Ἔδρα καὶ τύπος τῆς ῥήξεως τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος.	» 365
2.	Ἐπούλωσις τοῦ διαρραγέντος παρθενικοῦ ὑμένος.	» 366
3.	Κατάστασις τῶν κρημνῶν τοῦ ὑμένος μετὰ τὴν δια- κόρευσιν.	» 367
4.	Κατάστασις τοῦ κόλπου μετὰ τὴν διακόρευσιν	» 367
β'	Ἰχνη βιαιοπραγιῶν καὶ τοπικῶν παθήσεων, χαρακτη- ρίζουσιν τὸν βιασμόν.	» 367
γ'	Διαταραχαὶ τῆς καθόλου ὑγιείας ἔνεκα τοῦ βιασμοῦ.	» 368
δ'	Περὶ τοῦ τὸν θάνατον συνεπαγομένου βιασμοῦ	» 369
3.	Σημεῖα κοινὰ εἰς τε τὴν ἀποπλάνησιν πρὸς ἀσέλγειαν καὶ τὸν βιασμόν.	» 369
α'	Ἀφροδίσιος νόσος, μεταδοθεῖσα ἔνεκα ἀποπείρας πρὸς ἀσέλγειαν ἢ βιασμοῦ	» 369
β'	Περὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων ἐν γένει κηλίδων.	» 370
γ'	Περὶ τοῦ ἐνόχου εἰς τὰς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν καὶ τὸν βιασμόν περιστάσεις	» 370
Γ'	Ἀσελγεῖς πράξεις γυναικῶν εἰς μεράκια.	» 372
Δ'	Ἀσελγεῖς πράξεις γυναικῶν πρὸς γυναῖκας	» 373
Ε'	Ἰατροδικαστικὰ ζητήματα.	» 376
1.	Ζητήματα, εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀπο- πλάνησεως καὶ τοῦ βιασμοῦ ἀναγόμενα	» 377
α'	Ὑπάρχουσιν ἰχνη ἀποπλάνησεως πρὸς ἀσέλγειαν ἢ βια- σμοῦ;	» 377
β'	Αἱ παρατηρούμεναι παραμορφώσεις ἀποδοτέαι εἰς τὸν ἀνανισμόν;	» 378
γ'	Ἡ παρατηρηθεῖσα ῥοή μετεδόθη διὰ συγχρωτισμοῦ;	» 380
δ'	Ἐγένετο διακόρευσις;	» 381
2.	Ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐποχὴν, τὴν φύσιν καὶ τὴν αἰτίαν τῶν παρατηρουμένων ἀλλοιώσεων.	» 382
α'	Πότε ἐγένετο ἡ διακόρευσις;	» 382
β'	Ὑπάρχουσι σημεῖα τῆς καθ' ἑξὶν ἀσελγείας;	» 383
γ'	Ἡ διακόρευσις εἶναι ἀπότοκος εἰσαγωγῆς πέους, ἢ βιαίων χειρισμῶν, τυχαία ἢ ἔνεκα νόσου;	» 383
δ'	Ὑπάρχουσιν ἰχνη ἐτέρων βιαιοπραγιῶν, πλὴν τῆς διακο- ρεύσεως;	» 384

ε'	Ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τοῦ βιασμοῦ;	Σελ. 385
ς'	Τοῦ φόνου προηγήθη ὁ βιασμός;	» 385
ζ'	Διακρίσεις ἢ βιασμός εἶναι ἐφικτός ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γυναικός, ἰδίᾳ δὲ κοιμωμένης ἢ ὑπὸ τὴν ἐπ' ἥρειαν ναρκοτικού, ἀναισθητικού ἢ μαγνητικοῦ ὕπνου διατελούσης;	» 386
η'	Γυνὴ βιασθεῖσα συλλαμβάνει;	» 400
θ'	Εἰς μόνος ἀνὴρ ἀρκεῖ νὰ βιάσῃ γυναῖκα ἀνθισταμένην;	» 400
3.	Νόσοι ἀπὸ τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως καὶ τοῦ βιασμοῦ.	» 401
α'	Τίς ἡ φύσις τῆς ἐπὶ τοῦ θύματος νόσου;	» 401
β'	Εἰς τίνα ἐποχὴν ἀνάγεται ἡ νόσος αὕτη;	» 401
γ'	Ἡ νόσος εἶναι μεταδόσιμος καὶ μετεδόθη δι' ἀπλῆς ἐπαφῆς;	» 402
δ'	Ἡ νόσος εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως εἰς τὸ θῦμα καὶ τὸν αὐτουργόν;	» 403
4.	Ζητήματα, ἀναγόμενα εἰς τὸν ἐνοχον	» 404
α'	Τὰ ὄργανα τοῦ κατηγορουμένου ἀναλογοῦσι πρὸς τὰ τοῦ θύματος;	» 404
β'	Εἶναι βέβαιον ὅτι ἀφροδίσια πάθη ἰῶνται διὰ τῆς μετὰ παιδίσκης συνουσίας;	» 405
γ'	Ἀνὴρ ὑπώπτων συνουσιάζεται ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ μετὰ γυναικὸς συγκατακειμένης ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ;	» 405
δ'	Ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου σημεῖα ἴδια τῆς φυσικῆς αὐτοῦ διαπλάσεως, ἐξ ὧν γνωρίζεται οὗτος;	» 405
ε'	Ἰδιαι περιστάσεις τῆς φυσικῆς τοῦ αὐτουργοῦ διαπλάσεως κωλύουσι τὴν συνουσίαν;	» 405
ς'	Αἱ ἀσελγεῖς πράξεις ἀποδοτέαι εἰς ἰδίαν τοῦ κατηγορουμένου διανοητικὴν κατάρστασιν;	» 405
5.	Ζητήματα, ἀναγόμενα εἰς τὴν τῶν κηλίδων ἐξέτασιν	» 411
	Τίς ἡ φύσις τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ τε ἐνόχου καὶ τοῦ θύματος κηλίδων;	» 411
6.	Ζητήματα, ἀφορῶντα εἰς τὸν καθ' ὑπόκρισιν βιασμόν	» 412
α'	Ἡ πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησις ἢ ὁ βιασμός εἶναι καθ' ὑπόκρισιν;	» 412
στ'	Περὶ τῶν μᾶλλον ἐν χρήσει μέσων τῆς ὑπερασπίσεως κατὰ τὰς πρὸς βιασμόν καὶ ἀποπλάνησιν πρὸς ἀσέλγειαν περιστάσεις	» 417
γ'	Παιδερραστία καὶ σοδομισμός.	» 418

α'	Περὶ στάσεις ἐν γένει, καθ' ἃς ἐκτελεῖται ἡ παιδευαστία Σελ.	
	καὶ ὁ σοδομισμός	» 420
1.	Παρὰ φύσιν ἀσελγεία εἰς γυναῖκας. — Συζυγικός σοδο- μισμός	» 420
2.	Ἀπόπειραι εἰς νέους ἀνηλίκους.	» 421
3.	Παιδευαστικὴ προαγωγή.	» 421
β'	Σημεῖα τῆς παιδευαστίας.	» 425
1.	Γενικά τῆς παιδευαστίας σημεῖα.	» 426
	Α' Ἐξωτερικὸν τῶν παιδευαστῶν.	» 426
	Β' Γενικά τῆς καθόλου τῶν παιδευαστῶν ὑγείας δια- ταραχαί	» 427
2.	Σημεῖα τῶν παθητικῶν τῆς παιδευαστίας καὶ τοῦ σοδο- μισμοῦ ἔξεων	» 427
	Α' Σημεῖα παιδευαστίας ἀπὸ προσφάτου καὶ μεμονω- μένης πράξεως.	» 427
	Β' Σημεῖα ἀπὸ πεπαλαιωμένων καὶ καθ' ἑξίν τῆς παι- δευαστίας ἔξεων	» 428
1.	Κατάστασις τῶν γλουτῶν.	» 428
2.	Χωροειδὴς τοῦ δακτυλίου παραμόρφωσις.	» 428
3.	Χαλάρωσις τοῦ σφιγκτήρος. — Ἀπάλειψις τῶν πτυ- χῶν. — Κονδυλώματα περὶ τὸν δακτύλιον.	» 429
4.	Μεγίστη τῆς ὀπῆς τοῦ δακτυλίου διάτασις. — Ἀκρά- τεια τῶν ἐντερικῶν ὑλῶν.	» 431
5.	Ἐξελκώσεις, ραγάδες, αἰμορροΐδες, ἑδρσυρίγγια κλπ.	» 431
6.	Ἀφροδίσια πάθη ἀπότοκα τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας.	» 431
7.	Ἀλλότρια σώματα εἰς τὸν δακτύλιον εἰσαχθέντα.	» 432
8.	Εἰδικὰ σημεῖα ἀσελγῶν τινῶν ἔξεων.	» 432
3.	Σημεῖα τῶν ἐνεργητικῶν τῆς παιδευαστίας ἔξεων.	» 432
	Α' Διαστάσεις τοῦ πέους.	» 432
	Β' Σχῆμα.	» 432
γ'	Ἰατροδικαστικὰ ζητήματα, ἀναγόμενα εἰς τὴν παιδε- υαστίαν.	» 433
1.	Τρόπος ἐξετάσεως τῶν παιδευαστῶν.	» 433
2.	Ὑπάρχουσιν ἔχνη σοδομικῶν βιαιοπραγιῶν;	» 434
3.	Ὑπάρχουσιν ἔχνη παιδευαστικῶν ἔξεων;	» 435
	α' Ἀρνητικὸν συμπέρασμα.	» 435
	β' Συμπέρασμα παθητικῶν ἔξεων.	» 435
	γ' Συμπέρασμα ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ἔξεων.	» 436
4.	Ἡ σύφιλις μετεδόθη διὰ τοῦ σοδομισμοῦ;	» 436

5.	Ἡ δολοφονία προηγήθη ἢ εὐωδόθη ἐκ τῶν παρὰ φύσιν Σελ.	
	πράξεων ;	» 436
6.	Σημεῖα ταυτότητος, συντείνοντα εἰς τὴν ἀναγνώρισιν	
	τῶν παιδεραστῶν	» 437
7.	Ἐκτίμησις τῶν τῆς ὑπερασπίσεως μέσων	» 437
	Περὶληψις. — Βλάβη τῶν ἡθῶν	» 438
	Α' Προσβολὴ τῶν ἡθῶν δημοσίᾳ	» 438
	Β' Ἀποπλάνησις εἰς ἀσελγειαν καὶ βιασμός	» 438
	Γ' Ἀσελγεῖς πράξεις γυναικῶν εἰς μειράκια	» 440
	Δ' Ἀσελγεῖς πράξεις γυναικῶν πρὸς γυναῖκας	» 440
	Ε' Ἰατροδικαστικὰ ζητήματα	» 440
	Ζ' Παιδεραστία καὶ σοδομισμός	» 444

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

	Νοσήματα καθ' ὑπόκρισιν καὶ ἀποκρυπτόμενα	» 446
Α'	Ὑπόκρισις καὶ ἀπόκρυψις τῶν νευρικῶν νοσημάτων	» 447
1.	Ἐπιληψία	» 447
2.	Ὑστερισμός. Καταληψία. Ἐκστασις	» 450
3.	Λύσσα. Τέτανος	» 451
4.	Χορεία. Τρόμος. Τραμώδης παράλυσις	» 452
5.	Παραφροσύνη	» 452
6.	Βλακεία καὶ ἡλιθιότης	» 457
Β'	Ὑπόκρισις καὶ ἀπόκρυψις τοῦ πυρετοῦ	» 458
Γ'	Ὑπόκρισις καὶ ἀπόκρυψις τῶν αἱμορραγιῶν	» 458
1.	Ἐπίσταξις	» 458
2.	Αἱμόπτυσις	» 458
3.	Αἱματέμεσις	» 459
4.	Αἱματουρία	» 459
5.	Ἐντερορραγίαι. Αἱμορροῖδες	» 460
Δ'	Ὑπόκρισις καὶ ἀπόκρυψις νοσημάτων τοῦ δέρματος	» 460
1.	Περὶ τὴν χροιάν ἀλλοιώσεις. — Α' Ἰκτερας	» 460
	Β' Νόσος τοῦ Adhison	» 460
2.	Περὶ τὴν ἔκκρισιν ἀλλοιώσεις. Α' Ἀφθονοὶ καὶ δυσώδεις	
	ιδρώτες	» 461
	Β' Χρωμίδρωσις	» 461
	Γ' Ἰδρώτες αἵματος	» 461
4.	Παρασιτικά νοσή. Α' Ἀχῶρες	» 461
	Β' Ψώρα	» 462

Ε'	Υπόκρισις νοσημάτων κατὰ τὰς ἀνατομικὰς χώρας.	Σελ. 462
1.	Κατὰ τὸ κρανίον. Α' Ἀλωπεκίαισις.	» 462
	Β' Ὀγκοι.	» 462
2.	Κατὰ τὰ ὄργανα τῆς ὁράσεως. Α' Χρονία βλεφαρίτις	
	μετὰ τελείας τῶν βλεφαρίδων ἀποπτώσεως.	» 462
	Β' Ὀφθαλμία.	» 462
	Γ' Κηλίδες τοῦ κερατοειδοῦς.	» 463
	Δ' Καταρράκτης.	» 463
	Ε' Στραβισμός.	» 463
	Ζ' Νυσταγμός.	» 463
	Ζ' Βλεφαρόσπασμος.	» 464
	Η' Βλεφαρόπτωσις.	» 464
	Θ' Ἡμεραλωπία.	» 464
	Ι' Μυωπία.	» 466
	ΙΑ' Πρεσβυωπία.	» 466
	ΙΒ' Ἀμβλυωπία. Ἀμύρωσις, τύφλωσις τοῦ ἑτέρου ἢ	
	καὶ ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν.	» 466
3.	Κατὰ τὰ ὄργανα τῆς ἀκοῆς. Α' Ὡτόρροια.	» 468
	Β' Κώφωσις.	» 468
4.	Κατὰ τὴν ῥίνα.	» 469
5.	Κατὰ τὰ ὄργανα τῆς μασήσεως καὶ καταπόσεως.	» 469
	Α' Ὀδόντες.	» 469
	Β' Δυσφαγία.	» 469
6.	Κατὰ τὰ ὄργανα τῆς φωνῆς. Α' Ἀφωνία.	» 470
	Β' Τραυλισμός. Βατταρισμός.	» 470
	Γ' Ἀλαλία. Κωφαλαλία.	» 470
7.	Κατὰ τὸν λαιμόν. Α' Χοιράδες.	» 471
	Β' Βρογχοκίλη.	» 471
8.	Κατὰ τὸν θώρακα. Α' Πνευμονικὴ φθίσις.	» 471
	Β' Νόσοι τῆς καρδίας.	» 472
	Γ' Ἀδυναμία περὶ τὴν διέπλασιν.	» 472
9.	Κατὰ τὴν κοιλίαν. Α' Ἑμετός.	» 472
	Β' Τυμπανίτις.	» 472
	Γ' Διάρροια.	» 472
	Δ' Κῆλαι.	» 473
10.	Κατὰ τὰ γεννητικὰ καὶ οὐροποιητικὰ ὄργανα. Α' Ὑπο-	
	σποδίας. Ἐπισποδιάς. Οὐροχόα συρίγγια.	» 473
	Β' Ἰσχυορία.	» 473
	Γ' Ἀκράτεια τῶν οὔρων.	» 473

Δ' "Ογκος τῶν ὄρχεων.	Σελ. 473
Ε' Κιρσοκήλη.	» 474
11. Κατὰ τὴν ἔδραν καὶ τὸ ὀρθὸν ἔντερον. Α' Συρίγγις.	» 474
Β' Πρόπτωσις τοῦ ὀρθοῦ.	» 474
12. Κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην.	» 474
13. Κατὰ τὰ ἄκρα. Α' Ἀγκύλωσις.	» 474
Β' Συνολκαί.	» 475
Γ' Ρευματικοὶ πόνοι. Ἰσχιάς.	» 475
Δ' Παραλύσεις.	» 475
Ε' Κιρσοί.	» 475
Σ' Ἐλκη καὶ τραύματα.	» 476
Ζ' Χωλότης.	» 476
Η' Γόνατα στρεβλά.	» 476
Θ' Ὑπόκρισις ἀκρωτηριάσεων.	» 476
Ι' Ἡ ἰατροδικαστικὴ πράξις ἐν περιπτώσει ὑποκρίσεως.	» 476
Περίληψις.	» 478
1. Νευρώσεις.	» 478
2. Πυρετός.	» 479
3. Αἱμορραγίαι.	» 479
4. Νόσοι τοῦ δέρματος.	» 479
5. Νοσήματα κατὰ χώρας.	» 479
6. Ἀκρωτηριάσεις.	» 483
7. Τρόπος ἐξετάσεως.	» 484

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

Νοσήματα μεταδοτικά.	» 484
Α' Νόσοι, ἀμέσως ἐπαγόμεναι δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ἥτοι ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον μεταδιδόμεναι.	» 484
Σύφιλις.	» 484
Β' Νόσοι, ἐμμέσως ἐπαγόμεναι δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ἥτοι ἀπὸ ζῶων εἰς ἄνθρωπον μεταδιδόμεναι.	» 486
1. Λύσσα.	» 486
2. Μάλις. Κακοήθης φλύκταινα.	» 486
Περίληψις. — Νόσοι μεταδιδόμεναι.	» 487

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ἘΝΔΕΚΑΤΟΝ

Φρενοπάθειαι.	» 487
-----------------------	-------

A'	Νομοθεσία	Σελ. 487
A'	Πολιτική νομοθεσία	» 487
1.	'Απαγόρευσις	» 487
2.	Μαρτυρίαι	» 488
3.	Διαθήκαι	» 488
	'Αστικός ἑλληνικός νόμος	» 488
4.	Περὶ γάμου	» 488
	'Αστικός ἑλληνικός νόμος	» 490
5.	Περὶ περιποιήσεως φρενοβλαβῶν	» 490
B'	Ποινική νομοθεσία	» 496
1.	Ποινικός νόμος	» 496
2.	Ποινική δικονομία	» 497
	'Ανάλυσις τῶν εἰς τὴν νομοθεσίαν ἀναγομένων	» 497
α'	Πολιτική νομοθεσία	» 503
α'	'Απαγόρευσις	» 503
β'	Διαθήκη	» 506
γ'	Γάμος	» 508
δ'	Ποινική νομοθεσία	» 509
B'	Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεως τῶν φρενοβλαβῶν	» 517
α'	'Εξέτασις τῶν δυναμένων νὰ διαφωτίσωσι τὸν ἱατροδικαστὴν περὶ τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τοῦ πάσχοντος περιστάσεων	» 517
β'	'Εξέτασις τῆς καταστάσεως τοῦ πνεύματος	» 522
γ'	'Εξέτασις τῆς καταστάσεως τοῦ σώματος	» 529
δ'	Προσποίσεις παραπροσύνης καὶ μέσα διαγνωστικὰ αὐτῆς	» 534
α'	Ποία τις εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἡ πράξις καὶ κατὰ τίνα τρόπον διεπράχθη;	» 536
β'	Παῖαι εἶναι αἱ χαρακτῆρες τῆς πράξεως καθ' ἑαυτὴν;	» 536
γ'	Ποία ἐδύνατο νὰ ᾔηται ἡ αἰτία τοῦ ἐγκλήματος;	» 537
δ'	Ἀπὸ ποίας ἐποχῆς χρονολογεῖται ἡ παραπροσύνη;	» 537
ε'	Τί συμφέρον δύναται νὰ ἔχη ὁ προσποιοῦμενος τὸν φρενοβλαβῆ;	» 537
Π'	Περὶ τῶν καθ' ἕκαστον εἰδῶν τῆς φρενοβλαθείας σχετικῶς πρὸς τὴν ἱατροδικαστικὴν	» 539
α'	Φρενοβλάβειαι, χαρακτηριζόμεναι ἐκ τῆς ἐξασθενώσεως τοῦ πνεύματος	» 539
I.	Συγγενὴς ἀσθένεια ἢ ἑλλειψις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων	» 540
α'	'Ηλίθιοι, κρετῖνοι	» 541

286	β' Βλάκες	Σελ. 543
287	γ' Ἀνόητοι, πτωχοὶ τῷ πνεύματι, εὐήθεις	» 544
	δ' Κωφάλαλοι	» 544
	II. Ἐπίκτητος ἀσθένεια ἢ καταστροφή τῶν πνευματικῶν δυνάμεων	» 545
288	β' Φρενοβλάβειαι, χαρακτηριζόμεναι ἐξ ἀκατασχέτων ὁρμῶν	» 548
289	α' Ἠλίθιοι. Μωροί	» 549
290	β' Μεγάλαι νευρώσεις	» 549
291	1. Ἐπιληψία	» 549
292	2. Ὑστερισμός	» 554
293	3. Χορεία	» 557
294	4. Ἐξόφθαλμος	» 558
295	5. Κινητικὴ παράλυσις	» 558
296	6. Ὑποχονδρία	» 559
297	γ' Ἐγκυμοσύνη, τοκετός, λοχεία, θηλασμός	» 559
298	1. Ἐγκυμοσύνη	» 559
299	2. Τοκετός	» 560
300	3. Λοχεία	» 561
301	4. Θηλασμός	» 561
302	δ' Οἰνοπνευμάτωσις	» 562
303	ε' Διὰ ζωικοῦ μαγνητισμοῦ ὑπαβολή	» 567
304	γ' Φρενοπάθειαι, καθ' ἃς αἱ ποικίλαι πράξεις προέρχονται ἐκ διαταραχῆς αὐτῆς τῆς διανοίας	» 567
305	I. Καταθλιπτικὸν ἢ ἥσυχον παραλήρημα	» 568
306	α' Μετὰ συνειδήσεως μελαγχολία	» 569
307	β' Καταθλιπτικὴ ἢ καταπονεύσα μελαγχολία	» 569
308	γ' Ἀγωνιώδης μελαγχολία	» 570
309	δ' Περίπλοκος μελαγχολία	» 570
310	ε' Παραλήρημα τῆς καταδιώξεως	» 570
311	ς' Ἐνεότης	» 572
312	II. Παραλήρημα διεγερτικόν	» 574
313	α' Ὁξεία μανία	» 575
314	β' Λογικευομένη, ἡθικὴ μανία κτλ.	» 577
315	δ' Κυκλικὴ ἢ διμορφος παραφροσύνη	» 581
316	α' Φρενοπάθειαι μορφολογικαί	» 583
317	β' Φρενοπάθειαι τοξικαί	» 583
318	γ' Φρενοπάθειαι συμπαθητικαί	» 584
319	δ' Φρενοπάθειαι νευροπαθειαικαί	» 584
320	ε' Φρενοπάθειαι διαθεσιαί	» 584

ζ'	Φρενώσεις	Σελ. 584
ζ'	Φρενοπάθειαι ὀργανικαί	» 584

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

	Περὶ δηλητηριάσεων	» 588
	Μέρος πρῶτον. — Περὶ δηλητηριάσεων ἐν γένει	» 590
	Ὅρισμός	» 590
	Τρόπος ἐνεργείας τῶν δηλητηρίων ἐν γένει	» 592
	Περιστάσεις, καθ' ἃς συμβαίνουν αἱ δηλητηριάσεις	» 595
	Συμπτώματα καὶ πορεία τῶν δηλητηριάσεων ἐν γένει	» 596
	Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις	» 597
	Διάγνωσις	» 597
	Θεραπεία	» 597
	Ἀνίχνευσις τῶν δηλητηρίων ἐν γένει	» 598
α'	Ἐξόρυξις τάφου καὶ νεκροτομή	» 598
β'	Ἀνίχνευσις τοῦ δηλητηρίου	» 601
	1. Ἀνίχνευσις μεταλλικοῦ δηλητηρίου	» 603
	Μέθοδος πρὸς ἀπανθράκωσιν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν	» 604
	Μέθοδος πρὸς καταστροφήν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν	» 605
	2. Ἀνίχνευσις ἀλκαλοειδῶν	» 605
	3. Ἀνίχνευσις πτωμάτων	» 607
α'	Ἐξαγωγή πτωματινῶν δι' αἰθέρος	» 608
β'	Ἐξαγωγή πτωματινῶν διὰ χλωροφορμίου	» 609
γ'	Ἐξαγωγή πτωματινῶν δι' ἀμυλικοῦ πνεύματος	» 610
	1. Ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ ὑδατώδους ὑγροῦ τοῦ μετὰ τὴν διοχέτευσιν τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἀποχωρισθέντος	» 610
	2. Ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ ὀξείνου ὑγροῦ, μεθ' οὗ ἀνεδεύθη τὸ ἀμυλικὸν πνεῦμα	» 611
	3. Ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ ἀμυλικοῦ πνεύματος	» 612
	4. Ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἰζήματος τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀμυλικοῦ πνεύματος διὰ διηθήσεως ἀποχωρι- σθέντος	» 612
	4. Ἐλεγχος διὰ φυσιολογικῶν πειραμάτων	» 615
5.	Ἀνίχνευσις τῶν δηλητηρίων διὰ τῆς διαλύσεως	» 615
	Ζητήματα ἰατροδικαστικά	» 616
α'	Ὁ θάνατος ἢ ἡ νόσος ἀποδοτέα εἰς τὴν χρῆσιν δη- λητηρίου οὐσίας;	» 616

Β'	Τίς ἡ τὴν νόσον ἢ τὸν θάνατον προκαλέσασα δηλη- τήριος οὐσία;	Σελ. 618
γ'	Ἡ χρησιμεύουσα οὐσία ἐπάγεται τὸν θάνατον;	» 619
δ'	Ἡ δηλητήριος οὐσία προσηνέχθη εἰς ἀρκοῦσαν ποσό- τητα ὥπως προκαλέσῃ τὸν θάνατον;	» 620
ε'	Πότε ἐλήφθη τὸ δηλητήριον;	» 621
ς'	Ἐπὶ συμβάσεως δηλητηριάσεως εἶναι δυνατόν νὰ μὴ εὐρεθῇ ἐν ταῖς σπλάγχνοις δηλητήριον. καὶ μετὰ πό- σον χρόνον;	» 621
ζ'	Ἡ ἀπὸ τοῦ λειψάνου ἐξαχθεῖσα δηλητήριος οὐσία προ- έρχεται ἀπὸ ἄλλης πηγῆς πλὴν τῆς δηλητηριάσεως;	» 622
Β'	Περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τῶν δηλητηριάσεων	» 623
1.	Διὰ τῶν ὑποσθενικῶν ἢ χολεροειδῶν δηλητηριάσεως	» 624
2.	Διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν καὶ διαβρωτικῶν	» 624
3.	Διὰ τῶν καρωτικῶν	» 624
4.	Διὰ τῶν ναρκωτικῶν	» 624
5.	Διὰ τῶν τετανικῶν	» 625
	Τάξις πρώτη	» 625
	Δηλητηριάσεις διὰ τῶν ὑποσθενικῶν	» 625
1.	Δηλητηριάσεις δι' ἀρσενικοῦ	» 626
	α' Ὑπὸ τίνος μορφῆς καὶ κατὰ τίνος τρόπου χρηγεῖ- ται τὸ ἀρσενικόν;	» 627
	β' Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτῆρες τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τῶν σκευασμῶν αὐτοῦ	» 629
	γ' Συμπτώματα καὶ πορεία	» 630
Α'	Δηλητηριάσεις ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ δηλητηρίου χρή- σεως	» 631
	1. Κατοξὺς	» 631
	2. Κεκρυμμένος	» 631
	3. Ὑποξὺς	» 631
	4. Βραδὺς ἢ χρόνιος	» 632
Β'	Δηλητηριάσεις ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως	» 633
Γ'	Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 633
Δ'	Θεραπεία	» 634
Ε'	Ἀνίχνευσις	» 634
	Α' Χωρὶς καταστροφῆς	» 636
	Β' Μετὰ ἀτελῇ καταστροφῇ	» 636
	Γ' Μετὰ τελείαν καταστροφῇ	» 637
	1. Μέθοδος Flaudin καὶ Danger	» 637

2.	Ἡ αὐτή, τροποποιηθεῖσα ὑπὸ Ar. Gautier.	Σελ. 638
3.	Ἡ αὐτή, τροποποιηθεῖσα ὑπὸ A. Chapuis.	» 638
	Ἔργασαι μετὰ τὴν ἀπεχώρησιν τοῦ μετάλλου.	» 639
1.	Μέθοδος τοῦ Berzelius Marsh.	» 640
2.	Μέθοδος τοῦ Fresenius καὶ Babo.	» 644
	Ζητήματα.	» 644
α'	Ἡ φύσις τῆς χορηγηθείσης οὐσίας εἶναι δηλητήριο;	» 644
β'	Τὸ ποσὸν τοῦ ληφθέντος ἀρσενικοῦ χυμοῦ δηλητηρίου εἶναι ἱκανὸν ὥπως ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον;	» 644
γ'	Εἰς ποίαν ἐποχὴν ἐλήφθη τὸ ἀρσενικοῦ χυμὸν δηλητήριο;	» 645
δ'	Εἶναι δυνατόν, ἐπὶ δηλητηριάσεως δι' ἀρσενικοῦ γὰρ μὴ ἀνευρεθῇ τὸ δηλητήριο διὰ τῆς χημείας; Τὸ ἀρσενικὸν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαφανισθῇ;	» 645
ε'	Τὸ ἐξαχθέν ἐκ τοῦ σώματος δηλητήριο δυνατόν γὰρ προέρχεται ἐξ ἄλλης πηγῆς ἢ ἐκ τῆς δηλητηριάσεως;	» 646
2.	Δηλητηριάσις διὰ τῆς ἄχνης τοῦ ὑδραργύρου καὶ τῶν ἀλάτων αὐτοῦ.	» 646
α'	Τίνι τρόπῳ προσφέρονται τὰ ἅλατα τοῦ ὑδραργύρου;	» 647
β'	Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτῆρες τοῦ ὑδραργύρου καὶ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἐνώσεων.	» 647
γ'	Συμπτώματα καὶ πορεία τῆς διὰ τῆς ἄχνης καὶ τῶν ἀλάτων τοῦ ὑδραργύρου δηλητηριάσεως.	» 649
A'	Δηλητηριάσις ἀπὸ ἐσωτερικῆς χρήσεως.	» 649
1.	Κατοξὺς τύπος.	» 649
2.	Υποξὺς τύπος.	» 650
3.	Χρόνιος τύπος.	» 651
B'	Δηλητηριάσις ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως.	» 652
δ'	Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις.	» 652
ε'	Θεραπεία.	» 652
ς'	Διάγνωσις.	» 653
1.	Διάγνωσις ἐκ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων.	» 653
2.	Ἀνίχνευσις διὰ τῆς χημείας.	» 654
	Ζητήματα.	» 654
α'	Ἡ φύσις τῆς ληφθείσης οὐσίας ἦτο ἱκανὴ ὥπως προκαλέσῃ θάνατον ἢ βλάβην τῆς υγείας; Ἐχορηγήθη εἰς δόσιν ἀρκούσαν διὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπατελέσματα;	» 654
β'	Πότε ἐδόθη τὸ δηλητήριο;	» 655
γ'	Ὁ ἐκ τοῦ πτώματος ἐξαχθεὶς ὑδραργυρὸς προέρχεται	

	ἐξ ἄλλης πηγῆς ἢ ἐκ τῆς δηλητηριάσεως;	Σελ. 655
3.	Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῶν ἀλάτων αὐτοῦ	» 656
α'	Τίνι τρόπῳ προσφέρονται τὰ ἄλατα τοῦ χαλκοῦ;	» 656
β'	Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτῆρες	» 656
γ'	Συμπτώματα καὶ πορεία	» 658
	1. Ὁξὺς τύπος	» 658
	2. Χρόνιος τύπος	» 659
δ'	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 659
ε'	Θεραπεία	» 659
ς'	Διάγνωσις	» 660
	1. Ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων	» 660
	2. Διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως	» 660
	Ζητήματα ιατροδικαστικὰ	» 661
	α' Τὸ προσενεχθὲν δηλητήριο προύκλεσε τὸν θάνατον;	» 661
	β' Ὁ ἐκ τοῦ λειψάνου ἐξαχθεὶς χαλκὸς προέρχεται ἐξ ἄλλης πηγῆς ἢ τῆς δηλητηριάσεως;	» 661
4.	Δηλητηριάσεις διὰ στίμμερος, καὶ δὴ διὰ τῆς ἐμετικῆς τρύγος	» 662
α'	Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτῆρες	» 662
β'	Συμπτώματα καὶ πορεία	» 663
Α'	Δηλητηριάσεις ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς χρήσεως	» 663
	1. Τύπος ὁξὺς	» 663
	2. Χρόνιος τύπος	» 664
Β'	Δηλητηριάσεις ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως	» 664
γ'	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 665
δ'	Θεραπεία	» 665
ε'	Διάγνωσις	» 665
	1. Ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων	» 665
	2. Διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως	» 665
	Ζητήματα	» 666
	α' Ἡ προσενεχθεῖσα οὐσία εἶναι φύσεως ὅπως προκα- λέσῃ τὸν θάνατον; Ἐδόθη εἰς ἀκροῦσαν πρὸς τοῦτο δόσιν;	» 666
	β' Πότε ἐλήφθη ἡ ἐμετικὴ τρύξ;	» 666
γ'	Ἡ ἐμετικὴ τρύξ προέρχεται ἀπὸ ἄλλης πηγῆς πλὴν τῆς δηλητηριάσεως;	» 667
5.	Δηλητηριάσεις διὰ φωσφόρου	» 667
α'	Τίνι τρόπῳ προσφέρεται ὁ φωσφόρος;	» 667
β'	Φυσικοὶ καὶ χημικοὶ χαρακτῆρες	» 668

γ'	Συμπτώματα καὶ πορεία	Σελ. 669
Α'	Συνήθης μορφή	» 670
Β'	Νευρική μορφή	» 671
Γ'	Αιμορραγική μορφή	» 671
δ'	Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις	» 672
ε'	Θεραπεία	» 673
ς'	Διάγνωσης	» 673
	1. Ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων καὶ τῶν παθολογικῶν ἀλ- λοιώσεων	» 673
	2. Διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως	» 674
	Ζητήματα	» 677
α'	Ἡ ληφθεῖσα οὐσία ἦτο φύσεως ὅπως προκαλέσῃ τὸν θάνατον ἢ βλάβη τὴν υἱείαν;	» 677
β'	Πότε ἐλήφθη τὸ δηλητήριον;	» 678
γ'	Ὁ φωσφόρος προέρχεται ἀπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ σώμα- τος, διακρίνεται δὲ εὐκόλως;	» 678
δ'	Εἶναι τυχαία, πρὸς αὐτοκτονίαν ἢ ἀνθρωποκτονίαν;	» 678
6.	Δηλητηριάσις διὰ τῆς δακτυλίτιδος καὶ τῆς δακτυλιτι- δίνης	» 679
α'	Χαρακτῆρες	» 679
β'	Συμπτώματα καὶ πορεία	» 681
	Δηλητηριάσις διὰ δακτυλίτιδος	» 681
	Δηλητηριάσις διὰ δακτυλιτιδίνης	» 683
γ'	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 684
δ'	Διάγνωσης	» 684
	1. Ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων καὶ παθολογικῶν ἀλλοιώ- σεων	» 684
	2. Διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως	» 684
	3. Τὰ διὰ τῆς ἐπὶ ζώων πειραματίσεως πορίσματα	» 685
ε'	Ζητήματα	» 687
α'	Ἡ εὐρεθεῖσα οὐσία ἦτο τοιαύτη, ὥστε νὰ ἐπενέγκῃ θάνατον; ἢ δὲ ποσότης αὐτῆς ἢ ληφθεῖσα ἦτο πρὸς τοῦτο ἐπαρκής;	» 687
β'	Ἡ ἐξαχθεῖσα ἐκ τῶν σπλάγχων οὐσία, ἥτις ὑποτί- θεται ὅτι εἶναι ἡ δακτυλίτις, μὴ ἄρα ὀφείλει τὰς δη- λητηριώδεις ιδιότητας αὐτῆς εἰς ἄλλα στοιχεῖον παρα- ληφθὲν ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ;	» 687
7.	Δηλητηριάσις διὰ τοῦ νίτρου	» 688
8.	Δηλητηριάσις διὰ τοῦ ἀλατος τῆς ὀξαλίδος	» 689

707	Τάξις Δευτέρα	Σελ. 689
708	Δηλητηρίασις διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν καὶ διαβρωτικῶν	» 689
709	Α' Ὁξεία	» 691
710	1. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος	» 691
711	α' Συμπτώματα καὶ πορεία τῆς δηλητηρίασεως	» 691
712	β' Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 692
713	γ' Θεραπεία	» 693
714	δ' Διάγνωσις	» 694
715	1. Ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν συμπτωμάτων καὶ τῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων	» 694
716	2. Ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως	» 694
717	Ζητήματα ἰατροδικαστικά	» 696
718	2. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος	» 696
719	α' Συμπτώματα καὶ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 697
720	β' Χημικὴ ἐξέταση	» 697
721	3. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος	» 699
722	α' Συμπτώματα. Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις. Διάγνωσις.	» 699
723	β' Χημικὴ ἀνάλυσις	» 699
724	4. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος	» 700
725	α' Συμπτώματα	» 700
726	β' Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 701
727	γ' Θεραπεία	» 701
728	δ' Διάγνωσις	» 701
729	1. Ἐκ τῶν συμπτωμάτων	» 701
730	2. Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως	» 701
731	Β' Ἀλκάλεια	» 702
732	1. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ καλίου καὶ νατρίου	» 702
733	α' Συμπτώματα	» 703
734	β' Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 703
735	γ' Χημικὴ ἀνάλυσις	» 703
736	2. Δηλητηρίασις δι' ἀμμωνίας	» 705
737	α' Συμπτώματα	» 705
738	β' Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 706
739	γ' Ἀντίδοτα	» 706
740	δ' Διάγνωσις	» 706
741	1. Ἐκ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων	» 706
742	2. Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως	» 706
743	Γ' Δραστικά	» 707
744	α' Συμπτώματα	» 707

080	Ανατομικαὶ ἀλλοιώσεις	Σελ. 707
080	Διάγνωσης	» 707
100	Τάξις Τρίτη	» 709
100	Δηλητηρίασις διὰ τῶν καρωτικῶν	» 709
101	1. Δηλητηρίασις διὰ τῶν σκευασμῶν τοῦ μεθύσθου	» 710
100	Συμπτώματα	» 710
101	α' Ὁξεία δηλητηρίασις	» 710
102	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 711
102	Θεραπεία	» 711
101	6' Χρονία δηλητηρίασις	» 712
102	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 713
102	Θεραπεία	» 713
102	Διάγνωσης	» 713
103	1: Ἐκ τῶν συμπτωμάτων	» 713
103	2: Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως	» 714
103	Ζητήματα ἰατροδικαστικά	» 716
103	2. Δηλητηρίασις διὰ τῶν στρυχνοειδῶν	» 717
103	α' Δηλητηρίασις διὰ τῆς εὐθαιλίας καὶ ἀτροπίνης, τοῦ ὕσσου	
104	κυάμου, τοῦ στράμωνίου, μέλανος στρυχνου	» 717
104	Συμπτώματα	» 717
104	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 718
104	Θεραπεία	» 718
105	Διάγνωσης	» 719
105	α' Ἐκ τῶν συμπτωμάτων	» 719
105	β' Ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως	» 719
105	γ' Ἐκ τῆς φυσιολογικῆς πειραματίσεως	» 719
105	δ' Φυτολογικὴ ἐξέτασις	» 720
105	Ζητήματα ἰατροδικαστικά. Ἡ ληφθεῖσα οὐσία ἡδύνατό	
105	νὰ φέρῃ θάνατον, καὶ ἡ δόσις ἦν πρὸς τοῦτο ἐπαρκής	» 721
105	Δηλητηρίασις διὰ τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς νικοτίνης	» 721
105	1. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ καπνοῦ	» 721
105	Συμπτώματα	» 721
105	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 722
105	Θεραπεία	» 722
105	2. Δηλητηρίασις διὰ τῆς νικοτίνης	» 722
105	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 722
105	Χημικὴ ἀνάλυσις	» 722
105	3. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ κωνείου καὶ τῆς κωνείνης	» 723
105	Συμπτώματα	» 723

1.	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	Σελ. 724
	Θεραπεία	» 724
	Διάγνωσις	» 724
	α' Ἐκ τῶν συμπτωμάτων	» 724
	β' Ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως	» 724
	γ' Ἐκ τῆς φυσιολογικῆς ἐξετάσεως	» 724
4.	Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ἀκονίτου καὶ τῆς ἀκονιτίνης	» 725
5.	Δηλητηρίασις διὰ τῶν μυκήτων	» 725
	Συμπτώματα	» 725
	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 726
	Θεραπεία	» 727
	Διάγνωσις	» 727
6.	Δηλητηρίασις διὰ τοῦ κουραρίου	» 727
7.	Δηλητηρίασις διὰ τῶν ἀναισθητικῶν	» 728
	Συμπτώματα	» 728
	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 728
	Διάγνωσις	» 729
8.	Δηλητηρίασις διὰ τῶν πνευματωδῶν ποτῶν	» 730
	Συμπτώματα	» 730
	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 730
	Τάξις Δ'	» 731
	Δηλητηρίασις διὰ τῶν ναρκωτικῶν	» 731
	Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὀπίου	» 732
	Συμπτώματα	» 732
	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 734
	Θεραπεία	» 734
	Διάγνωσις	» 734
	Ἐκ τῶν συμπτωμάτων	» 734
	Ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως	» 735
	Τάξις Ε'	» 746
	Δηλητηρίασις διὰ τῶν τετανικῶν	» 746
1.	Δηλητηρίασις διὰ τῆς στρυchnίνης	» 747
	Συμπτώματα	» 748
	Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 749
	Θεραπεία	» 749
	Διάγνωσις	» 750
	α' Ἐκ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων	» 750
	β' Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως	» 750
	γ' Ἐκ τῆς ἐπὶ ζῶων πειραματίσεως	» 750

Ζητήματα ιατροδικαστικά	σελ. 751
α' Ἡ σκευασία καὶ ἡ δόσις ἡ χορηγηθεῖσα ἦσαν τοιαῦται, ὥστε νὰ προκαλέσωσι θάνατον;	» 751
β' Κατὰ ποίαν ὥραν ἐλήφθη τὸ δηλητήριο;	» 751
2. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος	» 752
Συμπτώματα	» 752
Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 753
Θεραπεία	» 753
Διάγνωσις	» 753
α' Ἐκ τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀλλοιώσεων	» 753
β' Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως	» 754
Ζητήματα ιατροδικαστικά	» 755
Α' Ἡ χορηγηθεῖσα οὐσία ἦτο δυνατόν νὰ προξενήσῃ τὸν θάνατον, καὶ εἰς ποίαν δόσιν;	» 755
Β' Τὸ ἐξαχθέν ἐκ πτώματος ὑδροκυανικὸν ὄζον εἶναι δυνατόν νὰ προέρχεται ἄλλοθεν, οὐχὶ δὲ ἐκ δηλητηριάσεως;	» 756
3. Δηλητηρίασις διὰ τῶν καθαρῶν	» 756
Συμπτώματα	» 756
Ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις	» 757
Θεραπεία	» 757
Διάγνωσις	» 757
α' Ἐκ τῶν συμπτωμάτων	» 757
β' Ἐκ τῆς φυσικῆς ἐξετάσεως	» 757
Ζητήματα ιατροδικαστικά	» 758
Ἡ ληφθεῖσα οὐσία καὶ ἡ δόσις ἦσαν ἐπαρκῆ νὰ ἐπενέγκωσι θάνατον ἢ νὰ βλάψωσι τὴν υἰγιάν;	» 758
Πίναξ τῶν περιεχομένων	» 759

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΙ

1889

Αὔξ. ἸΑθ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜ. ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ

ΙΑΤΡΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΟΥΠΕΛΗ

Ἐν Βερόια τῇ 19

ΠΟΤΗΡΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΚΑΡΤΑ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

7

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αμερική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρνικα